

UNESCO
The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

بەختیار عەلی غەزەلنوس و باغەکانی خەیاڵ

مەنتەسێ ئێقرا ئەلقافی

لەکتێبێ ئێقرا ئەلقافی - مەری - فارسی

www.iqra.ahlamontada.com

**غزه لنوس و باغه کانی خه یال
بهختیار عهلی**

ناوەندی روژنبیری و هونەری ئەندێشه
بەپێوەری چاپ و بڵاوکردنەوە: دانا مەلاحەسەن
بەپێوەری هونەری: باسەر سام

ناوی کتێب: غەزەلنوس و باغەکانی خەیاڵ
ناوی نووسەر: بەختیار عەلی
بابەت: پۆلمان

تۆبەتی چاپ: دووھەم ۲۰۱۴

چاپخانە: رجایی / تاران

تیراژ: (۲۰۰۰) دانە

نرخ: (۱۵۰۰۰) دینار

ژمارە ی سپاردن: لە بەپێوە بەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان
ژمارە (۱۰۵۶) سی سالی (۲۰۱۴) سی پێدراوە.

ISBN: 978-1-63068-985-8

ماڵی ئەم بەرھەمە پارێزراوە. بەبێ رەزامەندی نووسەر، هیچ کەس و کتێبخانە و چاپخانەیەک لە
ناوھەمی ولات و دەرھەمیدا ماڵی کۆپیکردن یان لە چاپدانەوە ئەم کتێبە نییە. ھەرھەما کەس
ماڵی ئەوێ نییە بێ رەزامەندی نووسەر ئەم بەرھەمە یان بەشێکی بھاگە سەر تۆری ئینتەرنێت
یان لە شێوی CD و کتێبی خوێنراوەدا بۆ مەبەستی بازرگانی تۆماریکات. بە پێچەوانەشەوە
دوو بە دووی بەرپرسیاریتی یاسایی دەبێتەو.

ناوەندی روژنبیری و هونەری ئەندێشه/ ئەندێشه بۆ چاپ و بڵاوکردنەوە
سلێمانی- شەقامی مەولەوی- تەلاری سیروانی نوێ- نەۆمی چوارەم
www.endeshe.org • andesha.library@yahoo.com
<http://www.facebook.com/Andeshacenter>
07501026400

دوليا له باغيڪڊا خاپوور و له باغيڪڊا ڀڙگاربوو

ڀاسڪال

لە سەرەتاي بەھارى سالى ۲۰۰۶ دا، پياويكى دريژ و باريك و پەنگ ئەسمەر، بە ئركىكى تايبەت و بەرپرسىاريىەكى گەلەك نەيتى، چوو بۇ گوندىك لە ناو چيا نۆر عاسىيەكانى باكووردا، فەرمانىكى تايبەت و ترسناكى پيىوو، دەبووايە ئىشېك جىبەجىبكات كە بە ھىچ ئادەمىزادىكى دىكە جىبەجى نەدەكرا. يەكېك بوو لەو پۆخە فېلېباز و فرىودەرانى ھەمىشە خۇيان بىگوناھ نىشانىدەن، ئەو زەردەخەنە پىر فرىوھى سەر لىوى كۆمەككى گەرەبوو، بتوانىت خۆى بە ھەزار جۆر بگۆرپىت. يەكېك بوو لەو لىبوکە بىۆننەنەى، فېلزانانە دەيتوانى يارى بە ھەموو دلىك و گەمە بە ھەموو پۆچىك بکات. خەندە و خۆكە ساسکردن و غەم چەكى كوشىندەى ئەو بوون. ئەھرىمەن لەو دۆخەدا بىدىايە، خۆشحال و بەختەوەر دەبوو، كە وەچەيەكى وەھا ھونەرماندى دروستکردو، پياويك دەزانىت لەسەر ھەموو پەتەكان يارىبکات، بەلام لە قوولايى پۆچىدا تۆكەرىكى دلسۆزە. ئا، خۆشى شەرم لەو ناکات بلىت، مەن تۆكەرىكى دلسۆزى ئەوانەم كە بەخىومدەكەن و ھىزىم دەدەنى. كە گەيشتە ئەوئ، سەيرى لە قايمى و سەختى ئەو زەمىنە ھات. ھەشت سەعات بوو بىۆچان، بەدەم فىكە لىدانەو، وەك شەيتانىك بە تىشويەكى كەمەو، بە بەختەوەرىيەكى نۆرەو بەو ھەورازە دوورودرىژەدا سەردەكەوت. پىشتەر ئەم جىگايەى نەبىنى بوو، لەگەل ھەموو ئەھرىمەنكارى و بەدكانزايى خۆيدا، لەگەل ئەوھى ژياننامەيەكى خراپى ھەبوو، ويستى خۆى لەم كارە بدزىتەو، لەبەرئەوھى ترسى ھەبوو سەرکەوتن بەدەست نەھىنىت.

که م و زۆر شتیکی له سهر مه عده نی نه وانه ده زانی که ده چیت بۆ ناویان، نه وانیش شتیکیان ده رباره ی کانا و خولیاکانی نه و ده زانی. به لام هیشتا ده روزه یه که هه بوو لیوه ی بپواته ژووی، هیشتا پینگایه که هه بوو بتوانیت به کار بهینیت و ئومیدیکی هه بوو نه و نیشه به دروستی ته وایکات که بۆی هاتوه. له دوا جاردا به وینه یه کی جوانه وه نه وانی به جیهیشتبوو، به و وینه جوانه شه وه ده گه پایه وه بۆ ناویان. که به پینگادا پوه و نه و شاخه عاسی و سه رکه شه سه رده که وت، دلنیا بوو، گهرچی ژیا نی پره له کرداری به د و فیلی نامه ردانه، به لام خۆی که سیکی دلره ق و پۆحیکی پره ش په فتار نییه. له گه ل هه موو خراپه کانیدا، ژیا نی ساتی باشیشی تیدابووه. سات هه بووه ویستویتی شتیکی دیکه بیت، ویستویتی پۆحی خۆی له ده ست نه هریمن ده ربهینیت و پاکیکاته وه. به لام دهیزانی نه و هه رگیز نه فسیکی ئازاد نه بووه، خۆی پۆژیک له پۆژان شه رمی له وه نه کردوه بلیت من «نه فسیکی ئازاد نیم». نه و گونده ی نه و بۆی ده چوو، چکولانه و نادیار، له ناو چیاکاندا ونبوو بوو، جوړیک بوو له به ندیخانه و مه نفا، چوارده وری سه رتا پا چیا ی عاسی بوو، ته نیا سی پیاو له و گونده دا ده ژیان. یه کیک بوو له و گونده پوخاوانه ی دوا ی پاپه رین که س ئاوه دانی نه کرد بووه وه، مولکیکی کۆنی «سه حر ناغا» بوو (که هه لبه ت نه مپۆ هه موومان به نازناوی «بارۆنی خه یال» له وه دهیناسین). مولکیکی عاسی که جه نابی ناغا له بهر سه ختی و دووری و که م به ره می فه رامۆشیکرد بوو. دوا جار میر یان بارۆن «که یه کیک بوو له و پیاوه به شان و شه وکه وتانه ی له پازده سالی پابورد وودا به نهینتی کاریگه ری له سهر زۆر شتی نه م ولاته هه بووه» له سهر پاسپارده ی سه رۆک و به پیی لیئوردنیکی تایبه ت، ئاوه دانکردنه وه ی نه و گونده ی خسته نه ستۆی نه و سی پیاوه که جگه له یادگار هیچی دیکه یان نه بوو بۆی بژین. ده بایه نه و گونده دروستبکه نه وه، گرنگ نه بوو چه ند

سالی پیده‌چیت، گرنگ نه‌بوو چەند مال و خانووی تیا دروستده‌کن، گرنگ نه‌بوو چۆن بینا و دیوار و په‌نجه‌ره‌کان دروستده‌کن، به‌لکو گرنگ نه‌وه بوو نیشبکه‌ن. مانگی جارێک لۆرییه‌کی ناخچه‌می گه‌وره له سه‌ر جاده‌یه‌کی قیر، له دامینسی ته‌ماوی و ساردی چيادا، بارێک به‌رد و چیمه‌نتۆ و که‌ره‌سته‌ی جۆراوجۆری بینای داده‌گرت و ده‌بایه نه‌و سێ پیاوه، به سێ هیتستری پیر نه‌و که‌ره‌ستانه بۆ نزیک ترۆپکی چیا سه‌رخه‌ن و له‌وێ نیشبکه‌ن. ده‌بایه شه‌و و پۆژ نیشبکه‌ن. سێ پیاوی پيشن و تۆزای و په‌ش داگه‌راویبون. نه‌و پۆژه‌ی نه‌و پیاوه نوێ و نامۆیه گه‌يشته گوند، یه‌که‌مجار «ماجه‌لانی راسته‌قینه» که ناوی راسته‌قینه‌ی خۆی زوه‌دی شاه‌زمان بوو پيشوازیکرد، پیاویکی سه‌رسپی و قژ درێژ و پيشهاتوو بوو، گه‌ر مه‌سیح زۆر به‌گه‌نجی نه‌مردبایه و تۆزیک بجووبایه‌ته سه‌له‌وه، له‌وانه‌بوو دواچار جۆره شیوه و پوخساریکی وه‌های ببایه، شاه‌زمان گه‌رچی ته‌مه‌ندار بوو، به‌لام گه‌لیک پته‌و و هیژن بوو، له‌و پیاوانه بوو له پیریدا سیحریان له‌سه‌ر ئافره‌ت زۆتره وه‌ک له گه‌نجی. وه‌ستای راسته‌قینه‌ی نه‌م شاره و دیوارسازیکی کارامه‌بوو. نه‌و به گومانه‌وه سه‌یری نه‌م میوانه‌ی کرد و به‌ره‌و لای هاوڕێکانی پيشیکه‌وت. نه‌وه سه‌ره‌تای نه‌و یارییه سه‌یره‌بوو که ده‌بایه نه‌و پیاوه پپ‌فریو و گه‌مه‌یه بیکات. ده‌بایه بجیته پۆحی نه‌م سێ مرقه‌وه و له ناوه‌وه هه‌لیانکۆلیت و بیانوسیتته‌وه، بۆ نه‌وه‌ی له‌وه‌شدا سه‌رکه‌وتوبییت ده‌بایه لیپۆک بییت، فیئلزان و بیپه‌رحم و ساخته‌کاریش بییت... هه‌موو نه‌و سیفته به‌دانه‌ش به زیاده‌وه له‌و پیاوه‌دا هه‌بوون، که خۆی به یاوه‌ریکی نزیکی شه‌یتان و براهیه‌کی دلسۆزی فریشته‌ش ده‌زانسی. نه‌م کتیبه‌ی ئیمه‌ چیرۆکی نه‌و هه‌لکۆلینه پۆحیه‌یه که نه‌و پیاوه شه‌یتانئاسا و فریوده‌ر و فیئلزانه له ژیان و یاده‌وه‌ری و خه‌یالی نه‌و پیاوانه‌دا کردی، گه‌شته درێژه‌که‌یه‌تی به‌دوای نه‌پینیه‌کدا که ته‌نیا نه‌و سێ پیاوه ده‌یانزانسی.

چيرۆكى هەلکۆلین و دۆزینەکانی ئەو پۆخە شەپانگێزە، دەمامککارەییە،
 کە فریودەری وەک خۆی دەگەن و کەمەلکەوتە. ئەم کتێبە بەرهنجامی
 مانەواییەکی درێژی ئەوە بۆ چەندەها مانگ، تا سەرەتای بەهاری سالی
 ۲۰۰۷ لەو چیا عاسیانە. هەروەها حیکایەتی کەمێک لەو پووداوانەشە
 کە دەکەونە دواي ئەو بەهارە. دەبێت بزانی ئەو پیاو، نەفسیکی هیند
 مەکریازبوو، کە بەوردی و درێژی ئیشیکردووە. ئەوەی لە هەلکۆلینی
 ئەو سێ پۆخەدا دەستی نەکەوتوو، خۆی بەپێگای خۆی بۆی گەپاوە،
 ئەوەی ئەو سێ زارە نەیاندرکاندووە لە پێگای کڕینی زانیاری و کڕینی
 خەیاڵەو تەواویکردووە، پیاوانی فیلزانی وەک خۆی خستۆتە کار تا لە
 پێگای جیاوازی و سەرچاوەی جیاوازی بۆ کۆبکەنەو. بەوەدا
 خۆی لە قوناغیکدا بەشێکی گرنکی پووداوەکان بوو، لە نزیکەو هەندێ
 جەمسەری گرتوووە کە مەبەستیتی. چۆن ئەم سێ پیاو گەیشتنە
 ناو ئەو چیا عاسیانە، ئەوەیان چیرۆکیکە، گەر لە سەرەتاوە بەسەر
 هەموو حیکایەتەکەدا نەچینەو لە هیچ تێناگەین. لەگەڵ ئەوەشدا مەزۆف
 کە دواجار بەسەر هەموو شتیکدا دەچیتەو، تێدەگات ئەم حیکایەتە
 سەرەتای نییە، شتیکە پێشەکانی دەگەرێتەو بۆ پیش لە دایکبوونی
 پالەوانەکان، بەلام لەگەڵ قوولی پێشە سەیرەکانیدا، کەم و زۆر شتیک
 لە پۆحی ئەم سەردەمەي من و تۆ تێدایە. بۆ نمونە، پۆحیکی لیبۆک و
 فیلپەرستی وەک ئەو پیاوێ ئەم هەموو لاپەرانی نوسیوە، ناکرێت لە
 هیچ دەور و زەمانیککی دیکەدا لە وێنەي هەبووێت. هەر پۆزگارەو شەیتان
 و فریشتەي خۆي هەيە، لە هەر دەور و زەمانیکدا شەیتان و فریشتە بە
 جۆریک یاریدەکەن، لە دەور و زەمانەکانی دی ناچیت. لە کاتی یاریشدا
 شوێنی خۆیان دەگۆڕن، سەیرترین شت لە شەیتاندا ئەوەیە هەندێجار بۆ
 ئەوەي سەرکەوێت دەبێت وەک فریشتە یاریبکات، فریشتەش بۆ ئەوەي
 ئاشکرا نەبێت، دەبێت وەک شەیتان پوختاری خۆي بگۆڕێت و تەلخ و

تاریک دەرکەوێت.

بەداخەوێت ئەم چیرۆکە لەو چیرۆکانەدا کە دەبیست بە تێکەڵاوی
 بگێڕدێتەو. لە کۆتایی هاوینی ئەمسالدا کە بەپێوەبەری ئاسایش لابرا،
 یەکێک لە یاوەرە نزیکەکانی، کۆمەڵێک فایلی زۆر گرانگ و نەپێنی لە
 خەزێنەی ئاسایش دەرھێنا، تا دواتر لە لایە لاوونەو سیاسییەکاندا دژ
 بەنەیارەکان و لە تۆلەی هاوێی بێبەش و لێدراوەکانیدا بڵاویانباتەو،
 فایلەکان تازە بە تازە بە پێگایەکی نەپێنی کە من سەری لێدەرناکەم،
 گەشتبوونە لای بەپێوەبەری ئاسایش، من لەو باوەرپەدانییم جەنابی
 بەپێوەبەری ئاسایش یان هیچ کەسێکی دیکە تەواوی دۆسیەکە ی لەم
 سەر بۆ ئەو سەر خۆیندییەو، بە تاییست بەهاری ساڵی ۲۰۰۷ پێپوو
 لە دەردی ڕاوکردنی تیرۆریستە ئیسلامییەکان. خۆشتان دەرزانن لە دوا
 ڕاپەرینی ساڵی ۱۹۹۱ ئەو فایل لە ولاتی ئێمەدا بایەخیکی بپۆینە
 وەردەگرت، مۆف دەتوانیست قسە لە «چاخی زێڕینی فایل» بکات،
 سەردەمێکە دڵنیام لە میژوودا وەک سەرەتای عیبادەتکردنی نەپێنی
 و ئاشکراکردنی دەردەکەوێت، سەردەمێکە پاستی و درۆ بە جۆریک
 تێکەڵاودەبن مۆف ناتوانیست لە یەکیان جیا بکاتەو. ئەو یاوەرە دڵ
 بریندارە کە فایلە نەپێنیەکان لە دۆلابەکانی ژێر زەمینە ئاسایش
 دەردەھێنێت، بە پێکەوت هاوپیەکی نزیک «شیر»ە، ئەو کۆرە قز
 زەردە جوانە ی لە زۆر لاپەرە ی ئەم کتێبەدا تووشماندێتەو، کۆرپێکە
 بە دڵنایییەو خۆشتاندەوێت و دوا ی ئەم کتێبە حەز بەبێنی دەکەن.
 ئەو ی لە پێگای شېرەو دەست ئێمە کەوتوو، کۆمەڵێک کاغەزی
 پەرتوبلاو و کاسیتی دەنگ و وردە دۆکۆمێنتن، هەزاران لاپەرەن کە ئەو
 پۆخە مەکرپازە بە مەبەستی یاریکردن و فریودان بە کۆمەڵێک دەست و
 خەتی جیاواز نوسیونی. ئێستا دوا پێکخستنیکی زۆر، دوا پێستکردنی
 حیکایەتەکان بە جۆریک بتوانین بزانیین لە سەرەتاوە چی پویداوە،

دەستدەكەین بە پۆلینکردن و پریزەندکردنی ئەو لاپەرە و دۆكۆمیتتە زۆرانەى كە لە بەردەستماندان، بەشیوەیهك مانابەدن و بخوینرتنەو. شتەكان چۆنن وا چاپیاندهكەینەو، هیند هەیه چریاندهكەینە و كورتیاندهكەینەو و پێکیاندهخەین و بەپێى تواناش سالفۆژیان دەخەینە سەر. لە زۆر شوێندا كە دەزانین حەقیقەت بە تەواوی دیارنیه، ئێمەش گەپان و پشكینینی تاییبەتى خۆمان كردو. ئەمە جگە لەوێ ئەو زمانەى كە تەواوی پاپۆرتەكەى پێنوسراو، بە جۆریك ئالفۆز و تەماوییه، گێپانەو و دانانەوێ وەك خۆى هەمووان بە هەڵدا دەبات، بۆیە بەر لە هەر شتێك دەبایە زمانى ئەو پاپۆرتنوسە بەدنیازە دەستكارییهكەین و تۆنە جیاوازهكانى پاكبەكەینەو كە بە ئەندازەیهك وازیکەر و بەدگوزارەیه تا ئیستا ئێمەش لە نیازی هەندیک یاری و لە مەبەستى هەموو گەمەكانى نەگەیشتووین. دەبایە بۆ نوسینی پوون و پێكانى مەبەست، پستەكان وەربگێرینە سەر زمانێك بەو ئەندازەیه ئالفۆز و فریودەر و پەر نەیتى نەبێت، وای لێبەكەین لەبرى ئەوێ بۆنى پاپۆرتى پۆحیکى بەدکاری لێبێت، بۆنى ژيانى لێبێت، بۆنى چیرۆکیكى لێبێت كە حیکایەتخوانێكى دەنگ زوڵالى هەیه، كە شیواز و قسە و پوانینی لە هەموو گوشەیهكەو دەببیرێن. لەوهدا خودا شاهیدمانە كە مەبەستمان تەنیا گەیشتن بوو بە حەقیقەت. لە سەرەتاو دەمانویست چیرۆکیك بگێرینەو، دەقوادەق وەك ئەو پووداوانە وابێت كە بە شیوەیهكى مەجازى لەگەڵ لەدایكبوونە سەیر و ناوازهكەى غەزەلنوسدا دەست پێدەكات و بە پۆژگارى ئەمپۆماندا گوزەردەكات و ئیستاش كۆتاییان نەهاتوو. ئەو بەشانەى كتیپەكەمان كە تاییبەتن بە بارۆنى خەیاڵ، ئیشى هاوڕێپەكى نزیكى بارۆنە كە بۆ حیسابى بالێكى دیکەى حیزب، تەواوی قسەكانى بارۆنى لەسەر چەند كاسیتێكى بچوك تۆماركردو و بەجۆریكى لابەلا وەك هەلپێچێكى جیاواز و سەریەخۆ تیکەڵ بە فایلەكان كراون. نیازی ئێمە لە بلۆكرنەو

و دەر خستنی ئەم چیرۆکەدا، بە دیوێک ئاگادار کردنەوێ دنیایە لەو
چیرۆکە سەیرە بەشی زۆری پووداوە غەمگین و ترسناکەکانی دەکەوێ
دوای بەهاری سالی دوو هەزار و چوارەو. هەروەها گەشتێکی وردیشە لە
ناو ئەو هۆ ترسناک و سەیر و تێکەڵاوانەدا کە نەیانپشت گەرەکیکی
ئەفسانەیی و خەیاڵی لە شارەکانماندا دروست ببێت، کە دەشیا بتوانیت
ئەم شارە پیس و ناچیز و بێهەبەتەمان بکاتە خاوەنی یەکێک لە
عاجباتییە نوێکانی دنیا. بەلام بۆ ئەوێ لە هۆکارە ورد و قوول
و پاستەقینەکانی تێکشکانی ئەو پرۆزەییە تیگەین، دەبێت بچینە ناو
ورده کاریبەکانەو، چونکە بە پێچەوانەیی ئەو قسە باوەی کە دەبێت
شەیتان لە ورده کاریبەکاندا بەکار، ئەمە باوەرمان وایە گشتگیری و
عمومیات لە ئێشی شەیتانە و فریشتەش لە ورده کاریبەکاندا ئێشەدەکات.

یادداشتەکانی بارۆنی خەیاڵ

گەر ناوی خۆشم نەلێم، هێند نابات هەموویان دەزانن من کێم...
من وەک بە لەسەر زەمینێکی بەریندا، وەک شەپۆلێکی زیرینی بچوک
لە گۆمیکێ گەرەدا دێم و دەچم. ناوی من زۆر گرنگ نەبوو. ئەو
شەوێ دەستم پێکرد، بڕیارمدا ناوی خۆم ئاشکرانەکەم، وەک یەکێک
کە نیازێکی بەدی هەیە گوێبگرم، ئێشبکەم، بە پەنھانی بێنەمەو. بەلام
هاوڕێیان سوپێندان بۆ دەخۆم شتەکان بەو جۆرە بگێرمەو کە
پوویاندا. بێنێن پەيوەندی بە ئێشکردنی هەموو هەستەکانمی دیمانەو
هەبە، من توانیم بە دلم، بە پەنجەکانم ببینم. توانیم بە کۆمەکی رۆحم،
بە کۆمەکی بیستن و بۆنکردن و هەستکردن، بە کۆمەکی ئەو پیاوانە
دەمناردن و ئەو چاوانە وەک کۆتر بەرەلامدەکردن لە هەموو ئەو

جیگایانه بـم که ده بایه له ویتیم. به لام جیگایه ک هه بوو دهستم پشیدا نه که یشت... هه موو ژیانی من هه سره تی نه که یشتنه به و شوینه، غمی ده به ده ربوونه له و هه وار و مال و دیاره. تو ئی ئه وهی گویم لیده گریت، گهر ده ته ویت له سه ره تاوه له که لمداییت، باش گوئ له مه رجه کانم بگره. ده بییت وهک ئه نداز یاریک وه ها بییت که له بناغی کوشکیکی دیرینی روخاودا کار ده کات، ده بییت سهرت له و دونیایه نه سوپمیت، ده بییت حیسابی چاکه و خراپه م له که لدا نه که ییت... ده بییت ناماده بییت له سه ر نه خشه یه کی چکولانه سه یری هه ندی هیلکاری ساده بکه ییت و چاوت لیکنیت و به خیال هه موو ئه و کوشکه مه زنانه ببینیت که ده کرا له سه ر ئه و پارچه کاغزه خه و تووانه له خه و هه ستن. ده بییت هیزی ئه وهت هه بییت، کاتیک سه یری که لاوه یه ک ده که ییت، تیتبگیت رۆژیک له رۆژان پر بووه له باق و بریقی ژیان، کاتیک سه یری که له سه ریک ده که ییت بتوانیت بهیته ناو خه و نه کانیه وه، بزانییت چ ئومیدیکه هه بووه، پر بووه له چ نیاز که لیکه خراپ و چاک. ده بییت له هه موو شیوه کانی سه هه ردا شاره زانییت. بتوانیت ریزی نه خشه بگریت. ده بییت نه خشه وهک هیما و سه مبولی دونیای نوچ ته ماشا بکه ییت... هه موو جوړه کانی نه خشه. نه خشه یی ئه نداز یاره کان، نه خشه یی جوگرافیا نه سه کان، نه خشه یی ریکا پینچاوپینچه کانی ده رون. من به پینچه وانیه یی ئه و مه خلو قه خه یالیا نه هه میشه له سه ر نه خشه کار مکړدوه، ئه وه جیاوازی که وره یی نیوان من و ئه وانیه که ته نیا خه یالیا نه هیه. گهر ده ته ویت له که ل مندا بییت، ده بییت له گرنگی نه خشه تیتبگیت... که میک خوت فیری نه خشه بکه ییت. من چیم له ده سستییت ناماده م بۆتبه کم، به مه رجی تو به راستی بته ویت فیرییت. من بیزار بووم له و درۆزنانه یی ده یانه ویت فیرین و خویان ماندوونا که ن، ئه وان هه شیتمده که ن، ده هری ده بم، ها... تیتبکه، ئه و کاتانه ده سه لاتم به سه ر خومدا نامینیت و

لەوانە یە هەندیک شتێکەم کە تۆ چاوەروانی ناکەیت. هەمیشە وابوو، هەمیشە کەسیک هەلکەوتوو دەهەرمبکات و بە جۆریکی تر هەلسوکەوتم کردووە کە نامەوێت. لە سەرەتاوە پێتدەلێم ئەوانە ی لە بنەرەتەو کە مژەن، زۆر لەوانە باشتەرن کە دەیانەوێت تێبگن و پەنجی بۆنەن. گەر تۆ لەوانەیت بێرێ بەرپی خۆتەو، بەدریژایی ژیانم بەدەست ئێوەو نالاندوووە و نامەوێت چیتەر ئازارتان بەدەستەو بکێشم. من تورەتر و فیلزانتەرم، لەوەش ئالۆزتر و نیاز پیستەرم کە خەیاڵی ئێوە دەیکاتێ. گەر دەتانەوێت لەگەڵمدا بن، هەموو شتێک دەگێرەو تا بتوانن ببینن و حوکمبەن. وەک پیاوچاکیکی حیکایەتخوان تەماشای من مەکن، تێبگن و بەزەیتان بە حالدا بیتەو، ئیشی من لەو قورستەرتە بتوانم پیاوچاکبم. من لە کەشتییەوانێک دەچم شەیتان پەوانە ی دەریای ئومێدە سەخت و ئەستەمەکانی کردییت. لەزەت لەو دەبینم ئێوە و کەشتییەکانتان وەک من بە هەلدا بچن، لەزەت لەو دەبینم نەگەنە ئەو شوێنانە ی خەونی پێوە دەبینن. زۆرجار خۆم وەک مەلەوانێکی بێرەحم دێتە بەرچاو کە لە لیواری حەوزیکی مەلدا بەزەردەخەنەو تەماشای خنکانی مەلەوانێکی مندالکار دەکات. وەک چۆن ئێوە چێژ لە خنکانی من دەبینن، منیش چێژ لەو دەبینم بۆتانیتم دەخنکێن. بەلام وامەزانن هەرجاریک بە هەلداچوون و خنکان و سەرئاونەکەوتنەو، ئیدی ئەو گوناهی منە. دلنایام هەموومان زۆرجار بە هەلدا دەچین، چونکە پێویستە بە هەلدا بچین، دەبێت بە هەلدا بچین، بە هەلدا چوون بە شیکە لە ژیاڵی ئێمە، بەلام پرسیارە کە ئەو یە کە ی و لە کویدا بە هەلدا دەچین؟ گرنگ ئەو یە نەزانین لە کویدا تووشی فریو و هەلەڕۆیی بووین، ئەمەیان لە پێناوی ئێوەدایە، گەر مەرقف هەموو هەلەکانی خۆی بزانیت شیت دەبێت. من کەسیکی سەرپاستم دەبێت لە سەرەتاوە بزانن کە من نیازم لەم حیکایەتەدا

پاک نییه. دیاره من ده‌زانم له کوپوه ده‌ست پیده‌کم و بۆ کوئ ده‌جم، به‌لام ئیوه له و باره‌یه‌وه‌هیچ نازانن... ئه‌وه‌ش خوشییه‌کی بیته‌ندازه که وره‌م پیده‌به‌خشیت. به‌لام با دلتان له‌وه‌گه‌وره‌تر بیت، لیکه‌رین به‌سته‌زمانیکی وه‌ک منیش له‌زه‌ت بینیت، ئاه‌ئی له‌زه‌تی به‌د، چهند جاری دی دینه‌وه‌سه‌رپیکای تو. چهندجاری تر ده‌تکه‌ینه به‌هانه‌ی خراپه‌کانمان. ئه‌وه‌ی له‌گه‌ل مه‌کرباز و ته‌له‌که‌بازی‌کدا سوار که‌شتیه‌ک بیت، ده‌بیت بزائیت له‌زه‌ت جیگایه‌کی گرنگی له‌هه‌موو یارییه‌که‌دا هه‌یه. له‌زه‌تی ئه‌وه‌ی له‌ناو نه‌خشه‌کانی مندا دیلبن، هه‌میشه له‌سه‌ر ئه‌و پیکایه‌ به‌رون که من دیاریم‌کردوه، ئه‌و پیکایه‌ی ساله‌های سال ویستم لیده‌ه‌جم. هیچ شتیک له‌ژیاندا له‌وه‌خوشت‌تر نییه نه‌خشه‌یه‌کت هه‌بیت هه‌موو مه‌خلوقاتی خودا له‌ناو ئه‌و نه‌خشه‌یه‌دا دیلبن، نه‌خشه‌یه‌ک بگاته خاکی خه‌یال و حقیقه‌ت، نه‌خشه‌یه‌ک ته‌نیا یه‌ک که‌س بۆی هه‌بیت لیده‌ه‌چیت، یه‌ک که‌س... ئه‌و که‌سه‌ش تو بیت. ئیستا دوا‌ی ته‌واوبوونی زۆرشت، هه‌سته‌ده‌کم حیکایه‌ته‌که وه‌ک شه‌ری نیوان له‌زه‌ت و خه‌یال وایه، له‌زه‌تی ده‌سته‌مۆکردن و گرتن و پکینکردنی دونیا، له‌گه‌ل سرکی و نامۆیی خه‌یالێکی غه‌مگیندا که نایه‌ویت ده‌سه‌لات و جوانی له‌سه‌ر یه‌ک سفره‌کو‌بینه‌وه، ده‌یه‌ویت مروق بۆ هه‌تاهه‌تایه‌ نامۆ و ته‌نیا بیت. خه‌یالێک نایه‌ویت دونیای کونی له‌بیر‌ه‌چته‌وه، نایه‌ویت تاریکی ئیستا له‌پشناوی پوناکی پاشه‌پوژدا له‌بیر‌ه‌کات. ئاه‌هیچم لیمه‌پرسن، له‌زه‌ت لای من جو‌ریکه له‌له‌بیر‌کردنی ده‌رد، له‌فه‌رامۆش‌کردنی ژبان، له‌ناشتنی په‌یتا‌په‌یتای هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی ناشیرینی ده‌ست و دلی خۆمان به‌یادا ده‌هیننه‌وه. خه‌یال شتیک نییه سه‌یری‌ه‌که‌یت و تی‌بی‌ه‌که‌یت، خه‌یال شتیکه ده‌بیت تامی‌ه‌که‌یت، لێوی لیده‌ه‌یت، ده‌ستی لیده‌ه‌یت، ئه‌وه‌یه له‌زه‌ت. نه‌خشه‌کانیش وه‌هان، ئه‌و نه‌خشه‌یه‌ی من باسیده‌کم پارچه‌کاغه‌زیک نییه له‌سه‌ر

میزیکی گه‌وره ناوه‌لایبکه‌ین و بیخوئینه‌وه... شتیک نییه به‌ر له‌سه‌فه‌ر
 ئاماده‌یبکه‌ین و به‌قه‌لم به‌سه‌ریدا برۆینه‌وه، به‌لکو شتیکه‌ خۆتی
 تیا‌ده‌دۆزیت‌ه‌وه... ده‌پۆیت و سه‌یرده‌که‌یت له‌ ناوه‌پاستی پێگایه‌کی
 دوور و درێژدای، له‌ جیگایه‌کی نه‌زانراودایت و تووشی فریوێکی به‌د
 بوویت ده‌ته‌وێت تا کورتایی مل بنییت و نه‌وه‌ستیت. به‌لێ نه‌خشه‌کان
 چه‌نده‌ پێناسانیت بۆ ده‌که‌ن، هێنده‌ش کو‌شندن، کو‌شندن کاتی‌ک
 ده‌ته‌وێت پێگاکانت به‌ ئاراسته‌یه‌ک به‌ریت و ده‌بینیت پێگاکان نا‌پۆن.
 ئازیزان... زۆرجار نه‌خشه‌کان له‌ هێستریکی چه‌موش و ناب‌له‌ده‌ه‌چن
 که‌ ده‌وه‌ستن و نا‌کرینه‌وه و نا‌پۆن. زۆرجاریش ئه‌و شوینه‌ سه‌یرانه‌ی
 تۆ ده‌ته‌وێت بیان‌هێنیت سه‌ر نه‌خشه‌که‌، ده‌بنه‌ جیگای سه‌رسه‌خت و
 دوورده‌ست و نه‌گیراو که‌ به‌ هیچ نه‌خشه‌یه‌ک ده‌سته‌مۆنابن.. ئیدی
 هه‌سته‌ده‌که‌یت له‌ به‌رده‌رگایه‌کدایت نا‌کریت‌ه‌وه و نا‌کریت‌ه‌وه. له‌ویدا
 تیکه‌که‌یت، بۆ ئه‌وه‌ی برۆیت و نه‌که‌پێیت دوا‌وه، ده‌بێت بکه‌ویت پو‌خان
 و وێرانکاری. به‌دبه‌خته‌ ئه‌و که‌سه‌ی وه‌ک من پوو له‌ شارێک ده‌کات
 که‌ هه‌رگیز نایگاتی... به‌دبه‌خته. سیا‌چاره‌یه‌ ئه‌و که‌سه‌ی وه‌ک من
 نه‌خشه‌یه‌کی وه‌ها دا‌خرا‌وی له‌ به‌رده‌ستدا بیت... سیا‌چاره. به‌لام
 ساده‌کاری و فریو و یه‌ک په‌نگیه‌ گه‌ر و ابزانن من ته‌نیا گه‌پیده‌یه‌کی
 بێنگینم و نه‌گه‌یشتمومه‌ته‌ نیازی خۆم. نا، چیرۆکه‌کان و نه‌خشه‌کان و
 خه‌یاله‌کان پێکرا له‌وه‌دا له‌یه‌که‌ه‌چن که‌ له‌ کومه‌لیک گرێی په‌ش و
 پلانی ورد و ئالۆزی نا‌کو‌تا دروسته‌بن. هیچ یه‌کتێک له‌ ئێمه‌ که‌
 به‌پێگادا ده‌پۆین نه‌خشه‌یه‌ک له‌ گیرفانماندا نییه، به‌لکو کومه‌لیک
 نه‌خشه‌ی تیکه‌لا‌و و پێکدا‌چوو له‌سه‌رماندا‌یه، ده‌رومان هیچ نییه‌ جگه‌
 له‌ زه‌ویه‌یه‌کی خه‌ت خه‌ت که‌ پۆژانه‌ نه‌خشه‌ی نوێی له‌سه‌ر
 دروسته‌که‌ین، زۆرجار نه‌خشه‌ تازه‌که‌نمان له‌سه‌ر نه‌خشه‌ کۆنه‌کان
 ده‌کێشین‌ه‌وه، ئیدی به‌جۆریک هێله‌کان به‌یه‌کدا ده‌چن ئاسان له‌ یه‌کدی

جياناكرينه وه. ئاه... به لام ئيتر بيدهنگ به ئه زارى زوربلى و به دگۆ،
بيدهنگ به و هيچ شتيكى دى ئاشكرامه كه كه نايت ئاشكراييكه يت،
بيدهنگ به و حيكايه تى خۆت بگيره وه، هه موو شتيك ده يت له ويدا
ئاشكراييت... به لام بيرتان نه چيت، هه ميشه توپيک هه يه كه خله ديته وه،
هه ميشه توپيک هه يه خله ديته وه، تو ده يينيت يان نا يينيت گرنگ نيه،
وهك ميژيكي بليارد، كه له پال توپه راسته قينه كاندا چهند توپيكي
نادياريشت هه يت. ئاه خودايه، من ئه و يارييه شيتمه كات، بينوتانه
كه ياريكه ره باشه كان ياريده كن، وهك ئه وه يه هه ميشه چهند توپيكي
خه يالى له سهر ميژه كه يت، وهك ئه وه ي ئه و توپه ي من و تو ده يينين،
ئه و توپه سبييه ي به «دارنوگ» كه ده يئاژون، ته نيا سيپه رى كومه ليك
توپى خه يالى ديكه يت كه ئيمه نا يان يينين، ئه وانن له برى ئه و شاتوپه
شته كان وه ها سىحراوى ده جوليتن. ليتمه گرن، ژيان خۆى چيه جگه
له بليارد يكي ئاوه ها، به توپى راسته قينه و خه يالى. هه ر يه كه مان
توپيكن ته نها ياخود دووان و سىان و چوار له كونجيكدا، له گوپه پانيكدا
وه ستاوين، له ناكاو توپيكي بزوين ديت، توپيكي به هين، توپيكي
راسته قينه كه كومه ليك هينى خه يالى و ياوه رى خه ياليسى هه يه، ديت
په رشمانده كاته وه، هه ر يه كه مان به ئا راسته يه ك ده پزين، چاوه پرده كه ين
تا هينى دى، توپيكي دژ له ئا راسته يه كى تره وه ديت و ده مانجوليتيت.
مروڤ له م مه مله كه تدا هيچ نيه جگه له توپيكي بليارد، كه ده يت
چاوه روانبكات و بينيت، به چ پرويه كدا خله ديته وه. من حه زم له و
خلبوونه وه يه بوو. هه موو ژيانم خوليام بووه له و توپه سبييه ي بليارد
بچم، بيم به و توپه، نا، هيند گيل و نه فام نيم حه زبكم بيم به
دارنوكه كه. نا، من توپه كم، ئه وه نيم كه ياريده كات، ئه وه م كه يارى
بيده كه ن... به دريژايى ئه م ژيانه ئه وه ده بينم، ئه و توپانه ده بينم كه
به ر يه ك ده كه ون و دوورده كه ونه وه، نزيكه كه ونه وه و ليكه ترازين،

ده پۆن و له چالێکی په شدا و نده بن، هه نديکيان نايه نه ده ره وه و هه نديکيان دين.

خودای بالاشين کۆمهک به پۆحم بکه، له چاکه و له گونا هدا يارمه تيده رم به... له پيسی و پاکيدا دهستم ليه ره مه ده... هه رگيز حيسابی چاکه و خراپه م بق مه که، به لکو به گه وره یی و حیکمه تی خۆت تيمبکه.

ماجه لانی خه يالی يه که مين لاشه ده بينيت «ماجیدی گول سۆلاف، به هاری سالی ۲۰۰۴»

نهمده توانی بوهستم و چیدی چاوه پێیکه م، له وکاته وه ی به هه من ناسر ده ناسم هه میشه دوا ده که ویت، هه رده م به هانه یه کی هه یه بتوانیت بیده نگمبکات. ناتوانم لیتزویرم، دوی چهند سال کارکردن ده بیت له هه له بچوکه کانی بیورم. هه نديجار چهند دوا بکه ویت چاوه پوانیده که م، چونکه دوا جار دیت و جانتا چکۆلانه که ی ده کاته وه و شتیکی نویی پێیه. هه یچ شتی که وه ک چاوه پوانی خه يال م ناکوژیت. ئه و پۆزه ئاواتم ده خواست نه مناسی بایه. پۆژیکيان له پۆله که مدا وانم به و مندا له کوژانه ده گوته وه که ئاو پرمدایه وه له ده رگای ژووره که دا وه ستابوو و به زه رده خه نه وه گوئی لیده گرتم. که ته واو بووم دهستی خسته سه ر شانم و گووتی «ها، به پێز له خۆرا نییه پێنده ئێن ماجه لان. تو له سه فه ره کانتدا شتی سه یرت بینیه». به شه ره مه وه گووتم «سه فره؟ سه فره ی چی؟ من سه فره م نه کردوه، هه موو چیرۆکه کانی من به خه يال ن، پۆژیک له پۆژان له م شاره نه چوومه ته ده ره وه، له ده می که وه که ها توومه ته دو نیا وه لی ره م،

له له دایکبوونه وه ئه م شارهم جینه هیشتووه». ئه وکات نه مده زانی پییده لئین «غه زه لنوس»، چند جاریک له دووره وه بینیبووم، بیته وه ی بزانه کتیه. خوی پیناساندم و گوتی «له لایه ن تریفه وه هاتووم بۆ لای تو، من و تو ده بیت ببین به هاوپی».

دوای ئه وه بووین به دوو هاوپی نزیك.

ئه و چند سالی دوای من و به هه من و تریفه پیگه وه له سه ر ئه و کتیه گه وه یه له گه ل ده فته رداره کانه نیشمانکرد. من له وان مندالتر و که م ئه زموونتربووم، هه رچه ند هه موومان به شیکبووین له له شکرکی گه وه تر، له سوپایه کی گه وه ی خه یالپه روه ران. به لام من به جوش و خروشکی گه وه وه، وه ک شیتیک خوی بهاویته ده ریاوه، خۆم فریاده پرۆزه ی نویسی ئه و کتیه گه وه یه وه که ده بایه له سه ر میژووی نوی مه رگ له م شاره دا به مانوسیبایه. که س به پرۆزه ی ئه و کتیه ی نه ده زانی، له راستیدا هه چ که سیش راینه سپاردبووین جۆره کتیبکی وه ها ئاماده بکه یه. خولایه کی شیتانه بوو، سه روه ختیک چووبووه سه ری غه زه لنوس و تریفه یابه حری و دواتر هه موومان نیشمان بۆکرد، له کۆتاییشدا وه ک زۆر ماندووبوونی دیکه ی ژبان، سه راپای نیشمان به فیرو و هه موو په نجه مان به باچوو. هه ر یه که مان ناویکمان هه بوو، من ناوم ماجة لانی خه یالی بوو «سه رها ته نیا به ماجة لان بانگیانده کردم، به لام دوای ده رکه وتنی ئه و گه پریده گه وه و دونیا ته یکه ره مه زنه منیان وه ک ماجة لانی خه یالی ناوانیه وه، بۆ ئه وه ی له و عاشقه بالابه رزه م هه لاویردن و وه ک وینه ی پیچه وانه ی ئه و به دونیام بناسین». تریفه کچیکی په شکه له و چکۆلانه بوو، قژیکی په شی زۆر درێژی هه بوو، جووتیک چاوی قه ترانی ئیجگار جوان. به هه من ناسریش ئه وکات له ژیر نازناوی غه زه لنوسدا ته واوی شار ده یانناسی. ئه وی پۆ که بووینه هاوپی، ئه و خاوه ن شوین و ناوی خوی بوو، له هه موو جیگایه کی ئه م شاره دا دۆست و هاوده ردی هه بوو،

میژویه کی دریزی مه له وانی له به حری خه یالدا به دوی خۆیدا پاده کیشا، شاهیکی بپتهخت و تاج بوو، ژن و پیاوه پر خه یاله کانی ئەم شاره بیس و پۆخله، وهک پۆحیکی نزیک له خۆیان ته ماشایانده کرد. به وهدا من تاکه پۆحی ته نیا و تاکړه و بیدۆست بووم له ناویاندا، هیچ جیگا و پیگا و گروهیکم نه بوو تیا نیشته جییم، بۆ ئەوهی بیکهس و بپهادهم نه کهومه وه، له پیزی نوسه رانی ئەو کتیبه دا وهریانگرتم.

به لām غه زه لنوس ژۆر دواده که ویت، هه رگیز ناتوانیت کاته کانی خۆی پیکبخات، هه ندیجار په له و شپه زهیه، هه ندیجاریش خاو و بیوزه و بیئاوه، وهک پۆحله به ریکی ون له نیوان سادهی و مه زنی، خه یال و حه قیقه تدا هاتوچۆده کات، به لām هه میسه شتیک له وبقاری گه وهه کان و له پوخساری عاریفان له سیمایدايه. ئەو پۆژه بۆ یه که مجار بپارمدا بپۆم و به جیبیه تلم، جانتاکه م هه لگرت و وستم له وه شه قامه ناشیرینه بپه پمه وه، که شپه زه و شیت له تاکسییه ک دابه زی و به دهنگی بهرز گووتی «مه پۆ، توخوا مه پۆ، واهاتم». وهک هه میسه نارپیک له جله کانیدا، نارپیک له قزیدا، به لām سیحراوی له نیگا و دلپفین له خنده و قوول له چاوه کانیدا. به توپه ییه وه وه ستام و گوتم «نیتتر من له گه ل تۆدا ئیش ناکه م، تۆ پیاوئیکیت پیزی هیچ ناگریت، هیچ... ئەوه چۆن ده کریت من ئەو هه موو کاته چاوه پزی تۆ بکه م؟». به پارانه وه شیرینه که ی خۆی گووتی «نا وانا کهیت، ده تناسم، تۆ دلپکی گه ورهت هه یه، تۆ قهت له غه زه لنوسی برات زویرنابیت، نابیت له غه زه لنوسیکی نه گبهت زویربیت. گه ر له من زویربیت، جاریکی دی تا مردن غه زه لنوسیکی دیکه ی نه گبهت نابینیته وه، شتی وا هه موو پۆژیک نایه ته پیت، هه موو پۆژیک مروف بۆی هه لئاکه ویت غه زه لنوسیکی به دبختی وهک من بناسیت. دوا ئەوه بوهسته شتیکم پییه ساردتده کاته وه، دوینی شه و شتیک پویداوه، شتیکێ گرنه... حه زده کهیت ببیستیت یان نا؟».

من له و چەند سالەدا وه‌زيفەم نوسينه‌وه‌ی ئەو دەفتەرانە بوو کە تريفە لە دەفتەردارەکانی وەرەگرت و دەيدايە دەستم. بە‌لام دواچار هەزم بە شتێک دەکرد ژيانى تيا بێت، ترسى تيا بێت، پەر نه‌يتى بێت. غەمگین و دەستەپاچە سەیرمکرد و نەمدەزانى چى بلیم. بێئەوه‌ی چاوه‌پوانى وه‌لامى من بکات گووتى «دەرسیم تاهیر درۆ ناکات، تێدەگەیت، تۆ هەر بلی درۆدەکات، بە‌لام ماجەلانى خۆشە‌ویست، تۆ هە‌له‌یت. دەرسیم تاهیر درۆ ناکات. تۆ گومانى خراپت هە‌یه، پۆژیک نە‌مبینوی چاوه‌پوانى شتى باش لە خە‌لک بکەیت، خە‌يالە خراپە‌کانت چالاکترن، دە‌میکە ئە‌وهم پێگوتوویت، عە‌زیزم هە‌قه‌ خۆت تۆژیک چاکبکەیت. ئاە، خواپە تۆ چەند خراپ بێر لە خە‌لک دە‌کەیتە‌وه، چەند خراپ. هە‌ندێجار دە‌لیم، چۆن ئە‌م سەرە پرگومانەت دە‌توانیت لە‌گە‌ڵ ئە‌و دڵە جوانە‌تدا بژی، چۆن ئە‌م گومانە نۆرەت لە‌گە‌ ئە‌و خە‌يالە فراوانە‌تدا دە‌ژی، چۆن ئە‌و لایەنە پەر خە‌يال و پا‌کەت بە‌رگە‌ی ئە‌و لە‌خۆ‌پازیبوون و غرورەت دە‌گریت... چۆن؟ تێناگە‌م».

من لە سەرە‌تاوه‌ لە‌وه‌ ترسام کە نابیت بازنە‌ی ئیشە‌کانمان نۆر فراوانبکە‌ین. تريفە یا‌بە‌حرى و ئە‌وانى تر وادە‌زانن من دە‌ریاوانێکى ترسنۆکم، بە‌لام من ترسنۆک نیم، بە‌لکو پێ‌ماویە ناشیت بە‌و جۆرە خە‌يال تێکە‌لاوى ژيان بکە‌ین، دیارە دە‌زانم خە‌يال لە ژيان جیا‌ناکړتە‌وه، بە‌لام لە هەر شت گرن‌گتر، دە‌ستوورە‌کانى ئە‌و تێکە‌لاوبوونە‌یه، گرن‌گ دە‌ستوورە‌کانە. ئە‌و پۆژە چاوانى غە‌زە‌لنوس گە‌لە‌ک پاست‌گوبوون، بە‌لام قزى بە‌ جۆرێک هە‌لچووبوو، چەند جارێک ویستم دە‌ستبە‌رم و شانە‌کە‌ی گیرفانم دە‌ربه‌یتم و بیدە‌م و تکای تیا بکە‌م تۆژیک دە‌مى دابخات و کە‌میک قزى دابه‌یت. دیمە‌نێکى سە‌یرمان هە‌بوو، من بە‌و قاتە شە‌که‌ریبە‌ی بە‌رمە‌وه، بە‌و کراسە پە‌شە بێ‌ملوانە‌وه، بە‌و قۆچە تە‌لایى و بچو‌کانە‌وه کە لە‌سەر یە‌خە و سەر‌دە‌ستە‌کانم دە‌بریس‌کانە‌وه، قژم بە‌ جۆرێک

شانه‌کردبوو، وەك «جۆنى دىپ» لە قلىمى «دۆزىنە‌وه‌ى نىفەرلاند» دا، بە‌پىكى لە‌قەر‌اغ‌وه بە‌ره‌و لای راست دامه‌ئىنا‌بوو، بە‌جىلپىكى كە‌مىك برىقه‌دار ساف‌م‌ك‌ردبوو، جانتاىه‌كى دىبلۆماسى پەشم گرت‌بوو بە‌ده‌سته‌وه و وەك پىنوارپىكى هەيم‌ن لە‌سەر شو‌سته‌ى وىست‌گه‌يه‌كى دوور چاوه‌پ‌وانى هاتنى شه‌مه‌نده‌فرىك بكات، وه‌ستا‌بووم. ئە‌و لە‌ پانتۆلپىكى نىلیدا، بە‌كراسىكى زه‌يتونى قۆل‌ك‌رت‌ه‌وه، وەك هە‌مىشه‌ غە‌مگىن و پ‌ۆمانسى، بە‌و چاويلكه‌ چ‌كۆلانە‌يه‌وه، بە‌و قزە‌ درىژ و بزە‌وه‌ دەر‌كه‌وت. نمونه‌ى ناپىكى بوو، بە‌لام ناپىكىه‌كى جوان. هەيدى هەيدى سە‌رى تالى سى تىده‌كه‌وت، ته‌مه‌نپىكى برد‌بووه‌ سەر، لە‌ نازناوى غە‌زە‌لنوس بە‌ولاوه‌ خاوه‌نى هىچى تر نه‌بوو. نه‌مه‌وى‌يرا زۆر باسى ورده‌كارىبه‌كانى ژيانى خۆى لە‌گە‌لدا بكە‌م، لە‌و كە‌سانه‌بوو كە‌ بىريانده‌چىته‌وه‌ كە‌مىك بۆخۆيان بزىن، ئە‌و پىنج سالى دواىيى بە‌ چه‌شنىك لە‌ ناو شته‌كاندا نوقم‌بووبوو، هەستم بە‌ ونبوونى ده‌كرد. ئە‌و ئىوارە‌يه‌ كە‌ خەرىكبوو لە‌و شارە‌ ناشىرىنه‌دا، لە‌و شه‌قامە‌ ناشىرىنه‌ بپه‌رىنه‌وه، پىگوتە‌م «كە‌ تارىك داهات ده‌ته‌م، شتىك ده‌بىنىت لە‌وه‌وبەر نه‌تىبىنوه‌».

لە‌ يە‌كە‌م پۆزه‌وه‌ كە‌ ناسىم پىگوتە‌م، بە‌شىكى گە‌وره‌ى ژيانى سە‌فه‌ركردنى بە‌رده‌وامە‌ بە‌ هەندىك دونىاي نەه‌نىدا. پياوێك بوو نه‌يده‌توانى خۆى ئاشكرابكات، وەك ئە‌و گول و بال‌دانە‌ى ناتوانن لە‌ ته‌لىسمى خۆيان تىبگە‌ن، ئە‌وىش لە‌ ته‌لىسمى خۆى تىنه‌ده‌گە‌يشت. ئە‌وه‌ى واىده‌كرد غە‌زە‌لنوس كە‌سىكى ئالۆز بىت و ئاسان نه‌چىته‌ ناو ته‌فسىره‌وه، ئە‌وه‌بوو نه‌ئىنى خۆى بە‌ نه‌ئىنى دونىاوه‌ گرێدا‌بوو. لە‌گە‌ل ئە‌وه‌شدا بە‌ چه‌شنىك كە‌مه‌رخە‌م و بىترس ئىشىده‌كرد، منى ده‌خسته‌ سەر سام و دلە‌پاو‌كئ. لە‌ شارپىكى پىسى وەك ئە‌م شارە‌ى ئىمه‌دا، هەر كە‌سىك پرىپىت لە‌ جوانى، بىنه‌وه‌ى خۆى بپه‌وىت، خە‌لكانىك پە‌يداده‌بن هە‌ول‌ده‌ن تا قوولترىن جىگا پ‌ۆحى بپشكنن و بوونى گە‌مارۆىده‌ن و نه‌ئىنى جوانى وەك

مەترسییەکی گەرە بۆسەر ئاسوودەیی ھەموو شەتەکان نیگابکەن. لە بەرئەو لەو پۆژەوێ دەیناسم، ترسم لە بێباکییەکیەتی. گەرچی خۆی و غەزەلەکانی ژبانی ئێمەیان پڕکردبوو لە ھیمەت، بەلام خۆی سارد و کەمتەرخەم دەینواند. تریفە یابەحریش کچیکی بە ھیمەتبوو، ئەو لە بواری ئافەرەتانیشدا ئیشیدەکرد، واھەستدەکەم نەرەسی خوشکم پۆلێکی گرنگی لەویدا بینی بکەوێتە نیو ئەو دۆنیایەو، دواتر گەشتەکیان دەرەنجامگەلی وەھا ئالۆزی ھەبوو تا ئەمڕۆ نەپێنێھەکانی بە من شیناکرێتەو... سەرەتا غەزەلنوس تەنیا بە پەرورەدەو بەخێوکردنی مندالانەو خەریکبوو، دەیویست ھەموو ژبانی خۆی بۆ ئەوان تەرخانبات. من بەرێکەوت ھاتمە ناو ئەوانەو، بەر لە ناسینی ئەوان بەرەنجی خۆم پۆلێکی چکۆلانەم بۆ مندالانی نابینا دروستکردبوو. من کەسێکی پڕ خەیاڵم، بەس خودا دەزانێت پۆژانە چەند چیرۆک لەسەرمدا لەدایکدەبێت و دەمرێت. بە درێژایی ژبانی ھەم لە جلی جوان کردو، ھەزەم لەوێ قەژم پێک بێت، قامەتم قەنج بێت، پێکھۆشیم و بە یقارەو کتێبێک بخەم بێدەستم یان جانتایەکی دیبلۆماسی ھەلگرم و بە شاردا لەم سەرەو بۆ ئەو سەر پیاسەبەکم. لە مندالییەو ھەزێکی کوشندەو سەفەرکردنم تێدا، بەلام بێپارەیی و بێکەسی بەم شارە ناشیرینەو گرتیانداوم. تەف لەم شارە... پێگام بەدەن ھەر کاتێک باسی ئەم شارەم کرد، پقی و قیزی خۆم نەشارمەو... تەنیا پێگام بەدەن. لەو سالانەو داویدا ھاوڕێکانم ھەموویان پۆشتن بۆ دەرەوێ و لاوت و من بە تەنیا مامەو. من بیرم لەو کردەو بە جۆریکی دی سەفەریکەم، نەخشەیکە خەیاڵیم دروستکرد، نەخشەو سەرزەمینێکی خورافی، نەخشەیکە تەنیا لەسەری مندا ھەیە، نەخشەو سەرزەمینێک کە تۆپێکی گەورەو پوویار و زۆی و زەریاچە داپۆشیو، چەند مانگێک خەریکی ئەو بووم ئەو خاکە بەسەر ئیقلىمە خورافییەکانی خۆیدا داھەشبەکم، دەبایە دۆنم بە دۆنم و ھەکتار

به هه‌کتار له‌خه‌یالدا بیخولقیتم. ماوه‌یه‌کی دریژ وای لی‌هات په‌یوه‌ندیم به‌و سه‌رزه‌مینوه له‌په‌یوه‌ندیم به‌ژیانه‌وه توندوتۆلتربوو، کاتی خۆم وه‌ک کریکارێکی زه‌حه‌مه‌ت‌کیش به‌سه‌ر ئیشه‌ سه‌خته‌کانی دروستکردنی ئه‌ودا دابه‌شکرد. هه‌ندیک پۆژ تا ئیواره‌یه‌کی دره‌نگ ته‌نیا له‌سه‌ر دروستکردنی دره‌خته‌کان ئیشمه‌کرد. له‌سه‌ر دیواری ژووره‌که‌م ئه‌و نه‌خشه‌ گه‌وره‌یه‌م ده‌کرده‌وه و بست به‌ بست پووبه‌ره‌ خه‌یالییه‌کانم ئاوه‌دانه‌کرده‌وه، له‌و ماوه‌یه‌دا به‌ وردی هونه‌ره‌کانی نه‌خشه‌کێشان فیژیووم، جیاوازی قوولی نیتوان جوگرافیاناسه‌کان و زه‌ویناسه‌کان له‌ بواری نه‌خشه‌سازیدا تیگه‌یستم، سه‌یری نه‌خشه‌ی گه‌ڕیده‌ کۆنه‌کانم کرد، ئه‌تله‌سی خه‌یالی گه‌ڕاله‌ دێرینه‌کانم به‌سه‌رکرده‌وه، پێوه‌ره‌ کۆن و نوێکانی نه‌خشه‌کێشانم له‌ سه‌ر ده‌ستی مامۆستایه‌کی پسپۆڕ خویند. پۆژانه‌ چه‌ندین سه‌عاتم له‌ گه‌وره‌کردنی نه‌خشه‌که‌مدا به‌سه‌رده‌برد، ئه‌و کاته‌ی ده‌مایه‌وه به‌ دروستکردنی که‌شتیه‌کی خه‌یالی گه‌وره‌وه‌ سه‌رقالبووم تا بتوانم به‌ناو پووباره‌ خه‌یالییه‌کانی ئه‌و سه‌رزه‌مینه‌ خه‌یالییه‌دا سه‌فه‌ربکه‌م. بۆ ئه‌وه‌ی زۆر له‌ که‌شتیه‌که‌م دوورنه‌که‌ومه‌وه ئه‌و جیهانه‌ خه‌یالییه‌م پڕکرد له‌ پووباری وه‌ک دره‌خت په‌لوپۆدار. شه‌وگاره‌کانی خۆم پڕکرد له‌ ئاسمانی ئه‌وتۆ له‌گه‌ڵ ئه‌و زه‌مینه‌ نوێیانه‌دا بگونجین، به‌ جوړی له‌ دروستکردنی شار و شارۆچکه‌ و میلله‌ته‌کانی سه‌ر ئه‌و نه‌خشه‌یه‌وه ئالام، پیاسه‌ی ئیوارانم بیرکرد و ناسیاوه‌کانی خۆم و که‌سوکارم بیرچووه‌وه، گه‌یستمه‌ دۆخیکی ئه‌وتۆ خزه‌مه‌کانی خۆم بۆ نه‌ده‌ناسرایه‌وه، هه‌ر که‌سیکم ده‌بینی وه‌ک مه‌خلوقیکی خورافی ناو شارێک له‌ شاره‌کانی خۆم سه‌یرمه‌کرد، تووشی بیخه‌وی و وێنه‌ی پۆژانه‌ و زینده‌خه‌وی بێبرانه‌وه‌ هاتم. پۆژێکیان که‌ هه‌ستمکرد هیدی هیدی له‌ سنووری شیتی نزیکده‌بمه‌وه و خه‌ریکه‌ له‌ نیتوان ژیان و خه‌یالدا سنووره‌کان تیکه‌لده‌که‌م، ئه‌وه‌نده‌م هۆش تێدابوو بیر له‌رێگایه‌ک بکه‌مه‌وه دووباره‌ به‌هینیتیه‌وه‌ ناو دنیا. به‌یانیه‌کیان چووم

بۆ پیکخراوی نابیناکان و به شه‌رمه‌وه له ده‌رگای ده‌ره‌وه‌م دا، پێشتر هیچ
 شتی‌کم ده‌رباره‌ی ئه‌و پیکخراوه نه‌بیستبوو، به‌لام له هاتوچۆکانی خۆمدا
 نیشته‌جێی کارکردنیانم بینی‌بوو. که چوومه ژوورئ، به‌پێوه‌به‌ریکی گنج
 پێشوازی لێکردم و به‌سه‌بره‌وه گوتی لێگرتم. کورتی بیروکه‌که‌م نه‌وه‌بوو
 که پۆلیکی چکۆلانه بۆ هه‌ندی‌ک منداڵی نابینا دابنێم و له‌گه‌ڵ خۆمدا
 که‌شتیکی خه‌یالیان پێکه‌م. ئه‌و کات گوتم له‌به‌رئه‌وه‌ی نابیناکان
 له ئێمه که‌متر دونیا‌یان بینی‌وه، خه‌یالیان که‌متره، به‌لام له‌به‌رئه‌وه‌ی
 له دونیاشدا قوول نه‌بوونه‌ته‌وه ئاسانتر له‌ که‌شتیکی خه‌یالیدا ده‌بنه
 هاو‌پێت. له‌به‌رئه‌وه‌ی گوێگره‌که‌م ته‌واو نه‌یده‌زانی ده‌لێم چی، به‌ شه‌رمه‌وه
 گوتی «ده‌ته‌وێت هه‌ندی‌ک نابینا له‌گه‌ڵ خۆتدا به‌یت بۆ سه‌فه‌ر؟». من
 گوتم «به‌ئێ، به‌لام سه‌فه‌ره‌که‌ی من سه‌فه‌ریکی خه‌یالییه، سه‌فه‌ریکه
 له ناو حیکایه‌تیکدا، من چیرۆکی که‌شته‌کانم بۆ ئه‌وان ده‌گێڕمه‌وه و
 ئه‌وانیش کۆمه‌کده‌که‌ن، وه‌ک ئه‌وه‌ی هه‌موومان به‌ ئه‌رزێکی خه‌یالیدا
 بپۆین، به‌ که‌نار ئاوێکی درێژدا، پو‌بارێک که‌سه‌ نازانێت له‌ کوێ‌وه
 هه‌لده‌قوڵێت و ده‌پژێتته‌ کوێ‌وه، من ناخودابم و ئه‌وانیش کارکه‌شتی و
 پێ‌ی‌وار... ده‌چین هه‌ندی‌ک دارستان و شاخ و شارۆچکه‌ ده‌دۆزینه‌وه که
 ته‌نیا به‌ خه‌یال ده‌دۆزینه‌وه». به‌ غه‌مباریه‌که‌وه سه‌یری‌کردم و گوتی
 «وه‌ک ئه‌وه‌ی تو‌ ما‌جه‌لان بیت؟». منیش به‌ خۆش‌حالییه‌وه سه‌رم له‌قاند
 و به‌ زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کی گه‌وره‌وه گوتم «نا... وه‌ک ئه‌وه‌ی من ما‌جه‌لان
 بم، پاسته‌که‌یت». پێکه‌ینه‌که‌م شتی‌ک له‌ سه‌رسامی و گێل‌تیشی
 تێدا‌بوو. ئه‌و پۆژه به‌ زه‌حمه‌تیکی زۆر ئه‌و پیاوه له‌ بیروکه‌که‌ی من
 تێگه‌یشت. من ده‌مویست که‌شته‌ خه‌یالییه‌کانی خۆم، له‌سه‌ر نه‌خشه
 خه‌یالییه‌کانی خۆم له‌گه‌ڵ کۆمه‌لێک منداڵی نابینادا ئه‌نجام ده‌دم،
 چونکه‌ منداڵانی نابینا پێ‌ویستیان به‌ سه‌فه‌ره. هه‌لبه‌ت له‌ دونیا‌یه‌کدا
 که ئێمه‌ش به‌ چاو نابینیان، دونیا‌یه‌ک بۆ ئه‌وان و ئێمه وه‌ک یه‌که،

هه موومان به خه یال تیا ده ژین و تیا ده جولینه وه . نهو بیروکه یه که نیمه ی چاوساغانیش له گه شتی کدا پوو له دونیا یه که بکهین، تیایدا نادیده و نابینابین، خه یالی نهو به پیره به ره گه نجه ی وه ها وروژاند، ده یویست ده موده ست هه موو کویره کانی ولاتم له ژووریکدا بو کوبکاته وه و من به ره و خاکیک کی نادیار پیشیانکه وم . له سه ره تاوه پیمگووت چاوه پوانی زور خه یالم ده کوژیت، له به ره وه نامه ویت زور بوهستم تا تو وه لامم ده ده یته وه . به لام هه ر زوو ترسی چاوه پوانی تیا کوشتم و گووتی «له خیراترین کاتدا هه موو شتیکت بو ده برمه وه و ده بیت به سه ردارباشی که شتییه کی تازه» . وشه ی «سه ردارباشی» وشه ی کی تازه بوو بو من، به لام پیمخوشبوو به «سه ردارباشی» بانگمکه ن . گه رچی کابرا سه رتا زور بیخه یال و گیز ده ینواند، به لام بیروکه که ی من وه ها هینایه خرۆش، به خوشحالییه وه گووتی «ماموستا، ده توانین وابکه یین پوله که پولیکی گه پوک بیت، واییت نابیناکان به راستی هه ست به جول به بکه ن، هه سته کن له ئاودان و به پواریکی بیسه ر و بیبندا ده پۆن» . کابرا بیرى له وه ده کرده وه که ره فانه یه که بکریت و بیبه ستیت به پیکابیکی چکوله وه و هه ر کاتیک من ویستم فه رمان به شو فیژه که ی بده م بجولیت و له و ریگایه شه وه نابیناکان هه ست به شه پۆل و جولیه ی بیسه روتی ئاو بکه ن . نهو بیروکه یه منیشی دلشادکرد، چونکه ده مه ینایه پیشچاوی خۆم له گه ل نابیناکاندا دانیشتووم و واهه سته ده که م له ده ریاداین . ده مه ینایه به رده مم که پیمده لێن «نه دمیرال ماجه لان، کویمان لیوه دیاره ؟»، منیش به ده نگی به رز ده لیم به له مه که ن... هیتی به له مه که ن، که میکی تر ده گینه وشکانی و ئاوه دانى، ها هه ر ئیستا زه ویه یه کی سه وز له ئاسۆکانه وه ده رکه وت، ئیدی وا گه یشته ی... هیتی ئاوه دانى... ئاوه دانى... سه وله کان خاوه نه وه و به ره و راست بجولین .

به لام ده بیت بلیم به داخه وه نهو پیاوه وه که زۆریه ی نهو لیپرسراوه

کوردانه ی له نیوان کۆتایی سه ده ی بیست و سه ره تای سه ده ی بیستویه کدا
قوونیان خسته سه ر کورسی ده سه لات، درۆن بوو. دواتر نه که ره فانه ی
بو کرین، نه سه لکه توریک ی قوپاویشی دایه ده ستمان، به لام له بینای
پیکخواوه که ی خۆیدا ژووریک ی داین و نه هاته وه به لامندا. دیاره من
نویرنه بووم و یه ک توزیش چیه دلم گهردی نه گرت. بیرتان نه چیت ئیمه
له ناوچه یه کی دونیادا ده ژایین، من له سه ر نه خشه خه یالیه که ی خۆم ناوم
نابوو فشفشستان، شویتیک بوو درۆکردن که سی نارپه حه نه ده کرد. له
سی چوار هه زار ساله وه درۆکردن بوو بوو به به شیک له کولتووری
پۆژانه، ئه و میژوه خه یالیه ی من بو فشفشستانم دانابوو، پرپوو له
خه لیفه و والی و خان و به گزاده ی درۆن، پرپوو له شه په شمشیری
درۆ له نیوان ئه و میر و پادشاهانه که به درۆ شه پرانده کرد و خۆیان
ده مران، یان خۆیان سه رده خست، بیئه وه ی مردبن یان سه رکه وتبن.
پرپوو له شه پی ناوخۆی سه یر سه یر که قوریانییه کانی شه هیدی
پاسته قینه بوون، به لام شه په کانی تیکرا درۆبوون. له پاستیدا فشفشستان
ده هیئت مروف ببینیئت، ده هیئت گه ر له ولایتیک ی ژور دووریش بیت،
پاره ی بو کۆبکه یته وه و ببینیئت، به تایهت چه ند سالتیکه ئه و سه ر
زه مینه عه زیزه پرپوو له فرۆکه خانه ی درۆ، که هه موو ئاده میزادیک
ده توانیئت له هیلتیک ی ئاسمانی درۆ بلیته که ی بیریت، سوار فرۆکه یه کی
درۆ ببیئت و بریک ی درۆ له عومری عه زیزی خۆی له وئ بباته سه ر.

به لام بابگه ریمه وه بو ئه و ئیواره یه که چاوه پوانی به هه من ناسرم کرد
و نه هات. ئه و ئیواره یه ی من خه ریکبوو برۆم و ئه و له دوا چرکه دا شپه رزه
و قز بژ له تاکسییه کی پیس دابه زی. ئه و یه که مین شه وی پاسته قینه ی
من بوو له گه ل ترسدا، به هه من ئه و ئیواره یه تا ده می خۆرئاوابوون منی
له چایخانه و سه رشۆسته و نیوباغه کاندایه رقالکرد. له گه ل که وتنی

تاريكيدا به ره و قه راغشار به پيکه وتين. دواي سه عاتيک پويشتني نارام و هه لمزيني هه وای پيس، له شه وه زهنگي گه په کيکي پيسدا، سللومان له ميوه فروشيکي دره نگه و تووي شه و کرد که به خوي و چرايه کي بجوکه وه سر کوچه يه کي غه مگيني ناوه دانکردبووه. له وي حه سه ن توفانيشمان بيني له تهنشت نه و ميوه فروشه بيده نگه وه له سر ته نه که يه کي پيس دانيشتووه و تريي توژاوي ده خوات.

نه و شه وه له شه وه بيده نگه کاني ناغاي توفان بوو، هه نديچار هيند ده مدليز و چه نه بازبوو، بواري مه خلوقتيکي دي نه ده دا قسه بکات. به و ده نگه منگنه ي خويه وه که بوني پيري ليده هات به رده وام ده پيرسا. هه مان شه و له سر سيله ي هه مان کوژان، سه روه سالي ده رسم تاهيريش ده رکه وت، قومقموکه يه کي خيل که وه ک سه گيکي به وه فا له به رده م نه و پوخساره پومانسييه ي غه زه لنوسدا نوشتايه وه و ده ستي ماچکرد و بيته وه ي که س هيچي پيبلتيت پيشمانکه وت. گه نجکي چکوله ي قه له ويوو، توژيک له بسته بالاکان بلندتريوو، به خيرايبه کي سه ير ده پوي، له شتيکي خر ده چو زه وي له گه ل جو له نه ينييه کاني خويدا خليبيکاته وه. بو پياويکي به يقاري وه ک من که باريک و بوشناخ له قاته ئينگليزييه که ي خومدا وه ک نه جييزاده يه ک پتمده کرد، شوره ييبوو له دواي نه م گيانداره سه يره وه برؤم. لووتتيکي هيند زلي هه بوو سه ري قورسکردبوو، ئيدي نه يده تواني ناسان مل هه لبريت و پوو به پوو سه يريکات. پيشتر لووتتيکي وه ها زلم نه بيني بوو، شه و تاريک و سارد بوو، هيند پويشتين هه ستمان به بيژاري کرد. من جگه له تاريکي هيچي ترم نه ده بيتي. تا نه وکات باوه پم وابوو، تاريکي پوويه ريکي بوش و بيமானايه، نه نه يني تيدايه و نه په رده ي هيچ ته ليسميکه، به لام نه و شه وه زور شت له ژياني مندا گوړا. ده رسم وه ک جانه وه ريک عومري خوي له زولمه تدا برديته سه ر ناشنا به ريگاگان قه له مباري به سه ر کند و که له به ره کاندا ده دا و ناوړي له

ئیمه نه ده‌دایه‌وه، ده‌بایه غه‌زنلنوس زوو زوو بیوه‌سستین و له‌گه‌ل خیرایی
 ئیمه‌دا کۆکیبکاته‌وه. توفان خۆی تاریکه‌پۆ بوو، له‌ کونه‌په‌پویه‌ک ده‌چوو
 چاوانی به‌ هه‌موو پله‌ جوړاو‌جوړه‌کانی زولمه‌ت پراها‌تبیت، منیش ده‌لیلکی
 نه‌ینیی له‌ ناخ‌مدا شه‌وه‌زن‌گی بۆ پونا‌کده‌کردمه‌وه. به‌لام غه‌زنلنوس له
 ئیمه‌ خاوتر و له‌سه‌ره‌خۆتر ده‌پۆیش‌ت، له‌ هه‌ر شتیک زیاتر سه‌رسامی
 ئه‌و ساردی و له‌سه‌رخۆیی‌ی بووم. دوا‌ی سه‌عاتیک پۆیش‌تن ده‌رسیم
 تاهیر وه‌ک سه‌گیک‌ی په‌سه‌ن ده‌ستیکرد به‌ بۆنکردنی زه‌وی، من له‌ دلی
 خۆمدا گوتم ئه‌م سه‌گ جنسه‌ سوودیک‌ی باشی له‌ لووته‌ زله‌که‌ی خۆی
 بینیه‌وه، خه‌لکی تر زۆرن شتی زلیان ه‌یه و سوودی لێنا‌بینن. بۆ ئه‌وه‌ی
 توپه‌بیکه‌م بانگ‌م‌کرد «ه‌ی تۆ لووت زل، سوودیک‌ی زۆرت له‌م لووته‌
 حیزابه‌ی خۆت بینیه‌وه، ده‌ته‌و‌یت چی بۆن‌بکه‌یت؟ ها... بۆ وه‌ک سه‌گ
 قوون به‌ر‌زده‌که‌یت‌وه و زه‌وی بۆنده‌که‌یت؟». ده‌م‌گووت «شالو‌تۆف خۆ
 گۆپی باو‌که سه‌گه‌که‌ت له‌م خاک و خۆله‌دا نییه‌، بۆ ئیمه‌ت خستۆته‌ ئه‌م
 وشکه‌لانه‌؟». بێته‌وه‌ی وه‌لام‌م‌داته‌وه هه‌ندێچار ده‌وه‌ستا و وه‌ک یه‌ک‌یک له‌
 نه‌خشه‌یه‌کی گه‌وره‌ی ناو سه‌ری خۆی ورد‌بێته‌وه، به‌ ورد‌بیه‌کی سه‌یره‌وه
 هه‌نگاوه‌کانی خۆی ده‌ژمارد و له‌گه‌ل پنتیک‌ی خه‌یالی دیکه‌دا که‌ ئیمه‌
 نه‌مانده‌بینی ده‌بێت‌وا. ه‌یندی نه‌برد له‌ شو‌ینیک‌دا وه‌ستا و وه‌ک جرجیک‌ی
 ترساو به‌ چنگۆله‌ کورت و به‌ه‌یزه‌کانی که‌وته هه‌لدانه‌وه‌ی زه‌وییه‌که‌.
 گه‌ر دوو کرێکار به‌ خا‌که‌ناز خۆلیان لا‌بدایه‌ فریای نه‌ده‌که‌وتن، به‌
 جوړیک زه‌وییه‌که‌ی ده‌دپی گومانم له‌ چاوی خۆم ده‌کرد، ده‌ستی وه‌ک
 دوو ئامیری ئاسنین له‌ بنه‌وه‌را خۆله‌که‌یان را‌ده‌کێشا و هه‌لیانده‌دایه‌وه.
 من چاوه‌پوانی ده‌رکه‌وتنی سندوقیک‌ی پ‌ر زێرم ده‌کرد، به‌لام زێری چی،
 له‌ بری خشل و ته‌لا، به‌شی سه‌ره‌وه‌ی لاشه‌یه‌کی له‌ زه‌وییه‌که‌ ده‌ره‌ینا و
 به‌ خۆشییه‌وه‌ گووتی ئه‌مه‌ خۆیه‌تی. له‌گه‌ل قسه‌کانی ئه‌ودا بۆ یه‌که‌م‌جار
 له‌ ژیان‌مدا بۆنی لاشه‌ی ئاده‌میه‌یه‌ک چوو به‌سه‌رمدا، ئه‌وه‌ یه‌که‌م‌جاری‌بوو

ببینم لاشه‌یه‌ک له خاک به‌ئینه‌وه ده‌رئ. دیاربوو لاشه‌که زۆر کۆن نییه و تازه کراوه به ژێر گلّه‌وه. بێته‌وه‌ی گوێده‌مه پيسبوونی جله‌کانم لێنیزیکبوومه‌وه و له‌به‌ر پوناکی لایته‌کاندا سه‌یرمکرد. بینینی لاشه‌ وه‌ک بینینی تابلۆیه‌کی هونه‌ری یان ته‌ماشاکردنی یاقوتی‌کی ده‌گه‌ن شتی‌که بیرناچێته‌وه. مرۆف زۆر بۆنه‌ی شیرین و تال له‌ یاده‌ه‌کات، ده‌موچاوی زۆر کچی جوانی بیرده‌چێته‌وه، به‌لام به‌ ده‌گه‌ن بتوانی‌ت بینینی لاشه‌یه‌ک له‌ بیریکات. زۆربه‌ی ئه‌وه‌ که‌سانه‌ی ده‌یانناسم له‌گه‌ل بینینی لاشه‌دا خه‌یالی فه‌لسه‌فی و پرسیا‌ری تاییه‌ت به‌ مانای ژیا‌نیان لا‌و‌رو‌ژاوه، به‌لام له‌و ساته‌دا نه‌ز شتی‌کم لا‌نه‌رو‌ژا... هیچ شتی‌ک. تا‌که شتی‌ک به‌ زارمدا هات ئه‌وه‌بوو بڵێم «لێی‌گه‌ پێن ئاسووده‌ بخه‌وێت». به‌لام پاستیه‌که‌ی خۆشم نه‌مه‌دزانی مه‌به‌ستم چییه. له‌یه‌که‌م ساتی بینینی لاشه‌که‌وه، هه‌ستم به‌ ئولفه‌ت و نزیکیه‌ک کرد له‌گه‌لیدا. ئه‌و شه‌وه به‌ هه‌ر چوارمان لاشه‌که‌مان له‌ زه‌وی هێنا‌یه‌ده‌رئ. گه‌نجیک بوو پانتۆلی‌کی کاوپۆ و کراسی‌کی قۆل‌کورتی پرته‌قالی له‌ به‌ردابوو. به‌لام فیشه‌کی‌ک له‌ مه‌لاشووه وه‌ چووبووه‌ ناو سه‌ری. فیشه‌کی‌ک له‌ ناو‌که‌وه‌ پۆیشتبوو و له‌ پشت‌ه‌وه هاتبوو ده‌رئ. که‌ تۆفان ئه‌و دوو برینه‌ گه‌وره‌یه‌ی بینیی به‌ ده‌نگی به‌رز گووتی «ئه‌مه‌ ئیشی مه‌غۆلییه، ته‌نیا مه‌غۆلی به‌مجۆره‌ کارده‌کات، هه‌ر ئه‌و له‌ نزیکه‌وه‌ ده‌یانکوژی‌ت، ئیشی خۆیه‌تی... مامۆستایان سویند ده‌خۆم ئه‌مه‌ ده‌ستوخه‌تی جه‌عه‌ره‌، جه‌عه‌ره‌ مه‌غۆلی. هاو‌پێی خۆم بووه، به‌لام تۆ بوه‌سته، من بزانه‌م مه‌غۆلی چه‌وت سال له‌ مه‌وبه‌ر چوو بۆ مۆله‌ندا... چه‌وت سال له‌ مه‌وبه‌ر، توخوا هاو‌پێیان سه‌یرکه‌ن بزانه‌ن گولله‌ی تری پێوه‌یه؟».

شالووت چه‌ند جارێک لاشه‌که‌ی ئه‌مدیوه‌ و دیو‌کرد و هیچی نه‌بینی. تۆفان خۆشی له‌ نزیکه‌وه‌ سه‌یری ده‌موچاوی کو‌په‌ به‌سته‌زمانه‌که‌ی کرد و سه‌ری مرده‌که‌ی به‌ ملاولادا جو‌لاندا، چه‌ند جارێک ده‌ستی

دا لە سنگی و بە ئارامی دەستیگیرا، بەلام شتێکی نەوتوی دەست نەکەوت. هەستاو دەستی بە شەپۆالەکەی سپی و گووتی «فەخری عالم، چ باسە؟ نەگەر مەغۆلی هاتییتەو نەوا خۆیەتی». غزەلنوس چاوانی پرپووبوون لە فرمیسک، من خۆم تێکنەدا و پرسیم «کەستان دەیناسن؟». غزەلنوس بە دەنگێکی تاساو و دلێکی پرپووە گووتی «موراد جەمیل، موراد جەمیل، چەند پۆژیکە دیار نییە، یەکیک بوو لە عاشقە بیسەرەوت و خەیاڵییەکان». غزەلنوس واقسەیکرد وەک ئەوێ قوربانییەکە زۆر باش بناسیت. من نەمەزانی موراد کییە، پیشتر ناوی وام نەبیسنبوو، بە ئەسپایی گووتم «بەپای ئیوێ چەند پۆژ دەبییت مردووە؟». تۆفان بۆنێکی بەلاشەکەوێ کرد و گووتی «لە سێ چوار پۆژ تیناپەریت، مەیتێکی تازەیه». بە دەنگێکی گەرمەوێ گووتم «با ئاسایش خەبەرداریکەینەو... ئاسایش دەبییت بزانیت؟». تۆفان سەری بادا و گووتی «ئاسایش ناتوانیت هیچی بۆ بکات... دوور نییە ئیمە لە مەسەلەکەوێ تێو بگلێین. بەپای من تا کاتیکی تر دایپۆشینەو، بەلکو بیرێکی وردتری لێکەینەو». من سەیری غزەلنوسم کرد و گووتم «چۆن لەم حیکایەتە تێدەگەیت؟». دەمزانی ناتوانیت وەلامەبداتەو، هەستمکرد ئیجگار غەمگین و ماندوو. بە ئارامی دەستم خستە سەرشارنی و گووتم «خۆت زۆر سەغڵەت مەکە».

سەری خستە ناو دەستی و گووتی «دلێم پێی دەسووتیت، زۆر گەنج بوو».

من لایەکم لە حەسەن تۆفان وەرگرت و لە نزیکەوێ سەبیریکی دەموچاوی قوربانییەکەم کرد... زۆر گەنج بوو.

سەرەتا دێرێك غەزەل بوو

لەبەشی پێشوو دا گوێمان لە ماجەلان گرت، بێرێك لە چیرۆکی خۆی و غەزەلنوس بگێڕێتەو. ئیدی لەم سەفەرەدا ناوێ دەووستین بۆ ئەوێ گۆی لە پاز و نەپنی قارەمانەکانمان بگرین، ئەوانە ی بە چیرۆکی خۆیان ئەم کتێبە دەنوسن. ئەم کتێبە ی ناوێ سادە بە بێرێك لە یادەکانی ماجەلان دەستمان پێکرد، لە راستیدا ئالۆزتر و فرەدیوتر و گرێدارترە لەوێ سەرەتا حیسابی بۆ دەکەن. لە سەرەتاوێ دەبێت بڵێن «ماجیدی گۆل سۆلاف» کە لەم چیرۆکەدا وەک ماجەلانی خەیاڵی دەیناسین، جەمسەرێکی پێچەوانە و نیگارێکی ئاوەژووی «ماجەلانی راستەقینە» یە، ئەو پیاوێ لە بەشیکی ئەم سەرپۆردە گەورەدا پۆلێکی گرنگ دەبینیت و بەشێک لە سزای ئەم چیرۆکەشی دەکەوێتە ئەستۆ. دیارە دەبێت پێشمان بکەوێ و بڵێم ماجەلانی راستەقینە لە چیرۆکەکی ئێمەدا، دوور و نزیک پەیوەندی بە ماجەلان خۆیەوێ نییە، ئەو دەریاوانە بە ناویانگە ی بە دەوری زەویدا سوپایەوێ و لە ۲۷ ی ئەپرێلی ۱۵۲۱ دا لە دورگە ی ماتان لە فلیپین لە شەپێکی بێمانادا تیاچوو. بە لکو ماجەلان ناوانێکی مەجازییە بۆ پیاویک گەلیک و لات گەراو، گەلیک سەرزمینی بینیو، گەلیک شو، لە گەلیک دورگە ی سەیر و دور دەستی ئەم زەمینەدا لە گەل ژنانی جیاواز جیاوازدا خەوتوو، بۆن و بەرامە ی گەلیک پەگەز و هۆزی سەیری لە گەل خۆیدا هێتاوێتەو، بۆنی گەلیک درەخت و گژوگیای نەزانراو لە خەونە ئەفسوناوییه کانی ئەوێ پزاونەتە ئەم چیرۆکەو. بە کورتی ماجەلانی راستەقینە بە پێچەوانە ی ماجەلانی خەیاڵییەو سەفەرەکانی خۆی لە سەر نەخشە ی

پاسته‌قینه و له‌گەڵ بوونه‌وه‌ری پاسته‌قینه‌دا ئەنجامداوه . ئەم دابه‌شبوونه و گەلیک دابه‌شبوونی دیکەش وادەکەن هەر له سەرەتاوه ئەم کتیبە‌ی ئێمە تیکە‌لیک بێت له زۆر چه‌شنه کتیبی جوراوجۆر . هەندێجار پۆمان بێت، هەندێجاریش له‌و تابلۆیانە بجۆت که نیگارکێشه کلاسیکیه‌کان دروستیانکردون . هەندێجار سە‌فه‌ریک بێت وێ‌ل له جوگرافیا‌یه‌کی خه‌یالی و هەندێجاریش دە‌ست‌نوسێک بێت خنکاو له ناو ته‌پوتۆ‌زی زە‌ماندا، شتێک له پۆ‌حی با‌غه‌رسته دێ‌رینه‌کان و شتێک‌یشی له خولیا‌ی ئە‌ندازیاره نوێ‌کان تێ‌دا‌بێت . به‌لام دوا‌جار ئە‌م کتیبه‌ که خۆ‌ی بوونه‌وه‌ریکی فره‌پوهه، هە‌م حیکایه‌ته هە‌م نیگارکێشان، هە‌م پێ‌کیه و هە‌م نا‌پێ‌کی، هە‌م حه‌قیقه‌ته و هە‌م خه‌ون . هه‌لگری چیرۆکی نه‌و که‌سانه‌شه که پۆ‌حله‌به‌ری فره‌پوون، هە‌م نی‌شته‌جێن و هە‌م گه‌پۆ‌ک، هە‌م خۆ‌شبه‌ختن و هە‌م غه‌مبار، هە‌م نین و هە‌م هه‌بوون، هە‌م د‌ل‌سۆ‌زن و هە‌م بێ‌یار . ده‌بێت ب‌لێ‌م که‌جۆ‌ره کتیبی‌کی وه‌ها، کتیبی پاسته‌قینه‌ی په‌ژاره و نا‌ئاسووده‌گین که حه‌سره‌ت و پیری بۆ‌نوسه‌ره‌کانیان ده‌هێ‌نن و غه‌می‌کی قوول و پاسته‌قینه‌ش بۆ‌خوێ‌نه‌ره‌کانیان، کتیبێ‌کن کاتی‌ک له‌نوسینیان ده‌بینه‌وه، هه‌ستده‌که‌ین له‌گه‌لیدا مالا‌وا‌ییمان له‌چه‌ندین فری‌شته و ئە‌هریمه‌نی تایبه‌تی ناو پۆ‌حی خۆ‌مان کردوه، ده‌رگامان له‌هه‌ندێ‌ک تۆ‌فانی تاریک و با‌غی پ‌ر نه‌ینی و پێ‌گای نه‌کراوه‌ی ناو تاریک‌ستانه‌کانی د‌ل‌کردۆ‌ته‌وه .

له‌م کتیبه‌دا سه‌ره‌تا به‌ ئالۆ‌زترین مه‌خلوقات‌ی ناو چیرۆکه‌که ده‌ست پێ‌ده‌که‌ین، به‌ غه‌زله‌ل‌نوس، ئە‌و کۆ‌په‌ی ده‌شیت له‌هه‌ندێ‌ک پوه‌وه وه‌سف‌کردنی سه‌خت و نا‌ساندنی ئە‌سته‌م بێت، چونکه هە‌ندێ‌جار به‌ ساف و پۆ‌شنیه‌کی بێ‌وێ‌نه ده‌دره‌وشیت‌وه و هە‌ندێ‌جار ته‌ماوی و پ‌رته‌لیسم ده‌نوێ‌نیت . بوونه‌وه‌ری‌که په‌گه‌زێ‌کی خه‌یالی و ئە‌فسانه‌یی

لە لە دایکبوونیدا هەیه . پێدەچیت کە سێک بێت هەر لە منداڵییەوه
 لە شەیتانەکان هەڵاتبیت. تکایە ... کاتێک دەلێم لە شەیتانەکان
 هەڵاتوووە راستە و راست خەیاڵتان بۆ هیچ چەشنە چیرۆکیکی دینی
 نەچیت، چیرۆکی پیغەمبەرێک کە خراپەکاران دواى کەوتوون و ئەویش
 وەک پۆحیکى موبارەک زەمینا و زەمین پاکیتی خۆی هەلگرتوووە و
 لە پیسی و سەلەیی و نامەردیان هەڵاتوووە. نا، بەلکو مەبەستم
 چیرۆکی راستەقینەى منداڵیکە لە هەفتەى یەکەمى لە دایکبوونیدا،
 بێشومار شەیتان و جنۆک و بوونەوه‌رى دەعجان و پوخسارى پموزن
 لەگەڵیدا لە دایکدەبن. حیکایەتى لە دایکبوونی غەزەلنوس یەکیکە لە
 چیرۆکە سەرسوڤهێنەکان. ئەو هەفتەى غەزەلنوس تییدا لە کۆتایی
 پەنجاکاندا لە دایکدەبیت، دەیه‌ها منداڵی دیکە لەگەڵیدا دێنە دنیاوه،
 هەموویان پێکرا شێواو و پوو‌قرنج و بەدەفەسالتن. بەر لە لە دایکبوونی،
 ئەو مامانەى بێرپارە ئەو دەر‌بە‌ننیت، دایک و بابی ئاگاداردەکاتەوه کە
 دە‌شیت منداڵەکیان گێر یان ئە‌هریمەن‌پوو بێت، چونکە هەفتە‌یەکە نە
 ئەو نە هیچ مامانیکى دى، منداڵیکى ئاساییان لە بنی بیری عە‌دەم و
 لە منداڵدانى ژنى ئەم شارە دەر‌نە‌هێناوه. بە‌لام بە پێکە‌وتیکى سە‌یر و
 بە‌هە‌ل‌وێ‌ردیکى خودایى، بە پە‌حمیک کە دە‌ست‌کردى یە‌زدان و نیشانەى
 بە‌زە‌یى خودایە، غەزە‌ل‌ن‌وس وەک منداڵیکى فریشتە‌پوو لە کیسێکى
 زیویندا لە دایکدە‌بیت. تاکە منداڵی راستە‌قینە و ئاسایی ئەو وەر‌زە‌یە کە
 بە‌جۆ‌ریکى ئاسایی پەرە لە مە‌خلوقاتى شێ‌واو و منداڵی دە‌عجان. وەک
 ئە‌وه‌ى شە‌یتان وەر‌زیکى دوور‌د‌رێ‌ژ لە‌گە‌ڵ هە‌موو ژنانى ئەم وڵاتە‌دا
 خە‌وت‌بیت، وەک ئە‌وه‌ى لە شە‌وه هەر سارد و هەرە زە‌مە‌هریریبە‌کانى
 ئەم دە‌فەرە‌دا، کاتێک ژنان بۆ شتێک دە‌گە‌ڕێن گە‌رمیان‌ب‌کاتە‌وه،
 ئە‌هریمە‌ن بە یە‌کیک لە فێ‌لە بال‌دارە‌کانى خۆى، هات‌بیت و نوتفە‌ى
 خۆى تکان‌د‌بیتە پە‌حمى خانمانى ئەم نیشتمانە ئازیزە‌وه کە پێدە‌چیت

سالگه لیکي زور جگه له مندالې نه هریمه نئاسا زاده ی دیکه یان نه بوو بیت .
 مامانه که که دیمه نی گهش و چاوی پرشوق و پوخساری بیخه وشي
 غزلهلنوسی چکولانه سه رسامیده کات، بیتنه وهی نه و پووداوه ناوه خته
 دلخوشییکات، بیتنه وهی به خته وه ریبه ک نیگاری بگه شینیتنه وه، وهک
 نه وهی دووربینانه سهیری پاشه پوژ بکات، منداله چکولانه که هله دگریت
 و به دایکی ده لیت «مروفتیکی ته واوه، باش هه لیگره، ناگاداری به،
 منداله جوانه کان دواتر پیای به دبه خت و غه مگینیان لیده رده چیت» .
 «مروفتی ته واو» نه وه یه که مین وشه و یه که مین وه سفیکه غزلهلنوس له
 ساتی یه که می له دایکبوونیدا ده بیستیت، گوزاره یه که دواتر وهک نه فرهت
 دواي ده که ویت و ده بیتنه خولیاي سه ره کی ژیا نی . به کورتی نه وه رزه ی
 غزلهلنوس تیدا له دایکبوو، وه رزی له دایکبوونی پموزن و چرچه لؤک
 و له ته ئاده مییه کان بوو . نیستا وا هه سته ده کم غزلهلنوسی بچوک
 تاکه بوونه وه ریکی ته واو بوو له سالگل و وه رزه مانیتکدا مروفتنه کان
 نیوه ناچل ده هاتنه دونیاوه . به لام که دایک و بابی یه که مین جار پتیکه وه
 ته ماشایانکرد، شتیکیان له سه ر سینه ی بینی نا په حه تیکردن، شتیک له
 نوسراویکی هه لکه تراویان له برینیکی دریز ده چوو . نه وه مه لایه ی بانگی
 به گویدا خویند و ناوی به هه مانی لینا، کاتیک مه لؤتکه چکولانه که ی
 وه رگرت و بیسمیلایه کی قوولی کرد، نه وه قوماته شینه ی کرده وه
 که تیدا کورپه یه کی بزوک و بوړهک، به په نگی بیچووه که رویشکیکی
 ترسنوک ده ست و پایه کی چکولانه ی حه واده دا، له سه ر سینه ی نه وه
 خته دریزه ی بینی که ته نیا به چاویلکه و تیرامان، به کومه کی
 خه یال و هزر، به یارمه تی ئاوینه و گیراوه ی تاییهت له خه لوز و خوئ
 ده خوینرایه وه . مه لا دواي هه ولکی زور به منجه منجیکی ژیرلیو نه وه دیره
 شیعره ی خوینده وه که به جوړیکی سه ره وخوار و پیچه وانه وه له سه ر
 سینگی کورپه که هه لکه تراوو . نیستا ده لین نه وه شیعره غزلهل بووه،

به هیما و ناماژه یه کی فله سلفی قوولوه که جگه له پیاوه ئاینیه کان که سی دی له مانای تینه گه یشتووه. غه زه لیک زوو له سنگی نه و مندا له دا نو قعده بیئت و ده چیتته ژیره وه و وهک نو قعده بونی که شتییه ک ژیر ناو ده که ویئت و له خوین و گوشتی نه و کورپه یه دا ونده بیئت و سالانیکی دی وهک فیه یزیک له هیزی عاشقانه له پوچییه وه دیتته ده ری. نه وانه ی دواتر غه زه لنوس له گه وره ییدا ده بینن، به خوئی و بالا باریک و قره بژ و چاویلکه که یه وه، هه رده م کراسیکی زه یتونی له به ردایه، پانتولیکی کاوبوی کال و جووتیک کاله ی سپی که هه میشه تازه ده نوینیت، هه موو چیرۆکی نه و دیره له بیرکراوه ی غه زه لیان بیرچوته وه، که نه م گه نجه سه رمه ست و نازکه به پوژگاری پیاوه کلاسیکیه کانه وه ده به ستیتته وه، به ده ور و زه مانیکه وه عه شقی خودا و عه شقی مروقی به چه شنیک تیکه لاوبوون، کوفر و ئیمان ده یانتوانی بیته وه ی له یه کدی ئاشکرابن له ته ک به که وه بژین.

نه مپو وینه ی غه زه لنوس وهک گه نجیکی نوئی که سه رقائی کۆمه لیک کیشه ی ئینسانی گه وره و پوژانه یه، ته واو به سه ر نیگاری نه و مه لوته که یه دا زاله که پیده چیت دوا هه مین په وانه کراوی نه و شاعیره کلاسیکیانه بوویت بو زیندوو کردنه وه ی عه رشی نه ده بیاتیکی به باچوو. ئیستا پتر په نگ و پووی دانا یه کی دووربین یان شاعیریکی هیمنی هه یه، بیته وه ی پوخساری خالی بیئت له ناماژه بو پیشه ی تر و خولیای دیکه ش. واته گه ر به نیگایه کی دیش لیپروانین، ده شیت له به رچاومان پوخساری پزیشکیکی ئارام و به ویقار و گه نجی هه بیئت، له و پزیشکه پوخوشانه ی مروف هه ندیجار له ده ره وه ی خه سه خانه پیکه وتییانده کات. به لام به هه ر چاویک سه یربیکه ین و به هه ر دلێک ببیینین، پوخساری له سیحری نه و ناماژه و مانا قوولانه بیبه ش نییه که له دایکبوونه وه هاوپی بوون و له

مندالییەوہ یاوہرییانکردوہ .

بەرلەوہی هیچ شتیک لەسەر ژیانی «بەھەمن ناسر سەعید» ناسراو
 بە غەزەلنوس باسبکەم، دەبیئت لەوہدا کۆمەکمبکەن پێکەوہ وەلامی
 ئەو پرسیارە بدەینەوہ کە ناخۆ «مرووفی تەواو»، چ مانایەکی ھەیە؟
 بیرتان نەچیت کە کتیبەکە ی ئیمە خالی نییە لە کۆمەلێک لادانی
 زۆر، لە پرسپاری ناوہخت کە ناچارماندەکەن بچینەوہ نێو ژوورەکانی
 خۆمان و دەرگاگان داخەین و لە بەر پۆشنایی مۆمیکێ کزدا بیریان
 لێکەینەوہ . بەھەر حال لیتان ناشارمەوہ کە ھەندیک فەسلی تایبەتی
 ئەم کتیبە دەبیئت لەبەر مۆمیکێ کزدا بخوێنریتەوہ، نا لەبەر ئەو ھەوا
 و ھەوہسە کلاسیکییە ی لە بەلاغەت و داڕشتنی نوسینەکەدا ھەیە،
 بەلکو لەبەر ئەوہی خوێندنەوہی ھەندیک بەشی ئەم کتیبە تووشی
 دوودلی و بێباوہری و گومانمان دەکەن لەو شتانە ی دەیانبینین و لەو
 دونیایە ی تێیدا دەژین... ناچارماندەکەن بگەڕینەوہ ژوورەکانی خۆمان
 و لەو دیو دەرگا داخراوہکانەوہ بیر لەوہ بکەینەوہ ئیمە چەندەمان لە
 راستیدا و چەندەمان لە خەیاڵدا دەژی. من کە لە نوسین و پێکھێستنی
 ئەم کتیبە بوومەوہ، کەوتە گومانەوہ لە خۆم و ناچار بەسەر مانای
 ژیان و مندالی و گەنجیتی خۆمدا چوومەوہ . دەبیئت لەسەر تاشەوہ
 لەمن ببورن من لێردا تەنیا حیکایەتخوانیکێ بپاوم کە تا کۆتایی
 دەمامکی خۆم لاناہەم و پوختساری خۆم ئاشکراناکەم . نا من پۆلی
 خۆم بە پۆلی حیکایەتخوان لە شاتۆنامەکانی برێشتدا ناھوبھێتم،
 پۆلی من پتر لە پۆلی کۆنترۆلی ئەو ئامیرە ئەلەکترونییە تازانە
 دەچیت کە دەتوانن لە جیگایە کدا فلیمەکە بوەستێنن و نەھێلن ھیچتان
 بەسەردا تێپەرێت، ئەو ئامیرانە ی دەتوانن دیمەنەکان پاش و پێشبخەن،
 بتانگێرنەوہ بۆ دواوہ و بتانەن بۆ پێشەوہ، دیمەنەکانتان بۆ خێراکەن
 و خاویبکەنەوہ . ئاھ، خۆزیا پۆژیک لە پۆژان حیکایەتخوانەکانی دنیا

بیانتوانیبایه وهک کۆنترۆلێکی وردەکار و زۆرفەرمان کاریانبکردایه، نهو ئامێره‌ی له‌یهک کاتدا ده‌توانی‌ت ژماره‌یه‌کی زۆر ئامێر بکۆژینیته‌وه و دایانبگیرسینی‌ت، که‌ی ویستی دیمه‌نه‌کان ده‌وه‌ستی‌نی‌ت و ده‌یان‌خاته‌وه گه‌ر، به‌لام نه‌سته‌مه پۆژیک له‌ پۆزان هیچ حیکایه‌ت‌خوانیک بگاته نهو پله‌ بالایه له‌ میکانیکیه‌ت و ده‌سه‌لاتی په‌ها. نه‌گه‌رچی من زۆر هه‌ولده‌دم وهک ئامێریکی بپه‌رحم نیشبکه‌م، نهو لاپه‌رانه پێکبه‌م که له‌ به‌رده‌ستمدان، نهو قسانه پۆلێنکه‌م که زۆرجار نا‌ریک و په‌رته‌وازه له‌ لاپه‌ره و کاسی‌ت و چیرۆکی زاره‌کییه‌وه وه‌رمگرتوون. نیشیکی زۆرم له‌ پێشده‌مدایه که من گرنگی و قورساییه‌که‌ی باش ده‌زانم. ده‌مه‌وی‌ت وه‌ها خه‌یال‌م لای ته‌کنیکی نیشه‌که‌م بی‌ت، نه‌ حه‌قیقه‌ت ونبکه‌م و نه‌تووشی زیاده‌په‌ویش بێم له‌ ته‌سلیمبو‌ندا به‌ خه‌یال. به‌لام له‌گه‌ڵ هه‌موو نهو ده‌رده‌سه‌رییه‌دا، له‌گه‌ڵ هه‌موو نهو ده‌رده‌شدا خالی نیم له‌ و ساتانه‌ی وه‌زیفه‌که‌ی خۆم له‌ یاده‌که‌م و له‌گه‌ڵ ته‌لیسم و په‌رسیاره‌کاندا ده‌پۆم. نیستا که‌ واهه‌ستده‌که‌م تێمه‌گه‌ن و شتی‌ک له‌ په‌زاره‌م حالیده‌بن، سوود له‌م هه‌له‌ وه‌رده‌گرم و له‌م فاسیله‌ کورته‌دا لێتان ده‌په‌رسم ناخۆ هیچ کام له‌ ئێوه بیرتان له‌وه کردۆته‌وه، م‌رو‌فی ته‌واو مانای چی؟. ناچارم له‌ سه‌ره‌تاوه ئه‌م په‌رسیاره سه‌خت و بیوه‌لامه‌تان لێکه‌م، بۆ نه‌وه‌ی بزانه‌ن و تی‌بگه‌ن من وهک حیکایه‌ت‌خوان کوشته‌ی چ ده‌ردی‌کم. خۆتان ده‌زانن پوونکردنه‌وه‌ی ئه‌م مه‌سه‌له‌یه ئاسان نییه، که‌می‌ک سه‌برتانه هه‌بی‌ت، تا له‌ نیوان ته‌کنیکی خۆم و خواسته‌کانی ئێوه‌دا پێگایه‌ک ده‌دۆزمه‌وه. تا من به‌وکاره هه‌لده‌ستم و هه‌ندی‌ک له‌ گێڕانه‌وه‌ی ئه‌م چیرۆکه سه‌یر و ئالۆزه‌دا ده‌تانبه‌مه پێش، ئێوه بیر له‌وه بکه‌نه‌وه ناخۆ م‌رو‌فی ته‌واو ده‌بی‌ت چی بی‌ت و کی بی‌ت؟.

پۆژێک غزەلنوس لە ناو لەشکرێک لە منداڵانی ئازەلپەنگ و دەعبانیگادا هاتە دنیاو، وەک منداڵێکی تەواو وەسفیانکرد کە چ خەوشیکی ئینسانی تیدا نییه، واتە شتێک لە نیگار و پوخساریدا نەبوو ئازەلمان بپرخاتەو، هەموو شتێکی ئامازەیهکی دروست و پاستەوخۆ بوو بۆ فۆرمێکی ئادەمی کە پێشتر هەمووان وەک سیفات و سیمای ئادەمیزاد قەبوولمانبوو. ئەوانەی لەو دەمدا غزەلنوسی کۆرپەیان بینێو، هەموویان پێ لەسەر پوخسارە مۆفانە پاستەقینە و بێگەردەکەی دادەگرن، هەموو سوورن لەسەر ئەوێ بڵێن مۆفێکی تەواو بوو. بەلام سەیر و ناوازیی لەدایکبوونی غزەلنوس ناگەرێتەو، بۆ سێفەتە کامل و فۆرمە ئادەمییه بێگەرێکی، بەلکو دەگەرێتەو بۆ ئەو چەمکە خەیاڵی و بێتەفسیرە دیکە کە چەندین ساڵ دواي لەدایکبوونی چیرۆکە پاستەقینەکەی گەیشتە دەستی خۆی.

لەسالی ۱۹۷۵ دا کە شۆڕشی کورد بەسەرکردایەتی بەرزانییەکان هەرسەدەهینیت، لە کاتێکدا دەیان هەزار جەنگاوەری بەدبەخت و ناویمید سنوور بەرەو ئێران دەبێن، لە بەیانیهکی تەماوی کۆتایی ئازاردا چوارکەس لە تەمومانێ پۆژێکی سارد و شێداردا، بە دەستەبەرەیهک (کە لە بەتانی شێر و قەدی باریکی سوورەچنار دروستیانکردو) پیاویکی نەخۆش لە یەکێک لە مەرزەکانەو بۆ بیمارستانیەک لە ئێران دەگوێزنەو. پیاویکی پێش درێژ و نەخۆشە، پتر گومانی سیلی لێدەکرێت، پەیتاپەیتا خۆین دەهینێتەو و یەک لەسەر یەک لەرزوتای کوشندە دەیگرێت. ئەوانەی کە هەلیانگرتوو چوار کۆپی گەنجن، دووانیان کۆپی ئەو پیاوێ و دووانەکی دیكەشیان خزمی نزیک و ناسیاوی دڵسۆزن. بە نێو بەفرانبار و تۆفانیکی دووردرێژدا هاتوون، بە درێژایی پێگا بەهەر کەسێک دەگەن پرسیاوی ئەوێ لێدەگەن ناخۆ کاغەز و پێنوسی پێیه، بەلام لە پۆژگارێکی وادا و لە دەقەرێکی

لەو جۆردا پەیداکردنی کاغەز و پیتنوس کارێکی ھەروا ئاسان نییە .
 پێدەچیت پیاوێ نەخۆشە کە ململانێیەکی سەخت لەگەڵ مردندا بکات،
 بۆ ئەوێ خۆی بگەینیتە پارچە کاغەزێک تا شتیکی زۆر گرنگی
 لەسەر تۆماربکات. نە کۆرەکانی و نە ناسیاوێ نزیکەکانی لە نەیتنی ئەو
 داواکارییە سەیرە تیناگەن، ھەر چواریان دەزانن ئەم نەخۆشە چەندین
 پۆژە لە باران و لیتە و بەفردا ھەڵیانگرتووێ چەند سالیکی دەستی بۆ
 پیتنوس و دەفتەر نەبردووێ. ئەو نەخۆشە مەلا غەریبی ھاجەرە کە لە
 سالانی سی و چلی سەدە ی پابوردوودا، سەردەمانێک کە تازە ئامیتری
 چاپ دیتە کوردستان و تازە پۆژنامە بلۆدەبیتهو، کۆمەڵێک غەزەلیات
 بە ناوی «غەزەلیاتی غەریب» ھەو چاپدەکات و بیئەوێ کە س بیناسی
 لە ژێر نازناوی سوختەدا ئاوبانگیک لە ناو مەلاکان و گولستانناسەکان و
 حافزخوینەکاندا پەیدا دەکات، کە ھەر زوو سەرھەڵدانی مەجوسی ئەدەبیاتی
 نوێ، خۆی و شیعەرەکانی بێر دنیا دەبەنەوێ و دەکەوێتە پەراوێزەوێ .
 ھاجەر دوا ی تەرککردنی شیعەر واز لە قەلەم دەھێنیت و دەبیته
 پیاویکی ئاسایی، بەلام وەک ھەموو مۆفە ئاساییەکان شتیکی ئاٹاسایی
 لە پۆچیدا دەمێنیتەوێ، ئەو شتە سەیرەش بریتییە لە ھیزی عاشقبوون
 بە بێدەنگی. لە تەمەنی پەنجاوپینچ سالییدا دوور بە دوور ھەز لە
 بەھاریانو دەکات کە ژنیکی سپیکەلانی و سینەپر و شەرمە. ئیواران
 لە سەریان لە کاتی جێ چاکردندا بۆ مێردەکێ، بەیانینیش لە کاتی
 بازاکردندا، مەلای ھاجەر، بەھاریانو دەبینیت. مەلا لەوانیە کە بە
 بێدەنگ عاشق دەبن، لە جنسی ئەو پیاوانیە کە سالیەکانی سالی
 دەسووتیت و پێگا نادات ھیچ بوونەوێریک ناخی بخوینیتەوێ، لە جنسی
 ئەو مۆفانەییە کە دەتوانن زۆر قایم دەرگای پۆچی خۆیان داخەن
 و نەھێلن ھیچ بوونەوێریک لە ناو وەرپا دەرگاکیان بشکێنیت. لەو
 سەردەمەدا کە شاردنەوێی عەشق فەزێلەت و دان بەخۆداگرتن لە بەردەم

فیتنەى مەعشوقدا ھىمايە بۆ دەسەلاتى پياوھ جواميَـرەکان، مەلای
 ھاجەر چ ئیرادەيەک لە جەستە و شعوریدا ھەيە دەيخاتە کار تا ئەو
 خۆشەويستییە ناوھخت و بیدەنگە لە دلى خۆیدا بخنکێنێت. دەگەرێتەو
 سەر سازدانی سروتە دینیيە سەختەکان و خۆگرێدانەوہیەکی شیتانە بە
 میحرابەوہ، بە پۆژ ھەندیجار بۆ سزادانی جەستەى خۆى و بۆ مراندنى
 خەیاڵ بە کەوا و سەلتەيەکی کۆنەوہ، بە تەشویيەکی تیز و برپەنگیکی
 گەورە و چەقۆيەکی دەم پانەوہ پوودەکاتە دەرەوہى شار، بۆ ئەوہى لە
 درەختەکان ئایەتى قورئان ھەلکەنێت و لەسەر بەردەکان سزای خۆى
 بنوسێت و لەشى خۆى لە کارى بێھودە و بێئامانجدا ماندووبکات. مەلا
 لەو وەرزەدا خۆى تا ئەندازەى مردن سزادەدات، بەلام ھەندیک چەشنە
 عەشق ھەيە گەر پێگای سروشتیان بەرەو مەعشوقە نەدۆزییەوہ،
 پێگای ئەفسانەيى دەگرنەبەر، لە ئیمان بەھیزترن و لە ھیزی عەقل
 بالاتر، پوناکیان لە سنوورى جەستەى ئینسان تیدەپەرێت، شەبەنگیک
 دروستدەکەن و چواردەورى خویان بە شەوقیک پوناکدەکەنەوہ، کە ئەو
 شەوقە ھەندیجار پوناکی بەختەوہرى و ھەندیجاریش تیشکی ترسناکی
 غەم و کارەساتە. عەشقى مەلای ھاجەر لەو جۆرە عەشقە دەگمەنانە
 بوو کە دەیتوانی لە خاوەنەکەى جیا بپێتەوہ و لە دەرەوہى دەسەلاتى
 ئەو بچوڵیتەوہ. شەویک لە کاتیکدا مەلای سوختە لە پەنجەرەى
 نھۆمى دووھمى مالا کە یەوہ سەیری ئەستێرە دەکات، گەنجیکی جوان
 دەرگای ژوورەکەى دەکاتەوہ و بە ھیمنى دەستدەخاتە سەر شانى مەلاو
 دەلێت مەلا مەترسە، من بە شیکم لە خۆت، من ئەو عەشقى تۆم
 کە لە پۆحى خۆتدا خنکاندوتە و دەتەوێت بیکوژیت. دواى گفتوگۆيەکی
 فەلسەفى دووردیژ، مەلا تیدەگات، خۆشەويستى ئەو بۆ ئەو ئافەرەتە
 سپیکەلانە شەرمە چیتەر لە دەسەلاتى ئەودا نەماوہ، بەلکو چۆتە
 ئاستیکی دیکەى وجود و بۆتە ملکەچى کۆمەلێک پێسا لە دەرەوہى

توانای تیگه یشتنی نهو. هه مان شه و له کوچه خاموشه کانی شاردا
 دواى نهو کوچه دهکه ویئت و بوی ناگیرته وه. مه خلوقیکی سه رکه شه له
 مه یخانه تاریکه کانی خه یالی مه لادا درستبوه، بوونه وه ریکی خه یالییه له
 خولیا تاریکه کان و ژوره نهینیه کانی وجودی نهو پایکردوه، مه خلوقیکه
 دهچیته نهو جیگایانه ی مه لا به درژیایی ژیانی لیئانترو ساره. چهنده ها
 شه و مه لا به په تیکی نهستورده وه که نهو ی پاوی گیانداریکی ترسناک
 بکات، له کوچه کاند، له گوزره تاریکه کاند، له ده وروبه ری مالی
 به هاریانو، له مه یخانه چه په ک و له کوچی قومارچییه کانی شه ودا به دوو
 چاوی توپه و ئیراده یه کی پۆلایینه وه پایوده کات. چهنده هاجار ده یگریئت
 و ده بییه ستیته وه، چهنده هاجار به عمو ده کانی شار و به دره خته کان
 و به کوئه که کانی بازارپه وه شه ته کی ده دات، به گوپالی شوانیکی
 کیوی دارکاریده کات، به قامچی عه ره بانچییه کان ده دات به ره جالده،
 وه که ناژه لئیکی یاخی په تیده کاته مل و به دواى خویدا پایده کی شیت.
 گهنجیکی به ره لایه بیوچان غه زه لی شاعیره کورد و عه ره ب و فارسه کان
 ده خوینیته وه، مه ست و بیناگا له نه ده بیاتی عه شقدا مه له ده کات. مه لا
 چهنده ئازاری ده دات، هینده ش بوی ده گری. چهنده ده بییه ستیته وه،
 هینده ش چه ز به ئازادکردنی ده کات. دواى هه موو جهنگیکی دورودریژ،
 دواى هه موو ململانی و ژورانیکی کوشنده ی نیوان نهو دوو بوونه وه ره،
 مه لا دژپاو و دهسته وه ستان کوژ و پیوه نده کانی ده کاته وه و پییده لئیت
 «برۆ... برۆ و مه یه ره وه». به لام شه ویک نهو عه شقه به ره لا و چاونه ترس
 و غه زه لگویه له گه ل به هاریانودا ده گه پیتته وه، له گه ل نهو ژنه شه رمن و
 سرکه دا که غه زه له عاشقانه کان مه ستییانکردوه و به کراسیکی شیفونی
 موره وه خوی داوه ته ده ست نهو کوچه خه یالییه ی که به شیکه له مه لا
 و به شیکش نییه له و. مه لا باوه پناکات... به لام خو یه تی، هه مان نهو
 به هاریانو سه ی و نه فسوناوییه یه که به به ره چاوی مه لاوه پووته بیته وه

و له سهر ټاههنگی خویندنه وه یه کی بیوچانی غزه لیاتدا له گه ل نیوه عاشقه که ی نه ودا ده خویت. خه وتنیک له سهر چیگردنی ته قلیدی ښ و پیاوی نه و سهرده مه ناچیت که به نه ستم شه پوال و دهر پیکانیان داده که نن و به جله وه خویان دده نن به سهر یه کدا، به لکو جوړیکه له سیکسکردن که چه ندین ساعات ده خایه نیت، دوو مه خلوق پروتده بنه وه و هه مو نه و دوخه جنسییانه تاقیده که نه وه که له کتیبی کاماسو ترادا هیه. هر دووکیان دوو گیانه به ری خه یالین له دیوکی خه یالی ژباندا، خه وتنیکی خه یالی پیکه وه ده خه ون. له دوی نه و شه وه وه نه و دیمه نه ده یانجار دوو باره ده بیته وه. تا پوژیک مه لای هاجر، له کوچه و کولانه ته سک و توژاوییه کانداهاربانوی شهرمن به زگیکی نو و نیگایه کی تازه وه ده بینیت. بانوی دووگیان به نیگایه کی هیند نااسایی سهیری مه لا ده کات، وهک نه وه ی ناگاداری نه و یاریه بیت که نیوه خه یالییه که ی خوی، شه وان له گه ل نیوه خه یالییه که ی مه لادا سازیده کات، که مه یه کی نه فسوناوی و نه فسانه ییه که به ره مه که ی مندالیکې راسته قینه یه که نیستا به هاربانو له دووره وه «به لادانی عه باکه ی و دهر خستنی زگی» نیشانی مه لای ده دات. کاتیک غزه لنوس له دایکده بیت، مه لا وهک شیت به ده وری مالی به هاربانودا ده سوړپته وه. حیکایه تی نه و کورپه یه ی دپړیک غزه ل له سهر سنگی نوسراوه، هینده ی تر مه لا له و جهریانه خه یالییه دلنیا ده کاته وه که چند وه خته ژبانی پرکړدوه. به لام نه و هیند پر نه ینی و سه ختگیره تاسه ره مهرگ که س هیچی لینا بیستیت. به هاربانو منداله که ی خوی ناوده نیت به همن، ناسر سه عیدی باوکیشی که فرمانبه ریکی سالداری په روه رده یه، بیته وه ی هه ست به هیچ شتیک بکات، کورپه که ی ده گریته باوهش و گومانی له وه نیبه مندالیکې له گوشت و خوینی خوی له نامیز گرتووه. دوی له دایکبوونی به همن ناسر، مه لای هاجر له ده ست نه و نیوه شاعیر و غزه ل خوینه ی خوی پزگاری نابیت،

پادەدیریت و جاریکیش وەنەوزی مەرگ دەدات، لە ساتەوختیکی و
سەختدا، تین دەداتە ئیسکە پیر و ماندووەکانی خۆی، سەرنیکی گەرە
دەخاتە ژێر دەستی و لە بەردەم چرایەکی بچکۆلەدا «کە وەک ژیا
ئەو بە ئاستەم نوزە ی تێدا» دەکەوێتە نوسینی نامە یەکی ترسناک و
دریژ بۆ کەسێک هەرگیز نەیبینیوە و نایناسیت.

سەرەتاکانی جەغفەری مەغولی و حەسەن تۆفان

من «حەسەن تۆفان» لە گەڵ جەغفەری مەغولیدا پێکەووە لە شانە
حیزییەکاندا گەرەبووین، ئەو پۆژە ی مامۆستا «شەبوویان» بانگی کردین
و مژدە ی پێداین کە هەردوو کمان بووینە تە ئەندامی گروپێک بۆ کوشتن
و پاکسازی نەین، بە جووتە لە خۆشیاندا خەریکبوو بە ئالمان لێدەپوا.
ئەگەر یادگارییەکان خیاڵە تەم لێنەکەن لە یادمە ئەو پۆژە مەغولی
سەدجار لە من دڵخۆشتەر و پوگەرمتەر بوو. کاتیەک لە بەردەم سەمێلە
قولاپی و نیگا وەحشییەکانی مامۆستادا وەستا بووین، مەغولی کە
کورتەبنە یەکی، لێ ئەستووری، لێووت پلێشاووە بوو، وەک بت، وەک
سەربازێک فەرمانێکی گەرم لە فەرماندار وەرگرت، قیت خۆی پارگرتبوو.
جامانە چلکەنەکی لە ملیدابوو، بە شێو یەکی قنچ و بە نێزام دیاربوو
وەک مشکێک هاتە بەر دیدەم لە قەوارە ی خۆی زیاتر ئاوسا بێت و
بەدەر لە سروشتی خۆی لە سەر دووپی چەقی بێت. بە جۆریک دڵشاد
و سەرمەست بوو لام وابوو وادەزانیت بۆتە شامی عەجەم. جەغفەری
مەغولی بە خۆی دەگووت من بۆ پیاو کوشتن خولقاوم. ئەو پای وابوو
وەرگرتنمان لە تاقمی ئیغتیالاتدا سەرەتای سەرکەوتنمان دەبێت بۆ
پلە و پایە بەرزەکان. ئەو کاتیش وەک ئێستا برۆی وابوو ئەو کەسانە ی

لە ھونەری کوشتن و پاکردنەو و پێسافکردن نازانن تا دەتۆپن لە خواری خوارەوێ هەر مەکەدا دەبن. من و ئەو وەک دوو کەس کە هیچ بە ھەریەکمان نەبوو، هێچمان لەو پۆشنفیکرە لوسکانە نەدەچوو کە بە ناز و نوزی زۆرەو دەھاتنە ناو حیزب و زوودەبوونە ھەموو شتێک، لەدەمانچەکانمان و بێدەماغی خۆمان زیاتر سەرمايە ترممان نەبوو بە کاریبەتین، دوو سەرمايە بەنرخیشبوون، کە کەم کەس بەراست و دروستی قەدریان دەزانیت. من ھەردەم گووتوومە گەژەییکی دەمانچە بەدەست لەم ولاتەدا دەتوانیت تا پلەی سەرەک کۆماری بپروات، قسەکەشم زۆربەی کات راست دەرچوو. من و مەغۆلی ھەردوو کمان گەژەبووین، بەلام دەمانزانی چۆن کاسبی بە بێعەقڵی خۆمانەو بەکەین. ھەردوو کمان لە مامەلەی کارزۆلەییکی چکۆلانەو لە پیرە پیاویک کە بابی تاقمە کچیکێ شۆخی گەرەک بوو، بووینە ھاوڕێ... ھەر دوو گەنجبووین... ھەردوو بۆ سەیری کچە عیارەکانی کابرا نەو وەک بۆ کرپنی کارزۆلە چوو بووین. کە لەیەکدی ئاشکرا بووین، وەک دوو کەس کە دەبنە خاوەنی یەک نەیتی، بووین بە ھاوڕێ. ناسینی تەواوەتی من بۆ ئەو دەگەرێتەو بۆ پۆزانی کارکردنمان لە شانەی ئیفتیالاتدا، کە من بە شانەی کوشتنی نەیتی وەرمدەگیرایە سەر کوردی و جەعفەری مەغۆلی بە زمانە بازاری و عەقڵە سادەکەیی خۆی ناویدەنا «تییی وەرزشی فێکردن». ئەوکات ھەردوو کمان لای کادیتریکێ ناسراوی حیزب قوتابی بووین کە ناو نەیتییەکەیی «سابیر فەلەکران» بوو. فەلەکران سەرکردەییکی خەباتی نەیتی و سیاسییەکی وردی سالانی ھەشتابوو، ئەو لەو سەردەمانەدا برەوی بە قوتابخانەیەکی تایبەتی خۆیدا کە بەرنامەیەکی ھەمەگیر و فرەدیوی ھەبوو. دەبیت بڵێم یەکێک بوو لە باوکانی زەبروزەنگی شۆرشگێڕانەیی ئەو دەم و عیامە کە بە دید و بپوای من گەلەک تاریک بوو، کەچی لای ھاوڕێکانی دیکەم پێریان و

سه‌رشار له خوځی بوو. شه‌وکات قوتابخانه‌گه‌لیکې زوری کوشتن له ولاتدا له نارادا بوون، به‌لام که‌س وهک شه‌و شته‌کانی نه‌ده‌خسته قالبی عقل و تېرپامان و بیرکردنه‌وه‌وه. فه‌له‌کران پیاوړیکې لاوازی چاویلکه له‌چاوی زور چرچ بوو، خوځی له ژیاڼیدا میړووله‌یکې نه‌کوشتبوو، مریشکیکې سه‌ر نه‌برېیوو، به‌لام به‌ خوځی ده‌گوت تیوره‌سینې شوړش. شه‌وکات زور شتی لږ تینه‌ده‌گیشتم، به‌لام شه‌وه‌ حالې ده‌بووم که ده‌گوت، ته‌واوی شه‌م ژیاڼه، ته‌واوی شه‌م دونیا‌یه له‌سه‌ر شتیک به‌نده که ناوی «بیده‌نگیه». شه‌و ده‌م له نیوان سیاسه‌تبازانې شه‌و ده‌وره‌دا دوو پښکا له‌گوږې بوو، پښکایه‌کیان من به‌ نیجتیه‌ادی خوم ناومه‌نا قوتابخانه‌ی نابروېردن، چونکه جه‌وه‌ری پروپاگهنده‌ی سیاسیان له‌سه‌ر نابروېردنی نه‌یاران به‌ندبوو. پښازی دووم که پښازیکی ترسناکتر به‌لام به‌ حورمه‌تتربوو، ناومنا‌بوو پښکای کپکوژان، شه‌وانه‌بوون نه‌یاره‌کانی خوځیان که‌له‌ک بیده‌نگ و له‌ه‌لومه‌رجیکې ته‌مومزواوی ئالوزدا له‌نیژوده‌برد، به‌جوړیک که‌له‌ک پرسیار بی‌وه‌لام جیده‌ما و که‌له‌ک گرځی بیکرانه‌وه و که‌له‌ک نه‌پنی بی‌شیکار. شه‌وان فه‌زایه‌کیان ده‌سازاند کوشتنه‌کان وهک جوړه ته‌لیسمیک ده‌که‌وتنه‌وه که‌تیدا که‌س نه‌ده‌گیشته‌یه‌قین. من که‌خوم به‌یه‌کیک له‌دروسته‌کرانی شه‌و سه‌رده‌مه‌ ده‌زانی، سالانی سه‌ره‌تای په‌روه‌رده‌ی سیاسی خوم له‌بنده‌ست فه‌له‌کراندا برده‌سه‌ر که‌یه‌کیک له‌پابه‌ره‌ گه‌وره‌کانی سیاسه‌تی بیده‌نگی بوو. من و مه‌غولی پښکه‌وه‌ کارمان بو شه‌و ده‌کرد، له‌پاکردنه‌وه‌ی هندیک له‌فاشیسته‌کاندا به‌شداریمانکرد، ژماره‌یه‌کی زور خانین و خوځوړشی ولاتمان به‌سزای گه‌ل گه‌یانند. هندیک له‌نه‌یاره‌کانی فه‌له‌کرانمان له‌حیزیدا بی‌سروشوین کرد، چه‌ندان کادی‌ری پارت‌ه‌ سیاسیه‌کانی ترمان بو شه‌و له‌ناوېرد، هه‌موو شته‌کانیشمان به‌ بیده‌نگیه‌کی بی‌وینه‌وه‌ نه‌نجامده‌دا. فه‌له‌کران شه‌و هه‌موو ساله‌ دور و دریژه‌ی خه‌بات، دوکانیکې به‌رگرونی هه‌بوو،

وهك پوچىكى بىگوناه خوئى به سهر مەكىنه كەيدا دەنوشتانەو و بەچاوه
 كزەكانى بەزەيى و سۆزى ميوان و كرپسار و پېيوارانى پادەكىشا . به
 جوړىك بيجورم و كه متين بوو، كه س خه يالى بو ئه وه نه ده چوو،
 بوونه وهرىكى وها لاواز بتوانيت له پشت ئه وه موو ئيشه ئالوز و
 خوئيننه وه بيت، وها پيوه له و نه خووش دياربوو، مرؤف كه ده بيبىنى
 كسپه له هه ناوى ده هات و ده يگوت خودايه ئه مه چ مەخلوقىكى
 به دبەخت و بېچاره يه . له بهر ئه و پوخساره كه ساسه ي، له سه ختترين پوژ
 و ئالوزترين سهرده ميشدا، بئنه وه ي تووشى هيچ گرفتىك ببيت، له
 چاوى سيخوپه كانى ده ولت ون و به دوربينى هه والگره كانى ده سه لات
 نه دوژزايه وه . ده بيت بلنم ئه و زه مانيش فله كزان زور به مەغولى
 سهرسامبوو . جه غه رى مەغولى شيوازيكى زور تايبه تى له كوشتندا
 هه بوو، زور له قوربانىيه كان نزىكه ده بووه وه، قسه ي له گه لدا ده كردن،
 له گه لياندا ده دوا، نوكته ي بو ده گيژپانه وه ئه وسا ده ستى پادەكىشا و
 ده مانچه ي له پوودا به رزده كردنه وه و ده يكوشتن . هه ميشه ده مانچه كەى
 له گيرفانيدا هه لده گرت . ئه و نه بيت تانيستاش كه سم نه بينيوه له
 گيرفانيدا ده مانچه هه لگريت . به هه ر بيانوويه ك بايه له نيچيره كەى
 نزىكه ده وه و له نزىكه وه را فيشه كىكى ده نا به ناوكيه وه، كه
 ده كه وت و ده مى بو هاواركردن ده كردنه وه، يه ك فيشه كى ديكه شى ده نا
 به مەلاشوويه وه . شيوازي مەغولى ته واو له شيوازي من جياوازيوو كه
 له دورى پازده تا بيست مه تره وه، به ده ستىكى به هيژ و پړك و
 نه له رزه وه ته قم له سنگى قوربانىيه كان ده كرد . بيرم نايه ت هيچ
 چارىك گولله ي من جگه له سينه ي كوژراوه كان جيگاي ديكه ي
 پىكا بيت، هه رگيز هه لم نه كردوه . هونه رى كوشتن ئه وه نيه هه ر
 جيگايه كى نيچيره كه ت ليده ركه وت بيبىكىت، ئه وه ده ستوخه تى پياوكوژه
 كه م به هره ويغيره ته كانه . كوشتن برىتييه له وه ي سينه ي دوژمنه كه ت

بپنکیټ، سینه و هیچی دیکه. له شیوهی من و مه غولی بترازیت، گه له ک شیوازیتتر له بازارپدا بوون، شبر له وانه بوو ته نیا ته قه ی له ناوچاوان ده کرد، نه وانه ی له کورتایی حه فتاکان و ناوه پاستی سالانی نه وهدا نیوچاوانیان پتکرا، سه رجه میان به دهستی « شبر مسته فا » تیاچوون. به لام « ته قسیم » له سه روه به بۆ خواره وه به هیلتیکی راست کوزراوه کانی گولله باران ده کرد. « بیژنگ » که متر له په نجا فیشه کی به نیچیره کانییه وه نه دهنه، کوزراوه کانی دهستی نه و وهک بیژنگیکی کون کونیان لیږده هات. نه وانه ی له و بواره دا کارمانده کرد په نجا که سیک بووین، نیشمان له ناویردنی یه کدی و پاکردنه وه ی نه یاره حیزیه کان و دوژمنه نه ته وه بییه کانمان بوو. هر یه که مان له پښگایه ک و له به ردهستی کادیړیک و بۆ مه به سستیکی تاییه تی کارمانده کرد. من و مه غولی زیاتر پتکه وه نیشه کانمان نه نجامده دا. نه و به رده وام ده سټکی شیکی چه رمی گه وره ی ده کرده دهستی و به پهنګ و پوخساریکی بیپه حمه وه قسه یده کرد. دهنگیکی ناسک و خوشه زهنگی هه بوو، نه و دهنگه خوشه ی وایده کرد به قسه بتوانیت زور له نیچیره کانی نریک بیپته وه، که گویت له و موسیقا هیمن و شاردراوه یی دهنگی ده گرت، گومانی خراپت نه دهما و دلنیا ده بوو پته وه. به هوی نه و سه روزمانه شیرینه وه دهیتوانی زور له قوریانییه کانی بچپته پیشی. هه ندیجار که بیږه دهنگی ده کرد و ده که و تمه نیگای، نه ده چووه عه قلم نه و سه روفه ساله ناوساو و چاوه ده رپه رپو و لچه گرمولانه، دهنگیکی وه ها جادوو هیټیان لیپه سټیت. هه رجاره ی یه کیټکمان ته قه ی له قوریانییه که ده کرد. من ده ستوه شینتر و خیراترین بکوژی ناو بکوژان بووم. هینده ی که سی نیازم ده رده که وت، هر بمدیایه سینه ی به رابهرم دیت، بیپته وه ی کات به فیرو پیده م له چاو تروکانیکدا هه موو شتیکم ته واوده کرد. گه ر یاده وه ریم خیانه تم لیږنه کات، بیرم نییه نیچیری خوم راجله کاندبیټ و خستبیټمه گومان و

دوودلییه‌وه. جارژیک نه‌بووه بوارى بیرکردنه‌وهم پیدابیت، گونا‌هترین شت نه‌وه‌یه نیچیره‌کەت بتوانیت بیر له مردن بکاته‌وه. نه‌و ساته‌ی مرؤف تییدا ته‌قه‌ی کوشتن له یه‌کیک ده‌کات، له‌و هه‌ناسه‌ کورته‌دا نه‌ سیاست، نه‌ پق، نه‌ تۆله‌ نامینن، ته‌نیا شتیک که‌ تۆ به‌ نیچیره‌که‌ته‌وه‌ گریه‌ده‌ات مردنه‌. گرنگترین شت لای من نه‌وه‌یه نیچیره‌که‌م بم‌ریت و بوارى نه‌وه‌ی نه‌بیت بترسیت، به‌و فاسیله‌ دریزه‌دا نه‌پوات که‌ له‌ نیتوان یه‌قینی مردن و مردن خویدا ده‌وه‌ستیت. مه‌غۆلی به‌ پیچه‌وانه‌ی منه‌وه‌، جیاوازییه‌کی زۆری له‌ نیتوان پاره‌که‌و و پاوی ئاده‌میزاددا نه‌ده‌کرد. باوه‌ری وابوو چۆن که‌و هاو‌پیکانی بۆ مردن بانگه‌یشتنده‌کات، مرؤفیش ده‌بیت به‌جۆره‌ خویندن و قاسپه‌یه‌کی تایبه‌تی نیچیره‌کانی تا ناو بۆسه‌که‌ پاکیشیت، نه‌وسا که‌ هه‌ردوولا دلنیا‌بوون، که‌ هه‌ردوولا زانیان که‌وتونه‌ ناو گیزه‌لوکه‌یه‌که‌وه‌ که‌ سه‌ریکی سوپاندنه‌وه‌ی به‌ ده‌ستی بکوژ و سه‌ره‌کی دی به‌ده‌ستی کوژراوه‌یه‌، ئیدی هه‌ر یه‌که‌یان پا‌زی به‌قه‌ده‌ری خۆی، یاریه‌که‌ به‌ره‌و گۆتایی پاده‌کیشیت. تا سالتیک دوا‌ی پا‌ه‌پ‌نیش من هه‌ر نه‌ندامی نه‌و شانه‌ی پیاوکوشته‌بووم. پۆژیک لیستیکی دوورودریژ ناوی ئافره‌تیا‌ن بۆ ناردين که‌ ده‌با‌یه‌ یه‌ک یه‌ک بمانکوشتنا‌یه. من له‌وه‌وبه‌ر ژنم نه‌کوشتبوو، ئیواره‌یه‌ک منیا‌ن نارد بۆ کوشتنی ئافره‌تیکی شوخ که‌ له‌گه‌ل می‌ردیکی زۆر گه‌نجدا له‌ مالتیکی هه‌ژاردا ده‌ژیا‌ن. نه‌زموونی سالانی پیشوو له‌ حیزیدا فی‌ری‌کردبووم زۆر ده‌رباره‌ی کوژراوه‌کان نه‌پرسم. نه‌وه‌ نه‌بوو فزولم نه‌بیت، وه‌لێ نه‌زموون فی‌ری‌کردم ناسینی نیچیره‌کان ئیش و ئازاری زۆری به‌دواوه‌وه‌یه. زانیاری زۆر واده‌کات ده‌ستت به‌رزیت، نه‌توانیت دلنیا‌بیت و فیشه‌که‌کانیشت جوان نه‌پیکن. هه‌روا زانی‌ن و نه‌زانی‌نی نه‌و زانیاریانه‌ هیچ له‌ کاره‌که‌ ناگۆریت، دوا‌جار ده‌مزانی گه‌ر منیش نه‌یانکوژم، مه‌غۆلی یان تونچی یان فازیل قه‌ندیل ده‌یانکوژن. خه‌لکانیکمان هه‌بوون ده‌چوونه‌ بنج و بناوانی حیکایه‌ته‌کان،

دەیانویست ھۆی کوشتنەکان بزانن و بەھانەکانی بدۆزنەو و لە قەناعەتەو پیاوکوژین، ئەوانە زۆربەیان بە پێگەوتی سەیر و لە شەوی تەماویدا ژيانى خۆیان دانا و تیاچوون. گەر پۆژیک بویە پیاوکوژ ھەولبەدە شتیکی ئەوتۆ دەربارەى نێچیر و قوربانییەکانت نەزانى، زانیاری زۆر دەربارەى مردووەکان نیشەکە سەختتر و دەرنەجامەکان سامناکتر دەکات. ئەو پۆژەى چووم بۆ کوشتنى ئەو خانمە شوخە، ھەموو گیانم دەلەرزى، وەک ئەو ھەى پێشتر لە ژياندا کەسم نەکوشتبێت. ئێستاش لە بەرچاومە... پەخشێکی ناسک و بالابەرزبوو، کە پێمخستە دەرگای ئەودیوی مائیان خەریکبوو تەشتیک جلی شۆراوی بە تەنافیکی نایلۆندا ھەلدەخست. جلیکی کوردی تەنکی لە بەردابوو، لە بنیدا ژێرکراسە پەشەکەیم وەک گۆل دەبینى. بە درێژایى ژيانم زۆر شیت و شەیدای ئافەت نەبووم، بەلام کوشتنى ژنیکی وەھاش لەگەڵ ھۆش و خەیاڵدا نەدەھاتەو. مەندالێکی چکۆلانەم بینی لەسەر پێلەپلەکی چکۆلانە قاپیکی خالی بەدەستەو ھەبوو دەگریا. لەو کاتەدا دەمانچەکەم دەرهینا و دەستی خۆم درێژکرد، لە ئێستیکدا ھێندەى تریەى چرایەک بێت و نەبێت، ھێندەى لێدانی دلێک بێت و نەبێت، دوودلییەک دایگرتم، بۆ یەكەمجار لە ژياندا ویستم دەمانچەکەم داگرم و فەرمانیکی حیزب جیبەجێ نەکەم، لەوانەبوو نەیکوژم. بەلام لە بەدبەختی من، مێردە گەنجەکەى لەو کاتەدا لە ژوورەو ھاتەدەرێ و منى بە دەمانچەکەو ھەو. بینی. نیگای ترساوی ئەو پیاو، ئەو ھاوارە خنکاو ھە گەروى، ئەو پەشوکانە سەیرەى کەوتە سەر پوخساری... وایانکرد لە چرکەپەکدا بێتوانایی و لاوازی خۆم ئاشکراکەم و دەست بێم بە پەلەپیتکەکەدا و ئەو ژنە شوخە لە دلەو پێکەم. خۆیتەکەى تا دوور پێژا، گەرچی فاسیلەى دەمەتریک لەو دووریوم، بەلام وەک چەپۆکیکەم لێدات و پالم پێوھەنیت، سەرپام بوو خۆین. ئافەتەکە کەوت و من پەشوکاوە

جیڳای خۆم له عەردا چە قییم. تا ئەو پۆژه پیکەوتی ئەوهم نەکردبوو
 دلۆپە خۆیتیک بگاتە جەستم. مەغۆلی بەردەوام خۆی خۆیناوی دەکرد،
 هەر کەسیکی بکۆشتبا، دەستەسپێکی لە خۆینەکیدا نوقمەدەکرد و بۆ
 یادگار هەڵبەستە. بەلام من هەردەم فاسیلەیهکی وام وەردەگرت
 قوربانییەکان خۆیتپۆژنم نەکن. عەدەتم بوو خێرا شوینکارم جییهێلیم و
 وەک با بفرم و وێلیم، هێند خێرا دەرەچووم پێیاندەگووتم تۆفان.
 وەلئ ئەو پۆژه وەک یەکیک سیحرم لێبکات، شتیک قاچم بگریست،
 ماوێهەک لە شوینی خۆم نەجولام. سەدای فیشەکەکان بەچەشنیک
 گەورەبوون هەستم بە کاسییەک کرد، بۆنی باروتی گوللەکە ئەو
 حەوشەیی پێکردبوو. پیاوێهەیم بینی بە گریانەو بەرەو پووم دیت،
 بینیم لەسەر پێلەکە دەوێستت و هاواردەکات. من کەمەکەمە چوومە
 سەر تەرمی ژنەکە کە لە خۆیناوی خۆیدا گیانیدەدا. ئەو چاوە سەوزە
 گەورانەیم بینی کە بێمانا و بێپرسیار سەیریانەکردم. بە خۆینەکەو
 گەرامەو و لەبەرەدەرگا کەدا مەغۆلیم بینی پەلم پادەکیشتیت و دەقیژینیت.
 ئەو دواوەمین پۆژی ئیشکردنی من بوو لەگەڵ حیزیدا. هەر ئەو
 ئیوارەیه وازم لەهەموو شتیک هێنا و لە هەموو گەمەیهک دەرچووم...
 دواي من مەغۆلی و تونچی و دانساز و حاجی کۆتەر تەواوی کارەکانی
 دییان جێبەجێکرد، لە ماوێ کەمتر لە سالتیکدا ژمارەیهکی نۆژ ژن و
 کچیان لەم سەرە و سەری ولاتدا کوشت. ئەو یەکەمین جیاپوونەوێ
 من بوو لە جەغفەری مەغۆلی. دواتر سیازدە سال مەغۆلیم نەبینیو،
 کە بینیمەو وام هەستکرد ئەگەرچی دونیا نۆژ گۆراو، ئەگەرچی زەمین
 و زەمان سووپیکی کوشندە و بازیکی عاجباتیان داو، بەلام ئەو وەک
 خۆیەتی و نەگۆراو.

کیشەى خانمى شەمس لە گەل کچە مندالکارە کەیدا «سەرەتای زستانی سالی ۱۹۹۲»

«خانمى شەمس، خانمى شەمس... دەبێت تێبگەیت ئەم کچە
خەیاڵى نىیە، دەبێت تێبگەیت، من چەند پۆرە دەمەوێت تێبگەیت ئەم کچە
هەندێک زیندەوەر هەیه زۆر بچوکن، زۆر زۆر بچوکن بە چاوانى نایىرین،
دەمەوێت تێبگەیت ئەم هەندێک زیندەوەرە دیکەش هەن زۆر گەورەن، بە
هەستەوەرە ئاسایی و بێتواناکانى ئێمە نادۆزێنەو، دەمەوێت تێبگەیت ئەم
پووەک هەیه دەتوانن مەوێت بخۆن، بەلێ دەتوانن مەوێت بخۆن، بەلام
کیشەى ئەم کچەى تۆ ئەوێهە کە خەیاڵى نىیە. خانم گۆیگرە، من بە
دریژایی هەفتەى پێشوو لە هەولێ ئەوەدا بووم بەم خانمە بەسەلمێم
کە هەندێک لە زیندەوەرەکان بەبێ جووتبوون زاورێدەکەن، بەلێ بەبێ
جووتبوون، خۆی گەورە هەرحێجەکم کرد ئەم خانمە چکۆلانەى تۆ
لەو تێنەگەشت زیندەوەرەکان چۆن دەتوانن بەبێ جووتبوون زاورێبکەن،
یەعنى منى گەيانده حالەتێک هەندێک وشە بەکاربهێتم کە جوان نىیە
پیاویکی وەک من لە بەردەم خانمێکی بەحورمەت و پاکیزى وەک ئەودا
بیخاتە سەرزوبان، دواوە ئێمە وانەى زۆر سەختەمان لە پێشە، گەر
مەناز خانى کچتان ئێستا لە زاورێ هەندێک زیندەوەرە دەریایی
بچوک تێنەگات، نازانم سەبەبى چۆن لە کۆتەندامى زاورێ مێشولە،
سوپی خوێنى تێمساح تێدەگات. چۆن دەتوانیت لە پەیکەرى ئێسکى
ئەو بالەندە تێبگات کە پەنجا ملیۆن ساڵ لە مەوێر ژیاون... خانمى
بەریزە بمبۆرە، بەلام شەکان بەو جۆرەن... بەو جۆرەن».

چەند سالیک بەر لە و پۆرەى ماجیدی گۆل سۆلاف و دەرسیم تاهیر و
بەهمن ناسر یەكەمین لاشە دەر بهێتن، مامۆستا سەعید بايۆ، مامۆستای

زینده وهرزانی به و جورده قسه ی بۆ خانمی شه مس کرد، که ژنی یه کییک له پیاوه گه وره کان بوو. مامۆستایه ک بوو ته مه نی له سه رو په نجا ساله وه بوو. کابرا نه و پۆژه به جوریک ده ستپاچه و غه مگین ده بنواند، گه ر بتاندیبایه دلتان به حاللی ده سووتا، به جوریک به ده ست نه و کچه جوانه ی خانمی شه مس وه گیر ی خوارد بوو مه پرسن. هه ر شتییک په یوه ندی به زانین و فیڕبوون و بیرکردنه وه وه هه بایه، مه هه ناز سه ری لێده رنه ده کرد... کچییک بوو بیۆینه له جوانیدا، بیۆینه له ته مه لیدا، بیۆینه له بیده نگیشدا. که س نه یده زانی چون گه یشتوته پۆلی پینجی ناماده یی، هه ندیک مامۆستا سویندیان بۆ خواردم تا نه وکات خشته ی لیکدانی له به رنه بووه، هه یچ شتیکی له سه ر بیردۆزه کانی نه ندازه نه زانیوه، له زینده وهرزانییدا به نه سته م توانیۆتی خوشتر له گۆله باغ جیابکاته وه.

خانمی شه مس به مه راقیکی ژۆره وه ته ماشای سه عید بایۆی ده کرد و نه یده زانی چی بلیت. خۆی رقی دنیای له م مامۆستا په زاگرانه بوو، به لام نه مجاره هه ستیده کرد له سه ر هه قه، کچه که ی له خۆگۆرپین و مه کیاجکردن و سه یرکردنی ته له فزیۆن به ولاره هه یچی تری نه ده زانی. خانمی شه مس که له ته نووره یه کی په شی ته سکدا دانیشتبوو، ده ستی ده خسته سه ر میژه که ی به رده می و به مامۆستای ده گوت «جا مامۆستا نه وه ده بیّت چی بکه ین، عیلاجی چییه؟». سه عید بایۆ پالیده دا به کورسییه که وه و ده یگوت «خانم من پیمگوتی مامۆستایه کی ده ویت فیّری خه یاللی بکات. یه کییک وابکات هه ستی بۆ نه و شتانه ش هه بیّت که له به رده میدا پووناده ن، تیگه یشتنی بۆ نه و شتانه ش هه بیّت که مرۆف به جهسته و پۆحی خۆی تییا ندا نازی. واته مه رج نییه مرۆف گول بیّت بۆ نه وه ی تیّبگات گول چون ده مریت... مه رج نییه مرۆف زینده وه ریکی ناو ئوقیانوس بیّت، بۆ نه وه ی ژیا نی ناو ده ریا تیّبگات. خانم من ژۆر

به پاستمه ده بیټ بۆ مامۆستایه کی تایبه تی خیال بگه پین، کچه که تان
 خه یالی نییه». خانمی شه مس بیته وهی تیبگات مامۆستا سه عید باسی
 چی ده کات، گووتی «تۆ هیچ کهس ده ناسیت، مامۆستای خه یال بیټ،
 چونکه نازانم من وانه ی له و جورده نه بیستوه». سه عید بایۆ له کاتی
 ده ستردندا بۆ چاکه ی به رده می، که میک قاپی کولیچه کانی جولاند و
 سه یرکی سه ر نه ژنۆ سپیه کانی شه مسی کرد و به ناره حه تییه وه گووتی
 «هر کهس که له دایکه ده بیټ به شی خۆی خه یالی هیه، له پاستیدا من
 له ناچاریدا وا ده لیم، من پاره له ئیوه وهرده گرم، به لام کچه که هیچ
 فیرنا بیټ... هر قوتابییه ک من وانه م دابیټی، ده سته تال نه گه پراوه ته وه،
 خوا شاهیده پیرار بیست و سئ قوتابیم چوونه کولیجی پزیشکی. ناخر
 خانم له سه ر ناو و ناویانگی من قورسه گه ر خانمی مه هنان، ئه م کچه
 پاکیزه ی ئیوه دهرنه چیټ و له زینده وهرزانیدا بگه پرتیه وه، بۆ من گران
 ته واده بیټ، ئیوه خیزانیکی ناسراون، هر شتیک له م ماله ی ئیوه دا
 پوویدات ده چیټه دهری، خه لک هه موو ده لین ئه ها سه عید بایۆ سالیک
 هاتوچۆی ماله ی سه یفه دین مارۆی کرد، سالیک له گه ل شه مس و مه هنازی
 کچیدا له ژووره وه بوون و دهریش نه چوو... ئه وکات چۆن شته کان
 ته فسیرده که ن؟ ها چۆن؟... خانمی به پیز، من هیچ که سیکم نه دیوه
 وه ک مه هنازی خانی کچتان بیخه یال بیټ، من مه منونی ئه م هه موو چا
 و کولیچه خۆشانه ی دهستی تۆم، به لام به که سه ره وه پیتده لیم، گه ر وا
 بپوات ناتوانم بیته وه بۆ ئیره، چونکه هاتن و نه هاتنم سوودی نییه، من
 پاره ی خۆپایی بۆ له تۆ بستینم... ها بۆ لیټی بستینم؟».

خانمی شه مس که میک له دوا پرسته کانی مامۆستا ترسابوو، له دوا ی
 ئه وه ی میرده که ی بوو بوو به فرمانبه ریکی بالا و متمانه ی سه رۆک و
 کادیره گه وره کانی حیزبی به ده سته ینابوو، ده وله مه ندیه کی کوتوپر پوی

تیکردبوون، ده ترسا منداآله که ی دهرنه چیت و ژنه ناسیاوه کانی ده ورپه ری بلین ته ماشاکه دلای نه هات ماموستایه کی باش بۆ کچه که ی بگریت. له شتی وا زاره ترهک ده بوو، ده بایه هر شتیک ده کړیت بیکات تا که س قسه ی وای به زاردا نه یه ت. کچه که ی له هه موو وانه کاندراپبوو، به رزترین پله یهک به ده سستی هیتابییت له کوردیدا بوو که جاریک له جاره کان په ناجوسنی وه رگرتبوو، له وه بترازیت له ده رسنکی تر دا دهرنه چووبوو. ده بایه ئیستا له سنی زانکۆ بایه. نه گهرچی شه مس و باوکی هه موو شتیکیان بۆ دابینکردبوو، ژووری خوئی هه بوو، بالکونی خوئی هه بوو، هاوپی کچه کانی ده یان توانی هاتوچوئی بکه ن، ده سستگیرانداربوو، ده ی توانی له ئسولدا بچیته ده ری، گوئی له گورانییه کانی سیمون و بولند ئارسوئی ده گرت... به لام له قوتا بخانه دهرنه ده چوو. نه وه یه که مجاریوو بییستیت یه کیک بلیت «کچه که تان خه یالی نییه». سه یفه دین ماروئی میردی «که له ته شتیک به زی پۆکراو ده چوو» به رده وام به پویتیکی دریژه وه به سه ریکی پووتاوه ی زله وه، به ورگیکی هه لپژاوه وه به ماله که دا ده سوپاوه وه و ده یگوت «نه م کچه میشکی نییه... پاره ی تیا سه رف مه که... می شک به پاره ناکړدیت». ئیستا شه مسی به سته زمان نه یده زانی جیاوازی نیوان نه و دووانه چیه، گهر مروف میشکی نه بیت له گه ل نه وه ی مروف خه یالی نه بیت. له دلای خویدا تا نه ندازه یهک قسه که ی ماموستا سه عید بایوئی پیراستتر بوو، کچه که میشکی هه بوو، به شی خوئی شه ی تان بوو، گهر بیویستبایه تا بپی بیشه رمی عیاربوو، گومانی نه وه شی هه بوو هه تا له پشت ده سستگیرانه که یه وه، شتیکی که می له گه ل که سنیکی تر دا هه بیت، وهک نه وه ی دلای به یه کیک تریشه وه بیت، به لام کی... نه یده زانی. به گشتی جیاوازییه کی نه بوو له گه ل کچانی ته مه نی خویدا. گرنگترین شتیش بۆ شه مس نه وه بوو قسه ی نه یه ته سه ر. که گووتیان ماموستا سه عیدی بایولۆزی له هه موو که س باشتره، بی بیرکردنه وه، بپاریدا بانگیبکات

و تڤاکای لیټکات وانہی تایہ تی پڤیلټتہ وہ . بہ لَام ئیستا بۆ یہ کہ مجار لہ
ژیانیدا ناچارہ بہ دواۓ مامۆستایہ کدا بگہ پڤت بۆ خہیال . «مامۆستای
خہیال» پۆژیک لہ پۆژان شتی وہای نہ بیستبوو . کہ سہ عید بایۆ پۆی ،
شہ مس خان چوہ ژورہ کہی خۆی ، سہری خستہ ناو ہہ ردو دہستی
و دہستی کرد بہ گریان ، ہیچ شتیک لہ وہ ناخۆشتر نییہ لہ گہ ل پیاویکی
ناشیرینی وہک سہیفہ دین مارۆدا بژیت و مندالہ کانیشٹ تہ مہ ل بن . لہ گہ ل
تپہ پینی عومر و بہ سہرچوونی پۆژگاردہ بہ ناشیرینی سہیفہ راہاتبوو ،
دلی خۆی بہ وہ خۆشکردبوو کہ ئەندامیکی بہ رزی حیزیہ ، بہ لَام بہ وہ
پانہ دہات کچہ کہی نہ بټتہ ہیچ . ہیچ شتیک لہ دونیادا لہ وہ خراپتر
نییہ ، مندالہ کہت لہ قوتا بخانہ دہر نہ چټت ، ہیچ شتیک . ہہ موو جارټک
وای بہ ژنہکانی ہاوپټی گووتبوو . حہزیدہ کرد کچہ کہی بہ ہقی خۆی
بچټتہ زانکۆ ، ہہر کۆلټټیک بټت گرنگ نییہ ، گرنگ ئەوہ یہ بہ ہقی
خۆی بچټتہ زانکۆ .

ئەو ئیوارہ یہ کہ سہیفہ دین گہ پایہ وہ ، گہ ردہ لوولیکی گہ ورہ
چاوہ روانیدہ کرد ، کابرا ہیشتا خۆشی لہ وہ نہ بینیبوو کہ بۆتہ بہرپرستیکی
بہ رزی حیزب کہچی پۆژ دواۓ پۆژ ژیانسی تالتر دہبوو . ئەوہ چ جۆرہ
بہ دبہختییہ کہ مرۆف تووشیدټت ، ہہرکات خۆی ئامادہ دہکات لہ زہت لہ
شتیک ببینټت ، سہرکہ و تنیک تامبکات ، شتیک پرودہ دات ، تہ واوی تام
و خۆشی ژیانسی لیټټیکدہ دات . ئەو ئیوارہ یہ ہټند نہ بوو پټیخستبووہ
حہوشی مال ، خانمی شہ مس بہ پټوہ ہہ موو قسہکانی سہ عید بایۆی
بۆ گټر پایہ وہ . سہیفہ دین لہ سہر ئەم پرفتارہ ، سہ دجار لہ گہ ل شہ مسدا
بہ شہ راہاتبوو ، ہټندہی لہ دہرگاوہ دہردہ کہوت ، ژنہ کہی راستہ و راست
بیټہ وہی ہوار ی ہناسہ دانی بدات ، دہردی دونیای بہ سہردا دہرشت .
سہیفہ دین ہہ ندیجار تورہ دہبوو ، ہہ ندیجار پټدہ کہنی ، ہہ ندیجار دہ گریا ،
ہہ ندیجار بټدہنگ سہیریدہ کرد و ہیچی نہ دہگووت . کټشہی مامۆستای

خه يال شتيكي تازه بوو، پيشتر كيشه گهلى له و جورى نه بيستبوو، له ميژبوو مه سه له ي پوره رده ي منداله كانى بو خانم جي پيشتبوو، به لام خانم ده يگوت هر ئيستا ده بيت ماموستايه كى خه يال بدوزينه وه ... هر ئيستا.

دواى شه ويكى پر ده نكه دنگ و توره يى، مارو دره نك وه ختيك ته له فونى بو « سهر كه وت نه زمى » كرد و تكاى ليكرد ماموستايه كى بو بدوزينه وه خه يالى كچه كه ي به ميژيكات. كه زهنگى ته له فونه كه لاي سهر كه وت نه زمى لييدا، نه وه له ژير جيگاوه، به ده ستورى مه هراجا هينديه كان خاويليه كى گه وده ي له سه ريه وه ئالاندبوو و سه يري فليميكي فيديو عه ره بى ده كرد. سهر كه وت ئيشيكي دياريكراوى نه بوو، كاسبيكي گه پوك بوو، مه موو شتيكي ده كرد. گه ر بو ئوتومبيلي موديل بالا بگه راپايتايه بو ي پيدا ده كردى، گه ر كه له شي ري شاميت داوا بكرد بابه په يدايده كرد، وه ستاى به لوعه ت بو يستبايه له چند سه عاتيكا بو ي ده ناردى، گه ر پيشت بگوتبايه بو ماموستايه كى باشى فيزيا په كى نه ده خستى. مه موو زيانى له بازاردا بردبووه سه ر، به لام پيشتر شتيكي به ناوى ماموستاى خه ياله وه نه بيستبوو، به لام نه يده ويست به نه زان ده رچيت، مه به ستيشى بوو خو ي لاي تازه به رپرسيك شيرينبكات كه دلنابوو دره نك يان زوو ئيشى تيده كه ويئت. بيته وه ي خو ي تيكدات گووتى « ئاسانه ماموستا گيان، زور ئاسانه سبه ي ماموستايه كى خه يال پيدا ده كه ين ». گه ر سهر كه وت نه زمى واى نه گووتبايه، له وانه بوو شته كان به جورىكى تر برؤن، له وانه بوو كو ي نه م چيروكه ريگا و ره وتيكي دى بگريته به ر. به لام سهر كه وت بيته وه ي بزانييت ماموستاى خه يال چيبه، گه تى به سه يفه دين مارؤدا و له گال نه وه گفته شدا يه كه مين گه مه ي شيتانه ي نه م كتيبى ئيمه ده ستى پيكرد.

دووانە یەکی نە یار و خەیاڵی «لەدایکبوو نی تریفە یابە حری لە کو تایی سالانی شەستدا»

پۆژیک لە پۆژان جەوهر زاهیر یابە حری برای تریفە زاهیر، بپاریدا
 بیئەوێ عەقل و لەشی بە کاربەینیت، ببیتە ملیۆنێر. واتە بیئەوێ نە
 عەقڵی بە راستی بخاتە کار و نە دەست و بازو بوەشینیت، ژیانیک
 نۆر خۆش بژی، ببیتە خاوەنی هەموو شتیک، جوانترین ماشینی هەبیت،
 کۆشکی گەورە دروستبکات، زیباترین ژن بەینیت، گرانترین پۆشاک
 دنیا بپۆشینیت، لە خۆشترین نوسینگەدا دەوامبکات. دەبیت بلیم بەر لە
 پاپەرینی سالی ۱۹۹۱ کەس نەیدەتوانی خەونی وەها ببینیت، ئادەمیەکی
 لە ولات و مەملەکەتی ئێمەدا نەبوو جورئەتی هەبیت جورە بپاریکی
 وەها بدات، بەلام لەگەڵ هەڵاتنی خۆری هەمیشە درەوشاوی ئازادیدا،
 ولاتی ئێمە پرپوو لەو جورە پیاوانە دەیانتوانی بیئەوێ عەقڵی خۆیان
 بخەنە کار، بیئەوێ بە راستی ئیشبکەن و ماندوو بین هەموو خەونەکانی
 خۆیان بەیننەدی. جەوهر لەگەڵ تریفە زاهیردا دووانە نەبوون، بەلام
 وەک دووانە بە دنیا ناسیندیان. کەس تا ئیستا چیرۆکی راستەقینە
 لەدایکبوونی تریفە ی ساغ نەکردۆتەو، پێشموایە ئەو حیکایەتە بە پادەیهک
 ئالۆز و تەلیسمای و بیتەفسیرە، پوونکردنەوێ نەشیاو و ئەستەمە، ئەو
 دراوانەش کە ئیستا لە بەردەستی ئێمەدان بواری دۆزینەو و درکاندنی
 راستیمان پێناوە. هێندە هەیه لە سالی ۱۹۶۸ دا چەند هەفتەیهک دوا
 کۆدیتای ۱۷ ی گەلاویژ، لە گەرەکیکی کۆن و داڕوخاودا، لە شەویکی پڕ
 میسولە و لە ژێر پانکەیهکی ژەنگاویدا، لە سەر جیگایەکی نوقم لە ژان
 و عارەقدا، فەوزیە خانی ژنی زاهیر ئاغای یا بەحری، جەوهر ئاغای یا

به حری هینایه دونیاوه . هه موو دونیا دهیزانی فهوزیه خان که ژنیکى به پێژ و به حورمه تی نه وهزادی یاسه میه کان بوو، دواى پێنج سال شووکردن بیه چه و بیهندال مابوووه، له و پێنج ساله دا فهوزیه خان هه رچییه کی کردبوو، خودا به مندالیک ئاسووده و به پشتیک خوشنوودی نه کردبوو. تا له دواى سییه مین سالی شووکردنییه وه، خوی وهک دره ختیکی بیهر و مه خلوقیکی بیهیر و بیه چاغ ده بینى . وهک هه موو نه و ژنانه ی مندالانیان نابیت، غه م به جوریک دایگرتبوو، بینى هه موو کۆرپه یه ک و ده رکه وتنى هه موو مندالیک دلی له پیشه وه راده چله کاند . وای لیها ت مندالبوون بوو به گه وره ترین خه یال و خولیاى نه و ژنه چاک و داوینپاکه . که فهوزیه یاسه می زگی پرپوو، خه یالیکى گه وره ده بوو به واقع و خه ونیکى بیکوتا ده بوو به راست . به لام کیشه که ته نیا غه مه گه وره و بیسنووره کانی خانمى یاسه می نه بوو، به لکو گرفتى گه وره ی خیزانى یابه حری، نه و ئیره یی و هه سوودییه گه وره یه بوو که له مندالییه وه له نیوان زاهیری یابه حری و سه میره یابه حری خوشکیدا به رقه رار بوو. خوشکه که له مندالییه وه ئیره ییه کی زوری به برا نازداره که ی ده برد . سه میره له و ژنانه نه بوو ئاسان ته سلیمى قه ده رى ژنانه ی خوی بیت و به و ناز و فه زله پارزبیت که نیرانى خیزانى یابه حری له دیر زه مانه وه هه یانبوو . نه وه جهنگیکى سه رسه ختی له نیوان زاهیر و خوشکه کهیدا هه لگیرساند، که دریزکراوه ی کۆمه لیک جهنگى دیرینه ی دیکه بوو له نیوان نیر و میکانى تایه فه ی یابه حریدا . کینه ی قوول و گه وره ی زاهیر بۆ خوشکه که ی وایکرد سویند بضوات هه رگیز نهیدا به شوو و نه هیلایت پوژیک له پوژان به وه چه ی خوی شاد بیت و مندالی خوی بگرتنه باوهش . له سالی ١٩٦٣ هه زاهیری یابه حری هه موو خوازینیکه رانى سه میره ی به جوریکى شیتانه و بیهر حمانه په تنده کرده وه . سه میره له و ماوه یه دا له ریکای نوشته نوسه کانه وه، به نهینى دوعای ده نوسى و

سیحریده کرد، تا خودا وه چاخی زاهیر یابه حری برای کویربکاته وه و هرگیز به منداڅ و نه وهی خوئی شادنه بیت. ژیاڼی نهو پینج ساله یابه حریه کان جه ه نه م بوو. سه میره که کچیکی شه پانی و در بوو، چهن دین جار جه نگی ناگرین و دوزه خناسای دژ به و خانمه نازدار و به حورمه ته به رپاکرد که به بیده نگی باری دیق و مرقای ژیاڼی له ناو یابه حریه کاند ا پاده کیشا. کاتیک سه میره یابه حری حیکایه تی زگپرپوونی فه وزیه خانی یاسه می بیست، وه ختبوو شیت بیت. شه و گارانیکی دریز خه وی لینه که وت. ئیره یی وایکرد شه و و پوژ بیر له وه بکاته وه چوڼ نه ویش منداڅیک بییت، چی بکات بو نه وهی دریزه به وه چاخی خوئی بدات تا له مولک و مالی یابه حریه کاند ا مافی نه خوریت. ده یان شه و له خه یال و خولیای دروستکردنی وه چه یه کدا بوو که زاهیری برا و جه لاد له وی حه رامکردبوو. که س به دروستی نازانیت له و ماوه یه دا چی پوویدا، به لام نه و شه وهی کو تایسی هاوین که فه وزیه خان که وته سهر ژان تا جه وهر ناغای یا به حری له دایک بیت، هه مان شه و له هه مان سه عاتدا سه میره یابه حریش که وته سهر ژانیکی توند. به دریزایی نه و ماوه یه که فه وزیه دووگیان بوو هیچ که س هیچ ناماژه یه کی نااسایی له سه میره نه بینیبوو. نه و شه وهی سه میره که وته سهر ژان، هه موو پیانوابوو نه وهش به زمیک کی دیکه و نمایشیک دیکه ی به ده له به زم و نواندنه شه یسانی و شه پانییه کانی نه و. که دکتوریان هیڼایه سهری، پزیشکیکی میسری زیرهک و ورده کار بوو، له میژبوو له و شاره دا ده ژیا. پاش پشکینیک کی ورد گه یشته دهره نجامیک سهر، سه میره هیشتا کچ بوو، په رده یه کی پاکیز و ساغ و سه لامهت و جوانیشی هه بوو، به لام زگیشی پرپوو...

دیاره خو شبه ختییه کانی ئینسان هه میسه هاوړی به دبختی و لکه ی ره شی غم و په ژارن، زاهیری یابه حری که سهر له ئیواره خه ریکبوو له خو شیدا ده فپی، خوئی به خو شبه ختترین که سی دنیا ده زانی، دوی

سאלەهای سەبر و ناوومیدی چاوەپوانی ئەوێ بوو وەچەبەکی تازە
 بۆ یابەحرییەکان بێتە دۆنیاو، هەوایی زگپرپوونی خوشکە پاکیز و
 بەدنیاز و بەخیلەکی خستییە بەحرێکی گەورە بێقەرارییەو. راستە
 زاھیر ناغا بیری نەدەھات پۆژیک لە پۆژان خوشکەکی خۆشویستبێت،
 بەلام نەشیدەویست بەو جۆرە کوتایی بە ژبانی بەیتیت. ئەو شەرم
 و شورەییەکی وەھابوو گالتە لەگەڵدا نەدەکرا، عەیبەیک بوو
 لکەبەکی وەهای دەنا بە میژووی یابەحرییەکانەو تا دۆنیا دۆنیا
 لە بیرنەچیتەو، بۆیە ھەرچییەکی کردووە دەبایە خێرا ئەو دەرگایە
 داخات و ئەو شەرمە داپۆشت. زاھیر ناغا بە پارە و ئەو زەمانە پرە
 دراویکی خەیاڵی بەخشی بە دکتۆرە میسراییەکان تا بەنھێنی سەرپرەشتی
 مندالبوونی خوشکەکی و ژنەکەشی بکات و نھێنیەکەش تا قیامەت
 ھەلگریت و لەگەڵ خۆیدا بیباتە گۆرەو. بەو جۆرە فەوزیە یاسەمی
 و سەمیرە یابەحری لە دوو ژووردا لە تەنیشت یەکەو، لە گەرمای
 ھاوینی ساڵی ١٩٦٨ دا، لە ژێر دوو پانکەکی گەورەدا، لە یەک ساتدا دوو
 مندالیان بوو، یەکیکیان جەوھەر زاھیر بوو، ئەوی تریان تریفە زاھیر.
 دوو مەخلوق وەک دووانە بە دۆنیا ناسیتران، وەک کچ و کوڕیک لە
 مندالدانی فەوزیە یاسەمیدا سازابن، ھەردووکیان بە ناوی فەوزیە و زاھیر
 یابەحرییەو شوناسیان بۆ دەرھات، بەلام دوو بوونەوہربوون لە ھەموو
 شتیکیدا جیاوا. یەکیکیان بەرھەمی حەقیقەت بوو ئەوی دیان بەرھەمی
 خەیاڵ، جەوھەر کە لە دایکبوو سەری بۆ سەرەو بوو، تریفە کە ھاتە
 دۆنیاو سەری بۆ خوارەو بوو. جەوھەر لەگەڵ لەدایکبوونیدا دەستیکرد
 بە گریان، بەلام تریفە پێکەنی. جەوھەر سەپی بوو، تریفە ئەسەمەر و
 توکن. جەوھەر چاوی کال بوو، ئەو چاوانی قەترانی. لەوشەوہو تا
 پۆژی مردنی، سەمیرە یابەحری لە ژووریکێکی نھۆمی دوی مائی زاھیر
 یابەحریدا دیلبوو. سێ ساڵی یەکەم زاھیر دەرگاکی لەسەر داخست نەبا

ههلبیت، بهلام له سالى چوارهمدا فهوزیهى دلچاک و میهرهبان، دواى چهند پوژتیک گریان میرده سهرسخت و بهدنیهادهکەى پازیکرد، دهراگای ژووری خوشکهکەى بکاتهوه و ئازادیبکات. سئ سأل بوو فهوزیه یاسەمى سهمیرهى نهبینیوو، سئ سأل بوو پئی نهخستبووه نهۆمى سهروهه. دواى نهو ماوه دوورودریژه کاتیک زامیری یابهحرى دهراگاکەى کردهوه و فهوزیهى برده بهردهم سهمیرهى خوشکی. فهوزیه له برى سهمیرهى جاران، بوونهوهریکی پیر و تیکشکاو یینی که هیچی لهو ژنه دپ و دهمههراشهى پابوردوو نهدهچوو، بهلکو ئافرهتیکى زهلیل بوو له سیبهى شتهکان و له بۆنى ئادهمییهکان دهترسا. لهو سئ سألده سهمیره یابهحرى زۆر شتى بیرچوووبوهوه، ترستیکى ناوهکى و بیپهى له ناخیدا سهوزبووو نهیدههیشته لهو ژوره بیتهدهری. له ماوهى نهو چواره سألەى دوایدا، بهر لهوهى سهمیره یابهحرى له ئیوارهیهکى فیتک و خهیاڵوى بههاردای به بیدهنگى بمریت، فهوزیه یاسەمى، له ههمان ژوردا وهک خوشکیتیکى دلسۆز و له خۆبوردوو خزمهتیکرد. سهمیره ههموو نهو تهمهنه، نیمچه شیت و نیمچه ئیفلیج له دونیایهکى پڕ له شتیه و نیگار و پهنگى خهیاڵیدا دهژیا. لهو کاتهوهى تریفهى بوویوو، لهگهڵ کۆمهلیک پۆلهبهرى سهیردا دهژیا که تهنیا خۆى دهیبینین.

فهوزیه خانى یاسەمى خۆى نهو تهفسیرهى سهبارته به له دایکبوونى تریفه له زارى سهمیره یابهحریهوه بۆ گواستینهوه. تهفسیریک پیدهچیت خانمى یاسەمى زۆر برىوى پیتبوویت. لهو ماوهیدا سهمیره یابهحرى له ساتهكانى هۆش و له چرکهكانى گهرمبوونى سۆزى هاودهردى و خوشکایهتیدا، بهردهوام فهوزیهى دلنیاکردبووهوه که نهو لهگهڵ هیچ پیاویکدا نهخهوتوو تا مندالى راستهقینهى بییت، بهلکو ئیرهى وایکردوه پردیک لهگهڵ بوونهوهره خهیاڵیهکاندا دروستبکات، شهوانه

له گه لّ چه ندین پیاوی خه یالکردا بخوئیت تا گهر به خه یالیش بووه مندالیکى ببیت. سه میره به جوریکى هئنده چرپ و به ناره زووییه کی هئند گهرم خولیاى مندالبون دهکات، له ناکاو «بیئوهی هیچ کهس بزانیئت چوئن» ئو خولیا و خواسته ده بیئت به حقیقهت. وهک فه وزیه ده لیئت تریفه یابه حری له فووی بوونه وهره خه یالیه کان دروستبوو بوو. به ره می ناره زووییه کی خه یالی بوو که به پښگایهک له پښگاگان توانیبووی ببیته راست. دیاره وهک هه میشه که سانتیک هه ن باوه پ به م چیرۆکه ناکه ن. گهرچی چه ندین سه دهیه ته وای به شه رییه ت باوه پى به له دایکبوونی مه سیح له فووییه کی خه یالیه وه کردوه. به لّام من ده لّیم، بۆ میلله تیکی وهک ئیمه که سه دان سالّه ته نیا له خه ون و خه یالدا ده ژین، هیواکانان ته نیا به خه یال دینه دی، تیگه یشتن له جوهره حیکایه تیکی وا ئاسان و ساده یه. من خۆم کیشیه کی راسته قینه م له قه بوولکردنی حیکایه تی له دایکبوونی تریفه یابه حریدا نییه، زۆرجار گهر مرۆف توند و له دلّوه ئومید بکات، چه ند ئاواتهکانی ئه فسانه یی و هیواکانی خورافی ده رکه ون، شتی ئاناسایی و هیزی ئه فسونساز دینه مه یدان ئه و ئومیدانه ی بۆ ده هئینه دی. پښکه وتووه له گهرمای هاویندا سه رم بۆ ئاسمان به رزکردۆته وه و داوای بارانیکم کردوه، بینیمه له ناکاو هه وا تیگچوو و که ش گۆراوه و هه وری سه نگین به خۆیان و دلّۆپه بارانی قورسه وه ده رکه وتوون و له چه ند سانتیکدا دونه بۆته تۆفان و په هیلّه ... پښکه وتووه له دلّوه حه زبکه م مرۆفیک ببینم، دواى ته مه نایه کی قوول، له ناکاو له گۆشه ی شه قامیکدا، له سه رسوچی کوچه یه کدا ده رکه وتووه و باوه شم پیداکردوه و ئاواته که م هاتۆته دی. من ده لّیم کیشیه ی مرۆفه کان هه ندیجار ئه وه یه ئاواتی قوول... زۆر قوولیان نه ماوه، ئاواتیک هئند له قوولایی ناخه وه بیته ده ری، دونه ناچار بکات گوپی لیبگریئت. هه رکات مرۆف ئومید و هیواکانی له ناخی ناخه وه هاتنه ده ری، هیزیکی ئه وتۆ ئه فسوناوی

وهرده گرن، ده توانن سنوورى ياسا فيزيكيه كان و له مېره گه وره كان بېرڼ. نومېد تاكه شتيكه ده توانيت مه ترياله په قه كان بشكيتيت، ياسا زه مينيه كان و بهر په سته واقعيه كان بگوريت و بيانهاريت. به لام كه نومېدى وها گه وره و قولمان نه ما، دونيا له شويني خوئ داده نيشيت و بېغم خوئ دوباره ده كاته وه. من پيموايه تريفه يابه حري ده ستركردى نه و نومېده ناگريڼ و ئاره زووه بوركانيه ي ناو پوحي سه ميره يابه حريه، كه دواچار وهك نه خشى پاسته قينه ي مروفيتك له په حمى نه و ژنه پر نومېده دا چنراوه و هاتوته دى، نه و هينده ي نه ته مينيكى وردى خيال له كه له چنينيكى ورده كاروه هاتوته دهر، كچيكى پاسته قينه نيه تا وهك كچانى دى بگيريت و ده سته موبكريت. ده بيت بزانيڼ دواچار مندالدى ئافرهت ئاوينه ي خه ونه كانيتى، زور خانم كه منداليان ناپيت، واده زانم هوكى نه وه په له ناخى ناخدا، له تاريخيه هره نه بېنراو و ده جورئاساكى ده روندا له شتيكى نه م دونيايه ياخيده بن، له قه ده ريكي نوسراو، له وه زيفه يه كى نه زه لى كه ده بيت ه اوماناي مردن و كويله يه تى، چيدى خه ون نابېنن و پوحيان به نومېدېك بارناكهن. به كورتى په حمى ئافرهت ته نيا به شتيكى ئورگانى له ش نيه، به لكو هه ريكيكى ئورگانى پوحيشه. پياوان نه و هه ريتمه گرنگى پوحيان دوزانده، له بهر نه وه زورچار داهيتانى خويان، ئيشه پوحيه كانى خويان به ده ست ده نوسنه وه، ليره وه جياوازي داهيتانى پياو به راورد به خه لاقيه تى قوول و ژيان سازيتى ئافرهت، وهك جياوازي نيتوان به ره ميكه كه سروشت خوئ بيه خشيت، له گه ل به ره ميكددا به جووتكردن و كيلان و ئاره قريزى بيت بهر. بويه له سه ره تاوه پيتانده ليم من چيروكى خه ليقه ت ته واو به پيچه وانه وه تيده گم، نه و ژن نيه كه مه حكومه به ژان و ئازاره وه بزى و بيت بهر، به لكو نه و پياو مه حكومه به په نج و ئاره قريزى و هه ولى بيسره وت شتيك بخاته سه ر دونيا. په حمى ژن به شتيكى گرنگى پوحيتى، به لام ئيمه ي

پیاوان کامه‌یه به‌شه گرنه‌که‌ی پۆحمان؟ ... ها، کامه‌یه؟. بۆیه پیموایه ئافره‌ت مه‌خلوقێکی ته‌واوتره‌ له‌ پیاو، تا‌که مه‌خلوقی ناو سیفری وجوده که له‌شی ئاوینه‌ی پۆحیتی و پۆحی ئاوینه‌ی له‌شیتی، ئیدی تیده‌گه‌م چۆن مندا‌لدانی سه‌میره یابه‌حری، لۆژیکی پۆزانه و تیگه‌یشتنی ساده‌ی ئیمه‌ی تپه‌پاندوه و موعجیزه‌یه‌کی دروستکردوه که به‌رله‌وه‌ی موعجیزه‌ی جه‌سته‌بی‌ت، موعجیزه‌ی پۆح و ئومیده‌کانی‌تی. غه‌زله‌نوس سالانیک دواتر به‌ گالته‌وه تریفه‌ی ناوده‌نا «کچی نوتفه خه‌یالییه‌کان»، له‌ راستیشدا ئه‌و کچی نوتفه نه‌بینراو و سحراییه‌کانی خه‌یال بوو.

تریفه تا‌گه‌وره‌ش بوو هه‌ر وایده‌زانی له‌گه‌ڵ جه‌وه‌ر زاهیردا به‌زگنیک له‌ دایک‌بوون. له‌ مندا‌لییه‌وه هه‌ردووکیان له‌ جه‌نگنکی کوشنده و بی‌په‌رانه‌وه‌دا ده‌ژیان، دوو پۆحله‌به‌ری نه‌گونجاو که به‌ره‌می پینک‌دادانی دوو دنیای جیاوا‌ز بوون ... ئه‌و پقه‌ قوول و بۆماوه‌یه‌ی نیوان سه‌میره یابه‌حری و زاهیری برای، به‌ که‌نالیکی نه‌پیندا گواسترایه‌وه بۆ هه‌ریه‌ک له‌ تریفه یابه‌حری و جه‌وه‌ر یابه‌حریش، که له‌ راستیدا خوشک و برای یه‌ک نه‌بوون، به‌لکو دوو جه‌مه‌سهری پینچه‌وانه و دوو پۆلی له‌یه‌ک هه‌له‌هاتووی دوو دنیای به‌یه‌ک نه‌یاربوون. تریفه یابه‌حری له‌ مندا‌لییه‌وه بوونه‌وه‌ریکی خه‌یال‌لوی بوو، هیشتا مندا‌ل بوو که سه‌ری به‌سه‌ر به‌رمیلی حه‌مامه‌که‌دا شۆپه‌کرده‌وه و سه‌یری ئه‌و بوونه‌وه‌ره ئاوییه خه‌یالیانه‌ی ده‌کرد که ته‌نیا ئه‌و ده‌یبینن. جگه له‌وه‌ش به‌رده‌وام نه‌خش و زه‌خره‌فه‌ی ئالۆزی له‌سه‌ر دیواره‌کان دروستده‌کرد که فه‌وزیه‌ی وای هه‌سته‌ده‌کرد نیکاره‌کانی ده‌فین و پاده‌که‌ن و ده‌جولینه‌وه. پۆژیک خانمی یاسه‌می وه‌خت‌بوو بتوقیت که په‌تیکی بینی سه‌ریکی له‌ هه‌وادا وه‌ستاوه و سه‌ره‌که‌ی دیکه‌ی به‌ده‌ستی تریفه‌وه‌یه، کچی‌ک بوو ده‌یتوانی په‌ته‌تین له‌گه‌ڵ هه‌ندیک که‌سدا بکات که ئه‌و نه‌یده‌توانی بیانینی‌ت. دوا‌جار یه‌کی‌ک له‌و پۆحله‌به‌ره خه‌یالیانه

دەستگیرت و بە قادرمەکانی نەۆمی دووھەمدا بەرەو ژوورەکی سەمیرە
 یابەحری سەریخست. سەمیرە بە قزڤکی بژ و ئالۆزکاوە، بە نیگایەکی
 ساردووە لێپروانی و دەمودەست تیگەیشت ئەم مندالە کچە راستەقینە
 - خەیاڵییەکی خۆیەتی. دەبێت بڵێین سەمیرە یابەحری لەگەڵ ھەموو
 تیکچوون و دابراپان و شیتییەکدا، ھۆشی ئەوێ ھەبوو دایکایەتی خۆی
 ئاشکرانەکات و مندالەکی تووشی جوۆرە موسیبەتیک نەکات، کە دەیزانی
 جگە لەوێ ژیانی بە تەلیسمیکی بێتەفسیرەووە گزێدەدات سوودیکێ دی
 نییە. جەوھەر زامیر بە پێچەوانەی خوشکەکیەو، بوونەوهریکی فیلباز
 و نەخشەکیش بوو، باوکی زۆر بە سەلیقە وردەکی و توانای لەسەر
 پلاندانان سەرسامبوو، لە مندالییەووە ئارەزوویەکی بێوینەیی کۆکردنەوێ
 شت و وەدەستخستنی یاری گرانبەهای ھەبوو. وەک تاقە وەچەیی نۆزینەیی
 یابەحرییەکان، ئەو نازەیی ھەبوو ھەموو ژیانی لە بەردەمدا بکریتەو
 و ھەموو خەونیککی بێتەدی، ئەویش بە سروشتی سمۆرەییکی برسی
 دەیویست لە قەلەمپەرەو بچووکەکی خۆیدا دەست بەسەر تەواوی دونیادا
 بگرت. مندالیککی سورفلی قەلەویچکە بوو بە چەناگەییکی چالەو، بە
 پوویەکی توپە و چاویکی بزۆک و نیگایەکی شیتانەو. زامیرگە لەک
 سیفەتی باپیرە سورفلەکانی خۆی لە کورپەکیدە دەبینییەو، ئەو باپیرە
 بزۆ زەردە چاوبرسیانەیی سەردەمانتیک وەک لەشکرێک لە میژولەیی سپی،
 دەیاندا بەسەر ئەو قافلە گێژانەدا کە لە بەغداوە کالایان بۆ ھەریمە
 سێحراویەکانی باکوور دەگواستەو، ئەو قافلانەیی گەرما گێژیکردبوون و
 خۆری باشوور سووتاندبوونی، ھێندەیی لە ئاران دەترازان و پێیان لە
 زەنویران دەنا، چەتەکانی یابەحری پووتیان دەکردنەو و دەستبەتال و
 بارخاڵی دەیانناردنەو بۆ بنەو ھەواری خۆیان. جەوھەر یابەحری شتیک
 لەو پۆحە دونیاپەرست و سامانخوازی چەتەکان لە خۆتیدا بوو، بەلام
 دەبێت بڵێم کە بێرێک لە ھۆشی پلاندانان و فریوبازیشی بۆ زیادکردبوو

که راسته و خو له پوچی پوژگاری نه مپومانه وه و هریگرتبوو. به کورتی جه وهر یابه حری پوخله به ریک بوو خالی له خه یال، به جوړیک له دنیا و خواسته تیپه په کانیدا نومببوو، به نامیریک ده چوو جگه له غه ریزه دپ و کیتیبه کان په یوه ندیبه کی به دیوه کانی تری مروفه وه نه ماییت. له مندالییه وه جه نگیکی دریز و بیره حم و پرکینه ی له گه ل خوشکه که یدا دامه زراند. هر زوو به غه ریزه بندوز و وردینه کی خوی گه یشته دوو پاستی ترسناک که تا ماویه کی دریز هه مووان نیگا و بوچوونه کانیان وهک ده مدریزی مندالیک و وړینه ی زارویهک ته ماشاده کرد، که زیاد له پیویست نازی دراوه تی و پتر له و تخبه ی نه دهب بواری پیده دا، زمان دریز ده کات. جه وهر یابه حری له مندالییه کی زوه وه رایگه یاند که تریفه یابه حری نه خوشکی نه وه و نه که سیکی راسته قینه شه، به لکو هیچ نییه، بلقیکی سپیه، که فیکتی تیپه ره، هه وایه کی به تال و پوژیک له پوژان ونده بیست و له هه وادا ناواده بیست و له وینه یه کدا ده تویته وه.

زورجار ژبانی مندالان هیچ نییه جگه له نیگارکی ناوینه یی و هه لگه پاره ی ژبانی باوکانیان، هه مان نمایشه له سره سه حنه ی شانویه کی تر نه نجامده دریت، هه مان تیکسته که کومه لیک نه کتیری دی ده یخویننه وه. زاهیر یا به حریش هه رچونیک ته ماشایده کرد، له په فتاری کوره که یدا میژووی پابوردووی خوی ده بینیه وه، سه یریده کرد نه و کینه نه زه لیبه ی نیوان نیر و میکانی نه و تایفه غه مگینه دووباره له په یوه ندی نیوان جه وهر و تریفه دا سه ره لده داته وه. سالانیک زاهیر یابه حری هه ولیدا خوی له تریفه نزیک بکاته وه، درتغیه کی له په روره دره کردن و به خپوکردنیدا نه کرد، هه رشتیک پیویسته بکریست کردی، هر واجبکی باوکانه هه بوو نه نجامیدا، به لام کچه که بیباک و که مته رخه م له دنیای خویدا ده ژیا. له قوولایی دلیدا ترسیکی گه وره ی هه بوو که جه وهری کوپی، هه مان چیروکی نه و دووباره بکاته وه، زاهیر که تاده هات له

ژێر گوشاری تەمەندا دلی نەرمتر و پۆخی پڕ سۆزتر دەبوو، پۆژیک بە دزی هەموو وەرەسەکانەوه، لای پارێزەرێک و بە شاهیدی چەندان هاوڕێی خۆی، سییهکی سامان و مولکی خۆی بۆ تریفە نوسی، نەبا لە دواى مردنی ئەو جەوهەری کوپی هەموو شتیک زەوتبکات و بیتاگا و بێدەرەبەست ئەو کچە فرۆشدا تە سەرچادەکان. کاتیک «دواى مردنی زاهیر» وەسیتەکە ئاشکرا بوو، زنجیرە یەک پووداوی شیتانەى لێکەوتەوه، کە دواجار کۆمەلێک دەرەنجامی سەیر و تراژیدی بۆ هەموو پالەوانەکانی ئەم چیرۆکە هێنا، کە ئەو دەم کەسیان چاوەڕوانیان نەدەکرد.

«حوسنی ماردینی» خاویلیه کی کۆن پیشانی «عەتار» دەدات «سەرەتای زستانی سالی ۱۹۹۲»

دواى تەلەفونەکەى سەیفەدین مارۆ، «سەرکەوت نەزمی» بۆ بەیانی پۆژی داهاستوو کەوتە گەڕان بە دواى مامۆستای خەیاڵدا. ئەو یەكەمجار بوو لە ژیا نیدا بە دواى شتیکدا بگەرێت نەزانیت چیه. لەو چەند سالەدا شتی سەیر و سەمەرەیان لێداوا کردبوو. توانیبوو هەندیک شت پەیدا بکات کە لە خەیاڵی کەسدا نییه، فەرۆی پلنگ، زویانی شیر، گۆلی نەغمەخان، بۆلبۆلی زمانزان، پەپۆلەى بۆنخۆش و سەدان شتی سەیر و سەمەرەى تر. لە بازاردا بە «عەتار» ناوبانگی دەرکردبوو، نیشەکەى جۆریک بوو لە عەتاری نوێ. وەک چۆن سەرەدەمانى زوو مەرۆف بۆ وەدەستخستنی شتە نااسایی و دوور دەستەکان پەنایان بۆ عەتاران دەبرد، ئیستاش بۆ بەدەستخستنی شتە دەگمەنەکان خەڵکانێکی وەک سەرکەوت نەزمی و کەسانی دیکەى لەو شیوەیەیان پادەسپارد. خۆی نازناوی عەتاری وەک شەرەفیکی گەورە تەماشادەکرد، توانی

بوی له نۆر لاهه په یوه نډی سهیر دروستبکات، موری بالويزخانه کانی
 دونه و پاسپورتی لوی زوربهی ولاتانی دونهای له لاهو، هر شتیکی
 کردیت زانیوتی چیه و بچی دهگپیت، به لام نه و پوره بوی که مجار
 بیدهنگ دهسوپایوه و نهیده زانی بوی کوئ بچیت و له کئ بپرسیت.
 پوژیکي ئیجگار خوشبو، جه نجالی بازار و هاتوهاوی دهستگیره کان
 نه یانده توانی فینکی هوا و خوری نهمدوی به یانی بشیونن که له
 بری ساردی زستان هوی به هاریکی دره نگوختیان بلوده کرده. به لام
 عتاری هاپریمان له زهتیکی زوری له و به یانییه خوشه نه دهینی، به جوریک
 غمگین بوو هرکس دهینی دهیزانی بیر له شتیک دهکاته وه که
 دهستخستنی قورس و ناماده کردنی زحمته. هراقی وهک هراقی پادشای
 حیکایه ته کونه کان به پوخسارییه وه دیاربوو. زوربهی نه وانهی دهیاناسی
 فیروبوون دهموچای بخویننه وه. کوریکي سر زل بوو که میک پشی
 سهری پوتابووه، جووتیک چای پشی هبوو، لووتیکي گریدار،
 پیستیکي بوبرای خالوی، پیش و سمیلی دهتاشی و بهرده و امیش بوی
 عاره قی لیده هات. هرکات شتیک بیجوشاندایه، دوو دلۆپ عاره قی
 گه وره، وهک دوو دلۆپ شه ونم به هر دوو گویتدا شۆپده بوونه وه. که
 ناپه حته ده بوو گویتانی ده نیشتنه سهر عاره قی، هاپرئ نزیکه کانی
 پیانده گوت «گوئ ناوگ». نه و پوره تا نزیکی نیوه پۆ بیهوده به
 بازاردا دهسوپایوه بیته وهی بزانییت چی دهکات. هرکات ناوها ناوارام
 و بیله نگرپایه گریکانی لووتی نهستورتر ده بوون، دهموچای تاریکتر
 و چاوانی دهرپه رپوتر. گهرچی تا نه وکات که س شتیکی ترسناکی لئ
 نه بینبوو، به لام له ساتی په شوکاندا به پایاوکوزیک دهچوو نه میستا
 له لاشه نیچیریکي خوی دورکه وتبیتته وه. وهک زوربهی خه لکی نه م
 شاره شتیک له بیپه حمی تیدابوو که هندیجار به بیدهنگی و هندیجار
 به شهرم و جارجاریکیش به توپه بوون دهشارده وه. نومیدیکي گه وره

هەبوو ببێتە پارەدارێکی گەورە، توانیبوو سامان و دارایی خۆی لە هەرسە یەک لە دواى یەکەکانى بازار پەڕێزێت. بەلام ترسى بەردەوام لە دۆران، دوودۆلى لە تیاچوون و نوقمبوون لە بەردەم ئەو هیژە نادیار و سەیرانەدا کە پۆژانە لە شوێنى جیاواز جیاوازهووە وەک بورکان دەتەقینەوێت ژانیان تالکەردبوو، ئەو دەوڵەتەندانهی لە ئەسپی سیاسەت دادەبەزین و خۆیان دەکرد بە قەیسەرى و گوزەرە تاریکەکانى بازاردا، دەرونیان هەلتهکاندبوو. بێئۆقرەبى پیاویک دەژیا کە دەیهوێت ئەوێ هەیهتێ بپارێزێت و زیاتریبکات، ئەو کارێکی کردبوو فیلى نوێ و شێوێ تازەى خۆزێاندن فێربێت. پۆژ دواى پۆژ پتر لە شتى سەیر و بازرگانى ناوازهووە دەئال. ئەوپۆژە لە دەموو نێو پۆژدا ترسى ئەوێ لێنیششت کە چیدی ئەو عەتارە بلیمتە نەبێت کە هەموو شتى سەیر و سەمەرەى دونیای لا دەستدەکەوێت. لای نیو پۆژ کاتیکی حیساباتی تەواوی خۆی کرد، لە دوو کەس زیاتری لە بەردەمدا نەبوو پڕویان تێبکات، یەکیکیان حوسنى ماردینی بوو، خاوەنى یەکیک لە کۆگا گەرەکانى شار، ئەوێ تریان گەلاوێژ باهیریوو ژنى بەپۆهەرى کارگەیهکی مافوورچین، کە کچیکى خەیاڵچنى هەبوو سەرپەرشتى نەخش و نیگارى فەرشەکانى بۆ دەکرد. یەکەمین جیگا پڕوی تێکرد، لای حوسنى ماردینی بوو، کە دۆستیکى نزیک و پەقیبیکى نەینى و ژێرەوانکێشى بوو. هەندیک بە حوسنى خەیاڵ ناویان دەهێنا، چونکە پیاویکی گەلەک پەر حیکایەت و زێدە خەیاڵبازیوو. حوسنى خەیاڵ دوکانیکى خاولى فروشتنى هەبوو، لە خاولى بەولاهە هیچى تری تیانەبوو، هەندیک لە خاویلیهکانیش بۆ فروشتن نەبوون، بۆ دەست لێدان نەبوون، بەلکو تەنیا بۆ ئەوەبوون سەیریانبکەیت و گوێ لە حیکایەتە دوورودرێژەکانیان بگریت کە حوسنى بە لەزەتیکى بێئەندازەو دەگێژانەو. کاتیکی عەتار لە بەر دوکانەکهیدا دەرکەوت و حوسنى گوێ عارەقاوییهکانى بینی تیگەیششت بۆ شتیکى

تايبەتى دەگەپت، راستەوخۆ بە دەنگى بەرز گووتى « ەتار وەرە ژوورئ، خاولييەكم لايە ئەمىرى كوئىت خۆى پىن وشككردۆتەو، ەرىرى ئەسلە، شتى وا لە دونيادا نىيە، لە كوپى قانئىد فەيلەقى سىم كړيوەتەو، باوكى پايكردوہ... نەتبىستوہ؟ چۆن؟ ئەو بېشەرەفە ەفتەيەكە لاي جەماعەتى خۆمانە. وەرە، ەى ئەوەيە بىبىنىت... وەرە ژوورئ، چىتە، ئەھا، بۆ قسەناكەيت... ديسانەوہ باران لەگوئىت بارىوہ؟». ئەو جۆرە شتەنە ەتارىيان دەخړۆشان، حوسنى خەيالى دەيزانى چۆن دەيگرئت، دەيزانى ەتار خاولييەكى وەھا بە پارەى زۆر دەكړئت. پېشتر دووجار خاولى گرانبەھاي بە ەتار فرۆشتبوو، يەككيان خاولى ەمامى كچە ەرەبىك بوو، زەمانىك لەوەبەر لە تەلەفزيۆنى بەغداد بەرنامەيەكى گەنجانى پېشكەشكەشكەرد، ئەوى تريان خاولى ئەكتەرىكى ئىرانى بوو، لە دەورانى شاھەنشادا ناوئاوايانگىكى باشى پچرېبوو، دواى مردنى ئىمام و ھاتنەسەركارى خامنەئى فورسەتى ھىتابوو لە ئىران دەرچئت، بەلام لە سەر مەرز جانتاكەى لىبەجىمابوو، ھەندىك دەرپى ژىرەو و دوو خاولى تىدابوو، حوسنى خەيال ھەموويانى بە پارەيەكى ناچىز كړېبوو، دواتر پارچە پارچە فرۆشتبوونى و سەرۆت و سامانىكى باشى پىن پەيداكرېبوو. بەلام ئەمىرۆ ەتار مەراقىكى تىرى ھەبوو، بە دەنگە گرەكەيەو كە زۆر لايەقى قىافە و ھەيكەلى بوو گووتى «حوسنى ەزىزم، ەفوومكە، ئەمىرۆ بۆ سەيرى خاولى نەھاتووم... ھاتووم پىويستىم بە يارمەتى تۆيە، يەككىم بۆ بدۆزىتەو ەك خۆت خەيالى ھەبئىت و بتوانئىت ماوہيەك مامۆستايى بكات، كچى برادەرىكم ھەيە تەمەلە، دەبئىت يەككىك وانەيەكى پىبلىئىت بتوانئىت لە دەرس و دەور تىيگات». حوسنى خەيال بە سەمىلە سەپىيە ئەستورەكانىيەو پىكەنى و گووتى «تا ەفتەيەك لەوەبەر پياويكى ەاقل بوويت، چى قەوماوہ؟. من خاولى فرۆشم، چ كارم بە وانە گووتنەوہ ھەيە؟». سەركەوت لە بەر ئاويئەكى گەرەدا

گوئیکانی وشکردهوه و گووتی «هیچ، ده‌لیم ئامۆزگاریم بکه، پێنماییم بکه. که‌سیکم بۆ بدۆزەردهوه کۆمه‌کمبکات، کاتم زۆر نییه و ناشزانم بچم بۆ کوئی؟». یه‌که‌مجار بوو عه‌تار وه‌ها غه‌مگین و ده‌سته‌پاچه‌بیّت، حوسنی که‌مێک ئاوی دایه و گووتی «دانیشه‌ بزانی چیت ده‌وێت؟». هه‌ناسه‌یه‌کی غه‌می هه‌لکێشا و به‌پوخساری یه‌کێکه‌وه شه‌رم له‌ داواکه‌ی بکات، گووتی «مامۆستایه‌کی خه‌یال م ده‌وێت، ده‌بیّت ئه‌مپۆ تا ئیواره‌ مامۆستایه‌کی خه‌یال بدۆزمه‌وه». حوسنی به‌ که‌مێک تێرمانه‌وه گووتی «به‌لام چ جووره‌ خه‌یالێک؟ خه‌یال شیوه‌ی زۆره‌، هه‌ر شته‌ و خه‌یالی خۆی هه‌یه». عه‌تار به‌ په‌ریشانییه‌وه ده‌ستیکی پانکرده‌وه و گووتی «نازانم. چۆن بزانی چ جووره‌ خه‌یالێکیان ده‌وێت؟ نازانم... خودایه‌ له‌ کوئی بزانی، خه‌یالێک وابکات کچیک ته‌مه‌ل له‌ مه‌کتب ده‌ریچێت، له‌ ده‌رسه‌کانی تێبگات. مامۆستاکانی ده‌لێن له‌به‌رئوه‌ی خه‌یالی نییه‌ له‌ هیچ تێناگات، بۆ هه‌موو ده‌رسه‌کان مامۆستایان بۆ گرتووه‌، به‌لام هیچ ناچێته‌ مێشکی، ئێستا ده‌لێن ده‌بیّت خه‌یالی خۆی چاکبکات».

عه‌تار نه‌یده‌زانی چی بلێت، هه‌رگیز بیرى له‌و جووره‌ شتانه‌ نه‌کردبووه‌وه، تێنه‌ده‌گه‌یشت کۆ سه‌یفه‌دین مارۆی خستۆته‌ سه‌ر ئه‌م که‌لکه‌له‌یه‌، دواى ئه‌وه‌ خه‌یال خۆی چیه‌ تا مامۆستای هه‌بیّت؟ ئاه‌ گه‌ر ئیشیک بایه‌ وه‌ک ئیشه‌کانی تر، گه‌ر شتیک بایه‌ له‌ بابته‌ چاککردنی ته‌له‌فزیۆن، شه‌حنکردنه‌وه‌ی ماتۆپی سه‌لاجه‌، دانانی ته‌نکی سه‌ریان، چه‌ند ئاسان بوو. ئێستا دوا هیواى ئه‌م خاوی فرۆشه‌ زۆربلێیه‌ که‌ له‌پێگای خاوییه‌کانییه‌وه‌ حیکایه‌تى دونه‌یامان بۆ ده‌گێرێته‌وه‌. حوسنی وه‌ک هه‌موو کاسبه‌ سه‌بور و دلفراوانه‌کانی بازاپ سه‌ری بادا و گووتی «به‌هه‌رحال ئه‌م سه‌گانه‌ هه‌ر پۆژه‌و شتیک ده‌دۆزنه‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ی پاره‌ بکێشنه‌وه‌، هه‌ر پۆژه‌ی حیکایه‌تیک داده‌هێنن». پاش ئیستیک گووتی «به‌لام پاسته‌... ئه‌وه‌ پاسته‌. خه‌یال ده‌توانیت ئینسان له‌ بنه‌وه‌ بگۆریت.

خەيال دەتوانیت مەرۆف بکاته شتێکی تر، جۆره خولیا و خەونێکی تری تیاچینیت». عەتار بە پەڕیشانییەوه گووتی «وامدەزانی، هیچ کەسێک ناتوانیت بەخەيال بژی، من تا ئەمڕۆ وا تێگەشتبووم مەرۆف ناتوانیت بەخەيال نان پەیدا بکات. بەلام پێدەچیت هەلەبەم... وانییە، لەوانەیه من هەلەبەم؟». ماردینی گووتی «خەيال هەیه، مەرۆف دەکوژیت، وای لێدەکات پەيوەندییەکی بە ژيانەوه نەمێنیتەوه، ئەمجۆره خەيالە لە شتییەوه نزیکترە وەک لە عەقل. بەلام خەيالیش هەیه مەرۆف زیندوودەکاتەوه، لە مردن پزگاریدەکات و ژيان دەکاتەوه بە بەر هۆش و هەستی مەرۆفدا».

عەتار سەری بادا و جارێکی تر ناوچاوانی سەری و بەسەرسامی دەنگی هەلبەری «من وا تێگەشتبووم خەيال سەرمان لێتێکدەدات، ناھێلێت زۆر باش لە دنیا تێگەین». حوسنی کەمێک وەستا و گووتی «نا، زۆر جار گەر خەيال نەبیت مەرۆف لە هیچ شتێک تێناگات». دواتر کەمێک دەنگی نزمکردەوه و بە ئەسپایی گووتی «گەرەترین ترسی من ئەوەیە خەيال لەشارەدا خەریکە دەمریت، پۆز بە پۆز زیاتر هەستدەکەم خەيال دەمریت، عەتاری هاوڕێم من لە مێژە هەستم پێکردووه، لە مێژە، بەراست تۆ هەستی پێناکەیت؟». عەتار بە زەرەخەنەیکەوه وەلامیدایەوه «حوسنی هەست بەچی بکەم، راست دەویت، لە ئەسڵا من نازانم خەيال چییە. خۆت دەزانی کە پیاو لە بازاردا ئیشیکرد لە خەيالات دوور دەکەوێتەوه. بیرم نییە پۆزێک لە پۆزان ساتیکم بۆ خەيالات و شتی وا تەرخانکردبیت. خۆت دەزانی ژيان قورسە، شت گرانبە، پارە لە بەرز و نزمیدایە، ئەوانە هەموو کار لە خەيال دەکەن. من ئەوەتەئێ لە دایکبووم لە بازاردام، لە ناو قەساب و سلقفروشاندا چاوم کردۆتەوه. بەلام دەزانم تۆ دەتوانیت یارمەتیمبەدەیت، شتێک لە دڵمدا بۆ لای تۆی هێنام، تۆ تەنیا کەسێکی دەتوانیت کۆمەکم پێکەیت». حوسنی بێتەوهی گوئی بگرت

گووتی «راستدەکەیت بازار خەيال دەکوژیت، هەق بە تۆیە، ئاە بەلام

ژیان خوښی له بازارپنکی چه په ل و پر خوځ و خاشاک به ولاره هیچی تر نییه. من ده لیم به لکو خه یال بتوانیت له مردن پرگارمانبکات، له م ژیاڼه تاله دورمانبخاته وه، عه تاری برام حیکایه تیکم هیه له وانه یه تۆ سوودی لیببینیت. من ده زانم تۆ به شهریکی که م خه یالیت، به لام پیاوړیکی زیره کیت، عه قلت باش ئیشده کات، ئه و به شرانه ی عه قلیان باش ئیشده کات ده توانن له خه یالیش تیگن».

عه تار دلنیاوو که حوسنی خه یال له سهره تای ئه وه دایه چیرۆکیکی بۆ بگړپته وه، هه ر کات حوسنی بیویستبایه چیرۆکیک بگړپته وه، دهنگی دیاریوو، جولای دهستی ده گورپا، چرچ له پوخساریدا نه ده ما. حوسنی دهستی برد له ژیر به سته یه کی که وره ی خاولیه وه کلیایکی ژه نگاوی بچوکی دهره ئنا و به په یژه یه کی بچوکدا سهرکه وته به شی سهره وه ی دوکانه که ی و پاش که میک به خاولیه کی که وره وه هاته خواری. خاولیه که ی له به رده م سهرکه ووت نه زمیدا کرده وه، خاولیه کی دوو به ری که وره بوو، پرپوو له و جوړه نه خشه چینایه ی عه تار له سهره خفورییه کونه کانی نه کی بینیبوونی. ده ستوخه تی چینیه کان شتیک نه بوو له که ل ده ستوخه تی تردا تیکه لاویبکات، وه ک پیاوړیکی بازارپ ده بایه سه نه تی ولاتان به وردی بزانیّت و شیوه کانیان به راستی بناسیته وه. له م سالانه ی دوایدا ئه و ئیرانییه کافرانه بازارپیان پرکردبوو له کالای که مبه های چینی و کوړی، له تایوان و هونگ کونگ و مالیزیاوه، له پرنگای ئه و چینیه تسکه نانه وه که بۆ بازرگانی و راپواردن ده چوون بۆ تایلاند، گریبه ندی که وره یان مؤرده کرد و هه موو شتیکیان ده کړی، هه ر کالایه کی ستوک که له م سهره و سهری دنیادا بازارپی نه بووایه به پولکیکی که م ده یانکړی، ده یانزانی ئه و تاجیره کورده بیویردانانه زلیش ده کړن و ساغیده که نه وه. ئاه خوای که وره چه ندجار ئه م مه سه له یه ی له که ل بازرگانه کانددا باسکردبوو، به لام کی گویده گریّت، مه که ر خوا بزانیّت عه تار چ مه را قیکی

لەو دەخوارد، مەگەر خوا بزانی. خۆی لەو باوە پەدا بوو جگە لە
 فەخفوری و پۆرسە لان و بلوور، جگە لە پۆبی حەریر و شالی نەخشەداری
 ئاوریشمین هیچ شتیکی چینی نییە شایستەیی ئەو بەیت مەزۆف پۆلیکی
 قەلبی تیا خەساریکات. «چینیەکان ئەم مەملەکتە هەژار و داڕوخاوانە
 هێندەیی دی پووتدەکەن» هەر کاتیکی بەهاتیایەتە سەر قسە عەتار
 ئاوەهای دەگووت. عەتار شیتی ئەو شتانەبوو کە لە خۆرئاوای دەهاتن،
 شیتدەبوو گەر یەکیکی بیویستبایە کالایەکی قەلبی چینی بە زیمینزی
 ئەلمانی پێیفرۆشتبایە. ئەو نیو پۆیە کە حوسنی خەیاڵ، ئەو خاویلیە
 لە بەردەمدا کردەو، لە دلی خۆیدا گووتی ئەم کوپی سەگە ئەم شتە
 عەجیبانە لە کوئی دەهینیت؟ وەک هەموو ئەوانەیی لە بازاردا نیشدەکەن
 بەردەوام لە بۆسە دابوو بۆ ئەوانی دی، بەغیل و پێ ئیرەیی بوو... لە
 میژبوو حوسنی خەیاڵی دەناسی، بەلام ئەو پیاوێ چەندە سادە دەینواند،
 چەندە دەمەخەندە و شیرین زویان بوو، چەند پوو لە پزق و شەگەرلەفز
 بوو، هێندە ئالۆز و سەیریش بوو. خۆدایە ئەو هەموو سەرۆت و
 سامانەیی لە کوئی بوو؟ عەتار هەموو جۆرە کاسبییەکی دەکرد و هیشتا
 پیاوانە دەگەشت، بەلام ئەم کوپی سەگە، ئەم سمیل سپییە پووخۆشە
 بەبێ ئەوێ وەک ئەم ماندووبییت، وەک پادشا دەژیا. کە حوسنی
 خاویلیەکی لە بەردەمدا کردەو، وەک شتیکی عەنتیکە و سەرسوڕهێن
 هاتە بەرچاوی. شاکاریکی جوان و پارچە یەکی پەنگین و قەشەنگ بوو.
 لە قوولایی دڵەو تەمەنایکرد بیتوانیایە بیکریت و لە نیو شتە ئەنتیک
 و ناوازهکانی خۆیدا هەلیگریت، بەلام دڵنیاوو حوسنی نایفرۆشیت.
 دیاریوو سەنعتیکی ئاسایی نییە، پارچە یەکی ناوازه و ئیشیکی دەگمەنی
 سەنعتکاریکی کۆن بوو، سیحری دەهر و تۆزی زەمان ئاشکرا لەسەری
 نیشتبوون، ئەو تۆزەیی عەتار لەسەر هەر شتیکی دنیا بیدیایە شەیدای
 دەبوو. حوسنی بۆ ئەوێ زیاتر خەیاڵی عەتار بورۆژینییت و بۆی

بسه لمینیت که شته ناوازه و نه تیکه کان لای ئه و زۆرتن، خاویلپه که ی به زکرده وه و گووتی «عه تاری برام سهیری ئه م خاویلپه بکه، ئه مه چیرۆکی جهنگیکی زۆر کۆن ده گێریتته وه که کهس نازانیت له چ زه مین و زه مانیکدا پوویداوه. من له میژه هه لمگرتوه، نازانم چهند ساله هه مه، به لام هه رده م سه ربورده که ی له خه یالمدایه بووه. چیرۆکی سوپایه کی بیگانه که ده چیتته شاریکی کۆنه وه، سه رگوزشته ی پادشایه کی گه نج که نازانیت چی بکات، به رده وام بیت له پادشایه تی یان ببیت به شاعیر؟ خۆی پادشایه کی گه نجه که به هره یه کی گه وره ی شاعیریشی تیداوه، چهند جاریک ده یه ویت واز له ته خت و تاج به یتیت و پووبکاته شیعر نوسین و وه ک قه له نده ره کۆنه کانی ئه ده ب، پوو له هه رد و نزاران بکات، ئه شکه وت و لانه ی چه په ک و گۆشه ی له عه وام دوور بکاته هه واری خۆی، به لام گزیر و وه زیر... شالیار و مالیاری ده وریه ری ناهیلن و په شیمانیده که نه وه. واریده که ویت شاهه نشای گه نج له گه ل پادشاهیکی زۆر به جاهوجه لالی تردا که به ناویانگترین شاعیری ئه و زه مانه له دیوه خان و ده رباریدا ده ئی، بچیتته شه پکی گه وره وه. گه نجه شای خوین گه رم و بیتارام، بریارده دات گه ر به سه ر ئه و دوژمنه سه رسه خته ی خۆیدا سه رکه وت و پادشاهی به دیل گرت له گه ل ئه و شاعیره دا بیانخاته نیو کیپرکییه کی ساده وه تا بزانتیت شاهی چاکتره یان شاعیری. بۆ ئه وه ی هه ریه ک له پادشا و شاعیریش باشتترین شتی خۆیان پێشکه شبکه ن، به ده ستوپێوه ندانی ده لیت هه ر کامیکیان له و پێشپرکییه دا بیباته وه لیخۆشده بیت و هه ریه کییک بیدۆرینیت له ناوه راستی شاردا له سه ری ده دریت. ئا... عه تار گیان، باش بیرری لییکه ره وه... ئیتر چی بیت له تۆ نه ینی، ده بیتته شه ر و گۆلمه زیکی بیسه روبن، جهنگیکی درێژخایه ن و خوینین، دوا ی چه ندین لیکه و تیکه ی زۆر، شاهی گه نج خودا هیدایه تی ده دات و سه رسه خترین دوژمنی خۆی ده به زینیت و به سه رکه وتوو ی

دەچىتە ناو قەلا و قايەمالى دوژمنەو. كە گەرەتەرىن پادشاي دەر و ناودارتەرىن شاعىرى زەمان بە دىلى دەكەنە دەستى و بە زنجىرەو و بۆ پىشەدەمى شاهەنشا پاپىچيان دەكەن، گەنجەشا كە خۆى ھەم شاىە و ھەم شاعىر فورسەتتىكى بۆيۈنەى بۆ دىتەپىش بەراوردى تواناكانى شاھان و شاعىران بىكات. لەگەل ھەرىكەلەو دوو دىلە گەرەىەى خۆيدا گەشتىك بە شاردادەكات. داواكەى ئەوئە ھەرىكەيان بە شىوئەى خۆى ئەو شارەى بۆ وەسفكەن كە تىازىاون و تىا گەرەبوون، ھەرىكەيان بە ئەندازەى توانا و بەھرەى خۆى بەلگە و بەھانەى بەدەنە دەست تا لە خاپووركردنەى ئەو ئىمارەتە دوودل بىت و ئەو ئاوەدانى و قەلەىەى لا خۆشەوىست بىت... عەتارى برام سەرىكە چ پادشاھىكى فىلزان و وردىن دەبىت... بابەتەك ھەلدەبۆرەت بۆ زىانى خۆيان و زىانى خەلك و پاشەپۇزى مەملەكتەش گىرنگ بىت».

ھەرىكەسىك بەھاتبايە بۆ لای حوسنى دەبايە خۆى بۆ ئەو جۆرە حىكايەتانە ئامادەبىكات. عەتار نەيدەزانى ئەم چىرۆكە پەيوەندى بە دەرەكەى ئەوئەو چىيە، بەلام بىچارە گوئىدەگرت. كەس نەبوو بوئىرەت گوئى لە حىكايەتى حوسنى نەگىرەت، خۆى دەىگووت «گوئەگرتن لە حىكايەتەكانى من شوومە... ئىنسان تووشى بەلای قورس دەكات». گەرچى عەتار باوئەرى بەو قسانە نەبوو، بەلام لە گوئىگرتن بەولاو چارتكى دىكەى نەبوو. حوسنى دەيزانى تا ئەو كاتە عەتار لە ماناى چىرۆكە تىنەگەشتو، دەوىست بە خىرايى ماناكە بىدات بەدەستەو، دىوئىكى خاولىيەكەى نىشانەدا و دەىگووت «ئامۇزا گيان تەماشاكە، ئەم دىوئەى خاولىيەكە حىكايەتى گەشتى شاھى سەرورە لەگەل شاھى بەزىو و شكستدا... ئىنسان كە بىردەكاتەو دەلەت، حەتمەن شاھەنشا كە مەملەكەت مەملەكتەى خۆيەتى، مال مالى خۆيەتى لەھەرىكەسىكى دى

باشتر ده توانیت شار وه سفبکات، چونکه ئه وه دوا هه له خوی نازادبیت و شاره که شی ده ستبکه ویته وه. هه لبت پادشا هه موو زیره کی و عه قلی خوی ده خاته کار تا به سهر شاعیردا سهرکه ویت و تاج و سه وه لجان ی خوی وه رگریته وه... وانیه ناغام؟ وانیه؟. سه یرکه عه تاری هاوړیم... پادشا و دیله که ی له گه ل یاوه ران و پاسه واناندا لیږه وه ده سنده که ن به گه شته که یان... سه یرکه عه زیم، هه موو شتی که به شیوه ی نه خشه کیشراوه، له هه موو ویتسگه کانی گه شته که دا پادشا و دیله که ی و یاوه رانی دروستکراونه ته وه، شاهی دؤراو له هه موو ویتسگه یه کدا نامازه بو جیگایه که ده کات، به لام له وینه که دا جگه له وینه ی پروت و قووتی ئه و جیگایه هیچی تر نابینین، یه عنی وه سفی پادشا خه یالی تیا نییه، شوینه کان وه که خویان وه سفده کات، به درخت ده لیت درخت، به باغ ده لیت باغ، به ده ریاچه ده لیت ده ریاچه. که ده ست بو خانویه که دریزده کات ده لیت ئه مه خانووه و هیچی تر. دنیا به وه سفی پادشا فه قیر و بیږه نگه... عه تار ئه وه ی خه یالی نه بیت دنیا بیږه نگ ده بینیت... سه یرکه خاولیبه که وامان پیده لیت، خاولیبه که له م دیوه یدا گه له که له نه خش و نیگاردا فه قیره، وینه ی که متر و په نگی که متر و جوانی که متری تیدایه. به لام سه یری ئه م دیوه ی تر بکه، بپوانه دیوی دووه می خاولیبه که، ئه مه یان هه مان ئه و شاریه به وه سفی شاعیره که، هه مان نه خشه یه به لام په نگیتر و ده وه مه ندر و پر نیگارتر... شاعیر وه سفی درخته کان ناکات، به لکو وه سفی ژیا نی بالنده کانی سه ریانده کات، وه سفی نه خشه کان و یادگاریبه کانی ئه و دره ختانه ده کات، وه سفی ئه و عاشقانه ده کات که له ژیر داره کاندا خه وتوون. وه سفی خانووه کان خویان ناکات، به لکو باسیکی خه یالی له ژیا نی ئه وانه ده کات که له نیویدا ده ژین، سه یری ئه م گوشه یه بکه... سه یرکه ئه مه مالیکه خیزانیک به به خته وه ری تیدایا ده ژی، سه رتا پای نیگار که سه روشتی به هشتیکی خه یالی هیه که بینین

و نىگارکردنى ئاسوودەبىي دەبەخشىت. ئەمە مالىكى دىكەيە دوو عاشق پىكەو بە ئارامى تىبا خەوتوون، ئەمە مەتووخانەيەكە مندالانى پرکەسەر و دەردى تىدایە، بەلام هیزى شاعیرانەى خەيال وەها ورد و قەشەنگ نىگاربانى چنیو، مەرؤف مەست و سەرسام دەبیت. ئەمە دەریاچەيەكە پر لە ماسى سەیر سەیر کە شاعیر خۆی بە وەسف دروستیکردون... تىدەگەیت عەتار، ئەم خاویلیەت بۆیە پیشاندەدەم بۆ ئەوێ جیاوازی نیتوان ئەو دوو دنیاىە بىینیت و سەیرانبکەیت، دنیاىەك جارێك بە چاوی کەسێك کە خەيالى نییە و جارێك بە چاوی کەسێكى دى کە پر خەيالە... ئیتردەبیت خۆت لە کۆتابى حىکایەتەكە تىبگەیت، خۆت بزانیت کى شایەنى ئەوێە بژى و کى شایەنى نییە».

وەك ئەوێ عەتار لە مەبەستى حوسنى خەيال تىگەیشتبیت، گووتى «ئاه حوسنى تۆ دۆستىكى زۆر باشى، کەواتە دەبیت شاعیرێك بۆ کچەكەى سەیفەدین مارۆ بدۆزینەو. شاعیران مامۆستای خەيالن، وانىیە... ئاخۆ لە مەبەستى تۆ گەیشتووم؟». حوسنى سەرى بادەدا و دەیگووت «من یەكێك دەناسم، یەكێك دەناسم دەتوانیت بە کەلکى دەردى تۆ بىت، پیاویكى زۆر خەيالىیە، غەزەلنوسى پىدەلین، چەند سالىکە لە شارداناو و شۆرەتێكى باشى بۆ خۆى سەندو. دەردى تۆ لەوانەى تەنیا لای غەزەلنوس چارەبکرىت، بىستوومە دەلین پیاویكى خەيالپەرور و دوورە دنیاىە».

عەتار کەمێك پادەما و لەسەرەخۆ بىبرى لە قسەکانى حوسنى ماردینى دەکردهو، کەمەکێك لە سەر وشەى «دوورە دنیا» دەووستا، یەكەمجارىو وشەى دوورە دنیا وەك ستایش و فەزلى بىیستیت. خودایە، دەبایە لە زووهو بیزانىباى، کەسانێك شیفته و شەیدای خەيال بن، دەبیت خەلکانێك بن سەروکارێكى زۆریان لەگەل دنیاىە نەبیت، خەياللات وەها بیانبات بۆ دنیاىەكى تر بفرین و پەيوەندىەكى ئەوتویان بە

زەوی ئیمەوێ نە مینیت. ئیستا تێدەگەشت خەیاڵ مانای چی... ئیستا تێدەگەشت.

دەمە و ئیوارە یەکی درەنگی هەمان پۆژ، عەتار بە خۆی و سەرە زل و عارەقاویبە کە یەو، کە پۆژ دواى پۆژ کە چەلتەر و بێموتەر دەینواند، گەیشته بەردەم مالى گەلاوێژ باهیر. سالتیک لە مەوبەر لە کاتیکدا خەریکی کەپنی فەرشیکی بوو بۆ یەکیک لە بەرپرسە گەرەکانی حیزب، پێگای کەوتە ئەو کارخانە چکۆلانە یە مافوورەو کە عەبدولقادرى نیا و گەلاوێژ خانى ژنى دەیانبرد بە پێو. عەتار لە منداڵییەو عەبدولقادرى نیاى دەناسى، «نیا» ناوی کۆگایەکی گەرەبوو کە سەید قادر شتى ئەنتیک و شوشەواتى بەنرخ و بابەتى کریستالى تیا دەفرۆشت، خوشى هەر بە ناوی کۆگاکەو بە سەیدقادرى نیا بانگدەکرا. پاش چەند سالتیک کە ئیشوکاریان باش بوو، سامان و پۆلیکی زۆریان چنگکەوت، ئەو کارخانە چکۆلە و پەکەوتە یە مافووریان لە دەولەت کەپەو کە لە قوناغیکی جەنگدا هەندیک لە کارخانە بچوکەکانی خۆی فرۆشت. ژن و میردیکى پوخۆش و دەم بە پێکەنین بوون، لە کاتى پشوو بەردەوام پێکەو تاولەیان دەکرد، هەندیک شەو لە برى ئەوێ لە جیگاکەى خۆیاندا بۆن بەسەر تاولە کەدا خەویان لێدەکەوت. دەبیئت بلیم کەس نەبوو بە ئەندازەى گەلاوێژ خان تاولە بزانیئت. هەندیک عەسر کە هاوێکانى خۆیان لە کارخانەى مافوورە کە کۆدەبوونەو، گەر زار نامەرد نەبوایە لە هەموو ئەو پیاوانەى دەبردەو کە سەریان لە قیپەقیپى هەپى بە یاز و دوو شەشدا سپى کردبوو. ژنیکی چکۆلانەى لاوازیو، بە جۆریکی سەیر پوخسارى خۆی پشتگوێ خستبوو، قۆزیکى ماش و برنجى هەلچووی هەبوو سالتە و سالت شانەى بەردەکەوت، خاتوونیکی نێریو

پتر له پازده‌سال بوو یه‌کجاریش چپیه مک‌یاجی نه‌کردبوو، به‌یانیان تا س‌ه‌عات دوو نه‌و کارخانه‌که‌ی ده‌برده‌پړیوه، واپ‌پاریوو ئی‌واران س‌ه‌ید‌قادر جی‌گای بگریته‌وه، به‌لام کاتیکیش نه‌و ده‌هات... که‌ل‌ویژ هر له کارخانه ده‌مایه‌وه. له‌که‌ل کچه ئیش‌ک‌ره‌کاندا نانی ده‌خوارد، له‌که‌ل باجیبه‌کاندا شوینه‌که‌ی پاک‌ده‌کرده‌وه، دانی د‌ه‌دا به‌و مریشک و قاز و مراویانه‌ی له پشت کارخانه‌که‌وه به‌ خ‌ی‌ویده‌کردن، ئی‌وارانیش له‌که‌ل نه‌و پیره‌م‌یردانه‌ی د‌و‌ستیاندا یان تاو‌له‌یده‌کرد، یان خ‌ه‌ریکی که‌شان‌دنه‌وه‌ی مه‌قه‌لی و چاکردنی مه‌زه‌بوو. نه‌و ئی‌واره‌یه که‌عه‌تار له ده‌رگای دا به‌ پ‌یک‌ه‌وت له مال‌بوو، د‌و‌ای ده‌وامی خ‌و‌ی به‌ تاکسیبه‌کی ک‌و‌ن که‌پ‌اب‌ووه‌وه بو مال‌ی و یه‌ک ته‌خته له‌س‌ر پشت لی‌یک‌ه‌وت‌بوو. که‌ ده‌رگاکه‌ی له‌عه‌تار کرده‌وه هیشتا خ‌ه‌و به‌رینه‌د‌اب‌وو. ع‌ه‌تار به‌و س‌ر و بی‌چمه‌ی خ‌و‌یه‌وه له‌سه‌فیری مه‌مله‌که‌تیکی دور ده‌چوو پ‌رگای ه‌له‌کر‌دی‌ت، بو ئی‌ستیکیش که‌ل‌ویژ باهیر پ‌ی‌و‌اب‌وو نه‌م پ‌یا‌وه بالا‌به‌رزه س‌ر پ‌و‌تا‌ویه، که‌ له‌ ئی‌واره‌یه‌کی زستاندا هات‌وته به‌رده‌رگای نه‌و، می‌وانی ه‌له‌پ‌ری یه‌کیک له‌ دراوسی‌کانه. ع‌ه‌تار ه‌رکاتیک له‌به‌رده‌م خ‌ه‌ل‌کی به‌حورمه‌ت‌دا قسه‌بی‌کردبایه ش‌تیک له‌ شهرم و ح‌ه‌ی‌ای من‌د‌الی تی‌ده‌که‌پ‌ایه‌وه. نه‌و ئی‌واره‌یه به‌ ده‌می‌کی وش‌که‌وه به‌ خانمی که‌ل‌ویژی گووت «خ‌و‌متان پ‌یده‌ناس‌یتم، خانم، من ناوم س‌ه‌رکه‌وت نه‌زمیبه، کوپی نه‌زمی به‌گی بازرگانم، ک‌و‌ن دوکانه‌که‌مان له‌ پشتی گوزهری ئی‌وه‌وه بوو. نه‌زمی به‌گ به‌ کونجی‌خ‌و‌ر به‌ناو‌بانگ بوو، ه‌له‌ب‌ه‌ت ده‌زانن ک‌ی ده‌ل‌یم، ها خانم، من کوپی نه‌وم... پار له‌ ه‌لومه‌رجیکی نا‌ناس‌ایی و قورس‌دا به‌ دیداری به‌پ‌رت‌زان ش‌اد‌بووم، ه‌له‌ب‌ه‌ت س‌ه‌ردانیکی کورت بوو، په‌یوه‌ندی به‌ جیبه‌جیکردنی ه‌ندیک کار و کاس‌بیبه‌وه ه‌ه‌بوو که‌ له‌که‌ل ئی‌وه‌ی پ‌رت‌داردا جیبه‌جی‌مان‌کرد، که‌ر منیشت بیرنه‌بی‌ت نا‌س‌ایه، ئا له‌وانه‌یه له‌ بیرت نه‌بی‌ت، من س‌ه‌رکه‌وت نه‌زمیم، خ‌ه‌لک به‌عه‌تار ناوم ده‌به‌ن... ببوره، پ‌استیبه‌که‌ی من بو

مامۆستایەکی خەیاڵ دەگەرێم و واھەستدەکەم زۆر پێویستم بە کۆمەکی ئێوەیە. ئێوە دواھەمین هیوای من».

شتیک لە پاکێ و بێگوناهێ لە دەنگی عەتاردا بوو، بەشی ئەوێ دەکرد گەلاویژ گومانی خراپی لێنەکات. بەلام سەرەتا هیچ لە قسەکانی تێنەگەشت. ئەو ژنیکی بوو گەر لە یەکیەک تێنەگەیشتایە توپەدەبوو، بەلام کەمەکی دانی بە خۆیدا گرت و گووتی «کۆپی خۆم دەزانیت ئێرە مانی کێیە و تۆ بۆلای کێ هاتوویت؟». عەتار بۆ ئەوێ هەلەکی خۆی چاکبکاتەو، بە پەلە گووتی «دەزانم... بێگومان خانمی بەرپێز دەزانم، بەرپێزتان گەلاویژخانن، کەس نییە ئێوە نەناسیت، من پار مافوورم لە ئێوە کچی، ژمارەییەکی زۆر مافوور، بۆ شەیدا نەرویجی، ئەو بەرپرسە گەرەیی لەوانە لەحکومەتی داھاتووی کوردستاندا بێتە وەزیر... مافوورەکان بۆ ئەوویون... بێرە تۆ گووت مافووریکت دەدەم خەیاڵیکی ساف و پاک چنێتی، بێرەتە واتان بە من گووت، بەر لە یازدە مانگ لەوویەر سەرەتای زستانی پێشوو، خودایە، خانم چۆن لە بێرە نییە؟ ئەوکات شەیدا نەرویجی فەوجی هەبوو. تۆ نەتووست راستەوخۆ مافوورم پێبفرۆشیت، گووتت بۆ بۆلای پەحیمی فەرش، من پارامەو و گووتم من مافوورەکانم بۆ شەیدا نەرویجی دەوێت، راستەوخۆ لە کارخانەکە نەبێت نایکرم، لای خۆت نەبێت نایبەم، تاقەتم نییە کەس دەستم بێرێت. تۆ نەتەزانێ شەیدا نەرویجی کێیە، کەمیک توپەبووویت، لە منت پرسی شەیدا نەرویجی چ گەواذیکە؟. من گووتم خانم، چۆن نازانیت شەیدا نەرویجی کێیە... تۆ سەیری کەنالهەکانی تەلەفزیۆن ناکەیت، سەیری هەوالەکانی سەعات هەشت و نیوی شەو ناکەیت، پۆژنامە کوردییەکانی مەملەکەت ناخوینیتەو؟. تۆ بەردەوام دەتگوت، نا سەرزل من سەیری تەلەفزیۆن ناکەم، سەیری هەوالەکان ناکەم، سەیری پۆژنامەکان ناکەم. من گووتم خانم ئەوەندە توپەمەبە، من کپیاریکی باشم، بەلام تۆ هێمن

نه بوو پته وه و هيمن نه بوو پته وه، تا وه عدم دايتي تاو له يه کت بو بينم له به ردي مه پر مه، به لام دوا جار شه تاو له يه م ده ستنه که وت، ئيدي تاو له يه کی تر م بو هيئايت له ستيلي ياباني، تو گووت هر گيز تاو له ي وات نه بينيوه، زور دلت پتيخوشبوو، ئيتړ له گال مندا گوپايت و دلت چاک بوو. دوايي ئيمه مافووره قه شه ننگه کاني تومان کړي و پويشتين، تو ناردته وه به دوامدا و گووت گهر ئيشم هه بوو پتيبلېم، من وه ک کوپي تو وام و له و جوړه قسانه ي تر که ئيوه خو تان باستر دهيزانن».

گه لاويژ خان ئيستا هه موو شتيکی بيرده که وت وه. نه م کوپه سه رزله ي بيرده که وت وه که ساليک له مه و بهر که ميک لاوازتر و قرپرتر دهينواند. عه تار که دلنيا بو له وه ي خانمي نيا دهينا ستيته وه، گووتی «به پرژن، سالي پار تو شه و کچه ت پيشاني مندا که داده نيشيت و به خيال گول و نيگار و نه خشي سيحراوي سه ر فهرشه کان دروستده کات. به منتان گووت، جواني قالي و مافووره په ننگينه کاني ئيوه ده گه پرته وه بو خه يالي نه و کچه. من بو ئيشيکی بچوک و بو ماوه يه کی که م پتويستم به خه يالي نه و خانمه هه يه، به کورتي زور شادومان ده بم گهر به پرژتان پرنگام بدهن قسه له گال نه و کچه دا بکه م، چونکه من عه ودالي يه کيکم بو ماوه يه کی که م بييت به ماموستاي خيال».

پيده چوو گه لاويژ خان ناسان له م چيرؤکی ماموستاي خه ياله تينه گات. ده بوو عه تار له نوکه وه حياکايه تي نه و کچه ي سه يفه دين مارؤ بگيرپته وه، باسي نه وه بکات مه سه له که په يوه ندي به پاشه پوژي کچي به پرپرستيکي بالآوه هه يه. وه ک هه موو نه و که سانه ي به جوړيک له قودسيه ته وه ناوي به پرپر سه گه مژه کان ده هيئن، ده بايه له کاتي ناوه يئاني سه يفه دين مارؤدا ده نگی خو ي بگوپيايه. به لام شته کان وانا سان نه بوون، نه و کچه ي نه و باسيده کرد ترسيکی زوري له ده رکه وتن هه بوو، گه لاويژ باهير نه يده تواني برياري وه هابدات، وه لامی ته واو و راسته قينه ده بايه لاي

کچەکە خۆی بێت، بۆیە خانمی باهیر کاتیکی بۆ دانا سبەی بێت
 بۆ کارخانە و لەوێ ئەو خانمە ببینیت. دەبێت بڵێم ئەو کەسە
 لە کارخانە ی مافوور ئیشیدەکرد و عەتار عەوداڵی بوو تریفە یابەحری
 خۆمان بوو... ئە ئازیزان سەیرتان لێ نەیت، سەیرتان لێ نەیت،
 هەر خۆی بوو... ئەو کچە باشە بە ئەسڵ و نەسب وەچەزای یەکیک
 لە بنەمالە خانەدانەکان بوو، بەلام شتگەلێکی ئەوتۆ ترسناک پوویندا،
 تریفە یابەحری بەستەزمانیان فریادایە ئەو کارخانە یەو. کورتە
 حیکایەتەکە ئەو یە لە دواى مردنی زاهیر یابەحری، شتەکان لە دەستی
 خانمی فەوزیە یاسەمی دەرچوون و جەوهر یابەحری بوو دپندە یەکی
 ئەوتۆ کە کەس نەیدەتوانی لەگەڵیدا بژی، ئیدی تریفە ماو یەکی درێژ
 لە مالى جەوهری برای هەڵهات و لەو کارخانە بچوکی مافووردا دەژیا.
 گەر پەلەنەکان و سەبرتەن هەبێت کەمێکی تر تەواوی چیرۆکەکان بۆ
 دەگێرمەو... کەمێکی تر.

نامە یەكە بەر لە مردن « نازاری ۱۹۷۵ »

بەلام ئەو مەلا غەریبی هاجەر، چی بەسەر هات؟
 ئە، مەلای هاجەر بەر لەو ی لە یەکیک لە خەستە خانەکانی شاری
 ورمیدا بمریت، نامە یەکی دووردریژی، لەگەڵ کۆمەلێک بەلگە نامە ی تردا
 دایە دەست کەسێک و تکای لێکرد بە هەر پێگایەک بوو بیکە ی نیتە
 دەست کوپێک بە ناوی بەهمەن ناسرەو. پێدەچوو مەلای هاجەر
 شەپێکی دووردریژی لەگەڵ مردندا کردبێت، تا ئەو نامە یە بەو داپشتنە
 بنوسیت کە خۆی دە یەوێت. دواى تەواوکردنی نامە کە، چەند سەعاتێک

له په‌نجره‌ی ژووره‌ک‌ی خویه‌وه سه‌یری نه‌و کۆتره غه‌مگینه‌ی کرد که له‌سه‌ر دره‌ختیک هه‌لکورما‌بوون، دوا‌جار به‌ بیده‌نگی چاویلکه‌ک‌ی داکه‌ند و به‌ ئاسوده‌بیه‌کی ناوه‌خت و نا‌ئاساییه‌وه پۆ‌حی به‌ فریشته‌کان سپارد. مردنه‌ک‌ی هاجه‌ر دوا‌ی نه‌و هه‌موو پێ‌گا سه‌خت و درێژه، بۆ یار و یاوه‌رانی که‌لێک تراژیدی و دلته‌زێن بوو، به‌لام بۆ مه‌لا خۆ‌ی کۆتایی که‌شتیکی ترسناک و پشوویه‌کی درێژی دوا‌ی گه‌رده‌لوول بوو. نه‌و ناسیاوه‌ی نامه و به‌لگه‌نامه نه‌نێتیه‌کانی هه‌لگرت، به‌ پێ‌گایه‌کی درێژ و پێ‌چاوپێ‌چدا که‌راپه‌وه بۆ کۆنه هه‌واری مه‌لا، له پێ‌گای که‌پانه‌وه‌دا چه‌نده‌ها جار به‌ کاری هێزکی خه‌یالی له شوینی نیازی خۆ‌ی دوورده‌که‌وته‌وه و پێ‌چی ده‌خوارد، پێ‌گا‌کان بۆ سه‌ر زه‌مینی تریان ده‌برد و به‌ ئه‌رز و ئاسمانی خه‌یالیدا ده‌یان‌ر‌فاند. دوا‌ی سه‌فه‌ریکی سه‌خت و ماندوو‌بوونیکی زۆر، که‌یشته‌ ئه‌و شاره و ناو‌نیشانی به‌همه‌ن ناسری دۆزیه‌وه. وه‌ک خۆ‌ی له‌ باریکی ترسناک و ئه‌فسونا‌وی پزگاریکات، بی‌و‌چان و بی‌ سانه‌وه‌ختیک وه‌ستان، پاسپارده‌ک‌ی برد بۆ به‌همه‌ن که‌ له‌ هه‌وشی قوتا‌بخانه‌ی خۆیدا سه‌رقالی له‌به‌رکردنی شه‌ره‌ شیع‌ریکی «جه‌ریر» و «فه‌رزده‌ق» بوو. کابرا به‌ هیمنی له‌ به‌همه‌نی لاواز و چاویلکه‌دار نزیک‌بووه‌وه و نه‌و پاسپارده‌ پێ‌چراوه‌یه‌ی دایه‌ده‌ستی و تکای لێ‌کرد به‌ وردی بی‌خوینێته‌وه. به‌همه‌ن بیته‌وه‌ی بزانیته‌ چی له‌و زه‌رفه‌ پێ‌چراوه‌یه‌دا هه‌یه‌ وه‌ریگرت و خستییه‌ ناو جانتا‌که‌یه‌وه و هیچی نه‌گوت. وه‌رگرتنی نامه‌که‌ کورته‌ ساتیکی که‌می برد و له‌ چاو‌تروکانیکدا ته‌وا‌و‌بوو. شته‌کان به‌جۆ‌ریک خێرا و بروسکه‌ ئاسا‌بوون دواتر غه‌زه‌لنوس دلنیا‌نه‌بوو، ئاخۆ نه‌و په‌یا‌مه‌ینه‌ی نامه‌ک‌ی دایه‌ ده‌ست بوونه‌وه‌ریکی پاسته‌قینه‌بوو یا‌ن خه‌یالی، نه‌یده‌زانی نه‌و ده‌ور و ته‌سلیمه‌ له‌ پاستیدا پوویدا‌وه یا‌ن له‌ خه‌وندا. سالانیک دواتر چه‌نده‌ ویستی پوخساری نه‌و کابرایه‌ی بیته‌وه‌ یاد که‌ له‌ هه‌وشی قوتا‌بخانه‌دا نامه‌ک‌ی لێ‌وه‌رگرت‌بوو، به‌لام شتیکی یادنه‌ما‌بوو... هیچ شتی‌ک.

بە ھەمەن دەیزانی پۆژیک لە پۆژان لە جیگایەکی دوورەو نامە یەکی
 بۆ دیت سەرتاپای ژانی دەگۆریت. لەو ساتەوێ فامی کرابوووە،
 ھەموو شەوێک لە خەونەکانیدا پەیا مەریکی خەیاڵی شتیکی لە دوورەو
 بۆدەھێنا و دونیای ئەو دەدا بە یەکدا. ئەو لەو جۆرە کەسانە بوو کە
 ھەردەم چاوەپوانی قاسید و پەیا مەتیکی خەیاڵین، بێت و ژانیان بۆ
 بگۆریت. وەڵێ لە نێو ئەو تەرز و شیوێ خەڵکەدا غەزەلنوس لە پیزی
 راستگۆکاندا بوو. ھەندیک مەوێ ھەن، ھەندە ی دینە دونیاو، چاوەپوانی
 ئەو ھەن شتیکی کتوپر پەویدات و سەرلەبەر ژانیان بگۆریت. زۆر کەس
 لەوانە دواي خولیا یەکی پوچ دەکەون و نابنە خاوەنی ھیچ شتیکی و
 ھەرگیزیش لە ھیچ جیگایەکی دونیاو ھیچیان بۆ نایەت، ئەوانە لە
 چەشنە راستگۆکە ی ئەم توخمە لە ئادەمیزاد نین. تەنیا لەبەر ئەوە ی
 ھیچ شتیکی دیان نییە خۆیان پێو سەر قەڵبکەن، چاوەپەرە نادیار
 و نمایشی چاوەپوانی دەکەن. بەلام چاوەپوانکە رانی راستە قینە، خاوەنی
 ھەستیکی دوور و بۆتیکی زەمانبەر. دەتوانن بۆنی ئەو سەردەمانە بکەن
 کە ھیشتا نە ھاتوون... بۆ پاداشتیک ناگە پێن، عەوداڵی خەزەنە یەکی
 زێڕین و خەلاتیکی کوتوپر نین، بەلکو دەزانن ئەوە ی لە نادیارەو دیت
 ریشەکانی لە ناو وجودی خۆیانەو سەر یەلداو، ئەوان شیتی پاداشتیکی
 ناو خەتی زەمان نیین کە کتوپر مەدالیا یەکی گەورە بکاتە نەسیبان،
 بەلکو لە نادیاردا بۆ تەفسیرکردنی لایەنە تاریکەکانی خۆیان وێڵن و
 بۆ مانایەکی شارداروێ ژانیان عەوداڵن. غەزەلنوسیش یەکیک بوو لەو
 کەسانە ی بێئەو ی ھیچ بزانی، پێیوابوو شتیکی نەزانراو و بێتەفسیر
 لە ژانییدا ھە یە کە پۆژیک قاسیدیکی لە دوورەو دیت و پێشچاوی
 بەرامبەر ئەو نەپێنیانە پۆشنە کاتەو. نامە کە ی مەلای ھاجە ریش ئەو
 بۆچوونانە ی لا بە ھێزتر و ئەستورتر کرد. نامە کە چیرۆکی دووردرێژی

ژیانی مه لا خۆی بوو، پێپوو له ورده کاری گه وره ده رباره ی پاپوردوو، سالانی مندایی و عاشقوبون و پیریوون. ناشکرایه مه لای هاجره هه موو حه رفیکی به بڕوایه کی ته واوه وه نویسه، دوا ی دوودایی ساله های سال له ناخه وه گه یشتوته ئه و بڕوایه ی ده بیته هه موو شتیکی بلایته و هیه شتیکی نه شاریته وه. له دێر به دێری نامه که دا هه ستیکی باوکانه ی گه وره ده بینریت، باس له وه ده کات ئه و پۆژگارێک چ عاشقیکی و چ غه زه لبازێکی گه وره بووه، بۆنیککی گه شی مردن و په نگیکی تایبته به ئیشراقاتی کوتایی له هه موو بڕگه کانی نامه که ده بارین. پێده چیت مه لای هاجره کیشیه کی زۆری هه بوو بیت خۆی بگه ینیت هه به ستی حیکایه ته که و دوا قسه ی خۆی بکات. هه لبته ناشکرایه له هه ندی شویتدا، ترسی مه لا، ترسی که سیکه ده یه ویت کۆره که ی خۆی بریندار نه کات، تا بتوانیت ئارام و بیه لا نه ینیه کی بۆ ناشکرایکات که له وانه یه سه ر له به ری ژیا نی بگوریت و بیکاته مرو فیککی دیکه.

زمانی مه لای هاجره زمانی که سیکه له سی و چله کانی سه ده ی پیشوودا دای به وشه شادبووه و له نه ینی به لاغه ت پاماه، ئیدی هه ر به به لاغه تی ئه و زه مانه نامه یه کی پر له وشه ی عه ره بی ده نویست، که تا ئه ندازه یه ک بۆ کورد په روه ریکی سه ختگیری وه ک ئه و سه یر و نا کوک ده که ویت هه. له جیگایه کدا ده لیت « سه خته بۆ پیریکی وه ک من که قه ده میکی له قه بر و نه فه سی له مردنه وه دوورم یاری به حیا تی که س بکه م، به لام سه ختیشه ئه م دونیای فانییه جیبه لیم و تو به من نه زانیت. دوا جار من زیاتر له وه ی باوک بم، تارماییه کم دیم و راستیه کت پێده لیم. راستیه گه وره کانیش له خه یاله وه نزیکن، ئه وه ئی حساس و ته جرو به ی پیریکی وه ک منه، خه لک ته نیا پوو که ش و سه تحی ئه م عاله مه ده بینن، جیهان وه ک حه قیقه تیکی گه وره نانس، پوو کاری ئه م عاله مه ئالۆزه به حه قیقه ت تیده گن، به لام ئینسان ئاوینه یه کی شکاوه

لەتێکی دەپەرپێتە ئەم حەیاتە، بەلام لەتەکانی تری لە کوێن؟ لە چ
عەلەمێکدان؟ هەر خودا و فریشتەکانی دەزانن».

مەلای هاجەر، پێگایەکی پێچاوپیچ دەدۆزێتەوە بۆ ئەوەی لە
بەهمن ناسر و چیرۆکی لەدایکبوونی نزیک ببێتەوە و دەنوسێت «
بەهمنی عەزیزمان، من تا ئەمڕۆم پاکێشاوە، ئێستا لە بەینی مردن
و ژیاندا وەستاوم... لەحزەیهکی ئەستەم دەژیم و هێندەم نەماوە وەک
هەر عەبدیکی بێقودرەت خودا حافیزی بکەم، دنیا برستی لێبرێوم و
غەم تاقەتی لێسەندوم، چەند سالیکی پیری لە گوشت و ئێسقان
دەخوات و گەیشتۆتە ئاخوێن تیکەێ خۆی. پۆحەم پەرپوت و پوچ بوو،
جەستەم هیلەک و ئارەزووم فەتووە. سێک هەیه دەبێت تۆ بیزانیت،
نەینییەک لە ئەسراری مەرگ قوولتر و لە تەلیسمی حەیات بێنترە.
شتیکە تۆ دەتوانی ئێمانی پێبەینیت و دەشتوانیت بە وێنەێ پیریکی
حیساب بکەیت کە لە بیمارستانی ولاتیکی غەربیدا سەردەنێتەو.
شتیک هەیه بە درێژایی حەیاتم ئازاریداوم. ئێستا تۆ بەشی ئەو
گەورەبوویت تێگەیت، بەر لە ئێستا هەر نوتقیکم بدایە دەبوو هەوا
و هەر حەرفێکم بنوسیایە دەبوو هیچ... چونکە فەقەت پۆحەلەریک
لەم حیکایەتە حەلیدەبێت، کە لە عەشق تێگات، مەعناکەێ بفا مێت.
بەس خواش دەزانیت، ئاخۆ ئێستا تۆ لە عەشق تێدەگەیت یان نا؟
بەس خوا دەزانیت... خوا. من کە واجییکی و سەخت و ئەرکیکی و
عەجیب بەسەر دلێکی تازە پشکووتوی وەک دلێ تۆیا دەدەم، ئاخۆ
خۆم لە عەشق تێگەیم؟ ئاخۆ ئادەمیەک و ئادەمزایەک هەیه لە
عەشق تێگەیبێت؟ یاخو ئەوەش سێکە لە ئەسراری ئیلاهی، قودسیکە
لە ئەقداسی گەورە و جەلابوونی بە من و تۆ نامومکینە؟. بەهمنی
عەزیزمان... هەژدە ساڵ لەمەوبەر... هەژدە ساڵ لەمەوبەر لە شەوێکی
ساف و سامالدا، سەرگەرمی نیگاکردن بووم لە بەحری ئەستێرە،

لە ناكاو گەنجىك كە بە نىگار و پوخسار لەو پەسمانە دەچوو كە
نەقاشە كۆنەكان لەسەر بەرگى كۆتییى شا و شارادەكان دەيكێشن، ھاتە
ژوورەكەم. گەنجىكى سەیر، ھەر غەزەلىك من لەبەرم بوو، ئەویش
لەبەرى بوو، ھەر شیعەرىك من نوسیبووم ئەو چاكتر و باشتر دەیوتەو،
لە ئەوانى شیعرا دەقیق و لە قافیەدا جوت و مكوێبوو، وەك بەشى
لە من خۆى بە من ناساند، وەك سێبەرىكى من و نیوہیەكى تری من
خۆى نوان، وەك ھەر گەنجىكى جوان لەخۆبایى و بێپەحم بوو، بە
منى گوت من نیوہەكى تری تۆم، ئەو نیوہیەى لە سەردابىكى تارىك
و ترسناكدە دىلتكردوم. من نیوہ خنكاو و بەدبەختەكى تۆم. منیش
باوہ پەم پێكرد.

نازانم دلى خۆمت چۆن بۆبەمەو، ئیمە وا خولقاوین ھەر دەستمان
بۆ عەشق برد شتىك دەشكێنین. بۆیە سەرت نەسویم، عەجباتى
داتنەگرێ گەر لەم ئانوساتى دەور و تەسلىمەدا دەستى لەرزۆك و
نەفەسى شكستەم، لەحوكمى ئەم دەردە نەیان و شتى تر بشكێنن.
كوپى خۆم، ئەم سەپەى من بە تۆى دەلێم، ھەژدە سالا وەك
شوشەىكى پەر ئەسرا خستومەتە پشت دەیان شوشەى ترەو و لەسەر
پەفێكى بڵند خەواندومە. زۆر لۆمەم مەكە و عەبیم لیمەگرە، مەلێ
ئەم پیرە دلپەرە، چ حەیاىكى شەر و چ ناموسىكى بەربادى ھەبە.
ئىحساسم وایە ئەو كەسانەى تا سەرمەرگ راستى نالێن، ترسنۆكن،
بەلام ھىشتا لەوانە ئازاترن كە دەمرن و نەینى خویان دەبەنە گوپەرەو.
وەك پیریكى لەرزۆك، ئیستا دەبێت بە سەر پەیزەىكى شكودا
سەرکەوم، كە پەیزەى پاراپى و ترسنۆكى خۆمە، لەسەر ئەو پەفە
بەرزە، كە پەفەى خەوف و سامى حەفتا سالاى عومرى بەباچوومە،
بەم پەنجە چرچەلۆك و بۆ پزین شەیدایانەم، شوشە لادەم و یەك یەك
لەو حەوايەو تەورپاندەم، شت بشكێنم و شت بشكێنم و شت بشكێنم.

ئینسان له له‌حزهی مهرگدا ده‌بیئت سندوقی نه‌سراری خوی بکاته‌وه،
تا دواتر باش له حوکمی ئیلاهی تییگات. له ساتی ده‌وروته‌سلیمدا
ئینسان ده‌بیئت جورته‌تی پوانینی له زولمه‌تی نه‌فسی خوی هه‌بی،
گه‌ر وانه‌کا، نه‌ی له‌سه‌رچی له‌گه‌لّ واحدولقه‌هارا قسه‌بکا؟. من ئیستا
ده‌بیئت نه‌زهرم تیژکه‌م و ده‌فته‌ری نه‌ینی خۆم داگرم و نامه‌ی په‌شی
خۆم بکه‌مه‌وه. نه‌و گه‌نجه‌هر من بووم، من که شه‌یدای ئافره‌تیکی
شه‌رم و نه‌جیب و پرچه‌یا بووبووم، هیچ که‌س له‌ پیاویک به‌دبه‌ختتر
نییه‌ که‌ حز له‌ ژنیکی به‌حه‌یا و حورمه‌ت بکات، من که‌ مردم وه‌ک
میروله‌یه‌کی ته‌ر و نه‌خۆش غیره‌ت ده‌ده‌مه‌ قه‌لب و قالبی شکاوم و به‌
سه‌یدی مه‌خلوقات ده‌لیم که‌س له‌و عاشقه‌ سیاچاره‌تر نییه‌ که‌ خودا
ده‌یخاته‌ به‌ر له‌عنه‌تی حه‌زکردن له‌ ژنیکی شه‌رم و ناموسباز. من
له‌ سالانیکدا که‌ ته‌مه‌نم به‌ره‌و مالاوایی ده‌کشا و نیازم بوو تا‌عه‌تم
توندکه‌م و ئیمانم قایمتر قفلده‌م، له‌و عومره‌دا باری ته‌عالا و فه‌خری
کاښنا، ده‌ردیکی بۆ ناردم ئیستاش له‌ پیشه‌وه‌ چزه‌م دئ و له‌
هه‌ناوه‌وه‌ دود و گه‌راوه‌ ده‌پۆنگی و قولپ ده‌دات. پۆژیک له‌ خه‌و هه‌ستام
و سه‌یرمکرد عاشقم، عاشقی خانمیکی به‌ حورمه‌ت و ناموسناس، که‌
ناوی به‌هاریانو بوو، که‌ دایکی خودالیه‌خۆشبووی ئیوه‌ده‌کات، نه‌مشه‌و
گوپی له‌ هه‌ر شه‌و پر نورتر بی. عه‌شق شه‌ره‌فی نییه‌، ته‌نها شتیکی
که‌ له‌سه‌رو شه‌ره‌فه‌وه‌یه‌ عه‌شق. تاکه‌ شتیکه‌ شه‌یتان و خودا به‌قه‌د
یه‌ک ئیشیان تیاکردوه‌... به‌ کوفر لیمی وه‌رمه‌گره‌ و به‌ ئیلحادی
نه‌فسیکی بیچاره‌ لیی مه‌پوانه‌. عه‌شق شتیکه‌ کوپم، دوو ده‌موچاوی
هه‌یه‌، ده‌موچاویکیان شه‌یتان به‌دل دروستیکردوه‌، هی‌زی خوی تیا
خه‌سارکردوه‌، فنونی په‌شی خوی تیا به‌کاره‌یتناوه‌، سیحری خوی
خستۆته‌ ناوی. نه‌وی تریان خوا به‌ عه‌زه‌مه‌تی خوی تاشیویتی، پیوه‌ی
ماندوویوه‌، سپی خوی تیا‌داناوه‌، پاک و ته‌ه‌ور خولقاندویتی. هه‌موو

عەشقی دۇنيا وايە، نە خوا دەستبەرداری زەرەيەك عەشق دەبیّت و نە شەیتانیش دەستدەگیریتەو، هەموو قەترەيەك عەشق نیوہی مولکی خودایە و نیوہی مولکی شەیتان. ئایەمی بەدبەختیش کە دەیخوا تەوہ نازانیت ژە مەری هەلقوړاندوہ یان شەربەتیکی ئیلاھی تۆشیوہ ... وەك پیرەمێردیکی بێحورمەت تەماشام مەكە، کە دەستی دەلەرزیت و نەفسی مەر پەرە لە تەماحی دۇنیا، مەن قەت عەبدی نەفس نەبووم، بەلام ئەوہی زۆر دەرگای نەفس داخات، شتییکی تر و سڤییکی تر دیتە پڤگای. نەفس سەلتەنەتی خۆی هەیه، مەخلوقاتی خۆی و خەلقى خۆی هەیه. ئەوہی مەن هەموو عومرم لە دواي کوشتنی بووم، لەسەردابی پەشی خۆی لە شیوہی ئادەمیەك و گەنجییکی سیحریازدا ھاتەدەرئ، کە سڤك هەم حەقیقەت بوو هەم خەیاڵ، هەم مەن بووم و مەنیش نەبووم. بەلئ کورم، تۆش ... بەلئ تۆش هەم لەو بوویت و لەو نەبوویت».

مەلای ھاجەر، لە چەندین بڤگەي تیكەلاو و دوورودرێژدا، دەیەویت حیکایەتی دەرکەوتنی ئەو گەنجە شاعیر و غەزەلنوسە لە پۆحی خۆیەو تەفسیربکات، بە دوودلییەکی زۆرەو، چەندین لاپەرە دەربارەي ئەو ئەزمونە سەیر و ئیرۆتیکییە دەنوسیت کە نوسخەيەکی خەیاڵی بەھاریانو بە نیوہیەکی خەیاڵی مەلای ھاجەرەو دەبەستیتەو. بە لەزەتیكەو کە دەبایە لە پیرەمێردیکی نیوہمردووی وەك ئەو دووربایە، بە ئارەزوویەكەو کە بۆنی پۆحی ئەو پیاوہ داخراوہی لیتایەت کە عومریکی شەرمی لە بۆتەي حەیدا بردۆتەسەر، چەندین لاپەرە لە سەر ئەو شەوہ خەیاڵی و ئیرۆسییانە دەنوسیت کە دوو لەشی تینوو و دوو پۆحی کیتوی تیتیدا دەگەنە یەك. هەندێجار داوای پۆژشدەكات و هەندێجاریش تەواو بیری دەچیتەو کە ئەو قسە لە دایکی بەھەمەن دەكات. ئەو فەرمانۆشدەكات کە قسەوباسی ئەو دەربارەي ژنیكە، بەھەمەن وەك

مه خلوقیکی پاک و بیئاره زوو سه بیریکردوه . مه لا له هیچ جیگایه کدا
 ئامازه به په یوه ندیه کی پاسته وخو له نیوان خوئی و به هاریانودا نادات .
 که سیکه به خه یال ژیاوه ، به خه یال عاشق بووه ، به خه یال له گهل
 به هاریانودا خه وتووه . حیکایه تیکه پیاوان و ژنانی نه م ولاته پتر له هزار
 ساله تییدا ده ژین ، هزار ساله پیاوان و ژنانی نه م مه مله که ته تنیا به
 خه یال له گهل یه کدا ده نوون ، له دووره وه حز له یه کتری ده کهن ، به
 نهینی عاشق ده بن ، وهک پاوکه ر و ئاهو خویان له یه کدی ئاشکراناکه ن ،
 نایانه ویت نه میان به نهینی دلئی نه و بزانیئت . سده له دوی سده یه
 خه یالی خنکاو له کوچه و شقام و ژور و هه یوانی نه م مه مله که ته دا
 کوذه بیته وه ، سده له دوی سده یه نه و خوگرتن و دلخنکندنه ده بیته
 زانستیکی نهینی قوول که حه کیم و زانای خوئی دروستده کات ، سده
 له دوی سده کوژانه کانی ئیمه ده بیته سه حنه ی خه یال ، سر به رمال
 و بهر میحرابه کانی نه م نیستیمان ده بیته شاتوی ئاه و هه ناسه ی نه وتو
 که پاله وانی تراژیدیا یونانییه کان و خودا کانی ئولومپ نه یانبینیوه .
 پیده چیئت نه و هه موو خه یاله به شیکی زوری له نه فسی تاریکی مه لا
 هاجه ردا کو بوو بیته وه ، له بنی بیقهرار و له سه ردا بی قفل دراوی دلئی
 نه ودا مؤل بوو بیئت ، پیاویک نه و په پی شهرم تیکه لای نه و په پی ئاره زوو
 ده کات ، نه و په پی دین تیکه لای نه و په پی شیعر ده کات ، سه ربه پترین
 ملکه چی بو مه رجه کانی دونیا ، تیکه لای سه ربه پترین خه یال ده کات .
 پیده چیئت نه و دزایه تییه قووله ، نه و دووکه رتبوونه بیسنووره به جوړیک
 له ناوه وه مه لای هاجه ریان له تکر دبیئت ، پوچی مه لای هاجه ر ، وهک
 پوچی نه و سه رده مه ، له نیوان دوو مه خلوقدا دابه شبوو بیئت ، یه کیکیان
 سه ختگیر و خوخنکیئن ، نه ویتریان ئازاد و بی شهرم و پر شیعر . یه کیکیان
 له م دونیا به دا چه قیوه ، گوئگری فرمایشت و مه رجه کانیتی ، نه ویتریان
 له دونیا به کی خه یالییه وه هاتووه ، گوئگری هیچ فرمانیک نییه . مه لای

هاجر به به‌لاغه‌تیکی کلاسیکیه‌وه ده‌نوسیت « ئاده‌میزاد تیکه‌لاییکی
 سه‌یره له مه‌خلوقاتی جیاواز، له ناوه‌وه هم وه‌حشه و هم په‌ریزاد...
 من نه وه‌حشبووم و نه په‌ریزاد، من هیچیان نه‌بووم، به‌لام هه‌زاران
 شه‌وگارم لێ‌پۆیوه که ته‌نیا خه‌یاڵم‌کردوه، خه‌یاڵ که خودا سزای له‌سه‌ر
 دانه‌ناوه و ئاده‌میه‌کانی تر نایبینن. له‌گه‌نجی و سه‌باوه به‌دریژی
 پۆژ خۆم وه‌ک زاهید و ده‌رویشیکی خودایی نیشاندەدا، تا ده‌خزاهه ژێر
 جیگا جگه له‌زیکری "یاخودا... یاخودا" هیچی دی له‌دڵدا نه‌بوو،
 به‌لام که سه‌رم ده‌نایه سه‌ر بالیفه‌که‌م و دڵنیا‌ده‌بووم عاله‌م نوستوه
 و خزم و که‌س، نه‌حباب و نه‌غیار چاویان له‌من نییه، هێنده‌ی
 سکون داده‌که‌وت و خشپه و چرپه‌ی کائینات ده‌بپرا، شه‌به‌قیکی تاریک
 له‌هه‌ناوی مندا ده‌کرایه‌وه، سه‌حنه‌یه‌کی تر ده‌هاته سه‌رێ و پۆم
 ده‌بووه مه‌سه‌رحی شتیکی تر. هه‌رچی نه‌فسیک به‌پۆژ ده‌مخکاند،
 هه‌ر ته‌ماح و ئاره‌زوویه‌ک به‌پۆژ بێ‌ده‌نگمه‌کرد، له‌شه‌کلی مه‌خلوقات
 عه‌جایه‌بدا ده‌هاتنه‌وه سه‌رێ، ئیحساسیکی سه‌یرم هه‌بوو که قوه‌تیکی
 خیفی من به‌ره‌و نه‌رز و ئاسمانیکی تر جه‌زیده‌کا، ده‌مبا بۆ شویتنیک
 تر، له‌وێ شتی سه‌یر ده‌بینم، حۆری و غیلمانی پووت، ئافره‌ت که له
 خه‌یاڵی به‌شه‌ردا نیین، خوان و خواردن که خودا به‌س له‌جه‌نه‌دا
 وه‌عدی به‌به‌شه‌رداوه، له‌و کوچه‌ تاریک و خفییانه‌دا، هه‌ر ئاوینه‌یه‌کم
 ده‌بینی له‌ویادا پوخسارم ده‌گۆپا، جار دوا‌ی جار شک‌ل و شه‌مایلی ترم
 وه‌رده‌گرت. وه‌ک نه‌وه‌ی مه‌خلوقیکی موخه‌یه‌ربم و خودا نه‌و نازه‌ی
 دا‌ییتمی بۆ شه‌کلی خۆم بگه‌ڕێم. ئاه، خه‌یاڵم تا نه‌و جیگایه‌ ده‌یبردم،
 له‌نیوان پوخساری ئاده‌میه‌کاندا ده‌متوانی نه‌و هه‌یه‌ته‌ بگرم که
 خۆم ده‌مه‌وێت. نه‌و ده‌موچاوه‌ بکه‌مه سه‌رم که ته‌ماحم لێ‌یوو. له‌و
 شه‌وانه‌دا من بووم به‌ساحیبی دیوانیکی غه‌زه‌لیات. وه‌قتی جورته‌تم‌کرد
 و قه‌سیده‌کانم چاپ‌کرد، که‌س له‌و باوه‌رده‌ نه‌بوو ئه‌م گه‌نجه‌ شه‌رم

و پوو له خودایه، کتیبیککی وه‌ها بنوسیت، که خالی نه‌بوو له سیبهری
 کوفر و له نه‌غمه‌ی فجور. ئه‌وه مه‌حسولی زولومات و تاریکی بوو،
 مه‌حسولی ژیانیککی تر بوو که من به خفیه تیا‌ده‌ژيام. به‌لام من
 هر زوو هاتمه‌ده‌ست و حاشامکرد ئه‌وه کتیبی من بیت، له هیچ
 جیگایه‌ک خۆم ده‌رنه‌خست و له هیچ مه‌جلیسیکدا خۆم نه‌نواند، له
 قوولایی قه‌لب و له نیهانی به‌ده‌نا، ئی‌حساسم بوو ئه‌وه من نیم ئه‌و
 شیعرانه‌م نوسیوه، من نیم که شه‌وان له به‌حری غه‌زه‌لدا نوقمه‌دیم. له
 نیوان من و ئه‌و سه‌حنه سه‌یرانه‌دا که له دونیایه‌کی تر‌دا پوویانده‌دا
 تۆرانیک دروستبوو. منیک که له‌تیکم له‌عالمیک و له‌ته‌کی ترم
 له‌عالمیک تر‌دا مه‌لیده‌کرد، بووم به‌ئسیری شه‌رێک نه‌مه‌دزانی
 خۆم سه‌ر به‌ کویم و له‌ چ جه‌به‌یه‌کدا وه‌ستاوم. عومرێک ئاره‌زوو
 ده‌یه‌تنام و شه‌رم ده‌بیردم، هه‌یا ده‌یگوشیم و خه‌یال ده‌یفراندیم، ناموس
 ده‌یخستمه‌وه سجنی به‌ده‌نی خۆم و ئاره‌زوو وه‌ک شیتیککی وه‌حشی بۆ
 خۆی جه‌زیده‌کردم. پۆڤها دوا‌ی پۆڤها و شه‌وها دوا‌ی شه‌وها زیاتر
 له‌تده‌بووم... به‌لام کئ هه‌یه له ئیمه له‌ت نه‌بیت، کئ هه‌یه؟ کامه
 مروّف له ناوه‌وه بوونیککی دووفاق و پۆحیککی چهند سه‌ری نییه، بابیت
 و به‌رده‌بارانم بکات. ئیمه هه‌موومان مه‌خلوقی دوو دیوین، زۆرمان
 ته‌نیا یه‌ک دیوی خۆمان ده‌بینین، چونکه جورئەت ناکه‌ین له‌ ئاوێته‌دا
 سه‌یری ده‌موچاوه‌که‌ی ترمان بکه‌ین. شه‌ویک ئه‌و مه‌خلوقه‌ی تری من
 هاته‌ده‌ری و بیحه‌یا و بیسل خۆی پیناساندم. وتی من هر خۆتم، هر
 خۆتم و هیچی تر. مه‌غرور و بادیه‌وا و فیزن بوو، جوان بوو، به‌لام
 جوانی و جه‌مالی بۆنیککی تریان هه‌بوو. ئیستاش تیده‌فکرم و ده‌لیم بۆ
 نه‌مکوشت؟ بۆ نه‌مکوشت؟ خو ئه‌وه قه‌تل نییه و نابیته‌ جورم، ئیدی
 بۆ نه‌مکوشت؟. هه‌موو به‌شه‌ر، هه‌موو ئاده‌میه‌کانی تر به‌ له‌حزه‌و
 ساتی وادا عبوریا‌نکردوه و بیته‌وه‌ی دوو‌لبن، ئه‌و بوونه‌وه‌ره ده‌کوژن

و ئیجساسی ناره‌ه‌تی ناکه‌ن، ه‌ر که‌س و ده‌مامکه پیری خۆی ده‌کاته‌وه سه‌ری و ده‌پوات و پاش ئیستیک یادیشتی نامیئت. به‌لام من مه‌لا غه‌ریبی هاجه‌ر، که ئیستا چه‌ند قه‌ده‌می‌ک له‌ مردنه‌وه دوورم، دان به‌وه‌ه‌قه‌دا ده‌نیم و ده‌لیم، من نه‌متوانی نه‌وه بکوژم که خه‌لکانی تر ده‌یکوژن. شتی‌که کوشتنی هه‌قه، نه‌کوشتنی زنبوسی پتوه‌یه و که‌بائی‌ر ده‌هیئت. نازانم به‌لام خاتره‌م که شه‌وگه‌لی بی‌حیساب و زۆرم هه‌بوو، که من تییدا خه‌نجه‌رداری‌ووم و سیلاح به‌ده‌ست، ده‌متوانی ئیستی‌بکه‌م و خه‌نجه‌ر هه‌لکیشم، سیلاح له‌ به‌ینی من و نه‌و تارماییه مه‌لونه‌دا پاگرم. ده‌متوانی دوا‌ی فجوری نه‌و نه‌که‌وم، به‌لام درۆده‌که‌م، جازیه‌ و سیحری له‌وه قه‌ویتر بوو له‌ فیکری شتی وادابم. وه‌ک نه‌وه‌ی تینیکی لاموته‌ناهی هه‌بیئت، به‌ میسلی نه‌وه‌ی شه‌پۆلانی به‌حریکی پر نه‌س‌رار بیئت منی ده‌برد، زۆرجار نه‌ده‌ستم ئیشیده‌کرد و نه‌ده‌مم، که ده‌هاتمه‌وه هۆش و له‌ حیسابی ختوره‌تی خه‌یالی ده‌گه‌یشتم، نه‌ جه‌لدی من و نه‌ عه‌سای من سوودی‌ان نه‌بوو. ه‌ر داری‌کم له‌و ده‌دا، کسه‌یه‌ک له‌ هه‌ناوی خۆم ده‌هات. ه‌ر قامچییه‌کم له‌و بیناموسه‌ ده‌سه‌ره‌واند، قامچییم له‌ پۆحی خۆم و به‌ده‌نی خۆم ده‌سه‌ره‌واند. ئیستا چه‌ند به‌ویئت بۆتی ته‌فسیربکه‌م، ته‌فسیری نییه، به‌لام ته‌ئریخی به‌شه‌ریش، ته‌ئریخی نه‌و تارمایی و نه‌شباحانه‌یه که له‌ خه‌یالی ئینسان پریان‌کردوه، من سویندت بۆده‌خۆم که له‌ عیقابی بی‌وچانی خۆم‌دا، درێغم نه‌کردوه. به‌لام دل‌م به‌ جو‌ری ئاره‌زووی دایکی سیحری‌از و به‌ریزتان‌ی ده‌کرد، گه‌ر ئاره‌زووی ویسالم له‌ قیامه‌تیش‌دا هاتۆته‌دی ده‌بایه‌ حاسلی‌که‌م. من به‌ هه‌موو زه‌ره‌یه‌کی وجودم هه‌زم لی‌یبوو، هه‌زی له‌و جو‌ره‌ش سه‌ر به‌ لامه‌کان و لازمه‌مانه. که شه‌ویکی مانگه‌شه‌و نه‌و گه‌نجه‌ غه‌زه‌لگۆیه‌هات، له‌ ناخی شه‌وه‌کانی منه‌وه ده‌رده‌چوو، نه‌و سیما و هه‌ینه‌ته‌ی هه‌بوو که ده‌شیا گه‌ر موخه‌یه‌ربم، من بۆ خۆم هه‌لاوی‌ردایه. له‌ شه‌کلێکی دلخواهی من

دەچوو کە زۆر لەسەر سەحنەکانی شەو ھەلمبژاردبوو، فجوری ئەو بەشیک بوو لە فجوری پەنھانی ناو وجودی خۆم. کە شەویەک لەگەڵ نیوہیەکی خەیاڵی تری دایکی نەجیباندا دەرکەوت، من ھەموو دونیام لیتیکچوو، بەر جۆرە دیواریک کە وەتم لە تاقەتیی عەقڵی من و لە قودرەتیی ھۆشی من گەورەتریوو، ئیتر ئیمانم کەوتە خەتەر و دینم ھاتە زەلزەلە. نەمدەزانی چیبکەم، سیحری ئەو ھەموو شادییەیی و یسأل گێژیکردم و ترسی ئەو ھەموو فجورەش لە توانای بەدەنم گەورەتر بوو. بەسەریک لە بەھەشتابووم و بەسەریک لە جەھەنەمدا، وەک دەلێن غەریقی ئاو و ئاور بووم. تۆ لەو شەوانە دروستبوویت. راستە تۆ لە پەحمیککی راستەقینەیی، دایکیککی راستەقینە و وەک مەخلوقیککی خودا کردی تەواو لەدایکبوویت، لە ھەفتەیکدا ھاتیتە دنیا، بەرپیکەوت ھەفتەیی لەدایکبوونی منداڵانی ناکامل و نوستان بوو. بەلام ھیچ کەس نەیدەزانی تۆ منداڵیککی راستەقینە نیت. تۆ کوپی خەیاڵیت، منداڵی شەو خەیاڵییەکانی منیت لەگەڵ بەھاریانودا، گەر تۆ کوپی من نیت، چ شتیک تەفسیری ئەو غەزەلە دەکات کە لە منداڵیدا لەسەر سینەت نوسرابوو، لەسەر پێست و گوشتی تۆ ھەلکەنرابوو؟

ئەو تیفلی پۆژ، تۆ بەرھەمی ئەنغامی شەوی
بەرھەمی ئەسەری من و بەرھەمی ئەسەری ئەوی
تۆ ناتێجی عەشقی، نە پرکوع بە و نە سجد
بەرھەمی ئەسەری خەیاڵیت، بەرھەمی ئەلغازی وجود

ئەمە ئەو دێرانەبوو کە غەیری من بەشەریکی تر نایزانیت و لە مانای تێناگات، ئەو بەیتە کافرانەییەبوو کە ئەو گەنجە غەزەلگۆیە، شەوان دواي مەستی دەیوت. ھەمان ئەو بەیتانەییە کاتییک لە جیماع

تێردەبوو ئیلقایە کرد. ئەو مەلایەى تۆى ناونا، عالمىكى دین بوو، دۆستم بوو، پێکەو لەسەر سونالائى ئیمان و مەکامینى شەرع جەنگ و جەدەلمان بوو. پیاویكى حافیزو لەسەرار بوو، شتیک لە عەزاباتى دلى منى دەزانى، قەسەمدا کە نەینى ئەو شیعەرم بۆ بینى و ئەو بەیتەم بۆ تەدوینکات کە لەسەر گوشتى نازكى تۆبوو. ئەو شیفەرەشکینىكى شارەزا و موفەککل ئەسەرار بوو، ئەو نەبایە کەس تەلیسمى ئەو بەیتە و قافیەى ئەو سەپەى بۆ نەدەخوینرایەو. من پۆژیک تا ئیوارى لەسەر پشکۆ دەسووتام، لەبەینى ناگر و فرمیسکدا جولانیم بوو، کە بەو بەیتەو هاتەو بۆلام، من واوہیلام بوو. ئەو حایربوو لە ئەشکم و مەدھۆش بوو لە فیغانم، ئەو هیندەى دىرى یەکەمى وت، من تەواوى بەیتەکانم بۆ ئیلقاکرد، بە غەم و کەرەبیكى زۆرەو خوداحافیزیکرد و لە هیچ حالى نەبوو. کى دەیتوانى تییگات... کى؟ تۆ کوپى من بوویت، شاھیدیشم ئەو دێرەى کە لە خوین و گوشتى تۆدا غەرقبوو. من باوکى تۆم... باوکىكى خەيالى، تۆش کوپى منیت، کوپىكى خەيالى».

بەو چەشنە نامەکە دەروات و دواى چەندین حیکایەت کۆتایى پێدیت. نامەىەكى درێژە کە نوسینەوہى ھەموو بەشەکانى لێرەدا نەشیاو و نەکردەى، بەلام دەبایە ئێوہ ھەندیک بپگەى ببینن تا لە نزیکەوہ لە تەواوى چیرۆکەکە ناگاداربن. ئەو نامەى ژيانى بەھمەن ناسر لە بنەوہ ھەلدەتەکینیت. ئاراستەى پوانین و جوړى تەماشاکردنى بۆ خووى دەگوپیت، ئیدى بەھمەن ناسر دەبیتە مەوفاىكى تر... لەگەڵ ئەوہشدا ھیشتا ماوہىەكى دەوێت تا ببیتە خاوەنى نازناوى غەزەلنوس، کە ئەویش چیرۆکىكى تاییبەتیبە و لە ھەلومەرجىكى دیکەدا دیتە پیشى.

تریفه یابه‌حری و مافووره‌کان «سالی ۱۹۸۶ - ۱۹۸۷»

دوای مردنی زاهیر یابه‌حری گه‌لێک پوو‌دوای ناخۆش پوو‌یاند،
که‌ تریفه‌یان ناچار‌کرد مال به‌جیته‌یلێت و پووبکاته‌ ئه‌و کارخانه
چکۆلانه‌یه‌ی مافوور. دوای مردنی سه‌میره‌ی دایکی، قاتی سه‌ره‌وه‌ی
باله‌خانه‌ی یابه‌حریه‌کان چۆل بوو، ده‌بایه‌ تریفه‌ش خۆی بۆ
تاقی‌کردنه‌وه‌ی سه‌ختی به‌که‌لۆری ئاماده‌بکات. ئه‌و به‌ پێنمایی فه‌وزیه
یاسه‌می گواسته‌یه‌وه‌ بۆ نه‌ۆمی دووهم، تا له‌ویدا بێقره‌ و دوور له‌ هه‌را
و هوریا‌ی جه‌وه‌ر خه‌یال بخاته‌ سه‌ر خوێندنه‌که‌ی. تا زاهیر یابه‌حری
مابوو، هێژیک هه‌بوو جه‌وه‌ر حیسابی بۆبکات و لیببترسیت، به‌لام
شه‌ویک که‌ تهرمه‌که‌ی زاهیریان له‌ خه‌سته‌خانه‌وه‌ هه‌تایه‌وه‌، یاساکانی
یاریه‌به‌که‌ سه‌ر له‌به‌ر گۆڕان، ئیدی هه‌یج شتی‌ک نه‌بوو ئه‌و جانه‌وه‌ره
پا‌بگری‌ت که‌ مردنی باوکی کردبووی به‌ فه‌رماندار و داربه‌ده‌ستی مال.
دوای ئاشکرا‌بوونی وه‌سسته‌که‌ی زاهیر یابه‌حری، جه‌وه‌ری سورفل به‌
چاوه‌شیت و نیگا شه‌یتانییه‌کانییه‌وه‌، که‌ ئه‌وکات گه‌نجیکی شه‌هوه‌ت‌باز
و داوین پیسی لێده‌رچوو‌بوو، وه‌ک دیوانه‌یه‌کی به‌ره‌لای لیتهات. جووتیک
برۆی زه‌رد و نه‌ستووری هه‌بوو، بالایه‌کی به‌رز و گۆشتیکی پته‌وی
ماسوله‌که‌دار، خیزه‌ و مرخه‌مرخی سنگی، ئاژه‌لێکی شیتیان بیر مرۆف
ده‌هه‌تایه‌وه‌ که‌ له‌ ده‌شتیکی به‌ریندا له‌ ده‌ست هه‌ندیک پاوکه‌ر هه‌لبێت.
هه‌والی وه‌سیتنامه‌که‌ی باوکی وه‌ک ته‌وریکی تیژ به‌ر پۆخی که‌وتبوو،
گه‌ر گوێزانیکی تیژیان به‌ دلیدا به‌تایه‌ هه‌ر هه‌نده‌ زامدار و هه‌ر
هه‌نده‌ش خوێنده‌لێن ده‌رده‌که‌وت. فه‌وزیه یاسه‌می له‌ زووه‌وه‌ ئاگاداری
نیهادی پر خراپه‌ی کوپه‌که‌ی بوو، به‌لام له‌و باوه‌پدا نه‌بوو پۆژیک

ئاوہا بېتہ گايہک به ھموو ھيڙي خوڻي، شوق به ديواڙي بهردين و بهرېستې ئاسنيدا بکښيښت، بېتہ به رازيکي نهوتو حورمته ھيچ شتيکي مروښانه نه گريښت. فەوزيہ سالانيکي دووږديڙ زه جري نوري به دهست زاهير يابه حرييه وه کښابوو، تورېبوونه ناکاوه کاني نهو ميږده بيمه زاج و کهم تاقهته تووشي جوړه غه موکيه کي قوليان کردبوو، له ژنيکي پر ئيمان وه کردبووانه خانميک باوه پي به ھيچ نه بوو، سال دواي سال بږواي به خوڻي که متر و که متر ده بووه وه، به جوړيک حزي نه ده کرد چيتر ته ماشاي پوخساري خوڻي بکات، که ئيستا له بري جوانييه کي جارن، په ژاره يه کي بېيني تياده بېيني. چيتر نهو فەوزيہ شوخه نه بوو که دونيا شيفته ي جواني و يقاري بوو، ئيستا خانميک بوو غه م پوځ دواي پوځ ده پړوخان و شهو دواي شهو تووشي بيخه وييه کي ھه ميشه يي ده کرد، دواي مردني ميږده کي شته کان خراپتر تيپه پين و پووداوه کان خيرا تر پوويان له کاره سات کرد. هفتيه ک دواي مردني زاهيري ميږدي، سه ربوردي نهوتو غه مبار هاتنه پيشي و پووداوي نهوتو سامناک پووياندا، خانمي ياسه مي دلنباوو خيريک له و کوپه ش نابينيښت، که نازي تاقانه يي و سامان و مولک شيتيان کردبوو. جهوهر يا به حري نه ده چووه عه قلبييه وه سئ يه کي مال و ساماني باوکي بو نهو که په شتاله چکولانه يه بجيښت، که هه رده م ھيچ و ناچيز ته ماشاي کردبوو. ھيچ کات باوه پي نه کردبوو نهو خوشکي خوڻي بيښت. وهک ھه موو يابه حرييه کان به گومان وه سه يري ئافره تي ده کرد، وهک مه خلوقتيکي کرمناسا و بيپه ها که شايسته ي به زه يي و په حمه ت نين. به لام له گه ل ھه موو نهو دپي و سيفاته ئاژه ئاسا يانه ي جهوهر دا، گهر تريفه ئاوه ها ريک و راست به پوويده نه تاقا بيه ته وه و بي ھيچ شهرم و په ريژيک پتي نه گووتبايه « من خوشکي تو نيم، ھيچي تو نيم، من کچي سه ميره يابه حريم و له دايک و بابي تو نه بووم » له وانه بوو

شتهکان سادهتر به پيدا بچونايه . سه ميره يابه حری ماوهيه کی کورت
 بهر له مردنی هه موو شتیکی بۆ کچه کی باسکردبوو . فهوزیه ی فریشته
 و پووپاک زۆر هه ولیدابوو رایگری و په شیمانییکاتهوه ، به لām پیده چیت
 شه موه تی درکاندنی حه قیقه ت لای مرقه کان بهر له مردن تین و
 تاویکی تر به خۆیه وه ببینیت . ماوهیه کی کهم بهر له مردن ، سه ميره
 دهیزانی ده مریت . پۆژیک به وردی باسی ئه و مه خلوقه سه پیرانه ی بۆ
 فهوزیه کرد که بهر له مردن سهردانی هه موو که سیک ده کهن و
 کۆمه لیک هیتا و ئاماژه ی ده ده نی . ئه و بهر له دوا هه مین کۆچ به
 چهند هه فته یه ک ، به شیوه یه کی ورد ئانوساتی مردنی خۆی ده زانی ،
 فه زلی ئه وه شی ده گێرپایه وه بۆ ته مه نیک له ئولفه ت و خۆشه ویستی
 له گه ل بوونه وه رگه لیکدا که سه ر به م دونیایه نین . سه ميره يابه حری
 بهر له مه رگ ئاره زوویه کی کوشنده و قوولی بۆ درکاندنی حه قیقه ت و
 ئاشکراکردنی هه موو شتیک تیادروستبوو ، وه ک ئه وه ی غه ریزه یه ک له
 مرقدا هه بیته که ده شیت پپی بلین «غهریزه ی گووتنی حه قیقه ت
 بهر له مه رگ» ، شه ویک تریفه ی کچی بانگکرد و پپیگوت که تۆ
 کچی فهوزیه یاسه می نیت و کچی منیت . تریفه بیئه وه ی زۆر بجیته
 بنج و بناوانی حیکایه ته که باوه پی پیکرد . ده بیته بلیم خانمی تریفه
 له قوولایی دلیدا دهیزانی ئه و له گه ل جه وه ر يابه حریدا دووانه نین ،
 هه ستیکی مرقانه ی هیند وردی هه بوو ، دهیتوانی بیئه وه ی کهس
 پپیبلیت ، ده رک به و پاستیانه بکات . فهوزیه یاسه میش ئه گه رچی
 هه موو عومری هه ولیدابوو ئه و نه ئینییه داپۆشیت ، به لām له و ژنه ناسک
 و دلسادانه بوو که هه رکات له گه ل پاستییدا پوو به پووت بکر دایه ته وه ،
 نهیده توانی درۆیکات . له و خانمه به و یقار و پر پیزانه بوو که دهیتوانی
 نه ئینی هه لگریته ، به لām نهیده توانی پیک و پاست له پوی که سدا
 زار به درۆ هه له ئینیت . که تریفه ی میهره بان پرسایاری ئه و چیرۆکه ی

ليکړد و سويندى دا راستى بلښت، وهک په کيک ته ليسمى عومرى خوى به تالباکته وه، به گريانه وه له بردهم تريفه دا شو پاستييه درکاند و پيښگوت «تو کچى من نيت، به لام خودا ده زانښت ... خودا به گه وره يى خوى له و سهره وه شاهيده که له جه وهرم خوشتړ ده وييت و بو تاوښکيش له زيانمدا، بيرم لای شو وه نه بووه که تو کچم نيت». پتويستى نه ده کرد فوزه ياسمى شو قسانه بکات، تريفه به گريانه وه باوه شى پياکرد و پيښگوت «تو هه تاهه تايه دايکى منيت ... دايکى منيت ... و له تو زياتر که سم نيه». بيته وهى دريژه به چيرکه که بده ين، ده بښت بلښم به سهراتى شو شوه هښد دلبروين و کاریگر بوو بو کتيبيکى وهک هم کتيبيى ئيمه ده ستندادات، که وابرياره خوى له ديمه نى عاتيفى توند بپاريژيت. به کورتى فوزه ياسمى و تريفه ريکه وتن « زاهيرى پير» هيچ له حياکايه تى ناشکرابوونى نه نښيه کان نه زانښت، چونکه دلى له وه لاواز تريبو به رگه ي به دبه ختى وه ها بگريت. پاش مردنى زاهير به هه فته يک ژيان له مالى يابه حرييه کانددا بووه دوزه خ. ناشکرابوونى وه سيته که ي زاهير يابه حرى که له پوى قانونييه وه کونبر و بيخه وش بوو، جه وه رى شي تکرد. شو دپنده يه جورته تیکرد و ده ستى له دايکيشى به رز کرده وه، قسه ي ناشيرينى کرد و سيفه تى نه وتوى خسته پال ياسه ميه کان پيشتر که س نه يويز ابوو جنيوى وا به خيل و عه شره تيکى پاک بدات. تريفه ي بيگونه اه و خه يالزاد گه رچى به له ش زور چکولانه تر بوو، به لام به ئيراده هښد به هيژ و چاونه ترس بوو، ده يتوانى بچيته پيش شو کيوه گه وره يه و له برده ميدا بوه ستيت. تريفه پيښگوت «تو چ دپنده يه کيت ده ورييت، هه فته يک دواى مردنى باوکت، باس له ميرات و پول و پاره بکه يت ... ته نيا حه يوان ده توانيت وهک تو بښت». جه وه ر به راده يه ک بيزه حم بوو، به قز کيشي کرده ده ره وه و پيښگوت «يان به

ئاره زووی خۆت دهست بهرداری هه موو شتیکی ده بیئت، یان سهرت لیده که مه وه، تۆ قهت خوشکی من نه بوویت، هیچ نیت جگه له ده له سه گینکی دز که پۆژی تۆ پینت هاتوو». بوو به به زم و هاواریک، مه پرسن. فهوزیه یاسه می ئه و ژنه هیمن و ئاغره پر به حه وشه که ده یقیژاند، جه وه ر که وهک حه یوانیک لرخه ی ده هات، به قژ ئه و به سته زمانه ی تا به رده م به رمیلی نه و ته که پاده کیشا، بیته وه ی قژی ئه و منداله بیجورمه به رдат، ده به یهک نه و تی دانراوی پیا ده کرد و قه سه می ده خوارد که به زیندوویی ده یسووتیژیت. خوشکه بیچاره که ش له به رده ستیدا ده که وت، فهوزیه ی به حه یا و شهرم هیند ده یقیژاند هه موو گه پرکه داده بارین، دراوسیکان ده رگا که یان ده شکان، جه وه ری بیدل و نابه شهر قژی تریفه ی به رده دا بو ئه وه ی شقارته یهک له گیرفانی ده ربه پینیت، کچه به سته زمانه که ئه و هه له ی به فرسه ت ده زانی و له به رده سته ی هه لده هات، ده چوو به سه ر پله که کان و زهق و زۆپ به ده موچاویدا ده یقیژاند «جه وه ری حه یوان، من خوشکی تۆ نیم، من له دایک و باوکی تۆ نیم، من کچی سه میره یا به حریم... تۆ حه یوانی». جه وه ر هینده ی تر شیته ده بوو، پیاوان و خه لک و خوا ده نیشتنه سه ری و ده یانگرت، تریفه که ده سه لاتی به سه ر خۆیدا نه ما بوو وهک بالنده یه کی بریندار ده یقیژاند و ده گریا. پیاوان به پاله په ستویه کی زۆر جه وه ریان له ده رگای حه وشه ده برد به و دیوا، له و دیو وهک گایه کی هار ده ییۆپاند، خۆی پاده پسکاند و تهکانی ده دایه خۆی، به خوشکه شه ریف و ئابروداره که ی ده گوت «قه حبه»، قسه و قسه گه لی نه و تۆ له زاری ده بارین، تا ئه و کاته که س له و شاره دا شتی وه های به خوشکی خۆی نه گروتبوو. ژنه دراوسیکان له ده وری تریفه کۆده بوونه وه که له سه ر پلیکانه کان ده گریا. فهوزیه خان له ته ریقی و حه یاچووندا له هۆش خۆی ده چوو، له ناو چیمه نی حه وشه که دا ده که وت. ژنیک

دهیقيژاند «وهی فەوزیه خان مرد، وهی به قوربانت بـم، وهی به ساقه ی
 حەیاو حورمه تەكەت بـم». پیاوانی دراوسێ ژمارەیان زۆتر و زۆتر
 دەبوو، به هەمووان جەوهر زاهیریان کێشەدەکرده مائیکی دراوسێ،
 له ویشەوه دەنگی نالەنالی دەگەیشته ئاسمان، دووباره له دەستیان
 دەریازی دەبوو، ئەمجاره پووی نەدەکرده وه حەوشی خۆیان. پیاوان
 به دوایدا پایاندەکرد و ئەو وهک پەشەبایه کی شیت له بەرچاو ونده بوو.
 ژنان به پەله جله نەوتاییه کانیان له بەری تریفه داده کەند، فەوزیه
 یاسەمی هۆشیدەهاته وه بەر، کاتیک خۆی له و دۆخەدا دەبینی شەرمەزار
 و شکسته له ژێر بالی ژنەکاندا دەچوو ژووری و زمانی هەلنەدەهات،
 دەبیت ژنیک و پاک و به شەرم له کاتی وادا چی بلیت؟ به لام ئەو
 تاقانه کوپه ی که پۆژیک مایه ی شادی و به خته وهری ژیا نی بوو وازی
 نەدەمینا، دواي چەند سەعاتیک به خۆی و دەمانچەیه که وه دهگه پاپه وه.
 بهس خودا خۆی دەیزانی گەنجیکی مندالکاری وهک ئەو دەمانچە ی له
 کوئ پەیدا کردبوو. بهر له وهی بیتە ژووری به هات و هاواریکی زۆر
 دەرگاکی دەدایه بهر گولله، نالە ی فیشە که کان هەموو گه پە که کیان
 به ئاگادە هیتایه وه. هەندیک پیاوی به غیرهت دووباره دههاتنه وه
 دەست، سەرله نوێ دەبوو به هه رایه کی زۆر، سەرله نوێ خەلک و خوا
 داده بارینه وه. فەوزیه یاسەمی و تریفه زاهیر هەردووکیان له ژووره وه
 دەرگاکیان له خۆیان داده خست، جەوهر به خۆی و دەمانچەیه وه
 خۆی ده کرد به حەوشه که دا، پیاوان دهگەیشته سەری و تکیان لێده کرد
 دەمانچە که ی دانیت، ئەو وهک گایه کی هار به هەر چوارده وری خۆیدا
 هه پەشەیدەکرد، گای هاری چی، وهک شەیتانیک میتشکی له دەستداییت
 و سەری هیتسرتیکی خستبیتته شوین سەری خۆی. ناچار دراوسێیه کی
 موسته شار به خۆی و پاسه وانه کانییه وه دهاته یارییه که وه، فەوزیه له
 ژووره وه دهگیا و تریفه له پەنجەرە کانه وه دهیقيژاند. جەوهر بیتە وهی

سَلْ لَه هېچ بکاتەو ه فېشەکی بە دەرگا و دیوار و پەنجەرەکانەو ه دەنا،
 مَن دەلێم لَه بەرازیک دەچوو شیت بوویت، ئێوە بلێن لَه سەگیک
 دەچوو هاری گرتیبتی. خودایە گەر ئێو موستەشارە نیشتیما نفروشه
 لووتی خۆی نەخستایەتە ئیشەکەو و دەستی خۆی لەو شەو شومە
 وەرەنەدایە، کەس نەیدەزانی چی دەقەومیت، لەوانەیه ئێو کچە پاکە
 کە بەشیکی چیرۆکەکی ئیمە ی دروستکردووە، ببوایەتە قوربانی ئێو
 جانەوەرە بێلغاو. موستەشارە مل ئەستووڕەکە لَه فورسەتیک دەگەر
 پیاووەتی خۆی تیا دەریخات، بە خۆی و پاسەوانەکانییەو خۆیان
 کرد بە حەوشەکەدا. کەس نەیدەزانی بۆ ئاغا ی موستەشار لەو شەو
 درەنگەدا بە تەواوی چەک و عەتادی خۆیەو ئەمادەیه. بە پوخساری
 پیاویک بیهویت ترس بخاتە دلی بەرامبەرەکەیهو لَه جەوهری خوپی
 «هێی کوپە... هێی... ئەو هەرایە چیه ناوتەتەو. پیاویک پیاو بیت
 تەقە لَه خوشک و دایکی خۆی دەکات... ئا چەکیبەکن و بیگرن...
 دە ی هەر ئیستا». لَه چاوتروکانیکدا پاسەوانەکان جەوهر زاهیریان
 قۆلبەستکرد و بردیان. ئەو کۆتایی شەویکی گرنگی ژانی تریفە
 یابەحری بوو. لەو شەووە ئیدی جەوهر زاهیر بوو بە مۆتەکەیهکی
 ترسناک و لە هەموو شوێنیکدا بەدوای تریفە یابەحرییەو بوو. پۆزانی
 دواتر سەلماندیان جەوهر بوونەوهریکی پق ئەستووری ترسناکە، کە
 دەبیت مروف حیسابیکی راستەقینە بۆ هەلچوونە کوتوپرەکانی بکات.
 چەند پۆزیک بێترس و خاترجەم خۆی و فەوزیە یاسەمی لَه مالهو
 مانەو و دەیانویست کۆی ئێو دیمەنە ترسناکە وەک بەشیک لَه
 شانۆگەرییەکی وەحشەتەناک تەماشابەکن کە پەردەکانی دادراونەتەو
 و کۆتایی هاتوو. بەلام پۆزیک تریفە یابەحری و خانمی یاسەمی
 بۆ کرپینی هەندیک پتویستی چوون بۆ بازار، ئەو لَه بەردەم یەکیک
 لَه قوماشفرۆشەکاندا بە خۆی و کێردیکی درێژەو بۆیان دەرپەپی،

به رله وهى ده ستي بگاته قژى تريفه، نه و قيرژاندى و له چنگى مه لهات. فوزه ياسه مى كه به دريژايى ژيانى ده ستي به حياو حورمه تى خوځيه وه گرتبوو، له خه يالى نه ودا نه بوو پوژيک بيت تاوها له ناوه پاستى بازاردا بيته سینه ما. جه وهر له وه قه سهر ييه گه وردها، به و کيرده گه وره يوه دواى تريفه كه وت كه له كاوبويه كى شيندا خيرتر له ئاسك پايده كرد. خودايه خه لكيك هه بوون ته نيا ته ماشاينده كرد و پيده كه نين، هه ردو كيان به خيراييه كى نه وتو تياينده ته قاند، كه س ده رفته تى نه وهى نه بوو بپرسيت چيه؟ چى پويده وه؟. بيهينه پيشچاوى خوتان كچيك له ناو بازارى ئه م شاره چاوچنووك و بيشهرمه دا به پانتوليكى ته سكه وه پابكات، بقيرژينيت، به سهر فهرده نووك و جامه ماستدا بكه ویت، گوڤى ليبيت ژنان پيى بلين «بينابرووه و براكه ي له گه ل خه لكدا گرتوتى». بيهينه پيشچاوى خوتان كچيكى وا نازك ته نيا بو نه وهى خوځى ونيكات، له ناو هاتوهاوى خه لكدا خوځى بكات به مزگه وتيكدا، بچيته ئاوده ستي پياوانه وه، سى سعات له ئادابخانه يه كى پيسدا ده رگا له سهر خوځى داخات، نه يه ته ده رى، بوڤى پاشه لى پياوانى زورخوځى نه و شاره بچى به لووتيدا كه ده سته ده سته دين و ده پون، گوڤى له شلپ و هوڤى ده ست و باو بوڤانى قوونيان بيت. ئاه نه وه نه زمونيكى هيند تالبو تا مردن له يادى ناچيته وه. دواتر سه دجار نه و چيروكه ي بو كچانى مافورخانه كه گيرايه وه، سه دجار گه لاويزخان دايدنه نا و ده يگوت تريفه حيكايه تى مزگه وته كه مان بو بگيرپه وه. هه ر ئافره تيكيش پوييكر دبايه ته كارخانه كه، ده بايه تريفه هه موو چيروكه كى له نوكه وه بو بگيرپته وه، ده بووايه هه مووان سه راسيمه بپوانن و تينه گن، چون كچيكى وه ها خوځى گه ياندوته ئاوده ستي پياوان له مزگه وت. ئاه، به لام كه ده گه يشته سهر نه و به شى كه چون ئيواري گه پراوه ته وه بو مال، ئيدى ده گريا. له گه ل فرميسك و

فيغاندا باسیده‌کرد چۆن فەوزیە یاسەمی لە داخی کوپە تاقانە‌کە‌ی «بە‌رخۆ‌لە‌کە‌ی باوان» «نێ‌ری نێ‌رانی یابە‌حرێ» گریاوه، چۆن تووشی غە‌مێ‌کی ئە‌وتۆ بووه خە‌ریک‌بووه دە‌می خواربێ‌ت، چۆن ئە‌و بە‌پە‌له‌ لە‌ تاک‌سییه‌کی کۆن و پە‌رپۆ‌تدا فە‌وزیە‌ی گە‌یاندۆ‌ته‌ خە‌سته‌خانه، چۆن دکتۆ‌ره‌کان گۆ‌توویانە ئە‌گەر زوو نە‌هاتبای‌تایە دە‌م‌رد. ئینجا باسی سێ شە‌و و سێ پۆ‌ژ گریانێ بی‌پ‌رانه‌وه‌ی فە‌وزیە‌ی خانێ دە‌کرد. تریفە بە‌ دلێ‌کی پا‌که‌وه ئە‌و سە‌ری‌ورده‌ی بۆ هە‌مووان دە‌گێ‌پ‌ایە‌وه، هە‌تا بۆ حە‌سەن تۆ‌فانی‌ش، کە‌ خە‌نده‌ی بە‌م قسانە دە‌هات. هە‌میشە کە دە‌گە‌یشتە ئە‌وه‌ی بێ‌ ئیتر بریار‌دا شوێ‌نی منداڵی خۆ‌م بە‌ جێ‌بهێ‌لم و مالا‌وایی لە‌ خانه‌ی یابە‌حریه‌کان بکە‌م، فرمێ‌سک وە‌ک لی‌زمە‌ی بە‌هار لە‌ چاوانی دە‌بارین.

بە‌لام دە‌بێ‌ت کچێ‌کی وە‌ک ئە‌و بۆ کوێ‌ی بچێ‌ت، جێ‌گایە‌ک هە‌م ژیا‌نی تیا زامن بێ‌ت و هە‌م حە‌یاو حورمه‌تی؟

گیرسانە‌وه‌ی تریفە یابە‌حرێ لە‌ کارخانه‌کە‌ی عە‌بدولقادی‌ری نیا‌دا دە‌گە‌ڕێ‌ته‌وه بۆ برایە‌کی پیا‌و‌چاکی فە‌وزیە یاسەمی، کە‌ دۆ‌ستی‌کی دێ‌رنه‌ی نا‌غای نیا بوو، چە‌ند سالێ‌ک لە‌وه‌وبەر پێ‌که‌وه چە‌ند دە‌ستی‌ک مە‌حبوس و گۆ‌لبە‌هاریان کرد‌بوو. ئە‌و بە‌باشی و دل‌گە‌وره‌یی خۆ‌ی تە‌له‌فونی بۆ کاک قادر کرد، ژنه‌کە‌ی هە‌لی‌گرت، نزیک‌ی سە‌عاتێ‌ک قە‌ه‌یان‌کرد. دوا‌ی ئە‌وه لە‌یه‌ک‌تر ئاش‌کرا‌بوون، شتە‌کان خۆ‌ش‌تر و باش‌تر بە‌پێ‌وه‌چوون. دەر‌که‌وت خانمی نیا کۆ‌نه ناسیا‌وێ‌کی فە‌وزیە یاسە‌مییه، دە‌ جار لە‌ پرسە و پاش‌تی‌لانە‌دا یە‌ک‌تریان بینیه‌وه. کە‌ پێ‌که‌وه لە‌ تە‌له‌فونە‌کە‌دا قە‌ه‌یان‌کرد گە‌لاوێ‌ژخان دە‌ی‌گوت ئە‌یه‌ پۆ‌ تۆ ئە‌وه نیت لە‌ حە‌فلە‌کە‌ی مالی ئا‌فتا‌وی ژنی ئە‌کرە‌مدا، کە‌ وایە‌کی پوله‌کە‌ی مۆ‌رت لە‌ بە‌رابوو، لە‌لای سە‌ره‌وه دانیش‌تێ‌بویت. ئە‌ی نە‌بوو لە‌ تە‌عزێ‌کە‌ی

عوسماندا، ناموزاكه‌ی شه‌فیه خان لای مه‌لا گورونه‌وه بوویت، نه‌ی نه‌بوو كه كه‌كه‌ی عینایه‌ت ته‌خه‌پوجی‌كرد تو تا قعی‌کی زیوت بو هیتا... نه‌ی نه‌بوو... نه‌ی نه‌بوو. ناوهابوو... به‌پیکه‌وت شته‌كان هه‌موو به‌پیکه‌ی پویشتن، گه‌لاویژ باهیر كه نه‌سل و نه‌سه‌بی نه‌و كچه‌ی باش ده‌ناسی، كه زانی به‌سته‌زمانه نه‌مسال تا قی‌كردنه‌وه‌ی به‌كه‌لوری هه‌بوو و وازی له هه‌موو شتیك هیتاوه بو نه‌وه‌ی ژیانی خو‌ی بپاریژیت، دل‌ی نه‌رمتر و خو‌ش‌روتر بوو. كه هه‌موو چیرۆكه‌كه‌یان بو گتیراپه‌وه بی دوودلی گووتی وه‌ك نوری چاوم هه‌لیده‌گرم، بابیت، خو‌ی حه‌زی له جیه نه‌وه بكات. خانم‌کی میهره‌بان بوو هیتد دلنه‌رم و خو‌ش‌خنده قسه‌ی له‌گه‌ل فه‌وزیه یاسه‌میدا كرد، باوه‌پی نه‌ده‌كرد. فه‌وزیه‌ی به‌سته‌زمان نه‌و ماوه‌یه هیتده زه‌جری كیشابوو، وه‌ختبوو باوه‌پی به بوونی مرو‌فی باش نه‌ده‌ما. ناخر نه‌وه‌ی نه‌و له كوپ‌ی خو‌ی بینیبووی كه‌م نه‌بوو. كه ته‌له‌فونه‌كه‌ی داخسته‌وه گووتی سوپاس بو باری ته‌عالا، هیتا خه‌لكی وه‌ها دل‌روون و شیرین له‌فرز له دونیادا ماون.

بو پوژی دوایی تریفه یابه‌حری چوو بو كارخانه‌ی مافوره‌كه، هیتده‌ی گه‌یشه نه‌وئ و ته‌ماشای یه‌كه‌م مافووری كرد، خه‌یال‌تی‌كه‌ی سه‌یر و بی‌وینه‌ی بۆهات.

تریفه یابه‌حری هیتده‌ی یه‌كه‌مین مافووری بینی تیگه‌یشت ده‌توانیت چی بكات. له یه‌كه‌م سه‌عاته‌وه وه‌ك نیگار‌كیشی مافوره‌كان خو‌ی به هه‌موویان ناساند. به خانمی گه‌لاویژ و سه‌ید قادری می‌ردیانی گووت «به‌ره‌مه‌یتانی مافووری ساده و ئاسایی چ سوودی‌کی بو ئیوه نییه، ئیوه كارخانه‌یه‌کی چكۆله‌ن، له هه‌ریم‌كدا ئیشه‌كه‌ن له‌سه‌رتاسه‌ری

دونیادا به مافوور به ناوبانگه . سازاده و نه کتیره ناودارهکانی دنیا دین و له م هریمه وه فهرش ده کپن، جوانترین قالی و قهشه نگترین پاخه ری دنیا به ناسانی له سنووره کانه وه دین به م دیودا . فهرش فروشه کان سه نه تی وه ستاکانی کاشان و ته وریز و کرمانیان له ده سترکردی ئیره پیباشتره . به ره می ئیوه که مه و توانای ئیشتان سنوورداره ، له به ره وه ده بیست شتیک بکه ن ناوازه و تاییه تی بیست، شتیک بیست جیابیت و بناسریته وه .

ده بیست بلیم سهد قادر و ژنه که ی به بوچوون و بیرکردنه وه ی تریفه به خته وه ربوون، له سه ره تاشه وه خوین و بیربیرانده کرده وه ، به لام نه یانده زانی چی بکه ن ؟ . ئیستا تریفه یا به حری ، نه و که خه یالزاده ده یگووت من ده توانم خه یالتان پتیشکه شبکه م، مافووره کانمان له ئیستا به دواوه له مافووری هیچ جیگایه کی دیکه ی دنیا ناچیت، نه له فهرشی کارخانه کان تاران ده چیت و نه له ده سترکاری قالیبافه کان خوراسان . ئیتر له و نه خش و نیگاره کلاسیکیه کۆنه دورده که وینه وه که هه ندیکیان سهدان سالد دوباره ده بنه وه . له ئیستا به دواوه فهرشی تر دروستده که ین، مافووری بیوینه و قالی نه وتو هر که سیک له دونیادا ببینیت کارخانه ی نیای بیریکه ویته وه .

تریفه به نه ندازه یه ک چاونه ترس و پر کاراکته ربوو، ده یوانی دهنگی خو ی به سه ره هه موواندا زالبکات، به لام به ته رزیک ناسک و پووشیرینیش بوو، هه موو ده یانزانی که سیک نییه بیه ویت نه وانی دی وه ک ژێرده سته ی نه و بنوینن . پیشنیاره کانیشی به چه شنیک عاقلانه بوون، نه ده کرا که س بلیت نابیت و نا کریت . پلانه که ی وابوو، ته ونه گه وره کان و نامیره سه ره کییه کان خه ریکی ئیشی ناسایی خوین بن، له پالدا نه و به رپرسی فهرشیک بیت که نه خشه کان زاده ی خه یالی خو ی بن . خانمی نیا ژنیکی گومانکاربوو «به پیچه وانه ی سهد قادری

نیاوه که خۆی دەدایه دەم لافاو و نهیده پرسی بۆ کویم ده بهیت». دواى بیرێكى ورد و دووداییه کی زۆر، بیرۆکه کی تریفه نه رمیکرد و گووتی «نمونه کهم بدهری و دواتر ده پوانین ده شیت چی بکریت و چی بکین». ئەو شهوه تریفه یا به حری نه خشی یه که مین مافووری خۆی کیشا «کچیکی وهک په ریزاد له نزیک ئاوێک دانیشتووه و به دوو چاوی پر خه یال وه کتیب ده خوینیت وه، کورپکی شوخیش له سه ر ئەسپێکی بالدار به رامبه ری وه ستاوه و ته ماشایده کات، ئاسمانی ژوور سه ری کورپه که پرپه له ئەستیره ی گه وه گه وه و دره ختی خورافی، ئاوی ده ریاچه که ش پرپه له ماسی زێرین که به سه رسامیه وه سه یری هه ردوکیان ده کهن، فاسیله یه ک له نیوان کورپ و کچه که دایه ناکۆتا و نه به دی ده نوینیت، په نگه کان هه ستی دا بران و به یه کدی نه گه یشتن ده رده خه ن. پوله کی ماسیه کان یه کی له په نگێکن و شالشیانی کورپه که ش له پيشالی بریسه که داره، شتی که له خه یال و مه ستی له چاوی هه موو بوونه وه ره کاندایه، بایه کی قايم یاری به قژی کورپه که و یالی ئەسه شه شیته کی کردوه، به لام فه زای ده وری کچه که ئارام و سه ره وته، له ئاسۆکانیشدا هه مان بای هار یاری به تیشکیکی غه مگین و په ریشانده کات».

ئوه کورته ی بیرۆکه ی ئەو فره شه بوو که تریفه دا برشت. ده بایه له ماوه یه کی کورتدا ئەو فره شه دروستبکه ن، تریفه هه موو خه یالی خۆی خسته ناو ئیشه که وه. وهک ئەوه ی ئەفسون بنوینیت و خه یال له ئاسمان پاکیشیت، پر ئومید ده ینواند. ئەو خه یال له لافا وره نگه ی ئەو، ده ستوپه نه جی کیژ ه مافوورچه کانی پرکرد له ئاره زوو، ئەوانه ی ئیشیان له گه لدا ده کرد وایانده زانی مه ستن و با له پۆحیاندا هه لیکردوه، وهک ئەوه ی شه پۆل بیانیه یتیت و بیانبات به خیراییه کی ئەفسوناوی

دهجولان. وردهکارییهکانی تریفه، کچه قالیبافهکانی سهرسامکرد، وهک
 نهوهی شتهکان لهسەر لهوحتیکی خهیاڵی چنرابن و نهو سانتیم به
 سانتیم ههلیانگریّت و بیانخاته سەر نهو مافورده. چاری لیکدهنا و
 پیز به دواي پیز دهیزانی دهبیّت نامیرهکان چیبکهن و جولاکان چ
 دهزویهک پاکیشن و له مهودای سهره دهزویهکدا چ پهنگیک بپواته
 پال چ پهنگیک و چ هیلّیک له چ هیلّیک بترازیّت. وهک نهوهی هاریکاری
 دیرینی وهستا نهرمهنبیه کونهکان و خهلفهژنی پيشدهستی قالیچنه
 بهناویانگاکانی تورکومانستان بوویّت، له مافوروی یهکهمهوه، نهاندازهی
 بابته و تیکهلاوی پهنگهکانی بهجۆریکی هیند ریک ههلهدهسهنگاند،
 وهستا باشهکانی قالی و ههرفروشه شارهزاکان ئاسان نهیاندتهوانی
 عیب له نیگارهکانی بگرن و له نهخشهکانیدا گری بدۆزنهوه. ئیلهامی
 شتهکانی له خهیاڵیکی سافهوه بۆدههات، که شهوان بهدهم خهویشهوه
 تیا دهژیا. نهو ماوهیهی کاریکرد نهیهشت کهس مافوردهکه ببینیّت،
 دهیگوت «جوانی پاستهقینه شتیکه وهک بروسکه، دهبیّت کهشوههوا
 برهخسیت تا ئیشی خۆی بکات و گورزی خۆی بوهشیّیت». به
 قاقاوه به کههکانی دهگوت «کچی دایکم، جوانی خۆ ئاو نییه،
 قوم قوم بیخۆیتهوه، جوانی پمیکی تیزه و ناگههان دهتپیکیت، ئیمه
 دهبیّت ئاوها خانمی نیا و عبدولقادی میردی بپیکین».

تریفه به پێوهری پیاوانی نهه شاره جوان نهبوو، بهلام ناسکییهکی
 ههبوو ههموو کهسی دهبزواند. هاتنی تریفه بۆ کارخانهی مافوردهکه
 ههمووانی دلخۆشکردبوو، زۆرجار کهه کرێکاره بهدبهختهکانی دهخسته
 سههههواي پیکهنین و تریقهی بپیرانهوه. ههموو دهیانگوت «بهه له
 تۆ، ئیمه قهت پینهدهکهنین». دواي ماندووبوونیکی سهیر و کارکردیکی
 بیتوچان مافوردهکه تهواو بوو. نهو بهیانیه که دهبوايه مافوردهکه
 نیشاندن، ههمووان خۆیان گورپیوو و له بهردهم ئیشهکهدا وهستا بوون.

تریفه که می‌ک پهنگزهد و په شوکاو ده‌ینواند، ده‌بایه یه‌که‌مین‌که‌س
عه‌بدولقادی نیا ته‌ماشای سه‌نعته ناوازه‌که بکات. کاتی‌ک له‌به‌رده‌م
فه‌رشه‌که‌دا وه‌ستا، ناغا نه‌یده‌زانی چی بلیت. مافوره‌که بیسنور
جوان بوو، پیشت‌ر شتی‌کی له‌و جوړه‌ی نه‌بینی‌وو، به‌خه‌یالی نه‌و
فه‌رش شتی‌ک بوو له‌زه‌خه‌فه‌وه نزیک‌تر‌بوو وه‌ک له‌نیگار‌کیش‌ان.
یه‌که‌مجار‌بوو جوړه نیگار‌یکی وه‌ها ورد له‌سه‌ر فه‌رش ببینیت، که‌رچی
له‌مندالیی‌ه وه‌له‌کوگا و بازار‌پدا سه‌رقالی کرپن و فروشتنی شتی
مال بوو، به‌لام خودی نه‌م فه‌رشه‌ی وه‌ک ورده نه‌ته‌مینیک ده‌بینی که
خه‌یالی فریشته‌یه‌ک بایدادیت نه‌وه‌ک ده‌ست و په‌نجه‌ی نه‌م که‌چه ساده
و غه‌مگینانه. چه‌ندین جار ده‌ستی لیدا و نه‌مدیوه و دیوی کرد بو
نه‌وه‌ی دل‌نیابیت ناخو نه‌وه‌ی ده‌ببینیت راسته یان خه‌یال، نیگاره
یان فه‌رش، نه‌ته‌مینیکی ورده یان قالیه‌کی راسته‌قینه‌یه. بیته‌وه‌ی
هیچ بلیت، چه‌ندجار‌یک به‌ده‌وری مافوره‌که‌دا سوپایه‌وه، چه‌ندین جار
سه‌ری بادا و چه‌ند جار‌یک هه‌ناسه‌ی هه‌لکیشا... دوا جاریش بیته‌وه‌ی
هیچ بلیت، شوینه‌که‌ی به‌جیته‌یشت و پویش‌ت.

حالی خانمی نیا له‌عه‌بدولقادی می‌ردی باشت‌ر نه‌بوو. وه‌ک بینینی
مافوره‌که گژی‌کرد‌بیت و نه‌توانیت هیچ بلیت، وه‌ک کوتوپ‌ر تاي
لیته‌اتبیت و سه‌رئیشه‌ی گرت‌بیت، ده‌ستی‌گرت به‌سه‌ریی‌ه وه‌ و ناهیکی
لیده‌ره‌ات و دوو سڼ جار گووتی «خوایه گیان... خوایه گیان» و
بیته‌وه‌ی هیچ بلیت، دور‌که‌وته‌وه. پوژیک تیپه‌ری و که‌س قسه‌ی
له‌گه‌ل تریفه‌دا نه‌کرد. نه‌و شه‌وه تریفه یابه‌حری خه‌وی لینه‌که‌وت.
بو پوژی دوا‌ی خانمی نیا و عبدولقادی می‌ردی بانگیان‌کرد و به‌ر‌ابه‌ر
خویان له‌کورسیی‌ه‌کی چه‌رمی گه‌ورده‌دا دایان‌ا. سه‌ره‌تا عبدولقادر
پی‌گی‌ووت «کچم تریفه، ده‌زانم نیستا چه‌زده‌که‌یت پای نیمه له‌سه‌ر
فه‌رشه‌که‌ت بزانی‌ت، هه‌ردوو‌کمان ناگادارین تو به‌دل و به‌گیان

نیشت لەو مافوورەدا کرد، گلەییەمان لە تۆ نییە، گلەییەمان لە جوانی مافوورەکە نییە... بەلام شتیکی تێدایە لە مافووری ئاسایی ناچیت... شتیکی سەیر کە ناتوانین بە تەواوی ناوی بنێین».

گەلاوێژخان دەستی بە نیوچاوانییەوێ گرتبوو، گووتی «شتیکی تێدایە بە کەلکی بازارپ نایە، زیاتر لە تابلۆی نیکار کێشان دەچیت. فەرش جوړیکی ترە، فەرش بەبێ زەخرەفە نابێت، لەوێش بترازیت هەستەکەم ئیچگار جوانە... هێندە جوانە مەرۆف لێبترسیت. هێندە جوانە مەرۆف نازانیت چۆن نرخێ لەسەر دانیت».

تریفە بە دەنگیکی گریاوێ گووتی «من دلنیام بۆ بازارپ دەبیت، دلنیام، بینێرنە بازارپ و ببینن. خەلکیک لێمانی دەکەن».

سەید قادری نیا دەستی خستە سەرشانێ و گووتی «تریفە تۆ بە هەلە تیگەشتوویت، ئێمە دەزانین بازارپ دەبیت، دەزانین دەفروشریت، بەلام دەرەنجامەکی چییە؟ تۆ بیرت لە دەرەنجامەکی کردۆتەو؟». تریفە وەک ئەوێ لە هیچ تێنەگات سەیریکی گەلاوێژخانێ کرد و گووتی «تێناگەم، خانم گیان، هیچ تێناگەم».

گەلاوێژ پێیگووت «دلنیام داوای فەرشی ترمەمان لێدەکەن، دلنیام بەرپرسە بەرزەکان و موستەشارەکان و پیاوانی حوکومەت داوی ئەم نمونەییە دەکەن، ئیتر پێیان دەکرێتەو و ژیاومان لێتالدەکەن. من و قادر، حەزناکەین ئەوانە ببینن، لە دەردی سەری زیاتر هیچیان بەدواوە نییە. داوی ئەوێ خۆ تۆ تا دنیا دنیاوە لێرە نامینیتەو، لەم کارخانە پێس و پۆخەدا دانانیشیت فەرش بۆ من دروستبکەیت. دەبیت برۆیت فریای ژیاانی خۆت بکەویت، بە تەنگ دایکە داماوێکەتەوێ بێت. داوی ئەوێ مافوورەکە شتیکی تێدایە لە تلیاک دەچیت، مەرۆف گێژدەکات، بەرەو خەیاڵات پایدەکێشیت، بەرەو دنیاوەکی تر، خواوە گیان، چیت بۆ باسبکەم... کچم هەموو کەس بەرگەیی ئەو خەیاڵانە

ناگریت».

تریفە ئیستا لە خوڤشیدا پێدەكەنى، دڵنیاوو كێشەى فەرشەكەى ئەو نىيە ناچیز و ناڤىك بێت، بەلكو ئەوێهە كە قەشەنگ و بېۆتێهە. بە جۆش و خرۆشى ھەرزەكارىكەو ھاوارىكرد «ئاسانە خانم، باوهرپت بێت زۆر ئاسانە، لێرە فەرش نافروشین، لە بەردەرگاكە دەنوسین فەرش نافروشین، یەكێك دەكەین بە وەكیل، ھەر كەس ھات دەلێتین فەرشان نىيە، پارەى زۆرى دەخەینە سەر، با نرخەكەى لێرە لە نرخى بازار بەرزتر بێت، باوهرپت بێت خانم ئاسانە، با ماوہیەك تاقىبەگەنەو و ببینن».

خانمى گەلاوێژ و سەید قادرى نیا نەیان دەزانى چى بڵێن، ھەزىاندەكرد سنوورى بازارەكەیان گەورەبكەن، شتى نوێ بھێنن، زیاتر بفروشن و ئامىرى تازەتر بۆ كارخانەكە بكپن، بەلام لەو دەترسان بكەونە بەرچاوى ئەو ھەموو دز و درۆزنى لەم شارەدا بۆلۆبونەتەو. دواى چەند پۆژ بىركردنەو، دواى ئەوێ ھەمافوورەكەیان نىشانى چەند فەرشفروشیك دا، ھەندىك ھاوړپى بەسەلىقە قسەى خۆیان تىادا كرد، گەيشتنە ئەو بېوايەى دەستى تریفە ئازادبەكەن و لێگەپۆن بېبەرەبەست مافوور دروستبكات. ھەموو شتىك باش بەپۆھەچوو، زۆر شتى جوانیان بىنى و زۆر شەوى شاد و خەيالىيان بردەسەر. بازارپیان بېۆتێهە و فروختیان بێئەندازەبوو، كالايان گەيشتە دەفەرى دوور و سەر زەمىنى دىكە، سالانىكى دووردریژ وایاندەزانى، ئەو بېپارە باشتري و بوێرانەترین بېپارە دابىتيان. بەلام نا، دواى تېپەپىنى چەند سالىك، ئىوارەيەك سى پىاوى بۆشناخ و ھاوړەنگ و سمیل پەش لە بەردەرگای كارخانەكەیان دابەزىن، ئەو ئىوارەيە تىگەيشتن ئەو بېپارە ھەلەى ھەرە گەورەى زىندەگى و فرىوى ھەرە ترسناكى ژيانیان بوو.

دواھەمین نامەى باران شوکۆر «ھاوینی ۲۰۰۴»

لە پۆژیکى مانگی ئابى سالى دووھەزاروچواردا، بە خۆى و جانتايەكى
کۆنەو، لە پێشەم ئوتیلی «بەفر و سەراب» دا لە تاکسییەک دابەزى،
پیاویکى درێزى باریک بوو لە پانتۆلیکى تۆزاویدا، بالای لەسەر و دوو
مەترەو بوو، قژیکى سپى درێز و دەموچاویکى ساف و پاک تاشراوى
هەبوو، سەروسیمای هەموو تۆز و خۆلى پێگا بوو. لەگەڵ پیسی و
ناپیکى جەلەکانیدا، لەگەڵ لەپ و لاوانى جەستەیدا شتیکی لە پوخساریدا
بوو پادشا و ئەمیرە کۆنەکانى بیر مەروڤ دەهینایەو. لەو دەچوو
دیمەنى ئەو شارە گێژیکردبیت، کە لە تاکسییەک دابەزى و جانتاکەى
لە سندوقەکە دەرھێنا، چاوانى بە ئەندازەیکە کرابوونەو، پێدەچوو
هەر ئیستا شتیکی ترسناکى بینیبیت. بە ماندووبوونیکى (تۆرەو، وەک
یەکیک لاشەیکە پاکیشیت، جانتاکەى بەرەو ناو ئوتیلەکە پراکیشا. دواى
بیسەتوچار سالى یەكەمجارى بوو بگەرپتەو. کە پاسپۆرت و بەلگە
ئینگلیزییەکانى دا بە خاوەن ئوتیلەکە، دەنگیکى غەمگینى لێوھات،
ورتهیکى کورت و خنكاو. خاوەن ئوتیلەکە پیاویکى چکۆلانەى سمیل
باریک بوو، لەو سمیلانەى لە نیوهدیتریکى قرتاوى سەرنامەیکى بۆر
دەچن. کابرا سەرى هەلبەرى، وەک بوونەوهریکى ناسروشتى و مەخلوقیکى
ناشیرین بینیت زەردەخەنەیکى پیسی گرت. شتیکی چەپەل لە
پوخساریدا بوو، مەکرکی تیکەلەو بە گومان و دلپىسى. هەر کاتیکی
یەکیک لەم کوردانەى ئەوروپای بدیبایە، نەیدەتوانى پێنەگەنیت، هەموو
ئەوانى بە کۆمەلیک نازەلى گێژ دەزانى کە دەتوانیت بە کەیفى خۆى

گالتە بە ەقلىيان بكات. پقيكى گەورەى لىيان بوو. بە ھاوپىكانى دەگوت، تا بۆم بكرىت قۆلىيان دەبرىم، ئەى چۆن، ئەوان چىن؟ كۆمەلىك جانەورن پارەى مفتيان دەستكەوتووه. بەلام پىدەچوو پىشتەر كەسىكى وەھا درىژ و لاوازى نەبىنىبىت، كەسى نەبىنىبىت بەو چەشنە قزدرىژ و پەنگ بىزىكاوبىت. كابراى مىوان نىگايەكى وا پەشوكاوى ھەبوو، دەتگوت ئىستا لە شەپە تەنگىكى سەخت ھاتۆتەدەرى. گەرچى بە پوخسار و پەنگى پىستىدا گەنج دياربوو، بەلام سەرى تەواو سىپى بووبوو. تا ئەو كاتە ھەر كوردىكى گەپاوه پووى لەو ئوتىلە كوردىت، ھەموو لووتبەرز و فىزن بوون، ھەموو دەيانەوئەت وەك جۆرە «تەيرىكى دانسقە» سەيرىكرىن. بەلام ئەمەيان پەشوكاوتر و ئالۆزتر ديارە. لەگەل ئەو ھەموو قەد و قامەتە بەرزەيدا، لەگەل ئەو وىقارە نەئىنى و دەسەلاتە سەيرەى ناو پوخسارىدا شىت و بىئارام دەنوئىت. خاوەن ئوتىلەكە بە لاقرىتيەو ھەگوتى «خۆشھاتىتەو، بۆ كوردستان... بىرماندەكردى، چەند سالا تۆ لە كوئىت؟». بىئەو ھەى گوئىداتە ئەو خەندە چەپەلەى سەر پوخسارى كابرا، بە كوردىيەكى ساف ھەگوتى «ژوورىكى ھىمەم بەدەرى، ژوورىكى ھىمەم». لەگەل وشەكاندا بە جىدىيەتتىكى زۆرەو سەيرى كابراى كرد. خاوەن ئوتىلەكە كەمەكىك سەلمىيەو ھەگوتى «بەسەرچاو ھىمەنترىن ژوورت دەدەمى».

پاش ئىستىك بە ھەمان دەنگى قوول و غەمبارەو، پەنجەى لە پووى كابرادا بەزكردەو ھەگوتى «باش پاسپۆرت و بەلگەكان ھەلگەر، دواىى تۆ خۆت بەرپرسيارى، لە ھىچ شوئىنكى دوتىادا پاسپۆرتەكەم وئەبوو، تىدەگەيت، نامەوئەت شتەكانم لىرە وئەبن».

دەنگى بە جۆرىك بەھىز و نىگاي بە ئەندازەيەك پىر وىقار و دەسەلات بوو، كابرا خەندەكەى شارەدەو ھەگوتى كەمەكىك گەپايە دواو. دياربوو لە خەندە بىمانا و پىسەكانى خۆى پەشىمانە. بەپىزىكى زۆرەو ھەگوتى

«کەس هیچی لەلای ئیمە و نناپیت، بە پێژتان دەتوانن پاسپۆرتە کە هەلگرن و شوناسنامە کە جێبەجێلن، دەمانبۆرن، ئیمە شتی کە سەمان ناوێت، بەلام ئاسایش هەندیک شەو دین و شوناسنامەکان دەپشکنن، ئەو پێشمەرجی ئەوانە. هەرکەس شوناسنامەی نەبوو، نابیت لە ئوتیلدا بخەوێت».

بێ ئەوەی سەیری کابرابەکان، گووتی «بە ئاسایشەکان بۆ، ئەوەی شوناسنامەی نەبێت ئەرزى خودا ژۆر و زەبەندەیه تیا بخەوێت». کابرا دانیابوو، ئەم پیاوێ کە سێکی ئاسان نییە. پێشتر میوانی لەم جۆرەى نەبینیبوو. خۆی بە پێژکی ژۆرەو جانتاکەى بۆ هەلگرت و بەرەو ژۆری ژمارە ۲۱۲ پێشیکەوت. ئەو باشترین ژۆری ئوتیلە کە بوو، پەنجەرەکانی گەورە بوون، دیمەنەکەى خراپ نەبوو، کەمتر لە ژۆرەکانی دیش دەنگی ماشین و وەرەى پاسی دەگەشت. جانتاکەى بۆ هێنایە ژۆری و بە حورمەتەو گووتی «بە پێژتان پشووێ خۆتان بدەن، ئاوی گەرم هەیە دەتوانن خۆتان بشۆن، گەر خواردنیشتان ویست بۆتان داوادم، ئەم ناو پەرە لە چێشتخانەى باش».

بێ ئەوەى وەلامیبداتەو، سەیرکی ژۆرەکەى کرد و دەستیکی بە دیوارەکاندا هێنا و لە ژێر لێوییهو گووتی «تۆ دەتوانیت بپۆیت، دەتوانیت بپۆیت، دەمەوێت بە تەنها، نامەوێت هیچ بخۆم».

کابرا بە ئارامی دەرگاکی داخست و بە جێبەجێشت. کە کابرا پۆشت، بە هێمنی کراسەکەى داگەند و لەسەر لێواری قەرەوێلە کە دانیششت، ئێستێکی کورت چاوانی لێکنا و هەناسەیهکی قوولێ وەک هەناسەى یۆگییەکان هەلکێشا، پاشان بە دەنگی بەرز گووتی «چەند کات دەوێت، بۆ ئەوەى بیدۆزمەو؟ چەند کات دەوێت؟ هەفتەیهک، مانگیک، سالیک...؟؟». لەسەرەخۆ زیرەى جانتاکەى پراکێشا، لە بن ئەتلەسیکی شەرەو کە پتر لە بیستوچار سالی بوو بەردەوام پێی بوو. فایلیکی شینی ئەستووری دەرھێنا و کردییەو، نامەیهکی لە فایله کە

دهرهينا و له سهره خو داخسته وه. پارچه كاغه زيكى ساده بوو، يه كييك به ده ستوخه تيكى ورد شتگه ليكي نوري له سهر نوسيبوو. وهك هه موو جاره كانى تر، يه كه مجار سه يري دوا هه مين لاپه رهي كرد، سه يري ناوى پشت كاغه زه كه «باران شوکور»، ناوى خوشكه زا غه مگينه كه ي، ته نيا كچه كه ي «گولستان شازه مان» ي خوشكي. نه و تاكه كه سيك بوو له نيشتيمان وه نامه ي بو ده نارد. له و پينج ساله ي دواييدا پتر له سي وسى نامه ي بو نوسيبوو، هه ميشه نامه كانى وا ده ستيان پيډه كرد «خالى خوشه ويستم، بي زارى خه ريكه ده مكوژنت». هه ر سي وسى نامه كه ي به و جوړه ده ست پيډه كات، هه مووش به وه كو تايى دين له دوا سوچى به تالى نامه كه دا، له جيگايه كدا كه به نه ستم شوين ماوه ته وه، نوسيويتى «خوشكه زاي ناكامى خو ت - باران شوکور». هه ميشه نونى بارانه كه ي خستوته سهر نه لفه كه، كافى شو كوره كه ي به رزكردوته وه، نه لفى يه كه مى بارانه كه ش وهك نه وه ي بفرپت، به رزبوته وه. نوسينيكي سه يره، له هه ر جيگايه كي دونيادا ببينيت ده يناسي ته وه. دوا هه مين نامه ي پينج مانگ له مه و بهر پيگه پشت، له و كاته وه نيدي ده نگ و سه نكي نيبه. له و پينج ساله دا، نه م ته نيا سى نامه ي نور كورتى بو نوسيبوو، دلنياش نه بوو ناخو نامه كانى گه يشتون يان نا؟ به لام باران وهك دلنيابيت نه وى به رام بهر گو ي ليده گرت و ده يخوين ته وه، نامه كانى به قوول و پاستگو ي بو نوسيوه. كاتي ك دلنيابوو نيدي نامه ي دي كه ي بو نايه ت، برياريدا بگه رپته وه و سور اغييكات. له بهر هو يه كي نه زانراو، له بهر ترسيكي قوول و ناوه كي پوژ دوا ي پوژ سه فهره كه ي دوا ده خست، هه نديك پوژ له به يانييه وه تا نيوارئ به پوخي ده ريادا پياسه يده كرد و چاوه پوانى هاتنى نامه يه كي تر بوو، نيواران ده چووه سهر به رديكي گه وره ي نزيك كه نار و قسه ي له گه ل زه ريادا ده كرد، له و بيستو چوار ساله دا فيربووبوو كه ده بيت قسه له گه ل شتيكدا بكات، له گه ل به رديكدا، يان گولي ك، يان

بالئندەيەك. بەر لەو نامانە پەيوەنديەکی بە کوردستانەو نە مابوو، هیچ پەيوەنديەك، نە یوئستبوو شتیک لەو ولاتەو ببيستت، هەتا ھاوڕێیەکی کوردیشی نەبوو. لە سەر دەمی کارەساتە گەورەکاندا سەراسیمە بەرابەر تەلەفزیۆنەکان دانیشتبوو، ئازارە گەورەکانی خەلکی بینیبوو، وەك ھاو دەردیی لە گەڵ هەموو ئادەمیزادیکدا غەمی خواردبوو. بەلام هەردەم شەوان پۆیشتبوو دەری، لە هەوای ئازاد و لە ژێر هەور و ئەستێرەدا مەست بووبوو، هیچ شتێکی نەکردبوو، پێگای نەدابوو هیچ نازاریکی نیشتمان قولل ببیریت و تیز بە پۆچیدا تێپەڕیت، ئەو دەیتوانی چی بکات؟ هیچ. لە بڕوایەکی قوللەو بپاریدابوو غەم بۆ ولات نەخوات، وەك زۆر لەوانە ی سالاگەلێکی بێشومار تاراوگە دەکەون، بۆ ساتیک هەستی نەکردبوو شوێنێکی هەیه ناوی نیشتمانە. بەدریزی ژانی گالتهی بە نیشتمانپەرەری ھاتبوو. نیشتمان ئەو جێگایەبوو كە ئەو ساتە تیا دەژیا، ئەو چرکە یەبوو كە بە ئارامی هەناسە ی تیا هەل دەمژی. زۆریە ی پۆژ قژی دەشت، پێش و سمیلێ دەتاشی، جلی چەرمی لە بەردەکرد و سوار ماتۆرێك دەبوو و وەك شیت بە سەر ئوتۆبانە دوور دڕێژەکاندا دەپۆی. نیشتمان بۆنی ئەو درەختانەبوو كە با لە كەنارەو دەیهێتایە سەر ئەو پاستە پێگا ئەژدیا پەنگانە. کوردبوون لای ئەو پیربوون بوو وەك قەرەجێك لە سەر شەقام و ئوتۆسترا دەکانی ئەم دونیایە. کوردبوون مانای ترس لە دیوار، هەلھاتنێکی ئەزەلی لە بەر یەستەکان. کوردبوون مانای وەك شیت ماتۆرەكەت لیخوڕیت و ئاو پەنە دەیتەو، مانای بتوانیت وەك دیلیك لە دۆزەخ هەلھاتبیت، پێ بە بەنزیندا بنییت و نەپرسی لە دوا ی منەو چی لە دۆزەخدا پوودەدات. کوردبوون مانای ئەو ی تووشی دەردێك بووبیت هەموو ژيانت هەلبدەیت دۆزەخ لە بیر خۆت بەریتەو، هەموو شتێکی کوردبوو بۆ ئەو ی دۆزەخی بیرچیتەو. بەر لە پێنج سال لە مەو بەر كە یەكەم نامە ی بارانی بۆھات، نۆزدە سال بوو هیچ

هه واليكي بۆ خوشك و دايكي نه ناردبووه وه، ده يويست هه موو دونيا وا
 تيبيگات كه مردوه، ده يويست نه و ته مه نه ي ماوي تي وهك گه پوكيكي
 شيت بزي، بيره بكرپت و بيخواته وه و قوتوه كانى به پى پانكات وه و
 به خو ي بلپت من به خته وه رم. كلويكي سوورى ماتورسواره كان بكا ته
 سر و له گه ل بادا وهك راكي تيكي ده رپه رپو به ره و ناديار ده رچيت،
 له ماتوره كه ي دابه زيت و سوار كه شتويهك بيت و نه پرسيت بۆ كو ي
 ده چيت، گرنگ نه وه يه هه ستبكات له دوزه خوورده كه ويته وه، ده چيت
 بۆ جيگايهك هيج شتيكي تي دا نيه كه ولات و كورد و نيشتيما ني
 بيربخاته وه. به خته وه ترين ساته كانى نه و ساتانه بوون كه ده يزاني
 به رده وامه له هه ل هاتن، خوشبه ختترين كه س لاي نه و مه خلوقيك بوو
 هه ميشه هه لپيت، هه ميشه بۆ پيشه وه ده ريازيت، وهك نه سپيكي شيت
 ته كانبدات و نه زانيت بۆ كو ي غارده دات. كوردبوون بۆ نه و غاردانيكي
 بيپرانه وه بوو وهك نه سپ، بازدانيكي گوره بوو بۆ ناو ناديار. گرنگ
 نه وه بوو نازاد بيت، ديواريك نه بيت ديليبيكات، زنجيريك نه بيت له م سر
 نه ستيره يه كي شيبكات نه ناو چوار ديوارى خو ي تا دانيشيت و بيربكات وه،
 بپرسيت من كي م؟ چيم؟ له كو يوه هاتووم؟. دوا ي بيستوچار سال
 ئيستا له م ئوتيله پيسه دا داده به زى و له م كونجه سه يره دا ده گيرسايه وه.
 ناخ خوايه باران شوكور كي يه؟ كي ده لپت هه ليه كي كو شنده له
 هه موو گه مه كه دا نيه؟ كي ده لپت خوشكه زاي وا ي هه يه. به لام باران
 شوكور هه ر كه سيكه گرنگ نيه، گرنگ نه وه يه بۆ پينچ مانگه نامه ي
 بۆ نانوسيت؟.

به په شوكانتيكي زوره وه، وهك بيه ويت له شتيك تيبيگات، دوا هه مين
 نامه ي ده ره ينا و دو باره به دهنگى به رز خو ينديه وه:

«بۆ خاڵی خوڤه‌و یستم

من بیزاری خه‌ریکه ده‌مکوژیت

له‌ نامه‌ی پێشوووتردا هه‌موو شتی‌کم بۆ باسکردیت، شته‌کان زۆر خراپ ده‌پۆن، هه‌ستده‌که‌م می‌رده‌که‌م به‌ هه‌موو شتی‌گ ده‌زانیت. ئه‌گه‌رچی من نامه‌کانی ئه‌و کوڕه‌م هه‌موو سووتان، ئه‌گه‌رچی دواجار پیم‌گوت نامه‌وێت ئیتر بتبینم، ئه‌گه‌رچی هیچ ئافره‌تی‌گ نییه‌ له‌ دنیادا بتوانیت به‌و کوڕه‌ بلێت «نامه‌وێت بتبینم». به‌لام شته‌کان زۆر ترسناک ده‌چنه‌ پێش. دوینێ شه‌و ئاگاداری‌بوم می‌رده‌که‌م ئه‌و پیاوه‌ی هینا... مورت‌ه‌زای شه‌یتان... خودایه‌، خاڵۆ، تۆ نازانیت، ئه‌و چ پیاوی‌کی خراپه‌. پێشتر کچی‌کی هاوڕیم بۆی باسکردوم، ئه‌و مه‌خلوقه‌ ناشیرینه‌ سه‌ر‌وه‌سالی له‌هر مایێ‌کدا ده‌رکه‌وێت کاره‌ساتی‌گ پووده‌دات. ئه‌وه‌ دووهم جاری بوو بێت بۆ مایی ئیمه‌، دوینێ وه‌ک سه‌گ شانی سامانی می‌ردمی ماچکرد و به‌ پێکه‌نینی‌کی ناشیرین گوتی «بارۆنی کوله‌که‌ ئیوه‌ هه‌رچی‌یه‌کم پێ‌لێن، هه‌ر فەرمانی‌گ له‌ ئیوه‌وه‌ ده‌رچیت، به‌سه‌ر سه‌ر جێبه‌جێده‌که‌م». ویستم بزانم باسی چی ده‌که‌ن، به‌لام نه‌توانی، ده‌رگا و په‌نجه‌ره‌کانیان هه‌موو داخست، له‌ ژووریشه‌وه‌ په‌رده‌که‌یان دادایه‌وه‌، ورته‌یه‌کم نه‌بیست، پێده‌چیت له‌ ژووریشه‌وه‌ به‌ چرپه‌ قسه‌یان کردبیت، جارجار گویم له‌ قاقا‌کانی مورت‌ه‌زای شه‌یتان بوو، که‌ زۆرجار له‌ خۆیه‌وه‌ پێده‌که‌نیت. ئه‌وه‌ دووجاره‌یه‌کی‌کی نه‌ناسیاو نامه‌یه‌کم بۆ ده‌نی‌ریت و پێده‌لێت «برۆ، باران خان برۆ... چونکه‌ بارۆن و مورت‌ه‌زای شه‌یتان ده‌یان‌ه‌وێت بتکوژن... برۆ». خاڵه‌ تۆ نازانیت مورت‌ه‌زا چ پیاوی‌کی ترسناکه‌... له‌چ‌ه‌ند ئاهه‌نگ و داوه‌تدا بینیمه‌، له‌ خۆیه‌وه‌ پێکه‌نیوه‌. خاڵه‌ گیان له‌ دوا ئاهه‌نگدا به‌رده‌وام سه‌یری منی ده‌کرد، شه‌وی‌کی ناخۆش بوو. ده‌بوا‌یه‌ بجوینایه‌ بۆ یانه‌ی «نه‌مام». ئه‌وه‌ یانه‌یه‌کی گه‌وره‌یه‌، تورکی‌کی پیس و پۆخل

دهبیات به پړوه، که نه خوږی و نه ښه کوی له و تورکانه ناچن که له
سه ته لایتدا ده یانې نیم. کچیکې هاوړېم تورکیای بېنیوه، په غنی شوویکړد
به کورپیک و چوو بؤ نه سته مبول، دواتر نازانم چی پوویدا، پوړژیک به
گریانه وه که پایه وه و نه لقه کوی نارده وه بؤ مالی کورپه که. نه و ده لیت
تورکه کان گهر مه کیاج نه که ن و عه ده سه دانه نین جوان نین. نای
خوایه، خه ریکه وه که همیشه سهری تو به شتی پرپوچه وه ده یشینم،
به لام من لیتره دا له ناو نه م ژن و پیاوانه دا له شتی پرپوچ زیاتر
هیچ نابیستم. نه و شه وه شه پیکې گه وره بوو له سهر نه وه ی تورکه کان
جوانترن یان ئیرانییه کان، خودای گه وره پیاووه کان هه موو چرپه چرپیان
ده کرد و پیده که نین، نیمه ی ژنه کان هه موو ده مانزانی ده لیتن چی، نینجا
نیمه ی ژنه کانیش هه موو چرپه چرپمان کرد و پیکه نین. من سهری
چوارده وری خوم ده کرد و نه مده زانی چی بلیم، ژنیکې تیدابوو ده یگوت
«وه ی نیوه چوزانن، من له تاران ژیاوم، به و خوایه کورپې فارس
لییان جوانتر نییه». من بؤ نه وه ی زور گه مژه دیارنهم، به راوردی دوو
گورانییېژی کونی ئیرانی و تورکم به یه کدی کرد، کچیک گوتی «په زات
خواته وه چه ند کونی، که ی مودی نه وانه وه ماوه، ئیستا مودی مه نسور
و تارکانه»... لیتره به ده گمن په کیکی عاقل ده دوزمه وه قسه ی
له گه لدا بکه م، هه موو ده لیتن کچ نه و شتانه ی ناویت. هه موو ده لیتن
من به خته وترین که سم، میرده که م ده وله مه نترین پیاوه، که چی بیتزاری
خه ریکه ده مکوژیت. نه و شه وه له ناهاهنگه که دا مورته زای شه یتان
زور سهریکردم، هه ر جاریک که سهریده کردم پیده که نی، نه و دانه
زهر د و زه قانه ی ده مترسی نیت. سهرتا له سهر میژیکې تر دانیشتبوو،
له ویشه وه سهریده کردم، که که ی ته نیشتم چپانی به گویمدا «خوا
په حببات، مورته زا زور سهرتده کات» هه موو ژنه کانی سهر میزه که به
چرپه به یه کیان ده گووت که مورته زا زور سهری من ده کات. ژنیکیان

دەستی خستە سەر دڵی و گروتی « توخوا وامەلێن... لەوانە یە هیچ نەبێت، ئەو ددان سەگە ئەمانی نییە». من بە درێژایی ئەو شەووە ویستم سەیری نەکەم، بەلام پاش ماوێک هاتە سەر میزەکه مان، بە زەردەخەنە پیس و چەپەلەکانی خۆیەو بێتەوێ شەرم لە میژدەکەم بکات، بە دەنگی بەرز گروتی «باران خان، ئەمشەو زۆر جوانیت». خۆیە گیان، خۆ ئێرە ئەوروپا نییە، کەس لێرە ناتوانیت لە ناو کۆمەلێک خەڵکدا بە دەنگی بەرز بە ژنی کەس بلیت «تۆ جوانیت». با من جوان بم، پیاو نابێت بە دەنگی بەرز پێمبلیت «تۆ جوانیت». میژدەکەم هیچ قسەی نەکرد، هیچ، من وامدەزانی توپەدەبێت. جار بوو لەسەر شتی بچوکتەر توپەبوو. کەچی گروتی «جوان دەبێت، بۆ جوان نابێت، خەریکە خۆیندنەکە ی بۆ دەرەدەچێت، دەروات بۆ ئینگلتەرە یان ئەلمانیا». هەموو چەپەسان، هەموو سەیری منیان کرد، من نەمدەزانی بلیت چۆ، خودا دەزانیت ئاگام لە شتی وا نییە، یەکەمین جار بوو شتی وابیستم. مورتەزا بە دەنگێکی زۆر بەرز پێگەنی، بە ماناوە سەیری کردم و گروتی «ژنی بارۆنی کولەکە شایستە ی هەموو شتیکی». من زۆر بەستەدەبووم کە پێیان دەگروتم ژنی بارۆنی کولەکە. هەستمکرد شتیکی قورس بەرگەرۆم دەرگرت، هەموو سەیری منیان دەکرد و پێدەکەنین، من خەریک بوو دەستبکەم بە گریان. بۆ ئەوەی لە بەرچاوی ئەوان نەگیرم، جانتاکەم هەلگرت و چووم بۆ تەوالیته کان. کە هەستام لە هەموو میژدەکانەو سەیریان دەکردم، هەموو میژدەکان. کە بەلای ئەو پیاووە سەرخۆشەنەدا تێپەریم، یەکی توانجیکیان تێگرت. لە تەوالیته کە بێتەوێ گوێدەمە مەکیاجەکەم، بێتەوێ گوێدەمە کراسە شیفۆن و گرانبەهاکەم گریام، زۆر گریام. کە ژنیکی تر هاتە ژوورەو، بۆ ئەوەی زۆر گوێی لە هەنسکەم نەبێت خۆم گرت، بەپەلە چاووم سپی، بە پەلە ماسکاراکەم دەرھێنا، بە

به له خوّم به جورّيك بۆيه كرده وه كه س نه زانئيت گريام. به لام هر كه س سه يريكرده مايه ده يزاني گريام. نهو شه وه ئيتير قسه م نه كرد. كه گه پايه وه ميژده كه م مه ست بوو، كه مه سته ديّت ده توانئيت باشتير درويكات، پياوه كانى ئيره كه مه سته بن باشتير درۆده كن، هه موو نهو درويانه ي به هوشيارى بۆيان ناكريّت به مه ستي ده يكه ن. له ئوتومبيله كه دا به منى گووت «خرپن گيان، نه ي چۆن، ده تنيّر م بۆ نه لمانيا. هه موويان وا ده كن، ژن و كچى خويان ده نيّر ن بۆ ده ره وه، تۆ بۆ وانه كه يت، خو تۆ له وان كه متر نيت، تۆ نالئيت خالئيك م هه يه له خاريج. چى ده كه يت، ماوه يه ك بچۆ بۆ لاي نهو». من ده مزانى درۆده كات، پيّمگووت بۆ درۆم له گه لدا ده كه يت، بۆ؟ من ژنى تۆم. به نازكى سه يريكردم و گووتى «وييشش به به گيان، چۆن ده توانم درۆ له گه ل تۆدا بكه م». ئينجا به خيّر اى ليخوپى... به خيّر اى، وهك نه وه ي توپه بوويّت، وهك نه وه ي گالته ي به من بيّت، گالته ي به هه موو قسه كانم بيّت، له ناكاو ئوتومبيله كه ي وه ستان و پر به دنيا فيژاندى «نه ي تۆ چۆن ده توانيت درۆ له گه ل مندا بكه يت، تۆ؟». من ده ستمكرد به گريان و هيچم نه گووت، نه مده زانى چى بلّيم، نه مده زانى نهو پاسته كات يان من؟. نهو شه وه به جيا خه وتين، لهو شه وه وه ده ترسم. خاله گيان خۆزگه تۆ ليّره ده بوويت. ئيستا ليّيده ترسم. هر شتيك م بۆ پوونبيّته وه بۆت ده نوسم، هر شتيك، هيوادارم ليّم زوير نه بيت، ده زانم ديّته وه، من ده زانم، گرنگ نه وه يه بتبينم و باوه شت پيا بكه م. غه م له من مه خو، غه م له م خوشكه زا غه مگينه ت مه خو. نه گه رچى هه نديجار زۆر هه ست به لاوازيى ده كه م، به لام هه نديجار هه سته ده كه م زۆر به هيّزم. نه گه رچى هه نديجار هه ست به ترس ده كه م، به لام هه نديجار يش هه سته ده كه م له هيچ ناترسم. ده بيّت ناگات له خۆت بيّت، ليّره ده ليّين نه وروپا زۆر سارده. هه نديجار له سه ته لايته كه دا

سەیری کەناله‌کانی ئێوه دەکەم، دەلێم خواپە چەند خۆشە خاڵم لەو
جیگا خۆشەنە دەژی. لە بەر من ئاگات لە خۆت بێت، زۆر زوو نامە ی
تەرت بۆ دەنوسم، بەلام هەر چییەک بوو نیکەران مەبە. وەعدەم بەرێ
نیکەران نەبێت. باشە؟ چاوانت ماچدەکەم. خوشکەزای ناکامی خۆت
- باران شوکۆر -

سەدجار ئێو نامەیی خۆتدەبوو، شتیکی نەوتۆ گرنگی تیانەبوو.
کاغەزێکی سادەبوو، کچێکی سادە نوسیویوی. نامەیک بوو وەک
هەموو نامەکانی دیکە ی دنیا، بەلام هەر جارێک دەخۆتێدەوه دڵی
لەتدەبوو. لە پێگای نامەکانی ئێوهوه زانیویوی کە خوشکەکە ی مردو،
کچێکی تەنیا بوو، نە دایکی هەبوو نە باوک و نە برا. پەنگە ئێو
بێکەسییە ی وایکردبێت هانا بۆ ئێو بەریت. بەلام بۆ پێنج مانگە
هیچ نانێرت، بۆ؟ هەستا و لە پەنجەرەکەوه سەیری گۆشەییەکی
بچوکی ئێو شارە ی کرد، هیچ شتیکی لە شاری یادگارەکانی ئێو
نەدەچوو، شارێکی تریبوو. دەستیکی تری لە دیوارەکانی ژوورەکە
دایەوه و بریاریدا کەمێک بخەوێت، ئێجگار ماندووبوو، پتر لە سی و
شەش سەعات بوو بە تەواوەتی نەخەوتبوو. هەموو ژیاانی لە سەفەردا
بردبوو سەر، بەلام بیری نایەت هیچ کات وا ماندوویووبێت. خۆی
نەیزانی چۆن خەوی لێکەوت، کە بە ئاگا هاتەوه سەری بە جۆریکی
سەیر بەلادا کەوتبوو، سەرەنجیدا سێ سەعاتە خەوتوو و بەردەوام
لە خەویدا لەسەر دیوارێکی دوور و درێژ و بیکۆتایی ئێشەدەکات. لە
دڵی خۆیدا گووتی دەبێت سەرلەنوێ لێرەوه دەست پێکەمەوه. ئیدی
هێدی هێدی شەو دادەهات، دەبوایە هەستیت و بپروات. دەبوایە
نەهەستیت... بەلام نەیدەزانی بچیت بۆ کوێ و چ ئاراستەیک بگریت؟

دواى شۆرش، باشتىرە مروۇف ماودە يەك بېجىتەو ە خەلۋەت «خەسەن تۆفان - دواى راپەرىن»

دواى ئەو ەى وازم لە حىزب ەينا و گەرامەو ە بۆ مالى، پۆزىكىيان يەككىك
لە بەرپرسە بەرزەكانى حىزبى نەيار و ئەغيارمان كە دەمىك سال بوو لە
يەكديمان دەكوشت، ەات بۆ لام و گووتى «خەسەن تۆفان، تۆ باشتىرە
تەقەكەر و ئازاتىرەن چەك بە دەستى ولاتى ئىمەيت، ئىمە دەزانىن تۆ چ
خزمەتتىكى گەورەت كىردە، دەزانىن خەلكىكى زۆرت لەبۆ دوزمىنانى ئىمە
لە گۆرپناو، ەەر كەسىك تۆ تەقەت لىكردىيت، ناوەكەيمان لايە، ئىستا
حىزىمان پىشنىارت بۆ دەكات، بىيتە رىزەكانى ئىمەو، ەەر شتىكىش
داوا بگەيت ئىمە دەينىينە بانچاو». ئەو ە سەرەتاي سەردەمىك بوو، شىر
دواتر ناويدەنا «سەردەمى كىرنى ئىنسان». مەن بەو پىاو ە گەورەيەم
گووت «مەن بىرپارمداو ە كەس نەكوژم، تازە بە كەلكى سىياسەت نەماوم،
دەمەويت چەند سالىك لە مالى خۆمدا دانىشم و ەيچ نەكەم». كاپرا
زۆرى لەگەلما گووت، تەماحىكى باشى خستەبەرم، نرخیكى بۆدانام لەو
سەردەمەدا وەك پارەيەكى خەيالى سەرىدەكرا، قسەكانى ەندىك وردە
ەپەشەشى تىدايوو. بەلام بەندە گووتم «سەروەرم، مەن ئارەزوويەكم لە
ئىشەكە نەماو، ئىستا بازار پىروو ە مەندال و مەزەن، بە پارەى لەو
كەتر نەهەنگت لە بەحرادا بۆ سەردەپىن، ەق نىيە ئىو ەو جۆرە
يارى بە بودجەى حىزب بگەن، دواچار پىاوكوشتن ەەر پىاوكوشتنە،
مەيش مەعدەنىكى وەما دانسقة نىم، خەلك زۆرن لە مەن باشتىرەن، ەقى
خۆيەتى بۆ ئەوانە بگەپىن. مەن دەمەويت واز لەم شەپوالە بەيتم و دوو
سى سال بۆ خۆم بە بىجامەو ە بژىم، لە مەندالىيەو ە زەدەكەم چەند
سالىك وەك خەلك شەوانە شەپوالەكەم داكەنم و جلىكى تر لە بەرىكەم،

که می‌ک پشوویدەم و لەگەڵ دایکەدا خەریکی گولای دروستکردن بـم». کابرا گووتی «حەسەن تۆفان، تۆ پیاویکی پیاوانەیت، گولای دایکیش ت لە شاردا دانسقەیه، ئێمە دەزانین پیاوکۆژ لەم شارەدا هەزاری بە فلسێکە، بەلام دەزانین ئێوە خەلکی خاوەن بڕوان، دەست و خەتی ئێوە شتێکی ترە، متمانە و ناوی ئێوە بۆ ئێمە شوینێکی زۆر دەگرێت. هەموو کوشتنێک وەک دروستکردنی مەتەلێک وایە، پرسیاریکە و دەبێت ئاسان شینەکرێتەو، نەهێنێکە و دەبێت تەلیسمی نەشکێت و گرتی نەکرێتەو، ئێشەکە ی ئێوە جۆریکە لە کاری ھونەری کە عەقل و بیرکردنەو ی دەوێت. ئێمە ئێشی گەرە و کاری ئالۆزمان ھەیە کە بە منداڵ و مەزن ناکرێن، کوشتن ھەست و تێفکری، وەک دروستکردنی نیگاریک و نویسنی شیعرێک وایە، لوغزسازی و فاقەکارییە». کابرا لەو قسانە ی زۆر بۆ کردم، بەلام من هیچیانم نەبیست. کابرا تێنەدەگەیش، بۆ من لە ناکاو گۆپاوم و وازم لە هەموو شتێک ھێناو. منیش سەرسامی ئەو بـووم، کە چی درزێک کەوتۆتە ئاسمان، نرخێ پیاوکۆژیکی نەفامی وەک من چۆتە حەوا و بەھای مرواری و ئەلماسم وەرگرتوو. دواتر زانیم کە ئێمە مەعشەری پیاوکۆزانێ پێش راپەرین، لە ھەر گروھ و تاقەتێک بین، ھەموومان دوا ی راپەرین شتێک لە زویری و غەمۆکیان تێدا دروستبوو. ھەموومان ھەستمان وابوو حیزبی خۆمان بێقەدری بەرابەرکردوین، ئێدی ژمارەیک لە پیاوکۆژ و تەنگچانی ئەولا دزەیانکردبوو لای ئێمە، ئەو بەریش دەیانەویست تۆلەبکەنەو و ئێمە بە پارە ی زۆر بکڕن و بمانبەنە بەری خۆیان. دەبێت بڵێم ئێمە لەو داشانە بووین کە پۆژیکی لە پۆزان شوینێکی نەگۆرمان لە ناو یارییە کەدا نەبوو، دارتاشیک بووین ھەم تەختی سولتان و ھەم بلوێری منداڵیشمان دروستدەکرد. کارمان بەو ھو نەماوو کێ کێ دەکوژیت، گرنگ ئەو ھو سەنەتە کە بمیانی و ئێشە کە بگەرێ. من نەمدەزانێ ئەم پێشە ی ئێمە لە چ ئانوساتیکیدا

پەيوەندى بە ھىچەو نەماو. برادەرەکانم وەك ئەو بەرگدرۆو لاتانەيان
 لىھاتبوو كە كورتانى كەر و كەواى پادشاشيان دەدورىي. بەلام من
 وازمەينا و بە بێدەنگى مالاوايم لە ھەموو شتێك كرد و چوومەو بۆ
 لاى دايكم و بە كەوگيرێكەو بەديار مەنجەلە پڕ گولەباغەكانى ئەووە
 دانیشتم. لە سالانى شەپى ناوخۆدا، من لە برى شەپ و خەلك كوشتن،
 لەگەڵ دايكمدا خەرىكى دروستكردنى ئەو شوشە گولوانە بووم كە
 دەيانكرد بە كۆژاوەكانەو. خۆشحالبووم دواچار شتێكى باش بۆ
 شەھیدەكان دەكەم. دەمگوت، كەر بێت و زەمەن بگەرێتەو دواو،
 لەگەڵ دايكمدا تەنيا خەرىكى گولاو دروستكردن دەبم. لەسەر دەمى
 شەپى ناوخۆدا ھەندێك لە ھاوڕێكانم نرخیان بە جۆرێكى سەیر فەرى،
 ھەندێكیان لە پلەوپايەى سیاسیدا بەرزبوونەو و وایان لىھات خەلكى
 وەك من بە ئاسانى نەدەگەيشتە بەر قاپى ژوورەكانیان، ھەندێكیان
 تێوگەلان و خەلكانىكیان كوشت نەياری ولاتانى دىبوون و بۆ دالەدە
 و پەنا ھاتبوونە شار و مەملەكەتى ئێمە، ھەندێكیان ھەر وەك جاران
 مانەو و بوونە پیاوكوژى زۆر پيسوا كە بە پارەى زۆر كەم خەلكى
 زۆر سادە و بەستەزمانیان دەكوشت. سالانى شەپى ناوخۆ، ھەندێكات
 بارى دەرونىم تێكدەچوو، ھەندێكاتى دیش باش و بەختیار و خۆشەخت
 بووم. كاتێكى زۆرم لەگەڵ ئەو پیرزنانەدا دەبردەسەر كە دەھاتن بۆ
 لاى دايكم و لە زەمین و باغیكى خەيالییەو گولیان بۆ دەھێناین تا
 گولوايان لێبگیرن. من سوودێكى زۆرم لە ھىكمەتى ئەوان بینی، ھەركات
 تووشى غەمۆكى دەبووم گزۆگیای ئەوتۆیان بۆ پەیداكردم و ئاوێتەى
 ئەوتۆیان بۆ دەگرتەو دەمودەست دەيكردمەو بە مەروۇفێكى خۆشحال
 و پوو بە خەندە. بۆنى ئەو گولانە منیان بەجۆرێكى سەیر بە مالى
 خۆمانەو گرتدا، كە بە پێچەوانەى بۆنى پيسى دونیای دەرەو، ھێند
 سىحراوى بوو، وەھا لە دلمەو ئەلا، نەبەشت بچولێم و وەك زنجیر

پېښه ستیکردم. نه و بونه خوښانه، نه و گوله سحرآویانه منیان کرد به
 بوونه وهریکي مائی. من و دایکم پاره یه کی که ممان ده سته کهوت، به لام
 زور ناسووده بووین. هه ندیک شه و نه قامی سوار سهرم ده بوو و بېه یچ
 به هانه یه که ده که وتمه گتړانه وهی چیرۆکی پیاوکوشتنه کانی خوم بو دایکم،
 نه و له ژیر به تانییه که وه سهری دهرده هیتا و ده یگوت «نه م بوختانه
 که ورانه بو خوت مه که، نه م درو زلانه چپین بو پیرژنیکي وه که منی
 ده که یت، عه یب ناکه یت». دایکم له مندالیه وه به دروژنیکي بېشه رم
 و حه یام ده زانیت. له و چند ساله دا «شبر» سی جار سهری لیدام و
 هه وائی هاوریکانمانی له گه ل خویدا هیتا. من وه ها له دنیا برابووم،
 نه مده زانی له سهر زهوی چ باسه. کاتیک ده ستم له حیزب هه لگرت و
 وازم له هه موو شتیک هیتا، ته له فزیون و رادیو که شم به خشی و برپارمدا
 ئیدی گوئ له ده نگوباس نه گرم. نیوهی موسیبه تی نه م دونیایه به هوئی
 ده نگوباسه وه یه، خه بهر خویندنه وه له دنیادا هه لگرن، بزائن زهوی ده بیت
 به چ میرگیکی سه وز و به چ هه واریکي ناسووده. نه و پوژه نه گبه تی
 مروف ده ست پیده کات که یه که مجار گوئ له هه واله کان ده گریت، نه وه
 دهردی گه وره ی ژیا نی من بوو. گه ر باوکی په حمه تیم رادیوئی نه کرپایه،
 له وانه بوو بیم به پزیشک یان نه ندازیار یان هه ر شتیکي گرنگی تر. من
 گو یگرتن له ده نگوباس و پاکردن به دوا ی هه والدا و تیکه لېوونیکي عاتیفی
 توند له گه ل پوودا وه کاند ا کردمی به پیاوکوژ. هیتده ی نه و کرمه ت تیا
 جولا گوئ له هه واله کان بگریت، بزانه تیاچوویت، ئیدی بلئ مالوا نه ی
 به خته وه ری. چیدی گرنگ نییه له دنیادا چ باسه، گرنگ نه وه یه تو
 بو هه تاهه تایه به دبختیت و له مهراقی پرپوچدا دهریت. بو نه وه ی
 نه و دهرده چاره بکه م به جوړیک له دنیای دهره وه داپرام، نه مده زانی له
 شه پی ناوخوشدا کئ براوه یه و کئ دوپاو. شاره که مان چند جاریک گیرا
 و به ردرایه وه، بهنده هه میشه درهنگ هه والم ده بیست. تاکه سه رچاوه ی

زانباریم ئەو پیریژنانەبوون کە پۆژانە دەهاتن بۆلای دایکم، من درەنگ تیگەیشتم هەندیک لەو پیریژنانە ئەهلی خەیاڵ بوون، ئەو پووداوانە ی دەیانگێڕایەو، پوودای سەردەم و زەمانی تریبوون. ئەوان شتەکانیان بەجۆرێک لای من تیکەلاوکرد، دواتر بۆم نەدەخرانەو جێی خۆیان. کە پیریژنەکان دەهاتن و دەمپرسی «دەنگوباس چییە؟». باسی کوشتنی مەلیک غازیان دەکرد، پۆژی هاتنە سەرکاری پەشید عالیان وەک پوودای ئەو ئانوساتە دەگێڕایەو، لە نەخۆشییە ژنانەکانی مەلیکە عالییە ئاگاداریان دەکردمەو، باسی فەرھودی چلەکانیان دەکرد، ورد و درشتی کۆچی جوولە کە بەستە زمانەکانیان بۆ فەلەستین دەگێڕایەو، پێکەو بەو شاهەنشای ئێران و دکتۆر موسەدەق دەگریان، جەنیوی زۆر خراپیان بە بەکر سەدقی دەدا. مەنێک کە هیچم لە مێژوو نەدەزانسی، بووم بە قوربانی ئەو پووداوە سەیر و خەیاڵیانە ی پیریژنەکان بۆیان دەگێڕامەو، لە کاتی کەدا دنیا لە دەرەو دەور و زەمانێک دەژیا، من لە گەڵ دایکم و ھاوێکانیدا بە سەربوردی دەور و زەمانیکی ترەو خەریکبووم.

«شەبر مستەفا» سێ جار هاتە لام. هەر سێ جارە کە حیزب نادربوویان تا لە خەلوەتی خۆم دەرمەبەینیت و بگەڕیمەو بۆ کارکردن. ئەو بە لاندکروزیکی بەرزەو دەهاتە بەرمالی من، بەلام من بە بیجامە یەکی دپاوەو دەچوومە پیشوازی. جارێکیان دەستێک جلی کەتافی قاوەیی تۆخی لە بەردابوو، بالای بچوک و سمێلی وەک جاران زەرد و بریقەداربوو، کراسیکی سپی زۆر جوانی لە ژێر جۆغەکەو پۆشیبوو، قژی وەک مۆدیلی باوی ئەو زمانە بۆ سەرەو هەلدابوووە. کە منی بەو کەوگیرەو بینی پێیگوتم «بوویت بە ژنی مائەو، ئەمجارە کە هاتم دەرپێیەکی کوودەریت بۆ دەهێتم، بە حیزب دەلێم خەنە و وسمەت بۆ بکڕیت». گەر جاران یەکیک وای بگوتبایە دەمکوشت، سەردەمێک

كەس نەیدەوڤرا قسەى وا بە حەسەن تۆفان بلیت، ھەموو پیاوگژەکانى ئەم ولاتە حیسایىكى تاییەتیان بۆ دەکردم، بەلام ئیستا تەواو، كەس لە من ناترسیت. بە زەردەخەنەیهكى ساردەوہ بە شېرم گووت «ھەقە حیزب كۆودەرى بۆ خۆى بگریت، ئەو لە من زیاتر پێویستی پێیەتى، من ئیشىكى بچوكى خۆم ھەيە و پێیدەژیم». شېر دلسۆزانە باوہشى پیاكردم و گووتى «ھەموو دلمان لاتە، پێمانخۆش نییە تۆ وا دووریت. سابیر ئیستا لە حیزیدا زۆر گەورەيە، ئەو قەدر و قیمەتى تۆى لایە، دەتوانیت لە زێرەت ھەلكیشیت». لە راستیدا تینەدەگەیشتم بۆ ھەمووان دەیانویست من لە زێرەت ھەلكیشن، من لەوہ بێبەھرە و نەفامەتبووم بەو جۆرە كەس لە زێرم بگریت. دواتر ھەر شېر خۆى ھەموو شتىكى بۆ پوونكردمەوہ و گووتى «ئەوہ سەرەتای سەرھەلدانى كرىن و فروشتنى ئینسان بوو. لەو قوناغەدا ھەر ھێزە و لیستىك ناوى درىژى ئامادەدەكرد و نرخى لەسەر دادەنان، دەلالەكانیان دەھاتن و سەواى نرخى خۆتیان لێدەكردیت. گرنگ ئەوہ بوو مرۆف ناوى بگاتە ئەو لیستەيە، خەلكانىك پارەى زۆریان دەدا تا یەكێك بیانخاتە لیستەكەوہ... بازارێك بوو وەك بازارپى كرىن و فروشتنى كۆیلە كۆنەكان، كاسیبیەكى تازە و بەدەستكەوت بوو، گرنگ ئەوہبوو یەكێك بدۆزیتەوہ بتكریت. لیستەكان پەپوون لە ناوى جیاواز جیاواز. لەو سەردەمەدا حیزب پێویستی بە ھەموو كەسێك بوو، دەیانەویست سەرمایەيەكى بەشەرى گەورە كۆبەنەوہ تا تەواوى سوچ و كەلتەن و پەناى ئەم دونیایە بگرن، ئیتەر ھەموو شوپینىكان داگیركرد، ئیدی واى لێھات جگە لە خەيال شوپینىك نەمایەوہ نەيكەن».

شېر ھەوالى كۆژرانى ھەندىك لە برادەرە كۆنەكانى بۆ ھێنام، ھەر ئەو پێى راگەیاندم جەغفەرى مەغۆلى دواى سووكە بریندارییەك سەفەریكردوہ بۆ ھۆلەندا. ھەولەكانى شېر بۆ راپێچكردنەوہى من بۆ

دونيای جاران بيسوودبون، بهنده له سەر مانه وه له ماله وه سووربووم،
 مروّف تا دونيای خوێ بچوڤکاته وه ئاسووده تر ده ئی. له پاستیدا من
 به راورد به جاران ژيانتيکی خوشرم هه بوو، به لام ئاسووده يش شتيکه
 مروّف زوو لێی وه پسده بێت. هه ندیجار زور بیری ده مانچه دێرینه که مم
 ده کرد، هه ندیک شه وه درمه دهینا و بۆنم پیوه ده کرد، ده مخسته سەر
 سنگی خوّم، به خه یال ته قه م له هه ندیک جانه وه ری ترسناک ده کرد که
 له تاریکیدا بۆم دانیشتون. بیری شه و پۆزانم ده کرد که له مه ترسیدا
 ده ئیام. شه وه سته ی که ئاسووده یی هی دی هی دی له بيميشکی و
 گه مژه يم زياده کات، غه مگین و دلته نگي ده کردم، به لام له گه ل شه وه شدا
 ناماده نه بووم بگه پیمه وه بۆ ژيانی جاران. نزیکي شه ش سالی پیک،
 ده رگای خوّم به کیلونيکی ئاسنینی گه و ره کلۆمدا و نه مه یشت شتيکی
 شه و تو ده رباره ی من دزه بکاته ده ره وه. دواي شه وه موو ساله ئیستا
 ده لیم، بریا هه موو هاوړیکانم، چه ند سالتیک به و جوړه بگه پابانایه ته وه
 مائی و ده رگای ژووره کانیا ن به کیلونی شه ستوو بگرتبايه. شه گه رچی
 ده زانم پای من شتيکی هی ند گرنگ نییه، به لام دواي شوپش مروّف
 چه ند سالتیکی ده ویت تا له گه ل سه رده ميکی تر دا ده سازیت. من
 به شه زمونه هه ژار و بێنرخه که ی خوّم ده مزانی شه وانه ی سه رده ميک
 ده پوخین و وێرانیده که ن، ناتوانن سه رده ميکی تر دروستبکه ن. چون
 تهنه گ له نا کاو نابيته گول، شه و که سه ی مروفیش ده کوژیت له نا کاو
 نابيته باغه وان. من نزیکي هه و سالی ته نیاییم پیویست بوو بۆ شه وه ی
 له میژوو بچه ده ری، میژووی تایبه تی خوّم و میژووی شه و چه ندین
 ساله خوینینه ی دیمه نه کانی به رده وام له سه رمدا ده خولانه وه. پیریژنه
 گولفرۆشه کانی هاوړی دایکم که له باغیکی شه فسوناوییه وه گولیا ن
 ده هینا، بۆ له بیرکردنی شه و ده ور و زه مانه خوینینه، کۆمه کیکی زوریان
 پیکردم. مروّف چه نده کارامه و پاستگو بیت ته نیا بۆ ماوه یه کی کورت

دەتوانییت لە مێژوودا بژی، دواى ئەو دەبیّت بگەپیتەو بۆ مالى خۆی. لەسەفەرى دووهمدا بە شېر مستەفام گووت «شېر، من و تۆ وەك برا واین، ئامۆزگارییەكتەكەم گویم لێیگرە، بپۆرەو بۆ مالى خۆتان و چەند سالیك دەرگاكه لە خۆت داخە و مەیرەدەری، ئێمە گەر دەمانەویّت ببینەو بە مڕۆفی ئاسای پتووستیمان بە خەلۆەتێك هەیه. مڕۆفی شۆپشگێر ئەو كەسەیه كە شۆپش تەواو بوو پرواتەو بۆ مالى و هەولبەدات هەموو شتەكان لەیادبكات، من ئەو پۆزە كە ئەو ژنەم كوشت و گەپامەو بۆ مالى جەغفەر مەغۆلى، هەموو گیانم خوین بوو. ئەو پۆزە گووتم، سەردەمى خۆش و جوان بە من دروستناكریّت. گووتم، ئیستا كاتى ئەو یە برۆمەو بۆ مالى و پشوویدەم. ئیدی جەكەم گۆپی و هاتەو بۆلای دایكم. مڕۆف بە شەپۆلێكى خۆیناوییەو ناتوانیّت پاشەپۆز دروستبكات. شېر تۆ وەك براى گیانى بە گیانى من وایت، بەقسەم بكە و برۆ خەلۆەتێك بۆ خۆت دروستبكه».

بەقسەى نەكردم، شەش مانگ دواى ئەو لە شەویكى تارىكدە، كەسێكى نەناس تەقەى لێكرد و لە ئاوكەوێرا بۆ خوارى ئیفلێج بوو. ئیستا تەواوى ژيانى لەسەر عەرەبانەى كەمەندامان دەباتەسەر، زۆرجار دەچم بۆ لای و دەیهێنمە ئاو بازار، هەندێجار دەگری و دەلێت «دەبایە بە قسەى تۆ بكەم، دەبایە زوو وازیهێنم». كۆپێكى جوان بوو، زۆر زوو ژيانى وێرانبوو. هەر كاتێك خوشكەكەى كارى هەبیّت، من لەگەڵیدا دەچم بۆ وەرگرتنى موچەكەى. جارێكىیان لەو سەرە دوورودریژەدا كچێكى چاوسەوزى ناسى، كە ئەویش خوشكێكى لەسەر عەرەبانە دەیهێنا مانگانەكەى وەرگرییّت. زۆر حەزىیان لەیهككرد. نە شېر دەیتوانى ئەو بهێنیت، نە ئەویش دەیتوانى شووبكات، بەلام خۆشەویستیهكى گەورە لە نێوانیاندا دروستبوو، ئەو ماوهیهك دونیای بێر شېر بردەو و بوو بە كەسێكى ناسكى دوور لە حیزب و سیاسەت. سالانى دواتر كە گەپامەو

بۆ دنیا و له گه‌ڵ غه‌زنوسدا بوم به هاوپی، شیر یارمه‌تییه‌کی زۆری
داین له و پۆرگارانە تیگه‌ین.

گه‌ران به دوا‌ی مورا‌د جه‌میلدا «ماجیدی گو‌ل سۆلاف - به‌هاری ۲۰۰۴»

بیرون، من ماجه‌لانی خه‌یاڵیم، که له‌سه‌ره‌تادا باسی دۆزینه‌وه‌ی
لاشه‌که‌ی مورا‌د جه‌میل بۆ کردن. ده‌زانم ئیستا نه‌و مردوه به‌سته‌زمانه‌تان
بیرچۆته‌وه، به‌جۆریک له ورده‌کاری ئه‌م چیرۆکه‌دا نو‌قمی‌وون خه‌ریکه
مه‌یتی نه‌و کو‌په به‌سته‌زمانه‌ فه‌رامۆشه‌که‌ن. وا نابێت... ئیوه چۆن
خوێنه‌ریکن، یاخود بێتارام و که‌م هه‌ناسه و کورتبینن، یان له به‌شیکه‌وه
تا به‌شیکی دی شته‌کانتان بیرده‌چێته‌وه. هه‌رگیز له‌و باوه‌ره‌دا نه‌بووم
ئیه لاشه‌که‌ی مورا‌د جه‌میل له‌ بیریکه‌ن و وابزانن هه‌روا سه‌رپی‌ی ناوی
هاتوه. من دوا‌ی نه‌و شه‌وه‌ی له‌گه‌ڵ غه‌زنوس و تۆفان و دهرسیم
تاهیردا نه‌و لاشه‌یه‌مان دهره‌ینا، خه‌وم لێنه‌که‌وت، له‌وکاته‌وه هه‌ستده‌که‌م
نه‌و لاشه‌یه‌ لێمه‌وه نزیکه و به‌رده‌وام له‌گه‌ڵمدا ده‌پوات. نه‌و شه‌وه که له
شوین مه‌رگی نه‌و دوورکه‌وتینه‌وه هه‌ستیکی نادیار له‌ دڵمدا بوو که من
له لاشه‌ی خۆم دوورده‌که‌ومه‌وه. تا نه‌و شه‌وه‌ش من به‌راورد به‌ هاوپی‌کانم
له ژبان دوورتر و له زنده‌گی تۆراوتری‌ووم، به‌ جۆریکی دهرناسا خۆم
تووشی نه‌و سه‌فه‌ره خه‌یاڵیه‌ی ناو پوبار و جه‌نگه‌ڵ کردبوو. به‌لام
بینینی نه‌و لاشه‌یه‌ منی هه‌نایه‌وه سه‌ر زه‌وی و پریکردم له دهرد و
په‌ژاره‌ی دونه‌ی، که گه‌لیک له دهرد و په‌ژاره‌ی خه‌یاڵی به‌سوێترین.
من که وه‌ک لۆردیکی ئینگلیزی به‌ خۆم و چاکه‌ته درێژه‌کانمه‌وه به
شاردا ده‌پۆیشتم و هه‌وا و فیزم ده‌فروشت، بینینی ده‌موچاوی نه‌و

کوپه گه‌نجه ماوه‌یه‌ک خه‌یالی کوشتم و وانه‌کانی خۆم له پۆلی منداله نابینا‌کاندا وه‌ستان. که ده‌خه‌وتم به‌رده‌وام خۆم له شوینی ئه‌و لاشه‌یه‌دا ده‌بینی، له نیهانی خۆمدا ده‌مگوت، سزای ئه‌وه‌ی ئیمه له شوینی خۆی جولاندومانه، وه‌ک مردویه‌کی بیچاره ئاسوده‌ییمان تی‌کداوه، ده‌بی‌ت هه‌روا فه‌رامۆشی نه‌که‌ین و شتی‌کی بۆ‌یکه‌ین. هه‌زده‌کرد بۆ ئه‌وه‌ی خۆم له شیوه و بۆن و ده‌سه‌لاتی بیاری‌زم بکه‌ومه خه‌مه‌تکردنی. پۆ‌ژیک دوا‌ی دۆزینه‌وه‌ی لاشه‌که، هه‌موومان به‌ ئاماده‌بوونی تریفه یابه‌حری کۆ‌بوینه‌وه. من وه‌ها بیچاره و ده‌سته‌پاچه‌بووم نه‌مه‌زانی چ جووره پێش‌نیاری‌ک بکه‌م، ئه‌وان هه‌رگیز پێش‌نیاره‌کانی منیان قه‌بوول نه‌ده‌کرد، بیرم نایه‌ت جارێ‌ک له جاره‌کان که‌س نرخ‌ی بۆ پێش‌نیاری‌کی من دانای‌یت. تریفه ئه‌و پۆ‌ژه پێچه‌وانه‌وه‌ی نه‌ریتی خۆی، ته‌نوره‌یه‌کی سووری له‌به‌رکردبوو، جووتی‌ک بووتی سوور، چاکه‌تی‌کی سوور، سو‌راوی‌کی سوور، وام هه‌ستکرد بۆ وێران‌کردنی خه‌یالی من واده‌کات. من له‌وانه‌بووم که ره‌نگی سوور خه‌یالی ده‌کوشتم. ئه‌و پۆ‌ژه بێ‌ده‌نگ دانیشتم و خۆم وا نیشاندا مه‌سه‌له‌که بۆ من شتی‌کی زۆر گرنگ نییه. ئه‌ز ده‌توانم له هه‌ندی‌ک باسو‌خوا‌سدا، خۆم وه‌ک که‌سی‌کی بێ‌مه‌به‌ست نیشان‌بده‌م که کاری به‌ شته‌کانه‌وه نییه و ته‌نیا له فزول‌ی‌کی سارد و بی‌باکیه‌کی جه‌نتلانه‌وه پرسیارده‌کات. ئه‌وه یه‌که‌مجار‌بوو حیکایه‌تی لاشه‌یه‌ک بێ‌ته شوین قسه‌ی ئیمه. هه‌سه‌ن تۆ‌فان له هه‌مووان وردتر سه‌یری شته‌کانی ده‌کرد، خۆتان ده‌زانن پیاو‌کوشتن ئیشی دێ‌رینه‌ی خۆی بووه. ده‌م هه‌راشی‌کی من‌گن بوو، به هه‌ستی‌کی پاست‌گۆ و جوانه‌وه ترسه‌کانی خۆی ده‌خسته‌پوو. ئه‌و پیاو‌کوژانه که په‌شیمانده‌بنه‌وه مرۆ‌فی زۆر قه‌شه‌نگیان لێ‌ده‌رده‌چیت، هێنده جوان و پاست‌گۆ دینه‌وه مه‌یدان، هه‌ر که‌سی‌ک بیانی‌بینیت له ناخه‌وه ده‌لێ‌ت ئاخ خودایه من بۆ پیاو‌کوژی‌کی ده‌سته‌پۆ و په‌شیمان نه‌بووم، تا دواتر ئاوها جوان و پاک له‌سه‌ر زه‌وی برۆ‌یمه‌وه.

ئەو پۆزە پېيگوتىن «گەر جەغفەرى مەغۇلى دەستى لە ئىشەكەدا
 ھەيىت، دەيىت دەست لەو ە بشۆين ھىچمان بە ئاسانى دەستبەگويىت،
 ئەو ەيەنى گرىكە لەو ە توندتر و ئىشەكە لەو ە سەختتر ە كۆمەلە
 ەشارەزايەكى ەك ئىمە بگريتەو، ئەو ماناي دەستى زۆر گەورە لە
 مەسەلەكەدا ەيە، جەغفەرى مەغۇلى پۆزىك لە پۆزان كەسى بۆ حيسابى
 خۆى نەكوشتو. خۆى كورپىكى بۆو، كيشەى لەگەل كەسدا نىيە». .
 توفان لەوانە نەبوو ئاسان كۆلبدات، مەيل و ئارەزووكانى بە جۆرىك
 گورابوون خۆشى باوهرى نەدەکرد. لە پياوگوزىكى دەستبەكارەو ەبوو
 بە جۆرە موفىكى دەست و دلپاك. ەسەن بەراورد بە من پياووىكى زۆر
 نەخويندەوار بوو، ەتا بەراورد بە غەزەلنوس و تريفەش شتىكى ئەوتوى
 لە زانست و ماريەت نەدەزاني، بەلام دەمەراشيبەكانى خالى نەبوون
 لە ەندىك ديوى فەلسەفى. نازانم بۆ ئەو پۆزە ئاغاي توفان منى
 پيشنيارکرد زانيارى دەريارەى موراد جەميل كۆبەكەمەو. ەلبەت گەر
 خۆم پيشنيارى لەو چەشنەم بگريبايە كەس نەيدەبيست، بەلام بەو ەدا
 ەسەن توفان كريدبووى ەمووان قەبووليان بوو. ەستمكرد غەزەلنوس
 زۆر مەبەستيتى دواى چيروكى ئەو مردنە بگويىن... لەگەل ئەو ەستەشدا
 كە من لە دەست و نيگا و سەرساميبەكانى غەزەلنوسدا دەميينى، ئەو
 بە زار ھىچى نەدركاند و پوو بە پوو داواى ھىچى لە من نەکرد. ئەو
 كات نەمدەزاني ئەم چيروكە ەريەكەمان دەباتە سەر بنج و بناواني
 پۆحى خۆى. لەپاستيدا من نەمدەزاني چۆن و لە كويو دەست پيىكەم،
 بەلام ەك قەرزدارىك لە ژيرمنەتى يەككى ديدا بناليتيت، دەبايە ەر
 چيبەكم كردو ە ەر پەنجىكم داو ەو كارە ەستم. خوليام بوو دواجار
 لە حيكايەتيكەو ەتيوگليتم لە خۆم گەورەتر بيت. لە ميژە ەزدەكەم
 تيكەلوى گيرمە و كيشەيەكى ەهابم، زيانم بكاتە فليميكى قەشەنگ.
 گەلىك ئيرەيىم بە ەسەن توفان و حيكايەتەكانى دەبرد، زيانى ەموو

ئەوانی دی لە ژيانی من پېتر و زیندووتربوو. هەركات بە دیار فلیمیکی تۆم هانکەز، جۆرج کلۆنی، جیم کاری و تیم پۆینز و ئەوانی ترهوه دادەنیشتم دەستەمە کرد بە گریان. ئاخەر گەر دەرھێنەرێک بیویستبایە ژيانی من بکاتە فلیم دەبایە وێنە ی چی بگریت؟ وێنە ی گەنجیک بگریت کە پێیوابە لە جۆنی دێپ دەچیت، خۆی وەک گەنجیکی غەریزە دە ی قۆز نیشاندەدات کە بە چاکەت و پانتۆلیکی هەمیشە ئوتوکراووە لە شارێکی پیس و پۆخلدا لەو پەری دنیا شەو و پۆژ بە سێ چوار جادە ی تۆزای و پێیدا بێھودە دەسوڕێتەو. ژيانی من دەبایە شتیکی ترسناکی تێدا بێت تا لە ژيانی موفەکانی تر بجیت.

ئەو پۆژە، وەک غەزەلنوس بێهویت لە زەریای خەیاڵات دەر مەهینیت و رێگای دنیا یەکی دیکەم نیشاندات، هەندیک زانیاری دەر بارە ی ژيانی مورا د جەمیل خستە بەردەستم، من دەبایە لەوانەو زانیاری دی دەر بارە ی مردنی ئەو کۆبکە مەو. لە سەر پۆشنایی زانیارییەکانی غەزەلنوسدا، هەر زوو ئامۆزاکە ی مورا د جەمیل ناسی کە زۆر لە کیفن سەپەسی دەچوو لە فلیمی «ئەمێریکان بیوتی» دا. تەمەنی چل سأل بوو، بە نەزاکەت و شەرمن بوو، زۆر شتیشی لە سەر ئەو کوپە دەزانی. بە خۆیست باسی هەموو شتیکی بۆکردم، هەتا هەندیک جلی مراد جەمیلی بۆ هێنام و گووتی «بۆ بەری تۆ دەبیت، بالاتان بە ئەندازە ی یەک بوو». من وەک جۆنی دێپ لە فلیمی «دەروازە ی نۆیەم» دا بە چاویلکە یەکی چکۆلە و پێشیکی کەمی ژۆر چەناگە و جانتایەکی درێژەو بە رابەری دادەنیشتم و گویم لە چیرۆکەکانی دەگرت. سەرەتا وەک نوێنەری رێخراویکی جیهانی کە لە سەر خەلکانی ونبوو کار دەکەن خۆم بە کەسوکاری مورا د جەمیل ناساند، گووتم نیشمان ئەو یە تێبگەین بۆ هەندیک خەلک مأل بە جێدەهێلن و ناگەڕێنەو. بۆ ئەو ی

باسى مردنى مورد نەكەم، بە جۆرىكى پىچاوپىچتر و ناپاستەوخۇ
 ۋەسفى مردنم كرد و گووتم « پىكخراۋەكەمان لەسەر تاسەرى دونيادا
 لەدياردهى ونبورنى مرؤف دەكۆلئىتەۋە، دلىيان جۆرە پەيوەنديەكى
 نەئىنى لە نىوان ھەندىك مرؤف و ھەندىك شىۋە مەخلوقاتى دىكەدا
 ھەيە كە تەكنىكىكى بالايان ھەيە، دەتوانن خۆشەويست و ئەزىزانى
 ئىمە بۆ لاي خۇيان بەرن، لە دونيايەكى تردا دىليانبەكەن و نەتوانن
 بگەپئىنەۋە». خزمەكانى مورد جەمىل تىنەگەيشتن، من بەو ۋەسفەم
 ھەر باسى مردن دەكەم، بەلام بەجۆرىكى دى و بە كەمىك پتوشەۋە.
 ئەوان چىرۆكەكەى منيان ۋەك جۆرە ھىۋايەك تەماشاكرد و منىشان
 ۋەك فريادپەسىك بىنى كە دەشئىت بتوانم كۆرەكەى ئەوان لەدەست
 ئەو مەخلوقانە دەرەپئىنم و بىھىتەۋە بۆ ئەم دونيا. پىدەچوو شىۋەى
 قسەكردنم و خۇ ئالۆزنىشاندان و نىگاكردنم، ئەو بەستەزمان و جەرگ
 سووتوانەى خستبئىتە سەر خەيال و خولايەكى ۋەھا كە من ھىزىكى
 لە رادەبەرم ھەيە و تواناگەلئىكم تيا پەنھانە مرؤفى ئاسايى نىيەتى. لە
 ئەنجامى پرسەكانمەۋە گەيشتە ئەۋەى مورد جەمىل كۆرپكى بئىنەندازە
 قەشەنگ بوۋە، گەنجىكى ھەرزە كە جوانى خۆى بەشىۋەيەكى سەرپەپانە
 بە كارەپناۋە، جۆرىك لە كازانقۇا كە بىپاكانە لە شارىكى ۋەك ئەم
 شارەدا تۆرپكى گەۋرەى پەيوەندى لەگەل دەيان كچدا دروستكردۋە،
 بئىنەۋەى بىر لە دەرەنجامە ترسناكەكانى بكاتەۋە. بە قسەى ئاموزاكەى،
 مورد پۆزىك بى پركىشىيەكى عاتىفى نەزىاۋە، لە چىرۆكىكى ترسناكەۋە
 چۆتە ناو چىرۆكىكى تر، لە بەزمىكدا ئۆقرەى نەگرتۋە و بازىداۋەتە
 ناو بەزمىكى تر. كۆرە بەستەزمانەكە لەو بوونەۋەرە خەيالئانەبوۋە
 كە پىئىۋابوۋە دەتوانئىت ھەموو ژنى دونياى خۆشبوئىت، بىزىكى ئەوتۆ
 عاتىفەى تىدابوۋە وايزانىۋە بەشى ھەموو خانمانى ئەم ئەستىزەيە
 دەكات. لەوانەبوۋە كە ويستوئىتى لە ناۋەپاستى كچگەلى ئەم شارەدا

بوه سستیت و به دهنگی بهرز پتیاں بلیت « ده توانم هه مورتانم خوشبویت و هیشتا هه ر دلم پرییت له سۆز». به وینه کانیدا گهنجیکی هیند جوان بووه، کچیک یان ئافرهتیک نه بووه به خوشه و یستی ئه م فریشته گهنجه بلیت نا. به قسه ی ئامۆزا غه مگینه که ی « ئه وانه ی که حه زیان لی نه کردوه، ئه وانه بون که خۆیان له وه به بجوکتتر بینیه، کوپیکی وا حه زیان لییکات». پۆزیک ئه م زانیاریانه م برده وه بۆ ناو هاوپیکانم، حه سه ن توفان به پیچه وانه ی چاوه پوانی منه وه، توپه بوو و گووتی قسه کانن من هیچ نین جگه له پاپۆرتیکی خه یالی که له ژیر کاریگه ری فلیم و کتیبدا نویسومه و سوودیکی بۆ ته فسیری ئه و دۆخه ئالۆزه نییه که مورادی تیا کوژراوه. من گووتم، هه لبت ماوه یه کم ده ویت تا فیرده بم وه که ئه فسه ریکی هه والگر سه یری شته کان بکه م و خۆم له نیگای ده رهینه ریکی پۆمانسی دووربخه وه، که هه میشه به شیک بووه له کاراکته ری من. جاری دووم شته کان باشتتر تیپه رین و دانیشه که مان خۆشتر و دۆستانه تر بوو. ئه و جاره ئامۆزا دلسۆزه که ی، ئه رشیفیکی زۆر گه وری خسته به رده ستم که بریتیوو له سه دان نامه، له وینه ی ده یان کچ و ژنی جیاواز که موراد به ر له ونبوونی هه موویانی به ئه مانه ت لای ئاغای کیفن سه په یسی دانا بوو. ئه و کاته ی ئه و ته وای ئه رشیفه که ی بۆ هینام، پتر له سئ هه فته بوو موراد دیار نه مابوو. یه که مجار ئه رشیفه که م بیسوود بینن، زۆربه ی وینه کان بیئاو بوون و زۆربه ی نامه کان بئ به روار. له زۆر جیگادا کچه کان ناوی راسته قینه ی خۆیان نه نویسیوو، نامه کانن یان زۆربه ی به و پرسته و کلێشه خراپانه نوسرابوون که به راست و دروستی تین و تاوی عاتیفه یان تیاده رناکه ویت. له پۆزانی سه ره تای گهنجیمدا ئه و جۆره نامه نه وایان کرد بۆ هه تاهه تایه واز له دلداری به یتم. دوو کچم خۆشویست، هه ردووکیان ماوه یه ک به و نامه خراپانه دایانگرمه وه، نامه کان به راده یه ک له یه کده چوون و به جۆریک پریوون له و گوزاره

کلیشه‌بیانه، چیتەر ئاماده‌نه‌بووم کاتی خۆم به‌و قسه‌ پڕپوچانه به‌باده‌م که کچان له‌به‌ریه‌ک ده‌یاننوسییه‌وه. به‌گشتی له‌دونیادا که‌م که‌س ده‌توانن نامه‌ی راسته‌قینه‌ی دلداری بنوسن، عاشقه‌کانی مورا‌د هیچیان له‌و توخمه‌ نه‌بوون، به‌لکو له‌توخمی ئه‌و دوو کچه‌بوون که کاتی خۆی دلداریان به‌من ته‌رککرد. من هیچ یه‌ک له‌خاوه‌نی وینه‌کانم نه‌ده‌ناسی، بیرم نه‌ده‌هات به‌پێکه‌وتیش چاوم به‌پوخساری ئه‌و خانمانه‌که‌وتبێت. به‌لام دیاربوو ئامۆزا غه‌مباره‌که‌ی هه‌ندیک له‌کچه‌کانی ده‌ناسی و له‌به‌ر ترس ئاشکرای نه‌ده‌کردن. که له‌دانیشتنێکی دیکه‌دا نامه‌ و وینه‌کانم برد بۆ ناو هاو‌پێکانم، ئه‌مجاره‌حه‌سەن تۆفان پوخۆشتر و با‌شتر پیشوا‌زی لێکردم و گووتی «ئەم ئه‌رشیفه‌ شتمان زۆر بۆ ئاشکراده‌کات، له‌وانه‌یه‌ نه‌یننی مردنی ئه‌و کو‌په‌ له‌کاغه‌زێک له‌و کاغه‌زانه‌دا بێت». حه‌سەن به‌وردی سه‌یری وینه‌کانی کرد، ئه‌و له‌من و تریفه‌ دونه‌یاده‌تر بوو، خه‌لکی زۆرتر ده‌ناسی، به‌لام پیشتر حه‌وت سا‌ل چووبوو خه‌لوه‌ته‌وه، یاده‌وه‌ری لاوازی‌بوو، خۆی زۆر هه‌ولیدا و هیچ یه‌ک له‌ وینه‌کانی بۆ نه‌ناسرایه‌وه، غه‌زله‌نوسیش هیچی نه‌گووت. ئیدی حه‌سەن هه‌ندیک له‌ وینه‌کانی هه‌لگرت و له‌گه‌ڵ خۆیدا بردنی، هاو‌پێه‌کی هه‌بوو له‌خۆی خه‌لکنا‌ستر بوو، کو‌پێکی مو‌وزه‌ردی جوان بوو، له‌سه‌ر عه‌ره‌بانیه‌کی که‌مه‌ندامان ده‌سو‌پرایه‌وه. زۆرجار تۆفانم ده‌بینی له‌نیوان مه‌زاتخانه‌که‌ و گوزه‌ری هه‌لاجه‌کان و کوچه‌ی فلیم‌فرۆشه‌کاندا ها‌توچۆی پێده‌کرد، هه‌میشه‌ ده‌ستێک جلی پاکی له‌به‌ردابوو، پێده‌چوو سه‌رده‌مانێک کو‌پێکی خۆشبه‌خت بووبێت. من ناویم نه‌ده‌زانی، به‌لام پۆزێک گویم لێم بوو یه‌کێک له‌وانه‌ی له‌مه‌زاتخانه‌که‌ را‌دی‌وه‌فرۆشن، بانگی‌کرد «شیر... شیر، ته‌حسین ته‌سجیلێکی بۆ تۆ داناوه، وه‌ره‌ بیه‌».

که حه‌سەن وینه‌کانی برد دڵنیا‌بووم ده‌یانبات بۆ شیر. به‌لام خۆم وا نیشاندا که هیچ نازانم.

ژووری عه‌شق «ناوه‌راستی حه‌فتا‌کان»

غزلهلنوس «کاتیک نامه‌که‌ی مه‌لای هاجه‌ری خوینده‌وه» گه‌نجیکی زیره‌ک و بیده‌نگ بوو، جووتیک چاویلکه‌ی گه‌وره‌ی له‌ چاودا بوو، قژیکی لوولی په‌شی هه‌بوو، پیستیکی سپی و پاک، بالای باریک و لاواز بوو، جوړه جوانیه‌کی تیدا‌بوو زیاتر خه‌لکانی زیره‌کی کیشده‌کرد. له‌و مندالانه بوو گه‌ر بتدیایه ده‌گوت «ئه‌ها، ببیت و نه‌بیت، ئه‌مه‌ له‌ ماتماتیکدا به‌توانایه». ده‌سته‌کانی باریک و درێژ بوون، په‌نجه‌کانیشی هه‌روه‌ها. که‌م قسه‌یده‌کرد، به‌لام گه‌ر قسه‌ی بکردبایه به‌جوړیک ده‌ستی ده‌جولاند وات هه‌ستده‌کرد له‌ هه‌وای ژور سه‌ری خۆیدا بۆ شتیک ده‌گه‌ریت و به‌ وشه شتیک له‌ هه‌وادا ده‌چنیت. هیچ سیفه‌تیکی تیدا نه‌بوو و له‌ مرقف بکات بلیت ئه‌مه‌ له‌ پاشه‌پوژدا ده‌بیته غزلهلنوس، له‌ شیوه‌دا پتر له‌و که‌سانه ده‌چوو که‌ له‌ زانسته سروشتیه‌کاندا بلیمه‌تن. نه‌ له‌ باوکی ده‌چوو و نه‌ له‌ به‌هاریانوی دایکی، شتیکیشی له‌ مه‌لای هاجه‌ر تیدانه‌بوو «که‌ وینه‌کانی له‌ ئه‌رشیفی شو‌رشی ئه‌یلودا، پیره‌پیاویکی پیش سپیمان نیشاندده‌نه‌وه، به‌ لچیکی ئه‌ستور و جووتیک برۆی زله‌وه». که‌ نامه‌که‌ی پیگه‌یشت، پینج سال بوو دایکی کۆچیکردبوو. به‌همه‌ن به‌بێ دایک له‌ مالتیکی گه‌لیک فراوان و پر ژووردا گه‌وره‌بوو. مالتیکی و بۆ کوپیک و باوکیکی پیر، پووبه‌ریکی به‌رین و گه‌وره‌ بوو، پیده‌چیت ئه‌و پووبه‌ره گه‌مه‌ی نۆری به‌ پوانین و خه‌یالاتی کوپه‌که‌ کردبیت. باوکی کلیلداری خه‌زینه‌بوو له‌ په‌روه‌رده، بۆن و به‌رامه‌ی ئه‌سیده‌کان و په‌نگی دره‌وشاوه‌ی میتاله ده‌گه‌نه‌کان

چاويان كز كرده بوو، به جۆريك له ناو كاغه ز و ليستی دوور دريژي هاتن و پويشتني سولفات و كلور و يژدا نوقمبوو، كاتي بۆ كوپه كهي نه مابوو. به ههمان هيند مندا ليكي بي سه ره رشت و ته نيا بوو، مه شق و شيكاري پرسياره كاني قوتابخانه ي له سهر ديواره كاني مال نه نجامده دا. كاتيک باوكي هوشيهاته وه و سه ري هه لبري، عاجباتي له وه هات سه رتا پاي ديواره كان، له بنميچه كانه وه تا خواره وه، هه موويان شيكاري پرسيارى ماتماتيک و نوسينه وه ي بيردۆزه كاني نه ندازه و تۆمار كرده وه ي هاو كيشه كيماييه كانن. ئه وه رزه سالتيك بوو ديواره كاني كرده بووه په شنوسي خو، به لام له پال شيكاري لۆگاريتمات و ئيعرابي عه ره بي و نوسينه وه ي وشه به وشه ي وانه كاني ئينگليزي دا، باوكي نيگاري چنده ها باغ و گول و گولزاري به رين و لاله زاري په نگا و په نكيشي بيني كه به ههمان دروستي كرده بوون.

دواي گه يشتني نامه كهي مه لاي هاجر، به ههمان به قوناغيكي تيفكريني قولدا تپه ي، له ناكاو ته واي وانه كاني فه رامۆشكر د و برياريدا واز له قوتابخانه به ينييت. گۆراني به ههمان به جۆريك سه ير و خيرا بوو، كه س باوه ري نه ده كرد، گه نجيك و هه ها له خۆرا و بي هيچ به هانه يه ك واز له خويندن به ينييت. پي ده چي ت نامه كهي مه لا غه ريبي هاجر هاوگفتي شتيكي دي بووييت كه پيشتر له ناوه وه ي هه رزه كاره كه دا ئاماده بووه، يان واده رده كه وي ت پۆحي هه ر له سه ره تاوه بۆ بيستني هه واليكي له و جۆره له سه ري پ بووييت. كه نامه كهي خوينده وه خه يالي بۆ هيچ خه وشيكي نه خلاقي نه ده چوو، نه يگوت دايكم به حه رام مني له پياويكي تر خولقاندوه، به لكو دلخۆش و پووگه ش خو ي بۆ جۆره ژيانتيكي تر ئاماده كرد، ژيانتيك له گه ل پۆحي ئه م حيكايه ته تازه يه دا بگونجيت. باوه ريكي ته واي هه بوو كه ئه و زاده ي خۆشه ويستيه كي

ئەفسانەییە... لەبری ئەوەی کاتی خۆی بە زانستی بېھودەوه بکوژیت،
 لیبرا ژيانی بۆ شتی گەرە تەرخانبکات. پۆژیکیان نامەیهکی بۆ
 مامۆستاکانی نوسی و پێیپاگەیاندن کە ئیدی وازی لە قوتابخانە دەهێنیت.
 منداڵانی ئەو سەرەدەمە زۆریان بە ھۆکاری تەمەلی و ھەزاری لە
 خۆیندن دوور دەگەوتنەو، پێشتر کەس بە نامەیهکی لەو جۆرە وازی لە
 خۆیندن نەھێنابوو. نامەکی کامبۆون و کرانەوێ هوشیاری مۆفیکی
 پێوە دیارە کە بۆ مانایەک دەگەرێت. لە نامەکیدە نوسیویتی «بەپێزان
 خۆیندن پۆچی من سەردەکات و دەمکات بە پیاویکی بێسوود، من
 لەم چەند سەڵەدا دەمویست لە پێگای ئێو و لە پێگای وانەکانەو
 فیتری شتیکی سوود بەخش بێم. فیتریم چۆن حەزم لە ژیان بێت و
 بکریمەو، لە خۆ ئامادەکردن و لەبەرکردن و تیگەشتندا کە مەرخەم
 نەبووم، ھەر ئەرکیک قوتابییک پێیەلەستیت بەوردی پێیەستام،
 بەلام پۆژ دواي پۆژ زانستەکان لە بەرچاوی من نرخی خۆیان دۆراند،
 ئیدی حەز دەکەم دواي زانستیک بکەوم کە لیبدلنیام و دەزانم سوودیکی
 بۆ مۆف ھەیە». کە غەزەلنوس ئەو پستانەي بۆ مامۆستاکانی نوسی،
 خۆشی تەواو لە ماناکەیان نەدەگەشت، نەیدەزانی چ زانستیک دەشیئ
 لەو زانستانە سوود بەخشت بێت کە لە قوتابخانە دەخۆیندن.

گەر بە وردی بگەرێنەو بۆ پووداوە تاریکەکانی ئەو سەرەدەم،
 دەتوانین تیگەین بۆچی غەزەلنوس ھێندە زوو پووی لە دونیای پاستەقینە
 وەرگێرا و گەشتە ئەو پنتەي تییدا شتەکان بوون بە خەیاڵیکی ساف.
 لەو سەڵەدا کە غەزەلنوس وازی لە خۆیندن ھێنا شتەلیکی ترسناک
 پوویاندا، شۆرش ھەرەسیھێنا، شکست بە جۆریکی سەیر تیکەلاری
 پۆچی ھەموو مەخلوقاتەکان بوو، بەھاریک تیپەپی بێئەوێ کەس ھیچ
 غونچەیک ببینیت، ژیان بۆنی کۆتایی و زەوی بۆنی خەلۆزی کۆژاوی
 لێدەھات. کپییک و بێرەنگییک کە لە کپی دواي سووتانی کیلگەیهکی

گه نم ده چوو بالی به سهر خاکدا کیشا، مروفه کان خه یالیان مرد و زه ویه کی بیفهر و زه ماتیکی مسناسا سهریان هه لدا، سه دان هه زار مروف شکستی شوپشیان وهک شکستی تایبه تی خویان ته ماشاده کرد. نه ویه که هاته پیشی که ده یویست زوو هه سستیته وه، «هر نه ویه کیش بیه ویت زوو له شکست هه سستیته وه، نه ویه کی ترسناکه». ئیتر خوین و خهون به جوریک تیکه لاوبوون بیوینه بوو.

غه زه لنوس ویستی بی زیان له و جهنگه بیته ده ری، نامه که ی مه لای هاجر بوار و ده رباریکی سهیریو تا له ویوه پوویکاته خه یال. له و ساله دا ته نیا له شته کان وردده بووه وه، له و برپایه دابوو هه موو مروفیک ده بیست سالتیک له زیانی ته نیا بۆ ته ماشاکردن ته رخانبات، ته نیا نیگاره کان و دۆخی شته کان و پۆخی هه وائاسای بوونه وه ره کان له خویدا بنوسیته وه. له و ساله دا وهک شیت به کوچه ساده و سارد و بیماناکاندا ده گه را، شته کان وه ها کال و بیپوچبوون له بهرچاری، نهیده توانی دنیا وهک جه هه نه میکی گه وره نه بینیت. هه ستیده کرد له هیچ جیگایه کی ئه م شاره دا پیشه ی نییه. وهک ئه وه بوو له هه وادا وه ستابیت و هیچ شتیک نه یگریت. له و پۆزانه وه ویستی بۆ جوړه سروشتیکی تر بگه ریت، شوینیک خوی له ناودا ونبکات و ئه وه ههسته قولله ی ونبوون نه یخنکیئت. له و ساله دا توانی به مه شقیکی دووردریژ، پووکاری ئه و دنیایه بگوریت که تیا ده ریا، هه مسوو درهخته کانی به خه یال پهنگکرد، بۆنی دیکه و شیوه ی دیکه ی به خشی به گه رهک و بازار و بهرده رگاگان، شه قامه کانی پرکرد له پهنگی دیکه. به خه یال نه خشه یه کی تری کیشا و شاریکی تری دروستکرد، یه که یه که کوچه کانی ئه و شاره شی له دلی خویدا نوسییه وه، به جوریک ئیدی له سهر نه خشه یه کی تر و له وینه یه کی تری دنیادا ده سوپایه وه. دیاره له وه زیره کتربوو به ئلیت بگاته سنووری

شیتى، ئەو ھیزەى لە خۆیدا دروستکرد بىتوانىت دۇنيای پاستەقىنە
ون نەكات. لە يەككاتدا دۇو جىھان و دۇو پوانگەى ھەبوو، دەيتوانى
بە خەيالىدا بېرات و دەشيتوانى بازىداتەو بە دۇنيا، بۆ ناو بۆن و
بەرامە ناخۆشەكان، بۆ سەرزەمىنى پەنگە دیزەكان، بۆ ناو سىبەرە
تارىكەكانى زەوى و خاشاکی خەراباتەكانى شار.

ئىوارەيەك لە ناو جىھانە پەنگاوپەنگەكەى خۆیدا دەسوپايەو،
جىھانئىك ئاسمانەكەى ئەرخەوانى و زەويیەكەى نىلۆفەرى و ئاسۆكانى
زەردبىوون. لە ناکاو دیمەنى گەنجىكى غەمگین وەستاندى، گەنجىك
پوخسارىكى گەلىك پەرى ژانى ھەبوو، بەلام خەندەيەكى فريشتهی
لەسەر لیوى بوو، جلەكانى لە جلى بەگزاڤەيەكى سالانى بىست
دەچوو، بەلام قزى درىزى و لاجانە پانەكەى مۆدىلى ئەو سەردەمە بوو.
لەو خويندەوارە بىئۆقرانەى دەکرد كە بە دواى ئافرەت و ناوبانگدا
ئاوارەدەبن، لە ساتىكدا دەرکەوت كە تىیدا غەزەلنوس لە بەحرى
پەنگەكانى خۆیدا وىل و لە شىفتەى بۆيەکردنى دۇنيادا ونبوو. خۆى
وا نیشاندا چاوەپوانى كەسىكى دىكە دەكات، بە خەندەيەكى تەماويیەو
يارى بە زىزەكەى دەکرد. كە بەھمەن گەيشتە ئاستى كۆرەكە، ئەو
بە دەنگىكى ساف و قوول گۆوتى «نامەكەى مەلا غەربىى ھاجەر ژيانى
تۆشى تىكدە؟». بەجۆرىك غەزەلنوسى راپلەكاند پەنگەكانى پىشچاوى
فەرىن و جوانىيەكانى نىو نىگای كۆژانەو، ئاسمان پەنگى دىزى ھەور
و زەوى پەنگى بۆرى خۆل و ئاسۆكان پەنگى شەويان گرت. دەنگىكى
قوول بوو، ترسناك بوو، بەلام پەپوو لە خەيالى. بەھمەن ناسر بە
ترسەو لىپپەرسى «تۆ كىت؟». گۆوتى «من دۆستەم».

وەك لە خەودا بىت و يەكىك بە پەتىكى بارىك بەدواى خۆیدا
پاىكىشیت، كەوتە دوى ئەو گەنجە كە بە حورمەتى پۆشنفىكرىكى

كۆنەو دەواى لىكرد لەگەلیدا بېرات. گەنجىكى باريك بوو لە پۆشتىدا
خۆشحال دەينواند، لەشى بەجۆرىكى هارمۆنى و پىك دەجولايەو،
پەلەكردنى دوور بوو لە شىپزەيى و پارايى، بە كەسىك دەچوو پھون
و ئاشكرا ئامانجى خۆى بزائىت. بەھمەنى زۆر دوورنەخستەو، پاش
چەند كۈچەيەك دەرگای مالىكى كۆنى بۆ كىردەو. بەھمەن ھىندەى
يەكەم ھەنگاوى خستە ئەودىو دەرگاگەو، بە توندى بۆنى سەردەمىكى
تەرھات بەسەرىدا. پىكەو چوونە ناو حەوشىكى كۆن، چوونە ناو
دونيایەك بۆنى گلى تەپ و دىوارى تلىساو و زەمانى خوساوى لىدەھات.
بە تەنافىكەو كۆمەلىك جلى كۆنى بىنى، پىدەچوو دەيان سالى بىت
ئەو جالانە بەو تەنافەو بن، بارانى دەيان وەرز لىدەابن و خۆرى
چەندىن سالى وشكى كىردىتەو. بايەكى ناوخت لە حەوشەكەدا وەك
پاسارىيەكى دىل شىتەنە دەسورايەو. گەنجەكە سەيرىكرد و گووتى
«ئەمە ئەو خانووە دىرنەى مەلای سوختەى، باوكى راستەقىنەى تۆ،
ئەو عاشقە گەورەيەى لىرەدا ژيا و مرد».

گەنجەكە وەك بىر لە سەردەمىكى زۆر دوور بكاتەو، گووتى «چەندىن
سالى لە مەوېەر مەلا غەربىيى ھاجەر لەگەل باوكى تۆدا، لەم حەوشەيەدا
دەستيان دايە يەخەى يەك. ئەو يەكەمجار بوو مەلای سوختە ئاشكرا
لە پوويدا ھەلگەپتەو، لە بن ئەو دارە گەورەيەدا بەرابەرى وەستا و
لىياخىبوو. ئەوسا مەلای سوختە پلانى ھەبوو تۆ بفرپىنىت و بتهپنىت
لىرەدا بەختىبكات. بەلام ھاجەر سوپىندى خوارد گەر كارى وابكات
لە سزادا چى كتيپىكى غەزەل لە دونيادا ھەيە ئاگرى تىبەردەدات،
كىلى گوپى ھەموو عاشقەكان دەشكىپنىت، خۆى دەكوژىت و لەگەلشيدا
مەلای سوختە دەكوژىت».

بەھمەن كە سەراسىمە سەيرى ئەو دونيا داپوخاوەى دەكرد، بە
دەنگىكى كز پرسى «بەلام تۆ كىت؟ بۆ واقسەدەكەيت، وەك ئەوەى

تۆ لهو پۆژه‌دا لیڤره بووییت. تۆ مه‌لای سوخته له کوئی ده‌ناسیت؟». به‌شتیک له‌خه‌مه‌وه گوتی «من هاوپی باوکت بووم، هاوپی مه‌لای سوخته، به‌په‌حمه‌ت بیټ له‌م پازده‌ساله‌ی دوایدا هه‌موو ژیا‌نی لیڤه‌دا برده‌سه‌ر، له‌دوای مردنی به‌هاربانووه‌وه له‌م ماله‌ نه‌چووه‌ده‌ری، ته‌واوی عومری لیڤه‌دا غه‌زه‌لی ئیلقاده‌کرد، شه‌و و پۆژ غه‌زه‌لی ده‌خوینده‌وه. مندالبووم که‌ناسیم، پۆژیکیان به‌دوای تۆپیکدا هاتمه‌ ئه‌م هه‌وشه‌یه، ئه‌و وه‌ک ده‌رویشیکی پێشن و قه‌له‌نده‌رئاسا له‌ سه‌ر کورسییه‌کی کۆن، له‌ ناوه‌پاستی هه‌وشه‌که‌دا شیعی ده‌خوینده‌وه، نزیک‌ی سه‌عاتیک گویم لیڤه‌گرت، ده‌نگی له‌ ده‌نگی هه‌چ پۆحله‌به‌ریکی زیندوو نه‌ده‌چوو، نه‌ پێشتر و نه‌دواتر شتیکم نه‌بیستوه‌وه سه‌دای گه‌روی ئه‌وی هه‌بیټ. بێهه‌وی ئه‌و ئاگاداریټ، من بێهۆش و مه‌ج‌زوب نیگای ئه‌وم ده‌کرد. یادی به‌خیریټ، په‌یوه‌ندی له‌گه‌ڵ جیهانی چوارده‌وری خۆیدا نه‌بوو. به‌رده‌وام له‌ جیهانیکی تردا ده‌ژیا، ئه‌و پۆژه‌ که‌ منی بینی، ده‌ستیبرد و جامیک ئاوی بۆ درێژکردم و گوتی تینوته؟ بیخۆره‌وه. که‌ له‌و ئاوم خواردوه‌وه تووشی ئه‌فسونیک هاتم و خروشیک له‌ ناخه‌وه دلی به‌ سۆزیک‌ی گه‌رم پێکردم، وامزانی تام لیها‌تووه‌ و له‌شم سه‌رتاپای بۆته‌هه‌ست. مندال بووم، جه‌سته‌م لاوازیوو، ده‌سته‌کانم باریک و پۆحم ناکامل بوو، کاتیک له‌و ئاوم خواردوه‌وه بۆ په‌که‌مجار هه‌ستمکرد له‌شم هه‌یه، گیانم لیوان لیوه‌ به‌ ئاره‌زوو. ئیتر بووم به‌ هاوپی، ده‌هاتم و ئیشم بۆ ده‌کرد، غه‌زه‌له‌کانیم ته‌دوینده‌کرد. پاداشم ته‌نیا ئه‌و جامه‌ ئاوه‌ ساردانه‌ بوو که‌ تامی شه‌رابی به‌هه‌شتیان ده‌دا، هه‌رکات ئه‌و ئاوم ده‌خواردوه‌وه ئارام و پێ ئومید داده‌نیستم و گویم له‌و سه‌دا قوول و فینکه‌ی ده‌گرت. تا گه‌وره‌ نه‌بووم چیرۆکی خۆی نه‌گێڕایه‌وه...

په‌که‌مین نه‌ینی که‌ درکاندی، نه‌ینی تۆ بوو».

به همن ناسر له ناوه پاستی جیگایه کدا که بۆنی پوخانی کوتوپر و تیگچوونی ناکاوی لیده هات، سهیریکی خوئی کرد، نهیده زانی له کویادا وهستاوه و ئهم کوپه باسی چی بۆده کات. به نیگه رانییه وه سهیری دار و پهردوی پوخاوی شوینه که ی کرد و گووتی «مه لای سوخته سالتیک له مهویهر، له خهسته خانه یه که له ورمی مرد».

گه نجه که گووتی «نا، ئه وهی له ورمی مرد، مه لا غه ریبی هاجهر بوو، مه لای سوخته دواي ماوه یه کی که م له بیمارستانی ئیره مرد. پۆحیک بوون، به لام بوو بوون به دوو ئاده میزادی جیاواز، له بهر ئه وه مردنیان یه که مردن بوو که له دوو شوین و دوو کاتی جیاوازا پوویده دا. ههردووکیان ده رگای ئه مبه ره وه بهری سه ر یه که پیاوای بوون. مه لای سوخته ئاگاداری هه موو شتیکی مه لای هاجهر بوو، ده بیئت بلیم ئه و نامه یه ی بۆ تۆ زۆر توپه یکرد، وه که ئه وه بوو مه لا غه ریب تا دوا چرکه سات هه ر حاشا له سوخته بکات، تا دوا هه ناسه ش ئومیدی وابوو، هاجهر بیته وه هۆش خوئی و تیبگات مرۆف ناتوانیئت شتیک بیئت جیاواز له وهی هه یه».

به همن گووتی «مه لای هاجهر هه موو شتیکی بۆ من پوونکردۆته وه».

گه نجه که پتیکه نی و گووتی «تیگه یشتن له و دوو مرۆفه ئاسان نییه. له و چهند ساله ی دوا ییدا، به رده وام غه زه لیا ته کانی مه لای سوخته م ته دوینده کرد، له و ساته وه که مه لای هاجهر ده ستیکرد به نامه نوسین بۆ تۆ، ئه ویش له هه مان ساتدا نامه یه کی بۆ تۆ نوسی، ده بیئت تۆ گویت له سوخته ش بیئت، چیرۆکه که له نیگای ئه وه وه شیوه یه کی دیکه ی هه یه».

غه زه لنوس پرسی «ئه و نامه یه لای تۆیه؟ ئیستا تۆ هاتوویت ئه و نامه یه م بده ییتی... وانیه؟».

گه نجه که پیش به همن ناسر که وت بۆ ژیرخانێکی بۆنخۆش، له

کورسییهک و تهختیکی خه و به‌ولاره هیچی دیکه‌ی تیانه‌بوو، بۆنی کپی
 لیده‌هات و ئاسمانی لیوه‌دیار نه‌بوو. گووتی «من ناوم سه‌راب به‌هجه‌ته،
 باوکم له‌سالی شه‌ست و هه‌وتدا له‌ شه‌پدا کوژرا، ئیستا مالممان له
 کوژانی ئه‌ودیه‌وه، کوچه‌یه‌ک له‌ پشته‌وه‌ین. که‌س نه‌یده‌زانی مه‌لای
 سوخته‌ لی‌ره ده‌ژی من نه‌بی‌ت، ئه‌و هه‌میشه‌ ته‌نیا بوو. دوا‌ی ئه‌وه‌ی
 تو له‌دایک‌بوویت، جه‌نگی نی‌وان سوخته و مه‌لای هاجه‌ر گه‌وره‌تر بوو،
 هه‌ردووکیان به‌ شی‌وه‌یه‌کی سه‌یر ئازاری به‌کتریان ده‌دا. پۆژیک مه‌لای
 هاجه‌ر گه‌یشه‌ ئه‌و به‌روایه‌ی ئه‌م ماله‌ چۆلبکات، سوخته‌ ماوه‌یه‌ک
 دوا‌یکه‌وت، ده‌یویست مه‌لای هاجه‌ر بیکوژیت و پرزگاری بی‌ت، ئاره‌زوویه‌کی
 راسته‌قینه‌ی بۆ ژیان نه‌ما‌بوو. به‌لام دیار‌بوو مه‌لای هاجه‌ر ناتوانی‌ت
 بیکوژیت، کوشتن ئاسان نی‌یه. شه‌ویک سوخته‌ شکست و نا‌ئومید
 گه‌پایه‌وه و له‌م ماله‌دا ژیا، زۆربه‌ی کاته‌کانی خۆی له‌م ژێرخانه‌دا
 ده‌برده‌سه‌ر، هه‌ندی‌ک شه‌و دره‌نگ ده‌چووه‌ نه‌وومی دووهم و تا ده‌مه‌و
 به‌یان نه‌ده‌هاته‌خوارێ، ئه‌وێ ژووری خه‌وتنه‌ سیه‌راوییه‌کانی خۆی بوو
 له‌گه‌ڵ به‌هاریانودا. به‌لام بۆ ساتیکیش چیه‌، پێگای به‌ من نه‌دا بچه‌
 ئه‌و ژووره‌وه، تا نه‌مرد نه‌متوانی ئه‌و ده‌رگایه‌ بکه‌مه‌وه. که‌ دواتر
 سه‌رکه‌وتم و ده‌رگا‌که‌م کرده‌وه تی‌گه‌یشتم چ هه‌له‌یه‌کی کوشنده‌م کرده‌وه،
 تی‌گه‌یشتم بۆ ئه‌و سه‌له‌های سال پێگای نه‌دام سه‌رکه‌وم. پیاویکی
 به‌په‌حم بوو، به‌ر له‌وه‌ی له‌گه‌ڵ سێ هاو‌پێمدا بی‌خه‌ینه‌ ده‌سته‌به‌ره‌یه‌ک
 و بی‌به‌ین بۆ بیمارستان، جاریکی تر به‌رۆکی‌گرتم و ئاگاداری‌کردمه‌وه
 نه‌چمه‌ ئه‌و ژووره‌وه، ته‌نیا که‌سیک بۆی هه‌بوو بجێته‌ ئه‌و ژووره‌وه
 تو بوویت. به‌لام من فزولم هێنده‌ توند و خه‌یالم هێنده‌ برسی بوو،
 خۆم نه‌گرت. پۆژیک دوا‌ی مردنی سه‌رکه‌وتمه‌ سه‌ره‌وه، به‌ هیمنی وه‌ک
 ده‌رگای موسیبه‌تیک بکه‌مه‌وه ده‌رگای ئه‌و ژووره‌م کرده‌وه، وه‌ک ئه‌وه‌ی
 بایه‌کی به‌هێز لیم‌بدا، هه‌ستم به‌ فینکییه‌ک کرد، هه‌ستم‌کرد شتیکی

كوشنده دلم ده بریت، هیزیک له پیشه وه پامده ته کینیت و به توندی به ره و خوی جه زیمده کات. به همن ناسر، نه وهی بچینه نه و ژوره وه مه حکومه به وهی تا هه تاهه تابه غریب بیت... له ویدا نه وه وایه له مرؤف ده دات که گیرۆدهی سیحری غه زلی ده کات».

به همن له هه وای شیداری نه و ژیرخانه دا، چاویلکه که ی داکه ند و گووتی «ده بیت مه لای سوخته ویستبیتی من تووشی نه و درده بم... ده بیت؟».

گه چه که که میک دهستی به قزیدا هینا و گووتی «مه لای سوخته به دریزایی ژیا نی غه زله کانی خوی بو هیچ که س نه خویندبو وه، نه و غه زله نه به شیک بوون له به حرکی گه وه که له سینهی نه ودا شه پۆلانیان ده دا. له م چند ساله ی دوایدا ههستی به شکستی خوی ده کرد، دلنیا بو مه لای هاجه ر توانیوتی بیبه زینیت و له بیر دنیای بیاته وه. توانای عاشق بوون تاکه سه رمایه یه کی نه و پیاوه بوو، له عه شقیکی جاوید و نه به دی زیاتر خاوه نی هیچی تر نه بوو، ده یویست نه و سامانه بو تو جیه یلایت، دواجار ده یویست دوا ی مردنی یه کییک هه بیت نه و نازاره بچیزیت و له مانای غه زله کانیدا قوولبیته وه، پیموایه له تو زیاتر که سی تری نه ده ناسی».

غه زله لنوس به ده نگیکی کپ که بۆنی ترسی لیده هات، دهستی خسته سه رشانی سه راب و گووتی «به لام نه م ماله ده پوخیت، نه م دیوار و دار و په ردوانه له کۆتاییدان. سه رتا پای شوینه که بۆنی ته پین و هه ره سی لیدیت، هه سته ده که م نه م شوینه ده ور و زه مانای ته وایو وه».

سه راب گووتی «زیاتر له شانزه ساله نه م جیگایه فه رامۆشکرا وه، نه و جلانه ی به ته نافه که وهن، جلی شانزه سال له مه و به ن، مه لای هاجه ر به یانییه ک زوو، له گه ل شه به یخوندا ماله که ی بارکرد و پویشت،

ئەو سالانەى سوختە لىرە دەريا، دەستکاری هیچى نەکرد. نەيدەتوانى
 ۋەلامى زۆر پرسیار بداتەو. دواى مردنى سوختە، چەند مانگىک
 لەمەوبەر کۆپەکانى ھاجەر ھاتن و دەرگاکیان شکاند. خانووەکە لە
 تاپۆ مولکی ئەوانە، دوو ھەفتە لەمەوبەر ھاتنەو، ھەرچۆنیک بوو خۆم
 تیکە لاویانکرد و دەربارەى نیاز و خواستیان پرسیارمکرد، واتىگەيشتم لە
 چەند پۆزىکى دیکەدا ئىرە دەپوختن. ھەستدەکەم لەو ھەدا لەسەر ھەقن،
 شوینىکە بە کەلکی نىشتەجىبوون نایەت. بەلام بەر لەو ھى ئەم مائە
 برۆخت دەبايە تۆ بىیت و ببىنیت. ئەو دواھەمین ۋەسیەتى ئەو بوو،
 ھەر ئەو پىڭگوتم، سەبریکەم و زوو نامەکەت نەدەمى، ھەردووگمان
 دلتیابووین تۆ کاتىکی زۆرت دەوێت تا لە ھەموو شتىک تىدەگەیت».
 غەزەلنوس گووتى «دەمەوێت ئەو ژوورە ببینم. پتویستە ئەو ژوورە
 ببینم، ھەموو ئەم چىرۆکە لەو ژوورە دەستى پىکردو، لەو پۆژو
 کە مەلای ھاجەر لە پەنجەرەکەى خۆیەو لە نھۆمى دووم سەیری
 بەحرى ئەستىرەى دەکرد».

سەراب پىش غەزەلنوس کەوت و گووتى «تا نامەکەى سوختە
 نەخوینیتەو، لە دارشتنى چىرۆکەدا پەلەمەکە، مۆف دەبىت بە
 وردى ھەر دوو نامەکە بخوینیتەو و بەراوردیانکات. بەو ھەدا تۆ دەبیتە
 خاوەنى ھەر دوو نامەکە دەتوانیت وردتر بریاربەیت».

سەراب بە ھىمنى پىشیکەوت... لەسەرەخۆ دەرگای ئەو ژوورە پر
 ئەفسونەى بۆ کردو. ھەک پىیخاتە ئوقیانوسىکى ترساناکو، بەر لە
 بەھمن یەکەم ھەنگاوى نا. غەزەلنوس دەستى خستە نىوان ئەمبەرە و
 بەرى دەرگاکی و ھەک ھەواى تەلیسمىک لىیدا، بۆنىکى بەھەشتى چو
 بەسەریدا، بىئەو ھى بزانییت چۆن، خۆى لە ناو تۆفانىک لە شەنەبای
 فینک و گەرداویک لە گولۆدا بینییەو.

ماجه لانی راسته قینه و دیواره کان

که دوی بیستوچار سال له ئوتیلی « به فر و سهراب » دابه زیم و تیکه لاوی ئەم شه قام و کوچانه بوومه وه، دهنگیک له دلمدا پییگوتم « بپۆ... جانتاکهت هه لگره و بگه پیره وه، تو چی ده کهیت له م شاره پیسه دا ». به لام من زورجار پیچه وانه ی دهنگی دلی خۆم، پیچه وانه ی عه قلی خۆم بریارمداوه، مرۆف ده بیئت بتوانیئت به دلی خۆی بلی « بیده نگ به ئە ی دل »، به سه ر خۆیدا هاواربکات و بلیت « بیده نگ به ئە ی هۆش »... من ئە زموونیک ی درێژ له ده ریا و له وشکانیدا، سه فه ریک ی درێژ به مسه ره و سه ری زه ویدا، به دوورگه گه وره کان و به ئیمپراتۆرییه ته بچوکه کاند، ئە و بپوایه ی تیا سه وزکردم که من له سه ر ئەم زه وییه بیۆینه و له م خاکانه دا بیهاوتا و له م ده قه ردا بیینه زیرم. بوهستن، من پیتان ده لیم بوهستن، نا من به ئیوه نالیم بوهستن... به لکو به م دیوارانه ده لیم که هه رده م گه مارۆم ده دن، په نگه پیتان سه یریئت، یه کیک هاوار له دیواره کان بکات بوهستیت؟. دیواره کان گه وره ترین ئافه تی سه ر ئەم ئە ستیره یه ن، پتر له با ده جولین و خیراتر له شه پۆل ده پۆن. ئاه ئە گه ر دیوار نه بایه، شه رم نه ده بوو، شه رف نه ده بوو، مولک نه ده بوو، جه نگ نه ده بوو. لیتمه گرن ده زانم ئە مه لۆژیک ی پیاویکی عاقل نییه، به لام راستیه کی ساده و له بیرکراوه، ئیمه ی مرۆف بۆ ئە وه ی توژیک باران لیمانه دات ئە و هه موو ده رده مان بۆخۆمان دروستکرد. به لام دیواره کان ناوهستن... ده یانبینم ئابلۆقه مده دن. من پۆژیک له پۆزان باوه پم به بیده نگ ی و نه جولانی شته کان نه بووه،

هه موو مه مخلوقاته کانی تر و شته بینه فه سه کانش ده جولین... ئا، باوه پم پیکه، هه موویان ده جولین. گوئیگرن، من باس له گوپان ناکه م، باس له جولّه و نه سره وتن و ئارام نه گرتنی شته کان ده که م. من ئه و مروقه م پتر له هه مووتان زه ویم له م سه ره وه بۆ ئه و سه ر ته یکردوه، له هه مووتان زیاتر گه راوم، هه زاران شه و بینارام، بیسه ره وت، بیجیگا له م نه ستیره ده بیهاوده م و بیثامانچ سوپاومه ته وه، سه دان شه و تا به ربه یان له ژیر باران و له ناو گه رده لولودا بووم. من له جولّه ی شته کان و له بزێوی ئه و بوونه وه رانه ده ترسم که نه گوپ و بیوزه دیارن و وه ک شته گه لیک ده رده که ون که ناجولین. له راستیدا من له هه موو ئه و شتانه ده ترسم که ناجولین. من ئیستاش نازانم ئه و هه موو پۆیشتنه م، ئه و پیاسه دوورودیتزه م به زه ویدا، له چی دوورده که وتمه وه و به ره و پووی چی ده پۆیشتم. ئه ی دل... ئه ی دلی بیقه رار، دوا ی سالانیکی درێژ، دوا ی ئه و هه موو ئوقیانوس و کیشوره دوورانه، دوا ی ئه و هه موو گه شته هیمن و شیتانه به زه ویدا، نازانم ئاخۆ له شتی که هه لدیم یان به دوا ی شتی که وه م لیم هه لدیت. گه پان و پا کردن ئه وه ژیا نی منه، له زه مانیکدا که س بیر ی له ئازادی نه ده کرده وه، سه ربه ستیم گریدایه وه به بازیکی شیتانه وه بۆ ئه و دیو... ئه و دیوی هه موو شتی که. ئه ی دل، من له گه نجیمه وه وه ک شیتی که له ده ریا به کی له خو ی شیتتر بپا ریتته وه هاوارم کرد بازده ئه ی پیاوی شیت.. بازده. وه ک ناحالیه ک که چا و ده نو قیتی ت و له لیوی خه رهن دیکه وه به ره و ناو زه ریا به کی شیت و نا ئارام بازده دات، بازمدا. هاو پیم ژیا ن بازیکی کویره نه یه، هیچ زینده گی به کی گه وره نییه بازیکی کویره نه ی بۆ ناو تو نیلایکی تاریک تیدا نه بی ت. ژیا ن بریتی به له وه ی بجی ته لیواری خه رهن دیک و چا و بنو قیتی ت و بازده ی ت. ئه ی نه وانه ی گویتان لیمه، ئه ی نه وانه ی خو شحالن به عه زابم، به خته وه رده بن که تلانه وه و شه پرزه ییم ده بینن، پیتان خو شه کور دیک دوا ی بیست و چوار

سال بەدبەخت و بالاشكاو بگەرێتەو. گەر ژيانتان ئەو ساتەى تيا نىيە... ساتىك چاوت دەنوقىتەيت و بێئەوێ بزانيەت لە كوێو و بۆ كوێ باز دەدەيت، لە جىگايەكەو خۆت فرێدەدەيت، بێئەوێ بزانيەت چەند بەرزە، چەند قوولە و بۆ كوێ دەچێت، تا زوو تەمەنى خۆتان بە بازىكى وا كوێر و شىتانه بپارێتەو. بەرزى ئىنسان لەو دايە لە جىگايەكەو بازىدات، نەزانيەت چەند بەرزە، نەزانيەت بۆ كوێ دەچێت و لە چيدا كۆتايى دێت.

لە بىرمە بىستوچار سال لە مەو بەر لە دىوارەكانى ئەم شارە پامکرد. پاكردن لە دىوارەكان دەردىكى گەورەى منە، ئەو دەردەيە كە سەرمای شەو تۆفانىيەكان و گەرمای پۆزە ترسانەكانى هاوین نەيانتوانى لە مندا بىكوژن. هەموو وەختىك وەك شىت لە دىوارەكان پادەكەم، بەلام مەوۆف بێهۆدە لە دىوار پادەكات... بێهۆدە. پۆزىك لە شارىكى دووردا پێمكوتە ناو كەرنەفالىكى گەورە، لەویدا كاتىك مەستانە سەبرى جوانى و قەشەنگى بێسنوورى ژيانم دەكرد، كاتىك بە پێكىك شەرابەو سەمامدەكرد، لە بەردەم كچىكى پەشپىستى ئىجگار جواندا بە دەنگى بەرز گۆرانييەكى خۆلىۆم دەگووتەو، بۆ چركەيەك گىزبوم و وەختەبوو هاوسەنگىم لە دەستچىت و بكەوم. بۆ ئىستىكى زۆر كورت شتەكان لە پێشچاوم پەشبوون و وامدەزانى كوێربوم، بەلام لە ناكاو شەپۆلىكى گەورەى مۆش و خەيالىم تىگەپايەو و تىگەيشتم هەلەتەنى من بێهۆدەيە. ژيان خۆى، بە جوانى و كامەرانييە گەورەكانىشەو، بە ئازادىيەكانىشەو دىوارىكى گەورەيە، دىوارىكە دەپوات و نابڕێتەو، مەوۆفیش ئاهوييەكى ترساو بە پۆخى ئەو دىوارەدا پادەكات. من لەو سەفەرە دوورودرێژانەمدا گەپىدەيەكى زۆرم بىنييو، خەلكانىكى تەرى وەك من، كە هەموويان لە دىوارى مالهەكانى خۆيان، دىوارى شارەكانيان، دىوارى نىشتىمانەكەيان هەلەتەوون. مەوۆف پادەكات و پىيوايە دىوارى كوچەكەى خۆيان، لە

هه‌موو دیوارێکی دیکە‌ی دنیا بە‌دترە. بە‌لام کە زۆر بە‌سەر زە‌میندا دە‌گەرێت، کە دە‌ست لە دیوارە‌کانی تر دە‌ده‌یت، کە عومریکی درێژ خە‌ریکی تاقیکردنە‌وه‌ی دیوارە‌کان دە‌بێت، دوا‌ی ماوه‌یه‌ک تێ‌ده‌گە‌یت دیواری شارە‌که‌ی تۆش، وه‌ک دیوارە‌کانی دیکە‌یه، خراپ‌تر و بە‌دتر و ترسناک‌تر نییه، نا... دلنیا تانده‌که‌مه‌وه کە خراپ‌تر نییه، شتیکی ئاساییه، دیواره‌و ته‌واو... له‌به‌ر ئه‌وه دروستیکه و بێ‌ده‌نگ به و له‌ ناویدا نیشته‌جێ به. من ئه‌و پۆژه کە دە‌ستم له‌ که‌مه‌ری ئه‌و خانمه‌ به‌ردا، ئیشراقێکی په‌ش له‌ ناوه‌وه پێ‌گوتم کە ژبان پ‌رە له‌ دیواری سه‌یر و نه‌بینراو، هه‌تا له‌و ساتانه‌دا کە هه‌ستده‌که‌یت له‌ تروپکی ئازادیدایت و سه‌ماده‌که‌یت، ئا له‌و ساته‌دا ته‌واو تێ‌ده‌گە‌یت بۆ‌هه‌ر کوێ‌یه‌ک ب‌ڕۆیت دیوارە‌کان به‌دواته‌وه‌ن. هاو‌پێ‌یان ئاوا سه‌یرمه‌که‌ن، ئێستا دوا‌ی بیستوچار ساڵ گه‌ڕانی ب‌یوچان به‌م سه‌ر ئه‌ستێره‌یه‌دا ده‌گه‌رێمه‌وه بۆ‌ شاری منداڵیم. کراسێکی درێژم له‌به‌ردایه، ق‌ژم وه‌ک ده‌ریاوانه پیره‌کان سه‌ی و خاو و درێژ هاتۆته‌خواری، پ‌یش و سمێلم تاشیوه، بالام له‌و کاته به‌رزتره کە ئێ‌رم به‌جێهێشت، پ‌یتان سه‌یر نه‌ب‌یت گه‌ر ب‌لێم من پ‌یچه‌وانه‌ی یاسا فیزیکییه‌کانی گه‌شه‌ی ئاده‌میزاده‌وه، تا چلوپینج ساڵه‌ش به‌رده‌وام بالام به‌رزده‌بوو، ئێستا له‌سه‌رو دوو مه‌تره‌وه ئارامگرتووه، باریک‌تر و غه‌مگین‌تر له‌ جاران ده‌نوێتم، چه‌نده‌ها زمان ده‌زانم، له‌چه‌نده‌ها پرشته‌دا قال و له‌ زۆریه‌ی شارە‌ گرنگه‌کانی دنیا‌دا میوان بووم. ته‌مه‌نم بیستوچار ساڵ بوو کە ئێ‌رم به‌جێهێشت، ده‌ستگیران‌داری‌بووم، عاشق‌بووم. ته‌نیا عه‌بییکی گه‌وره له‌ زانیاندا ئه‌وه‌بوو وه‌ستای دیواری‌بووم. له‌ هه‌ژده سالییه‌وه بووم به‌ وه‌ستای دیوار، له‌ هه‌ژده سالییه‌وه. کە وازم له‌ قوتابخانه‌ هێنا خۆم کرد به‌ لال و وشه‌یه‌ک چیه‌ له‌گه‌ڵ هه‌ج ئاده‌مییه‌کدا نه‌مگۆرییه‌وه، هه‌تا ئه‌و کچه‌ش کە حه‌زی لێ‌کردم، پ‌تر حه‌زی له‌و نامه‌ ناگ‌رینانه ده‌کرد کە من ده‌منوسی، ئه‌و به‌دبه‌خته به‌ جو‌ریک حه‌زی له‌

نامەکانم بوو، بەلایەوه گرنگ نەبوو من ناتوانم زارم بە نوتقیکی پوون
 ھەلھێنم. بە ھەرحال عاشقیکی بێدەنگ سەدجار لە عاشقیکی زۆر بۆل
 چاکترە. ئەزموونی دواتریشم پێدەلێت ژنان ھەندێجار پیاوی بێزمان و
 کەمدوویان لە پیاوی تورپ و زۆر بۆل لا پەسەندترە. ئەو خۆلاکردنە
 دواتر موسیبەتی گەورە بۆمێنام، پۆژیک پیاوھەکانی دیکتاتۆری گەورە
 ھاتن و منیان بۆ دروستکردنی بەندیخانە یەکی نھێنی راپێچا، لەو زەمانەدا
 ئەستەم بوو دیوارسازیکی دەستپەرەنگین و لیزان و لالی دیکەیان
 دەستکەوت، بۆ یەکێک دەگەرێن نەتوانیت حیکایەتەکان بگێڕیتەو،
 شوێن و شیوەی بەندیخانەکان بۆ کەسیکی دیکە ئاشکراکات. پێدەچوو
 ھەموو ولات بۆ دەستا و کرێکاری بێزمان گەراپێتن. لە شوێکی دەيجوردا
 منیان گرت، وامدەزانی وەک ھەموو بێگوناھەکانی دیکە دەمکوژن، بەلام
 ھەر ھەمان شوو لە ئوتومبیلیکی داخراودا لەگەڵ پێنج کرێکاری لالی
 دیکەدا بردیانین بۆ شوێنیکی نادیار و نھێنی، لەوێو سەفەری من وەک
 وەستایەکی لیزان و دەستپەرەنگینی بەندیخانەکان دەستی پێکرد. لە یەکەم
 شەووەو زانیم بەندیخانە ی تاریک و ترسناکم پێ دروستدەکن. ھەر ئەو
 شەو تەم لە دەستەکانی خۆم کرد، بەلام لەو ترسۆکتربووم بتوانم
 دەستیکم یان پەنجە یەکم بشکێنم، خۆم لە سەر دیواریکی بەرزووە
 بەردەمەو و دەریازیم، ئەو کات باوەڕم بەم بازە شیت و مەستانانە ی
 ئەمڕۆ نەبوو. شارە و شارمەن و کرێکارە لالەکانیان گێرا، لە ھەرجیگایەدا
 تونلایکی نھێنی و لە ھەر کونجیکدا ژێرزەمینکی پەنھانیان بوستبایە
 ئێمەیان دەبرد، لە دۆکو مینتە پەسمیەکانی دەولەتدا ناومان گروھی
 ئیشکەرە لالەکان بوو. من ئەو چەند سالە دەترسام شوێک بە دەم
 خەووەو بدویم و نھێنیم ئاشکراپێت و دەمودەست بمکوژن، سەدان شوو
 لە ترسانە دەخەوتم، ئەو ھێندە ی ترکە نەفت و بێھیزی دەکردم. شەوان
 بە چاوی بەستراووە دەیانبردینە ئۆردوگا و سەریازگە و بنکەکانی

ئاسایشه وه، ده یانبردینه سالدۆنه تاریک و ترسناکهکانی وهزارهتی بهرگری، وهک کۆیله دیرینهکان ئیشیان پیده کردین و وهک سهگ نانیان ده داینن. من دیوارسازیککی گه وره بووم، ئیستا که بهم قیافهت و پوخساره بۆشناخه وه ده مبینن، که هه مووتان وادهزانن من کۆنتیککی نه وروپی یان ده ریاوانیککی دیرینه م و له سه دهکانی ناوه پاسته وه هاتووم، به هه له دا چوون. ئه ز خۆمتان پیده ناستینم، به خۆم و ناوه عاجباتیه که مه وه «زوهدی شازه مان». ئه وه ناوه پاسته قینه که ی منه، ناویکی بیما نا و بیتاهه نگ و بیتنه غمه. به لئ، من زوهدی شازه مان سه رده مانیککی زۆر دیوارسازیککی لال بووم، خۆشم نازانم چهند په ناگای نه پیتی و چهند به ندیخانه ی تاریکم دروست کردوه ... ئه وانه وایانکردد رقم له دیوار بیت. پۆژیک سه ریا زه کان ئازادیانکردم و له پیکا بیکی سه وزدا منیان هیتایه وه. ئه وه ی به لامه وه عاجباتی بوو، ئه وه بوو ده ستگیرانه که م دوا ی چوار سالیش هیتا شتا چاوه پوانیده کردم، بیهوده کچیتی بیگه رد و سۆزی ناگرینی خۆی بۆ من هه لگرتبوو. به لام چیتر نه مده توانی له هیچ ژووریککی نه م دونیا یه دا ئارام بگرم، تووشی ئه و ده رده بووم که خۆم له دیواره کان به دوور بگرم، شتیک له دلما پیدیه گووتم دووباره ده مگرن و ناچار مده که ن دیوار له دوا ی دیوار دروست بیکه م. خولیا ی ئازادی عومری منی له بنه وه را هه لته کاند. ده ستگیرانه که م کچیککی به ده خت بوو، ئه و جاره نه مو یست هه موو شتیککی به نامه بۆ پوونیکه مه وه، بۆ ئه وه ی خوا حافیزی لیکه م و بۆ هه تاهه تایه جیبیه یلتم، راستی خۆم لادرکاند و گووتم چ عه یبیک له ده م و زماندا نییه و هه رده م توانیومه قسه بکه م ... هه رده م، به لام به ویست و ئیراده ی خۆم بیده نگیم هه لبراردوه، ئیستا ده بیت مالوا یست لیکه م و برۆم به دوا ی خۆمدا بگه ریم. له و سه رده مه دا به هه ر که سیکت بگووتبایه، ده مه ویت خۆم بدۆز مه وه، ئاسان باوه پی پیده کردیت، ده ور و زه مانیک بوو مرۆف زیاتر بۆ خۆی ده گه را، وهک ئیستا نه بوو ئاده مییه کان

حه ز له خو و نکړدن و خو له بیرکړدن بکه ن. کچه به‌سته زمانه‌که ی ده‌ستگیرانم، شته‌کانی ساده و ناسایی وه‌رگرت و به دلّیکی ساف و زه‌رده‌خه‌نیه‌کی غه‌مباروه خواحافیزی لیکردم و گوتی «تامردن» منی بیرناچیته‌وه. دوی نهو خانمه چکولانه‌یه، هرگیز کچیکی وه‌ها ساده و دلّساف و بی‌گرم نه‌بینییه‌وه، به‌لام یادم نییه پوژیک له پوژان غه‌میکی قولم بۆ خواردبیت، نا یادم نییه هرگیز غه‌میکی قولم بۆ هیچ نافرته‌تیکی دنیا خواردبیت. ده‌بیت پاستی بلیم ترسی قولی من له دیواره‌کان منی له ناخه‌وه دوو که‌رتکرد، هه‌میشه خه‌یالم لای شتی تریوو، نه‌گرچی نهو شتانه‌ی په‌یوه‌ندیان به نافرته‌توه هه‌یه پوویه‌ریکی گه‌وره‌ی خه‌یالی منیان داگیرکردوه، به‌لام هه‌رده‌م له و دوخه ده‌رونییه ناله‌باره‌دا ژیاوم که پیموایت شتیکی گرنکتر له غم و ده‌رده‌کانی نه‌وان له ژیا نی مندا هه‌یه. هه‌میشه پیموایه نهو بایه‌ی له سه‌ر زه‌مینی خانمانه‌وه هه‌لده‌کات، من نا‌کوژیت. من شتیکی تر و نه‌پینییه‌کی تر ده‌مخنکینیت، شتیکی تاریک و په‌ش که له ناو خو‌مدایه. دوی بیستوچار سال خوّم و تارماییه تاریکه‌که‌ی خوّم گه‌پامه‌وه، له و بیستوچار ساله‌دا له ژیر زور دیواری گه‌وره‌ی دنیا‌دا خه‌وتم و ده‌ریای گه‌ورده‌م بری، نه‌گرچی به‌دریژی ژیانم له دیواره‌کان هه‌لها‌تووم، به‌لام پووم له زور زه‌مین و له زور ناوه‌دانی دوورکرد بۆ نه‌وه‌ی سه‌یری دیواره به‌ناوبانگ و خورافییه‌کانیان بکه‌م، ده‌ستیان لیدده‌م و تاقیانکه‌مه‌وه، به‌زور خیل و نه‌ته‌وه‌ی نه‌بیستراو تیکه‌لاو‌پووم و هه‌زاران ته‌رز شه‌رايم نو‌شی و له‌گه‌ل سه‌دان نافرته‌تی جیا‌وازا خه‌وتم. له‌به‌رئه‌وه‌ی هه‌میشه به‌په‌له له ولاتیکه‌وه ده‌چووم بۆ ولاتیک و له زه‌ریایه‌ک ده‌په‌پیمه‌وه بۆ زه‌ریایه‌ک، بیرم نییه هیچ کات له ژیاندا دوچار له‌گه‌ل یه‌ک ژندا خه‌وتم. له‌دوی نهو خانمه چکوله‌یه‌وه هرگیز عاشق نه‌بوومه‌وه، به‌لکو له شاره‌ دوور و له پو‌خه ساره‌دکانی نه‌م زه‌مین‌دا هه‌رده‌م یه‌کیکم دوزیوه‌توه له‌گه‌ل‌مدا

بخه ویت، بۆ یهک شهو، بۆ یهک سهعات، بۆ یهک یادگار. تا دواچار له م شاره تۆزایه دا، که به پووکەش پیناچیت ژنیکى تیداییت، زۆر له هونه رى خه وتن و سه رجیکردن بزانییت، ئه و ژنه ئه فسوناوییه م ناسی، که تپروانیین و تیگه یشتنی منی له سه ر سیکسکردن گوپی، تا ئه وکات وامده زانی نه پنی کیشه که له وه دایه که به رده وام ئه و ژنه بگوپیت که له گه لیدا ده چیه ناو جیگا، سه رکه وتن ئه وه یه زۆرتین ژماره له خانم نه رمبکه ییت. به لام له م شاره دا که گوپینی کچ و یاریکردن به مه عشوقه ئاسان نییه، ئه و ژنه گه نچ و بیتامانه فیڕیکردم که نه پنی کاره که له گوپیندا نییه، به لکو له دووباره کردنه وه دایه. له زه تی هه ره گه وره له یه که مجاردا نییه، به لکو له دووه مجار و سیهه م و چواره مدایه. ئه و ژنه ناسک و لیزان و هیمنه تییگه یاندم که یه که مجار هیچ نییه جگه له تاقیکردنه وه یه کی بچوک، وهک ئه وه وایه په نجه یه ک بخه یته ناو به حریکه وه و هیچی تر، تییگه یاندم نه پنی و شادومانی و فرین له و ئیشه دا پابه ندی دووباره کردنه وه یه تی له هه لومه رجی شاعیرانه دا، ئاه چ شاعیریکی گه وره بوو، چ شاعیریک بوو. به لام ده بییت بیده نگبم، چونکه ناتوانم پیتان بلیم من و ئه و چیمان به سه ر هات، ناتوانم پیتان بلیم.

عه تار و ده رسمیم تاهیر «سه رده می شه ری ناوخۆ»

له گه رمه ی شه ری ناوخۆدا عه تار یه که مین خانووی گه وره ی خۆی کپی، ده توانم بلیم، ئه و له پێشه نگى ئه و که سانه دا بوو که بیران له دروستکردنی کۆشکی گه وره کرده وه، بریکی گه وره ی سه رمایه که شی خسته کپینی زه وی و زاری ئه وتۆوه که سه ره تا بێنرخ دیاربوون، به لام

به مه‌زنده‌ی ئه‌و پاشه‌پۆژێکی باشیان هه‌بوو. نازناوی عه‌تار وه‌ک کپاریکی گه‌وره‌ی ئینسان ده‌گه‌ڕێته‌وه‌ بۆ چه‌ند سالێک دوا‌ی ئه‌و نیوه‌پۆیه‌ی له‌گه‌ڵ حوسنی خه‌یاڵدا بریده‌ سه‌ر، دوو سال دوا‌ی ئه‌و ئیواره‌یه‌ش «گوێ ئاونگ» پیاویکی ئاسایی و کاسبیک بوو له‌ هیلی کاسبانی دی و له‌ مۆزایی بازارێ دوورنه‌که‌ وتبووه‌وه‌. ناویانگی عه‌تار وه‌ک بازرگانێکی گه‌وره‌ی ئینسان هه‌نگاو به‌ هه‌نگاو ده‌ستیپێکرد، سه‌ره‌تا بێزیان و ساده‌پۆ بوو، شتیکی تێدا نه‌بوو مڕۆف لیبترسیټ، گه‌له‌ک دره‌نگ پوخساری درپدانه‌ی ئیشه‌که‌ی ده‌رکه‌وت و خوشی که‌وته‌ ئامیزی حیکایه‌تی سه‌یر سه‌یره‌وه‌ که‌ خه‌لکوخوا‌ی بازارێ تاماوه‌یه‌ک باوه‌ریان پێنه‌ده‌کرد. یه‌کێک له‌و شتانه‌ی عه‌تاری خسته‌ سه‌ر ئه‌م که‌لکه‌له‌یه‌ پوخساری ئینسان بوو، په‌نگه‌ ئیستا ئیوه‌ پێتان سه‌یریټ، یه‌کێک بتوانیټ کاسبی به‌ سیمای ئاده‌میزاده‌کانه‌وه‌ بکات، بتوانیټ پوخساریان بفروشیټ، به‌لام عه‌تار که‌سیک بوو ده‌یتوانی کاسبی به‌ هه‌موو شتیکه‌وه‌ بکات. سیمای ئینسان شتیکی بوو، وه‌کو هه‌موو شته‌کانی دی بۆ فروشتن. سه‌ره‌تا له‌وه‌وه‌ ده‌ستی پێکرد که‌ کۆمه‌لیک پوخساری زۆر تایبه‌تی بۆ فیلمسازێکی ئێرانی دۆزییه‌وه‌، که‌ بۆ کۆمه‌لیک ده‌موچاوی بێخنده‌ و غه‌مزده‌ ده‌گه‌را. ده‌ره‌ینه‌ریک بوو له‌سه‌ر ئه‌کته‌ری ئاماتۆر کاریده‌کرد، بۆ جوړه‌ سه‌روسیمایه‌ک ویلێبوو په‌ژاره‌یه‌کی قوول و سیبه‌ری کاره‌ساتیکی بیپرانه‌وه‌یان له‌سه‌ر بیټ. برای ده‌ره‌ینه‌ری ئێرانی وه‌ک ئیمه‌ عه‌تاری نه‌ده‌ناسی، وه‌ک ئیمه‌ شاره‌زای به‌هره‌ و توانا‌کانی ئه‌و نه‌بوو، باوه‌ری نه‌ده‌کرد سه‌رزلیکی وه‌ها به‌ لووتیکی گریبای و پێستیکی وه‌ها دیژه‌وه‌، تیبگات پیاویکی هونه‌رمه‌ند و هه‌لاوێردکاری وه‌ک ئه‌و بۆ چ جوړه‌ ئه‌کته‌ریک عه‌ودا‌له‌ و له‌ چ پوخساریک ده‌گه‌ڕێټ، به‌لام هیزی عه‌تار له‌وه‌دا بوو ده‌یتوانی به‌ دروستی بزانیټ تۆ چیت ده‌ویټ، هه‌میشه‌ ئه‌و شته‌ی په‌یداده‌کرد که‌ نیازداران له‌دووی بوون. عه‌تار ئه‌و ئیواره‌یه‌ تاقمه‌

دەموچاویکی بۆ فیلمسازە ئێرانییە کە برد، ئاغای عەجەم گەشکەپوو
 وەستا و نەیدەزانی چی بلیت، گەر خۆی بگەراییە، بە چەندین مانگ ئەو
 سیما و قیافەتە غەماویانە نەدەدۆزییەو. ئەو یەکەمین کاسبیکردنی
 عەتاریبوو بە پوختساری مۆفەو. دواتر چەندەها جار پوختساری مۆفی
 لە بازارەکاندا کەری و فرۆشت، هەندیک سیمای بە پارەیکە زۆر بە
 فۆتۆگرافیکی یۆنانی فرۆشتەو کە فلیمیکی دۆکۆمێنتی لەسەر ژانی
 بێئارایشت لە خۆرەلاتدا ئامادەدەکرد. وەک ئەو یەنە خەشی نەینی ئەم
 شارە لە گیرفانییدا بێت، ئێوارەیک لە ماوەی چەند سەعاتیکدا دەیان
 قەمووری بۆ پزیشکیکی پەیداکرد، کە دەربارە ی کاریکەری هەتاو
 لەسەر گەشە سەروشتی مۆف وانە دەگوتەو. دەتگوت خاوەنی
 سندوقی شتە سەیرەکانە، کەس نازانیت ئەو هەموو قەموورە شەرمەن و
 نیوەرەووی لە کوێو هێنا کە پێدەچوو سەلەهای سەل بێت پوناکیان
 نەدیبت و هەتاویان بەرنەکەوتبێت. وای لێهات عەتار بوو بە یەکیک لە
 پەسپۆرە وردەکانی تێپامان و تێگەشتن لە سەروفەسەلی بەشەر. ئەو بە
 کاوێخۆ لەو کیمیا نەتیبیە تێگەشت کە لە پشت نیگا و تەماشاکردن
 و زەردەخەنە ی مۆفەو یە. کیمیا بە عەتار دەیتوانی بیگۆریت بۆ کالاً
 و بیفرۆشیت. پووکاری ترسناکی ئێشەکە ی ئەو پۆرە دەستی پێکرد،
 کە دەبوایە کۆمەلێک گەنجی گەمژە و نەخویندەوار بدۆزیتەو، تا
 بیانکەن بە پاسەوانی یەکیک لە وەزیرەکان. لەو پۆرەو وەک بازرگانێکی
 گرانبەهای ئینسان لە ناو سیاسییەکاندا ناوبانگی پۆی، وەک یەکیکی
 کارامە کە دەتوانیت پاسەوانی تایبەت بکڕیت و بفروشت، بوو بە
 میوانێکی بەردەوامی سەر سفەرەکانی ئەوان. لەسەرەتادا تەنیا پۆلی دەلال
 و میانەچی لە نێوان کڕیار و فرۆشیارەکاندا دەبینی، بەلام پۆزیک کەوتە
 سەر کەلکەلە ی کڕین بۆ خۆی. یەکەمین مۆفی پاستەقینە کڕیبیتی،
 مەندالیک بوو ناوی شەهەرە یاری شوشە بوو، دەیتوانی ئەو دیو دیوارەکان

ببینیت، به پاره‌یه‌کی خه‌یالی مندالّه‌کە‌ی له باپیری کرپیه‌وه، شویننکی تاییه‌تی بۆ ته‌رخانکرد، ئە‌وه له‌و کالایانه بوو که نه‌یده‌فرۆشت و ته‌نیا به پاره‌ی بیۆینه ده‌یدایه کرئ. که‌ستان له‌وانه‌یه نه‌زانن ئە‌و مندالّه چ پاره‌یه‌کی بۆ عه‌تار په‌یداکرد و چ پولیکی به‌رهمه‌ینا، عه‌تار تا نه‌بوو به‌ خواهنی ئە‌و مندالّه چاوتیزه نه‌یده‌زانی چه‌ها می‌ردی دلپیس له‌م شارهدا هه‌یه، چه‌ها ژنی پاراو دوودل هه‌یه، چه‌ها سیاسی حيله‌باز و بازرگانی فاقه‌چین له‌ بازاردان. جاریکی دی کچیکی چکۆلانه‌ی له‌ دایکی کرپیه‌وه » له‌ کاتی شه‌پی ناوخۆدا له‌ شویننکی نه‌یتیدا شارده‌یه‌وه و به‌ پاره‌ی زۆر زۆر نه‌بایه ده‌رینه‌ده‌خست. « کچیک بوو، ده‌یتوانی پیت بلّیت له‌ چل و هه‌شت سه‌عاتی داهاتوودا ده‌ژیت یان ده‌مریت، ئە‌وده‌مه شه‌پکه‌ره‌کان زۆر پتوستان به‌جۆره زانیارییه‌کی وا هه‌بوو تا هینزی جه‌نگ و غیره‌تی پتکدادانیان هه‌بیّت. بیکه‌لکترین بوونه‌وه‌ری کۆمه‌له‌کە‌ی، ده‌رسیم تاهیر بوو، ئە‌و می‌ردمندالّه لووتنه‌ی ده‌یتوانی له‌ بازنه‌یه‌کی گه‌وره‌دا هه‌ر لاشه‌یه‌ک له‌ ژێر زه‌ویدا بیّت ببیننیت و ده‌ریبه‌یتنیت. ده‌رسیم تاهیر یه‌که‌مجار له‌ بن بالی عه‌تاره‌وه ده‌رپه‌ی واته‌ده‌رئ. ئە‌و چیرۆکی راسته‌قینه‌ی مندالّه‌کانی عه‌تاری بۆباسکردین، باسی ئە‌و کوپه‌ی کرد که ده‌یتوانی گولله‌ بوه‌ستیننیت، ئە‌و کچه‌ی گه‌ر سه‌یری زه‌رده‌خه‌نه‌کانیت بکردبایه خه‌وت لێده‌که‌وت، ئە‌و کوپه‌ی له‌ شوینی فرمیسکه‌کانیدا گولیکی بۆنخۆش ده‌پوا، ئە‌و کچه‌ی ده‌یتوانی به‌ ده‌ست جنسی مندالان له‌ زگی دایکیاندا بگورپیت. عه‌تار له‌ پڤگای ئە‌و مندالانه‌وه له‌ چه‌ند سالیکی که‌مدا پول و پاره‌یه‌کی بی‌شوماری خسته‌ سه‌ریه‌ک. عه‌تار وه‌ک چۆن شتی عه‌نتیکه‌ی کۆده‌کرده‌وه، ئاوها ئاده‌میزادانی سه‌یر و ناوازه‌شی ده‌کری.

ده‌بیّت بلّیم که‌ په‌فتاری عه‌تار له‌گه‌ل مندالّه بلیمه‌ته‌کانیدا په‌فتاریکی جوان بوو، له‌گه‌ل پۆحی سه‌رده‌م و ئیقاعی پۆزگاردا ده‌گونجا، ئە‌و

مندالە بلیمە تانە ی کە نە یان دە ویست لە دایک و باوکیان جیا بینە وە،
 پەیمانێکی کاری لە گەڵدا مۆرکردن و لای دادگا پێی ئیمزاکردن و لێگەرێک تا
 کاتی پتوویست و پۆژی راستە قینە ی بەرەم لای دایک و باوکی خۆیان بن.
 ھەموو شتەکانی لە ژێر ناو نیشانی گریبەستی ئیشکردندا تۆمار دە کرد. ئەو
 چەند سائە ی لە ناو قەیسەری و مەزاتخانە و بەر سینە ماکاندا بردبوو یە
 سەر، ئەزموونیکی بۆ دروستکردبوو کە دەتوانیت ھەموو مۆفیک بکەیت،
 دەیتوانی لە سەرۆکی حیزبەکانە وە، تا بەرپرسەکانی ئاسایش، تا
 داوەرەکانی دادگا ھەموویان بەشتیک نەرمبکات، لای ئەو ھەموو مۆفیک
 شتیکی ھەبوو بتوانیت لێو ی بچیتە ناو وە و نیازی خۆی لێبستینیت.
 ئیشەکانی خەوشیکی قانونیان تێدەنەبوو. بۆ ئەو مندالانە ی دیکەش کە
 لە خەلکی پێیوار و پاگوزەر کپیوونی، شوینی پاک و جلی نوێ و
 خەوشی تاییبەتی یاریکردنی بۆ دروستکردبوون. لای پێکخواوەکانی مندالان
 و لە بەشی جەھێلانی دادگا مۆلەتی چاوەدێری و سەرپەرشتیکردنی
 وەرگرتبوو. لەوێش گرنگتر ەتار کاسینیکی شیت و توپەنەبوو، ھەموو
 جارێک کە دەکەوتە سەر واکردنی شتیکی، گەر بیزانیایە بەرابەرەکی
 کەللەشەق و بیسەبرە، خۆی خەندە یەکی دەستکردی دەگرت و دەیگوت
 «ھەفال، توپەمەبە، بازار یەغنی زەردەخەنە، ئیستا زەردەخەنە یەک بگرە
 و دەبینیت پێک دەکەوین». لە گەڵ کالاً ئادەمیەکانیشدا پەفتاری جوان و
 بەپێزیبوو، گرنگترین شت لای ئەو پارە بوو، زەردەخەنە و پێزی شتیکی
 بوون پارەیان پادەکیشا. لێرەو نەگلا یە ئەو کاسینی خراپانە ی پیاو
 سووک و بیبەھرەکان تێدەکەون، وەک کپین و فروشتنی ئافرەت، ھێنان
 و بردنی سۆزانییەکان بە ناوی سکریتیروە، شکاندنی شەرەفی کچان بە
 بەھانە ی دامەزاندنیان لە ئیشیکدا. دەبیت بڵێم لەو پووەو پیاوکی
 پاک بوو. بەلام وەک دواتر دەبینن دەستیکی ترسناکی لە گەلەک شتی
 تردا ھەبوو، کە دوا یی ئێو ی بەپێزی بە پوونی تێیان دەگەن.

ئەگەرچى ئىشەكانى ھەندىچار كارەساتيان دەنايەو، بەلام لە قوولايى
 دلدا خۆى بىخەتا دەبينى... دونيا وابوو، ئەو ھەموو ھەولايكى دەدا
 شتەكان باش و لەسەرەخۆ بپۆن، ھەر دەردىك كە دروستدەبوو بە
 سادەترين و گونجاوترين شىوہ لىدەرجىت. لەگەل ئەو شدا بەھرەى
 مندالەكانى بەجۆرىك ترسانكبوون، لە ژىر مەرجى زۆر سەخت و بە
 گفىتى زۆر قورس نەبايە نەدەچووہ ژىربارى ھەندىك ئىش، دلنابوو
 ئەو مندالانە دەتوانن نەيىنى ئەوتۆ بزائن كە فیتنەى گەرەى لە دوايە.
 دەشىت ژيانى ئەوانىش و خۆشى بکەوتتە ئەگەر و نەگەرەو، ئىدى بۆ
 ئەوہى لە مەترسى كەمبكاتەوہ و بپى قازانجىش بالابەرىت، نرخى ئەوتۆ
 خەيالى دانا كە تەنيا ھەندىك پارەدارى كەم پىيان دابىندەكرا. دەرسىم
 تاهىر بىخىترىن و سەرسەختترين كەسىك بوو لەوانەى عەتار پارەى
 پىدان، مىردەندالايكى لووتزل و ناشىرىن بوو، ژيانى مندالەكانى دىكەشى
 تالكدربوو. سالى ۱۹۹۸ لەبەغداد لە سەربازىكى عەرەبى كرىيەو.
 دەرسىم ئەوكات تەمەنى چوارەسالى بوو، خپىكى كورت، بەسەرىكى
 زل و ورگىكى خپەوہ، گەر لووتى نەبايە، لە پشیلەيەكى پەشى زۆرخۆر
 دەچوو، كوردى و عەرەبىشى بە تەواوى دەزانى. شەش سالان بوو لە
 يەككە لە ئۆردوگاكاندا و لە شەرىكى عەشايەرىدا باوكى كوژرا، خۆى
 بە چاوى خۆى تەرمەكەى ئەوئى بينى بۆ پىدەشتىكى دوور پايانكيشا،
 سى پياوى تورەبوون سوپىنديان خواردبوو بىكوژن و گورونىيەكەن. گەر
 دەرسىميان بدبايە ئەويشيان دەكوشت، بەلام پىكەوت كۆمەكى مندالەكەى
 كرد و لەدەست پياوكوژان دەربازىبوو. دەرسىم لە خالىكى چاوبرسى و
 پارەپەرسەت بەولاه كەسى دىكەى نەبوو، دواى كوژرانى باوكى چەند
 پۆژىك خالە بىعاتىفەكەى لە كادانكدا گلیداىەو و نەيەيشت دەركەوئت،
 شەويكىان دەرسىمى چكۆلە دەركاى كادانەكەى شكاند و بەرەو پىدەشتە
 ترسناك و پىر گورگەكان تىيەتەقاند، ئەو لە ھەموو دونيادا تەنيا باوكى

هەبوو. بەو شەوێ گەرمی هاوین بەناو دپک و دالدا هەلەت، چەندین پۆژ بەدوای لاشەی باوکیدا بۆنی زەویکرد، لەو کاتەوە هەستیکرد دەتوانیت لەدوورەوە بۆنی لاشەکانی ژێر زەوی هەلمژیت و بیانبینیت، بەو چنگە چکۆلانەی زەوی بدپیت و گۆپی مردووەکان هەلداتەو، لە دوو شەویدا چەندین لاشەی دۆزییەو، تا دواجار لە کەندیکی دپکاوییدا گەیشته سەر لاشەی باوکی و دەریهینا. کەخالی بە حیکایەتەکی زانی تیگەیشته دەرسم مەخلوقیکی ترسناک و نەفرەت لێکراو، گەر لێره بمینیتەو سەری خۆی و ئەویش دەخوات. بێتەوێ بوازی بداتی، هەر ئەو شەوێ بردی بۆ لای نەقیبی ئیستیخبارات قەحتان سابیر و تەواوی حیکایەتەکی بۆ گیرایەو. جەنابی نەقیب پێشتر نەبیستبوو کەسیک لە دونیادا هەبێت بەو جۆرە مردوو بدۆزیتەو. تەلەگرافیکی بەپەلە نارد بۆ دەزگای بالای ئیستیخبارات لە بەغداد و تەواوی چیرۆکەکی تیانوسی، هەمان شەو لە بەغداوە وەلام هاتەو و دەرسم تاهیریان بەرابەر پارەیهکی دیاریکراو لە خالی کرپیهو، کە بێتەوێ منداڵە کە ماجبکات دایە دەست عەرەبەکان و بە خۆی و جامانە قیتەکیەو لە دەرگای ژوورەکی نەقیب هاتەدەر.

دەبایە دەرسمی بچکۆلە لەگەڵ هیزکی تایبەتدا لە سنوورەکان و لە مەیدانەکانی جەنگدا، بۆ لاشەی ئەو سەربازە عێراقیانە بگەریت کە سالانی دووردیژی جەنگ لە بەرەکانی شەپدا کرابوون بە ژێرگەڵەو. پتر لە پێنج سالی لە هەلومەرجی جیاواز و شوێنی جیاوازا هەمان ئیشیکرد. هەموو منداڵی خۆی لە ناو بۆنی لاشەی سەربازی عێراقی و ئێرانیدا بردهسەر، لەباشوورەو پرا بست بە بست و بازنە بازنە زەوی دەپشکنی. شەوان لەگەڵ سەگ و هیستری سوپادا دەیانخەواند، مروفیکی لێدەرچوو هەستی بە پاکوتەمیزی و جوانی نەبوو، هەستی بە سووکایەتی نەدەکرد، وەک ئازەلێکی ملهوپ لێیاندهخوپی و ئازاریاندهدا. لە دوای

سالى ۱۹۹۳ هـ وه، دهولت نهو گوردانهى ههلوهشاندوه وه دهرسيم تاهير وهك مهيتريكي نهسپ له خزمهت يهكيك له نهفسره بهرزهكانى سوپادا مايه وه. لهگهال نهسپهكاندا دهژيا و لهناو نهواندا ناننى دهخوارد. بههوى نهو بو ترسهى ليدههات، نهيدهويتر تهويله كه جيپهيليئت، بونيكي وهها كوشندهى ههبوو، ئادهميهكان بويان قهبول نهدهكرا. كه تهمنى بوو به چوارده و هيدى هيدى بالقبوو، وهك مهيمونيكي بيشهرم كه هيچ له حياو حورمهت فيترنهبووه، شهرمى له دهرخستنى هيچ شوينيكي خوى نهدهكرد. له ديسداشه عهرهبييه دراوهكانيدا شتى ناشيرين و سهرودهرى خراپى ليدهوهشايه وه، خهريك بوو دهبووه بارىكي قورس بهسهر نهفسرهكه وه. كابراى پايه دار، پوژيكيان به پيامنيرهكهى خويدا، ناردى بوو حه مام و جلى نوپى بوو كرى و شوشهيك عهترى بهسهردا رشت و به جيبيكي تاييهت رهوانهى نهقلياتى باكوورى كرد. كابرا برياريدابوو به پارهيهكى كه ميش بيت، بيداته دهست كورديك و خوى ليدهربازيكات. دوو پوژ كورديكيان نهبينى نه م مخلوقه لووتزل و ناشيرينهى به فلسييك بويت. سيههم پوژ به ريكهوت عهتارى بهدبخت، له دواى ساغكرده وهى باره فهرشيكي قاچاغ، بوو جيپهجيكردننى ئيشييك چوو بوو نهقليات. پيامنيرهكه كه دوو پوژ بوو بوو به دواى دهستكهوتيكدا عه و دال بوو، دواچار له عهتاردا نه سيبى خوى دوزيبه وه. دواى باسوخواسيكي دريژ، كه تييدا فروشياره ماندوه كه سيفهته دانسقه و كه مهاوتاكانى دهرسيم تاهيرى ژمارد، پارهيهكى ناچيزى وهركرت و خواحافيزى له هردووكيان كرد و به خوى و بيرييه سهربازيبهكهيه وه شاد و شوكور له نهقليات چووه دهرى. سهرهتا عهتار به تهواوهتى نهيدهزانى پارهى خستوته كرپنى چ جوړه ئادهميهكه وه، دلخوشى خوى به وهدهدايه وه كه نهو پارهيهى له كرپنى دهرسيمدا خهريكرده پارهى قهليكي خرت نيبه. دهيزانى گهر سوودى نه بيت دهبيه خشيته ريكخراوهكانى مندان،

دەیدات بە ھەتیو خانەکان، چیرۆکیکی بۆ دروستدەکات و لای بە پێوە بەری
ئاواریەکانی جەنگ خۆشەوێستیدەکات. لە راستیدا عەتار زۆر درەنگ زانی
کە نە دەبایە دەرسیم تاهیر بکڕیت، بەلام تازە کار لە کار ترازابوو.

عەتار مائیکی زۆر خۆشی بۆ منداڵەکان تەرخانکردبوو، ئاگرەتییکی
دڵسۆز و بێدەنگ خەزمەتیدەکردن، ھەر کامیکیان کێشە ی ھەبایە خۆی
ئامادە دەبوو، گەر نە خۆش بکە و تەنایە پزیشکی بۆ دەبردن، لە وەرزی
سەیراندا ھەموویانی دەخستە ماشینی کەو و لە قەرەغشار کە مبینییکی
ھاوینە ی بۆ دەسازاندن. بەلام دواجار ھاتنی دەرسیم تاهیر زانی
منداڵەکانی تێکدا، بە پێس و پۆخلییە کە ی، بە بێدەنگییە کە ی، بە
بێشەرمییە کە ی، بەو بۆن ئەسپە ی بەردەوام لێدەھات، بە میزکردنە
ناوەخت و نابەجێکانی، بەو لووتە زلە ی ھەو کە سەری بە لادا قورسکردبوو.
منداڵێک بوو بە لەش لەوانی دی گەورەتر، بەلام بە عەقڵ چکولانەتر.
قەسە ی نە دەکرد، یاری نە دەزانی، گەر قەسەشی بکردایە تەنیا باسی دوو
شتی دەکرد لاشە و ئەسپ.

لەو ماوەیەدا عەتار زۆر ھەولیدا سوود لە دەرسیم تاهیر ببینیت،
ماوەیەک تەنیا لە سۆراغی ئەو دا بوو، بزانیت کەس ھە یە بپەویت
جیگا لاشە یەک بدۆزیتەو؟ لە نیو بازاردا پرسیاریدەکرد، لە ھاوڕێکانی،
لە ناو سیاسیی و دەولەتەکاندا. بەلام زۆر بەلایەو سەیریوو کەس
لەو ولاتەدا بە دوا ی لاشەدا نە دەگەرا. مردوووەکان یە کجار مردبوون و
فرامۆشکراوون، یەکیک ناستبوونی و دواتر بە تەواوی بیرچووونەو.
عەتار دەیزانی لەم شارە و لە شارۆچکەکانی دەوروپەریشدا بەردەوام
خەلک دەکوژیت، دەیزانی سالانە کۆمەڵێک لاشە بە نھیتی دەکرین
بە ژێر زەویەو، تەماحی لەو بوو لقیکی کاسیبییە کە ی بباتە ناو
پەیداکردن و فروشتنی ئەو لاشانەو، بەلام ھەرچییەکی دەکرد لە نھیتی
و نبوونی لاشەکان و کەمەرخەمی دنیا تێنە دەگەشت. خەلک زیاتر

لاشه‌کانیان ده‌شارده‌وه و گۆپونیانده‌کردن، نه‌وه‌ک بیر له‌ده‌ره‌ئیان و دۆزینه‌وه‌یان بکه‌نه‌وه. هه‌ندیک له‌هاوێکانی ئامۆزگاریانکرد، له‌ده‌رگای هه‌ر شتیکی ده‌دات، له‌ده‌رگای مه‌رگ نه‌دات، چونکه‌هیچ شتیکی له‌زیندووکردنه‌وه‌ی حیکایه‌تی لاشه‌یه‌ک ترسناکتر نییه. هه‌موو هاوێکانی گوتیان «عه‌تار، زۆر ئاساییه له‌کوشتنی که‌سی‌کدا به‌شداربیت، به‌لام ئاسایی نییه کۆژاوێک له‌خه‌وه‌ستینیت». عه‌تار زۆرباش له‌وه‌فسانه‌تیده‌گه‌یشته، دوا‌ی نو‌و مانگ بپاریدا ده‌رسیم تاهیر له‌کۆل خۆی بکاته‌وه و ببفرۆشیت. به‌لام بپاریکی بێمانابوو، چونکه‌کپاری ده‌ستنه‌ده‌که‌وت. تاکه‌چاره‌یه‌ک له‌خه‌یالیدا‌بوو نه‌وه‌بوو بیبات بۆ غه‌زه‌لنوس که‌ئهو کات له‌مالی خۆیدا به‌کۆمه‌کی پێخراوێکی بیانی هه‌ندیک مندا‌لانی بیسه‌په‌رشتی به‌خێوده‌کرد.

ئێواره‌یه‌کیان عه‌تار ده‌رسیم تاهیری خسته‌پێشی ماشینه‌که‌یه‌وه و چوو بۆ لای غه‌زه‌لنوس. هه‌له‌یه‌ک نه‌ده‌بایه‌بازاپناسیکی وه‌ک ئهو تیپیکه‌وێت. به‌لام له‌گه‌ڵ ئهو مندا‌له‌لووتزله‌بێخه‌ره‌دا ده‌کرا چیتربکات؟... ده‌بوو چ پێگایه‌که‌هه‌لبژێریت و چ چاره‌یه‌کی هه‌بوو؟.

مافووره‌قه‌شه‌نگه‌کان و خانمه‌غه‌مگینه‌کانی

زۆر مافووریان چنی که‌خه‌لکانیان بۆ خه‌یال پاده‌کێشا و بینه‌رانیان به‌ره‌و چیرۆکی ئه‌فسانه‌یی ده‌برد. هه‌ر ئهو مافوورانه‌ی ئهو‌بوون کارخانه‌ی نیا‌یان خسته‌پیزی کارخانه‌ناسراوه‌کانه‌وه، پریوون له‌نیگار و نه‌خشی پێشتر نه‌بینراو. نێودارترین زنجیره‌فرشیکی که‌ده‌ست و نه‌خشی تریفه‌ی به‌ده‌ره‌وه‌ناساند، زنجیره‌مافووری «خوشکه‌غه‌مگینه‌کان» بوو. ئهو سه‌ده‌یه‌کی ئه‌وتۆی له‌بازاردا هه‌بوو، خه‌لکانێک له‌ولاتانی

دوورەوہ ہاتن و کریان .

ہندیٰ لہ مافورہکانی پرسی کۆمہ لیک کچ بوون ... جاریک لہ سەر دەریا وەستا بوون و بە دەموچاویکی خەیاڵییەوہ دەگریان، فرمیسکەکانیان بابردبووی و لہ ئاسماندا دلۆپ دلۆپ بووبوون بە نەورەس . لہ شوینیکی دیکەدا هەمان ئەو کچانە لہ سەر ترۆپکی چیاہکی سەخت، با یاری بە قژیان دەکرد و ئەشکیان بووبوو بە پاساری ... لہ مافووریکی دیکەدا ئەو کچانە لہ بەلەمیکدا گریابوون و فرمیسکیان لہ ئاوەکەدا ماسی بوو ... لہ شوینیکی دیشدا بە سەر ہندیٰ کتیدا نوشتابوونەوہ و فرمیسکیان لہ ہەوادا پەپولەبوو .

دوای ئەو زنجیرەہ، کۆمہ لہ مافووری «کچ و کوکوختیہکان»، «ئەمیرەکانی شەو»، «کچہ پاوکەرە مەستەکان» یان دروستکرد .

لہ سالی ۱۹۹۰ ھوہ تا سالی ۱۹۹۲، واتە لہ پۆژگاری داگیرکردنی کویتەوہ تا دروستبوونی یەکەمین حکومەت لہ کوردستان، کارخانەہی نیا فرۆشیکی ئەوتۆی نەبوو، بەلام بە درژیایی ئەو دووسالە ئیشیان نەوہستا، بە پیچەوانەوہ لہ سەر دەمی فەرہود و تالانیدا، عەبدولقادی نیا دەستی گەیشتە ہندیٰ مەکیئەہی نوێ و پارچەہی بەسوود و دوو ھۆلی تری بۆ ئامیرە تازەکان دروستکرد . لہو ماوہیەدا تریفە و کچەکان، وەک ئەوہی خەیاڵ دیلیکردن شەو و پۆژ لہ خولیای ئیشکردندا بوون، وەک ئەوہی خەویکی موگناتیسیان لیکەوتبیت بەردەوام ئیشیانندەکرد . خەیاڵە ئەفسوناییہکانی تریفە سەرپای کارخانەکەہی بەدوای خۆیدا کیشدەکرد، وەک ئەوہی خودی ئامیرەکانیش تەسلیمی ہەمان ئیقاع و تیکەلی ہەمان سیحریووییتن، بەجۆریکی مۆسیقی و بیتیکچوونی لہ ناکاو بە یاشی دەگەپان . لہو دوو سالەدا تریفە لہ گەل باجییەکی دیکەدا لہ کارخانەکەدا دەخەوت . فەوزیہ یاسەمی دایکی کە نەخۆشی

يهك له دواى يهك پوى تيكردبوو، لهو پوژده سهختانه دا «كه خهلك له ناوهراستى عيراق و باشووره وه بهرهو كوردستان پايانده كرد» ههراسان له دهست جهههري كورپى، مالى جيهيتشت و چوو بو لاي برايهكى خانه دانى خوئى له بهغداد و دواتریش هه ره لهوئى گيانى سپارد. سه ره تا فهريزه خولياى وابوو تريفهش له گهل خويدا بهريئت بو ئهوئى، بهلام كه چيروكهكانى نهوئى بيست و خوئى به چاوى خوئى، رهفتارى پولىس و ناسايشهكانى نهوئى دهرهق به كچان و ژنانى ئه وشاره بهدبهخته بينى، هه موو شتيكى تيكد و پيى باشبوو تريفه هه ره له سهريشهكهى خوئى بميتته وه. لهو ماوهيه دا كچانى كارخانهكه بيپشوو گاريانده كرد، هه تا له پوژانى پاپه پين و له سهردهمى ره وه گهرهكهى خهلكيشدا كه سه ره له بهرى زهمينى هه ژاند، ئه وان له ئيشكردن نه وهستان. كار به جوړيكي سهير فرپيدا بوونه دهره وهى ميژوو و له مهمله كه تيكي تردا ده ژيان. كچانى كارخانهكه سالانتيكى دريژ له زه تيكيان له چنين و خوشيه كيان له ئيشه كيان نه بينبوو، بهلام هاتنى تريفه به خهونه پرهكانيه وه، شادى خستبووه ناو پوچ و سه ره دهستوپه نجهى نه وانيش. مرؤف له هه ره سهردهم و زهمانتيكا ئيشبكات، گهر ئيشهكهى خالى بوو له خه يال، واته نزيكه له مهرگ. هه ربويه تريفه به و خه يال پره وه هه مووانى له ژيان نزيككرده وه. هه موو ده زانين كه خانمى يابه حرى، مندالى خوئى له گهل بوونه وهرگه ليكي نه بينراودا برديووه سه ره، بهلام پيده چيئت ئه و بوونه وهره سهير و نه بينراوانه ته نيا پاسه وانى مندالى ئه وى خه يالزابووييتن. هيئدهى له ته مه ندا هه لكشا و كه ميك گهره بوو، له گهل قورسبوونى وانه كانى قوتابخانه دا، له گهل تيكه لاوبوونى به دونياى كتيب و خوئنده وهى بيوچاندا، هه موو شتيكى نه وانى بيرچووه وه. بهلام له برى نه وان شه وانه په يتا په يتا خه يالاتى بوذهات، ويئهى سهير سهير كه دواتر هه نديكيانى له دروستكردى مافووره كاندا به كارهيئا.

شاری دەبینی لە خۆلەمیش، کوچی دەبینی لە بەردی پەش، مائی دەهاتە پێشچاو تاریک وەک تونیلێکی ئەبەدی. بۆ هەر کوێیەک دەچوو وێنەی تێکەڵاوی غەم و سەرسامی نوقمیانده کرد. مافورەکان ئەو هەلەیان خستە دەست بەهرە کۆیی و خەیاڵە پامەنە کراوەکانی خۆی لە شوێنێکدا بنوسیتەو. تا نەگەیشته ئەو کارخانەیە، خۆی وەک نەخۆش دەهاتە بەرچاو کە وێنەیەکی سامناک بەخۆپا نازاریده دا. چ شتێک لەو دڵشکێتەر نییه نەزانی خەیاڵەکانی خۆت چی لێکەیت، ئەویش نەیدەزانی سوودی ئەم هەموو خەیاڵە چییە کە بەشێوە و پەنگی جۆراوجۆر لە سەریدا سەمایانده کرد. بەر لە مردنی زاهیر یابەحری باوکی، ماویەکی پێویستی بە چارەسەری دەرونی هەبوو، پاستە کچەکە ئەسەمەریکی چکۆلانی و خۆشپووبوو، بێئەوێ بیحورمەت و زۆرپوو دیاربێت لەگەڵ بێگاناندا دەکرایەو، کە کەسیکی غەریبی بدیبایە پاستە و پاست دەبوو هاورپی، گەلەک زووش دیوارهکانی لە نێوان خۆی و خەڵکدا هەڵدەگرت، هەردەم لەگەڵ خەڵکدا پووگەش و دەم پێ خەنده بوو. بەلام لە مائەو تەنیا و غەماوی و پەشەوا دەینواند، بەردەوام سەری پێ بوو لە خەیاڵی خۆلەمیشی. زۆرجار دەیگوت بۆنی ژیانی من لە بۆنی فانۆسیکی کوزاوە دەچیت، بۆی جەستەم بۆی ئاگردانیکی یەکیک لە ناکاو خامۆشیکردبیت. پێدەکەوت بە هەفته توشی هێرشێ ئەو خولیا و وێنانە بێت کە لە جیگادا دەیانخست، بەچەشنێک هەستی دەگۆرا پێیابوو لە پێخەفیگدا خەوتوو هەمووی چیلکە و خاشاکە، ناو نوێنەکە ی لێدەبوو بە سەرجییەکی پێ خۆلەمیش، وەک بە لەشی تەپەو کەوتبێتە ناو کادانیکی گەورە و سەر تا خواری بووێتە پوش، پایدەکرده حەمامە ساردەکە و سەیری لەشە لاوازهکی خۆی دەکرد. بە کورتی خەیاڵەکان ئەشکەنجەیان دەدا، بەلام لە کارخانەی مافورەکە بەختەوهر بوو، لەوێ وێنەکانی لەو

ههوا تاریکه هاتنه ده رۆ و پوخساری پهنگاوپه نگیان گرت.

له گه‌ل هه‌موو خۆشروویی خۆیدا، فه‌رشه‌کانی پرپیوون له‌ کچی غه‌مبار. به‌ ده‌گه‌ن فه‌رشیکی هه‌بوو کچیکی گریاوی تێدانه‌بێت. له‌ کارخانه‌ی مافووره‌که‌ چه‌نده‌ له‌ خه‌یاڵ و قوولایی نه‌ندیشه‌ نه‌فسوناوییه‌کانی خۆی تیگه‌یشت، هه‌نده‌ش له‌ ژیانی کچه‌ به‌سته‌زمانه‌کانی کارخانه‌که‌ نزیکبووه‌وه‌ . ئه‌و نه‌زموونه‌ برپایه‌کی له‌ تریفه‌دا چاند که‌ هه‌چ مرۆفیک خاڵی نییه‌ له‌ خه‌یاڵی قوول، به‌لام زۆریه‌ی خه‌لک کاتی نه‌وه‌یان نییه‌ ده‌ستبه‌رن بۆ ناو پۆچی خۆیان تا بزائن چی تێدايه‌ . هاوڕیکانی کۆمه‌لیک کچ بوون به‌ چه‌ند شه‌فتیکی جیاواز کاریانده‌کرد، ئه‌و له‌ هه‌موو کاته‌کاندا له‌گه‌لیاندا بوو، له‌و پوه‌شه‌وه‌ باریکی قورسی له‌ کۆل گه‌لاویژ خان که‌مک‌دبووه‌وه‌، که‌ به‌ر له‌ هاتنی تریفه‌ به‌ته‌نیا غه‌می هه‌موو کچه‌کانی ده‌خوارد. زۆریه‌یان خانمی غه‌مگین و چاو له‌ نه‌شک بوون، کێشه‌کانیان شتیک نه‌بوو مرۆف بتوانیت چاره‌بیکات، زۆریه‌یان کچی هه‌ژار و به‌سته‌زمانی ئه‌و خێزانه‌ لادیانه‌بوون که‌ له‌ زه‌وی و زاری خۆیان هه‌لکه‌نرابوون و ده‌بایه‌ بزۆوییه‌ک په‌یدا بکه‌ن. تریفه‌ له‌ سه‌ره‌تای ئیشکردنیدا کۆمه‌لیک کچی بێده‌نگ و شه‌رمی بینی که‌ وه‌ک گوناها‌ربهن، چاوشۆپ و کزنیگا له‌سه‌ر ئامێره‌کان ده‌ستیان ده‌جولاند. ئه‌و ترسه‌ی نێو چاویان و ئه‌و نیگا کزانه‌یان تریفه‌یان په‌رێشانکرد، به‌لام فه‌زای کارخانه‌که‌ وه‌ها پووته‌ن و ساردبوو جگه‌ له‌ غه‌م هه‌چی تری له‌وه‌ مخلوقه‌ لاواز و بێتێنانه‌دا نه‌ده‌بژواند. به‌یانیان، هاوڕێ به‌ کزه‌ی ساردی زستان یان شنه‌ی فێنکی هاوین به‌ خۆیان و له‌چکیکی چلکهنه‌وه‌ له‌ پاسیکی کۆن داده‌به‌زین و ده‌هاتن بۆ ئیش، شه‌وانیش به‌ ده‌سته‌ و په‌نجه‌ی کوپ و خوین تیزاوه‌وه‌ ده‌گه‌رانه‌وه‌ بۆ مال. بۆنی عاره‌ق و برسیتی له‌ له‌چک و عه‌باکانیان ده‌هات. جگه‌

له ئیشکردن بۆ سهید قادری نیا و شه پکردن له گه‌ل یه کدا هیچی
 تریان نه ده زانی، به لام خۆشحال بوون که لایه‌نی که م وهک کارخانه‌کانی
 تر نی‌ری شه پوال پيس و پیاوی چا و چنۆکیان له گه‌لدا نییه. له
 کارگه‌کانی تره وه هه‌والی ئه و ژیا نه تاله‌یان بۆ ده‌هات که کچان و
 ژنانی ئیشکەر تیا ده‌ژین، ئیشی زۆر، موچه‌ی که م، پیاوانی نه‌خۆش و
 که‌له‌باب مه‌زه‌ب. هه‌رده‌م دلخۆشی خۆیان به‌وه ده‌دایه‌وه، که لی‌ره،
 له به‌رده‌ستی خانمی نیادا، شه‌ره‌فیان سه‌لامه‌ته. ده‌بی‌ت بلێم که
 هاتنی تریفه سه‌ره‌له‌به‌ر ژیا‌نی که‌ه‌کانی گو‌پی. وهک خوشکیکی نازدار
 سه‌یریا‌نده‌کرد که له‌پال هه‌ندیک ورده ئی‌ره‌یی و که‌مه‌ پ‌قدا، هه‌مووان
 له‌سه‌ر پ‌یزگرتنی پ‌یک‌بوون. له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا که‌سیان نه‌یا‌نو‌ی‌را خ‌ی‌را
 دل‌ی خۆیان بکه‌نه‌وه. به‌لام نا‌خر ئه‌و ب‌ی‌ده‌ره‌تان و به‌دبه‌ختانه دل‌ی
 خۆیان چۆن بک‌رد‌بایه‌ته‌وه؟ چ‌ما به‌سته‌زمانانه ده‌یا‌ن‌زانی دل‌یان هه‌یه؟
 ده‌یا‌ن‌زانی ش‌ت‌یک هه‌یه ناوی دل‌کردنه‌وه‌یه؟. زۆری و‌ی‌ست تا تریفه یه‌ک
 به یه‌ک ناسینی و خۆشی‌ویستن، مه‌راقی ئه‌وان زۆر ش‌تی له تریفه‌دا
 گو‌پی. گه‌ر ئه‌و کچانه نه‌با‌نایه له‌وانه‌بوو تریفه له کچ‌کی پ‌رخه‌یال
 زیاتر ه‌ی‌چی تر نه‌بایه.

تریفه پ‌و‌ژ به پ‌و‌ژ، و که‌م به که‌م دل‌ی ئه‌وانی بۆ خۆی پاکی‌شا و
 پاش سا‌له‌ه‌خت‌یک تی‌که‌لی و دل‌نیا‌یی، هی‌دی هی‌دی بنی ئه‌و ئوقیا‌نوسی
 غه‌مه‌ی بۆ ده‌رکه‌وت که هه‌ر کچ‌کیان له‌گه‌ل خ‌و‌یدا ده‌ی‌گی‌ر‌پ‌ت. ناب‌ی‌ت
 و‌اب‌زان‌ین که تریفه یا‌به‌ح‌ری به‌پ‌لان ش‌تی وه‌های کرد‌وه، به‌ل‌کو خه‌یال
 جو‌رئه‌تی به‌خشییه ئه‌و کچانه قسه‌بکه‌ن، خه‌یا‌لی‌ش کیسه‌ل‌یک‌ی خاوه،
 زۆری ده‌و‌ی‌ت تاف‌ی‌ری فر‌ین ده‌بی‌ت. ش‌ته‌کان سروشتی و خ‌و‌رس‌ک
 هاتن، کات‌یک تریفه بی‌ری له‌وه‌کرد‌وه خ‌ولیا‌کانی بکا‌ته ماف‌و‌ر، هی‌دی
 هی‌دی ده‌نکه زی‌پ‌ینه‌کانی خه‌یال‌ی وهک بارانی‌یک به‌ر ئه‌و کچانه که‌وت،
 که هی‌نده‌ی ماف‌و‌ری‌کیان ته‌وا‌وه‌کرد ش‌ی‌تانه له‌ده‌وری ک‌ۆ‌ده‌بو‌ونه‌وه

و لښپراډه مان و خوشحالانه چه پله يان بڼ ليدده دا و به شهرمه وه پيی سرسامبوون. پوڅ دواي پوڅ و مانگ دواي مانگ پتر باوه پيان بهم کچه په يداوه کرد که ده تگوت له نه ستيره يه کی تره وه هاتوه. تريفه يابه حری له کاتسې نيشدا وهک نيلهامزه ده يهک، وهک بالنده يهک به دهم خه وه وه بفرښت، هه موو له شسې سروشتي تارماييه کی ورده گرت که له ناستي پووده ستی شته کان به رزبوويته وه و له زهوی برابيت. تريفه خوۍ هيچی نه ده کرد، له سر کورسيه ک داده نيشت و چاوی ليکده نا و خه يالنده کرد، ده زوو ده زووش نه و خه ياله ورده ي ده گوازه وه بڼ سر مافوره کان، به قاليبافه کانسې ده گوت چيپکه ن و چي نه که ن، له سه مفونستیک ده چوو نوته کان پيشتر له سر يدا نوسرابن، نه وکاتانه ي نيشيانده کرد، کچه کان بيويستی خوۍان نه يانده توانی له کاره ستن. به شيوه يهک له خهوی تريفه دا نوقمه بون ده بوو به خهوی خوۍان. هه موو ده يانبيني تريفه له و سر کورسيه کالتر و کالتر ده نوښت، ده بيه خه يال، ده بيه بوونه وهریک نه وديوی دياره. نه وانه ي شهفتي شه و له گه ل تريفه دا کار يانده کرد، ده يانگوت سات هه بووه به ته وای ونبوه، له وه ده رچوه جه سته ي هه بيه و بڼه خه يالتيکی ساف.

من ده ليم مروف خوۍ بوونه وهریکه هيند بوير نييه خه يال بکاته وه، هه ردهم پويستی به يه کيک هه يه له نزیکي بيه و به رده وام خه يالتي هه بيه تا نه ويش ده سته بري و ده رگای گه نجينه ي فه نازياکانی خوۍ بکاته وه. ترس له خه يال شتيکه پيشه کانی قول له پوحي مروفدا چه قيوه، چونکه مروف نازانيت خه يال بڼ کوپي ده بات، نازانيت چ ده رگايه کی لیده خاته سر پشت، ترس مروف له خه يال له ترسې مروف له دوپشک و نه ژديها و گورگی برسی به هيژتره. کچه کانی مافورخانه ي نيا هه موو گه نج بون، ته مه نيان له نيوان چواره

و سی سالدّا بوو، سیانیان ژن بوون و شوویانکردبوو، به‌لام هر سیکیان به‌دبه‌خت و چاره‌په‌شبوون. یه‌کئیکیان میرده‌که‌ی سه‌رخوشتیکی به‌دمه‌ست بوو که شه‌وان لییده‌دا و به‌یانیان به‌به‌رچاوی شینه‌وه ده‌هاته‌وه بو ئیش، یه‌کئیکی دییان میرده‌که‌ی نه‌خوشتبوو، به‌ده‌گمه‌ن له ژیر به‌تانییه‌که‌ی ده‌هاته‌ده‌ری، له‌و باوه‌په‌دابوو کۆمه‌لئیک دوژمن له‌ ده‌ره‌وه چاوه‌پوانیده‌که‌ن بیکوژن. سته‌میان میردیکی باش و دلگه‌وره‌ی هه‌بوو، به‌لام له‌ شه‌پدا ده‌ستیکی په‌ریبوو و نه‌یده‌توانی کاربکات. کئ ده‌یگوت ئه‌مجۆره‌ بوونه‌وه‌ره به‌دبه‌ختانه ده‌توانن خه‌یالیان هه‌بیّت، ده‌توانن به‌خه‌یال مه‌ستبن و بوژن خه‌و بیینن. به‌لام هاورپیتی تریفه به‌ره‌و جیهانیکی تری بردن، جیهانیکی تیایدا غه‌م ده‌یتوانی ته‌نیا غه‌م نه‌بیّت، به‌لکو په‌تی گرێدانه‌وه‌ی پۆخی ئه‌م مه‌خلوقه‌ پر ئازارانه بیّت له‌گه‌ل یه‌کدا، ئه‌م مه‌خلوقه‌ بیچاره و بچوکانه که ئیستا وه‌ک چۆن مه‌یخوژیک به‌ ئه‌لکه‌هول پادیت، له‌و سالتۆنه سارد و پر جیکه‌جیکی ئامیره‌دا به‌خه‌یالاتی تریفه‌ پاهاتبوون، له‌گه‌لیدا ده‌فرین، هه‌ستیان به‌ ماندووبوون نه‌ده‌کرد، هه‌ستیان به‌ ده‌رده‌کانی جه‌ستیان نه‌ده‌کرد، ژانه‌کانی مالّ و غه‌مه‌کانی هه‌ژاریان له‌ بیرده‌چووه‌وه، خه‌یال زه‌وییه‌کی بو دروسته‌کردن که من و تۆی به‌سته‌زمان نایبینن.

چیدی مافوره‌کانی کارخانه‌ی نیا کۆمه‌لئیک زه‌خره‌فه‌ی گێژ نه‌بوون که سه‌مبولی قه‌رنه‌ دووره‌کان و دینه‌ بابچوه‌کانی بو ده‌هینانین، به‌لکو ئیشیک بوو پر له‌ چاوه‌پوانی، دووریوو له‌ دووباره‌بوونه‌وه‌.

مانگ له‌ دوا‌ی مانگ و سالّ له‌ پشتی سالّ، کچه‌کان فیربوون چیرۆکی خویان بو تریفه‌ بگێرنه‌وه، فیربوون خه‌ون بیینن، خه‌ون ته‌نیا به‌ فیگه‌ر و نیگار و فه‌زای ناو فه‌رشه‌کانه‌وه‌ نا، به‌لکو خه‌ون به‌ ژیا‌نی خویان و پاشه‌پوژی خویانه‌وه‌ . نیوه‌پوان له‌ سه‌ر نانخواردن

شهريان بوو کاميان له نزيك تريفه وه دانيشيت و باسى خوى بکات، تريفه به زه رده خنه گوره کي خويه وه، به و قوله باريکه په شانیه وه که پرپوو له گنده مووی په ش، ده ستي ده خسته سر ده ستیان و ده یگوو «شلیر گیان بوم باسکه، ده ته ویت چیم پیلیت؟»، « نازنازی گول، چ مه راقیتکه، وه ها غه مباری، بیر له چی ده که یته وه، خوشکه نه شمیله کي من، خوايه چاوت خفه تیکی تیدایه به رد ده توینتیه وه، تو بؤ وای گولی من»، «گزنگ گیان، که به رده وام ناوا بیده نگ و شهرمن ده تبینم ده لیم خوايه نه م کچه چون ده ژي، تو زیک چاوبکه ره وه» .

به کاوه خو توانی وایان لیبکات قسه بکن، خه ونه کانی خویان بگپړنه وه، باسی نه و شته جوانانه بکن که خه زیان لیته تی، باسی نه و کورانه بکن که له دل وه ناواتیان بؤ ده خوازن ... وایان لیتهات چیتر بوونه وه ری سارد و مردوو نه بوون، که له ژیر له چکه کانیانه وه پیشاون و له پشت شه رمیانه وه مردوون، به لکو پوژ دواي پوژ په یوه ندي نه و کچانه به زیانه وه گورا، دواي هه موو مافووریک و دواي هه موو مه له کردنیک له خه یالدا نازایه تی و جورته و بویریان ده چووه سرئی. سید قادری نیا سهیری لیتهات که له ماوه ی چنده سالیکی که مدا نیدی کیزه کانی پروگه شتر و دم به خه نده تر و نازاتر ده بیني. هه لبت له سیمای هه ژاری و به دبه ختی پاک نه بوونه وه، به لام نیستا ده یان توانی شتکه لیک بکن که پیشتر نه یانده ویرا. خه یالیش هیچ نییه جگه له سه رپه پترین شوینی نازایه تی، نازایه تییه ک که ده شیت زورجار کوشنده بیت .

نامە کە ی مەلای سوختە

غەزەلنوس لەو ژوورەدا کە شەنبای عەشق لێیدا و هەوای سۆزێکی ئاسمانی هەلگیرت، جۆرە عەشقیکی گەردونی و سەرتاسەری تیا سەوزبوو کە تا مردن لە گەلێدا بوو. زۆر کەمن ئەو مەرفانە ی ئەو ساتە دەژین کە تیایدا عاشق دەبن. عاشقبوون بە مانا مەرفانە سادە کە ی نا، وەک ئەوێ کە کتۆپەر هەستبکەیت دیلی مەرفیکی تریست و ناتوانیت لێدەریازبیت و بیری لێنەکەیتەو. بە مانا سۆفیسست و دینیە کەشی نا، کە عەشق جۆرە پەییوەندییەکی قوولە بە خالێق و وێنە جیاوازه کانییەو، بە لکو بە مانای ئەو هیژە گەورە یە مەرف و الێدە کات خەمخۆری مەرف بێت، مەرف بەرەو پەییوەندییەکی قوول لە گەل ژیاندا بەریت و وا لە مەرف بکات بۆ مەرفەکانی دی بگری، ئیدی هەر مەرفییک بێت، لە هەر جیگایە ک... عەشق بەو مانایە ی بمانکات بە عاشقی ئازارەکانی ئینسان، بمانکات بە خاوەنی نیگایە ک مەرفمان لە بەرئەو خۆشبویت، چونکە بوونەوەرێکی ئەشکەنجە کێشە، قوربانییەکی ئەزەلییە، بێهاودەردیکی هەتا هەتاییە.

غەزەلنوس دواتر کۆی ژیانی لە بەر پۆشنا ی ئەو هەوایەدا تەفسیردەکرد کە لەو ژووری عەشقەدا بینیبووی، ئەو ساتە ی بە ساتی راستە قینە ی لە دایکبوونی خۆی دەزانی، پێیابوو هەموو مەرفییک دوو پۆژی لە دایکبوونی هەیه، پۆژیکیان تیا دیتە دونیاو، پۆژیکیان مانای لە دایکبوونی خۆی دەدۆزیتەو. ئەزموونییک بوو لە دەرەوێ توانا بچوکه کانی زمان، هەوایە ک بوو وەک ئەوێ لە هەموو سوچ و کەلێنێکی دونیاو بێت و بپۆزیتە جەستە یەو، وەک ئەوێ لە قوولایی زەمین و زەمانە دوورە کانهو، چی عەتریک خەوتوو، هەلگیریت و لە پۆجی ئەودا خالێبکاتەو. وەک ئەوێ بە هەموو پێشە قوولە کانییەو باغ هەلگیریت و لە دلێدا بپروینیت، خۆر

به هموو تیشکه کانیه وه به ریت و له ودا بیشاریته وه، زه ریا بچوکباته وه
 بۆ شه پۆلیک و بیخاته هه ناویه وه، جهسته یه کی دیکه ی باتن، سه ره نوئ
 به ناو گیزه نیکدا بیبات و دووباره له دایکبیته وه. جۆره هه ستیک بوو
 له دهره وه ی توانای وشه و له دهره وه ی هه ره وه سفیک... شتیک بوو نه
 یاده وه ری هه لیده گرت و نه هوشیاری ته فسیریده کرد، نه زموونیک بوو
 ته نیا خه یال دهیتوانی هه ندیک به شی ناماده بکاته وه و هه ندیک ساتی
 دروستبکاته وه. له و ساته دا، له گهره ی نه و گهر داوه دا غه زه لنوس له
 پاستیه کی گهره ی ژیا نی خۆی تیده گه یشت، تا نه و کات گه نجیکی ساده
 بوو به هه له له شته کان تیگه یشتبوو، گه نجیکی چاوکزی نه قام بوو که
 خراب دونیای له خۆی شیواندبوو، واتیکه یشتبوو بۆیه کردنیک ی جوانی
 کوچه و کۆلانه کان له وه پزیی و خراپه ی دنیا پزگاریده کات. ده یگوت
 په نگکردنیک دیکه ی شه قامه کان، خه یالاندنیک دی بۆ کوچه کان دهتوان
 ژیا نم بگۆین... نه قام بوو... نه قام... دوا ی شه ویک ی درێژی تیفکرین،
 دوا ی خومار بوونیک ی قوول به هه وایه ک که ئیسکه کانی پرده کرد له بۆن
 و به رامه ی شه رابیک سحرای، گپژ به قژه لوله که ی خۆیه وه، مه ست
 به چاوه بچوک و چاویلکه ته نکه کانیه وه، وه ک قامیشیک بای شه و
 بیشکینیته وه، ده نوشتایه وه و به ئازاریکی سه خته وه ده یگوت «خه یال...
 تیگه یشتنه له حه قیقه ت».

هه ره نه و شه وه غه زه لنوس نامه که ی مه لای سوخته ی خۆینده وه،
 نامه یه ک بوو به هه مان زمانی نامه که ی مه لای هاجر نوسرابوو. وه ک
 نه وه بوو هه مان که س، به لام له دۆخیک ی دهرونی دیکه دا نوسیبیتی.
 بۆ نه وه ی کات زۆر نه گرین و خۆتان له نزیکه وه ئاگاداری نه م چیرۆکه
 سه یره بن، باشتره نیگایه ک له هه ندیک به شی نامه که ی مه لای سوخته ش
 بکه ین. مه لای سوخته ئاوها ده ست پیده کات

«سهخته بو پیریکی وهک من که قهده میک له قهبر و نه فەسن له مردنه وه دوورم یاری به حیاتی کهس بکه، به لام سهختیشه ئه دنیای فانییه جیهیلم و تو به من نه زانیت. دواجار من زیاتر له وهی باوک بم، تارماییه کم دیم و راستیهکت پیده لیم. راستیه گوره کانیش له خه یاله وه نزیکن، ئه وه ئیجساس و تهجروبهی پیریکی وهک منه، خه لک ته نیا پووکهش و سهتیی ئه عالمه ده بینن، جیهان وهک حهقیقه تیکی گوره ناناسن، پووکاری ئه عالمه ئالۆزه به حهقیقهت تیده گهن. به لام هه رچییهک بیته ئینسان بوونه وه ریکی گوره یه، ئه زمین و زه مانه مائی ئه وه، ئیره عالمی ئه وه مخلوقه جاویده یه، ئیره نیسته جیی ئه وه و مهکانی ئه به دی ئه وه، که ئینسان نه ما وجود وهک حه یوانیکی خه وتووی لیدیته، نه هیچ شتیکی لامه حدود ههست به ناموتناهیوونی خوی دهکات، نه هیچ که یه نونه یه کی فهوقانی له ئیمتیاژ و علوی دهره جاتی خوی تیده گات. ئه وه ئینسانه مه حدود و نامه حدود ده زانیت، به رز و نزم جیا ده کاته وه، نرخ به ته لا ده دات و قیمهت له خۆله میش و خاشاک ده ستینیتته وه».

مه لای سوخته به رده وام ده بیته و به هه مان وشهکانی مه لای هاجه ر ده نویته « به هه منی عزیزمان، من تا نه مرۆم پراکتشاوه، ئیستا له بهینی مردن و ژياندا وه ستاوم... له حزه یه کی نه ستهم ده ژیم و هیندم نه ماوه وهک هه ر عه بدیکی بیقودرهت خودا حافیزی بکه، دنیا برستی لیبریوم و غه م تاقه تی لیسه ندوم، چه ند سالیکه پیری له گوشت و ئیسقانم ده خوات و گه یشتۆته ئاخیرین تیکه ی خوی. پۆحم په رپوت و پوچ بووه، جه ستهم هیلاک بووه و ئاره زووم فه وتاوه. سرتیک هه یه ده بیته تو بیزانیت، نه ئینییهک له ئه سراری مه رگ قوولتر و له ته لیسمی حه یات بیبنتره. شتیکه تو ده توانی ئیمانی پیده یینیت و ده ستوانیت به ورینه ی پیریکی حیسابیهکیت که ئیستا نا ساتیکی دی سه رده نیته وه.

شتێک هەیه بە درێژایی حەیاتم ئازاریداوم، ئیستا تۆ بەشی ئەو هە
 گەورەبوویت، تێبگەیت، بەر لە ئیستا هەر نوقتیکم بدایە دەبوو هەوا
 و هەر حەرفیکم بنوسایە دەبوو هیچ... چونکە فەقەت پۆخە بەرێک
 لەم حیکایەتە خاڵیدەبێت، کە لە عەشق تێبگات، مەعناکەى بگامێت.
 بەس خواش دەزانیت، ئاخۆ ئیستا تۆ لە عەشق تێدەگەیت یان نا؟
 بەس خوا دەزانیت... خوا. من کە واجبێکی وا سەخت و ئەرکیکی وا
 عەجیب بەسەر دلێکی تازە پشکوتووی وەک دلی تۆیا دەدەم، ئاخۆ
 خۆم لە عەشق تێگەییوم، ئاخۆ ئادەمیەک و ئادەمزیەک هەیه لە
 عەشق تێگەیبێت یاخو ئەو هەش سڕێکە لە ئەسپاری ئیلاهی، قودسیکە
 لە ئەقداسی گەورە و جەلابوونی بە من و تۆ ناموێنێ؟ بەهەمنی
 عەزیزمان... هەژدە سالی لەمەوبەر... هەژدە سالی لەمەوبەر لە شەویکی
 ساف و سامالدا، سەرگەرمی نیاکردن بووم لە بەحرێ ئەستێرە، لە
 ناکاو پیرێک لە دەرگای دام، پیرێکی ناگرین و پووگرژ، پیرێک نیگای
 لە نیگای ئەو ئەهریمەنانە دەچوو کە نەقاشە کۆنەکان لەسەر بەرگی
 کتێبێک لە کتێبەکانی دۆزەخ دەیکێشن، پیرێکی سەیر، هەر غەزەلێک
 من لەبەرم بوو، ئەویش لەبەری بوو، هەر شیعریک من نوسیبووم ئەو
 چاکتر و باشتر دەیوتەو، وەک بەشی لە من خۆی بە من ناساند، وەک
 سیبەریکی من و نیووەیەکی تری من خۆی نواند، وەک دلێکی وشکەنە و
 بەردسروش بێرەحم بوو، بە منی گووت من نیووەکەى تری تۆم، ئەو
 نیووەی سى و پێنج سالی لە سەردابیکی تاریک و ترسانکدا دیلتکردوم.
 من نیووە خنکاو و بەدبەختەکەى تۆم. منیش باوەرم پێکەرد.

نازانم دلی خۆمت چۆن بۆیکەمەو، ئێمە وا خولقاوین هەر دەستمان
 بۆ عەشق برد شتێک دەشکێنین. بۆیە سەرت نەسوپی، عاجباتی
 داتنەگرێ گەر لەم ئانوساتی دەور و تەسلیمەدا دەستی لەرزۆک و
 نەفەسی شکستەم، لەحوکمی ئەم دەردەنەیان و شتی تر بشکێنین. کوپی

خۆم، ئەم سېرەى من بە تۆى دەلّیم، هەژدە سألە وەك شوشە یەکی پر
ئەسرار خستومه ته پشت دەیان شوشەى ترهوه و لەسەر پەفیکى بلّند
خەوانومه . وەك پیریکی لەرزۆک، ئیستا دەبیّت بە سەر پەیزە یەکی
شکاودا سەرکەوم، کە پەیزەى پارایی و ترسنۆکی خۆم، لەسەر
ئەو پەفە بەرزە، کە پەفەى حەفتا سألەى غەزەلى بە باجوومه، بەم
پەنجە چرچەلۆک و بۆ پزین شەیدایانەم، شوشە لادەم و یەك یەك
لەو حەوایەوه توپیاندهم، شت بشکینم و شت بشکینم و شت بشکینم،
ئینسان لە لەحزەى مەرگدا دەبیّت سندوقى ئەسرارى خۆى بکاتەوه، تا
دواتر باش لە حوکمی ئیلامى تیّبگات . لە ساتى دەوروتەسلیم ئینسان
دەبیّت جورئەتى پوانینی لە پوناکی نەفسى خۆى هەبى، گەر وانەکا،
ئەى لەسەرچى لەگەڵ واحیدولقەهارا قسە بکا؟ . من ئیستا دەبیّت نەزەرم
تیژکەم و دەفتەرى پازى خۆم داگرم و نامەى پەنگینی خۆم بکەمەوه .
ئەو پیرە هەر من بووم، من کە شەیدای ئافرەتییکی شەرم و نەجیب
و پرحەیا بووبووم . هیچ کەس لە پیاویک بەدبەختتر نییە کە حەز
لە ژنیکى بەحەیا و حورمەت بکات، من کە مردم وەك میروڵە یەکی
تەر و نەخۆش، غیرەت دەدەمە قەلب و قالدبى شکاوم و بە سەیدی
مەخلوقات دەلّیم کەس لەو عاشقە سیاچارەتر نییە کە خودا دەیخاتە
بەر لەعنەتى حەزکردن لە ژنیکى شەرم و ناموسناس . من ئەوکات
گەرچى لە تەمەندا هەرزەکار نەبووم، بەلام پۆحى گەنج و هەوای عەشق
بەشیکى گەورەى وجودم بوو، سەرپای پۆحم ستایشى مەعشوقە و
غەزەلى میهرى ئەو بوو . لەو دەمەدا کە ئەو پیرە شەپانى و بەدنیگایە
لە ژوورەکەمدا دەرکەوت، من بارى تەعالا و فەخرى کائینات پەحمەتیکى
تیگرتبووم ئیستاش لە ناخەوه دەشنیم و لە هەناووه گولائو و عەتر
و عەنبەر دەبارینم . چەندین سأل لەمەوبەر، پۆژۆک لە خەو هەستام و
سەریمکرد عاشقم، عاشقى خانمیکى بە حورمەت و ناموسناس، کە ناوی

به هاریانو بوو، که دایکی خودالځو شېووی ئیوه ده کات، نه مشه و گوږی له هر شهو پر نورتریټ. عه شق شه ره فیکی گوره یه که ته بیعت به که م که سی ده به خشیت، ته نیا شتی که له و یقاری و گوره پیدا هیچ شتیکی مه زن و لاموته نامی نایگاتن. عه شق ته نیا شتی که که سه نعتی مروف خویه تی، تاکه شتی که شه یتان دهستی تیتدا نییه و خوداش پابه و مه رجعی نییه. خودا خوی مه عشوقه، مه عشوقی راسته قینه ش خوی عه شقی خوی ده سترکرد دروستناکات، خودا بابته عه شقه نه وهک خالیقی بیټ، گه ر خوی خالقی عه شق بیټ، ده بیټ به مه عشوقیکی ساخته، وهک نه وهی من سامانیک یان کوپه یه که ته لا له خه زینه ی تودا بشارمه وه، تا دواپی تو بیده یته وه به خوم، له به رنه وه ته نیا نه فام و گه مژه کان واده زانن عه شق ده سترکردیکی ئیلاهییه، خودا گه مه کاریکی و نابله د نییه، عه شقت بداتی تا عاشقی بیت... ئای خودایه، نه مه چ سووکایه تییه که به خالق. عه شق تاکه شتی که خودا و شه یتان دهستیان تیتدا نییه. شه یتان له به رنه وهی عه شق نایگریته وه، له به رنه وهی عه شق دور و نریک به ئیقلیمی نه ودا ناپوات، به خاکس نه ودا تیناپه ریټ، ناچیتته وه سه ر حيله و مه کری نه و. هر که سی که ئیدیعی پابیتته ی نیوان شه یتان و عه شق بکات، له شه یتانه وه نریکه نه که له عه شق، شه یتانه و بو کوشتنی عه شق هاتوه، نه وهک عه شق بیټ و دهستی شه یتانی پیوه بیټ. هر ته فسیریک عه شق بباته وه سه ر خودا یان شه یتان، له مه نزوری وه هاوه ته ماشایبکات، هیچ نییه جگه له موفه سریک که فنونی خوی بو سووکایه تی به ئینسان به کارده هیټیټ. گوره یی ئینسان و بچوکیشی ته نیا له عه شق دایه، موحیبه ت مقیاسی به شه ره، مقیاسیک له هه موو مقیاسه کانی تر گوره تره، نه ئیمان مقیاسی پوچی ئیمیه، نه نه خلاق، به لکو موحیبه ت جه وه ری به شه ر و مقیاسی نه وه ل و نه خیریټی. خالیبون له مه حبه ت خالیبون له هه موو شتی که. کوپم

وهک پیره‌می‌دی‌کی بی‌حورمه‌ت ته‌ماشامه‌که، که ده‌ستی ده‌له‌رزیت و نه‌فسی هر پره له ته‌ما‌حی دونیا. من هه‌میشه عه‌بدی نه‌و ئینسانه‌ی ناو خۆم بووم، نه‌وه‌ی عه‌بدی نه‌و ئینسانه‌ی ناو خۆی نه‌بی‌ت، ناتوانیت عه‌بدی خودا بی‌ت. به‌لام ئیمه‌ی به‌شهر که لاوازین و ناچیز ته‌ماشای خۆمان ده‌که‌ین، هه‌میشه شه‌یتانیکی ترسناک هه‌یه به گویماندا ده‌چی‌نیت، خۆت فه‌رامۆشکه، خۆت فه‌رامۆشکه، خۆت فه‌رامۆشکه، له خالیدا بتویره‌وه، له عه‌شقی ئیلاهییدا زه‌وه‌بانکه ... زه‌وه‌بان. چونکه نه‌و ساته‌ی ئینسان خۆی له یاده‌کات، ده‌بی‌ته هه‌چ. ئینسان که عه‌شقی بۆ خۆی نه‌ما ده‌بی‌ته گورگ، له هر شتیکدا زه‌وه‌بانیکرد ماهیه‌تی خۆی له‌ده‌ستده‌ات، ماهیه‌تی ئینسانیش عه‌شقه، هه‌چ مه‌خلوقیکیش نییه بتوانیت که خۆی دۆراند خودا بیاته‌وه. لیره‌وه ئینسان ده‌بی‌ت عه‌قل بخاته‌گه‌ر و هۆشی بی‌نی‌ته مه‌یدان، نه‌وه خودا نییه داوامان لیبکات له عه‌شقی نه‌ودا بتوینه‌وه، نه‌وه شه‌یتانه نه‌و داوایه‌مان لیده‌کات، خودا خۆشه‌ویستی خۆی به ناو خۆشه‌ویستی ئینساندا برده‌وه، مرچی مه‌حه‌به‌تی خودا مه‌حه‌به‌تی ئینسانه. به‌لام نه‌و پیره وه‌سواسناسه‌ی ناو من، نه‌وه‌ی سه‌رده‌می‌ک ناب‌دل له‌گه‌لمدا غه‌زله‌ی ده‌گوت، که خودا نیعمه‌تی عه‌شقی پیدام و به‌نوری موحیبه‌ت ئاوه‌دانیکردمه‌وه، نه‌و هه‌راسان له من، هه‌راسان له وه‌غزه‌لیاتانه‌ی ده‌مگوت، له‌سه‌ردابی ره‌شی خۆی له شیوه‌ی ئاده‌مییه‌ک و پیریکی ره‌قمه‌زه‌بدا هاته‌ده‌ری، که‌سی‌ک بوو هه‌م حه‌قیقه‌ت بوو هه‌م خه‌یال، هه‌م من بووم و منیش نه‌بووم، به‌لێ کویم، به‌لێ، به‌لام دلنیا به‌تۆ له من بوویت و له‌وه‌بوویت». « به‌همه‌نی ئازیز. من وه‌ک مه‌لایه‌ک ده‌ستم پیکرد، علومی سه‌رده‌می خۆم خویند، ناوی حه‌قیقیم مه‌لا غه‌ریبی هاجه‌ره، وه‌ک زۆربه‌ی مه‌لاکان خلاقیکی نه‌وتۆم له نێوان مه‌لایه‌تی و غه‌زه‌لیاتدا نه‌ده‌بینی. غه‌زه‌لیات فه‌نیکی مه‌عشهری مه‌لایان بوو که له‌کۆنه‌وه مابووه‌وه، کاتی‌ک ناوی

مه‌لای سوخته‌م وه‌ک له‌قهب هه‌لبژارد، ته‌قلیدی‌کم ئیجراده‌کرد شوعه‌رای
 پێش منیش هه‌ر وایان‌کردبوو، پۆژیک ژماره‌ی نه‌شعارم زیادی‌کرد و دیوانی
 یه‌که‌می خۆم چاپ‌کرد. له‌گه‌ڵ چاپ‌کردنی دیوانی یه‌که‌مدا، بۆیه‌که‌مجار
 نه‌وه‌سواسه‌ سه‌یرانه‌م زیادیان‌کرد و گه‌یشتنه‌ پله‌یه‌ک هاوده‌می خه‌وف و
 سامیکی بی‌بن بوون، وه‌ک نه‌وه‌ی شه‌و و پۆژ ته‌وریکی په‌نهان له‌ ناوه‌وه
 دوو‌که‌رتمبکات، وه‌ک نه‌وه‌ی بیلا فاسیله‌ چه‌قویه‌ک زه‌ره‌ زه‌ره‌ دابه‌شمبکات.
 هه‌ستم‌کرد شتی‌ک له‌ ناوه‌وه‌مدا دابه‌شده‌بی‌ت. نه‌مه‌دزانی چیه‌، هێژیک
 بوو دوو دیو، وایده‌کرد دوو ژیان بژیم، له‌سه‌ری‌که‌وه‌ وه‌ک هه‌ر مه‌لایه‌کی
 دیندار و خوداناس خێزانم پێکه‌وه‌نابوو، له‌ حورمه‌ت و ناموس ده‌ترسام،
 له‌سه‌ری‌کی تریشه‌وه‌ فیتنه‌ی عه‌شقیکی خه‌یالی که‌ نه‌مه‌دزانی چیه‌ و
 له‌ کویوه‌ هه‌لده‌قولی‌ت، له‌گه‌ڵ خۆیدا ده‌بیردم. له‌لایه‌ک غه‌زه‌لخوی‌تی‌ک
 وه‌ک بولبول له‌ ناومدا ده‌یخویند، به‌لایه‌کی دیش مه‌لایه‌کی به‌ویقار به‌
 پوویه‌کی جیدی و به‌جه‌به‌روتی ئیماندار‌یکه‌وه‌ له‌ زی‌کردابوو. شه‌پی ناو
 من شه‌پی نیوان چاکه‌ و خراپه‌، یان نه‌فین و پق نه‌بوو، نا... به‌همه‌نی
 نه‌زیز، بێمیش‌کن نه‌وانه‌ی له‌ت له‌تبوونی من به‌ له‌ت له‌تبوونی ئاسایی
 به‌شه‌ر له‌ نیوان چاکه‌ و خراپه‌دا ته‌شبهه‌ده‌کن. هه‌موو ئینسان‌یک له‌
 نه‌عماقی خۆیدا له‌ نیوان چاکه‌ و خراپه‌دا له‌ت له‌ته‌. نه‌وه‌ له‌ به‌دیه‌یاته‌
 که‌ ئینسان له‌ شتی‌ک چاکه‌ و شتی‌ک خراپه‌ دروست‌بووه‌، حیکمه‌تی‌کی تێدا
 نییه‌ ئینسان تێبگات که‌ خێر و شه‌پ له‌ پۆچیدا شه‌پ‌ده‌کن، شه‌پی ناو
 ناخی من شه‌پی نیوان دوو مه‌خلوقی جیاوازه‌بوو، من و مه‌لای هاجه‌ر
 له‌ یه‌ک شتدا جیاوازه‌بوین، نه‌و پیاویکی ترسنۆک و من پۆحیکی ئازاد
 بووم. من له‌ میژه‌ نه‌زه‌رم خستۆته‌ سه‌ر مه‌خلوقات‌ی ئهم مه‌مله‌که‌ته‌،
 له‌ میژه‌ ته‌نه‌مولیان تیا‌ده‌که‌م، به‌ری‌که‌وتیش ئینسان‌یکم نه‌بینیوه‌ نمونه‌ی
 گونا‌ه‌باری گه‌وره‌ بی‌ت، پۆحیک هی‌ند خه‌تاباری‌ت شایسته‌ی نه‌وه‌ بی‌ت
 مرو‌ف بلای‌ت خودایه‌ ئهمه‌ نمونه‌ی نه‌و ئاده‌میزاده‌یه‌ که‌ تو سه‌قه‌رت بو

پاخستوو و شایسته‌ی جه‌ه‌نه‌می تویه . من دلنایام جه‌ه‌نه‌م هیچ نییه
 جگه له ته‌شبییه‌یکی مه‌جازی، که بۆ ده‌رخستن و تیگه‌یشتنی فیرده‌وس
 دروستبووه . ئینسان کائینیکی له‌وه پاکتره شایه‌نی دۆزه‌خ بیت . هاجه‌ر
 پیاویکی خراپ نه‌بوو، هه‌موو هه‌ز و ئاره‌زووه‌کانی منی هه‌بوو . به‌لام
 سالل دواى سالل ترسه‌کانی گه‌وره‌تریوون و هه‌فته له دواى هه‌فته خه‌وفی
 زیاتری لینیشت . تامن زیاتر شیعرم بگوتبایه، زیاتر عاشق بوومایه، نه‌و
 زیاتر ده‌ترسا، موده‌تیکی درێژ له گفتوگۆی نه‌وه‌دابووین ئاخۆ من نه‌وم
 ناچارکردوه ئیقلیم و هه‌واری خۆی جیا‌بکاته‌وه یان نه‌و منی ناچارکردوه .
 زیاتر نه‌و ده‌ستی ده‌خسته هه‌ناسه‌م، نه‌و به‌ناهق خۆی به‌ساحیبه‌ی
 هه‌موو شتیکی ده‌زانی، نه‌و ده‌چوو له‌ی هاوسه‌ره‌که‌م و له‌گه‌لیدا
 ده‌خه‌وت، هه‌موو نه‌ولاده شه‌رعییه‌کانی منی به‌ نه‌ولادی خۆی ده‌زانی،
 منی وه‌ک ئاژه‌لیکی به‌ره‌لا ده‌بینی که له‌کوله‌یه‌کی شکاوی سه‌ر
 عه‌ردیکی بیته‌تراف و پرئافاقی نه‌و به‌ریووم . خۆی وه‌ک په‌وزیکی ئیمان
 ته‌ماشاده‌کرد که خاریکی په‌شی تیا پهاوه . هه‌ندیکی شه‌و من فورسه‌تم
 ده‌هینا و وه‌ک عاشقیکی غه‌زه‌لخوین له‌هاوسه‌ره‌که‌م نزیکه‌بوومه‌وه، وه‌ک
 عاشقیکی سه‌وداسه‌ر و لی‌زان له‌فنونى بیسنووری جیما‌عه‌دا له‌گه‌لیدا
 ده‌خه‌وتم، که نه‌و به‌ئاگا ده‌هاته‌وه وه‌ک به‌وریکی برینداری لیده‌هات،
 به‌چه‌رنوک له‌ئازای جه‌سه‌دم به‌رده‌بوو، من جیما‌عه‌ سارد و خیرا و
 کورته‌کانی نه‌وم ده‌بینی و ده‌مگوت مه‌لای هاجه‌ر له‌زه‌ت له‌ژیان به‌ره‌،
 له‌زه‌ت له‌جه‌سه‌دی خۆت وه‌رگه‌ره، نیکاح به‌م نه‌وعه‌ زولمه‌ له‌ته‌بیعه‌ت .
 به‌لام پۆژ دواى پۆژ و سالل دواى سالل منی دوورخسته‌وه، وه‌ک سه‌گیک
 خۆی کردبیتته پاسه‌وانی خه‌زنه‌یه‌ک منی ته‌رانده مه‌کانی وه‌ها تاریک و
 چه‌رنو‌لومات، گه‌ر نوری عه‌شق نه‌بایه کوێرده‌بووم و به‌سه‌ر و به‌سیره‌شم
 ده‌دۆپاند . ترس و خه‌وف تا ده‌هات زه‌فه‌ریان پیده‌برد، عاله‌میان وه‌ها
 لیته‌سک‌کردبووه وه‌ جیگایه‌ک بۆ نور نه‌ما‌بوو . شه‌وانگه‌لیکی زۆر به‌سه‌ر

شانمدا ده‌گریا، فیغان و بوکای دلّیان له پښه ده‌میتا. ده‌بویست وهک من بژی، بپواته ده‌ری، ته‌ماشای جوانیبات، له‌زته وه‌ریگریت، مه‌ی بنوشیت، به‌دیار ساقی و پیا‌له‌وه گوزانی بلّیت، به‌لام نه‌یده‌توانی. له‌و ده‌مه‌دا شه‌وان به‌ دزیه‌وه له‌ گووتنی غه‌زلیاتدا به‌رده‌وامبووم، به‌لام هه‌رچیبه‌ک من به‌ شه‌و ده‌منوسی مه‌لای هاجه‌ر به‌ پوژ ده‌یدپاند. هه‌ر په‌نجیک به‌ شه‌و ده‌مکیشا، نه‌و به‌ پوژ تی‌کیده‌دایه‌وه. من ده‌مزانئ ئیدی پیکه‌وه نازین، غه‌زه‌لخوینیکی بی‌شهرم و خوداناسیکی وشکه‌لوک، هیچمان له‌یه‌ک ناچیت. زه‌مانیک هاته‌پیشی که‌ عه‌شقی به‌هاربانو هه‌موو شتیکی له‌ نیوان من و مه‌لای هاجه‌ردا پساند، من و به‌هاربانو پیکه‌وه دژ به‌ ئیراده‌ی نه‌و، تو‌مان دروستکرد، دژ به‌ ئیراده‌ی نه‌و و دژ به‌ ئیراده‌ی به‌هاربانویه‌کی شه‌رمن و ناموسه‌پرست که‌ له‌ ناخدا نه‌و ژنه‌ عاشق و پرچوشه‌ی نازارده‌دا. به‌همه‌نی نازیز، هه‌موو یه‌کیک له‌ ئیمه‌ له‌ ناوه‌وه له‌ کومه‌لّیک مه‌خلوقاتی جیاواز خولقاوین. ئینسان شتیکی پر نه‌لوانه‌، تو‌پیکه‌ به‌ هه‌زار چه‌شنه‌ بویه‌ په‌نگه‌راوه که‌ به‌ وردی بی‌سوړنینه‌وه له‌ هه‌ر جوړنّیکی بچوکدا له‌ونّیک و ته‌بیعه‌تیکی هه‌یه. که‌مژهن نه‌وانه‌ی قسه‌ له‌ ته‌بیعه‌تیکی سابت ده‌کن، ئینسان له‌شکرکی که‌وره‌یه له‌ مه‌خلوقات که‌ له‌ پیستی یه‌ک کائیندا کۆبوونه‌ته‌وه ... »

« دوا‌ی نه‌وه‌ی مه‌لای هاجه‌ر کۆچیکرد، من وه‌ک شه‌به‌حیکی بی‌ مه‌ئا و په‌ش له‌و ماله‌دا مامه‌وه، زیانم جگه‌ له‌ په‌قسیکی بی‌ ناخیره‌ت له‌ ناو ستایش و مه‌دیچی بی‌سوړی حه‌بیبه‌دا هیچی تر نه‌بوو، شه‌و و پوژ من به‌م شوینده‌دا ده‌گه‌پام، له‌یل و نه‌هار بو‌نی نه‌و شه‌وانه‌ی له‌گه‌ل به‌هاربانودا بردبوومه‌سه‌ر له‌ زهنمدا، له‌ نه‌حاسیسی قولمدا جو‌شیانده‌دا. نه‌و ژوره‌ بوو به‌ ژووری عاسیغه و بو‌ران و به‌رقی عیشق. ساله‌های سال من و به‌هاربانو له‌م شوینده‌دا له‌م ماله‌دا که‌ به‌زاهیر خه‌رابات و به‌

باتین پیازی بههشت بوو پیکهوه خهوتین. وهک پاسهوان ئه م جیگایه م
 پاراست، وهک شه به حیکی ترسناک خه لکم هه موو له م بهیت و مه ئوای
 عیشقه ته راند. مه لای هاجر هه راسان له دست ئه و هه موو مه نزهدهی
 فجوره هه لّهات، من و بانو، دوو شه به حی ئه زهلی بووین و لیژه بووین. من
 دهستمده دایه ئه و ده رگایه و به پیخاوسی و فه قیری ده چوممه ئه و ژوره،
 چاوه پیمده کرد تا ده هات، چ شتیک له ئینتیزاری یار خوشتر و ناخوشر
 نییه. بهر له قدومی ئه و، ئه نواعی بۆن، ئه نواعی میسک و عه نبه،
 عتوری عه تارهکانی چین و ماچین، به سهر نه فسمدا ده باری. بای به حره
 دووره کان و شنه ی ئه و شه ماله نازک ی له موحیتاتی گه وردها سه فینه ی
 شیت نازک نازک به ره و ئه عماقی فینک بابه خشده کهن، منیان ده برد،
 گولی هه موو جینانی دونیام تیا سه وزده بوو. بهه شتی لایه جوزی عیشق
 که دوو ده رگای هه یه، یه کیکیان بۆ عاشقانی ساده یه و یه کیکیان بۆ
 عاشقانی که دلیان بۆ موسته حیل لیده دا، ده رگای دووه می خو ی بۆ
 ده خسته سهر پشت. عیشق مه مله که تیکی دوو ده رگایه، ده رگایه کیان بۆ
 مه خلوقاتی بچوکه، بۆ به شه ریکه که بۆ مه له کردنیک له به حری عیشقا
 غه وسده کهن و دینه ده ری، بۆ غه واسی نه فسکورتی که جاریک دین و
 خو یان به ئاوی عه شق ته رده کهن و ده پۆن، ده رگای دووه م بۆ جو ره
 غه واسیکی تره که یه کجار ده چنه ناو به حری عیشق و ئیدی بیوه ستان
 و بیلافاسیله به ره و بنی ئه م به حره ده پۆن و به بیی راحت تا ده مرن
 بۆ ئه عماقیکی بیین په لده هاون. من له ده رگای دووه مه وه پویشتم و
 ئیدی تا مردن له بیجاری عیشقا غه رق و له هه وای موحبیه تدا فریم.
 ساله های سال له غه زه ل زیاتر پیشم نه بوو، له عیشق زیاتر خو راکم
 نه بوو، له که لامی پر موحبیه ت زیاتر به رو بووم نه بوو، پوژ دوا ی پوژ
 دیوانی من گه وره و گه وره تر ده بوو، به جو ریک ئی حساسم وابوو هیچ
 ساحیب نه فه سیکی تر هینده ی من غه زه لی نه چرپوه و ستایشی ئینسان

و موحیبه‌تی نه‌کردوه . ئیستا که ده‌مرم ته‌نیا ئیرسیک بۆتی جیده‌هیلّم
 ئەو هه‌موو غه‌زه‌له‌یه، سه‌دان هه‌زار به‌یت، که ته‌نیا ستایشی یارناکات،
 به‌لکو مه‌دیحم مه‌دیخی ئاده‌میزاده، مه‌دیخی جنسی به‌شه‌ره، مه‌دیخی
 جه‌مالی بیکه‌رانی ئاده‌مییه . ده‌بیّت شه‌به‌حیکی پیری وه‌ک من له‌ غه‌زه‌ل
 به‌ولاوه‌ چى جیبه‌یلّیت... غه‌زه‌ل له‌ دواى غه‌زه‌ل، که هه‌موویان له‌
 چه‌ندین جلدی گه‌وره‌دا نوسراون، له‌ سندوقی گه‌وره‌ گه‌وره‌دا قوفلی
 ئەسه‌راتیان لیدراوه، تۆ تاکه‌ که سیکی واریسی ئەو هه‌موو ئەشعاره‌ی،
 تۆ تاکه‌ مه‌خلوقیکی خودایت ده‌توانیت ده‌ست بۆ ئەو غه‌زه‌لانه‌ به‌ریت.
 من به‌نیاده‌م نه‌بووم، من تۆمه‌تی پێغه‌مبه‌ره‌ نازداره‌کانی خودا نه‌بووم،
 من غه‌زه‌لخوین بووم و هیچی تر. به‌ شه‌کلێ له‌ به‌حرى مه‌حبوبه‌دا
 غه‌رقبووم، پێم نه‌بوو به‌ره‌و نور سه‌رکه‌وم و بیر له‌ نه‌شیدکردنی
 ئەشعارم بکه‌مه‌وه . شیعرى من له‌ به‌حرى ئەسراردا هاته‌دی و له‌ زارى
 پۆحیکه‌وه‌ چرا که‌ پێگای عالم و مه‌عبه‌رى زینده‌گی ونکرد، من جگه‌
 له‌ به‌سته‌یه‌ک کلیل، جگه‌ له‌ ده‌یان سندوقی پر غه‌زه‌ل هیچم بۆ تۆ
 نییه، ئەوه‌ نسیبی تۆیه، ئەوه‌ تۆیت ده‌توانیت ئەو ئەشعارانه‌ به‌ دنیا
 بناسینیت... ئەوه‌ تۆیت... که جلی من له‌ به‌رده‌که‌یت و ئەشعارى من
 به‌ ناو به‌نى به‌شه‌ردا نه‌شوده‌که‌یت»

نامه‌که‌ی مه‌لای سوخته‌ له‌وه‌ درێژتره‌ له‌ جوړه‌ کتێبیکی وه‌هادا
 جیگای بێته‌وه، له‌وه‌ قوولتر و تاریکتره‌ که هه‌موو خوێنه‌ریک هیزی
 به‌سه‌ر نه‌ینیه‌کانیدا بشکێت. که به‌همان ناسر له‌ خوێندنه‌وه‌ی نامه‌که‌
 بووه‌وه، داینا و له‌ په‌نجه‌ره‌ی ژووره‌که‌یه‌وه‌ سه‌یری ده‌ریای ئەستیره‌ی
 کرد، به‌ خۆشه‌ویستییه‌کی بیۆینه‌وه‌ سه‌یری دونیای کرد، سه‌یری شنه‌ی
 هه‌ندیک دره‌ختی دووری کرد، بۆنی ئەو ده‌ریا دوورانه‌ی مه‌حه‌به‌ت که
 له‌ شوێنێکی دیکه‌ی ژیانه‌وه‌ ده‌هاتن چو به‌سه‌ریدا. چاویلکه‌که‌ی داگرت

و دەستیکی بە قزیدا هینا، هەستیکرد پەنجەیی بە ناو هەوایەکی فینکدا
تێدەپەرپیت، بۆنی شێداری هەندیک باغی نزیکی کرد، هەستی کرد
هەندیک بالەندە، خامۆشی شوو دەشکێتن و وەک نەیزەک بە ئاسماندا
دەفین. بەلام هەموو شتەکان فریوی خەیاڵ بوون، هەناسەییەکی قوولی
هەلکیشا و دەستی خستە سەر دڵی خۆی، هەستیکرد خۆشی پارچەبەک
خەیاڵە... خۆشی بۆنیکێ ئەفسوناوییه و با بەرهو نادیار دەبیات.

یەكەمین یەكتر بینینی غەزەلنوس و تریفە یا بەحری لە مائی سەیفەدین مارۆ «سەرەتای زستانی سالی ۱۹۹۲»

لە سەرەتای زستانی سالی ۱۹۹۲ دا، کاتیک حوسنی ماردینی لەگەڵ
عەتاردا بە سمیلە سپیەکی، بە پێکەنینە بەرز و وێقارە بازارپێهەکیەو
لە بەر مائی غەزەلنوسدا دەرکەوت، دڵنیاوو بە ئەرکیکی باش و بە
نیازتکی پاک هاتووە بۆ لای غەزەلنوس. بیروکەیی مامۆستای خەیاڵ بۆ
غەزەلنوسیش شتیکێ نوێ بوو، بیروکەیک بوو دوورنەبوو لە فەلەکی
ژیانی ئێ، بەلام سەیر و تازە هاتە بەرگوێی.

ئەو یەكەمین جار بوو غەزەلنوس «عەتار» ببینیت، بیری نەدەهات
پۆژیک لە پۆژان پێکەوتی سەروکەللەییەکی وەها سەیری کردبیت. عەتار
لە هاو دەمی حوسنی ماردینیدا خۆی وەک پیاویکی بچوک و شەرم
دەرخست، بەلام لە دڵەو دڵنیاوو گەریبەوێت دەستبەلایی خۆی
دەریخات دەتوانیت شتی بپۆینە بکات، ئەو زەفەری بە زۆر شت دەبرد
کە ماردینی زەفەریان پێتبات، بەلام ئەمڕۆ ئیشیکێ وەها گرنگی بە
ماردینی بوو، پتووستی نەدەکرد بپۆینە قلی وەها بنوینیت و ماردینی بخاتە

حالی‌که وه کومه‌کی نه‌کات، هر کاتیک ئیشیکی گرنگی به که‌سیک
 هه‌بوویه خۆی بۆ بچوکه‌کرده‌وه، به‌لام له ناخدا نه‌وه‌شی به‌فیلّیک
 له فیلّه‌کانی گه‌وره‌یی خۆی ده‌ژمارد. گهرچی خۆی به‌مامۆستای شته
 ناوازه‌کان ده‌زانی، پێیوابوو هیچ شتیکێ عاجباتی نییه‌ ئه‌و پسرپۆری
 نه‌بێت، هیچ که‌سیکی گرنگ نییه‌ نه‌یناسێت، سه‌یری لێهات له‌ ژانی‌دا
 ئه‌م غه‌زه‌لنوسه‌ی نه‌دیوه. ئه‌وکات غه‌زه‌لنوس گه‌له‌ک قو‌ناغی سه‌یری
 بپری بوو، قو‌زیکێ درێژێ شپه‌زه و پشیشکی پری هه‌بوو، چیت‌ره‌و
 گه‌نجه‌ باریکه‌ شه‌رمه‌ی جاران نه‌ده‌چوو، به‌و نیگا و پشهو‌ه زیاتر به‌
 شاعیرێکی وێلگه‌رد یاخود ده‌رویشیکی نا‌ئومیدی ده‌کرد، نیگا‌کانیشی
 خالی نه‌بوون له‌نیگای فیزیکناسیکی غه‌مبار که‌ له‌ لابۆریکی گه‌وره‌دا
 گیرێ خوار‌دبێت. شتیک له‌ هێمنی و کاملی و قو‌ولی له‌ نیگایدا بوو،
 شتیک وای لێده‌کرد له‌ هیچ ئاده‌میزادیکێ تر نه‌چێت، شتیک وایده‌کرد
 که‌س نه‌توانی‌ت ئاسان تییبگات و بچێته‌ ناوی. ئالۆزنه‌بوو، به‌لام هێند
 ساده‌ و ساف و بێ‌گیرئ هاته‌ به‌رچاوی عه‌تار، که‌میک ترسا و هه‌ستیکرد
 شتیک له‌ شوینی خۆیدا نییه‌. پێشتر که‌سیکی وه‌ها سافی نه‌بینی‌بوو،
 که‌سیک سه‌یری چاوی بکات و نیازیکێ دونیایی تیا‌نه‌خوینیته‌وه. ئه‌و
 بازارپ فێرک‌کردبوو، هه‌موو جوله‌یه‌کی مرۆف تیبگات، به‌ ده‌نگدا، به‌
 نیگادا مرۆف هه‌لسه‌نگینی‌ت، به‌لام غه‌زه‌لنوس به‌ ئه‌ندازه‌یه‌ک ساده‌بوو،
 عه‌تاری قفل‌کرد. زانسته‌کانی ئه‌و، ئه‌و مه‌عریفه‌ته‌ی له‌ بازارپ کۆیک‌کردبووه‌وه
 سوودیان نه‌بوو، لێ‌رده‌ا و به‌رابه‌ر ئه‌م مه‌خلوقه‌ نه‌یاند‌ه‌خوارد که‌
 پێده‌چوو شه‌اره‌زاییه‌کی زۆری له‌ بازاردا نه‌بێت. غه‌زه‌لنوس هێند خێرا به‌
 بیروکه‌ی مامۆستای خه‌یال‌پازی‌بوو، عه‌تاری تووشی ترسیکی گه‌وره‌کرد.
 گه‌ر بازارپ وامه‌له‌کردن و په‌دویه‌ده‌لی نیو کپیار و فرو‌شیاره‌کان ئاوه‌ای
 لیبێت، ژیان ده‌بێت به‌ جه‌ه‌نم. ئه‌و هه‌موو ته‌مه‌نی له‌ کۆکردنه‌وه‌ی
 ئه‌و زانسته‌دا به‌سه‌ری‌دبوو، گه‌ر ئه‌و زانسته‌ نرخێ نه‌می‌نی‌ت، ئه‌و هیچ

شتیکی دی نازانیت. لە پاستیدا مامەڵەکردن لەگەڵ غزەلنوسدا بیتەمانا و دلشکێن بوو، هەستیکرد هیچ شتیکی نەکردووە، بەهیچ جۆریک هونەری خۆی تاقی نەکردۆتەو، نەیتوانیوە بەو سەرۆسەودایە هیچ لەم پیاووە تیبگات، کە لە کراسیکی زەیتونی و بلوسیکی زەیتونیدا دانیشتبوو، بە جۆریک ڕووخۆش بوو، پێدەچوو هەرنیستا لە دادگایەکی گەورە بێگوناھ دەرجووپیست.

«مامۆستای خەیاڵ... مامۆستای خەیاڵ» غزەلنوس چەند جارێک وایگوت و وەک یەکیەک داوەتی سەفەریکی کردیست و ئەویش قەبوولی بیست، گووتی باشە. بێئەوێ لە هیچی تر بپرسیست، بێئەوێ بلیست سەیفەدین مارۆ کێیە؟ مەهناز خان کێیە؟ گرتی چییە؟ حوسنی ماردینی کە تەواو لە پەشوکانی عەتار تێدەگەیشست، دەیزانی لە نیوان دوو پۆخدا وەستاو کە دوو جەمسەری پێچەوانەیی دوو دونیان کە هەرگیز بە یەک ناگەن، جیهانی بازار و جیهانی خەیاڵ. ماردینی بە سمێڵە سپییەکە یەو وەها پێکەنی دیوارەکانی ئەو ژوورە سەیر و خاڵییە غزەلنوس لەرینەو. ژوورێکی چۆڵ چۆڵ بوو، تەنیا هەندێک کورسی نایلۆنی تێدابوو، هەندێک کورسی و هیچی تر، لەودیوەو و گوێی لە دەنگە دەنگ و پێکەنین و گریانێ هەندێک منداڵ بوو، تا ئەوکات نەیبیستبوو غزەلنوس منداڵی هەبیست، بەلام هیندەیی بەتالی ژوورەکە سەرەنجی ڕاکێشا، دەنگی منداڵەکان سەرقاڵی نەکرد. ماردینی هەر جارێک پێکەنیا، لەسەدای دەنگی خۆی دەترسا و بە سەرسامییەو سەیری ئەو فەزا کراوێی دەکرد و هیچی نەدەگوت. شتێک ڕووی نەدا شایستەیی باس بیست و عەتار بیکات بە حیکایەتی خۆی. ئەفسوس سەد ئەفسوس کە ئەمڕۆ وەها بیتام تێپەڕی، ئەفسوس سەد ئەفسوس کە شتەکان وەها منداڵانە چوونە پێش. غزەلنوس بێئەوێ هیچ پرسیارێک بکات، هیچ گرێ و گۆلێک بخولقیست، پێکەوت سەبەیی شەو دواي کەوتنی

تاریکی، له گه‌ل ئه‌م پیاوه سه‌رزله‌دا که له بالۆیزی جه‌ه‌نه‌م ده‌چوو
بجی‌ت بۆ م‌الی سه‌یفه‌دین مارۆ.

ناه، گه‌ر دواتر ئه‌و چاوپێکه‌وتنه سه‌یره‌ی له‌گه‌ل خانمی گه‌لاویژی
نیادا نه‌کردبایه، گه‌ر ئه‌و ژنه خه‌والووه که‌مێک نه‌یهێنایه و نه‌یبردایه،
هه‌ستیده‌کرد پۆژیکی بێخێر له‌ عومری پۆیوه.

بۆ پۆژی دوا‌یی تریفه یا‌به‌حری به‌ عه‌تاری گووت «من سه‌رقالییه‌کی
نۆر و ئیشیکی بێ‌وچانم لێ‌ره هه‌یه، کارخانه‌ی مافووره‌که ئیستا نۆر
پتووستی به‌ منه، ئیشه‌کان بێ من نا‌پۆن. نۆر زه‌حمه‌ته ب‌توانم ئیشیکی
تر بکه‌م، به‌لام بوه‌سته، له‌وانه‌یه پۆزانی هه‌ینی، ئا له‌ پۆزانی هه‌ینیدا
که پشوو ده‌ده‌ین، ب‌توانم ئیواران وانه‌یه‌کی خه‌یال به‌ مه‌هناز خان
بلی‌م... به‌داخه‌وه له‌ پۆزانی هه‌ینی به‌ولاوه، من پۆژیکی ترم نییه،
سه‌یرمه‌که هه‌میشه شتی‌کم هه‌یه بیکه‌م، ئیشی کارخانه‌که به‌ جۆری‌ک
نۆره به‌ هه‌چی تر‌دا پاناگه‌م، له‌م وه‌خته‌شدا که بازارمان تۆزیک جولاوه،
نا به‌رپزم... سوپاسته‌که‌م، تۆ منت وه‌ها له‌ بیربووه، به‌لام بێ‌هه‌ی
زویری‌ت و دل‌ت بشکێ‌ت، من له‌ پۆزانی هه‌ینی به‌ولاوه کاتی ترم نییه...
دیم و ده‌بینم گه‌ر هه‌زم به‌ ئیشه‌که کرد، ده‌یکه‌م».

له‌ پاستیدا عه‌تار پتووستی به‌ یه‌ک مامۆستای خه‌یال هه‌بوو، به‌لام
بۆ ئه‌وه‌ی خۆی وه‌ک که‌ستی‌کی هه‌مه‌چیزه‌ ده‌رخات و پتر خۆی له‌
سه‌یفه‌دین مارۆ نزیک‌ب‌خاته‌وه، مه‌به‌ستی بوو دوو مامۆستای خه‌یال به‌ری‌ت،
مه‌به‌ستی بوو خۆی وا نیشان‌بدات هه‌چی بۆ سه‌خت نییه و شتی‌ک نییه
له‌م دونیایه‌دا له‌ ده‌ستی ده‌رچیت، جگه‌ له‌وه‌ش ده‌یوست بزانیت ئه‌م
مامۆستای خه‌یالانه چ جۆره ئاده‌میزادی‌کن و چی ده‌که‌ن. بێ‌هه‌ی خۆی
پازی نیشان‌بدات، له‌گه‌ل تریفه یا‌به‌حریشدا پێکه‌وت که ئیوارێی هه‌مان پۆز،
دوا‌ی که‌وتنی تاریکی، له‌ کارخانه‌که‌وه بی‌بات بۆ م‌الی سه‌یفه‌دین مارۆ.

بیتەوہی لە وردەکاری بیتانادا نوqm بین، دەبیت بلّیم غزەلنوس لە سالۆنە گەورەکەى مالى سەیفەدین مارۆدا بۆ یەکەمجار تریفە یابەحرى بینى. دیمەنى ئەو سالۆنە، پەنگى سوورى مۆبیلەکان، بۆنى ئەو عەترانەى خانمى شەمس و مەھناز مارۆ دابووێان لە خۆیان ھەرگیز لە یادەوہریان دەرئەچوو، ساللەھای سال دیمەنى ئەو ئیوارەىە دپی بە شەپۆلەکانى خەيال دەدا و دەھاتەوہ سەرئ، چەند سال دواتر کە تریفە یابەحرى لە پۆژیکى تاریکى مالاًواییدا دەستى خستە دەستى غزەلنوسەوہ و دەربارەى ئەو ئیوارەىە پرسىارى لیکرد، غزەلنوس ھەموو شتیکى لەبیریوو، بۆنى تیکەلاوى عەترى تیرۆز و ھاوای و فۆن مان شو، بۆنى ئەو گولە نایلۆنانەى لە سوچیکى ژوورەکەدا دانرابوون، پەنگى پرتەقالى پەردە تەنکەکان، گولى وردورد و زێپینى سەر ئینجانە شینەکان، تیشکى شیرى ئەو گلۆپە گەورانەى بە ھەر چوارەوہرى سالۆنەکەدا ھەلواسرابوون، مەلمەسى قەیفەى مۆبیلەکان، بۆى چەرمى دەسکەکانیان، ئەژنۆ سپییەکانى خانمى شەمس لە تەنورە تەسکەکەیدا، قژى خا و شانەکراوى مەھناز مارۆ کە دەورى ئەمیرەىەکى شەرمى دەبینى. ھیچ شتیک... ھیچ شتیک نەبوو لەو سالۆنەدا بیریان چوویتەوہ، ھەتا ھەردووکیان ئەو دوو تابلۆ گەورەشیان لە یادماوو کە یەکیکیان وینەى کەرویشکێک بوو بەرەو ناو ئاگرێکى داگیرساو پایدەکرد، بەرەو ناو کلپە و نێلەنێلى جەنگەلیکى گرگرتوو، ئەوى دیشیان دیمەنى شەوێکى تاریک و بەلەمیکى فەرامۆشکراوو لە پۆخى ئاوێکى ھێمندا.

خانمى شەمس ژنیکى سپیکەلانەى جوان بوو، سەیفەدین مارۆش سەر پووتاوہىەکى سەرزل، کە دادەنیشت لەشى وەک نایلۆنیکى تواوہ بەسەر شوینەکەدا دەپژا، چەوریەکى زۆر کە لە ملاولای پانى و سمتى و کەمەرییەوہ دەھاتنە خوارئ. بەلام مەھناز مارۆ بوونەوہریکى جوان بوو، لە پانتۆلیکى پەش و تى شیرتیکى نیوقۆلى سپیدا دانیشتبوو، قژیکى

خاوی زهردی هه‌بوو، لیوئیکی دهنوکیسی چکۆلانه، جووتی چاوی کال و
 کراوه له‌سه‌ر پوومه‌تیکى باریک و سپی. جوانی مه‌هناز مارۆ به‌ جوړیک
 بوو، نه‌ عه‌تار و نه‌ غه‌زه‌لنوس کاتیکى نه‌وتویان به‌ ته‌ماشاگردنی تریفه
 یابه‌حرییه‌وه سه‌رف نه‌کرد، به‌لام تریفه له‌و کچانه نه‌بوو نه‌و شتانه
 برینداریبکات. له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا ده‌بیت بلیم که تریفه له‌ شه‌وی یه‌که‌مه‌وه
 هه‌ستی به‌ جوړه نزیکایه‌تییه‌کی پۆخ و خزمایه‌تی دل له‌گه‌ل غه‌زه‌لنوسدا
 کرد، نا غه‌زه‌لنوس به‌و قه‌ژه لووله‌یه‌وه، به‌و چاویلکه بجوکه‌یه‌وه، له‌و
 کورانه نه‌بوو له‌ نیگای یه‌که‌مه‌وه حه‌یرانیان بیت، به‌لام شتیکى تیدابوو،
 نیگایه‌کی تاییه‌تی، سیحریک که له‌ مروّقه ناوازه و تاییه‌تییه‌کاندا هه‌یه،
 جوړه جه‌زییکه په‌یوه‌ندی به‌ جوانییه‌وه نییه به‌لکو هه‌ندیجار له‌ جوانی
 به‌هیزتره، شتیکه وه‌ک دره‌وشانه‌وه‌ی برپا وه‌هایه، وه‌ک نه‌وه‌ی له‌ نا‌کاو
 هه‌ستده‌که‌یت له‌به‌رده‌م شوشه‌یه‌کی سافدایت، له‌به‌رده‌م یه‌کیکدایت پۆشن
 ده‌دره‌وشیتته‌وه، له‌ به‌رده‌م که‌سیکدایت جگه له‌ پوناکی هیچی دیکه‌ت
 بو نا‌هینیت. به‌لام دیمه‌نی سه‌یفه‌دین مارۆ و شه‌مسی ژنی تریفه‌یان
 ترساند، هه‌ر له‌ یه‌که‌م نیگایه‌وه بو ویقاری خانمی شه‌مس و چاوه
 سه‌یره‌کانی سه‌یفه‌دینی مارۆ برپاریدا نه‌گه‌پتته‌وه نه‌و مالّه، هه‌لبه‌ت نه‌و
 کات نه‌یده‌زانی قه‌ده‌ر به‌ چ پڼگایه‌ک و له‌چ فه‌زایه‌کدا جاریکى تر نه‌و
 ده‌هینیتته‌وه ناو نه‌م ژوورانه. که‌گه‌رایه‌وه بو کارخانه‌ی مافووره‌که به‌
 دریزایی شه‌و ده‌یویست غه‌زه‌لنوس له‌ خه‌یالی خوی ده‌ریکات، ده‌یویست
 بییری لئ نه‌کاته‌وه به‌لام نه‌یتوانی، جوړه ئاماده‌گی و سه‌یرکردن و
 وه‌ستانیکى هه‌بوو تریفه یابه‌حری بو‌ی فه‌رامۆش نه‌ده‌کرا. پوخسار و
 قسه‌کردن و نیگاگردنی نه‌و کوپه به‌ جوړیک به‌سه‌ریدا زالبوو وه‌خت بوو
 هه‌مان شه‌و ته‌له‌فون بو عه‌تار بکات و ناو‌نیشانی مالّه‌که‌یان بپرسیت،
 به‌لام شه‌رمیکى کچانه‌ی قوول ده‌ستیگرت و په‌شیمانیکرده‌وه. ئاگاداربوو
 که غه‌زه‌لنوس به‌ که‌میک بېبایه‌خی و فه‌رامۆشییه‌وه سه‌یری نه‌وی کرد،

به لām گرنګ نه بوو، گرنګ نه وه یه نه و له که سیګ ده چوو له بیګوناهې
هه لکیشرا بیت. له که سیګی ناشنا ده چوو، یه کیګ بوو تریفه دلنیا بوو
دهیتوانی زوو داگیربیکات، چه نده دوور بیت دهستی پیا بگات... دلنیا بوو
نه و کورپه پۆلک له ژیانیدا ده بینیت... به لām چ پۆلک؟ نه یده زانی.

نه و پوږه ده سټګیرانه که ی مه ناز ماروش ناماده بوو، کورپکی بالا به رزی
سمیل په ش، له و گه نجان به بوو گهر به یانیا چاکهت و پانتول بپوشن،
نئواران ده بیت بیکه نه به جلی کوردی، گهر عه سر شه پوال و مراخانی
له به ریکه نه، شه و ده بیت بیکه نه وه به پانتول و کراس، له و که سانه بوو
که گورپنی خیرا خیرای جل و شیوه و په نگی پو شاکه کانی جوړه
گریه کی ده رونی و هه سټکی قوولی نادلنیا یی ناشکراده کرد، شیوه ی
وهستان و سهیر کردنیشی نه و جوړه دودللیه ی تیدابوو. ناشکرا نیدبعای
ویقاریکی ده کرد که تیا نییه، ته زیحیکی دریزی به ده سته وه بوو، به
جووتیک چاوی په ش و برزی نه ستوره وه سهیری هه موو میوانه کانی
ده کرد و هیچی نه ده گووت. عه تار دیناسی، ناوی نه جو نه شکانی بوو،
کونه پیشمه رگه یه که له دوی پاپه پینه وه به پاره یه کی پیشوماره وه
هاتبوه بازارپه وه، له گه ل کومه لک بازرگانی دراو و به پررسی به توانادا
سه روکاری هه بوو، له وانه بوو که بق فرسه تی گه وړه ده گه پرا، گهرچی نیجگار
قوزبوو، به لām به زحمهت ده چوو دل وه. له وانه بوو که حیکایه تی نه م
ماموستای خه یال له زور بیتاقه تی کردبوو، ده یویست له نزدیکترین کاتدا
مه ناز بگوژیته وه و بیته ژنی، به لām خواستی ناسنینه ی خانمی شه مس
ریگای لیده گرت. له گه ل نه وه ی هه ندیجار پۆلی پیاوی خاوهن قسه ی
ده بینی، به لām له به رده م نه و نیراده ناسنینه ی شه مس خاندا که به رابه ر
نه جو به جوړه ناسکییه کی ژنانه ده یسه پاند، هیچی بق نه ده کرا، ته واو
ده سته پاچه بوو. خانمی شه مس ده یویست هه رچونیک بووه کچه که ی
زانکو ته واویکات، به و مه رجه دابووی به شوو. کردنه وه ی نه و زانکو

تازه یه که برپاریبوو له وه رزه کانی داهاتودا بکه ویته گه پ، هه موو خیزانه دهوله مند و خاوه ن ناوبانگه کانی شاری خستبووه هه له که سه ما، ئیستا چون ده کرا که که ی ئه و تاقه مندالکی ئه م شاره بیټ که نه چیت بو زانکو، شتی وا چون ده بیټ، خانمی شه مس مردنی له وه پیاشتر بوو. ده بیټ بلیم که مه ناز هیچ جوړه هه ستیکی تایبه تی بوئم کورپه نه بوو که نه نیا له ناو کوڼه پیشمه رگه و پیاوانی بازارپدا ده یوانی قسه بکات. دواى شه ش مانگ ده سستگیرانی، دانیشن و چوونه دهره وه کانیان به په رده یه کی بیټینه ی شهرم و پیزی وشک داپوشرايوو. هه رکات به جووته بو چیشخانه یه کی تازه ده چوونه دهری، یاخود ئاهه نگیک یان سه یرانیکی به کوڼه ل کویده کردنه وه، زوربه ی کاته کان هه ر دوکیان بیټه ننگ بوون، مه ناز هه سستیده کرد له گه ل ئه ودا پتر داده خریت و ده به ستریته وه. راسته ئه شکانی جوانیه کی پیاوانه ی هه بوو، به لام له و کورپه ناسکانه نه بوو که خه یالی هه رزه کارانه ی مه نازیان تیره کرد. نه جو یه که مجار له ئاهه نگیکی نه ورؤزدا مه نازی بینیبوو، یه کسه ر برپاریدابوو خوازیټنی بکات، ئه وه ی کاره که ی بو ئاسانکرد ئه و به رپرس و هاوړی و دؤسته حیزبیانه بوون که سه یفه دین مارؤیان ده ناسی. مه ناز که حیکایه تی داواکارییه که ی بیست، هیچی نه گووت، هه لبت ده یوانی بلټ نا، نامه ویت شووی پیبکه م، به لام شتیک له شیوه ی کورپه که دا بوو په تکرده وه ی ئاسان نه بوو. که که کانی هاوړتی په سمه که یان بینى، گوټیان «مه گه ر شیت بیت شووی پینه که یټ، چند کوړی وا له م شاره دا هه یه؟». باوکیشی ده یگووت پاشه پوړټکی پوناکی له حیزیدا ده بیټ، به لام خانمی شه مس له سه ره تاوه نه یده ویست شوو به م کورپه بکات که ده یگووت هیشتا بوئی گه وړی لادی لیټیت. راسته کورپه که هه رکات قات و بوینباخی ده به ست هیچی له ئه نذازیار و دهوله منده شارییه کان که متر نه بوو، به لام خانمی شه مس ده یگووت کوړټکی بی شه هاده یه، نه خوینده واره،

سەروزمانی مەجلیسی ئەم زەمانەى نىيە ... دوانەو شەر پەرە لە کچی
لادىی جوان کە لایەقى ئەون، کچی ئىمە کە بە ناز گەرە کراره، بۆ
ئەو نابىت.

دەبىت بلیم کە خانمی شەمس لە سەر هەق بوو، گەرچی کچە کە
خۆی بىباک و کەمتر خەم سەیری مەسەلە کەى دەکرد، بە لام گەر گونجان
و هەلکردن بخەینە حیسابەو، دەبایە نەجۆ ئەشکانی خالۆزایە کى
خۆی بخوازىت کە شىتی نەجۆ بووبوو. بە لام نەجۆ بیری لە پاشە پۆژ
دەکردهو، لە یەکیک لە بەرپرسە بەرزەکانی حیزب نزیک بووبوو،
هیدی هیدی بە پارەکانی ئەو و لە ماوەیە کى کەمدا قاچىکى لە بازاردا
داکووتیبوو، گەشتنى بە کچی سەیفەدین مارۆ دەرگایە کى تری
لیدەکردهو، ئەمە جگە لەوێ کە کچە کە نوقول بوو، چىتر هەرچىیە کى
دەکرد ئارەزووی لەو کچە لادىیانە نەمابوو کە سالانى پىشمەرگایەتى
هەندىکى لىتاقىکردبوونەو، سویندى خواردبوو دەبىت ژنە کى لەم کاوبۆ
لەبەرە شاریانە بىت، لە هەرە جوان و ناسکەکانىشیان.

لەو ئیوارەىو نەجۆ ئەشکانی رقى لە غەزەلنوس هەلگرت، بىهۆ،
بى هیچ بەهانەى کى ئاشکرا. جۆرە رقىک هەموو مۆقىک جارێک لە
ژيانیدا تاقىکردۆتەو، رقىکە بەهانەى کى دیارىکراوى نىيە، بە لام لە رقى
ئاسایى توندتر و کوشندەتر و تەمەن درىژترە. دەبىت بلیم نەجۆ لەو
جەنسە ئادەمیزادانە بوو کە رقیان لەو کەسانەى کە شتىک دەزانن ئەوان
نايزانن و تىیناگەن، لەو بەشەرانیو کە تەنیا پوو لە یەکجۆرە کۆر و
کۆبونەو دەکەن، لەگەڵ یەکجۆر ئادەمیزاددا دەتوانن بکۆنەو، دلایان
بە یەک شىو قسەو یاس پۆشنى لیدەگەریت. پۆژىک پىشتر سەیفەدین
مارۆی خەزورى بە تەلەفون باسى ئەو مامۆستای خەيالەى بۆ کرد،
ئەو وەک دەستگیرانى کچە دەبایە خەبەرى لە هەموو شتىک هەبىت،
هەر مامۆستایەکیان بۆ گرتبوو ئەو لە نزیکەو ئاگادارى هەموویان بوو،

به لام هيچ يهك له مامۆستاكانى تر ترس و ئيره ييان تيا نه بزواندبوو،
خودايه ئاخىر ترسى له كئ هه بووايه له سه عىد بايو، له خه سره وى
جهر، له عه له توان دوو، يان له مه جه ئىكسىلانسى ئىنگليزى. نا،
هيچيان سه رو پوخسارى نه وه يان نه بوو، نه جو ئه شكاني كوپه قۆزه كه ي
هه ريمى سه د و سى وسئ، پيشمه رگه پيكيپوشه كه ي پۆزانى سه ختى
شوپش، ئيره ييان پييه ريئ و به شايسته ي به راورد يان بزانيئ. به لام كه
يه كه مجار ئه م غه زه لنوسه ي بينى دلى پاجله كا، هه لبه ت خوى به قۆزتر
و له بارتر ده زانى، دلنيا بوو به را به ره قامه ت و سميل و چاو و بروى ئه و
غه زه لنوس هيچ نيه، به لام هه ستيكرد شتيكى تيدا يه كه نازانيئ چيه،
شتيكه له ده ره وه ي تواناي زمانى ئه وه، جو ره شتيكه له ده سه لاتي
فه ره نكي ئه ودا نيهه كوييكاته وه. كه ته وقه ي له گه لدا كرد فيتكيه كي
سه ير له ده ست و په نه كانيدا بوو، دلنيا بوو جو ره مه لمه سيكي وه ها
ئافره ت پاده چله كيئيئ، به لام جگه له وه شيوه ي سه ير كردنى و سروشتي
هه لكه وتنى ده موچاوى و ئه و گونجانه ي له نيوان ده نگ و پوخسايدا
هه يه، تاييه ته ندييه كيان داوه تي كه كه س ناتوانيئ ئاسان چاوى
له سه رلابات. ئاه خواي مه زن ده بيت ناوى پاسته قينه ي خوى چيبيئ؟
ده بيت مروفيك هه بيت ناوى غه زه لنوس بيت؟. نه جو تا ئه و دانيشته
ته واويو، سه يري مه هناري ده كرد، سه يري ئه وه ي ده كرد چون ته ماشاي
غه زه لنوس ده كات، به لام هيچ شتيكى له نيگاي مه هناردا نه خوئينده وه،
له پاستيدا كه س نه يده توانى هيچ له نيگاي ئه و كچه دا بخوينتيته وه؟
ده موچاوى شتيك بوو نه ده خوينا يه وه. هه تا عه تار به هه موو بليمه تي
خويه وه هيچى تيا نه خوئينده وه.

خانمى شه مس ئه و شه وه به رده وام ئه وه ي دووباره ده كرده وه كه
ده يه ويئ كچه كه ي بخوينتيئ، سه يفه دين ماروش بيته وه ي زور گويدا ته

ههست و نهستی منداڵهکهی پیتی لهسهه نهوه دادهگرت که کهچهکه
 بيميشکيکی گهورهیه و هيچی له سهوز نابیت. نهوهی لای تریفه زۆر سهیر
 بوو نهوهبوو، گهرچی قسهکانی باوکی زۆر به ئیش و بریندارکه ربوون،
 کهچی کهچهکه دلتهنگی و برینداریی پتوه دیار نهبوو، گهرچی تهواوی
 دانیشتنهکه لهسهه بيميشکی نهوه قسهدهکرا، بهلام بۆ ساتیکیش چیه
 دهموچاوی نهگۆرا. تریفه تینهدهگیشته ناخۆ هۆکاری نهوه هیمینییهی
 دهگهپتیهوه بۆ کهمهوشی یاخود بۆ بپوابهخۆبوونیکی گهوره. غزلهلنوس
 لهو دانیشتنهدا گووتی «خهیاڵ ماوهیهکی درێژی دهویت تا پتدهگریته،
 چونکه یاریکردن به خهیاڵ ههرا و ئاسان نییه، دوو جۆر له خهیاڵ
 ههیه، یهکیکیان کوشندهیه، له بینینی حهقیقهت دوورمان دهخاتهوه،
 جۆریکی دیش مرۆف دهگۆرپته سهه بوونهوهریکی دی، وای لێدهکات
 له یهککاتدا بتوانیته له دوو دونیادا بژی، کاریکدهکات مرۆف زیاتر له
 راستی تیبگات». غزلهلنوس مه بهستی نهبوو زۆر لهسهه شتهکان بپوات،
 دانیشتنهکه کهسیکی وههای تیدا نهبوو له شهرحیکی قوول بۆ خهیاڵ
 تیبگات، بهلام نهوه وشه کهمانه تریفهیان ههژاند، وهک نهوهی نهیهویت
 لهویدا هیچ بلێته، وهک کۆی شوینهکه به جیگایهکی گونجاو بۆ جۆره
 قسهوباسیکی وانهزانیته، به زهردهخهیهک له زهردهخهنه گهورهکانی
 خۆی سهیری ههمووانی کرد و هيچی نهگووت. سهیغهدين مارۆ به گشتی
 کۆی ئیشهکهی به شتیکی بپسوود دهزانی که شهمسی ژنی به زۆر
 سازیکردوه. بهلام دایکی دهیگووت، کهچهکه پتویستی به مامۆستایهک
 نییه توتیان بهایۆلۆژی و فیزیای بۆ باسبکات، بهلکو پتویستی به
 یهکیکه خهیاڵی بکاتهوه. دواي قسهوباسیکی زۆر پتکهوتن غزلهلنوس
 ههفتهی دووجار وانهی دادات، نهوه دوا ههول و تهقهلايهک بوو سهیغهدين
 مارۆ لهگهڵ مههناز مارۆدا بیدات که چارهنوسی وهک قوتابییهک تهواو
 له مهترسیدابوو.

ئەو شەو ەتار نەبىت ھىچ يەك لە سالتۇن نشىنەكانى مالى سەيفەدين مارۇ ئاسودە سەرى نەخستە سەر سەرىن، ھەموو پىيان وابو شتىك لە ژياناندا گۆراو، بىئەو ەى كەسيان بزانن چىيە . دەرگەوتنى غەزەلنوس لەو مالدەدا شتەكانى بەجۆرئىكى كتوپر سەرەو ژوور كرد، وەك ئەو ەى سىحرئىكى نەينىيان لىكرابىت، ھەموويان بە شىو ەى جۆراوجۆر بىريان لەو دەكردەو . وەك ئەو ەى غەزەلنوس ھەو ەى دونيا ەكى تىرى ەينابىت، ھەموويان تووشى پاچەننىكى ناو ەكى بوويون . سەيفەدين مارۇ كە سالتىك زياتر بوو جگە لە چەقەقەى بەرپرسە حىزىيەكان و بۆلەبۆلەكانى شەمس ھىچى نەبىستبوو، لە ھەمووان بەرئشانترىو، دواچار دەترسا ئەم پياو ەىالپەر ەر ە شتىك لە مال و مندالەكەيدا بشكىننىت كە بە زەحمەتئىكى ژۆر و بە چەندىن سال پەنج و ماندوئىتى فئىركردبوون، ئەو سالە ەى سال بوو بە ژن و مندالەكەى دەگووت ژيان كۆمەلئىك جەنگ و جەبر و راھاتنە، ئىستا گەر ئەم غەزەلنوسە دەرگەى شتىكى دى بخاتە سەر پشت، تەنبا خودا دەزاننىت عاقىبەتەكەى چى دەبىت . بەلام خانمى شەمس بە پىچەوانەو، ھەستىدەكرد كۆرەكە شتىك لە فئىنكى و كرانەو ەى لەگەل خۆيدا ەتئاو، كە لە مئزە لە ژيانيدا ونە . ەزىدەكرد كۆرئىكى ئاوا مئردى كچەكەى بايە، ەزىدەكرد خۆشى لە سەرەتاو ەىانى پىچكە ەكى و ە ەى نەگرتبايە و تووشى مئردئىكى و ە ەى نەبايە، بەلام و ەى لىھاتىو نەيدەتوانى بى سەيفەدين مارۇ پىششىنى ژيانى خۆى بكات، وەك ئەو ەى ەر لە سەرەتاو ەى لەگەل ئەودا لەداىكبويىت، سەيفەدين چىدى لە مئرد نەدەچوو، بەلكو لە نەخۆشىيەكى كۆنەماك دەچوو كە ەر لە ئەزەلەو تووشىبوويىت . بەلام كەس وەك تريفە بابەحرى لە ناو ەو ەى نەجولابوو، تريفە دواى چەند سالتىكىش لەو پۆزە ەىشتا دلى خۆى بە بەردئىك دەشوبھاند، كە ئەو شەو با لە جىگەى

خۆی جولاندویتی، ھەركات حىكایەتى ئەو سائۆنەى دەگىزپایەو، باسى
پەنگى كراسەكەى خانمى شەمسى دەكرد، قسەى لە بۆنى مۆبىلەكان
دەكرد، لەو ھەستەنە دەدوا كە پەنگى تابلۆ و فەرش و ئىنجانەكان لە
ناویدا دروستیانكردو، دەىگوت «بای ئەو ئىوارەىە دلى جولاندەم».
ھەر ئەو شەو شەھناز مارۆ جوړە خەونىكى ترى بىنى، خەونىك لە
خەونەكانى جاران نەدەچوو، بۆ یەكەمجار لە ژيانیدا لە شیرین خەودا
پاچلەكى و ھەستى بە تىنۆتییەكى گەورەكرد، ھەستىكرد پىویستى بە
ھەوایە، ھەستىكرد دەیت پەنجەرەكان بكاتەو، بۆ یەكەمجار لە ژيانیدا
حەزیدەكرد ھەوای پاك ھەلمژىت و بگرى، وەك ئەوێ ھەموو شتىك
لە دنیادا گۆرابىت، ھەستى بە دامابیەكى گەورە كرد. لە ژوورەكەى
چووەدەرئ، بە حەسرەتییكى بپۆینەو دەمى نا بە ئاوى بەلۆعەكەو،
كەمىك دەموچاوى خۆى تەپكرد و دەرگای بالۆنەكەى كردەو و خۆى
دایە بەر ھەوای ساردى شەو، بۆ یەكەمجار ھەستىكرد لە ناخى دلەو
پقى لە نەجۆ ئەشكانییە... ژۆر پقى لە ئەشكانییە... ژۆر ژۆر.

گەپانى بەردەوامى ماجیدی گۆل سۆلاف

بەدوای کاراكتەرى لاشەكەدا

ھاوینی ۲۰۰۴

دەبووایە لە حىكایەتى ئەو لاشەى تىبگەین... ئىشى ئیمەبوو لەو
لاشەى تىبگەین. گەرچى من حەقیقەت خەیاڵم دەكوژىت، بەلام وەك
ئەوێ لاشەكەتەلىسمى لىكردبم، دەمویست بپسەرەوت دواى چىرۆكەكەى
بكەوم. لە ژياندا دوو شت ئەفسونى پاستەقینەیان لەسەر من ھەى،
دوو شت و ھىچى تر، یەكێکیان ئەو شتەى كە پێیدەلین حەقیقەت،

ئەوى تىرشىيان ئەو شتەيە كە پيىدەلپن خەيال. مېژوو، سىياسەت،
خۆشەويستى، پىق و ھەموو شتەكانى دى ئەم گەردونە ملکہ چى ئەو
مىلەلن گەورەين كە لە نپوان ئەو دووانەدا پوودەدات. ئەو ە لە
سەرەتاو ە تا ئەمپۆ تىگەيشتنى مە بوو ە زيان. مەوئيش مەخلوقىكە
دەبىت ە ناوەرپاستى ئەو گىژەلووگەيەدا بژى، دەبىت خەتپكى گەورە
لە نپوان ئەو دوو دونيايەدا بکيشت، شارستانىيەت ھىچ نىيە جگە
لەو ھىلە ئەستورەي مەوئ لە نپوان ەقىقەت و خەيالدا دەيکيشت،
زانست ھەر ئەو ھىلەيە، ھەتا ھونەريش زۆرجار تۆخکردنەو ەي ئەو
ھىلەيە. كەستان باوەرپدەكەن كە مە ماجيدى گول سۆلاف كە
خۆشحالانە نازناوى ماجەلانى خەيالپم ەرگرتو، پۆژىك كەوتبىتمە
سەر كەلگەلەي پىشكەشكردنى كۆپىك لەسەر سنورەكانى خەيال و
ەقىقەت لە ھونەردا، ھا، كەستان باوەرپدەكەن؟ بەلام مەشت سال
لە مەوەر وىستەم كۆپىك لەسەر ئەو بابەتە پىشكەشكەم، خۆم بە
پارەي خۆم ھۆلپكم بە كرپگرت، لە ھەموو جىگايەكى شاردا پۆستەر
و نوسراوى تايبەتيم بۆ ھەلواسى، بەلام ھەتا يەك مەوئيش نەھات،
ھەتا يەك كەسپىش چىيە پووى نەكردە ئەو كۆرە. لەو كاتانەدا تەنبا
خەيال مەوئ پزگاردەكات، مە بىئەو ەي گويىدەمە ھىچ، تەواوى ھۆلەكەم
پركرد لە گويگر، پرمكرد لە كوپ و كچى خەيالپ كە بىچرپە گويان لە
باسەكەي مە دگرت لەسەر ھونەر. مە لەویدا گووتەم، ھەتا ھونەريش
كىشانى ھىلپكى ئەستورەبوو ە نپوان خەيال و ەقىقەتدا. مە تاكە
كەسپىك بووم ئەو ھىلە ئەستورەم دەپاراست، ھەر يەك لە تريفە
يابەحرى و غەزەلنوس بەردەوام لە خولپاي تپكدانى ئەو ھىلەدابوون، مە
بە جۆرپك لە جۆرەكان گيرم خواردبوو، بەلام خۆشحال و كامەران بووم
گەر بتوانم لەگەل گەمەكانى ئەوانىشدا بپۆم. مە كەسپكم ەزەدەكەم
ھەر دوو كىشورەكە تا دوورترىن قوولپى خويان بدۆزمەو، تا ئەو

جیگایه بپۆم له بنکدا، له دوا پنتدا که خیال دهگاته دوا سنووری
 خووی و حهقیقهت دهگاته دوا شیوهی خووی. هههوان سهیرکردنی من
 بهسهیرکردنی گه مژهیهک تیدهگه که دهیهویت سهیرهختی بنوینیت و
 خووی له بهرهی دژدا دروستبکات. چونکه واتیدهگه که خیال نزیکبونهوهیه
 له راستی و راستی نزیکبونهوهیه له خیال، واتیدهگه که مرۆف له
 یهککاتدا قاجیکی له م جیهان و لهوی دیشدا نه بیئت شیئت ده بیئت. ئهوان
 وهک من دژایهتی و جیاوازی له نیوان ئه و دوو جه مسهر و دوو پۆله
 دژ و دوژمنه ی بووندا نابینن، ئه وه زۆرجار تووشی شییتی و غه موکی
 و ته نهاییم دهکات. من ناتوانم وابم، زۆر هه ولمداده وابم، به لام ناتوانم.
 کاتییک ده بزم به ماجیدی گول سۆلاف چیترا ماجه لانی خه یالی نیم،
 کاتییک ده شبم به ماجه لانی خه یالی و له سه ره ئه و نه خشه خورافییه ی
 خۆم سوار که شتییه که م ده بزم نیترا ماجیدی گول سۆلاف نیم، من
 خه ته کانم پی گرنگه، گهر مرۆف ئه و هیله لابه ریئت، شیئت ده بیئت، هه موو
 شته ترسناکهکانی خه یال و گه مه کوشندهکانی نااگاییمان ده پژیته وه ناو
 دونیا. که ستان فلیمی «ژمانژی» پۆین ویلیامزتان بینیه، یان فلیمی
 «ساتورا»، گهر ئه و هیله له نیوان راستی و خه یالدا نه پاریزی دنونیا
 ده که ویته ناریکی و شپه زه ییه کی و هه ترسناکه وه، وهک له و دوو فلیمه دا
 ده بینن. بهیئنه پیتشچاوی خۆتان گه مه یه که هیه و مرۆف ده بیئت به
 راستی بیکات، وهک ئه و شه تره نهجه ترسناکه ی هاری پۆته ره له به شی
 یه که می پۆمانه که ی جوانا پۆلینگدا ده یکات، که هه م گه مه یه و هه م
 راست، هه م سیحه و هه م حهقیقهت.

که من بریارمدا له نوینی کتییی باغه خوینینهکاندا به شداربم،
 ده مزانی ئه و کتییبه به ره و ناو جه رگه ی راستیم ده بات. من نادیارترین
 کاراکته ری گروهه که بووم، ئه وکات غه زه لنوس وهک شاعیرییک ناسراو بوو،

تریفە یابەحرى لە گەڵ گروپەکانى ژناندا پۆلێكى لە دونیادا هەبوو، هەسەن توفان لە هەموو کونج و کە لە بەریكى وڵاتدا دەیانفاسى، ناویانگى پشت و پەنایەكى گەورەبوو بۆى، بەلام من کەس نەیدەناسیم. گەرچى پۆژانە چەندین سەعات پیاسەم بە شاردا دەکرد، بەلام کەس نەیدەبینیم، بیرم نایەت لە هەموو ژيانمدا کەس سەلۆى لێکردبم، تاکە هاوڕێم ئەو مندالە کوێزانەبوون کە ئەوانیش نەیان دەبینیم. ئەوەى بێم بە ئادەمیزادێكى بینراو و کەمێک لەزەتى مەترسى بچێژم شەیدایکردبووم. بیرۆکەى کتێبى مردن بیرۆکەى تریفە و غەزەلنوس بوو، ئەو و تریفە پێشتر لە رێگای کۆمەڵێک پوداوى ترسناکەوه، ئەزموونی تال و ئازاری بۆینەى کۆمەڵێک قوربانیان بینیوو، شتەکانیان بەجۆرێک تال و بەسوێ دەگێراپەوه، من باوەڕم نەدەکرد. بە برپاوى من مەرووف بوونەوه رێکى درۆزنە، چونکە زۆرجار وەسوەسەى تێکەڵاوەکردنى خەیاڵ و راستى دەکەوێتە سەرى. بەلام تریفە و غەزەلنوس منیان وەک خەتخۆشێكى بێپروا تەماشادەکرد کە تا ئاقارى سووکایەتیکردن بە ئازاری مەرووف دەپۆم. بیرۆکەى کتێبەکە شتێكى سادەبوو، دەبایە مێژووى مردن لە دواى پاپەرینەوه بنوسینەوه، واتە شتێک بنوسینەوه کە کەس نەیدەوێرا بنوسیتەوه، من کتێبەکەم لای خۆمەوه ناوناو بوو «کتێبى هەزار لاشە»، هەلبەت ئەو ناوە شتێكى مەجازى بوو بۆ ئەم شارە و بۆ هەموو شارەکانى تری ئەم هەرێمە، ناویک بوو من بۆ ئەو کتێبەم دانابوو، هەر یەکەمان ناویکمان بۆ ئەو کتێبە هەبوو، غەزەلنوس ناوی نابوو «باغى خوێن»، تریفە یابەحرى ناوی نابوو «دەفتەرى دۆزەخ». کتێبەکە لە سێ بەشى سەرەکی دروستبوو، بە ناوی فەسلێ خوێن و فەسلێ ئاگر و فەسلێ ئاو. فەسلێ خوێن بەشى ئەو مردوانەبوو کە دەکوژرێن، فەسلێ ئاگر بەشى ئەو مردوانەبوو کە دەسووتێن، فەسلێ ئاو بەشى ئەو مردوانەبوو کە دەخنکێن. ئێشى ئێمە ئەوەبوو کۆمەڵێک حیکایەت کۆیکەینەوه، بچینە

ناو ھۆی مردنەکانەو، ژیاڤی کوژراوھەکان و خەونەکانیان بنوسینەو. مەرۆف گەر لە شاریکی پەر مردندا بژی، دەبیست لە مردن تییگات، ناکریت تا ھەتاھەتایە چاوی خۆی بگریست و نەویریت سەیری مردووەکان بکات. بەلام گرنگ نەوھەبوو پاستی خەیاڵم نەکوژیت و سەر لە سەفەرە سىحراویيەکانى خۆم تێکنەدات. غەزەلنوس دەیگووت «ئەم کتیبە ھیزی ئەوھمان دەدات سەیری مردووەکانى ئەم شارە بکەین، سەیرکردنى مردووەکان سەیرکردنى حەقیقەتە». غەزەلنوس دەیویست گەشتى دوورودریژى خۆی بەسەر زەمینى خەیاڵدا لە ئامیزى حەقیقەتدا دواى بیت، بەلام من کەشتیە خەیاڵییەکەى خۆم بە ئاراستەى سەر زەمینى حەقیقەت نەسەولاند... ئیستاش کە دوورم لەو کەشتیە، ھەست ناکەم ئەو لەو پویارە خەیاڵى و لەو سەر زەمینە بیکەراندەدا جگە لە خەیاڵ ئاراستەیکەى دى ھەبیست و جگە لە سەرکەوتنى بیوچان بە بواری بەک لە دواى یەکی چەم و جەنگەلدا پێگای تری گرتبیتە بەر.

شەویەک کە لاشەکەى موراڤمان دۆزییەو دەمى سالى بوو چیرۆکمان کوژدەکردەو، دەفتەردارەکانى ئێمە بە کوژلانەکاندا دەگەرپان و دەچوونە ماڵى مردووەکان و حیکایەتى کوچ و ماڵئاوایى ئەوانیان دەھینایەو، بەلام پێشتر ھەرگیز خۆمان پێگامان نەکەوتبوو سەر لاشەیکەى غەمگین، لاشەیکە بچیتە خەونەکانمانەو و بەردەوام داوامان لێبکات شتیکی بۆیکەین. ئەمڕۆ دەتوانم سویندتان بۆ بخۆم کە ھاملیت درۆی نەکردووە و بەپاستى تارمايى ئەو مردووی بینیو، چونکە من لەو چەند شەویدا چەندەھا جار تارمايى موراڤ جەمیل بینی، دەبینى لە ناو ماڵەکەماندا دەگەریت، دەبینى لەو بەزى شەقامەکانەو بانگمەدەکات، لە کاتى پیاسەکاندا ھەندىجار لە تەنیشتمەو دەپوات، ھەندىجار بەرەو پوم دیت. سەرەتا وامدەزانى ھەر من وام، ھەر من ئەو تارمايى دەبینم، بەلام دواتر تێگەیشتم غەزەلنوس و ھەسەن تۆفانیشت خاڵى نین لەو

خولیاپە... ئەوانیش بەردەوام تارمایی ئەو کوپە دەبینن. ئەو پۆژە کە
 حەسەن تۆفان وینەکانی ھێنایەو، پۆژیکى سەیربوو بۆ من، حەسەن
 ناوی دوو کچی لە خاوەن وینەکان ھێنابوو، دوو کچ لەوانەى کە دەبايە
 من بیاندۆزمەو و بە جۆریک لە جۆرەکان زانیاریان لێدەر بھێنم. بەو ھەدا من
 دەمزانی ھەندىجار دەرھێنانى ئاو لە لمى بیابان لە دەرھێنانى زانیاری لە
 کچیک دەربارەى دلدارییەکانى پېشووئى خۆى ئاسانتەر، ویستم خۆم لە
 گەمە کە دەر بھێنم و تریفە یابەحرى پاسپېرم کە ھەک کیژیکى لە بار و دەم
 بەخەندە ئەو کارەم بۆ تەواوبکات، بەلام ھەر کاتیک پېویستم بە تریفە
 ھەبووایە سەرسەختییەکی مندالانە دایدەگرت و نەیدەکرد. تریفە پای وابوو
 لە بەرئەوئى من بېمیشکم و ھیچ لە ئافرەت نازانم و لە خۆمە لکیشیکى
 بېمایە زیاتر ھیچی تر نیم کە بەردەوام بە جوانى خۆمەو دەنازم،
 ئیستاش لەو پاستییە تینەگەیشتووم کە لەم جۆرە حیکایەتانەدا ژن
 پتر برپا بە پیاو دەکەن نەو ھەک بە ژن، دلایان بۆ کوپیکى جوان
 دەکەنەو نەو ھەک بۆ کچیک. من ئەگەرچى زۆرجار بە قسەکانى تریفە
 بریندار دەبووم، بەلام نەمدەگرتە دل، دلنیا بووم تریفە لە ناخەو منى
 ھەک برايەک خوشدەوئیت، ئەو ھەندىجار پاگوزەر پېیگووتبووم کە دلئى
 منى لا مەبەستە، بەلام نۆز زوو ئەو قسانەى بیردەچوو ھەو و لە یەكەم
 دەر فەتدا پیامدا ھەلدەشاخا. لە پاستیدا من پتر لە چوار سالا بوو لە
 تریفە یابەحرى زیاتر کچیکى دیکەم نەدەناسى، لە پۆژیکەو ھەپیارمدا بوو
 چیتەر دلداری نەكەم و دلئى خۆم بە عەشقو ھەنیشینم، کە مەترخەمییەکی
 قوولم بەرابەر ئافرەت تیا دروستبوو بوو. کە حەسەن تۆفان وینەى ئەو
 دوو کچەى خستە بەردەستم، خۆم و نیشاندا کە قسە توندەکانى تریفە
 کارى تینەکردوم. گەرەترین ھیزی من ئەو ھەبوو کە دەمتوانى ھەست و
 نەستى خۆم بشارمەو و یقارى خۆم نەدۆرینم. ھەندىجار لە ناخەو
 دەگريام، بەلام لە پوخساردا شتیکم پێو ھەو ديارنەبوو، نەمدەھیشت ئەو

ویقاره جوانه م بژاکیت. ئەو پۆژه که تریفه قسه توندهکانی کرد، من خۆم به وینهکانه وه سه رقالکرد، دوو کچی جوان بوون، یه کیکیان ناوی سه لما نه جیب بوو، ئەوی تریان گولزار خالید، دوو ناوی بیمانا که له ناوی ئەو ژنانه ده چوو که له لای به قالیکی دراوسیمان مانگانه بایعیان وهرده گرت. من به هیمنی وینهکانم هه لگرت و گووتم ماوه یه کم بده نئ، تا ده یاندۆزمه وه. وامگووت و به ویقاری خۆمه وه هه ستام و دانیشتنه که م به جیهیشت. بیته وهی بهیلم که س بزانیت من چه ند بریندارم.

سه لما نه جیب مامۆستای قوتابخانه یه کی ئاماده یی بوو. بیته وهی شه رمبکه م به جانتا دیبلۆماسییه که ی ده ستمه وه، له جله ئوتوکراوه کاندا له پیشده م قوتابخانه که یدا وه ستام و چاوه پیمکرد، ته نیا چه ند ده قیقیه که بهر له ده ست پیکردنی ده وام، به ناز و عیشوهی مامۆستایه کی جوانه وه گه یشته قوتابخانه. من به حورمه تیکی زۆره وه لیی چومه پیشی و به ئەده بیکی به رزه وه که که مجار ژنان له پیاوانی ده بینن، خۆم پیناساند و گووتم له پیکراویکه وه هاتووم کاری لیکۆلینه وه یه له چاره نویسی که سانی بزربوو، پتویستم به وه یه چه ند ساتیک له کاتتان بگرم. هیتد پر ئەده ب قسه مکرد باوه پری پیکردم و له گه ل خۆیدا برده می بۆ ژووری مامۆستاگان. دیاره به شی ئەوه هۆشم هه بوو پتیبیلیم که ده ییت قسه کانمان دوو به دووین. به وه دا ئەو سه ره تا هیچی له بابته که نه ده زانی، پتیوابوو هاتووم ده رباره ی که سیک له یه کئ له قوتابییه که چه کان پرسیاربکه م. که تیگه یشت پرسیاره کان ئاراسته ی ئەو ده کرین، به چه سانیکه وه سه یریکردم و نه یزانی بلیت چی. من نه موست مامۆستاگانی دی هیچ بزائن. بهرله وهی بگه ینه بهر ژووری پر ژاوه ژاوی وانه بیژان ده رفه تم وهرگرت و خیرا وینه یه کی موراد جه میلیم نیشاندا و گووتم خانم ده مه ویت ده رباره ی ئەم کوپه قسه ت له گه لدا بکه م. که وینه که ی بینی پهنگی سه پی بوو

و به دهنگي غه مگين گووتی «لیره؟ لیره؟ له ئیستادا؟ ناکریت» .
 دهنگی شتیگ له پارانه وهی تیدابوو، له بولبولیک دهچوو قاجی بوویت
 به فاقهیه کی ئاسنه وه . ئه وه یه که مجارم بوو ترسی کچیک ببینم له
 حه یای خۆی، پیشتر شه رفی ئه و ساته وه ختم پینه برابوو ئافره تیگ
 ببینم له ترسی ئاشکرابوونی نه ئینییه کی دهستی به لرزیت، ویستم که میک
 له سهری برۆم، به لام ئه و به و پهنگه بزپکا و دهنگه له رزۆکه ی خۆیه وه
 گووتی «تکات لیده کهم، من ئیستا ژنی میرددارم، سبه ی ئیواری
 دوا ی دهوام له شوینی وه ستانی پاسه کانی پشت بیمارستانی گه و ره
 چاوه پوانمبکه، له وئ که سواربووم و ره ته نیشتمه وه، ژماره ته له فونیکت
 ده ده من ده توانیت به و ژماره یه قسم له گه لدا بکه ی ت» . من سهرم له وه
 سوپما چۆن به خیراییه کی و سهر توانی بیریکاته وه و هه موو شته کان
 به و جوړه جه هه نه مییه پیکبخات، خودایه ئافره ت له و ستانه دا چه نده له
 ئیمه ی پیاو زیره کترن، راستیتان ده ویت ئیمه له و جوړه کارانه دا به راورد
 به خانمان هیه نین جگه له کۆمه لیک ده به نگی گه و ره . من که نیازم
 نه بوو شتیگ بکه م حه یای ئه و ژنه بریندار بییت، به زه رده خه نه یه کی
 چه په له وه دوور که و تمه وه، به زه رده خه نه ی پیاویکه وه ئامانجیکی پیسی
 پیکابیت . به سه بریکی نۆره وه چاوه پوانی پۆژی داهاتووم کرد . بۆ پۆژی
 دوا یی وشه به وشه زانیاریه کانی ئه و م جیبه جیکرد و له پاسیکدا که
 دهچوو بۆ گه په کیککی دوور له ته نیشتییه وه سواربووم، له پاسه که دا به
 زه رده خه نه یه کی گه و ره وه سه بیرکردم و پارچه کاغه زکیکی نایه مستم .
 پیده چوو له زه تیکی نۆر له و کاره ببینیت، وهک ئه وه ی بیزی جاران و ساته
 کۆنه کانی دل داری بکاته وه . ده بییت بلیم که نیگای سه لما خالی نه بوو له
 سۆزکی عاشقانه، له خواستی ژتیک بیه ویت سه ره له نوئ خۆی فرییداته
 ناو چیرۆکیکی تازه ی نه فینه وه . من له کاتی دابه زیندا وهک کوپړکی
 لیزان به چاو خوا حافیزیم لیکرد و به ئاراسته یه کی دیدا گه پامه وه بۆ

مالی. پارچه کاغهزه که ی ته نیا یه ک ژماره ی ته له فون و یه ک سه عاتی دیاریکراوی له سه ربوو. من له و کاته دا ته له فونم بۆ کرد، ژنیک ی هاوړپیی هه لیکرت، له چنه ساتیک ی کورتدا بۆیان بانگکردم، بهر له وه ی من هیچ بلیم، به دهنگیک ی پر مه کر که هیچی له دهنگی نه و ماموستا ترساوه نه ده چوو که له سالونی قوتا بخانه که دا منی دواند، گووتی «من ژنم شووم کرده، تاقه تی دل داری و شتم نه ماوه، نازانم بۆ وازم لینا هینیت، بۆ به منه وه گرتو ته؟». قسه کانی به جوریک بوون وه ک بلی «تینگه ... گهر توزیک له گه لمد ا خوت ماندوویکه یت، ده شیت له گه لندا بیمه هه به زمیکه وه که ته نیا خودا و پیغه مبه ر سه رهنجامی ده زانن». به هیمنی تیمگه یاند که من جگه له کومه لیک زانیاری ده رباره ی موراد جه میل، هیچی دیم له و ناویت و جوره مه به سستیک ی دیاریکراویشم نییه. وه ک نه وه ی ناو میدبوویت گووتی «ناخر ده ترسم که باسی موراد جه میل بۆ کردی، دوا ی داوی شتی تریش بکه یت».

من دلنیا مکرده وه که هیچ شتیک ی ترم ناویت، به لام نه و هه به جوریک قسه یده کرد وه ک نه وه ی من شتی ترم بویت.

قسه کانی سه لما نه جیب زوریان چوونه ناو کتیبی گه وره ی مردنه وه، نه و به دهنگی ژنیک گه لیک ساتی شاعیری و جوان له گه ل مورادا ژیا بیت قسه یکرد، دهنگی پرپوو له ته زوی یادگاری سحرای، هیچی ده رباره ی مردنی موراد نه بیستبوو، منیش نه مویت غمی بده می و گووتم، کوپه به سته زمانه که دیار نییه و ئیمه بۆی ده گه رپین. نه و یه که م که س بوو به دریزی باسی نه و نه ستیرانه ی بۆکردم که موراد به جیده هیشت، به که میک بیشه رمیه وه که پیشتر له ده می کچان نه میستبوو گووتی «که یه که مجار له گه ل موراد دا خه وتم، وامده زانی ناساییه، به لام دواتر کومه لیک ورده نه ستیره له سه ر له شم ده رکه وت، کومه لیک نه ستیره ی

پاسته قینه و دره وشاوه، له زۆر شوینی له شمدا، موراڊ له ههر جیگایه ک، له گه‌ل ههر کچیک یان ژنیکدا بخه وتایه کۆمه‌لێک ئه‌ستیره‌ی له‌دوای خۆی به‌جێده‌هێشت. له‌ نێوان مه‌مکیدا، له‌سه‌ر شانی، له‌ ههر جیگایه‌کی تردا که‌ تۆ خه‌یاڵت بۆی بجیت، هه‌ندێجار ئه‌ستیره‌ی له‌سه‌ر دیواره‌کانیش به‌جێده‌هێشت، ئه‌ستیره‌ی گه‌وره‌ گه‌وره‌ که‌ تاماوه‌یه‌ک له‌ هه‌وای ماڵه‌که‌دا ده‌مانه‌وه‌ . من ئه‌ستیره‌کان وه‌پزێان نه‌ده‌کردم، دوای گه‌رانه‌وهم بۆ ماڵه‌وه‌ ده‌رگای ژووره‌که‌م داده‌خست و خۆم پووتده‌کرده‌وه‌ و سه‌یری ئه‌ستیره‌کانم ده‌کرد. هه‌ندێجار که‌ زۆر مه‌ست و چه‌یران بوومه‌یه‌ ئه‌و ئه‌ستیره‌نه‌ چه‌ند پۆژیک له‌سه‌ر له‌شم ده‌مانه‌وه‌» .

سه‌لام وه‌ک کچیکی پاستگۆ ها‌ته‌ به‌رچاو که‌ ئه‌گه‌ر ژیا‌ن ناچارى نه‌کردبایه‌ له‌وانه‌یه‌ وه‌ک ئافره‌تیکی ئازاد له‌ ده‌ره‌وه‌ی په‌یوه‌ندی ژن و مێردایه‌تی بژیا‌بایه‌ . سه‌لما ئه‌و پاستیه‌ی پێگوتم که‌ موراڊ هه‌میشه‌ له‌ مه‌ترسیدا بووه‌، به‌لام خۆی کورپکی بێباک بووه‌، هه‌رگیز خه‌یاڵی لای مردن نه‌بووه‌، کورپک بووه‌ خودا بۆ ئه‌وه‌ دروستیکرده‌وه‌ به‌ جوانی خۆی شیرینترین یادگار له‌ دڵی ده‌یان کچدا به‌جێبه‌هێڵیت. به‌لام سه‌لما نه‌یده‌زانی دوای شووکردنی ئه‌و موراڊ چی لێها‌تووه‌ . که‌ ئه‌و زانیاریانه‌م بۆ چه‌سه‌ن تۆفان برده‌وه‌ زۆر گرنگ ته‌ماشای نه‌کرد، ئه‌وه‌ی به‌لاوه‌ گرنگ بوو بزانی‌ت موراڊ له‌و چه‌ند مانگه‌ی دواییدا په‌یوه‌ندی له‌گه‌‌ل کێدا هه‌بووه‌، به‌سه‌رسه‌ختیه‌کی بێماناوه‌ گووتی چیرۆکه‌ کۆنه‌کانی موراڊ نرخیکی گه‌وره‌یان نییه‌، ئه‌وه‌ی موراڊی کوشتووه‌ په‌یوه‌ندییه‌کی ترسناک بووه‌ که‌ له‌ دوا‌همه‌مین پۆژانی ژیا‌نیدا تیا ژیا‌وه‌ . ئه‌وه‌ی ده‌رگای نه‌ینیه‌یه‌کانی نیشاندام گۆلزار خالید بوو، ئه‌و ژنه‌ی بۆ نه‌شته‌رگه‌رییه‌کی کتوپری زرا‌و له‌ خه‌سته‌خانه‌ که‌وتبوو. من نه‌خۆشیه‌که‌یم به‌ هه‌ل زانی و فرسه‌تم لێهێتا و له‌سه‌ر پێخه‌فی بیماری قسه‌م له‌گه‌‌لدا کرد، هێشتا

سۆنده که له لوتیدا بوو، به لام به غمی یه کیکه وه بۆ ساتیکیش
مورادی له یادنه کردییت به دهنگیکی نه خوش چپاندی به گویمدا و
گووتی «من هیچ نازانم، هیچ، یه خه ی من به رده. ژنه که ی بارۆنی
مریشک بدۆزه ره وه، ژنه که ی نه وه موو شتیک ده زانییت».

به و جوړه من یه که م که سبووم دونیای بارۆنه کانم دۆزییه وه، نه و
دونیایه ی چیرۆکی خه یالی ئیمه، دهستکردی راسته قینه ی نه وانه.

یانه ی پیاو کوژه بیئیشه کان

هاتنه ده ره وه ی هه سه ن تۆفان له خه لۆهت له سالی ۱۵۱۹۹۸

دوای زیاد له شهش سال گۆشه گیری، شه ویکیان دایکم کۆچی دوایی
کرد و له گه ل دوو سێ پیاوی دراوسێ و ژماره یه کی بیئشومار پیرۆژندا
بردمان بۆ گۆرستان، نه وه یه که مجار بوو مردوویه ک بمریت و له بری
پیاوان ته نیا ژنان بییه ن بۆ گۆرستان. پیرۆ دوای مردنی جگه له
که ره سه ته ی گوڵو دروستکردنه که و ده سه ته یه ک کلیلی گه وره، هیچی
دیکه ی دوای خۆی جینه هێشت، من سه ره تا نه مده زانی نه و کلیلانه چین.
که پیرۆ مرد، من به چاوی پر فرمیسه که وه ده سه تمکرد به گیرفانیدا،
هه سه تم به شتیکی سه یرکرد، تاده سه تم به گیرفانی پیرۆدا ده برد قوولتر
و قوولتر ده بووه وه، هه رجاره و چهند کلیلیک ده هات به ده سه تمه وه،
گیرفانی پیرۆ له کلیل زیاتر هیچی دیکه ی تیدا نه بوو، من له ژبانمدا
نه و کلیلانه م به پیرۆی نه بینیبوو، نه مده زانی کلیلی چیین و ده بییت چ
ده رگایه ک بکه نه وه. دواچار هه موو کلیله کانم کرد به نه لقه یه کی ئاسنینی
گه وره وه و بیئیه وه ی بزانه م سوودیان چیه، وه ک دوا هه مین یادگار و

پاشماوه‌ی پر نه‌ینی نه و ژنه پۆحسووک و پر خه‌یاله له شوینیکی گونجاودا هه‌لمگرت. ئیستا دواى نه و هه‌موو ساله ده‌لیم گیرفانی هه‌موو مردویه‌ک کۆمه‌لیک کلیلی وه‌های تیدایه، گهر مرۆف به لیژانی ده‌ستبه‌ریت و به‌سه‌لیقه وه په‌نجه‌بجولینیته وه، ده‌توانیت ده‌ریانبه‌ینیت. مردنی «پیزۆی گولۆ» که هاو‌پێی گه‌وره‌ی پیریزنه‌کانی نه‌م ولاته بوو، بۆشاییه‌کی گه‌وره‌ی له ژیاى مندا به‌جێهێشت. دایکم ناوی پیزۆ بوو، به‌لام من له مندا لیدا به‌هۆی نه‌فامی و ناکاملی زمانه وه هه‌ر به پیزۆ بانگم کردبوو، ئیدی له ناو خزم و ناسیاودا به پیزۆی گولۆ ناوی پۆیشت. له پۆزی ناشتنه‌که‌دا سه‌راپای گۆرستانه‌که په‌ش ده‌چووه وه، سه‌دان پیریزن که هه‌موویان بۆنی گولۆی دایکمیان لیده‌هات، ته‌واوی گرده‌کان و شوینه نزیکه‌کانیان پرکردبوو. دواى پرسه‌ی پیاوان، چواره پۆزی پێک من پێشوازی نه و پیریزنه‌نه‌م کرد که له شوینی جیاوازی دونه‌یوه بۆ سه‌ره‌خۆشی ده‌هاتن بۆ لام، هه‌ندیکیان بۆنی ده‌ور و زه‌مانی تریان لیده‌هات و پۆحی ئاواره‌ی پۆزگاری تریان له‌گه‌ڵ خۆیاندا ده‌گیرا. که‌سیان منیان به‌ ناوی هه‌سه‌ن تۆفان نه‌ده‌ناسی، نه‌وان پێیانده‌گروتم «هه‌سه‌نی پیزۆی گولۆ». هه‌موو پێکرا نه‌وه‌یان دووباره‌ده‌کرده وه که من کوپی نه‌وانم و ئیدی نه‌وان دایکی منن، له پێکدا بېشومار دایکم بۆ دروستبووبوو که دڵسۆزانه ده‌یانلواندم. دواى ته‌واوبوونی پرسه‌که، ئیدی من جگه له‌وه‌ی له مال ده‌رچم و بگه‌رێمه وه بۆ ژیاى کاری ترم نه‌بوو. دواى زیاد له شه‌ش سال، له پاییزی سالی ۱۹۹۸ دا بوومه وه به‌ مرۆفیکى ئاسایی و تیکه‌لۆی دونه‌یوه بوومه وه. سه‌ره‌تا به‌ کۆمه‌کی دۆستێکم وه‌ک پێشمه‌رگه‌یه‌کی خانه‌نشین ناو‌نوسیانکردم و موچه‌یه‌کی که‌م ده‌ستکه‌وت، چونکه دواى مردنی دایکم ئاره‌زوویه‌کم نه‌بوو درێژه به‌ گولۆ دروستکردن بده‌م، هه‌ستمده‌کرد نه‌و حه‌وت سالی له گولۆ دروستکردندا برده‌سه‌ر ئیشی خۆیان کردو منیان له پێشه‌وه گۆپی و

کردیانم بە مۆڤئیکی تر. بۆ ھەر کوئیک بچوومایە ئەو بۆن گولاوہ بە جۆریک لە خەیاڵمدا چەسپیبوو، دەیگێژامەوہ بۆ ئەو سەردەم و پۆژگارە ی بریاری پاکبوونەوہم تێدا دابوو. ئیدی ئاسایی بوو بگەرێمەوہ بۆ ناو خەلک و درێژە بە ژانی ئاسایی خۆم بدەم... وەک یەکیک پابوردوی خۆی بنیژت، دەمانچە و ئەسبابی گولاو دروستکردنەکەم خستە ژێر زەمینی مائەوہ و بە قفلێکی ئەستور قفلەدا و خۆم بۆ ژانیکی تازە تەیار و پڕئومێد کرد.

سەرەتای گەپانەوہم وەک قەلەندەرێکی گێژ بەردەوام بە شاردا دەسوڕامەوہ، ئەو ھەوت سائە زۆر شوینی بیربردبوومەوہ و زۆر شت لە پیشچاوم گۆڕدراوو. لە ماوہی یەکەمدا ھیچم نەکرد جگە لەوہی بە بازاردا بسوڕێمەوہ و سەوای شت بکەم. ھەندێجار دەچوومە دوکانیکەوہ و سەوای ھەموو شتەکانم دەکرد، لە نرخێ ھەموو شتێکم دەپرسی. پۆژیکیان لای داڕووفرۆشێک سەرقالی ھەلسەنگاندنی جۆرەکان و شێوہکانی گولاوپووم کە لە پشتمەوہ یەکیک دەستیکردە ملم و گووتی «برای غەریبم تۆ لە کوئی؟». یەکسەر دەنگیم ناسییەوہ، فەرہی تونجی بوو، کە پازدە سائ لەوہویەر لە بەردەم ماسیفرۆشەکاندا تەقەمان لە ئەفسەرێکی ئاسایشکرد و فەرہ چووہ سەر سەری و ھاواریکرد «ئەو کوپی قەحبە یەم کوشت... ئەو خوشک حیزەم کوشت». ھاواریک بوو زۆرجار دەھاتەوہ گویم، لە زۆر خەودا دەمبینیەوہ، لە زۆر ساتی وریایدا بیتۆ دەھاتەوہ بیرم. فەرہ پیاویکی بێرەحم بوو، ھەریکات بیرم لە دلرەقی و بێرەحمی ئەو دەوروزەمانە بکردایەتەوہ، دەموچاری ئەو دەھاتەوہ یاد، لە پۆژانی شۆرشدا زۆر ئیشی خراپی کردبوو، یەکیک بوو لەوانە ی زۆر سەلم لێدەکردەوہ. ئەو ناوینشانی شوینتیکی دامێ و گووتی شەوان برادەرە کۆنەکان ھەموو لەوێ کۆدەبینەوہ، تۆش وەرہ بۆ ئەوێ.

شوینەکە یانە یەکی گەرە ی خواردنەوہ بوو، سەر بە ئوتیلێکی گەرە

له قه راغ شار، شوڤيړيكي پير له تاكسييه كي كړندا مني گه يانده نه وي .
 له سالوني نوتيله كه دا گارسونيكې نه سمه ري بچكولانه، كه خاليكي زور
 گه وړه له سر لووتی بوو، پيشمكهوت و بردمی بؤ ژووريكي دی كه
 ده كه وته دهسته چه پی سالونيكي خواردنه وه . يه كه مين كه س له وي
 بينيم فازيل قه ندیل بوو، كه به خوی و په رداخيكي پر بيره وه پيشوازي
 ليكردم . پيشتر شويني وها سهرم له ژياندا نه بينيوو، هوليكي
 گه وړه بوو، پريو له كه سانه ي له ئيغتيا لاتدا چالاكبوون، له هفتا
 و هشتاكاندا همويانم له بونه ي جياواز و پيگای جياوازه وه ناسيوو،
 تهنيا نه وانه نا كه له حيزي ئيمه دا كاريانده كرد، به لكو نه وانه ش كه
 دوزمني ئيمه بوون، ته قه يان ليكردبووين، بؤ حيسابي حيزي تر و
 گروهی سياسي تر چالاكبوون . تونچي له گه ل كوپيكي قه له وي سميل
 په شدا قسه يده كرد، كه مني بيني هردوو دهستي بؤ كردمه وه و به
 دهنگيكي به رز همواني بيده نكگرد و گووتي «كوپينه سهيركه ن كي
 ليږه يه، سهيركه ن، شيخي گه وړه مان، ماموستا و حه كيمي همومان،
 حه سەن توفان» . همويان منيان دهناسي، كه س نه بوو پوژيك له
 ئيغتيا لاتدا ئيشيكرديت حه سەن توفان نه ناسيت . به لام من حه وت سال
 بوو كه سيانم نه بينيوو، سهرم ليده هات دواي نه وه موو ساله له
 شوينيكي وادا بيانبينمه وه . همويان پيشوازيه كي گه رميان ليكردم،
 من وامده زاني له خه ودام، تهنيا خه ودهيتواني نه وه موو پوخساره
 كۆن و نه وه موو پياوه نه ياره له يهك ژوردا كوكاته وه . هم موو
 پيكره ههستيانكرد كه من كه ميک گيژ و سهراسيمه م، وهخته هه ناسه م
 توندده بيت . بؤ نه وه ي پيگای هه ناسه دانم بؤ بكه نه وه كورسييه كي
 تايه تيان نيشاندام و به عاده تي دانيشتن له سر نه و ميزانه تونچي و
 فازيل قه ندیل هاتنه ته نيشتمه وه . من پوخساري هردووكيانم وهك دوو
 پوخساري ناو خه و بيني، دوو ده موچاوي دريژيان هه بوو، دوو دهنگي گر

و به ته زووی شهراب ته پ. تونچی گووتی «حه‌سه‌نی برام، نازانیت چه‌ند
خۆش‌حالم که لی‌ره ده‌تبینمه‌وه، ئیمه دواى تو پۆژی ناخۆشمان زۆر بینى،
تا سه‌ره‌تای شه‌پى ناوخۆش، قه‌در و حورمه‌تیکمان هه‌بوو، ئیشمان
هه‌بوو، به‌لام ئیستا ئیواران لی‌ره کۆده‌بینه‌وه، ئیستا تاکه‌ خۆشیمان
ئه‌م ژوور و سالۆنه‌یه که تیا ده‌خۆینه‌وه و چاوه‌پێده‌که‌ین».

فازیل قه‌ندیل که‌میک مه‌ست بوو، که‌ فه‌ره‌ی تونچی به‌ ده‌موچاوه
داکه‌وتوو و سمیلّه بۆر و لووته‌ کونجه‌که‌یه‌وه قسه‌یده‌کرد، ئه‌و وه‌ک
خه‌و بینیت به‌ ده‌موچاویکی هیمن و پۆمانسییه‌وه، به‌ دوو چاوی پر
خه‌یال‌ه‌وه سه‌یری بنمیچه‌که‌ی ده‌کرد. دواچار وه‌ک توپه‌یه‌کی زۆر له
خۆیدا بخواته‌وه، وه‌ک ئیشیکی دورودریژ بخاته‌وه ناو دلی خۆی، به
لووت هه‌ناسه‌یه‌کی قوولی هه‌لمژی و بیره‌که‌ی له‌سه‌ر میژه‌که‌ دانا و
گووتی «تونچی، هه‌موو شتیکی پێبلێ، هه‌موو شتیک، حه‌سه‌ن تۆفان
که‌سیک نییه‌ من و تو شتی لی‌بشارینه‌وه، تۆفان هاوپی ئیمه‌ بووه،
دلی ئیمه‌یه، نوری چاوی منه‌ . پێبیلێ کییان هی‌ناوه‌ بۆ حیزب، چ حیز
و لوسکه‌یه‌کیان کردوه به‌ پیاو».

تونچی وه‌ک یه‌کیک بیه‌وێت هه‌والی وه‌فاتی نازیزنکم پێبلێت، که‌میک
چووه‌ دواوه‌ و ئیستیکی کرد و ده‌ستیگرتم و گووتی «ئیمه‌ لی‌ره‌ یانه‌یه‌کمان
دروستکردوه، ناوی «یانه‌ی قاره‌مانه‌ بی‌ئیشه‌کانه‌»، هه‌ندی‌کمان بۆ گالته‌
و لاقرتی پێیده‌لێن «یانه‌ی پیاوکۆژه‌ بی‌ئیشه‌کان». هه‌لبه‌ت هه‌ندی‌کمان
چوینه‌ته‌ سه‌ر ئیشی تر، به‌لام هه‌ندی‌کی ترمان به‌ پۆژ تا ئیوارێ
ده‌خه‌وین و ئیواران دێین بۆ ئی‌ره‌ و ده‌خۆینه‌وه، پێده‌که‌نین و گورانی
ده‌لێین و مه‌ستده‌بین. تۆفانی برام ئیمه‌ هه‌موومان لی‌ره‌ین، ئی‌ره‌ وه‌ک
مالی خۆت و ئیمه‌ وه‌ک برای خۆت ته‌ماشابه‌ک. شوێنه‌که‌مان ماوه‌یه‌که‌
ناسراوه، که‌سیک ئیشی هه‌بی‌ت دیت بۆ ئی‌ره‌ بۆلامان، تێده‌گه‌یت،
گه‌ر شتیکیان هه‌بی‌ت دین بۆ لای ئیمه‌، من و فازیلی قه‌ندیل. من

و ئه وه موو شته كان دياریده كه ين، ئیشه كان دابه شده كه ين، پاره كان دياریده كه ين، واده كه ين كه س ببهش نه بیئت».

به ترسیگه وه پرسیم «یه عنی تا ئیستا خه لك ده كوژن، وانیه تا ئیستا خه لك ده كوژن؟».

فازیل قه ندیل دهستی برده وه بۆ په رداخه كه ی و گووتی «مهرج نییه، ئیستا وهك جاران نییه. كوشتن گه ر به فهرمانی زۆر تایبه تی نه بیئت، ناکریت. نا به پاستیمه ئیستا وهك جاران نه ماوه، ده بیئت یه کیکت له پشت بیئت، یه کیك له سه رزله كان، له هه ره هه ره زله كان، گه ر وانه بیئت ئاسان نییه. ماوه یه كه قانونی یارییه كه گۆپاوه. ئیش هه یه به لām زۆر نییه، به ترس و له رزیکی زۆره وه ده كریت، بۆ شتیکی پتویست نه بیئت حیزب ده ست بۆ چهك نابات، به پاستیمه، شته كان گۆپاون... زۆر گۆپاون... كه سمان چاوه پانمان نه ده كرد وای لیبیئت».

من به فزولئیکی زۆره وه پرسیم «ئهی ئیوه چی ده كه ن؟».

تونچی لووته كوچه كه ی خوراند و گووتی «هه ندیكمان له ته شكیلاته كانی تردا جیمان بۆته وه، هه ندیکی دیشمان چوینه ته ناو سوپا، به لām ئیره شوینی سه ره کی ئیمه یه، ئیستا كه س ناتوانیئت بۆ حیزب ئیشبكات، ده بیئت بۆ خه لكی تر ئیشبكه یه، ده بیئت لیتره دانیشیت و بخوێته وه و گورانی بلئییت تا دین، تا ئیشیكت پێده سپین. حیزب ئیشی زۆر نه ماوه، به لām براده ره حیزبیه كانمان ئیشیان پیمان ده بیئت».

فازیل ده ستیكرده ملم و به دهنگی یه کیك هیدی هیدی مهستی زه هه ری پیببات گووتی «حه سه ن تۆ نوری چاوی منییت، تیده گه یه، له عه زیزه كانییت، له هه ره عه زیزه كان. ئه وه ی کاری پیمان بیئت دیت بۆ لامان، تیده گه یه، خووی دیت بۆ لامان، به لām كوشتن ها توته كزی. من ده زانم حیکایه ته كه ی تۆ ده زانم، ده زانم تۆ ناتوویت جاریکی تر كه س بكوژییت، مه لئ چۆن... به لām بیستوومه، هه موو شتیك ده زانم.

ئىستا شتەكان ئاسانتەرن، كوشتنى تيا نىيە، ھەندىجار ھەرەشەيە،
 لىدانە، دەرپەراندەنە، تەقە بەسەردا كەردنە . سەگبايىك پارچەيەك زەوى
 ھەيە لىتى دەستىنەيت، يەككىكى تەردوكانىك چۆل ناكات، تۆ بە شەق
 پىتى چۆلدەكەيت . يان ئىشىكى تەرە كە مەسئولىك پىت دەسپىرەت،
 گواستەنەھى پارەيەكى زۆرە، دەرەكەردنى ەرەبىكە بۆ ئە دىو سنوور،
 دەرەكەردنى كرىچىيەكە . ھەر پزىقىكى تەرە كە خوا لە لاوہ بىنيرەت .
 پارەشى تىدايە، خەرىكە وردە وردە دەجولەيت، شەش مانگ لەمەوپىش
 گىرفانمان قالونچە تىددايوو، ئىستا باشترە، پۆز بە پۆز باشتر دەبىت،
 ئىشەكە جولاًوہ، لە جارانىش پاكترە، زۆر لە جارار پاكترە . ھەسەن
 باپىت بلەيم، بەچاوى ەزىزم، بە گۆپى مردوم، ھىچ مەبەستم نىيە،
 ئىشىشم پىت نىيە . ھەر ئەوہيە تۆ لەگەلماندا بىت بۆ ئىمە خوشتەرە .

نەمزانى چى ۋەلامى قەندىل بدەمەوہ، ۋەستام و سەيرىكى دەۋرۋەرى
 خۆم كەرد، ھەۋاى سالۆنەكە ۋەھا پەر دوكل و بۆنى بىرە بوو، خەرىكبوو
 دەخىكام . دەموچاۋەكان ھەموويان دىرەتر و سەيرتر، دەنگەكان دۋورترو
 بەسەداتر دەھاتنە گويم . بەشى ھەرە زۆرى ئەوانەم دەناسى كە دەمىنەين،
 بەلام لە دلەشەۋە ھەستەدەكەرد كەسيان ناناسم و بايەكى غەرىب مەنى
 ھىناۋە بۆ ئىرە . ۋازەۋازىكى گەرە لەدەۋرى سەرم سەمايدەكەرد، دەيەھا
 پىاۋبوون پىرەتتى و سەرسپىتتى دەستى لىۋەشاندەبوون، گەنجىتتەيەكى
 پوچيان بەجىپەشتەبوو و بەرەو شوپىنەكى نەزانراۋ دەچوون، ھەندىكىيان
 فېرېۋوبوون قات لەبەرىكەن، بەلام قاتەكانيان جۆرىكى تەر لە بەرياندا
 ۋەستابوو، لەق قاتانە نەدەچوۋ كە پىشتەرم بىنەبووم، زۆرىيان ھىدى
 ھىدى مەست دەبوون، جگەرە لەسەر جگەرە دەيانكىشا . دەنگەكان بە
 جۆرىك لەسەرى مىندا تىكەل دەبوون، ۋەك دەنگى دەھۆلىكى پەق و
 گەرەيان لىدەھات كە بەبى ئاۋاز گەرمە دىت . بىئەۋەى ھىچ بلەيم،

بێتەوهی بتوانم وه لآمی فازیل قەندیل بدهمه وه سه یڕیکی درێژی هەردووکیانم ده کرد. ژاوه ژاوێک ده چوو سه رمه وه به سه ره موو شتیکیدا ژالده بوو، ئیتر هیچم نه ده بیست، سه رم پرده بوو له دهنگی ته قە ی کۆن، له یادگاری ئەو نالە و شریخانەی حەوت ساڵ له یاده وه ریمدا کیم کردبوون، هه ناسه م پرده بوو له بۆنی باروت، باروتی ئەو فیشه کانه ی ئیمه ته قانده بوومان، سه یڕی دهستی خۆم ده کرد و یه که یه که سه یڕی دهستی ئەوانی دیشم ده کرد، هه لآمی زه مانیکی مردوو و هالآوی قه پنیکی خویناویم له نیوان په نجه کانیاندا ده بینی، ده ستمده گرت به لیواری میزه که وه و هه لده ستم، ئاگام له تونچی و قەندیل نه ده ما... له ناکاو ئەو بۆن گولآوه ده هات به سه رمدا... ئەو بۆن گولآوه ی پیزۆ له دووره وه بانگیده کردم و ده یبردم، بۆنیک بوو منی راده کیشا... وه ک دوا ی نه فسوونیک که وتبم چاوم لیکده نا و ده پۆشتم. هه ستمده کرد ده نگه کان دوامده که ون، وه ک به زمانیکی تر قسه بکه ن هیچ تینه ده گیشتم، کورپیکی که نجم له به رده رگا که ده بینی، ئەو گارسۆنه م ده بینییه وه که خالکی که وره به لووتیه وه بوو، وه ک بپاریمه وه ده مگوت بمبه ره وه بۆ مآلئ. له تریکم ده دا و یه کتیک ده یگرتم. ده مزانی خه ریکه ده که وم، ده که وتم و ئیدی هیچم له بیر نه ده ما... هیچ شتیکی.

که چاوم کرده وه له مآلی شبر مسته فا بووم. که له هۆش خۆم چوو بووم، که س مآلی منی نه زانیبوو، یه کتیک ته له فونی بۆ شبر کردبوو، ئەویش راپسپاردبوو بمبه نه ئەوئ. تا ئەو کات نه مده زانی شبر له سه ره کورسییه کی که مئه ندامه کان ده جولیته وه، ئەویش هیچ هه والکی منی لانه بوو، که هۆشم هاته وه و شبرم به و جۆره بینی، ده ستم کرده ملی و تیر بۆی گریام، ئەویش زۆر له که لمدا گریا و گووتی «حه سه ن ژیا نی من هه ر ده بایه وا دوا یی بێت». که شبرم به و جۆره بینی، له غه مدا

چیرۆکی بورانەوێکە ی خۆم لە یادکرد. شبر ئەو شەوێ شەوێ لە سەر
یانە ی پیاو کوژە بێئێشەکان پێگوتەم. لە دوا ی پاپە پێنەوێ هێدی هێدی
ئێشی ئەوان هاتبوو کزی، یانە ی پیاو کوژە بێئێشەکان ناوێکی گالته کار
و بێرۆکە یەکی سەیری شبر خۆی بوو، تا هەموو هاو پێکان کۆبکاتەوێ
و لەوێ بێر لە پاشە پۆژی خۆیان بکەنەوێ. ئەو بەچاوی پڕ ئەشکەوێ،
دەستی بە قژە درێژە زەر دەکەیدا دەهێنا و دە یگوت «من بێرم
لەوێ دەکردهوێ لەو یانە یەدا دووبارە بێر لە ژیا نی خۆمان بکەینەوێ،
حیکایەتی خۆمان بنوسینەوێ، ئێش بدۆزینەوێ، کۆمەکی یەک بکەین، لە
مەسەلە سیاسییەکاندا دەنگمان هەبێت، شاعیرەکان بانگبەین شیعرمان
بۆ بخوینەوێ، مۆسیقارە باشەکان بهێتین و مۆسیقامان بۆ لێدەن، لە
پێکخراوەکانی تردا چالاکبین و کۆمەک بە ئێشی باش بکەین. دەمویست
نیگار کێشەکان بهێنم و فیژی پەسمان بکەن، ماوێ ماوێ بچینە باغچەکانی
ساوایان و لە مندا لانەوێ شت فیژی بین، گەر کرا کۆمەک کۆبکەینەوێ بۆ
ژنەیان و مالا دروستکردنی یەکتەری، ئەوێ خەونی من بوو... بەلام هێچ
شتێک سەری نەگرت، چونکە ئەوانە لووت لە هەموو شتێک دەژەنن،
لە هەموو شتێک».

شبر چیدی ئەو کۆپە نەبوو کە جاران دەمناسی، هەستیدەکرد بە
خۆپا ژیا نی خۆی و گەنجی خۆی دۆراندوێ، ناو میدییەک و توپەییەکی
گەورە لە دەنگیدا بوو، هەموو ئەو پوداوانە ی بەسەریدا تێپەریبوون
لە پێشەوێ هەلێانته کاندبوو، چیتەر باوێ پێ بە هاو پێ کۆنەکانی
خۆی لە حیزیدا نەما بوو. دوا ی بریندار بوونی چەند جارێک لە زەرفی
سپیدا پارەیان بۆ ناردبوو، ئەو هەموو جارێک پارەکانی دابووێوێ
بە دەم چاویاندا و داوایکردبوو لێیگەرێن، ئێستا مۆچەکی بچوکی
کە مەندامی هەبوو بەوێ دەژیا. سەردەمێک خولیا ی ئەوێو پێکخراوێک
بۆ هاو پێ کۆنەکانی دروستبکات، کە زۆرەیان بێئێشبوون، بەلام کە

ئەو یانەیی دروستکردبوو، زوو لە چنگیان دەرهێنا بوو. ئەو شەو دەخواردهو و بێتارام لە سەر کورسییەکی دەجولۆ قسەیدەکرد، چاوی پرپوو بوو لە فرمێسک، لەو وپێش نەمدیوو شبر لە کاتی قسەکردندا بگری. دەستی دەگرت بە چاوییهو و دەیگوت «حەسەن، ئەوانە فیڕی گریانیشیان کردم، تێدەگەیت، ئیستا وام لێتاتوو لە خۆمەو دەگریم. دەزانیت چیان کرد؟ دواى هەفتەیک لە دامەزاندنی یانەکە، تونچیان بۆ نارد، ئەو دوپشکە کە حەوت چەزوی جیاوازی هەیە، دەزانیت چ کەسێک بە چ جۆرە ژەهرێک دەمریت و بەو ژەهرە پێوهیدەدات. پیاو بەرزەکانی حیزب، سەرۆکەکانمان، ئەوان تونچیان بۆ ناردین. جگە لە خۆیان نایانەوێت پۆحله بەرێکی تر هەناسە بدات... بە قسە لوسەکان و درۆ گەرەکانیان هاتن و هەموو شتێکیان تێکدا، تا دنیا دنیا ناهێڵن کەس لە یارییەکە بچیتە دەر، ناهێڵن... یان دەبێت حەوت سأل بچیتە ژوورەو و بیر دنیا بچیتەو وەک تۆ کردت یان ئەوان بە جالجالۆکەکانیان چواردەوهرت دەتەنن، دەست و قاچت دەبەستن و تا بەر ئەو کونە پاتەدەکشێن کە دەیانەوێت. هەفتەیک نەبوو من ئیشمەدەکرد... فازیلی قەندیلیان نارد، هیدایەتی گورجیان نارد، پۆستەمی عەزیز ئاوارەیان نارد، خەلیل کیسەلێان نارد، فاتیحی مەجید باجەریان نارد... هەرچی هەیە و نییه لەو سندوقە پر ژەهرەیاندا دەریانھێنا و کردیان بە گژمدا. ئەو یانەییان وا لێکرد ببیت بە شوێنی ئیش، ببیت بە مەیدانی کار. وەک چۆن خەلک بۆ کرێکار دەگەرێت و دەچیت بۆ مەیدانی کرێکاران، هەر کەس بۆ پیاو کوژێک بگەرێت دەچیت بۆ ئەوێ. پاش مانگیک من خۆم و عەرەبانەکم لە سەر جادەکە بووین... تێدەگەیت، من خۆم و عەرەبانەکم فرێاندامە دەر، ئینجا بە عەریف بستمەدا پارەیان بۆ ناردم، تێدەگەیت، هەر کات ببانەوێت بکێنەو بە عەریف بستمەدا پارەت بۆ دەنێرن، جارێک و دوو و سەد. ئیستا زۆر پێویستیان بە

پیاو کوژی وهک من و تو نیه، زیاتر ژمیریار و موحاسیبه کان خەلکیان
بۆ ده کوژن... تێده گهیت؟ ».

من گوتم « شبر گرنگ ئه وهیه خه لک نه کوژن، تێده گهیت، گرنگ
ئه وهیه خوینی تیا نه پژییت، شتهکانی تر گرنگ نین ».

من به پاستم بوو، به لامه وه گرنگبوو خوین نه پژییت. ئه و گووتی « تو
واده لیت، هه قته، به لام فیشهک هه موو شتیک نیه، زۆرجار فیشهک
له هه ندی کوشتنی تر به پهمتره، دوانه وه وامه زانه خه لک ناکوژن،
وامه زانه ».

شبر نامۆزگاری کردم که چیدی نه چمه وه بۆ ئه و یانهیه ... ئه و شه وه
که له سالۆنه که ی مالی شبر مسته فادا خه وتم هیشتا هه ناسه م پرپوو
له بۆنی گولاههکانی دایکم، هه ستمکرد ئه و گولاهه ناھیلایت تیکه ل به
پابوردوو بيمه وه . بۆ پۆژی دوا یی شبرم به کورسی که مئه ندامه کانه وه برد
بۆ بازار... له و پۆژه وه من و شبر بووین به دوو هاو پتی زۆر نزیک، دوو
هاو پتی که ته نیا مردن له یه کمان جیا ده کاته وه .

یاداشتهکانی بارۆنی خەیاڵ

ئێستا دووباره نۆره ی منه قسه بکه م، ئه وان زۆریان گووت، وهک
ئه وه ی من له دهره وه ی یارییه که بم، وهک ئه وه ی نه خشه ی ئه م دونیا یه
هه ندیک پیاوی بینه خشه و بیتیا ز که خو پرسک پوا ون دایریتزن، وهک
ئه وه ی میزی بلیارده که ته نیا دارنوکی غه زه لنوسی له سه ر بیت و من
ته نیا تو پتیکی ساده بم که بیهوده له ناو چیه وه ی میزه که دا ده سو پریمه وه .
نا، بیرتان نه چیت، من یه کیکم له یاریزانه گه ورهکانی یارییه که، یه کیکم
له تو په گرنگه کان، هیند هیه ده زانم که ی و له کویدا و له چ تو پتیکی

دی ددهدم. ئیستا که میک بیرتان لای منیش بیت و گویم لیبگرن. دواى دهسپیکردنى سدهى بیست و یک به ماوهیهکی کم، حیکایهتی دهفتهریکی گه پوک که وته ناوانه وه، دهفتهریک له شارددا به مهجازی ناویان نابوو «دهفتهری بالدار». دهفتهره که به شیوهیهکی کتوپر و سهیر له و مالانه دا دهرده که وت که به جوریکی تراژیدی خه لکیکیان لی مردوه، داوه تیکی پرمانابوو تا هر که سه و به شیوهی خوی چیرۆکی مردنی ئه زیزانی خوی له ناودا بنوسیته وه. من له ریگای هه واداران و دلسۆزانی خۆمه وه، چیرۆکه کهم بیست. گهرچی من باوه ریکی زۆرم به هیزى خه یال هیه، به لام سه ره تا ته واوی حیکایه ته کهم وه که خورافه تیک له و خورافه ته پۆژانانه هاته به رچاو که خه لکی ئهم شاره، بی هیچ شهرمیک دروستیده کهن. به لام چیرۆکه که به جۆریک به ربلابوو نه دهکرا هه روا ئاسان پشتگوئى بخريت، ئه وکات به پیره به ری ئاسایش و دهزگاکانی هه والگری حیزب شتیکی ئه وتویان له سه ره مه سه له که نه دهزانی، له به ره وه من زیاد له که سیتیکی دلسۆزی خۆم بق سۆراغی ئه و مه سه له یه خسته بازاره وه که پیکرا بوونی جۆره دهفتهریکی وه هایان سه لماند. هر له ریگای ئه و مرقه دلسۆزانه وه هه ندیک خه لکیشم بینی که به راستی خویان دهفتهره که یان بینیبوو و شتیشیان له ناودا نویسیوو. ئه وهی به نده له ته واوی حیکایه ته که تیگه یشت «به پچه وانیهی تیگه یشتنی عوامه کانه وه»، مه سه له که په یوه ندی به بوونی زیاد له دهفتهریکه وه هه بوو که به جۆریکی نارپک به ته واوی شارددا ده که پان، هه ندیک خه لکی نه ناسراو و سه یریش ده یانگیترا، که هیچ کهس ئاسان نه یده توانی ره چه له که و شوینی نیشته جیبوونیان بزانیته. ته نیا مه به ستیشیان کو کردنه وهی حیکایه ته کانی مردن بوو. من له کوپوونه وهی بیروى سیاسى حیزبى خۆمان و له کوپوونه وهی هاوبه شی حیزبه کوردستانییه کانی شدا حیکایه تی ئه و دهفتهره بالدارانه م

باسکرد، به‌لام وهک هه‌میشه به‌چاوئیکی سه‌یر و سارد و بی‌ماناوه
سه‌یریانکردم و هیچیان نه‌گه‌وت. له‌و سه‌رده‌مه‌دا ترس له‌گه‌رانه‌وه‌ی
هه‌زه‌کانی سه‌دام حوسه‌ین یان دابه‌زینی سوپای تورک له‌باکووره به
جۆریک گه‌وره‌بوو، بوون و نه‌بوونی وه‌ها ده‌فته‌ریک سه‌ره‌نجی که‌سی
رانه‌ده‌کیشا. به‌لام من له‌دوای راپه‌رینه‌وه، مه‌ترسی پشتگوئ خستنی
ئه‌م ورده‌شتانم ده‌زانی. هه‌لبه‌ت شته‌که مه‌ترسییه‌کی راسته‌وخۆی
له‌سه‌ر ئاسایشی نه‌ته‌وه‌بی‌مان نه‌بوو، بی‌رویی سیاسی حیزبیش له‌
باشترین حالدا، ته‌واوی مه‌سه‌له‌که‌یان وهک که‌مه‌ی منداڵانه‌ی هه‌ندیک
که‌سی بی‌ئیش سه‌یره‌کرد، که‌باشتره‌ لی‌یانگه‌رین چی ده‌که‌ن بی‌که‌ن.
که‌حیکایه‌تی ئه‌و ده‌فته‌رانه‌مان بیست، تازه به‌تازه له‌سۆراغی
قه‌سیده‌کانی غزله‌لنوسدا بووم. تا ئه‌و کات بی‌روکه‌یه‌کی ئه‌وتۆم له‌سه‌ر
ئه‌و نه‌خشه‌یه نه‌بوو که‌ده‌بایه‌ بی‌کیشم و به‌ته‌واویش نه‌مه‌زانی چی
ده‌که‌م و سه‌رو کارم له‌گه‌ل چ جۆره‌ بوونه‌وه‌ریکدایه. به‌لام پۆزیکیان
زۆر سه‌یر و کوتوپر جه‌نابی سه‌روک بانگیکردم و پڕۆزه‌یه‌کی له‌گه‌لدا
باسکردم که‌به‌نده له‌په‌نهانی خۆیدا ده‌می‌بوو بی‌ری لی‌کردبووه‌وه،
به‌لام جورئه‌ت و ئازایی ئه‌وه‌م نه‌بوو به‌ده‌نگی به‌رز باسیبکه‌م. به‌لێ،
سه‌روک بانگیکردم و پشیگووتم نه‌خشه‌یه‌کی وه‌ها له‌خه‌یالییه‌تی که‌
له‌بیست سالی داهاتوودا بناغه‌ی که‌ره‌کیکی خه‌یالی دابه‌م‌زرینیت، که‌
نمونه‌ی خه‌یالی به‌رز و ئه‌فسوناوی بی‌ت، شتی‌ک بی‌ت، بی‌ته‌ه‌وکاری
«ئه‌زمونه‌ تاییه‌تی و دیموکراسیه‌که‌ی کوردستان» و بشیت که‌
میوانانی بیانی هاتن به‌شانازییه‌وه‌ نیشانیان به‌هین و بلێن «ئاغایان
ئه‌مه‌یه‌ کورد، که‌ر ده‌رفه‌تی ده‌ستگه‌وێت موعجیزه‌ دروستده‌کات...
موعجیزه‌». له‌گه‌ل پێژمدا بۆ جه‌نابی سه‌روک، ده‌بی‌ت بلێم که‌ئه‌و
به‌دروستی نه‌یده‌زانی باسی چی ده‌کات... نه‌یده‌زانی چۆن برینی
من ده‌کولێتیته‌وه. ئه‌و کات سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی بیست و یه‌ک بوو،

تازه گه په کی نویمیران دروستده کړا، هه نډیک کوشکی ته واووبوو، هه نډیکشی هیشتا له کارداوو. من بق سه روکم باسکرد که چ په نچیکم داوه، چ ماندوووونیکم چه شتووه بق نه وهی نه هیلم نویمیران بیته شوینیکی داخراو و ناسایی، به سه روکم گووت «که وره ی هه موومان و رابه ری مه زن، من ویستم له جیگای نه م گه په که تازانه ی ئیستا بناغهی بق داده نین، شتیکي تر دروستبکه م، شتیکي خه یالی، شتیک که مروف پیخسته ناوی، واهه ستبکات، له سه رزه مین ده رچوه و چوته ناو فه تازایاوه... من ئیستاش له وه دام بق پوخله به رگه لیکي خه یالی بکه پیم کومه کمبکه ن و له دروستکردنی نه و شاره دا ده لیل و هاوکارم بن». من بیته وهی بزانه چی ده که م، نه و فرمانه م خسته نه ستوی خوم که بیر له دروستکردنی گه په کیکی خه یالی بکه مه وه. به لام حیکایه تی نه و ده فته ره بالدارانه پشوویان لی بریووم. من لیتانی ناشارمه وه، خه یال وهک هیزیک تیگه یشتووم، مردن و نازار و تاریکی بیر مروف ده باته وه. خه یال م بویه پیوخته تا راستیه کی تر دروستبکه م، راستیه ک له هیچ یه کیک له و راستییانه نه چیت که ئیستا له م شاره دا ده بیینم. خه یال وهک جیگری حقیقه ت. به لام حیکایه تی نه و ده فته رانه زور نازاریان ده دام، شتیک بوو له ده ستکردی جوړه خه یالیکي تر، خه یالیک نایه ویت راستی بیربچپته وه. من گه له ک ورد که وته دواي نه وانه ی که ده شیت له پشت نه و ده فته ره گه پوکانه وه بن، به لام هیچم ده ست نه که وت، پیده چوو نه وانه ی نه و کاره ده که ن هیند مه خلوقاتي خه یالی بن ناسان نه دوزرینه وه. مروف به ناسانی ناتوانیت بوونه وره یکی خه یالی بگریت، به لام که کرتیشی و نه یوانی ده سته مویکات... خواي گه وره نه ی ده بیت چی لیکات؟

ماجەلانی راستەقینە تووشی ھەندیک کێشە دەینت «ھاوینی ۲۰۰۴»

دوای ھەفتەیک لە ئوتیلەدا زوھدی شازەمان ھیدی ھیدی
چاویکرایەو و بە کوچە و بازارەکان ئاشنابوووە. خاوەن ئوتیلەکە
دەیویست ھەرچۆنیک بوو دلی پازیبکات. بێھۆ ترسیکی نادیارى لەم
پیاوھ بالابەرە قۆدریژە ھەبوو کە وردە وردە دەنگۆ و حیکایەتی سەیر
و نەسەلمینراوی لەسەر بلۆدەبوووە. یەکیک دەیگوت کورپی یەکیک
لە خاوەن مولکدارە گەرەکانە و بە ھۆی مەسەلەى ئیرس و ناکوکی
گەرەوھ لەسەر بەشە وەرەسەى خۆی ھاتۆتەو، یەکیکی دیش
دەیگوت پیاویکی زۆر دەوڵەمەندە کە لە ژنی بێگانە وەرزیوو و ھاتوو
کچیکی باش بدۆزیتەو و لەگەڵ خۆیدا بیبات بۆ ئەوروپا، حیکایەتیکی
دیکەشیان وەک سیخوڕیکی ئینگلیزی باسیدەکرد کە بۆ جێبەجێکردنی
ئیشیکی نھینی لێرە، خاوەن ئوتیلەکە یەک دوو جار چوو ژوورەکەى
و شتەکانی پشکنی و ھیچی ئەوتۆی نەدۆزیو، چەند جارێک دۆسییەى
نامەکانی دەرھێنا و جگە لەوێ تیگەیششت خوشکەزایەکی ھەبە ناوی
باران شوکەرە لە ھیچی تر حالى نەبوو. نامەکان شتیکی ئەوتویان
تێدانەبوو کابرا پوون و ئاشکرا تێیانبگات. ژانی دوورودریژی وەک خاوەن
ئوتیلێک فیڕیکردبوو، ژووری میوانەکانی بپشکنیت و پارچە پارچە سەیری
کەلوپەلەکانیان بکات، بێئەوێ ھیچ ئاسەوارێک جێبەجێلێت. چەند جارێک
ویستی خۆی لێنزیکبکاتەو و شتیکی لێدەرپھێنیت، بەلام کابرا لەو
پەقتر و داخراوتریوو ئاسان خۆی بدات بەدەستەو، لەو کەسانەبوو
دیواریکی ئەوتویان لە نیوان خۆیان و بەرابەرەکەیاندا دروستدەکرد،
ئاسان نەدەشکێترا.

کابرای ئوتیل دیقیده کرد بۆ ئه وهی بزانیّت ئه م کابرایه کتیه و چی ده ویت؟. به لام خوشی نهیده زانی چه ند ده مینیتته وه، نهیده زانی ده بیّت چی بکات، وهک ئه وهی چاوه پوانی موعجیزه یه ک بیّت، تا ئه و ساته هیچ که سیکى نه وتۆی نه بینیبوو پرسىارى باران شوکوری لیبکات. ده بایه به وریاییه وه نزیک بییته وه، دلنیا بیّت که باران سه لامه ته، دلنیا بیّت هیچ پووینه داوه، ئاه، ئه ی ئه گهر شتیکی به سه ر هاتییّت؟ نا، نهیده توانی ئه گهری وا دابنیت.

ئه و شه وه که گه پایه وه بۆ ئوتیله که یه که مجار ژنی خاوه ن ئوتیله که ی بینى، ژنیکی چکولانه ی ئه سمه ر و چاوپه ش. ئافره تیکی گه نج که به دوو نیگای پپ شه وقه وه سه یریکرد. بلوسیکی شینی که میک ته نک و ته نوره یه کی مۆری له به ردابوو، به پوخساریدا خوینده وارتر و شاریتر له ئیشکه رانی دیکه ی ئوتیله که ده ینواند، له وانه بوو که چاویلکه یه کی په ش ده که ن به ناو قژیاندا. خانم که کلپله که ی دایه، خه نده یه ک له سه ر لیوی بوو. ژنیکی جوان بوو، به لام شتیکی له شیوه ی مه کیاجکردنه که یدا زوه دی شازه مانى پاچله کاند، که کلپله که ی وه رگرت، هه ستیکرد خانمه که مه به ستي بوو ده ستي به ر ده ستي بکه ویت. شازه مان سه ره تا وایده زانی ته نیا کچیکی ئیشکه ره و ئه و پیشتر پیکه وتی نه کردوه، به پیچه وانه ی عاده تی خوویه که پایویک بوو بیده نگى هه لده بژارد، پرسى «خانم تو لیتره ئیشه ده که یه ت؟». به چرپه وه وهک ئه وه ی نه یینییه کی پیللیت، گووتی «من ژنی ئه وم». به شیوه یه ک گووتی، وهک ئه وه ی دلنیا بیّت ئه و جۆره قسه کردنه، له و یه کتر بینینه سه ره تایى و کورته دا به خیرایی کۆمه لیک گریده کاته وه و هه ندیک به ریه ست ده شکینیت. چرپه یه کی ناسک و قوول بوو، له و بیستوچار ساله دا زوه دی شازه مان ده نگى هیچ

ئافره تیکی کوردی نه بیستیوو به و چه شنه پاسته و خو قسه ی له گه لدا بکات،
 نه و ناسکییه ناوه خته ته زوویه کی سهیری تیادروستکرد. بیستو چوار سال
 بوو ته نیا به پیکه وت له زاری ئافره ته وه گوئی له م زمانه بوویوو، هر
 جیگایه ک کوردان تیا مؤلیان ببه ستایه نه و نه ده چوو، هتا گوئی له
 مؤسیقا و گۆرانی کوردیش نه ده گرت. ئیستا نه و پرسته کورته، نه و
 دهنگه کچانه ناسکه که به ئولفهت و دۆستایه تییه وه دوانی شتیکی تیا
 گۆپی، سه ری به رزکرده وه و بیته وه ی پیبکه نیّت یان ته عبیریکی دیاریکراو
 له سه ر پوخساری بیّت، گووتی «نه ها، تو ژنی نه ویت». نه و دهستیکی
 به قژی دا هیئا و به چرپه یه کی سوو کتر له وی پیئشو گووتی «ئا، نه ی
 چون من ژنی نه وم، ژنی خاوه ن ئوتیله کم».

ئه م شاره له و شاره که مانه ی دونیا یه که ژیا نی شه وی تیدا نییه،
 به لام له گه ل چۆلی و بیژیانی شه قامه کانیشدا گه رمای ئاب کاریکیده کرد
 هاتنه ده ره وه ی شه وان خو شتر بیّت. نه و چند پۆژه بیته وه ی هیچ
 ده روزه یه کی ده سته بکه ویت به رده وام ده گه را، زۆر شوین ده گه را، له
 هه ندیک چاخانه دا داده نیشت و گوئی ده گرت، به لام نه هیچی ده سته وت
 و نه هیچ سه ره داویکی بو دۆزایه وه. به و قژه درێژ و چاوه گه ش و
 گه ورا نه وه، به و پوخساره پاک و نیگا قوولانه وه، ده چوو هه ر شوینیک
 پاسته و پاست ئیره یی و گومانی ده بزواند. پیاویکی جوان بوو، به لام
 له و جوانیا نه ی خه لکی ساده ی ئه م شاره لییده ترسن. نه و شه وه دوی
 نه وه ی به عاده تی هه میشه یی خو ی به ر له خه وتن قژه درێژه که ی
 به ست، سه ری خسته سه ر سه ری نه که و هه ستیکرد چرپه ی ژنی خاوه ن
 ئوتیله که له گوئی دا ده زرینگیته وه. ژیا نی پرپوو له چرپه ی ژنان، به لام
 نه مجاره یان شتیکی تربوو، شتیکی تر. هه ستیکرد هی دی هی دی نو قمده بیّت
 و ونده بیّت ... نه ی توانی بخره ویت، هه ناسه یه کی هه لکیشاو و له خو ی پرسی

«ئەي پياۋى غەرىب و بەدبەخت بۆ كۆيى دەچىت... بۆكۆي دەچىت و چىت دەۋىت؟»... لەو چەند سالە زۆرەي غەرىبىدا فېرېۋوبو بەر زمانە قسە لەگەل خۆيدا بىكات، بەلام خۆشى نەيدەتوانى ۋەلامى خۆى بداتەۋە.

بىنىنى ژنى خاۋەن ئوتىلەكە ھۆيەكى گەرەبوو بۆ ئەۋەي لەو ئوتىلەدا بىتەتەۋە، لە ماۋەي ئەو ھەفتەيەدا چەند جارىك بىرى لە گۆرپىنى ئوتىلەكە كىرەبوۋە، بەلام ئەو چىپە ناسكە ۋەستاندى، ھەندىجار ئافرىتىكى جوان و ناسك ئەۋە دەھىتت مەۋف شارە و شار و كىشۋەراو كىشۋەر بۆي بىرۋات. ھەندىجار مەۋف تەنبا لە پىناۋى يەك ئافرىتەدا بە جىگايەكى دونياۋە دەنوسىت، خو بە شارىك يان شارۋچكەيەكەۋە دەگىت و تەۋاۋى دونيا ۋەرامۆشەكەت، ئەو ماۋە كەمەي لەو شارەدا بەسەرىبىرەبو، ئەزمونىكى تال بو، شارىك بو جگە لە دەنگى ئوتومبىل و قىرەقىرە شۆفىر و دىدەي پاسى نەفەرەر ھىچى دىكەي تىانەبو. بەلام چىپەي ئەو ژنە ناسكە، سىچر و ئەفسونىكى ئەۋتۆي تىدابو لە جىگاي خۆى ۋەستاندى، ۋەك ئەۋەي پىيىلەت ئەم شارە لە ژىرەۋە بەخىكى قوۋلتەر و پىنەتتەر. چىپەيەكى كوشندەبو، ۋەك ئەۋەي ھەرچى فرىو و نازكىيەك لە ئافرىتەي دونيادا ھەيە لەو چىپەيەدا كۆبۈۋىتەۋە. چىپەيەك بو دەيتوانى لەم شارەدا دىلىبىكات. گىرگ نەبو لەگەل چەند ژنى دونيادا خەۋتوۋە، لە كچە ئەسمەر و تورت و لىۋىرەكانى سانتياگۆۋە تاقىكەردىۋەۋە تا ئەو چىنىيە قۇرەشە بىمەكانە كە ھەردەم بە توكەبەرە نەرم و قوۋنە سىفتەكانىانەۋە بۆنى جۆرە بەھاراتىكى چىنىيان لىدەھات كە ئەو خەزى پىنەدەكرد. لەۋكاتەۋەي لەم ئوتىلەدە زىبىۋە ھەستىدەكرد ئەم پىاۋىكى لەۋە بىشەرمترە بتوانىت لە شارىكى ۋا بە ھەيا و ھورمەتدا بۆي. لە ھەموو سەفەرەكانىدا خۆى لەو شارانە دەپاراست كە بە ھەيا و ھورمەتن. لە قوۋلايى دلىدا دلىابو كە

گەرترین ئافره تانی دنیا و شیتترین و مه سترینیشیان له م شاره توژای و به شه ره فانه دا ده ژین، به لام دۆزینه وه و پیگه یشتن و ناسینیان هیند سه خته، ته نیا به و پیاوانه ده کریت که له ناو هه مان بازنه ی شهرم و شه ره فدان، به هه مان شیوه ش شیت و مه ست و داغن. ئه و له و پیاوانه نه بوو که هه ول بۆ ئافره تی دوورده ست و سه ره سخت بدات، هه میشه بۆ ئافره تی سووکه ده ست و تیپه پ گه راپوو، بۆ ئه وانه ی پییده گووتن «کوژی یه ک شه وه». بۆ سۆزانییه کان، بۆ ئه وانه ی شه و له سه ره شه قامه کان ده وه ستن تا شو فی ره کان هه لیا نگر نه وه، بۆ ئه و ژنانه ی له پشوی سالانه دا له پۆخه گه رمه کانی دنیادا، بێ پیاو، بێ هاوپی ده سوپی نه وه و به چاویاندا دیاره بۆ شه ویکی په نگین ویلن. ژۆیه ی ئه زمو نه کانی له گه ل کچانی به جیماوی باره کان و ژنی ماتۆپسوا ری ویلگه ردی وه ک خۆیدا بوو. به لام بیر ی نایه ت چه یه کی وه های بیستی بیت، وه ک ئه وه ی هه موو ژیا نی به دوا ی ده نگیک ی وا فیتنه کار و فریوده ره وه بوو بیت، وه ک ئه وه ی بۆ ژنیک گه راپی ت مه ستییه ک له ده نگیدا بی ت، مه ستی ئه لکه ول نه بی ت، به لکو مه ستی خانمی ک بی ت که یاری ده کات... یاری ده کات و هیچی تر. تا ئه و کاته به رابوردوی خۆی شاد و به خته وه ربوو، هه ستیده کرد ژۆر زیاتر له پیاوانی دیکه ی دنیا ژیا ن و شادی وه رگرتوو ه. دوا جار کوردیکی ویلگه پ به سوار ماتۆپیکه وه، ده بی ت چیت ری ده سته که ویت؟ جگه له سۆزانییه به جیما وه کانی نیوه شه و، جگه له و ئافره تانه ی بۆ شه وی ک ده گه رپن ئازاری ژیا نیان بیر به ری ته وه. ئه «کوردیکی ویلگه پ به سه ر ماتۆپیکه وه» ئه و وینه یه له ناخی دل وه ژۆر ئازاری ده دا، ئیستا هه ستیده کرد چۆته ته مه نیکه وه ناتوانی ت به رده وام بی ت، هه ندی جار هه ستیده کرد که درۆ ده کات ئه و به دوا ی باران شو کوردا نه گه رپا وه ته وه، به لکو ماندوو بوون و پیریتی و بی که سییه کی کوشنده هیناویانه ته وه، وه ک کوردیک که به درژیایی ژیا نی خیا نه تی له خۆی کرد وه، ئیستا ها تو ته وه بۆ ئه وه ی سزای خۆی

وه‌رگریټ ... سزایه‌ک که له میژده‌زانیټ چاوه‌پوانیده‌کات ... به‌لام چ جوړه سزایه‌که؟ نه‌یده‌زانی.

شه‌و دره‌نگ هه‌ستا و گه‌پایه‌وه بو سالتونه بچوکه‌ک‌ی پیش‌شده‌م پیشه‌نگده‌ری ئوتیله‌که، یه‌که‌م شه‌و بوو هه‌ست به گه‌رمای ئاب نه‌کات، به پیچه‌وانه‌وه ژور سهرمای بوو، نه‌یده‌زانی سهرمایه‌کی پاسته‌قینه‌یه، یان ته‌نیا جوړه هه‌ستی‌کی نادیاره که پیاوټک له‌سهره‌تای پیریتیدا هه‌ستی پیده‌کات. له سالتونی ئوتیله‌که‌دا نه‌و پاسه‌وانه‌ پیره‌له نه‌سمه‌ره‌ی بینی به سمیلتی‌کی بز و ژاکاو و دوو چاوی ماندووه‌وه، له به‌رده‌م ته‌له‌فریونه‌که‌دا نه‌بله‌ق سه‌یری که‌نال ئیرټی‌کیه‌کانی ده‌کرد. بیټه‌وه‌ی شهرم له‌و بکات یان که‌نال‌که بگوړټټ، سه‌یریکرد و هیچی نه‌گوت. نه‌یده‌زانی بو وای هه‌ستکرد که سیټه‌ری نه‌و ژنه له ژوره‌که‌دا ناماده‌یه، به ده‌نگی یه‌کی‌کی نه‌خوش له پاسه‌وانه‌ک‌ی پرسى «خاوه‌ن ئوتیله‌که لیږه‌یه؟». نه‌و وه‌ک شاره‌زووی وه‌لامدانه‌وه‌ی نه‌بیټ، ژور به کورتی گوټی «نه، لیږه‌ نییه». زوه‌دی شازه‌مان به هه‌مان ده‌نگی نه‌خوش دوباره پرسیاریکرد «نه‌ی خانمی خیزانی ... نه‌ویش لیږه‌ نییه؟». کوپه‌که سه‌رسام سه‌یریکرد و گوټی «مه‌به‌ستت نه‌فسانه‌ خانه‌؟». زوه‌دی شازه‌مان سه‌ری له‌قاند و گوټی «مه‌به‌ستم نه‌وه». وه‌لامیدایه‌وه «نا ... نه‌فسانه‌ خانیش نه‌م شه‌و لیږه‌ نییه».

مه‌به‌ستی بوو بزانیټ ناوی چییه. ئیستا ده‌یتوانی له نه‌فسونی ناوه‌که‌شی پامینټ. نه‌و شه‌وه ژور به زه‌حمه‌ت خه‌وی لیکه‌وت، بو پوژى دواى که به‌ناگاهاته‌وه سه‌رتاپای گیانی عاره‌ق بوو، بیرى نه‌ده‌هات خه‌ونى بینبټټ، به‌لام هه‌ستی به‌سه‌ر ئیشه‌یه‌کی کوشنده‌کرد، دواى دوشی‌کی خیرا، به خوی و قره‌ ته‌په‌که‌یه‌وه گه‌پایه‌وه بو سالتونی ئوتیله‌که. خاوه‌ن ئوتیله‌که به چاکه‌تی‌کی په‌شى کوڼ و سمیلتی‌کی قه‌یتانی باریک و خنده‌یه‌کی پیسه‌وه که ددانه زه‌رده‌کانی پیستریان

کردبوو، چاوه پوانیدە کرد. بە دەنگ و پوخساری کەسیکەو بە دەختی خەلک شادومانیدە کات، گووتی «یەکیک لە ئاسایشەو، هاتوو بۆ لات». زوهدی شازەمان سەیری سالتۆنەکی کرد و پیاویکی بچکۆلە و پانی لە قاتیکی مەدەنی ئوتوکراودا بینی. ئەفسەرێک بوو هەموو شتەکانی پان بوون، لەشی، سەری، دەموچاوی، لورتي، دەستی، قوونی. قاتیکی نیلی و بۆینباخیکی سووری بەستبوو، گرتی بۆینباخەکی تا نزیک خنکان لە ملیدا توندکردبوو. لەو ئەفسەرەو بەو کە وادەزان هەندیک لە گەمە منداڵانەکانیان دەتوانیشت هەموو مەخلوقێک بترسینیشت، بیئەوێ پێیکە نیشت تەوقەیکە ساردی کرد و گووتی «دوو چامان بۆ بهێنن». زوهدی شازەمان بیئەوێ هیچ قسەیک بکات لە سەر یەکیک لە قەنەفەکان دانیششت. کابرا بە دەنگی قرخن گووتی «من نەقیب سەمەدم، لە ئاسایشەو هاتووم، یەک دوو پرسپاری چکۆلەم هەیە و دەپۆم».

زوهدی شازەمان سەیریکی درێژی کرد و هیچی نەگووت. کابرا وەک لە نیگا پاسپۆتینییه تیز و بڕندەکانی بترسیشت، سەری دانەواند و گووتی «کاک زوهدی پێدەچێت خەلکێک گومانی لێتان هەبێت، ئەو پاپۆرتانە ی لەسەر تۆ هاتوون باش نین، کەس نازانیشت تۆ کێیت، لەم شارەدا چی دەکەیت و لەم ئوتیلەدا ئیشت چییە؟». زوهدی شازەمان گووتی «من زوهدیم، زوهدی شازەمان، هیچ ناکەم، ئەم شارە شاری منداڵیمە، لێرەدا ژیاوم و گەورەبووم، هاتوومەتەو دەوای یادگارییەکانم بکەوم، بۆینباکەم. لەبەرئەوێ کەسم نەماو، خێزانیک شک نابەم بچمە لای، لەم ئوتیلەدا دابەزیوم».

کابرا وەک بیر لە پرسپاریکی قوول بکاتەو، گووتی «بەلگەت چییە، کە تۆ خەلکی ئەم شارەیت؟». زوهدی شازەمان بە جیدیەتیکی زۆرەو، بە نیگایەکی خاڵییەو لە ئاسەواری هەر خەندەیک گووتی «بەلگەم ئەوێ کە زۆر رقم لێیەتی. مەووف رقی لە شاری خۆی

نەبەیت ناتوانیەت بیستوجوار سال ئاواره بێت، بیستوجوار سال جێبەجێیەت و بپوات. ئەوانەى هەموو ژانیان لەسەفەردان، کەسانیکن پەیمان لە شاری خۆیانە».

کابرای ئاسایش کەمێک وەستا و گوتی «بەلگەى تەرت نییە؟». زوهدی گوتی «بەلێ، بەلگەکەى تەرم ئەوەیە، کە گەپاومەتەو. مەرۆف چەندە دونیا بگەپێت، دووبارە دەگەپێتەو بۆ شاری خۆی، ئەوە ناشیرینترین نەخۆشى ئینسانە. مەرۆف ناتوانیەت ئەو شارەى بیربجێتەو کە بە منداڵى تیاژیاو، ئەوە ناشیرینترین دەردیى».

کابرای ئاسایش وەک نەرخێک بۆ قسەکانى دانەنیەت، وەک نەیه ویت تێبگات، بەو لووت بەرزىیە ئاسایى و هەمیشەییەى ئەفسەرانى ئاسایشەو گوتی «دەمانەوێت ژوورەکەت بپشکنین؟». زوهدی بەسەر سوپمانەو کەمێک سەیریکرد و گوتی «لە جانتایەک زیاتر هیچى تەرم نییە، لەو کاتەوێى لە سنوورەتووم بەو دیویدا هەژدە جار پشکنیوتانە، دەتانەوێت کتێب لەسەر دەرپێ کورتەکانم بنوسن، بۆ ئەندەى دەردەهێنن و دايدەنێتەو؟». نەقیب سەمەد بۆینباخەکەى زیاتر توندکرد و بە پوویەکی گەژەو گوتی «واجیبمانە». زوهدی بە هێمنی گوتی «گەر دەرپێ کورتەکانم خەتەرن، چاکترە جانتاکەم بەرن بۆ ئاسایش، من دێم لەوێى لە پێیاندەکەم». ئاسایشەکە بێتەوێى گوتی لە قسەکانى شازەمان بگرت، دواى هەندیک چەپەچەپ لەگەڵ یاوهرێکی گەنجدا کە ئەوساتە خۆى کردبوو بە ژووردا، بێتەوێى هیچ بێتەوێى هەستا و لەگەڵ خاوەن ئوتیلەکەدا بە ئاراستەى ژوورەکەى ئەو پویشت. پاش ئیستیک بە دۆسییەى نامەکانەو گەپانەو و نەقیب سەمەد لەو دیوەرگای سالۆنەکەو، وەک قسە لەگەڵ یەکیک لە وێنەکانى سەر دیوارەکەدا بکات گوتی «کاک زوهدی دلتەنگ مەبە، تۆ هیچى دیاریکراوت لەسەر نییە، ئیشى ئاسایشە لەگەڵ هەندیک غەریبەدا پەرسىار و وەلامى هەبێت».

ئىستا ده‌ئيرين ئىم نامانه كۆپبىكەن و تۆش ده‌توانيت ئىو شته بگه‌يت كه ده‌تەوئيت». زوهدى گوتى «ئىو نامانه نامەى تايه‌تين، منيش گوناھىكم نه‌كرده، به‌چ مافىك كۆپيده‌كه‌ن؟». نه‌قىب سه‌مه‌د له‌ كاتىكدا به‌ره‌و ده‌ره‌وه هه‌نگاويده‌نا، به‌ پىكه‌ننه‌وه گوتى «تۆ نازانيت، ئاسايش مافى هه‌يه هه‌موو شتىك كۆپىبكات. هه‌موو شتىك. هه‌چ كه‌سش نيه‌يه له‌ دونيادا گوناھى نه‌كرديت».

ئىو پۆژه كه نه‌قىب سه‌مه‌د پۆى، ئىدى نه‌گه‌رايه‌وه، زوهدى شازەمان دلىابوو نامە‌كانى تياچوون. هه‌ستيشىكرد شتىك هه‌يه ئىو تئيناگات. دوو پۆژ تئپه‌پى و هه‌چ شتىك پووينده‌ا، به‌لام پۆژى سىه‌م دوو شتى كه‌وره له‌ ژيانى زوهدى شازەماندا پووياندا كه سه‌رله‌به‌ر ژيانيان گۆپى.

غەزەلنوس و رۆحله‌به‌ره خه‌يالیه‌كان «كۆتایى سالانى حەفتا و سەرەتای هەشتاکان»

غەزەلنوس له‌ ژووره ئىفسوناوییه‌ى عەشقادا، چەندین سندوقى پىر غەزەلى دۆزییه‌وه. له‌ شه‌ویكى تارىكدا به‌ ئوتومبیلی هاوڕێیه‌ك هه‌موو ئىو شیعراڤه‌ى گواسته‌وه بۆ مالى خۆيان، ده‌یه‌ها سندوقى پىر غەزەل، كه ده‌كرا مۆژ هه‌موو عومرى خۆى له‌ خۆینده‌وه و ته‌فسیرياندا بپاته‌سه‌ر.

به‌همەن ناسر له‌ كۆتایى سالى ۱۹۷۵-هه‌ له‌ گه‌ل غەزەله‌كانى مه‌لاى سوخته‌دا چووه‌ ژوورئ، شه‌ش سال كۆتیب كۆتیب و دیوان و دیوان چەندئ ده‌ره‌قه‌ت هات و چەندئ توانى ئىو غەزەلانه‌ى له‌به‌ركرد. له‌ شه‌ش ساله‌دا كه‌متر په‌یوه‌ندى به‌ دونیاوه هه‌بوو، له‌و سالانه‌دا باوكى

بيٺه وهى هيچ بليت، بيٺه وهى پڙگري لڀڪات، بيٺه وهى دهر بارهى نه و
سندوقه سهر و توڙاوى و ڪونه هيچ پرسيارى لڀڪات لڳهه ڀا له و
ماله دا بڙى، ته نيا جاريڪيش لڀي نه پرسى بڙ ناچيٽه دهري، لڀي نه پرسى
له چ گيڙاويڪدا نوقميت و نه و ڪٽيٻه سهيرانه باسى چيده ڪهن، به لڪو
وهڪ پاسه وائيڪ نيشى نه وه بيت له قه لايه ڪي ڪوندا قاره مانى ڪي نه خوش
پياريزيت، خزمه تىڪرد. په يوه ندى ناسر سهعيد به ڪوپه ڪه يه وه، له هه موو
شتيڪ ده چيت له په يوه ندى باوك و ڪوپ نه بيت، باوكي ڪي بيدهنگ ڪه
جگه له وهى ده يه ويٽ ڪوپه ڪه يه وه سه فهره دريڙه له گه ل ڪٽيٻه ڪاندا
ته واويڪات خواستى ڪي تري نيه. نه وه موو ساله باوكه بيدهنگ و
ڪوپه شهيداهي جگه له هه نديڪ وشه ي ڪه م، هيچي دي ناگورنه وه،
له و ماويه دا ناسر سهعيد نيشى نه وه يه هه سرچاوه يه ڪ غزه لنوس
له تيگه يشتنى قه سيده ڪاندا پڙويستى بيت، بيڪريٽ و په يدايبيڪات و
بيهيٺيٽه ماله وه. غزه لنوس له و شهش ساله دا وهڪ خوي ده يگوت «بوو
به غه واسي ڪي ناو به حري ڪلاسيڪ».

غزه لنوس پڙويستى به و هه موو ساله هه بوو تا بتوانيٽ عاشق
بيت، عاشق به و مانايه ي ڪه خوشه ويستى مروڻ به هيچ مهرجيڪه وه
گري نه ده يته وه. نه و ڪاهي غزه لنوس له خه لوه تي خوي هاته دهري،
سهرده ميڪي سياسي تاريڪ و ترسناڪ بوو، غزه لنوس له چهند مانگي
سهره تاي خه لوه تشڪينيڊا يه ڪه مين نه زمونى عه شقى خوي ڙيا. نه و
ده موده ست دواي شڪاندي خه لوه و ڪوتايه يٺان به گو شه گيري، عاشقي
ڪچيڪ بوو ناوي «نيرگز فورات» بوو. ڪچيڪي قڙ په شى نه سهر بوو
به لڙيڪي نه ستوور و جووتن چاوي شينه وه، نه وه يه ڪه مين عه شقى
غزه لنوس بوو.

بيٺه وهى له شته بچوڪه ڪاندا ويٺبين و سه رودر ونبكه ين، ده بيت

بَلَّيْن، سەرەتا غەزەلنوس ھێزی غەزەلیاتەکانی خۆی لەگەڵ نێرگزی فوراتدا تاقیکردەوہ، کە دیارە وەک زۆریە کچانی دَل ناسکی ئەم شارە لەو دۆخە عەقڵی و پۆچیەدا نەبوو لە قوولایی غەزەلەکان تیپگات. غەزەلنوسی دۆستمان سەرەتا دواي فێربوونی عەشق و مەستبوون بە ئەدەبیاتی ستایشی مەعشوق، دەبویست بە جۆریک لە جۆرەکان بەو پێگایەدا بپروات کە مەلای سوختە و بەھاریانو پیاپۆیشتن، بەوھەشدا خۆی بە بەرھەمیکی خەیاڵی دوو مەعشوقی خەیاڵی دەزانی، تەیکردنی ئەو پێگایە ئاسان و بێگەرێ دەبینی. بە کورتی لەو دەمەدا بەھەمن ناسر وەک زۆریە شیعەرەیدایانی دنیا کە بەراستی دەچنە ناو بەحری عەشقیە، ئەو ھێزە پۆچی و ئامادەگییە وێژدانییە تیدابوو چیرۆکیکی جاوید و شیتانە ئوین بژی. نێرگزی فورات سەرەتا لەبەردەم ئەو جۆرە غەزەلە نەبیستراوەدا، بێئەوہی بزانیئت غەزەل مانای چییە بووہاوپەوتی ئەو شیعەرە. ھێچ ئافرەتیکی دنیا نییە بە غەزەل شادومان نەبێت، بەلام جیاوازییە کە لەوہدایە تا چەند پێی مەستدەبیت و ئەو مەستیەش چەند دەتگەرێت؟ زۆریە ئافرەتان غەزەلیان تا ئەو شوێنە پێ قەبوولە کە لەگەڵ ھاتنەدی ئارەزووہکانی دیکەدا بێت. ئەو کچانە عەشقیان تەنیا وەک عەشق دەوێت، جنسیکی کەمن لە ئادەمیزاد. دەبێت بۆ ئینساف بَلَّيْن ئەو جۆرە پەگەزە لە ئێو پیاوانیشدا دەگەن و کەم وێنە. ئەوہ راستییەکی تال و پشتشکێنە بۆ خوداوەندە جۆراوجۆرەکانی عەشق گەر بزانی، عەشق بێھێچ یاوەرێک، وەک شۆرەسوارێکی تاقانە بە دەفتەرێک لە غەزەلیاتەوہ، وەک ئەسپسوارێک جگە لە تیری عاتیفە ھێزی تری نەبێت، دیاردەھەکی کەمبەین و فرە دانسقیە. بەلام غەزەلنوس جگە لەوہی ئیرسیکی گەرەم ئەدەبیاتی عەشقی بۆ بەجێماوو، یەکیکیش بوو لەو شۆرەسوارە تەنیاانە لە ھێزی ئەفین بەولاوہ ھێزی تری نەبوو. ئیستاک زەحمەتە مەرۆف بەتەواوەتی تیپگات کە لە چ ئان و

زه‌مانیکدا جوړه عه‌شقیک هه‌بووه خالی له هیچ نیازیک جگه له خولیاى
 عه‌شق خوی. پدده‌چیت له سه‌رده‌می زودا، له پوژگار ه زوړ کوته‌کاندا،
 دهور و زه‌مانیک که دنیا تاکه تاکه مه‌خلوقاتى وهک لاس و غه‌زالی
 دروسته‌کرد، جوړه سوچ و که‌لینیک له سیستم و سروشتدا هه‌بوویت،
 نه‌مجوړه عاشقانه لیوه‌ی دزه‌یانکرده‌بیته دنیاوه. غه‌زله‌نوس سه‌ره‌تا له‌و
 شاسواره کلاسیکیانه ده‌چیت که عه‌شق به‌ته‌نیا ده‌خه‌نه جگه‌وه. که
 له‌گه‌ل نیرگز فوراتدا بووه دوست، جگه له نه‌فین هیچی تری نه‌بوو،
 له کاتیکدا کچه‌ی به‌سته‌زمان جگه له عه‌شق شتی تریشى ده‌ویست،
 ده‌ویست مالی هه‌بیت، شوویکات، منداال دروستبکات و میرده‌که‌ی له
 پیشى ماشینیکى بخت و بییات بو شارانی تر و زه‌وی و خاکى دیکى
 نیشاندات. داواکارییه ساده و دونیاییه‌کانى کچه‌که، غه‌زله‌نوسى به‌جوړیکى
 سه‌یر تووشى نا‌ئومیدى و په‌شوکان کرد، که شیتانه و عاریفانه له
 عه‌شقدانوقمبوو. نه‌و خواسته سه‌یرانه‌ی نیرگز فورات غه‌زله‌نوسیان به
 جوړیکى سه‌یر گیرایه‌وه بو دنیا، بو سه‌ر زه‌مینى شته بیړه‌حمه‌کان،
 بو نه‌و شوینى حقیقه‌ت ده‌موچاوى ناشیرینى خوی له دهره‌وه‌ی
 هر فته‌تازیا و خه‌یالیک نیشاندات. دورکه‌وتنه‌وه‌ی غه‌زله‌نوس له
 نیرگز فورات، دورکه‌وتنه‌وه‌شى بو له‌وه‌ی خو‌شه‌ویستى مروف به
 گشتى له خو‌شه‌ویستى یه‌ک ئاده‌میزادا کورتبکاته‌وه. هیچ شتیک له‌وه
 ترسناکتر نییه، مروف ته‌واوى خو‌شه‌ویستى خوی بخته به‌رده‌ستى یه‌ک
 مروفه‌وه، یه‌ک مروف که دواتر ده‌شیت ته‌واوى نه‌و خو‌شه‌ویستیه وهک
 یاربچه‌یه‌کى منداالنه ته‌ماشابکات و له بالکونى به‌رزى مالیکه‌وه توپیدات
 و بیشکینیت. خو‌شه‌ویستى سامانیکی نه‌وتویه مروف ده‌بیت وهک چوڼ
 خه‌زنه‌یه‌کى ته‌لا به‌سه‌ر زیاد له کونچ و جیگا و که‌لینیکدا به‌شده‌کات،
 ده‌بیت له زوړ شت و زوړ شوین و زوړ نامانجدا بیشاریته‌وه. پدده‌چیت
 غه‌زله‌نوس دواى خویندنه‌وه‌ی مه‌لای سوخته، دواى قوولبوونه‌وه له مانای

خۆشه‌ویستیدا، دواى هه‌ره‌سى یه‌که‌م نه‌زموونى خۆشه‌ویستی خۆى، له‌و
 پاستیه‌ تىگه‌یشتیه‌ت که له‌ عه‌شقه‌دا نه‌وه‌ی بۆ مامۆستا پاسته‌ بۆ
 قوتابى پاست نیه‌، مه‌لای سوخته‌ نه‌و پاستیه‌ی فێرى غزەلنوس کرد
 که هیچ شتێک له‌سه‌ر زه‌وى وه‌ک عه‌شق جیاواز و فره‌پوو نیه‌. به‌وه‌دا
 نه‌فین نه‌ سه‌رچاوه‌یه‌کی خودایى و نه‌ کانگایه‌کی نه‌هریمه‌نانه‌ی هه‌یه‌،
 سه‌نه‌تێکه‌ مرۆف ده‌بیته‌ به‌ ده‌ستی خۆى بیته‌اشیه‌ت و شیوه‌ی بداتنه‌ و
 بیخاته‌ جێگای خۆى، ئیده‌ی به‌ نه‌ندازه‌ی جیاوازی مرۆفه‌کان، عه‌شقیش
 په‌نگی جیاوازی هه‌یه‌. غزەلنوس دواى نێرگه‌ز فورات له‌و پاستیه‌
 تیده‌گات، عاشق نه‌و که‌سه‌ نیه‌ که مه‌عشوقه‌ی خۆشه‌ده‌وێت، هه‌موو
 ئاده‌میزادێک ده‌توانیه‌ت یه‌کیکی دی خۆشبویت، هه‌موو مرۆفێک ده‌شیه‌ت
 بۆماوه‌یه‌ک عاشق بیته‌، هه‌تا ترسناکترین مرۆفه‌کان ده‌شیه‌ت جارێک
 له‌ جاران عاشق بووبن. گرنگ نه‌وه‌یه‌ له‌ عه‌شقی یاره‌وه‌ چۆن به‌ره‌و
 عه‌شقی نه‌یار ده‌گه‌ڕێته‌وه‌. گرنگ له‌ مه‌حه‌به‌ته‌دا نه‌وه‌ نیه‌ مرۆف چۆن
 ده‌یه‌به‌خشیه‌ت به‌ یه‌کیک، گرنگ نه‌وه‌یه‌ چۆن دابه‌شیده‌گات، عه‌شق وه‌ک
 جۆگه‌له‌یه‌ک وایه‌ گرنگ نیه‌ تا بنی دره‌ختێک پایکیشیه‌ت، گرنگ نه‌وه‌یه‌
 وه‌ک خه‌تێک به‌ ژێر هه‌زاران داردا بیه‌یه‌ت، به‌ ناو ده‌یان پێچ و به‌ره‌و
 هه‌زاران گیای په‌شمورده‌ و پوه‌و چه‌ندین گۆلى سیس پایکیشیه‌ت، مه‌رج
 نیه‌ هه‌موو دره‌ختێک بزانیه‌ت چۆن ئاوى عه‌شق ده‌خواته‌وه‌ و هه‌موو
 گۆلێک بزانیه‌ت به‌ خۆشه‌ویستی بکریته‌وه‌. غزەلنوس له‌و باوه‌رهدا
 بوو که په‌یه‌نده‌ی نیوان نه‌و و مه‌لای سوخته‌ وه‌ک په‌یه‌نده‌ی نیوان
 گۆلێک وایه‌ که تۆوی نه‌فینى هه‌لگرتوه‌ له‌گه‌ڵ بایه‌کدا که نه‌و تۆوه‌
 به‌ زه‌ویدا ده‌بات. سوخته‌ نه‌و باغه‌ گه‌وره‌یه‌ بوو که بێشوما تۆوی
 غه‌زه‌لی دروستده‌کرد و به‌همه‌ن ناسر نه‌و بایه‌بوو که ده‌بایه‌ نه‌و تۆوانه‌
 هه‌لگریته‌ و به‌دونیادا په‌خشیانبکاته‌وه‌. نه‌و پۆژه‌ی نێرگه‌ز فورات له‌به‌ر
 شته‌گه‌لیک که سه‌ر به‌ باغی عه‌شق نه‌بوون، دلای غزەلنوسی شکاند و

عاتیفه‌ی بیمارکرد، تیگه‌یشت، نه‌و ناتوانیت بایه‌کی شیت بیت، ناتوانیت گهرده‌لولویک بیت بی هق و بی پرسیار عه‌شق په‌خشان و ته‌خشان بکات. له‌و پژه‌وه غه‌زنلوس، مه‌لای سوخته‌ی وهک نه‌قلیدسی موحیبه‌ت ته‌ماشاده‌کرد که له‌هه‌موو کتیه‌کانیدا بیردژه‌کانی عه‌شقی نویسه‌، نه‌و بیردژه‌ زورانه‌ی گزسه‌ جیاوازه‌کانی پوچی نینسانی تیدا پیاوه و هیله‌ نالژه‌کانی ده‌رونی تیدا نه‌خشکرده‌. خوشی به‌و نه‌ندازاره ده‌زانی که ده‌بیت ده‌ستپیکات و شاریکی پر شوری موحیبه‌ت له‌و بیردژانه‌ دروستبکات. به‌لام نه‌یده‌زانی چون ده‌ست پیکات، گهر نه‌و بایه و ده‌بی تووی موحیبه‌ت هه‌لگریت، چون ده‌بیت هه‌لیبگریت و له‌ کیس دنیای نه‌دات؟ گهر نه‌و نه‌ندازاره و ده‌یه‌ویت شاری موحیبه‌ت دروستبکات، ده‌بیت له‌ ژیر چ ناسمانیک و له‌ چ پارچه‌ زه‌ویه‌که‌وه ده‌ست پیکات؟. نیرگز فورات که ژیانیکی کورت و په‌یوه‌ندییه‌کی تیپه‌ر و زوومردی له‌گه‌لدا دروستکرد، هه‌ر زوو ناشکراوو که دره‌ختیک نییه‌ عه‌شق گه‌ش‌ی پیدات، زه‌ویه‌ک نییه‌ غه‌زنلوس ده‌روازه‌ی نه‌و شاره‌ی پیدروستبکات. غه‌زنلوس سالانیک دواتر که ته‌واوی گورانکارییه‌ پوچییه‌کانی خوی بو ماجیدی گول سولاف باسده‌کرد ده‌یگووت «من دواي نوشوستی یه‌که‌م عه‌شقم تیگه‌یستم، من مه‌لای سوخته‌نیم له‌ خه‌لوه‌ته‌ نه‌به‌دیه‌که‌ی خویدا، به‌لکو سوخته‌م که دیته‌ده‌ری بو دنیا، سوخته‌م که قاچ و ده‌ست په‌یدا ده‌کات و له‌م دنیایه‌دا ده‌گهریت».

غه‌زنلوس باوه‌پی وابوو نه‌گهرچی عه‌شق به‌بی خه‌یال نه‌کرده و نه‌شیاوه، به‌هه‌مان شیوه‌ش خه‌یال به‌بی عه‌شق ترسناک و کوشنده‌یه‌.

که‌س به‌ دروستی نازانیت، کی یه‌که‌مجار قاچی به‌همه‌ن ناسری بو

ناو ئه و یانه ی مه ی و شه را بنۆشینه پاکیشا، کئ به هه مه نی کرد به
 کپیری کۆپی شه وانه ی ئه و مامۆستا و فه رمان به ره بچوکانه که وێستگی
 سه ره تای سه فه ری دوو رو درێژی غه زه لنوس بوو به جیهاندا. غه زه لنوس
 دوا ی جیا بونه وه ی له نیرگز فورات له گه ل هاورپیه کی چکۆلانه دا که
 سمیلکی ره شی قۆقز و لووتیکی چکۆلانه و جووتیک چاوی زه ردی
 هه بوو ئیواران له و یانانه دا ده رده که وت. له گه نجیکی بیته زموون ده چوو،
 بیه ویت شوینیکی له ریزی ئه وانه دا هه بیته که خۆیان به دانا و زانای
 هه موو شتیک ده زانن. غه زه لنوس هه ر ده بایه له وێوه ده ست پێکات، له
 جیهانی ئه و مرقفه بیثومید و بچوکانه وه که ژانیان مه سته و دیسانه وه
 مه سته و هه میشه مه سته بوو. یه که مین قه سیده ی ناو غه زه لیا ته کانی
 سوخته ی بو ئه و پیاوه مه ستانه خوینده وه. سه ره تا چند شه وێکی
 بیده نگی له و یانه یه دا برده سه ر، دوا جار شه وێکی باران له ژێر کاریگه ری
 ده نگی لیژمه و بۆنی شه را بدا که وته سه ر هه وای خویندنه وه ی یه کێک
 له غه زه له کان. که ده سته به ئیلقای چند به یته یه که م کرد، یا وه ره
 چکۆلانه و سه رزل و سمیل په شه که ی باوه ری نه ده کرد به هه من شیعی
 وه ها سه یر و نازک بزانیته، قه سیده کانی هۆشی ده هی نایه وه بهر مردوو،
 هه سته وه ها له و مه ستانه دا ده گی را ده یخسته نه سه ر جوړه خه یالێک
 پیشتر تامیان نه کرد بوو. ئه و شه وه باران به جوړیکی شیتانه ده باری،
 غه زه لنوس قه سیده کانی ده خوینده وه و پیاوه بیکه س و مه سته کانی شه و
 بالیان ده گرت، وه که ئه وه ی بفرن له گه ل وشه کاندایه که ل ده بوون و
 ده ستیان ده جو لاند، ئه ویش به وینه ی سه ره پویه کی بیهۆش که خۆشی
 له ده رخسته نی مه سته و شیتیتی خۆی ببینیته، وه که یه کێک چاکه تی
 و یقار دا که نیته و تو پیداته ژیرپی، به هه موو هاوار و نالینی ناو غه زه له
 ناگرینه کانه وه هۆلی گه رمی یانه که ی جیده هیشت و بیهۆ، بیته وه ی
 که س له حیکمه تی ئه م شیتیه تیگات، پایده کرده ناو چیمه نی

حه وشه که وه بۆ بهر باران. عومریک بوو حه زیده کرد شیتی خوی له بهر باراندا تاقیبکاته وه. ئیستا شه وی پاکیشانی مهستی و بیهوشی بوو تا نه وپه پری، ده یویست له ژیر ئه م باراندا قه سیده کانی خوی بخوینیته وه و ته ماشابکات چۆن وشه کانی خه لک مه سته که ن. یاوه ره سمیل په شه که ی یه که مین که س بوو بۆ ژیر په هیلله و توفانی شه و دوایکه وت، به لام دهنگی غه زه لنوس هیدی هیدی هه موو مه سته کانی پاکیشا، نه وانه ش که هیشتا که میک هوش و وبقاریان مابوو خویان نه گرت و به ره و ژیر بارانه که دوایکه وتن. مه سته کانی نه و شه وه، نه و پیاوانه ی قه سیده کان خستبوونیه سه ره وه ای عه شقیک که له نه زه له وه خودا له دلایاندا خه واندبویی، له ژیر بارانه که دا مه ستانه دوا ی نه و دهنگه گر و پر عه شقه ی نه و گه نجه ته ره که وتبوون که جوړه کلاسیکیاتیکی ده خویند که سیان نه یانبیستبوو، که س به ته واوه تی نازانیت کامه له و فره مانبه ره مه ست و موچه خوړه هه ژارانه دهنگی به رزکرده وه و هاواریکرد «غه زه لنوس به رده وام به، به رده وام به، من ئاماده م هه موو شه و تا هه له اتنی سوږ له ژیر باراندا بوه ستم و گویت لیږگرم».

نه و یه که مجار بوو مه خلوقیک به هه من ناسر به «غه زه لنوس» بانگبکات. پشتر هه تا به هه من ناسر خووشی ناوی غه زه لنوسی نه بیستبوو. ئیدی له و شه وه که س نه پیرسی ناوی ئه م کوپه شه یدایه چیه که به حریک له کلاسیکیات له سینه یایه تی، له و بهر بارانه دا به هه من ناسر مرد و غه زه لنوس له دایک بوو. له و پوژه وه به «غه زه لنوس» ناسرا و به و ناوه وه بانگیانده کرد، له گه ل تپه پینی کات و به سه رچوونی زه مانیشدا ناوی راسته قینه ی خوی بوو به جوړه یادگاریکی کۆن و شیوه میژویه کی دیرین که خوی نه بیت که س یادی نه مابوو. ده بیت بلتین که به هه من ناسر کاتیک نه وه ی قه بوولکرد فره مانبه ره شه ونشین و موچه خوړه شه راپه رست و ماموستا مه یزه ده کان به غه زه لنوس بانگییکه ن له قوولایی

دلیدا دلنیا بو، ئه و ده رکه و ته یه کی دیکه ی مه لای سوخته یه . له و پۆژه وه ی
له و ژوره ته لیسماوییه ی عه شق هاته ده ری، دلنیا بو مه لای سوخته به
هه موو هیژ و تینوتاوی خۆیه وه له ژیر پیستی ئه ودا جیگژیرووه، ئه و
شه ش ساله ش که له گه ل قه سیده کاندایا، به جۆریک له وشه کان و
به یته کاندایا ونبوو، خۆی ته نیا وه ک پاسه وانی خه زنه نوسراوه کانی مه لا
نه ده بینی، به لکو خۆی به هه لگری پۆحیانه تی ئه و ده زانی. ئه و کوپی
مه لای سوخته نه بوو، ئه و خودی مه لای سوخته بوو، ئه و کوپی به هاریانو
نه بوو، به لکو خودی به هاریانو بوو.

له پیزی ئه و موچه خۆرانه دا که سانیکی لیژان و شاره زا له کلاسیکیاتدا
هه بوو که ئه و قه سیده سه یرانه خستنییه سه ر خولیای دۆزینه وه ی
نوسه ری پاسته قینه ی ئه و به یتانه . له کتیبخانه کۆن و له به یازه دپاوه
دیینه کاندایا که وتنه پشکنین و هه چیان ده ست نه که وت، دواتر یه ک
دوو نمونه ی قه سیده کان که وت به ده ستی ئه و دکتۆرانه ی زانکو که
ئیدیعیای شاره زا بوونیان له کلاسیکیاتدا ده کرد، ئه وانیش شتیکی پۆشنیان
لیده رنه هیئا و قسه یه کی پوونیان ده رباره ی نه بوو. که س باوه پی نه ده کرد
ئه و شاکاره قوولانه ده ستکردی گه نجیکی وه هابییت، هه موو خۆیان
ده جه پاند له به یازیکدا، له جیگایه کدا سه رچاوه کانی بدۆزنه وه . به لام
هه رچییه ک بییت، ئه و شه وه غزه له لوسو گۆپی بو ئه و پۆحه ئاواره یه ی
ئیرسی عاشقه خه یالیه کانی به زه ویدا ده گیپا. له و یانه چکۆلانه یه ی
فه رمانبه راندا، شه و دوا ی شه و هه مووانی مه ستده کرد. ئه و موچه خۆره
به سته زمانانه له غزه له کانی ئه ودا به خه یال ئه و سه رزه مینی عه شقه
ده ژیان که به راستی نه یان بینیبوو. یه که مین گوئیگران و عاشقانی ئه و
غزه له سیه راویانه، ئه و سه رخۆش و عاره قخۆرانه بوون که خیزان و دایک
و باوک نه فره تیان لیکردبوون، ژنه کانیا ن بیترخ و هه یچ ته ماشایانده کردن،

مندالّه کانیان لیئانده ترسان و قیزیان له بۆنیان ده هاته وه، شه وان که به بۆینباخه خوار و ده مه لیکاری و چاوه گیزه کانیانه وه ده گه پانه وه بۆ مائی، هه مووان وه که جانه وه ریک سهیریانده کردن که شایسته ی پیز نیین. به لام له نیتو نه و مه مخلوقه نه فرهت لیگراوانه دا بوونه وه ری نه وتو جوان هه بوو که غه زه لنوسیان سه رسامکرد، نه و ماوه که مه ی نه و له گه ل پیاهه مه سه ته کانداه بریدییه سه ر، سه ره تای مامه له کردنی ئالۆز و پرکیشیه ی غه زه لنوس بوو له گه ل وینه بیتشوماره کانی موقدا. زۆریه ی نه و فره مانبه ره چاکه تخوار و پیش هاتوو و ددان زهردانه، زۆریه ی نه و پیاهه شیواو و ناریک و نه لکهولیکانه که به پوخسار و بۆن و دهنگ له مه مخلوقاتیه ترسناک ده چوون، له ناوه وه موقی ئاومید و زولم لیگراو و شکستبوون که بچوکتیرین غه زه له ده یخستنه جۆش و که مترین سۆز ده یخستنه گریان.

له پۆژگاری شه پی هه شت سالی ئیراندا «نه و شه پی پوخساری جیهانی بۆ هه تاهه تایه گۆپی»، غه زه لنوس کوپ و کوپوونه وه به ناویانگه کانی خوی گپرا و گه شته به ناویانگه کانی خوی نه جامدا، له و کوپانه دا غه زه له کانی مه لای سوخته ی ده خوینده وه. کاریگه ری شیعه ره کان به جۆریک بوو خه لکی له هۆش ده برد. وه که یه کیک له گه و ره ترین غه زه لنوسانی گه و ره ی میژوو، ناو و ناویانگی به نیتو خه یالبازان و شیعه ردۆستاندا پۆیشت. له و کوپانه وه په یوه ندی به پۆحه به ره خه یالپییه کانه وه دروستکرد، سهیری لیده هات نه و هه موو پۆحه خه یالپه روه ره له و شاره ناچیز و ناشاده دا هه بیت، به دیوانه کانی غه زه له وه ده چووه سه ر سه کۆکان و غه زه له سیه راوییه کانی ده خوینده وه، شیعه ره کان توانای عه شق و خه یالپان له موقدا بینه ندازه گه و ره ده کرد، له سه ر هه ر سه کۆیه که داده به زی، گه نه چ و پیره خه یالپه روه ره کان گه مارۆیانده دا، نه و که سانه ده وریان ده گرت که

ته نیا دوی بیستنی نهو شیعرانه تیډه گیشتن عاشقن، نهوانه ی شیعره کان به جوریک مه ستیده کردن دهم و ده ست ناماده بوون تیشوو بو سه فیری خه یال ناماده بکه ن و به رهو سر زه مینی په نهان بریون و نه گه پرنه وه . له و کورانه وه، جه معیه تی عاشقه خه یالیه کانی ناسی، نهو مروفانه ی سهرتاپا عه شقبوون به لام مه عشوقه یان نه ده دوزیه وه . هیچ شوینیک له دونیادا به نه ندازه ی نهو شاره عاشقی بی مه عشوقی تیډانه بوو، نهو مروفانه ی مه ستیاند ه کرد توانایه کی بیسنووری عه شقیان تیډایه، به لام هیچ مروفیک لیبیان وه رناگریت و که س پیوستی به میهر و مه حبه تی نهوان نییه . یانه ی ده نگخوشه سیحراویه کانی ناسی، نهوانه ی کاتیک گورانیان ده چری ته وای شته حه قیقیه کان ده بوون به سیهر و له بری نهوان زهوی تر و خهونی تر و نیگاری تر له خه یالدا سه وزده بوو. عاشقه نه به دیه کانی ناسی که مردن و خوشه ویستیان له هاوکیشه یه کی سه یردا پیکه وه گریډه دا، بووه هاوپی راوچی پلنگه خه یالیه کان، بووه دوستی نهو ماسیگره خه یالیا نه ی دوی ماسیه کی سه وز که وتبوون که هیچ توپیک ی ناسای نه یده توانی راویکات، له هه موو شوینیک غزه له کانی خوی ده خوینده وه، له جه نگه له کاندا، له دارستانه دووره کاندا، له سر به له مه کان، له ناو جووتیاره کاندا. له هر شوینیکیش نهو غزه لی خوی چریبیت، له مپر و نه سته نگه سه خته کانی به ردهم خه یال شکاون و مروفه کان شتگه لیکیان بینیه که پیشتر نااشناو و نه بینراویوه . به هیزی نهو قافییه سیحراویانه، به هیزی نهو وشانه، ماسیگره کان ناسانتر به پروی نای خه یالدا ده پویشتن، کوچه نه نییه کانی دارستان پتر پوناک ده بوونه وه . هر پوخله به ریک گوپی له غزه له کان ده بوو، وهک نامه یه کی نهینی و نامارزه یهک له قه ده ره وه تیډه گیشته، وهک نه وه ی خه یالی ناو نهو قه سیدانه بانگه وازیکی خودایی و نیلهامیکی ناسمانی بیت به تایبته بو نهو هاتبیته خوار. له سالانی شه پدا غزه لنوس شاره

و شار و کوچه و کوچه گه‌را، نیشی نه‌وه بوو پوخله‌به‌ره خه‌یالیه‌کان بدوژیتنه‌وه، نه‌وه مروّفانه‌ی له دونیای پاستیدا هیچیان چنگ نه‌ده‌که‌وت و نیدی به‌ره‌و زهریای بیسنووری خه‌یال ده‌پویشتن. توپژیکی گه‌ورده‌ی له نیوان نه‌وه مروّفه سه‌یرانه‌دا دروستکرد، زه‌وی و زه‌مانه جیاواز و پارچه‌پارچه‌کانی خه‌یالی له‌یه‌ک نزیک‌کرده‌وه، هه‌ندیجار ده‌یویست هه‌موو سه‌ر زه‌مین خه‌یالیه‌کان بدات له‌یه‌ک، دارستانه خه‌یالیه‌کان و باغه خه‌یالیه‌کان بکات به‌یه‌ک هه‌ریم، جوپیاره چکوله‌کانی خه‌یال بخاته سه‌ر یه‌ک و پوباری نه‌فسانه‌ییان لیدروستبکات. خه‌یال له‌و سه‌ر زه‌مین‌ده‌دا، کومه‌لیک هه‌ریمی په‌رته‌وازه و جیاواز و دوور له‌یه‌ک‌بوو، پریوو له‌ترس، له‌کوچه‌ی تاریک و نه‌دوژاوه، له‌خواستی نه‌ینی که‌غریزه‌په‌شه‌کانی مروّف ده‌یانجولاند، نه‌وه ویستی بیانگوریتنه سه‌ر پینگایه‌کی کراوه و ناکوئا بو هه‌موو نه‌وانه‌ی ده‌یانه‌ویت بیسنوور به‌خه‌یال‌دا سه‌ه‌ریکه‌ن. قه‌سیده خه‌یالیه‌کانی مه‌لای سوخته وه‌ک چرای سه‌ر مناره‌یه‌کی به‌ر ده‌ریا وه‌هابوو، که‌له هه‌موو زه‌مین و زه‌مانیکه‌وه که‌شتی راده‌کیشا، شه‌وقیکی هیئند به‌تینی هه‌بوو، پوخله‌به‌ره خه‌یالیه‌خه‌وتروه‌کانی له‌قوولاییه هه‌ره دوور و تاریکه‌کاندا له‌خه‌وه‌لده‌ستان. به‌لام ده‌بیئت بلّیین، مروّف گه‌ر خوئی دلّیکی پر خه‌یالی نه‌بایه له‌غزه‌لنوس تیئنه‌ده‌گه‌یششت، غزه‌له‌کانی نه‌وه‌ت‌نیا کاتیک هیژ و ناسه‌واریان ده‌رده‌که‌وت که‌پوخله‌به‌رژکی خه‌یالی ده‌بییستن.

له‌و ده‌ور و زه‌مانه‌وه غزه‌لنوس وه‌ک پیاویکی ریشن، به‌قژیکی لوول و ده‌رویشناساوه، به‌ده‌ستی‌ک جلی زه‌یتونی کاله‌وه، به‌هه‌گبه‌یه‌که‌وه که‌هه‌ندی‌ک کۆپی دیوانه‌کانی غزه‌لی تیدابوو ده‌گه‌را. له‌سه‌ر سنووره‌کان تیکه‌ل به‌به‌تالیوونی نه‌وه‌پیشمه‌رگه خه‌یالیانه بوو که‌بو کوردستانیکی خه‌یالی شه‌پرانده‌کرد، کوردستانیک ته‌نیا له‌خه‌وه سه‌یر و پوناکه‌کانی نه‌واندا هه‌بوو، نه‌وه‌شه‌هیده غه‌مگین و خه‌یالیانه‌ی ناسی که‌بو باغیک

دەگەر پان ئاشتى و ئاسوودەییەکی ئەبەدى تێداییت. شیعری بۆ ئەو باغەوانانە خوێندەووە کە درەختەکانیان میووەی پێ پۆشنایی دەگرت، هەموو ئەو پۆخەبەرانی ئەو لەو گەشتانەدا ناسینی، کەسانیک بوون وەک خۆی، نیوەیان لە حەقیقەت و نیوەیان لە خەیاڵ دروست بوویوو. غەزەلنوس پۆژیک بە دەم غەزەل خوێندنەووە گەیشتە دەشت و تەلانیکی سەوز، وەک دەرویشی دەرووزەمانە دوورەکان، گۆپالیکى درێژی پێبوو، بە خۆی و هەگبەیهکی کۆنەووە بە پێگادا دەپۆشت، پێشی تا سەر سنگی هاتبوو، قژیکى لوول و قەترانی تاسەر شانی بەردابووەو. لە ناکاو ژنیکی بەتەمەن هاتە سەر پێگای و گووتی « ھا غەزەلنوس بۆ کوێ دەچیت؟ »، غەزەلنوس بە دەستووری پالەوانی ناو حیکایەتە ئەفسانەییە کۆنەکان گووتی « داپیرە، چۆن دەزانیت ناوم غەزەلنوسە ئاوماش دەزانیت بۆ کوێ دەچم ». پیریژنە کە گووتی « کەواتە دوامکەووە، ژنیکی هەیه ئیحتیاجی بە هاو دەستی تۆیە ». غەزەلنوس چوار شەو و چوار پۆژ بە بێدەنگ دواى ئەو داپیرەیه کەوت. بە خاکی گەلیک سارد و بەسەر زەمینی زۆر گەرمدا پابوردن، بە باغی گەلیک سەوز و بە چیمەنى زۆر پەژمورده و بێئاودا تێپەڕین، بە گونددا پابوردن نوقمى وشکەسالى بوو، بە ئاوەدانى بە خوڕەم و پڕپێزیشدا گوزەریانکرد. دواچار گەیشتنە گوندیکى زۆر بێدەنگ و فەرامۆشکراو، گوندە کە تەنیا لە چەند مالىکی چکۆلانە و نزم و داڕوخاو پیکهاتبوو. لە یەکیک لەو مالانەدا غەزەلنوس ژنیکی چکۆلانە و نەخۆشى بینی لەسەر جیگایەکی چکۆلانە و پەرسووت کەوتبوو. دۆشەکیکی دراپا، لیفەیک بە مەتیلەیکى بۆر و سەرىنیک لە سوورمەى مۆر و هەلۆهشاو، هەموو شتیک سارد و کۆن و بێرەو نەق دەینواند، پیریژنە کە گووتی « تۆم هێناو بۆ کۆمەکی ئەم ژنە. ئەمە زەستانیکى نەخۆشە، پەنگ و پووی دیارە کە دەمریت. هەفتەیکە مەدالیکى زۆلى بوو، برازای منە، باوکی دەمیکە ئەمری

خوای جیپیناوه، خوشکیکی بهشویی ههیه، میردهکهی بزانیت ئه ویشی پیوه ده کوژیئت، ههوت پۆژه کوپکی بووه، بهرله وهی بمریت ویستی تۆ ببینیت، له ترسی خوشکه کهی نه بوایه، سه رشینی وام نه ده گرتنه خۆم، قه حبهی وا».

نافره تیکی گهنج بوو، ئاسه واری جوانیه کی مردوو به پوخسارییه وه بوو، جوانیه که له وانهی ژیا نی سهخت و کاره ساتی له ناکاو ده یانکوژیئت. گهرچی جلی کیژیکی گونده کی له بهردابوو، به لام خانمکی کی ساسی شاری بوو، پهنگی به جوژیکی ترسناک زهردبوو بوو، له ژیر لیفه کهیه وه سه ری ده رهینا و سه رسامانه گووتی «غه زه لنوس تۆ لیژه ییت، تۆ لیژه ییت، چۆن لیژه ییت؟». وا قسه یکرد وهک ئه وهی زۆر له میژیئت غه زه لنوس بناسیئت. له سه ره خۆ و به زه حمه تیکی زۆره وه خۆی له جیگا که راستکرده وه و گووتی «له و باوه په دا نه بووم پۆژیک له پۆژان بتبینمه وه». غه زه لنوس به وردی سه بیرکرد، جگه له ژنکی نه خووش و په نگه زهرد که هیوای ژیا نی لیئا کریت هیچی دیکه ی تیا نه بینی، به ئه ندازه یه که لاوازیوو ئیسکه کانی په نجه و مه چه کی یه که یه که ده ژمیردران، گووتی «خانم تۆ ئیجگار نه خووشییت، ده بیئت بته یین بۆ بیمارستان، بۆ لای پزشکیک، بۆ له م ژوو ره تاریکه دا که وتوو ییت؟». که چه که به زه حمه ت هه ناسه ی بۆ ده درا. به هیمنی وه لامی غه زه لنوسی دایه وه «نا، ناکریت، ناتوانم بچم بۆ خه سه تخانه، نامه ویئت پزشکیک ببینم، من که سیکی مردوم، دل نیام». غه زه لنوس گووتی «چۆن دل نیاییت، چۆن، هیچ که سیک ناییت ئاسان ته سلیمی مردن بیئت. تا تۆ ده ژیت و هه ناسه ده ده ییت شتیکی نییه ناوی مردن بیئت». که چه که به جوژیکی سه یر ده له رزی، وهک چه ندین پۆژ نانی نه خوارد بیئت لاواز و بیگیان ده یینواند. به که ساسی گووتی «غه زه لنوس پیتم خووش بوو هاتییت، له و بپوایه دا نه بووم پورم بتدۆژیته وه، من دوو

سَالْ لەو ەو ەبەر لە کۆپێکدا گویم لە غەزەلەکانی تۆبۆ، ئەو غەزەلانەى
تۆ ژيانى منيان گۆرێ. غەزەلنوس ەک سەبرى ئەو قسانەى نەبێت
وە لامیدایەو «تۆ زۆر نەخۆشیت، زۆر، دەبێت بچیت بۆ لای پزیشک،
هیچ قسەیک نەکەیت، ەستیت و من بقبەم بۆ لای پزیشک». کچەکە
گووتى «دەتەوێت ئابرووی ەموو خزمەکان و خوشکەکانم بەریت،
ئەوکات ەموو دونیا دەزانیت من مندالێکی بێباوکم بوو، مندالێک
باوکى نییە، دوائەو من بپۆم بۆلای پزیشک و نەپۆم ەەر مردوم.
غەزەلنوس، من مردوم، من شوینێکم لەم دونیایەدا نەماو، گەر زیاتر
بژیم نازانم چیبکەم، تاکە ئومیدێکم ئەو ەپەناگایەکی باش بۆ کۆرپەکەم
بدۆزمەو». غەزەلنوس بە ناپەختییەو، پرچە دەرویشانەکەى بادا و
گووتى «تۆ دەلێیت چى، چۆن دەبێت وا قسەبکەیت، چۆن دەبێت وەها
حورمەتى ژيانى خۆت بگریت. نابێت وا بلێیت، من دەتوانم باوکى ئەو
مندالە بدۆزمەو، بیدۆزمەو و وابکات مندالەکەى خۆى بەخۆبکات،
وابکەم خۆى چاکبکات و تۆ بهێنیت و پێکەو بژین». ژنەکە کەمێک
پالینا بە سەرىنە مۆرەکەو و گووتى «غەزەلنوس من چەندین پۆژە
مردوم، بەلام نەمویست دونیا جێبهێلیم، بۆ ئەو ەى تۆ ببینم، هیچ
کەس ناتوانیت باوکى ئەو مندالە بدۆزیتەو، هیچ کەس، لەبەرئەو ەى
من لەگەڵ یەکیکدا دروستمکردووە کە ئاگای لى نییە، لەگەڵ کەسیکدا
لە خەيالدا لەگەڵیدا خەوتووم، تەنیا لە خەيالدا، ئەو ئاگادار نییە. من
و ئەو سێ سالی یەکترمان خۆشویست، بەلام پێکەو نەخەوتین، قەت
پەنجەمان بەر پەنجەى یەکترى نەکەوت. من سویندت بۆ دەخۆم کە
پێکەو نەخەوتوین، بەلام کەس باو ەرم پێناکات، من ەموو شەویک
بە خەيال لەگەڵیدا بووم، ەموو شەویک، ئەم کۆرپە بەر ەمى خەيالێ
من، من غەزەلەکانى تۆم دەخویندەو و بیرم لەو کۆرپە دەکردەو،
ەموو شەویک بەر لەو ەى بخەوم ئەو غەزەلانەم دەخویندەو، من زیاد

له ههفتهیه که مردوم، دهستم لیڤده، من وهک ئاسن ساردم، گهر بمبهیت
بۆ لای پزیشکه کان دهبیته گالته جار، تیده گهیت، من ئیستا لاشهیه کم
حهوت پۆزه مالاوایم له دونیا کردوه».

غزه لنوس دهستی دا له دهستی کچه که، لاشهیه کی سارد و بیخوین
بوو. وهک باوه پنه کات گووتی «تۆ مندالیکت بووه خۆشه ویستی
دروستیکردوه، عه شقیکی گه وره دروستیکردوه. خانم تۆ ژنیکى مه زنیته
ده توانیته شورای موعیزه بشکینیت». کچه که سهیری غزه لنوسی کرد
و سهیری نزیک کردوه و گووتی «ئو غزه لانه واده کن مرۆف شیتبیت،
مه دهوشانه عاشق بیت. غزه لنوس له م دونیا گه وره یه دا ته نیا تۆ تیده گهیت
من باسی چیده که م، ته نیا تۆ ده توانیت ئو منداله به ختوبکه یته،
ئو مندالی غزه له، ئو مندالی تویه، نابیت جیببیلایت». دهنگی
ژنه که پارانه وهیه کی قوولی تیدابوو، نهیده زانی ئو خانمه به راستی
یان ههردووکیان له خهوندان، نهیده زانی ئاخۆ ئو خۆیه تی تیکه ل
به خهونی ئو ژنه بووه، یاخود ئو ژنه یه هاووته خهونی ئو، به لام
دلنیاوو به کیکیان له دونیای حهقیقهت و ئه ویتریان له دونیای خه یالدان.
غزه لنوس گووتی «به لام خانم من ده توانم چی بۆ ئو منداله بکه م،
چی؟». کچه که به غه مگینی گووتی «نازانم، به لام گهر تۆ ئو منداله
هه لئه گریته وه ده مریت، له تۆ زیاتر هیچ که سیکی نییه، نه باوکی هیه
نه دایک، ئه م پیریژنه ئو زه حمه ته ی کیشا و هات به دوای تۆدا تا
تۆ ئو منداله ی له کۆلبکه یته وه. من چوار مانگه له شار پامکردوه و
هاووم بۆ لای ئو... چوار مانگه». غزه لنوس گووتی «ئو له هه ر
که س باشتر ده توانیت منداله که به ختوبکات، من ده توانم کومه کیبکه م،
دلنیا به من کومه کیده که م». کچه که چپاندی «بیده نگ به، بیده نگ،
گهر بزانیته تۆ منداله که نابهیت ده خنکینیت، تیده گهیت، بیده نگ بیت
باشتره، من ههفتهیه که شیرى مردوو به و کورپه ده ده م، شیریکى خه یالی

لەم مەمکە بێرۆحەم بۆ ئەوێ بژی. ئیستا بزانییت، تۆ ئەو کورپەت ناوێت دەیکوژیت، ئەمشەو دەیخنکێنیت و دەینێژیت، ئەو پورمە، چوار مانگە دەیهوێت من بکوژیت، تێدەگەیت، ئەو کورپە ببە و بپۆ. تێدەگەیت ببە و بپۆ». غەزەلنوس، جاریکی دی دەستی لە دەستی ئەو کچەدا و بە ئەسپایی گووتی «تۆ بە پاستی مردوویت، هەست بە تریە ی دڵت ناکەم، هەستی پێناکەم». کچەکە دەستی پاکیشا و گووتی «غەزەلنوس وەرە گوێ لە دڵم بگرە، وەرە و گوێی لێبگرە». غەزەلنوس سەری نا بە سنگی ئەو کیزەووە و هاواریکرد «خوای گەرە، خانم تۆ جەستە یەکی سارد و سرپیت، سارد و سڤ». کچەکە بە کەمێک تورپەییەو گووتی «پێویستە ئەو مندالە پزگاریکەیت، ئەو مندالە چاوەروانی تۆیە، تێناگەم بۆ لەو تێناگەیت. دوانەووە تۆ دەبییت ئەو مندالە ببینییت، دەبییت ببینییت، پورئ پورئ، پورئ». بە دەنگێکی زۆر بەرز کە لە دەنگی مردوو نەدەچوو، بانگی لە پیریژنە کە کرد. داپیرە مەرج و مۆنە کە وەک ئەوێ گوێی لە هەموو قەسەکان بوو بییت بە خوێ و مەلۆتکە یەکی بچووکەو هاتە ژوورئ، مندالە کە ی خستە باوەشی ئافەرەتە کە و گووتی «مندالە کە ت بگرە، برسییەتی. داپژێی بۆ چ دایکێکت، کورپە کە برسییەتی». مندالێکی چکۆلانی فریشتە پەنگ بوو، پێستیکی سپی و جووتئ چاوی چکۆلانی و قزێکی نەرم. بە پێچەوانەی دایکە کەو لە مندالێکی برسی و ماندوو نەدەچوو، پێدەچوو هەر ئیستا لە رۆبارێکی پاکدا شوێرابییت. غەزەلنوس کە بینی لە دڵی خۆیدا گووتی «وادیارە لە باغیکی سىحراوییهو هاتووە». کە گرتی بە دەستییهو هەستیکی سەیری هەبوو، وەک ئەوێ ئەو ساتە ژیا بییت، وەک ئەوێ پێشتر بە جۆرە ساتیکی وەها دا رابوردییت، وەک وشەکانی مەلای هاجەر لە ناکاو بگەرێنەو خەیاڵی و لە پۆچیدا دووبارە بدرەوشێنەو. بە پەلە مەلۆتکە کە کردووە، ویستی بە پووتی تەماشایبکات، ویستی دەست لە پێستە سپی و ناسک و سىحراوییه کە ی

بدات. لهو كاته دا سنگى مندالەكەى بينى، موچرکىكى قوول و تهزويهكى سارد به گيانيدا تيپه پى، نه ده يزانى هه له يه يا پيشكه و پيشكهى چاو، راسته يان خه يالايكه زادهى ماندوو بوونىكى زور و كه مخوراكييه كى دريژه، به لام به پوشتى ده يتوانى بيبينيت، به پوشتى. به يتيك شيعر كه وهك برينيكى قوول له سهر سنگى نهو كورپه يه هه لكه نرابوو:

ئهى تيفلى رهش، ئه تو گول بسوووت نه من سووت
ئهى ناتيجى غه زهل، له من عه شق و له تو پروت
تو به رهه مى شمشالى خه يالى، به رهه مى ئه نغامى وجود
زاهير به وهكو باغ و دهركه وه وهكو ياقووت

ژنه گه نه كه ئاگادارى سهر سوپمان و حه په سانى غه زه لنوس بوو، سه يريگرد و گووتى « ئيستا ده بينيت، نه مه براى تو يه، براى تو. به لام تو ده ته وييت فريى بدهيت. نه مه له تو وه نزيكه، له تو وه نزيكه، چه ند خووت له خوته وه نزيكيت، هينده له تو وه نزيكه ». غه زه لنوس بو ئيستىك وهك تاساو وابوو، وهك نه وهى دونيا له ده وري خول بخوات، وهك كووى شته كانى چوارده وري بووخين، گيژ و سهراسيمه سه يريى نه و نافره ته نه خو شهى كرد و هيچى نه گووت. ژنه گه نه كه مندالەكەى له ده ست غه زه لنوس وهرگرت و ده ستىگرد به پيچانه وهى مه لوته كه و گووتى « ئيستا تيده گه يت، تو به ته نها نيت، ده بينيت خه لكانيكى تر هه ن خه يال و غه زهل تيكه لاوى هه موو ژيانيان بووه، له وانه يه تو نه تدبييت، به لام جنسيك له مروف هه يه، كه وهك تو ده ستردى غه زه لن، چه ند وه خته به زهويدا ده گه پييت و مروفى خه يالى ده بينيت، به لام پوزىك هه ستت نه كرد خه لكىكى دى هه ن وهك خووت مندالى غه زه لن، عه شق

دروستىكردون. مرؤف كه به پراستى نه توانيت له گهال مه حبوبى خويدا
 بخه وئيت، باغيكى سىحراوى و خه يالى هيه پروده كاته ئه وئ و له وئ
 مه عشوقى خوى ده بينيت. بمبوره غزلهلنوس، مرؤف نه گه ر بيميشك
 نه بيت له وه تيده گات. خه لكىك هه ن بيميشكن، گه مرهن، واده زانن كه
 دوو دلدار به پراستى پيكه وه نه خه وتن، ئيتر پيكه وه نه خه وتوون. ئه وه
 درويه، هه موو عاشقه كانى دونيا به خه يال پيكه وه ده خه ون، به لام
 بمبوره غزلهلنوس، هه نديجار هه سنده كه م توش زور گه مره يت، هينده
 گه پراويت ناتوانيت تيبگه يت. هه موو كه سيك شوپيكي خوى هيه، له وئ
 هه موو ئوميده كانى دينه دى، من له ويبووم، تيده گه يت سهدان شه و له وئ
 بووم، سهدان شه و، سهدان شه و. به لام تو زور ماندوويت، غزلهلنوس
 زور ماندوويت. تو ئه م ماوه يه زور شوينت بينى، بينينى زور خه يالت
 ماندووده كات... ده بيت ئاگات له خوت بيت».

به هيمنى سه رى به رزكرده وه و گوتى «ئيسا ئه م منداله له تو
 زياتر كه سى نيه، ناتوانيت تا هه تا هه تا يه دانيشيت و بيريكه يته وه.
 ده بيت ئه و برا بچوكه ي خوت هه لگريت و برؤيت، له بيريشته نه چيت
 ئه و منداله له تو زياتر كه سى نيه».

غزلهلنوس تا ئه و كات نه يده توانى قسه بكات، كچه كه گوتى
 «ببركرده وى زور مرؤف ده گوپته سه ر كه سيكى پارا، تو پيگايه كى
 زور دريژت له به ره، منيش ده بيت برؤم، تو و ئه مانه تى ئه و كوپه، هه ر
 خوت ناوى بنى، مردووه كان نابيت زيندووه كان ناوينى... به لام پيتبليم،
 برؤ بؤ لاي ئه فسانه، تيده گه يت، بچو بؤ لاي ژنيك ناوى ئه فسانه يه له
 ئوتيلى به فر و سه راب، ئه و يارمه تيت ده دات... ئه و يارمه تيت ده دات،
 به لام بيرت نه چيت ئه وه مندالى تويه... له تو زياتر كه سى نيه».

غزلهلنوس بيدهنگ مه لوتكه كه ي وه رگرت و به هيواشى ناى به

سنگییه وه، له دهره وه بایه کی سارد هه ئیده کرد، شه و هیدی هیدی ده کشا و بیکوتایی دهینواند، بیته وهی ورته بکات منداله کی به خویه وه نوسان و شه و ژورهی به جیهیشت. شه وکات ناوه پاستی پاییزی سالی هه شتا و هه شت بوو، سه رمایه کی ناوه خت و زوو واده هه لیکردبوو، غه زه لنوس بیته وهی بوه ستیت، بیته وهی له پیکا و با و شه و بترسیت، به خوی و کۆرپه یه که وه گه پایه وه بۆ شار، شه و یه که مین مندالی غه زه ل بوو شه و ببینیت، یه که مین مه خلوقی پاسته قینه و هاوشیوهی جنسی خوی بوو.

پهریناز له گولیکی ژه هراوی ده خوات «ماجیدی گول سؤلاف — هاوینی ۲۰۰۴»

من یه که م که س بووم باسی بارۆنه کانم وروژاند. پیتشر غه زه لنوس و تریفه یابه حری ناوی «ئاغا، میر، خواجایان» بیستبوو، به لام وشه ی بارۆنیان بهرگویی نه که وتبوو. نه مده زانی ئاخو حه سه ن تۆفان شتیک دهریاره ی شه وان ده زانیت یان نا، هیتد ناوی بارۆنه کانم هیتا بیوه ستان سه ییری پوخساری شه وم کرد، وه ک موچرکیک یان له رزیککی کتوپر له هه ناویدا ببینم وه هابوو. ئیواره یه کیان هه ر سئ هاوپی گه وره که ی ژیانم، که پۆژ دوا ی پۆژ تارمایی موراد جه میل له سه ر هۆشمان گه وره تر و تاریکتر ده بوو، بپارماندا بۆ بارۆنه کان بگه پیتن. دوا ی دانیشتنیکی دوورودریژ، وه ک شه وهی موراد جه میل پادشایه کی نه خوشبیت و سئ فه رزه ندی دلسۆزی هه بیت و به دوا ی داپوویه کی ده گمه ندا بکه ونه پی، هه ر سیکمان پیکه وتین تا کوتایی دوا ی چیرۆکی شه و کۆرپه بکه وین و تاسه ر دۆزینه وهی بکۆژه کانی نه وه ستین. ده بیت بلیم که غه زه لنوس به رده وام به جۆریکی بیمانا و سه یر ده یگووت «خۆتان مه خه نه

تەهلۆکەو، بۆ من یاری بە ژیاڤی خۆتان مەکن. تا ئێ و شوینە
 بپۆن کە دەزانن مەترسی گەورە ی تیدا نییە». ئەوکات تینەگە یشتەم بۆ
 غزەلنوس واهەستدەکات ئیمە ئێ و ئیشە بۆ ئێو دەکەین؟ هەستیکی
 بێمانابوو کە هەمووانی ئازاردەدا. لە راستیدا ئیشکردن لەسەر پابوردووی
 ئێ و مردوو بۆ من شتیکی تایبەتی و پۆحی خۆم بوو، وەک جۆرە
 قولاییک وابوو منی لە دنیایەک دەر دەهێنا و دەیخستە ناو دنیایەکی
 تر... سەرەتا دەمویت بە تەنھا هەموو ئیشەکە ئەنجام دەدم، بەلام
 کە سەیری چاوی ئەوانی دیم کرد، هەستەم کرد گریکان بەجۆریک ئالۆزن
 و کێشەکان بە ئەندازەیک قورسن، لێرە بەدواو و من بە تەنیا لە
 هێزیان نایەم. هەموو پێیان وابوو من کەستی کارامە نیم، دەیانزانای
 هەمیشە خەیاڵم لای ئێ و فلیمانە یە کە بوون بە بەشتیکی گەورە ی
 ژیاڤ، خەیاڵم لای ئێو یە چۆن پۆژیک لە پۆژان بپۆم بۆ هۆلیۆد، لەوێ
 بپەرەیک لە گەڵ مۆرگان فریماندا بخۆمەو، لە گەڵ کامیرون دیازدا بە
 ماشینیکی سەر بە تال لە تەکساسو وە بچم بۆ کالیفۆرنیا، لە گەڵ
 جولیا پۆبەرتدا لە چێشتخانە یەکی شیکاغۆدا نان بخۆم. گەر ئێ بە دوا ی
 بارۆنەکاندا ئیشی من بوو، بەلام هەموو دەیانزانای هیچ سەر داویکم
 بە دەستو و نییە، نازانم لە کوێو دەست پێیکەم، پە یوهندی هێند
 قوول و بەربلاییشم نییە بیکەمە پرد. هەمووش دەیانزانای هەندێجار بە
 شتو یەکی بێمیشکانە خۆم دەخەمە مەترسییەو، لە زەت لەو دەبینم
 خۆم فرێدەمە تەهلۆکەو، خۆشییەکی گەورە دەچێژم کە دەبینم
 کە وتوومە تە دۆخیکی وەها پەشتو و مۆلەقەو خەریکە نەینییەکانم
 ئاشکرا دەبن و دەبێت شتیک بکەم پێستی خۆم دەر باز بکەم. ناوی
 بارۆنەکان جۆریک لە گەورە یی و شکۆ ی تیدا بوو، هەموومان ی ترسان.
 هەستی ئێوان بە مەترسی، لە هەستی من قوولتر و وردتر بوو، بە
 تایبەت حەسەن تۆفان کە زوو بۆنی مەترسیدە کرد و دروست دەیزانای

له چ خالئىكدا مړوف پى دهخاته هريمىكى ئاناساييه وه، دهيزانى هئله سوردهكان له كوئيدان. وشه بارونهكان، وهك نزيكبوونه وه وابوو له بازنيهكي ناديار و ئاناسايى، شتىكى نوئ بوو، كه نه دهكرا مړوف ئاسان وهرييگريئت. گهرچى تهواوى گروهه كه ئركيكيان به من نه سپارد به لام بپارمدا چيم له دهست بيت بيكه، نه ده بوو هه ميشه وهك كه سىكى سووكبار و بيسوود دهريكه كوم كه ئيشه ساده و ساكارهكان نه جامده ده، نه وه له گه ل وئنه مندا نه ده گونجا كه خوم وهك پوحيكى سهركش و كئوى و پامنه كراو ده بينى. وشه «بارونى مريشك» ته نيا سهر داوى دهستم بوو. سهرتا له ناو مريشك فروشه كان وه دهستم پيكر، من به ده گمان پيمده كه وته ناو بالنده فروشهكان، هه ميشه شيوه پرفتارى نه و فروشيارانه تووشى له رزوتاي ده كردم، نه و شيوازهى دهستيان بو ناو قهفه زهكان دريژده كرد و بالنده كانيان راده كيشتا، نه و جوړه پتيان دهخسته سهر باليان و چه قو كوله كانيان به ملياندا ده هئنا، نه و هه موو خوينه لى سهر شوسته كان جيانده هئشت، پيكر كومه ليك ديمه بوون نه مده توانى ئاسان ته ماشايانكه م. هيچ يهك له مريشك فروشهكان نه يانده زانى وشه بارون ماناي چى. هه ولما به زمانىكى ساده لييان بپرسم، كئ به ناوبانگترين بازرگاني مريشكه، به لكو له و پيگايه وه ده رگام بوئيكه نه وه و بگه مه بهر قاپى نه ئينييهك. له پاستيدا كه س نه يده زانى كئ به ناوبانگترين بازرگانه، زوربه يان فروشيارى چكولانه بوون له هه نديك كي لگه تاييه تى مريشك به خيو كردن بالنده به سته زمانه كانى خويان ده كرى. يه كيكيان پيگوتم، باشتره له و مريشك فروشانه بپرسم كه مريشكى به ستوو ده فروشن، بازرگانه گه وره كانى مريشك نه وان، نه وهك نه م فروشياره چكوله و ناچيزانه كه به ديار قهفه زيك بالنده وه داده نيشن. دواى گه رانيكى زور دوكانداريكي جامانه به سهر، به خوى و سميلىكى كاكيه وه، به پيچه وان وهى فروشياره دهنگ وشك و

بیخه‌نده‌کانی ئه‌م شاره، پوخ‌وش و پر خه‌نده و سه‌رشار به ژیان پییگوتم «برام بۆی مه‌گه‌پئ، که‌س له‌ بازاردا ناوی بارۆنی مریشکی نه‌بیستوه، ئه‌و ناوه له‌ ده‌ستکردی خه‌لکی ناو بازار ناچیت... ئه‌وه ئیشی یه‌کێکه‌ شتێک له‌ دنیا تیده‌گات، به‌رۆ و له‌ جیگایه‌کی تر بپرسه». ئه‌و شه‌وه ناویمید گه‌رامه‌وه بۆ مائی و نه‌مه‌زانی بچم بۆ کوئ، به‌رده‌وامیش ئه‌و لاشه‌ جوانه‌ی مورا‌د جه‌میل له‌ پیشچاوم بوو، که‌ پیده‌چوو تیامدا به‌پا‌پته‌وه شتێکی بۆ بکه‌م. د‌لنیا‌بووم هاو‌پێکانم به‌ زانیاری زیاتره‌وه ده‌گه‌پته‌وه، ئه‌وان پێگای تر و کوچه‌ی ئه‌وتۆ شاره‌زان که‌ من زه‌فه‌ریان پێنا‌به‌م. له‌وه‌ست و تیفکینه‌شدا هه‌له‌ نه‌بووم، له‌ کاتی‌کدا من نه‌گه‌یشتمه ئه‌نجامێک، ئه‌وان هه‌ر سێکیان به‌ کۆمه‌لێک زانیاری گرنگه‌وه گه‌پانه‌وه. ناوی بارۆنه‌کان ناوێکی تازه‌بوو، له‌ سه‌ره‌تای به‌هاری دووه‌زارو‌چوار دا که‌ ته‌رمه‌که‌ی مورا‌دما‌ن دۆزییه‌وه، بارۆنه‌کان هێشتا له‌ قو‌ناغی دروستبوون و گه‌وره‌بووندا بوون. وه‌ک هه‌میشه‌ سه‌ن تۆفان له‌ هه‌مووان زیاتر زانیاری پێیوو، وه‌ک هه‌میشه‌ش هه‌موو زانیاریه‌کانی خۆی نه‌ده‌درکاند، من هێنده‌ تێگه‌یشتم که‌ بارۆنه‌کان گروه‌یک ده‌وله‌م‌ندن له‌ سی‌اسه‌تمه‌دار و بازرگان و مو‌لکداری گه‌وره‌ دروستبووه که‌ پێکه‌وه کارده‌که‌ن، هه‌ر که‌سه‌یان له‌ شتێکی ژیان به‌رپرسن، زۆربه‌ی شه‌وان پێکه‌وه داده‌نیشن، پێکه‌وه ده‌خۆنه‌وه، پێکه‌وه ئێشده‌که‌ن، پێکه‌وه سه‌یرانه‌که‌ن و پێکێشه‌وه حوکه‌مه‌که‌ن، ئه‌م شاره‌ پاسته‌وخۆ و نا‌پاسته‌وخۆ له‌ ده‌ستی ئه‌واندا‌بوو. دیاره ئه‌و جو‌ره زانیاریه‌ هێنده سه‌یر و سه‌ره‌تایی بوو سوودێکی پاسته‌قینه‌یان بۆ پوونکردنه‌وه‌ی مردنی مورا‌د جه‌میل نه‌بوو، من له‌و کاته‌دا گورزی خۆم وه‌شاند و تۆله‌ی خۆم له‌ ئاغای تۆفان کرده‌وه و شه‌ به‌ شه‌ پیمگوت «به‌پێز سه‌نه‌ی پیزۆ، هیوادرم لێم زویر نه‌بیت، به‌لام واهه‌ستده‌که‌م ئه‌م زانیاریانه‌ی تۆ سوودێکی پاسته‌قینه‌ی

بۇ تېگە يىشتىن لە كۆچى دوايى موراڧ جەمىلى جوانە مەرگ نەبىت،
 كە وەك بەرپىزتان دەرزانن ئىمە بە دواي پوونكردنە وەى وردەكارىيەكانى
 كۆچى ئەو وەيىن و ھىچى تر». دەمزانى ئەو شىۋە قسەكردنەى من
 پۇخى ھەسەن تۇفان دەرەھىيىت، وەھا وەرپز و بىتاقەتى دەكات، دلى
 دەرپىت و ھەناسەى بۇ نەدرىت، ھەندىجار دانى بە خۇيدا دەگرت و
 ھەندىجارىش وەك توشى بەلەيەكى گەرە بووبىت، بە دەموچاۋىكى
 گىراۋە وە سەرى بۇ ئاسمان بەرزەكردە وە دەگىكوت «ئاخ، خوايە...
 ئىستا چى لىيەكەم». ئەو پۇرە ھەسەن تۇفان پاش بىدەنگىيەكى كەم،
 دەستى بۇ دەستىنوسى كىتەپە گەرە و بەناۋانگەكەمان برد كە من بە
 خەتلىكى جوان دەمنوسىيە وە و گوتى «گەر دەمانەۋىت ئەم كىتەپە
 تەواۋىكەين، گەر دەمانەۋىت مېژۋى مردن لەم شارەدا بنوسىنە وە،
 مېژۋى پاستەقىنەى مردن، دەبىت بېۋىنە ناۋ بارۋنەكانە وە، تىدەگەن
 يانى چى بېۋىنە ناۋ بارۋنەكانە وە، يانى نابىت لە مردن بىرسىن، دەبىت
 يەككىمان ھەبىت لە مردن نەترسىت و بچىتە ناۋ كونى ئەژدىھاكە وە».
 من بىنە وەى بىرىكە مە وە گوتىم «من دەچىم، من لە ھەموۋتان بىياكتر
 و چاۋنەترستىرم». ھەسەن تۇفان گوتى «بۇ ئەم ئىشە يەككىمان
 دەۋىت بىياك نەبىت و چاۋنەترسىش نەبىت، واتە يەككىمان دەۋىت لە
 تۇ نەچىت، پىاۋىكى لە تۇ عاقلترمان پىۋىستە».

ھەر كەسىكى دىكە بوۋايە دەمودەست لەۋىدا كۆبوۋنە وەكەى
 جىدەھىشت، بەلام من برىندار و دلىپكراۋ، گوتىم «ھەسەنى پىزۇ، چۆت
 پىخۇشە باۋابىت، بە ئارەزۋى دلى خۆت دەتوانىت برىندارمەكەيت،
 بەلام من ئامادەم بچىم و بەو جۆرەش كارىكەم كە ئىۋە دەتانەۋىت،
 ھەق نىيە ئاۋھا سوۋك و بىمايە سەيرى من بكەن، من دۋاجار كەسىكەم
 دەتوانم شتى گەرە ئەنجامىدەم».

من هەلێکم دەویست تا توانا و بەهرەى خۆم وەک کەسێکی
سەرکەش و چاوەتەرس بەلەمێنم. بەلام غەزەلنوس قسەکانی پێبپریم و
گووتی «گول سۆلاڤى برام، ئێمە تۆ ناخەینە مەترسییەو، هیچ یەک
لە ئێمە دەست نادات بۆ ئەو کارە، ئەوێ دەبێت لە ناو بارۆنەکانەو
زانباریمان بۆ بهێنێت، پێویستە یەکیەک بێت لە بارۆنەکان، دەبێت
یەکیەک بێت لە خۆیان».

غەزەلنوس لەسەر هەق بوو، بەلام ئەو کارێکی نەکردە و ئەستەم
بوو، چۆن دەمانتوانی لە ناو بارۆنەکاندا کەسێک بدۆزینەو هەوالی
بارۆنەکانمان بۆ بهێنێت، ئەو خەونیکی تریو لە خەو بێماناگانى
غەزەلنوس.

لە راستیدا ئەوکات لە هیچ تێنەدەگەیشتم، ئێمە ئەوکات لە بەردەم
دەرگایەکی داخراودا بووین.

من غەمگین و ناوێد پشووێکی خۆم پچران و گەرامەو بۆ
سەفەرە خەیاڵییەکانم لەسەر نەخشە خەیاڵییەکی خۆم. هەستمکرد
ئەو بێتواناییە گەورەییە لە دنیای راستییەکاندا هەمە دەتوانم لە
دنیای خەیاڵدا قەرەبوویکەمەو، بە جۆریک لە جۆرەکان سەردارباشی
کەشتییەکی گەورەبووم کە بە زەویەکی بێسنوور و ئەفسوناویدا
دەمگێرا، هەرچی لاوازییەک لە دنیای شتە راستەقینەکاندا هەستم
پێدەکرد بە گەشتە خەیاڵییەکانم پرمەدەکردەو.

لەوکاتەوێ لەگەڵ منداڵە کوێرەکاندا دەستم بەو سەفەرە خەیاڵییە
کردبوو ژیانم لە جاران ئاسوودەتر و پوونتربوو. پێگایەکی راستەقینەى

خۆم ھەبوو، لە پێگای ھیچ ئادەمیزادێکی دی نەدەچوو. کەشتییەکی خۆم ھەبوو بە ئازادی بە پوباریکی درێژ و بیپرانە وەدا سەولمەدا، کەناری ئەو پوبارە پڕپوو لە شانشین و ولاتی خەیاڵی، کە بە ڕەنجیکی ورد چنێبووم. ئەو پۆژە کە گەپامەو ە بۆ ناو منداڵە کوێرەکانم ھەموو چاوەپوانیان دەکردم، دواجار کە گەشتە کەمان و ەستان لە پۆخی شارێکدا بووین گۆپەکانی وەک گۆپی ئاسایی نەبوون، بە لکو کۆمەلێک بالندە ی پونا کبوون بە سەر ئاسمانی ئەو شارە گەورەدا دەسوپانەو، کۆمەلێک بالدار شەوان لە دارستانەکانەو ھەلەدەفرین و وەک کۆمەلێک چرای گەورە دادەگیرسان و دەفرین و تا ھەلەاتنی خۆر نەدەنیشنەو. من و منداڵەکانم کە ھەریەکیان دەریاوانیکی چکۆلانە و کەشتییەوانیکی شارەزای لیدەرچوو بوو، لە شەویکی ئەنگوستە چاودا لە پۆخی ئەو شارە سێحراوییدا دەوستان و لەنگەرمان بە کەشتییە کەمان دەگرت، لەو گەشتەدا ھەمووان منیان بە ماجەلانی گەورە بانگەکرد. لەو سەفەراندەدا من سێ دەست جلی ھەلبژاردەم ھەبوو، کە بە نۆرە لە بەرم دەکردن، یەکیکیان لە جەلەکانی پای دانتۆن دەچوو لە فلیمی «تۆلە ی ساندۆکان» دا، دەستە جەلەکی دیم لە جەلەکانی ئەنتۆنی کوین دەچوو لە فلیمی «کاروان» دا، شتیکی تیکەلەو بوو لە مۆدیلی خۆرەلاتی و خەیاڵی خۆرئاوایی، دەستە جلی سێھەمیشم وەک سیپالی ژیرار دیپاردیۆ وابوو لە فلیمی «داگیرکردنی بەھشتدا» دا، کە باس لە گەشتی دۆزینەوێ ئەمریکا دەکات لەلایەن کریستۆف کۆلۆمبەسەو... بە ئی من بەو سێ دەستە جەلەو بۆ سەزەمینی خەیاڵ دادەبەزیم. لە زۆریی شارەکاندا شوناسی خۆم ئاشکرانە دەکرد و وەک کەشتیاریکی سادە خۆم نیشان دەدا کە ھەندیک منداڵی کوێر بە دونیادا دەگیژم. لەو سەفەرە خەیاڵی و سەیرانەماندا کە ماوہیەکی درێژبوو ئیمە ی بە پۆخی درێژترین پوباری دونیادا دەبرد، گەشتینە گەلێک شاری سەیر و بە زۆر کوچە ی

بیۆینه دا گه پاین. له سه فهری سر نه و نه خشه خه یالیه وه تیگه یستم
دو جوړ شار له دونیادا هیه، جوړیکیان چه شنه شاریکه ناتوانیت
بجیته ناوی، هه تا که ده شجیته ناوی، هه رگیز نه چوویت ناوی، هه همیشه
له دهره وهیت، هه همیشه به دهری شوراکانیدا ده سوپیت وه، هه همیشه
دووریت و پیت تیغه خستوه، شاریکی دیکه ش هیه که هه رگیز
ناتوانیت لییده رجیت، یه کجار ده جیته ناوی و بۆ هه تاهه تایه له ناویدا
به زیندانی ده مینیت وه، بۆ هه ر جیگایه ک بجیت تۆ هه همیشه له ویت،
ده توانیت تیکه ل به شوینی تری بکهیت، ده توانیت بیخهیت ناو شاری
گه وره تره وه، ده توانیت وهک قالبی کیک شاری دیکه ی بهیته سر،
به لام بتوانیت لیی دهر بازیت؟ نه وه کاری نه کرده یه. نه و ئواره یه من
و که شتییه وانه کویره کانم گه یشتبوینه شاریک له و شارانه ی رپگات
پیده دهن بیانبنیت، به لام هه رگیز رپگات پتادهن بجیته ناویان، هه موو
نه و شارانه ی که ونده بن فورمیکی بازه بیان هیه، شه قامهکانی به
جوړیکی ترسناک ده خو لینه وه، تۆ پیتوایه له سر هیلک ده جو لیت وه
که له دهره وه به ره و ناوه وه ده تبات، به لام به پیچه وانه وه هه همیشه تۆ
له سر هیلک ده سوپیت وه که له ناوه وه بۆ دهره وه ده تبات. چه شنه
شاریکه لوژیکی هیه جیاوازه له لوژیکی گه پیده و پیواره کان، له
کاتیکدا گه پیده و گه راله کان له سر بازه یه کی سپرنگ ناسا به ره و
ناوه وه ده پۆن، نه و جولیه بۆ خودی شار ناراسته یه کی پیچه وانه ی
هیه، لییره وه له کاتیکدا تۆ پیتوایه تۆ به ره و ناوه وه ده پویت شار
پیی وایه تۆ به ره و دهره وه ده پویت، به وه شدا تۆ هه رگیز ناگه یته
ناوه وه، ناتوانیت فیلبکهیت و به ره و دهره وه برپویت تا شار به ره و ناوه وه
تبات، لییره وه تا هه تا هه تایه تۆ له دهره وه یته. به پیچه وانه ی شاره
خنکینه ره کانه وه، نه و شارانه ی مروف زیندانه کهن و کهس ناسان له
داویان دهرناچیت. شارگه لیکن تۆ پیتوایه بۆ دهره وه ده پویت، به لام

شار بۆ ناوه وه ده تبات، لیڤه وه تۆ چهند بۆ دهره وه برۆیت پتر خۆت له ناوه وه ده بۆزیته وه. ئیدی من و کهشتیه وانه کانم له یهک کاتدا له ناو ئەندازه کی ئەستم و نه کرده دا ده سوپاينه وه، به سه ریڤک بیڤه وه ی بچینه شاریکه وه لیڤه ده چووین بۆ شاریکی تر، به سه ریڤکی تریش بیڤه وه ی له شاریک ده چووین له شاریکی دیدا بووین. هاوکیڤه یه کی خه یالی سهخت و قورس بوو که ده بایه من و هاوپیڤکانم پیڤه وه پیا برۆین و پی پاییڤین. پاسته دوا جار هه موو نه و شارانه ی ئیمه پوومان تیڤه کردن ته نیا له سه ر نه خشه خه یالییه که ی من بوونیاڤ هه بوو، به لام ده بیڤت بزانن خه یالیکی مه حکم و چنراو ئەندازه یه کی هه یه ئالۆز و سهخت و دهره بیردۆز، ماتماتیکی خه یال هه ندی مه رج و بیردۆزی هه یه قورستر له ماتماتیکی ئاسایی. من به سوار نه و کهشتیه خه یالییه وه تیڤه ی شتم که خه یال ئازادی په ها نییه، دونیا ی خه یال دونیا یه کی ئیجگار پر مه رج و ئەندازه ییه، من تا نه و کاته ی ده ستمکرد به دارشتنی نه خشه خه یالییه که ی خۆم، لام و ابوو هه ریڤم و کیشوهره خه یالییه کان، سه رزه مینی ئازادی پاسته قینه ن، به لام نا، سه رزه مینی خه یال شوینیکی بیڤه نه دازه نییه، جیڤا که نییه بتوانیت چیت ده ویڤت تیا نه نجام ده یڤت، خه یال هه ندی جار له حه قیقه ت جه برگه راته ر. زۆر جار هه ستمکردوه به کۆمه کی خه یال ده توانین له حه قیقه ت تیڤه گین، به لام به کۆمه کی حه قیقه ت ناتوانین له خه یال تیڤه گین. من له پۆزی یه که می ناسینی غه زه لنوسه وه، که و تمه به ره یه کی دییه وه، من پیموایه خه یال زۆر جار وه ک حه قیقه ت ترسناکه، حه قیقه ت به روارد به خه یال زه مینیکی ئارام و له سه ره خۆ و که مکیشیه، به لام نه زموونی من له و گه شته درێژده به پۆخی پواریکدا که هه رگیز کۆتایی نایهت، فیڤرکردم که خه یال زه مینیکی پر بوونه وه ری سه یر و مروڤی پیڤشبینی نه کراوه، مروڤ له جیهانی پاسته قینه دا درهخت ویا لنده و ئەستیره کان ده ناسیڤت، فیڤری جوړه

سیستمیکى ژيان و مامەلەکردن بوو، بەلام لە خەيالىدا ھەموو شتەکان دەگۆرپن، ھەموو شتەکان بە مەرۆف نامۆن، نازانیت كەى پېتخستۆتە ناو خاکیكى ترسناک و كەى لە رويارى سام و ترسەو ە بەرەو پۆخیکى شاد و دلنیا پەریوییتەو، زۆرەمان ئاسان بە ناو تاریكى و زولوماتى حەقیقەتدا تێدەپەرپن، بەلام بە دەگمەن دەتوانین لە زولوماتى خەيال تێبگەین. ھەموو جار كە لەگەڵ دەریاوانە چكۆلەكاندا دەكەوتینە گەشت، لێیان دەپرسیم سەردارباشى بۆ ھێندە لە تاریكى دەترسیت، ئەى ئەم زەویيە خەيالیانە خۆت دروست نەکردون؟ پرسىارى كەشتىكارە كۆپرە چكۆلانەكانم ئەگەرچى زۆر دووبارە دەبوو ەو، بەلام ھەموو جار مایەى سەرسامى و تێرپامان بوو بۆ من. من ھەندىجار دەمگوت «كەشتیدۆستانى خوشەویست، سەول بەدەستە ئەفسانەییەكانى من، مەرۆف كە بە خەيال جیگایەك دروستدەكات، سەرەتا تەنیا چێوێ ئەو جیگایە دەكیشیت، خەتیکى سادە دەكیشیت و پەنگرپێژى دەكات، دەسەلاتى من بەسەر خەيالىدا ھەندىجار لە سنوورى ئەو ھێلەدا دەووستیت، ئیتر چى لەو دیو ئەو ھێلەو ە ھەى نازانم... ھەندىك خەلك ھەن خوشەبەختن، خەيالى گەلەك فراوان و گەورەیان ھەى، بەلام ھەموو شتێك دەبینن، تا كۆتایى چ باغێك ھەى چاویدەكەن و چ گولێك ھەى دەیناسن، بەلام خەيالى سەردارباشییە بەدەختەكەى ئێو جۆریكى ترە... تاریك و ئالۆزترە. تۆ دەتوانیت ھەموو شتێك دروستبکەیت، بەلام بەردەوام پووبەریكى گەرە بۆ شتى نادیار و كتوپر دەمینیتەو، مەرۆف ناتوانیت بەعقل مەترسییەكانى خەيال لە ناوبەریت. شتە خەيالییەكان لە ناكاو دینەدەری. من لەوانەم كە نازانم پێشوەخت چى شتێك لە خەيالىدا نوستو، دەتوانم شارێك بە خەيال دروستبکەم، بەلام ناتوانم ھەموو كوچەكانى ئەو شارە و ھەموو كۆلانە تاریكەكانى زامبکەم، دەتوانم دارستانی خەيالى گەرە گەرە دروستبکەم، بەلام لەو دارستانانەدا

چ جانوهريک ده ژي، چي پووده دات، چوڼ ده کړيت به نيو تاريخي و چرستاني نه و جهنگ له دا بړوين، نه وه يان جوړه پړسا و ياسايه کي هيه ماموستا سياچاره کي نيوه ناتوانيت ده ستينشان بکات. زورجار مروث نازانيت له خه يالدا بوچي ده گه پيت، چاوه پوانی چي ده کات، له پوژگاري زودا نه م دوخه يان ناوده نا ئيلهام يان غه بيبيني. ئيلهام نه و سيفه ته کوتوپر و سهير و ناوه خته ي خه يال له ناکاو په لامارده دات، ئينسان سه رها ته نيا شيوه ي ده ره وه ي خه يال ده بينيت، به لام که س نازانيت له ناوه پوک تاريخ و قووله کهيدا چي تديابه».

من پوومه کرده منداله نابيناکان و ده مگوت «سه ولبه ده سته نازاکاني من، نه ي پيواراني پړگاي خه يال، مروثه کان دوو جوړن، جوړيکيان ناتوانن پيڅنه سه ر خاکی خه يال، نه وانه خه لکانتيکي سه لامه تن، به لام بيښن له جواني خه يال، له تامکردني نه و مه ترسيانه ي خه يال، خه لکانتيکيش وه ک ئيمه که سوار که شتيه ک ده بين و ده مانبات، به لام له کوئ ده گيرسيته وه؟ چ شارپک چاوه پړمانده کات؟ چ شيوه و چ هه ستيکي نه بيستراو و نه بينراو ده ژين؟ نازانين. هيچ ناديارپک له تاريخي و زولوماتيدا ناگاته ناديار ي خه يال».

من له وانه بووم که باوه پړيان وايه خه يال هيزيکي نازاده، ده بيت ليگه پړين چوڼ ده مانبات بمانبات، خو مان بدهينه ده ست نه پنيه کاني، هه لبت مروث بو نه وه ي تامي خه يال بکات پيوستي به عقل هيه، خه يال بيخوشي نييه، نا ناگايي و مه ستي نييه، به لام نه وه ي چاوه پوانی نه وه بيت عقل هه موو شتيکي ناو خه يال بخوينته وه، بزانيت چي تديابه، نه وه ويرانکردن و کاولکردني سه رزه ميني خه يال، من له سه رها وه جياوازيه کي گه وره م له نيوان که ساني عاقل و پوحي خه يالزادا ده کرد، من پوحيکي خه يالزاد بووم، نه زانا بووم و نه دانا، هه سني

پیزۆ پاستیده کرد که هەردەم لە بێتەقلی من دەترسا. من بۆ ئەوەی
خەیاڵزایی کی پاستەقینەبم، دەبایە نەزانم ئەو کەشتییە بۆ کویم دەبات،
هەمیشە چاوەروانی پەحمەت و نەفرەتی خەیاڵ بـم، دەبایە ئەوانە ی
لەو کەشتییە شیتەدا لەگەڵمدا سوار دەبن نەزانن چی چاوەروانیان دەکات،
خەیاڵ نابێت لە حیکایەتیک بچیت کە بیستووتە، بەلکو دەبێت چیرۆکیک
بێت نەتوانی پیشبینی کوتاییەکی بکەیت. ئیستا هەستەدەکم ئەوە
جیاوازی هەرە گەورە ی نێوان من و غەزەلنوس بوو، ئەو لە سەرەتاوە
کۆتایی ژیا ی خۆی دەبینی، من لەوەدا لەو بەختەوەرتر بووم و وەک
کوێر هیچم نەدەبینی. سەفەرەکانی من لەسەر ئەو کەشتییە لەبری
دوئیای پاستەقینەبوون، زۆرجار هەستەدەکرد غەزەلنوس پتر لەوەی
خەیاڵزاییت عاشقە. من هەموو جار بە بیزارییەو دەمگوت غەزەلنوس
تۆ شەمەندەفەر ت هەیە، شەمەندەفەر یکی زۆر درێژ کە پرتکردووە لە
مەخلوقات ی خەیاڵی، ئیمە ی پۆلەبەرە خەیاڵییەکان هەموومان میوانی
ئەو شەمەندەفەر ی تۆین، ئەم شەمەندەفەر ی تۆ لەسەر دوو سکا
دەپوات، دوو ئاسنەپێی درێژ و بیکۆتایی، ئاسنەپێیەکی شەمەندەفەرەکی
تۆ خەیاڵە و ئاسنەپێکە ی تریان حەقیقەتە، شەمەندەفەرەکی تۆ لە
دیویک دەچیت دوو لاق ی هەبێت، لاقیکیان خەیاڵییە و لاقیکیان پاستییە،
ئەم دیو ی تۆ ناتوانیت دەستبەرداری هیچ یەک لەو دوو لاقە بێت،
گەر بێت و یەکیک لەو دوو لاقە لابەدیت، دیو یەکی تۆ دەکەوێت و
هەموو شتیک دوا بیدیت، بەلام من جوړە ئادەمیزادیکی ترم. من وەک
تۆ شۆفێری شەمەندەفەر یک نیم کە لە سەر دوو سکا دەپوات، من
کەشتییەوانم، کەشتییەکی من لاق ی نییە، خۆی کەشتییەکی خەیاڵییە،
لە ئاوکی خەیاڵیدا مەلەدەکات.

تا ئەو جیگایە ی مەخلوقاتە خەیاڵییەکان تەنیا لە خەیاڵدا هەن،
مەترسییەک لە گۆرپی نییە، تا ئەو جیگایە ی سنووری سەر زەمین

خه يال به سهر زه ميني حه قيقه تىكل نه بووه شته كان ناسايين، به لام له يه كداني نه و دوو دونيايه كاره ساتى ليده كه ويته وه. من نه گهرچى له گهل نه وانى ديدا له هه موو شتيكدا به شداربووم، به لام من له و مه خلوقانه م كه مه ترسيم له سهر دونيا نيه ... من له پوخله به ره خه يالييه بيويه كانم، كه شتى من كه متر خه لك سواريده بوو، كه متر ده بينرا و كه متر هه ستي پيده كرا.

نه و شه وه كه له گهل كه شتييه وانه بچكوله و كويرة كاندا به ده وري نه و شارهدا ده سوپامه وه، رتيگايه كمان نه ده بينى ليتوهى بپوين، خه يال زورجار سوپانه وه به ده وري جوغزيكى بو شدا، سوپانه وه يه كى بازنيى و نه به دييه به سهر يه ك خولگه دا كه تا هه تا هه تايه گيژتده دات و بوارت پيتادات ليتده رچيت، بالنده داگيرساوه كان به سهر سهرماندا ده فرين، به لام نه و شاره ده روازه يه كى پينه ده به خشين. گهر جيگايه كى خه يالى بوارى نه دا پووى تيكه يت، به هيمنى بگه پيوه و سهرسه ختى له گهلدا مه نوينه، زورجار مروف له ريگاي كۆلنه دان و سهرسه ختييه وه ده توانيت حه قيقه ت بدوزيته وه، به لام سهرسه ختى و كۆلنه دان له گهل خه يالدا سووديان نيه، خه يال ده رگايه كه يان خووى ده كر يتوه يا خود هيچ هيتريك نيه بيكات وه، من زورجار توانا گرده لولولناساكانى خوم به كارده هيتا بو نه وهى نه و ده رگا داخراوانه بكه مه وه، به لام هه ركاتييك ده رگايه كى خه يالت لى عاسى بوو، هيچ مه شكينه، بپو و ئيدى پوو له و پنته مه كه ره وه. من له به رده م ده رگاكانى نه و شارهدا كه نه مده زانى له كوئوه بووى بچم، هه ستمكرد نه و سهرسه ختييه لى له شيكرده وهى كلافه گرنيكانى مهرگى موراد جه ميلدا ده منواند ناتوانم بينوينم، پاسته من ليره دا سولتاني نه و كيشوهره بووم، به لام سولتانيك نيه بتوانيت سهرسه ختى و كه لله ره قى له گهل شاخيك له شاخه عاسييه كانى

مەملەكەتەكەيدا بنوینیت. لە بەردەم دەرگای ئەو شارەدا كە وەك شیت
بۆ دەروازەیهکی كراوە دەگەراین بپۆینە ناوی، هەستەمكرد حەقیقەت
چەندە سەخت و عاسییە خەیاڵیش هەمان شیوە ناوالو نەكراوەیه.
ناثومیدی من لە دۆزینەوێ حەقیقەتی مردنی موراڤ جەمیلدا، ئیستا
هاورپی ناثومیدیم بۆو لە تیکەلبوون و شكاندنی دەرگاكانی ئەم شارە
خەیاڵییە، كە شارێكە تاریك بە كۆمەلێك قوڵەئەبەرز و بالەندەئەوێ
چرا داگیرساوێه.

ناثومیدی لە هەر شت زیاتر خەیاڵم دەكوژیت، ناثومیدی و مردنی
خەیاڵ یەك شتن. ئەو شەوێ بۆ ئەوێ مندالە كوێرەكان زیاتر هەست
بە بیتوانایی من نەكەن، بۆ ئەوێ نەلێن لەمە زیاتر لە بەردەم دەرگای
ئەم شارەدا پامانەگرە، بۆ ئەوێ لێمنەپرسن ئەئە تۆ خۆت سولتانی
ئەم پوبار و نەخشە گەورانە نیت؟ تۆ نیت ئەم شارەت لێرەدا لەسەر
ئەم نەخشە مەلەونە دروستكردو؟ هەر خۆت نیت بەست بە بستیت
لێرەدا خولقاندو؟ ئیستا چۆن ناتوانیت بپۆیتەو ناوی؟ پۆیشتم و لەو
پێگایە دووركەوتەو. گەر پرسباری وایان لێكردمایدە دەبایە پێیان
بڵێم ئەزیزانی ماجەلان، ئێو لێتان تێكچوو، خەیاڵ یادەوێ نییە،
ئەو پاستییە كە یادەوێ هەیه نەوێك خەیاڵ، مەروڤ هەرگیز دووجار
ناتوانیت بچیتە ناو شارێكی خەیاڵییەو. ئەوێ درۆیه كە هیراكلیتس
دەلێت مەروڤ ناتوانیت دووجار بچیتە یەك پوبارەو، پوباری حەقیقەت
دەكریت مەروڤ دەیانجار بچیتە ناوی و هەمیشەش هەمان پوبار بیت،
ئەو پوباری خەیاڵە كە هیراكلیتس باسیدەكات. من چەندەهاجار
لەگەڵ هاوكارە چكۆلە و بیئەزمونەكانی خۆمدا تاقیمكردۆتەو، شارێكی
خەیاڵیمان چۆلكردو و دواتر گەپاویەتەو ناوی، هەرگیز ئەو شارەمان
نەدۆزیوێتەو، هەرگیز... مەروڤ یەكجار دەتوانیت بچیتە ناو شارێكی
خەیاڵییەو، با ئەو شارە لەسەر نەخشەیهکی خەیاڵیش بیت كە تۆ

دروستکردوه، شاره کانی خيال هتا کاتيک ديليشته کهن، هتا کاتيک وهک شيت به دهوري يهک کوچه دا ده تبهن و ده تسوپينه وه، هه ميشه شتيکی نوپيان هه يه، هيچ کات ناتوانيت بجيته وه ناو هه مان کوچه، خيال هه ميشه توند ده ستکاری هه نه خشه يهک ده کات که تو کيشاوته وه. من له نه زموني خومه وه قسه ده کهم، نه زمونم وهک ماجة لانی خيالی نه و پياوه ي به خيال کيشوهریکی نه فسانه يی دروستکردوه، تاقيمکردوته وه من هه رگيز نه و نه خشه يه م وهک خوی نه بينيوته وه، هه نه خشه يهک بو خيال بيکيشيت دواتر شتيکی تری لیده رده چيت، شتيک که چاوه پوانت نه کرده. به کورتی من نه خشه يه کی خيالی گهرده م هه بوو که له سهری ده پويشتم، نه خشه يه کی زور و رد و گهره، به لام نه وه من بووم که له سهر نه و نه خشه يه ده پويشتم، خيال خوی له سهر نه خشه يه کی تر ده پويشت، نه و نه خشه يه ش له ده ره وهی هيزی من ياسای خوی هه بوو.

نه و شه وه بو نه وهی دريژه به ناوميديه گهره کانم نه ده م، پاشه کشيم به سوپا چکولانه کهم کرد و سوار که شتيه کهم بوومه وه. له سهر نه و که شتيه، هه نديجار هه ستمان به نازادی و خوشبه ختی ده کرد، هه نديجاریش له کومه ليک پياوی هه له اتوو ده چووين که له پوباريکی شيتدا له کومه ليک هيزی ترسناک هه لديين، هه نديجاریش به کومه ليک زيندانيمان ده کرد هه نديک پاسه وانی خيالی له که شتيه کی چکولانه دا به ره و دوورگه يه کی نه زانراو و دوور بمانبه ن. به لام هه رده م هه ستمان کرده که نيمه کويله ي شارگه ليکی زورين، نه و شارانه ي خيال که چووبووين و بو هه تاهه تايه نيمه يان ديلکردبوو بانگيانده کردين، نه و شارانه ي له سهره تاوه گووتم دامينت ده گرن و نازادت ناکه ن، نه و شويتانه ي تو واهه سته که يت جيته شتوون و به لام هه رگيز جيت

نەهێشتوون، ئەو شوێنانەى پاتەندە کێشەنەو، فێلت لێدەکن... تۆ بەرەو جیگایەکی دیکە، بەلکە پووباریکی تردا بەرەو جوۆرە سەرچاوەیەکی نادیارى دیکە لێدەخوویت، دەبینیت شوێنیک بانگتدەکات، شوێنیک بەر لەوێ لەسەر نەخشەکان بوونی هەبێت لەسەرى خۆتدا، لە خەیاڵى خۆتدا، کاتیک دەچیتە پێش و لەنگەردەگرت، دەبینیت هەمان ئەو شارەیه کە دیلێکدوویت، کە فریوداویت، شاریکە فێلت لێدەکات و بە شیوەى جوۆراو جوۆر خۆى دەگۆریت. هەموو ئەوانەى لەسەر نەخشەى خەیاڵى سوپاوەتەو، دەزانن مانای چى ببیت بە دىلى شوێنیکى خەیاڵى. دیلبوون بۆ شارە خەیاڵییەکان ئەو نىیە هەردەم لەهەمان شوێن و هەمان کۆچەدا خۆت ببینیتەو، بەلکو ئەو هەستە ئاشکرایە کە جیگایەک فێلت لێدەکات، پەنگى خۆى دەگۆریت بۆ ئەوێ بترگرت، خۆى جواندەکات بۆ ئەوێ نەهێلێت دەربازیبیت، خۆى لە هەر خۆ دووبارەبوونەوێهە ک دەپاریزیت بۆ ئەوێ تۆ هەستبکەیت دەپۆیت، لە شوێنى جیاواز و کاتى جیاوازا دیتەو پێگات. بەلئى... دىلى لە خەیاڵدا بریتى نىیە لە وەستان لە جووژێکدا، بەلکو ئەو هەستە سەیرەیه بە پۆشتن لە کاتیکدا تۆ وەستاویت.

ئەو شەو بەناو جیگایەکی زۆر تەنگەبەرى لکە پووباریکی زۆر بەر تەسکدا داگەراين، هەمووان ترسمان لەمبەرەو بەرى پووبار هەبوو، پێدەکەوت لەو گەشتە سەیرانەماندا لەو بەرى ئاوەو، خەیاڵى زۆر فریودەر بانگمانبکات، بەلام ئەو کەسەى لەسەر زەوى خەیاڵ بچوڵیتەو نابێت فریوى هەر شیوە و هەر بانگ و هەر ئاماژەیک بخوات. لە جیگایەکی پووباردا، لەدوورەو کۆمەلێک چرامان بینى، لە جیگایەکی بێدەنگدا لەنگەرمان گرت، منداڵە نابیناکان گەرچى هەموو ژيانیان لە تارىکی بەولاه جیگایەکی تریان نەبینیبوو، کەچى هەركات من باسم لە زۆلمەتى جەنگەل و تارىکی نىشتووى سەر سىنەى ئاو دەکرد

نه‌وان پیکرا ترس دایده‌گرتن، من به‌وه‌دا ده‌مزانى تاریکی ناو خه‌یال له تاریکیه‌کانی دیکه جیاوازتره، نه‌و منداآله به تاریکی راسته‌قینه رها‌تبوون، به‌لام تاریکی خه‌یالیان نه‌بینیبوو، له‌به‌رئه‌وه وهک من لئیده‌ترسان. نه‌و شه‌وه له که‌شتیه‌که دابه‌زین و پۆشنایی گوندیکی نزیکمان بینی و پیکرا به‌پئی به‌رهو پووی پۆشتین، گوندیکی پاک و پر خانووی نوئی بوو، له پیگای کۆمه‌لّیک ئاسکی زامداره‌وه که به برینداری به‌رهو پوومان پاینده‌کرد تیگه‌یشتین گونده‌که به‌شیکه له خاکی شکارستان، خاکی نه‌و راوکه‌رانه‌ی هه‌میشه له‌گه‌ل نیچیره کوژراوه‌کانیاندا ده‌ژین.

تا ده‌پۆشتین پتر راوکه‌رمان ده‌بینی به خۆیان و تفه‌نگه درێژ و جله سه‌یره‌کانیانه‌وه ده‌هاتن و ده‌چوون، زۆربه‌یان غه‌مگینبوون، به‌لام نه‌وه‌ی بۆ ئیتمه سه‌یربوو، نه‌و نیچیره بریندارانه‌بوون که به کوچه‌کاندا ده‌سو‌پانه‌وه، نه‌و ئاسکانه‌ی به خۆینه‌وه ده‌گه‌ران، نه‌و که‌رویشکانه‌ی له نیوان باغ و چیمه‌نه‌کاندا یاریانده‌کرد و نه‌و کۆتره کوژراوانه‌ی له‌سه‌ر شانی راوکه‌ره‌کانیان نیشتبوونه‌وه. له‌و شاره‌دا زۆربه‌ی نه‌و جانه‌وه‌ره سه‌یرانه‌مان بینی که مڕۆف به درێژای میژوو پاویکردون، نه‌وه یه‌که‌مجار بوو منداآله نابیناکانم وا به‌پوونی هه‌ندیک بالنده و ئازهل بینن، نه‌و بالنده و ئازهلانه‌ی من له فلیمه‌کاندا بینیبووم و نه‌وان نه‌یانبینیبووون. سه‌یرمان لێهات کاتیک تیگه‌یشتین هه‌چ پۆحله‌به‌ریک نه‌ماوه مڕۆف پاوی نه‌کات، له زهرنه‌قوته‌وه بیگه‌ره تا شیر و پلنگی زۆر دپ. له‌و شارۆچکه‌یه‌دا ماسیگره‌کانمان بینی به خۆیان و تۆپه‌کانیانه‌وه، ماسیه‌کانمان بینی له پوباری گه‌وره گه‌وره‌دا مه‌له‌یانده‌کرد، به ته‌نیشته ئاوێکی بیکه‌راندا پۆشتین، شوینتیک له کۆتایی زه‌ریایه‌کی گه‌وره ده‌چوو، له‌ویدا نه‌هه‌نگی غه‌مگینمان بینی له ئاوه‌کان سه‌ریانده‌رده‌هێنا و سه‌یریانده‌کردین، چاویان هێنده سه‌یر و نیگیان وه‌ها پر غه‌مبوو،

كه شتیه وانه بچوكه كانى من گریان. ئیدی نه وه کیشی هره گه وړه ی
 زوړه ی شوینه خه یالیه کانه، تو به حیسابی جیگایه کی چکولانه
 ده چیته ناوی، به لام هیدی هیدی ده کړتیه وه، پرده بیټ له پوږی تر،
 پرده بیټ له ده ریا، له کوچی نه وتو که کوتایی نایه، سه رشارده بیټ
 به نه خشی گه وړه تر و سه یرتر که هر گیز له کاتی ناساییدا له سه ر
 نه و نه خشی به نه رتیه ی تو دیارنیز. بویه سه فیری خيال هیچ وهخت
 له سه فیری راسته قینه ناچیت، له سه فیری راسته قینه دا مړوف ده زانیت
 بو کوئ ده چیت، به لام له سه فیری خيالدا تاکه شتیک بکړت لی
 دلنیا بیت نه ویه ئایا ده پوټ، یان وه ستاویت. هه تا زانینی نه وهش
 ئاسان نییه، ئاه، هیچ شتیک له سه فیریکی خيالدا ئاسان نییه.
 هه موو گه شیکي راسته قینه به سه ر زه مینی خيالدا، گه شتیکي خاو و
 به کاوه خو و هیمنه، نه و ماوه یه ی بو بینینی هه موو دنیا ده مانه ویت،
 هه زار انجار له و ماوه یه که متره که بو بینینی ته واوه تی یه ک شاری
 خه یالی پیوستان پییه تی. نه و شه وه له و شاره دا هه ندیک ماسیگر
 داوه تی ماسی خوار دنیان کردین، من خو م که سیکی ماسی خوړ نیم،
 به لام ماسی خه یال جوړه تامیکی تری هیه، له پوخی ناویکی هیمن
 له گه ل کومه لیک راوکه ری پیردا خوشتین ماسی زیانمان خوارد،
 خوار دنیک که ئیوه هر گیز ناتوان بیخون، چونکه نه وه ی نه و پرت
 سوار که شتیه کی خه یالی بیټ و له گه ل سه ردار باشیه کی وهک مندا
 به ره و نادیار سه رکه ویت، تامی خوړاکه خه یالیه کانیش ناکات. ده بیټ
 پیتان بلیم که نه و پوژانه ی سوار که شتیه که ده بووین، من و مندا له
 خه یالیه کانم به درژیایی پوژه که هیچ جوړه خوار دنیکی راسته قینه مان
 نه ده خوارد. دلنیا بووین، نه م که شتیه ده مانباته شوینی نه وتو که
 خوانی خه یالی تیدایه. ئیمه له و سه فیرانه دا گه لیک میوه ی خه یالی و
 سه وړه ی نه بینراو و داوه تی نه فسانه یمان خوارد بوو، هه میسه له خه یالدا

سفره یه کی ئاوه لا هه یه که ده توانیت له سهری دانیشیت. ئیمه ئه و شه وه کاتیک گازمان له و ماسیه خه یالیا نه ده گرت، په رینازی چکولانه که تاکه گیاخوری تیپه که مان بوو، هه ندیک گولی چکولانه ی ده خوارد، هه ندیک گول که به درهختیکی سهیره وه بوو، درهختیکی تاقانه و غه مگین، وهک ئه وه ی شه ی تان بۆ فریودانی ئیمه له ویدا پروانده بیستی. درهختیک بوو، گول هه سپیه کانی له گولی دارچواله یه کی سهیره رزی بهر ده چوون، به لام بیگومان دارچواله نه بوو. له کاتیکدا ئیمه سه رقالی ده رهینانی ئه و درکه خه یالی و نازکانه بووین له ماسیه کان، په ریناز له ناکاو زگی دایه ژانیکی کوشنده، ژانیکی نااسایی، من ئه وه ته ی هه له وه ده ترسم پوژیک درهختیکی ژه هراویمان تووش بیست و هه موومان بکوژیت، چونکه ده زانم دارستانه کانی خه یال پرن له درهختی ژه هراوی. ئازاره کانی په ریناز وه ها توند و ترسناک بوو، من دهسته پاچه و بیکار ماوه یه ک سهیره مده کرد، هه موو وامانده زانی ده مریت، من ترس دهستی به ستبووم و زمانی گرتبووم، سهیرم لیها ت کاتیک ئه و ماسیگره خه یالیا نه م بین، په ریناز هه لده گرن و به ره و که شتی که پانه وه مان ده یرفیتن، ئه وان پاده که ن و ئیمه ش به دوا یاندا. من له که رمه ی پاکردندا هوشم ده هاته وه بهر خۆم، ده مزانی ده بیست به په له په ریناز بگه یتمه خهسته خانه، من بهرپرسی ئه م منداله کویرانه بووم، به لام له راستیدا باوهرم نه ده کرد ژه هریک به خه یال بیخویت به راستی ژه هر خواردت بکات. که گه یشتینه که شتییه که من به ره و باشوور پیچم پیکرده وه و وهک شیت به ره و دوا که پامه وه، مرؤف هه رگیز نازانیت چۆن و له کویدا له و نه خشه یه دیته ده ری، به لام هیند له و ئه فسونی خه یاله دابه زین، په رینازمان بین، به راستی بیماره. وهک یه کییک فره ندیکی خوی له مردن پزگار بکات، به منداله کاندا هه والم بۆ که سوکاری نارد و به ده ست هه لمگرت و به په له که یاندمه بیمارستان، که گه یشتینه ئه و په ریناز هیشتا ژیا نی

تیا مابوو، به‌لام که‌س نه‌یده‌زانی ده‌ژی یان ده‌مریت. به‌پارپه‌وی به‌شی چاره‌سهری خیرادا باوه‌شمکرد و فریاند، له‌گهرمه‌ی پاکردندا، هه‌ستمکرد که‌سیکی تر له‌ته‌نیشتمه‌وه‌پاده‌کات، که‌سیکی نه‌ناس، که‌سیک پۆژیک له‌پۆژان نه‌مبینپوه. له‌کاتی‌کدا هه‌ردوو‌کمان به‌پارپه‌وه‌که‌دا پامانده‌کرد، ئه‌و پیاوه به‌قه‌لافه‌ت و نه‌ناسه‌ پی‌یگوتم «من‌ناوم» «میر‌سه‌فین» هه‌، خه‌لکانیک به‌«بارۆنی بوکه‌شوشه» بانگمه‌که‌ن، مه‌ترسه، من له‌گه‌لتدام، من‌خالی په‌رینازم من‌کۆمه‌کتده‌که‌م». من‌به‌ده‌م پاکردنه‌وه گوتم «زۆر سوپاس بۆ لوتفت. هه‌لبه‌ت پی‌یوستیم به‌یارمه‌تی ده‌بیته». من‌خیراتر پامده‌کرد و ته‌واو خالی نه‌ده‌بووم ئه‌و ده‌یگوت چی. له‌به‌ر په‌ریناز «که‌له‌نیوان ژیان و مردندا ده‌گه‌را» ناگام له‌هیچ نه‌مابوو، به‌لام ئه‌و پاکردنه‌خیرایه‌ی ئه‌و پیاوه، ئه‌و سه‌ره‌که‌چه‌له‌بی‌توکه‌ی، ئه‌و پیشه‌سپییه‌بریقه‌داره‌ی، ئه‌و ده‌نگه‌پر مؤسیقایه‌ی له‌خه‌یال و گوتمدا مایه‌وه. شه‌وئ که‌سه‌رم خسته‌سه‌ر جینگاکه‌م بۆ ئه‌وه‌ی بخه‌وم، له‌ناکاو پاچه‌کیم و ناوه‌که‌یم بیره‌که‌وته‌وه «بارۆنی بوکه‌شوشه... بارۆنی بوکه‌شوشه... بارۆنی بوکه‌شوشه». وه‌ک ئه‌وه‌ی که‌وتبیتمه‌ناو چالیک‌کی تاریکه‌وه، وه‌ک ئه‌وه‌ی ده‌ملووشیک قووتمدا، هه‌ستیک‌کی ته‌لخ و قورس له‌سه‌ر د‌لم نیشته. هه‌ستمده‌کرد هیزیک به‌خیراییه‌کی گه‌وره‌به‌ره‌و خوار پامده‌کیشیت، به‌ره‌و ناخیک‌کی زۆر دوور و تاریک، به‌ره‌و جینگایه‌ک که‌نازانم کوپیه.

ئه‌و شه‌وه‌خه‌وتم و خه‌ونم به‌بارۆنی بوکه‌شوشه‌وه‌بینی، که‌شان به‌شانی من‌له‌سالۆنی درێژی بیمارستانه‌که‌دا به‌خۆی و پیشه‌سپییه‌بریقه‌داره‌که‌یه‌وه‌پایده‌کرد و قسه‌یده‌کرد.

زانپارییه کانی شبر دەرپارەدی بارۆنە کان

لەو پۆژەوهی لەگەڵ شبردا بووینە هاوپی، هەولمەدا بیر لە پابوردوونە کەینەوه. من و ئەو پابوردوویەکی هێند پاک و سەرفەرازان نەبوو، بیکەینە بابەتی گفتوگۆ. هەردووک پەمان لە پابوردووی خۆمان بوو، بەلام ئەو نەفرەت و پشتتەڵکردنە لە پابوردووی لای من بەرەو گۆشەگیرییەکی سەخت پاپیچیکردبووم، کەچی بۆ شبر هێند قورس و پەرسووی نەبوو. شبر بۆ هاوپی و کەسانی نزیکە خۆی کورپێکی دڵسۆزیو، کەمجار لە هاوپی و دۆستەکانی دادەبەرا. هەلبەت ئەو چەند ساڵی دوایی زۆر لە دۆستە نزیکەکانی بووبوون بە بەرپرسی بەرز و کەسیان بیریان لای ئەم کورپە قۆزەردە چاوکالە نەبوو کە بیکەس لەسەر عەرەبانەیک دەسووپایەوه. لە حیزیدا هێندە دیو هەفتە ونبووت و سەرفەسالی خۆت دەرەخست ئیدی کەس حیسابت بۆ ناکات. ئەوکات من خۆشحالانە یارمەتی شبرم دەدا، کۆمەککردن بەو کورپە بووبوو بە بەشیکی ژیانم، زۆربە ی پۆژ لە بەهار و هاوین و پاییزدا، ئیوارانی شاد و پەرتیشک، کاتیکی سیبەری فێنکی پێش مەغریب ئومیدی بۆ دەهێنائین، پالم بە عەرەبانەیک ئەوهوه دەنا و دەمگێرا. شبرۆک هێندە قسەخۆش و پووکراره‌بوو، ناسیاوییه‌کی بەریلاوی بۆ خۆی پەیدا کردبوو، خەڵک تێنەدەگەشتن من بەم دەموچاوه‌ مۆنە ی خۆمەوه، چۆن هاوپی ئەو کورپە پووخواشەم کە دنیا دەرلاوێنیت و بپۆچ دەهێنیتە زمان و بە راست و چەپدا قسە ی شیرین بلۆدە کاتەوه. پێشتر ئادەمیزادیکم نەبینیبوو بە ئەندازە ی ئەو بگورپیت، بوو بوو بە ئادەمیزادیک کراوه و ئامادە بۆ لێوردن. دیارە لە ناو بازاردا خەڵکانێکی زۆر هەبوون منیان نەدەناسی، زۆربە ی خەڵک سەردەمانێک ناوی حەسەن توفانیان بیستبوو، بێئەوه‌ ی

بزانن کێیە، ئێستاش ئەو سەردەمە بۆ هەتا هەتا یە بە سەرچووبوو، من هەر کە سێکەم بناسیبایە تکام دەکرد بە هەسەن پیزۆ بانگمبکات، نەمە ویست کەس ناوی تۆفانم لێبنیت، چیدی لە هەولێ ئەوەدا بووم پوخساری خۆم لە پیاوکۆژیکی بەناویانگ و ناسراوەوە بگۆرمە سەر شیوێ کە سێکی بێدەنگ کە هەست و نەستیکی ئاشکرای نییە. لە راستیدا زۆرکەم لە جەنجالی بازار و قەرەبالغی گەرە نزیکدەکە وتمەو. ئێواران کە شبرم دەگێرا، زۆری کات تا ئەو جێگایە مەبەستی بوو دەمگە یاند و لە گەڵ دۆستەکانی خۆیدا جیمە هێشت و دەپۆیشت. ژیانم بێدەنگییەکی گەرە و ئارامییەکی بێسنوور بۆ بە سەرا کێشابوو، دەگەرپام و هەستەدەکرد کەس لەم شارەدا نامناسێت. ئەو خەڵکانە ی من لە گەڵیاندا گەرەبووم یان لە جەنگدا کوژران، یان بۆ هەندەران پۆیشتن، یاخود بووبوون بە پارەدار و دەسەلاتدار و منیان نەدەناسی. ئەو بێدەنگییە سەرسامیدەکردم، حەزەدەکرد تا بتوانم ئەو هێمنییە قوولتر و قوولتر بکەمەو. ئەو سەردەمانەدا هەستەکرد توانایەکی سەیرم تیا دروستبوو، توانایەکی هێچ ئادەمیزادێک نییەتی من نەبێت، دەمتوانی بیستم دابخەم و بیکەمەو، چۆن خەڵکی بە ئارەزووی خۆیان دەتوانن قسەبکەن و بێدەنگبن، من دەمتوانی بە ئارەزووی خۆم گوێبگرم و گوێنەگرم. دەمتوانی گوێی خۆم داخەم و لە بێدەنگییەکی بێسنووردا نوقمبیم. زۆرجار لەو چایخانە لاتەریکانەدا دادەنیشتم و چەناگەم دەخستە سەر سنگم و بەسەعات لە هێمنییەکی گەرەدا نوقمەبووم، لەو ساتانەدا جگە لە بۆنی گۆڵ لە هێچێ دیدادە نەدەژام. زۆر پۆژ هەبوو حەزەدەکرد مۆفییک هەبێت قسە ی بۆ بکەم، بەلام کەس نەبوو. شبر هاوڕێی لە من زۆرتر بوو، لە من زیاتر شارەزای دنیا بوو، ئەو هێشتا ئارەزوویەکی قوولێ هەبوو بزانیت لە دنیادا چی دەگوزەرێت، من بە پێچەوانەی ئەوەوە ئارەزوویەکم نەما بوو بزانم لەم مەملەکەتە ی

ئىمەدا چى دەقەومىت و چى پودەدات، دەترسام ھەر تىۋەگلانىكى نوئى گىرۋەدى سىياسەتم بىكەتەو، خۆم وەك يەككىك دەھاتە پىشچاۋ كە بە پەرەشوت لە ئاسمانەو كەوتۆتەخوارى و ھاتۆتە شارىكەو كە ناتوانىت لەگەلیدا بىيىتە دۆست. كە وا دەلەيم مانای ئەو نىيە كە من لەم شارەدا نامۆم و بەس، لە پاستىدا من لە ھەموو دونيا نامۆم، لە ئادەمىزاد نامۆم و لە خۆم نامۆم. لە دواى كۆچى دواىى دايكم و گەرانەو ەم بۆ دونيا، ھىشتا ھەر بىدەنگ و غەرىبىووم. پەنگە تا ئىستا زۆرىەتان چەندجار پرسىارتان كەردىت، پىاو كۆژىكى وەك من، مەخلوقىكى بىسود و لە كاركەوتوى لە وىنەى ھەسەنى پىزۆ، چكۆلە و دىز و ناشىرىن و منگن چى كەردى بە ھاوپىي خەلكانىكى ناسكى وەك تەرىفە يابەحرى و غەزەلنوس؟. خۆم دەزانم، من جگە لە تەفەنگى زەنگاوى سەردەم و زەمانىكى تر، ھىچى دى نىم. لە كۆنە پىاو كۆژىكى لىكەوتەى حىزب بەولاولە ھىچى دى نىم. زۆرشەو لەگەل شېردا قسەمان لەو كەردو، ئىمە چەقوى كولى ناو مۆزەخانەيەكى داخراوین، كە رەستەيەكى كۆنى تاوانىن كە ھىشتا خويىنى قورىانىيەكانمان لەسەرە و كەس نەيسرپوین. ئىو ھەقتانە وابلىن. من كەسكى لەو خراپترىووم شايستەى ئەو جۆرە مەشەرە ناسك و مېھرەبانە بىم، بەلام ژيانى منىش وەھا پۆى، گولاولە ئەفسوناويەكەى پىزۆ منى وابرد كە دەبايە لە ناو ئەو پۆخلەبەرە ساف و پاكژانەدا بگىرسىمەو.

بىشاگای خۆم بووم بە يەككىك لە پۆخلەبەرە خەيالىيەكان. لە پاستىدا مەروف نازانىت چۆن دەبىتە پۆخلەبەرىكى خەيالى، شەويك لە شەوان ھەندى پىرىژنى پوخۆش ھاتن بۆلام و گووتيان ھەسەنى پىزۆ تۆ دايكت قوتابخانەيەكى گەورەى گولاولە دروستكردن بوو، كىلىلى زۆرىەى باغە عاسىيەكانى دونيا لای ئەو بوو، ھەموو كىلىلەكانىشى بۆ تۆ بەجىھىشت، ئىستا تۆ بەتەوىت و نەتەوىت كىلىلدارى دەيان باغىت كە بى

تو گولہکانیان دهریت، نیتستا وهرزی ئه و گولانه یه و ساتی گرتنی
 گولاره له و باغانه، گهر تو ئه و دهرگایانه مان بو نه که یته وه، دهیان جور
 گولی خه یالی دهرمن. من هیچ له و پیریژنه پوخوشانه تینه گیشتم که
 هه موویان به جلی پهرش و له چکی پهرش و کولوانه ی پهرشی سهرشانه وه
 هاتبوون بۆلام. شه ویک له شه وه تاریک و نهنگوسته چاوه کان من له گهل
 کومه لیک پیریژنی پوخوش و دهم به خنده و سوحبه تچیدا که و تمه ریگا
 بو جیگایه کی نه زانراو، پیموایه هه موو سه فهره سهیرهکانی مروف له و
 ههنگاوه وه دهست پیده کات، که به ئاراسته یه کی نه زانراو ده نییت. بو
 ئه وه ی بییت به پوحله به ریکی خه یالی ده بییت سهره تا ئه و ههنگاوه
 بنییت، جاریک له جاره کان ریگایه ک بگریته بهر که نازانیت بو کوئی
 ده چیت. من باوه ریکی زۆرم به و پیریژنانه هه بوو، به لام نه مده زانی چ
 نه نینیه کیان له ژیر سهر دایه، مانای ئه و کلیلانه ش که دایکم جیهیشتن
 گینگلیان پیده دام. ده مزانی جگه له م پیریژنانه هیچ که سئیکی دی نییه
 ئه و نه نینیه م بو والابکات. نیتر ده بایه هیژ بده مه خۆم و کلیله کانم له
 جیگایه کی نه نینی دهر به نتم و دوی ئه و پیریژنه جوانانه بکه وم که
 به رده وام باسی کومه لیک باغی سیحراویان بو ده کردم، گهر بییت و من
 فریایان نه که وم دهرمن و وشکده بن. ئه و شه وه پیریژنه کان منیان به ره و
 که ره کییک برد که پیشتر هه ستم نه ده کرد ئه م شاره شوینی وه های
 تیدابییت، ناوی «هه زارباغ» بوو. پیشتر ناوی ئه و که ره که م نه بیستبوو،
 که ره کیکی گهره بوو، پر له و پیریژنانه ی شه و بوژ گولویان ده گرت،
 بونی کوچهکانی پرپوو له بۆن عه تریک مه ست و شه یدای ده کردی. له
 سهره تای کوچه بۆنداره کاند کومه لیک پیریژنی تر پیشوازیان لی کردم،
 هه موویان به جوریک له جوره کان له پیژوی گولاه ده چوون، ئه وان
 به ره و باغیکی گهره پیشمه وتن، له و یادا ئه و گولاه سهرانه م بینی که
 پهنگه تنها له به هه شتدا هه بن. من له سالانی گوشه گیریدا هه ندیک

لهو گولانه م بینى بوو، به لّام به ودها پیاوئیکى گولناس نه بووم، ژيانم
 دوور له دنيای پهنگين و قه شهنگى لاله زار و باغچه کان برديووه سهر،
 هرگيز پوژيک له پوژان له پيزوم نه پرسى، نه رڼ پيزو گيان هم
 گولانه له کوئ بوو، نه مپرسى هم چ باغيکه هم هم موو گول
 عاجباتيانه ی له خوگرتووه. نه وه يه که مين شهوى ژيانى من بوو به
 پونى تيبگم، له پشت هم ژيانه ساده و ئاساييه وه، من مالئیکى
 دیکم هم يه ده توانم په نای بؤبرم. ديمه نى نه و باغه سحر اويانه له
 ژيتر شه وقي مانگه شه ودا به جوړيک سهر ساميکرم، هه زنده کرد هرگيز
 نه يه مه ده رڼ، هرگيز پوو له جيگايه کى تر نه کم. هر کاتيکيش
 گه يشتيته جيگايه ک و ويستت نه يه يته ده رڼ، نه و دلنبايه پيتناوته سهر
 زه مينى خيال. پيرژنه کان منيان گه يانده بهر هه نديک ده رگای داخراو،
 که ده بابه به کليله کانى خوّم بيانکه مه وه، دواى تافيردنه وه يه ک به
 يه کى کليله کان، هم موو ده رگا داخراوه کانى نه و باغه خه يالئيه م کرده وه،
 له گه ل پيرژنه کاندا چوومه گوزهرى بچاوبچى نه و گولستانه گه ورانه وه،
 گولئ وه ها سهرم بينى هيچ شاعيرئکى دونيا به خه ون نه ييښيوه.
 باغه کان وه ها جوانبوون ده کرا مروّف تا مردن به ناوياندا بگه رڼ و
 هه ست به ماندوويوون نه کات، له و باغانه دا من پابوردوى خوّم
 بپرچووه وه، پيشتر هه ستم نه ده کرد بشيت باغى وه ها گه وره ده رگا له
 هه سن توفان بکاته وه. نه و شه وه سهره تاي ناواره بوونى من بوو له
 باغى پيرژنه خه يالئيه کاندا، باغى نه و دايکه پير و پاکانه ی به هه شتيکى
 نه نتيان بو خويان دروستکردبوو، له ويوه به شى هم موو هم شار و
 مه مله که تانه ی نزيمان گولويان دروستده کرد. له و شه وه من بووم به
 ياوهرى نه و خاتونه سهنگين و سه لاره پيرانه که له جيهانئکى پر گول
 و گولزاردا منيان ده گيړا و هر شه وه ي ده رگای باغيکيان پنده کرده وه
 و هر جاره ی جوړه گولئکيان پي ناوده دام. هر نه و پيرژنه سه روزمان

شیرینانهش منیان به غزلنوس ناساند. غزلنوس یه کییک بوو له و
 پیاوه زور دهگمه نانه ی گه یشتبوونه ئه م باغه. من له ویدا غزلنوسم
 ناسی، له ویادا بووم به هاوړی ئه و. غزلنوس له ژیا نی جه نجال ی
 خویدا وهک به ناوبانگترین غزلخوینی ولات بریکی زور پوخله به ری خه یالی
 ناسیبوو، یه کییک له و پوخله به رانه «گولستان خان» بوو، که به برسی
 چه ندین باغی ئه م گولستانه بوو. گولستان خان کچیکی نیجگار جوانی
 ده بیټ که سستری خسته خانه یه و به رده وام بون گولواویکی سهر له
 پرچ و هه ناسه ی دیت، بونیکی وها هه ر که سییک به لایدا ده پروات ده م و
 ده ست عاشقی ده بیټ. بونیکی نه خوشه کان له ده ردیک چاکده کاته وه و
 ده ردیکی تریان ده داتئ. که که ناوی سه بریه، جوانی نیگاکانی و بوی
 پرچ و هه ناسه ی سالانیک ده بیته سهر دپری گه وری گورانی بیژان و بابه تی
 یه که می حه برانی بیژانی ئه م ده ره. ژماره یهک خه لک هیند شیټانه
 عاشقی سه بری ده بن ده یانه ویت له بهر پییدا بمرن و ده یانیان شه وان
 وهک پاسه وان له بهر قاپی ماله کهیدا بخه ون، که که سهری لی تیگده چیت
 و نازانیت چون له ده ستیان هه لبیت و به ره و کوئ سهری خوی هه لگريت.
 بو ئه وهی له نه فره تی ئه و هه موو عه شقه نازاد بیت، بو ماوه یهک خوی
 له ناو گوله کانی گه ره کی هه زارباغدا ده شاریته وه. نه گه رچی پیریژنه کانی
 هه زارباغ نامه یلن منداله کانیان بیته ئه م کوچه یه، چونکه هه ر گه نجیک
 پرو له م باغانه بکات، به جوریک شیټ و شه یدای گوله کان ده بیټ،
 ژیا نی بیرده چیته وه و دنیای راسته قینه فره مو شده کات. به لام سه بری
 که له مندالییه وه بون گولواوی ناو په حمی دایکی گرتووه، پیریژنه
 به په حمه کان وهک کچیکی به دبه خت ته ماشایده کن که ده بیټ ده ردی
 جوانی بکیشیت. بو ئه وهی سه بری له گورانی بیژ و و شاعیر و عاشقه
 بی شوماره کانی بشارنه وه، ماوه یهک له ناو گوله خه یالییه کاند دالده ی
 ده دن. به لام ئه و باغانه به جوریک سحر اوین گه ر مروف زور له ناویاندا

مايه وه، ناتوانیت جاريکی دی به رگه ی بینینی شته ئاساییه کان بگریت و بگه پیته وه بۆ دنیا. سه بری که بۆ ماوه یه کی درێژ به رده وام له باغه کاند ده ئی، ئیدی ناتوانیت بیته وه ده ری و ده بیت به به شیک له باغه کان... که که تاقانه ی گولستان خانیسه، نو قه مبرونی که له به حری بیسنووری گولدا، مه راقیکی گه وره تووشی دایکی ده کات که وه ک هر دایکیکی دی حه زی لێه که که ی شووبکات و ببیته خاوه نی میرد و مندالیکی پاک و ئاسای. هرچی هه ولێک گولستان خان ده ی دات بۆ هێتانه وه ی سه بری و ده ره ی تانی له سنووری گولزاره کانی هه زارباغ بیسووده، ئه وه به رده وام له ناو باغه کاند ده سوپیته وه ده لیت « شوو ناکه م ». دوا جار پیریژنه کان هه ولده ده ن سه بری به شتیکی سحر اویت له سیحری گوله کان پراکتیسه ده ری. تاکه شتیک که له ئه فسوون و سحریدا به رته قای جوانی و ئه فسوونی گوله کانه، شیعه رکانی غه زه لنوسه. پیریژنه گولآوسازه کان که زۆر له سه ر پاراستنی نه ینی ئه م باغانه سووین، ناچار حه قیقه تی خۆیان وه ک کۆمه لێک مه خلوقات ی خه یالی لای غه زه لنوس ئاشکراده کن و به ره و گه په کی هه زارباغ پێشیده که ون. غه زه لنوس که ده گاته ئه وه باغانه به جۆریک سه راسیمه و سه رسام ده وه ستیت، وه ک ئه وه ی که وتبیته خه یالیکه وه قوولتر له هه ر خه یالیکی پێشینیه ی تر. نه ویش وه ک من، چه ندین جار به پۆژ به لای هه زارباغدا تیپه ریپوو، به لام وه ک هه زاران هه زار خه لکی دیکه ی ئه وه شاره نه یده زانی ئه م گه په که ناچیزه ی له کاتی ئاساییدا به گه په کی سیباغ ده ناسریت، شه وان کاتیک دنیا ده خه ویت، ده گۆریت و جوانی پاده په ریت و ده بیته گولستانیکی گه وره. له وه باغه دا غه زه لنوس بۆ یه که م جار سه بری بینێ... تا ئه وه کات وایده زانی سه بری ته نها که چیکه له ده ستکردی خه یالی گورانییژه میلییه کانه. چیڕۆکی غه زه لنوس و سه بری چیڕۆکیکی درێژه که دواتریش باسده کریت. به لام گرنگ ئه وه یه من له کۆتاییه کانی

سه‌ده‌ی بیستدا، له شه‌ویکی تاریک و فیئکی هاویندا کاتیکی پیاسه‌یه‌کی دور و دریزم به باغه خه‌یالییه‌کاندا ده‌کرد، له پیچی یه‌کیک له کوچه‌کانی گولستاندا گویم له قه‌سیده‌یه‌کی ئه‌فسوناوی غزلهلنوس بوو، که له ژیر شه‌وقی مانگه‌شه‌ودا بۆ سه‌بری ده‌خوینده‌وه. ئه‌و شه‌وه که له ناو بۆن و به‌رامه‌ی ئه‌و گولانه‌دا گویم له‌و قه‌سیدانه بوو، هه‌ستمکرد شتیکی قوول له ژیاندا گۆپاوه، گوێگرتن له غزلهلنوس ده‌رفه‌تیکی که‌وره‌ی پییه‌خشیم پۆحی خۆم بناسم، من تا ئه‌و ساته‌ی گویم له‌و غه‌زه‌لانه نه‌بووبوو له‌ بوون و نه‌بوونی پۆح دلنیا نه‌بووم. ئه‌و شه‌وه به نه‌ینسی تا دره‌نگ گویم له غزلهلنوس گرت، به‌ریه‌یان خۆم لیناشکرکرد و گووتم تا مردن ناتوانم ئه‌م شه‌وه‌م بیرچیته‌وه، تا مردن له ژیر کاریگه‌ری ئه‌و غه‌زه‌لانه‌دا ده‌ژیم و سیحری ئه‌و شیعرانه له دل‌م ناچنه ده‌ره‌وه. دیاره ئیستا هه‌موو سه‌یرتان لیدیته‌ پیاوکه‌ژیکی وه‌ک من که زۆرکه‌م سه‌روکارم له‌گه‌ڵ شیعردا هه‌بووه، ئاوها بکه‌ومه ژیر سیحری ئه‌و قه‌سیدانه‌وه. له راستیدا شیعه‌ره‌کانی غزلهلنوس و بۆنی گوله‌کان و جوانی مانگه‌شه‌و و هیمنی هاوینه‌ی ناو باغ پیکرا ئه‌و ئه‌فسونه‌یان دروستکرد که من لاواز و که‌متین له پیشده‌میدا ده‌رکه‌وتم، به‌لام دواتر وام هه‌ستکرد شیعه‌ره‌کانی غزلهلنوس سیحری شته‌کانی ده‌روبه‌ری پیکرا هه‌لمژیبوو، له‌و ساته‌دا بۆنی گوله‌کان و تریفه‌ی مانگ و هیمنی ناو باغه‌که ته‌نیا له رێگای غه‌زه‌له‌کانه‌وه ده‌رده‌که‌وتن. من له کازیوه‌ی ئه‌و پۆژه‌وه بوومه هاوپی غزلهلنوس، هه‌ر ئه‌و به‌یانیه‌ سه‌ریوردی خۆم له نوکه‌وه بۆ گێپاوه. حیکایه‌تی من به‌جۆرێک مایه‌ی سه‌رسوپمانی بوو تا ماوه‌یه‌کی دریز باوه‌ری پێنه‌ده‌کردم. پێش من پیاوکه‌ژی دیکه‌ی نه‌ناسیبوو، هه‌رگیز باوه‌ری نه‌ده‌کرد من یه‌کیک بم له‌وانه‌ی ده‌ستم له کوشتنی ژناندا هه‌بووه. به‌لام ده‌بوایه هه‌موو شتیکی لا بدرکێتم، بپیارمدا‌بوو پابوردووی خۆم له پۆحیکی وه‌ها پاک نه‌شارمه‌وه، له‌و

شەوی غەزەلەو ئەو کورپە قۆللولە غەمگینە بوو بە نزیکترین هاوڕێم. ئێستا دەلێم گەر غەزەلنوس حەقیقەتی منی نەزانیبایە نەستەم بوو لە ناو چەندین پۆحله بەری خەیاڵیدا، من بۆ نوسینی ئەو کتێبە دەربارەی مێژووی مردن هەڵبژێریت. ئەو شەو کە پێکەو تەرمەکەی موراوە جەمیلمان دەرھێنا هەستەمکرد بە راستی وەک یەکیەک لە خۆیان حیسابم بۆ دەکات، وەک یەکیەک لە پۆحله بەرە خەیاڵییە راستەقینەکان. من کە چوومە ناوێوە زوو تێگەیشتەم غەزەلنوس زۆر پێویستی بە منە، گەرچی غەزەلنوس شارەزایەکی وردبوو، ژبانی ئەم شارە وەک کتێبیەک سەیردەکرد کە بەرگی پێشەوای حەقیقەت و بەرگی دواوەی خەیاڵ، لەگەڵ ئەوێ ئیجگار شارەزای هەردوو دنیا کە بوو، بەلام هێزی ئەوێ نەبوو وەک من بپروایە ناوێوە، بۆ ئەو جیگایە مەشێنەکانی مردن نیشدەکەن. من کورپی راستەقینە ئەو دنیا بە بووم، لەو دنیا بە دا گەرەبووبووم، بەرغو بە بەرغو شارەزای مەکینەکان بووم، دەمزانێ چۆن نیشدەکەن و کە نیشدەکەن. غەزەلنوس لە من زیاتر دنیای دیبوو، بەلام ئەو دنیا بە ئەو بینیبووی لەو دنیا بە دەچوو کە من بینووم، ئەو پۆزیک لە پۆزان لە نزیکەو تێکەلاوی دنیای سیاسەتەبازانی کورد نەبووبوو، لەو باوەرەدام کە سەردەمانێک وەک خەلکی زۆر پاک و نیشتمانی پەرە سەیری هەمووانی دەکرد، وەک دەیان هەزار خەلکی دیکە ئەم ولاتە دوا پەرە پەڕین تووشی ناویمیدی و غەمۆکی بووبوو. لە دوا پەرە پەڕینەو بەردەوام بە دوا سەر زەمینێکی خەیاڵیدا گەراییبوو، پێموایە حەزیکردبوو هەموو کوردستان وەک کوچەکانی هەزارباغی لێبێت. من بەش بەحالی خۆم تێناگەم، چۆن پۆشنفیکرانی ئەم ولاتە خولای و دەپەریتە سەریانەو لە شارێکی وێرانەدا، شارێک کەسانی وەک فازیل قەندیل و تونچی تیادەژین، لە هەموو کونجێکەو چاوەپوانی دەرکەوتنی هەزارباغ بکەن، چاوەپوانی سەرھەڵدانی لالەزارێک بکەن وەک غەزەلنوس

دە یگوت «گولۆه کە ی بەشی ھەموو بە شەریبەت بکات». من ھەمیشە گووتوومە، ھەندێجار پۆشنفیکران دەبنە بێمیشکترین خەلکی دونیا، ئەوان گەر وەک من تونچی و ھیدایەتی گورجیان دەناسی ھەرگیز چاوەڕوانی شتی باشیان لەم شارە نە دەکرد. کە غەزەلنوسم لەو باغەدا بینی، یەکەمین شت پێمگوت ئەوەبوو « ھێمنی ئەم باغە لە گەڵ دنیادا تێکەڵاوەکە». لەو پووەوە من لە ماجەلانی خەیاڵییەو نزیکیووم، ئەو کوڕە لە خۆباییە، کە وەک لۆردیکی ئینگلیزی بۆشناخ خۆی دەگوێژێت و قسە لە کەشتییەکی خەیاڵی دەکات کە بە سەر زەمینێکدا دەپوات دوورە لە دنیای راستەقینە. من ماجیدی گول سۆلاڤم زۆر درەنگ ناسی، راستە ئەو وەک ھەموو پۆشنفیکرەکان گەنجیکی لە خۆباییو، بەلام دەمانیک دادەنیشتم و پەرە لە دواي پەرە چیرۆکەکانی خۆم لە ناو کتیبی میژووی مردندا دەگێرایەو ئەو بە دەستوخەتە قەشەنگەکی خۆی بۆی چاکدەکردم و بۆی دەنوسیمەو. گەنجیکی بێمایە و بێزەرەر بوو، تەنیا بە خەیاڵی خۆیەو دەنازا، بەلام دەبێت بۆلێم ماجەلانی خەیاڵی دەستوخەتێکی ھێند جوانی ھەبوو، ھەرکەسێک سەیری بکردبایە راستەو راست دەکەوتە خەیاڵەو، لەو دوايیدا ھەندێجار بە گالتەو ناومدەنا «بارۆنی خەت»، بەلام ئەو بەردەوام تەکاوی لێدەکردم بە «سەردارباشی» بانگییکەم. ئەگەرچی لە ھەمووان تەنیا تر و لاتەریکتر و پەرەوازەتر دەردەکەوت، ھەموو خراپ سەرکۆنەمان دەکرد، بەلام ئێستا ھەستدەکەم ئەو راستەقینەترین پۆخلەبەری خەیاڵی دونیا بوو، ھەتا لە غەزەلنوسیش راستەقینەتر و خەیاڵیتر بوو.

ئەو پۆژەي ماجیدی گول سۆلاڤ گەپایەو ھەو ناوی بارۆنی مریشکی لەسەر پارچە کاغەزێکی سپی نوسیو، من ھەستمکرد ھیدی ھیدی پێدەخەینە ناو ھەریمێکی ترسناکەو. ئەو ناو ھەستەوخۆ فەلەکرانی

پروه‌لای به‌یاداهیتامه‌وه. له ناوه‌پاستی سالانی هه‌شتادا فه‌له‌کزان نامه‌یه‌کی پێچراوه‌ی دامی بیهم بۆ سه‌رکرده‌یه‌کی گه‌وره‌ی ناو چیاکان. وه‌ک عاده‌تی هه‌میشه‌یی خۆم، له پێگا نامه‌که‌یم کرده‌وه و خوێندمه‌وه، له‌سه‌ری سه‌ره‌وه نویسیبوی «بارۆنی گه‌وره‌مان، سالۆیکی کوردانه و شۆرپشگێژانه». ئه‌وه یه‌که‌مینجار بوو له ژياندا ئه‌و ناوه بیستم، بۆیه کاتیک ماجیدی گول سۆلاف ناوی بارۆنی مریشکی خسته به‌رده‌ستم، هه‌ستم به‌ مه‌ترسییه‌کی گه‌وره‌کرد. دیاره ده‌بایه خۆم ده‌رنه‌خه‌م و ترسی په‌نه‌انم له‌وانی دیکه‌شدا نه‌پوینم. من نه‌مه‌زانی وشه‌ی بارۆن یانی چی، ئه‌وکات بۆ ئه‌وه‌ی کردنه‌وه‌ی نامه‌که ئاشکرانه‌بیّت له‌که‌سم نه‌پرسی وشه‌ی بارۆن مانای چی. دواي ئه‌و هه‌موو ساله که ئه‌و ناوه‌م بیسته‌وه، ترسی ئه‌و سه‌رده‌مه و سییه‌ری ئه‌و دونیا کۆنه‌م هاته‌وه بیر که به‌رده‌وام لێی هه‌لده‌هاتم.

گه‌رچی من غه‌زه‌لنوسم له ناو باغه‌ خه‌یالییه‌کاندا ناسی، به‌لام له‌به‌ر هۆیه‌کی نادیار هه‌ستهمه‌کرد من هه‌رگیز پۆخه‌به‌ریکی خه‌یالی نیم، هه‌ستهمه‌کرد خراپی و پیسی من له‌وه قوولتیه‌ بیم به‌یه‌کیک له‌و پۆخه‌به‌رانه، ده‌بایه پێگایه‌کی سه‌خت بگرم تا هه‌ست به‌پاکبونه‌وه بکه‌م. که شه‌ویک له‌به‌رده‌م غه‌زه‌لنوس و ماجیدی گول سۆلاف و تریفه یابه‌حریدا سویندم خوارد له پێخستن و پاراستنی کتێبی گه‌وره‌ی مه‌رگدا به‌شداربکه‌م، ده‌مزانی ئه‌وه ته‌نیا پێگا و تاکه ده‌رفه‌تی منه خۆم به‌هاورپێی پاسته‌قینه‌ی ئه‌وان بزاسم. ده‌بایه هه‌موومان له‌کۆکردنه‌وه‌ی زانیارییه‌کاندا کۆمه‌ک به‌یه‌ک بکه‌ین. ئه‌وه‌ی مه‌سه‌له‌کانی ئالۆزکرد، ئه‌و منداله‌ لووت زله‌ بوو که ده‌یتوانی مردووه‌کان له ژێر زه‌ویدا ببینیت و ده‌ریانبه‌یتیت. که لاشه‌که‌ی مورا ده‌میلمان ده‌ره‌یتا، ده‌مزانی چیرۆکی ئه‌م لاشه‌یه ئیدی لێناگه‌پێت ئاسووده‌ بزین. له‌گه‌ڵ بیستنی ناوی بارۆنی مریشکدا بووه‌ خولیایه‌کی گه‌وره‌م بزاسم ئه‌و چ جوهره ئاده‌میزادیک و ژنه‌که‌ی

چ جۆره خاتوونئیکه. تاکه لهنگهر و کۆمهکم لهو دۆخ و باره سهختانهدا شبر بوو. شبر له نزیکهوه ئاگاداری دونیا بوو، کهم شتی گرنگ ههبوو نهیبیستیت. کاتیک بابتهکهه لا وروژاند و باسی بارۆنی مریشکم لهگهڵداکرد، له هه یوانه سپی و پاکه کهی خۆیاندا به تانییه کی دابوو به قاچیدا و گوینی له گۆرانییه کی ژۆر کۆنی «سێلدا باگچان» دهگرت. که ناوی بارۆنی له من بیست، ته سجیله کهی خامۆشکرد و که میک سه رسام گووتی «بارۆنی مریشک؟ تۆ بارۆنی مریشک له کوئ ده ناسیت؟». من نه ده بایه راستی بلێم، شبر تا ئه و کاته هیچ شتیکی له په یوهندی من و پۆحله به ره خه یالییه کان و سه فهره کانی من به گۆلزاره کانی هه زارباغدا نه ده زانی، له به رئه وه گووتم هاو پێیه کم کێشه یه کی هه یه و دۆستیکی ئامۆژگاری کردوه داوی کۆمه ک له ژنی بارۆنی مریشک بکات. شبر گووتی «سه یرم له وه دیت ناوی بارۆنه کان وه ها بلأوبوو بیته وه، چونکه نازناوی بارۆن جۆره ناویکی تایبه تییه کۆمه لێک خه لکی تایبه تی له ناو خۆیاندا به کاریده هیتن». من قسه کانی شبرم به هه ل زانی و پرسیم «شبر ده بیت وشه ی بارۆن مانای چی بیت؟ بێشتر ئه م وشه یه م به ر گوئ نه که وتوووه و هیچ له ئه سل و فه سلێ نازانم؟». شبر به زه رده خه نه که شه که ی خۆیه وه گووتی «هو و حه سه نی پیزۆ، بارۆن نازناوی پیاوه گه وره کانه، جۆره پێشناویکی نه وروپییه، ئه وان سه رده مانی زو به کاریانده هیئا، وشه یه که بۆ خه لکی خانه دان و شکۆمه ند به کار دیت. وشه که به جۆریکی سه یر ها توته دونیای ئێمه وه، له م چه ند سه لێ دوا ییدا که سه روه ت و سامان ژۆریوو، خه لکانییک که فه رمان په وای ئه م ولاته ن، فیزیوون به یه کتری ده لێن بارۆن. سه ره تا نازناویک بوو بۆ پێکه نین. تۆفان تۆ خۆت ده زانیت، ئه وان به هه موو شتیکی پێده که نن، به هه موو شتیکی. یه که مجار به یه کیان ده گووت میر یان به گ یاخود میرزا، دواتر که ئه و نازناوه که وته ناوانه وه، شه وان که داده نه یشتن، که

ده که و تنه نوکته گیترا نه وه له سه ره به کتری، بۆ گالته کردن ناوی بارۆنیان
 له به کده نا. به که مین که س که ناوی بارۆنیان لیتا «غهنی کرمانج»
 بوو. تۆ ده زانیت غهنی کرمانج کییه؟ ده یناسیت... زۆر چاکه. جاران
 له حیزیدا به پررسی کاروباری پښکخستن بوو، پیتان دگوت دکتۆر غهنی،
 دواي پاپه رین، که شه پی ناوخۆ هه لگیرسا به هه ندیک هیلکی زۆر نه یینی و
 تایبه تی له تورکیا وه که و ته هینانی ئارد، حیزب ده یپاراست و شه ریکی
 له حیزبه کانی تریشدا هه بوو. له ماوه به کی که مدا ملیۆنه ها دۆلاری
 کۆکرده وه، شه وان که به کۆمه ل داده نیشتن و سه رخۆش ده بیون،
 هاو پښکانی بۆ گالته پښکردن ناویان ده نا «بارۆنی ئارد». ئه وه ی من
 بزنام بارۆنی ئارد به که مین که سه نازناوی وه های هه بییت. من له میژه
 غهنی ده ناسم، پیاویکی پقاوییه، له وانه یه ئه و نازناوه زۆر ئازاری دابییت،
 به تایبه ت ده لێن ناوه که تا سه ری سه ره وه پۆیشتوه، خه لکانیک ده لێن
 هه تا سه رۆک خۆی له کۆبوونه وه گه وره کاندای به ناوی بارۆنی ئارد وه
 غهنی بانگ کردوه. به هه رحال هه رچۆنیک بییت، ئه م نازناوه وه ک پزیسک
 له پوش به رییت، خیرا کلپه یکرد و بلایووه وه، هیدی هیدی بووه
 نازناویکی راسته قینه. له گه ل زۆربوونی ژماره ی ده و له مه نده کاندای، ئه وانه ی
 له به ککاتدا ده سه لاتی حیزب و حکومه ت و بازاریان به ده سه ته وه یه، یانه ی
 بارۆنه کانیان دروستکرد، که شوپښکی داخراوه، جگه له ده سه ته یه کی
 بالآ له پیاوانی گه وره ی حیزب و خاوه ن کۆمپانیاکان و به پرتوه به ره
 گه وره کان و په ره مانته ره کان و وه زیره کان که س بۆی نییه بجپته ناوی.
 تۆفانی برام مرۆف ئاسان ناگاته دونه یی بارۆنه کان، مرۆف ده شیت
 جارێک به لایدا تیپه رییت، بۆ کۆمه کی که له ده رگای به کیکیان بدات،
 ئیشی لای به کیکیانی هه بییت و به کیکی دیان بکاته واسیته. به لام
 ئه وه ی به ته واوه تی تیپه گیت له دونه یی بارۆنه کاندای ده گوزه رییت،
 بۆ خه لکانی کلۆلی وه ک ئیمه ئاسان نییه... گه یشتن به دورگی واق

واق، سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر قولله‌ی قافدا له‌ گه‌یشتن به‌ دونیای بارۆنه‌کان و هه‌ڵدانه‌وه‌ی نه‌ینیه‌کانیان ئاسانتیره‌».

دواهه‌مین وشه‌ی کانی شبر زۆر منیان ترساند، وام هه‌ستکرد ئه‌و شتیک ده‌زانیت و سوسه‌ی نه‌ینیه‌کانی منی کردوه و به‌ ئارامی و یقاره‌وه ئاگادارمه‌کاته‌وه، سه‌یری چاوانیم کرد، غه‌میکه‌ی قوولێ تێدابوو، وه‌ک ئه‌وه‌ی ئاگادارمه‌کاته‌وه، وه‌ک ئه‌وه‌ی بزانی‌ت چ شتیک له‌ خه‌یالی مندايه، وه‌ک ئه‌وه‌ی تێگه‌یشتی‌ت، منیش وه‌ک هه‌زاران مژۆشی تری ئه‌م ولاته، گینگلی ئه‌وه ده‌ده‌م شو‌رای ئه‌و دونیا‌یه بېرم و به‌سه‌ر دیواری نه‌ینیه‌کانیاندا سه‌رکه‌وم. لیمپرسی «شبر من و تۆ هاو‌پێین، پیمبلی تۆ چون ئه‌و ورده‌کاریانه ده‌زانیت».

توند به‌تانییه‌که‌ی له‌ خۆیه‌وه پێچاو به‌زه‌رده‌خه‌یه‌کی دۆستانه‌وه سه‌ری هه‌لبێری و گووتی «تۆفان من کو‌پێک ده‌ناسم خزمه‌تچی بارۆنی ئارده، سه‌له‌های سه‌له‌ ئیشکه‌ر و قاپشۆر و سفره‌پاخه‌ری ئه‌وه. تێده‌گه‌یت، ئه‌وان چینیکی گه‌وره‌ی خزمه‌تکار و ئیشکه‌چی و پاسه‌وانیان له‌ ده‌وری خۆیان دروستکردوه، هه‌سه‌نی تۆفان تۆ له‌وانه‌یه باوه‌رپه‌که‌یت، ئه‌و له‌شکه‌ری خزمه‌تی بارۆنه‌کان ده‌کات، ده‌یانجار له‌وه گه‌وره‌تره‌ که‌ من و تۆ ده‌یزانین، له‌ تۆ وایه‌ من و تۆ له‌م شاره‌دا ده‌ژین؟ نا هه‌سه‌ن، من و تۆ دوو قه‌ره‌قۆزی په‌که‌وته‌ین له‌ په‌راوێزی ئه‌م دونیا‌یه‌دا که‌وتووین. من و تۆ گه‌ر بچینه قوولایی ئه‌م شار و مه‌مله‌که‌ته‌وه، نابناسینه‌وه، زۆر ئیواری که‌ تۆ جێمه‌هی‌ای‌ت و ته‌نیا پوو له‌ کونجی چایخانه‌یه‌ک ده‌که‌یت، دلشاد و خۆشبه‌خت ده‌بم، هه‌زده‌که‌م تۆ له‌م چیرۆکانه به‌ دوری‌یت. من و تۆ تازه‌ له‌وه ده‌رچووین خه‌لکی ئه‌م شاره‌بین. هه‌ر ئیواره‌یه‌ک ده‌چمه‌ده‌ری واهه‌ستده‌که‌م شاره‌که‌ی دوینێ نییه، پۆژ دوا‌ی پۆژ ده‌گه‌ریت،

کوچه‌کان ده‌گورپښ، شه‌قامه‌کان و خانووه‌کان و پوځله‌به‌ره‌کانی ... هه‌موو به‌رده‌وام ده‌گورپښ. هه‌سه‌ن گوښگره، من پیاوړکی زانا نیم، به‌لام خوټ ده‌زانیت من له گه‌نجیمدا یه‌کپک بووم له مارکسییه سه‌رسه‌خته‌کان، نیستا ده‌مې ساله کتیب ناخوینمه‌وه، من و هاوړیکانم زوږبه‌مان وازمان له کتیب خویندنه‌وه هیڼاوه، به‌لام هه‌ندیک شت پښده‌لیم که راستین. گه‌ر پوړتیک بڅ من تیکه‌لی نه‌و دونیایه بوویت و تووشی گڼچه‌لی گه‌وره هاتیت. بزانه له‌مشارده‌ا هه‌زاران هه‌زار خه‌لک هه‌ن خزمه‌تکاری بو بارونه‌کان ده‌که‌ن. که‌سانی وه‌کو من و تو بیکه‌سین. به‌قسه‌ی من ده‌که‌یت خوټ له دونیای نه‌وان بیاريزه، چوڼ دوور به دوور ده‌ژیت، هه‌روابه. نیستا له من ناترسن، به‌لام هه‌سه‌ن تو هیشتا به‌پتووه‌یت، هیشتا نه‌که‌وتوویت».

هه‌ستمکرد شبر بوئی شتیک ده‌کات، ده‌زانیت من خه‌ریکه پښده‌خه‌مه دونیایه‌کی پر مه‌ترسییه‌وه، به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌سته کال و بښده‌لیله‌شدا، هیچم بو نه‌درکانه. دلنیا‌بووم گه‌ر شتیک بلیم به‌جوړیک ده‌مترسینیت کار له نیسکردنم ده‌کات، ده‌بایه له نه‌ینتی مردنی موراد جه‌میل تیښگه‌ین. من نه‌و نیواره‌یه شبرم به بازارپدا گه‌ران، نیواره‌یه‌کی فینک و خوش بوو، به‌لام شبر به‌جوړیکه‌ی سه‌یر بیتاقه‌ت و وه‌پس بوو، تا نه‌و کاته که‌م ده‌یخواره‌وه، نه‌و پوړه پیښگوتم «بمبه بو لای شه‌هایی فه‌ل». من نابه‌دلیم نه‌کرد و تابه‌ر مه‌یفرؤشییه‌که‌ی شه‌هاب پالم پتوونه‌ا، که غم دایده‌گرت سووکتز ده‌بوو، جورمی خوئی ده‌دوړاند، ده‌بووه پارچه‌یه‌ک خه‌فته‌ی بابرده‌له. نه‌و نیواره‌یه بو یه‌که‌مجار له ژیانیدا دوو بوتل عاره‌قی تورکی کرې، پیشتز هه‌ندیچار بیریه ده‌خواره‌وه، به‌لام نه‌وه‌ی بیه‌ویت سه‌ربکاته سه‌ر خواره‌نه‌وه‌ی قورس شتیکه‌ی تازه‌بوو، من ده‌مزانسی ته‌ندروستی پښگای پښادات، له‌شی به‌رگه‌ی کحولی زوږ

ناگریت. ئەو پۆژە قسەم نەکرد، بەلام هەستەمکرد ترسێکی گەورەى لە چارەنوسى من هەيە، ئەو هەيەكە مجاریبوو هەستەكم مرۆفێك غەمى مان و نەمانى منى هەيیت. بە بوتلەكانەو هە منى برد بۆ گەرەكێكى قەرەغشار. من بێئەو هەيەست بە ماندووبوون بكەم پالم پتووەدەنا. ئیوارەيەكی ئیجگار سىحراوى بوو، شەنبەيەكی فێنك یاری بە قژە زەرەكەى شېر دەکرد، كورپێكى هێند جوان بوو، پېش و سەمێلێكى زەرد و قژێكى وەها ئالتونى هەبوو، كچێكم نەدەبینى تەماشای جوانى ئەو نەكات. كە بە كوچە و كۆلانە كۆنەكاندا دەمەبرد خەلكى یەكتریان بانگەدەكرد بۆ ئەو هەيە سەیریكەن، من نەدەزانى كە دەگرى. لە پێگا وەستام بۆ ئەو هەيە لە دوكانێك ساردییەكی بۆ بكېرم، شوشەى بېسییەكەم داوە دەستى و سەیرمەكرد دەگرى. شېر لەو ئیوارە خۆشەدا بەزەيى بە خۆى و مندا دەهاتەو. من فرمیسەكەكانم بۆ سەرى و پێمگوت «شېر مەگرى، ئەو ناهێنیت». پێیگوتەم «حەسەن، ژيان ناهەقە، زۆر ناهەقە، وانیه؟». بە هێمنى سەرىم ماچكرد و گوتەم «شېر گیان، ژيان زۆر ناهەقە، ئینسان خۆشى زۆر ناهەقە».

ئەو ئیوارەيە دڵنیابووم شېر بەپاستى دەیهوێت من بپاریزێت، دەزانیت كە مەكینهیەكی ترسناك و گەورە هەيە من نايناسم، وێنەى من لەسەر دنیا هێشتا وێنەى پۆژگارى جارانه. شېر مەبەستى بوو پێمبەلێت حەسەنى پێزۆى تۆ هەلەیت، دنیا بە جۆرێك گۆپاوه تۆ تێیناگەیت. ئەو مەكینهیەى جاران من و تۆ ئیشمان لەسەر دەكرد و لە ناویدا بووین، ئەو نەماوه. ئێستا ماشینیكى زەبەلاح و سەیرتر و ئالۆزتر ئێشەدەكات، كە تۆ تێیناگەیت. شېر نەیدەویست پاستەوخۆ وام پێبەلێت، بەلام بە فرمیسەكەكانى تێیگەیاندم و ئاماژەيەكی لەو جۆرەى دامى.

وانەى خەيال وەك وانەكانى تر نىيە... مەھناز خان زستان و بەھارى سالى ۱۹۹۲

«دەرسى خەيال وەك دەرسەكانى تر نىيە... مەھناز خان. خەيال
لە ھىزە ھەرە گەرەكانى دونىايە، مەرۆف ئەو ساتە دروستدەبىت كە
خەيال دروستدەبىت، حەقىقەت سەرەتا لە خەيالدا ھەيە، مەھناز خان
لە تۆ وايە مەرۆف لەسەرەتاي سەرەتاوہ باغچەى ھەبوو؟ بىگومان
نا. ھەموو شتێكى ئەم دونىايە بەرھەمى خەيالە، ئەم باغچەيەى ئێوہ
سەرەتا لە خەيالدا ھەبوو، ئەم گولانە سەرەتا لە ناو سروشندان،
بەر لەوہى مەرۆف دەستبەرىت و بەپاستى بيانھيئت بۆ ئێرە، بۆ ناو
ئەم باغە، بە خەيال دەيانھيئت و دەيانھيئت. گەر باغێكى خەيالى
لەسەرماندا نەبىت، ناتوانىن باغێكى راستەقىنە دروستبکەن. ھەندىك
ھەن دەيانەوېت باغێكى راستەقىنە دروستبکەن، بەلام لەبەرئەوہى
باغێكى خەيالى لە سەرياندا نىيە ناتوانن دروستبکەن. مەرۆف سەرەتا
بە خەيال خانوو دروستدەكات، بە خەيال ئاميرەكان دادەھيئت. مەھناز
خان، زانست سەرەتا خەيالە، ھەتا جەنگ سەرەتا خەيالە، خوڤشەويستى
سەرەتا خەيالە، خودا سەرەتا خەيالە، ھىچ شتێك نىيە سەرەتا خەيال
نەبىت، ھەتا بەر لەوہى وشە ھەبىت خەيال ھەيە».

غەزەلنوس لە باغەكەى مالى سەيفەدين مارۆدا بەو جۆرە باسى
خەيالى بۆ مەھناز دەکرد. مەھناز بە كراسيىكى زەردەوہ بە جۆرێك
لە ناو پەنگى زەردى چيمەنەكەدا نوقمبوو، بە ئەستەم چاوە باغە
پەژمورەكەى جيا دەکردوہ. كچە بەستەزمانەكە پېشتەر وانەى وەھا
سەيرى نەبىستبوو، وانەكە لە يەكەم دېرپىوہ مەرۆف لە بىزارى

ئازادبەكات و فېرى شتە سەرەتايىيەكانى ژيانى بىكاته، ئەو شتە زۆر سادە و سەرەتايىيەتەى كە ھېندە سادە و سەرەتايىن ھېچ ئادەمىزادىك نايىزانىت. ئەو شتانەى مەھناز لە منداللىيەو دەيوست فېريانىيەت و نەيدەزانى چۆن؟ غەزەلنوس دەيگوت « مەھناز خان، بۆ ئەوئەى مەزۇف سەرەتا فېرى خەيال بىت، دەبىت فېرى شتە سادەكانى تر بىت، بۆ ئەوئەى بتوانىت خەياللىكەتەو، دەبىت بتوانىت بىيىنەت، بۆنبەكات، لەمىسى ھەبىت. ھېچ شتىك لە بۆنكرەنى تەواوئەى گوللىك زەحمەتتر نىيە، ھەركەت فېريويىن بۆنى گول بىكەن، ماناى وايەفېريويىن خەيال بىكەن. يەكەمىن لېشاوى گەورەى ھەست، يەكەمىن لېشاوى خەياللىشە».

مەھناز لە وانەى يەكەمەو ھەستىكرە ژيانى شتىكى گەورەى كەمبەو، ھەستىكرە تا ئىستا لەسەر ئەم ئەستىرە نەژاوە و پۆژەكانى بەتال و خالى پۆيشتەو، ھەستىكرە تىنەگەيشتنى لە مەكتەب دەگەرپتەو بۆ تىنەگەيشتنى لە شتە سادە و ئاسانەكانى دونيا، تەمەلى لە بايوللۇزى و فېزىك و ماتەماتىكە دەگەرپتەو بۆ تىنەگەيشتنى لە باغەكەى مالى خويان، دەگەرپتەو بۆ تىنەگەيشتنى لە درەختە بچوكەكەى ھەوشەكەيان، لە مندالە تەنھاكانى كۆلان، لە چۆلەكە برىسيەكانى بەر پەنجەرەكەى خۆى. لە وانەى يەكەمەو ھەستىكرە ئەو چەند لە ھىچىدا ژاوە، لە دونيايەكەدا ژاوە بىتەوئەى لە ماناى ئەو شتانەى دەورەبەرى تىيىگەت. غەزەلنوس پىدەگوت « مەھناز... بۆ ئەوئەى تىيىگەيت دەبىت ھەقىقەتە سادەكان بە خەيال بانگەيشت بىكەيتەو، تۆ ناتوانىت تەنيا بە چاۋ گوللى ھەوشەكەى خۆتان بىيىنەت، بەلكو پتويستت بە خەيالە، ھەقىقەت شتەكان دەگەرپتە سەر شتى يەك دىو و سادە. كە باسى خەيالت بۆدەكەم مەفرە بۆ دوور، خەيال سەرەتا نىشتەوئەى لە باغەكەى مالى خۆتاندا، نىشتەوئەى لەلەى يەكەمىن چلە گيا و لەلەى نرىكتىرەن پاسارى، دواتر ھەر ئەو شتە بچوكانە خويان دەتەن بۆ شوپىنى زۆر

دوور».

کاریگه‌ری غه‌زه‌لنوس له‌سه‌ر مه‌هناز سه‌یفه‌دین سه‌یر و سه‌رسوپه‌ینه‌ریوو، له‌ماوه‌یه‌کی که‌مدا که‌که‌تووشی کرانه‌وه‌یه‌کی قوول و گه‌وره‌هات. گزپانی له‌وانه‌کاندا جی‌گای باوه‌پنه‌بوو. سه‌عید بایو به‌ره‌وپیش‌چوونی که‌که‌ی وه‌ک موعجیزه‌یه‌کی بایولۆژی ته‌ماشاده‌کرد. مه‌هناز به‌خیراییه‌کی سه‌یر کرایه‌وه و به‌هره و توانایه‌کی ناوازه‌ی ده‌رخست. وانه‌کانی خه‌یال له‌همان کاتدا وانه‌ی عه‌قل و سۆز و هه‌ستیش بوون، که‌که‌ته‌نیا نه‌بوو بو به‌قوتاییه‌کی به‌توانا که‌به‌خیراییه‌کی گه‌وره‌له‌وانه‌قورسه‌کاندا ده‌چوو پيش، به‌لکو بوو بو به‌کچیک که‌کانتیکی زۆری له‌سه‌یرکردنی باغ و سروشت و هه‌ور و ئاسماندا ده‌برده‌سه‌ر، نه‌ک هه‌ر نه‌وه، به‌لکو مه‌هناز مارو عاشقبوو، به‌شیوه‌یه‌کی سه‌یر و شیتانه و نه‌یتی و بیده‌نگ حه‌زی له‌م مامۆستا بیوتنه و قه‌شه‌نگه‌ی خه‌یال کردبوو، که‌هه‌رده‌م به‌چاویلکه‌یه‌کی چکۆلانه‌وه، به‌قۆزکی شیتنه‌وه، به‌پیشیکی ده‌رویشانه‌ی په‌شه‌وه ده‌رده‌که‌وت و ده‌ریایه‌ک له‌سه‌رسامی ده‌هیتا. مه‌هناز له‌یه‌که‌م شه‌وه‌وه که‌غه‌زه‌لنوسی بینی، حه‌زی لیکرد، حه‌زی شیتانه‌ی کچیکی هه‌رزه‌کار که‌له‌ناکاوه‌سته‌هات پۆحیکی گه‌وره و خه‌یالیکی بیسنور و هه‌ناسه‌یه‌کی شاعیرانه‌ی بیپه‌ی به‌ر ده‌رگای پۆحی گرتوه. له‌یه‌که‌م شه‌وه‌وه که‌په‌نجه‌ره‌ی ژوره‌که‌ی کرده‌وه، که‌ده‌رگای بالکۆنه‌که‌ی خسته‌سه‌ر پشت، هه‌ستی به‌رقیکی گه‌وره‌کرد به‌رابه‌ر نه‌جو نه‌شکانی، هه‌ستیکرد پیشه‌ی نه‌و رقه‌ی ده‌گه‌پته‌وه بو جۆریک له‌هه‌ستی سه‌ره‌تایی به‌رابه‌ر غه‌زه‌لنوس. پاسته‌نه‌و کچیکی ته‌مه‌ل بوو، پاسته‌هه‌موو وه‌ک بیمیشک سه‌یریانده‌کرد، به‌لام له‌وه‌شه‌وه‌وه که‌غه‌زه‌لنوسی بینی، که‌نه‌و مامۆستا سه‌یره‌ی خه‌یالی بینی، له‌هه‌ست و نه‌ستی خۆی تیگه‌یشت. پیشتر هه‌میشه به‌رابه‌ر بپیاره‌کانی خۆی دوودل بوو، به‌لام نه‌مجاره‌دلنیا بوو چی ده‌ووت. له‌وه‌شه‌وه‌وه هه‌چ

دەرفەتییکی لە دەست نە دەدا بۆ ئەوێ لە گەڵ نە جۆ ئەشکانیدا شەپکات. خانمی شەمس لە هەر کەس زیاتر پەفتاری کچەکی پێ سەیریوو، ئەو دەیزانی گەر کیژە بەستەزمانە کە هەست و نەستیکیشی هەبێت، ئەوا لە ژێر گوشاری زۆری مامۆستا و دایک و باوک و خەزمەکانیدا ناتوانیشت ئاشکراییکات. ئەوێ ئیستا دەیتوانی لە گەڵ ئەشکانیدا شەپکات شتییکی تازەبوو، نیشانەی گۆرانیکی پاستەقینەبوو کە دیار نەبوو بە چ ئاراستەیک دەجولێت و بەرەو کوێ دەپوات. دواي دە وانی خەیاڵ، تەنیا ئاستی خوێندن و شیوەی بیرکردنەوێ مەهناز نەگۆراییوو، بەلکو تەواوی کاراکتەری بەرەو گۆران دەچوو. چیتەر خۆی بەشیوەی جارێک نە دەخست، ئەو بایەخە زۆری سەرۆختیک بە قژ داهێنان و ئوتوکردنی جلەکانی دەدا، لە ناکاو بەجۆریک سەیر و توندپەرەوانە بوویوو بە فەرامۆشی و خۆلەبیرکردن. پۆژیک مەهناز بە قژیکی کۆرانیی کورتەوێ لە سالتۆنی قژ بپینەکەئێ هاوسییان گەپایەو، ماوەیک بوو وەک جارێک جلی ئاسایی دەقگرتووی کچانە و وەک کیژانی هاوتەمەنی مۆدیلی نوێی لەبەرەندەکرد، لە ماوەی دوو مانگدا هەموو شتیک گۆرا، لە کچییکی شیکەوێ کە کۆرانی گەپەک ناویان دەنا «کچی بورە»، بووێ کیژیک یاخیبوون و چاوقایمییهکی گەورە لە جلوهرگ و پەفتارییدا بوو.

سەیفەدین مارۆ خۆی بە ئیشی ئەم مامۆستای خەیاڵە سەرسامبوو، بەلام نەیدەزانی چۆن شتەکان هەلسەنگیێت، لەسەرێکەوێ زیرەکبوونی لە ناکاوی کچە کە شتییکی دڵخۆشکەربوو، بەلام لەسەرێکی تریشەوێ گۆرانیکی کتوپر و شیتانە و بێدەنگی دەبینی کە نەیدەزانی لە کوێدا دەگیرسێتەوێ. لەبەرھۆیەکی نەزانراو چیرۆکی ئەم مامۆستایە خەیاڵی لە هاوڕێکانی خۆی شارەوێ. بەپێچەوانەی شەمسەوێ کە بە شانازییەوێ باسی باشبوون و زیرەکبوونی کچەکی دەکرد، سەیفەدین هەستیدەکرد،

کچه که ی به جورِیکی هیئند خیرا ده گورِیت عاقیبه تی دیار نییه . نه جو
 نه شکانی له هه مووان زیاتر برینداربوو، له گه ل ده رکه وتنی ئه م ماموستای
 خه یال ده مه هناز ته واوله گه لید گورابوو، له زۆریه ی چونه ده ره وه کاندای
 بیده نگ و بیزار ته ماشایده کرد و هیچی نه ده گووت . سه ره تا که مه هنازی
 ده ستنیشان کرد ههستی به شتیک له ساردی و که مه ترخه می کردبوو،
 به لام به گشتی وادیار نه بوو که به هاوسه رگیری و شووکردن نارپازی بیئت .
 بیده نگی دورودریژ و شهرمی قوولی نیوانیان وایده کرد نه توانیئت زۆر لیی
 نزیک ببیته وه ... پیش نه وه ی سه روفه سالی ئه م غه زه لنوسه ده رکه ویئت،
 کاتییک ده چوو بو مالیان هه ستیده کرد بینینی ئه م خوشحالیده کات، گه ر
 جلیکی تازه ی بکریپایه ده پیرسی «ها، نه جو جوانه له به رمدا؟» . گه ر
 پرستورانتیکی تازه بکراپایاته وه ده یگووت «ها نه جو حه زده که ییت بیئت
 له گه لمدای؟» . به لام نیستا بیئنه وه ی پرس به و بکات، بیئنه وه ی زه وقی
 نه وی به لاره گرنگ بیئت، قزی وه ک کورپیک کورته ده کاته وه و لیشی
 ناپرسیئت . به دیوه که ی ترده فه راموشکردنی مه هناز بو نه و، به بایه خیکی
 بیویته بو نه و ماموستا پریشنه ی خه یال وه ره گه رابوو، له به ر خاتری نه و
 ده یویست زیره ک بیئت، ده یزانی گه ر زیره ک نه بیئت، دایکی ناھیلیئت چیتر
 غه زه لنوس ببینیته وه . ئاشکراوو، مه هناز هه موو شتیک ده کات بو نه وه ی
 غه زه لنوس ببینیته وه، نه جوش به غه ریزه ی نیریک و عاشقیکی بریندار
 ههستی به هه موو شتیک ده کرد .

مه هناز نیستا ده یویست ئازابیئت، غه زه لنوس به رده وام پئیده گووت
 «بو نه وه ی خه یال بکه یته وه، ده بیئت ئازا بیئت ... خه یال و ئازایه تی
 یه ک شتن» . ئازایه تیش نیستا نه وه بوو به نه جو نه شکانی بلیئت «شووت
 پیناکه م» . کچه که له ماوه یه کی که مدا خه یالی به جورِیکی سه یر
 گه وره بوو بوو، غه زه لنوس خوشی باوه پی نه ده کرد . له ماوه ی نه و چهند
 سال ده کومه لیک ئافره ت هاتبوونه سه ر پڭای که به شیوه ی جوراوجۆر

خۆشیانویستبوو، بەلام پۆزیک لە خەیاڵی ئەوەدا نەبوو کچیکى وەک مەھناز مارۆ ئەوی خۆشبویت. دواجار ئەو مامۆستا بوو، مامۆستای کچیکى دەستگیراندار کە چەندین ساڵ لەو منداڵتریو، ھەر ھەلەیکى چکۆلانە ژيانى کچە بەستەزمانەکەى وێرانەکرد. بەلام مەھناز چەندە پرقى لە سەرۆسمیڵە پەش و قیافەتە سەربازى و زمانە بێبەھرەکەى نەجۆ دەبوو، ھێندەش غەزەلنوسى خۆشدەویست. ئیستا بە ھۆى ئەو توانا گەورانەییەو لەسەر خەیاڵ دەیتوانى دنیا بگۆرپتە سەر شوپىنیکى تر. ژوورەکەى خۆى شەوان دەبوو بە باغیکى بێسنوور، دەیتوانى ھەموو مالەکە پرپکات لە بۆلبول، لە بالندەى سەیر سەیر کە خۆى بە خەیاڵ دروستیدەکردن. غەزەلنوس ھەردەم پێیدەگوت «قورستین شت یەکەمین بالندەى خەیاڵییە، کە مرۆف توانى یەکەم بالندەى خەیاڵى دروستبکات، دواى ئەو ھەموو شتیکی تر ئاسانە». مەھناز زۆر زوو یەکەمین بالندەى خەیاڵى خۆى دروستکرد، بەجۆرێک ئالودەى ئەو جیھانە خەیاڵییە بوو، گەر ئەو خواستە قوولەى نەبایە بۆ بینینی غەزەلنوس لەوانەبوو جارێکی دى نەگەرپتەو بۆ دۇنیای شتە پاستەقینەکان. ئەو لە ھەموو کەس باشتەر خۆى دەناسى، پۆزیک لە پۆزان کچیکى دەبەنگ نەبوو، ھەموو وادەزانن کچیکى دەبەنگە، خۆشى بەردەوام خۆى وا نیشانەدات، ھەموو بە کچیکى جوانى بى میشک سەیریدەکەن کە ھیچ نازانیت. بەلام بە درێژای سالى پابوردوو، بە تابیەت لەوکاتەو کە نەجۆ ئەشکانى بووبوو بە دەستگیرانى، ئارەزووى فێربوونى ھیچ شتیکی نەماوو. کچیک دۇنیابیت ژيانى لە وینەیک دەچیت پێشتر ئەوانى دى ھەموو شتیکیان تیاکێشاو، ئیدى ئارەزووکانى دەمرن. تا غەزەلنوس نەھاتبوو ژيانیەو، ھەستیدەکرد ژيانى سفەرەیکى ئامادەییە و ئیشى ئەو ئەوەیە بێتە سەر سفەرەکە و بخوات و ھەستیتە سەرپ، چ پێوستییەیکى بەو نەبوو گوێ لە سەعید بایۆ و مەجە ئیکسلاند بگریت. بەلام ئیستا

نا، ئیستا هه‌ستده‌کات ژبانی زۆر بچوک و هه‌زاریه‌وه. هه‌ستده‌کات تا نه‌و کاته گولێ نه‌بینیه‌وه، بالنده‌ی نه‌بینیه‌وه، باغی نه‌بینیه‌وه. ئیستا ده‌یویست فێربێت، هه‌موو شتیگ بزانی‌ت، چیتەر پقی له‌و وینه‌یه‌ی خۆی بوو، وینه‌ی کچیکی جوانی هه‌میشه ریکپۆش و جل ئوتوکراو، شیک و ناسک، ده‌ستگیراندار و مسۆگەر، که به‌ده‌نگیکی باریک و ده‌ستکرده‌وه ته‌نیا ئیشی نه‌وه‌یه به‌خێرهاتن و خوداحافیزی له‌ میوانه‌کانی دایک و باوکی بکات... کچیگ بپاره تا مردن له‌ هه‌موو ئاهه‌نگیکدا، له‌ هه‌موو چوونه‌ ده‌ره‌وه‌یه‌کدا، له‌ هه‌موو داوه‌ت و سه‌یران و نانخواردنیکدا له‌گه‌ڵ نه‌جۆ نه‌شکانیدا بێت، نه‌و پیاوه‌ی ته‌نیا سیحری ژبانی شانازیکردنه به‌ قژه ئالتونی و درێژه‌که‌ی نه‌مه‌وه، ده‌بی‌ت له‌ هه‌موو شوێنیکدا وه‌ک کچیگ ده‌رکه‌وێت که یه‌کیگ له‌ کوپه‌ بۆشناخ و پاره‌دار و بازارپاسه‌کانی بۆ خۆی سه‌ندوه. سه‌ره‌تا وایده‌زانی ژبان به‌و جۆره‌یه، به‌لام هاتنی غه‌زه‌لنوس شتیکی نیشاندای که که‌ه‌کانی دیکه ناتوانن ببینن. مرقوف که دونیای خه‌یالی بینی ناتوانی‌ت به‌ که‌سانی وه‌ک نه‌جۆ نه‌شکانی که له‌ باسی خواردن و پاره و سیاسه‌ت به‌ولاوه هیچ شتیکی دی نازانن پازیبێت. هه‌ر شه‌ویگ بیری له‌ نه‌جۆ نه‌شکانی بکردایه‌ته‌وه، ده‌بایه په‌نجه‌ره‌که بکاته‌وه و هه‌وا هه‌لمژێت. ئیستا به‌رده‌وام شه‌وان په‌نجه‌ره‌کان ده‌کاته‌وه، هه‌ستده‌کات بوونه‌وه‌ره خه‌یالییه‌کان له‌ودیه‌و په‌نجه‌ره‌که‌وه‌ن، شه‌و به‌و قژه‌ کوپانه تازه‌یه‌وه ده‌چێته‌هه‌ر به‌لکۆنه‌که، نه‌ته‌له‌فون بۆ هاوڕێکانی ده‌کات و نه‌ گوی له‌ گورانی ده‌گرێت، تاکه شتیگ ده‌یکات نه‌وه‌یه بیر له‌ غه‌زه‌لنوس ده‌کاته‌وه، بیر له‌ گولێ خه‌یالییه‌کانی خۆی ده‌کاته‌وه، خه‌یالی لای نه‌و بولبوله نه‌فسوناویانه‌یه که له‌سه‌ریدا ده‌خوینن. ئیستا دلنایه ناتوانی‌ت له‌گه‌ڵ نه‌جۆ نه‌شکانیدا بژی، گه‌ر شوو به‌و پیاوه بکات خه‌یالی ده‌مری‌ت. هیچ شتیگ وه‌ک دیمه‌نی نه‌و سمیلێ په‌ش و برۆ په‌ش و یقاره سیاسیه‌ی نه‌و خه‌یال ناکوژی‌ت. نه‌وه قسه‌ی خاتوو شه‌مسی

دایکی بوو، که خو ره‌فکردن و وه‌ستانی نه‌جۆی به «ویقاری سیاسی» ناوده‌نا. هه‌ر پۆژیک نه‌جۆ ئه‌شکانی بیینیایه، به زه‌حمه‌ت ده‌یتوانی بگه‌ڕێته‌وه بۆ ژوره خه‌یالییه بچوکه‌کی خۆی.

دوای شه‌ش مانگی به‌رده‌وام مه‌هناز یه‌کیک بوو له پۆخ‌له‌به‌ره خه‌یالییه‌کان. غزله‌لنوس سالانیک دواتر که باسی مه‌هناز مارۆی ده‌کرد، ده‌یگووت «یه‌کیک بوو له پۆخ‌له‌به‌ره خه‌یالییه ته‌نیاکان، له‌و پۆخ‌له‌به‌ره خه‌یالیانه‌ی خۆیان دروسته‌بن و له هه‌چ گروو و کۆمه‌لێکدا ناتوینه‌وه...». له‌ ماوه‌ی ئه‌و شه‌ش مانگه‌دا غزله‌لنوس چه‌ندین جار مه‌ولیدا مه‌هناز تیکه‌لاوی مه‌ندیک له‌و پۆخ‌له‌به‌ره خه‌یالیانه بییت که ئه‌و ده‌یناسین، به‌لام مه‌هناز نه‌یده‌توانی به هه‌چ کۆمه‌له ئاده‌میزادیکه‌وه بچه‌سه‌پیت، دنیا خه‌یالییه‌کی مه‌هناز ژوره‌کی بوو، ئه‌و ده‌یگووت «مه‌ندی مروّفی خه‌یالی مه‌ن، جیهانه خه‌یالییه‌که‌یان له سنووری مالی خۆیان تێناپه‌ڕیت، مه‌هناز له‌وانه‌بوو».

له‌گه‌ڵ سه‌ره‌تای خۆنامه‌ده‌کردندا بۆ تاقیکردنه‌وه گه‌وره‌کانی کۆتایی سال، مه‌هناز ئیواره‌یه‌ک به نه‌جۆ ئه‌شکانی گووت نامه‌وێت شووت پییکه‌م. شه‌ویک پیشتەر له داوه‌تی یه‌کیک له ناسیاوه‌کانی نه‌جۆدا له کاتی‌کدا ئه‌و به ده‌نگی به‌رز باسی شه‌ر و ململانیته‌ی هه‌میشه‌یی نیتوان دوو حیزبه سیاسییه گه‌وره‌کی ولاتی ده‌کرد، مه‌هناز به پێچه‌وانه‌ی چاره‌پوانی هه‌مووانه‌وه «که پیکرا فی‌ربوویون گوێیان له ده‌نگی نه‌بیته» گووتی «نه‌جۆ ئه‌شکانی، له‌م باسانه زیاتر هه‌چی تر نازانیت، ناتوانیت له‌م قسه‌ پرپوچانه‌ی سیاسه‌ت به‌ولاوه باسی هه‌چی تر بکه‌یت؟». قسه‌کانی هه‌ند پاسته‌وخۆ و په‌ق و بریندارکه‌ریوون، ئه‌شکانی بۆماوه‌یه‌ک وه‌ها و‌رپوو نه‌یده‌زانی سه‌یری کوێ بکات. سه‌ختبوو بۆ نه‌جۆ له‌ناو

خزمه‌کانی خۆیدا، له جیگایه‌کدا له هه‌ر شوێنیکی دی زیاتر و یقاری
خۆی به‌لاوه گرنگ بوو بشکێتێت. ئه‌وه‌وه که مه‌هنازی برده‌وه،
به‌جۆریک توپه‌بوو، خه‌ریک بوو ماشینه‌که‌ی ده‌دا به‌عه‌مود و دار
و دیواره‌کانی پێگادا، به‌لام مه‌هناز وه‌ک کاریکی به‌توپی یی ئه‌وه‌وه
نه‌بێت، له‌پێشه‌وه وه‌ک خانمیکی به‌ویقار دانیشتیوو و نیگاریکی وه‌ها
خه‌یالیشی هه‌بوو، ده‌تگوت نوقمی نه‌شنه و پۆشناییه‌کی خودایی بووه.
که‌گه‌یشتنه به‌رده‌رگا، له‌کاتی‌کدا نه‌جۆ ئه‌شکانی که‌فی ده‌رده‌دا، مه‌هناز
به‌ئارامیه‌وه ده‌ستی خسته‌سه‌ر ده‌ستی و گوتی «نه‌جۆ، گوێگره،
من و تۆ بۆیه‌ک نابین، که‌له‌گه‌ڵ تۆدا ده‌بم ناتوانم خه‌یاڵ بکه‌مه‌وه،
ده‌مبوریت، به‌لام گه‌ر وازم لێبه‌یت، تۆش خۆشتر ده‌ژیت».

مه‌هناز مارۆ له‌ژانی‌دا وه‌ها ئازا نه‌بوو، هه‌مووان وه‌ک ترسنۆکیک
سه‌یریانده‌کرد، به‌لام ئیستا ده‌یتوانی تا گه‌یشتنه‌سه‌ر سنووری مه‌رگ
نازابێت. چه‌ندین هه‌فته‌بوو بپاری خۆی دا‌بوو، له‌نیوان مه‌رگ و نه‌جۆ
ئه‌شکانیدا، مه‌رگی هه‌لده‌بژارد. ئیستا شه‌وان که‌هه‌لده‌ستا و به‌ماکسیه
ئه‌رخه‌وانیه‌که‌یه‌وه ده‌چوووه‌ب‌ل‌کونه‌که، بیری له‌مردن ده‌کرده‌وه، مردنیک
له‌سه‌یفه‌دین مارۆی باوک و له‌نه‌جۆ ئه‌شکانی دووربخاته‌وه، ئیواران
زۆرجار له‌وباغچه‌خه‌یالییه‌ی خۆیدا ناچارده‌بوو، گوێ له‌باوکی و نه‌جۆ
بگرێت، قسه‌بێرانه‌وه‌و دووباره‌کانیان له‌سه‌ر سیاسه‌ت بیستیت. ئیستا
هه‌رکات گوێی له‌باسی سیاسه‌ت ده‌بوو، ده‌یویست بپشێته‌وه و بمریت.
جگه‌له‌غه‌زه‌لنوس که‌سی تر له‌ژانی‌دا نه‌بوو باسی گوێ بکات، باسی
ئه‌و پۆخانه‌بکات که‌شه‌وان له‌ژێر تریفه‌دا گه‌وره‌ده‌بن و به‌یانیان ده‌مرن،
جگه‌له‌غه‌زه‌لنوس هه‌یج که‌سیکی تر نه‌بوو فی‌ری هونه‌ری نزیکبونه‌وه‌ی
بکات له‌بالنده‌کان. چه‌ند سه‌یریوو که‌ده‌بیینی غه‌زه‌لنوس ده‌توانی‌ت
کوکوختیه‌کان پازیبکات له‌سه‌ر ده‌ستی بنیشنه‌وه. دل‌نیا‌بوو غه‌زه‌لنوس
ناتوانی‌ت تا هه‌تا‌هه‌تایه‌له‌گه‌لیدا بێت، ئه‌وه‌گه‌وره‌ترین غه‌می ژانی

بوو، چوڼ ده توانیت جاريکی تر بڼ نه م باغه خه يالۍ و بالنده سهيرانه
 بڼی، چوڼ ده توانیت هه ستهکانی بگيرېته وه بو نه و کاته ی که هښستا
 غزلهلنوسی نه بينيبيوو. دووچار به دزی سيفهدين مارو و به مؤله تی
 خاتوو شه مس له گه ل غزلهلنوسدا چوبووه دهره وه، دوو تاقمی خه يالۍ
 بينی بوو، دوو گروپ له و مروغه خه يالۍانه ی هه ر ده سته يه کيان له
 جوړيکی تايبه تی خه يالدا قال و بليمه تن. به لام نه و پوچيکی ته نيا بوو،
 له شه مسی دايکی به ولاره که سی تری نه بوو، ناره زوويه کی نه بوو تيکه ل
 به هيچ پوخله بريکی تر بڼت، خو ی دونيايه کی هه بوو، ده ترسا گه ر
 له مال بڼته دهری نه و دونيايه ی له ده ست بچیت. له گه ل نه و ترسه شدا
 هه موو شتيکی ده کرد بو نه وه ی غزلهلنوس له ژيانيدا بميښته وه،
 هه موو شتيک. چه ند پوژيک به رله وه ی به نه جو نه شکانی بلیت باواز
 له يه کدی به ټين، شه ويک به دريژايی بیری له خه وتن ده کرده وه له گه ل
 پياويکی وه که نه جوډا، يه که مجاريو له ژيانيدا بير له له شی پروتی
 پياويک بکاته وه، نه و هه سته ی که ده سته ی نه جو ده که ويته سر له شی،
 شيتيده کرد، مردنی له وه پي چاکتريوو له گه ل نه جوډا پروتبيته وه. به لام
 ده بڼت خه وتن له گه ل غزلهلنوسدا چوڼ بڼت، چ سحرک و چ خه يالۍک
 بڼت؟.

ده بايه به رله وه ی بچيته تاقیکړنه وه ی کو تاييه وه هه موو شتيک له گه ل
 نه شکانيدا بپريښته وه. ده يزانی سيفهدين مارو هه رشتيک قه بوول بکات،
 نه و قه بوول ناکات. ده يزانی گه ر سه رته تا لای خاتوو شه مس نه و
 مه سه له يه باسبکات، له وانه يه شته کان وه ها خراب بشکيڼه وه له ده ست
 ده ريچن و دواتر نه گيرينه وه. به لام بو خو ی تاقی نه کاته وه؟ بو نازايه تی
 خو ی نه خاته به ر نه زمونځيک که درهنگ يان زوو ده بڼت پياپروات؟.
 ئيستا ده بايه پرياربdat، ده بايه بچيته به رده می سيفهدين مارو و
 بلیت من شوو به نه جو نه شکانی ناکه م. ئيتر دوا ی نه وه هه رچيه که

پووده دات... به جهه نه م.

سه یفه دین مارۆ شه وان تا درهنگ خه ریکی ته له فونکردن بوو. تا یه که م
 هه لێباردنی گه وره ی ولات، ماوه یه کی زۆر که می له بهرده مدا مابوو، حیزب
 رایسپارد بوو له دیاریکردنی لیستی هه لآویژدانداندا به شدارییکات، سه یفه دین
 چهنده له ماله وه پیاویکی پهق و بیسه بر و زوو هه لچوو بوو، له دهره وه
 زمانیکی دیبلۆماسی و نه رم و به شیوازی هه بوو. چه ند شه و مه نناز
 چاوه پوانبوو، به لام باوکی کاتی بۆ هیچ شتیکی و هیچ که س نه بوو.
 شه و یتکیان دوا ی چه ندین سه عات ته له فونی دووردریژ، مه نناز بیئه وه ی
 گو یبداته هیچ شتیکی، چوو ه ژوو ره تاییه تییه که ی باوکی، ئه و ژوو ره ی
 له و یوه قسه ی له گه ل سه رانی حیزب و کاندیده تازه کانی هه لێباردندا
 ده کرد، هه ر له و یوه دکتۆر و نه ندازیار و پارێزه ره کانی ده خسته سه ر
 که لکه له ی خۆ کاندیدکردن بۆ یه که مین هه لێباردنی ئازاد له میژووی
 خۆ ره لات ی ناوه راستدا «وهک سه یفه دین مارۆ له بهرده م نه جۆ نه شکانی
 و خانمی شه مسدا، به دلنایای و فه خره وه دانی پیاده نا». دوا ی چه ندین
 سا ل ئه وه یه که مجار بوو مه نناز شه و یتکی وا درهنگ و بۆ ئیشیکی
 تاییه تی بچینه ژوو ره که ی باوکی. سه یفه دین مارۆ نه زمونیکی سیاسی
 نه وتو ی هه بوو بزانییت، مرۆف چ وه ختیکی شتیکی گرنگی بۆ گووتن
 هه یه. بیر ی نه ده هات له و چه ند سا له ی دوا ییدا دانیشتنیکی هاو پتیانه ی
 له گه ل که چه کیدا نه نجام دابییت، هۆ که شی هی نه ده ی ئه و دوور په ریزی و
 بی نه نگیه گه وره یه ی مه نناز بوو، که مه رخمی و سه رقالی سه یفه دین
 نه بوو. به گشتی له ژن و مندالدا خۆ ی به که سیکی به دبخت و بی به ره م
 حیساب ده کرد. بهرده وام هه ستیده کرد ژنه که ی هی نه ده ی ئافره تیکی زۆر بلای
 خۆ مه لکیشه، خانمیکی کۆ مه ککه ر و گرفتشکین نییه، که چه که شی زۆر
 بی هۆش و که م عه قل و ساکار ده هاته پیشچاو، به لام دلی خۆ ی به وه

خوشده کرد، بلّیت مندالّی ئەم سەردەمە پێکرا وەهان. سەیفەدین مارۆ دلی بەم مامۆستای خەیاڵەش نەدەکرایەو. جۆرە پیاویکی دەگمەن بوو، پێشتر پێکەوتی تەرەزە مەخلوقی وەهای نەکردبوو، نە لە سیاسییەکان دەچوو، نە لە دکتۆر و ئەندازیارەکان، لە خەلکی ناو بازار و لە گۆرانپێژەکانیش نەدەچوو. هەتا وەک پۆشنبیرەکانیش نەبوو، پۆشنبیران شتیکی ترن، ئەم دەیانناسی، زۆریەیان بە یارمەتی کەم پازیدەبن، سەرە گەرەکانیان حیزب مسۆگەریکردن و خستونییەتە بنگلی خۆیەو. لەو کاتەو کە بووبوو بە سەرۆکی لیژنەی هەلبژاردنی کاندیدەکانی پەرلەمان هەرکەسیکی دەبینی بەچاوی ئەووە تەماشایدەکرد ناخۆ بۆ پەرلەمان دەستدەدات یاخود نا؟. دلی بەو خۆشبوو، کە ماوێهەکی دیکە، خولێک یان دووانی دیکە نەجۆ ئەشکانی زاوای کاندیدیکی باش دەبێت بۆ پەرلەمان. قیافەتی، دەم و سەمێلی، شیوەی پاوەستان و پێز دەربیرینی هەموو هی پەرلەمان بوون. سەیفەدین مارۆ زۆر دلی بەو زاوایە خۆشبوو، بۆ مەهناز مێردیکی نمونەیی بوو. ئەو شەو کە مەهناز چوو ژووری، خەیاڵی بۆ هەموو شتیکی دەچوو، ئەو قسانە نەبێت. لەو باوەردا نەبوو، کچیکی وا مندالّ بەو جۆرە چاوپووی کرابێتەو، لە بەردەم باوکیدا بێتەس بلّیت من ئەم کابرایە بە کەسیک نابینم، شایستەیی ئەو بێت لەگەڵیدا پووتبمەو و بخەوم. جۆریک بوو لە بێئەدەبی، لە بێخۆرمەتی بێۆینە و لە ئەندازەبەدەر. ئەو شەو سەیفەدین خەوی لێتەکەوت، تا بەیانی لەناو نوینەکاندا لۆلەدەبوو و دەکرایەو، دەکرایەو و لۆلەدەبوو. بە پێچەوانەی مەهنازەو کە بە قرە کورتەکە یەو، بەو بیجامە ساتانە سفت و لووسەو، خۆشەخت وەک یەکیک باریکی گەرەو لە ئەستۆی خۆی داگرتبێت، ژوورەکە ی مارۆی جێدەهێشت. دەبایە پوون و ئاشکرا بلّیت کە شوو بە نەجۆ ئەشکانی ناکات، دوو مانگ بوو دەیویست ئەم پرستە یە ئاشکرا بکات و نەیدەتوانی،

هه تا نهیده توانی لای غه زه لنوسیش ئه و قسانه بکات. به لام ئیستا ته واو، تا هه تاهه تایه ته واو، سهیر له وه دابوو که ته وای جهنگ و جه دهل و ههراکه که وته پۆژی دواتر. بپیاره که بۆ خانمی شه مسیش وهک بروسکه وه ها بوو، وهک دۆغایه کی ناوه خت که دهست و ده می مروف ده به سستیت و ئیفلجیده کات. ئه و پۆژه به ته له فون مامۆستاکانی ئاگادار کرده وه، که له بهر هۆیه کی خیزانی هه موو وانه تایبه تییه کان دواده که ویت و ده خرینه کاتیکی تر. پاسته خانمی شه مس سه ره تا دژی شوو کردنی مه هناز بوو به نه جۆ ئه شکانی، پاسته دلای به و کوپه نه ده کرایه وه، پاسته کچه که ی خوی به شایسته ی که سیکی باشتر ده زانی، به لام ئیستا بۆ سالیک زیاتریو ده ستگیریانی بوو، پیکه وه له چنده ها بۆنه دا ده رکه وتبیوون، پیکه وه گه پابوون و شه و درهنگ هاتبوونه وه مائی، کوپه که هه موو شتیکی کردبوو، ئالتونی ته واو، مائی ته واو، یهک به یهکی مه رجه کانی ئه ویشی قه بوو لکردبوو. به هانه یهک نه بوو په شیمان بینه وه، هیه به هانه یهک نه بوو. دوا وه قسه ی خه لک، ئه و هه موو حیکایه ته ی که بلأوده بیته وه، ئه و هه موو پرسیاره ی که ده کریت، ئه و هه موو عیبه یه ی جیده مینیت. نا چیت نه ده کرا مه هناز په شیمان بیته وه، په شیمانی هه روا ئاسان نییه، دوا وه بۆ په شیمان بیته وه، هه مووان به دیمه نی نه جۆ ئه شکانی و سه ردانی ئیوارانی پاهاتبوون. مه هناز قسه یه کی گونجاو و به هانه یه کی پاسته قینه شی نییه. خانمی شه مس هیه له قسه کانی مه هناز تینه ده گه یشت، ده رباره ی ئه وه ی بینینی نه جۆ خه یائی ده کوژیت... هیه تینه ده گه یشت... هیه. خه یال خوی چیه، تا بینینی نه جۆ به سته زمان بیکوژیت؟

سه یفه دین مارۆ ئه و پۆژه ده بایه تا درهنگ له گه ل هه لآوژده کانی هه لآژاردندا ته له فونبکات، کوپونه وه یه کی له گه ل سکرتری سه روکدا بۆ کاروباری هه لآژاردن هه بوو، دانیشتنیکی له گه ل به رپرسی پروپاگنده دا

هەبوو، دەبایە لەگەڵ دوو خانمدا سەبارەت بە کاندیدە ژەکان قسەبکات. پۆژیکى ئیجگار جەنجال بوو، ئیجگار. بەلام بەردەوام خەیاڵى لای مەھناز و قسەکانى ئەو بوو. مەواڵى پەشیمانبوونەوى کچەکەى دواى سالتیک لە دەستگیرانى، کاریگەرییەکی خراپى لە ناو حیزبدا دەبیت، نەیارەکانى بەکاریدەهێنن بۆ ئەوى ناویانگی بزپێنن، نەجۆ دەبیت بە دوزمنى، خەلکانیک ناوی کچەکەى دەخەنە بازارەوه. دەبایە هەرجییهکی کردووە کچەکە لەو ئارەزووە کتوپر و بیتانا و بیەقلانەیه پزگاریکات. ئیستا دلنیاوو کاریگەرى ئەو «مامۆستای خەیاڵە سەگبابە» لەسەرى کوشندەیه، لە سەرەتاوه دەبایە بە هاتنى ئەو گەنجە ئالۆز و سەیر و فیتنەکارە پازى نەبیت، کە پشیکى وەک پشى دەروێشەکان هێشتۆتەوه و خۆى ناوناوه غەزەلنوس. دەبایە پیاویکی لەوه عاقلترین پێگا بە مامۆستایەکی خەیاڵ بەدات پێبخاتە مالهەکی. سەیفەدین کە بەیانى چوووەدەری، دەیزانى بەزى گەرە دەکەویتە ئیوارەوه، ئەو کاتەى دەگەرێتەوه. خانمى شەمسىش دلنیاوو کە سەیفەدین هەروا ئاسان لێناگەرێت کورپیکى وەک نەجۆ ئەشکانى لە دەست بجیت، هەموو گوشاریک دەکات تا مەھناز پەشیمانیکاتەوه، بپاریدابوو لەو کارەشدا پێگەری نەکات. هەر بەیانى زوو پێک و راست بە کچەکەى گووت «گەر باوکت سەرىشت بپێت، کارم پێوه نییه، ئەوەندەم لەسەرە چەقۆکەى بۆبەینم». مەھناز بێئەوى بترسیت، گووتى «گەر بىمدا بە نەجۆ ئەشکانى، پێویست ناکات سەرمبێت، چونکە بێسەرپێن کوشتوومى».

هیچ شتیک لەگەڵ مەھناز مارۆدا سوودی نەبوو. هیزیک نەبوو لەم دونیایەدا پەشیمانیکاتەوه.

سالانیک دواتر غەزەلنوس بۆ ماجیدی گول سۆلافى گێراپەوه «ئیوارەیهکیان چووم بۆ مالى مەھناز مارۆ، وەک ئیوارەکانى تر بێئاگا لە

هيچ شتيك و بيخه يال له هر غه ميک، ساده و ساکار پويشتم، خانمي شه مس له سالونه گوره که ي خوياندا پيشوازي ليکړدم. خاويليه که دا به سر نه ژتويدا و به هيمنی به رابهرم دانيسشت، گړوتی ماموستا بمبوره، له مړوه ئيتر دهرسه کاني خه يال ته واويوون، من و سه يفه هه سنده که ين وانه کاني تو کاريکی خراپی له کچه که کردبيت، باوکی پيويایه وازهينانی له نه جوئی ده ستگيرانی په يوه ندي به م دهرسانه وه هه بيت که له توی وهرده گريت. وهک نه وهی کچه که په پيپيته دونيايه کی تره وه، ناگای له خوی نه ماوه و بهرده وام قسه ی سه يرده کات.

من نه و پوڅه قسم نه کړد، دهمزانی هرچپیه ک بلیم بيسووده، هيچ يه که له خانمي شه مس و سه يفه دين مارو نه يانده توانی تيپگه ن من ده لیم چی، مړوف گهر خوی پوخله به ريکی خه يالی نه بوو، چند باسی خه يالی بو بکه يت تيڼاگات. دوو پوڅ دوی نه وه ئيواره يه کی درهنگ کچيک نامه يه کی مه ناز ماروی بو هيڼام، نامه ی دلکی گه نج و تيکشکاو، به گريانه وه نوسيبيوی منی خوشده ويټ و له بهر من وازی له نه شکانی هيڼاوه، ناتوانيت بن من بزی و ده بيت هرچپیه کم کړده پزگاريپکه م، چونکه گهر من نه بينيت خه يالی ده مريت. من نه مده زانی چيپکه م؟ هيچ شتيک له وه ناخوستر و غه مگينتر نييه، کچيکی مندالکار و گه نج توی خوشبويت. هيچ نازاريک له م سر زه مينه وهک نه و نازاره نييه، پياويک بيت و کيژيکی ناسک خوشی بوييت و تو له بهر هزار هو و هزار پيگری بيما نا نه توانيت خوشتبويته وه. من نه وکات به خيليم به نه جو نه شکانی ده برد، نه مده زانی ده توانم چی بو نه و کچه بکه م، نه مده زانی چون ده کريت کومه کيپکه م. مړوف ناپيت هه ست و نه ستی کچيکی گه نج به گالته وهریگريت، من نه وکات نه و نه زمونه گه وره يه م نه بوو. ئيواره ی نه و پوڅه نه جو نه شکانی به جووتيک چاری سووره وه، به هه ستیکی پقاوييه وه، به لموژی به رازيکه وه هاته بهر دهرگام، منی

به‌وه تاوانبارکرد که مه‌هنازم له خشته بردییت، نه‌مانه‌تی مامۆستایه‌تییم خستبیتته ژیرپییمه‌وه و قوتابییه‌کی به‌سته‌زمانی خۆم فریوداییت. من به‌و په‌پی توند و تورپییه‌وه تۆمه‌ته‌کانم دورخسته‌وه و گووتم ئاگام له هیچ حیکایه‌تیک نییه. به‌لام کۆپییه‌کی نه‌و نامه‌یه‌ی مه‌هناز بۆ منی نوسیبوو، لای نه‌ویش بوو، هه‌ر نه‌و کچه‌ی که مه‌هناز نامه‌که‌ی بیاناردبوو، کۆپییه‌کی نامه‌که‌شی به‌ نه‌جۆ نه‌شکانی فرۆشتبووه‌وه. به‌لامه‌وه گرنگ نه‌بوو نه‌و چی ده‌زانیت یان نازانیت، نه‌وکات ته‌نیا خه‌یالَم لای مه‌هناز بوو، من به‌ نه‌شکانیم گووت واز له کچه به‌سته‌زمانه‌که به‌یتنه، دلنایام نه‌و کچه منی خوشناویت، به‌لام رقی له تۆیه، هینده رقی له تۆیه ناچار بۆ که‌سێکی تر ده‌گه‌ریت، بیکات به‌ پشت و په‌نای خۆی. گه‌ر ده‌ته‌ویت نه‌و به‌سته‌زمانه‌ تووشی ده‌ردی گه‌وره‌ نه‌که‌یت، لێگه‌پێ با جارێکی تر له‌سه‌رخۆ و به‌ هیمنی خۆی بدۆزیتته‌وه. نه‌جۆ نه‌شکانی گوپی له قسه‌کانی من نه‌بوو، نه‌و له‌وه مه‌خلوقانه‌بوو که به‌هره‌یه‌کی که‌می خه‌یالیشیان نییه، له‌وانه‌ی گه‌ر شتیک ئاسان نه‌هات به‌ ده‌ستیانه‌وه به‌ زۆر ده‌یسینن. ئیدی ماوه‌یه‌ک من هیچ ئاگایه‌کم له مه‌هناز مارۆ نه‌ما، له‌وه ماوه‌یه‌دا ویستم له‌ پێگای هونه‌ره‌کانی خه‌یاله‌وه بیدۆزمه‌وه، به‌لام سودیکی نه‌بوو. ده‌مزانی پێگای نه‌وه‌یان لێبه‌ستوه بچیتته قوتابخانه‌ش. ئیدی مه‌هناز مارۆم له‌م دنیا پاسته‌قینه‌یه‌دا به‌ یه‌کجار و بۆ هه‌تا هه‌تایه‌ ونکرد و نه‌میینیه‌وه».

دوورکه‌وتنه‌وه‌ی غزله‌لنوس له‌ خانمی مه‌هناز مارۆ ده‌ره‌نجامی کوشنده‌ی هه‌بوو، له‌ ماوه‌یه‌کی که‌مدا هه‌مووان زانیان کچه‌که به‌ شیوه‌یه‌کی شیتانه عاشقی ئه‌م مامۆستای خه‌یاله‌بووه، سه‌عید بایۆ له‌هر که‌س په‌شیمانتر بوو که له‌ سه‌ره‌تاوه‌ جۆره‌ پێشنیارێکی وه‌های کردبوو، کێ ده‌یزانی شته‌کان به‌و جۆره‌ ده‌شکێنه‌وه؟. چه‌زی مه‌هناز له‌ غزله‌لنوس به‌جۆرێک

بوو، داوايکرد گهر پښگايېدهن غهزه لنوس ببينيت، ناماده يه شوو به نه جو نه شکاني بکات، به لام نه عورف و نه عه قل پښگايان به شتي وه ها نه ده دا. به پيچه وانه ي چاوه پوانی مه هنازه وه دايکی و سه يفه دين مارو نيچگار دلرېق و خالی له هر نه رم و نيانيه ک بپارياندا کچه که له بری نه وه ي تاقيرکړنه وه کاني کوتايی سال نه نجامبدات و بچيت بو زانکو، شوويکات و به زوترين کات پرواته مال و ميړدی خو ی. نه وه دوا بپاري سه يفه بوو که شه مسيش به ناچاری و ملکه چی قه بووليکرد. هيچ که س به ته وایي حياکيه تي دوا ه مين پږه کاني ژيانی مه هناز مارو نازانيت، دايک و باوکی قسه له ته نهايه کی قول و بيده نگیه کی ترسناک ده که ن، مه هناز هيچ شتيک ناليت، هيچ شتيک ناکات. چوار سه عات به ر له وه ي نه جو نه شکاني، به خو ی قيافته سه ربازی و سمي له نه ستوره کانيه وه، به جلی کونی پيشمه رگايه تيه وه «که تاييه ت بو پوژي زاوا بونی ه لگرتبو» بگاته به ر ده رگا، له چيمه نه که ي خوياندا، ناگر له خو ی به رده دات و هيچ خو له ميشيک دوی خوی جيتا هيت، هيچ که سينک دوی سووتانی مه هناز نيسکيکی سووتاو، يان پاشماوه ي جهسته يه کی خه لوزين نادوزيته وه، وه که نه وه ي کچه که هه و ا برديتي، وه که نه وه ي له شي له و ماوه يه دا بووييت به هه نديک نيسک و پروسک و په پوبالي خه يالي. شه مس و سه يفه دين مارو هه ردوکیان ده يبينن که له ناوه راستي چيمه نه که دا خو ی ده سووتينيت، به لام نه بونی بوکپوزي جهسته يه ک ده که ن، نه دوی ناگره که خو له ميشيک ده دوزنه وه. هه موو خه لک پيتيانوايه حياکيه تي خو سووتانی مه هناز هيچ نيه جگه له درويه کی گه وره بو داپوشيني شتيکی عيبت و شه رمينتر، ده نگويه ک بلاوده بيتنه وه که مه هناز له گه ل کورپکی تر دا پايکرد بيت بو دهره وه ي ولات. به لام نه و شتانه ي دوی مردنی مه هناز پوياندا و نالينن، دوی تپه پيني پرسه که به چه ند پوژيک، مالي مارو، پرده بيت له و گوله

خه یاللیانه ی به هه موو لایه کدا ده روژن، پرده بیئت له و بالنده سهیرانه ی کهس نه بیینیون، پرده بیئت له دهنگی مه خلوقاتی سهیر که دهنگی گورانیان له ناو پاره و ژووره کانداه دهنگه داته وه، گیایه کی درنده و کیویش به سهر زهویه که دا ده کشیت، خانمی شه مس و سهیغه دین چهند نه و گولانه له دیواره کان ده که نه وه، چهند نه و بالنده ده ده که نه، چهند نه و گیایانه له پشه ده ده هینن، سوودی نییه . خانووه که ده هیننه سهر فروشتن، عه تار وهک یه که مین کرپار دیت و له بینینی نه و هه موو گول و گیا و بالنده یه سه رسامه بیئت، وهک نه وه ی له نه فره تیک بقرسیت، به په له ده کشیته دواوه و هیچ نرخیک له سهر شویتنیک و هها سهیر دانانیت. له ماوه یه کی کورتدا مالی سهیغه دینی مارو به جوړیک ده گوریت هیچ که سیک ناتوانیت تیا بژی. سهیغه دین و خیزانه که ی ده گوازنه وه بو خانویه کی دی له و په پی شار. ماوه یه که هیچ کهس نه و خانووه ناکریت و نایگریت، به لام دوی ماوه یه کی که م پوژیک کرپاریکی سهیر دیت و نه و خانووه به نرخیکی بهرز ده کریته وه.

پوژیکي سهیر له ژيانی ماجه لانی راسته قینه «پوژیکي ئابی سالی دوو هزار و چوار»

زومدی شازه مان له پوژانی دی زووتر به ئاگاهاته وه، هیشتا خوړ ته واو نه که وتبوو، سهره تا له جیگا کهیدا ههستی به جولیه کی سهیری په رده کان و فینکیه کی ناوهخت کرد، که له گه ل گهرمای کوشنده ی شه ودا نه ده گونجا، ههستی کرد هه وایه کی زور به هیژ له په نجه ره کانه وه دیته ژوروی، هه وایه که له گه ل خویدا فینکیه کی سحرای ده مه ویه یانی ده هینیت. نه و چه رچه فیکي سپی ته کی دابوو به سهر خویدا، بییری بوو

شه و که خهوت په‌نجه‌ره‌کانی داخست تا هه‌وای فینکی‌سازه‌کان که‌میک ژوره‌که ساردبکه‌نه‌وه . که سه‌ری هه‌لبری هه‌ستی به‌شتیکی سه‌یر کرد، بیده‌نگیه‌کی نا‌ناسایی و قوول که له بیده‌نگی پۆژانی دی نه‌ده‌چوو، وه‌ک نه‌وه‌ی بوونی شتیکی دی یان ناماده‌گی ته‌نئیکی گه‌وره نه‌و جوړه بیده‌نگیه‌ی سه‌پاندبیټ . وه‌ک له ترسی جان‌وه‌ریکی زه‌به‌لاح راچله‌کیت، قژی لادا و له جیگای خۆی راستبووه‌وه . پیاویکی باریک و لاواز و دریژ له کورسی به‌رامبه‌ر سیسه‌مه‌که‌دا دانیشتبوو، پیاویک له‌وه‌ویه‌ر نه‌یبینیوو، که‌سیکی ناشیرین بوو به دوو ده‌ستی ده‌ماراوی ژۆر دریژه‌وه، پیشتر له ژانی‌دا پتکه‌وتی دی‌مه‌نی وه‌های نه‌کردبوو، له نا‌کاو راچله‌کیت و مه‌خلوقیکی غه‌ریب به‌رابه‌ری بیټ . هه‌ستی به‌ ترسیکی کتوپر کرد، له‌چند چرکه‌یه‌کی کورتدا عاره‌قیکی سارد به له‌شیدا هاته‌خواری، گه‌ر نه‌و عاره‌قه سارده نه‌بایه پییوابوو که هیشتا خه‌وتوو و مه‌خلوقیکی دژیو ده‌بینیټ له‌وانه‌ی جار‌جار دزه‌ده‌که‌نه ناو خه‌ونه‌کانییه‌وه . به‌لام به پوونی گوئی له‌و ده‌نگه گه‌رم و خوشحاله‌ی کابرا بوو گووتی «به‌پیز زوه‌دی شازه‌مان... زوه‌دی شازه‌مان، مه‌ترسه و مه‌شله‌ژی، مه‌ترسه و مه‌شله‌ژی... هه‌موو شتیک ساده و نا‌ساییه، ساده و نا‌ساییه، وه‌ک به‌یانییه‌کی به‌هار، وانیه، سه‌یرکه، له په‌نجه‌ره‌که‌وه سه‌یرکه، ئیجگار فیتکه، وه‌ک به‌یانییه‌کی به‌هار وایه، که‌مجار به‌یانی وا جوان پتک ده‌که‌ویټ، هه‌وا سیراوی بیټ، شار بیده‌نگ بیټ، فینکی دل‌بکاته‌وه، سه‌یرکه، فینکی چه‌ند دل‌ده‌کاته‌وه». زوه‌دی به زه‌حمه‌تیکي ژۆر خۆی کوکرده‌وه و گووتی «تۆ کیت؟ چۆن ناو‌ها بی‌پرس دینه ژوره‌که‌ی من؟ ئیره کوئی، ئوتله یان خومخانه‌یه، کی ئیوه‌ی ناردۆته ئیره، کی؟ نابینیت ئیره ژووریکی یه‌ک نه‌فه‌رییه، نابینیت؟». پیاوه‌که وه‌ک نه‌وه‌ی گوئی له قسه‌کانی زوه‌دی نه‌بوویټ «هی هی هی هی» پتکه‌نینیکی سه‌یر پتکه‌نی و گووتی «زوه‌دی شازه‌مان هی هی... ده‌لټیت

چى، من زۆر حەزم لە بەيانىيانى ھەيىيە، شىتتى بەيانىيانى ھەيىم، ئاھ
 حەزم لەم كەش و ماتىيە سەيرەيە، حەزم لىيەتى، من مەخلوقىكى
 بىخەوم، حەزم لە بەيانىيە، حەزم لە بەيانىيە، بەتايەت كە ئاوا ھىمەن
 بىت، ھەوا ساف بىت، شەقامەكان چۆل بن، مەرۆف بەدەرەو ھەيىت،
 ويىيى، بەيانىيانى ھەيىنى لە مانگى ئابدا، بەيانىيانى ھەيىنى، تۆ نازانىت
 ئەو ھە چ خۆشە... چ خۆشە... چ خۆشە». زوھدى گووتى «تۆ كىيت؟
 من كارم بە بەيانىيەو ھەيى، دەمەوئىت تىيگەم تۆ چى دەكەيت لەم
 ئورەدا؟». كابرا گووتى «چۆن كارت بە بەيانىيەو ھەيى، مەرۆف لە
 بەرخاترى ھەندىك بەيانى خۆش دەژى، ئاخ ئەگەر بەيانى خۆش نەبىت،
 ھەيى ھەيى ژيان دەبىت بە جەھەنەم. ھەر ئىنسانە و بۆ شتىك دەژى،
 من بۆ بەيانىيانى ھەيىنى دەژىم، بەيانىيانى ھەيىنى خۆشتىن كاتى ژيانە،
 سىولالا، گەر بەيانى ھەيىنى نەبىت، شەوانى شەمان تاميان نىيە». زوھدى
 بە تورەيەو گووتى «باشترە ھەر ئىستا برويتە دەرى، من
 دەمەوئىت بەيانىيان بىخەوم، ھەر كەسىك ھەيت، برۆرە دەرى، گەر كارىشت
 بە منە، دەتوانىت كاتىكى تر بىيتەو، من ئىستا دەمەوئىت بىخەوم». پىاو
 ھەيىنەكە گووتى «خەوتن؟ بەرىز زوھدى شازەمان، خەوتن؟ لە
 پۆزىكى وادا، لە بەيانىيەكى وا خۆشدا، لە ساتىكى وا ھىمندا؟». زوھدى
 شازەمان بەسەرسامىيەو پرسى «پىدەچىت لە ئاسايشەو توپان
 ناردىت؟ گەر لەوئە ناردووانىت قسەبەكە، دواچار دەمەوئىت بزانم تۆ
 كىيت و چىت دەوئىت؟». پىاو ھەيىنەكە بۆ يەكەمجار ھەستايە سەرى،
 پىاوئىكى درىژ بوو، بالاي لە قامەتى زوھدى خۆيەو نىكبوو، ھەردووكيان
 دوو مەخلوقى بارىك بوون، بەلام زوھدى بە قزىكى درىژى رىك و ئەو
 بە قزىكى كورتى زۆر ناپىگەو. كابرا لەشىكى پىچخواردوى زۆر ناشىرىنى
 ھەبوو، شەپۆلانىك و كورپىيەك لە جەستەيدا بوو ناشىرىنتى كوردبوو،
 لەگەڵ بالا زۆر بەرزەكەيدا شتىكى لە جەمىنەو و قەمورى تىادەبىنرا،

لايەكى شانى بە جۆرىكى سەير داكە وتبوو، ھەركەس بیدیبایە ھەستی دەکرد یەكێك لە دەستەكانى لەوى دیکەیان درێژترن، دانە دەرپەریو و شاش و زەردەكانى، لیوہ بەرز و پوكە سوورەكانى، پوخسارى جانەوەرێكى ناوازیان پێبەخشیبوو. بە پێكەنینە سەیرەكەى خۆى گوتى «زۆھدى شازەمان، من دەزانم تۆ ئیشت بە منە؟، تۆ لەو پەرى دنیاوہ ھاتوویتەوہ، بە دواى مندا بگەریت؟ وانییە، تۆ بە دواى مندا ھاتوویتەوہ؟». زۆھدى ھەك ئەوہى لەم پیاوہ ناو میدبوویت، گوتى «گەر ناوى خۆتم پێ نەلێیت، گەر نەزانم چ کارەیت، ئێستا ئەم ژوورە و ئوتیلەكەش جێدەھێلم؟ تێناگەم ئەمە چۆن ژيانیکە لەم ئوتیلەدا؟ چۆن ژيانیکە؟». پیاوہكە لەسەر ھەمان پێتمى پێكەنین گوتى «نا، نامەوێت ئازارت بدەم، من مورتەزام، مورتەزای شەیتان، تۆ بەدواى مندا ناگەریت؟». زۆھدى ھەستا و سەیریکىکرد و گوتى «مورتەزا؟... مورتەزای شەیتان؟». كەمێك بیریكردەوہ و گوتى «ئاوھا، تۆ مورتەزایت، ئێستا دلنیام ئەو ئەفسەرە دەبەنگەى ئاسایش، ھەموو نامەكانى منى داوہ بە تۆ، وانییە، ھەموو نامەكانى منى داوہ بە تۆ؟ چەند پوچ و بێمانایە». زۆھدى شازەمان ئێستا جیدیتەر دەینواند، قزى بە شتێك بەست و ھەك چاوہ پوانى شتێك بكات گوتى «كێ دەلێت من بە دواى تۆدا دەگەریم؟ من بە دواى تۆدا ناگەریم، من بەدواى باران شوکورددا دەگەریم، من کارم بە تۆ چییە، تۆ كێیت تا بەدواتدا بگەریم؟». مورتەزای شەیتان لە شوێنى خۆى دانیشتەوہ و ھەك یارى بە زۆھدى شازەمان بكات گوتى «ئەگەر باران شوکور نەدۆزیتەوہ، دواتر بۆ من دەگەریت؟ وانییە؟ من ھەموو نامەكانم خوێندەوہ، نامە جوانەكانى خانمى باران شوکور، ژنى بەرپەزى بارۆنى كۆلەكە، كە لە ژێرەوہ لەگەڵ گەنجێكى جواندا دەستى تێكەڵكردبوو، ھییە ھۆ ھییە». زۆھدى شازەمان گوتى «تۆ دەزانیت باران لە كوێیە؟ وانییە دەزانیت؟».

مورته‌زا به پیکه‌نینه شه‌یتانییه‌که‌ی خۆیه‌وه گووتی «وابلیت لیت زویرده‌بم؟ زۆر زویرده‌بم، زوهدی شازەمان. تۆ پیاویکی عاقلیت، وانیه؟ عاقلیت یان هیچ تیناگیت؟...». لەو ساتەدا وەک لەسەر کورسییە‌که‌ سەما‌بات، خۆی بە‌ده‌داو چە‌ندین جار ئەو پرستانە‌ی دووبارە‌دە‌ک‌رده‌وه‌.

زوهدی تە‌ماشایە‌کرد و دە‌یزانی سە‌روکاری لە‌گە‌ڵ مە‌خلوقیکی فی‌تلباز و لی‌بۆکیکی ترسناک‌دایە. بە‌رابە‌ری وە‌ستا و گووتی «مورته‌زا بە‌پاست تۆ نامە‌کانی باران شو‌کورت خو‌یندۆتە‌وه؟ بە‌پاست؟». مورته‌زا دە‌وه‌ستا و کە‌میک یاری بە‌ده‌موچاوی دە‌کرد و دە‌یگووت «هیهی هیهی. من خو‌ینەرێکی زۆر باشم، حە‌زم زۆر لە‌ خو‌یندە‌وه‌یه، هە‌ندێ‌جار دە‌چم بۆ‌لای هاو‌پێ‌کانم لە‌ ئاسایش، دۆ‌لابی فایلە‌کان دە‌کە‌مە‌وه، ئی‌فادە‌ی تاوان‌بارە‌کان دە‌خو‌ینمە‌وه، هی‌هی، زوهدی شازەمان، هیچ شتێک لە‌وه‌ خو‌شتر نییە کە‌ مرۆ‌ف خۆی بێ‌گونا‌ه بێ‌ت و گوێ‌ لە‌ تاوان‌باران بگرێ‌ت، هی‌هی. من حە‌زم لە‌ خو‌یندە‌وه‌ی کتێ‌ب نییە، بە‌لام حە‌زم لە‌ خو‌یندە‌وه‌ی فایلە‌کانە، لە‌ ئاسایش، لە‌ دادگا... تە‌حا تە‌حا... پۆ‌ژێکی زۆر خو‌شە، پۆ‌ژێکی زۆر خو‌شە، بۆ‌ من لە‌ هە‌موو کاتێک خو‌شترە». زوهدی شازەمان وەک هە‌ول‌بە‌دات، بی‌رو‌زینی‌ت و لە‌و مە‌زاجە‌ دای‌گرێ‌ت گووتی «نامە‌کان وەک جانە‌وەرێک با‌سی تۆ دە‌کە‌ن، وەک کە‌سیکی ترسناک، وەک پۆ‌حله‌بەرێکی ناشیرین. کە‌ ئێ‌ستا خو‌شت دە‌بینم، هە‌ستە‌کە‌م تۆ زۆر لە‌وه‌سفە‌کان ناشیرینتریت، زۆر ناشیرینتریت». مورته‌زا بێ‌نه‌وه‌ی هیچ شتێک لە‌ مە‌زاجی گۆ‌رابی‌ت گووتی «شازەمانی ب‌رام گو‌یگرە، هە‌موو وام پێ‌دە‌لێ‌ن. باران خان، زۆر خراپ سە‌یری منی دە‌کرد، ژنان هە‌موو خراپ وە‌سفی من دە‌کە‌ن، بە‌لام من حە‌زم لێ‌یه‌ خە‌لکیک لێ‌م بترسن، حە‌زم لێ‌یه، گرنگ ئە‌وه‌یه‌ من دە‌ستم پاکە، بێ‌گونا‌هم، گرنگ ئە‌وه‌یه، گرنگ ئە‌م دە‌ستە‌یه، تێ‌دە‌گە‌یت هی‌هی هی‌هی... کە‌ دە‌ستت پی‌س نە‌بوو، شتە‌کانی تر باشن، وانیه، هە‌موو شتێک باشە». زوهدی بە‌رابە‌ری

وهستا و گووتى «هېشتا ناتاناسم، نازانم، به لام به شيوه له جانوه و
 دهچيت؟». مورتزا به قاقايه كى به رزوه هله دهستا و دهىگووت «
 مورتزا ناناسيت، مورتزا په پوله يه. من قهت خراب نه بووم، قهت».
 زوهدى شازهمان دهىگووت «تو دهزانيت باران له كوييه؟ وانيه؟
 دهزانيت». مورتزا له ناكاو دهگورپا، دهنگى جيدتر و گهرمتر دهنواند
 و دهىگووت «زوهدى شازهمان، بويه من ليږم، تا له تو پېرسم، باران
 شوکور له كوييه؟ قهسم بهم به يانيه جوان و فينكهى جومعه، قهسم
 به خوڅى نه م سېبيده يه، بويه ليږم، نهو پياوه باشه نارډومى، من
 لهو پياوه بيته ده بانه نيم كه ساعات شەشى به يانى هله كوتنه سر
 خه لكى خه وتوو، هيهيهيهى، نهو پياوچا كه به زور نارډومى، دهزانى
 مه به ستم كيته، ها دهزانى؟ مه به ستم بارونى كوله كيه، نهو شه و هات
 بو لام و پېيگووتم، كه ده بيټ بيم، شه و زورى ليكردم، سه برى ليږپا بوو،
 له تيريكى بريندار دهچوو، لهو پوژوهوى كه ژنه كى ديار نيه له
 تيريكى سه رېپاو دهچيت، لاي هه موو خه لك دروده كات، لاي هه مووان
 ده ليټ بارانم نارډوه بو نه لمانيا، هيهيهى نه و نه ندهى دروكردوه، خو
 به زه يى به خويدا دېته وه، ئيستا خه لك بزائن تو خالى باران شوکور
 ليږهيت، ده بيټ به حيكايه ت؟ سيولالا... سيسى، بهس خوا دهزانيت
 ده بيټ به چ مه حشه ريك. نهو به سته زمانه لاي هه موو خه لك گووتوويټى،
 من نارډومه بو لاي خالى. به سته زمانه درو ده كات، دروده كات، نه و نه ندهى
 دروكردوه ناتوانيت سه يري ناوينه بكات، دهزانيت چ شوره ييه گهر بزائن
 ژنه كى هه لاهاتوه، پاىكردوه، ديارنه ماوه؟ خوټ دهزانيت گهر ژنى بارونى
 كوله كه هه لگيرايت، ده بيټ به چ حيكايه تيټك له شاردا. به سته زمانه
 تهحه موليكى هه يه به نه يوبه وه نيه، من ناوم ناوه بارونى سه بر،
 بارونى تهحه مول، بارونى نيراده... به لام دويني شهو كه هات بولام، له
 تيريكى سه رېپاو دهچوو، كهس بارونى كوله كه وهك من ناناسيت، من

دهیناسم، دهیناسم، زۆر باش دهیناسم. داماو له ژندا بهختی نییه، وهک من، وهک من. هر پیاویک له ژندا بهختی نه بیئت بهدبخته، با بارۆنی کولهکش بیئت، با پادشاش بیئت... هر بهدبخته».

مورتهزای شهپتان به هردوو دهست ههلهدهسوپا، باله خوار و درژهکانی له ههواى ژورهکهدا سهمایاندهکرد، یهکه مجاریوو جیدی دهینواند، بهلام لهوانهبوو که مرۆف نازانیت پاستدهکن یان درۆ. زوهدی شازهمان به غهمیکهوه سهیریدهکرد و دهیگوت «ئهی کهواته باران شوکور له کوپیه؟ له کوپیه؟». مورتهزای شهپتان دهستی پادهوهشاند و دهیگوت «میرده بهستهزمانهکهی له تهریکى بریندار دهچیت، له چۆلهکهیهک دهچیت واشه لییدابیئت، بهستهزمانه بهسه زوویهوه نییه، چهندین مانگه بهسه زوویهوه نییه، چهندین مانگه ناگای له دنیا نییه. هییه هییه، به ویزدانیکى نارهحهتهوه درۆدهکات، بیتهوهی گوناهی ههبیئت ههست به گونا دهکات. من که نامهکانی باران شوکورم دهستکهوت، یهکسه بردم بۆی، بیتهوهی بوهستم، نامهکانم له نهقیب وهرگرت و بردم بۆی، هییه هییه، سیولالا، نهقیب دهناسم، خواى گهره، واهستهکهک من ههموو دنیا دهناسم، ههموو دنیا. گهر دهتبینی ئهوکاتهی نامهکانی کردهوه و سهیریکردن، گهر دهتبینی. وهک تهریکى بریندار بۆنی به کاغهزهکانهوه دهکرد، هۆن هۆن وهک ژنیک دهگریا، هییه هییه... قهسه به بهیانی جومهیه وهک ژنیک دهگریا، بۆنی به کاغهزهکانهوه دهکرد و دهیگوت باران گیان تۆ له کوپى، پیاویکی تر نییه وهک بارۆنی کولهکه، تیدهگهیت. پیاویکی تری وهک ئهوه له دنیا ده نییه. فریشتهیهکی تهواوه، مهلاکیکی بی باله و له ناسمان بهربۆتهوه، دهیزانی که باران پهپوهندی لهگهڵ ئهوه کوپهدهیه، هییه بهلام سهبریدهکرد، تهحهمولی ههبوو. که نامهکانم بۆ برد، بهلایهوه گرنگ نهبوو چی تیانوسراوه، ئهوه قسه سارد و سووکانهی بارانی بۆ گرنگ

نه بوو. گرنګ بوو بۆنی نامه کان بکات، سهیری ده ست و خه ته که ی بکات، ناوه که ی ماچبکات... قه سەم به هرچی نه سحابه یه، هیه ی هیه ی نه و پیاوه به سته زمانه نامه که ی بارانی به رزکرده وه و ماچیکرد، ناوه که ی ماچکرد، سی و سئ جار، له هر سی و سئ نامه که دا ناوه که ی باران شوکوری ماچکرد. هیه ی... من له ژیره وه سه یرمه کرد و پیده که نیم، هر که سیکی تر بوایه تفیده کرد، به لام له به رنه وه ی بارونی کوله که فریشته یه، له جنسی مه له که، سی و سئ جار ناوی ژنه خیانه تکاره که ی ماچکرد. هه موو هیوای نه وه یه تو شوینی نه و بزانی، تو بلئیت، من ده زانم باران شوکور له کوپیه. نه و بو نه و ساته ده ژی، به سته زمانه له ته یرکی بالشکاو ده چیت. نیوه ی سه روه و سامانی خویت ده داتی، تو پیی بلئی باران شوکور لای منه، نیوه ی زیاتریش... هیه ی، من به قه د نه و باش نیم، به لام نه و له جنسی به نی نادم نیه. مه لایکه تی ئاسمان بیبینن خویشانده ویت، به لام باران خان رقی لیوو، هیه ی. من که نامه کانم بینی یه کسه ر بۆم برد، نه قیب سه مه د ناسیاومه... وهخت بوو شیت بیت، سیولالا، من چوومه ژیریاالی، ده ستم گرت، گووتم بارونی سه بر دان به خوئدا بگره، بارونی ته حه مول خوئ به پیوه پاگره و بوسته، هه موو شتیک باش ده بیت. هیه ی هیه ی... پیاویکی سه یره که ده لئیت هه موو شتیک باش ده بیت، یه کسه ر واهه سته دکات هه موو شته کان باشده ی، هه موو شته کان».

مورته زای شه یقان به قه د و قامه ته خواره که یه وه هه ستابوو، له شی به له شی ئازه لیک ده چوو بای خوارد بیت، ترۆپکی چه ماوه یه ک له پشتییه وه ده ستی پیده کرد، له که مه ریدا ده که یشته نزمترین شوینی خوئی، له سه ر قوونی که میک به رزده بووه و له ژیر نه ژنوکانیدا ده چووه وه قولی. سه رتا پای له شی له زیکزاکیکی نارپک ده چوو، به لام ده نگي ساف و کاریگره بوو، ده نگیک بوو ده یتوانی هه ناسه ی پۆحیکی مه کریان

بگوازیتەو. زوهدی شازەمان کە لە میژیوو تیکە لاوی ئەمجۆرە دونیایە و ئەمشێوە ئادەمیزادانە نەبوویو، ئەزموونی زۆری لە گەڵ دونیادا بەشی ئەوێ نەدەکرد، پاست و درۆ لە قسەکانی مورتەزادا جیا بکاتەو. وەک ئەوێ فریوی مورتەزای شەیتانی خواردییەت گووتی «دەتوانم بارۆنی کولە کە ببینم؟ مەن دەمەوێت بارۆنی کولە کە ببینم، مەن هیچ شتێک دەریارە ی باران نازانم، هیچ شتێک، هەتا لە ژیانمدا وێنە یەکیشیم نەبینیو، تێدەگەیت، نازانم بۆ، بەلام هیچ کات وێنە یەکی خۆی بۆ نەناردم، زۆرجار مەستدەکەم کە سێک لەم دونیایەدا نییە ناوی باران شوکر بێت، هیچ کەس نییە ناوی باران شوکر بێت، هەمووی خەیاڵێکی بێمانایە، مۆتەکە یە کە، سێبەرێکە لە سێبەرە ترسناکەکانی راپۆردوو کە راوم دەنێت».

مورتەزای شەیتان بە خەندە ی پیاویکی چەپەلەو تەماشای زوهدی شازەمانی دەکرد، کە لە سەر لیواری قەرەوێلە کە وەک ئەوێ لە گەڵ خۆیدا بدوێت قسە یە دەکرد، مورتەزا وەک ئەوێ پلە یە ک لە مەکری خۆیدا سەرکەوێت، گووتی «مەن گووتم، مەن بە درێژایی دوینی شو و بە بارۆنی کولە کەم گووت، عەزیزی مەن بارۆن، دڵی مەن بارۆن، ئەم شازەمانە پیاویکی بە سەتە زمانە، پیاویکی خەتەر نییە. لەوانە یە بۆ هاوینە هەوارەکان هاتبێتەو، لەوانە یە سەر لە شوێن یادیکی مندالی بدات، لەوانە یە هی ی بۆ لای ژنێک هاتبێت. ئینسان ژنی جوان لە بیرناکات، هی ی مەن خۆم ژنی جوانم بیرناچیتەو، هی ی بیرم ناچیتەو. ئاخ گەر ئینسان بیر ی نەبوایە، گەر بیر ی نەبوایە، سیولالا، چەند خۆش دەژیا. کێ چۆزانی تۆ بۆچی هاتوویت؟ گەر ئەو نامانە نەبوایە، گەر لە ئاسایش ئەو مەلەونە ئەو نەدە فزۆل نەبوایە، ئەو نە قیبە ی ئاسایش کە حەزی لە سەیرکردنی دەری ئێ کورتی ئەوانە یە کە لە خارێجەو دەین. حەزە کات لە سەیتەرەکان بوەستیت، خۆی بکات بە ئوتیلەکاندا و جانتاکان هەلبداتەو

و سهیری ده رپس کورته کان بکات، نه خوښه هیهی هی، به شهرفم نه خوښه. باروئی کوله که نازانیت، هیچ نازانیت، ماوه یه که له هه موو شتیک ده ترسیت، له پاسارییه که ده چیت دال لئیدابیت، من پئیده لیم، من پئیده لیم و نه و گویم لئناگریت».

زوهدی شازه مان گووتی «دهمه ویت باروون ببینم، ده بیت ببینم، من به دواي باران شوکورد هاتوومه ته وه، بۆ هاوینه هه وار نه هاتوومه ته وه، بۆ هیچ نه هاتووم، دهمه ویت بزنام باران شوکور له کوپیه؟ باروون میردی باران شوکوره، ده بیت نه و بزانت له کوپیه؟ وانیه، تۆ نامه کانت خویندۆ ته وه. تیده گهیت بۆ وا ده لیم».

مورته زا به دهنگیکی خنکاو له پیکه نیندا ده یگووت «قه سەم به هه رچی نه ستیره ی ئاسمان هه یه، قه سەم به فله که به رزه کان که نه هه موو جورمه عاجباتییانه له سهریان ده سوړینه وه، قه سەم به هیهی هیهی به ... هیهی ... به نور که له دووره ده دیت، به تیشک که که سه سه رچاوه ی نازانیت، قه سەم به به یانیانی هه ینی له مانگی ئابدا. باروئی کوله که هیچ نازانیت، هیچ».

زوهدی ده یگووت «منیش نازانم، منیش نازانم، به لام ده بیت یه کیک هه بیت بزانت، وانیه ... واز له پیکه نینه شوومه ی خووت بهینه، که دهنگی هه ندیک ته یرم به یادا ده هینتیه وه که نه گه تی ده هینن. نه م پیکه نینه یه واده کات له جنۆکه یه کی به دغه سال بجیت ... ناتوانیت پینه که نیت، ناتوانیت؟ پیمبلن من ده توانم باروئی کوله که ببینم یان نا؟ ده توانم یان نا؟».

مورته زای شه یتان وه که نه وه ی شه پۆلکی گه وره ی خوژی راپیچیکات، پیکه نین به ر گه روی ده گرت، پیکه نین ده یخست به زه ویدا، له سه ر ته ختی ژوره که له قاقادا کلافه ده بوو. قاچه نارپکه کانی له هه وادا

جووته‌یان له هه‌واده‌دا، ده‌سته‌کانی وه‌ک ده‌ست و قاچی قالۆنچه‌یه‌ک که‌وتبێته‌ سه‌رپشت ده‌جۆلانه‌وه، زوه‌دی وه‌ک سه‌یری لیۆکی‌ک بکات، بێته‌وه‌ی بزانی‌ت به‌چی پێده‌که‌نیت له‌ مورته‌زای شه‌یتان پاده‌ما. مورته‌زا وه‌ک خۆی له‌ سه‌حنه‌ی شاتۆیه‌ک بکیشیته‌وه، هه‌لده‌گه‌را و به‌ چنگۆلان، به‌ دم قاقاوه له‌ سه‌ر هه‌ر چوارپه‌ل ژووره‌که‌ی جێده‌هێشت. بێته‌وه‌ی هه‌یج بلێت، بێته‌وه‌ی هه‌یج گفتیک به‌ زوه‌دی شازه‌مان بدات، ده‌رۆشت و ونده‌بوو.

شازه‌مان له‌ ژووره‌وه هه‌ستیده‌کرد پێکه‌نینی ئهم مه‌خلوقه ناشیرینه، پێکه‌نینیکی جه‌هه‌نمی سه‌یره، بۆنی شه‌یتانی لێدیت... بۆنی شه‌یتان و هه‌یجی تر.

که‌ مورته‌زا پۆشت، ماوه‌یه‌ک نه‌یده‌زانی چی بکات، نه‌یده‌زانی به‌دایدا بپروات یان لێگه‌پۆت. شتیک له‌ غه‌ریزه‌ زیره‌ک و هه‌سته‌ ژێره‌وانگی‌کانیدا ده‌یگوت «لێگه‌پۆ بپروات... لێگه‌پۆ». دانیابوو، ئهم پیاوه‌ جارێکی تر دیته‌وه، ته‌فسیری بۆ ئهم ده‌رکه‌وتنه‌ سه‌یر و له‌ ناکاوه‌ نه‌بوو. شته‌کان وه‌ک خه‌ و هاتنه‌ پێشچاوی، پێشتر جۆره‌ بوونه‌وه‌ریکی وه‌ها ناشیرینی نه‌بینیبوو. نه‌یده‌زانی چ جۆره‌ مۆشیکه‌. به‌لام دانیابوو له‌گه‌ڵ بینینی ئه‌ودا سه‌فه‌ره‌که‌ی چۆته‌ قوناغیکی نوێوه‌. ئه‌و پۆژه‌ تا ئیواره‌ بێناراسته‌ پیا‌سه‌یکرد، بازاره‌ کۆنه‌کانی شار و قه‌یسه‌رییه‌ تازه‌کان هه‌موو گه‌را. وه‌ک پیاوێکی بێناز و بێهه‌رنامه‌ و بێئومێد له‌ چه‌ندین چاخانه‌ی چکۆلانه‌دا چایخواره‌وه. به‌دریژی‌ی ژیا‌نی پیاوێکی بێناز و بێئومێد و بێناراسته‌بووه، به‌دریژی‌ی ژیا‌نی هه‌ر پێگایه‌کی گرتبێته‌ به‌ر وه‌ک یه‌ک بووه‌. ئێستا ده‌بێت بوه‌ستیت و چاوه‌پۆشکات، له‌و پۆژه‌وه‌ی هاتبووه‌ ناو ئهم شاره‌ هه‌ستیکی سه‌یری هه‌بوو که‌ شته‌کان به‌ره‌و لای ئه‌و دین. هه‌موو گه‌رانه‌کانی خۆی بێه‌وده‌ و که‌م مانابوون، ده‌بایه‌ بوه‌ستیت و چاوه‌پوانبیت تا شته‌کان خۆیان به‌ره‌و پووی دین.

کە ئیوارە گەرایەووە بۆ ئوتیلەکە، ژنی خاوەن ئوتیلەکە لە سالتۆنەکەدا لەگەڵ خانمێکی دیکەدا قسەیدەکرد، زوهدی شازەمان خۆی و نیشاندا کە نایببێت. کلێلەکانی وەرگرت و بە هیمنی پوویکردە ژوورەکەی خۆی، هیشتا پێی نەخستبوو ناو دەرگای ژوورەکەی، خانمی ئەفسانە لە دواوە و بە چپەیهکی ئەفسوناوی گووتی «دەمەوێت قسەت لەگەڵدا بکەم». دەنگی هەمان ئەو سێحری سەرەتای تێدابوو، هەمان ئەو فریووی یەکەمین سات کە لە پیشەنگدەری ئوتیلەکەدا بینی، دەنگی هیچ ئافەرەتێک پیشتر وەها کاری تێنەکردبوو. بێئەوێ ئەو لاوازییە خۆی دەرێخات گووتی «فەرموو دەتوانیت، قسەم لەگەڵدا بکەیت». ژنەکە بە هەمان سووکی پرسى «دەتوانم بێمە ژوورەو؟». شازەمان گووتی «گەر تۆ بتهوێت بۆ نا، دەتوانیت».

زوهدی شازەمان لە ژوورەکەدا پتر جوانی ئەو ژنەى بینی، خانمێکی باریکەلەى چاوپەش بوو. بەدەنگێکی ناسک، کە بە مەبەست ناسکتری دەکردهووە گووتی «بمبۆرە، بەلام ئەمڕۆ بیستم کە ئەم بەیانییە مورتەزای شەیتان لێرەبوو. ئەم بەیانییە بیستم. بەیانى زوو ویستم بێم بۆلات، بەلام تۆ لە ژوورەو نەبوویت، بە راستى من خەمى تۆمە، نازانم ئێوە ئەم پیاوێ دەناسن یان نا؟». قسەکانی خانمی ئەفسانە سەیربوو، هاتنە ناوێهکی خێرابوو، شتێک لە خەمخۆری لە دەنگی ئەو ژنەدابوو دەیهێنا مەرۆف بۆی بمریت، زوهدی شازەمان لە ژیانیدا ئافەرەتێکی خەمخۆری نەدیوو، ئیستا ئەو دەنگە دەیتوانی نوقمى گێژاویکی بیویێنەى بکات. وەک یەکەمجاری بێت قسە لەگەڵ ئافەرەتێکدا بکات، هەستى بە کەمێک شلەزان کرد. مەرۆف چەند ئەزموونی لەگەڵ ئەو جنسەدا هەبێت،

هەندىجار پىڭەوتى ئافرەتلىك دەكات دەيگىرپتەو، بۆ سەر سفر، وەك
 ئەو، پىشتەر خانمىكى لەسەر ئەم ئەستىزەيە نەدىيىت، وەك ئەو،
 ھەرچىيەك تا ئەو كاتە فېرى بوو، بېمانا و بېكارىگەر بىت. يارى پىاو
 لەگەل ژندا لە مېارو پەيزەيەكى بېمانا دەچىت، تۆ چەند خۆت بە
 شارەزا و خۆگرتو دەريخەيت، لە ناكاو خانمىكت لى پەيدا دەبىت، لە
 سەرى سەرەو، بەرەو خوارى خوارەو، دەتگىرپتەو. بە جۆرىك مەووف
 دەتوانىت بلىت سىزىف پىاوپىك نىيە كە بەردىكى گەورەي بە شانەو،
 بەرەو تۆپىكىكى بەرز سەرىدەخات، سىزىف بەدەختىكە كە ئافرەتلىكى
 لەسەر شانە دەيگەننەتە سەر لوتكە و لەوئە لەدەستى ھەلدەيت و دەبىت
 دواجار بەدوايدا رابكات و سەر لەنوئى سەرىيخاتەو. زوھدى شازەمان
 لەگەل بىننى ژنى خاوەن ئوتىلەكەدا تووشى ئەو دۆخەبوو، تا ئەو
 كاتە چى لە ئافرەت دەزانى ھەمووى بوو بە ھەوا و دەبايە لە سفرەو
 دەست پىڭەتەو. بەسەرسامىيەو پرسى «خانم تۆ لە كوئى مورتەزاي
 شەيتان دەناسىت؟». ئەفسانە گووتى «من ناوم ئەفسانەيە، گرنگ نىيە
 لە كوئى دەيناسم، گرنگ ئەو، تۆ ئاگادارى بىت». زوھدى لەسەرەخۆ
 پىڭاى بۆ كەردەو و لەسەر كورسىيەكە دانىشت، كەمجار خانمىكى
 بىنى بوو و ھەما درەوشانەو، تايبەتى ھەبىت. جەستەيەكى ناسكى
 چكۆلانەي ھەبوو، لەگەل بارىكى و چكۆلانەي جەستەيدا جوانىيەكى
 ھەما زالى ھەبوو، مەووفى شەيدادەكرد. وەك ئەو، بزانىت ئامادەگى
 ئەو چ كاريگەريەكى گەورەي لەسەر شازەمان ھەيە، بە عەيارىيەو
 قىزى ھەلدەيەو و گووتى «بىگومان تۆ ھاوپى ئەو نىت، من دەزانم
 تۆ ھاوپى ئەو نىت، تۆ ھاوپى كەس نىت لەم ئوتىلەدا. بەزەيىم
 بە تۆدا دىتەو، تۆ شايستەي جىڭايەكى باشتىت». ھەمىشە بەچپە
 قسەيدەكرد. شازەمان بەرامبەرى دانىشت و گووتى «خانم تۆ لە كوئى
 من دەناسىت؟ كى دەلىت من شايستەي شوينىكى باشتىتم؟ نامەوئىت

بچم بۇ ھىچ ئوتتۇرىكى تر، لايەنىكەم لەم ئوتتۇرىدا ئۆتكى جۈانى ۋەكو
 تۆ ھەيە مۇۋف بېيىنىت، ئوتتۇرىكانى دى چى لايە؟». ئەفسانە بىئەۋەى
 لەسەر ناۋەپۇكى قىسەكان بوەستىت، ۋەك بىيەۋىت بەخۇلادانى يەكەم
 پتر لەم پىاۋە نۆكىبىتەۋە، بەۋ دەنگە چىپە ئامىز و سىجراۋىيەى خۇى
 گوۋتى «مورتە زاي شەيتان پىاۋى يەكەمى بارۋەكانە، تىدەگەيت؟ ھەر
 ئۆتكى بارۋەكان بناسىت، ئەۋىش دەناسىت، من خۇم زۇر نايناسم،
 خەلگىك دەناسم كە زۇر باش دەيناسن، شتى سەيرى لىدەگىپنەۋە،
 لەۋانەيە تۆ باۋەپنەكەيت، ئەۋانەى لە خارىجەۋە دەگەپنەۋە باۋەپ بە
 زۇر شت ناكەن». زۈھدى بە سەرسامىيەۋە گوۋتى «بەلام من نازانم
 بارۋەكان كىن؟ زانىارم لەسەر كوردستان لەۋ شتەنە تىنپەپىت كە
 بەگشتى لەدەنگوباسدا باسدەكرىن، ئارەزۋىيەكى زۇرىشم لە سىياسەت
 نىيە، سىياسەت زەلكاۋىكى گەۋرەيە». ئەفسانە قاچى خستە سەر قاچى
 و گوۋتى «زانىم تۆ نايناناسىت، زانىم بارۋەكان ناناسىت؟ لىرەش ھەمو
 كەس نايناناسىت، ھەموو شتىكى ئەم شارە بەدەست ئەۋانە». دەنگى
 بە جۆرىكى سەير نۆمكردەۋە و بە چىپە گوۋتى «مىردەكەشم ئىش
 بۆ ئەۋان دەكات، تىدەگەيت، ئەم ئوتتۇرى ھى خۇى نىيە». زۈھدى
 شازەمان پىرسى «تۆ بارۋىنى كۈلەكە دەناسىت؟». سەرى بادا و گوۋتى
 «ناۋىم بىستۈۋە، بەلام نايناسم، گەر بىتەۋىت دەتوانم بىرسم، دەتوانم».
 زۈھدى شازەمان كەمىك ۋەستا و گوۋتى «حەزەكەم يارمەتىمبەدەيت،
 بەلام حەزەكەم بىشزانم بۆ دەتەۋىت يارمەتىمبەدەيت؟». خانمى ئەفسانە
 بەپەلە گوۋتى «لەبەرئەۋەى تۆ غەرىبىت، لەبەرئەۋەى چەند پۇژە ھەموو
 دەيانەۋىت بزانن تۆ چى دەكەيت، تۆ نازانىت ھاتۋىتە چ شارىكەۋە،
 وانىيە؟ تۆ زۇر لە مىژە ئىرەت نەبىنىۋە، وانىيە؟ زۇر دەمىكە؟».
 زۈھدى بە ماندۋىتتىيەكى زۇرەۋە گوۋتى «بەس تەنبا خودا دەزانىت
 چەند سالاە من پۇشستوم، راستت دەۋىت ۋاھەستدەكەم لىرە نەزىاوم،

تاکه شتیگ له بیرمه مهلمهسی دیوارهکانه، مهلمهسی دیوارهکان. .
 ئافرهتهکه به هه موو نازکی خویهوه پرسى «چی؟ دیوارهکان؟ بۆ
 دیوارهکان؟». زوهدى چاوى لیکنه و گووتى «له بهرئه وهى په یوه ندىیه کی
 سه یرم به دیوارهکانه وه ههیه، لیانده ترسم... هه سته کهم بۆ لای ئه وان
 که پاره ته وه». ئه فسانه به وینهى پۆحیک بیه ویت لیته دا نه وه ستیت و پتر
 له مبه ره کان بشکینیت، ده ستیکی هیمنى خسته قژییه وه و گووتى «
 بیستووه که تۆ بۆ باران شوکور ده که پیت؟ راسته، راسته که تۆ
 بۆ باران شوکور ده که پیت؟ راسته یان درویه؟». یه که مجاریوو دهنگى
 جیدییه تیکی گه و ره ی تیدابوو. هیچ شتیگ له م دونیا یه دا له ئافره تیکی
 ناسک جوانتر نییه که له ناکاو ده ییته بوونه وه ریکی جیدی. زوهدى
 سات دواى سات پتر گیرۆده ی ده بوو، به سه رسامیه وه پرسى «تۆ چۆن
 حیکایه تی باران شوکور ده زانیت، چۆن؟». ئه فسانه به چرپه وه گووتى
 «گویم لیوو، نه قیب سه مه د قسه ی بۆ میرده کهم ده کرد، گویم لیوو که
 باسى باران شوکور یان کرد، من سه یرم لیتهات، سه یرم لیتهات، چونکه
 ئیمه ش بۆ باران شوکور ده که پین». زوهدى به سه رسامیه وه پرسى
 «ئیه که پین؟». ئه فسانه ته واو خۆى له زوهدى نزیک کرده وه و به چرپه وه
 گووتى «زانیم نامانناسیت، زانیم، من زانیم». زوهدى گووتى «چۆن
 بتانناسم، من پیاویکی غه ربیم، که س ناناسم، هیچ که س. ناشناییم
 به م شاره زۆر له وه که مته که تۆ بیرى لیده که یته وه». وهک نه یینییه کی
 گه و ره بدرکینیت گووتى «من سه ر به کۆمه لیه ی ژنه سه رگه رده کانم،
 ژنه په ژمورده و غه مگینه کان، ئیمه به شتیکن له پۆحله به ره خه یالیه کان،
 من سه ره تا تۆم بینى وامده زانى یه کیکیت له پۆحله به ره خه یالیه کان». .
 زوهدى وهک له شتیگ بترسیت، که میک کشایه وه دواوه و گووتى «به لام
 ئیه وه بۆ له باران شوکور ده که پین، چ کارتانه به باران شوکوره وه
 ههیه؟ خواى گه و ره، حیکایه تی ئه م که چه چیه؟ ورده ورده دلم ته واو

دەكەوئیتە مەترسییەو». ئەفسانە بە ھەمان سووکی و سادەیی گروتی «چۆن وادەلئیت، چۆن؟ باران یەکیک بوو لە ئیمە، کچیک بوو تازە وەرمانگرتبوو، ژنی یەکیک لە بارۆنەکان بوو، من لە سەرەتاوە دژی وەرگرتنی بووم. من پەم لە ژنی بارۆنەکانە، ھەموو دەیانەوئیت خۆیان بەدبەخت و غەمبار نیشانبدەن، بەلام درۆدەکن، سەرەتا وامدەزانسی ئەویش درۆدەکات، زۆر نەبوو ھاتبوو ناو جەمعیەتی ئیمەو، من زۆر نەمدەناسی، بەلام لە ناكاو ونبوو، بێئەوێ کەس ھیچ شتیک دەربارە بزانئیت، ھەموو چەند وەختە بەدوایدا دەگەرئین، یەکیک لە مەرچەکانی ئەو کۆمەلەیە ئەوێ کە ژنەکان مشووری یەک بخۆن... ناگایان لە یەکتربیت». زوھدی پرسسی «دەتوانئیت پتیمبائیت پۆخەبەرە خەیاڵیەکان چیین، ژنانی سەرگەردان کئین؟ من ئەم شتانەم نەبیستوو». ئەفسانە بە سادەیی گروتی «دەزانم نەتبیسئو، بەلام مەترسە ھیچ نییە، ئیمە کۆمەلێک ژنی غەمگینن کە خەیاڵات کۆیکردوینەتو، ھەریەکەمان لە پال ژیانسی ناخۆشی خۆماندا، ژیانئیکی خەیاڵیمان ھەیە، تئیدەگەیت، ژیانئیکی خەیاڵی، ھەموو پەمان لە مئردەکانمانە، زۆریەمان نەزۆکین، تئیدەگەیت؟ زۆریەمان مندالمان لە مئردەکانمان نابئیت». ئینجا دەنگی زۆر زۆر نزمکەدووە و بە ناسکترین چرپە دنیای گروتی «لەبەرئەوێ نامانەوئیت مندالمان لەو جانەوەرانە ببئیت، باران شوکوری وابوو، ئیمە کۆمەلێک ژنی نەزۆکین کە بە خەیاڵ دەژین».

شتەکان بۆ زوھدی شازەمان سەیرتر و ئالۆزتر بوون لەوێ چاوەڕوانئیدەکرد. وەک کەوتبئیتە گئژەنی کۆمەلێک شتەو کە لە مانایان ناگات بەئەفسانە گروت «تۆ ژنیکی قەشەنگیت، ژنی خاوی ئوتیلئیکی گەورەیت، بۆدەبئیت بەدبەخت بیت؟». ئەفسانە بێئەوێ پتیکەنئیت یان خەندەبگرت، گروتی «لەبەرئەوێ ئەمە ئەو پیاوێ نییە کە دەمەوئیت لەگەڵیدا بژیم، ئەمە ئەو شەقامە نییە کە دەمەوئیت ئیشی تیاکەم،

ئەمانە ئەو ھارپىيانە نىن كە دەبىت مەن خەزمەتياڭكەم، ئەمە ئەو شۆيئە نىيە كە دەمەوئەت سەرپەرشتىيەكەم، ئىرە ئەو باغەى لى نىيە كە دەمەوئەت بۆى بچم، ئىرە ئەو كىتەبەى لى نىيە كە دەبىت بىخوئەمەو. مەن لىرە مەيتىكەم بەسەر ئاۋەو، بىستوچوار سەعات دەبىت ژىئىكى بەرپەز بىم... ھىچ ئادەمىزادىكى عاقل نىيە بتوانىت پۇژ بىستوچوار سەعات بەرپەزىت، بەلام لىرە ھەموومان مەھكومىن بەو... تىدەگەيت؟ تىدەگەيت مەووف ھەموو ژيانى مەھكوم بىت بەو ھەى بەرپەز بىت... ماناى چى؟ چى شىتەك لە دونىادا لەو خراپترە تا ھەتاھەتايە لە جەھەنمدا بىت و وىقارى خۇشت تىكەنەدەيت، لە جەھەنمدا بىت و خۇشت بەختەوەر نىشانىدەيت. مەن دەزانم لەمەن بەدبەختەر ھەيە، بەلام مەنىش بەدبەختەم، مەنىش بەدبەختەم... ھەر ژىئەك لەگەل ئەو پىاۋەدا نەزى كە خۇى دەيەوئەت، لەو شۆيئەدا نەبىت كە خۇى دەيەوئەت، لەو خىزانەدا گەورە نەبىت كە خۇى دەيەوئەت، بەدبەختە». زوھدى قەسەكانى پىپىرى و گوتى «تۆ لەو جۋانتىرەت بەدبەخت بىت». ئەفسانە ھەك پەلەى بىت، ھەك لە شىتەك بىترسىت، ھەك ئەو ھەست بە زىادەپەوى بىكات گوتى «ئەو گەنگ نىيە مەن چىم، نەھاتووم باسى بەدبەختى خۇم بىكەم، باۋەرەت بىت بۆ ئەو نەھاتووم مەن دەمەوئەت بزانم، تۆ بەدوای باران شوكردا دەگەپىت يان نا؟». زوھدى گوتى «چىت لىبشارمەو، باران شوكور خوشكەزاي مەن، چەندىن مانگە دەنگى نىيە، لە مەن زىاتەر كەسى نىيە... ھاتوومەتەو سۇراغىيەكەم». ئىدى ئەو لە شۆيئە خۇى ھەستا و گوتى «دەمبورىت، دەمبورىت، مەن كاتىكى زۇرم نىيە، بەپەرتاۋ ھاتم و بىستەم تىيەكەم، گەنگ بوو بزانم تۆ چى بارانىت، دەبۋايە بزانم. دۋايى پىتدەلەيم دەبىت چىيەكەين، دۋايى، ئىستە دەبىت بپۇم، دەبىت بپۇم». لە بەر دەرگاگە بە ھىمەنى و بەچپە سىجراۋىيەكەى خۇيەو گوتى «شەۋان دەرگاگە دامەخە، تەكايە. لە ھەر دەرفەتەكدا بىت

دیمه‌لات، گه‌ر ویستیشت ئوتیله‌که جیبه‌ئیلیت پی‌شتر ئاگادارمبکه‌ره‌وه، نه‌پۆیت به‌رله‌وه‌ی ئاگادارمبکه‌یت‌وه.»

که ژووره‌که‌ی به‌جیبه‌ئیشت، زوه‌دی هه‌ستیکرد له‌وسه‌ری دونیاوه بۆ بینینی ئەم ژنه‌هاتووه. هاتۆته‌وه بۆ ئەوه‌ی له‌م ئوتیله‌ ناچیز و پیس وچه‌په‌له‌دا به‌م خانمه‌ سىحراوییه‌ بگات. له‌وساته‌دا هه‌ژیکى سه‌یری تیا‌بوو جارێكى تر نامه‌کانى باران شو‌ک‌ور بخوینێته‌وه، بپۆستی خو‌ی ده‌ستی برد نامه‌کان ده‌ربه‌ئینیت، تا جانتا‌که‌ی نه‌کرده‌وه بیری نه‌که‌وته‌وه نامه‌کانى باران ئیستا لای بارۆنى کوله‌که‌یه.

له‌ یاد‌اشته‌کانى بارۆنى خه‌یال

هه‌موو دونیا ململانێیه‌كى سامنا‌که‌ له‌ نێوان خه‌یال و ده‌سه‌لاتدا... ئاوها له‌ جیهان‌گه‌یشتووم، به‌لام من هه‌وايه‌كى شیتانه‌ چووبووه سه‌رمه‌وه‌ که هه‌موو ئەم پیتاسه‌یه‌ هه‌له‌یه، پێم پێمه‌که‌نن، نه‌با وى‌قارى خۆم له‌ده‌ستبده‌م، خه‌یال ده‌سه‌لاته‌ و ده‌سه‌لات خه‌یال. خه‌یالى بێده‌سه‌لات، هه‌یج نیه‌ جگه‌ له‌ که‌فیکى سارد و سه‌ی که‌ ژيان ده‌بیات و نایگێرێته‌وه، ده‌سه‌لاتی بێخه‌یالیش، هوکمیکی سارد و خالی له‌ خونه‌. ده‌سه‌لاتیکى بێخه‌یال و کۆیله‌یه‌کى خه‌یالاوی به‌یه‌که‌ده‌چن، هه‌ریه‌که‌یان هه‌ژیکى گه‌وره‌یان که‌م و که‌ره‌سته‌یه‌کى کارایان لێدووره. ئێوه‌ تێبگه‌ن و تێنه‌گه‌ن وه‌کو‌یه‌که‌، من پپۆستیم به‌ خه‌یالى هه‌موو مرقفه‌ خه‌یالداره‌کان هه‌بوو، ئەوه‌ی بیه‌وێت شتیکی جوان له‌سه‌ر زه‌وى دروستبکات ده‌بی‌ت سل له‌وه‌ نه‌کاته‌وه بۆ هه‌موو خاوه‌ن خه‌یالیک سوژده‌ به‌ریت. من ناوی ده‌نیم شه‌ر له‌ نێوان نه‌خشه‌ و

خه‌یالدا. پوژیکیان چووم بۆ لای حوسنی خه‌یال، ئه‌و خاویل‌فروشه
 پروخ‌وشه‌ی خاوی ناوازه‌ی هه‌بوو. شه‌ویک له‌ شه‌وانی مه‌ستی، ئه‌و
 عه‌تاره به‌دمه‌زه‌به‌ چیرۆکی ئه‌و خاوییه مه‌لعونه‌ی بۆگێرامه‌وه، ئه‌و
 خاوییه‌ی حیکایه‌تی سه‌رکه‌وتنی خه‌یال به‌سه‌ر ده‌سه‌لاتدا ده‌گێژیه‌وه.
 تکام له‌و پیاوه کرد، لێپارامه‌وه، و یقار و هه‌یه‌تی خۆم خسته‌لاوه، ئه‌و
 خاوییه‌م نیشانبدات. خۆم وه‌ک نه‌جییزاده‌یه‌کی ئهم‌شاره‌ دهرنه‌خست،
 گهرچی کورێ وه‌هاغزاده‌کان و ئاغا به‌ حورمه‌ته‌کان بووم، گهرچی
 یه‌کیک بووم له‌ سیاسیه‌ گه‌وره‌کان، به‌لام ئه‌وکات هه‌یشتا سیمایه‌کی
 نه‌ناسراو و ده‌موچاویکی که‌م بینراو بووم. ئه‌وانه‌ی بۆ ئه‌سل و
 ئوسول ده‌گه‌ران، ناوی منیان بیستبوو، به‌لام خه‌لکانی ره‌شوکی و
 مسکینی ئێو کچه‌ و بازار منیان نه‌ده‌ناسی، خۆگهرین و خۆنکردن
 ئاره‌زووی نه‌یتی و گه‌وره‌ی من بوون. له‌م‌شاره‌دا مرقوف به‌ یه‌ک
 ده‌موچاوه‌ ناژی... سوێند ده‌خۆم گه‌ر ده‌مامک نه‌بییت، مرقوف ریسوا
 ده‌بییت. من له‌ گه‌نجیه‌وه‌ فێر‌بووم ده‌مامک له‌سه‌ر بکه‌م، حه‌قیقه‌تی خۆم
 دهرنه‌خه‌م، به‌ ناوی جیاواز و به‌ جلی جیاواز و به‌ ده‌مامکی جیاوازه‌وه
 پوو له‌ مه‌یدانه‌ جیاوازه‌کانی ژیان بکه‌م. به‌جۆریک خۆم ده‌گورێ
 که‌س منی نه‌ده‌ناسیه‌وه‌. جاریک وه‌ک بازرگانی ئه‌سپ و ره‌شه‌ولاغ،
 جاریکیش وه‌ک قاچاخچیه‌کی بێده‌نگ پوومه‌کرده‌ ناو خه‌لک. ئه‌و
 پوژه‌ی چووم بۆ لای حوسنی خه‌یال، وه‌ک کۆندۆز و ئه‌نتیکناسی
 خۆم ناساند، به‌زه‌حمه‌ت رازیمکرد ئه‌و خاوییه‌م نیشانبدات، گوتم
 له‌ شارێکی دووره‌وه‌ هاتووم و له‌سه‌ر خه‌یال له‌ ئه‌ده‌بیاتی دیریندا
 ده‌نوسم، بێشه‌وه‌ی به‌یژیت نیگاری بکێشم یان وێنه‌ی بگرم، ئه‌و پارچه
 ده‌ستکرده‌ی خه‌یالی پێشاندام. خاوییه‌کی ئیجگار قه‌شه‌نگ بوو، زۆر
 سحراری و دله‌ژین. ئه‌و شه‌وه‌ی حوسنی خه‌یال ئه‌و خاوییه‌ی
 پێشاندام، وه‌ک ئه‌وه‌ی فریوی دهردیکی هه‌تا هه‌تایی بخۆم که‌وته‌وه

ناو گيژاوى ئو پرسىاره قوللانى له گهنجيه وه دهمهين و دهمبن.
 دهسلات ياخود خيال؟ ئو وه پرسىاره ئه بهدى و ترسناكهى
 منه. ئو پوژدهى حوسنى خيال ئو خاويليه عاجباتى و ناوازيه
 نيشاندام، من چيرۆكه كم به جورىكى تر خوئنده وه، ههستمده كرد
 ئو جهنگه گهرهيه ههركيز له راستيدا پوى نه داوه، سه رتاپاي ئو
 شه ره شتيكه له خيالى ئو پادشا شاعيره دا به پيوه چوه. شه ريكه
 تئيدا نيوه شاعير و ناسكه پرسته كهى ناو پادشا، نيوه دهسه لاتدار و
 حوكمرا نه كهى كوشتوه. به لام چى دهبيت گهر مرؤف شاعير بيت
 و دهسه لاتداريش بيت؟ ئو خاويليه شتيك بوو دهيتوانى ژيانى من
 بى هه تاهه تايه ويرانبكات. له ميژبوو من به دهست ئو پرسىارانه وه
 دهمنالاند. هيدى هيدى و پوژ له دواى پوژ تئده گه يشتم، خيال ته نيا
 كاتيگ ماناي هيه كه له سه ر پلانكي گهره نيشبكات. خيال چيه
 گهر دهسه لاتىكي گهره له پشت نه بيت؟ من دهبوو به نارامى
 نيشبكم، هيج شتيك وهك پلان و نه خشهى دورودريژ پر نه شكه نه
 نيه، به لام ئوهى بيه ويت هيزىكي گهره هيه بيت، دهبيت به وردى
 پلان دانيت، هم نهرم و نيان بيت و هم نارام. هم دلره ق بيت و
 هم به سۆز. دهبوو دواچار من نه خشه يه كم هيه بيت و هه موومانيش له
 ناو ئو نه خشه يه دا بن. وامه زانن گهر يه كتيك كورى وه چاغزاده كان
 بوو، ئيدى دهر و ئازارى نيه. من وهك شيت ده موچاوى خوم
 ده به ست و به شاردا ده گهرام، له پياوه دانكان و ماموستاكان و
 خهلكى ساده و ره شو كيشم ده پرسى «گهر تو هيز و دهسه لاتت
 هه بيت چى ده كه يت؟». هه موو ئاده ميزا ديك بى ئوهى بتوانيت
 وه لامى ئو پرسىاره بداته وه، پيوستى به خياله. خيال له دهسه لات
 بستينه وه، وهك كويرى ليديت، نازانيت چۆن بروت و بى كوئ بروت.
 من پوژيك له پلينيوميكى حيزبدا، گوتم «هاوپتيان، هه فالانى من،

ئیمه کویرین نه‌وه‌ک له‌به‌رئه‌وه‌ی نایینین، به‌لکو له‌به‌رئه‌وه‌ی خه‌یالمان نییه». نا ئیوه‌ش به‌هله‌ تيممه‌گه‌ن، وامه‌زانن من شیفته و شیت و شه‌یدای خه‌یالم. ئه‌وانه‌ی به‌بج ده‌سه‌لات خه‌یالبازی ده‌گه‌ن، سامانیکی بیسوودیان هه‌یه، هیزیکیان هه‌یه ته‌نیا خویانی پی وێرانده‌گه‌ن. من هه‌یج خۆشه‌ویستییه‌کم بۆ ئه‌وانه نییه که وزه‌یه‌کی گه‌وره‌ی خه‌یالیان هه‌یه و نا‌یخه‌نه‌ خزمه‌تی هیزیکی له‌ خویان گه‌وره‌تره‌وه. من پیزم بۆ سحیرباز و فالگروه‌ه و ئه‌ستیره‌دۆزه‌کان و فه‌له‌کناسی سولتانه‌کان له‌ وانه زیاتره. لیممه‌گرن... نا لیممه‌گرن، به‌لام پیتان ده‌لیم، خه‌یال ده‌بیئت ملکه‌چی په‌های هیز بیئت، خزمه‌تکاری بچوکی بیئت، به‌رده‌ستی بیئت، ئه‌وسا مانای هه‌یه. خه‌یال له‌وانه‌یه به‌ ته‌نیا بتوانیئت جاریک له‌ جاران پو‌حی یه‌کیک پزگاریکات، به‌لام له‌گه‌ل ده‌سه‌لاتدا ده‌توانیئت به‌هه‌شت دروستبکات... به‌هه‌شت. خودای گه‌وره‌ کومه‌کم به‌ و ده‌ست به‌ بالمه‌وه‌ بگه‌ره. بۆنی به‌هه‌شت له‌سه‌ر زه‌وی، ئه‌وه من شیته‌ده‌کات... گه‌ر ئینسان له‌سه‌ر زه‌وی بۆ بۆنی به‌هه‌شت نه‌گه‌ریت، دیوانه‌یه، دیوانه‌ی ته‌واوه‌تی و ئه‌به‌دییه. که یه‌که‌مجار ئه‌و خا‌ولییه‌م بینی هه‌ستمکرد چ حیکایه‌تیکی ترسناکه، ئاخ‌ر چ شتیک له‌وه ترسناک‌تره بۆ دونیا شا و شاعیر بییته شه‌ریان و شاعیر بیباته‌وه و جیهان بێ شا، بێ سه‌مبولی گه‌وره‌ی ده‌سه‌لات بژی، ئاخ‌ر ده‌بیئت شتیک له‌م دونیا‌یه‌دا هه‌بیئت له‌وه ترسناک‌تر؟ که من له‌ مانای قوولی ئه‌و چیرۆکه‌ پامام، جوانی و سحیری نه‌خشه‌کانم له‌ بیرچووه‌وه... هه‌فته‌یه‌کی دو‌رو‌دریژ بیرم‌کرده‌وه، وێژدانی خۆم ده‌کرده‌حه‌که‌م، دوا‌جار ئاماده‌بووم، به‌لێ ئه‌زیزانی من بۆ هه‌موو شتیک ئاماده‌بووم. ئیواره‌یه‌ک دره‌نگ هه‌ر له‌ جلی ئه‌و کوندۆزه ئه‌نتیکه‌په‌رسته‌دا چوومه‌وه بۆ لای حوسنی خه‌یال، وابهریاربوو گه‌ر ئه‌و خا‌ولییه‌م نه‌داتنی بیکوژم، هیزی ئه‌وه‌م تێدا‌بوو، ده‌یان گولله‌ بنیم به‌و جه‌سته‌ سه‌بی و سه‌ره‌ زلله‌یه‌وه، هیزی ئه‌وه‌م

هه‌بوو بینێرم بۆ چه‌ه‌ن‌ه‌م و هه‌موو دوکانی خاوی فرۆشییه‌که‌ی
 ئاگر تێبه‌رده‌م. سه‌ره‌تا وه‌ک دوو کاسب قسه‌مانکرد که له‌سه‌ر نرخ‌ی
 کالایه‌ک پێناکه‌ون. نه‌یده‌ویست ئه‌و خاوییه‌ مه‌لعونه‌ بفرۆشیت...
 نه‌یده‌ویست. خۆی وا نیشاندا که ده‌یه‌ویت تا مه‌رگ ئه‌و خاوییه‌ی
 له‌گه‌لدا بیت. من به‌ سه‌بری دێرینه‌ی خۆم له‌گه‌لیدا جولا‌مه‌وه، سه‌ره‌تا
 هه‌زار به‌ هه‌زار سه‌رده‌که‌وتم، دواتر ده‌هه‌زار ده‌هه‌زار. ته‌ماحی
 مولک و مالم خسته‌ به‌ر، ته‌ماحی سه‌فه‌ر و ژنی جوان و سۆزانی
 که‌نج، به‌لام هیچیان سوودیان نه‌بوو. نه‌مه‌ده‌ویست کاربگاته‌ ئه‌وه‌ی
 ده‌مانچه‌که‌م ده‌رخه‌م. به‌لام دواچار بیسه‌بری و توپه‌یی و شیتیتیم
 ده‌رکه‌وتن و هه‌موو شتیکیان تیکدا. نه‌ده‌بوو ئه‌م خاوییه‌ ترسناکه‌ تا
 قیامه‌ت له‌ دوکانی ئه‌و پیاوه‌دا بیت و پیشانی هه‌موو ئاده‌میزادیک‌ی
 بدات. پێده‌چوو ئه‌و نیازی منی وه‌ک گالته‌ی هه‌رزه‌کاران وه‌رگرتبیت،
 له‌ گه‌رمه‌ی قسه‌کردندا پێمگوت « ئاغای خه‌یال، حیسابی خۆت
 رابگره‌ و سه‌رت لێته‌شیوێت. من وازی ناکه‌م و گه‌مه‌ نییه‌، به‌ هه‌ر
 نرخیک بووه‌ ئه‌و خاوییه‌م ده‌ویت». ئه‌و قوول سه‌یری چاوی کردم
 و تێگه‌یشت شته‌کان سه‌واو مامه‌له‌ و گه‌مه‌ نییه‌. به‌ ترسیکه‌وه‌ ده‌ستی
 خسته‌ سه‌ر خاوییه‌که‌ و گووتی سه‌د هه‌زار دیناری سوپسری دانێ
 و بییه‌. گه‌ر داوای زۆرتیش بکردایه‌ ده‌مدا. من ده‌بایه‌ ئه‌و خاوییه‌
 مه‌لعونه‌ هه‌لگرم و بیشارمه‌وه... چ گونا‌هه‌تیک‌ی که‌وره‌یه‌ شاعیران شا‌کان
 بکوژن... نا ئه‌زیزان، من خه‌وم به‌وه‌وه‌ ده‌بینی شا له‌گه‌ل شاعیردا
 پێکه‌وه‌ دانیشن و خه‌یالات بگۆرینه‌وه‌. ئه‌و شه‌وه‌ ئه‌و خاوییه‌م
 هه‌لگرت و له‌ جێگایه‌کی قایمدا شارده‌مه‌وه‌، جێگایه‌ک من نه‌بیت هیچ
 ئاده‌میزادیک‌ نه‌یده‌زانی.

چیرۆکی بارۆنی بوکەشوشە ئەیلولی دوو ھەزار و چوار

لە پۆزانی دواتردا بارۆنی بوکەشوشەم زیاتر ناسی، پتر ئەو پۆحەم لە ناکوکییە سەیرەکانی خۆیدا بینی و ھەستکرد ئەو نوێنەری بەشیکی سەیر و دەرەعەقلی دونیای ئێمە، ئەو دیوێی کە مەرۆف چەند بیه‌وێت تەفسیریپکات ھەمیشە لە زمان پادەکات و لە پافەکردن عاسیدەبێت. تاکە وشەیکە بتوانم بارۆنی پتر وەسفبکەم ئەوێە پۆحیکی ھەمە دیوی سەیربوو، کۆکەرەوێ گەلیک سیفەتی سەیری ناو کۆی بارۆنەکان بوو. بەدیوێکدا لە شاھەنشای ناو شاتۆنامەکانی شکسپیر دەچوو، بەدیوێکیشدا بوونەوێکی جەنگەلنشین دیاربوو، دەکرێت بۆ شتێک لە پۆحی ئەو کوردە کۆنانەیشی تێدابوو کە لەسەدە کۆنەکاندا ژیاون و لە جەنگەل و دارستان و شاخ و پاو زیاتر ھێچیان نەزانیو، بەلام وێقاری بازرگانە لیژانەکانیشی ھەبوو، کە دەشیت مەرۆف لە سەفەریکی دووردا لەسەر کەشتیەک بیانبینیت. بارۆن لە پوانینی منەو خاڵیش نەبوو لە خەیاڵی ئەو پیاوێ ئازایانە بە دواي زێر یان ئەلماس یان ھەر کانێکی نھیتی دیکەدا خۆیان فرێدەدەنە تەھلوکەو. ئەو لە پەرەتی ژیاویدا لەبەرەي زۆر دوور و جودا لە یەکدا جەنگی بوو. ماوێەک لە سوپادا لە گوردانی تۆپ ھاویژەکاندا خزمەتیکردبوو، لە پێشمەرگایەتیدا پلەو پایەي بەدەست ھێناوو. بارۆن شاعیریش بوو، بەو مانایە نا کە دیوانی شیعیری ھەبێت، بەلکو بەو مانایەي مەرۆف شیعیر بدوێت و شیعیر بژی، من کە یەکەمجار بینیم نەمدەزانی بۆ ئەم پۆحەبەرە لە کوردیکی پاشماوێ سوپای ئیمارەتە غەمگینەکان دەچێت یاخود دەوڵەمەندیکی ترسناکی

دوای پاپه پینه که ده زانیت له ژیر هه زار چه شنه پهنه و شپوه و وشه وه
خوی بشاریته وه. بوونی له ناو بارونه کانداهک شتیکی سهیر و
ناوازه هاته بهرچاوم، سه رها واتیگه یستم بوونی نه و له ویدا هه له یه کی
گه وره یه، به لام دلم به جوریکی سهیر پاچله کی که زانیم نه و به
راستی بارونه کانی خوشده ویت. نه و به نه سل له به گزاده کان بوو، وهک
نه وهی نه میره گه وره کانی کورد ته ماشای خوی ده کرد، فلهسه فه یه کی
ئاغایانه و پوچیکی په تریاریکی سهیری هه بوو، که من هیدی هیدی
ناسیم و تیگیگه یستم.

پوژیک بارون داوه تیکردم و من خوشحالانه داوه ته که یم قه بوولکرد،
له و پاره داره بیترسانه بوو که هه موو که سیان داوه تی سه رفسره و خوانی
خویان ده کرد. له دانیشتنی یه که مدا سفره یه کی سهیری پاراند بووه وه،
زیاتر و گه وره تریو له سفره ی دوو که س، لیمپرسی «جه نابی میر
سه فین حه زده که م بزنام تو بو ناوی بارونی بوکه شوشه ته هیه، بو
جوره ناویکی وه هایان به سه ردا بریویت، تو کییت و بارونه کان کی؟»
نه و قاتیکی ئاوریشمین و کراسیکی شینی بریقه داری له بهر دابوو،
پیاویکی شیک که پشه سپی و سه ره پووتا وه که ی نه ده بووه پنگری
نه وهی ژنان شیفته ی و یقار و دهم و قسه ی بن. به و زمانه پر له
نه غمه و ناوازه وه نه و قه ده رگه راییه سهیره ی خوی بو ئاشکرا کردم، به
ویقاریک ته نیا له لؤرانس تالیفییه م بینیبوو گووتی «پوچه کان وهک
په بوله وه هان، گیانه کان گه پوکن، پوخی ئینسان پوخی بولبولیکی
پاکه. بولبول گه ر له قه فه زدا بیت یان له ئاسمانیکی ئازادا بفییت،
هر بولبوله. ئیدی وه هایه و قه ده ره، پیشهاتیکه نازانین تاریکه یان
پوناک، چاره نویسه که تیناگه ین سیا هه یان سپی، که زه وی ده چه رخییت
و له گه ئیدا قه ده ری ئیمه خوله خوات، هر یه که مان له جیگایه کدا
ده وه ستین و له شوینیکدا ده وه رین، ئیمه هه میشه له گیزا وینکدا ین

که فریمانده‌دات، نه‌مشه و خولانه‌وه‌ی دنیا ده‌مانخاته سه‌ر پښگایه‌ک
و سبه‌ی شه‌و ده‌مانخاته سه‌ر پښگایه‌کی تر، نه‌مړو له‌سه‌ر سفره‌یه‌کین
و به‌یانی له‌سه‌ر سفره‌یه‌کی تر، ئیستا ئیمه‌ین که له‌ گوشتی نه‌وانی
دی ده‌خوین و سبه‌ینئ یه‌کیکی دیبه‌ که له‌ گوشتی ئیمه‌ ده‌خوات،
ئینسان خو‌ی شو‌یتی خو‌ی له‌م گه‌ردونه‌دا هه‌لنا‌بژیریت، نه‌وه‌ گه‌ردونه
شو‌ینمان ده‌داتئ، من بارو‌نی بوکه‌شوشه‌ بم یان کو‌تریک‌ی غه‌م‌گین
که ئیستا به‌سه‌ر باغ‌یک‌ی زه‌رددا ده‌فریت، پو‌حیکم وه‌ک پو‌حه‌کانی تر
ده‌سورپمه‌وه، من و می‌روله‌ بیچاره‌کان له‌ چاوی نه‌م سروشته‌ کو‌یر و
بیسنو‌وره‌دا وه‌ک یه‌کین، ده‌نگ‌ی هاواری وه‌حش‌یک‌ی ترسناک و جوانترین
غه‌زل له‌ گو‌یی نه‌م گه‌ردونه‌دا وه‌کو یه‌که، گو‌ئ به‌ ناو‌ه‌کان مه‌ده
و یاری خو‌ت بکه‌. هه‌میشه‌ ده‌لیم یاری خو‌ت بکه‌، یاری خو‌ت
بکه‌. له‌ چ سفره‌یه‌که‌وه‌ نزیک‌ی دانیشه‌ و لئی بخو، نه‌و یاریبه‌ بکه‌
که‌ لیت‌وه‌ نزیکه‌. گه‌ر که‌وتیته‌ ناو بارو‌نه‌کان‌وه‌ بارو‌ن به‌، گه‌ر
که‌وتیته‌ جه‌نگ‌وه‌ جه‌نگاو‌ر به‌، گه‌ر که‌وتیته‌ به‌حره‌وه‌ که‌شتیه‌وان
به‌، گه‌ر بالیش‌ت هه‌بوو، مه‌ل به‌ یان فریشه‌. له‌ هه‌ر جیگایه‌کی
بیه، نه‌وه‌ تو‌ نیت له‌و‌یت، نه‌وه‌ ده‌ستیکه‌ تو‌ی له‌ویا داناوه‌، من و
تو‌ ئیستا وه‌ک یه‌کین و نزیک‌ له‌ یه‌کین، به‌لام دو‌ورین و دو‌ورین و
دو‌ور. مړو‌ه‌کان به‌ر یه‌کده‌که‌ون، به‌لام چاره‌نوسه‌کان نا. هیچ هی‌زیک
نیبه‌ له‌م گه‌ردونه‌دا تو‌ بکاته بارو‌نی بوکه‌شوشه‌ و من بکاته ماجیدی
گو‌ل سؤلاف، هیچ هی‌زیک نیبه‌ قفلی من بشکینیت و پو‌چی تو‌ بخاته
جه‌سته‌مه‌وه، من و تو‌ به‌یه‌کده‌گین، وه‌ک چو‌ن دوو بالنده‌ی بیم‌شک
و بیت‌یاز و بیت‌خه‌یال به‌یه‌کده‌گه‌ن، به‌لام ژیانمان به‌یه‌ک ناگات. گه‌ر
مه‌حکوم‌بو‌وین به‌ جه‌نگ با به‌رهمه‌وه‌ یه‌ک بکو‌زین. مړو‌ف ته‌نیا
ده‌ستی به‌سه‌ر یه‌ک شتدا ده‌شکیت، یه‌ک شت، په‌حم. که‌ که‌وتیته
جه‌نگ‌وه‌ چ چاریکت هه‌یه‌ گه‌ر جه‌نگاو‌ره‌ن‌بیت که‌ که‌وتیته‌ ناو‌ه‌وه‌

چ چارځکت هه يه گهر مه له وان نه بښت، که که وتيته بازاره وه بازارگان به، گهر پټويست بوو بکوږيت تا نه کوږيټ، نه ي عه زيزم بکوږه، به لام به زه بښت له ياد نه چټ، بکوږه به لام نه وه له بير نه چټ که ده بښت بو کوږاوه کان بگريټ، گهر توانيت نه هيټيت نازاريان بگات، مه هيټله نازاريان بگات. نه وه ي که ئيستا من ده مرم و تو نامريت، تو ده مريت و يه کيکي دي نامريت، تو ده بښت کوږاو و من بکوږ، من ده بښه راوکه و تو نيچير، شتيکه من و تو ديارى ناکه ين... بازنه يه کي گوره يه و سوږده خوات، گيږاو يکه و هر يه که مان فرېده داته سر خانه يه ک، وهک چو ن سهر يازيکي شه تره نج ناتوانيت بپرسيت من بو فيل نيم، بو شاليار نيم، بو نه سپ نيم، منيش بو م نيه بپرسم من بو بارو نيم و تو بارو نيت».

من ماجيدى گول سولا ف ده مزاني ناتوانم شويني خو م له گه ل هيچ مه خلوق يکي نه م دونيا يه دا بگوږمه وه، به لام له و باوه په دانه بووم مرو ف گهر که و ته ناو درنده گانه وه، ده بښت نه و يش بلورينيټ. وهک يه کيک له يه که م پرسته وه نه يني خو ي بدرکينيټ، گوتم «نه وه قه ده ر نيه، کوږيکي گه نج بکوږيت که په يوه ندي له گه ل ژنيکدا هه يه، وانيه، ئينسان ده توانيت ته سليمي قه ده ري وانه بښت؟». بارو ن ده ستيکي به ريشه پر وي قاره که يدا هيټا، به گومانه وه سه يريکرم، نيگاي نه رقي تيا بو نه خو شه ويستي و گوتم «به دبه ختين گهر وهک کو تريکمان ليبيټ و ايزانيټ دارستان به هه شته. به دبه ختين گهر تينه گه ين چ خو ينيکي دوو روډريژ پږاوه. به دبه خته نه و که سه ي به مرو ف ده لښت نه کوږيت و نه کوږيټ، ئيمه ته نيا نه وه مان له سه ره مرو فمان خو ش بويت، به لام پټي بلين مه کوږه، گونا مه که، دزي مه که، درو مه که، نه مه تيگه يشتنى خودا کانه، تو بو هه مان داوای خودا کان له من ده که يت؟ خوا مرو ف ي وهک فريشته دروست نه کرده، به لام داوای ليده کات فريشته بښت. تو

بۆ داوای وا دووباره دهکه یته وه؟. ماجیدی گول سۆلاف من چوومه ته
 جهنگه وه و مروّقم کوشتوه، به لّام بوکه شوشه شم فرۆشتوه و مندالانم
 شاد و بهخته وه رکرده وه. من باوه پم به بیگوناھی نییه، شتیگ نییه
 له م سهر نه سستی ره به بیگونا ه بێت، لیتره تاوانبار و بیتاوان نییه، به لکو
 براوه و دۆراو هه یه».

ده مزانی تیگه یشتنی ته واوه تی له بارۆنی بوکه شوشه ئاسان نییه.
 سه ره تا واتیگه یستم که نه و بارۆنیکی راسته قینه نییه، وامده زانی
 ده کریت به کامی دل پلانه کانی خۆمی پبیلیم، من پۆژی یه که م دیوه
 فریشته ئاساکه ی بارۆنم بینی، به لّام که چند جاریک دواتر به و قاته
 ئاوریشم و پیلّوه ئیتالیه بریقه دارانه وه بینیم، هه ستمکرد میر سه فین،
 میریکی راسته قینه یه، میریکه له وانه ی پرن له هیز و شکۆی میریتی
 و سه رشاره له هه وای به گزاده یی. بۆ یه که مجار له ماشینه که ی نه ودا
 سوار ئوتومبیلکی گرانبه های گه و ره بووم، تا نه و کات من ته نیا سوار
 پاسه نه فه ره کانی شار بوو بووم. بیرتان نه چیت من پینگه پکی گه و ره
 بووم، گه ر حیسابی نه و ماوانه م بکردبایه که به پی له سنووری نه و
 شاره دا سوپاومه ته وه، به بی دوودی کۆی میل و مه وداکانی له و ماوه یه
 زیاتریوون که مارکۆپۆلۆ یان هه ر گه رالیکه تری دنیا بریویتی.
 چۆن بالنده یه کی بچوک له قه فه زه که ی خۆیدا نه مبه ره و به رده کات،
 منیش سه رتا پای عومرم وه که نه و بالنده بچوکانه ی ناو قه فه ز له
 نیوان جاده کانی نه م شاره دا نه مبه ره و به رم کردبوو. سه یرم لیها ت که
 بارۆنی بوکه شوشه سوار ئوتومبیله که ی کردم، نه وه یه که مجارم بوو
 ئاده میزادیگ بانگمبات سوار ئوتومبیله که ی بم، من گه رچی له وانه بووم
 که ده شیت به نه وه ی دوا ی پا په رین ناوم به ینن، به لّام هه تا بۆ
 جاریکیش له ژیاندا سوار ئوتومبیلکی وه ها نه بوو بووم. هه موو ژیانم
 به پی ده مکوتا و به پی ده ها تم و ده چووم. بارۆن سه یری لیها ت که

زانی تا نه وکات له پاس به ولاوه ماشینیکی دیکه ی گه پوکم له سهر زهوی به کارنه هیڼاوه، باوه پری نه ده کرد مروفی وهک من له دنیا دا هه بیټ، چه ندین جار سهری با دا و نه یده زانی باوه پرم پیټکات یاخود نا. که زانی له م شاره نه چوومه ته دهر وه پتر پیم سه رسامبوو. نه وهی پالی پیوه نا بیټه هاوپیم و به نزیکیم خو شحال بیټ، نه و په روه رده سینهماییه زور و شاره زاییه بیټونه یی من بوو له دنیای فلیمدا. من له سینهمادا ودها شاره زابووم، وای هه سته ده کرد من دروده کم، بریک له عومرم له هولیو د ژباوم یاخود سینهمام له یه کیک له په یمانگا کانی فلیمسازی ته واوکرده. که سوار نه و نوتومبیله سهیره ی نه و بووم تیگه یستم مانای چی مروف بارون بیټ، تیگه یستم بو کاتیک مروف له و دنیایه نزیکه ده ویټه وه نایه ویټ جاریکی دی لییده رچیټ و بیټه ده ری. من ده بایه له گه ل باروندا له په ریزدا بم و به په له دیواره کان نه شکینم و به شیوه یه ک خو م نزیک نه که مه وه گومانم لیټکات. ویستم بیمه دوستی، بیټه وهی و ایزانیت مه به سستیکم هیه. پیمگووت «جه نابی بارون من ده ستوخه تیگی جوانم هیه، جوانترین ده ستوخه تی دنیایه. له ئیشی راگرتنی حیساباتدا که مه به هره یه کم هیه، بو نامک یته ده فته رداری خو ت؟». بارون به پیکه نینه وه گووتی «سی کچم له لایه ئیشی ده فته رداریم بو ده که ن، ده ستوخه تیان زور جوانه و خو شیان له ده ستوخه تیان جوانترن. چ پیویستیم به تو یه کاری وام بو بکه یټ؟ گهر ده ته ویټ ببین به هاوپئ بیر له ئیش مه که ره وه لای من، هر که س لای بارون ئیشبکات، ده بیټ به ئیشکری بارون، حه زده کم تو هاوپیم بیټ».

به سووکیه کی گهر وه باسی نه و که سانه ی کرد که له لای ئیشه ده کن. گووتی «که مروف بارون بوو، ده بیټ ئیشکهره کانی پیزی بارونی لیبنین، گهر ببیت به ئیشکهرم وینه که ت له پی شچاوم ده گو پیت».

من هیچم نه گوت، گرنگ نه وه بوو بۆمه ناو بارۆنه کانه وه، له ویش
 بارۆنی مریشک بناسم و هه ولێبدهم ده مم بگاته ژنه که ی تا سه بارهت
 به موراد جه میل قسه ی له گه لدا بکه م... نه وه گه وره ترین ئامانجی
 من بوو. له کاتی که دا بارۆن به شه وقه وه ماشینه که ی لیده خوپی من
 لیمپرسی «بارۆن، تێمانا گه ینیت، ته نیا تو بارۆنیت یان خه لکی تریش
 هه ن وه ک تو بارۆن بن؟». به لاجاو سه بیرکردم و گووتی «بارۆنه کان
 تروپکن، لوتکه ن، پوناکیان هه یه و ده شسوتینن، گه ر ده ته ویت ده توانم
 بته م بۆ ناویان، پوخۆش و گه شن، ده م به پێکه نین و مه شره بخۆشن،
 شتی که نین جیاوازی بن له مروفه کانی تر. پیده که نن و جنیوده ده ن و
 سه رخۆشده بن و پاشقول له یه کدیش ده گرن. هینده هه یه، سامان
 و ده سه لاتیان زۆر تره. لاوازه کان به سروشتی خۆیان پقیان له وانه یه
 که خاوه نی سامان و ده سه لاتن، وه ک جنسی که لیان ده پوانن له باغی
 ئینساندا نه پوابن. لاوازه کان پقیان له هیز و ویقاری هیزه. من خۆم
 کوپی میره کان بووم، هه زمه کرد بيم به نه فسه ری توپخانه و شه پیکه م،
 ناو ئاگر ببینم، په لاماریده م. «هیزی خۆت تاقی که ره وه نه ی ئاده می»
 نه وه دروشمی من بووه، ماجید سۆلاف «به رده وام وا بانگیده کردم»
 گه ر له ناو گه وره کاندای جیگات نه بووه وه، مه به ره پشیله یه کی سپله،
 لیگه پئی گه وره کان له زهت له گه وره یی خۆیان ببینن. لیگه پئی...
 مه پرسه گه وره کان چۆن گه وره بوون، نه و پرسیا ری لاوازه کانه».

من هیچم نه گوت، سه رسام بووم که بارۆن نه و جوړه برهوا
 سهیرانه ی هه یه. نه مده ویست وه ک پیاوی که ده ربکه وم که برهوا ی سیاسی
 نه وتۆم هه یه سه رو دلی بارۆنه کان ده گریت. له سه ره خۆ گووتم «جه نابی
 بارۆن تو به شیوه یه کی هیند جوان باس له بارۆنه کان ده که یهت، پر
 به دل هه زده که م بیانناسم. به لام نازانم که سیکی وه ک من تا جه ند
 به که لکی نه وه دیت له سه ر میزی نه و پیاوه به رزانه دانیشیت؟».

بارۆن وهك حهز له و جوړه گه مانه بكات، گووتی «تۆ له بارۆنیکى پاسته قینه ده چیت؟ سویند ده خۆم سیمای بارۆنیکى سه دهی نۆزدهت ههیه، سوودیکى گه ورهت له ته ماشاگردنى فلیمه کان بینیه، هیچ یهك له بارۆنه کان وهك تۆ وبقاریان نییه، دلنایام بهم پوخساره وه ده توانم وهك بارۆن به وانى تهرت بناسیتم»، ها، ده لئیت چى، ناوت ده نایم بارۆنى حیکایهت». بۆ ساتیک من تروسکه یهكى شادی به پۆحمدا تیپه پى، به لام زۆرى نه برد ده ستیکرد به پیکه نین و گووتى «فیلى وا به سهر میره تازه كانى ئەم شارهدا تیناپه پیت. كه له كى وا به سهر میر و وه چاغزادهی هیچ شار و مهمله كه تیکى تریشدا ناگوزهری. تۆ بارۆن نیت، بارۆنه کان له و پوهوه غه ریزه یه كى په وشه نیا ههیه، ده زانن كى به پاستى میره و بۆته میر، كیش نه بووه. مه سه له كه ته نیا ناویك نییه مړوف وهریگریت، به لكو نه خلاق و په فتهاریكیشه له پۆحدا دروسته بیته».

دواتر گووتى «نا، وانا كه م، وهك میوانیک به وانت ده ناسیتم، وهك حیکایه تخوانیک كه به چیرۆكه كانت ده توانیت سه رسامانكهیت. به لام ده بیته زۆر بیرى لیکه یته وه، نه وهی بچیته نویمیران به ئاسانى ناتوانیت بیته ده ری».

ئه وکات تینه ده گه یستم مه به ستى چیه، بیته وهی بیربکه مه وه، گووتم «شهره فیكى گه ورهیه بیته نه و دونیا یه وه، شانازییه بۆ كه سیكى بچوك و ناچیزی وهك من پێخمه دونیای ئیوه وه».

به ده م لیخوړپنى ماشینه كه وه گووتى «شهره فه یاخود نه فره ته، دواى ده رده كه ویت، دواى. ئیستا هیچ مه لئ، به لاغه تی مردوو و هه رفی بیگیان چووزان ته عبیر له شتیک بکه ن كه نه بینراوه. کوتریک كه به سهر دره ختیكه وه ده نیشیته وه چووزانیت گولله چاوه پوانیده كات یان پۆشنایى، هه ندیجار ئاو زۆرى ده ویت تا ماسییه مردوو هه كانى

خۆی دەناسیتەو، شەو زۆری دەوێت تا ئەستێرە خەوتووێکەکانی خۆی دەدۆزێتەو. نیازی تاریک لە دڵدا هەلەمەگرە. من بە هەموو میرەکانی ھارۆیم دەلێم «خاجا و شاسوارە خۆشەویستەکانی بڕام، دەرگاتان بۆ ھەر کەس کردەو، پێیبلێن، نیازی تاریک لە دڵدا هەلەمەگرێت...». ھەبە ھەک گەدا دێت بۆ دونیای میرەکان و ھەک بارۆن دەپواتە دەرەو، ھەبە ھەک بارۆن دەپوات و ھەک گەدا دەگەرێتەو. دەسەلات و سامان ھەک جوانی و ھەبە ھەم بەختەو ھەرتەدەکەن و ھەم شیتتەدەکەن. زۆن لەوانە ھەک فیلبازێک دەخزێنە ناو بارۆنەکان و ھەک سەگێکی تۆپیو کۆتاییاندێت. ئەمە جەنگە جەنگ، ھەر کەسێک لە جەنگدا دەستی بەرزیت دۆراو، کە دێیت بۆ ناو بارۆنەکان کەس ناتوانیت بپارێزیت، تەنیا خۆت دەتوانیت پەحم بە خۆت بکەیت. لە ناو بارۆنەکاندا مەرووف دەبێت خۆی پەحم بە خۆی بکات».

من ھیچ شتێک لەو قسانە ھەبارۆن تێنەگەیشتم، بێتەو ھەبە بزانم دەلێم چی، گووتم «بارۆنی بوکەشوشە، بەبە بۆ ئەو، بەبە بۆ ناو بارۆنەکان، ھەستەدەکەم من بە ھەلەم دونیایەدا لە دایکبووم». بە ھەسەرەتەو سەیریکردم و گووتی «تۆ دەبایە لە ناو میرەکاندا لە دایک ببیت، بەلام لەوێ لە دایک نەبوویت، ھەر کەسێکیش لەوێ لە دایک نەبێت واتە میر نییە. ئەوەت بێر نەچێتەو کە تۆ میر نیت، وەسەسە ھەبە نەچێتە سەر تەو».

کەمێک بێدەنگ بوو گووتی «دەبێت ئیشیکت بۆ بدۆزمەو بگۆنچیت و لایەق بیت، دەبێت سەبەرت ھەبیت، سەبر».

من بە ئەسپایی گووتم «سەبەرم دەبێت، جەنابی بارۆن سەبەرم دەبێت».

غەزەلنوس و ئەفسانە و ھەزارباغ كۆتايى سالانى ھەشتا

لە كۆتايى سالانى ھەشتاكاندا باوكى غەزەلنوس، ناسر سەئىد بە يەككە لە دەردە نەزانراوەكانى پىرىتى مرد و ئەو مائە گەورەيەى بۆ ئەو جېھىشت، لەو چەند سالەدا غەزەلنوس سندوقە بېشومارەكانى غەزەلى لەو ژىر زەمىنە گەورە و كاشىكراوەى مائەوەدا ھەلگرتىبوو. سندوقى چى؟ ھەر يەكەيان دەروازەى زەربايەك بوون لە غەزەل. لەو ھەموو سالەدا ھەموو پۆژىك غەزەلى لەبەر كرىبوو. سەدان ھەزار بەيت غەزەلى لە بەربوو، بەلام نەگەىشتبوو كۆتايى. پۆژ دواى پۆژ لەگەل ھەر دىوانىك و ھەر غەزەلىكدا كە دەيخويندەو، دەگەيشتە ئەو بېروايەى مەلای سوختە ئەو كىتبانەى بەتەنيا نەنوسىو، بەلكو پۆحى ھەموو مەخلوقاتى دل بە عەشق لە زەوى و ئاسماندا، لە دەريا و وشكانىدا كۆمەكيانكردو. پۆژ دواى پۆژىش كە كاريگەرى ئەفسوناوى غەزەلەكانى دەبينى، ھەستىدەكرد ئەو كىتبانە سەمبولىكى گەردونىن بۆ خەيالىك كە ھەميشە پاك و عاشقانە دەمىننەو. ئەو دواى گەرانەوہى لەگەل ئەو كۆرپەيەدا، مندالە چكۆلانەكى ناونا «خەيالوان». چەند ھەفتەى يەكەمى بەخۆكردنى خەيالوان سادە و ئاسان ھاتە پېشچاوى، بەلام قسەكانى ئەو كچە زەرد و نەخۆشەى سەبارەت بە «ئەفسانە» ناويك لە يادەكرد كە دەشيت يارمەتیبەدات. دواى مانگىك، غەزەلنوس ئىوارەيەك مندالە چكۆلانەكى لای ژنى ھاورپىيەكى دانا و خۆى چوو بۆ ئوتىلى «بەفر و سەراب». ئوتىلىكى دوو قاتى چكۆلانە بوو، كە لە كۆتايى سالانى چلدا بۆ پېشوازی ئەو جووتيارانە دروستكراوو كە لەلادىوہ بۆ فەحسى توتن و بينىنى نەينى و سىحرى شار دەھاتن، لە سەرەتاي ھەفتاكاندا جارىكى

تر بۆ پیشوازی سەیرانکەرە عەرەبەکان نوێکراپووەوه، لە هەشتاکانیشتدا بۆ پشووێ ئێو سەربازانەیی لە بەرەکانی جەنگەوه دەگەرانیوه گەرەتر و خۆشتر کراپوو. ئێو ئیوارەیه که غەزەلنوس چووێ ئوتیلەکه، خانمی ئەفسانە لەگەڵ باجییه کدا لەوانەیی ژوورەکان پاکدەکەنەوه هەندیک بەرگە پشنتی شۆراوی پێکدەخست. ئەفسانە لە کۆتایی سالی هەشتاو هەشتدا تەمەنی بیست و دوو سال بوو، نزیکي پینچ سال بوو شووی بەو خاوەن ئوتیلە کردبوو. گەر بهاتبایه و یه کێک شانسێ هەبایه و ئەفسانەیی لەو دوو پۆژه جیاوازه دا بیدیایه، جارێک ئێو ئیوارەیهی که غەزەلنوس چوو بۆلای و جارێکیش ئێو ئیوارەیهی زوهدی شازەمانی بینێ، هەستیده کرد ئێو خانمە لەو شازدە سالەدا، جگە لەوهی جوانتر و سێحراوێتر بووه، نە پیریووه و نە گۆراوه. غەزەلنوس لە یه کهم ئیوارەوه ناوینا «خانمی چرپە ئەفسوناوییه کان». ئێو پیشتر غەزەلنوسی بینیبوو. بێئەوهی شەرمبکات دەستیگرت و بردی بۆ سالتۆنی نانخواردنی میوانەکان، بە چرپەوه پێیگوت «دەزانین هەموو دەزانین که نەشمیل مردوه، پێمەڵێ، هیچم بۆمەگێڕهوه، منداڵە کهش لای تۆیه، دەزانم... دڵم لای ئێو منداڵە چکۆلانییهیه، غەزەلنوس دڵم لایهتی، پێمەڵێ ناوت ناوه چیی؟» «ناوی خەیاڵوانه». ناوی منداڵە که لای ئەفسانە ناوازه و بیۆینەبوو. ئەفسانە باسی ئێو چیرۆکەیی بۆ کرد که نەشمیلی گەیانده سەر پێخەفی مەرگ. خۆی به یه کێک لە هەرە که سه نزیک و دۆسته قایمکارەکانی ئێو خاتوونە نیشاندا، وهک شتیکی سەیر بدرکیئیت به غەزەلنوسی گووت «سالانیک لەوهوبەر نەشمیل منی برده ناو «جەمعییه تی ژنە پەژمورده کان»-هوه. ئێوه یه که مجار بوو غەزەلنوس ناوی ئێو جەمعییه ته بیستیت. هەر ئەفسانە پێیگوت ئێوان هەفتەیی جارێک کۆدەبنهوه و باسی ئازارەکانی خۆیان دەکەن، قسە لە شاسواری خەیاڵ و خەونەکانیان دەکەن، باس لەو شوێنە سێحراوی و زەمانە قەشەنگ و هەریمه پۆمانسیانە دەکەن

کە دەیانەویّت بۆى بچن و تیا بژین. هەر ئەو پۆژە خانمى ئەفسانە، غەزەلنوسى بۆ خویندەنەوهى هەندىک غەزەل بۆ ناو خانمانى پەژمۆردە داوەتکرد. ئەو سەرەتای تىکە لاوبوونى راستەقینەى غەزەلنوس بوو بەو ژنە غەمگینانەى کە پەپوون لە خەيال و حەسرەت و ئومىد. غەزەلنوس لەو چەند سالا دا چەندەها جار غەزەلى بۆ خویندەنەوه. لە پێگای ئەو ئافەرەتانەوه ئەو منداڵە خەيالپانەشى ناسى کە لە پەيوەندییە خەياللى و ناشەرعییەکانى ژنانى ئەم شارە دروستبووبوون. خەيالوانى چکۆلە و گرپۆز دواھەمین منداڵى ئەو وەچە سىحراویيە نەبوو کە یەکی دێرپێک غەزەل لەسەر سنگیان بوو، بەلکو گەلەک منداڵى خەياللى دیکەى بەدوادا هات.

جەمعییەتى ژنانى سەرگەردان گەورەترین جەمعییەتێک بوو غەزەلنوس دىبىتتى، لەو چەند سالا دا بە چەندەها گروپى خەيالکارى بچوک گەشتبوو، بە چەندەها باغدا سەفەریکردبوو، بەسەر شاخى بەرزدا سەرکەوتبوو کە ترۆپکەکانیان لە خەيالدا دواى دەهات، لە هەموو جیگایەکی نىشتیمان مۆژفى پەر خولیا و خەياللى بینیبوو، جەمعییەتى بچوکى گەنجان و شاعیران و خەيالپەرستانى بینیبوو، بەلام هیچیان وەک ئەم جەمعییەتە گەورە و بێسنور دیارنەبوون. هەندىک لە ژنانى ئەو جەمعییەتە دایکى منداڵگەلێکى خەياللى بوون کە لە عەشقى ناکام دروستبووبوون. هەندىکیان لەباریکدا بوون دەیاننوانى منداڵە خەيالپەکانى خۆیان بەختوبکەن، بەلام هەندىکى دیکەیان دەبایە کۆرپەکانى خۆیان بگەیننە دەست ژنانى تر تا منداڵەکانیان بپاریزن و لە مردن پزگاریانبکەن، لە ماوێهەکی کەمدا غەزەلنوس لە پێگای جیاواز و بەشیوێهەى جیاواز... لە باغى جیاواز و لە کوچەى جیاوازهو بوو خاوەنى کۆمەلێک لەو منداڵە خەيالپانە کە جگە لە مالى غەزەلنوس شوێنێکى دیکەییان لە دنیادا نەبوو. ئەو شەوێ مەهناى ناسى، باوکى سێ منداڵى

خەيالى بوو، كه كچانى نه ناسراو له عاشقى نه ناسراو دروستيانگر دبوون. هه موو ئه و مندا له هه رامزادانه، به رهه مى ته سلىمبوون و توه وهى دايكه غه مگينه كانيان بوون له ساته خەيالى و بيسنووره كانى عه شقدا. بو غه زه لنوس سه يربوو ببينيت ئه و ژنانه ي له ئاميزى ميژده كانياندا مندا ليان نابيت، له ريگاي خه زه ئاناسايى و ناشه رعييه كانيانه وه ده توهان مندا لى به و چه شنه سىحراوى و جوان دروستبكه ن. پوژىك له گه ل خانمى چرپه ئه فسوناوييه كاندا گه را، وهك ئه وهى به دواى به هاريانووى دايكيذا بگه پئ، وهك ئه وهى له بينينى ئه و ژنانه دا بو رابوردوى خوئ عه ودا ل بيت، هه زنده كرد تيبگات، بو جگه له خو شه ويستى ميژىكى ديكه نيه هه پ و به ره كه تى مندا لبوون له هه نديك له خانمانى ئه م دونيايه دا بخولقيتت. ئه فسانه هه نديك له و خيژانانه ي نيشانى غه زه لنوسدا كه ئه و كورپه هه رام و خەياليانە ي عه شقيان له خو گرتوه. ئه فسانه به چرپه كانى خوئ گووتى « پق واده كات پياوان يه كترى بكوژن، به رن بو جهنگ، به لام ژنانيش نه زوك و غه مگين ده كات». پينچ سال بوو شووى به و خاوه ن ئوتيله كردبوو، له شهوى يه كه مه وه پلانى دانابوو بيكوژيت و نه يده توهانى. غه زه لنوس له ريگاي ئه وه وه ئه و ژنه غه مگينانه ي بينى كه له كه نارى شيتى نزيكبوون و له سه ر سنوورى ديوانه گى ده ژيان، ئه و ژنانه ي له كو بوونه وهى جه معيه تى ژنه خەيالييه كاندا جگه له فه نتازيا كانى عه شق جوړه فه نتازيايه كى تريان نه بوو، هه نديكيان به ئه ندازه يه ك رقيان له ميژده كانيان بوو، توهشى وپنه ي تاريك و موته كى دلخنكىن بووبوون. غه زه لنوس تاكه پياويك بوو بوئ هه بيت دانيشيت و گوئ له و قسه نه پينانه ي نيوان ژنانى ئه م شاره بگريت. هه ميشه له ژورى تاريك و كونجى فه راموشكراودا يه كديان ده بينى، له جيگاي ئه وتودا هه چ پياويكى ئه م دونيايه گوئى له پازه كانيان نه بيت، زوړه يان به ئه ندازه يه ك په نگ زه رد و نه خو ش دياربوون بوئى مردنيان

لێدەهات. ژنانی هەمەچیزەبوون، لە ژنی پیاوانی زۆر هەزارهوه که نانی پوژیان نییه تا ژنی دەسه‌لاتدار و پاره‌داره‌کان، لە ژنانی نه‌خوینده‌واره‌وه تا خانمانی شاعیر و شانۆکار، پیکرا بوونه‌وه‌ری غه‌مگینبوون که بۆ چەند ساتیک ئاره‌زووی پاسته‌قینه‌ی خۆیان باسده‌کرد. لە ناو ئه‌و ژنانه‌دا غه‌زه‌لنوس تێده‌گه‌یشته ئه‌و له هه‌رمێکیکی دونیادا ده‌ژی، شته ساده‌کان له هه‌مانکاتدا شته هه‌ره خه‌یالییه‌کانن، شته ئاساییه‌کانیش شته هه‌ره ئه‌فسانه‌یی و دوورده‌سته‌کانن. له‌و کۆبوونه‌وه داخراوانه‌دا، هه‌موو به بازنه‌یه‌کی گه‌وره له ده‌وری مۆمیک داده‌نیشتن، هه‌ندیکیان پووی خۆیان ئاشکراده‌کرد و هه‌ندیکیان به نیقاب و په‌چه‌وه قسه‌یان له تاریکترین خواست و خه‌یالترین ئاره‌زووی خۆیان ده‌کرد، هه‌ندیکیان به جلی جوان و هه‌ندیکیان وه‌ک ته‌داره‌کی تایبه‌ت بۆ سروتیکی نه‌ینی خۆیان ده‌گۆپی. هه‌ندیکیان نه‌یانده‌توانی قسه‌بکه‌ن، له بری قسه سه‌مایانده‌کرد یان ده‌گریان. خه‌یال دواه‌مین مائی ئه‌وان بوو، گه‌ر ئه‌و خه‌یالانه نه‌بایه، ده‌بوونه‌ دلیکی ترسناک و ده‌ستیکی کوژنده. له دوا به‌شی پرۆگرامه‌کاندا، دواي ئه‌وه‌ی ژنان ته‌واوی ئازاره‌کانی خۆیان باسده‌کرد و هه‌موو ئه‌و پرستانه‌یان ده‌درکانه‌ که له زمانی پوژانه‌دا حه‌رام و له قسه‌ی ئاساییدا قه‌ده‌غه‌ن، ئه‌و وه‌ک وزه‌به‌خشیکی گه‌وره ده‌هات و قه‌سیده سیه‌راوییه‌کانی خۆی ده‌خوینده‌وه. غه‌زه‌له‌کان هێنده‌ی تر خولیا و ماخۆلان و شیتی تیا دروستده‌کردن، وه‌ک ئه‌وه‌ی بیانباته‌وه سه‌ر ئه‌و کانه‌گا پاسته‌قینه‌یه‌ی لێوه‌ی هاتوون، بیانباته‌وه سه‌ر ئه‌و دونیایه‌ی ته‌نیا دونیایه‌که ئه‌وان بۆی ده‌گه‌ڕێن، به‌جۆریک به‌ غه‌زه‌له‌کان مه‌ستده‌بوون، غه‌زه‌لنوسیان وه‌ک نوێنه‌ری پۆحی ئه‌و پیاوه‌ خه‌یالی و سوارچاکه ئه‌فسانه‌ییانه ده‌هاته به‌رچاو که له مندالییه‌وه بۆی ده‌گه‌ڕێن و نایگرن. جیهانی ئه‌و خانمه‌ په‌نگ زه‌ردانه گه‌رچی هه‌زارتر و نه‌هینتر و داخراوتر له دونیاکانی تر ده‌ینواند، به‌لام بۆ غه‌زه‌لنوس دوورتر و

نائاساییترین باغی سەر ئەم ئەستیرەیه بوو. ئەوێ جیگایەک بوو لە ھەر شوێنێکی تری دونیا زیاتر دەیتوانی دڵی کچە پەر ئازارەکانی تیا ببینیت، تییگات چۆن تەسلیمی ساتە سىحراویيەکانی ئەفین دەبن و جەستەیان بۆ شەنەبای خەیاڵ دەکەنەو. «خانمی ئەفسانە» باسی ئەو دیوێ تاریکەى پۆجی ژنانى بۆکرد کە لەم تاریکیەدا نەبیت، لەناو ئەم جەمعییە تەنھێنییەدا نەبیت، ناتوانیت بێتەدەرێ و پوناکی ببینیت. نیوێیەک پەر لە خۆشەویستی و پقی حیساب نەکراو، لە ئازار و خۆشی کە ملکەچی ھەمان ئەو یاسا و پرسیایانە نین کە دیوێ ئاشکراو و بینراوێکەى مەرۆف دەبەنەپتو، بەو چرپە ئەفسوناویيە کە لە چرپەى ژنى خاوەن ئوتیلێک نەدەچوو، بەلکو لە ھەناسە و گەروى ژنێک دەچوو ژيانى لە خۆتەندەوێ شیعردا بردبیتە سەر، باسی ئەو باغە نەینییانەى کرد ھەر ژنێک لە دڵی خۆیدا ھەلیدەگریت، باسی ئەو جەھەنمە تاریک و ئازارە قوولانەى لە دەھلیزە داخراو و بێرێگا و بیکلیلەکانى ناوێ و ئافرەتدا ھەیە. ھێدی ھێدی غەزەلنوس تێدەگەشت کە جگە لە عەشقی زۆر و غەمی زۆر، ھێچ پێگایەکی دی مەرۆف ناگەینیتە ئەوسەری خەیاڵ. ھەر لەو سالانەدا ژنێک بە ناوی گولستان خان غەزەلنوسی برد بۆ ھەزارباغ، لەوێ بۆ یەکەمجار لە ژيانیدا لەو پەپری دڵوێ عاشق بوو، لە ھەزارباغ «سەبری» ناسی، ئەو خانمە خەیاڵییەى لە میژبوو لەو باغە بێسنوورە نەھاتبوو دەرێ، گۆرانییژەکان نەو لە دواى نەو گۆرانیان بە جوانى ئەودا گووتبوو، جوانییەکی جاویدان و نەمر کە ھەموو شەویک بۆنى گولەکانى ئەو باغە سىحراویانە دووبارە دەیانگەشاندەو. کێژێک لە ترسی عاشقە بێشومارەکانى چووبوو ئەو باغانەو و ئیدی لەو سەرزمینە سىحراویيە نەترازابوو. شەویک غەزەلنوس بە ئومیدی ھێنانەوێ بۆ دونیا، بە خولیای جیاکردنەوێ لەو لالەزارە بێسنوورە، چوو ئەو باغەکان. سەرەتا غەزەلەکانى خۆی بە زمانى یەکیک بۆ خۆتەندەو شەیداییگات

و بیخاته نیو بیھوشی و خولیا به که وه کیشی بکاته وه سەر زه مین، به لکو به غه زهل که مه که مه خه ویکی سحرای لیخت و به دهم خه وه له ده رگا نه فسوناوییه کانی هه زارباغ بهیئیتیه ده ری. به لام شه و دوی شه و غه زهل به دوی غه زهل سحر له ساحیر وه رگه را و وای لیها ت غه زه لنوس نه توانیت نه و جوانییه هه راموشبکات، له ماوه یه کی کورتدا غه زه لنوس خو ی به عاشقی بینیه وه. نه گه رچی نه و گه وره ترین غه زه ل خوین بوو، هه موو پیانوابوو نه وه ی دهیخوینیتیه وه له خوینی دلای عاشقانی دنیا هاتوته ده ری، له گه ل نه وه شدا تا نه و ساته ی له گولستانه کانی هه زارباغدا سه بری بینی به راستی عاشق نه بوویوو. پیده چوو قه ده ر هه لیگرتبیت، دواچار له ده ره وه ی نه م دنیا راسته قینه یه ی نیمه، له گولزاریکی خه یالیدا کچیکی خوشبویت که له میژبوو گولنه کان کردبوویان به مه خلوقیکی خه یالای. کچی که هه رگیز ناتوانیت مالی له گه لدا دروستبکات، ناتوانیت له گه لیدا بچیته ژیر ساباتیکه وه، ناتوانیت له ژیر خو ری شاره کانی من و تودا، له کوچه ی گه ره که غه مگینه کانه ماندا پیاسه یه کی له گه لدا بکات، کیژیک به جۆریک تیکه ل به لاله زار بووه، به نه دازه یه ک نو قمی تریفه و گول بووه، زیانی له ده ره وه ی باغه خه یالیه کان نه کرده یه. غه زه لنوس له یه که م شه وه تیده گات نه م کچه ته نیا له نیو نه م باغه دا ده ری، له ده ره وه ی نه م گولنه خه یالیه ده بیته تو ز و سه راب، نه و نمونه ی نه و کچه خه یالیه یه که تا نه به د پیناگه یه ت و نایگریت. شه و له دوی شه و ده گه ریته وه و غه زهل بو نه م خانمه ناھوناسایه ده خوینیتیه وه که هه ندیچار ده سته مۆ و نیان و غه زه لمه یله، هه ندیجاریش سرک و هه لاتوو و بیسووکنا یه. سه بری هه ندیچار غه زه له کان پایده گرن و ده وه سستیت، هه ندیجاریش هه لاتای و نه گیره و هه لدیت. غه زه لنوس به دوی نه و خانمه دا نو د کوچه و نو د کونجی هه زارباغ ده گه ریته، یه که مجار هه سته دکات مانای چی مرؤف له ناوه وه بو نافرته تیک بسووتیت. شه وان دره نگ منداله

چکۆلانەکانی خۆی دادەپۆشی و دەچیت بۆ ھەزارباغ، بەیانینیش بەر لەوێ خۆر ھەڵبیت و کەلەبابی بەیانان بخوین دەگەریتەو. ھەزارباغ ھەرئێکە دەرگاکانی تەنیا لە شەودا دەکرێتەو، بەپۆژ چەند کوچەییکی ھەژارە کە پەرە لە گەنجانی شەپۆڵ لەپس و کچانی شەرم و ترسئۆک، دەگووتریت لە کۆن زەماندا سێ باغی چکۆلانە لەویدا ھەبوو، دواتر لەگەڵ کێشانی شار و گەورەبوونی مائەنشینەکاندا بوون بە ژێر شەقام و چیمەنتۆ و ئەسفەلتی پەشەو. ئیستا ئەو سێ باغە شەوان کە ئێمە ئادەمیزادانی بێخەیاڵ دەخەوین، بە دیوێکی تری دنیا دا دەکرێتەو و دەبنە لالەزارێکی بێکۆتا، کلیلی دەرگا خەیاڵییەکانیشیان تەنیا لای ئەو پیرۆزە پەشپۆش و غەمگینانە کە گۆلەکان ئاودەدەن و چەپکیان دەکەن و گۆلەیان لێدەگرن. سەبری تاکە کچیکە کە بەپۆژ باغەکان نایکەنە دەرەو، تاکە کچیکە کاتیک خۆر ھەڵدیت و ھەزارباغ ئاودەبیت ئەویش لەگەڵ گۆلەکاندا دەپوات و ئاودەبیت، کە شەودیت و باغ ھەڵدیتەو ئەویش دیت و ھەڵدیتەو. سەبری جۆرە جوانییە کە لەسەر پێوەرەکانی ئێمە و جەبرە سەختەکانی ژاگان و پیربوونەو. غەزەلنوس بە ھەموو ھیزی غەزەلی خۆی ناتوانیت دەستمۆییکات، ئازاریکی سەخت و سوێییکی ترسناکی عەشق دەچیتە دلێیەو، ئەو پیاوێ لەسەر زەوی کچان و خانمان لە پێش دەم غەزەلەکانیدا دەشکێن و بەلادا دەکەون، لە عەردی خەیاڵدا عاشقی جوانییەکی جاویدان و سرک دەبیت کە غەزەل بە ئاسانی نایگریت، لەویدا ھەموو ژانی ئەفین و دۆزەخی موحیبەت دەچێژیت، ئەو غەزەلانە غەزەلنوس لە ھەزارباغ دەیانخوینیتەو ئەو غەزەلانەن کە لە کتێبەکانی سوختەدا لەبەریکردن، یەكەمجار غەزەلنوس بۆ عەشقی خۆی غەزەلسەرایێ دەکات و قەسیدەیی خۆی دەخوینیت. سەرەتا باوەرناکات، وادەزانیت ئەو قەسیدانە وەک عاشقیکی شیت لە کوچەیی گۆلە جاویدانەکاندا دەخوینیت، بەشێکن لە غەزەلەکانی سوختە. کە

پوڙ ده بېته وه به په له ده گه پټه وه ناو کتېبه کانی غه زهل و به راوردی سروده کانی شه وی خوی و ده قه کانی سوخته ده کات، ده بینیت نه وه ی باغاتی گولدا خویندویتی له غه زه له کانداییه، دروستکراوی دلی خوی و خه یالی عاشقانه تی. له و شه وانه دا له ژیر تر یفه کانی هه زار باغدا تیده گات له ناو هه موو مړو ټیکدا غه زه لنوس ټکی شار دراوه هه یه که پوځیک له پوځان سرودی خوی ده چریت و ناچېته وه سهر غه زه لی که س.

کهړان بو بارونه کان «حه سه ن توفان — ته موز و نابی ۲۰۰۴»

پوځیک هه موو شتیکم لای شبر درکاند و پیمگووت من به شیکم له کومه ټیک خه لک که ناومان پوخله به ره خه یالیه کانه. خه لکان ټکین هه ر که سه مان پارچه زه وییه ک و جیگایه کی تاییه تیمان له دونیایه کی تر هه یه که له خه یالی خو ماندایه، باسی هه زار باغ و گوله نه فسونا وییه کانم بو شبر کرد، باسی غه زه لنوس و شیعه ر سحر او ییه کانی که هه ر که س بیان بیستیت پوو له جیگایه کی نه زانراو و هه ست به مه ستیه کی نه بیستراو ده کات. قسم هینایه سهر باسی پویاره خه یالیه که ی ماجیدی گول سولا ف که له گه ل خویدا کومه ټیک مندالی کویر به ره و سه رزه مینی خه یال ده بات. شبر سه ره تا پای وابوو گالته ده که م و ته نیا بو گه رمکردنی ده مه ته قی دونیایه کی ترم بو خو م دروستکردوه که ته نیا له خه یالدا هه یه. من بیته وه ی پوخساری خو م ټیکبده م، به ده نگه منگن و قووله که ی حه سه نی پیزووه، پیمگووت، نیشمان نه وه یه میژووی مردن له ده سالی راپوردودا بنوسینه وه، باسی نه و هه زاران ژنه م کرد که سووتان، نه و هه زاران گه نجه ی له پښگان ونبوون و

خنکان، کوژراوه‌کانی شه‌پ، دواتریش شه‌و کوشتن و خوکوشتنه زور و له ناکاوه‌ی له‌م شاره‌دا پووده‌دهن. شبر سه‌یری لی‌هات، منی‌کی سه‌ردیتی شه‌پوال له‌پئ له‌دونیای وا جوانه‌وه ئالابم. به‌لام من به‌تکاره داوای یارمه‌تیم کرد و پیمگووت ده‌بی‌ت زانیاری زورترمان ده‌رباره‌ی بارۆنه‌کان و سه‌رائی حوكم‌پان هه‌بی‌ت و پۆلیان له‌كۆی دیمه‌نه‌كه‌دا بزانین. شبر سه‌ره‌تا پییوابوو قسه‌كانم بوارێ‌کی خه‌یالین بۆ په‌رینه‌وه له‌پوچی و ساده‌یی ژیا‌نی پۆزانه‌ی خۆم. به‌لام به‌ وردی بۆم په‌وونكرده‌وه كه ئیستا له‌سه‌ر ته‌لیسمی لاشه‌یه‌کی نه‌زانراو نی‌شده‌كه‌ین، لاشه‌ی كورپێ‌ك ناوی مورا‌د جه‌میله، باسی شه‌وه‌شم كرد یه‌كێ‌ك له‌و سه‌ره‌داوه بچوكانه‌ی له‌ به‌ر ده‌ستماندا‌یه ده‌مانباته‌وه بۆ ناو بارۆنه‌كان. كه قسه‌م هه‌تایه سه‌ر بارۆنه‌كان، شبر هه‌لۆ‌سته‌یه‌کی كرد و به‌ نی‌گه‌رانیه‌وه گووتی «ماوه‌یه‌كه هه‌ستم‌كرده تۆ خۆت ده‌خه‌یه ته‌هلوكه‌یه‌کی گه‌وره‌وه، خۆت ده‌خه‌یه شه‌پێ‌كه‌وه له‌ توانای تۆ‌دا نی‌یه». دلنیا‌م‌كرده‌وه و گووتم «شبر، ئی‌مه ناچینه شه‌په‌وه، ئی‌مه كتی‌پێ‌ك ده‌نوسین كه تا دنیا دنیا‌یه ته‌واو نابیت، پۆزێ‌ك له‌ پۆزان چاپ ناكړیت، هه‌موو ژیا‌نمان خه‌ری‌ك‌بین ناتوانین به‌شی‌کی بچو‌کی حیا‌یه‌ته‌كانی مردن بنوسینه‌وه. كی ده‌توانیت چیرۆ‌کی شه‌وه‌موو ئافره‌ته بنوسی‌ته‌وه كه سووتان و ده‌سووتین؟ مرۆف ده‌توانیت هه‌ندی‌ك حیا‌یه‌ت بنوسی‌ته‌وه، هه‌ندی‌ك حا‌له‌ت، شه‌وه‌ی ئی‌مه دوا‌یكه‌وتووین خه‌یال، شه‌وه‌ی كتی‌به‌ش كه ده‌ینوسین كتی‌پێ‌کی خه‌یالیه، دواتر شه‌وه‌ی كتی‌به ته‌نیا بۆ ئی‌مه‌یه، بۆ پۆ‌خه‌به‌ره خه‌یالیه‌كانی خۆمانه، بۆ منداله‌كانمانه، بۆ شه‌وه‌ی كچانه‌یه كه شه‌وه‌ی سالی تر به‌ ئازادی له‌دا‌ی‌ك‌بوون بزانن شه‌وه‌ی ئازادی‌یه‌ی شه‌وان له‌سه‌ده‌ی بیست و یه‌ك‌دا هه‌زاران ئافره‌ت به‌ ئاگر كړیویانه. مه‌ترسه... شبر... شه‌وه پۆ‌ژه‌یه‌کی تازه نی‌یه، سه‌ره‌تا غزه‌لنوس ده‌ستی پێ‌كرده‌وه، دواتر تریفه‌ یا‌به‌حری. بۆ شه‌وه نی‌یه ناویان‌گی پێ‌ده‌ری‌كه‌ین، یان باسی پیاو‌كو‌ژه‌كان بکه‌ین و ناویان

بهینینه ناوانه وه، نه و کتیبه بۆ خۆمانه، بۆ نه وه چه خه یالپه روه رانه ی
 دوا ی ئیمه یه که خه یال تۆرجار راستیان لیونده کات، بۆ نه وه یه خه یال
 کاریک نه کات راستیمان بیرپچته وه . راستی و خه یال هر دووکیان یه ک
 بازنه، له هر جیگایه که وه ده ست پتیکه یته ده گه یته نه وی تریان،
 راستی له وه پری خه یال وه ده ست پتیه کات. وه ک چۆن خه یالیش له وه پری
 راستیه وه ده ست پتیه کات، به هر پتیکه کدا تا نه وسه ر برۆیت ده گه یته
 پتیه وانه که ی، ئیمه ش ده مانه ویت بازنه که ته واویکه ین... گه ر نه و کتیبه
 نه نوسین یانی له ناوه راستی خه یالدا ده وه ستین، مانای بازنه که مان ته واو
 نه کرده». نه وه یه که مجاریوو شبر من ببینیت واقسه ده که م. ده یزانی
 بریک له و وشه و پستانه له که سانیکی له خۆم زیره کتره وه فیربووم.
 شبر گه رچی هه ستی به مه ترسییه کان ده کرد، به لام شته کان سه ی
 و سه ره نچراکش هاتنه به رچاوی، له ساتیکدا وا هاته به ردیده م وه ک
 به رسیت، نه ی بۆ نه و له پۆله به ره خه یالیه کان نییه؟. من بۆ نه وه ی
 جۆره غه میکی وای تیا دروست نه که م گووتم «شبر تۆ ته نیا که سیکی
 له م دونیا یه دا ده توانم نه م راستیه ت پتیلیم و نه م نهینیه ت لا بدرکینم،
 تۆ ئیستا بوویت به ته نیا مۆفیک که پۆله به ریکی خه یالی نیت و
 چیرۆکی ئیمه ده زانیت. بۆیه پتیه لیم تا بزانی تۆ چ هاوپییه کی
 گه وره ی منیت... تا ناگادارییت من چه ند پتویستم به تۆیه». قسه کانم
 شبری دلشاد کرد، له سه ر کورسی که منه ندامیه که ی تۆزیک وه رچه رخوا
 و به ده نگیکی هیم گووتی «حه سه نی پیرۆ، بۆ تۆ واده زانی من له
 ژیا نی خۆم ده ترسم؟ برام، له و پۆزه وه ی که وتمه سه ر نه م عه ره بانه یه
 خۆم به زیندوو حیساب نا که م، تا به مجۆره په کم نه که وت، نه مده زانی
 ئیمه چه نده بجو کین، چه ند شتیکی بینرخین، ماوه یه ک به کارمانده هین
 و دوا یی فریمانده دن. پیرۆ، من له تۆ ده ترسم. شتیکی پتیه لیم
 باش بیر لیکه ره وه، خۆت ده زانی من له دوا ی پا په پینه وه ماوه یه کی

دریژ ئیشم لەگەڵدا کردون، خەڵکم بۆ کوشتون، شەپم بۆ کردون. ئەوان دوو شتیان زۆر خۆشە و یت هیزی خۆیان و پاکیان. ئیستا وەک جاران سەیری هیز ناکەن، سەر دەمێک کە ئێمە پێشمەرگە بووین، لە شانە حیزبێیەکاندا ئیشماندەکرد، هیز شتیکی تر بوو، ئەوە بوو دەست لە داگیرکەرەکان بوەشیان، خەڵک بەئینە پێزەکانی شۆرشەو، بستیکی کوردستان لە چلکی فاشیستەکان پاکبکەینەو، ئا هیز ئەوکات شتیکی لەو جۆرە بوو، پیزۆ ئیستا هیز ئەوەیە هەموو شتیکی ئەم دنیایە می ئەوان بێت، لە خانوووە جوانەکانەو بۆ بازارە گەورەکان، لەو شارە بچوکانەو کە ئیستا دروستیدەکان بۆ سەیرانگا خۆشەکان، بۆ بینا بەرزەکان، بۆ بورجەکان، بۆ ئوتومبیلەکان، بۆ ژنە جوانەکانی ئەم شارە، بۆ شاعیرەکان، بۆ ئەوانەی مۆسیقا لێدەدەن، بۆ ئەوانەی دەنوسن. هەموو شتیکی... حەسەنی پیزۆ... هەموو شتیکی. من پێتدەڵێم، ئەوان هەموو کەسیکیان دەوێت، ئامادەن هەموو کەسیک بکەن، هەموو کەسیک. حەسەنی پیزۆ من دواي راپەرین ئیشم زۆر بۆ کردن، هەموو کەسیکیان دەوێت، لەوانەو کە پێش نوێژیدەکان تا ئەوانەی لەشیان دەفرۆشن، نرخێ گۆترەش لەسەر ئادەمیزادەکان دادەنێن. ئەم ولاتە دەبێت می ئەوان بێت لە پۆژنامەکانەو بێگرە بۆ یاریگا و حەوزەکانی مەلە، لە چاپخانەکانەو تا چێشتخانەکان، لە سائۆنەکانی قەزیرنەو تا زانکۆکان، لە هەندیک لەو لۆتیە تێکەنانەو کە ئاهەنگیان پێسازدەکان تا مامۆستاکانی زانکۆ، لەو لیبۆکانەو کە دروستیانکردون خەڵک بەئینە پێکەنین تا فرمێسکی ژن و کچی شەهیدەکان، دەبێت هەمووی می ئەوان بێت. هەموو شتیکیان دەوێت حەسەنی پیزۆ، هەموو شتیکی. ئەو سۆزانیانەیان دەوێت کە لە ولاتانی ترەو دەیاننێن، کچە پاکیز و داوین پاکەکانی ئێرەشیان دەوێت، جەبی مەلاکان و ستیانی سەماکەرەکان، پیاوکۆزێکی وەک تونجیی دەکەن و

ناسکترین مۆسیقاژه‌نیش. تهنیا له و پڭایه‌وه ده‌ژین و ده‌توانن مانایان هه‌بیت. ئه‌وه جوړه ژبان و پڭخستنیکه من و تۆ تییانگه‌ین، نازانین چۆن ئیشده‌کات، به‌لام حه‌سه‌نی پیزۆ به‌و جوړه‌یه. حه‌سه‌ن، به‌لام پاکى خۆشیان ئیجگار خۆشده‌وئت، شیتی ئه‌وه‌ن هه‌میشه ئه‌و پیاوه پاک و خه‌باتگێڤ و خۆشه‌ویسته‌بن که میژوو کرداره‌کانیان تۆمارده‌کات. من ده‌یانناسم، تۆ له‌دوای پاپه‌پین خۆت دوورخسته‌وه و پۆیشیت، به‌لام من ده‌یانناسم، له‌هیچ که‌سیک نابورن لکه‌داریانبکات، پتیا‌نوايه به‌هه‌شتیکی گه‌وره‌یان بۆ خۆیان و ئیمه‌ش دروستکردوه، قه‌بوولی ناکه‌ن که‌س یاری به‌و وینه‌یه‌ بکات».

نهمه‌زانى ئه‌و وینه‌یه‌ی شبر نیگاریده‌کات تا چ ئه‌ندازه‌یه‌ک پاسته. من به‌ جوړیک له‌و شارهدا غه‌ریببووم، نهمه‌زانى چى پووده‌دات، گه‌رچى شه‌ش سال زياتربوو ده‌گه‌رام به‌لام له‌هیچ تینه‌ده‌گه‌یشتم، زۆر مه‌به‌ستم نه‌بوو له‌ ژيانى نه‌یتى ئه‌و شارهدا قوولبېمه‌وه، خه‌لکانیک هه‌ن ده‌یانده‌وئت به‌ ده‌هلیزه نه‌یتى و شاردراره‌که‌ی شاردا بپۆن، خه‌لکانیکیش هه‌ن ده‌یانده‌وئت به‌ کوچه‌و بلواره خه‌یالییه‌کانیدا گوزه‌ربکه‌ن، شبر له‌ جوړى یه‌که‌م و من له‌ جوړى دوهم بووم، ئه‌و زۆر باوه‌پى به‌و دونیا‌یه نه‌ده‌کرد که من تیا‌ده‌زیام و منیش زۆر باوه‌پم به‌و دونیا‌یه نه‌ده‌کرد که ئه‌و تیا‌ده‌زیا، به‌لام ئیستا هه‌ر دووکه‌مان ناچاربووین شه‌قامه‌کانمان له‌یه‌کتر نزیکه‌ینه‌وه، پڭاکانمان وا ئاراسته‌بکه‌ین له‌ جیگایه‌کدا یه‌کتر بپین.

ئه‌و پۆژه‌ی من و شبر قسه‌مانکرد، نزیکى شه‌ش سال بوو یانه‌ی پیاوکه‌ژه بئیشه‌کانم نه‌بینبوو، هه‌ندێجار له‌ کوچه‌ و بازاره‌کاندا یه‌کێک له‌ هاوپی دێزیه‌کانى سه‌رده‌مى زووم ده‌بینییه‌وه و سلۆیکمان له‌یه‌کدی ده‌کرد و ده‌پۆشستین. ئه‌و پۆژه‌ که بۆ شبرم درکاند پتووستیم به‌ زانیاری له‌سه‌ر بارۆنه‌کان هه‌یه، له‌گه‌ڵ هه‌موو گومانیکدا گووتی « ده‌بیت بپۆین

بۆ یانەى پیاوگوزە بێئیشەکان، ئەوئ تاکە جیگایەکە هەندیک زانیاریمان دەستبەگەویت، بەلام نابێت وادەرکەویت کە بۆ کۆکردنەوێ زانیاری دەچینە ئەوئ، تێدەگەیت، نابێت. دەبێت سەبرت هەبێت».

یانەى پیاوگوزە بێئیشەکان بەراورد بە شەش سالاى لەوێبەر گۆپانى گەورەى بەسەردا ھاتبوو، جیگاکی بە شێوەیەکی سەیر پازێنرابوو، وە، پارەیکى زۆر لە دیکۆر و ئەساسدا سەرفکرابوو، کاتیک من و شېر پۆشیتین ھێشتا شەو دانەھاتبوو، جگە لە یەک دوو کەس کە لە سوچیکدا دەیانخواردووە کەسیکمان نەبینى. کچیکى گەنج پێشوازی لێکردین و گووتى گەر شوناسنامەى تابیەتیمان نەبێت ناتوانین دابنیشین، تا نەمانگوت، ئێمە ھاوپیى نزیکى تونچى و حاجى کۆتەرىن وازى لێنەھێناين. مۆسیقایەکی ھێمیان خستبوو سەر و جیگاکیان ناوناوو «سوارانى زۆزان». پێدەچوو شېرىش ماوێکى درێژبێت نەھاتبێت، بەلام بە ئەسپایى گووتى «حەسەنى پیزۆ، لە ماوێ ئەم چەند سالەدا دنیا زۆر گۆراو، ئێستا ھەموویان گۆئ لە مۆسیقا دەگرن، ھەندیکیان گۆرانیبیژی خۆیان ھەبە، پارەى خەیاڵى دەدەن بە ھەندیک دەنگخۆش کە لە دەرەوێ مەملەکەتەو دەیانھێنن، با پێت بلێم، ھەندیکیان بگرە تېپى مۆسیقای تابیەتیان ھەبە». من گووتم «بەجەھەنەم ھەر چییەک دەکەن، بە جەھەنەم، بەس خەلک نەکوژن». ئەو ئەو پرستە سەیرەبوو کە من بەردەوام دووبارەمدەکردووە. ئەو شەو نوای دانیشتنى ئێمە ھێندى ھێندى یانەکەپرپوو لەناسیاوی دێرىن و ھاوپیى کۆن. ئەوان پێشوازییەکی گەورەیان لێکردین، ھەموویان بەپادەیک بەو سەردانەى ئێمە سەرسامبوون باوھریان بە چاوی خۆیان نەدەکرد. ھەموو گۆراپوون و بە جۆریکی ترسناک قەلەووبووبوون، زۆربەیان قاتى پەش و کراسى سپیان لە بەردابوو. ھەموو مێزەکان پرپوون، من کەسانیکى زۆرم بینی کە پیشتر نەمبینیبوون و نەمدەناسین، لێگەرام شېر بەسەروو زمانە

شیرین و له فزه شه که رینه کانی خوئی زانیاریم بۆ کۆبکاته وه، ئه و به خوئی و عه ره بانه که یه وه، به و سه ر و پشه زه رد و زێپنه وه، به خوئی و شوشه یه ک بیره وه سه ر میزه کان ده که پا، له که ل هه مو یاندا قسه یده کرد، قاقای لیده دا. هه ندیجار له دووره وه بانگیده کردم و به ده نگه ی به رز به سه ر هه موو میزه کاندا هاواریده کرد و ده یگوت «حه سه ن تۆفان ئاگات لییه، به شه ره قم ئه م شوینه به هه شتی سه ر پووی زه مینه، ناوی سوارانی زۆزانه. سوارانی زۆزان گویت له م شیعره ی خله میروه» ئیره شوینی سوارانی زۆزانه کوا ژنی که لله که رمی ئاران — شه وی پرشتنی باده یه، مه یکه به که ره و باو بۆران». من ده مئ سا ل بوو خله میروم ده ناسی، پیریک بوو له که ل شو پشدا که وه بوو بوو. خه باتی دوو رو درژ ه یچ شتیکی نه وتۆی بۆ نه کرد بوو، به هره یه کی که وه ی تیدابوو بۆ گووتنی شیعری بیمانا، دوا جار ئه و شیعره پرپوچانه کرد بوویان به کاراکته ریکی ناو دار و له مه جلیسی به رپرس و سیاسه ته داراندا شوینیکی که وه ی بۆ خوئی کرد بوو وه، هه ندیجار به پاره ی زۆر ئه و شیعره بیبه هایانه ی ده نوسی، وه ک شبر ده یگوت له ما وه ی ده سا لدا به ئه ندازه ی هه موو شاعیرانی کورد له بابه تاهیری هه مه دانیه وه تا ئه مپۆ ده ول هه ند بوو بوو. خله میرو شه وان له و یانه یه دا سه رخۆشه بوو و ئیدی ستایش و هیجای ده هۆنیه وه، من پرشانه وه م به شیعره کانی ده هات. ئه و شه وه چه نده ها مه خلوقات ی وه ک خله میروم بینیه وه که ده مئ سا ل بوو نه مبینی بوو. شبر زۆر ئاسان ده ی توانی بکه پتیه وه ناویان، وه ک ئه وه ی کللیکی سیراوی پێبیت، له که ل ئیفلیجی و په که که وته بوونی شیدا هیشتا ئه فسو نیکی که وه ی له سه ر هه مووان هه بوو. تونچی وه ک چاوه پوانی ئیمه بکات شتیک بلتین، جگه له حورمه ت و پیز و خۆشه ویستی شتیکی تری نه وانده، به لام ده مزانی له ناخه وه ده پرسیت و گومانده کات. شبر شه وی یه که ممانی ناوده نا شه وی به زم، ئه و شه وه من تا کو تایی له سه ر کورسییه که ی

خۆم نه جولاَم، قاپيَك فستق و قاپيَك له بله بيم خوارد و هيچى تر، به لام شبر بيپاك ده بخوارده وه، شه و درهنگ كه گه پاي نه وه بۆ مالى، من هيچم چنگ نه كه وتبوو، به لام شبر گووتى «له ويىوون، بارونه كانيش له ويىوون، بارۆنى ههنگوين و بارۆنى پەش، ههردووكيان له ويىوون. كه بارونه كان له ويىوون ماناي شتيك نه نجامده دهن، ههركيز به تەنيا و به بى نيش نايەن بۆ ئه و جيگايه. زۆريەى نيشه كان و پڙكه وتنه كان له و يانه مهلعونه دا نه نجامده دريئت، به له عنەت بيئت بۆ چ جيگايه كه، به له عنەت بيئت.». من به سه رساميه وه پرسيم «شبر پيمبلى، بۆ ئه و كارانه به پياوانى خويان ناكەن، گه ر ده يانه ويئت شتيك بكەن، له كى دهرسن؟ خويان پياويان ههيه، دهست و دايه رهيان ههيه. وانويه، ئه وه كهى قسه يه تۆ ده يكهيت... وانويه؟». شبر گووتى «حه سه نى پيرۆ له كهيه وه وا گه مژه بوويت، كه س ئيستا نيش به پياوى خوى ناكات، تيده گهيت، هينده نه فام و كه م دهرک نين، وه ها ده ستي خويان دهرخەن. ده ستيكى نه ينى شته گه وره كانى ئه م ولاته نه نجامده دات، تۆ گه مژه يت يان بيئاگا، شتيكى موقه ده س له م ولاته دا ههيه ناوى نه ينيه، زۆرجار وانيشانده دن كه هه موو شتيكيان ديار و ناشكرايه، هه ندیجار كه ميک له قوونى خويان دهرده خەن و ده لئين سه يركەن ئيمه هيچى شاردراوه مان نيه. كوپی پيرۆ، تۆزيك له ده ريپكانيان ده هيننه خواره وه و ده لئين سه يري ديموكراسيه يت بكەن، ئه وه ديموكراسيه يت ناييينن. به لام له م ولاته دا يه ك شتى پيرۆز و موباره ك ههيه، ئه ويش نه ينيه، نه ينى دينى ئه م ولاته يه، سيازده ساله له م ولاته دا يه ك دين له سه روو هه موو شته كانه وه يه، ئه ويش نه ينى په رسته ن. تۆپيكي گه وره ههيه وه ك گيژى ئاو وايه، نا هيتييت هيچ تاوانيكي گه وره ناشكراييت. بپۆ بۆ به نديخانه كان، بپۆ بۆ ئه وي، ئه وسا ده زانيت من باسى چى ده كه م، جگه له تاوانبارى بچوك، جگه له وانه ي له خواره وه گونا هه كه ن

كهسى ترى لى نيبه ... ». شبر به نه نذازه يهك تورپه بوو، ترسام ليم
 زويربوويت، به لام له قسه كانى نه وه وه تيگه يشتم كه نهينى پوخله به ره
 خه يالاييه كان به راورد به نهينى بارونه كان زور ناچيز و بچوكه . شبر به
 جورىك رقى لتيان بوو گهر نه و تورپه ييه ترسناكهى خوى به و جوره
 خالى نه كرده ته وه ده مرد . پوژيكيان پيمگوت «شبر بو وا له حيزب
 تورپه يت، راستت ده ويئت، گهر به ويئت نه وان ريزت ليده نين، پاره ي باشت
 بو ده برنه وه، مالت بو دروستده كن، هم مووى سوچى خوته ؟». پيگه نى
 و گوتى « كئ ده ليت له وان تورپه م، كئ ده ليت؟ حه سنى پيزو، من
 له وه بچوكترم بتوانم له وان تورپه بم . من له وه تورپه كه پازده سال
 خه لكه ده كوشت و وامده زانى خزمه تى مه سه له يهك ده كه م، تيده گه يت،
 له وه تورپه م، پازده سال نيشمده كرد و دواتر تيگه يشتم هيچ مه سه له يهك
 له گوپي نيبه . من پوژيك له پوژان ريزم بو خوم نه ما، حه سنى پيزو،
 كه مروف ريزى بو خوى نه ما ئيدى مردوه . تو مه خلوقيكى سه يري،
 پيزو سويند ده خوم كه سى وهك تو له م دونبايه دا نه بيت، له وانه يه له
 هيچ نه ستيره يه كي تريشدا نه بيت، نازانم به راستى تو چيت؟ واده زانى
 من نازانم مافم هه يه، تيده گه يت؟ واده زانى نازانم هه قى راسته قينه ي
 خومه مالىكم هه بيت تيا بريم، موچه يه كم هه بيت برسى نه بم؟ نازانم .
 من به چى ده زانيت به حه يوان يان چى؟ . به لام نه وان نه وه نازانم،
 تيده گه يت، نه وان كه موچه كهى خوشت ده دهنى نالين نه وه به رى ره نجى
 خوته، به رى ماندووبوونى خوته، نه وان پييانوايه ده تكين ... حه سنى
 پيزو، وابيره ده كه نه وه ». وهك له بيده نكي من بسله ميتته وه گوتى « كه
 موچه ت ده دهنى نالين نه وه پاداشتى خه باتى خوته بو خه لك و نه ته وه،
 وا نالين . ده لين نه وه نرخى ده سته كانه، نه وه نرخى قاچته، نرخى
 نه و ده مه يه كه ده بيت ئيدى دايبخه يت و قسه ته كه يت ... ». هه ستمكرد
 هيچ هيزيك نيبه شبر واليبكات جاريك دى حيزب قه بوولبكاته وه، هيچ

هيزيك.

چەند شەوئىكى دى لەسەر يەك گەپاينەوہ بۆ ئەو يانەيە، شېر ھەموو شەوئىك ھەمان گەمەيدەکرد، دەچووہ سەر ھەموو مېژەكان و قسەى لەگەڵ ھەموواندا دەکرد، بېرەى دەخواردوہ و مەست دەبوو. شەوئىكان كە گەپاينەوہ بەسەرسامىيەوہ گووتى «حەسەنى پېژۆ، جەغفەرى مەغۆلى لێرەيە، تێدەگەيت، جەغفەرى مەغۆلى لێرەيە. من ئەمشەو زانيم كە جەغفەرى مەغۆلى ماوہيەكى درېژە لێرەيە». ئەو سەيرتريں ھەوالئىك بوو لەو ھەرزەدا بېيىستم. ھاوامکرد «شېر، دەمەوئەت بېيىنم، پېوئىستە بېيىنم». بە پئىكەننەوہ گووتى «چۆن دەتوانيت بېيىنيت، ئەو لەناو بارۆنەكاندا دەئى؟... تێدەگەيت لە كوئ؟ لەنوئيميران، كەسانى ھەك من و تۆ ناتوانين بچينە ئەو گەرەكە، ئەو شوئىئىكى تايبەتییە كە داماوئى ھەك من و تۆ نايگاتئ». شېر پاستى دەکرد، كەس بە ئاسانى نەدەگەيشتە نوئيميران... بەلام دۆزىنەوہى جەغفەرى مەغۆلى بوو بە خولياى گەرەم. لەو شەوہوہ دلتىابووم كە درەنگ يان زوو مەغۆلى دەبينمەوہ، بەلام چۆن و لە كوئ نەمدەزانى.

ئاي چ باغىكى قەشەتگت ھەيە... مەھناز خان

«غزەلنوس - زستانی سالى ۱۹۹۳»

لەدواى مردنى مەھنازەوہ بۆنى لاشەى سووتاو بەرۆكى غزەلنوسى بەرنەدەدا. شەوان بەردەوام لەسەر ئەو بۆكپوزە سارد و ترسناكەى جەستەى ئادەمىيان بە ئاگادەھاتەوہ، بۆنىك شەو دواى شەو دووبارەدەبووہوہ، لە ھەر جىگايەك بايە ئەو بۆنە دەھاتە ژوورئ و سەرەوتى لێدەبېرى، چەندە دەرگاكانى كلۆمدەکرد و پەنجەرەكانى دادەخست و پەردەكانى دادەدايەوہ،

که چی نهو بونه هر هراسانیده کرد. له هیزکی گه وره و نهینی ده چو بانگیبکات و بیه ویت شتیکی پیلایت. دهیزانی نهو بونه هیچ نییه جگه له پوخی سووتاوی مهناز که به زیانی نهودا دهسورپته وه. پوزانی دیدار که بیمارستانه کانی شار ده رگیان بو میوانان ده خسته سرپشت، نهو بو نهوهی له نهینی نهو بونه تیبگات، ده پویشته بیمارستانه گه وره کان، خوی ده کرد به بهشی سووتاوه کاند، له قاوشه کون و پیسبوکاندا دهسورپیه وه، هر پوزیکیش نهو گشته پوخته زین و دلسووتینهی بکردبایه، دهیان کچی نه خوشی ده بینی له سر قهره ویله کان نازاریکی نه فسانهیی و له وزه به دهریان ده چاشت.

نهو ده مهی مهناز مارو مرد، غه زه لنوس جگه لهو ماله گه وره یه باوکی که خوی و منداله خه یالیه کانی تیا ده زیان، دوو خانووی گه وره یه دیکه شی هه بوو که ئیرسی باپیرانی بوون. دوی تپه پرینی شهش مانگ به سر مردنی مهنازدا، چیرۆکی نهو باغه نه فسوناوییه سهیره ی که مالی به سهیغه دینی مارو و شه مسی زنی چولکرد، یه کیچ بوو لهو چیرۆکه سهیر و بهر بلوانه ی له هه موو جیگایه کی شاردا باسده کرا، چیرۆکه که ده ماوده م گه یشته وه غه زه لنوس. ماله که وهک شوینیکی سوکنا به خپو و تارمایی ناویانگی پویشته، پیشتر هیچ خانوویه ک له گه ره که ده وله مه نده کانی شاردا بهو جو ره باس نه کرابوو، چونکه نهو گه ره کانه خه لکیکی خوینده وار و پاره داری تیا ده ژیا که پییانوابوو توژی خورافه تیان له خویان ته کاندووه، به لام وه رگه پان و تیکچوونی نهو ماله بو باغیکی پامنه کراو، چیرۆکیکی درو نه بوو، هه موو کهس به چاوی خوی ده بینی.

سهیغه دین مارو که دوی مردنی که که ی ماندوو و که فته کار دهینواند، سهیری لیتهات که ئیواره یه کی درهنگ وهختی زستانی سالی نه وه دوسی ده بایه کتوپر له سالیونی ماله تازه کهیدا پیشوازی غه زه لنوس بکات

که به پیش و چاویلکه و یقاره بۆهیمییه که یه وه بئ هیچ پئکه و تنیکی
 پیشوهخت، بۆ دیداریکی گرنگ هاتبوو. مارۆ له ناخی دلدا ئەم مامۆستا
 غمگینهی خه یالی به گوناھبار ده زانی، ئیستا هه موو دونیا ده یزانی که
 مه هناز بهر له مردنی عاشقی ئەم پیاوه ده رویشناسا سالوکه بووه. له
 قوولایی دلیدا حه زیده کرد سهر به و باله مه ده نییهی حیزب نه بایه که
 باس له ناشتی و مافه بنه په تییهکانی خه لکی سفیل ده کهن، ئاواتی
 ده خواست له و باله سهر یازیه بایه که ته نیا باوه پریان به تۆله یه، له دل وه
 حه زیده کرد نه جو ئه شکانی پۆژیک تۆله له م پیاوه بکاته وه که ده رگای
 دۆزهخی له خوئی و مال و مندالی خسته سهر پشت. سه یفه دین مارۆ
 که لای هه موو کهس خوئی وهک کۆتری ناشتی نیشاندەدا، نه یده ویست
 له چاوی هه وادارانی دیموکراسییهت و لایه نگرانی حیزبه وه وهک پیاویکی
 توندپه وه ده ریکه ویت، به ناچاری دانی به خویدا گرت و ئازارهکانی خوئی
 له دلیدا په نهانکرد و به یقاری پیاویکه وه که خوئی وا ده رده خات هه رگیز
 عه قلی خوئی له ده ست نادات و ناهیلایت عاتیفه بیشکیئت، پیشوازی له
 غزلهلنوس کرد. ده بیئت بلیم خانمی شه مس دواي خو سووتاندنی مه هناز
 مارۆ، به پیچه وانهی سه یفه دینه وه، هه موو ده رد و نه گبه تی خیزانه که ی
 ده گتپایه وه بۆ نه جو ئه شکانی و بپه حمی له ئەندازه به ده ری سه یفه دین
 مارۆ. بۆ یه که مجار له ژانیدا بیرى له وه کرده وه سه یفه جیبه یلایت و چه ند
 سالیک بخزیته کونجیکه وه و بۆ که چه که ی بگری. وه لی فشاری که سوکار،
 ده نگه ده نگی ژنانی ناسیاو، نه هی شیخ و مه لا په شیمانیا نکرده وه. دواي
 مردنی مه هناز سه روکی حیزب کۆشکیکی پیشکهش سه یفه کرد له سالانی
 نه وه ده کاندای بۆینه بوو. مارۆ به خوئی و ورگیه وه بوو بوو به یه کیک له و
 ئیداری و سیاسه تمه دارانه ی له ناو حیزیدا شوینیکی بهرچاوی هه بوو،
 که مه که مه خریک بوو ده بووه بهرپرسی ته وای بودجه کان، خوئی فایلی
 حیساباتی گومرگی له گه ل سهرۆکدا تاوتویده کرد، خوئی سهرپه رشتی

ئەو غەقاراتانەى حیزبى دەکرد کەم کەم گەورەدەبوون و لە پێژە نەدەهاتن. سەیفەدین لەو ماوەیەدا تەنیا مۆلکی کەپبوو، بۆ خۆی و بۆ حیزب، بەلام مۆلکی نەفروشتبوو. سەرسام بوو کە تێگەشت غەزەلنوس ھاتوو ھاتوو دێرینەى لیبکەیت. شەش مانگ بوو بۆ کەپاریک دەگەرێ و دەستی نەدەکەوت، بەلام ئیستا ئەم دوژمنە ناشیرینە، ئەم سالوکە بە کراسە زەیتونى و چاویلکە بچوکەکانییەو ھاتوو ئەو خانوو بکەیت. نەیدەزانى بلێت چى، گەر بەم کەپارە پازى نەبایە، دەیزانى ئاسان کەسى تری چنگ ناکەوێت، لە دۆنیادا کەپاریک نییە خانوویەکی وەھای بویت ژوو کەنى پەین لە گز و گیا، لە درەخت و بالەندە، پەنجەرەکانى دانەخوێن، بۆنى دارستانى شىت لە دەرو دیوارى بێت، پەیت لە جۆرە شەوقى تێکەلاو لە پەنگى خۆر و تریفە. بەلام بە سەرىکى دیش ھێندەى پق لە غەزەلنوس، فروشتنى ھەر شتىک بەو غەمگین و دلگرانى دەکات. لە ناخى دلیدا واتىگەشت غەزەلنوس نایەوێت ئەو خانووی لیبکەیت، بەلکو ھاتوو مەھناى بە مردووی لیبکەیتەو. بێئەو ھىچ گەفتىکى تەواویدات، بە شىوہەى دۆستانە مالاوایى لە غەزەلنوس کرد، بە جۆرىکى دیبلۆماسى بۆ پیکەنى و گووتى لەگەڵ شەمسى خێزاندا بە وردى تاوتوێدەکەین. «ئەوکات وشەى تاوتوێ تازە پەربوووە سەر زمانى سیاسییەکان، سەیفەدین مارۆ بە پاست و بە ھەلە بەکاریدەھێنا». سەیفە لەو پیاوانەبوو لە پاگەیاندى حیزب بەولاه گوێى لە ھىچى تر نەدەگرت، بپاریدابوو تەنیا باوەر بەو شتانە بکات کە حیزب دەیلێت، لەبەرئەو ھەرچى وشەىکى نوێ بەاتبایاتە پاگەیاندى حیزبەو، یەکەمین کەس ئەو بەکاریدەھێنا.

کە غەزەلنوس پۆی، شەمس لە دلى خویدا بپاریدا ئەگەر ئەمجارە کوشتووایە دەبێت کارىک بکات ئەو خانوو بۆ غەزەلنوس بێت، ئەگەر کچەکە بە زیندویتی بە عەشقى خۆى نەگەشت دەبێت بە مردووی

پێیباگات. دڵنیا بوو غەزەلنوس بەم کڕپنە، ئەو هەڵە کوشندە یە دەسپێتەو
 کە لە دواوەمین پۆژەکانی ژيانی مەهنازدا کردی، کاتیک فەرماویشیکرد
 و بێباکانە تەسلیمی چارەنوسیکی پەشی کرد، کچە مەرزەکارێکی عاشق
 کە خۆشەویستی یەکی بێتومید شیتیکردبوو، مرد و هیچ کەسیکیش لەم
 دنیایەدا تێنەگەشت، هیچ کەسیک. کە غەزەلنوس پۆی، شەمس وەک
 خۆی بۆ جەنگ تەیارکردبێت، چوو بەردەمی سەیفە و وەک فەرمانیکی
 بپراو و ترسناک دەریکات گووتی « ئەو خانوو دەفرۆشیت بەو کۆرە،
 هیچ نەبێت پیاویکی هێندە بە هۆش و ئینسافە نایەوێت یادگاری
 کچەکەت بکەوێتە دەستی کەسیک نرخی نەزانیت». سەیفە بێتەو ی
 هیچ بلێت، لەسەرەخۆ خۆی گۆپی و ویستی بچێتە دەرەو. کاتیک
 بۆ بەستنی بۆینباخەکی، چوو بەردەم ناوێنە ژووری نوستەنە، لە
 دڵەو دەگریا... بێویستی خۆی دەگریا. مەرگیز برینی مردنی مەهناز
 لە دڵیدا سارپێژ نەبووبوو، هەموو دنیا دای مەهناز هیچ نەبوو جگە
 لە درۆیەکی گەورە کە خۆی پێ هەڵدەخەڵەتاند، هەندێجار کە لەگەڵ
 سەرۆکدا دادەنیششت خاتیرە یەک یان وێنە یەکی مەهناز بە بەردەمیدا
 پادەبورد و هەموو خۆشی دنیای دەکوژاندەو. ئیستا هەندیک پۆژ بە
 دزی شەمسەو دەچوووە بۆ ئەو مائە کۆنە، لەویدا لە بەردەرگای
 ژوورەکی ئەودا دەووستا و مەهنازی دەهێنایەو پێشچاوی خۆی...
 لە ناو درەخت و گیا و بالەندەکاندا دەووستا و دەگریا. بۆ ئەو ی
 لەو خولیا جەهەنمی پزگاری بێت، مەرچییەکی کردووە دەبایە ئەو
 خانوو بفرۆشیت. دڵنیا بوو کوشتنی غەزەلنوس ئاسوودە ی ناکات، گەر
 بیزانیایە لە ناو بردنی ئەم پیاو ئاسوودە یەدەکات، دەیکوشت، بەلام
 دڵنیا بوو ئاسوودە نابێت، لەگەڵ ئەوەشدا هەر دەویست بیکوژیت، ئەو
 وەک خواستیکی نەیتی هەر لە پۆچیدا بوو. ئیوارە یەکی ساردی زستان
 بوو بە تەنیا پیاسە یەکی بە ئوتومبیلەکی کرد، دوو مانگ بوو بێ

پاسه وان نه ده چووه ده ری، به لام ئیستا چه زیده کرد به ته نیا که میک پروات. ماوه یهک بوو به هوی قهلهوی بهرده وامه وه تووشی دل ئیشهی کتوپر ده بوو، له ناو ماشینه کهیدا عاره قهی ده رده دا و خاوده بووه وه و له ماندوویتی و غمدا وهک پیاوکی نیوه هوش ئوتومبیله کهی وهک عه ره بانه کی کۆن که کۆمه لیک نه سپی نه خووش پایکیشن، ده ئاژوو. نه و پۆزه وهک ته سلیمی قه ده ریک بیت، وهک له هه موو شتیک پابکات، وهک دلنیا بیت ناتوانیت له سهراب و پوچی ده ریازی بیت، به خوی و نه و ورگه ناشیرینه وه که قه ده ر بوی برپیووه بریاریدا نه و خانووه بدات به غه زه لنوس و ئیدی وابژی وهک نه وهی له ژیانیدا کچیکی نه بوو بیت ناوی مه هناز بوو بیت. سیاست فیری نه وهی کرد بوو چۆن بۆ پیشه وه پابکات، ئیستا ده یویست قاچه کورت و گۆشتن و سسته کانی هه لگړت و به گریان وه پابکات، تا ده توانیت پابکات، بۆ جیگایهک بتوانیت ببیته که سیک به رابوردوویه کی تره وه.

دوو پۆژ دواي نه وه، کلپله کانی دایه ده ست غه زه لنوس و بریاریدا تا هه تاهه تایه ژیا نی خوی بۆ حیزب ته رخانبکات. غه زه لنوسیش هه ر دوو مولکه کهی خوی فروشت و کلپله کانی نه و مالهی له سه یفه دین مارۆ وه رگرت و له شه ویکی زستانی سالی نه وه دوسیدا بۆ یه که مجار چووه نه و مال ه وه. غه زه لنوس ده یان جیگای عاسی و ده یان کوچهی خه یالی و ده ره بندی پر ته لیسمی برپیوو، هه سته به ترس نه کرد بوو، به لام ئیستا له چه وشه نه و مال ه دا سامیکی بیۆنه دایگرت. بایه کی خیرا له ده ره وه یاری به دنیا ده کرد، وهک ده ستیک به ره و ژوره وه پایکیشیت، ته وژمیکی گه وه به ره و ناوه وه بردی. سالۆنه که بوو بوو به نیشته جی گی و دره خت، چه ندین بالنده ی نارام و خه وتووی له ناو دره خته کاندایینی، هه مان نه و بالنده خه یالیه سه یرانه بوون که له وانه کانی خه یالدا نه و مه هناز به یه که وه دروستیان کرد بوون، هه مان نه و

گولّه درنده و گه ورانه بوون که دواچار بۆنه خه یالّیه که یان مه هنازی بۆ شوینی نادیار پراکیشابوو. سه رتا پای مالّه که وهک جهنگه لّیک وه هابوو، له دووره وه هاتبیت و به په لاماریکی کوتوپر ئه و مالّی داگیرکردبیت و نه یه ویت چۆلّیبکات. پله که کانی قاتی سه ره وه پوره کیکی شیت و په لکیش گرتبوونی، تیشکیکی مات له سه رچاوه یه کی نادیاره وه هه موو شتیکی پۆشنده کرده وه، به هیمنی به ناو گیاکاندا تا ژوره کۆنه که ی مه هناز سه رکوت. چه ندین مانگ له وه و به ر ژورویکی ئاسایی بو وهک هه ر ژورویکی تری دنیا، ژوروی ناسکی کچیک هیند نه بو له دنیای مندالی ترازابوو و پییخستبووه جیهانی گه وره کانه وه. که چی گه وره بیژه همه کان، ئه وانه ی تیناگه ن گهنجیتی و مندالی چیه، به و جۆره ترسناکه پییشوازیان لیکردبوو. مامۆستاکان له ویدا مه هنازیان چه وساندبووه، بچوکیانکردبووه، تواناو هۆشیان ئیقلیجکردبوو. غزلهلنوس که ده رگای ئه و ژوره ی کرده وه، له بری ژور، باغیکی بیسنووری بینی، باغیکی پۆشنه و داپراو له دنیا، پر گولی په مه یی گه وره گه وره، جیگایه کی بیۆینه له جوانیدا که وهک ئه وه ی ته لیسیم و ئه فسانه بیت تا ناکوتا دریز ده بووه، ئه وه باغی خه یالّه ئه فسوناوییه کانی مه هناز بو که دوا ی مردنی خۆی له ویدا به جیمابوو. که غزلهلنوس به و باغه دا گه را له خۆی پرسى ده بیت سه عید بایۆ و مامۆستاکانی دی زانیبیتیان باغیکی و ا سحرایی و خه یالّی له دلّی مه هنازدا یه؟ ده بیت چند مروّفی وهک مه هناز هه بیت که له ده ره وه بیبه هره دیارن و له پۆحیاند باغی و هه ا سحراییان هه لگرتووه؟ غزلهلنوس به دریزایی شه و له و باغه خالّی و غه مگینه دا سوپایه وه، باغیک بو پر له گولی دره وشاوه، پر له بالنده که تا هه تاهه تایه ده فرین و ده یانخویند. غزلهلنوس هه سستیکرد ئه م باغه سحراییه به رته قای مولکی هه موو زه مینه. له ویدا ده یتوانی نزیک له پۆحی مه هنازه وه بژی، ده یتوانی تا هه تا هه تایه سه یری جوانی ئه و کچه

بکات، جوانییهک دواى خوئى له وینهى باغیکدا جیهیشتبوو. دلنیاوو مهناز ئه و باغی بۆ ئه و بهجیهیشتوو... له پۆژى سووتانى ئه وه وه ئاسوودهگى نه بینیبوو، به ئه رکیکى پۆحى گه وه رى ده زانى له م باغه وه نزیک بیّت، ئه مه باغی ئه و بوو، باغی غه زه لنوس بوو، گه وه ترین دیارى بوو له هه موو ژيانیدا مه خلوقیک پێشکه شیکرد بیّت. دیارییهک وهک مولکیکى نه فسوناوى ده مینتیه وه .

بیروکهى کتیبى مردن له سه رى غه زه لنوسدا یه که مجار له ناو ئه و گوله په مه ییه گه و رانه دا، له نێوان ئه و گه لا سه وز و پان و بۆندارانه دا له دا یکبوو. له و باغه دا هه ستیکرد ده بیّت چیرۆکی مه هناز و ئه م باغه بنوسیته وه . دواى ئه و بۆنه ترسناکانه ی سووتان ئیستا ئه م باغه گه وه یه بانگیده کات و خوئى بۆ ده کاته وه . دلنیاوو ئه م لاله زاره په مه ییه، به شیکه له پۆحى ئه و، به شیکه له جیهانى ئه و کچه ناسک و پا که و دواى مردن بۆ ئه وى به جیهیشتوو. ئیستا دلنیاوو هه موو مروؤیک باغیکى وه های له ناودایه، به لام که م مروؤ هه ن بتوانن باغه که ی ناو خوئیان بۆ نه وانى دى جیهیئلن. مه هناز ئه مسه ره وه سه رى حه قیقه ت و خه یالى نیشاندده دا، داواى لێده کرد وهک چۆن بۆنى مردنى بۆ هه لگرتوو، ئه و باغه شى بۆ هه لگرت. ئیستا دلنیاوو مه هناز به م باغه گه وه یه، پێده لیت « غه زه لنوس ته ماشاکه، تۆ باسى خۆشه و یستى خه یالى ده که یه، من خۆشه و یستى پاسته قینه ت نیشاندده م».

ئیستا دلنیاوو به بى خۆشه و یستى ئه سته مه مروؤ بتوانیت له خه یاله وه بیته وه بۆ راستى و له پاستیه وه به چیه ته بۆ خه یال، ئه و سه رده مانیکى درێژ ته نیا گه ریده ی خاکه بیپه یى و عه رده بیکه رانه کانى خه یال بوو، ئیستا له نێو گوله ئه فسانه ییه کانى باغى مه هنازدا ده وه ستا و له ژێر کاریگه رى ئه و سیحه سه یره دا که خه یال له پۆحیدا جیهیشت، بریاریده دا شتیک بۆ ئه م دونیا یه بکات. ده بایه ئه و رێگایه

تەواوبکات کە لە خەیاڵەو دەستی پێکردبوو، دەبایە حەقیقەتی ئەم باغە بنوسیتەو. بەلام دەبایە لە کوێو دەست پێکات؟ نەیدەزانی. تا ئەو شەوێ لە گەڵ تریفە یابە حریدا و لەو باغەدا یەکتریان نەبینی و پێکەو بپاریاندا کتییەک دەریارە ی مردن بنوسن... درێژترین کتییی دونیا... نەیدەزانی دەبیّت چی بکات.

شەوێک لە گەڵ ئەفسانەدا «ماجەلانی راستەقینە - ئابی ۲۰۰۴»

چاوەپوانی ئەو بووم مورتەزای شەیتان دەریکەوێت، بەلام دەرنەکەوت. پێنج پۆژی سارد و بێدەنگ تێپەڕین. وەک ئەوێ بیهوێت یاری بە دلم بکات... ئاە ئەو دڵی سەبوور، ئارام بگرە... دڵنیابووم ئەوان نازانن من کێم، جگە لەو زانیاریانەی خاوەن ئوتیلەکە دابوو بە ئاسایش هیچی دیان لەسەر من نەدەزانی، چاکترە هیچ شتێک لەسەر من نەزانن. لەبەرئەوێ لەم مەملەکەتەدا گەر مەرۆف وەک خاوەن نەینییەکی گەرە دەرنەکەوێت، کەس حورمەتی ناگرێت. گەر نەینییەکم نەبیّت، هەمووان بە پیاویکی بچوک و بێحورمەت لەقەڵەمەدەدەن، بە چاوی سووک سەیرمەدەکن. بەلام من جگە لە دەنگی ئەو ئافەرەتە سەحیرازە کە بەردەوام چرپەکانی لە گوێمدا دەزڕینگانەو، نەینیی گەرەم نەبوو. ئەو ئومێدی بەباچووم، دەشیت باران شوکوریش نەینیی بیّت؟ دەشیت؟ بەلام نازانم، هیچ شتێک تێناگەم و هیچ شتێک نازانم. لەو پێنج پۆژەدا دووجار ئەفسانەم لە پێشەنگدەری ئوتیلەکەدا بینی، هیچ جارێک قسەی لەگەڵدا نەکردم، هەموو شەوێک دەرگای ژوورەکەم بە کراوێی جێدەهێشت و چاوەپوانمەکرد، بەلام هیچ شتێک پووینەدا. لەم سەر زەمینەدا هیچ

له وه ترسناکتر نيبه ژن و پياوړېک به رابه ر په کتري بوهستن و هيچ شتيک له نيوانياندا پوونه دات، نه وه ئيدى قيامهت و کړتايى دونيايه، ده بېت شتيک پوويدات، شتيک، هر چيه که گړنگ نيبه، به لام ده بېت شتيک پوويدات. من به دللى سه بورى خوم گووت چاوه پوانبکات، تيمگه ياند که شتيک پووده دات... شهوى شه شم، له نزىکى سه عات سىي به يانيدا له سه ره خو ده رگا که ي کرده وه و هاته ژوورئ، بونىکى نه فسونوى مه بوو، له هيچ شوينىکى دونيادا نافرته تېکم نه بيني بوو، بونىکى وه ها سه ير و هه ژينى ه بېت. چرا که ي دانه گيرساند و له سه ر ليوارى قه ره وئله که م دانېشت. نيمچه پووت له ناو جيگا که مدا چاوه پوانمده کرد، هه ستم به ده سته ناسک و نه فسونويه کاني کرد له سه ر شانم، ده ستي ژنيک په نجه له هر شتيک بدات ده يکات به پارچه يه که خه يال. که ده ستي ليدام، وهک له نه ستيره دروست بوويم دره وشامه وه. وهک نه وه بوو هه ست به ته وژميکى نه فسونوى بکه م به ناو پوحمدا، وهک يه که مجاري بېت ژنيک له سه ر نه م نه ستيره ده ستم ليدبات، جوړه ساردييه که و خاوبوونه وه يه کى ته ليسماوى له شى داگرتم. به ناراميه کى بيوتنه وه ده ستم گرت، هه ر دوکمان بيده نگيوين. هه موو نه وانه ي شاره زاي نافرته تن ده زانن نه و بيده نكيه چيه، ده زانن نه وه قورستين و سه ختترين ساتى دونياى ژن و پياوه، له و بيده نكيه دا نه وه ي قسه ده کات نير و مى خويان نين، به لکو شتيکى تره، هه نديجار ده ليم نه وه نه ينى وجوده له و بيده نكيه دا وه ستاوه، هه نديجار يش ده ليم، نا... نا، نه وه دوورى و ترس و شه رمه زمانمان گريده دات، هر دوو پوخله به ريک نه و ساته بېرن که توانن پيکه وه دوور... زور دوور برون، من ناماده ي نه وه بووم بو دوور برون، زور دوور، دوورتر له و جيگايه ي عاشقه کان باسيده که ن، من به دواى هه ناسه ي نه و ژنه دا تا قولايى جه هه نه ميش ده پويشتم. من له ميژبو نه م ولاتم و نکردبوو، نه مده زانى چى راسته و چى هه له، بيته وه ي کاتى نه وه م

هەبێت بیر لە هیچ بگەمەوه، هەستمکرد بە ئەندازەیەك لێم نزیکە گویم
 لە دەنگی هەناسەیه تی. نازانم چ یەکیك لە ئێمە هەوایەك زیاتر هاتە
 پیشی بەجۆری پێگا بۆ یەكەمین ماچ خوشبکات. هیچ شتیك لەم سەر
 ئەستێرەیه لە یەكەمین ماچ ئەفسوناویتر نییه، لەگەڵ یەكەمین ماچدا
 شەریعت و دەستوورە ترسناکەکانی دنیا بێدەنگەبن. هەموو شتیك
 دەووستیت و ئیدی ناوێوی مەرۆف، قوولایی دلی، ئارەزوو پاستەقینەکانی
 قسەدەکن. یەكەمین ماچی نیوان من و ئەفسانە لەو ماچانەبوو کە زیان
 دەگۆڕن، وادەکن دنیا پیش ئەو ماچە و دواي ئەو ماچە هەمان شت
 نەبێت. من گووتم ئەو دلی بێدەنگ بە و ئەو لەش هاواریکە. باسی
 ناسکی لێوی ناکەم، باسی ئەو تەزوو ساردانە ناکەم کە پۆچی ئەوی
 بە منووە گرێدا، باسی ئەو دەستە باریک و قامکە گولتاسایانە ناکەم
 کە هێنای بە قۆمدا، باس لەو دەکەم کە یەكەم ماچ، یەكەمین
 تاقیکردنەوێیە دوو لەش پیادەپۆن، لەو ماچەدا ئاشکرادەبێت چەند
 دەتوانن تێکەڵی یەك بن، چەند دەتوانن لە یەكەووە نزیکبن. لەو ساتەدا
 کە هێشتا فاسیلەیهکی زۆر کورت لە نیوان لیوانماندا بوو، فاسیلەیهك
 نە بە کات و نە بە پێوانە حیساب ناکریت، فاسیلەیهكە تێیدا لیوێکان
 بەریەكدهکەون و ناکەون، من ناوی دەنیم مەودای پۆچ، جیگایەكە هێشتا
 گۆشتی ئادەمیەکان تەواو لە یەکی نەداو، بەلام پۆچەکان بەخێرای
 یان بەرەو پووی یەكدهپۆن، یان لە یەكدی جیادەبنەو. ئا لەو فاسیلەیهدا
 هەستم بە ڕاکێشان و جەزبیکێ فشارهێن و بێهروا کرد، دڵنیاووم لەو
 سەری زووییەو بۆ ئەم ماچە هاتوومەتەو. وەسفکردنی خودی ئەو
 ماچە ڕەنگە سەختترین شتی ژيانی من بێت. ئاه، دەزانم ئێو و
 تێدەگەن من لە وەسفی ئەو ماچی نێو تاریکیدا زیادەپۆییدەکەم،
 واتێدەگەن ماچیکێ ئاسایی ناو تاریکیان وەك موعجیزەیهك بۆ
 وەسفەکەم، بەلام ئێو هەلەن، هەلەن. مەرۆف لە میژووی خۆیدا هەرگیز

نه يتوانيوه به قوولسى باسى يه كه مين ماچى خوى بكات، نه نوسره
 گه وره كانى شه سهر زه مينه، نه نهفسانه كانى مرؤف، نه فليمه
 سحر اوييه كان، هيچيان نهفسونى شه و ساته يان به قوولسى نه گواستوته وه .
 شه و بوو، من و شه و ماچمانده كرد، من و شه و خيانه تمان ده كرد، شه
 هسته ي كه خيانه تده كه يت سحر اويترين هستى ناو مرؤفه . شه و ده يزاني
 خيانه ت له چى ده كات، به لام من نه مده زانى، شه و خيانه تى له ميژد ايه تى
 و پاكي ده كرد، به لام من خيانه تم له هه موو شه و پابوردووه سه يره ي
 خوم ده كرد، كه خالى بوو له هر پرديک له نيوان پوخ و له شمداء .
 به دريژايى ژيانم له گه ل هر نافرته تيکدا خه و تبتيتم، له شم له جيگايه ك و
 پوخم له جيگايه كى تر بووه، هه ميشه گووتوومه شه ي پوخ بپژ و ليتم
 دور كه وه ره وه، بپژ و جاري پوخسارى خوت دهرمه خه . تا شه و شه وه به
 پوخ له گه ل هيج ژنيكى دونيادا نه خه و تبووم، له ژيانمدا پوحي خوم
 نه بر دبووه ناو پيخه فه وه . به لام ئيستا نا، يه كه مين ماچى من له گه ل
 نهفسانه دا، له و ماچانه بوو كه مرؤف له گه ليده خوى ده دوزيته وه . گهر
 بيستوچار سال له مه و بهر شه و نه و نه بديبايه شه و لا ته م چول نه ده كرد،
 بيستوچار سال بوو به سوار ماتيژه كانه وه له سهر شه قامه دورودريژه كانى
 دونيا بؤ نيشتي مانتيك و بؤ نافرته تيک ده گه پام، شه و شه وه كه ژنى
 خائينى شه و خاوه ن ئوتيله م ماچ كرد، هه ستمكرد نافرته تيكم دوزيوه ته وه
 كه له شه و له وه بؤى ده گه پريم، هه ستمكرد شه و بوونه وه ره چكولانه و
 ناسكه خودا بؤ منى دروستكردوه و شه و خاوه ن ئوتيله ناشيرينه
 دزوييتى، هاوده مى منه و شه و فراندوييتى . ئيوه نازان من باسى چيتان
 بؤده كه م، شه و خانميك بوو سحرى هه موو ژنى دونيا له مه لمه سى
 ناسكى ده ستيا بوو، ده سندان يكي بچوك له مه كه كانى وه ك ده سندان
 وابوو له سحرى هه موو گه ردون . چرپه كانى له گه روييه كى كه ميك
 نوسا وه وه ده هاتنه دهره وه، نوسانيك سه يرترين موسيقاي تيدابوو . جاويدانه

ئو مروفه‌ی ماچ وه‌ها بییات فرییداته دهره‌وه‌ی زه‌مان. من نازانم چون مروف له‌ماچه‌وه به‌ره‌و شیوه‌کانی تری عه‌شق ده‌گوازیته‌وه، له‌گه‌ل ه‌ر ئافره‌تیکدا خه‌وتبیتم ئاگاداریبوم، ه‌ستمکردوه هوشیار و به‌خه‌برم، گه‌ر له‌پنجه‌فدا به‌ئاگا و هوشم‌ه‌ند بوویت، ئه‌وا سیحری یه‌که‌مین ماچ وه‌ها بیپه‌وشی نه‌کردویت زه‌مین و نه‌فلاکت پیغه‌راموشبکات. من ئه‌و شه‌وه تاکه شه‌وی ژیانم بوو له‌پنجه‌فدا خوم له‌بیرکه‌م، ه‌ینده ده‌زانم له‌سه‌ره‌خو، به‌ئیشیکی ورد و دورودریژ پوتبووینه‌وه، شتیک له‌نیوان له‌شی من و له‌شی ئه‌ودا بوو له‌عه‌شق قوولتربوو، وه‌ک گیزه‌نیکی په‌نگین، به‌لام پرکیش و تابنهر. من و ئه‌و سیحری ئاره‌زوویه‌کی گه‌وره کیشیده‌کردین، ئه‌وه‌ی بیینه‌ دوو له‌ش تا نه‌دازه‌ی خه‌یال یه‌کتتری بده‌ینه ده‌ست یه‌ک. من به‌بیپه‌وشی ده‌متوانی له‌شی ئه‌و له‌تاریکیدا بیینم، ئه‌و ئاره‌زووه‌ی له‌شی من و ئه‌وی ده‌دا له‌یه‌ک له‌عه‌شق به‌هیزتربوو. من زوهدی شاه‌مان ه‌رگیز باوه‌پم به‌عه‌شقی یه‌ک لایه‌نه‌ی جه‌سته یاخود پوچ نه‌بووه، عه‌شق شتیکه نه‌ته‌نیا به‌جه‌سته و نه‌ته‌نیا به‌پوچ ناکریت، به‌لکو تاکه شتیکه ه‌ر دوو ه‌یزه ترسناکه‌کی ناو مروف تاییدا ده‌بیت به‌جوریکی بیوینه‌تیکه‌لبن. له‌خوشه‌ویستیدا گه‌ر له‌ش نه‌یه‌ته ناو گه‌مه‌ی پوچه‌وه، پوچه‌کان ونده‌بن و ناگه‌ن به‌یه‌ک، گه‌ر پوچیش نه‌خزیته ناو گه‌مه‌ی له‌شه‌وه، نه‌وکات له‌شه‌کان بیزارده‌بن و دورده‌که‌ونه‌وه. عه‌شق تاقینابیته‌وه تا له‌ش به‌یه‌ک نه‌گات، پوچ به‌ته‌نیا ه‌یزی ئه‌وه‌ی نییه خوشه‌ویستی بپاریژیت. هه‌له‌یه مروف و تییگات مروف ته‌نیا له‌په‌یوه‌ندی پوچه‌وه ده‌ست پیده‌کات و دواتر ده‌گاته جه‌سته. نا، زورجار به‌پیچه‌وانه‌وه ده‌بیت سه‌ره‌تا له‌ش قسه‌بکات، تا پوچه‌کان بتوانن پرد هه‌لبه‌ستن و له‌یه‌کدی نزیکبینه‌وه. به‌پای من گه‌وره‌ترین دوزمانی پوچ نه‌وانه‌ن که‌رقیان له‌جه‌سته‌یه. من ئه‌و شه‌وه که له‌گه‌ل نه‌فسانه‌دا پوتبوومه‌وه، که ده‌ستم به‌ر ئه‌و پیسته نه‌سمه‌ره‌ی که‌وت، که لیوم

گه‌یشته عاسیتترین جیگا‌کانی له‌شی، که تامی هه‌موو جوانیه نه‌فسانه‌یه‌کانی پ‌زایه سه‌ر په‌نجه‌م، که به ئارامی وه‌ک کردنه‌وه‌ی گو‌لێک له‌ چلێکی خه‌وتوو هه‌لمگرت، وامده‌زانی مانگ هه‌لده‌گرم، ده‌ست له‌ تیشک ده‌ده‌م، په‌نجه‌م به‌ر گه‌وره‌یی خالیق ده‌که‌و‌یت. پووتبوو، پ‌ر‌بوو له‌ ئاره‌زوویه‌کی پامنه‌کراوی ژانه، ئاره‌زوویه‌ک سنووری عه‌قل ده‌به‌زین‌یت و وه‌ک خه‌یالێکی بی‌سنوور له‌ چاوی ده‌تک‌یت. هیچ شتێک له‌م دونیا‌یه‌دا له‌و خه‌یال‌ه‌ قوول‌تر و جوان‌تر و ساف‌تر نییه‌ که له‌کاتی پێکه‌وه‌خه‌وتندا له‌ چاوی ژنێک ده‌تک‌یت. هیچ شتێک له‌و ئاره‌زووه‌ سیه‌راوی‌تر نییه‌ که له‌ ناکاو له‌ په‌نجه‌کانتدا وه‌ک ته‌زوویه‌کی نه‌هری‌مه‌نکرد له‌ خه‌و هه‌لده‌ست‌یت، هیچ شتێک له‌و وشانه‌ عاسی‌تر نیین که له‌ نیوان لیوێکی تینوو و له‌شیکی ناماده و کراوه‌دا دروست‌ده‌بی‌ت، شتێکه‌ ناخ‌ر‌پ‌ته‌ ناو پیت و له‌ هیچ ده‌نگ‌یکی دونیادا جیگای ناب‌یت‌ه‌وه‌ . چه‌ند هه‌ول‌بده‌م تامی ئه‌و خانمه‌ پ‌ر‌ چ‌ر‌په‌یه‌تان بۆ باس‌بکه‌م، سی‌حر و ئاره‌زووی ئه‌و ژنه‌ خائینه‌ی خاوه‌ن ئوتیله‌که‌ بگ‌یر‌مه‌وه‌ فی‌ل‌ئان ل‌یده‌که‌م، من و ئه‌و به‌ جو‌ر‌ێک پێکه‌وه‌خه‌وتین هیچ زمان‌یکی سه‌ر ئه‌م نه‌ست‌یره‌یه‌ ناتوان‌یت وه‌سف‌بکات. یه‌که‌مجار‌بوو هه‌ست‌بکه‌م ده‌ست‌دان له‌ پووتی ئاف‌ره‌ت مر‌وف بۆ پله‌یه‌کی بال‌تر سه‌رده‌خات، له‌ ئاست‌یکی پ‌ۆ‌حه‌وه‌ به‌ره‌و ئاست‌یکی بال‌تر به‌رز‌یده‌کاته‌وه‌ . له‌شی له‌ هه‌ری‌ر‌ێک ده‌چوو، به‌ سی‌حری باغ‌یکی دوور په‌نگ‌کرا‌بی‌ت، بۆن‌یکی هه‌بوو، مر‌وف ده‌بی‌ت هه‌موو گو‌لی دنیا بۆنب‌کات، تا تیب‌گات ئاخ‌و ده‌توان‌یت ئه‌و بۆنه‌ بدۆز‌یت‌ه‌وه‌، ده‌نگ‌یکی نه‌رم و نوساوی هه‌بوو، که مر‌وف ده‌بی‌ت گو‌ی له‌ مۆسیقای هه‌موو دنیا بگ‌ر‌یت، تا بزانی‌ت ئاوازی وه‌ها نه‌فسوناوی له‌هیچ ئام‌یر‌یکه‌وه‌ د‌یت‌ه‌در‌ئ . هه‌ستم‌کرد ئه‌وه‌ یه‌که‌مین جاره‌ له‌گه‌ل ژن‌یکی سه‌ر ئه‌م نه‌ست‌یره‌یه‌دا ده‌خه‌وم، پ‌یش‌تر هه‌ر‌چ‌یه‌کم کرد‌بوو، جو‌ره‌ خو‌خ‌ال‌یک‌ردنه‌وه‌یه‌کی میکانیکی و جو‌ره‌ عیش‌ق‌بازی‌یه‌ک بوون به‌ پ‌ۆ‌ح‌یکی مر‌دوو، به‌لام له‌گه‌ل

ژنی خائینی خاوەن ئوتیلە کە دا ئەوسەری خەیاڵم بینی، چۆمە جیگایەک
هیچ ئادەمیزادێک نەییینیویو. ئاە ئەی دڵ بێدەنگ بە... ئەی زار سەرەوتی
خۆت مەدۆرپێتە و ئارام بە.

کە تەواویووم تەزووە سێحراویەکانی لەشی ئەو ژنە ماوەیەکی درێژ لە
لەشەدا بوو. دواى تەواویوون بڕیسکەى سەیری ئەو تەگە عارەقانەى سەر
جەستەى وەک یاقووت سەر تاپای لەشی پوناککردبوو، هەموو شتیکی
برۆنزی دەینواند. بە هێمنی وەک کە رویشکیکی ماندوو لە تەنیشتمەو
خەوت، لە مەخلوقێک دەچوو دواى جەنگیکی موبارەک خەوتبێت، وەک
بێهۆشێک لە ناو گژو گیای باغچە یەکی تاریکدا کەوتبێت، بە نەرمی
دەستی خستبوو سەر دڵی خۆی. دەترسام پۆژ هەلیت و مێردەکەى
بەمجۆرە لە پێخەفی مندا بیدۆزیتەو، بەلام دلم نەهات خەبەر بیکەمەو...
ئامادەبووم بمرم و خەبەرى نەکەمەو. بێئیرادەى خۆم هەندیک لە دلوپە
ناسکەکانی عارەقم لە دەوری ناوکی بە لێو سڤی، دەمویست عارەقەى
جەستەى تامبکەم، پەنجی ئارەزووکانی تامبکەم، چێژ لە ماندوویوونە
پاکەکەى ببینم. تا دنیا پوناکبوو، تەنیا تەماشای جەستەیم دەکرد،
لەسەر پێخەفەکەم دادەنیشتم و لە لەشیم دەپوانی، سانتیم سانتیم لەو
سێحەر و درەوشانەو قوولەى جوانی ئەو وردەبوومەو. تا ئەوکات چەند
جەستەى پووتم بینی بوو، هێچیان لە پێکی و هارمۆنییەتى و گونجاندا
نەدەگەشتنە ئەم لەشە چکۆلانە و لاواز و پەر ئارەزووێ ئەفسانە.
دەمویست تادەمرم هیچ نەکەم و تەنیا سەیری ئەو پووتییە سێحراویەى
ئەو بکەم، ئەو هەستەى من لە ناو جەستەیدا بووم، لە ناو قوولایی
ژنیتى و شەرمیدا بووم، لە ناو تەپیتی وجود و شیلەى ژیا نیدا بووم
جۆرێک لە شانازی تیا دروستەکردم. کە دەستیکی ناسک بەسەر
کەمەریدا دەهینا، کە بە سەرى پەنجە بە هێمنی پانە چکۆلەکانیم
دەلاواند، کە بە دەستیکی گەورە ئەژنۆکانیم دەکردەو، حەزمەکرد

پۆڭيىك بېت بىتوانم ئەو شەو سەرتاپاي بنوسمەو، بىتوانم حىكايەتى ئەو شەو لەگەڵ ژنى خائىنى خاوەن ئوتىلەكەدا بۆ ھەموو دونيا بگىرپمەو. بەلام دەمزانى ئەستەمە مەزۇف بگاتە ئاستىكى ئەوتۆ لە زمان و خۆشەرحکردندا، ئەو ساتە بە ھەموو تەزوو ھەلچوون و فرىنەكانىيەو بنوسىتەو، ھىچ پەرەيەكى دونيا نىيە بىتوانىت بەرگەى وەسفىكى وەھا بگريت و نەسووتىت.

دواى سەعاتىك خەو، لە ناكاو خەبەرى بوو ھەو. بىتەو ھىچ بلىت، بىتەو ھىچ ھەست بە پەشۆكان و ترس بكات، زۆر لەسەرەخۆ خۆى گۆپى، بە ئارامىيەو جەلەكانى ژىرەو ھىچ بەرکرد، دەرپى و ستىيانىكى پەمەيى شىو ھەريرى لە بەردابوو. زولفى بە جۆريىكى سەير پەشۆكاوو، نىو پووت لە بەردەمدا وەستا، وەك ئەفسونى خۆى لە چاومدا بخويىتەو، بە ئەسپايى ماچىكردم و بەو دەنگە نوساوەى گووتى « دەبووايە وابووايە ». تىنەگەيشتم مەبەستى چىيە، ھىچى دىكەشى نەگووت، تەواو خۆى گۆپى، چەند جاريىك دەستى بە قزىدا ھىنا و بە ئەسپايى دەرگای ژوورەكەى كەردەو و چوو دەرى. مەن وەك بىھۆشەكان، وەك ئەوانەى دەبورىنەو خەوتم، كە بە ئاگا ھاتەو خۆرئاوا بوو بوو. پۆڭيىك بەسەر مەن و ئەفسانەدا تىدەپەپى كەچى لەشم ھىشتا گەرمى لەشى ئەوى تىابوو. خۆم شت و چوومە سالىۆنەكە، لەوتىوو، دەستىك جلى نوپى ئىجگار قەشەنگ و گرانى لە بەردابوو، قزى وەك تاجىكى گەورە بەزكرد بوو ھەو، وەك ھەمىشە بىننىنى مەستىكردمەو، يەكەمجارم بوو ھەستبەم لە شىتەيەو نەزىكم، زۆر زۆر لە شىتەيەو نەزىكم، زۆر.

تريفە يابەحرى و غەزەلنوس
سالانى ۱۹۹۵ و ۱۹۹۶

پۆژیک لە پۆژان تریفە یابەحری و غەزەلنوس لە بیمارستانی شاردای
 پێکەوتی یەکیان کرد. ئەو یەکدی بینینە سەرەتای نزیکبوونەوهی
 راستەقینە تریفە یابەحری و غەزەلنوس بوو. تریفە تا ئەوکات هیچ
 شتیکی لەسەر چارەنوسی مەهناز مارۆ نەبیبستبوو، هەوایی مردنی ئەو
 کچە بەستەزمانە، لە دڵەوه غەمگینیکرد. غەزەلنوس بە دەنگێکی ماندوو،
 وەک یەکیک ئازاریکی نەیتی لە ناوێوه بیخوات، یەکەیهکە دەردەکانی
 خۆی بۆ تریفە گێڕایەوه، باسی ئەو دوکەڵ و بۆکپۆزە سەیرانەیی بۆ کرد
 کە ژانی بەر نادەن، باسی گەشتی هەفتانەیی خۆی بە بیمارستاندا و ئەو
 ژنە سووتاووانەیی سەریان لێدەدات. بە کەساسییەکەوه کە ئیجگار جوانتر
 و ناسکتەری دەکردهوه گووتی « لەم مەملەکەتەدا سیاسەت، عەشق،
 بیرکردنەوه، ئومێد، شەرف، هەموو پێکرا لە بیمارستاندا تەواودەبن...
 دوا وێستگەیی گەشتی مەرۆف ناو پێخەفەکانی ئەم بیمارستانەیه ». تریفە
 یابەحری کە ئەو پۆژە سەردانی کێژێکی مافوورچنی نەخۆشی دەکرد،
 بە بینین و دەنگ و قسەیی ئەم کوپە وەها مەستبوو، وەک نەشتەرێکی
 پڕمەیی بریندارییەکات وەها بوو. کەس نازانیت چۆن گەیشتنە ئەوهی
 پێکەوه سەردانی ژنانی سووتاو و خەڵکانی بیمار بکەن. تا ئەو کاتە
 تریفە یابەحری زۆرجار ئەو هیژە سەیرەیی لە خۆیدا بینیبوو ئارامی
 و هیووری بێخەشیتە ئازارە کوشندە و قوولەکان، بۆ ناکرێت ئێستا
 کەمێک ئاسوودەیی بدات بەم هەموو دەردەدارانە. خواستی ئەوهی لەم
 کوپەش نزیکبێتەوه لە ناوێوه پایدەکیشا، بێتەوهی شەرم ئیفلجیبکات
 غەزەلنوسی بۆ سەیرکردنی مافوورە خەیاڵییەکانی خۆی داوەتکرد و
 گووتی بەختەوەر دەبێت گەر بێت و هونەرەکانی خەیاڵی ئەو ببینیت.
 کاتێک غەزەلنوس یەکەمجار چوو بۆ کارخانەیی نیا، بینینی ئەو وێنە و
 نەخشە سێحراوییانەیی تریفە سەرسامیانکرد، وای هەستکرد لە زۆر شوێن
 و لە زۆر فەرش و لە زۆر جینگادا یابەحری هەمان ئەو نیگار و مەخلوقات

و شوینانه‌ی ره‌سمکردۆته‌وه که ئه‌و به‌ خه‌یال بینه‌ونی و به‌ ناویاندا تیپه‌پیه‌وه، به‌لایه‌وه ئاسایی بوو که زانی فه‌رشه‌کانی یابه‌حری گرانبه‌هاترین فه‌رشه‌ی شارن، هه‌تا له‌و فه‌رشه‌ فارسییه‌ په‌سه‌نانه‌ی کاشانی‌ش گرانترن که باشت‌ترین وه‌ستا‌کانی دنیا به‌ ئاوریشم ده‌یچن. بینه‌ینی ئه‌و فه‌رشانه‌ هۆیه‌کی گه‌وره‌بوو غه‌زه‌لنوس هه‌ولبدات زیاتر له‌ نه‌ینی ئه‌و کچه‌ تیپگات. چه‌ند سه‌فه‌ریکردبوو، چه‌ند به‌ دنیا‌دا گه‌رابوو، پۆژیک له‌ پۆزان له‌ هیچ شوینیک پیکه‌وتی قالی و مافووری وه‌های نه‌کردبوو. که پیکه‌وه دانیشتن تیگه‌یشت مافووره‌کانی خانمی یابه‌حری خه‌لکانیک ده‌یکه‌ن پاره‌داری گه‌وره‌ و به‌رپرسی سیاسین. حه‌یفی له‌وه‌هات که مافووره‌ خه‌یالییه‌کانی تریفه‌ وه‌ها خه‌لک‌یک له‌سه‌ری داده‌نیشن بیخه‌یال‌ترین بوونه‌وه‌ری دونیان. تریفه‌ تا ئه‌و کات هیچی له‌ دنیا‌ی پۆخ‌له‌به‌ره‌ خه‌یالییه‌کان نه‌ده‌زانی، نه‌یده‌زانی غه‌زه‌لنوس هاو‌پیی ئه‌و مۆقه‌ دوو که‌رتانه‌یه‌ که نیوه‌یان له‌ حه‌قیقه‌ت‌دایه‌ و نیوه‌یان له‌ خه‌یال‌دایه‌. کاتیک به‌ هیمنی باسی دروست‌کردنی مافووره‌کانی بۆ غه‌زه‌لنوس کرد، باسی ئه‌و سروت و فه‌زایه‌ی کرد تییدا فه‌رشه‌کان دروست‌ده‌بن، غه‌زه‌لنوس به‌سه‌رسامی سه‌یری‌کرد و گووتی «خانم تۆ له‌ کارخانه‌یه‌کی خه‌یالی‌دا ئیشه‌ده‌یت». ئه‌و پسته‌یه‌ بۆ یابه‌حری وه‌کو پاچه‌نینیکی ترسناک وابوو، تا ئه‌و کات کارخانه‌که‌ی وه‌ک شوینیکی ئاسایی و به‌ش‌یک له‌ دنیا‌ بینه‌ی بوو، به‌لام وه‌ک ئه‌وه‌ی له‌ نا‌کاو چاوی له‌سه‌ر راستیه‌کی ترسناک بکرتیه‌وه‌ شیوه‌ی شته‌کان له‌ پیش‌چاوی گۆران، له‌ وینه‌ی سمۆئا‌غای پاسه‌وانه‌وه‌ که هیچ نه‌بوو جگه‌ له‌ ئا‌غایه‌کی خه‌یالی، تا وینه‌ی ئیشه‌که‌ره‌ غه‌مگینه‌کان که به‌رده‌وام نو‌قمی خه‌یالی بی‌ه‌وده‌ و نا‌کام بوون، وه‌ک کۆمه‌ل‌یک که‌سی خه‌یالی هاتنه‌ پیش‌چاوی. تریفه‌ یابه‌حری سه‌یری چاوه‌ غه‌مگینه‌کانی غه‌زه‌لنوسی کرد، سه‌یری ئه‌و قژه‌ ده‌رویشناسایه‌ی کرد، سه‌یری ئه‌و پیشه‌ په‌شه‌ی کرد. دوا‌جار وه‌ک کچیک بۆیه‌که‌مجار هه‌ست به‌ تروسکه‌ی عه‌شق بکات

گوئی « غزلنوس، تو چیده‌کیت؟ ... حقیقه‌تم بیرده‌بیت‌ه؟ »
 نه و پسته‌یه پردی راسته‌قینه‌ی تیکه‌لاوبوونی نه و دوو مرؤفه بوو. که
 له و ساته‌وه تامردن ده‌که‌ونه سهر خولیای خه‌ونیک‌ی نه‌کرده و نه‌ستم،
 خه‌ونیک ده‌شیت یه‌کیک بیت له سه‌ختترین خه‌ونه‌کافی مرؤف له میژووی
 دوور و نزیک‌ی خویدا، خه‌ونی هه‌موو ژن و پیاوه‌گه‌وره‌کافی دونیا، خه‌ونی
 هه‌موو شاعیر و پیغه‌مبه‌ره‌کان، خه‌ونی نه‌وه‌ی بوونه‌وه‌ریکی خه‌یالی بیت
 و حقیقه‌تیشیت بیرنه‌چیت‌ه.

له و پۆزه به‌دواوه ههر یه‌ک له تریفه یا به‌حری و غزلنوس چه‌ندین
 جار یه‌کدیان بینیه‌وه، غزلنوس هه‌ندیجاری دیکه سهردانی کارخانه‌ک‌ی
 کرد. پیکه‌وه سهردانی سه‌دان ژن و کچی ده‌رده‌داریان کرد، سهردانی ده‌یان
 خه‌لکی بیمار و بیچاره که له چاوه‌پوانی مردندا له‌سهر قه‌ره‌ویله‌کافیان
 ده‌تلانه‌وه، تریفه ده‌ست و په‌نجه‌یه‌کی هیند سحرای هه‌بوو، کاتیک
 ده‌ستی له ده‌ستی نه‌خۆشه‌کان ده‌دا، بۆ ماوه‌یه‌کیش بایه‌ نازاره‌کافیان
 هیورده‌بووه. نه‌وه سهره‌تای نه‌و په‌یوه‌ندییه ئالۆزو ته‌لیسماییه بوو،
 که بناغه‌ی نه‌م چیرۆکه‌ی داپشت که ئیمه له سهره‌تاوه باسیده‌ک‌ین...
 هه‌سته‌که‌م له و پۆزانه‌وه غزلنوس عاشقی خانمی یا به‌حری بوو، له و
 کاته‌وه که سه‌یری نه‌و میهر و سۆزه‌ی له چاویدا کردوه، که سهره‌نجی
 نه‌و ئارامی و ئاسووده‌گییه‌ی داوه، که بیماران به‌ده‌ست و په‌نجه‌ی نه‌و
 هه‌ستی پیده‌ک‌ن. چاری نه‌بووه، هیچ چاریکی نه‌بووه، جگه له‌وه‌ی
 خۆشیبویت.

به‌لام چون چیرۆکه‌که‌مان گه‌یشه نه‌وه‌ی تریفه یا به‌حری و غزلنوس
 ماوه‌یه‌کی درێژ پیکه‌وه له ژیر سه‌قفیکدا بژین، نه‌وه‌تان به‌مجۆره‌ی
 خواره‌وه بۆده‌گێرمه‌وه.

له سالی حه‌وته‌دا جه‌وه‌ر یابه‌حری شوین و حه‌شارگای تریفه‌ی دۆزییه‌وه. له‌و حه‌وت ساله‌دا دونیا زۆر گۆرپابوو، فه‌وزیه یاسه‌می سالانه جارێک یان دووان سه‌ردانی تریفه‌ی کردبوو، نه‌وانه خوشتین ساته‌کانی نه‌و ده‌مه‌ی تریفه‌بوون که جارێکی دی له‌ باوه‌شی پڕ میهری فه‌وزیه یاسه‌مییدا مندالی خۆی وه‌ک به‌هه‌شتیکی ون ده‌دۆزییه‌وه. له‌و حه‌وت ساله‌دا جه‌وه‌ر یابه‌حریش بووبوو به‌ که‌سیکی تر، چیتر نه‌و شیته زنجیرپسینه‌ی جاران نه‌بوو که به‌وینه‌ی گایه‌کی هار په‌لامارب‌دات، تیکه‌لایوونی به‌ کاسبه‌ تازه‌کان و خاوه‌ن قازانجه‌ نوێکان، حه‌زی گه‌وره‌ی بۆ سه‌رکه‌وتن و به‌رزبوونه‌وه، جوړیک له‌ ئارامی و هیمنیان به‌سه‌ردا سه‌پاندبوو. ده‌یزانی و یقار و سه‌بر و زمان لوسی به‌ره‌میان له‌ توپه‌یی و هیرش و شه‌پانگیزی زیاتره. پوژیک که‌ هات بۆ کارخانه‌که، مه‌به‌ستی نه‌بوو شتیکی خراپ بکات، چیتر نه‌و کوپه‌ نه‌بوو له‌ ناوه‌پاستی بازاردا چه‌قۆ له‌ خوشکه‌که‌ی هه‌لکیشیت، به‌لکو پۆیییه‌کی سووریوو که‌ باری ئالۆزتر و بازرگانی گه‌وره‌تری ده‌کرد. کاتیکی له‌ پێگای هاوڕێکانیییه‌وه چیڕۆکی فه‌رشه‌کانی تریفه‌ی بیست، حه‌زیده‌کرد خۆی نیشانبدات و ترس و سامی خۆی تاقیبکاته‌وه. له‌و ساله‌وه‌ی له‌گه‌ڵ سیاسه‌تمه‌داره‌کاندا تیکه‌لایوویو به‌که‌مین وانه‌یه‌ک فیژیانکرد نه‌وه‌بوو ترساندن له‌ کوشتن باشته‌ره، سام دروستکردن له‌ خوین‌پشتن خیراتر به‌رده‌گریت. جه‌وه‌ر له‌و شه‌ش ساله‌دا سامانیکی گه‌وره‌ی دروستکردبوو، به‌لام له‌گه‌ڵ نه‌وه‌شدا هه‌میشه‌ چاوی له‌سه‌ر نه‌و چهند دۆنمه‌ زه‌وییه‌ بوو که‌ باوکی بۆ تریفه‌ی جیه‌یشتبوو. نه‌و به‌شیکی بوو له‌ توپێکی گه‌وره‌ که‌ چه‌ک و تفاق و که‌ره‌سته‌ی سه‌ربازیان به‌ نه‌یتی له‌ باشووری عێراقه‌وه به‌ره‌و ئێران ده‌رده‌کرد، له‌ ئێرانه‌وه‌ باری گه‌وره‌ گه‌وره‌ی هه‌مه‌په‌نگیان به‌ره‌و باشوور ده‌گوازته‌وه، که‌سانی گه‌وره‌یان له‌ پشت بوو، به‌ ماشینی زۆر

نوئ هاتوچوانده کرد. ئه و ئتواريه که له کارخانه که دا ده رکه وت، نيازی نه بوو هيچي ده سته که ویت، ته نيا قولاييکی هه لده دا. هه لسه که وتی زۆری له که ل سياسي هکاندا فيری قولاپ هه لدانی کردبوو. تريفه سه ره تا که جه وه ری بينی خوربه يه کی کوشنده ی تيه گه را و ويستی هه لبيت، به لام دهنگيک له دهروني دا پتيگوت تريفه يابه حری له چی ده ترسیت، چیت هه يه بيدو پتيگوت؟. ئه و ساله دوو رو دريژانه ی خيال له ناوه وه دلتيکی تريان بو دروست کردبوو. دوايه وه له و کارخانه يه زياتر ده يتوانی به ره و کوئ هه لبيت؟ هيچ جيگايه کی نه بوو.

هه موو ده يانزانی تريفه يابه حری مولکيکی زۆری هه يه، به لام شويني خراپی زه وييه کان و دوخی خراپی خوئی ده رفه تيکی پينه ده به خشی سوود له و مولکانه بينيت، ئيستا هينده ی نيگاری ناو مافوره کان مال و مولکی راسته قينه ی ئه ويوون، هيچ پارچه زه وييه کی دنيا مولکی ئه و نه بوو. تريفه له و پوخله به ره که م و ده گه نانه بوو که هيچ سامان و ته لايه ک، به نه ندازه ی چيني مافووريک ده رفه تی ئازادبوون و فريش و مه ستبوونی پيشکه ش نه ده کرد. لای ئه و هه موو سامانه گه وه هکانی دنيا کليلی خه زنه يه کی خه ياليان نه ده هينا که چاوی مروف به سه ر زه وی و زه مانتيکی تر دا ده کاته وه. ئه و پوژه که تريفه يابه حری جه وه ری بينيه وه هه ستي به هيزيکی گه وه کرد له خویدا، هه موو کات ئه و کچيکی به هيزبووه، به لام هه ميشه ش ترسيکی ناديارى له مردن، له درنده یی، له خه نه ری ناكاوی نيو تاريکی هه بوو. ئه و شه وه له به رده م ده ستشۆری کارخانه که دا سه يری ده موچاوی خوئی کرد، کچيکی ماندووبوو، به لام چيتر ئه و مروفه نه بوو که په ژاره و په شوکانی له ناكاو ئيفليجيانده کرد. ئه و خانمه په شه واه و فيگرتووه ی جاران نه بوو، که سه ريئشه ی کوشنده ده يگرت و نه يده زانی له م دنيا يه دا ده بيت چی بکات. کاره ساتی گه وه ی مروف ئه وه يه که نه زانیت چی بکات، هه ميشه چاوه پوانی ئه وه بيت

ژیان شتیکی پیشکه‌شبکات و ئەم به دواى هیله‌کان و داوه‌کان و شوین پێکانیدا پابکات. ئیدی ده‌یزانی بۆچی ده‌ژى، ئەوه له هەر شتیکی تر گرنگتر بوو، ئەو بۆ ئەم کچه به‌ده‌ختانه‌ی کارخانه‌که ده‌ژیا، بۆ ئەم کریکاره ئافره‌ته به‌ده‌ختانه ده‌ژیا، که دالده و په‌نایه‌کیان له‌سه‌ر ئەم ئەستیره‌یه نه‌بوو، بۆ ئەو خه‌یاله‌ سیحراویانه‌ی خۆی ده‌ژیا که ده‌یتوانی به‌خته‌وه‌رییه‌کی قوول و هه‌میشه‌یی له ناخی ئەم ژنه به‌سته‌زمان و غه‌مگینه‌دا بپوینیت. گەر چه‌وه‌ر یا به‌حری زه‌وییه‌کانی ده‌وێت ده‌توانیت هه‌موویان به‌ریت، هه‌ر هه‌موویان و ته‌نیا پاره‌ی مالیکی بۆ به‌جێبه‌یلت، یه‌ک خانوو و هیچی تر.

بۆ جاری دووهم که چه‌وه‌ر یا به‌حری به‌ ناوی کرپنی فهرشه‌وه که‌پایه‌وه بۆ کارخانه‌که، بێنه‌وه‌ی سلێ لێبکاته‌وه یان بترسیت، مۆله‌تی لێخواست و له ژووره چکۆله‌که‌ی خانمی نیادا دوو به دوو دانیشتن. شه‌ش ساڵ زیاتریو پوو به پوو سه‌یری چاوی یه‌کتریان نه‌کردبوو، هه‌ردووکیان دوو دوژمنی که‌وره‌ی یه‌ک بوون، دوو چه‌مه‌ری جیاواز که هێژیک له‌م سه‌ر ئەستیره‌یه نه‌بوو بپوینیت کۆیان بکاته‌وه، وه‌ک دوو دوژمن که دواى جه‌نگی درێژ له‌سه‌ر مێژیک دوا هه‌ق و حیسابی جه‌نگ ده‌پێننه‌وه، به‌رامبه‌ر یه‌کتری دانیشتن و دوا حیسابی خۆیان کرد. هه‌موو شتیکی خێرا و ئاسان پویشتن، تریفه یا به‌حری به‌رابه‌ر نرخى خانوویه‌کی که‌وره ده‌سته‌رداری هه‌موو مۆلکه که‌وره‌کانی خۆی بوو، که له پاستیدا گەر ده‌ست کراوه‌بایه ده‌یتوانی به قازانجی زۆر که‌وره‌تر بیانفرۆشیت. به‌لام له‌و ساته‌دا پتووستی به‌ بره‌ پاره‌یه‌کی که‌وره بوو، پاره‌یه‌کی زۆر به‌ یه‌کجار بێته‌ده‌ستی.

هه‌لبه‌ت ده‌سته‌رداریوونێکی ئاسان نه‌بوو، وه‌ک ئەوه‌بوو تریفه خیانه‌ت له‌و خه‌ونه‌ دێرینه‌ی سه‌میره یا به‌حری دایکی بکات که بۆ پاراستنی به‌شه

مافی میکانی عه‌شره‌تی یابه‌حری تریفه‌ی هینابووه دونیاوه، وهک نه‌وه
 بوو شکستی ژنان له‌و تایه‌فه مه‌لونه‌دا رابگه‌پنیت، به‌لام نا... له‌گه‌ل
 هه‌موو ترسی ژۆر و سامی که‌له‌که‌بووی ناو ده‌مار و دل‌دا، دل‌نیا‌بوو نه‌و
 به‌شیوه‌یه‌کی دی ده‌توانیت هیزی له‌ بن نه‌هاتووی ژنانی یابه‌حری و ژنانی
 نه‌م شاره‌ بسه‌لمینیت‌وه، دل‌نیا‌بوو. نه‌و پۆژه جه‌وه‌ر زاهیر مه‌ست به
 سه‌رکه‌وتنیک‌ی گه‌وره له‌ کارخانه‌که‌ چووه‌ده‌رئ و ده‌ستی له‌ ژنانی تریفه
 کیشایه‌وه. ئیدی له‌و پۆژه‌وه یه‌ک‌دی‌ان نه‌بینیه‌وه، هه‌تا له‌ پرسه‌ی خانمی
 فه‌وزیه یاسه‌می دایکیشدا له‌ پایته‌خت که‌س نه‌یتوانی ناشتیانبکاته‌وه
 و پیکه‌وه بیانخاته‌وه سه‌ر یه‌ک سفره. به‌لام ونبوونی سیبهری جه‌وه‌ر
 نا‌غای یابه‌حری له‌ ژنانی کچه‌ چکۆله و ناسک و نه‌سه‌ره‌که‌ی ناو
 چیرۆکه‌که‌ماندا، مانای نه‌وه نییه که‌ پیاوانی هاوشیوه‌ی نه‌و، نه‌وانه‌ی
 ده‌یانه‌ویت سه‌راپای دنیا مولکی نه‌وان بیت، واز له‌ خانه‌که‌مان ده‌هینن
 و ده‌ست له‌ پاوکردنی به‌رده‌دن. سالانیک دواتر که‌ تریفه یابه‌حری و
 کیژانی هاو‌پیتی له‌ به‌رده‌م شه‌هره‌یاری شوشه‌دا و چه‌ک‌داره‌کانی و سوو
 نا‌غادا وه‌ستان، تریفه پوونتر تیگه‌یشت، زه‌وی پره‌ له‌و جۆره‌ پیاوانه‌ی
 سیبهری یه‌کن و پیکرا ته‌واوکه‌ری نه‌و سه‌فه‌ری پاوان و پاوکردنه‌ن که
 جه‌وه‌ری برای له‌ مندالییه‌وه له‌گه‌لیدا ده‌ستی پیکردبوو.

په‌نگه ئیستا هه‌مووان بپرسن چی وای له‌ تریفه یابه‌حری کرد
 ته‌واوی مال و سامانی خۆی وه‌ها ئاسان به‌هه‌ده‌ربادات؟ بۆ ویستی ژنانی
 خۆی به‌رابه‌ر شتیک‌ی وه‌ها که‌م له‌ چنگ سیبهری ترسناکی جه‌وه‌ر
 ده‌ربپنیت؟ تریفه نه‌و چه‌ند ساله‌ی له‌ کارخانه‌که‌دا ئیشیده‌کرد،
 جگه له‌ ئازاری ژنان و بیکه‌سی و بی‌شوینیان چیرۆکی تری نه‌ده‌بیست،
 گه‌وره‌ترین هیزی پیاو نه‌وه‌بوو که‌ هه‌موو شوینه‌کانی نه‌م شاره‌یان
 داگیرکردبوو، کوچه‌کان و مال‌ه‌کان و شه‌قامه‌کان سه‌رتاپا مولکی نه‌وان
 بوون. له‌و کاته‌وه ده‌یویست مالتیک دروستبکات و بیخاته‌ بنده‌ستی

ئەو ژنانەوہ کہ شویتیا نایە، کہ بیچارە و بیثومیدن. هیئەدی هەقی خۆی لە جەوہەر یابەحەری وەرگرت، بە کۆمەکی سەید قادری نیا خانووێکی گەورە کۆی. تریفە ئیشیکێ ژۆری لەو خانووہدا کرد، بۆ ئەوہی ببیتە پەناگای ئەو کچە بیکەسانە جیگیان نایە خۆیانێ تیا بشارنەوہ. لە پێگای خانمی نیاوہ پەییوەندی بە پێکخراوہ کاراکانی ژنان کرد و مائە تاییەتیەکی خۆی خستە خەزەت ئەو لیقە و ماوانەوہ کہ لە مێرد و کەسوکار هەڵدین. ئەزموونی دوورودریژی لەگەڵ ئازاری کچانی مافوورچندا هیئەبوویانە سەر ئەو برۆا قوولە دییت ژیانی خۆی بۆ جۆرە کاریکی وەها تەرخانبات.

ناییت ئەوہ شەمان بیریچیت کہ مافوورەکانی تریفە ناویانگیان وەها بە دنیادا پۆیشت، کاری کارخانە نیا بە هۆی خەیاڵی زۆرینی ئەوہوہ لەگەڵ تیکچوونی زەمان و ناخۆشی دەوران و هەژاری خەلکیشدا هەر لە برەودا بوو، خەیاڵەکانی تریفە یابەحەری بە قاچاخ دەگەشتە دیوہەخانی سولتان و سەرۆک و ئەمیرەکان. هەر ئەو ناویانگەش دواجار بووہ مایە نەهامەتی و خۆکاولی تەواوی کارخانەکە. ئەو فرۆشە ژۆری مافوورەکان بە دەستیانہینا و ئەو سامانە گەورەیی لە دواي سالانی ئەوہ دودووہوہ پەیدا کرد، لەبری ئەوہی ببیتە مایە خۆشەختی، بەدەختییەکی گەورە لەگەڵ خۆیدا هینا. لە یەکیک لە پۆزانی بەهاری ئەوہوہوہ شەشدا، ئێوارەییکی درەنگوہخت، سەید قادری نیا لە پەنجەرەیی بیرو تازەکەیی خۆیەوہ لە کارخانەکە تەماشای دەرەوہی دەکرد، سێ پیاوی پارەدار و بەرپرس و دەست پۆیشتووی ئەو شارەیی بینی لە ماشینیکی تازە دابەزین و بەرەو پووی کارخانەکە هاتن. لەو ساتەدا کہ لە پەنجەرەکەوہ سەیری ئەو سێ پیاوہی دەکرد، کہ لە ژێر نەرمە بارانیکی بەهارەدا بەرەو لای ئەو هەنگاویانەدا، بیری کردوہ کہ نەدەبایە

ئەم چەند سالە پێگا بە تریفە یا بەحرى بدات هێند خەیاڵی ئەفسوناوی
 بهێنیتە ئەم کارخانە چکۆلە و ناچیزەوه، بەلام چیتەر کار لە کار ترازابوو.
 بە هەنگاوی ئەو پیاوانەدا، بە نەرمە پەوتیاندا، بەو وێقارە دەستکردەى
 لە هەنگاوهکانیاندا بوو تیگەیششت بۆچی هاتوون. سێ پیاوی گەورەبوون
 هاتبوون ئیشیکى گەورە جیبەجیبکەن، کاتیگ هاتنە ژوورێ فرمانیاندا
 کەس نەیتە ژوورێ و دەرگاگان بۆ کارێکی نەینى دابخرێن. وەک سێ
 کەس کە مەشقیکی زۆریان لەسەر حورمەت و پێزنواندن وەرگرتووه
 پەفتاریانکرد، شتیگ لە ئاکاری جەنتلمانى نوێ و لە هەوای ئاغا
 کۆنەکان لە دانیشتن و وشەکاریاندا بوو. سێ سمێلی قەترانیان هەبوو،
 پیشى سەریان کەمێک پووتابوووه، زەرەدەخەنە و جۆلەى دەست و
 شێوێ سەیرکردنیان زۆر لە یەکتەری دەچوو، گەر شێوێ لووت و درێژی
 چەناگەیان نەبایە، مەوۆف دەگوتت هەرسێکیان بەیەک سەک بوون یان
 دەستوخەتی نیگارکێشیکی نەشارەزا لەسەر یەک وێنە کۆپیکردونەتەوه.
 بەپێزیکی زۆرەوه قەسەیان لەگەڵ سەید قادری نیادا کرد، بە یەک شێو
 زمان، وەک ئەوێ پێکرا یەک جۆر کاسیتیان قووتدایەت سەید قادریان
 وەک پیاویکی نیشتیمانپەرەوهر ستایشکرد. قادری نیا دەیزانی مردن
 لەم ولاتەدا بەمجۆرە ئاوازانە دەست پێدەکات. ئەو شارەزاییەکی زۆری
 لە بازاردا هەبوو، زۆرەى کاسبە خۆکردهکانى شار دۆستیپوون. لە
 مێژوو دەیزانی هەموو قولاپێکی ئەم پیاوانە پارچەیک شیرینی پێوێه،
 سەرەتا شیرینییهکە دەرەدەهێنن و دواتر قولاپەکە ئاشکرادەبێت. بە
 ترس و غەمێکی زۆرەوه گوێی لیگرتن، لە پیش راپەریندا لەوه دەترسا
 پیاوانی ئاسایشی بەعس تۆمەتیکی درۆی بۆ دروستبکەن و تیاچیت،
 بەلام لە دواى راپەرین و هەلبژاردنەکانەوه بەردەوام بیرى لەم ئیوارەیه
 کردبووهوه. دەیزانی درەنگ یان زوو پۆژیک لە ئوتومبیلەکانیان دادەبەزن
 و بەو هەنگاوه سەیر و نەگزانەوه، بەو سەر و سمێلە بەوێقارەوه دینە

ژووری و پئیده‌لین ده‌رگاو په‌نجه‌ره‌کان داخات و گوئیگریت. له به‌هاری سالی نه‌وه‌دودوه‌وه به‌رده‌وام ئه‌و خه‌وه‌ی ده‌بینی، به‌لام هیچ جاریک ترسه‌کانی خو‌ی لای گه‌لاویریش ئاشکرانه‌کردبوو. ئیستا خو‌ی به‌رابه‌ر ئه‌و پیاوانه‌ ده‌بینیه‌وه، که پیشتر چه‌ندین جار هاتبوونه‌ خه‌ونی. به‌ زمانیکی پر مانا و پیچ و په‌نا تئیانگه‌یانده‌ که حیزب ئاگاداری هه‌موو شتیکی ناو کارخانه‌که‌یه، به‌لام کارخانه‌که‌ شتیکی تیدا نه‌بوو سید لیی بترسیت. دلنیا‌بوو یاریده‌که‌ن، ئه‌و جو‌ره یاریکردنه‌ هونه‌ریکی سه‌خته که ماوه‌یه‌کی دریزی ده‌ویت تا مروف فی‌ری ده‌بیت، له‌ولاتانی دی خه‌لکانیک وه‌ک زانست ده‌یخوینن، به‌لام لی‌ره‌ خو‌یان به‌ هو‌ی ئه‌زمونی دو‌رودریژه‌وه‌ فی‌ری ده‌بن. یه‌کیک له‌ سئ پیاوه‌که‌ گوتی «حیزب به‌ هه‌موو شتیک ده‌زانیت، له‌ چو‌نیتی کرپنی خوری و به‌ن و په‌نگه‌وه تا شیوه‌ی دروستکردنی مافو‌وره‌کان، تا یه‌که‌یه‌که‌ کریکاره‌کان، تا ده‌گاته‌ چو‌نیتی به‌کاره‌ینانی ئیوه‌ بو‌ بازار و ئه‌و ریگایانه‌ی مافو‌وری پیاده‌ن‌ترین بو‌ ده‌ره‌وه، هه‌موو شتی‌کمان له‌ ئاستی ژور به‌رزا خستوته‌ به‌ر باس و لیک‌و‌لینه‌وه‌وه». سید قادری نیا ده‌یزانی قسه‌کردن و نه‌کردن وه‌ک یه‌که، ئیدی به‌رامبه‌ریان دانیش و چاوه‌پوانی دوا‌هه‌مین پسته‌ی ئه‌وانی کرد. پاش چه‌نده‌ها چیرۆک و هینان و بردنی سه‌یر، دوا‌ی تیکه‌لاو‌کردنی چه‌ندان قسه‌ی خو‌ش و هه‌ره‌شه‌ی ژیره‌وانک، دوا‌ی باسکردنی هه‌ولی حیزب بو‌ چاککردنی ژیرخانی ئابو‌وری و گه‌وره‌کردنی سنو‌وری پیشه‌سازیه‌ خۆمالیه‌کان، هاتنه‌ سه‌ر ئه‌و داوایه‌ی حیزب ده‌یه‌ویت کارخانه‌که‌ به‌ هه‌موو شته‌کانیه‌وه‌ بکریته‌وه، به‌ کریکار و ماشین و بینا و بیرۆکانیه‌وه. له‌ میژبو‌و هاو‌پیکانی سید قادری نیا ئاگاداریان‌کردبو‌وه‌ که تا زو‌وه کارخانه‌که‌ی به‌ نرخیکی باش به‌ یه‌کیک بفرو‌شیت، چونکه‌ دره‌نگ یان زو‌و به‌ جو‌ریکی قانونی زه‌وتیده‌که‌ن و هه‌یچی‌شی بو‌ ناکریت. به‌لام هه‌رکاتیک بجو‌وبایه‌ته‌ ناو سالۆنی مافو‌وره‌کانه‌وه،

تریفه یابه‌حری له ساتی خه‌یاڵکردندا ببینیایه، ئه‌و کچه غه‌مگین و بیکه‌سانه‌ی ته‌ماشابکردبایه که ژبان و ئاسوده‌بیان گریڤدراوی ئه‌م ئیشه‌بوو، بیروکه‌ی فروشتنی کارخانه‌که‌ی له می‌شکی خۆی ده‌رده‌کرد. بینینی ئه‌و فره‌شه خه‌یاڵکردانه، ئه‌و ده‌ست و په‌نجه مه‌ستانه، ئه‌و کپیاره دلگه‌رمانه‌ی مافوره‌کانی یابه‌حری سه‌ری لیده‌شی‌واندن و نرخ‌ی خه‌یاڵیان ده‌گوت، هه‌موو به‌هانه‌ی گه‌وره‌بوون سه‌ید قادری نیا نه‌چێته ژۆرباری ئه‌و قسانه‌وه، نه‌یده‌زانی دوا‌ی ئه‌و کارخانه‌یه چی بکات و چۆن بژی. به‌ پێژیک‌ی نۆر و حورمه‌تیک‌ی بی‌پۆنه‌وه به‌ سێ می‌وانه‌که‌ی گوت، ئه‌م کارخانه‌یه هه‌موو ژبانی منه، ناتوانم ده‌ستبه‌ردار‌بیم و بی‌فروشم. سێ پیاوه‌که‌ ئه‌زموونیکی زۆریان له کپین و فروشتندا هه‌بوو، ماوه‌یه‌ک بوو بۆیه‌کیک له به‌رپرسه‌ بالاکانی حیزب ئیشی‌انده‌کرد، هه‌رگیز قسه‌یه‌کی ناشیرین و توندیان به‌ کارنه‌هێنابوو، هه‌ره‌شه‌کانیان هه‌میشه له ژۆر تو‌نگ‌لی شیرین و له چێوه‌ی قسه‌ی ناسکدا ده‌پێچایه‌وه، ئیشی ئه‌وان دوورنه‌بوو له پاک‌ی و په‌وشتی به‌رز. که کار ده‌گه‌یشه‌ قسه‌ی توند ئه‌وان ده‌چونه‌ دواوه و خه‌ڵکانیک‌ی تر له‌سه‌ر شاتۆ ده‌رده‌که‌وتن. ئه‌وان پسپۆری قسه‌ی خۆشبوون، نه‌ده‌بایه هه‌رگیز له‌ یقاری خۆیان ده‌رچن، هه‌ولیانده‌دا به‌ به‌رامبه‌ره‌که‌یان بلێن، مه‌سه‌له‌که‌ له‌گه‌ڵ ئێمه‌دا به‌په‌ته‌وه‌ باشته‌، نه‌وه‌ک له‌گه‌ڵ که‌سانیک‌دا که هه‌مان ئاکار و پێزبان نییه. خۆیان وا نیشاندان که قسه‌کانی سه‌ید قادری نیا گه‌له‌ک ئاسایی و سروشتیه‌ و تیگه‌یشتنی ته‌واویان بۆ هه‌موو هه‌ست و نه‌سته ناسکه‌کانی سه‌ید هه‌یه، به‌لام پێیانگوت ده‌بی‌ت وردتر بیربکاته‌وه و له مه‌سه‌له‌که‌ پتر پابه‌مێنیت، چونکه ئه‌وان هه‌چ نین جگه له‌وه‌ی فره‌مانیک له ده‌سه‌لاتیک‌ی به‌هێزتر و گه‌وره‌تره‌وه ده‌گوازنه‌وه که شیوه‌ی دیکه‌ی بۆ پارێزکردن له‌لایه.

که ئه‌وان به‌ هیمنی و پێزه‌وه‌ بیروکه‌یان به‌جێهێشت، سه‌ید قادر دانیابوو، بۆ هه‌تا هه‌تایه کارخانه‌که‌ی له‌ده‌ستچوو، به‌لام نه‌یده‌ویست

هه روا ئاسان و که متەرخەم هه موو شتیک بدات بە دەستەوہ . دواى
 چەندین پۆژ ديسان ئەو پیاوانە گەپانەوہ، بە هەمان زمانى جارى
 پێشوو قسەیانکرد، بە حورمەت و پەر پۆزبون، بەلام کە هەستان
 گووتیان «کاکە سەيى، باش بیری لێکەرەوہ، لە چەند پۆژى داهااتوودا
 شتەکە لە دەست ئێمە دەر دەچیت. دوايى خەلکی خراپتر دەکەوێت
 ئێشەکەوہ و هه موو لایە کمان لکە دار دەبین... ئەمشەو سێ و دووی دلی
 خۆت بکە و بە ئومیدی خودا دەگەیتە بریارىکی راست و دروست، کە
 کەسمان شەرمەزار نەکات». لە گەڵ هه موو ئەو قسانەدا سەید قادری
 نیا سووربوو لە سەر بریارى خۆى. دە شو دواتر هەندیک چەکدارى
 نەناسراو، سەید قادریان لە بەردەم مالى خۆیاندا فراند و لە ناو هەندیک
 دار و درەختى باشوورى شاردای دواى ئەزىيەتدانیکی زۆر نیوہ مردو
 بە جێیانەشت. بەلام سەید قادری بریاریدا بوو تا ئەو جێگایەى دەتوانی
 و هیزی بە سەر گەمەکەدا دەشکێت شەپکات. دەیزانى کەس نییە لەم
 جۆرە شەپەدا سەرکەوتووبێت، بەلام گرنگی شەپ ئەو نییە دەیبەیتەوہ
 یاخود دەیدۆزێت، گرنگ ئەوہ یە بزانیەت گەر نەیکەیت، دۆژمنەکەت
 دواى تۆ تا کوێ دەپوات. جەنگاوەرى راستەقینە بەرگری لە خۆى
 ناکات، بەلکو بەرگری لە دواى خۆیەوہ دەکات. تا ئەوکات شەپەکانى
 سەید قادری لە سنوورى زار و تاوڵە و هاوھاواری مەرز و قاپووت و
 گۆلبەھاردا گیریانکردبوو، ئێستا کاتى ئەوہ هاوھاواری شەپ بۆ شتیکى
 گەورەتر بکات، بۆ ئەم کارخانە چکۆلانەى، بۆ ئەم کێزانە کە دەبێت
 بیانفرۆشێت. بیریکی جەھەنەمى هات بە خەیاڵیدا، بێئەوہى بترسیت،
 دەبايە ئەمجارە بە دەستى خۆى زارەکان هەڵدات. شەویک بە سەر و
 گۆیلاکى بە ستراووہ، لە کاتی کەدا هه موو ئێسکەکانى ژانیان دەکرد، ھاوڕێ
 پیرەکانى خۆى کۆکردەوہ، هه موو ئەو پێش سەپى و پەککەوتانەى لە
 چاکەت و پانتۆلى خوار و کورتدا بەردەوام تاوڵەیان دەکرد و بە دەم چا

خواردنه‌وه‌وه شه‌وانی بیکۆتایی زستان و هاوینیان به یاری ده‌گوزهراند. پتر له بیست پیره‌مێردبوون که هه‌ندیکیان خانه‌نشین و په‌که‌که‌وته‌ی مāl و ئه‌وانی دیکه‌شیان کاسبی پیر، تاوڵه‌چی چاوکز، کۆنه‌هاوپی دیرینی سه‌ید بوون. هه‌موویان له‌وانه‌بوون له‌و چهند ساله‌دا چهند جارێک هاتبوونه‌ ئه‌و شوینه و له‌ سه‌یرانه‌کانی پشت کارخانه و له‌ پیشبهرکێ درێژ و بیکۆتاییه‌کانی تاوڵه‌دا به‌شداریانکردبوو. سه‌ید قادر دَلنیا‌بوو ئه‌م پیره‌مێردانه ناتوانن شتیکی گه‌وره‌بکه‌ن، به‌لام ده‌توانن له‌و شه‌ره‌دا کۆمه‌کیبکه‌ن. ئه‌و شه‌وه‌ پێکرا، بیست پیره‌مێرد به‌ یارمه‌تی یه‌کتر به‌یاننامه‌یه‌کیان نوسی، پۆژی دوا‌یی سه‌دان دانه‌یان کۆپیکرد و به‌ کوچه‌و کۆلانه‌کانی شاردا بلأویانده‌کرده‌وه. به‌یاننامه‌یه‌ک چیرۆکی کارخانه‌ی نیای ده‌گیرایه‌وه، له‌ سه‌ره‌تاوه‌ تا ده‌گاته‌ هه‌ولێ زه‌وتکردنی. پیره‌مێرده‌کان ئیجگار چاپووکانه‌ ئه‌و کاره‌یانکرد، به‌ خۆیان و پشته‌ کۆم و ددانه‌ پزیو و تاقمه‌ شله‌کانیانده‌وه، به‌خیراییه‌کی ئه‌وتۆ که له‌ ته‌مه‌نی ئه‌وان چاوه‌پوان ناکریت، وه‌ک ئه‌وه‌ی با هه‌لیانگریت و تینیکی ئه‌فسانه‌یی چووبیتته‌ قاجیان ده‌یان دانه‌یان له‌و به‌یاننامه‌یه‌ به‌ دیواره‌کاندا هه‌لواسی و خستیان هه‌م‌لانه‌وه. له‌گه‌ڵ به‌یانی پۆژی دواتردا شار له‌سه‌ر چیرۆکی کارخانه‌ی نیا به‌ ئاگاهاته‌وه. سه‌ید قادر دَلنیا‌بوو، که گه‌وره‌ پیاوان لێی نابوون، ئاشکرا‌بوو له‌گه‌ڵ بلأوبوونه‌وه‌ی هه‌واله‌که‌دا ده‌گه‌نه‌سه‌ری، پیشه‌وه‌خت تریفه‌ یابه‌حری بانگکرد و هه‌موو چیرۆکه‌که‌ی بۆ گیرایه‌وه، هه‌تا ناوی هه‌موو پیره‌مێرده‌ سه‌رسپییه‌کانیشی لادرا‌کند و وه‌ک هاوپی گه‌وره‌ و دَلسۆزی پاسته‌قینه‌ وه‌سفیکردن. چهند سه‌عاتیک دواتر هێزکی نه‌ناسراو سه‌ید قادری نیای به‌ره‌و جیگایه‌کی نه‌زانراو برد. له‌ چهند پۆژێکی که‌مدا خانمی گه‌لۆیژی نیا، که هیوا‌ی گه‌وره‌ی به‌وه‌ بوو ده‌ستبه‌رداربوونی ئه‌و له‌ کارخانه‌که‌ مێرده‌که‌ی ئازادبکات، به‌ ناچاری و له‌گه‌ڵ لاقاوی فرمێسکدا عه‌قدی فروشتنی کارخانه‌که‌ی بۆ ئه‌و سی

سمیل پشه مؤرکرد و به پاره‌یه‌کی ناچیز ده‌ستبه‌رداری هه‌موو شتی‌ک بوو، به‌لام قادری نیا نه‌گه‌پایه‌وه .

له‌و نیوه‌نده‌دا تریفه یابه‌حری و کچانی کارخانه‌که هه‌ستیانکرد هیزیکی دیوناسا فراندوونی و به‌ره‌و قوولایی تاریکیه‌کی گه‌وره ده‌پۆن . هه‌ولێ بیوجانی پیره‌مێرده‌کان بو پزگارکردنی سه‌ید قادر بی ئه‌نجام بوو، گروپی پیاوه سه‌رسپیه‌یه‌کان چه‌نده‌ها به‌یاننامه‌ی دیکه‌یان نوی و بلایانکرده‌وه، به‌لام به‌رپرسه‌کان وه‌ک هه‌میشه حاشایان له‌وه کرد ناگیان له‌ مه‌سه‌له‌که بی‌ت . ئه‌و سه‌رده‌مه سه‌ره‌تای دارپشتنی ده‌سه‌لاتیکی نوێ بوو له‌ بازاردا، سه‌ید قادر به‌کی‌ک بوو له‌ قوریانیانی ئه‌و شه‌پۆله‌ گه‌وره‌یه‌ی هه‌موو شتی‌کی له‌پیش خۆیدا راده‌دا . سێ سمیل په‌شه‌که به‌رده‌وام به‌ خانمی نیایان ده‌گه‌ووت «نه‌ده‌بایه‌ هه‌له‌ی وابکات، ئه‌و که‌سانه‌ی ئیمه‌یان نارد چه‌زبان له‌ نیشی وا نییه‌، هاوالاتی باش که‌سی‌کی عاقله‌، عاقلیش واته‌ هاوالاتی باش . حیزبی باش پتویستی به‌ هاوالاتی عاقله‌، هاوالاتی باشیش پتویستی به‌ حیزبی عاقله‌ . حیزبی عاقل ده‌بی‌ت به‌شدار بی‌ت له‌ عاقلکردنی هاوالاتیاندا، کۆمه‌لگای عاقلیش به‌بی حیزبی عاقل ناژی، که‌واته‌ سزای هاوالاتی بی‌عه‌قل به‌شی‌که‌ له‌ کرداری دروستبوونی کۆمه‌لگای عاقل، نیشی حیزبی عاقلیش پاراستنی کۆمه‌لگای عاقله‌، که‌ هاوالاتی بی‌عه‌قل نه‌توانی‌ت تیا ئاسوده‌ بی‌ت، بو ئه‌وه‌ی زۆرینه‌ی عاقل ئاسوده‌بن، ده‌بی‌ت که‌مینه‌یه‌کی بی‌عه‌قل ئاسوده‌ نه‌بن، خانمی نیا شته‌کان هه‌موو ساده‌ و ساکارن ... وانیه‌؟» . خانمی نیا بی‌ئه‌وه‌ی هیچ تی‌بگات، ده‌ی‌گه‌ووت «وايه‌، وايه‌، ئی‌وه‌ راسته‌که‌ن، به‌لام گه‌ر به‌ری‌به‌دن، ده‌بی‌ت به‌ هاوالاتیه‌کی عاقل» . پیاوه سمیل په‌شه‌کان ده‌یانگه‌ووت «مرو‌ف ده‌بی‌ت به‌ر له‌ گرتن عاقل بی‌ت ... خانمی نیا وايه‌ یاخود وانیه‌؟» .

دوا جار خانمی نیا هه‌ستی‌کرد له‌ بازنه‌یه‌کی خالی و پوچدا

ده‌سورپټه وه .

پیره‌کان وه‌ک هه‌نگ کاربانه‌کرد . که‌س له‌و باوه‌په‌دا نه‌بوو نه‌م
که‌نه‌فت و چرچه‌لۆک و په‌که‌وتانه، به‌مله‌ کوپ و چاویلکه‌ گه‌وره
و چاوه‌ کزه‌کانبانه‌وه‌ له‌ پشت ئه‌و هه‌موو به‌یاننامه‌یه‌وه‌ بن . گوپ و
تینیک‌کی گه‌وره‌یان تیگه‌راپوو، هیزیک‌کی سه‌یر پالی پتوه‌ده‌نان ئیشبکه‌ن،
به‌لام په‌نجی ئه‌وانیش وه‌ک په‌نجی زۆر خه‌لکی دی که‌ ده‌یانویست
شتیک له‌م شاره‌دا بجولئین بیسوودبوو . ئه‌و پۆژه‌ی به‌رپرسه‌ تازه‌کان،
کارخانه‌ی مافوره‌که‌یان وه‌رگرت، ناردیان به‌ دوا‌ی تریفه‌دا و گووتیان
«خانمی یابه‌حری تۆ نازانیت ئیمه‌ چهند خۆشحالین که‌ تۆ ده‌بینین،
ئیمه‌ هه‌ر چیه‌که‌مان کردوه‌، بۆ ئه‌وه‌ بووه‌ نرخ‌ی زیر له‌سه‌ر خه‌یالی
تۆ دانئین، هه‌ر پاره‌یه‌که‌مان خه‌رجکردوه‌، بۆ ئه‌وه‌بووه‌ ئه‌و خه‌یاله‌
جوان و به‌ر فراوانه‌ی تۆ ببیته‌ مولک و مالی ئیمه‌ . گویمه‌ده‌ره‌ پاره‌،
خه‌یالی تۆ به‌ پاره‌ ناکتشریت و به‌ دراو حیساب ناکرت، مافووری
سیحراویمان بۆ بچنه‌، ئیمه‌ش ده‌بیه‌ین و ده‌یگه‌ئیننه‌ ده‌ریاری پادشا و
ئه‌میره‌ گه‌وره‌کان، بۆ هه‌موو مافووریک‌کی جوان تۆ خه‌لاتیک‌کی گه‌وره‌ت
هه‌یه‌، ژیانیک‌کت بۆ دروستده‌که‌ین ژنی شاهه‌نشاکانی ئیران و خاتوونی
سولتانه‌ تورکه‌کان به‌و جووره‌ نه‌ژیابن، ده‌توانیت که‌نیزه‌کت هه‌بیت و
به‌رده‌ستان لیڤه‌ و له‌ مالیش له‌ پیشده‌متدا کاریکه‌ن، هینده‌یه‌ خه‌یالی
خۆت بخه‌ره‌ کار و فهرشی نوێ و ناوازه‌مان بۆ بچنه‌» . به‌لام تریفه‌
یابه‌حری له‌ پۆژی یه‌که‌مه‌وه‌ هه‌ستیکرد ناتوانیت کاریکات، له‌ سه‌عاتی
یه‌که‌مه‌وه‌ به‌ خاوه‌نه‌ نوێکانی کارخانه‌ی گووت نایه‌ویت کاریکات . ئه‌وه‌
یه‌که‌مه‌ووه‌ هه‌ستیکات که‌سانیک هه‌ن ده‌یانه‌ویت خه‌یالی لیڤکرن،
ئه‌و له‌و کارخانه‌یه‌دا خۆی دۆزیبووه‌وه‌، له‌ ناو ئه‌و مافووره‌دا شوینه‌
دووره‌کانی دنیا و نیگاره‌ ئه‌سته‌مه‌کانی جیهانی بینیبوو، که‌چی ئیستا
هه‌ستیده‌کرد خه‌یالی ئیشناکات . دوا‌ی فروشتنی کارخانه‌که‌ هه‌موو شتیک

گورابوو. هه‌لبه‌ت ژانێکی بێسنوور بوو بۆ ئه‌و، هه‌سه‌ره‌تیکی گه‌وره‌بوو ئه‌و کچه‌ به‌سه‌ته‌زمان و بێکه‌سه‌ و بێهه‌نایانه‌ جێبه‌هێڵێت، که‌ جگه‌ له‌ ئێشکردن تا مردن چاری دییان نه‌بوو. به‌لام هه‌سته‌یده‌کرد گه‌رخه‌یالی خۆی به‌م پیاوه‌ کوشنده‌انه‌ به‌فرۆشێت، ده‌مری‌ت، تووشی نه‌خۆشیه‌کی ترسناک ده‌بی‌ت، سه‌ری پرده‌بی‌ت له‌و درنده‌ و مۆته‌که‌ سامناکانه‌ی شه‌و و پوژ لێناکه‌پێن به‌خوێت و هه‌ناسه‌ بدات. که‌ له‌ ده‌رگای سه‌ره‌کی کارخانه‌که‌ چوو ده‌ری، دڵنیا‌بوو ناتوانی‌ت ئاسوده‌ بژی، به‌هه‌موو هێزی خۆی ده‌یویست ژيانێکی نوێ ده‌ست پێبکات. له‌گه‌ڵ کێژێکی بێکه‌سی کارخانه‌که‌دا چوو خا‌نووه‌ تازه‌که‌ی خۆی و چه‌ند هه‌فته‌یه‌ک پشویدا، نه‌یده‌زانی چۆن درێژه‌ به‌ ژيان‌ی بدات و ده‌بی‌ت چی بکات. هه‌ر له‌و ماوه‌ کورته‌دا سه‌روه‌ف سه‌الی عه‌تار ده‌رکه‌وته‌وه‌. ئه‌مجاره‌ خۆی وه‌ک په‌وه‌انه‌که‌راوی خا‌وه‌نه‌ تازه‌کان‌ی کارخانه‌که‌ پێشکه‌شکرد، سو‌پندی خواردبوو هه‌موو پێگایه‌ک ده‌گرێته‌ به‌ر تا خانمی یابه‌حری سازبکات و بێگێژپته‌وه‌ بۆ ئێشکردن. پوژانی دواتر تریفه‌ خۆی له‌ ژێر فشارێکی ترسناکدا بێنیه‌وه‌، عه‌تار وه‌ک تاعونیکی په‌ش به‌دوايه‌وه‌ بوو، هه‌ر له‌و ده‌مه‌دا چه‌نده‌ها کپیری تر و کارخانه‌ی تر و پیاوی نه‌ناسراوی دی ده‌رکه‌وتن که‌ هه‌موو ده‌یانویست خه‌ونه‌کان‌ی تریفه‌ یابه‌حری پاو‌انکه‌ن و له‌ کاسبیه‌ سه‌یر و کالā نا‌وازه‌کان‌ی خۆیاندا سو‌دی لێبێنن. بۆ ئه‌وه‌ی له‌ هه‌موویان پابکات، بۆ ئه‌وه‌ی نه‌که‌ویته‌ ئه‌و چاله‌ تاریک و تونێله‌ بێنه‌وه‌ که‌ له‌ هه‌موو لایه‌که‌وه‌ زارای بۆ والا‌ کردبوو، ده‌بایه‌ بپوات و ونی‌ت. هه‌ر له‌و ده‌مه‌شدا تریفه‌ یابه‌حری سه‌ره‌تای ئه‌و ده‌رده‌ ترسناکه‌ی تیا ده‌رکه‌وت که‌ دواتر ژيان‌ی له‌ بنه‌وه‌ هه‌لته‌کاند، له‌و سه‌رده‌مه‌دا ترس له‌وه‌ی بخو‌ری‌ت، بوو به‌ مۆته‌که‌یه‌کی گه‌وره‌ی ژيان‌ی. له‌ سه‌الی نه‌وه‌دو شه‌شدا کاتی‌ک شه‌پی نا‌وخۆ گه‌یشه‌ چله‌پۆپه‌ی خۆی، له‌سه‌رده‌مێکدا هه‌زاران مرۆف پایانکرد و نیشته‌یمانان به‌جێهێشت، تریفه‌

یابەحرى و غەزەلنوس پیکەو دەستیان بە ئەزموونیکی سەیر و ناوازه و دووردریژ کرد، کە شتیک بوو لە نێوان عەشق و خۆکوژیدا، ئەزموونیک لە لاپەرەکانی دیدا بە وردی هەندیک بەشى بچوکی دەگێرمەو.

ئەو پۆژەى کە بووم بە حیکایەتخوانى مندالى بارۆنە کان «ماجیدی گۆل سۆلاف - حوزەیرانى ۲۰۰۴»

چیرۆکی راستەقینەى من لەو پۆژەو دەستى پیکرد کە لەگەڵ بارۆنى بوکە شوشەدا چووم بۆ گەرەکی بارۆنەکان. نیوەرۆیەکیان بە ئوتومبیلە گەرەکەى هات بە دوامدا و گووتى ئیشیکم لە نویمیران بۆ دۆزیویتەو. نویمیران ناوی ناسراوی گەرەکی بارۆنەکان بوو لە سەر نەخشەکانی شارەوانى و لە پاگەیانەندى پەسمیدا. من خۆشحالانە قژم وەک کوپە پادشایەکی غەمگین داھێنا، جوانترین جلی خۆم پۆشى و وەک بچم بۆ پیشوانى شاژنێکی گەنج، لەگەڵ بارۆندا سواربووم. بارۆن بە جلوبەرگ و خۆگۆپىنى من سەرسام بوو، لایەنیکەم وەک هیچ پیاویکی دیکەى ئەو شارە خۆم نەدەگۆپى، قاتەکانم بەجۆریک لەگەڵ باریک و پێکی جەستەمدا دەگونجان دەکرا پێکپۆشتەترین کوپى دنیا ئیرەیم پێبەرن. لێتانی ناشارمەو کە بێباکی من بەرابەر بە کچان، بەشێکی دەگەرپایەو بۆ سەرسامیم بە جوانى خۆم. راستە ئەوانەى ھوارپێى نزیکى من بوون، بەردەوام گومانیان تیا دروستدەکردم، بەلام ھەرکات خۆم لە ئاویئەدا دەبینى، ھەستم بە سیحری نیگا و جوانى پوانینەکانم دەکرد. دڵنیابووم دەتوانم دواجار لە ناو بارۆنەکاندا سوود لەم پێکپۆشى و قەشەنگیە بێنم تا بگمە شتیک ئەوانى دى ئاسان نایگەنێ. نویمیران کە من ناومناو بوو بارۆنستان گەرەکیکی ئیجگار گەرە و نوێ بوو لە ناوەرپاستى شارد.

له نټوان ټو گهړه که و به شه کانی دیکه ی شارد، زه وپیه کی باز نه یی
 گه وړه یان جټټ شتو خالی له هر جور ه پوهه ک و گیانداریک. باز نه یه کی
 گه وړه که هیچ شتیکی تیا سه و نه ده بوو، ټو ده شته تخت و بیگیانه
 وهک دیوارکی ټو ستور، گهړه کی بارونه کانی له سه رجه می دنیا جیا
 ده کرده وه. جگه له و باز نه ساراپه نگه، ته لبه ندیکی ټو ستوریش دنیای
 بارونه کانی له دنیا داپریوو. به لام له پاستیدا نه گه یشتنی خه لک به
 نویمیران به هوئی ټو ته لبه نده وه نه بوو، به لکو به هوئی ترسیکه وه بوو
 له سه ره تاوه ده شتیکی نه ناس ده رباره ی ټو جیگایه دروستیکردبوو. من
 بهر له وهی ناوی بارونه کانیش بیستم شتیکم له سه ر گهړه کی نویمیران
 بیستبوو، خه لکانیک که ده چوونه ټوئی به جوریک شیفته ی ژیان
 و شیوه ی کوشکه کان و ټو اندازه ی مال هکان و ټو ته کټه کانی خواردن و
 خه وتن و عه شقبازی ده بوون تا هه تاهه تایه له وئی ده مانه وه و ده بوونه
 به رده ست و ټیشکه ر و خزمه تکاری بارونه کان، یاخود نیوه شیت به خه یال
 و خولیای گه یشتنه وه به پله وپایه ی جټنشینانی نویمیران ده گهړانه وه.
 گهړه کیکی ټیجگار گه وړه بوو، مروف ده بایه پرواته ناوه وه تا هه ستی
 پیبکات. ټو ماوه یه ی من له وئی ژيام سه دان مالی گه وړه م ژمارد که
 به جوریک ټو اندازه یی هټند نالوز پټکخرابوون ژماردنیا ناسان نه بوو.
 له وهش سه ختر ټو باغه دووباره و وهک یه کانه بوو که بټ و نکردن و
 سه ر لټیکدانی نابه لده و نه شارازه یان دروستکراوون. ټو وهی وایده کرد
 چوونه ناو ټو گهړه که وه سهخت بیت، ټو سه سه رته بوو که له دلای
 خه لکانی بټوانادا دروستیده کرد، سه رده میک هاتوچوئی نټوان نویمیران
 و گهړه که کانی تری شار ناساییوو، به لام ټو وهی ترسی خسته دلای
 بارونه کانه وه ټو وه بوو، هه مو ټو که سانه ی که ده هاننه ټم گهړه که
 خه ونیان به وه وه ده بینی له ویدا جیگیان بټټه وه. سحری شه قام و
 کوچه کانی، جوانی خانمه کانی، شیوه ی باغه کانی، هیژکی پاکیشانی

ئەوتۆیان ھەبوو مەروۇشی شەتەدە کرد. ئەو خواستە گەورەییە، سەرەدەمێک
 ھەک ھەستەریایەکی بەربەلەوی لێدەت و بارۆنەکان ناچار دەکات، نوێمیران
 بە تەلبەندێک لە دنیا جیا بکەنەوە. ھەر بارۆنەکان خۆیان ئەو بازە
 وشک و بێگیانەیان کێشا، کە ھەک شەریایەکی ئەستوور جیھانی ئەوانی
 لە ئێمە داپەری. ئەوانی سەلی دوو ھەزار «ئەو سەلەئە من غەزەلنوس
 تەیاناسی» بارۆنستان بوو بە خاکیکی جیاواز و سەر بەخۆ کە جگە
 لە سیاسییە گەورەکان و ئەندازیارە پارەدارەکان و بازەرگەکان ناو دارەکان
 نیشتە جێی کەسی تر نەبوو. نرخی زەوی لە ناوچەییەدا بە جۆرێک
 زیاد کرد، خەڵکانی ئاسایی لە ھەر ئێمە تەکنەو و پەرویان لە شوێنی
 دیکە کرد. کە ھەزیر و پەرلەمانتار و پەرلەمانتارەکانی حکومەت لە ناو دا
 نیشتە جێبوون، ئەو بە ھەمانەکی بە ھەزیر، گەرکە کە نرخیکی سیاسی
 ھەریگرت و پاراستن و جیا کردنە ھەی بێتە بە شەیک لە ستراتیژی کاری
 ئاسایش و شارەوانی. ئەو چەرۆکانەیی دواتر دروستیان کرد سەبارەت بە
 گەپوون و نەخۆشکەوتن و مردنی ئەوانەیی دەیانەوێت دزە بکەن ئەو
 گەرکە، دەست کردی ئەندازیارە نەتەنەییەکانی نوێمیران خۆی بوو. ئەو
 پۆزە کە من لە گەڵ بارۆنی بوکە شوشەدا کە و تەمەری، ترسیکی نەتەنی و
 ئارەزوویەکی ترسناک لە دڵدا بوو. زانیارییەکانم لە سەر نوێمیران کەم
 و تەماواییبوو. بارۆنی بوکە شوشە بە دەنگێکی گەری و قوول پێیگوتەم «
 ماجید سۆلاف، ئێشە کەئە تۆ شتیکی قورس نییە، دەبێت حیکایەت بۆ
 کچ و کورپکی منداڵ بگێریتە ھە. بە کێکیان کچی بارۆنی سەبەر و ئەوی
 دییان کورپی بارۆنی مەیکە دەھە. من دەمێ وەختە ئاگادارم، منداڵەکان
 ھەر دووکیان غەمۆکی و بێکەسن، ئەم نوێمیرانە مەلەونە بۆ منداڵان
 جیگایەکی خۆش نییە. بۆ پیاوان خۆشە، بۆ ژنان بە ھەشتە، بە لام بۆ
 منداڵان نا، جیگایەکی خۆش نییە. ئێستاش نازانم چ شتیکی منداڵان
 دڵخۆش دەکات؟ گەرچی بیست سەلە بوکە شوشە فرۆشم و گەورەترین

بازرگانی یاری مندالانم له‌م هه‌ریمه‌دا، به‌لام ئیستاش به‌پوونی له‌دلی
 مندالان تیناگه‌م... راستنده‌وێت به‌ر له‌وه‌ی بی‌مه‌ نویمیران باشت‌ر له‌
 مندالان ده‌گه‌یشتم، ئه‌وه‌ی دێته‌ ئه‌م گه‌ره‌که‌ مندالی خۆی بیرده‌چێته‌وه‌،
 من زۆر ورد سه‌ره‌نجمداوه‌، دانیش‌توانی ئه‌م گه‌ره‌که‌ که‌سیان مندالی
 خۆیان له‌ یاد نییه‌... تو‌ ماجید سۆلاف پیمبلێ، مندالی خۆت له‌
 بیره‌؟». له‌سه‌ره‌خۆ، به‌ هیمنی وه‌لام‌دایه‌وه‌ گووتم «جه‌نابی بارۆن،
 هه‌ستده‌که‌م من گه‌وره‌نه‌بووم. له‌ دایک‌بوونمه‌وه‌ تا ئیستا وه‌ک خۆم.
 دیاره‌، جه‌نابی بارۆن مه‌به‌ستم قه‌د و قامه‌ت و بالا نییه‌، به‌لکو شیوه‌ی
 سه‌یرکردن و تیگه‌یشتمه‌ له‌ دنیا. هه‌ر کات مرۆف ته‌نیا بوو له‌ نێوان
 سه‌رده‌می مندالی و گه‌وره‌یدا جیاوازییه‌کی ئه‌وتۆی بۆ ناگریت، چونکه‌
 مندالان به‌ گشتی ته‌نه‌ان، به‌لێ جه‌نابی بارۆن، مرۆف به‌ ته‌نیا‌یی له‌
 دایکده‌بیست... جه‌نابی بارۆن، گه‌ر راست ده‌وێت، ته‌نیا‌یی جه‌وه‌ری
 ئینسانه‌. دهرد و مه‌ینه‌تییه‌ گه‌وره‌کانی مرۆف ئه‌وه‌کات ده‌ست پێده‌کات
 که‌ مرۆف گه‌وره‌ده‌بیست و ده‌یه‌وێت ئه‌و ته‌نیا‌یه‌ بشکێنێت. به‌لام به‌ریزم،
 له‌به‌رئه‌وه‌ی من تا ئه‌مرۆ ته‌نیام، هه‌ستده‌که‌م هیشتا مندال و جیهانی
 دێرینه‌ی خۆم جێنه‌هیشتوه‌. سه‌یرکه‌ جه‌نابی بارۆن، ئیمه‌ی به‌نیاده‌م
 هه‌ر له‌ مندالی ده‌ترازین، ده‌که‌وینه‌ سه‌ر خولیای دل‌داری و عه‌شق و
 ئه‌و جو‌ره‌ خواسته‌ پر‌وپوچانه‌ی تر. به‌لێ جه‌نابی بارۆن... من مندالان
 باش ده‌ناسم، وه‌ک چۆن فیته‌ریک ده‌زانیت ماشینی‌ک به‌چی ئیشتده‌کات
 و چۆن ده‌که‌وێته‌ کار، منیش به‌و شیوه‌یه‌ له‌ دنیا‌ی مندال شاره‌زام.
 مندالان به‌ ته‌نیا‌یی خۆیان کامه‌رانن. ترس له‌ ته‌نیا‌یی سیفه‌تی پیر
 و گه‌وره‌کانه‌. به‌لێ... جه‌نابی بارۆن... مرۆف تا منداله‌ له‌ ته‌نیا‌یی
 ناترسیت، به‌لکو ته‌نیا‌یی خۆش‌ترین مال و نیشته‌جێیه‌تی. ئه‌وه‌ دهردی
 خۆشه‌یستییه‌ واده‌کات مرۆف له‌ ته‌نیا‌یی خۆیدا ئارام نه‌گریت، جه‌نابی
 بارۆن عه‌شق دهردیکی پێسه‌، که‌ مرۆف عاشق بوو واته‌ ده‌یه‌وێت

تەنیا نەبێت. جەنابی بارۆن قسەیک لە من وەرگرە، لە منداڵی تەنیا مەترسە، ئەوان ژيانى پاستەقینەى خۆیان دەژین، لە پیاوانى تەنیا مەترسە ئەوانیش هێشتا منداڵن و گەورە نەبوون، لەو کەسانە بترسە کە لە تەنیاى دەترسن».

بارۆن ئەو پۆژە چاکەتیکى سەپى و کراسیکى پەشى لە بەرکردبوو، جووتیک پیللوی قاوەیى نوێى لە پێدا بوو، پێدەچوو تا نێو پۆ لە گەرماویکی تاییەتیدا لەشى خۆى نەرمکردبێت، بۆ ئەتربیکى لێدەهات نە هێند بەهێزبوو تەواو هەستى پێکەیت، نە هێند بپێۆش بوو هەستى پێنەکەیت. ماشێنە پاپۆرئاساکەى بە جۆریک خۆش و پشوو هێن بوو، دەمویست تا پۆزى قیامەت نەگەینەجێ و دانەبەزم. کاتیک سەبارەت بە منداڵان قسەمکرد، وەک پێشتر بۆچوونى وەهای نەبێستبێت، کەمیک بیریکردەو و گوتى «منداڵان دەیانەوێت یاریبکەن، وانییە، دەیانەوێت یاریبکەن یان نایانەوێت؟».

ئەو جۆرە بەلاغەتە سادە و ساکارە، بەزارى بارۆن نامۆبوو. من گوتم «منداڵان کاتیک یاریش دەکەن تەنیا، ئەو ئیمەین منداڵان ناچار دەکەین بە کۆمەل یاریبکەن، ئەوان کاتیک بە تەنیا یاری دەکەن لەزەت دەبینن... جەنابی بارۆن... خۆشترین یارى ئەو یاریانە کە مەرۆف بە تەنیا دەیکات».

بێنەوێ نۆر لەسەرى بېروات، وەک ئەو پێداگرتنەى من لەسەر تەنیاى ماندووبیکات گوتى «ئیشى تۆ ئەوێە چیرۆک بۆ ئەو دوو منداڵە بگێڕیتەو، دەبێت چیرۆکەکانت وەها جوان بن، دوتیا یان لە بیرباتەو و بکەوێ جیهانتیکەو وەزى لێکەن، ئەو سەنەتەى تۆیە کاریکبەیت دواتر هەموو شەویک داواى چیرۆکە ئەفسووانییەکانت بکەن، تۆ لەم پۆوێ حیکایەتخوانى منداڵانى نوێمیرانیت... ماجید سۆلاف من لەلای بارۆنەکانى دوستم، ستایشیکى بپۆینەى تۆم کردو، بارۆنەکان بۆ

شتی پئویست نه بیټ ناهیلن غه ربه یه ک بجیته مالیان، نه و دوو منداله نامون و غه موکین، پئویستیان به هاوړی هه یه ... له بهر نه وه زور له سر ته نهایی مه پړ» .

نویمیران جیگایه ک بوو، وه ها ئاسنین و کونکریت ئاسابوو، ده بایه من وهک ماجة لانی خه یالی خومی لینه دهم و خواستی پشکینیم نه بیټ، به لام خولیا ی کومه ککردن به موراد جه میل له خوینمدا بوو. بؤ نه وه ی هه سټبکه م له گوشت و خوینم، ده بایه وه ها پرکیشیه ک بنوینم و به گز سر زه مینکی وه ها پاسته قینه دا بچم. نه وه ته ی سر نشینی نه م که لاهه گه وره یه م که به زور ناوی شاریان لیناوه، من هه موو زیانم له سر شه قامه پیسه کانی ئیره دا بردوته سر، که چی نه وه تا هیچ ناده میزادیک نامناسیت، له دوا ی هاتنه دهره ودم له قوتا بخانه بووم به گه پوکیکی بیئیش، ئیستا دهم ویت شتیک بکه م پوچی تیا بیټ، دهم ویت زیانم وا لیبکه م له زیان بجیت. نازانم له گه ل هه موو نه و نه فره ته شدا، له گه ل نه و هه موو ئاسن و قهرمید و به رده دا که نه و گه په که یان دروستکردبوو، وام هه سټکرد نه م نویمیرانه گه وره یه به ره می خه یاله، به لام خه یالی هه ندیک مه خلوقی نیوه شیت و نیوه شاعیری وهک من و غه زه لنوس نا، به لکو خه یالی که سانیک که له ئیمه به هیترن، نامیریان هه یه، چیمه نتو و کونکریت و شیش و نه سفه لتیان هه یه، کریکار و په نجبه ر و کویله ی شادومانیان هه یه، ده توانن خه یاله درنده و شیته کانی خو یان له سر زه وی دروستبکه ن. که ماشینه که له به شه پوته ل و بیړوخساره که ی شاره وه گه یشته به رده م پاسه وانه چکوله و کاسکیت له سره کان، وهک نه وه وابوو له سنووری ولایتیکه وه بجیته سنووری ولایتیکی دی، پاسه وانه نه جیبه کان ئیمه یان پانه گرت و بارون به خیراییه کی وه ها لیخوړی، وامده زانی ئیستا نا ساتیکی دی وهک ئوتومبیله که ی پوین ولیامز له

فلیمی «فلۆپەر» دا دەفرین. بارۆن دەرفەتێکی جێنەهێشت بە وردی ئەو
 پێگایە ببینم، کە چووینە نێو مالهەکانی بارۆنستانەوه من لەسەرسامی
 زیاتر هیچی ترم نەبوو، گەشتن بەو جێگایە خەونی زۆر کەس بوو،
 وەک گەشتن وابوو بە سەرزمینی ئەفسانەیی پادشا کۆنەکان، دەرگا
 و پەنجەرە مالهەکان زیاتر لەوێ سەرەنجی شارێکی نوێ خولقاوم
 پێبەخشن، دیکۆری ئەفسانەیی هەندێک لە فلیمە کۆنەکانیان بە
 یاداهێنامەوه. نیوهرۆیهکی گەرم بوو. گەرچی جوانی مالهەکان و زەخرەفە
 سەیرەکانی زۆر پرایانگرت، بەلام هەستەمکرد هێشتا هیچ لەو میعمار و
 بیناسازی و فۆرمە ستاتیکیانە نەوێ حالی نەبووم. باوەرم بەو نییه
 نیوهروانی گەرم لە ژێر هەتاوی زەق و زۆپدا سەیری دونیا بکەم، بۆ
 ئەوێ لە جێگایەک تێبگەم دەبێت ئیواران ببینم یاخود شەو، یان
 بە ماوێەک بەر لە کاریوه و شەفەق، بەلام نیوهروان نا. هەتاوی
 زۆر سیحری شوێن دەمرێت و پەنگەکان دەکوژێت، من لەوانەم کە
 باوەرم بە هەتاو نییه. هەموو جێگایەکی دونیا غەمێکی قوول و تاییەتی
 خۆی هەیە، هەتاو ناهێڵێت ئەو غەمە ببینم. هەموو ئەو میلەتانی
 زۆر لە بەر هەتاودا ژیاون، کامەرانی و ئازاریان ئاسان بۆ لەیەکدی
 جیا ناکێتەوه. کەس لە خۆی پرسیوه بۆ دونیا لە ساتی خۆرئاواو بووندا
 دەگاتە پۆمانسیتێرین و جوانترین ساتی خۆی؟ چونکە لەو ساتەدا زەوی
 لە ژێر پەحمی هەتاو و لە ژێر منەتی تریفەدا نییه، لەو ساتەدا زەوی
 خۆیەتی، ئا لەو کاتەدا سەیری درەخت و ئاو و هەور و جەنگەل بکەن،
 سەیری شارەکان بکەن، سەیری مەزرا و باغ و جویبارەکان بکەن، تەنیا
 لەو ساتەدا پووه پاستەقینە و غەمگینەکی دونیا بە پوونی دەردەکەوێت،
 هەتاو جوێرێکە لە کۆمەکی نیلاهی تا بەردەوام ئەو غەمە نەببینم کە
 لەسەر هەموو گەلایەکی جیهان و لە ناو هەموو دۆڵپە ئاوێک و لە
 هەموو گزنگێکی ورددا یە... من بۆ ئەوێ لە نوێمیران تێبگەم، دەبایە

لە ژێر ھەتاودا نەیبینم، دەبوو بوەستم و چاوەپوانبم.

بارۆنی بوکەشوشە شەرەفێکی گەوێ لێنام و بردمیە مالى خۆی. تا نەچوومە کۆشکی بارۆن تێنەگەیشتم بۆ بینینی ئەم شوێنە مەترسییەکی گەورەى لەسەر خەیاڵی ئادەمیزاد ھەبە. کۆشکێک بوو ھەموو ئەو پەگەزە خەیاڵیانەى تێدابوو کە ئەندازیارەکانى ئەم مەملەکەتە پێیگەیشتبوون، ئاشکرا بوو ئەو گرۆپە لە ئەندازیار بە شیوەیەکی سەیر کەوتوونەتە قەفەزى ئارەزووی بارۆنەکانەو. میرى بوکەشوشە بەرەو سالتۆنێکی ئیجگار گەورە پێشمکەوت، لەوێدا گەورەترین چلچرای دونیام لە سەقفەکەدا بینى. سالتۆنەکە لە شیوەى بازنەیکى گەورەدا بوو کە بە دوو چەشن قەنەقەى شاھانە پێکرا بوو، بە ئەندازەیک فێنک بوو، وەک ئەوێ ئەندازیارەکان لۆلەیک لە ھەوای بەھەشتیان بۆ ئەم سالتۆنە پراکێشابێت. بێئەوێ ھیچ بلێم ماوێک تەنیا لە دەورووبەرم دەپوانى، لەو شتە ئەنتیک و سەیرانە وردەبوومەو کە پێشتر لەخەیاڵەکانى خۆشەیدا نەمبینیبوون. لە سوچیکی سالتۆنەکەو پلێکانیک بەرەو سەرەو بەرزەبوو، لە پلێکانەى سىحراى ناو تابلۆکانى مۆریس ئیشەر دەچوو، وادیاریبوو تا فەزایەکی قوللەئاسا بپروات و لەوێدا لە سالتۆنێکی دیکەدا تەواو بێت کە لەسەرەپا بە جۆریکی بازنەیی بەسەر تەواوی پەوپەری مالاکەدا دەکشێت و بەسەر ھەموو شارێشدا دەپوانێت. سالتۆنەکەى میر سەفین وەک زۆریەى سالتۆنەکانى دیکەى بارۆنستان، ھەم باغچە بوو ھەم شاتۆ، ھەم ژوور بوو ھەم مۆزەخانە. پێپوو لە گەلاى سەیر کە پێشتر لە ھیچ جێگایەکی دونیادا نەمبینیبوو، ھەوێ ماسى کە سەدان ماسى ورد و پەنگاوپەنگیان تێدابوو، چەندین پەیکەرى سەپى و برۆنزی کە وەک پەیکەرە یۆنانییە دێرینەکان دروستکرا بوونەو، ھەندیک مافوو کە بە ئەندازەیک قەشەنگ بوون، مرقوف ھەزیدەکرد ئەژنۆدادات و بەسەعات تەماشای وردەکاری نیگارەکانیان بکات. بارۆن لە

ماله‌که‌ی خۆیدا قیت تر و گورجتر هاته به‌رچاوم. وه‌ک چۆن حه‌قیقه‌تی من وه‌ک ماجة‌لانیکی خه‌یاڵی ته‌نیا له‌سه‌ر که‌شتیه‌که‌م ده‌رده‌که‌وت، و یقاری پاسته‌قینه‌ی بارۆنی بوکه‌شوشه‌ش ته‌نیا له‌م سالۆنه‌دا ته‌واو ده‌دره‌وشایه‌وه. هه‌موو مروفیک له‌ لانگی پاسته‌قینه‌ی خۆیدا له‌ شیر ده‌چیت، میر سه‌فینیش له‌ سالۆنه‌ گه‌وره‌که‌ی خۆیدا له‌ شیر ده‌چوو. بارۆن وه‌ک بزانیته‌ بیر له‌ چیده‌که‌مه‌وه، گووتی «چی تیده‌گه‌یت؟ وه‌ک ئه‌وه‌ی هاوینیکی گه‌رم بێت، وه‌ک کاتیکی بێت گول به‌ هه‌تاو به‌رمیت و ئیمه‌ له‌سه‌ر کانیه‌کی جاوید دانیه‌شتبیتین و فیتیکی به‌مانخواست؟. هه‌موو نه‌زانیکی واده‌زانیته‌ ئه‌وه‌ی له‌ بورجیکی وه‌ها جواندا بژی، چاوی له‌ جیهان دووره‌ و دلی له‌ مه‌خلوقاتێ تر غافل و هه‌ناسه‌ی له‌ هه‌ناسه‌ی ئاده‌میزادان ناچیت. به‌لام ماجة‌د سۆلاف، مروف لی‌ره‌وه‌ جوانتر دونیا ده‌بینیت، ئه‌م قه‌لا چکۆلانه‌یه‌ش قه‌لغانی منه. ئه‌م ماله‌ شوین جه‌نگی منه له‌گه‌ڵ دونیادا. ئه‌وه‌ی له‌ شیر به‌ترسیته‌ ناتوانیته‌ ده‌سته‌مۆبیکات و تییبگات، ئه‌وه‌ی له‌ ئاو به‌ترسیته‌ ناتوانیته‌ مه‌له‌ی له‌ ناودا بکات، ئه‌وه‌ی له‌ تیشک به‌ترسیته‌ ناتوانیته‌ هاوینی خۆشبویت. منیش له‌م شاره‌ ناترسم. من دونیام قه‌رامۆش نه‌کردوه، واتیمه‌گه‌ که‌ له‌ جۆره‌ کۆشکیکی وه‌هادا بوویت، ئیدی له‌ دنیا غافل و له‌ غه‌م په‌خساویت. من دونیام بۆ له‌ بیرناکریت. چاوه‌پوانی چیت، ئیمه‌ لی‌ره‌دا به‌خوین؟ سیاچاره‌ و بی‌پاشه‌پۆژه‌ ئه‌و بارۆنه‌ی که‌ تیناگات له‌ پشت ته‌لبه‌نده‌کانی ئه‌م گه‌ره‌که‌وه‌ چی پوده‌دات».

قه‌سه‌کانیم وه‌ک گه‌مه‌ی پیاویکی ته‌ماشاکرد لی‌زانانه‌ ده‌توانیته‌ به‌لاغه‌ت به‌کاربه‌ی‌نینیت. ئیستا به‌ دلناییه‌وه‌ قاچی خسته‌بووه‌ سه‌ر قاچی و به‌رامبه‌رم دانیه‌شتبوو، هیدی هیدی سیگاریکی گه‌رده‌دا و مژی قوولی ده‌کیشا، بالابه‌رز و پڕ پڕز ده‌بنواند، که‌سێک به‌سه‌ر و سیما پیر بوو، به‌لام به‌ جوله‌ و له‌ش له‌ هه‌ر گه‌نجیک چاپوکت‌ر بوو. پیاویکی

خودار که پشوی زور و خوشی زیان نه‌یخستبوو، له‌ نازده‌لیکی پته‌و و توکمه‌ ده‌چوو که بشیت بۆ شه‌پی گه‌وره‌ له‌ قه‌فه‌ز به‌ریده‌یت. تا نه‌و کات سه‌ره‌نجی نه‌و هه‌موو نه‌نگوستیله‌ زیرپانه‌ی ده‌ستیم نه‌دابوو، به‌لام دواچار پتر له‌ ده‌ نه‌نگوستیله‌م له‌ په‌نجه‌کانیدا بینی، هه‌ر یه‌که‌یان جوړه‌ نه‌خشیک و شیوه‌ نقیمیکیان هه‌بوو. بۆ نه‌وه‌ی نه‌هیلّم گومانم لیبکات، خۆم وا نیشاندا په‌له‌مه‌و جۆشیکی زۆرم بۆ بینینی منداڵه‌کان هه‌یه‌. به‌لام بۆ نه‌وه‌ی میریش ناوومید نه‌که‌م گووتم «ماله‌که‌ت نه‌ندازیاریکی زیره‌ک و ده‌ستره‌نگینی هه‌بووه‌، که‌ چی هونه‌ریکی زانیوه‌ لیږده‌ا به‌کاریه‌پناوه‌». میر سه‌فه‌ین به‌ پیکه‌نینه‌وه‌ گووتی «هه‌روابوو، دونیا بیداده‌. نه‌ندازیاره‌کان هه‌رده‌م به‌روبومی باغیک بۆ خویان ده‌به‌ن که‌ خه‌لکی دی ده‌یچینیت. هه‌موو که‌س واده‌زانیت نه‌م گه‌ره‌که‌ به‌ره‌می نه‌ندازه‌ و خه‌یالی نه‌ندازیاره‌کانه‌، به‌لام وانیه‌ شاره‌ تازه‌کان، کۆشکه‌ بیوتنه‌کان، باله‌خانه‌ نه‌ومدار و بلندده‌کان، یه‌که‌مین جار له‌ سه‌ری ئیمه‌دا دروستده‌بن. وه‌ک چۆن نه‌وه‌ی باران دروستده‌کات ئاسمان نییه‌ و ده‌ریایه‌، نه‌وه‌ی کۆشکیکیش دروستده‌کات، هیزی هیلکاری و زیره‌کی نه‌و نه‌خشانه‌ نییه‌ که‌ نه‌ندازیاریک ده‌یکیشیت، به‌لکو نه‌و خه‌ونه‌یه‌ که‌ له‌ منداڵیه‌وه‌ له‌سه‌ری خاوه‌ن کۆشکه‌کاندا خه‌وتوو. خه‌یالی کۆشک دروستکردن له‌ منداڵیه‌وه‌ له‌ مرقّدا سه‌وزده‌بیّت. پیش نه‌وه‌ی نه‌م گه‌ره‌که‌ له‌ سه‌ر نه‌خشه‌ی نه‌ندازیاره‌کان به‌رزبیته‌وه‌، له‌ خه‌یالی ئیمه‌دا خولقاوه‌، پیش نه‌وه‌ی نه‌م مالّه‌ کاری نه‌ندازیاریکی زیره‌ک بیّت، کاری خولیاکانی منه‌. من له‌ منداڵیه‌وه‌ نه‌م مالّه‌م له‌ خه‌یالی خۆمدا دروستکردبوو، بۆ نه‌وه‌ی کۆشکیکی جوانت هه‌بیّت، سه‌ره‌تا پیوستیت به‌ خه‌یاله‌».

قسه‌کانی که‌میک پرایانچله‌کاندم، سه‌یریوو به‌لامه‌وه‌ بارۆن وه‌ک پۆحله‌به‌ریکی خه‌یالی قسه‌بکات. من له‌ بیرکردنه‌وه‌دا بووم که‌ بارۆن داوه‌تیکردم سه‌یری بالنده‌ و گوله‌کانی بکه‌م، به‌وه‌دا من خه‌یالم لای

ئەو بوو چۆن ئەو ئیوارە یە دەبەمەسەر، لە نێوان وەسفی گۆل و ستایشی بآئەندەکاندا ھەموو دەرفەتیکم بەکار دەھێنا لە پووی دەرونییەو ھەم بۆ شتە چاوەڕوانتە کراوەکان ئامادە بیکەم، میر سەفین ھەستی بە ماندوویتی و گێژیم کرد و گووتی ئیستا دەتەمە جیگایەکی پشوویدەیت. دواى ناساندنی گۆل و توتی و کەنارییەکان، دەرگای ژوورێکی بۆکردمەو و گووتی ئەمە ژووری ئەلبومەکانی منە. یەكەمجار بوو لە ژياندا شتێک ببیستم ناوی ژووری ئەلبوم بێت، ژوورێکی زۆر گەورە بوو، دیوارەکانی سەرەپا بە وێنەی گەورە پارازبوو، وێنەکان نیکاری بارۆن بوون لە گەڵ سەرۆک و سیاسى و وەزیرەکاندا. ژوورەكە سێ پەفی درێژیشی تێدا بوو، دەیان ئەلبومی نیکار لەسەر ئەو پەفانە دانرابوون. ناسیاوی من لە گەڵ بارۆندا ھیشتا توێژاڵی و پووکەش بوو، زۆر خوشم لەو ھات مەرحەمەتیکرد و منى بردە یەكێك لەو ژوورانەو کە جیگایەکی گرنکی خووی و خانەوادەكەى بوو. تا ئەو کاتە نەمدەزانى بارۆن خولیاىەکی و ھەما زۆری وێنەگرتنى ھەبە. پەفێکیان وێنە کۆنەکانى بنەمالەكەیان و کۆمەڵێک نیکاری ناوازەبوو کە مێژووی ھەندێکیان دەگەرايەو ھەم بۆ سەدەى نۆزدە. دوو تاقەكەى دیش، ئەو وێنەبوون کە بارۆن لە ژيانى خۆیدا گرتبوونی، لە منداڵییەو تا ئەمڕۆ، دەیان ئەلبومی گەورە کە ھەموویان بەپێى سالفۆژ پۆلینکرابوون. بارۆن لە گەنجیدا کورپێکی مۆرەشى قز درێژ بوو، بەردەوام لە شارە گەورەکانى دەورووبەر وێنەى گرتبوو، وەك زۆریەى گەنجى ئەو سەردەمە برێکی زۆری وێنەکانى لەسەر خواردنەو و مێزى یانەکان بوو. بارۆن نیکاری کچ و کورپەکانى خوێ نیشاندام کە زۆریەیان ئیستا لە دەروەى ولات بوون. ئەو دووجار ژنى ھێنا بوو، پازدە منداڵى ھەبوو کە ئیستا بەسەر زەویدا دابەشبوو بوون، ھەندێکیان لە ئەمریکا و ھەندێکیان لە ولاتە جیاوازیەکانى ئەوروپا و چەندانێکیشیان لە ئوسترالیا دەژیان، من و بارۆن لەو ژوورەدا چەند

جاريك قايوه و چامان خوارده وه و بهرده وام خهريكي سهيركردني ويته كان بووين، پتده چيت بارون له گه ل هه موو ميوانتيكي نويدا نه و كاره يكرديت. نيشانداني نه و ويتانه به شيكبوون له سروتی پزليزان و نزيكبوونه وه لای بارون، شانازييه كي گه وري به ژياني خويه وه ده كرد، پابوردوي خوي وهك پابوردوييه كي ناوازه نيشانده دا، ژياني وهك پوباريكي نه وه ستاو نيگارد ده كرد كه پوزه كانی پرن له سيته ري ئيش و له تارمايی په يوه ندي و له ويستگي پر له برياري گه وري گه وري. من زوو هه ستم به وه كرد بارون به ستايش و سه رسامي من خوشحال ده بيت، كه سيك بوو بو نه وه ده ژيا نه وانی ديكه سه رسامبكات، ده بایه پزليكي زور و مه دهوشييه كي گه وري نيشانده يت تا وانه زانيت تو نرخ بو نه و ژيانه جه نجال و دلّه دونيا گه پي نه و دانانيت، نه و په وشه پر سهركيشييه ژياني كه له كوړي تاقانه ي دارتاشيكه وه كردبووي به بارونيكي گه وري، لای خوي سه فريكي سه نداد ناساي گه وري بوو كه ده بایه بنوسريته وه، من بو نه وري خوم نزيكبه مه وه، بهرده وام ده مگوت «جه نابی بارون تو كه سيكي زه جري زورت كي شاه وه، مهينه تيه كي زورت بينوه، ماندو بووي، شته كان ناسان نه بوون». نه و به ويقاريكي شاهانه وه ده يگوت «هه ن زيپن و ده وري و ده بن به خوله ميش و خاشاك، هه ن له مه عده ني ترن و ده توانن بين به زيپ. هه ن له دايكه بن و چنگيان پر له ته لا، به لام كه ده مرن كيلى گوړه كانيان له بلوكي شكاوه، هه شن له دايكه بن برسین و كه ده مرن تابووته كيان له زيپه. من له جوري دووهم، نه وري ده زانيت چون له سه رزه ميني په ق ته لا ده ربه يتيت».

ده مه ويوارئ بارون مني له گه ل خويدا برده ده ري و پياسه يه كي گشتي به «نويميران» دا پيكر دم، گه په كيكي له وه گه وري تريو كه من چاو په وانده كرد. دوو يانه ي گه وري نيشاندام، يه كيكيان له م سه ري نويميران و نه وي تريان له وسه ري بوو، يانه يه كيان ناوي «يانه ي نه مام»

بوو ئه‌وی دیکه‌یان ناوی «مرواری» بوو. بارونه‌کان و خیزانه‌کانیان
 پتر ده‌چوون بۆ ئه‌و دوو یانه‌یه، باسی له کۆمه‌لیک مه‌زرا و خانووی
 هاوینه‌ش کرد که له دهره‌وه‌ی شار بۆ پشوو دروستیکردون. بارۆن
 پئیگوتم «نۆمیران گه‌په‌کیکی گه‌وره‌یه، سنووریکی دیاریکراوی نییه،
 له ناواخندا سه‌یرتر و گه‌وره‌تره وه‌ک له شیۆه‌ی دهره‌کی و پووکاری
 دهره‌وه‌دا ده‌بیینیت. کتیییکی سیحره له داخراندا بچوک و له کرانه‌وه‌دا
 گه‌وره‌یه. ژیان له‌نۆمیران وه‌ک ژیان وایه له ناو مه‌ته‌لیکدا، حیسابیکه
 پیکه‌وت پۆلیکی گه‌وره‌ی تیا‌ده‌بیینیت، هیچ که‌س ناتوانیت دل‌تیا‌بیت که
 یه‌کێک له دهرگا‌کان ده‌کاته‌وه چی ده‌بیینیت. لی‌ره هه‌موو دهرگا‌کان به
 جو‌ریک له جو‌ره‌کان ته‌لیسمای و سه‌ر به دونیای نه‌ئین. ته‌نیا ئه‌و
 که‌سانه ئاسووده‌ده‌ین که نایانه‌و‌یت مه‌ته‌له‌کان شیبکه‌نه‌وه. وه‌ک چۆن
 نه‌ئینی ئاسمان به تی‌گه‌یشتن له نه‌ئینی ته‌نیا ئه‌ستیره‌یه‌ک ناشکیت، نه‌ئینی
 ئیره‌ش به شکاندنی ته‌لیسمی ته‌نیا مرو‌فیک یان ته‌نیا مال‌یک ناشکیت...
 ئیره وه‌ک تیه‌یه نییه، ده‌زانیت تیه‌یه کو‌ییه. ها، وامه‌زانه بارۆنی برات
 گیل و هیچ نه‌دیده‌یه، باسی ئه‌و شاره مه‌لعونه‌ت بۆ‌ده‌که‌م که ئۆ‌دی‌بۆس
 چوو و له‌وئ ژۆکاستای دایکی خو‌ی ماره‌کرده‌وه، ئه‌و دیوه گه‌وره‌یه‌ی
 پیش شارت له بیر، ها، له‌بیرته، خو ئه‌مه حیکایه‌تیک نییه که‌س
 نه‌بیستبیت. تو که شاره‌زایه‌کی وه‌ها زۆرت له سینه‌مادا هه‌یه، ده‌زانیت
 ئۆ‌دی‌بۆس کی‌یه، دل‌نایام ده‌زانیت، ئه‌و مه‌ته‌له‌ت له بیر که هه‌ر که‌س
 هه‌لینه‌ه‌ینیت «سفینکس» ئه‌و شیر‌ئاده‌مه ترسناکه که له‌سه‌ر به‌ردیکی
 زل دانیش‌تووه ده‌یکو‌ژیت. نا برای من، ئیره تیه‌یه نییه، لی‌ره د‌پنده‌یه‌کی
 تر حوکمه‌دات، لی‌ره به پێچه‌وانه‌وه هه‌ر که‌س وه‌لامی مه‌ته‌له‌کان بزانی‌ت
 ده‌کو‌ژیت، هه‌ر که‌سێک مه‌ته‌له‌کان شیبکاته‌وه له‌وانه‌یه تیا‌بجیت. شو‌ین
 هه‌یه به مه‌ته‌له‌کانی ناوی ده‌ژی و ده‌م‌ین‌ته‌وه، نۆمیران له‌و شو‌ینانه‌یه.
 نه شه‌رمه و نه کوشتنی خو‌ره، نه نه‌ئینییه و نه شکاندنی زو‌لمه‌تگا‌هی

شهوه، نويميران نيشتماني نهينيه وردهكانه. هيچ كهس به دروستي نازانيت نهيني گه وړه ئه م گه په كه چييه، به دبخته نه وهى بۆ نهينيه كي گه وړه ده گه پښت، هه موو شته كان نهيني بچوك بچوكن. نويميران ماناي هه زار ده رگا له پشت هه ر ده رگايه كه وه هه زار ته ليسم، له كۆى نه و ته ليسمانه شتيكي نوئ دروستبووه، دونياه كي تر... نه وهيه نويميران». تينه گه يشتم بۆ باروڼ نه و زانياريانه م ده داتئ، به لام هه ستمكرد باروڼ ده به ويټ هه ر له سه ره تاوه دلچنوكى و نيهاندوزيم بكوژيټ، نه با زور نه و حه رمانه بپرېم كه تووشى دهر د گيچهلئ گه وړه م ده كهن. هه ر له و گه شته گشتى و خيرايه دا به كولاڼه بيدهنگه كانى قه لآى باروڼه كاندا مير سه فين، به ده ستيكي شو فيزي ده كړد و به ده ستيك جگه ره ي ده كي شا و قسه يده كړد، گه له ك به ساده يي گووتى « گونا، گونا هى باروڼه كان نييه، له هه ر شو ينيك مروف مه حكوم بيت به نه خلاق، سه رتا پاي ژيان ده بيتنه نهيني. مروف بۆ نه وه دروستنه بووه، بوونه وهر يكي به نه خلاق بيت». پاش ئيستيكي گووتى « دواى عومريكي دريژ گه يشتوومه ته نه و برپوايه، نهيني نه و شته نييه كه مروف له وانى دى ده شاريتته وه، به لكو نه و شته يه كه مروف له خوى ده شاريتته وه، خه لكى ئه م گه په كه به ر له وهى شته كان له دونيا بشارنه وه له خويانى ده شارنه وه... له به رنه وه هه موومان زور به خته وهرين». هه ستمكرد باروڼى بوكه شوشه ده به ويټ كه سيك له دهره وهى ئه م جيهانه، له دهره وهى هاوپئ و كه سه نزيكه كانى خوى، يه كيك له خواري خواره وهى دونيا گوئى له بۆچوونه كانى بيت، زور مه به ستى بوو من شتيك له بۆچوونه كانى سه باره ت به دونيا بزانم. زور جار بيدهنگ ده بووم و گويمده گرت، خوم وهك گه نجيك نيشانده دا كه زور خوشحال ه كه سيكي به نه زموونى وهك باروڼى ده سته كه وتووه قسه ي بۆ بكات. گه رچى هه ستم نه ده كړد باروڼم خوشبويت، به لام هه ستم نه ده كړد پقيشم لتي بيت. قسه كانى سه باره ت به نهيني بۆ من سه ير و دوومانا

بوون، من و تێگەیشتم ترسی بارۆنەکان لە خۆیان، وادەکات لە هەموو شتێک بە گومان بن. لەسەرەخۆ و بەشەرەمەو بە بارۆنم گووت «میری ئازیزمان، گەر وابێت ئەوا مرۆف تاکە بوونەوهرێکە دەتوانیت درۆ لەگەڵ خۆیدا بکات، پێتوانییە کە هیچ بوونەوهرێکی تر جگە لە مرۆف ئەو توانایە تیا نییە کە درۆ لەگەڵ خۆیدا بکات؟». بارۆن گووتی «هەر کات نەیتنییەک ئاشکرادەبێت، مرۆف دەبێت پوو بە پوو سەیری پوخساری خۆی بکات. هەبێت شکێنە مرۆف ناچارکەیت سەیری خۆی بکات، هەموو ئەو کەسانەمان خۆشەوێت، کە ناهێڵن ناخی خۆمان ببینن، هاوڕێتی ئەوێه پێگامبەدەیت پتر لە خۆم ونبم... هەر کاتێک ئەو هەڵە کوشندەیهت کرد و بووێتە مایە ئەوێ بارۆنێکی ئەم شارە سەیری ناو دلی خۆی بکات، سەیری نەیتنییەکانی خۆی بکات، بزانه تیاچوویت، دەبێت برۆیت و ئەم ولاتە بەجێهێڵیت». لەم قسانە ی بارۆن زۆر ترسام، بەلام دەمزانسی تازە ناتوانم پاشەکشێبکەم. ئوتومبیلە کە هەندێجار هێند خاوەن دەپۆی، گەلای بابردوو پێشماندەکەوت، باغەوانێکمان بینی چیمەنەکانی ئاودەدا، کۆترێکمان بینی دوودل بوو لە نیشتنەو، پاسارییەکمان بینی سەیری پاسارییەکی تری دەکرد. پاش کەمێک، لە بەردەم مالتیکی ئێجگار ئەفسانەیی و گەورەدا وەستا، دیوارەکانی بەردی سپی و پەنگی پەنجەرەکانی شەرابییوون. خانوویەکی سێ نەومی گەورە کە پێدەچوو شەیتان خۆی ئەندازیاری بووێت. لەگەڵ هەموو جوانییەکیدە شتێکی شەپانی تێدا بوو، شتێک راستەوخۆ نە لە دیکۆر و نە لە کەرەستە ی تەلارە کەدا بەدەرەدەکەوت، شەپانگیزییەکی شاردراو و نادیار، کە پێدەچوو بە تەنیا من هەستی پێبکەم. بارۆنی بوکەشوشە بەدەنگێکی گڕ و خالی لە هەر نەغمەیهک، وەک گۆپی کەسیکم نیشانبدات گووتی ئێرە مالتی بارۆنی سیبەرە. من هەنگاری یە کەم بەرەو دەرگا کە نا، هەستمکرد سیبەرەکانمان زۆر لە پێش خۆمانەو دەپۆنە ژووری.

ناوی پاسته‌قینه‌ی بارۆنی سیبەر، مه‌هدی خوداداد بوو، له‌و که‌سانه‌بوو که له‌ دوا‌ی سا‌لی نه‌وه‌دو‌حه‌وته‌وه‌ ده‌وله‌مه‌ند بو‌وبوون سه‌ره‌تا ته‌نیا به‌رده‌ستی یه‌کی‌ک له‌ به‌ر پر سه‌ گه‌وره‌کانی حیزب بوو، له‌وانه‌بوو که بازایی بو‌ ده‌کردن، له‌ نانه‌وخانه‌ نانی بو‌ ده‌هێنانه‌وه، ئو‌تو‌مبیلی ده‌شت، دواتر بو‌وبوو به‌ یه‌کی‌ک له‌ پاره‌گیره‌کان. که‌سی‌کی سو‌ر‌ف‌لی چ‌کۆ‌لانه‌ بوو به‌ ده‌مو‌چاو‌یکی گوشتن و پر‌گری‌وه، له‌ پیت‌ه‌ر ئه‌ستینۆف ده‌چوو له‌ فلیمی «سو‌پانه‌وه به‌ ده‌وری زه‌ویدا له‌ هه‌شتا پۆژدا» له‌گه‌ڵ پی‌رسی برۆ‌ساندا زه‌مان‌یک که‌ برۆ‌سان تازه‌ ئه‌ستیره‌ی ده‌دره‌وشایه‌وه و هه‌شتا پۆله‌ ئه‌فسونا‌ویییه‌کانی خو‌ی له‌ زنجیره‌ فلیمه‌کانی جه‌یم‌س بو‌ندا نه‌بینی‌بوو. به‌لام مه‌هدی خوداداد ده‌وله‌مه‌ندبوونی به‌هانا‌یه‌وه نه‌هات‌بوو. چاکه‌ت و پانتۆلی‌کی په‌شی بریقه‌داری له‌ به‌ردابوو، ورگی‌کی وه‌ها ده‌رپه‌پویی هه‌بوو، هه‌چ جلی‌کی جوانی دنیا راستی نه‌ده‌کرده‌وه، قژ‌کی خاوی چه‌ور به‌سه‌ریه‌وه بوو که هه‌ند خراپ په‌شی کرد‌بووه‌وه، هه‌ر که‌س بیدیایه‌ ده‌یزانی خراپ‌ترین جۆره‌ بۆ‌یه‌ی هیندی و پا‌ک‌ستانی به‌کارده‌هێن‌یت. بارۆنی بو‌که‌شوشه‌گو‌تی «بۆ‌یه‌ ناویان ناوه‌ بارۆنی سیبەر، چونکه‌ هه‌ندی‌ک وا هه‌ستده‌که‌ن به‌ ئاسان بۆ‌ته‌ بارۆن، له‌ هه‌چه‌وه‌ دروست‌بووه، له‌ به‌ر سیبهره‌وه‌ هات‌وه، وه‌ک ئیمه‌ په‌نجی‌کی دو‌ور‌دریژی نه‌کی‌شاوه، عاره‌قه‌ی نه‌پشت‌وه. به‌لام هه‌ندی‌کی دی وه‌ک پیاو‌یکی ژیره‌وان‌کێ سه‌یریده‌که‌ن که له‌ ژیره‌وه، له‌ دنیا‌ی سیبەر و تاریکی‌دا کارده‌کات».

بارۆن پێشوازی گه‌رمی لی‌کردین، خو‌لقی‌کی زۆری قسه‌کردنی هه‌بوو، هه‌ند له‌ با‌ل‌کۆنه‌ قه‌شه‌نگه‌که‌ی‌اندا دانیش‌تین له‌گه‌ڵ بارۆنی بو‌که‌شوشه‌دا که‌وته‌ با‌س‌کردنی ئه‌و نه‌گه‌ره‌ زۆرانه‌ی دوا‌ی پوخانی دی‌کتا‌تۆر هات‌ونه‌ ده‌ست، له‌ قسه‌کانیاندا تی‌گه‌یشت‌م ژماره‌یه‌ک بارۆن هه‌ندی‌ک له‌ به‌ردی ناوازه‌ و ئاسه‌واری سه‌یری مۆزه‌خانه‌کانی باشو‌ریان ده‌ستکه‌وت‌وه و به‌

پاره‌ی خه‌یالی فروشتوویانه‌ته‌وه به ئیران. به‌لام له ناکاو بابته‌کانیان
 گۆپی و که‌وتنه باسی پرۆژه‌یه‌کی که‌وره‌ی ئاوه‌پۆ، که بارۆنی سی‌یه‌ر
 به‌ته‌مایه له‌گه‌ڵ یه‌کیکی دیدا جی‌یه‌جی‌یه‌کات. وه‌ک گۆیگرێکی شه‌رمن خۆم
 له باسه‌کان وه‌رنه‌دا و به هه‌یمنی سه‌یری ده‌ست و قاچی بارۆنی سی‌یه‌رم
 ده‌کرد که له کاتی قسه‌کردندا ده‌جولاند، پێشتر که‌سیکم نه‌بینی‌بوو وه‌ک
 ئه‌و له کاتی قسه‌کردندا هه‌نده قاچی بجولێنیت، ئاده‌میزاده‌کان زۆریه‌یان
 نیوه‌ی سه‌ره‌وه‌یان ده‌جولێنن، به‌لام بارۆن، به‌جۆرێکی کۆمیدی و
 خۆنه‌ویست یاری به قاچی ده‌کرد. میر به هه‌موو یقاری خۆیه‌وه به‌رابه‌ر
 مه‌هدی خوداداد دانیشتبوو و به وردی گوێده‌گرت. ئاغای «سی‌یه‌ر»
 سه‌ره‌تا بایه‌خێکی وه‌های به من نه‌دا، که‌رچی قسه‌کانیان له‌گه‌ڵ میر
 سه‌فیندا گه‌شتی و هه‌مه‌کاته‌بوو، شتێک نه‌بوو پتو‌یست و زوو‌کار‌یست،
 له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا وه‌ها خه‌را ده‌ستی ده‌جولاند و به ئاره‌زوویه‌کی وا که‌رم
 باسی له شته‌کان ده‌کرد، وامده‌زانی له شته‌گه‌لیک ده‌دو‌یت بۆ ئه‌و
 زۆر ترسناک و گرنگن. له نیوان قسه‌کاندا دووجار کۆپێکی گه‌نج به
 جووتیک چاوی شین و قژێکی درێژ و کاله‌وه، کاکاو و بسکویت و جۆره
 شیرینییه‌کی دیکه‌ی بۆ هه‌نانین که پت‌م‌وابوو له خورما و گوێزی هه‌ندی
 و بادهم دروست‌کراوه، ئه‌و شیرینییه هه‌ند به تام بوو ئومێد و چاوه‌پوانی
 و هیوای تیا دروست‌کردم، هه‌ندیک تام هه‌ن وه‌ها دلت خۆش ده‌که‌ن
 دواتر چه‌زده‌که‌یت زۆر بژیت.

بالکۆنه‌که‌ی بارۆن به چه‌شنیک شاعیری و هه‌یم‌ن بوو، پرپوو له ده‌نگی
 بولبوله خۆش‌خوانه‌کانی ئیوارانی هاوین، من ده‌مو‌یست زۆر‌ترین ماوه لێ‌ره
 دانیشم و له شیرینییه خۆشه‌ بخۆم و گوێ له ده‌نگی بولبوله‌کان
 بگرم. وه‌ک ئه‌وه‌ی بارۆنی سی‌یه‌ر بزانی‌ت من گوێ له بولبوله‌کان ده‌گرم،
 گووتی «خودایه ئه‌م بولبوله مه‌لعونانه، خودایه له ده‌ست ئه‌م بولبوله
 مه‌لعونانه، هه‌موویان هه‌له‌هاتووی قه‌فه‌زن، هه‌موویان له قه‌فه‌زه‌کان هه‌لدین

و دەپۆن و لە دەرەوێ لەسەر درەختەکان دەخوینن، بۆ ھەر کوێ بفرن دێنەوێ بۆ نوێمیران، لە بەھاردا پادەگەن و تا دەخوینن دەخوینن و دوایی دەمرن. من لە بۆلبول تێناگەم، راستیت دەوێت جەنابی میر من هیچ لە بۆلبول تێناگەم». من بەلاموێ سەیر نەبوو پیاویکی وەھا لە بۆلبول تێنەگات، دواتر زانیم بە گشتی بارۆنەکان لە بۆلبول تێناگەن. دواى ماوێەکی درێژ، پوویکردە من و گووتى «کەواتە تۆ حیکایەتخوێنە کەمانیت، پێمبێ، تۆ چ جۆرە حیکایەتێک دەگێڕیتەو؟». پرسیارەکی کتوپر و لە ناكاو بوو، من کەمێک پاچەلەکیم. ھەمووتان دەزانن ئەو چ پرسیارێکی بێمیشکانە، تەنیا ئەوانە دەیکەن کە هیچ لە حیکایەت نازانن. بێئەوێ بیریکەموێ بە ھێمنی گووتم «جەنابی میر، حیکایەتی ئەو فریشتە پاکانەى کە لە ئاسمانەوێ دێن و ماوێەک لەسەر زەوی دەمێننەوێ، حیکایەتی پەپولەیکە پەش کە لە نێوان دوو باغدا شەپکی گەورە ھەڵدەگیرسێت، حیکایەتی «ھەنگوینی خەیاڵ» کە ھەر کەس بێخوات شیوێ و پەنگی دەگۆرێت و لە سیمای پوخساری پەرییان نزیکدەبێتەوێ، حیکایەتی کچیکە نەخۆش کە ناوی فرمیسکە و بەردەوام لەگەڵ ئەو مروایانەدا قسەدەکات کە لە گۆمى ئەشکی ئەودا مەلەدەکەن... ئەوانەو سەدان حیکایەتی تریش». ئاڭای سێبەر کەمێک پێشی خوراند و گووتى «حیکایەتی خەیاڵی شتێکی باشە، بەلام حەزەدەم منداڵەکانم فێری بینینی دونیا بن، فێری پەوشتی بەرزین، فێری خۆفیداکاری بن و نیشتمانیەکی خۆیان خۆشبویت». لەو ساتەدا ھەستێکی سەیرم تێدابوو پێلاوێکانم داکنم و بیدەم بەسەری بارۆنی سێبەردا، من رقم لەھەموو ئەو پیاو و ژنانەوێ کە زۆر باسی نیشتمانی دەکەن. لە منداڵیموێ دەزانم ھەموو ئەوانەى زۆر باسی نیشتمانی دەکەن، لەوانى دى زیاتر ئەگەری خیانت و دلەرقى و بێوێژدانیاں تێدايە. بەلام بە نەزاکەت و پێزەوێ گووتم «جەنابی بارۆن، منداڵان بەر لەوێ فێری

خۆشه‌ویستی نیشتیماں بڤ، ده‌بیټ فیڤری خۆشه‌ویستی ژیان بڤن، ده‌بیټ فیڤرین په‌پوله‌یان خۆشبوټ، چه‌زیان له‌ ده‌نگی بولبول بیټ، جه‌نابی بارۆن، نیشتیماں له‌ کۆمه‌لیک شتی بچوک درستیوو، مروف گهر ئه‌و شته‌ بچوکه‌یه‌ی خۆشنه‌ویټ نیشتیمانیشی خۆشناویټ». پێده‌چټت قسه‌کانم بۆ بارۆن سه‌یر و تازه‌ بوویټ، به‌لام هه‌ستمکرد هه‌له‌یه‌کی که‌وره‌م کردوه، نه‌ده‌بایه‌ له‌ یه‌که‌م رسته‌وه‌ به‌و چه‌شنه‌ تۆوی گومان سه‌وزیکه‌م. به‌لام خۆشبه‌ختانه‌ کابرا له‌وه‌ گیل و کالقامتریو له‌و قسانه‌ تیبگات. سه‌یرم لیهاټ بارۆن قسه‌یه‌کی توندی به‌رابهر نه‌کردم، دواتر تیگه‌یستم بارۆنه‌کان ترسیکی گه‌ه‌یان له‌و خه‌لکانه‌ هه‌یه‌ که‌ پێیانده‌لێن پۆشنبیر، دیاریوو ئه‌ویش منی له‌ ریزی ئه‌واندا حیسابکردوه. پێده‌چوو له‌ ساتی یه‌که‌مه‌وه‌ بټویستی خۆم، وه‌ک پۆشنبیریکی خۆم ویناکردبیټ. بارۆنی سییه‌ر دوا‌ی ئه‌و قسانه‌ پووی لیوه‌رگیڤام و به‌ شتیکی له‌ گهرمی و خیراییه‌وه‌، وه‌ک ئه‌وه‌ی شتیکی وشه‌کان له‌ گه‌رویدا پراوینیټ به‌ میر سه‌فینی گووت «به‌ هه‌ر حال، مندا‌له‌کانم چه‌زیان له‌ هه‌موو چیرۆکیکه‌، بارۆن مندا‌لی ئیمه‌ و ئه‌وان نابټت به‌ یه‌ک، وانیه‌، وانیه‌ نابټت به‌ یه‌ک، نابټت به‌ یه‌ک». ئه‌وه‌ به‌هانه‌یه‌کی دی بوو، ئه‌م پیاوهم خۆشنه‌ویټ، ئه‌و مروفانه‌ی مندا‌لی خۆیان به‌ مندا‌لانی دیکه‌ به‌راوردده‌که‌ن ترسناکن، ده‌شیټ هه‌میشه‌ له‌ بۆسه‌داڤن بۆ ئه‌وه‌ی تۆله‌ی خۆیان له‌ جیهان بستیڤن. من چه‌زنده‌کرد زوو به‌و مندا‌له‌م بناستیڤن که‌ ده‌بایه‌ چیرۆکی بۆگکیرمه‌وه‌. من پۆحیکی غه‌مگینم ته‌نیا له‌گه‌ڵ مندا‌لندا ئارام و ئاسووده‌ ده‌بم. به‌لام هه‌ردوو بارۆن بیټه‌وه‌ی گویدیانه‌ من، به‌رده‌وام قسه‌یانده‌کرد، ناوی کۆمه‌لیک سیاس‌ی و بازرگانیان ده‌هینا من نه‌مه‌ناسین، هه‌ندیجار ناوی یه‌کیکی له‌ کۆمپانیاکان ده‌په‌ریه‌وه‌ ناو رسته‌کانیانده‌وه‌، هه‌ردووکیان دانیابوون من سه‌ر له‌و قسانه‌ ده‌رناکه‌م. که‌ ئیوارێ پووی له‌ تاریکی کرد، بارۆنی سییه‌ر به‌و قامه‌ته‌ خه‌چه‌شنه‌ی خۆیه‌وه‌، پێشمکه‌وت بۆ

قاتى سهره وه، ماله كهى بارونيش سهرتاپا فهرش و هورتى گرانبه هابوو، خاموشيه كى قول و بيده نكيه كى سهر بالى به سهر ته واوى كوشكه كه دا گرتبوو. بارون له سهره وه ده رگاي ژورى كى گه وره كرده وه و پيكه وه چوپينه ژورى. سهرتا به هوى تاريكيه وه هيچ نه بينى، له ناكاو وهك تيشك به ليشاويكى گه وره په لامارمانبدات، چهنده ها گلپ داگيرسان، پيشتر له ژيانمدا ژورى كم نه بينيو هينده زور گلپى تيدايت، تا چند چركه يهك به رده وام گلپ داده گيرسا، بو ئيستىك پوناكى هيند زوربوو من ده ستمگرت به چاومه وه، له ناوه راستى ژورده كه دا وه ستم و نه و مندا له ده ستمىك جلى سپيدا بينى، كراسيكي سپى و كاوبويه كى كچانه سپى. له سهر قهراغى قهره ويلاه كهى دانيشتبوو، كه ميگ توره و غه مگين دياربوو، هيچ شتيكى له باوكى نه ده چوو، ده موچاويكى باريك و ساف و سپى هه بوو، قزيكى نه رمى زور رهش، جله كانى و روخسارى به جورىك سپيپوون ديمه نيكي ترسناكيان پييه خشيبوو، به لام نيگاي هيمن ده ينواند. ژورى مندا له كهش له وه خوشتريبوو له ژورى مندا لان بجيت، پريوو له دولاى گه وره گه وره كه پيكا له ته ختهى زور گران و ناياب دروستكرايوون، قهره ويلاه كهشى له ديكور و شيوه دا له شيوهى دولفيتيكي بچكوله دا نه خشكرايوو. هه ستمكرد بينينى بارونى بوكه شوشه مندا له كهى دلخوشكردوه، به نيگا و سهر كردنه كانيدا دياربوو باوه پى به بارون له باوه پى به باوكى گه وره تره. گهرچى بارون پياويك بوو هيچى نه وتوى له مندا لان نه ده زانى، به لام به هوى ديارى و ياريه كانيه وه مندا لان خوشيانده ويست. ناغاي سبهر منى به مندا له كهى خوى ناساند، كچيكي نو سال بوو به ناوى «نه ونيگا» وه، بارون به نه ونه و بانگيده كرد. جووتيك چاوى سهوز و گه وره و سيحراوى هه بوو، له چاوى پشيله يه كى رهش ده چوو له تاريكيدا بدره وشيته وه. بارون وهك هه موو نه و پياوه بيميشكانهى نه م ولاته كه نازانن قسه له گه ل مندا لا بكن، ده مى

پانکرده وه گووتی «کاک ماجید حیکایه تی خۆشت بۆده کات». مندالە که به چاوه گەشه کانی سه ییرکردم و هیچی نه گووت، نه ئە وهستی به شتیکی تایبه تی کرد و نه من. ترسناکه منداڵان له ساتی یه که مه وه رقیان لیتبیت، دواتر زۆر به زحمەت ده توانیت شته کان پاستبکه یته وه. له پاستیدا منداڵان زۆر پاک و بێگونا ه نین، هه موویان به جۆریک له جۆره کان جۆره حوکه مکی پێشو هخت و کیناویان له دلدا هیه. که «نه ونیگا» سه ییرکردم له وه ده ترسام پێشو هخت رقی لیتبیت، به لام شتیکی ئەوتۆ تایبه تیم له چاویدا نه خوینده وه. پێم سه یربوو که بارۆن بهر له خودا حافیزی به ئەسپایی به منی گووت، نه ونیگا کچی ئەو نییه، به لکو برازای ژنه که یه تی که له پروداویکی نادیاردا تیاچوه ... منداڵە که ش دوای مردنی باوکی تووشی کۆمه لێک دۆخی ده رونی سهخت بووه که مرۆف ده بیت زۆر ئاگاداری بیت.

پاش ئیستیکی که م ئەوان پۆشتن و من و ئەو پیکه وه له ژووره که دا ماینه وه. دوو سه عاتم هه بوو له گەل نه ونیگادا بیبه مه سه ر. له گەل پۆشتنی ئەواندا خامۆشییه کی گه وره بالی به سه ر ژووره که دا کیشا، ئەوه ی له مالی بارۆنی سیبه ردا سه یربوو ئەو بیده نگیه بوو، بیده نگیه کی هێند قوول و ده ستسالا ر بوو مرۆف ده ترسا. بۆ ئیستیک وه ک شتیک ئیفلجی کربم، سه یری ئەو منداڵه م کرد و له شوینی خۆم نه جولا م. پاش تۆزیک ئەو گووتی «تۆ به راستی ناوت ماجیده، به راستی، یان گالته ده که یته؟». ئەوه منی تۆزیک ئارامکرده وه و گووتم «به راستی ناوم ماجیده، به راستی». به چاوه سه یره کانی گووتی «تۆ چەند حیکایه ت ده زانی؟». چوومه ته نیشتیه وه و گووتم «هه زار حیکایه ت. له وانه یه زیاتریش ... به ته واوی نازانم؟ که س ناتوانیت بزانیته چەند حیکایه ت ده زانیته، که ده ستده که ین به ژماردنی حیکایه ته کان، ورده ورده چیرۆکی تریشمان بیرده که ویتته وه که حیسابمان نه کردون». به شه رمه وه گووتی «به لام من دوو حیکایه ت

دەزانم، دووان و هيچى تر. پوره نەرمىنم دەلّيت، دوو حىكايت بۆ كچىك لە تەمەنى مندا زۆر كەمە». من دەستىكى بچوكم بە قژىدا هينا و گوتم «من دلّنيام تۆ لە دوو حىكايت زياتر دەزانيت، دلّنيام». بە خەفەتيكەوه گووتى «نا من بەس حىكايتى سەندريلا دەزانم، لەگەڵ حىكايتى «ئاونگى كچى پادشا»... لەوه زياتر، هيچ شتىكى تر نازانم. من سەيرمكرد و بە دلّنياييەوه گوتم «نا تۆ حىكايتى زۆرتر دەزانيت، مەرووف زۆر شت دەزانيت كە وادەزانيت نايانزانيت. زۆر شتيش نازانيت كە چى وادەزانيت دەيانزانيت، ئيمەى مەرووف وەهاين».

بەسەرسامىيەوه سەيرىكردم، چاوەكانى بە ئەندازەيەك جوان بوون، مەرووفى دەترسان. من لە سەفەرە خەيالايەكانيشمدا، چاويكى وەها پاك و ساف و برىسكەدارم نەبينبوو. بە ئەسپايى پرسى «ئەى تۆ حىكايتىك دەزانيت، كە من دەيزانم و كە چى وادەزانم نايانم؟». تۆزىك وەستام و سەيرى بوكەشوشەكەى تەنيشتيم كرد و گوتم «بىگومان، حىكايتى ئەو بوكەشوشەيه، كە يەكێكە لە حىكايتە خۆشەكان، تۆ دەيزانيت و كە چى وادەزانيت نايانيت». سەيرى بوكەشوشەكەى كرد و گووتى «مەبەستت هيسۆيه؟». من بە كەمتەرخەمىيەكەوه شانم هەلتهكاند و گوتم «هەلبەت مەبەستم هيسۆيه». بە خەفەتيكەوه سەيرىكردم و بە ئەسپايى بۆ ئەوهى بوكەشوشەكە گوێى لێتەبييت گووتى «بىدەنگ بە، هيسۆ باوكى مردوه، نابيت بزانييت». من گوتم «ئاه، باوكى مردوه؟ چۆن مردوه، بۆ پيئىنالييت كە باوكى مردوه؟». بەچرپەوه گووتى «باوكى لە ئەسپ كەوتۆتەخوارى، تىدەگەيت؟ باوكى لە شەپدا لە ئەسپ كەوتۆتە خوارى و مردوه». گوتم «ئەى هيسۆ ئىستا چى دەكات؟». بە ئەسپايى گووتى «هيچ ناكات، بە پۆژ دەچىتە بەر ئەو پەنجەرەيه و چاوەپوانى باوكى دەكات، من ناهيلىم كەس پيى بلّيت، تىدەگەيت، هەتا تۆش بۆت نيبە پيى بلّيت، پوره نەرمىنيش بۆى نيبە

پىيى بلىت». به ئەسپايى گوتم «گەر تۆ حەزەنەكەيت، من پىينا ئايم، به لام دەتەوئيت تا كەى پىيى نە ئىيت؟». بو كە شوشە كەى گرتە باوەش و گووتى «تا هەتا هەتا يە». من دەستم بە سەرىدا هينا و گوتم «زۆرىاشە پىيى نالايين، تىدە گەيت؟ پىيى نالايين، من و تۆ پىكەو نامەى بۆ دەنوسين، تىدە گەيت دلخوشيدە كەين، دە ئايين ئەو نامەى باوكتە، ديارى بۆ دە نيرين، دە ئايين باوكت چووه بۆ ولاتىكى تر، تا بتوانيت لەو يەو دياريت بۆ بنيريت». زەر دەخەنە يە كى گەورە كەوتە سەر پوخسارى و به گەرمىيەو گووتى «دە ئايين باوكت چووه ئالتون بدۆزيتەو، تىدە گەيت چووه ئالتون بدۆزيتەو». خۆش بەختانە هەستەم كرد لىم نزىكەدە بىتەو. من گوتم «دە بىنيت، تۆ حىكايەتى هيسۆ بە تەواوەتى دەزانيت، ئيتەر پورە نەرمىن ناتوانيت بە ئاسانى پىتبلى تۆ حىكايەت كەم دەزانيت، ناتوانيت، تۆ ئىستا سى حىكايەت دەزانيت». بە سەرسامىيەو گووتى «بە لام ئەو هەى هيسۆ حىكايەت نىيە، باوكى هيسۆ بە راستى مردو». منيش پىمگوت «دەزانم، بە لام كە تۆ دەيگىرپىتەو دە بىت بە حىكايەت، هەر وختىك تۆ بە جوانى شتىك بگىرپىتەو، ئەو حىكايەتە ... گرنگ نىيە راستىيە يان نا». بە گومانەو سەيرى كردم و گووتى «بە لام نامەوئيت حىكايەتى هيسۆ يۆكەس بگىرپەو، گەر پورە نەرمىن بزانتيت، هيسۆم لىدە سەنئيت، چونكە ئەو دە ئيت، من نابيت قسە لە گەل هيسۆدا بكەم، هيسۆ بو كە شوشە يە، پۆحى لە بەردا نىيە». من نەمزانى بلىم چى، گوتم «ئەو نىگا، كۆيىگرە، من ئەمشەو دوو چىرۆكت فىردە كەم، دوو چىرۆك، دەتوانيت سەبەى هەردووكيان بۆ پورە نەرمىن بگىرپىتەو، من هەر شەو يەك بىم دوو چىرۆكت فىردە كەم، پاش ماو يە كى تر تۆ لە پورە نەرمىن چىرۆك زياتر دەزانيت». بە خۆشحالىيەو سەيرى كردم و گووتى «ئيتەر دەتوانم بە پورە نەرمىن بلىم كە بۆنى پىازى لىدەيت، دەتوانم پىشى بلىم لەو حىكايەت زياتر دەزانم، دەتوانم واشى لىبەم

بگری». من سہ یرمکرد و پیمگووت «بهائی، ده توانیت وای لئیکه یت بگری».

زۆریه مندالانی نویمیران غه مگینبوون، زۆریه یان وهک نه ونه و چیرۆکی نهئنی له دلایندا بوو، ته لیسیمیک و گریهک له ژانیاندا هه بوو که نه یانده ویست که س بیکاته وه و بیزانیت... دواتر که له دونیای ژن و پیاوانی نویمیرانیش نزیکبومه وه، بۆم ده رکوت نویمیران گه ره کیکه سه رتاپای له نهئنی دروستبووه.

ئه وه شه وه ده ستمکرد به گێرانه وهی یه که مین چیرۆکی خۆم بۆ نه ونیگا...

به و جۆره بووم به حیکایه تخوانی مندالانی بارۆنه کان، له ماوه یه کی که مدا چیرۆکه کانم له نویمیراندا ده نگیاندا یه وه، ئه وه حه زه بیسنووه ی مندالان له حیکایه ته کانم ده رگای هه موو نویمیرانی بۆ خسته سه ر پشت، وای لیهات له ئیواره وه به سه ر مائی بارۆنه کاندا ده گه رام. کۆشکی هه چ بارۆنیک له کۆشکی ئه وی دی نه ده چوو، هه میشه له به رده رگا ئیشکه ریک یان خزمه ته ییه ک ده رگای لیده کردمه وه و به ناو سالۆن و پاره ویکی درێژدا منی ده برده قاتی سه ره وه، مندالانی نویمیران هه موویان تیکرا له قاتی سه ره وه ده ژیان. ده میک ده چوومه مائی بارۆنه کان، کۆشکه کانیاں وه ها خامۆش و بیده نگیبون، ترسم لیده نه یشت. چه ندین هه فته کارمکرد و یه ک ئافره تیشم له نویمیراندا نه بینی، وامده زانی ئه م گه ره که گه وره یه ته نیا پیاوان و مندالان تیا ده ژین، پێگای منیاں و پێکخستبوو نه چیتته سه ر پێگای هه چ ژن و کچیکی ئه وه گه ره که، وهک ئه وه ی یه کیکی به نه خشه یه کی ورد هه موو پێگای ها توچۆی منی کیشابیت. تا شه ویکیان بارۆنی بوکه شوشه داوه تیکردم و له و داوه ته دا جوانترین ژن و کچانی بارۆنستانم بینی و له ویدا ژنی بارۆنی مریشکیشم ناسی.

له شهوگاری ئەم شارە پامام و خوینم بینی «حەسەن تۆفان - مایس و حوزەیرانی ٢٠٠٤»

یەكەمجار غەزەلنوسم لە بەهاری سالی ١٩٩٨ دا ناسی، ئەو كات
ئەو لە میژبوو بە هەزارباغدا دەسوپایەو. غەزەلنوس زۆر بە ئاسانی
دەرگای مائی خۆی بۆ خەلكی غەریب دەكردەو، لەدوای پاپەڕینەو
مالەكەى ناوناو بوو بىكهى منداڵانى بیسەرپەرشت. خۆى دەرمانەتێكى وەها
گەورەى نەبوو، كۆمەلێك پێكخراوى بیانى لە بەختوكردى منداڵەكاندا
كۆمەکیان دەكرد. ماوەیهك بەر لەو هەى دەستبەگەین بە نوسینی ئەو كەتیبە
گەورەیه، ئێوارەیهك چووم بۆ مائی غەزەلنوس و منداڵە خەیاڵییهكانى
ئەو م بینى. بەختوكردى دە منداڵى كچ و كوڕ لە ئەستۆى غەزەلنوس
بوو، پیرۆزنىك و پیرەمێردىكى چكۆلانە لە بەختوكردى منداڵەكاندا
كۆمەکیان دەكرد. زارو خەیاڵییهكانى جوانترین منداڵى دوتیا بوون،
هەموویان شتیك لە نیگارى فریشتە و كەمێك لە عەترى ئاسمانیان
پێوهبوو، ئەو هەردەم بە شانازییهو دەیگووت «ساف خەیاڵن و پاك
عەشقن». بەیانیان شوڤفێرىكى پیر بە پاسێكى كۆن دەهات بەدوایاندا
و دەبێردن بۆ خوێندنگا، هەمیشە بە هاتوهاواری زۆر و بە سەرسەدانى
بێۆینە ئەو مالەیان پێ كەردبوو لە دەنگ. كە دەرسیم تاهیرم لە ناویاندا
بینى سەرسامبووم، ئەو تەنیا لەوانى دى گەورەتر و ناشیرینتر نەبوو،
بەلكو بۆنىكى خراپیشى لێدەهات. گەنجیكى سەرزى كە بەجۆرىكى
بێمانا شەرم و ترسنۆك دیاریبوو، جۆلە و پۆششتنى لە ئەسپ دەچوو
نەوێك مەوێك، لووتى بە ئەندازەیهك بوو مەوێك لە تەماشاكردنى
دەترسا. هەولەكانى غەزەلنوس بۆ پاهێنان و فێركردنى تێكرا مایەپوچ
و بێسوودبوون، ئەم كۆرە لە دۆخێكدا نەبوو هیچ فێربێیت. پۆزێك

که سیک به ناوی عه تاره وه دابوویه غزه لنوس و له و کاته وه غزه لنوس
 سه ره رشتیده کرد. تاکه به هره ی نه وه بوو دهیتوانی گوږ هه لکه نیت و
 لاشه بدوژیته وه. بهر له وهی لاشه ی موراد جه میل بدوژیته وه، که سمان
 باوه پمان به توانا کانی نه ده کرد، غزه لنوسیش به گومان بوو له هیزی
 نه، به لام دوژینه وهی نه و لاشه یه، سه ره تای بریای به تینی من بوو به
 به هره سهیر و توانا نهینیه کانی نه و. دوی دوژینه وهی لاشه که ی موراد
 داوام له غزه لنوس و هاوړیکانی دیکم کرد، تا ته لیس می موراد جه میل
 شینه کهینه وه به دوی هیچی دیکه دا نه که پتین، نیمه گروپیک ی له وه
 بچو کتربوین بتوانین له یه ک کاتدا دوی کومه لیک حیکایه ت بکه وین،
 دوانه وه نیشه کهش له وه پر مه ترسیتر بوو که حیسابمان بۆ کرد بوو.
 نه و شه وهی ده رسمیم لاشه که ی له پیشچاومان ده رهینا، من له و باوه پدا
 نه بووم ژیانمان به و جوړه بگوړیت، پیش نه و لاشه یه هر یه که مان
 کومه لیک حیکایه تی له به رده ستدا بوو، زوریان پر ته م و سه رشار له
 نهین ی بوون، به لام پووی ترسناکی مه رگ نه و کاته ده ست پیده کات که
 مروف لاشه یه کی نه ناسراو ده دوژیته وه. هیچ شتیک له لاشه یه کی نه زانراو
 سیحراو یتر نییه. سالگه لیک که پیاو کوژبووم، هه رگیز نه چو بوومه سه ر
 قوربانیه کانم، به رده وام له دووره وه ته قه مده کرد و وهک با هه لده ماتم،
 نه که رچی خه لکانیک ی زورم کوشتبوو، به لام دوو به دوو له گه ل لاشه یه کدا
 نه ما بوومه وه، به دیار کوژاویکه وه نه وه ستا بووم. من پیاو یک بووم له
 لاشه کان هه لده ماتم بویه ناویان نابووم توفان. دوی دوژینه وهی لاشه که ی
 مورادیش من شته کانم ناسای و ه رگرت، به لام هی دی هی دی هه ستمکرد
 نه و مردووه کاریگه ریه کی سهیری له سه رم هه یه، هه ستمکرد شه وان
 دیته خه وم، چند شه ویک بۆ نه وهی له موته که و نیگاری ترسناکی
 نه و ده ربازیم هه لده ماتم بۆ هه زاریاغ، به لام نه و مه یته به دوامه وه بوو.
 دواچار مروف چند دلره ق و بیژهم بیت، چند ژیا نی له کوشتن و

خوێنپشتندا بردیته سەر، مردوویه کی بۆ پهیدا ده بیئت وازی لێناهیئیت. موراڤ جه میل له و مردووانه بوو که دهستبهرداری مرۆف نابن و ده بیئت دواى چیرۆکه کیان بکهوێت. ئاده میزاده کان هه موو ده مرن و ده کوژدین، ئه وه چاره نوسی مرۆفه، به لام له ناو ئه و لیشاوه ئه به دییه دا، مردوویه که له ناکاو له نێوان هه موواندا ده رده کهوێت و مردنی وه که ته لیسم و سیحریکی جیاواز و بێین ده رده کهوێت، وه که ئه وه ی چی نه یئیه که له دونیادا هه یه له مردنی ئه ودا خوێ قفلدا بیئت. من زۆر بیرم لیکردۆته وه، هه موو مردنیک له سندوقیک ده چێت. مردن هه یه سندوقیکی کراوه یه و ده توانین ئاسان سه ری هه لبدینه وه و ته ماشای ناوه که ی بکه ین، ده توانین دهستبه رین و له بنی ئه و سندوقه دا هه موو نه یئیه که ده ره یئین، به لام مردنیش هه یه سندوقیکی داخراوه، گه ر سندوقه که ش بشکێنن نه یئى زیاتر و زیاتر ده دۆزینه وه که بۆمان ته فسیرنا کرێت. راسته من پیاو کوژبووم، له سالانی هه شتادا خه لکانیک زۆر کوشته ی چه کی من بوون، له نێو ئه وانه دا خه لکانیکی خراپی تێدا بوو که شایسته ی مه رگ بوون، یاخود به بیرکردنه وه ی شوێر شگیرانه ی ئه و سه رده م و زه مانه به شایسته ی مردنم ده زانین، خه لکانیکیشی تێدا بوو بێگناه بوون، هێند هه یه به جوړیکی دی بیریان له شوێر و ژیان ده کرده وه. له گه ل ئه وه شدا هه ستم نه ده کرد هه یه که له و مردوانه پامده گرن و واده که ن بیریکه مه وه. هه موو شوێر شیک له گه ل خویدا کۆمه لیک مرۆفی له و جوړه دروسته دکات، که ده کوژن و ناگه ڕینه وه سه ر ته رمی کوژراوه کان. دواى مردنی دایکم من به جوړیک له و گولستانه گه وره یه دا نوقمیو بووم، به جوړیک سه رقائی کردنه وه و داخستنی ده رگا نه یئیه کانی هه زا ریاغ بووم، خه ریکبوو له یادمه کرد چی له م دونیا یه دا هه یه. به لام ئه و لاشه یه ی موراڤ جه میل منى ناچار کرد بگه ڕیمه وه دونیا، وه که ئه وه ی لاشه ی من بیئت و نیشی من بیئت ئه و که سه بدۆزمه وه که کوشتومی. هه ندیک مردن

وهك ئاويته وايه، كاتيک سه يريده كه ين خۆمانى تيا ده بينين. من لهو شه وه وه هه ستمده كرد له ژير گوشارى ئه و مردوه دام. شاه، هه نديجار بينينى لاشه يه ك له خويندنه وهى هه زار كتيب زياتر كار له ژيانى مرؤف دهكات، من لهو شه وه وه سه راپاي تيروانينم گوڤا و ده مگوت ده بيت شتيك بو ئه و لاشه يه بكه ين.

من ئوميدم ئه وه يه كه س پنگاي نه كه ويته سه ر لاشه يه ك، به لام گه ر پنگاتان كه وته سه ر جه سته يه كى وه ها جوان، نابيت هه لپين و پشتي تيپه كن، ده بيت تاكو تايى له كه ليدا برؤن.

ماوه يه ك به سه ر دوزينه وهى لاشه كه دا پويشت و ئيمه هه چ شتيكى گرنگمان چنگ نه كه وت. به ئه ركى خۆمانم زانى، لاشه كه بگوازينه وه بو جيگاهه كى لايه قتر و به نهينى له سوچى گوڤستانىكى به حورمه تدا بينژيڤين، ئه وه كه مترین شتيكه مرؤف بتوانيت بو لاشه يه كى بيكه سى بكات. ئيواره يه ك ويستم بيتاگاي غه زه لنوس، لاشه كه بگوازمه وه بو گوڤستانى گه وري شار و به نهينى له ناو گوڤه كاندا جيگاهه كى بو بكه مه وه به جوڤيكي به حورمه تانه بيخه مه وه ژير خاك. ئيمه تازه ده ستمان له وه شتبوو پولييس و ئاسايش شتيك بدوزنه وه. هه موو دلنابووين بكوژانى موراد جه ميل گه ر بيت و به دهردى خودا نه مرن و تووشى به لاي دى نه بن، تا هه تاهه تايه به ئازادى ده سوپينه وه. شه ويك گه پامه وه بو سه ر گوڤى ئه و مردوه غه مگينه ي له كه نده لانيكى چه په كى قه راغشاردا نيژرابوو، شوڤين لاشه كه م هه لدايه وه به لام هه چى تيدا نه بوو، هه چ شتيك. وهك شيتم ليها، وهك ئازه لايكى نا ئوميد زه ويم به چواره وري خۆمدا هه لده كه ند، به لام سوودى نه بوو. ئاشكرا يه كيك دواي ئيمه دووباره گوڤه كه ي هه لدا بو وه و لاشه كه ي دهره ينا بوو. من هه نديك ورده جل و ئاسه وارى ديكه م له جيگاهه كه دا دوزيه وه كه ئاشكرا له كاتى گواستنه وهى لاشه كه دا كه وتبوون، له هه موويان گرنگتر پارچه يه ك

قوماشی کراسه پرته‌قالیه‌که‌ی بوو. ونبوونی تهرمی موراد جه‌میل ته‌لیسمی‌کی گه‌وره‌ی تریوو که هاته ناو حیکایه‌ته‌که‌وه. که چیرۆکه‌که‌م بو غزله‌نوس گێپایه‌وه بیته‌وه‌ی بایه‌خ به چیرۆکه‌که‌ بدات به جورێکی پر خه‌یال سه‌یریکردم و هه‌ندیک شتی له‌به‌ر خوێه‌وه گووت که ئه‌وکات هه‌چی لێ تینه‌گه‌یشتم. ئه‌وه‌م وا ته‌فسیرکرد که غزله‌نوس هه‌نده‌ی مه‌راقی دۆزینه‌وه‌ی نه‌هێنی کوشته‌که‌یه‌تی، مه‌راقی لاشه‌که‌ی نییه‌.

ونبوونی ئه‌و لاشه‌یه‌ بووه خولایه‌کی کوشنده‌ی من، واتیه‌گه‌یشتم ئه‌وه‌ی مورادی کوشتوو هه‌که‌مین جار نه‌یتوانیوه لاشه‌که‌ی بشاریته‌وه، به‌لکو خه‌یرا له‌و که‌نده‌لانه‌دا کردویتی به ژیر گلّه‌وه، دواتر پاش ماوه‌یه‌ک له به‌ر هه‌ر هۆیه‌ک بیته‌، لاشه‌که‌ی گواستۆته‌وه بو جیگایه‌کی دی، جیگایه‌ک که‌س ده‌ستی نه‌گاتێ. شه‌ویکیان بو یه‌که‌مجار دای چه‌نده‌ها سال ده‌مانچه‌که‌مم ده‌ره‌ینایه‌وه و که‌وتمه ئه‌و ده‌شت و ده‌رانه‌ی قه‌راغ شار. ئه‌و چه‌ند شه‌وه‌ی پێشتر له یانه‌ی پیاو‌کوژه بیئیشه‌کاندا برده‌سه‌ر، ئه‌و هه‌سته‌یان تیا دروستکردم که به شه‌و شتگه‌لیکی ترسناک له‌م شاره‌دا پوده‌دن، شت گه‌لیک که‌س نایببستیت و نایببیت، ئه‌وانه‌شی ده‌ببستن و ده‌یزانن بیده‌نگی لیده‌که‌ن. بیته‌وه‌ی به هه‌چ که‌س بلێم، شه‌وان به‌ره‌و ئه‌و پیده‌شته ساردانه‌ی نزیک شار ده‌که‌وتمه پێ، دلنایابووم گه‌ردان به‌ خو‌مدا بگرم، گه‌ر سه‌برم هه‌بیته‌، شتیک ده‌بینم. من چه‌ند شه‌ویکی دی له‌گه‌ڵ ده‌رسیم تاهیردا چوومه‌ده‌ری و پووبه‌ریکی زۆری ده‌شتایی و پووته‌نه‌ خو‌لاییه‌کانی نزیک شارمان پشکنی، به‌لام هه‌چی تازه‌مان ده‌ست نه‌که‌وت. ده‌رسیم به‌ چنگه‌ بلدۆزه‌رئاسا‌کانی به‌ خه‌یرایی چه‌نده‌ها جیگای هه‌لکۆلی، له‌ هه‌ندێ جیگادا که‌لاکی هه‌ندیک ئاژه‌ل و ئێسکی به‌جیماوی سه‌گیک و کۆمه‌لێک که‌له‌سه‌ری مانگامان دۆزییه‌وه، به‌لام نه‌گه‌یشتی نه‌ شتیک په‌یوه‌ندی به‌ ئیشه‌که‌ی ئێمه‌وه هه‌بیته‌. ئه‌و ماوه‌یه‌ هه‌ند شه‌وان ده‌رسیم هه‌تابوو ده‌ری، بێخه‌ویی

و ماندویتییه کی زور له سەر پوخساری بوو. گهنجیک بوو نهیده توانی
 بلیت نا، هەر شتیگمان پیگوتبایه دهیکرد و زور که میش قسهیده کرد.
 بهجۆریکی سهیر گوێرایه لی غهزهلنوس بوو، ههستمده کرد له دلوه
 خۆشیده ویت، گهر غهزهلنوس لی زویربایه تووشی توپهیی و هه لچوون
 و ناانارامیه کی گه وره ده بوو. به ودا زورجار خراپ له گه ل منداله کانی
 دیکه دا ده جولایه وه، غهزهلنوس زویریده کرد و زور پیاوه لده شاخا، له گه ل
 نه وه شدا هاوکاریک و دۆستیکی نزیکی نهو بوو، زور پۆژ نهو نانی
 ده کپی، نهو ورده شتی بۆ مندالان ده هینایه وه. نهو ماوه یه من شه وان
 ده مبرد بۆ پشکنینی ده ورویه ری شار، گوێرایه ل و بیچرپه بوو، هه موو
 شته کانی وهک خۆی ده کرد، ههستمده کرد جۆره توانایه کی نهینی له
 ناخیایه تی گهر مروف باش ئاراسته ییبات، له وانه یه شتیکی دیکه ی
 لیده رجیت. که زهوی ده دپی له ئامیزکی گه وره ده چوو، به لام دواتر
 ماندووبوونیکه سهیری پیوه دیاریوو، زورجار ئامۆزگاریم ده دایه که
 له سه رخۆ ئیشبات، به لام له زوو هه ل هاتنی خۆر و ئاشکرا بوونی به یانی
 ده ترسا. هه رده م بهر له پونا کبونه وهی دنیا ده مگێرایه وه بۆ شوینی
 خۆی، که ده گه یشتینه وه مالی غهزهلنوس، وه ها ماندووبوو سه رتا پای
 پۆژه که یهک تهخته ده خه وت.

دوا جار بریارمدا به ته نیا و بی درسیم تاهیر پوویکه مه قه راغ شار.
 شتیکی تاریک و پهش، خواستیکی نهینی بۆ تیگه یشتن له م شاره
 پیس و پۆخله ده بیزواندم. چهنده ها شهو بیهوده سوپامه وه، لهو دیو
 شه قامه که مه ربه ندیه که ی شاردا بۆ سه م داده نا. چوار شهوی یه که م
 شتیکی نهو تووم نه بینی، له شهوی پینجه مدا له کهنده لانتیکدا خه وم
 لیکه تبوو له سەر دهنگی و په وپی ماشینیک به ئاگاهاته مه وه، ماشینیک
 لایته کانی کوژانده بووه وه به هه موو ده شتدا سه رده که وت، دوو سه د
 مه تر دوور له من وه ستا و دوو کهس دابه زین و ده رگای پشته وهی

ماشینه که یان کرده وه و یه کیک به دهنگی بهرز هاواریکرد «کوپری حیز دابهزه». هاواره که وهما بلند و بهرزبو و امدهزانی نه وه شه و خۆپهتی دهقیرپنیت. له بهر پۆشنایی مانگه شه وه که دا بینیم کوپریکی گنجیان داگرت و کهوتنه لیدانی. یه کیک له ناو ماشینه که وه گووتی «کوپری قه حبه، دایک حیز، خوشک له باوهش، که پیمگووتی لئیده رده چیت، یه عنی لئیده رده چیت، تیده گهیت، لئیده رده چیت... کوپری حیوان، ئیتر تووشی سه رنیشه مان ناکهیت». کوپه که بو ئیستیک له بهرچاوم ونبوو، دلنیا بووم له سه ر زه وییه که که وتوو. به وردی نازانم لیدانه کانیان چهندی خایاند، به لام ماوه یه کی دریز له کوپه یان دا، له ماوه یه دا گویم له دهنگی پیاویکی دی بوو که پیده که نی و دهیگووت «ناغا گیان، نه زیه تی مه ده، قه سه م به م تاریکیه پاکه، قه سه م به پۆشنایی سوپح که توژیکی دی ته واوی دونیا پونا کده کاته وه، نه م کوپه به قسه مان دهکات. ناغام، من هه سته که م به قسه مان دهکات، نه مه که سیتی دلپاک و به حورمه ته، زۆر به ناموسه، تابلیتی ساحیبی نه زاکه ته...». پیاویکی دریزبوو، دهنگی له تاریکیه که دا له دهنگی هه مووان به رزتر بوو، به رده وام پیده که نی و له و جۆره قسانه ی دهکرد، زۆر له و قسانه ی کرد، باسی جوانی سوپحی کرد، سویندی به بولبول و عه نده لیبه کانای باغ خوارد، سویندی به بۆنی که نیره و پیحانه خوارد، وهما ناسک قسه یکرد سه یرم له و سه روزمانه شیرینه ی هات. نه وانی دی جنیویان به کوپه که دده و نه و به و شیویه دلنه وایی ده دایه وه. جار جار یه کیک له ناو ماشینه که وه داده به زی و هه ندیک شه قی له کوپه که هه لده دا و دهیگووت «گهر به خۆشی خۆت لئیده رنه چیت، یه ک هه فته ی تر فلیمی خوشکه که شت بو لیده ده م، تیده گهیت... ته نیا دو پۆرت هه یه لئیده رچیت و هه موو نه وانی تریش رازی که یه ک، تیده گهیت». ماوه یه کی زۆر دریز له کوپه که یان دا، به دریزایی نه و ماوه یه چرکه یه کم لینه بیست، دوا ی نه وه ی ماندوو بوون،

سوار نوتومبيله که يان بوونه وه و پویشتن. من له و ماوه یه دا چەند جارێک خە یالێ ئەوه که وته سەرم خۆم بهاومه ناو مەسەله که وه، به لām نه مەده توانی پێشبینی دەرە نجامه کان بکه م، دەرترسام شته کان پێگایه ک بگرنه بهر دوا جار به من نه گیریت وه و ئەو کوپه به دبه خته ش تیا بجیت. وه ستام و چاوه پوانی ئەوه م دەر کرد شته کان رهوشی سروشتی خۆیان وەرگرن. که ئەوان پویشتن و ماشینه که یان گەیشته سەر شه قامه که و جارێکی دی لایته کانێ پۆشن بوونه وه، من خۆم گە یانده ئەو گە نهج به سته زمانه، که پێده چوو ئازاریکی زۆر به سەر و سنگی گەیشته بیت. کوپه که ئێجگار بیجورم و چکۆله بوو، تێنه گەیشتم چون بهرگه ی ئەو لێدانه ی گرتوه. سهیری لێهات له و شه وه تاریکه دا، له و ده شته کاکی به کاکی و پووته نه دا، یه کییک دهم و ده ست بگاته سه ری و یارمه تی بدات، پێده چوو به ته مای مردن بوو بیت و هیوا یه کی به ژیان نه ما بیت. من هه لمگرت و سه ریم خسته سەر پانم و دلسۆزانه لیمپرسی «چیت بۆ بکه م؟». به هیواشی گووتی «بمبه بۆ مائی خۆت، بۆ جێگایه ک پشووبده م، ئاو بخۆمه وه». دام به کۆلی خۆمدا و له لێواری شه قامی گه وره وه دوا ی چاوه پوانیه کی زۆر به تاکسییه کی خه والووی دهمه و به یان گە یانده ماله وه. ئازاریکی کوشنده له زگیدا بوو، ویستم ببه م بۆ بیمارستان، به لām تکایه کی زۆر و نااسایی تیا کردم نه ببه م، گووتی برینه کانێ کوشنده نین و له بیمارستان تووشی دهرده سه ری گه وره ده بیت. منیش بیته وه ی هیچ پرسیا رکی لێ بکه م وازم لێهێنا بخه ویت. به شیوه یه ک شه که ت و ماندوو بوو، هه شت سه عاتی بیوچان خه وت، که به ناگاهاته وه دووی پاش نیوه پۆ بوو. من خواردنم ناماده کرد و سفره یه کی فه قیرانه م پازانده وه، له دهموچا و شتندا کۆمه کمکرد و پێمگووت « به برایه کی خۆت حیسابم بکه و چ شتیک به من ده کریت من کۆمه کتده که م». دیاریوو گەنجیکی وه فاناسه و به پێزێکی زۆره وه گووتی، تامردن ئەو فه زل

و یارمەتیبە ی منی لە یادناچیت. بێتەوێ من هیچ بۆلیم خۆی حیکایەتی
خۆی گێڕایەو و گووتی ئەمە دووێم جارە لێدەدەن، ئەوانەشی لێیانداو
پیاوانی قەیسەرن. بە قەسێ ئێو قەیسەر شابازرگانی شارەکە یە
نزیکیەتیبەکی زۆری لە حوکمران و پیاوانی دەسەلاتەو هەیە، هاوڕێی
زۆربە ی بەرپرسە گەورەکانە. مەسەلەکە ئێو یە قەیسەر کە شەریکی دوو
بەرپرسی زۆر پایەدارە بە پارە یەکی ناچیز بازارێکی کۆنی کەپووەتەو،
ئێو سێتەمەین گوزەرە کە دەیکێتتەو، ئەمجارە دە یەوێت هەموو
دوکاندارەکان دەربکات بۆ ئێو ی بیروخێتیت و شتیکی نوێی لە جێگادا
بەرزیکاتەو، ئەم و هەندێ دوکانداری دیکە سویتیدیان خواردووە دەرئەچن.
بەلام دوا ی ئێو لێدانە ی دویتێ شەو دڵنیابوو گەر دەرئەچیت دەیکوژن.
من نەمزانی چۆن ئامۆزگاریبکەم. لێمپرسی «ئەوانە دەناسیت کە لێیان
دایت؟». گووتی «بیانناسم و نەیانناسم سوودی نییە، ئەوان هیچ نین،
کرێکارن، نیشی خۆیان دەکەن و پارە وەرەگرن». ئێو پۆژە بە غەمیکی
زۆرەو مالاوایم لەو کۆپە گەنجە کرد و چووم بۆ لای شەبەر و تەوای
حیکایەتەکەم بۆ گێڕایەو. شەبەر بەلایەو سەیر نەبوو. بە پێکەنینەو
سەیریکردم و وەک گالته بە عەقڵی من بکات گووتی «هەموو پۆژیک
شتی لەو خراپتر پوودەدات... هەموو پۆژیک، حەسەن تۆفان تۆ لە
مێژە لەم شارەدا نازیت».

من لەو پۆژەو بەرپارمدا بەردەوامم، دەبایە بزائەم چی لەم شارەدا
پوودەدات، لاشەکە ی مورا د جەمیل بەردەوام بەرەو ئێو دەشتاییە
پایەکیشامەو، شەوان هەستەمە کرد لاشەکە بە ژیانمدا دەسوپێتتەو،
دەبوایە بزائەم و ببینم و تێبکەم. لە شەو ی بێدەنگ و ترسناکی ئەم
شارەدا شتی سەیر و عاجباتی پوویاندا. لەو شەو سەیرانەدا،
ئافەرەتێکم بینی کوشتیان و لاشەکەیان لە گەڵ خۆیاندا برد، کۆرێکم
بینی بە بلۆک سەریان پانکردەو و لاشەکەیان سووتاند، کۆمەلێک

مندالْم بینی پیره‌می‌دیک به به‌رد ده‌کوژن، خه‌لکی تریشم بینی ده‌هاتن و له چۆله‌وانیدا ده‌گریان، دزی بچوک و ناچیزم ده‌بینی که پارچه نالتونی دزراویان ده‌هیتنا و ده‌یانشارده‌وه، ژن و پیاوم ده‌بینی له ناوئه و به‌رده‌لانه‌دا به‌دهم ترس و له‌ریژکه‌وه که ده‌ماری ده‌ته‌زاند پراینده‌بوارد، کچ و کوپم ده‌بینی ده‌هاتن و بیتنه‌وه‌ی په‌نجه بۆ یه‌ک بیه‌ن به‌سه‌ر شانی یه‌کدا ده‌گریان و ده‌پۆیشن. هه‌ستمکرد له‌و شه‌وانه‌دا به‌رزبوونه‌وه و نزمبوونه‌وه‌ی فریشته‌ش له‌نیوان زه‌وی و ئاسماندا ده‌بینم، خودا خۆی ده‌بینم داده‌به‌زیّت و سه‌رداننکی کوچه‌خه‌وتوه‌کانی ئه‌م شاره‌ده‌کات و ده‌پوات. هه‌موو شتی‌کم به‌چاوی بینه‌ریکی غه‌مگین ته‌ماشاده‌کرد، نه‌مه‌توانی ده‌ست له‌هیچ وه‌رده‌م، نه‌مه‌توانی هیچ بگۆرم. من له‌و شه‌وانه‌دا تیگه‌یشتم که گه‌وره‌ترین دپنده‌یی و بی‌په‌حمی ئه‌م دونیایه‌ی ئیمه‌له‌وه‌دایه، گه‌ر مرۆف ده‌ست بۆ چه‌ک نه‌بات ناتوانیّت هیچ بگوریت، به‌لام من ناشیرینی دونیام زیاتر پی‌قه‌بوولّ بوو له‌وه‌ی به‌چه‌ک بی‌گۆرم، چه‌کیش هیچ نییه‌جگه‌له‌تاوانیک که مرۆف ده‌یخاته‌سه‌ر تاوانه‌کانی دیکه. له‌و شه‌وانه‌دا چۆن ماجه‌لانی خه‌یالی سه‌یری فلیمه‌سه‌یر و عاجباتیبه‌کانی خۆی ده‌کرد، منیش سه‌یری فلیمی ترسناکی ئه‌م دونیایه‌م ده‌کرد، منیش وه‌ک گوڵ سۆلاف ته‌نیا بینه‌ریکبووم له‌سینه‌مایه‌کی گه‌وره‌تر و سه‌یرتر و کراوه‌تردا. هه‌ندی‌ک شه‌وه‌ینده‌م خه‌و ده‌هات، به‌و ئیسکه‌په‌ق و ئیراده‌نازه‌لپه‌نگه‌ی خۆمه‌وه، له‌ته‌پوتۆزی نزیک ئه‌و شه‌قامه‌بازنه‌ییه‌مه‌لعونه‌دا شه‌کات و بی‌په‌ست، وه‌نه‌وز گێژیده‌کردم و وام هه‌ستده‌کرد هه‌موو ئه‌و شتانه‌به‌ده‌م خه‌وه‌وه‌ده‌بینم. به‌لام هه‌ندئ شه‌ویش به‌ئه‌ندازه‌یه‌ک وریابووم فینکی ده‌مه‌وبه‌یان و سه‌رمای به‌ر له‌کۆتایی شه‌و به‌خته‌وه‌ریانده‌کردم. گه‌ر کاره‌با هه‌بایه‌هیچ شتی‌ک له‌دونیا‌دا به‌ئه‌ندازه‌ی بینینی ئه‌و هه‌موو گلۆپه‌داگیرساوه‌ی شار له‌لام جوان نه‌بوو... به‌لام بینینی ئه‌و هه‌موو خوینه‌ی ناو شه‌و

غەمگینیکردم. جاران وام هەستەکرد ئەم شارە بە خەوتووێی جوانە،
بەلام ئیستەنا، هەستەکەم بە خەوتوویش پەرە لە تارمایی و جنى
پەش، بە خەوتوویش پەرە لە خوین و غەم.

مەعشوقە یەکی راستی لە باغیکی خەیاڵدا
یان مەعشوقە یەکی خەیاڵی لە باغیکی راستیدا؟
«غەزەلنوس و تریفە یابەحرى لە دوای سالی ۱۹۹۶ و»

کە تریفە یابەحرى لە بەهارى سالی ۱۹۹۶ دا ونبوو، عەتار وایدەزانی
لەگەڵ قافلە یەکی قاچاخدا دەرچوو بە دەرەوێ و لات. ئەو بە حوکمی
ئەوێ نزیکیەتی یەکی زۆری لەگەڵ هەموو قاچاخییەکاندا هەبوو،
شاگاداری ئەو گروپانەبوو کە بە شەو پێکەخران و لە شارەو بەرەو
ئەستەمبول دەکەوتنە پێ. چەند هەفتە یەک بێپیشوو تەواوی قاچاخی و
پیشکاروانەکانی بەسەرکەردەو و پرسیاری ئەو کچە چکۆلانە چاوپەشی
لێکردن. بەلام هەولەکانی بێسوودبوون، کەس زانیارییەکی ئەوتۆی
نەدەزانی، ئاخەر لەم شارەدا چەند کچی ئەسەر و چکۆلە و چاوپەش
هەبوو؟ سەد هەزار؟ نازانم لەوانە یە زۆرتیش. جگە لەو ئەوانە ی کە
بۆ ئەستەمبول دەکەوتنە پێ، زۆریەیان شوناسی نادروست و ساختەیان
پێبوو، کەس ناوی راستەقینە ی کەسی نەدەزانی.

لەو دەمەدا کە عەتار بۆ تریفە یابەحرى دەگەرا، خانمی یابەحرى
لە مائى غەزەلنوسدا بوو. لەو ماوە یەدا پێکەوێ چوو بوونە بیمارستانەکان،
پێکەوێ گولیان بۆ ئەو کچە نەخۆشانە بردبوو کە لەسەر قەرەوێڵەکانی
بیمارستانی گشتی بێهاو دەم و هاو غەم مێش تێیدا بوون. ئەو نزیکیە
شتیک لە ئولفەتى لە نێوانیاندا دروستکردبوو، لە هەوای سەرەتای

مه‌حه‌به‌ت ده‌چوو. کیشی هه‌ره‌ گه‌وره‌ی غه‌زه‌لنوس ئه‌و عه‌شفه‌ سىحرای و قوول‌ه‌ی بوو بۆ شازنى هه‌زارباغ، که وه‌ک نه‌ینیه‌کی گه‌وره‌ی ژيانی ده‌بپاراست، شتی‌ک بوو نه‌یده‌ویست تریفه‌ یابه‌حرى بیزانیت، نه‌ده‌بایه‌ هیچ ژنیکی ئه‌م دونیایه‌ به‌ حیکایه‌تى ئه‌و خۆشه‌ویستییه‌ نه‌ینیه‌ی بزانیت له‌گه‌ڵ کچیکدا که هه‌مووان به‌ په‌مزیکی خه‌یالی ناو گۆرانى گۆرانییژه‌ کورده‌کانى سالانى زوى ده‌زانن. ئه‌و پۆژه‌ی تریفه‌ یابه‌حرى له‌ کارخانه‌ی مافوره‌که‌ هاته‌ده‌ری به‌ جۆریک ته‌نیا و تیکشکاو بوو، هه‌موو دلێک بۆی ده‌سووتا. خۆی به‌بوونه‌وه‌ریکی پووت ده‌بینی که که‌سێک نییه‌ بپاریزیت، ئه‌و پیاوانه‌ی کارخانه‌که‌یان کړیوو ئاسان لینه‌ده‌گه‌ران بپروات، ترسێکی گه‌وره‌ی هه‌بوو وه‌ک سه‌ی قادری نیا بپرفینن و وه‌ک کۆیله‌ کارى پتیکه‌ن، ترسى هه‌بوو بیخۆن «ماوه‌یه‌ک بوو له‌و قۆبیا سه‌یره‌دا ده‌ژیا که‌ جانه‌وه‌ریکی گه‌وره‌ له‌ ناو تاریکییه‌وه‌ سه‌یره‌ده‌کات و ده‌یه‌ویت بیخوات».

شه‌ویکی باران بوو چوو بۆ مالى غه‌زه‌لنوس، ترسه‌کانی به‌جۆریکبوون، جگه‌ لای غه‌زه‌لنوس له‌ هیچ جیگایه‌کی دی دونیا ئارامی نه‌ده‌گرت، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا هه‌شتا شتیکی ئه‌وتۆی له‌سه‌ر ئه‌م پیاوه‌ پيشنه‌ نه‌ده‌زانی که به‌ غه‌زه‌له‌ سه‌یر و خه‌یالییه‌کانى دونیای پركردبوو. پيشتر بیری له‌وه‌ نه‌کردبووه‌ که ده‌خوازیت و له‌ خه‌یالیایه‌تى شووبکات، وه‌ک کچانى تر عومریکی له‌وه‌دا به‌سه‌ر نه‌بردبوو، بپرس له‌ سیفاتی می‌ردی پاشه‌پۆز بکاته‌وه‌. له‌و کچانه‌بوو که زۆر که‌م بپرس له‌ شووکردن و پیاو و سۆز ده‌که‌نه‌وه‌. ده‌بی‌ت بلێم ئیمه‌ له‌ ولایتیکداين له‌و جۆره‌ ئافره‌ته‌ ئاسنینانه‌ی زۆر تێدایه‌، له‌و ژنه‌ په‌قانه‌ی گه‌ر بمرن ئاماده‌نین بچوکتین هه‌وای سۆز له‌ پوخساریاندا ده‌رکه‌ویت، به‌لام له‌ پاستیدا تریفه‌ له‌و خانمه‌ که‌لله‌په‌ق و بنزگ به‌ردینانه‌ نه‌بوو، به‌لام ژيانى وه‌ها پۆیشتبوو پێکه‌وتی پیاویک نه‌کات ژنی‌تى له‌ خه‌و هه‌ستینیت. زۆریه‌ی ئه‌و خانمانه‌ی

ئاوها سارد و پەنگ زەرد و خێوناسا زەوی تەیدەکەن، خەڵکێکن دواچار
 کە سێک نەبوو لە خەویان هەستییەت، ئەو تووشی سەهۆلبەندانی دڵ و
 بەتەختەبوونی لەشی کردون، وەک چۆن مەرۆف دەبیست ماندووییست تا
 بپهۆشێک دەهینیتەو سەرخۆی، دەبیست پیاویش ئاوها ماندووییست تا
 لە ژێرەو پرا پشکووی خامۆش و سووتەکێشای ژنیستی لەوانەدا دەگەشیینتەو،
 هەندیک پیاو هەن دەتوانن خامۆشتەین خۆلەمیش داگیرسیینتەو، بەلام
 زۆریە پیاو ئەو سەبرەیان نییه، راستەوخۆ مەخلوقیکیان دەوێت بۆیان
 پووتییەو و هەموو هونەرەکانی پێکەوتن بپشەرمانە بزانیت و
 ماندووییستی نەوێت. وەلێ دەبیست بزانین، مەرۆف تەنیا بەسەر دەگاتە
 ئەو پلەیە، بە سەبری زۆر. تریفە لەو کارخانەیەدا جگە لە مەستی و
 خەیاڵ هیچی دی نەژیاوو، لەبری ئەوەی بیر لە لەشی خۆی و عەشقی
 خۆی بکاتەو، خەیاڵی لای ئەو پالەوانە مەستانە بوو کە لە مافورەکاندا
 بو ئومێد و بەختەوهری و وەفا و خۆشەویستی دەگریان. دڵی لای ئەو
 کچانەبوو کە هاوکار و هاوئەمی بوو، ئازاری ئەوان بە چەشنێک دەبیرد
 خۆی لە بێردەچووەو. ئەو چەند سالی کارخانە کە سالانی نزیکبوونەوهری
 بوو لە ئازاری ئەو کچە کرێکارانە، ماندووییستی کارخانەیان لە چاو
 دۆزەخی مالدای بەبەهشت دەزانی. هەردەم دایەن و برینپێچ و لەلەیان
 بوو، پەنگە ئەو ژنانە خۆیان نەبن کەس نەزانیت تریفە چەند بە تەنگ
 ئیش و ئازاریانەو هاتوو. هەموو دەردی خۆیان دەبردا بەردەمی ئەو،
 تا وای لێهات تریفە ساتیکی نەبوو تەماشای ژیاڵی خۆی بکات. ئەوانە
 مەراق و کێشەکانی خەڵکی دەیانبات زۆرجار دەکەوێت ناھەقی دەرھەق
 بە مەرۆفەکە ناو خۆیان، بەلام هەموو دەزانین دادپەرورترین مەرۆف ئەو
 کەسە کە دەرھەق بە خۆی بپێرجمە. تریفە کە لەو کارخانەیش
 هاتەدەری هەردەم بیر لای ئەو خانمە غەمگین و کەساسانە بوو. ئەو
 پۆزەیی دەیویست لە عەتار هەلبیست چوو بۆ لای یەکیەک لەو ژنە چالاکانە

له کۆمهک و یارمه تیدانی ژناندا ده سته کاربون، کلیلی خانوو تازه که ی خۆی خسته بهرده می و گووتی «من ماوه یهک ده بیت له پیش چاو نه میئم، هه ندیک کیشه و هه ردی تاییه تی خۆم هه یه، هه رکات ویستتان که سیککی به دبخت هه شاربدن شه وه کلیلی مائی منه، خۆتان چۆنتان پی باشه وابکه ن». شه پۆژه ی که تریفه کلیلی ماله که ی خۆی دانا و ویستی خۆی ونبکات، له راستیدا نه یده زانی بۆ کوئ بجیت. نیواره یهک درهنگ چوو بۆ لای غه زه لنوس، پیو ابوو وهک سه ره تا شه ده شیت کۆمه کیبکات و جیگایه کی بۆ بدۆزیته وه. ده ترسا خۆی لای که لاوژی نیا یاخود لای کیژانی تری قالچن هه شاربدات، که ده یزانی ژیا نی شه به سته زمانانه چۆنه؟ دوا شه وه عه تاریش له وه شه یاتنتر و فیلچنتره له و جیگایانه دا نه بدۆزیته وه. غه زه لنوس دوا هه مین هیوای راسته قینه ی بوو، دانیابوو که س خه یائی بۆ شه پیاوه ریشه پۆمانسی و خه یالژاده یه ناچیت. له و کاته وه ی غه زه لنوسی ناسیبوو زۆرجار ئاره زووی شه وه ی هه بوو ماله که ی ببینیت. مه سه له که ته نیا فزولیکی کچانه نه بوو، به پیچه وانه وه هیزیکی نه ینی و ناوه کی و قوول شه هه زه ی تیا سه وزده کرد. که گه یشته لای غه زه لنوس له و باوه په دا نه بوو له جیگایه کی وه ها سه یردا بژی، مائی غه زه لنوس له ده ره وه بچوک و خه وتوو و ساده ده ینواند، له یه کیک له هه ره کۆنترین گه په که کانی شاردا بوو، جیگایه ک ماله کان هیشتا تۆزی نه ماره ته دیرینه کانیان لیه لده ستا، شار له ویدا هیشتا بۆنی شه سپسوار ی دیرین و بۆنی تاعوون و بۆنی باجگره عوسمانیه کانی لیده هات. تریفه که پی خسته کۆلانه که یانه وه هه سته شه وه ی هه بوو ده گه پیته وه بۆ دور، ده چیته وه بۆ سه رده مه دیرینه کان، بۆ پۆزگاری فه قیی عاشق و مه لای له ئیلاهیاتدا خنکاو. به لام که به ره و مائی غه زه لنوس هه نگاوینا هیزیکی له خۆی گه وره تر و سه یرتر ده یرفاند. له به ره درگا که دا ته ماشای خۆی کرد، له یه کیک نه ده چوو بیگونا ه بیت و

بۆ کومهک بگه پیت، به لکو به خانمیکی ده کرد دواى سه فه رۆکی پر له
 کارى حه رام به شه رمه وه بگه پیت وه بۆ مالى خۆی. پيشوازی غزه لنوس
 پيشوازییه کی گه رم بوو، گه رچی هاتنى کوتوپرپوو، به لام وه ها دیاربوو
 وهک ئه وهی پیکه رابیت و نوسرابیت و یه کیکی دی به وردی ئاماده یکرد بیت.
 مالى غزه لنوس و باغه که ی له ناوه وه شتیکی دی بوون، ئیجگار پر
 شکو و سحرای دیاننواند. له ده ره وه که لیت ده پوانی ته نیا یهک دوو
 دره ختی سه وز دیاربوو، به لام له ناوه وه گو له کان و داره کان شکوی
 خۆیان و هه بیه تی شاهانه ی خۆیان هه بوو. وهک ئه وهی له شکوی
 باغه که ی شه رمیکات، وهک له بیرى چوو پیت وه ئه ویش له نه وهی یه کیک
 له خیزانه ناو داره کانه، به ترس و شه رمیکی گه وره وه له ژووری میوانه که دا
 دانیش و سه یری له وه هه موو مندا له فریشته په نگه هات که به ده وریدا
 پاینده کرد و ده یانقیژاند و هاواریانده کرد. که ئه وه هه موو مندا له ی بینى
 واهاته خه یالى که غزه لنوس چه ندین ژنى هه بیت و حیکایه تی ژبانى
 خۆی به دروستى بۆ ئه وه نه گێرپایت وه. له وه کاته وهی ئه وه کوپه ی دیوو،
 ئه وه جوړه هه سته سه یره ی هه بوو، هه ستيک که وه سف ناگریت، وهک
 ئه وهی له ناکاو هه وایه کی سارد ناخست بگریت. ئه وکات نه یده زانى
 خۆشه وستی چیه، عه شق تا ئه وساته ش لای ئه وه نرخیکی ئه خلاقى بوو
 که وهک کچیکی گه نچ ده بایه به رگری لییکات، به لام پيشتر نه زموونىکی
 عاشقانه ی پاسته قینه ی نه دیوو. ئیدی دونیا یه کی عه جیبه خه لکانیک
 هه ن نازانن عه شق چیه و ده بن به پاسه وانی، خه لکانیکیش هه ن
 عاشقن و ده بن به جه لادی. به لام دلنیا بوو ئه وه ئیواره یه شتیکی
 ناسروشتی له دلایه تی، شتیکی کاتی ده ویت تا به ته واهه تی بزانییت
 چیه. هه لبه ت خۆشه وستی وهک ده رد وایه، نزیکایه تی و خزما یه تییه کی
 زۆری له گه ل نه خۆشیدا هه یه، ئه وه چه ند مانگه ی دواى که چه ند جاریک
 غزه لنوسی بینى بوو، که پیکه وه سه یری مافووره خه یالیه کانیا ن

کردبوو، هه‌موو جارێک ئه‌وه‌سته ساردی هه‌بوو، شتی که وات لێده‌کات
 هه‌زیکه‌یت به‌تانییه‌ک له‌ خۆته‌وه‌ بپێچیت و خۆت داپۆشیت، هه‌ستیکه
 وه‌ک سه‌رمای پێش داگیرساندنێ ناگرێکی گه‌وره‌ وه‌هایه‌ له‌ ناخدا.
 تریفه‌ ئه‌وه‌ پۆژه‌ که‌ له‌ ژووری میوانه‌ خاڵی و ساده‌که‌ی غه‌زله‌نوسدا
 دانیشیت، چاوه‌پوانی ئه‌وه‌ی ده‌کرد دایکی منداله‌کان ده‌رکه‌وێت و
 به‌خێرهاتنی بکات، به‌لام هه‌یچ که‌س دیارنه‌بوو. له‌ ناکاو هه‌ستی به
 ئولفه‌ت و مالخۆیی کرد، وه‌ک ئه‌وه‌ی جارێکی دیکه‌ له‌م ماله‌دا بوو، پێت،
 وه‌ک ئه‌وه‌ی گه‌رابێته‌وه‌ بۆ جێگایه‌ک که‌ جێگای راسته‌قینه‌ی خۆیه‌تی.
 خودایه‌ چهند سه‌رسامبوو که‌ چیرۆکی ئه‌و مندالانه‌ی له‌ ده‌می غه‌زله‌نوس
 بیست، له‌و کاته‌دا بروسکه‌ئاسا کۆی ژیاڵی خۆی به‌به‌رده‌میدا پابورد،
 تێگه‌یشت ئه‌وه‌ی ئه‌وه‌ی به‌ره‌و ئه‌م ماله‌ هه‌یناوه‌ ده‌ستی پێکه‌وت نییه‌،
 به‌لکو هه‌یژێ چاره‌نوسه‌. تریفه‌ له‌ سه‌ر کورسییه‌کی ساده‌ له‌ هۆله‌که‌ی
 ماله‌ی غه‌زله‌نوسدا داده‌نیشت و به‌ چاوی پر فرمێسکه‌وه‌ گوێده‌گرت،
 غه‌زله‌نوس حیکایه‌ت دای حیکایه‌ت چیرۆکی ئه‌م مندالانه‌ی ده‌گێرپایه‌وه‌
 که‌ به‌ره‌می عه‌شقی خه‌یاڵی بوون، کچ و کوپی کۆمه‌لێک دایکی
 بپچاره‌بوون که‌ له‌گه‌ڵ خه‌ونه‌کانی خۆیاندا خه‌وتبوون، به‌هه‌رام
 عه‌شقبازی خه‌یاڵیان کردبوو، دواچار ئه‌م منداله‌ بێکه‌سانه‌یان
 دروستکردبوو که‌ ئه‌گه‌ر غه‌زله‌نوس نه‌یگرته‌بانه‌یه‌ته‌ خۆی له‌وانه‌بوو خۆیان
 و دایکیشیان بکوژرێن. غه‌زله‌نوس بۆ ئه‌وه‌ی منداله‌کان له‌ کوشتن و
 سه‌ربهرین پزگاریکات جار دای جار له‌م بنکه‌ی ته‌نهایه‌ی خۆیدا ئه‌م
 کوپ و کچه‌ فریشته‌ئاسا و خه‌یاڵیانه‌ی گرتبووه‌ خۆی، نه‌وه‌یه‌کی
 هه‌رامزاده‌بوون که‌ نیوه‌یان له‌ جوانی و نیوه‌یان له‌ نه‌فرت دروستبوو بوو.
 جگه‌ له‌ غه‌زله‌نوس که‌س نه‌یانی راسته‌قینه‌ی ئه‌وانی نه‌ده‌زانی. تریفه‌
 یابه‌حری تا کۆتایی گوێده‌گرت، به‌ چاوی پر ئه‌شکه‌وه‌ به‌سه‌ر ده‌ستی
 غه‌زله‌نوسدا ده‌نووشتاوه‌ ماچبیکات، پێیده‌گه‌وت «تۆ فریشته‌یت، تۆ

له‌جنسی مژۆف نیت، تۆ وه‌ک ئیمه‌ گونا‌هت نییه‌». وه‌ک شیت یه‌کی‌ک له‌ مندا‌له‌کانی هه‌ل‌ده‌گرت و ده‌گریا، وه‌ک شیت یه‌که‌یه‌که‌ دوا‌ی نه‌و مندا‌له‌ بچوک و گه‌ورانه‌ ده‌که‌وت و ده‌گریا، خۆ‌ی به‌ خوشکی هه‌موویان ده‌زان‌ی، به‌ده‌م فرمیتسکه‌وه‌ دێ‌ر دێ‌ر حیکایه‌تی خۆ‌ی ده‌گێ‌رپایه‌وه‌، حیکایه‌تی زگێ‌رپوونی دایکی به‌و، چیرۆکی له‌دایکبوونی به‌بێ‌ باوک له‌ ژنێ‌کی نه‌خۆش، ژیا‌نی وه‌ک کچی‌کی بێ‌که‌س له‌گه‌‌ڵ جه‌وه‌ر یا‌به‌حریدا. شته‌کان بۆ غزله‌لنوس سه‌یر و سیه‌راویبوون، نه‌و له‌و کچانه‌بوو که‌ وزه‌یه‌کی سه‌یری گێ‌رانه‌وه‌ی هه‌بوو. تا نه‌و کات کچی‌کی وه‌ها کام‌لی نه‌بینیبوو، به‌ره‌می نه‌و عه‌شقه‌ ناکام و ئاره‌زووه‌ خه‌یا‌لیانه‌ بێ‌ت که‌ له‌ بری نه‌وه‌ی بمرن و بب‌ن به‌ سه‌راب، له‌ شیوه‌ی مژۆفێ‌کی خه‌یا‌لیدا ده‌رده‌که‌ون. هه‌ر له‌و شه‌وه‌ سه‌یره‌دا غزله‌لنوس به‌سه‌ر ده‌سته‌ سیه‌راوییه‌کانیدا ده‌نوشتایه‌وه‌ و ما‌چیده‌کرد و ده‌یگووت «تریفه‌ یا‌به‌حری شووم پێ‌که‌ و ببه‌ به‌ هاو‌پێ‌ ژیا‌نم». که‌س نازان‌یت داوا‌یه‌کی واسه‌یر و کوتوپ‌ر له‌ چیه‌وه‌ هاتووه‌؟ ده‌بێ‌ت پشه‌کانی له‌و کولتوو‌ره‌ له‌ ناکاو و په‌له‌یه‌وه‌ هاتبێ‌ت که‌ نێ‌رانی نه‌م و‌لاته‌ چه‌ندین سه‌ده‌یه‌ ده‌یگره‌ به‌ر؟ نه‌و کولتوو‌ره‌ی پیاوێ‌ک له‌ ناکاو ده‌چێ‌ته‌ به‌رده‌می خانمێ‌ک و داوا‌ی په‌یوه‌ندی لێ‌ده‌کات، داوا‌ی هاوسه‌ری لێ‌ده‌کات و له‌ هه‌مان ئان و ساتیشدا وه‌لامێ‌کی پۆشن و پوونی ده‌وێ‌ت؟ یان له‌ شه‌یدایی غزله‌لنوس و سه‌رسامیه‌وه‌ به‌ تریفه‌ یا‌به‌حری سه‌رچاوه‌ی گرتووه‌، یان له‌ هه‌ولێ‌کی جوامێ‌رانه‌ی پیاوێ‌کی مه‌رده‌وه‌ هاتووه‌ که‌ به‌راستی ویستوویی ئافره‌تێ‌ک له‌ می‌حه‌نه‌تێ‌کی راسته‌قینه‌ و گه‌وره‌ ده‌ربه‌ینێ‌ت؟ هه‌موو نه‌و مندا‌لانه‌ی نه‌و شه‌وه‌ هاتنی تریفه‌ یا‌به‌حریان له‌ نزیکه‌وه‌ دی، ته‌واوی ورده‌کارییه‌کانی نه‌و چه‌ند سه‌عاته‌یان له‌ یاده‌، هه‌موو نه‌و ساته‌یان له‌ بیره‌ که‌ غزله‌لنوس وه‌ک نه‌وه‌ی جنۆکه‌یه‌کی ره‌ش ده‌ستی لێ‌وه‌شاندبێ‌ت، یاخود بووبێ‌ت به‌ داوی یه‌کی‌ک له‌ خه‌یا‌له‌ بێ‌په‌روا و با‌ل‌داره‌کانی تریفه‌وه‌، له‌

به رده ميدها کړنوشده بات و ده لیت «ناسمان و هیزه سهیر و نادياره کانی
دونيآ تویان ناروده، من و تو به پڼکهوت په کترمان نه بینویه، تو
نه مشه و هروا ناسان پووت له مالی من نه کړدوه، من وه چیه
غزه لنوسه کان و تو کچی خه یال له ناکامه کان، تامردن هاورپیت ده بم.
پیویستیم به تویه و توش پیویستت به منه، تو نه و نیوه خه یالیه ی
منیت که فریویت و که وتوویت سوچیکی تری دنیاه». سالانکی دریژ
مندالان نه و قسه سهیرانه ی غزه لنوسیان ده گوته وه... نه و تون و شیوه
گووته نیان وهک خوی لاساییده کړدوه، کورپه کان ده چوونه به رده م کچه کان
و کړنوشیان ده برد و به لاقرتیه وه ده یانگووت «نه م شه و خه یال تو ی
ناروده، تا پزگارمبکهیت و پڼگام بدهیت پزگارتبکه م».

پووداوه کانی نه و شه به هر جوریک گوزهریان کړدبیټ، نیشانه ی
نه و نه که تریفه یابه حری و غزه لنوس له و ساته وه زانیویانه که به بی
یه ک ناتوانن بژین، هه موو ده زانین نه وه ی نه وکات به یه کییه وه به ستوون
خوشه ویستی نه بووه، به لکو هیژکی له خوشه ویستی گه وره تر و نالوتر
و قولتر بووه که خه یال له خوشه ویستی به بی خه یال وهک پڼکه و تنی
دوو دوکانداره له سر تیکه لکردنی دوکانه کانیان. نه وه ی سیحری خه یال
پڼکیانه وه ده به ستیت، په یوه ندییان دریژتر و خوگرترده بیټ، خوشه ویستی
پووت، زوو پیرده بیټ و ده مریت. به لام دوو بوونه وهر که دوو خه یالی
ناکوټایان هه بیټ، هه ستبکه ن هه ردوکیان به پڼگایه کی دریژدا هاتوون
و نه و پڼگایه له دوری دوروه به جوریک ناراسته ی وهرگرتووه بگاته
یه ک، هر یه که یان تیشووییه کی دریژی نازار و خه یالی پیبیټ و بیه ویت
نیشانی نه و ی دیکه ی بدات، نه وکات ده که ونه ناو ده ریاهه کی ناکوټاوه
که ته نیا مهرگ ده توانیت کوټایی پیبهیټیت، خه یال یه کیټیه کی قولتر
و پته و تر له خوشه ویستی له ناو ناده میزاده کاند د روستده کات.

نه و کاته ی په کتریان ناسی غزه لنوس کورپکی پر نه زمونتر و دنیاه

دیده تر بوو، تریفه ش خه یالئیکی دپ و سافتری هه بوو، به لام هه ردوکیان نه یانده زانی چۆن درێژه به ژیانیان بدهن، مروّف چەند خه یالئی به هیژو به رین بیّت، پیوستی به حقیقه تیک هه به بۆی بژی. له و شه وه دا دوو کهس به یه کده گه یشتن و هه ر یه که یان به شیوه ی خۆی بۆ پاستیه کی گه وه ده گه را. تریفه پیوابوو له و ماله دا خیزان و قه بیلە ی خۆی دۆزیوه ته وه، دوا ی پیریوون و نه خۆشکه وتنی فه وزیه یاسه می نه و کچیکی بیکه سبوو. به لام ئیستا دلنیا بوو که نه و هه میشه یه کیک بووه له پۆحله به ره خه یالیه کان. غه زه لنوس باسی نه و دابه شبوونه ترسناکه ی خۆی بۆ ده کرد له نیوان خه یال و حقیقه تدا، به و شه وه ده ستیده گرت و وهک شیت ده یبرد بۆ باغی مه ناز، پیکه وه ده رگای نه و خانووه خه یالیه یان ده کرده وه، غه زه لنوس نه م جیگایه ی وهک که عبه ی خۆی ته ماشاده کرد. تریفه به و باغه دا ده گه را، ده ستی له گوله په مه یه کان ده دا، بۆنی پۆحی کچیکی ده کرد گولستانئیکی بیسنووری جیه یشتبوو. تریفه نه و باغە ی وهک خه یالئیک ده بینی که په لاماری حقیقه ت ده دا، ئیستا که بۆنی به و گولانه وه ده کرد، ده یزانی هه موو خه یالئیک ده بیّت به جوریک له جوره کان په لاماری حقیقه ت بدات، ده بیّت هه موو مروّفیک برپیک له خه یالئی خۆی له ناو جه رگه ی حقیقه تدا سه وزیکات، ئیدی له شیوه ی گولئیکدا بیّت، له شیوه ی باغیکی چکۆله دا بیّت، یاخود له شیوه ی مندالئیکی خه یالئیدا بیّت. غه زه لنوس له ناو گول و بالنده و تریفه کانئێ مه نازدا که مێک په شوکاو ده رده که وت، نه یده ویست پاسته وخۆ وانیشانبدات که پیشنیاری هاوسه ریتی له لایه ن نه وه وه به ره نجامی غه مخورییه تی بۆ ژیانئێ تریفه، یاخود به هۆی ترسی نه وه وه یه له سه رگه ردانبوونی خانمێک که وهک دوورپکی ده گمه ن و یاقووتیکی بیۆینه ده بیینی. بریاری هاوسه ریتی له گه ل تریفه دا بریاریکی شیتانه بوو، هه موو مروّفه عاقله کان به جوریک شیتانه ژنده میتن و شووده کن، نه وه ته نیا

کەسانی دۆنیایەریست و قازانجپێون بە وردی هەموو شتێک هەڵدەسەنگێن و بریاری هاوسەری دەدەن. ژنەپێنان شتێکە هەمیشە برێک لە شیتێ و هەلەشەیی و بیروەلاوەنانی دەوێت، گەر مەرۆف زۆر ورەکار پێوانەکاری بکات، ناتوانێت هاوسەرگیری بکات. غەزەلنوسیش یەکیەک بوو لەو پیاوێ شیتانە کە زۆریەکی پەوشی ژبانی ببیرکردنەو تەیکردبوو، خەیاڵزایەک بوو کە خەیاڵ و خولبایی لە ناکاو دەیهێنا و دەبیرد، وازەپێنانی لە قوتابخانە شیتانەبوو، خەلوەتی شەش سەلەیی لە ناو غەزەلدا شیتانەبوو، بازدانی بۆ سەر مینبەرەکانی شیعر شیتانەبوو، سەفەری بە کیشوهری خەیاڵدا شیتانەبوو، لەخۆگرتنی بۆ منداڵە بێباوکەکان شیتانەبوو، بوونی بە مامۆستای خەیاڵ شیتانە بوو، کڕینەوێ بۆ مائی سەیفەدین مارۆ شیتانە بوو، حەزی بۆ سەبری شیتانەبوو... هەموو شتێکی شیتانە بوو، بەلام شیتییەکی پڕ و یقار، شیتییەک مەرۆف بە ئومێدەوێ گڕێدەدات. ئیدی بۆدەبێت ژنەپێنانی، بوونی بە مێرد و باوک شیتانە نەبێت؟ بەلام چۆن دەتوانێت لە سەعاتێکی جۆش و داخبوونی دل و هەستانی سۆزدا بریاری وەها گەرە بەدات، کە ئێوە لەگەڵ ئێو و یقارە دەرویشییە ئێودا دەگونجێت کە شیتانە غەزەل دەخوینێتەو و جیهان بە خۆی هەستەدەکات؟ نا ئێوەی غەزەلنوسی ئازاردەدا، ئێو عەشقە ئێستم و ناکام و هەلەاتووێ ئێو بوو بۆ سەبری، بۆ گۆلستانەکانی هەزارباغ. عەشقی هەرە گەرەکی ژبانی ئێو سەبری بوو، کە بوونەوێکی شەوانە و سەرابی و نەگیراوە، بوونەوێکە جگە لە ئیلهامی غەزەل، جگە لە پەيوەندی بە هەموو کەنگایەکی نەمری خەیاڵەو، پێگایەکی بۆ ئێم سەر زەمین و دۆنیایە پێ نییە. سەبری ئێو خانمە ئێفسانەیی و نەگیراو و خەیاڵییە کە هەموو پیاوێکی دۆنیا لە خەونە تاریک و نەیتییەکانیدا پاویدەکات، ئێو ئافەرەتە ئێفسانەییە کە مەرۆف دەبێت بەش بەش لە ناو هەموو ئافەرەتانی دیکە دۆنیادا بیدۆزێتەو، سەبری نمونە

ئو ژنه بوو که عاشق نابیت، به لکو ته نیا عاشقی دهن، له بهر نه وه
مولکی هیچ بهک له عاشقانی نییه. نه وه نه پنی گه وره ی دلی بوو که
ده بایه تا هه تاهه تایه بیشاریتته وه. سهخته مروف به نافرته تیک بلیت
تو ده که مه هاوسه رم له بهر نه وه ی بریک له و سیفه تانه تیدایه که له و
خانم خه یالیه ی ناو باغه کان ی پوچمدا هیه، هیچ پیاویک به جوړه
زمانیکی وه ها له گه ل میینه یه کدا قسه ناکات. به لام پنده چیت غزلهلنوس
هیند به خه یالی تریفه و کاراکتر و ژبانی سه رسامبوویت، بریکی نوری
ئو سیفه ته سه یر و خه یالیانه ی تیا بینیت که له و خانم نمونه ییه ی
ناو باغه کان ی خه یالیدا هه بووه.

تریفه له و کچه نه سه مره پوچ سوکانه بوو که مروف پاسته و پاست
حه زده کات بیت به هاوړتیا ن. له و کچانه بوو به دیتنی شتیک له هیمنی
و برپا و مه ستبوونت تیا دروستده بوو، له وانه ی گه ر په نجه یه ک بدات له
ده ست، نازاریکی گه وره شت هه بیت هتور ده بیتته وه و له سه ره خو ژانه کانت
نارامده بڼه وه. شتیک له چاوه په شه کانیدا بوو که پاسته وخو خه فته ی
ده برد و ناسووده یی بانگده کرد. هه موو ئو ژنانه ی تر که هاتبوونه
سه ر پیکای غزلهلنوس ژنبوون، قه شه نگبوون، پر خه یال بوون، به لام
هیچیان بوونه وریک نه بوون به سه یرکردنی چاویان پوچ له نازاره کان ی
پاکبیتته وه. تریفه له و ژنانه نه بوو که سیحریان به سه ر هه موو جه سته یاندا
دابه شده بیت، به لکو له و کچه چکوله بیتورمانه بوو که ده بیت له نزیکه وه
سه یری چاوی بکه یت. هه موو سیحری له و چاوه په شه سه یرانه یدا بوو که
له ناکاو زیره کی و بریسکه و غه مخورییه کیان تیا ده رده که وت ده گمن و
پوچه ژین بوو. غزلهلنوس هه ر جاریک یا به حری بین ی بوو، سه ره نجی ئو
چاوه سه یرانه ی دابوو، سه ره نجی ئو ده ستانه ی دابوو، گه ر ده یخسته
سه ر شانی هه ر که سیک وه ها پر سوزبوون، تیشک و شه به نگی ناو
پوچی پاسته وخو له سیمای دهرده داره کاند و هک ناسووده گییه کی قول

دهرده كه و ته وه . له و ماوه يه دا كه پيكه وه ده چوون بو لاي خه لكانى نه خووش، نه و ده ستانه ي تريفه، نه و په نجه باريكانه ي، نه و چاوانه ي كه له ناكاو به سوژى كى سه ير ده دره وشانه وه، غه زه لنوسيان ماندو و كرديوو . نه و له گه ل جه معييه تى ژنانى سه رگه ردان و په ژمورده دا هه زاران ژنى له م شارهدا بينييوو، ژنانى سه دان جار له تريفه جوائتر و غه مگينتر، به لام هيچ كات چاوئكى وه ها نارام و پر خه يال و بينيازى نه بينييوو، چاوئك جگه له مه حبه ت نيگايه كى ترى بو دونيا تيا نه بئت، ده ستيكى ديكه ي وه هاى نه بينييوو . غه زه لنوس ده يزاني پياوانى دى وهك نه و نه و سيحره ي تيانا بينن . پياوانى نه و شاره، سيماو پئست و مه مك و سعتى ئافره ت شيتيانده كات، به لام كه سيك حه ز له ده ستي كچي ك بكات، حه ز له په نجه باريكه كانى بكات، تيشكيكى نه ئنى ناو چاو شيتيبكات، نه وه شتيكى ده گمه ن بوو .

تريفه له وه زيره كتر يوو تينه گات غه زه لنوس به و سه رسام و مه ده وشه، به لام هيشتا شيتانه عاشقى نيه . بيروكه ي زه ماوه ند كردن شتيكى كتوپر و قورس، به لام بزوين و خه يال نه نگيز بوو . له قوولايى دليدا حه زيده كرد شوو به غه زه لنوس بكات، به لام وهك سه سه ختياه كى كچانه رايپيچي ت، وهك نه وه ي بو شتيكى قوولتر و خه يال تر بگه رپي ت، په زامه ندى شيتانه و په له ي خوئى ئاشكرانه كرد . نه و شه وه تا دره نگ پيكه وه له باغى مه ه نازدا مانه وه، هه وه لكانى غه زه لنوس بو پاريز كردنى تريفه يابه حرى بئسو وديوو . نه گه رچى نه زموونتيكى له خو شه ويستيدا نه بوو، به لام غه ريزه يه كى قوولى كچانه واى ليده كرد بلي ت «ته نيا نه و عه شقانه نه مر ن كه ناگه ن به يهك» . قه ناعه تيكي دي رين و سو فيانه و كلاسيكى بوو كه ئيستا جوانيه كى زياتر و سه ير تر و كتوپر ي ده دا به تريفه . نه و شه وه له گه ل هه موو ده رده كانيدا، واهه ستيكرد شته كان خيرا و ئاسان تيده په پښ، به لام تيگه يشتنى نه و بو خو شه ويستى قورستر و ئالوزتر بوو .

خۆی گه لێک سووک دههاته پێشچاو، گهر له شه ویکی وه هادا شوویکات. دواتر حیکایه ته که بۆ هه بیته و یقاری کچانه ی قورس ده که وته وه، وهک نه وه ی له شه ویکی لێقه وماندا پرویکرد بیته مالی که سێک و ههر له وه شه وهدا له بهر ترسی وێلی و بێکه سی شوویکرد بیته. نه وه له میژه نه وه ههسته سه یه ری بۆ غزلهلنوس هه بوو، له وه شه وه دووره وه که له ماشینه که ی عه تاردا یه کیان بین ی، له وه کاته وه به ئومیده بیبینیته وه. به لام نیستا شته کان وه ها ئاسان دههاتن، هه چ خه یالبارێکی راسته قینه ی نه ده خسته سه ره ها و جۆش و خرۆش، خه یالبارێ راسته قینه به عه شقی وه ها ئاسان پازی نابیت. تریفه شته کان ی ئالۆزتر و قورستر ده ویست. له ده می مندالییه وه، له سه رده میکه وه که له گه ل مه خلوقه نه بینراوه کاندایاریده کرد، گه پان بۆ شتیکی نه سته م و خه یالی له دلیدا بوو. هه چ گه مه یه ک له وه عاشقانه تر نییه، ببیته عاشقیکی نه گیراو، که بۆ مه عشوقیکی نه گیراو ده گه رپیت.

نیستا دوا ی چه ندین سال که مرۆف بیر له وه پۆژه ده کاته وه، وهک نه وه وایه دهستیکی نه یتی پالی به غزلهلنوس وه نابیت له سه ره تا وه ده ستپێکردنیکی تراژیدی ده ست پێکات. نه وه هه موو ژیا نی له غزه لدا برده بووه سه ر، دلنیا بوو خۆشه ویستی شتی که له سه رکه وتندا ده مرپت و له نوشوستیدا ده ژ ی. نه وه له هه موو جیگایه ک ناوی وهک عاشقیکی جاوید پۆشیتبوو. نیستا که بیر له وه خولیا کتوپر و سه یه ری ده که ی نه وه، له شه ویکی وه هادا، له میوانیکی وا ناسک و شه رمن داوی هاوسه ری بکات. هه قمانه بپرسین؛ کێ ده لیت غزلهلنوس هه ره له سه ره تا وه نه یزانیه که تریفه یابه حری مه خلوقیکی سه رابی و نه گیراو؟ نه وه له وه پیاوانه بوو که پیشه یان نه وه یه سه راب بدۆزنه وه و دوا بیکه ون. من واهه سته ده که م غزلهلنوس دوا جار ویستویتی خۆی به خۆشه ویستی ناکام و نه سته م که مارۆبدات... بۆیه هه مان نه وه شه وه تریفه ی برده بۆ باغی مه هناز تا

نیشانبيدات عه شقی ناکام چ سحر و جوانیبه کی نه به دی به جیده هیلیت، چ باغ و لاله زاریک سازده کات و چ خه یالکی ناکوتا ده خولقی نیئت. غه زه لنوس ویستویتی له عه شقا هه رگیز نه گاته کۆتایی. نهو شیئییه کتوپر و خۆفریدانه له ناکاوهی بۆ بهرپیی تریفه یا به حری پتگیه ک بووه بۆ نهوهی دریزه به غه زه له کانی بدات، به جۆریک له جۆره کان دلنیا بوو سه روکاری له گه ل چ بوونه وه ریکی سه ختدایه. ویستویتی له عه شقیکی نهفسانهیی و نهسته مه وه بازیدات بۆ عه شقیکی نهفسانهیی و نهسته می تر. پهنگه له ساتی یه که مه وه دلنیا بوویت که تریفه یا به حری هه مان یاری له گه لدا ده کات، هه مان گه می ئومید و نا ئومیدی که عاشقان شیته ده کات. هه ر دوکیان که م تا زۆر نهیئی گه مه که یان زانیوه، زانیویه ته نیا کاتیک ده توانن تا هه تا هه تابه پیکه وه بن که ده ستیان نه گاته یه ک. نهوهی عه شق پله یه ک له زه وییه وه به ره و ئاسمان به رزه کاته وه نهوهیه له مه عشوقه دا بۆ دیوه نهستم و خه یالیهی که ی بگه رییت. مرۆف له هه موو چه شنه کانی خۆشه ویستیدا بۆ نهو که سه پاسته قینه یه ناگه رییت که له به رده میدایه، به لکو له ناو نهو که سه پاسته قینه یه دا بۆ بوونه وه ریکی دیکه ی خه یالی ده گه رییت. خۆشه ویستی سه ره تا ته نیا بینینی نهو بوونه وه ره یه، سه ره نجدانی تارمایی نهو مه خلوقیه که له ژیر به رده یه کی نهستووره وه ده جولیته وه، عه شق که گه رده ده بییت نهو به رده یه هی دی هی دی ته نک و ته نکتر ده بیته وه، به لام که ده مریت نهو به رده یه هی دی هی دی نهستور و نهستورتر ده بییت، ئیتر چیتر مرۆف نهو مه خلوقه خه یالیهی ناو نهوهی دی نابینیئت.

نهو کات که له باغی مه هه نازدا ده سوپانه وه، هه ر دوکیان سه یری چاوی یه کیان کرد و قوول نهو پۆحه به ره خه یالیهی یان بینی، هه رکاتیک نیر و مییه کی سه ر نهم زه وییه سه یری چاوی یه ک ده که ن، بۆ نهو بوونه وه ره خه یالیهی ناو یه کدی ده گه رین، وه لئ که مجار ده ی دۆزنه وه.

تریفە یابەحری سووریو لەسەر ئەوێ دەبیست هەموو شتیەک تەنکتر
بیست، سووریو لەسەر ئەوێ هەر دووکیان گەمەکە تا دوورترین جیگا
پاکێشن. عەشق یارییە، بەلام یارییەکی قورس. ئەوانەی عەشق زۆر
ناسان دەکەنەو دەیکوژن. تریفە یابەحری وا بیردەکردەو.

ئەو شەو کە تریفە نوست، هەستیکی سەیری هەبوو، هەستیکی
تیکەڵاو لە خوشی و نازار، یەکەمین جاریو لە ژانییدا لە مالتیکی
گەوردا لەگەڵ پیاویکی غەریبدا بنوێت، پیاویک لە جیگایەکی نەزانراوی
ئەو مالدە وەک ئەو خەوتبوو. تا بەریەیان بیرى لەو پێشنیارە سەیر
و کتوپرەیی غەزەلنوس دەکردەو. دانیابوو لە ناو ئەم غەزەلنوسدا
مەخلوقیکی تر هەیە کە ئەم دەییبنیست و ناییبنیست، دەرەکەوێت و
دەپوات. ئەو ئەم مرقفە نەبینراو و خەیاڵییەیی خۆشدەوێت، نەوێک ئەم
کەسە لە گوشت و خوێن و ئێسک دروستبوو و لە بەردەمیایەتی.
دەبوو بگاتە ئەو کەسە، بگاتە ئەو مەخلوقە خەیاڵییە. بەیانی کە
هەستا هەموو بیرکردنەوێکانی شەوی بە غەزەلنوس گووت. لەو پۆژەو
پێگای ئەو پەیوەندییە سەیرەیی نێوان تریفە و غەزەلنوس درێژ بوو،
هەر دووکیان چاوەپوانی ئەو ساتە سێحراوییەیی ئاشکراوونیان دەکرد...
ساتیک مرقف نازانیست پێدەگات یاخود نا؟

تریفە یابەحری وەک بەرپررسی سەرەکی منداڵە بێسەرپەرشتەکان لەو
مالدە مایەو. ئەو پێکخراوە بیانیانەیی کە دەرامەتی بەخێوکردنی ئەو
منداڵە هەتیوانەیان گرتبوو ئەستو، شادومانبوون ئافەرەتیک سەرپەرشتی
خانەکە بکات. مالدە کە چەپەک و دوورەزار بوو، ئەوانەیی دەهاتنە ئەوێ
خەڵکانی تاییبەت و بڕواداریوون، بەویدا شوێنەکە وەک بێکەیی کۆمەڵێک
منداڵی بێدایەن سەیردەکرا، مانەوێ تریفە وەک سەرپەرشتیار و بەخێوکر
و دادەیی منداڵەکان ئاسایی و بێگەرێ چوو پێو. ئەو ماوێیە غەزەلنوس
زۆرەیی کات لە ژێر زەمینەکەدا خەریکی غەزەلیات بوو، پێشیکێ درێژتر و

قزئکی ده‌رویشناساتر و نیگایه‌کی له جاران غه‌مگینتری هه‌بوو، ماوه‌یه‌ک بوو ته‌نیا غه‌زه‌له‌کانی له به‌ر نه‌ده‌کرد، به‌لکو خۆشی غه‌زه‌لی ده‌نوسی. به‌یانیان که له هه‌زارباغ ده‌گه‌رایه‌وه، غه‌زه‌له‌کانی شه‌وی تو‌مارده‌کرد که له لاله‌زاره‌کاندا به ئیلهامیکی نه‌ینی بۆیده‌هات. هه‌ندیجار به خۆی و کراسه زه‌یتونییه‌که‌یه‌وه ده‌هاته‌سه‌رئ و تا ماندووده‌بوو کۆمه‌کی به منداله‌کان ده‌کرد و یاری له‌گه‌لدا ده‌کردن، هه‌ندیجاریش هه‌ندیک له غه‌زه‌له‌کانی خۆی بۆ تریفه یابه‌حری ده‌خوینده‌وه و مه‌ست و دیوانه‌ی ده‌کرد. له‌یه‌ککاتدا نزیک یه‌ک و دووریش له یه‌ک ده‌ژیان. ئه‌وه یاسای گه‌وره‌ی هاوسیتتی و هاوپییه‌تیان بوو. پۆژ دوا‌ی پۆژ ئاگرئکی چکۆلانه له ناخیا‌ندا گه‌وره‌ده‌بوو، پۆژ دوا‌ی پۆژ هه‌ستیانه‌کرد شتیک له ناوه‌وه ئازاریانه‌دا، هه‌ر دووکیان بۆ ئه‌و ئازاره‌ ده‌گه‌پان، ئه‌و ئازاره تاکه نیشانه‌ی ئه‌وه بوو که نزیکن له‌یه‌ک و بۆ یه‌ک ده‌ژین. ئه‌وه ئه‌و پێوانه کلاسیکییه‌ی ئه‌فین بوو که هه‌ردووکیان له باوانیا‌نه‌وه بۆیان مابوو‌وه «عه‌شق گه‌ر تاسه‌ر ئیسقان ئازارت نه‌دا، ناتوانیت کامه‌رانتبکات».

غه‌زه‌لنوس هیدی هیدی پوخساری ده‌رویشئکی شیتتی وه‌رده‌گرت، ئیستا له کۆپ و کۆبوونه‌وه‌کاندا وه‌ک دیوانه‌یه‌ک ده‌رده‌که‌وت، وه‌ک جاران ته‌نیا غه‌زه‌لی نه‌ده‌خوینده‌وه، به‌لکو هه‌ندیجار غه‌مگین و ئه‌شکبار ده‌ینواند. شه‌وان هه‌میشه ده‌چوو بۆ هه‌زارباغ، تریفه یابه‌حری ماوه‌یه‌کی درێژ ئاگاداری ئه‌و گه‌شته شه‌وا‌نانه‌ی غه‌زه‌لنوس نه‌بوو، ئه‌و هه‌موو شه‌ویک منداله‌کانی به‌سه‌ر ده‌کرده‌وه، دا‌یده‌پۆشین، ئاوی ده‌دانئ، ده‌ستیده‌دا له ده‌موچاویان، شه‌وئکیان «مراوی ئاوی» نه‌خۆشبوو. مراوی کچئکی چکۆلانه‌بوو، ناوی پاسته‌قینه‌ی خۆی هه‌رمین بوو، به‌لام له مندالییه‌وه هه‌مووان به مراوی ئاوی بانگیانه‌کرد، شیرین و په‌رئاسا بوو. کچه‌که تایه‌کی وا زۆری هه‌بوو مرۆف دلی بترسیت. تریفه یابه‌حری هه‌موو ئه‌و ماله به دوا‌ی غه‌زه‌لنوسدا گه‌پا تا له خه‌و بیداریبکاته‌وه و کچه‌که به‌ریت

بۆ بیمارستان، به لām نهیدۆزییه وه. شهوانی دیش دیسانه وه شهو چیرۆکه دووباره بووه وه. تریفه یابه حری دلنیا بوو غزلهلنوس رۆبهی شهوان دهچیت بۆ جیگایهکی نادیار، له شوینتیکی دیکه و له سهر زه مینتیکی خه یالیدا ونده بیئت. شهو پیاوه له پال نهینیه گهرهکانی ژیانیدا خاوهنی نهینیهکی تاریکتر بوو که تریفه ئاسان بۆی تهفسیر نه دهکرا.

غزلهلنوس پۆژ دوی پۆژ له نیوان دوو عه شقی خورافی و شهستم و بیحاسلدا دابه شده بیئت.

نیستا که بیرى لیده کهینه وه خه یالنه نگیز و باوه پنه مینه، ژن و پیاویکی گهنج که ههر دووکیان به جوریک له جورهکان شهیدای یهکن، به لām ماوهیهکی درێژ له مالیکدا دهژین، پیکه وه کاردهکن، به لām دهست بۆ یهک نابهن، لیویان بهر لیوی یهک ناکه ویت، له زهت له وه ده بینن که دورین، دهستیان نه گاته یهک و ئازار بچیزن. ئاشکرا دوا ئومیدیان شه وه بووه بگه نه پلهی سوتان، دوا ئاواتیان شه وه بووه شه زمونی سۆفیه کۆنهکان دووباره بکه نه وه. له دوو پۆح نه ده چون سهر بهم سهرده مه بن، دوو جهستهی نامۆ بوون بهم شاره و بهم سهر زه مینه. غزلهلنوس بۆنی کتیه کۆنهکانی غه زه لی لیده هات، بۆنی شهو لاپه ره زهردانهی مه لای سوختهی لیده هات، وهکو شه وه بوو مه حکوم بیئت به وهی وهک شاعیره کۆنهکان بژی، وهک عاشقه دیرین و قه له نده رهکان عومر به ریتیکات، تریفه ش نه وهی مافوور چنه خه یالیه کۆنهکان بوو، له کچی سهر فره شه خه یالیهکانی خۆی ده چوو... شهو کچانهی عاشقیان ده بین و نایانگیرن. شه مړۆ دوی شه وه موو ساله وا تیده گهین، خولیای تریفه یابه حری بۆ عه شقی سوتینه، بۆ حه سره تیک که تیرنابیئت، پهنگه په رچه کرداریکی پۆحی بوو بیئت به رابه ر سهرده مێک که هیدی هیدی شار تیدا پرده بوو له خواستی ژیا نی پر له زهت و ئاسان. سهرده مێک ههچ مروفیک نهیده ویست کاربکات، ولات پرپوو له پیاوی بیئیش، له دهیان هه زار جووتیار که

کيلگه کانيان به جيده هيشت و له کومه ليک شار و شاروچکي تاريخ و نوته کدا له سر و په وپي دینه مو، شه و پوژ نانيانده خوارد و سه يري سه ته لاييتيان ده کرد، مروف سيحري زهوي له يادکرد و سروشت به هايهک و نيش نرخيکي نه ما، خه لک هه موو پيکرا شادومان بوون، هه موو پيکرا ناسووده له سايه ده سه لاتيکدا ده زيان هه وليده دا بينيشي خوي وهک نيش نيشانبدات. سه رده ميک، ده روزه و سه ره تاي شه و پوژاگارانهي دواتر بوو که پاره ي زور، خواردني زور، له ناسمانه وه ده بارين. خه لکانتيک دروستبوون که ته نيا شيتي نوتومبيلي په ونه قدار بوون و شه ويش له ناو نوتومبيله کانياندا ده خه وتن. خه لکانتيکي تريش تا تووشي دلپه شيوي ده بوون و ده مردن سه يري فليمه نيروتيکيه کانيان ده کرد، که تازه به تازه به ليشاو پويده کرده شه و شاره. له شاردا هه نديک گروپي سه ير و په فتاري پيشتر نه بينراو ده رکه وت. شه و گروپه په يدا بوون که گه نجیکی له خوبايی به ناوی «میزپاشا» وه سه رکردايه تيده کردن، په لاماری کتيبخانه کانيان ده دا و ميزيان به کتيبه کاند ده کرد. گروپي شه و گورانيبيژه ده نگ ناخوشانه سه ريانه لدا که که چه ليکی کاسکيت له سر به ناوی «بولن بولن» پيشه نگیان بوو، له هه ر جيگايه کدا گورانيان بگووتايه سه دان پوحي مهيمونثاسا له ده وريان سه مايده کرد. شه و يانه و چيشخانه تايبه تانه کرانه وه که مروف ده يتواني له وي تا وهک به رازی ليديت بخوات. شه قامه کان به شه و پرده بوون له بونی پشانه وهی شه و سه رخوشانه ی هه موو شاريان وهک ناوده سستخانه کانی مالی خويان سه يرده کرد، خه لک له و شاره دا ده يانخوارد و ده پشانه وه، ده يانخوارد و ده پشانه وه. شه وان بای پوهو و باشور، دوکلی ناگردانی پياوه مه ست و بخوره کانی له چياکانه وه ده گپرايه وه و له ناو شاردا شه و دوکله مروفی ده خنکاند. نيواران سه دان هه زار سه يرانکه ده چوونه قه راغشار و به رابه ريه ک داده نيشتن و وهک له کيتپرکتيه کی ترسناکی خواردندابن،

یەك پيشانی یەكتریان دەدا كە دەتوانن چەند زۆر بخۆن. مەرووف بۆ ھەر جیگایەك دەچوو ئادەمیزادێكى بە لەفەيەك گوشتی گەورەو دەبینی. تریفە یابەحری كە ئەوكات چەند سالا بوو لە بەحری خەیاڵدا تەنیا مافووری قەشەنگی چنێبوو، لەم دونیا تازەيە تێنەدەگەشت. لەو دەمدا كە خەریكى مامەلەى كپینى خانووەكەى بوو، بۆ ھەر لایەك دەڕۆشت خەلكى دەبینى لە پارەوى دائیرە و لەسەر مێزى ئیشەكانیان بە پارووی گەورەو دانیشتوون، ژنانى قەلەوى دەبینى بە گووپى پەرەو، فایلێ تاپۆ و باج و مولكدارییان لە نیتوان ژوورەكاندا دەھیتا و دەبرد. ولاتیک بوو لە ژووری سەرۆكەكانەو، لە ھۆلى پەرلەمانەو تا ناو كتیخانەكان و ھۆلى زانكۆكان ھەمووی بۆنى چیشخانەى لیدەھات. ھەندیک لەسەركردەكانى ولات و ئەندامى بیروى سیاسى حیزبەكان و ھا ئاوسابوون، مەرووف دەترسا پۆژیک با وەك میزەلان بیانفرێنیت بۆ ئاسمان. ھەر لەو سالانەدا گروپێكى ئیسلامى بچكۆلە دەرکەوت كە شیخێكى بە حورمەت سەرۆکیان بوو، مەرووفیان سەردەبەرى و گوشتەكەیان دەخوارد. ھەموو شتێك لەو شارەدا دەخورا و ھەموو شتێكیش لەدەورى خواردن دەسورپایەو، جگە لە بیركردنەو لە خواردن ئادەمیەكان بیریان لە ھیچی تر نەدەكردەو. تریفە یابەحری سەیری لیھات كە دەبینى، شۆفیری تاكسییەكان ھەموو بەدەستێك سوكان دەگرن و بە دەستێك لەفە دەخۆن، پۆلیسە قەلەوكانى ھاتوچۆ لە فولكەكاندا دەوستان و پێكرا بابۆلەى گەورەگەورەیان بەدەستەو بوو. تاكە ھونەرێك كە باوكان فیری كۆرەكانیان دەكرد، ئەو بوو چۆن شیش لێبدەن و چۆن لەفە بپێچنەو، تاكە ھونەرێك كچان لە دایكیانەو فێردەبوون ئەو بوو چۆن چیشت لێبنێن و پیاوان بە مەزاقى گوشت سەرشیپكەن. سەردەمێك كە خانمى یابەحری لەگەڵ غەزەلنوسدا چوو بۆ بیمارستان، سەیری لیھات كە دەبینى پزیشكەكان بە لەفەو دەچن بۆ سالتۆنى نەشتەركارى و بە

لهفه وه دینه ده ری. له بهر خواردن مړۍه کان نه وه یان له بیرکرد که ده بیت باغچه کانیان ناوېدهن، شار وشکبه کی گه وره و دره خته کان نافاتې سیر پووی تیځکردن. له هه موو جیگایه کدا خوان ده پازیتنرایه وه و سفره ده کرایه وه، تریفه سهیری هر جیگایه کی ده کرد ده بیینی شیوازی خواردن و په فتاری بخوری ته وای دویای گرتوته وه. مړۍه کان قسه یان له گه ل یه کدا نه ده کرد، به لکو په کتریان ده خوارد، کوپ کچی خوشنه ده ویست، به لکو ده یخوارد، ژن میړدی خوشنه ده ویست به لکو ده یخوارد، فروشیار کپیاره کانی ده خوارد و کپیاریش فروشیاره کان. نه و پوژهی سهی قادری نیا بانگیکرد و حیکایه تی فروشتنی کارخانه کی بۆ گتیرایه وه دلنیا بوو سهی قادر خوروه. به یانیان که ده چووه ناو کریکاره کانی مافوور و سهیری چاوی ژنه کانی ده کرد، دلنیا بوو، میړده کانیان شه و ده یانخون، له و ده مه دا فو بییا و ترسی خواردن له تریفه یابه حریدا دوستبوو. به و ترسه گه وره یه وه چوو بۆ لای غه زه لنوس، نومیده واریوو نه و کوپه نه یخوات. که غه زه لنوس پیشنیاری هاوسه ری بۆ کرد، تریفه یابه حری هیتشتا له و ترسه دا ده ژیا. نه و شه وای بریاریدا مه سه له ی شووکردن به غه زه لنوس دواڅات، ده یویست بکشیتته وه بۆ جیگایه کی خه یاللی، بۆ نه و دیو په رزینیکې نه بینراو، بۆ جیگایه ک بتوانیت سهیری دویا بکات و نه خوړیت.

تریفه ژور زوو له گه ل مندا له کاندا پاها ت. نه و کات پتر له نو مندا ل له و ماله دا ده ژیان، سهیری لیها ت پایو یک به ته نیا توانیبتی نه و هه موو مندا لانه به و چه شنه وه ها گه وره بکات، راسته به رده وام باجیه کی چکوله و پیره میړدیکی پوخوش له و ییوون بۆ کومه کی، به لام له گه ل نه وه شدا غه زه لنوس په نجی زوری ده دا که له سه روو تاقه تی مړۍه وه بوو. تریفه له یه که م شه وه وه بهر له خه و تن مندا له کانی داده نا و حیکایه تی بۆ ده کردن. مندا له کان هه ندیکیان وردبوون، ته نیا سی له وانه هیدی هیدی خه ریکبوو

ده‌پسکان و گه‌وره‌ده‌بوون، خه‌یالوان و بولبول و باخان... بولبول کوپتیکی نابینابوو هه‌مووان به «بولبولی کوپر» بانگیانده‌کرد. باخانیش کچتیکی چاو کال و سپیکه‌له‌بوو که به نه‌ندازه‌یه‌ک له بوکه‌شوشه ده‌چوو، ده‌بایه ده‌ستی لییده‌یت تا بزانیته مروتیه و زیندوو. خه‌یالوانیش مندالیکسی هیمن و غه‌مگین بوو، به‌رده‌وام بونی گولی ده‌کرد و بیته‌شده‌بوو، نه‌وه گه‌وره‌ترین دهردی ژیانی بوو، پوچی هیند ناسک بوو به‌رگی بونی گولی نه‌ده‌گرت. هه‌ر سیکیان به زوویی بوون به هاوپی تریفه. گه‌ر منداله‌کان له قوتابخانه یاخود له باغچه‌ی ساوایان بوونایه، غزلهلنوس هه‌میشه به‌یانیان ده‌خه‌وت، ده‌مه‌و نیوه‌پوان به قزیکسی ده‌رویشناساوه هه‌لده‌ستا، ده‌بایه به‌رده‌وام به ناوی سارد خوی بشوات بۆ نه‌وه‌ی خه‌به‌ری بیته‌وه، عه‌سرانیش به قز و پیشیکی ته‌په‌وه ده‌که‌وته ناو به‌حری غه‌زه‌لیاته‌وه. شه‌ویکیان سه‌رکه‌وته سه‌ره‌وه بۆ لای تریفه یا به‌حری، نه‌و شه‌وه بۆ یه‌که‌مجار نه‌و شه‌په گه‌وره‌یه ده‌ستی پیکرد که ده‌توانین به شه‌پی غه‌زل ناویبیه‌ین، غه‌زلهلنوس هیدی هیدی ده‌گیشه‌ته نه‌و بوایه‌ی که نه‌م ئافره‌ته چکۆلانه‌یه‌ی خوشده‌ویت، ده‌بایه پوژانه غه‌زل بۆ تریفه یا به‌حری بخوینیته‌وه، غه‌زه‌له‌کانی خوی، نه‌و غه‌زه‌لانه‌ی له خوینی دلی تکابوون. ده‌بایه تریفه شه‌و و پوژ له‌گه‌ل هیزی نه‌و غه‌زه‌لانه‌دا له جه‌نگدا بیت، له‌گه‌ل هه‌موو غه‌زه‌لیکدا هیزیکی گه‌وره به‌ره‌و ئامیزی نه‌و پیواوه پالی پتوه‌ده‌نا. به‌لام نه‌ده‌بوو وه‌کو ژنانی تر عاشق بیت، ده‌بوو له‌و کاته‌دا که پتووستی به نزیکیه‌ی دوربکه‌وینه‌وه، نا له به‌رته‌وه‌ی ناویرت جه‌سته‌ی خوی بخاته یارییه‌کی وه‌هاوه، به‌لکو له‌به‌رته‌وه‌ی مه‌عشوقه ده‌بیت تا هه‌تا هه‌تایه وه‌ک خه‌یالیکسی نه‌فسانه‌یی و نه‌ستم بمینیته‌وه. مه‌عشوقه که سیک نییه له به‌رده‌متدا، به‌لکو نیگاریکه له خه‌یالته‌دا، کوی غه‌زه‌له‌کانی غه‌زلهلنوسیش به‌و ریکایه‌دا ده‌پویشتن. تریفه پوژ دوا‌ی پوژ زیاتر هه‌ستیده‌کرد که غه‌زلهلنوس هه‌مان یاریده‌کات، یاری

هەلەاتن بە جەستە و نزیکبوونەو بە پۆج. هەندێجار پێکەو دەچوون بۆ باغی مەھناز، پوویمان لە ناو گۆلە پەمەیی و جاوید و بۆندارەکان دەکرد. پۆژیک لە پۆزان غەزەلنوس لە نێوان درەختەکانی ئەو باغی حەسرەتەدا پێیگوت دەیهوێت چیرۆکی مەھناز مارۆ و باغە ئەفسانەییەکی بکاتە کتێبیەک، لە شتێکدا بینوسییتەو و بۆ منداڵەکانی بەجێبەجێلێت. «بەلام ئەو ئەزان کۆژاو و مردووی تر، ئەو ئەوانە لە جەنگدا دەکۆژێن، ئەو ئەو کوردانە لە ئاوەکانی سەفەردا دەخنکێن، ئەو ئەوانە حەسرەتی کتوپر دەیانکۆژێت، ئەو ئەوانە بە مردوویی بەسەر زەویدا دەپۆن، ئەو ئەو خۆشە بێئومێد و بێدەرمانانە لەسەر قەرەوێڵەکانی بیمارستان کەوتوون، ئەو ئەو پیرانە دەمرن بێئەوێ هیچ لەم سەر زەمینە حالی بووبێت، ئەو ئەو کێژانە دی کە لە مسەرەو بەو ئەوسەری ولات لە ناکاو گەردەگرن، ئەو ئەو کۆپانە بێهۆیەکی دیاریکراو خۆیان دەکۆژن، ئەو ئەو لاشە نادیارانە ناو بە ناو دەردەکەون؟». لەو باغەدا بێرۆکی ئەو کتێبە خەیاڵییە گەورە لەدایکبوو، کتێبیەک لە هەموو کتێبەکانی دنیا گەورەتر بێت، کتێبیەک کە هەرگیز کوتایی نایەت، چیرۆکی چیرۆکی هەموو ئادەمیزادەکان لە خۆبگرێت.

تریفە یا بەحری ئیجگار سەرسامبوو بەو بێرۆکیە. ئەوێ کتێبیەک بنوسن هەرگیز دوایی نایەت. کتێبیەک درێژترین کتێبی دنیا بێت، هەتا هەتا بە مۆفەکان تیا بنوسن و کوتایی نایەت، کتێبیەک بەردەوام هەڵیدەیتەو و نەگەیتە دواوەمین لاپەرە، چونکە هەمیشە کەسێک لەم شارەدایە بە ئەشکەنجەو دەمرێت، ئەشکەنجەیک کە سڕوشت و خودا نەیانناردو، بەلکو مۆف دروستیکردو. ئەو بێرۆکیە وەک پێگایەکی گەورە وەها بوو، بۆ ئەوێ خۆیان لە ئازاری ئەفین دووربخەنەو. چەندەها پۆژی دی بیریان لەو کردەو کە دەبێت تیپێکی گەورە بسازێن، دەبێت ئەوانە بۆزنەو کە لە نوسینی ئەو کتێبەدا کۆمەکیان دەکەن. ئیدی

غزەلنوس دەبايە بگەرێت و بگەرێت. ئەو لە گەپانی خۆیدا گەلەك
هاوڕێی زۆری دۆزییەو، تەخوپی ئیمپراتۆرییەتە خەیاڵییەكەى گەرەبوو...
بوو بە خاوەنى هەریمێك تەماحى تێكەن.

با لێردا كەمێك بوەستین و بتانگێرمەو، بۆ سەرەتای كتیبه كەم
بۆ ئەو شوێنەى پرسىاریكم لێكردن و هەروا سادە و ساكار و بێوێلام
بەجێمەشت، پێمگوتن لەگەڵ خۆتاندا بێر لەو پرسىارە بكەنەو
كە دەشت «مروڤى تەواو كى بێت؟». داوام كرد سەبەرم لێكەن تا
تەكنىكى پێكخستن و گێرانه وەكان وەها پێكدەخەم، بتوانم لە جێگایەكدا
وێلامى ئەم پرسىارە بدەمەو. هەستدەكەم ئێرە شوێنێكى باش بێت
كەمێك پاتانبگرم و پێكەو لە وێلامى ئەو پرسىارە ئەبەدیە پامێنین،
كە لە میژە مروڤەكان و كۆمەلگەكان ئازاردەدات. هەركات بێر لەو شەو
دەكەمەو كە تێیدا تریفە یابەحرى پێشنیاری هاوسەرى غزەلنوسى
پەتكردهو، هەستدەكەم هەریك لە تریفە یابەحرى و غزەلنوس
هەردووکیان لە قوولاییدا، كوشتەى ئەو گەپانە بوون بۆ مانای «مروڤى
تەواو». لە هەر شوێنێكى دونیادا كە شتەكان دەپوڤین و پێوهرەكان
دادەبەزن و ئادەمییەكان لە ئازەلى نەوسن نزیكدەبنەو، لەو شوێنانەدا
هەردەم خەلكگەلێك پەیدادەبن پتر بۆ كەمال و هەستپێرى دەگەرێن،
دەیانەوێت پڕسۆز و ئەقینبەخش بن. لەو ساتانەى میژوودا كە زۆرینەى
مروڤەكان خۆیان تاپاردەى میش و مەگەز، بەراز و گورگ نزمەكەنەو،
ژیانیان بچوكدەبێتەو بۆ سەر هەندێك پنتى تەسك و خەیاڵیان نامێنێت
و زەبەیان پاستى وەرناگرت و چاویان ئەودىو شتەكان نابینێت، لەو
ساتانەدا مروڤگەلێك لەدایكدەبن كە كەمالى خۆیان لەویدا دەبینن،
فراوان و بێسنوور و هەمەدەست و بالداردل بن، كەسانێك پۆحیان لە

فرین ناوه‌ستیت و بیوه‌ستان له ناو پیچاوپپیچه‌کانی وجوددا ده‌سوپینه‌وه .
 مه‌خلوقه‌گه‌لینکن، وه‌لامی بچوک‌بوونه‌وه‌ی مرۆف و ته‌سک‌بوونه‌وه‌ی جوگرافیای
 خولیاکانی به‌وه‌ ده‌ده‌نه‌وه‌ هه‌ولبده‌ن له‌ هه‌موو جیگایه‌کی دونیادا بن،
 له‌م سه‌ری خه‌یال و له‌و سه‌ری حه‌قیقه‌تا بژین، له‌م سه‌ری ته‌نیایی
 و له‌و سه‌ری تیکه‌لی و هاوده‌ردیدا بسوپینه‌وه، بیسنوور خویان بن و
 بیسنووریش بۆ ئه‌وانی دی لێره‌بن، ته‌نیابن و تیکه‌ل بن، خود بن و
 جیهان بن، دره‌ختیکی بچوکی قه‌راغ جوگه‌ بن و ته‌واوی دارستانه‌که‌ش
 بن. غه‌زله‌نوس که‌سیک بوو ده‌یویست له‌ یه‌که‌کاتدا ئه‌و سه‌ری سنووری
 خه‌یال و ئه‌وسه‌ری سنووری حه‌قیقه‌ت پیکه‌وه‌ بژی. ده‌یویست له‌و
 کاته‌دا که‌ له‌ حه‌قیقه‌تا نو‌قمده‌بی‌ت، له‌ خه‌یالی‌شدا مه‌له‌بکات. له‌وکاته‌دا
 که‌ ئه‌وپه‌ری جوانی و ته‌لیسم و زیندویتی خه‌یال ده‌ژی، ئه‌وپه‌ری تالی
 و تاریکی و ژینکوژی حه‌قیقه‌تیش ببینی‌ت. مرۆفی ته‌واو لای غه‌زله‌نوس
 ئه‌وه‌بوو که‌ حه‌قیقه‌ت و خه‌یال له‌ ناویدا ده‌توانن سه‌یری یه‌که‌که‌ن. نا،
 نالیم پیکه‌وه‌ ئاسووده‌بژین، یان پیکدانه‌ده‌ن، یان له‌گه‌ل یه‌کدا نه‌جه‌نگن،
 به‌لکو ده‌لیم سه‌یری یه‌که‌که‌ن. مرۆفی ئاسایی که‌سیکه‌ حه‌قیقه‌ت
 له‌ ناویدا ناویریت سه‌یری خه‌یال بکات، حه‌قیقه‌ت ئاسان ده‌توانیت
 خه‌یال بکوژیت، مرۆفی خه‌یالی‌ش مرۆفیکه‌ ناویریت زۆر توخنی راستی
 بکه‌ویت، دونیای راسته‌قینه‌ وه‌ک ویستگه‌یه‌کی شه‌مه‌نده‌فر ته‌ماشاده‌کات
 که‌ لێوه‌ی به‌ره‌و خه‌یال ده‌پوات، به‌را به‌ر دنیا بی‌باک و که‌مه‌رخه‌م
 ده‌رده‌که‌ویت. به‌لام مرۆفی ته‌واو هه‌ردووکیانه‌، هه‌ردوو بوونه‌وه‌ره‌که‌یه‌،
 هه‌ردوو مه‌خلوقه‌که‌یه‌ که‌ به‌را به‌ری یه‌که‌ داده‌نیشن و چاوده‌برنه‌ یه‌که‌
 و قسه‌ده‌که‌ن. خۆشه‌ویستیش لای مرۆفی ته‌واو ئه‌وه‌یه‌ که‌ مه‌حبوبه
 بوونه‌وه‌ریکی راسته‌قینه‌ بی‌ت و بتوانیت وه‌رگه‌ریت و ببیته‌ بوونه‌وه‌ریکی
 نه‌گیراو و خه‌یالی، هه‌روه‌ها بوونه‌وه‌ریکی خه‌یالی بی‌ت و بشیت و بتوانیت
 ببیته‌ حه‌قیقه‌ت. مه‌عشوقه‌ لای مرۆفی ته‌واو که‌سیکه‌ که‌ مرۆف نازانیت

پاستیه یان خه یال، بوونی هه یه یاخود وه همه، لیره یه و ده بیینین
یاخود ته نیا له خه وندایه. لیره وه ژیا نی مروفی ته واو و عه شقی مروفی
ته واو، ژیا ن و عه شقیکی نه سته مه.

تریفه یا به حری له و ساته دا که نه فینی غزلهلنوس په تده کاته وه،
ده زانیت گه ر بپیته ژنی غزلهلنوس، دیوه خه یالییه که ی خوی ده خاته
به ر گه مه یه کی ترسناکه وه و ده بیته بوونه وه ریکی دونیا یی، ده بیته
که سیک له گوشت و خوین و جه سته ... به لام تریفه له و کیژانه نییه
بتوانیت پۆلی جوړه دلداریک ی وه ها بیینیت، نه و له نه ندیشه ی نه وه دایه
چون بیته مه عشوقه یه کی خه یالی ... که پیده چیت لای ئافره ت بالاترین
پله ی به مه عشوقه بوون بیت.

یاداشته کانی بارونی خه یال

پوژیک بق یه که مجار مافووریکی خانمی یا به حریم بینی، پتی
سه رسامبووم، سه ره تا و امده زانی ده ستردی قالیچه سیحر بازه کانی
ئیرانه. دواتر بوم ده رکوت که به ره می کارخانه یه کی بچوک و
چه په کی خومالییه. هینده ی چاوم به و فره شه که وت ینگه یشتم که سیک
دروستیکردوه، سه رقالی خه یالات و په روه رده ی تیرامانی شاعیرانه یه.
له زور شوینی دی، په نجه سیحراوییه کانی نه و مافوورچنه م بینیه وه،
له زور مالی پاره دار و لای که له ک به رپرسی به مه قام فره ش و
پاخه ری نه و ده سته نه فسووناویه م به رچاوکه وت. من بووم له نیهانی
خومدا گووتم ده بیت، نه و ده سته ی نه م مافوورانه دروستده کات، نه و
خه یاله ی بیریا ن لیده کاته وه، نه و ئامیره ی ده یانچنیت، مولکی من بن.
من پیو یستیم به وه بوو خه یالاتی هه موو دونیا کوبکه مه وه، نازانم که ی

ئەو خولایاie چووە سەر مەوە بېم بە یە کەم کەریاری خەیاڵ. نا مەلێن خەیاڵ شتیکە نا کەردیت، بە درێژایی میژوو هەر مەروڤە و خەیاڵی خۆی دەفروشت، یە کەم شتیک مەروڤ لە میژووی خۆیدا فروشتییتی خەیاڵە. پیاوانی ئاین لە خێلە سەرەتاییەکاندا، ئەوانە ی پێکولکەری دین بوون، سەرەتا جگە لە خەیاڵ هیچی دیان نەبوو بەفرۆشن، دین سەرەتا بریتیوو لە هونەری فروشتنی خەیاڵ. من کە ئەو مافوورانەم بینی تیگەیشتم ئەمشارە پۆحیکێ نەفرین و دلەژینی خەیاڵ گرتویتی. پێشتر بەو چەشنە لە هیچ کۆچە یە کدا بەر هیز و تەوژمی خەیاڵ نەکە وتیووم، گەلە ککتیی کۆنیشم لەسەر ئەم شارە خویندەو، لە یادداشتی گەڕال و گەڕیدە کۆنەکانەکانەو تا دەگاتە سەر ئەو میژوو تازانە ی هەندیک میژوونوسانی کورد لەسە دە ی بیستدا نوسیویان. پێتاجیت میژووی دوور و نزیک ی ئەم شارە شتیک ی ئەوتوی لەسەر خەیاڵ تیدا بیت. هەر شارنیکیش ئاشکرا شتیک لەسەر خەیاڵاتی خۆی نەدرکینیت، لە ژیرەوەر پاشتی ترسناک تیا پروودە دەن. وامەزانن من کەسیکی بێباکم کە قسە ی بێمانا فریدە دەم، من کۆچە بە کۆچە و گوزەر بە گوزەر ئەم شارە گەڕاوم، لە پوکە شدا ئەم شارە ئاسەواریکی خەیاڵی تیدا نییە. من هەمیشە پرسیمو دەبیت خەیاڵ چوو بیت بۆ کوێ. وامەزانن من لەوانەم کە دەمەوێت پەیکەر بۆ خەیاڵات دروستبکەم، نا، من لەگەل هەموو حەز و سەرسامی و پێژیکمدا بۆ خەیاڵ، لەو کەسانەم کە لە خەیاڵ دەترسن. خەیاڵ لەو شتانە یە کە مەروڤ تا دەبینیت و ئاگاداریتی ئاسایی و قەشەنگە، بەلام کە دیارنە ما، کە بە شارنیکدا پیاسە تکرد و شویندەستی خەیاڵت نەبینی، ئەوا بترسە. هیچ شتیک لە خەیاڵ ترسناکتر نییە کاتیک دەبیت بە هیزیک ی نهینی. من لەگەل دەفتەری سیاسی حیزب و لەگەل جەنابی سەرۆکیشدا دوو بە دوو قسەم لەسەر ئەم مەسەلە ترسناکە کەرد. گەر تێتەگەین ئێنسانەکان ئاشکرا خەیاڵ لە

چی دهکهنه وه، پاشه پرۆژیکی تاریک و ترسناک چاوه پیمانده کات. خیال له ژیره وه ده بیته خولیا ی ترسناک، ده بیته به وه سه سه ی کوشنده، به ئاره زوویه کی حه رام که کهس له که نار و بنی ده ریا که ی تیتاگات. که زۆر بهم شاره دا پیاسه ده کهم، که سه رهنجی گومه ز و مناره و قه لاکانی ده ده م، که به قه ی سه ریه سارد و په شوکا وه کانیدا ده که پریم، هه ست به و خوشاردنه وه ترسناکه ی خیال ده کهم. خیال له م شاره دا به رده وام له ژیره وه ئیشه ده کات. من شه و که له گه ل ژنه قه شه نگ و سه پکه له و بالا به رزه که ی خومدا ده خه وتم، هه ستم به هه چ خه یالیک نه ده کرد، له شی سارد و بیخه یال و بیته فسون ده هاته بهرچاوم، جاریک تاقیم کرده وه له گه ل ژنی به ره لای کونه دۆستیکی که نجیمدا خه وتم، که یه ک به هه زاری ژنه که ی خوم جوان نه بوو، له گه ل ئه ودا شته کان جوریکی تر و تامیکی تریان هه بوو. من چووم بق لای مه لایه کی ناسیاو که زۆر ئیمانم به ده سته پاکی و خودا ناسی هه بوو، هه موو حیکایه ته کهم بق گتپرایه وه، پتیمکووت خه یالات مرۆف به ره و حه رام ده بات، به ره و بیرکردنه وه ی خراپ. ئه م شاره خه یالی تیا نییه، پتیمبلی ماموستا خه یالاتی مرۆفه کان که ونده بن ده چن بق کوو؟ مه لای فره زانستم پتیمکوتم «هه موو خه یاله کان ده چنه ژیره وه و دواتر وه ک شه هوه ت و ئاره زووی خراپ دینه وه ده ری، وه ک هتیزیک که ده سته مونا کریت و ده سته به سه ردا ناگیریت». به لام له گه ل ئه وه شدا گووتی «خه یالی خنکا و و شاردراوه، له خه یالی ئازاد و به ره لا باشتره». مه لاکان و سیاسیه کان پتیمانویه ئه مشاره به م روخساره بیخه یال و شه رمن و کونه یه وه که متر وه سه سه ی خراپ و خولیا ی حه رام دروستده کات. به لام من ده زانم خه یال نامریت، وه ک شیڕ په نجه یه کی به د و بیده رمان له ژیره وه که وره ده بیته و که وره ده بیته. من ده مو یست هه موو خه یال بازه کان بکرم و بیانناسم و بیانکه م به دۆست. کهر سه ره یشی نه گرت له سه ر

زهوی بیانسرمه وه. من بووم پوژیک نهو سئ پیاوه دلسوزهم نارد کارخانهی مافوره کهم بق بکرنه وه، سئ کهس له وانهی دهزانم له سهواو مامه له دا دهستکراوه و لیزانن. سهرسهختی نهو خاوهن کارخانه بهدبخته تووشی بهلای گه وری کرد. من له گهل کوشتندا نیم، تا نهگه مه بهردهم یه کتیک که وهک بارگیریکی چه موش سهرسهختی دهنوینیت... نا له گهل کوشتندا نیم. به لام که گه یشته نه وهی یه کتیک وهک بارگیریکی چه موش سهرسهختی بنوینیت، ئیتر رهحم له دلمدا نامینیت و خوم بق جله و ناکریت و شتی خراپم لیده وه شیتنه وه. تا دوا جاریش که عه بدولقادی نیا هر نه یویست په ره و په یمانی فروشتنی کارخانه که مژربکات، من له بهرده میدا دهستمکرد به گریان و ویستم بهریده م، چونکه وهک که سیک ریزم بق ژیانی مه خلوقاته کان هیه، ده مه ویت به ئاسوده می له ولاتیکی قایم و ریکدا بژیم، کوردستانیکی ئارام بق هه موومان، نه وهیه ئومیدی من... له بهر نه وه پوژیک له پوژان نه مو یستوه کهس بمریت. مروف مادام زمان و پاره ی هیه، واته ده توانیت هه موو شتیک بن کوشتن بباته پتوه. مروف تا ناماده بیت پاره ی زووتر سهر فبکات، که متر پتویستی به چه قو و تفهنگ هیه. هیچ شتیک وهک پاره میژووی له توندوتیژی زیاد پاک نه کردوته وه. به لام هه راو هوریا ی شهریکه بیمیشکه کان، دهنگه دهنگی هه ندیک له وانه ی له دهفته ری سیاسی ئاگاداری مه سه له که بون، ترس له وهی قسه کان به جوړیک بکه ونه وه جه نابی سه روک لکه داریت، نه وانه قادری نیایان کوشت و له و گورستانه نهینیه دا ناشتیان. بهر له وهی کار له کار بترازیت دوا هه ولم له گهل قادری نیادا دا و بیسوود بوو. پیمگووت ئیستا خوینی خوت له گه ردنی خوته، من هه موو شتیکم له گهلدا کردی. له و ساته دا که قادری نیایان کوشت، سئ پیاوه دلسوزه که ی من سووک و هه رزان کارخانه که یان له و ژنه سهرسپییه مه کربازه

کریه وه که دوای مردنی پیره میرده که می‌ردی عه‌قلیش و خه‌یالیشی له‌ده‌ستدابوو. به‌لام ده‌ردی راسته‌قینه‌ی من ئه‌وکات ده‌ستی پیکرد که تریفه یابه‌حری له‌و کارخانه‌یه هه‌لهات، وه‌ک جان‌وه‌ریکی وریا به‌هر داویکی دوور و نزیک، وه‌ک بالداریکی کینوی که له‌ دووره‌وه‌را شیوه‌ی راوکه‌ر و نه‌یار ده‌خوینیت‌وه، بیته‌وه‌ی توژیک بوه‌ستیت خوی له‌و کارخانه‌یه کیشایه‌وه، ده‌بایه ته‌واوی دونیای به‌دوادا ته‌یکه‌م. هه‌رچه‌ند مردنی قادری نیا ده‌سته‌کانی شلکردم، له‌به‌رده‌م سه‌روکدا گریام. به‌لام پیوستبوو تریفه یابه‌حری بدۆزمه‌وه، ده‌بووایه داینیم و بینیم به‌چ خه‌یالیک و به‌چ هتیزیک ده‌توانیت ئه‌م موعجیزانه دروستبکات. شه‌ویک چووم بق‌لای عه‌تار، لیتیپارامه‌وه تریفه یابه‌حریم بق‌بدۆزیت‌وه. خه‌لاتی گه‌وره و ته‌ماعی قورسم خسته به‌ری. ده‌مزانئ ئه‌و هه‌موو شتیک ده‌کات. پیمکووت «توندوتیژی و بق و بیتره‌حمی نه‌ییت، هه‌موو کاریک بکه». من که کارخانه‌که‌م کهری مه‌به‌ستم کهرینی خه‌یاله‌کانی تریفه یابه‌حری بوو، ئیشیکم به‌و ئامیره بیدروخ و قالییافه بیته‌ه‌رانه نه‌بوو، که له‌سه‌ر که‌ته‌لوگی ئاماده ئیشیانده‌کرد و بیخه‌یال مافووریان ده‌چنی. چهند هه‌فته من و عه‌تار عه‌ودالی دۆزینه‌وه‌ی ئه‌و که‌چه‌بووین که وه‌کو ئاسمان هه‌لیکیت‌شیت و زه‌مین قووتی بدات ونبوو. هیچ جیگایه‌ک نه‌ما بۆی نه‌گه‌رئین و نه‌ماندۆزییه‌وه. عه‌تار «شه‌ه‌ریاری شوشه» شی به‌کاره‌یتنا و نه‌گه‌یشه‌ هیچ. پۆژیکیش که زانیم تریفه یابه‌حری له‌ کوینه، من ئیدی کارخانه‌ی مافووره‌که‌م فرۆشتبوو، به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا هیشتا وه‌ک شیت به‌دوای کهرینی خه‌یالی نه‌وه‌وه بووم. من به‌رده‌وام له‌سه‌ر نه‌خشه‌یه‌کی ورد ده‌پۆشتم، ده‌مویست هه‌موو خه‌یال و خولیای ئه‌م شاره دواچار بین و برژینه ئه‌و نه‌خشه‌یه‌ی منه‌وه... به‌رده‌وامیش ده‌مکووت «ئه‌ی خودای مه‌زن، له‌ چاکه‌و خراپه‌دا پشتم به‌ و کۆمه‌کم که».

حه‌سه‌ن توفان و مورته‌زای شه‌یتان «سه‌ره‌تای هاوینی ۲۰۰۴»

سه‌ره‌تای هه‌شتاکان سه‌ره‌تای ئیش‌کردنم بوو وه‌ک گه‌نجیکی چالاک له‌ شانەکانی ئیغتیا لاتدا، ئه‌و کاته تاریکی و ته‌متومان و نه‌ئینی قیبله‌گای من بوون، له‌و سه‌رده‌مه‌دا زۆر سه‌ره‌نجی پوخساری پیاوکۆژه‌کانم نه‌ده‌دا، ده‌ییت پاستی بلّیم، ئه‌وکات پوخساری مرۆف شتیکی گرنگ و سه‌ره‌نج‌راکێش نه‌بوو، پوخساره‌کان وه‌ک یه‌ک و بێ سیحر و بێ جیاوازی بوون له‌لام. له‌گه‌ڵ تێپه‌رینی زه‌ماندا پتر له‌ ده‌موچاوی هاوپی کۆنه‌کانم پاده‌مام، خه‌ڵکانیکیان تێدابوو به‌ کرده‌وه‌ خۆین‌پێژ و به‌ پوخسار وه‌ک فریشته وه‌ها‌بوون، هه‌ندیکیشیان به‌ هه‌ردوو پووکاردا دیمه‌نکی ترسناکیان هه‌بوو. من خۆم له‌ هیچیان نه‌ده‌چووم، غه‌زه‌لنوس پێیده‌گووتم من پیاوکۆژیکی خه‌یاڵیم. له‌گه‌ڵ ناسینی غه‌زه‌لنوسدا ئه‌و هه‌ول به‌ سه‌یرانه‌ی ئه‌و بۆ پاک‌کردنه‌وه‌ی پۆحم ده‌ستی پێ‌کرد، سه‌ره‌تا من ته‌نیا گویم له‌و غه‌زه‌لانه ده‌گرت که له‌ هه‌زارباغدا بۆ سه‌بری ده‌خوینده‌وه. شه‌وان که پووم له‌و نیو گۆل‌زاره ده‌کرد، له‌ نابه‌ینی پێچاو پێچه ئالۆزه‌کانی باغدا خۆم هه‌شارده‌دا و له‌ناو ئه‌و بۆعه‌تره زۆره‌دا به‌ نه‌ئینی گویم له‌ غه‌زه‌له‌کانی ده‌گرت. گوێگرتن له‌ غه‌زه‌لنوس وه‌ک سه‌فه‌رکردن وابوو بۆ سه‌رده‌مه کۆنه‌کان، بۆ پۆژگارێک باغات نرخ‌ی هه‌بوو، شیعیر به‌ مه‌ستی له‌ لاله‌زاره‌کاندا ده‌خوین‌رایه‌وه، شاعیره‌کان به‌های گۆلیان ده‌زانی. که له‌و باغه‌دا گویم له‌و شیعیرانه ده‌گرت، ئاره‌زوویه‌کی سه‌یرم بۆ شه‌راب و مه‌ی تیا دروستده‌بوو، مرۆف وای لێده‌هات به‌ مه‌ستییه‌وه بۆ مه‌ستی بگه‌ڕیت.

شه‌وان که هیدی هیدی له به‌ربه‌یان نزیکده‌بووینه‌وه، له په‌ناگای خۆم ده‌هاتمه‌ده‌ری و وام ده‌رده‌خست ته‌نیا پیاسه‌ی ریکه‌وت بۆ ئه‌و کوچه‌یه هه‌لیگرتووم. غزلهلنوس له‌و باوه‌ره‌دابوو، ئه‌و ده‌ساله‌ی من له‌ شانەکانی ئیقتیالاتدا گوزه‌راندومه، سالی خه‌یالین، سالگه‌لیکن بۆ ئازاردانی خۆم دروستمکردون، من هه‌چ نیم جگه له‌ پیاوکوژیک به‌ خه‌یال. ئه‌و خولیا به‌ سه‌ره‌تا شتییده‌کردم، به‌لام غزلهلنوس باوه‌ره‌یابوو، که من له‌م باغه‌دا حه‌قیقه‌تی خۆمم دۆزیوه‌ته‌وه و نابیت و نیبکه‌م، به‌ بروای ئه‌و من به‌ درێژایی ژبانم گولآوساز بووم، هه‌رچی حیکایه‌تی کوشتن و خوین و دل‌ه‌رقی هه‌یه، له‌ ئاوازی نیوه‌یه‌کی خه‌یالکرد و شه‌پانگیزی منه که ته‌نیا ئاوازی نیوه باشه‌که‌م ده‌دات. من پوژیک وه‌ک شیت چووم بۆ لای شبر و داوای کۆمه‌کم لیکرد، ئه‌و کات شبر هه‌چی ده‌رباره‌ی غزلهلنوس نه‌ده‌زانی، پیمکووت « شبر وه‌سوه‌سه‌یه‌ک له‌ دلم‌دایه ده‌بیت بۆتی بدرکینم، من هه‌ندێجار واهه‌ستده‌که‌م هه‌رگیز پیاوکوژ نه‌بووم، واهه‌ستده‌که‌م ئه‌و ده‌ ساله ته‌نیا خه‌یال‌بوون، من له‌و ده‌ساله‌دا ده‌ستم بۆ پوچی هه‌چ ئاده‌میزادیک نه‌بردوه، هه‌چ که‌سیکم نه‌کوشتوه، هه‌رچی شتی که له‌ دلم‌دا هه‌یه، ته‌نیا خه‌یاله، خه‌یاله و هه‌چی تر، منیش هه‌چ نیم جگه له‌ پیاوکوژیکی خه‌یالی. شبر قسه‌کانی منی لاسه‌یر بوو، گووتی « حه‌سه‌نی پیزۆ، مرو‌ف ناتوانیت رابوردووی خۆی بگۆریت... ده‌توانیت درێ بیت، به‌لام ناتوانیت ته‌واو بیسپێته‌وه». به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا بیرۆکه‌ی ئه‌وه‌ی من پیاوکوژیکی خه‌یالیم، هانیده‌ده‌دام به‌ ئاراسته‌یه‌کی دی برۆم. له‌راستیدا هه‌چ کات تاسه‌ر نه‌مده‌توانی له‌گه‌ل ئه‌و قسانه‌دا برۆم. ماوه‌یه‌ک شه‌وانه ئه‌و ده‌مانچه کۆنه‌م ده‌رده‌هینا و سه‌یرمه‌کرد، ئه‌و ده‌مانچه‌یه‌ مایه‌ی دل‌نه‌واییم بوو، هه‌میشه دوا به‌لگه‌ی ده‌دامی که من پیاوکوژیکی راسته‌قینه‌م، هه‌نده سووک و ساده و دۆستانه له‌ ده‌ستدا بوو، وه‌ک

ئەو ە بوو بیری پەنجەکانم بکات.

من تێنە دەگەیشتم غەزەلنوس چۆن ئەو ەموو پەحم و بەزەیی و خەیاڵ و ئەقینە ی کۆکردۆتەو، من نەمدەتوانی وابم... نەمدەتوانی دونیا و باغچە و پوناکی و ئەستێرەم وەها خۆشبویت، کەسێک بوو ەموو شتێکی ئەم دونیایە ی بە ەیزێکی بۆینەو خۆشدەویست، من ئەو ماو ە درێژە ی گویم لە دەنگی دەگرت تێدەگەیشتم کە تین و تاوی غەزەلەکانی تەنیا لە مانا و شیوە ی بەیتەکاندا نییە، بەلکو لەو راستگوییە قوولەو ە سەرچاو ە دەگریت، کە لە دلیەو ە ەلدەقولا. ەندێجار وامدەزانی یەکیک لە ئاسمانەو ە قسەم لەگەڵ دەکات، یەکیک لە ەەرە دوورترین جێگای ئاسمانەو ە. دواتر زانیم، زۆریە ی ئەوانە ی گوییان لە غەزەلنوس دەگرت، بۆیستی خۆیان سەیری ئاسمانیان دەکرد. زۆرجار کە بەو باغەدا دەگەرین باو ەپمەکرد کە غەزەلنوس راستدەکات، من پیاو کوژیکی خەیاڵیم. شەویک وام ەستکرد شبریش پیاو کوژیکی خەیاڵییە، ئەویش وەک من کوشتە ی وە ەمەکانی خۆیەتی. گەرچی من چەندین جار جێ گوللەکانم لە سەر جەستە ی بینییوو، بەلام دەمگوت ەموو ئەوانەش جێ گوللە ی خەیاڵین.

دوای ونبوونی لاشەکە ی مورا د جەمیل، ژیانم لە نیوان ەزارباغ و پێدەشتە تاریک و شەقامە ساردەکانی شاردا دابەشبوو، لەوکاتەو ە ی حیکایەتی ئەو کتێبە کە و تێو ە کە لەمان، ئیشیکی زۆرم لەگەڵ ئەو دەفتەردار ە چکۆلانانەدا دەکرد کە پتووستیان بە نەخشە و پلانە وردەکانی من ەبوو، بۆ ئەو ە ی بێتەرس بگەنە شوینی مەبەست و بگەرێنەو ە. ئەو کات بۆ سۆراغی بارۆنەکان و بە ئومیدی بینینی جەغفەری مەغولی ەفتە ی دوو شەویش لەگەڵ شبردا دەچووین بۆ یانە ی پیاو کوژە بێئیشەکان. شەویکیان لە ەوشی یانەکەدا لەگەڵ دوو دۆستی دێریندا قسەمدەکرد، لە پشتهو ە گویم لە دەنگێک بوو گوتی

«ئوہ خواہی، چ بەستەزمانە، چ بیکەسە، قەسەم بە تامی مە ی هیندە ی خواردۆتەوہ لە زەوی بپاوه، قەسەم بە زینگیە ی جامی بادە ئاگای لە خۆی نییە. با پیکرا دۆعای بۆ بگەین، خودا پەحمی پێبکات و بێتەوہ مۆش خۆی». هەمان ئەو دەنگەبوو کە چەند شەویک پێشتر لە پێدەشتەکەدا دلنەوایی گەنجەکە ی دەدایەوہ، شیوە ی قسەکردنی هیند تایبەتی و سەیر و بێیاکانەبوو، دەمۆدەست ناسیمەوہ، دلنیا بووم هەلەم نەکردوہ... ئەو بوو، هەمان ئەو پیاوہ ی کە لە تاریکیدا سویندی بە دەنگی بۆلبول و عەندەلیبەکان دەخوارد. کە ئاوپمدا یەوہ، پیاویکی بالابەزم بینی لە دەستیگ جلی کوردیدا، جووتیک سمیڵی نارپیک و بژی هەبوو. برۆ ئەستورەکانی برۆی هەندیک لە پیاوکۆژە دێرینەکانی هینایەوہ یادم. شبر بە ئەسپایی پێیگوتم «ئەوہ مورتەزای شەیتانە، یەکیکە لە ترسناکترین خەزمەتکاری بارۆنەکان، پەیوەندییەکی تایبەتی لەگەڵ ئەورەحمان نەجیبیدا هە یە کە ئیستا بە بارۆنی پۆرسەلان دەناسریت». بارۆنی پۆرسەلان بازراگانیک گەورە ی شوشەبوو، بیروییەکی لە تاران و بیروییەکی دیکە ی لە دویە ی هەبوو، لە حیزیدا پلە ی زۆر بەرزبوو. بە کۆمەکی کەسانی وەک مورتەزا و بە یارمەتی ئەو تۆپە گەورە یە ی لە نێو حیزبەکاندا چنیبووی، تەواوی بازاری شوشە ی لە ولاتدا داگیرکردبوو، بازراگانە بچوکهکانی پلێشاندبووہوہ، بە لێدان و هەپەشە و مەرجی قورس یە کە یە کە دەریکردبوون، هەر کەسیگ بە مەرجەکان و دەستورەکانی ئەو پازی نەبایە، بە شیوازی خۆی پازیدەکردن. سەیرم لێهات کە شبر گوتی مورتەزا دۆستیکی نزیکی جەغفەری مەغولییە و جەغفەر یەکیکە لە پشت و پەنا گەورەکانی ئەم پیاوہ. بەوردیش باسی ئەوہ ی کرد کە گومانیک زۆر دەکریت، کە مورتەزا لە پشت هەندیک لە و ژنکوژیانەوہ بێت کە بەردەوام لەم شارەدا پوودەدەن. مورتەزا لەگەڵ پوخواشییەکەیدا شتیکی ترسناک لە

دهنگ و نیکا و سهیرکردنه کانیدا بوو، گهرچی قسه ی خراب له ده می نه ده هاته ده ری، گهرچی پیده که نی، به لام نهیده توانی له دیوه زمه و ده عجانیکسی سامناک نه چیت. به قسه ی شبر، مورتزا سه رتا نه کت ریکی شانوی سه رکه وتوو بووه، دواتر له سه رده می دیکتاتوردا له سه ر نه وه ی کومه کی به هاوپییه کی کردوه، ژنه که ی خوی به چه قو بکوژیست، شش سال چوته زیندان، دوا ی به ربوونی به هوی خزمایه تی بارونی پورسه لانه وه له شه وانی نه م یانه تاریک و سهیره دا که خراپترین مه خلوقاتی نه م شاره ی کوده کرده وه، له ناو دوکله ی جگهره و بونی عاره ق و هه ناسه ی شه را باوی نه م پیاوانه دا که شه و و پوژ باسی پاره و قه حبه و بهرپرسه بالاکان و شه پی ناو باله کانی حکومت و حیزب ده که ن، ریگاده گریست و شوینی خوی ده دوزیته وه. نیستا هه مووان وه ک سه گی تایبه تی بارونی پورسه لان سه یریده که ن. نه و کات مورتزا له ناو گروهی «بلیارد» دا زور ده رده که وت و سه روکاریکی زوری له گه ل نه واندا هه بوو. بو نه وه ی بزائن گروهی بلیارد چییه ده بیست شتیکی که م له و دابه شبوونه ناوه کییه ی ناو یانه که حالیبین. نه و ماوه یه ی من ژیانی نیو نه و ئاده میانه م له نزیکه وه بینی، هه ستمکرد له ناو یانه که دا جوړه دابه شکردنیک ی نه ینی کار هه یه. جوړه پریزبونیک له به رزه وه بو نرم له گوپییه، بچوکتیین و نرمترین تا قم گروهی «خه سیوه کان» بوو، نه وانه زوړبه یان خزمه تکار و ئیشکه ر و پاسه وان و پوژنامه نوس و هه والددزی به رده سستی میره کان و بارونه کان بوون، هه ر که س تازه تیکه ل به یارییه که ببوایه له پله ی خه سیوییه وه ده سستی پیده کرد و که م که م به ره و سه ره وه سه رده که وت، شبر گووتی «خه سه نی پیزو یه که مجار که مرؤف ده چیتنه نه و گروهیه وه، له ویدا به کاریکی ورد و نه شته رکارییه کی زیره ک عه قل و خه یال و په حمی ده خه سینن... دواتر پله یه ک و ناویکی ده ده نی، نه و پله یه مه رچی هه موو سه رکه وتنه کانی

دواتره». له‌وان بالآتر و گرنگتر گروپێک بوون ناویان گروپی «پازیانه» بوو، ناوه‌که سه‌ره‌تا بۆ من بمانا و سه‌یریوو، دواتر تیگه‌یشتم نه‌و گروپه‌ ئیشیان ئه‌وه‌یه به‌دوای ئه‌و بیڕۆکه‌ سه‌یر و خولیا په‌شانه‌دا بگه‌ڕێن که له‌ بازاردا سه‌ره‌له‌ده‌ن، سه‌روکاریان له‌گه‌ڵ هه‌ندیک خه‌لکیشدا بوو له‌ ده‌ره‌وه‌ی سنوور، ناوی کالای سه‌یر و سه‌مه‌ره‌یان بۆ ده‌ناردن. خۆیان پاره‌دار نه‌بوون، به‌لام دراو له‌ هه‌ر ده‌رگایه‌که‌وه به‌تابیه‌ته‌ ئه‌م و لاته‌وه‌ ده‌یانزانسی. گۆییان هه‌له‌ده‌خست، بۆنیانده‌کرد، هه‌نده‌ی بیزانیایه هه‌ر که‌سیک بیڕۆکه‌یه‌ک یان پڕۆژه‌یه‌کی ناوازه‌ی هه‌یه، به‌ په‌له‌ هه‌والیان بۆ بارۆنه‌کان ده‌هێنا و ئه‌وانیش به‌ کۆمه‌کی کۆمه‌لێک گروپی چکۆله‌، له‌ ژێر گوشاری هه‌ره‌شه‌دا یان ده‌بوونه شه‌ریک یاخود ته‌واوی پڕۆژه‌که‌یان داگیرده‌کرد، له‌به‌رئه‌وه‌ی به‌رده‌وام له‌ بازاردا بوون، بۆنی کاری و زه‌نجه‌فیل و به‌هارات و پازیانه‌یان گرتبوو، ئیدی ئه‌و ناوه‌یان به‌سه‌ردا برابوو. گروپێکی دی هه‌بوو ناویان تیپی «بلیارد» بوو، ئه‌و گروپه‌یه‌کیک بوو له‌ ترسناکترین تاقمه‌کانی یانه‌که، ئیشیکێ سه‌یر و ئالۆزیان هه‌بوو، نرخیان به‌رزده‌کرده‌وه و ده‌یانشکاند، پاره‌یان بالاده‌فران و نزمده‌کرده‌وه، نرخێ مولک و عه‌قاراتیان ده‌گۆڕی، به‌ پلان و به‌رنامه‌ به‌های شوێنیان ده‌شکاند و به‌رزده‌کرده‌وه، نرخێ به‌نزیانیان ده‌گۆڕی، نرخێ ئوتومبیلیان ده‌شکاند، سنووریان ده‌به‌ست و ده‌یانکرده‌وه، یه‌کیک بوون له‌ هه‌ره‌ به‌هێزترین که‌سانێک که‌ راسته‌وخۆ فه‌رمانیان له‌ ده‌فته‌ری حیزب و ئه‌ندامه‌ بالاکان و بارۆنه‌ زۆر زۆر گه‌وره‌کانه‌وه‌ وه‌رده‌گرت. شبر پێیگوتم «زۆربه‌ی ئه‌وانه‌ی ده‌بن به‌ به‌رپرسی گه‌وره‌، ده‌بن به‌ به‌رپۆه‌به‌ری گه‌وره‌، به‌ ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نه‌ جو‌راوجۆره‌کان، به‌ فه‌رمانبه‌رانی ده‌ست پۆیشتوو، لی‌ره‌وه‌ ده‌ست پێده‌که‌ن، له‌م گروپه‌وه‌ دینه‌ده‌ری و دواتر به‌پێی توانایان تا پله‌ی وه‌زیری به‌رزده‌بنه‌وه‌... ئه‌مانه‌ هه‌موو ولات

و ەك سەرمىزىكى بليارد تەماشادەكەن، ئارەزوويان لە ھەر تۆپىك
 بىت لىدەدەن، ھەموومان بەجۆرىك لە جۆرەكان كۆمەلىك تۆپى
 چكۆلانەى سەر مىزى ئەوانىن». ئەم تاقمە ئىواران كە دەھاتن
 بۆ يانەكە ويقارىكى نۆريان دەنواند، وەك سىياسەتمەدار پەفتاريان
 دەكرد، مۆف بەخىلى بە حىشمەت و ھەيىەتيان دەبرد. بەلام دواتر
 ھىندەيان دەخواردەو ەمىزان دەكرد بە خۆياندا و دەرشانەو ە. سەير
 بوو بەلامەو ە ئەم پياوانەى بەردەوام بۆنى مىز و جگەرە و غارەقيان
 لىدەھات دەتوانن پۆلىكى و ھا گرنگيان لە حوكمكردنى ئەم شارەدا
 ھەبىت. نۆرجار مورتەزا لەسەر مىزى ئەوانە دادەنىشت... ھەندى
 شەو كە مەستدەبوو دەچوو ە سەر مىزەكان و سەمايدەكرد. ھەرجارىك
 دەمبىنى، دىمەنى ئەو شەو ەم دەھاتەو ياد، ئەو وشانەم دەھاتەو بەر
 گوئى كە لە تاريكىدا بىستبووم. بەردەوام بە دوو چاوى حەپەساو ەو
 تەماشامدەكرد، نۆرجار دوور بە دوور سەيرى يەكترمان دەكرد و بۆ
 يەكتر پىدەكەنين، مەن نەمدەزانى ئاخۆ مەم چاودەيرى ئەو دەكەم
 ياخود ئەو چاودەيرى مەن دەكات. شەويكىان ھەستەمكرد مورتەزاي
 شەيتان نۆر لىدەپوانىت. دلىابووم ترسىكى بۆينە لە چاوپايەتى...
 لەو شەو ەو ە ھەستەمكرد لىم ھەلدەيت و تەماشام ناكات، بەلام چۆن
 واشەيەك بۆ كەرويشكىكى بچوك و ترستۆك دادەبەزىت ئاوا دواى
 كەوتم، لە يارى و نواندن و خۆرەنگەردنەكانى نەترسام... وەك چۆن
 يەككە بەدواى پەنگى پاستەقىنەى حەربايەكدا پادەكات، دوايكەوتم و
 ھەموو ئومىدم ئەو ەبوو واى لىبەكەم پەنگى پاستەقىنەى پۆخى خۆى
 بىينىت... واى لىبەكەم ھەستەكات، ئەويش تۆپىكى بلياردە... تۆپىك
 ئەمجارە مەن لە دوورەو ە دىم و خۆمى پىادەكيشم.

گه رانه وهی عه تار

ئه و کاتهی غزه لنوس و تریفه یابه حری بۆ خه لکانیک ده گه پان له ناماده کردنی درێژترین کتیبی میژوودا کۆمه کیانبهکن، گه لهک مه خلوقاتى ناوازه هاتنه ژيانپانه وه. سه رهتا ئه و دوو برایه له ژيانپاندا ده رکه وتن که له هه ریمیکى دووره وه هاتبوون و ده یانگووت به دواى ئیلهامیکدا ده گه پین درێژه به ئیشه کانیان بدهن. دواى گه شتیکی درێژ به ناوچه کانی باکووری خۆره لاتدا پوویمان له م شاره کردبوو، توانایه کی گه وره یان هه بوو زه وییه وشک و خاکه به یاره کان سه وزیکه، دوو برا بوون ماوه یهک له هه ر کێلگه یه کدا به مانایه ته وه ده یانکرده لاله زار و سه وزه وار. پیاوانیک بوون هیزیکى سیحریان له سه ر سروشت هه بوو. له هه ر جیگایه کدا بوونایه ده بوو به باغ. له سه ره تای نه وه ده کانه وه به شداری ئاوه دانکرده وهی گه لهک گوندیان کردبوو، هه ر وه رزه و له گوندیکدا نیشه جیده بوون، ئیشیان ئه وه بوو به سۆز و مه حبه ته وه سه یری کێلگه کان بکهن، سه یری دره خته کان بکهن، گیا و گول به نیگا بلاوینن، بۆ ئه وهی سه وزبیتته وه. هه میشه چهند هه فته یه کی پیده چوو تا به یری نیگاگانی خۆیان ده بینى، به لām چاویان هه لای نه ده کرد و به ره میان مسۆگه ر و دا بینبوو. یه کێکی نه ناسراو، ئه و برایانه ی ناردبوو بۆ لای غزه لنوس تا ئیلهامی زیاتر وه رگرن، تا له وێ نیشه جیین و له گوند و کێلگه و مه زرا وێرانه کانی قه راغ شاره وه ده ست به سه وزکردنه وهی دنیا بکهن. که له حه وشه که دا ده رکه وتن، که مێک ماندوو و چه په ل دیاربوون، پیشه اتوو و سه رگه ردان ده یاننواند، غزه لنوس و تریفه پیشوازیانکردن، گه رماویان بۆ سازکردن و له سه ر سو فره ی خۆیان دایاننان، غزه لنوس شیعرى خۆی بۆ خویندنه وه و به غه زه ل هیز و تین و تاوکی تری پێبه خشین. ژووریکى

چه په کیان دانئ و لیږه پان خوږیان بکه نه وه و جلی سهر کار و نیو باغ
 بگوږن و پشووبده. هاتنی نه و دوو برایه به جوړیکي کتوپر ژيانی
 غه زه لنوس و تریفه یابه حری پرکرد، پوژانیکي زور هر چواریان پیکه وه
 له دهشتاییه کان و گونده کان و مه زراکانی نریک شاردا ونبوون، بؤ باغی
 بیخاسلی جووتیاری مه ژار و کیلگه ی بیبه ری خه لکانی بیده رته تان ده گه پان،
 سه وزیکه نه وه. له و پوژه وه برا سه وزه کان که هه مووان به برایانی دولبه ر
 ده یانناسین، هر کات له سه وزکردنی باغیک ده بوونه وه ده گه پانه وه بؤ لای
 غه زه لنوس، ماوه یه ک پشوویانده دا و پیاسه یانده کرد و به شاردا ده گه پان،
 گوږیان له غه زه ل ده گرت و وزه ی نوږیان ده کرده به ر پوچیان.

له و سه رده مه دا غه زه لنوس و تریفه یابه حری هه سستیانکرد هاوړپتی زور
 قه شه نگیان هه یه، له زور شوینی دونیاوه دؤست پرویان تیده کات، سنووری
 نیمپراتورییه ته خه یالیه کیان بیوینه گه وره ده بیت، غه زه لکان له هه موو
 شوینیکي شار و هریمه نریکه کانه وه خه لکیان راده کیشا. له و ماوه یه شدا
 خانوه که ی تریفه یابه حری بوو یو به یه کیک له سه نته ره گرنگه کانی
 حه شاردانی ژنان، به پوکه ش نیشته جی ژن و میړدیکي ته مه ندار بوو، به لام
 له ژیره وه په ناگای هه ندیک له و خانمه راگردووانه بوو که جیگایه کیان
 نه بوو خوږیانی تیابگر نه وه. له یه کیک له پیکخواوه سه ربه خوکانی ژنانه وه،
 کیژیک به ناوی «نه وره سی گول سؤلاف» کرابووه سه رکار و نه پنیپاریزی
 نه و مال. کچیکي باریکه له ی نه شمیل بوو به قژیکي کال و جووتیک
 چاوی گه شه وه، تریفه یابه حری بؤ یه که مجار ماجیدی گول سؤلافی له
 مالی نه ودا بینی، نه وره س و ماجیدی گول سؤلاف، خوشک و برایه کی
 ناکوکبوون و له گه ل دایکیکي پوخوش و دم به خنده دا ده ژیان. کچ و
 دایکه که ماجیدیان وه ک شیتیکي بیسوود سه یرده کرد که هه موو کاتی
 خوی له سه یرکردنی فلیم و دروستکردنی نه خشه یه کدا ده باته سه ر که نه
 مانای هه یه و نه کوتایی. برایه کی دیکه یان هه بوو ده میک سال بوو له

سکۆتلەندا دەژیا، مانگانە بە پۆستیکی تایبەت کۆمەڵیک فلیم و گوڤاری ئینگلیزی تایبەت بە سینەمای بۆ ماجید دەنارد. خێزانێکی کەم دەرەمەت بوون بە خانەنشینییهکی کۆنی باوک و بە موچەیهکی کەمی نەورەس و کۆمەکیکی بچوکی برا ئاوارەکیان دەژیان. ماجیدی گۆل سۆلاف جگە لەوەی خۆی وەک لۆردیکی ئینگلیزی دەگوێی و پیاسەیدەکرد، کاریکی دی نەبوو، بەدریژی ژبانی بێئیشبوو، تا ئەو کات هاوڕێیهکی نەبوو، کورپێکی بێکەس لەوانەی مەرووف هەمیشە بە تەنیا دەیانبینیت. کە تریفە یابەحری بۆ یەکەمجار چوووە مانی نەورەس، ماجید هێند نەبوو دەستیکردبوو بە وانەدادانی ئەو منداڵە کوێرانە. هەر لە سەرەتای تریفە، گۆل سۆلافی وەک کورپێکی کەمێک بەدەهوا و خۆیست هاتە بەرچاو کە لەگەڵ هەموو خرابییەکیدا شتێک لە ناسکی و سێحریشی تێدا یە. کورپە کە هەر لە بۆشناخی و یقاردا زیادەپەوی نەدەکرد، بەلکو جۆریک لە کاریزما و هیزی نەینیشی تێدا بوو، کە مەرووف ئاسان تێنەدەگەشت لە چیهێوە سەرچاوەیان گرتوو. دواي چەند هاتوچۆیهکی دۆستانە نەورەسی گۆل سۆلاف و تریفە یابەحری بوون بە دوو دەستە خوشکی دڵسۆز و بەوهفا بۆ یەک، دوو کچ دەیاننوانی هەموو نەینییەکی لای یەکتەری بێرکێتن و پازەکانی قوولایی دلی خۆیان بۆ یەکدی باسبکەن. پۆزێک تریفە و نەورەس، دەرگای ژوورە داخراوە کە ی ماجیدیان کردووە، لەو دیو ئەو دەرگایەو تریفە دۆنیایەکی تری بینی، هێندە چاوی بەو نەخشە سەیرە ی ماجید کەوت، تووشی جۆریک سەپوون هات. ماجید درێژترین نەخشە ی خەيالی دۆنیای لەسەر دیوارەکانی ئەو ژوورە دروستکردبوو. نەخشە یەکی ئەبەدی و بێکۆتا بوو کە دەکرا تا هەتا هەتا یە پێکێت لە شار و گوند و دەشت و دەری خەيالی. ناوی جیگاکان هێند سەیر و شاعیرانە بوون، تریفە یان سەرسامکرد «زەمینی بەور» «بەحری گومان» «پێگای خەون» «شاری چاوەپوانی» «شاخی ئومید» «کەناری کۆتران» «کەمانستان» «پەروانە ی شین»

«باغى خۆكوشتنى ئەستېرە» «گۆمى سەوسەن» «شارۋچكەى شكۈفە»
 «جۆگەى غەم» «باغى پلنگ» و دەيان ناوى سەيرتەر. تريفە لە
 سەيركردنى ئەو نەخشەيەو تىگەيشت كە سەروكارى لەگەل مەخلوقىكى
 خەيالىدايە، مەخلوقىك كە دوور لە دۇنيا و بىئاگا لە ھەموو بوونەو ھەر
 خەيالىيەكانى دىكە دەرى. ژوورەكەى لەپال ئەو نەخشەيەدا، پرىسو لە
 سەدەھا فلىمى قىدىۆ و كىتبى ئىنگلىزى و ەرهەبى و كوردى، كە بە
 فۆرمى كىتبخانەيەكى قەشەنگ پىكخراپوون، شۆيتەكە بەجۆرىك پاك و
 شىك بوو، مەرف ئارەزوويەدەكرد زۆرتەر تيا بىمىنئەو. كە خانمى تريفە
 يابەحرى لەو ژوورە ھاتەدەرى دلىابوو دۇنيايەكى تايەتى و دەگمەن و
 ئاناسايى بىنيو. لەگەل گەپانەويدا بۆ مال، چىرۆكى ئەو نەخشە سەير
 و خەيالىيەى بۆ غەزەلنوس گىپرايەو، گەنجىك كە نەخشەيەكى ناكۆتاي
 جىھانىكى تر لەسەريايەتى كە سەرتاپاي خەيالە. حىكايەتى ئەو نەخشەيە
 بە جۆرىك غەزەلنوسى وروژاند، دەيوست ھەر ئەو ساتە بپوات و سەيرى
 ئەو نەخشەيە بكات. پۆرىك دواتر، تريفە يابەحرى بولبولى كوئىرى برد و
 لەو قوتابخانە خەيالىيەى ماجىدى گول سۆلافا ناوونوسىكرد، ھەلسوكەوتى
 گول سۆلافا لەگەل خانماندا بە جۆرىك پىر وىقار و بەپىزىوو، زياتر
 سەرهنجى خانمى يابەحرى پاكىشا. وانەكانى گول سۆلافا سەفەرکردن
 بوو لەسەر كەشتىيەكى خەيالى بەخاكىكى ناكۆتا و نەپراویدا. ئەو پۆژە
 كە بولبولى كوئىر بۆ يەكەمجار چوو قوتابخانە خەيالىيەكەى ماجىدى
 گول سۆلافاو، تريفە ھەك لەسەر ئاگر بىت چاوپوانى ھاتنەو ەى كرد،
 لەگەل گەپانەو ەى بولبولدا، بە وردى ھەموو حىكايەتەكەى پىگىپرايەو،
 بەلام بولبول بە جۆرىك مەست و وروژاويوو، نەيدەتوانى ئاسان ھەموو
 شتىك بگىپتەو. منداڵەكە بە پاستى گەشتىكى پاستەقینەى بەسەر
 زەمىنىكى تردا كەردبوو، بۆ يەكەمجار ھەستىدەكرد شتەلىكى بىنيو كە
 لە تارىكى كوئىرىدا پىشتەر نەبىبىيون، بە وردى ھەسفى ھەندىك باغ و

ئاو و لاله‌زاری دەکرد، باسی بالدارى خورافى و ئەسپى فرەسەر و ماری زمانزانی گێڕایەوه کە تەنیا لە دارستانە دوور و خاکە نەبێنراوەکاندا هەن. ئەو غەزەلنوسی پتر خرۆشان و زیاتر وای لێکرد بێر لە هاوڕێتی ماجید بکاتەوه: پۆژیک لە دەرگای پۆلە خەیاڵییەکی ماجیدی گۆل سۆلافا دەرکەوت، گەلەک ئاسان لە زمانی یەکدی تیگەشتن و زۆر خێرا بوون بە دۆستی یەک. دواى پیاسە یەکی درێژ، غەزەلنوس بۆ یەکەمجار هەندیک لە غەزەلەکانی خۆی بۆ خوێندەوه. مەروف چەند بەدەهوا و لە خۆپازیبایە ئەو غەزەلە نەشتیکی نەینسی و قوولیان تیا دەبزوێند. کاریگەری غەزەلەکان لەسەر دلی گۆل سۆلاف وەها گەورەبوو، لەویدا دەستی کردە ملی غەزەلنوس و گووتی «بە کۆمەکی ئەم غەزەلە نەشتی تۆ دەکرێت سنووری نەخشە خەیاڵییەکی خۆم بێتەندازە گەورەبکەم». هەر ئەو پۆژە بێ وەستان و دوودلی غەزەلنوسی بۆ بێنینی نەخشە خەیاڵییەکی خۆی داوەتکرد. گۆل سۆلاف پێشتر دەرگای ژووری خۆی بۆ کەس نەکردبوو، هێچ کەس پێشتر بە ئاگاداری و پەزنامەندی ئەو چاوی بەو نەخشە یە نەکەوتبوو، کەچی بۆ یەکەمجار لە ژیاویدا داوەتی غەزەلنوسی کرد و هەموو نەخشەکی خستە بەردەم. جۆرە داوەتیکی وەها وەک بەستنی پەیمانێکی قوول و ڕاگەیاندنی هاوڕێتیەکی ئەبەدی وابوو. ئەو سەر زەمینە ی گۆل سۆلاف دروستیکردبوو، سەدانجار لەو دەفەرە خەیاڵیانە گەورەتربوو کە غەزەلنوس بێنێووی، بەلام غەزەلنوس دڵنیاوو هەردووکیان بە چەند دارستان و پێدەشت و باغ و دەریاچە ی وەک یەکدا تێپەڕیوون. دڵنیاوو خەیاڵ کیشوهرێکی راستەقینە ی، هەموو ئەوانە ی پیا گوزەردەکەن زۆرجار هەمان شت دەبینن، بەلام هەرگیز... هەرگیز ڕێکەوتی یەک ناکەن.

دوای چوار سال نه‌وره‌سی گول سؤلاف، تریفه‌ی برده‌وه بۆ مائی خۆی. بۆ ناو ئه‌و کچه په‌ژموردانه‌ی به نه‌یننی له خانووه‌که‌ی ئه‌ودا ده‌ژیان. پۆژیک ئه‌و پێیخسته‌وه ئه‌وئ، پرپوو له بۆنی ئه‌شک، له کچی وه‌ک تارمایی، له مه‌خلوقاتیک باوک و برا و می‌رد به‌ خه‌نجر و چه‌قۆ و چه‌کی دیکه‌وه به‌ دواياندا ده‌گه‌پان. کۆمه‌لێک ئافره‌ت ئه‌م خانوو نه‌تینییه نه‌بی‌ت، بستی‌ک زه‌وی دی نه‌بوو بیانگریته خۆی. تریفه خۆی به‌ به‌خته‌وه‌رت‌رین کچی ئه‌م دونیایه ده‌زانی، که توانیویتی پۆخی ئه‌م به‌ده‌ختانه‌ پزگاریکات. کچانیکی بێهیا و ترساو که ئه‌م ماله‌ دواپه‌ناگیان بوو، ئیدی زوو زوو ده‌گه‌پایه‌وه بۆ ناو ئه‌و کیژانه، هه‌ندی‌ک شه‌و له‌گه‌لیاندا ده‌خه‌وت. کۆمه‌لێک بوونه‌وه‌ری دیلبوون که ده‌بایه‌ تا هه‌تا‌ه‌تایه‌ دیلبن. هه‌ر له‌ یه‌که‌م پۆژه‌وه تریفه که‌وته‌وه سه‌ر خولیای ئه‌وه‌ی دووباره‌ ته‌ونیکی چینی مافوو‌ر په‌یدا‌بکات و ئه‌و کیژه‌ دلته‌نگانه‌ فیری قالی و مافوو‌رچنین بکات، دلنیا‌بوو ئه‌وه تاکه‌ شتی‌که‌ بتوانی‌ت له‌ پزگایه‌وه‌ خۆیشی و نه‌وانی دیش به‌ختیاریکات. نه‌وره‌سی گول سؤلاف سه‌یری لی‌هات که‌ بینی تریفه‌ پاش ماوه‌یه‌کی زۆر که‌م ته‌واوی ژیر زه‌مینی ئه‌و ماله‌ی بۆ جو‌ره‌ کاریکی وه‌ها پزک‌خسته‌وه و ئامیرگه‌لیکی ساده‌ی له‌ویدا داناوه‌ و که‌ره‌سته‌ی ته‌ون و جو‌لایی دامه‌زراندوه و ده‌توانی‌ت هه‌ر ئیستا ده‌ست به‌ مافوو‌ر چینی‌بکات.

ئه‌و وه‌رزه‌ له‌ سالی یه‌که‌می سه‌ده‌ی نویدا، ئارام و بێ‌ده‌رده‌سه‌ر دیاربوو، دۆستی زۆر پووی ده‌کرده‌ مألایان و پۆحله‌به‌ره‌ خه‌یالییه‌کان هه‌رده‌م له‌ گه‌وره‌بووندا بوون. تریفه‌ وێژدانی ئاسووده‌ و پۆخی پر له‌ شادومانی ئیشکردن بوو، ژیا‌نی یاریکردنی به‌رده‌وام‌بوو له‌گه‌ل مندا‌له‌کاندا، به‌ ته‌نگه‌وه‌هاتنیکی دایکانه‌ بوو بۆ فیرکردن و پاراستنیان، شه‌وانه‌ش به‌ سه‌عات له‌گه‌ل نه‌وره‌سی گول سؤلادا به‌ ته‌له‌فون قسه‌یده‌کرد، به‌خته‌وه‌ربوو که‌ ژیا‌نیکی پری هه‌یه، هه‌میشه‌ شتی‌ک هه‌یه

بی‌کات. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌و هه‌موو د‌ل‌ن‌یا‌یی و ئاسووده‌یه‌دا هه‌ستی به زیادبوونی ترسه‌کانی خۆی ده‌کرد، هه‌ستیده‌کرد به‌رده‌وام جانه‌وه‌ریک به‌دوايه‌وه‌یه‌تی و ده‌یه‌و‌یت په‌لاماریب‌دات. شه‌وائیک که له‌هه‌شاری ماله‌که‌ی خۆی ده‌هاته‌ده‌ری و ده‌یو‌یست بگه‌ر‌یت‌ه‌وه‌ بۆ لای منداله‌کان، له‌ر‌یگای گه‌پانه‌وه‌دا ئه‌و ترسه‌سه‌ره‌تایی و تاریکه‌ی وه‌ها زیادیده‌کرد، ده‌بایه‌به‌خ‌یرایی خۆی فر‌ی‌داته‌ تاکسیبه‌که‌وه‌ و به‌په‌له‌ بگه‌ر‌یت‌ه‌وه‌. ترسه‌که‌ته‌ن‌یا بۆ خۆی نه‌بوو، به‌ل‌کو وا هه‌ستیده‌کرد جانه‌وه‌ریک هه‌یه‌ ده‌یه‌و‌یت منداله‌کانیش بخوات، ده‌یه‌و‌یت غزله‌نوس بخوات، ده‌یه‌و‌یت نه‌وره‌سی گول سۆلاف و کچ و ژنه‌پاک‌رد‌وه‌کان هه‌مووی بخوات. ترسه‌کانی به‌رده‌وام سروشتی سه‌یر و شیوه‌ی پیش‌بینیه‌کی تاریکیان وه‌رده‌گرت. به‌یانیه‌که‌وه‌ک ده‌نگ‌یک‌ی ره‌ش له‌ناویدا هاواریکات، هه‌ستا و به‌غزله‌نوسی گووت ده‌بی‌ت کت‌یبه‌کانی غه‌زله‌بشارینه‌وه‌، ده‌بی‌ت کت‌یبه‌کانی غه‌زله‌بیه‌ته‌جیگایه‌که‌ده‌ستی هه‌چ ئاده‌میزادیک نه‌یگات‌یت، ده‌بی‌ت له‌م ماله‌دووریخه‌یه‌وه‌، من خه‌وم بینیه‌وه‌، ت‌ی‌ده‌گه‌یت، خه‌وم به‌و کت‌یبه‌نه‌وه‌بینیه‌وه‌ده‌سووت‌ین، خه‌وم بینیه‌وه‌، ده‌بی‌ت ئه‌و کت‌یبه‌نه‌به‌یت بۆ شو‌ین‌یک له‌خۆت زیاتر هه‌چ ئاده‌میزادیک نه‌یزان‌یت، ناب‌یت منیش بیزانم و ناب‌یت هه‌چ که‌سه‌یک‌ی د‌یش بیزان‌یت.

داواکه‌ی تریفه‌ه‌یند سه‌یر و توند بوو، نه‌ده‌کرا غزله‌نوس گو‌یی ل‌ینه‌گر‌یت. پۆژ‌یک غزله‌نوس بر‌یاریدا ژۆریه‌ی ده‌ست‌نوسه‌کانی خۆی بگواز‌یت‌ه‌وه‌ بۆ جیگایه‌کی نادیار، بۆ شو‌ین‌یک ئه‌وکات جگه‌له‌خۆی هه‌چ ئاده‌میزادیک نه‌یده‌زان‌ی. به‌لام ته‌ن‌یا دوا‌ی چه‌ند سال له‌و پۆژه‌ده‌رکه‌وت، هه‌سته‌کانی تریفه‌یابه‌ح‌ری چه‌ند دووری‌ن و ورد و تیز‌ن‌یگا بوون.

چوار سال دواى شاردانه‌وى «كتیبخانه‌ی غه‌زل»، له کوټایى سالی ٢٠٠٣ دا، چەند مانگیك بهر له دۆزینه‌وى لاشه‌كه‌ی موراد جه‌میل، عه‌تار به‌ خۆی و سه‌روه‌ه‌سالة تاییه‌تیه‌كه‌یه‌وه ده‌ركه‌وت، ئیستا سه‌ری زلتر و نیگاكانی چلیستر و غه‌مگینتر دیاریبون. ئیواره‌یه‌ك بی هیچ واده‌یه‌کی پیشوه‌خت و ناگادارییه‌کی پێشینه، تویتا تازه‌كه‌ی خۆی له به‌رده‌ركی مالی غه‌زله‌نوسدا وه‌ستان و هاته ژووری. پیاویکی چكۆلانه و پیه‌له‌ی تری له‌گه‌لدا بوو كه سالانیک له‌مه‌وبه‌ر شاگرد قه‌سابیکی له‌ر و نه‌خۆش بوو. ئیستا زیاد له‌ هه‌وت سال به‌سه‌ر هه‌لهاتنی تریفه‌ یابه‌حریدا له‌ کارخانه‌ی مافوره‌كه‌ تیه‌پیه‌بوو، له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا بینینه‌وى عه‌تار دلی خانمی یابه‌حری راچله‌كاند. پیده‌چوو عه‌تار زۆرشت بزانیټ، دۆزینه‌وى تریفه‌ یابه‌حری له‌م ماله‌دا سه‌رسامیگرد، زه‌رده‌خه‌ته‌یه‌کی وه‌ها پيس و به‌مانای گرت، خانمی یابه‌حری ترساند و له‌ دله‌وه‌ راچله‌كاند... ئه‌و پوژه‌ تریفه‌ یابه‌حری تیگه‌یشت عه‌تار هه‌میشه‌ و هه‌میشه‌ تا مردن به‌دوايه‌وه‌یه‌تی. غه‌زله‌نوس له‌ میژیوو عه‌تاری نه‌بینیوو، دواى وه‌رگرتنی ده‌رسیم تاهیر، به‌ریكه‌وت یه‌كجاری دی لای حوسنی خه‌یال سلاویان له‌یه‌كکردبوو. به‌لام ئه‌و پیاوه‌ چكۆلانه‌یه‌ی هاوده‌می ئه‌وی باش ده‌ناسی، ئه‌ویان «خه‌سیو عه‌زیز» بوو، له‌ شاگرد قه‌سابه‌وه‌ هیدی هیدی سه‌ركه‌وتبوو تا بووبوو به‌ مولكفرۆشیکی گه‌وره‌. خه‌سیو ئیستا له‌ بازاری عه‌قاراتدا هیرش و پمبازینی خۆی هه‌بوو، بازرگانه‌ گه‌وره‌ و راسته‌قینه‌كان حیسابیان بو‌ ده‌کرد، شاره‌زایه‌کی بیۆینه‌ی زه‌وی و زار و کیلگه‌ و باغ و ده‌قه‌ره‌ كشتوكاڵیه‌ گرنه‌كان بوو، یه‌كێك بوو له‌وانه‌ی له‌ ژیره‌وه‌ پاره‌وپوولی له‌ بنه‌هاتووی سیاسه‌تمه‌داريکی گه‌وره‌ی ده‌گێرا. ئه‌و ئیواره‌یه‌ پیده‌چوو بو‌ کاریکی زۆر تاییه‌تی و گرنه‌ هاتیټن. عه‌تار ده‌ستی خسته‌ سه‌رشانی غه‌زله‌نوس و گووتی «غه‌زله‌نوسی بڕام، مامۆستای گه‌وره‌ی خه‌یال، به‌ کاریکی گرنه‌ هاتوینه‌ته‌ مالی

تۆ، هیوادارم دلّمان نه‌شکینیت، ئیمه پاسپارده‌ی پیاویکمان پییه، که نایه‌ویّت ئاشکرا خۆی ده‌رخات. ئهم برا عه‌زیزم که ناوی «عه‌زیز هاوشارییه»، به‌رپرسی مولک و مالی ئه‌و پیاوچاکه‌یه. به‌هیوای ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر نرخیگ بگیرسیینه‌وه که هه‌مووان پازیبکات». عه‌تار له‌ ماوه‌ی ئه‌و چه‌ند سال‌دا که‌شه‌یه‌کی بیۆینه‌ی به‌ دیپلۆماسییه‌تی کرپن و فروشتنی خۆی دابوو. تۆرپکی تاییه‌تی و نه‌یسی له‌ هه‌والگر و خه‌به‌رناس پیکه‌یتابوو له‌ هیژ و متمانه‌دا به‌رته‌قای ده‌زگا ده‌وله‌تییه‌کانی پۆلیس و ئاسایش ده‌بوو. وه‌ک هه‌میشه‌ گوی ئاونگییه‌کانی ته‌ر و سه‌ر که‌پووی دلۆپیک عاره‌قی په‌شی پتوه‌بوو، ده‌بایه‌ له‌گه‌ڵ ده‌ست پیکردنی مامه‌له‌ و حیسابدا زوو زوو ده‌سته‌سپیک ده‌ریه‌ینیت و نۆچاوانی وشکباته‌وه، سال دوا‌ی سال زیاتر سه‌ری ده‌پووتایه‌وه، به‌ره‌و ئه‌وه‌ ده‌چوو له‌ ماوه‌یه‌کی کورتدا تاله‌ موویه‌ک چیه‌ به‌سه‌رییه‌وه نه‌مینیت. عه‌تار به‌ هه‌مان لیزانی خۆیه‌وه‌ گوتی «هه‌موو ده‌زانین تۆ کتیبخانه‌یه‌کی که‌وره‌ی غه‌زه‌لیاتت هه‌یه، سال‌گه‌لیکی زۆره‌ تۆ له‌م کتیبخانه‌یه‌ ده‌خوینیته‌وه، خیالاتی جوان دروستده‌که‌یت، بیستومه‌ که‌ تۆ به‌ شیع‌ر به‌ده‌بختی ده‌گۆریت بۆ خۆشه‌بختی و غه‌م ده‌که‌یت به‌ جۆره‌ گولۆیک که‌ پۆح ئاسووده‌ده‌کات، من خۆم له‌ بواری شیع‌ر و نه‌ده‌بیاتدا ده‌ست سپی و بیبه‌هره‌م، له‌پاستیدا ده‌ره‌قه‌تی نه‌ده‌بیات نایه‌م، سه‌ری لیده‌رناکه‌م و له‌ نرخی تیناگه‌م. دیاره‌ هه‌رچییه‌ک له‌ دونیادا بکۆریت و بفروشریت ئیشی تیا‌ده‌که‌م. عه‌زیزم کاسبی مه‌کینه‌ی ژیا‌نه، مه‌کینه‌ی ژیا‌نه ... لای برا بچوکتان کاسبی له‌سه‌روو عه‌شقیشه‌وه‌یه. کاسبی نه‌بیّت بازارپیش نابیت، که‌ بازارپیش نه‌بوو ژیا‌ن نابیت، من ده‌لیم بازارپیش وه‌ک ئه‌ده‌ب مه‌حه‌که، مه‌حه‌کی گه‌شه‌ و په‌ره‌سه‌ندنه. میله‌تیک بازارپ و نه‌ده‌بیاتی نه‌بیّت ده‌مریت ... بازارپ و نه‌ده‌بیات، ئه‌وه‌ پتوانه‌ی هه‌موو شتیکه‌. عه‌فوومه‌که‌ له‌وانه‌یه‌ ئیوه‌ بۆچوونیک‌ی ترتان هه‌بیّت، که‌ بیگومان من

زۆر خۆشحالانه گویى لێدهگرم، بهلام بهنده زۆر ناووناوبانگى غهزه لياتى ئێوهى بېستوه، لێره له وێ غهزه لى جه نابتان بهر گويمان كه وتوه . بهلام عهزى من، نرخى زېر لای زه پهنه گهره، ئه مېرۆ ئیمه له سه ر داواى یه کیک له پیاوه چاکه کانی ئه م شاره، که گهنجیکى به لوتف و پۆشنبیر و نه ده بدۆسته، لێره ی تا شتیک له و کتیبخانه گهره یه ی ئێوه له بواری غهزه لياتدا بکړینه وه . به لای عهزى من ئه و کتیبخانه گهره و ده گهن و بپوینیه ی غهزه ليات که بېستومه ده لاین سامانیکی نه ته واویه تی گهره یه و ده بیست له شوینیکى گرن گدا بپارێزیت، ئه مه پێشنیاری پیاوچاکیکه که حه زده کات تۆ زه نگینبکات و نه ده به که ش له به لای کتوپر و ناگه هان بپارێزیت، پیاویک له بهر هه ندیک ئیعتیباراتى تایبه تی خۆى نایه ویت ده ربکه ویت و که س بیناسیت، به لام هه موو دلنیا ی چ مه به ستیکى پاک و چ نیازیکى راستگۆیه ی هیه .»

غهزه لنوس بیرى له وه نه کردبووه وه هیچ که سیک هه بیست بیه ویت کتیبخانه ی غهزه که ی لیکپێتته وه، پێشنیاره که کتوپر و سه یر و شوین گومان بوو. ئه و کتیبانه مولکی ئه و نه بوون تا بتوانیت بیانفرۆشیت، له سه ره تاوه هه ستیکردبوو ئه و غهزه لانه مولکی هه موو پۆحله به ره خه یالیه کانه، مولکی ئه و ژماره ئاده میراده که مه یه که تا ئیستا شیعر ده توانیت مه ستیانبکات، جنسیک هیدی هیدی به ره و که مېو نه وه ده پوات، مولکی ئه وانه یه که ده توانن چاو بنوقینن و خه ون به دونیا یه کی تره وه ببینن، با ئه و دونیا یه ئه سته م و نه کرده و ئه فسانه یی بیست، به لام مروف هه میشه پتویستی به وه یه له پال ئه م دونیا یه دا دونیا یه کی تری هه بیست، نه له به ر ئه وه ی ده بیست به ره و ئه و جیهانه ی دی رابکات، به لکو له به ر ئه وه ی به بی ئه و جیهانه ی دی ناتوانیت له دونیا ی خۆى تییگات. ئه و غهزه لانه ده لیلی غهزه لنوس بوون بۆ ناو ئه م شاره، بۆ کوچه ته سک و تۆزاویه کانی، بۆ ژیا نی غه مگینی ژنان، بۆ ئه و خه ونا نه ی له قوولایى

پیاواندا خه وتوون. به بیئ ئه و غزه لانه نهیده توانی له پیسی و خوین و ئازاری ئه م شاره تیبگات، له کوپه ناکامهکانی نزیک ببیته وه، بۆ کچه عاشقهکانی بگری، له گه ل پیره میرده سه رسپییه کانیدا ببیته هاوپی، پیریژنه کان بپوا و متمانه ی پبیکه ن. ئیستا چی ده بیئت گه ر ئه و غزه له سیراوایانه بکه ویته ده ست که سیکی جادوو یاز که ته نیا پۆح فریوده دات و دل نه شکه نجه دات؟ چی ده بیئت ئه م غزه لانه بکه ویته ده ست یه کییک که ده یه ویت له ریگای خه یال وه حه قیقه ت له بیر مرووف به ریته وه؟ سیرحی خه یال ئه وه یه که تیمانده گه ینیت له سه ر چ زه ویه که ده ژین، چی ده بیئت ئه م غزه لانه بکه ویته ده ستی که سیک نه یه ویت له موحبیه ت تیبگات؟ بکه ویته ده ست عاشقی درۆزن، که هینده ی خویان مه به سته، عه شقیان لا گرنگ نییه؟ چی ده بیئت گه ر غزه له کان بکه ویته ده ست که سانیک که به رته قای خه یال میهر و موحبیه تیان نییه؟ ئه و له ماوه ی ئه و چه ند ساله دا هه موو شتیکی کردبوو، غزه له کان کۆمه ک به مرووف بکه ن پوونتر خه یال بکات، زیاتر له ئه فین نزیک ببیته وه، پتر پۆحیان بۆ یه کتر بکه نه وه و هیزی خۆشه ویستیان تیا بیئت. ئه ی چی ده بیئت گه ر یه کییک بیه ویت ئه م غزه لانه بسوتینیت، ئه م غزه لانه داگیریکات و راوی مه عشوقه ی پبیکات؟. چی ده بیئت گه ر به کاری به ینیت بۆ ئه وه ی هیزی پی دروستبکات؟ ئاخه ر خه یال ده توانیت هیژیکی وه ها گه وره بیئت، دنیا سه ر له به ری بگوریت. ئیستا چۆن ده توانیت ئه م دوو مرووفه تیبگه ینیت که داوای کرینی شتیک ده که ن که نافرو شیریت؟. غزه له لنوس له ژانیدا چاوه پوانی ئه وه ی نه کردبوو یه کییک بیه ویت غزه له کانی بگریت، به لام ئیستا دلنیا بوو مرووفیکی نادیار هه یه که به داوی خه یال کانیه وه یه تی. به هیمنی بیئه وه ی توپه بیئت و خوی زویریکات به عه تاری گووت «عه تاری ئازیزم، من تیده گه م، ئیوه کاسبیکی زیره ک و فره به هره ن. تیده گه م بازار و قه یسه ری شاری ئیمه وه ک باغی مه یمونی لیها تووه که

هه‌موو که‌سیکی عا‌ج‌ب‌اتی و هه‌موو جا‌نه‌وه‌ریکی به‌جو‌له ده‌توانی‌ت کلکی تی‌وه‌ردات. ما‌وه‌یه‌که با‌زا‌پ به‌جو‌ریکی ترس‌ناک گه‌وره‌بو‌وه، مرؤف گه‌ر دوکان‌دار نه‌بی‌ت شه‌رم له‌ حا‌لی خو‌ی ده‌کات. من ده‌زانم شاری نی‌مه هه‌موو شتیکی تیاده‌فرۆشری‌ت، هه‌موو شتی‌ک، له‌سه‌ره‌سۆده‌وه تا مرؤف. به‌لام عه‌تاری عه‌زیز، ها‌وشاری برا، هه‌ندی‌ک شت نا‌فرۆشری‌ن، هه‌ندی‌ک شت هه‌ن به‌مانای مرؤفه‌وه گرێ‌درا‌ون. نایا پۆمان‌نوس‌یک پۆمانه‌که‌ی خو‌ی ده‌به‌خش‌یته که‌سی‌ک که‌ نازانی‌ت وشه‌کان و قا‌ره‌مانه‌کان و نازاره‌کانی له‌ کو‌پوه هه‌لقو‌لی‌وون؟ هی‌زی هه‌ندی‌ک شت له‌سه‌رچا‌وه‌که‌یدا‌یه، له‌وه‌دا‌یه له‌ ده‌ستی ک‌یدا‌یه. من نیاز‌یکم نی‌یه به‌یازی غه‌زه‌له‌کانم بفروشم، چون‌که نا‌فرۆشری‌ن، من ته‌نیا ده‌توانم بۆ خه‌لکی‌کی عاشقی دوا‌ی خۆم جی‌یا‌نبه‌ی‌ل‌م. کتیب‌خانه‌ی غه‌زه‌ل شتی‌که گه‌ر عاشق نه‌بی‌ت و ده‌ستت به‌ر کتیبه‌کانی بکه‌وی‌ت، ده‌بنه‌ تو‌ژ و غو‌بار، کتیب‌خانه‌که‌ی من جو‌ری‌که ته‌نیا من ده‌توانم ده‌ست بۆ لا‌په‌ره‌کانی به‌رم، پاس‌پا‌رده‌ی مه‌خلوق‌یکه که‌ نه‌مانه‌تی خو‌ی خستۆته گه‌ردنی من... له‌ به‌رئه‌وه عه‌تاری برا‌م به‌و پیا‌وه دل‌پاک و ده‌ست‌پاکه‌ بل‌ی، کتیب‌خانه‌که‌ی من کتیب‌خانه‌یه‌کی خه‌یا‌لی‌یه که‌ بۆ فرو‌شتن نی‌یه، مرؤف ده‌توانی‌ت گو‌ی له‌ غه‌زه‌له‌کانی بگر‌ی‌ت، به‌لام ناتوانی‌ت بیک‌ری‌ت، مرؤف ناتوانی‌ت غه‌زه‌ل بک‌ری‌ت، به‌لکو ده‌توانی‌ت تیا ب‌زی.

ئه‌سته‌مبو‌وه عه‌تاری سه‌رز و گو‌ی به‌ نا‌ونگ له‌گه‌ل خه‌سی‌و عه‌زیزدا له‌ قسه‌کانی غه‌زه‌ل‌نوس تی‌ب‌گه‌ن. پ‌ی‌یا‌نوا‌بو‌و، ک‌ی‌شه‌ی هه‌ره گه‌وره‌ی پ‌ی‌ش‌ده‌م هه‌ر ما‌مه‌له‌یه‌کی د‌و‌ن‌یا ر‌ی‌کنه‌که‌وتنی ئا‌ده‌م‌یزا‌ده‌کا‌نه له‌سه‌ر ن‌رخ. لای عه‌تا‌ر هی‌چ شتی‌ک نه‌بو‌و له‌م سه‌ر زه‌وییه‌دا بۆ فرو‌شتن نه‌بی‌ت، هی‌ند هه‌یه مرؤف ده‌بی‌ت ن‌رخ‌ی ته‌وا‌وی له‌سه‌ر دان‌ی‌ت. خه‌سی‌و عه‌زیز له‌ شه‌روا‌ل و مرا‌خانی‌یه ته‌سکه‌که‌یدا واده‌رده‌که‌وت بودجه‌یه‌کی به‌رز و ک‌را‌وه‌ی خراب‌یت‌ه به‌رده‌ست، له‌ پ‌ی‌ش‌نیاری با‌غی سا‌ده وه ده‌ستی پ‌یک‌رد تا گه‌یشه‌ ئه‌وه‌ی ده‌ف‌ه‌ری گه‌وره و مه‌زرای هه‌زاران فه‌دانی

پیبه خشیت، له خه زنه ی پر پاره وه تا سندوقی پر گه وه و مرواری
پیشنیاریکرد و سوودی نه بوو. خه سیو عه زیز پتر له پره وانه کراوی
سولتانیک ده چوو هاتبیت خوازیینی کچه سازاده یه ک بکات. ئه و پروژه که
دلشکاو له مالی غه زله لنوس هاتنه ده ری، پیانیگوت «ئه و پیاوه ئه ده ب
دوسته به جوریک عاشقی غه زله کانی تو بووه، ده سته رداری هیچ
رنگیه ک نابیت، په شیمانی تو ی پی بکریت». غه زله لنوس ده سته خسته
سه رسانی هه ردوو ده لاله غه مگینه که و گوتی «به و پیاوچاکه بلین که
شیر مولکی هیچ ئاده میزادیک نییه، که س ناتوانیت شیر ی هه بیت،
که س ناتوانیت غه زله له سه ر خوی تاپوبکات، ته نیا ده توانیت شیر
غه زله و خه یال به کار بهینیت تا دنیای لیوننه بیت و خوی ونه کات».

ماجیدی گول سولاف بو یه که مجار بارونی خه یال ده بینیت ماجیدی گول سولاف - هاوینی ۲۰۰۴

وه ک گوتیم، شه ویکیان بارونی بوکه شوشه داوه تی ئاهه نگیکی
گه وره ی کردم و چووم بو ناو بارونه کان. بارونی بوکه شوشه ده یزانی
من له و جوره ئاهه نگانه دا سه روده رم نییه و ده شیویم و ده ست و قاچی
خوم ونده که م، له گه ل ئه وه شدا که هه واله که ی پیگوتیم، زدر پییداگرت
بجم و له وی ئاماده بیم. ئاهه نگیکی خیزانی گه وره بوو که بارون به بونه ی
گه رانه وه ی کوپکییه وه له ئه وروپا سازیکردبوو. ته له یه ک بوو له ته له
زیرینه کانی بارون تا کوپه که ی ناچار بکات، کچی یه کیک له میره
گه وره کان هه لبریزت و نیشانه بیگات. ئه وده م ئه و جوره ئاهانگانه
باویوون، ئه وانه ی کوپیان له هه نده رانه وه ده گه رانه وه، بونه ی وایان
دروسته کرد تا کوپه کانیان بتوانن دلخوازی خویان بدوزنه وه. زۆریه ی

ژنان و کچانی نویمیران لە وییوون، هەموو جوانترین و سەیرترین جلی خۆیان لە بەرگەربوو. چەند وەخت من لەو شارە پیس و پۆخلەدا ژیا بووم، تا ئەو کاتە نەمەزانی جۆرە ئاھەنگی وا گەورەى تیا سازدەکرێت. بۆ ئەوەى وەک گەمژەیک دەرنەگەوم و زۆر نەگەومە بەرچاو کەمێک درەنگ چووم بۆ یانەى «سروارى» کە ئاھەنگەکەى لێسازدەکرا. کە گەیشتمە سالۆنەکە پرپوو لە میوانى بۆندار و بە پرشە و ورشە، بەلام هیشتا خەمەتچییەکان دەستیان بە خەمەت و تێبە مۆسیقییەکان دەستیان بە گۆرانى نەکردبوو. شوێنێکی سەیر و بۆنەیکى بیۆنەبوو بۆ من، پێشتر لە هەموو ژياندا هێندەم کچ و ژنى جوان ئاوا بەسەر یەگەو نەبینیبوو. هەموو بە یقارێکی زۆرەو لەسەر میزەکانى خۆیان دانیشتبوون، هیشتا میکیاجەکانیان نوێ و بۆنى عەترەکانیان تێزیو، سەر تاپای سالۆنەکە بۆنى جۆرە گوناھێکی نادیارى لێدەهات. «بارۆنى بوکەشوشە» کە منى بینى ئامێزى بۆ کردمەو و بە گەرمى پێشوازی لێکردم و بە گوێیدا چرپاندم «کوپى خۆم، ئێوارەیکى خۆش بۆى». بە عەقلى ئەوکاتم خۆشحالبووم کە بارۆن بە کوپى خۆى بانگیکردم. بە هێمنى بارۆنم جێهێشت و وەک کەسێکی نابەلەد و دەستەپاچە، لە دوا پرزى هۆلە گەورەکەدا لەسەر میزێک دانیشتم. داوێتەکە کەسانى دەستخالى وەک منى کەم تێدا بوو، زۆر بەیان لەگەڵ ژن و کچی خۆیاندا هاتبوون، پیاوانى بێئافرەتى وەک من یاخود لە پێشى پێشەوە یان لە پێشى پێشەوێ سالیۆنەکەدا دانیشتبوون، بە جۆرێک دەبایە لە سەرەتاوە دیاربێن کە ئێمە بێئاوسەر و هاو دەمى ئافرەتین. جۆرە جیاکردنەوێکى نامرۆفانەبوو، دەرکردن و بەلاو خستنیکی گەورەبوو، بەلام سوودێکی هەبوو، هەندێک لە ژنان و کچان زیاتر تەماشایان دەکردین. لەگەڵ ئەو پەراوێزنشینییەدا، چونکە جوانترین جلی خۆم لە بەرگەربوو، قەزم بە سەیرترین شیوە داھێنا بوو،

له نێو هه‌موو گه‌نجه‌کانی سالۆنه‌که‌دا، نامۆ و ناوازه‌ ده‌رده‌که‌وتم. له سه‌ره‌تاوه‌ کوڕیکی گه‌نج له ته‌نیشتمه‌وه‌ دانیشتم، که پێده‌چوو ئه‌ویش ته‌نیا بی‌ت، به‌ ده‌نگیکی غه‌مگین، به‌لام د‌ل‌نیا و زیر، خۆی پیتاساندم ناوی «پێرس» بوو، «پێرسی ئه‌ندازیار». به‌ نیگایه‌کی که‌می‌ک گومانای و ناپاکه‌وه‌ سه‌یریکردم و گووتی «تۆ کوڕی حیکایه‌ته‌کانیت، وانیه‌، کوڕی حیکایه‌ته‌کان؟». نه‌مزانی مه‌به‌ستی چییه‌، بی‌ته‌وه‌ی وه‌لامی‌ده‌مه‌وه‌ گووتی «من ده‌تناسم، من باش ده‌تناسم، من بارۆنی ده‌ریاچه‌ مامه‌، ده‌زانم تۆ شه‌وان حیکایه‌ت بو‌ مندا‌لان ده‌گێڕته‌وه‌، ده‌زانم، پێویست ناکات بترسیت، پێویست ناکات». من به‌سه‌رسامیه‌وه‌ سه‌یرمکرد و گووتم «ناترسم، بو‌ بترسم؟». گووتی «منیش له بارۆنه‌کان نیم، هی‌ند هه‌یه‌، ئه‌ندازیاری کاره‌بام، ئیشیان بو‌ ده‌که‌م. واتده‌زانی من له بارۆنه‌کانم، ها واتده‌زانی من له‌وانم، ده‌زانم که تۆ واتده‌زانی منیش له‌وانم، به‌لام من له بارۆنه‌کان نیم، من ئیشیان بو‌ ده‌که‌م، موه‌لیده‌یان بو‌ داده‌نێم و بۆیان چاکده‌که‌م، کاره‌بایان بو‌ دا‌بینده‌که‌م، هه‌موو شتیکیان بو‌ ده‌که‌م، منیش وه‌ک تۆ وام، ده‌توانم بچمه‌ ناو ما‌لی بارۆنه‌کانه‌وه‌». زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کی پرمانا و پیسی گرت و به‌ چه‌ گووتی «منیش ده‌توانم بچمه‌ هه‌موو ژووره‌کان، هه‌موو ژووره‌کان، ده‌توانم بچمه‌ هه‌مام و ته‌والیته‌کانیش». به‌ هی‌منی ده‌ستی خسته‌ سه‌رشانم و گووتی «من براتم، برا، له هه‌ر که‌س ده‌ترسیت له‌ من نه‌ترسیت، تیده‌گه‌یت، به‌ براهیه‌کی خۆتم دا‌بنی. منیش رقم لی‌یانه‌، به‌لام ده‌بی‌ت ئاگات له‌ خۆت بی‌ت، زۆر ئاگات له‌ خۆت بی‌ت». من ته‌ماشامکرد و هی‌چ نه‌گووت. ئه‌و چپاندی به‌ گویمدا «سه‌یرکه‌ بارۆنی توتی ده‌بینیت، ئاه ده‌زانم تۆ نایناسیت، تۆ که‌س نا‌ناسیت، تۆ تازه‌یت. بارۆنی توتی، یه‌کی‌که‌ له‌ ده‌وله‌مه‌نترین بارۆنه‌کان. سه‌رۆک چی بلێت وه‌ک توتی ده‌یلێته‌وه‌، له‌به‌ر ئه‌وه‌ ناویان ناوه‌ بارۆنی توتی.

ئەي بارۆنى ئاسك؟ ئاه، من به بارۆنى ئاسك سەرسامم. دەزانی بۆ ناویان ناوه بارۆنى ئاسك؟ نازانیت. لە بەرئەوهی کەستیکی تر لە دنیادا نییه بتوانیت وەکو ئەو بتوانیت ئاسك پاریکات. گەورەترین پاروکاری ئاسك، بە پارکردنەوه ئاسك دەگریت، من نەمبینیوه بەلام بیستوو، دەلێن دەتوانیت سوار پشتیان بیت و دەستەمۆیانیکات و شتی تریش». ئەو دەیویست شتیک بلێم، من بۆ ئەوهی هیچ گومانیک دروست نەکەم، گووتم «ئەي بارۆنى چینی کوا، دەمەویت بارۆنى چینیم پیشانبدەیت؟». لەو کاتەدا کە قسەمان دەکرد، هیدی هیدی دەنگەدەنگ و غەلبەغەلبیکی زۆر دەکەوتە سالدۆنەکە، تیپی مۆسیقا کەمەکەمە نامێرهکانیان تاقیدەکردەوه، دەنگی ئاسکی هەندیک کچ و دەنگی پێکەنینی دوو ژنی قەلەو لە بەردەمماندا نەیانده هیشت تەواو تێبگەم چی پوودەدات. کە پرسایاری بارۆنى چینیم لە پێرس کرد کەمیک سەری خوران و گووتی «هەم، بارۆنى چینی، بارۆنى چینی نابینم، ئەو یەکەم کەس بوو پێگای بازرگانی لەگەڵ چیندا کردەوه، بەلام پیاویکی هیچە. ئاه تۆ نایناسیت سەریکی دیز و جوتیک چاوی بچوکی هەیه، لە کوپەیهکی شکاو دەچیت بە کەتیره ناییتیانەوه بەیهکەوه». شیۆهێ بارۆنى چینیم بەلاوه گرنگ نەبوو، دەمویست سوود لە ئیوارەکە وەرگرم تا سەرەداویکم دەستکەویت بمگەیتیتە ژنەکەي بارۆنى مریشک. ئەو ئیوارەیه پێرس زۆربەي بارۆنەکانی نیشاندام، ژیانی زۆربەيانی دەزانی، لە هەوالی دەولەمەندبوون و سەرچاوهی سامانەکانیاندا پسپۆرپوو. من هەرگیز شتیکي وام نەدرکەند گومانم لێیکات. هیدی هیدی ئاهەنگەکە دەستی پێدەکرد و یقار و بێدەنگی سەرەتا نەدەما. لەسەرەخۆ جارجار بە هەبیهتیکي میرانەوه قومێکم لە بیرەکەم دەدا، خۆشحال و وریابووم، نەدەبایه شتیک بکەم ئەو شویته بدۆپێتم کە بە دەستم هینابوو. یقار هێزی من و بەشتیکي

گه‌ورده‌ی فەلسەفە‌ی ژیانم بوو، هه‌ستمده‌کرد له‌گه‌ڵ گه‌رمبوونی ئاهه‌نگه‌که و خاوبوونه‌وه‌ی کۆته‌کان و ته‌نکبوونه‌وه‌ی شه‌رمدا ژماره‌یه‌کی زۆر له کچان و ژنانی ناو هۆله‌که سه‌یرمه‌که‌ن. هه‌ندێک له‌ پیاوان هه‌ر له سه‌ره‌تاوه و هه‌ر سه‌رخۆشبووبوون، نه‌مه‌ه‌زانی دوایی به‌چی ده‌گیرینه‌وه و چۆن دینه‌وه هۆش خۆیان. ده‌نگی مۆسیقا‌که‌ش وه‌ها به‌هێز و دڵ تێکده‌ر بوو، جه‌سته‌کان ته‌نیا ده‌یان‌توانی به‌ خواری و نا‌پێکی، به‌ده‌رچوون له‌ فۆرمی ئاده‌می له‌سه‌ر جۆره مۆسیقایه‌کی وه‌ها هه‌ڵپه‌ن. پێرس هێدی هێدی ده‌یخواره‌وه و غه‌مگین ده‌بوو، دیاربوو له‌و به‌دمه‌ستانه‌یه که ده‌خۆنه‌وه و به‌ غه‌م و ده‌رده‌کانی ژیانه‌وه ده‌یگرن. به‌لام له‌گه‌ڵ زۆری باده و مه‌ینۆشیشدا هێشتا هۆشێکی کراوه و داگیرسای هه‌بوو. زوو زوو به‌ منی ده‌گه‌وت «وامه‌زانه، که‌ برازای بارۆنی ده‌ریاچه‌م ئیتر ته‌واو، بارۆنی ده‌ریاچه‌؟ ه... ه... گه‌وا‌دی وا، چ سوودێکی بۆ من هه‌بووه؟ شه‌و و پۆژ له‌ ناو موه‌لیده و بۆنی به‌نزی‌ن و گرمه‌گرمی دینه‌مۆدا کاسبووم... ه... بارۆنی ده‌ریاچه، بارۆنی ده‌ریاچه. سه‌عۆلی خله به‌پۆن، مامی عه‌زیزم، خۆی ناواناوه میری ده‌ریاچه، ئاغای سه‌ر ئاوه‌کان، بارۆنی به‌حر... بیرووی هه‌یه، هاه‌ا... سه‌عۆلی خله به‌پۆن سکرته‌یره‌ی هه‌یه... پاستت ده‌وێت من چه‌زم له‌ سکرته‌یره‌که‌ی کردوه، پیشانته‌ بده‌م، هه‌ چه‌زده‌که‌یت بیناسیت، چه‌زده‌که‌یت؟». کچی‌کی باریکه‌له‌ی ئیجگار ناسکی له‌ کاوبۆیه‌ک و تیشسیرتیکی سووری کالدا پیشاندام و گووتی «ئه‌وه سکرته‌یره‌که‌ی بارۆنی به‌پۆنه... سه‌یری‌که و خۆت قسه‌به‌که، من هه‌یج نا‌ئیم». له‌کاتێکدا ئه‌و سکرته‌یره‌که‌ی بارۆنی به‌پۆنی نیشانداده‌دام، کچی‌کی دی له‌ ته‌نیشته سکرته‌یره‌که‌وه بوو به‌ شیوه‌یه‌کی به‌رده‌وام و عاشقانه سه‌یری منی ده‌کرد. کچی‌ک بوو باریک و که‌له‌گه‌ت، قوژکی زه‌ردی کورتی هه‌بوو که‌مێک لوولیکردبوو، جووتیک چاوی ئیجگار کالسی پێوه‌بوو، وینه‌ی ئه‌و چاوانه‌م ته‌نیا له‌ سینه‌مادا بینیبوو. سویندتان بۆ

دهخۆم له «جيسيكه لانگ» دهچوو له فليمی «پۆسته بهر دووچار له زهنگ دعات». هه مان سهيرکردن، هه مان دره وشانه وهی ئيرۆتيکی، هه مان سيعر که ئه ژنۆی مرۆف دهشکينيت. جوړه کچیک بوو من له خه ونه کانمدا ده مبینی. سهيرکردنه کانی هيتد قه شهنگ و خه يالبيوون، وامده زانی ئه و کچه م له جيگايه ک له جيگا کانی ناو ئه و مهمله که ته گه وره يه ی خۆمدا بينوه، وام هه سته ده کرد پۆتيک له که شتی دابه زيوم و له جيگايه کی ناديار، له نزيک جهنگه لیکي گه وره وه به م کچه گه يشتوم. به لام خه يال بوو، خه يال لیکي پرپوچ، هه رگيز نه مبینيوو. له و کچانه بوو که هيتد جوانن ناو پريت خه ونی ئه وه ببينيت ليامان نزيک بيهته وه. له گه ل گه رمبوونی ئاههنگه که دا، له کاتيکدا من و پيرسی ئه ندازيار چه ند جارتيک جيگای خۆمان گوپی، هه لده ستاين و داده نيشتين، ده پويشتين و ده گه راپنه وه، له ميژي خواردنه وه که نزيکده بوينه وه، قاپی گه وره ی زه لاتنه مان تيده کرد، پيزی هه لپه رکيکه ره کانمان تیکده دا، به دريژي ئه و کاته، له ناو جه نجالی هۆله که دا، هه ستمده کرد ئه و کچه زياتر له وانی دی بۆم ده گه ريت و سه يرمده کات. له پيرسم پرسى «ئو کچه ده ناسيت که له گه ل سکر تيره که ی مامتا وه ستاوه ؟ ئه و کچه کراس په مه ييه، ئه وه ی ته وقه يه کی سپی به قزيه وه يه تی؟». پيرس گووتی «ئها مه به ست تيشکان تاهيره، ئه وه کيزيکی تازه يه، ده ليين له مالى بارۆنی مه ده نيدا ئيشده کات. به قسه ی من ده که يت، پرسيار له کچی وا ناکه يت، بارۆنی مه ده نی له هه موو پياوانی نويميران ژنبازتيره، تيده گه يت، له هه موويان ژنبازتيره، له مه سه له ی ئافره ت و سۆزانی و ژنی خراپدا شاره زاترين پياوی ئه م شاره يه، ئه م شاره ی چی، بلن ئه م مهمله که ته، له به سره وه قه حبه ی خوی هه يه تا ده گاته سه ر بۆسفۆر. خه لکيکی تاييه تی هه ن ئيشی بۆده که ن. پييوایه جنس به شيکه له شارستانیيه ت و مه ده نييه ت، له به ر ئه وه ناويانتاوه بارۆنی مه ده نی. تا ئيسا ژنی

نه هيناوه . ئه وهى من دهيزانم، ئه تيشكانه كچى هاوپتیهكى خویهتى، به قسه كچى بازگانتيكى كورده له وانهى له دواى پاپه پینه وه چوونه ته به غدا، باوكى له كاتى گرتنى به غدادا له لایه ن ئه مریكیه كانه وه كوژراوه . ته نیا ئه م كچه ئى هه بووه كه بارۆنى مه ده نى كردویتی به دایه نى خوشكه زایه كى چكولانه ئى هه شت سالانه به ناوى «سیوان» ه وه . له راستیدا نازانم ئه و حيكایه ته راسته یان نا، به لام به و جوړه بیستوومه . سیوان یه كێك بوو له و مندالانه ئى من حيكایه تم بۆ ده كرد، تا ئه و كات دووجار حيكایه تم بۆ كردبوو، به لام هیه كهم له و ماله دا نه بینیبوو . بیته وه ئى بتوانم ئه و كچه قززه رده له خه یالى خۆم ده ريكه م، له ده رفه تیکى گونجاودا پرسیم «برای نه دازیار، كه سیك هیه ناوى بارۆنى مریشك بیئت، تو ناوى وات بیستووه ؟». پێرس پێكه نى و گووتى «ئه وه بارۆنى مریشكه، ئه وه یه». پیاویكى باریك و زۆر كه له گه ت و سه ر پووتاوه ئى پیشاندام كه سه رو سمیلى وه ها په شكردبوو، له ده و له مه ندی نیو فلیمه تورکییه كونه كان ده چوو. له ناوه راستى پزیزك ژنى ئالووالادا ده ستى گرتبوو هه لده په پى. پێرس به كه میك گیزییه وه گووتى «كئ هیه بارۆنى مریشك نه ناسیت، نیوه ئى ئه م شاره مولكى بارۆنى مریشكه». من بۆ ئه وه ئى واده رنه كه وم نیازیکم هیه، گوتم «راستت ده ویت، من ناوبانگى ژنى بارۆنى مریشكم بیستووه، هه لبه ت وهك ژنیكى به په حم و باش، حه زمه كرد ببینم، هه ر ئه وه نده، ئیدی هیه ده رباره ئى ئه و خیزانه به پرژه نازانم».

زۆر خواردنه وه هیدی هیدی كارى له ئه ندازیاره كه ده كرد، به خاوى سه رى هه لپه رى و گووتى «ژنى بارۆنى مریشك، ئه و كراس شینه یه، ئه و ژنه ئى له و سه ر له گه ل دوو كچى كه نجدا دانیشتووه، كه وایه كى پوله كه ئى له به ردایه».

ئه و شه وه بۆ یه كه مجار ژنى بارۆنى مریشكم بینى، له دووره وه به

ژنیکی باریک و غه‌مگین ده‌چوو، چەند سالئیک له میژده‌کی گەنجتر دیاربوو، له ژن و کچه‌کانی دی که‌متر تیکه‌لاوی ئاها‌نگه‌که ده‌بوو. ئه‌و شه‌وه شا ده‌رفه‌تی من بوو بگه‌مه ژنی بارۆنی مریشک، له‌وانه‌بوو تا سالئیکی دیش هه‌لی وه‌ها نه‌په‌خسیت و پیکه‌وتی وه‌ها نه‌یه‌ته ده‌ستم. پیرس زۆر خیرا و له‌سه‌ریه‌ک ده‌یخواره‌وه، چەند جارێک پیم‌گوت که ئه‌و جوژه خواره‌نه‌وه‌یه خراب مه‌ستیده‌کات، به‌لام گوتی له‌ شازده سالئیه‌وه وا بيم‌شکانه ده‌خواته‌وه و ئیستا ناتوانیت خۆی چاکبکات. ده‌مزانى له‌ ماوه‌یه‌کی کورتدا چیت‌ر توانای قسه و بیرکردنه‌وه‌ی نامینیت، من که‌مه که‌مه له‌ پیرس دوورکه‌وتمه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی ده‌رفه‌تیک به‌یتم و له‌گه‌ل ژنی بارۆنی مریشکدا قسه‌بکه‌م. بینه‌وه‌ی شتیکی نه‌وتۆ له‌ هه‌لپه‌پکی بزانم چەند سوپیک تیکه‌لاوی بازنه‌کان بووم و هاته‌ده‌ره‌وه، هه‌ر جاره‌ی ده‌چوومه ده‌ستی که‌سێکه‌وه، ماوه‌یه‌کی درژیش له‌ هیچ ده‌ستی‌کدا نه‌ده‌مامه‌وه. له‌ ناوه‌پاستی ئاها‌نگه‌که‌دا، هه‌ستمکرد ژنی بارۆنی مریشک ده‌یه‌ویت هه‌لپه‌پیت، ده‌نگی گۆرانی‌بێژه‌که هیند ناخۆش و بی‌وقار بوو، گۆرانی‌یه‌کانی هینده ساده و گه‌ژه‌دوو‌پوون، مرقۆ ده‌بایه به‌ هه‌لپه‌پکی ده‌نگی گۆرانی‌بێژه‌که له‌ خه‌یالی خۆی ده‌رکات و له‌ بیر خۆی به‌ریقه‌وه. له‌به‌رئ‌ه‌وه هه‌موو به‌شیوه‌یه‌کی شیتانه هه‌لده‌په‌رین، به‌ جوړیک قاچیان ده‌دا به‌ زه‌ویه‌که‌دا ده‌ترسام چلچراکانی سه‌قفه‌که بکه‌ویتته خوارێ. هه‌ستمکرد ئه‌و هه‌لپه‌پکی هه‌ستیرییه هه‌مووانی وه‌ها مه‌ستکردوه، که‌س ئاگای له‌ خۆی نییه. له‌ یه‌کێک له‌ سوپه‌کاندا فورسه‌تم هیناو چوومه ده‌ستی ژنی بارۆنی مریشکه‌وه. هینده ده‌ستیم‌گرت به‌ په‌له‌ گوتم «خانم من کارێکی گرنگم به‌ تویه، کارێکی زۆر گرنگ، په‌یه‌ه‌ندی به‌ چیرۆکی مردنی موراد جه‌میل‌وه هه‌یه». هیند ئه‌و قسانه له‌ زارم ترازان، هه‌ستم به‌ په‌شوکان و پاچه‌کانی‌کی قوول له‌ له‌شیدا کرد، ده‌ستی ساردییه‌کی کتوپری

تېگەرا و بیدەنگییه کی کوشنده گەروی گرت. بەلام وەک بترسیت، وەک
 ھەلبەت، پاش ئیستیککی زۆر کورت دەستی بەردا و ھەلبەپکێکە ی بە
 جێھێشت و گەپاھە سەر مێزەکە ی خۆی. من بێئەوێ بشلەژێم و
 وێقاری خۆم تێکبەدەم، لە سەر ھەلبەپکێ بەردەوامبووم. ھەستمکرد لە
 دوورەو بە چاویکی ترساو سەیرمەدەکات، ئا لەو ساتەدا بەجۆرێک دڵم
 بوو سەوتا، ھەزەدەکرد ھەرچییەکم کردووە کاریکبەم ئارامییەکەم،
 بە تاییەت ژنێکی گەلەک غەمگین و پاک ھاتە بەرچاوم، بە جوانییەکی
 تراژیدیەو، جوانییەک ھەستدەکەیت غەم دروستیکردووە نەوێک سروشت
 یان خۆشەختی. دڵنایابووم لە نیازم تێنەگەیشتووە، ترسێکی بێھۆ و
 بێبەھانە ی تیا درستیوویو. من ئەو کات ھیچ شتێکم لەسەر پەییوێندی
 ژنی بارۆنی مریشک لەگەڵ موراد جەمیلدا نەدەزانێ ھیچ شتێک. لە
 بەرئەو نەمزانی و شەکانم چێیان لای ئەو بەجێھێشتووە. لە خەیاڵی
 ئەویدا بووم کە بەجۆرێک لە جۆرەکان خۆم بگەینمەو ئەو، بەلام
 لە ناکاو دوو شتی سەیر پوویندا، ھەر دووکیان تەواو کەری یەکیوون و
 ھەردووکیان پێکەوێ ژانی منیان سەر لەبەر گوێی. دوا ی دوو سوپ
 ھەلبەپکێی زۆر گەرم، گەپامەو بۆ لای پێرس کە نیوہەوش لەسەر
 کورسییەکی دانیشتبوو، لە دنیا بپاوی و بەدەنگێکی زۆر نزم مەستانە
 گۆرانی بۆ خۆی دەگووت. لەگەڵ دانیشتمدا ئەو کچە قز زەردە ی لە
 جێسیکە لانگ دەچوو بە مەبەست بە بەردەمدا ھات و لە ژێرەو، بە
 دوو پەنجە سلاوی لێکردم و بە زمانێکی ناسک و بە دەنگێکی ئەسپایی
 گووتی «کورری حیکایەتە خۆشەکان، چۆنیت؟». وایگووت و بێئەوێ
 چاوەپوانی وەلامەکەم بکات تێپەری. مەبەستی بوو تەنیا پردیکی بچوک
 دروستبکات، پردیک کە دەشیئە دواتر مەرووف ئاسان ئیشی لەسەربکات
 و بەھێزتر داپڕێژێت. دوا چەند چرکە یەکی کورت لەو لە کاتیکیدا
 ھێشتا سەیری ئەو گۆلە سپییە جوانەم بە قزێ ئەو کچەو دەکرد،

کۆرپىكى گەنج ھاتە بەردەم و گووتى «بەپىز ماجىدى گول سۆلاف،
بەمبۆرە دەپىت كەمىك لە ئاھەنگە كە دووربەخەمەو، مىرى خەيال لە
ژوورپىكى تايبەتدا لە قاتى سەرەو چاوەپىتدەكات... ژۆر ھەزەكات
بەبىنىت».

نازانم، ئاخۆ كەس لە ئىو ھەستە ژيان، دواى ئەو ھەي پىتان
خستۆتە ژوورپىكەو، ھەستەكەن ژيان و چارەنۆستان سەرپاى گۆرپىت.
من دلىام ئەو جۆرە ھەستانە دەگەنن، بەلام شەوئىك كە پىمخستە
ئەو ژوورە تايبەتەي بارۆنى خەيالەو جۆرە ھەستىكى وام تيا دوستبوو.
پىشتەر ناوى بارۆنى خەيالەم نەبىستبوو. ژوورەكەي لە قاتى سەرەو
بەجۆرپىك گەرە و فراوانبوو لە ژوورى كابتنى كەشتىيەكى ئەفسانەيى
دەچوو. تەواوى يانەي مروارى مولكى ئەويوو. قاتىكى پەشى ئاورىشمى
لەبەردابوو، كراسىكى قاوہيى تۆخ. لە ھەموو ئەو بارۆنانە گەنجتر بوو
كە بە ديداريان گەيشتبوم. كەسىكى باريكبوو بە جووتىك برۆي رپك
و درىزەو، سەمىلى نەبوو، بەلام خالىكى پەشى سەر لىوى بىۆتە
قۆزى كەردبوو، لەوانە دەچوو كە ماوہيەكى ژۆر لە خۆرئاوا ژيان
و دواتر خۆشگوزەرانى و دەولەمەندى ئىترە فرىويداون و گەپاونەتەو.
بەلام لەگەل ئەو پوخسار و شىوہ نىگارە فەرەنگىيەدا، ئەو لە خۆرئاوا
نەژابوو. ھەك خۆي دەيگوت كوپى ھەمىشەيى ئەم شارەبوو. ئەو
شەو ھەي منى بانگەپشتى ژوورەكەي خۆي كەرد، ھەستەم بە ھىچ نەكەرد،
نەمەزانى چۆن بىردەكاتەو و بىر لە چى دەكاتەو. يەكئىك بوو لەو
پۆخانەي گەر چاكەكارىن يان خراپەكار بە ئاسانى تىيانناگەيت. سەرەتا
وام ھەستەكەرد بۆ ئەو بانگىكەردوم لەسەر ھەندىك لەو ھىكايەتانە
قەسەم لەگەلدا بەكات كە بۆ منداڵانى نويمىرانيان دەگىپمەو. بە

نازناوی «چیرۆکنوسی مندالانی نویمیران» پیشوازیکردم. هیدی هیدی ئه‌و جوړه ناوانه به‌سه‌رمدا ده‌بران، خه‌لکی له‌و‌گه‌په‌که‌دا منیان به «حیکایه‌تخوانی مندالی بارۆنه‌کان» بانگه‌کرد. به‌لام بارۆنی خه‌یال وه‌ها گه‌رم پیشوازیکردم، پووگیرو ده‌سته‌پاچه‌بووم. گووتی «من ناویانگی چیرۆکه‌کانی تۆم له‌ مندالانی نویمیرانه‌وه بیستوهه. هه‌موویان تۆ وه‌ک فریشته‌یه‌ک ته‌ماشاده‌که‌ن له‌ ئاسمانه‌وه هاتبیت». له‌ راستیدا من حیکایه‌تخوانی‌کی باش نه‌بووم، جگه‌ له‌ مندالان نه‌مه‌دزانی له‌گه‌ل که‌سی تردا ئازا و ئازادانه‌ قسه‌بکه‌م. ئیستاش ده‌لیم مندالانی نویمیران هینده‌ی حه‌زیان له‌و نه‌ئینیانه‌ ده‌کرد که‌ له‌گه‌ل مندا به‌شیانده‌کرد، حه‌زیان له‌ خودی حیکایه‌ته‌کان نه‌ده‌کرد. بارۆنی خه‌یال به‌ ناوی «سه‌هر ئاغا» وه‌ خۆی پێناساند، هه‌ندیک له‌ به‌پر سه‌ حیزبیه‌کان به‌ «میر سه‌هر» بانگیانده‌کرد، له‌ باپی ره‌ ده‌ره‌به‌گه‌کانییه‌وه زه‌وی و زاریکی بێشوومار و بێحیسابی بۆ به‌جێماوو، له‌ زۆر شوێنی شاردای زه‌وی و مولکی گه‌وره‌ی هه‌بوو، له‌ حیزبدا پله‌وپایه‌یه‌کی به‌رچاوی گرتبوو. ئه‌وکات نه‌مه‌دزانی له‌به‌رچی ناویان ناوه‌ بارۆنی خه‌یال، خۆی گووتی حه‌زی هه‌ره‌ گه‌وره‌ی خویندنه‌وه‌ی حیکایه‌تی سه‌فه‌ره‌ خه‌یالییه‌کانه‌، به‌راورد به‌ بارۆنه‌کانی دیش، خوینده‌وارتر دیاربوو. پێکه‌وه باسما ن له‌ سه‌فه‌ره‌ خه‌یالییه‌کانی گیلغه‌ر کرد، حیکایه‌تی زۆربه‌ی گه‌شته گه‌وره‌کانی جۆل فێرنی خویندبووه‌وه، هه‌ردووکه‌مان ته‌بابووین له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی «فۆرپست گامپ» جوانترین فلیمی سالانی نه‌وه‌ده‌کانی هۆلیووده‌ ته‌بابووین له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که‌ ئه‌ده‌بیاتی سه‌فه‌ر، یه‌کیکه‌ له‌ سیه‌راویترین لق‌ی ئه‌ده‌بیات. به‌ غه‌مگینییه‌وه گووتی «مرووف حه‌قیقه‌تی خۆی ته‌نیا له‌ گه‌شتدا ده‌خویننیه‌وه، به‌لام هه‌موو گه‌شتیک نا». هیدی هیدی هاتینه‌ سه‌ر باسی سه‌ندبادی ده‌ریاوان، ئاماژه‌یه‌کی راگه‌زه‌ری دا به‌ ماجة‌لان و گه‌شته‌ سه‌یره‌کانی و خولیا شیتانه‌کی بۆ سوپاندنه‌وه به‌

دهوری زه‌ویدا. به ده‌نگیکی پرمانا لیپرسیم «به‌پای تو، چند جور زه‌وی دیکه هیه، مروف به‌ده‌وریدا بسورپته‌وه؟». گوتم «جه‌نابی میر سه‌حر، هر مروفه و زه‌وییه‌کی نه‌ینی له ناخیایه‌تی که ده‌توانیت به شیوازی خوی به‌ده‌وریدا بسورپته‌وه». به نیگایه‌کی خه‌یالییه‌وه لیپرسیم «واته هه‌موو که‌سیک کیشوه‌ریکی دور و نه‌دوراه له پو‌حیایه‌تی؟». له‌سه‌ره‌خو گوتم «واده‌زانم وه‌ها بی‌ت وه‌ک نی‌وه فرموتان، هه‌موو مروفیک کیشوه‌ریکی دور و نه‌دوراه له ناخیایه‌تی، به‌لام هه‌میشه له نی‌وان ئیمه و نه‌و کیشوه‌ره‌دا ده‌ریایه‌کی به‌رین و تاریک هیه... ده‌ریایه‌کی به‌رین و تاریک». هه‌ناسه‌یه‌کی غه‌مگینی هه‌لکیشاو گوتمی «هه‌موو که‌سیکیش ناتوانیت نه‌و ده‌ریایه بی‌پت، وانیه، ناتوانیت». منیش به هه‌مان سه‌سه‌ره‌ته‌وه گوتم «به‌لئ، جه‌نابی بارون، که‌من نه‌وانه‌ی ده‌توانن بی‌پن». به‌جوریکی کتوپر لیپرسیم «تو ده‌توانیت یارمه‌تیم‌ده‌یت، نه‌و ده‌ریایه بی‌پم، ده‌توانیت؟». له‌وساته‌دا هه‌ستم‌کرد بارونی خه‌یال زور زیاتر شت له‌سه‌ر من ده‌زانیت، له‌وه‌ی ده‌ریده‌خات. ساتیکی بی‌ده‌نگی و ته‌ماشا‌کردنی قوول که‌وته نی‌وانمان، نه‌و سه‌یری منی ده‌کرد و من سه‌یری نه‌وم ده‌کرد. بو نه‌وه‌ی زور نه‌مترسی‌یت گوتمی «هه‌موو که‌سیک پی‌ویستی به‌یه‌کیکه له برینی نه‌و ده‌ریا تاریکه‌ی ناو خویدا کومه‌کیبکات». بو نه‌وه‌ی زیره‌کانه بابته‌که بگورم گوتم «میر سه‌حر، زور که‌س هه‌ن، ته‌ماحیان له داگیرکردنی ده‌ریای ناو پو‌حی نه‌وانی تره، گه‌ر هر مروفه بایه‌خیکی گه‌وره به‌ده‌ریای ناو پو‌حی خوی بدات، گه‌ر وابکات، هه‌موو که‌س ده‌توانیت نه‌و دنیا خنکاوه‌ی ناو پو‌حی خوی بدوزیت‌وه». وه‌ک نه‌وه‌ی هر دوو‌کمان به‌ ناماژه له یه‌کدی گه‌یشتبیتین، وه‌ک نه‌وه‌ی نه‌و چند وشه قوول و کاریگه‌ره بو نه‌مشه‌وه جه‌ناله به‌س بی‌ت، بارون بی‌ده‌نگی منی به‌هیمنی وه‌رگرت و پرسیاره سه‌یره‌که‌ی خوی دووباره نه‌کرده‌وه،

دواجار بە حورمەتێکی زۆرەو پێشمکەوت و داوای لێبوردنی لێکردم و پەیمانی دامی کە بەزویی یەکدی دەبیننەو. بەرلەوێ بچمەدەرێ گۆوتی «مامۆستا، من لە نوێمیران بەرپرسی ئاسایشیشم، هەر کاریکت هەبوو دوودڵ مەبە، عەزیزم لە خزمەتدام». نەمزانی ئاخۆ دوا پستەئە هەپەشە یە یاخود پێشنیاریکی دۆستانە، بە هێمنی سەیرمکرد و گۆوتم «جەنابی بارۆن وادەکەم... دلنایە وادەکەم».

کە گەرپامەوێ بۆ سالتۆنەکە بە جۆریک شپەزە و سەرئیکەڵ بووم هیچ شتێکم بە پوونی نەدەبینی، پوخسارم وەها پەرپرسیار و شپەزەبیم وەها سالار بوو، کاتێک لە بەر ئاوێنەئە تەوالێتەکاندا تەماشای خۆم کرد، لە جۆنی دیپ دەچووم لە هەندیک لە دیمەنەکانی فیلمی «فپۆم هیل» لەگەڵ «هیسەر گرام» دا، ئەو فیلیمە خۆیناوییە کە مەرۆف تووشی خەوێ ناخۆش و ترسناک دەکات. سەرم بە جۆریک دەخولایەو نەمدەتوانی کەس ببینم، نەمتوانی جیگاکی خۆم بدۆزەو، لەسەر کورسییەکی خاڵی دانیشتم و لێگەرپام دەنگی ترسناکی گۆراننێژەکە ئازارمەدات. وەک ئەوێ کۆمەڵێک چاوەسەیرمبەکن و چاوەدێرمبەن، وەک ئەوێ هەموویان بە نەتێنی من بزانن ترسێکی سەیر دایگرتم، دەموست هەلبێم و نوێمیران بۆ خۆیان و منداڵەکانیان بەجێهێڵم. لە ناکاو بارۆنی بوکەشوشە هاتەبەردەمم و بە نیگایەکی سەیر و پەرماناوە سەیریکردم و لێپرسیم «ماندوویت، کوپی خۆم ماندوویت؟». بە ئەسپایی گۆوتم «جەنابی بارۆن، من ئەمجۆرە ئاھەنگانەم زۆر نەبینیو، پانەهاتووم شوو تا ئەم کاتانە گوێ لە مۆسیقای وا بەرز بگرم. گەر لوتف بفرموون و بە یەکیکدا تا دەرەوێ نوێمیران بمەن، لەوێو خۆم پێگا شارەزام و دەگەرپیمەو، سوپاستاندەکەم، ئێو هەردەم لووتفتان هەیه، هێند هەیه کەمێک خواردنەوێ زۆر تووشی سەر ئێشەئە کردووم... هەستدەکەم بە جۆریکی بێمانا گێژ و ناجۆر کەوتووم». میر سەفین،

به سه رسامیه وه گووتی «خواردنه وهی زۆر؟ ... خواردنه وهی زۆر؟ ... به دوو پهرداخ بیره ده لئیت خواردنه وهی زۆر؟». ئه وکات زانیم به درێژایی ئاههنگه که چاوه دێریانکردوم. گهر چاویکی ورده کار هه موو شتیکی منی بۆ بارۆنی بوکه شوشه نه گێراوه ته وه، بارۆن له کوێ ده زانیته، من ته نیا دوو پهرداخ بیره فرکردوه. ئه وه شه وه که گه یستمه ده ره وهی نویمیران وامده زانی له جه هه نه م هه لئهاتووم، جه زی بیسنوورم بۆ سه رکیشی و ته هلوکه لاواز و بیتین که وتبوو، پیمو ابوو بارۆنه کان هه موو شتیکی نێو پۆچی من ده بینن و ده توانن بمخویننه وه. هه زار پرسیارم له خۆم ده کرد، که نه مده توانی وه لآمی هه چیان بده مه وه. بۆ ده بیته بارۆنی خه یال منی بانگ کرد بیته؟ بۆ باسی ماله لانی له گه لدا کردم؟ بۆ ویستی من کومه کیبکه م ده ریا خه یالیه که ی ناو دلسی خوی بپرته؟ ده بیته ژنی بارۆنی مریشک کێ بیته؟ ده بیته هه چ شتیکی لای بارۆنی خه یال و بارۆنی بوکه شوشه درکاند بیته؟.

تا ئه وکات هه چ شتیکم لای هاوڕێکانم نه درکاند بوو، ئه مشه وه سه متمرکد یارییه که ورده ورده خه ریکه ترسناک و ئالۆز ده بیته ... بۆ پۆژی دوا یی له مآلی غه زه لنوس کۆبووینه وه و به شانازییه وه گوتم هاوڕێیان من بیتاگای ئیوه ماوه یه که ده پۆم بۆ ناو بارۆنه کان، ئیشتیکی گرنگم له نویمیران ده سته که وتوو و تیکه ل به مندا لانی ئه وه گه ره که بووم. وه ها به شانازییه وه قسه مکرد، خۆشم و ئه وانی دیش سه رسامبوون، پر په خه و شکو خۆم ده رخست، شه رمکرد باسی ترسه کانی خۆم بکه م، وا خۆم نواند که نییه تم وه هایه تا نه یتنی کوشتنی مورا د جه میل نه دۆزمه وه له نویمیران نه یه مه ده ری.

به لآم له ناخی دآدا، له تاریکایی ده روندا، جه زمه ده کرد هه لبیم و برۆم بۆ جیگا یه کی تر.

بینینی بارۆنی کوله‌که «ماجه‌لانی راسته‌قینه - هاوینی ٢٠٠٤»

ناتوانم لێره ماتۆر لیخوڤم... مرۆف بۆ ئەوێ ماتۆر لیخوڤت،
پێیستی به‌شەقامه، شەقامی راسته‌قینه. جیاوازی نێوان شەقامی ئاسایی
و راسته‌قینه ئەوێه، شەقامی راسته‌قینه ئەو هه‌سته‌ت پێده‌به‌خشی له
ئاسمانیت، ئازادیت، سنووریک ناتگرت، ڕنگایه‌ک هه‌یه ده‌یگریت و وه‌ک
شیت ده‌ڤۆیت و به‌ربه‌ستیک ناتوه‌ستیت. ئەو هه‌سته‌ت هه‌یه که تا
ئەوسه‌ری که‌ردون له‌ به‌رده‌مدا کراوه‌ته‌وه و تو‌ ده‌توانیت پیا‌بفریت. ئاه
ئە‌ی شەقامه‌ بیکوتا و گه‌وره‌کان، ئۆتۆستراده‌ بیکوتاییه‌کان، خێراپێ
دوو‌رو‌دی‌ژه‌کان... ئێوه‌ منتان له‌ خۆ‌ئا‌وا گیرکرد، بیست و چوار سا‌له
ئەو هه‌سته‌م هه‌یه که ده‌فڕم، ئاو‌ر له‌ هیچ ناده‌مه‌وه، بێباک لێده‌خوڤم
و ته‌واو، ئە‌زیزان لیخوڤینی ماتو‌و‌ر له‌ گو‌یگرتن له‌ مۆسیقا ده‌چیت،
هه‌مان پیتمی بی‌سه‌ره‌وت، هه‌مان شه‌به‌ای به‌ره‌و ڤوو، هه‌مان به‌رزی و
نزمی و لاری‌وونه‌وه، زۆرجار هه‌مان که‌وتن و په‌ڕین و مردنیش. به‌لام ئە‌م
شاره‌ به‌ده‌خته، به‌ شەقامه‌ ته‌سه‌که‌کانییه‌وه، به‌و هه‌زاره‌ها ئوتومبیل
و ماشینه‌ کۆنه‌وه که ڕنگا‌کانیان گرتووه، ده‌تگرت و ناهێلێت بڤۆیت.
پاستیتان ده‌وێت هه‌موو شاره‌کانی دونه‌یا ناشیرین، به‌لام هه‌ندیک شار
هه‌یه پاتناگرن و ده‌توانیت خێرا پیا تپه‌پیت و بڤۆیت، هه‌ندیک شاریش
پیتمی پۆیشن له‌ نیویدا به‌ جو‌ریک خاو و پڕگرییه، هه‌رده‌م ده‌بی‌ت
بوه‌ستیت و ته‌ماشابه‌کیت، له‌ کاتی‌کدا من ژبانی خۆم وا به‌رنامه‌کردبوو،
نه‌وه‌ستم و ته‌ماشانه‌که‌م. وه‌لێ ئاده‌میان به‌ده‌خت و بێده‌ریان، دوا‌جار
هه‌ر مرۆفه و شتی‌ک هه‌یه پاید‌ه‌گرت و ده‌یوه‌ستیت. له‌شی ئە‌فسانه
بۆ من ئە‌و قولابه‌ نه‌تینییه‌ بوو که له‌ ئاوی خۆم ده‌ریه‌تنام و به‌ره‌و

دهريايه کي دیکه ی بردم، ئیستا شه و پوږ بیر له له شی ژنی خائینی خاوه ن ئوتیله که ده که مه وه . هه سته ده کم ونبوونی باران و له شی نه فسانه، منیان بهم شاروهه گریدا. دوو ئافرهت که یه کیکیانم نه بینیه، نازانم له چی ده چیت، نادیار و نه گیراوه، ئافره تیکیش بی شه رم هه موو له شی خویم ده داتئ و بیسنور له که لمد ده کرتیه وه . ئەم دووانه به جوړیک سه ریان له من شیواند، بو هه تاهه تایه منیان بهم زه ویه وه گریدا. هیچ شتیک وهک ئافرهت پیاو به شوینه وه نابه ستیته وه، نه فره تی ئافرهت و نه فره تی شوین یهک شتن. گه ر ئن نه بیت، پیاوان جهسته یه کی که پوکن که له هیچ جیگاهه ک سه رهوت ناگرن.

ئهو پووتیه نه رم و نیانه ی نه فسانه، ئهو که مه زیریه سیهراوییه ی سه ر پیستی، ئهو دابه شبوونه ناهاویه که ی ساردی و گه رمی له جهسته یدا، منیان دیوانه کرد. ته ماشا کردنیکی چاوه خه والووه کانی هه موو پوناکی و تاریکیه کانی ناخمیان تیکدا، بیستنی وشه یه که له و دهنگه نوساوه ی هیمنی و سه قامگیری منی شیواند. له که ل هه ر ئافره تیکدا خه وتبیتم هه ستم نه کرده وه ها تاریک یان به و جوړه ده دره وشیمه وه، هه ستم نه کرده له شی ئه وان شوینی وه ها دور و نه بینراو له پوحمدا پوشنده کاته وه . به لام له که ل نه فسانه دا تیشکی ناو ژیانم ده جولا، زور جیگای پوناک له پوحمدا وهک شه وه زهنگ ده رده که وت و جیگای نوئ و هه رمی تازه پوناکده بوونه وه . کاتیک پیکه وه ده خه وتین هه ستمده کرد، په شه بای ئەم شاره له جهسته مدا له دایکده بیتیه وه، بوئی کوچه کان له خه و هه لده ستن، مه خلوقاتی نوئ ده پوین، بالنده ی تازه ده بینم، نه ستیره ی گه وره گه وره به ناو سه رمدا تیده په پین، نه یزهک بهر جهسته م ده که ویت، هه و جوړه ده ستیکی دیکه ی هیه، په شه با پزگارمه دکات، شه پۆل له نزیکمه وه ده دویت و گوڵ له دلمدا ده یکات به توفان. نا وامه زانن ئه وانه هه سستی شاعیرانه ی پیاویکی دووره شیعره که دواچار به شیعر وه سفی هه ستیک

دەکات کە بە وشەى ئاسایى ناکریت، ئەوانە راستییوون، من تیا دەژیام و دەمبینى... ناتوانم پەيوەندى خۆم و ئەفسانە بە خۆشەويستى ناویبەم، من و ئەو یەک وشە باسى خۆشەويستیمان نەکرد. لەشى ئەو شوینى لەدايکبوونەوێ هەستەکانى من بوو، خۆشەويستى نەبوو، بەلکو دۆزینەوێ کیشوهرێکى تر بوو، وەک ئەوێ لەوپەرى خێرايیدا لە ناکاو هەستبکەیت خۆت و ماتۆرەکەت لە ئاسمانن، هەستبکەیت فریویت و لەسەر دەریاچەیک، مێرگێک، شارێکى ئەفسونایى وەستاویت، هەستبکەیت لە ناکاو لەسەر ماتۆرەکەت بوویت بە مەخلوقێکى تر، جۆرە دەستێکى تر و چاویکى تر و بۆنیکى تەرت هەيە... ئەفسانە عەشق نەبوو... پیاویکى وەک من کە بەسەر لەشى سەدان ئافرەتدا تێپەریووم ناتوانم قسە لە خۆشەويستى بکەم، دەتوانم تەنیا قسە لە شەیدابوون و دۆزینەوێ و سەرسامیبکەم. من زۆر شار و دورگە و پۆخى سىحراوى دونیام بینیو، بەلام هیچیان ئەو سروشتە مێخەکبۆ و بوغردناى سەيە لەشى ئەو ژنە خائینەیان نەبوو. شەویکیان لەگەڵیدا خەوتبووم، هەستمکرد بۆنى باغ دەکەم، بۆنى زەویيەک دەکەم دیواری تێدا نییە، مەوێ هەر دەپوات و دەپوات و ناگاتە کۆتایی. هەستمکرد لەشى ئەم ژنە خائینە تاکە کوچەى راستەقینەى ئەم شارەيە. ئەفسانە لای من تەنیا ژنێک نەبوو کە دەکرا عاشقى بێ، بەلکو پۆخى ئەم شوینە بوو، ئەو هەناسەيە بوو کە لە گۆلى مردووی ناو باغەکانى ئەم شارەدا دەمبینى، ئەو بالەبوو کە بالەندە غەمگینەکانى سەر ئوتیلەکە پێیدەفرین. هەركات لەگەڵیدا دەخەوتم لەگەڵ زوڵومات و نەینى و ئارەزووێ تاریک و کوژراوەکانى ئەم جیگایەدا دەخەوتم، لەشى ئەو، هەموو ئەو باغ و بۆن و مەلمەسەى هەلگرتبوو کە سەدان سالی بوو لێرەدا نێژرابوون. کە لەگەڵیدا دەخەوتم دەمزانی ئاوات و ئارەزووی هەزاران پیاو دەهینمەدى کە سالی هەي سالی هاتبوون و بەم ئوتیلەدا تێپەریبوون و ئەفسانەیان بینیو، ئەویش

که له گه لَمدا ده خهوت وهک نه وه بوو له گه لَ تینویتی هه موو پیاوانی
دونیادا بۆ سۆز و ماچ و جهسته بخهویت. دلنیا بووم نه فسانه ده زانیت،
من کاتیک به کوچه و شه قامه نارپکه کانی نه م شارهدا ده گه پریم، به
خه یالی خۆم واده زانم نه م شارهم بینوه. نه و ده یویست به و سیر و
نه فسونه ی له شی خۆی پیمبلت، کوچی هه ره پاسته قینه ی نه م شاره،
نه م ناره زووه خنکاوانه ی له شی منه. جیاوازی نیوان له شی نه فسانه و
له شی نافره ته کانی دیکه ی دنیا نه وه بوو که تامی له شی نه و تامی
دۆزینه وه ی باغیکی نهیتی هه بوو... له شی نه فسانه باغیکی گه وره بوو،
به لام تا ده تکرده وه پتر بۆنی نه فسوناویت ده دۆزییه وه. هه ر باغیک
له میژیت داخرا بیت، که ده یکه یته وه ده بینیت بووه به شوینی گول و
میوه ی نه بینراو.

نیواره یه کیان کومه لیک پۆژنامه ی نۆرم کپی و گه پامه وه بۆ ژوره که م،
نه و ماوه یه هه موو پۆژنامه بیمانا کانی نه و ولاته م ده خوینده وه. هیچ
شتیک به نه ندازه ی خوینده وه ی پۆژنامه یه کی خراپ، بۆ تیگه یشتن له
هه ره سی پۆچی شاریک باشت رنبیه. مرؤف تا پۆژنامه کان نه خوینتیه وه
نازانیت چۆن نه قامی و گه مژه یی له م شارهدا بلاویونه ته وه، من له وانه
نیم که له زهت له خوینده وه ی گه مژه یی ده بینن، به لام له هاوینی
گه رمی نه و شارهدا نه مده زانی چبکه م، به ده گمن نه فسانه م ده بینن،
که یه کدیشمان ده بینن هه ردوو کمان بیده نگبویین و هیچی نه وتومان
نه ده گووت. من شه و پۆژ چاوه پوانی ده رکه وتنه وه ی مورته زای شه یتانم
ده کرد، له دووپانیک سهریدا ده ژیا م، سیرحی نه فسانه و نه و له زهت
خه یالیا نه ی له گه لَ نه ودا ده مبینی له وه گه وره تر بوون بتوانم ئاسان
جییا نه یتلَم و برۆم، به لام نه شمده توانی پیشنیاری نه وه ی بۆ بکه م
له گه لَمدا هه لبت و پیکه وه بچین بۆ ولانیک تر. هه ستمده کرد نه و
سیرحی من به نه فسانه وه گرته ده دات، ته نیا له م شارهدا کارده کات و

مانای مهیه. بۆنی قوولایی ئەم شارە لە لەشی ئەو ژنە دەهات، بۆنی ئەو خەیاڵە خەوتوانە ی دەیانەوێت لە خەوهستن لە مەمک و ناوک و پانە ئەسمەرەکانی دەهات. گەر من لە شوێنێکی دیکە ی دنیادا لەگەڵ ئەفسانەدا بخەوتبامایە، لەوانەبوو ئەو لەزەت و ئەفسونەم لێنەدیایە. وەک چۆن سیحری زیندانییەک زۆرجار بە زیندانەکیەوه گریڤدراوه، سیحری ئەفسانەش بەم شارەوه گریڤدراوو. کە بۆنی لەشی ئەوم دەکرد، بۆنی باغه خەوتوووەکانی ئەو شارەم دەکرد.

دوای ئێوارە یەک مۆرتەزای شەیتان بە خۆی و قاتیکی خۆلەمیشییەوه دەرکەوت، پێپوو لە خەندە ی ناشیرین، پێیگوتم «ئێستا دەتوانم بێمە بۆ لای بارۆنی کۆلەکە». بێنەوه ی بیریگەمەوه، خوشحال و پێر لە چاوه‌پوانی دوایکە وتم. بە دەم گۆرانی گووتنەوه پێشمکەوت، وەک یەکیەک لەسەر پەتیکێ باریکی سێرک بپوات لەنجەولاری دەکرد، هەندێجار ئاوێ لێدەدامەوه و بە دەنگیکێ بەرز پێدەکەنی. ماوه‌یه‌کی درێژ بە ناو بازار و کوچە و کۆلانیکی زۆردا منی کێشکرد، هەمیشە لەبەرخۆیه‌وه گۆرانی دەگووت، فیکە ی لێدەدا، خۆی بەختەوهر نیشانده‌دا. بەلام لەگەڵ ئەو بەزم و نواندەشدا بەراورد بەو بەیانیه‌ی کە خۆی کرد بە ژووره‌کەمدا کەمدووتر و ئالۆزتر دەهاتە بەرچاوم. هەستمکرد بۆیه‌ گۆرانی دەلێت تا زمانی خۆی بگریت و شتیکی نەدرکێنێت. لەگەڵ هەموو ئەو پوخساره‌ پێر بزمیه‌یدا سەرقال و خەیاڵپێ دیاربوو، ئاشکرا لە کاتی گۆرانی گووتندا بیری لە شتی تر دەکرده‌وه، مۆف کەمجار دەتوانیت لە کاتی گۆرانی گووتندا بیر لە شتی دی بکاته‌وه، بەلام دانیابوم، مۆرتەزا دلپەشیۆ و نااسووده‌یه و بیردەکاته‌وه. دوا ی سەعاتیک پۆشستن، منی برد بۆ جیگایەک، پێدەچوو گەنجینه‌یه‌کی کۆن بێت و لە میژبێت کەس پووی تێنەکردبێت. خانویه‌کی کۆنی گۆل کە وەها بەد داکەوتبوو، پێدەچوو بەرگە ی بارانی ئەم زستانە نەگریت. بەنیوان گەلیک ژووری داپوخاودا

پۆشتین. پارەویکی درێژمان تەیکرد و لە پشتهوەرا خەوشە یە کمان بینی
 کە دوو ژووری سادە ی چیمەنتۆی لەسەریو. لە یەکیک لەو دوو ژوورەدا
 بارۆنی کولە کە چاوە پوانی منی دەکرد. گەنجیکی سبیکە لە ی سمیلرەش
 بوو، جووتیک چاری بچکۆلە و لووتیکی بچکۆلانە تر و دوو گۆپی ئەستوور
 پوخساری مەغۆلییەکی غەمگینیان پێبەخشیبوو، دوو دەستی زۆر گەورەشی
 هەبوو، لە ژانمدا ئادەمیزادیکم نەبینیبوو چە پۆکانی وا گەورە بیت، بە
 قامەتیک درێژ و قزیککی خاوە کورتەو لە ژوورە کەدا دەهات و دەچوو.
 پیاویک بوو هیچی لەو وێنە یە نە دەچوو کە مورتەزای شەیتان بۆ منی
 نیگار کردبوو، بارانیشت لە هەموو نامەکانیدا باسی ئەو ی نە کردبوو چۆن
 شووی بەم پیاوێ کردو. لە زۆبە ی نامەکاندا بە پیاوێ کەم یان «شووە
 بەدبەختە کەم» ناوی دەهێنا... پێشتر چەندین نیگار و وێنەم لە خەیاڵی
 خۆمدا بۆ کێشابوو، بەلام هیچیان دروست نەبوون و وەک ئەو دەرەنجوون.
 کە چوومە ژوورێ، زەرفی نامەکانی باران لەسەر میزە کە دانرابوو.
 تەوقە یەکی لە گەڵدا کردم و جیگایەکی نیشاندام، پەرداخیک و بوتلیکی
 ئاوی مەعدەنی خستە بەردەستم. گووتی «کەواتە تۆ خالی بارانیت؟»
 بێتەو ی هیچ بلێم خۆی بە من ناساند و گووتی «خۆزیا لە شوێن و
 کاتیکی تردا یە کترمان بناسیایە». و یقاریکی دەستکرد لە دەنگیدا بوو.
 مورتەزای شەیتان ویستی هەستیت و بپوات، بارۆن داینا و گووتی
 «مورتەزای ئازیز، بۆ کوێ؟ خۆت دەزانیت بێ تۆ من هیچم بۆ
 ناکریت». بە کەمێک غەمەو گووتی «گەر باران لێرە بایە، بە بینینی
 تۆ خۆشحال دەبوو». من بە ساردییە کەوێ گووتم «جەنابی بارۆن، من
 هاتووم تا بزانم باران لە کوێ یە؟ لەوسەری دنیاوێ گەراومەتەو تا بزانم
 باران لە کوێ یە؟ و ابزانم تۆ لە هەر کەس زیاتر دەتوانیت یارمەتیم
 بدەیت». ئەو دەست پێکردنە ساردە ی من، کەمێک بارۆنی ترساند و بە
 گومانەو سەیری دەوربەری خۆی کرد و گووتی «من؟ من ناتوانم

یارمەتیت بدەم... منیش نازانم باران لە کوێیە؟ ها، جەنابی زوهدی
 شازەمان، لێگەرێ، ئەو لکەیهکی پەشی گەورەیه بە ئابروومەو،
 لێگەرێ، من نازانم چی بکەم و چی بە خەلک بڵێم... هێندەم خەیاڵ
 ھەبوو گووتوومە ژنەکم بۆ خوێندن سەفەری ئەلمانیای کردووە...
 ئەوئەندەم خەیاڵ ھەبوو. «دانیابووم درۆدەکات، شتێک لە دەنگ و
 دەست و نیگایدا بوو پێیدەگووتم بارۆنی کولەکە درۆدەکات. بە ھێمنییەو
 پالمدایەو و گووتم «باران ژنی تۆ بوو، دەبێت بزانییت چی لێھات...
 دەبێت بزانییت». بارۆن بە پەشۆکانەو گووتی «شەویکیان گەرامەو بۆ
 مائەو و باران ئەمابوو... ھەموو ئەم شارەم بەدوادا تەیکرد و نەمدۆزییەو،
 ھەلبەت دەبێت لەگەڵ ئەو کوڕە نامەردەدا راپیکردبێت، دەبێت وایکردبێت،
 دەبێت حورمەت و پێژ و شەرەفی منی خستبێتە ژێر پێیەو، دەبێت
 خۆشەویستی منی بۆ ھەتیویکی دەستبەر فرۆشتبێت کە پێش باران
 نیوێ ژن و کچی ئەم شارەو لە خستەبردبوو... تۆ بە من بڵێ، خالی
 نازیز تۆ بە من بڵێ، چۆن دەتوانم بیدۆزمەو». من بە ساردییەو
 سەیرمکرد و گووتم «جەنابی بارۆن تۆ بارانت کوشتوو یان نا؟». لەو
 کاتەدا مورتەزای شەیتان خۆی ھاویشتە ناو حیکایەتەکەو و گووتی
 «شازەمانی عەزیز... شازەمانی بڕام، تۆ چۆن وادەلێیت، بارۆن و
 کوشتن... بارۆن فریشتەو، کوشتن؟ خودای گەورە، کوشتن؟ تۆ چۆن
 بێر لە شتی وادەکەیتەو... کێ دەلێت باران خان کوژراو؟ ھا کێ
 دەلێت باران خان کوژراو؟ چۆن خەیاڵتان بۆ شتی وادەچێت؟».
 ھەستەدەکرد ھەردووکیان نمایشیکی گەورەم لەگەڵدا سازدەکەن. بێئەوێ
 بترسم گووتم «سەیرکە جەنابی بارۆن، گەر باران ھەلبەتایە، گەر
 بیویستایە خۆی بکوژێت، گەر سەفەری دەرەوێ وڵاتی بکردبایە، منی
 ئاگادار دەکردەو. باران یان لە جیگایەکدایە کە دەستی بە کەس
 ناگات، یاخود نەماو، یەکیەک کوشتوویی و کردوویی بە ژێر گلەو.

خوت ئىم پۇرئانە پۇرئانەكان دەخوئىتەو، دەرزانىت ئىمجۇرە حىكايەتانە چەند زۆن... تىدەگەيت لەم دوو پىگايە زياتر پىگاي تر نىيە». بارۆن گروتى «ئەگەر ئىكى تىش ھەيە، ئەوئىش خوشكەزاكەي ئىو لە جىگايەكى ئىم دونىايەدا، لەگەل دەنكە تازەكەيدا بە جۆرىك نوقمى خوئى و كەيف بوو، ئىمەي بىرچۆتەو... ئەو ئەگەرەش ھەيە». بە تورەيەو گروتم «دلىام وانىيە، دلىام... لەوانەيە حەزى لە يەككى دى بووئىت، بەلام ئەو وئەيەي تۆ لەسەر باران دەيکشيت پاست نىيە». مەبەستم بوو بارۆن تورەيكەم، بەلام مورتەزاي شەيتان وەك ھەمىشە لەو ساتانەدا خوئ دەخستە ناو قسەكان و نەيدەھىشت بارۆن لە پاستەپى دەرچىت. مورتەزا گروتى «شازەمانى عەزىز... ھەيى. ھۆ و شازەمانى عەزىز، ھەيەي تۆ لە دەرەو بووئىت، خودا شاھىدە كە تۆ ھىشتا لەم شارە حالى نەبووئىت. ھىندە دلپاك و خوئنىيازىت كەس ناناسىت، تۆ دلئىكى واسافت ھەيە بە زەحمەت لە خەلكى ئىم دونىا تازەيە تىدەگەيت. قەسەم بە ھەر ھەورئىكى پاك كە ئىستا بەسەر ئىم شارەدا دەپوات، تۆ لە دونىايەكى تردا زىاوئىت و ھىچ لەم شارە تىئناگەيت، خانمى باران... ئا، خانمى باران. تۆ نازانىت بارۆن چەند ئەو ئىشە خوئشەويست، نازانىت چۆن لە ھەوا دەپپاراست و چۆن ئىرەيى بە نەسىم دەبرد گەر بەرىكەوتبايە، ئو خوائ عالم، تۆ خەيالت بۆ شتى زۆر خراپ دەپوات. نازانىت كە مەحبەتى بارۆن بۆ خانمى باران بە ئەندازەيك بوو، بىرىدەكردەو بە كىشى خوئ ئالتۆنى بۆ بىرئىت و بىكات بە ديارى بۆى. مەن ئىستاش تىئناگەم ئەو چ سادە و ساكارىيەك بوو، چ بەدبەختىيەك بوو ئىككى سەنگىن و سەلارى وەك ئەو دواي فرىوى دەمرووتئىكى وا بىئەزاكەت كەوت كە جگە لە دەموچاوتئىكى جوان و زمانئىكى لووس زياتر ساحبى ھىچى دى نەبوو... ئن ھەندىجار مايەي بەدبەختىن، بۆ خوئان و بۆ پىاوھ بىچارەكانىان. ئىستاش ناچىتە

میشکمه وه مرۆف چۆن دەتوانیت بارۆن بە منداڵێکی وەها بێنەزاکەت و کەم و یقار بەراوردبکات. تۆ بارۆن ناناسیت، بارۆن ناناسیت». من پرسیم «گەر وایە، گەر ئێوە ئەو کوڕە دەناسن کە باران پەییوەندی لەگەڵدا هەبوو، کە ئەو چ باسە، ها دۆستان لە ئەو چ خەبەرە؟». بارۆنی کولە کە سوور هەلگەرا و گووتی «ئەویش سەروشوینی نییە، من ماوێهەکی درێژ سەرقالی سۆراغکردنی بووم و هیچم دەستتەگەوت... هیچ». بە ئارەزوویەکی گەورەووە پرسیم «دەتوانم بزانی نامی چییە... دەتوانن پێم بڵێن نامی چییە؟ تا منیش بکەومە سۆراغی... من نازانم نامی چییە... نازانم؟». بارۆن بە پەشۆکانەووە گووتی «چ سوودیکی هەیه نامی بزانی... چ سوودیکی هەیه... ماوێهەکی درێژە من و ئاسایش و خێزانەکەشی بە دوایدا دەگەرێن و هەوالمان لێی نییە، کەسیکی بێسەروشوینە... لەو شەووەووە کە باران ونبوو، ئەویش بێسۆراغە و دیارنییە... حیکایەتەکە پوون و ئاشکرایە، هەردووکیان پێکەووە هەلھاتوون... پێکەووە پوویان لە شارێک، لە ولاتیکی تر کردووە...». بە سەبرەووە گووتم «بەلام جەنابی بارۆن، گەر نامی ئەو کوڕە بزانی، لەوانەیه بزانم بیدۆزمەو، لەوانەیه». دواي کەمێک گومان و دوودلی گووتی «نامی موراڤ جەمیلە... تێدەگەیت، نامی موراڤ جەمیلە». هێند بە پڕەووە نامی ئەو کوڕەي هێنا، من کەوتە گومانەووە، خەریکبوو زیاتر قسەبکات، مورتەزای شەیتان پەرییەووە نێوانمان و گووتی «قەسەم بە خودا، قەسەم بە هەوای پاک، قەسەم بە گۆلی خەوتوو، یەکیک بوو لەو گەنجە سەرکەشەنەي کە کێشەي گەورەي لەم شارەدا دروستکرد، یاری بە ناوبانگ و شەرەفی زۆر خێزانی نەجیبزادە و پەسەن کرد. یەکیک بوو لەو مەلعونانەي کە خودا بەهرەيەکی پەشی پێخشیبوو، تێناگەم و نازانم و تەفسیرم بۆی نییە، گەر بڵێم ئافاتیکیک بوو، دواجار بارانی برد و پۆشیشت. وەک دەستیکی شەیتانی، ئای خواپە گیان وەک

ده‌ستیکی شه‌یتانی پیس و نمه‌ک نه‌ناس که دیت و له ماله‌که‌تدا شتیکی به نرخ ده‌بات ...». من به گومان‌هوه سه‌یری هه‌ردووکیانم کرد و گوتم «له‌وانه‌شه‌یه‌کیک باران شوکور و موراد جه‌میلی پیکه‌وه کوشتیبت، له‌وانه‌یه‌... نه‌وه‌ش نه‌گه‌ریکه‌له‌ نه‌گه‌ره‌کان». مورته‌زا گوتمی «تکایه‌... تکایه‌ به‌پرز شازه‌مان، تکایه‌له‌ به‌رده‌م بارۆندا قسه‌ی وامه‌که، تو هیچ شتیکی ده‌رباره‌ی دلی نه‌م پیاوه‌ نازانیت، ئای خوایه، ئای خودایه، قه‌سه‌م به‌ ده‌نگی بولبولی به‌ربه‌یان، قه‌سه‌م به‌ ترپه‌ی دلی کوکوختی و کۆتر، سیولالا... عه‌زیزم... سیولالا... تو هیچ له‌ مه‌حه‌به‌تی نه‌م پیاوه‌ تیناگه‌یت، بمبوره، به‌لام گه‌ر مردن شتیکی هه‌قیش بی‌ت، ئه‌و بو باران مردن به‌ هه‌ق نازانیت». به‌ سه‌رسه‌ختیه‌کی گه‌وره‌وه‌ قسه‌کانم به‌ مورته‌زا بری و په‌نجه‌م به‌رزکرده‌وه‌ و گوتم «جه‌نابی بارۆن، من ده‌ست له‌ خوشکه‌زاکه‌م هه‌لناگرم، له‌وسه‌ری دونیاوه‌ هاتومه‌ته‌وه‌ تا تیبگه‌م». نه‌مه‌زانی ده‌توانم چیبکه‌م، به‌لام نا‌ئومیدییه‌کی قوولم له‌ چاوی بارۆندا بینی، هه‌ستمکرد بارۆن منی بو ئیره‌ بانگکرده‌ تا گه‌مه‌یه‌کم له‌گه‌لدا بکات، به‌لام به‌ هۆی نه‌زانی و نه‌بوونی کارامه‌یه‌وه‌، به‌ هۆی پقیکی نه‌ینییه‌وه‌، نه‌یده‌توانی گه‌مه‌که‌ تا کۆتایی پاکیشیت. وه‌ک گه‌نجیکی ترساو هاته‌ به‌رچاوم که ده‌یویست من له‌ شتیکی ترسناکدا بی‌لایه‌نبکات. نه‌مه‌زانی شوینی مورته‌زای شه‌یتان له‌و گه‌مه‌یه‌دا چییه‌، به‌لام زۆر له‌ چاوه‌ بچکۆله‌کانی بارۆن ترسام.

ئه‌وه‌ شه‌وه‌ که گه‌پامه‌وه‌ بو ئوتیله‌که‌ هه‌ستمکرد تارماییه‌کی چکۆلانه‌ و په‌ش به‌ دوامه‌وه‌یه‌. نه‌مه‌زانی بارۆن ده‌توانیت چی بکات، بپارمدا بکه‌ومه‌ گه‌پان به‌ دوا‌ی موراد جه‌میلدا، به‌لام به‌ر له‌وه‌ی ده‌ست به‌ گه‌پانبکه‌م، ئه‌و پوداوه‌ پوویدا که بو ماوه‌یه‌ک منی له‌و شاره‌ دوورخسته‌وه‌.

یاداشته کانی بارۆنی خه یال

گرنگ ئه وهیه کهس نه تناسیت، به جۆریک خۆت بگۆریت کهس نه زانیت تو چ جۆره خه یالیت کهس نه سهر دایه، که پران بهم شارهدا ئاسان نییه، کهرچی ئه مشاره شوینیکی یه که نه ته وه و یه که دینه، به دهگمه خه لکی غه ریب و نه ناس پووی تیده کهن، له پووی ریژه ی تاوان و دزی و خراپه وه شاریکی ئاسایی و بیترسه، کهچی بق هر جیگایه که ده چیت، که مایه چاو به گومانه وه سه یرته کهن. واهه سته کهم خه لکی ئه م شاره پیکرا ده رهق به یه که خویان به نامۆ ده زانن، به دهگمه مرقینیک ده بینیت متمانهی ته و او به خشیته ئه وانی دی. له و پۆژانه دا که خۆم ده گۆری و وه که نه ناسیک به شاردا ده گه رام، ترسیکی تاریک له دلمدا بوو که له سوچیک له سوچه کاندایه کینیک ئامبازی سه رم ده بیت و به خه نجه ریکی ژه هراوی ده مکوژیت. خه یالی ئه وه ی من به خه نجه ریکی ژه هراوی ده مرهم، خولیا یه کی بیمانای مندالی من، ئیستاش تینا کهم، بق واهه سته کهم وه که خه لیفه عومه به خه نجه ریکی ژه هراوی ده کوژریم. پهنگه ئه وه کاریگه ری خراپی وانه کانی دین و میژوو بیت که ئه و وینه ترسناکانه یان له سه ری مندا سه وزکردوه. کهرچی دوا ی گه وره بوونم بوومه پیاویکی سکولار و تا په لیه کی بالا له یه کی له حیزبه عه لمانییه کاندایه رزبوومه وه، به لام لیتنان ناشارمه وه که خه یالم هه رده م په ربوو له خولیا و ترسی دینی. ئه وه ی به په لیه ی یه کهم پالی پیوه نام بیبه سکولار، په وایه کی فه لسه فی قبول نه بوو، به لکو ترس بوو له دهنگی مه لاکان، له دقاعی به ربه یان و هاواری ته راویح و بانگ و سه لای به یانیانی جه ژن. باوکه م پیاویکی

دینداربوو که ئومئیدیده کرد بیمه یه کیک له سه رکرده کانی ئیسلام، ههلبهت گهر بمایه و منی له ئامیژی ئه و هه موو پیاوه قات له بهر و ئه هه ندیه سه کولاره دا بدیبایه ته وه، که له ک خه هه تبار و غه مگین ده بوو. من له میژده ده مویست باوکم له بیربکه م، زوچار واهه سته که م گهر خۆم نه ده مه ده ست ئه و پرۆژه خه یالیا نه ی ناو سه رم، ناتوانم ئه و نیکا غه مگینه ی ئه و فه رامۆشبه کم، که له و دیو قه بره وه تیمده گریت. دلنیا م « خۆی غه ریقی ره حمه ت بیّت و گوپی پر له نور بیّت » ئیستاش ده شیت ئومیدی ئه وه بیّت چاک بیمه وه و روو له ئیمان بکه مه وه و بیم به ره به ریکی دینی ناسراو. ئه و ترسه ی که له تاریکیدا یه کیک به خه نجه ر ده مکوژیت، به شیکی درێژکراوه ی ئه و ترسه ی ناو پوحم بوو به ره به ر باوکم. هه ندیک شه و دوورونزیک هه ندیک پاسه وانی تایبه تیم دوا ی خۆم ده خست، به جوړیک بتوانن به مپاریزن و سه ریشم لیته شیوینن. که له ک چاوم له هه موو کوچه یه کدا بلاو کرده وه و زوړ گوپی تایبه تیم هه له په سارد هه والم بق به یتن، به پروه به ری ئاسایش و فه رمانده ی گشتی پولیس و لیئرسراوانی هه والگر له حیزبدا هاو پیمبوون و ئاماده بوون بق هه موو کوچه کیک. هه ری که یان ته مانایانده کرد من کاریکیان پێبسیژم، هه موو ده یانزانی من چهند له سه روک نزیکم و چهند دلی منی ده ویت، به لام به ده گمه ن ده یانزانی من بق چ جوړه هه والیک عه ودالم. ئه و دونیا یه ی من بقی ده گه رام و ئه و زه ویه ی من بق دوزینه وه ی ویلبووم زوړ له دورگه دوور و عاسیه کانی ناو ئوقیانوس تاریکتر و ترسانکتر بوو. دواچار له پیگای کهنجیکی تو سیرام خوړه وه، له وانه ی بق په یدا کردنی پاره ی شوشه یه ک ده رمان هه موو شتیک ده فروشن، چیرۆکی ئه و عاشقه ئه به دبیا نه م بیست که کوډه بنه وه و له سه ر چهند به ییتیکی ئه فسونای هه ندی سروتی عاجباتی عه شق و سه مای

ده‌رویشانه به‌پیره‌ده‌به‌ن. ئه‌و دیره‌په‌راکه‌نده و سه‌یرانه به‌جۆریک کاریگر و دل‌ه‌ژین‌بوون منیان خسته‌ سه‌ر خولای گه‌رانیکی دورودریژ بق‌ غه‌زه‌لی تر. هه‌سته‌که‌م ئه‌و غه‌زه‌لانه له‌ سه‌ره‌تاوه‌ هیزیکی راکیشانی گه‌وره‌یان هه‌بوویت که هه‌موو که‌سیکیان خستیه‌ سه‌ر خولای بیستی هه‌رچی زۆرت‌ر و زۆتری غه‌زه‌له‌. سحری خه‌یال ئاده‌مییه‌ک دروسته‌کات، هه‌رگیز ماندوونایت له‌وه‌ی بییرکردنه‌وه‌ تا کوتایی به‌روات، به‌وه‌دا خه‌یال کوتایی نییه‌، ئیدی رۆحیکی تیره‌خۆر دروسته‌کات که سنوور و مه‌ودا ناناسیت، من له‌گه‌ل بیستی ئه‌و چهند به‌یت‌ه‌ په‌راکه‌ندانه‌ی غه‌زه‌لدا که‌وتمه‌ سه‌رشه‌وقی ئه‌وه‌ی غه‌زه‌لی زیاترم هه‌ییت. پێشتر ناوی غه‌زه‌لنوسم بیستبوو، به‌لام نه‌مه‌ه‌زانی که‌سیکی چ کاره‌یه‌. پیاوانی ده‌وله‌ت و سیاسه‌تمه‌دارانی ئێمه‌ هه‌رگیز تینه‌گه‌یشتوون رۆلی هه‌سیده‌بازیکی، ئه‌ده‌بنوسیکی ده‌شیت چ گه‌وره‌ییت. سه‌ره‌تا خۆم له‌ هه‌ر رۆبه‌روبوونه‌وه‌یه‌ک له‌گه‌ل ئه‌و پیاوه‌دا پاراست، هه‌له‌یه‌ که‌ نیازیکی نه‌ینیت هه‌بوو، زوو رۆخساری خۆت ده‌رخه‌یت. باشتره‌ دور به‌ دور زه‌وی بکلیت و مه‌رام خۆشبه‌که‌یت و خۆت ده‌رنه‌خه‌یت. من له‌ دوا‌ی هه‌له‌هاتنی تریفه‌ یا به‌حریبه‌وه‌ ئامۆژکارییه‌کی قوولی ئه‌و عه‌تاره‌ مه‌که‌ربازهم گرت‌ه‌ گوچ، که‌ پێشگوت‌م، ده‌بایه‌ له‌ بری کارخانه‌ی مافوره‌که‌، سه‌ید قادری نیامان بکریبایه‌. من ئیستا فیربووم، به‌ر له‌وه‌ی کالاکان بکرم، گه‌ر بۆمکرا یه‌کێک له‌ نزیک کالاکانه‌وه‌ ده‌کرم. له‌ گه‌شتی سه‌ره‌تایی و سه‌یرمدا به‌دوا‌ی غه‌زه‌له‌کاندا نه‌ینی عا‌جباتیم دۆزییه‌وه‌. بق‌ یه‌که‌مجار دوو مه‌خلوقی سه‌یر که‌ ناویان به‌مۆ و مه‌مۆ بوو ده‌رکه‌وت‌ن و پشان راگه‌یاندم که‌ کومه‌لیک غه‌زه‌لیان هه‌یه‌ لای هه‌چ ئاده‌میزادیکی تر وا به‌ کاملی ده‌ستناکه‌ون. ئه‌وان حیکایه‌تی ده‌رکه‌وتنی غه‌زه‌لنوس و شه‌وه‌ سه‌یره‌کانی یانه‌ی فه‌رمانبه‌رانیان

کترایه وه. پښانگوتم که نه وان له و شه وان وه ټیکستی ته وای نه و
 غه زه لانه یان له به ره که به یازه کانی غه زه لنوس و ناو سهری نه وانی
 لیده رچیت نوسخه یان له هیچ جیکایه کی دونیادا نییه، نرخیکی
 گوره یان له سهر غه زه له کان دانا و پاره ی خویان وهرگرت و
 کرپییه کی نه و شیعرانه یان بق جیته شتم، هر نه وانیس له بوونی
 پوخله به ره خه یالییه کان ټاگاداریانکردمه وه. پیشتتر دهمزانی
 پوخله به ری خه یالی هه ن که دور له یهک و بیټاگا له یهک و
 پهرته وازه ده ژین. به لام وهک نه پیییه کی ترسناکم بق ټاشکرابکن،
 وهک بیانه ویت غه زه لنوس تووشی ته هلوکه یه کی گوره بکن،
 پښانگوتم «غه زه لنوس، خولیای ترسناکی هیه، خولیای ترسناک».
 نه وانیس به وردی نه یانده زانی نه و خولیا ترسناکانه چیین، به لام
 منیش دلنیا بووم هر مروفیک هیزی ودها گوره ی هه بیت خولیای
 ترسناکیشی ده بیت. دوی نه وهی که نه و غه زه لانه ده سته کوت،
 چند شه ویک له سهریهک نه خه وتم، سهره تا تنیا بیرم له جوانی
 دیره کان و موسیقای قافییه کان و قولی ماناکان ده کرده وه، به لام که
 زیاتر لیان رامام ټیگه یشتم سیحری گوره ی نه و غه زه لانه له ودهایه
 که پال به مروفه وه ده نیت بروات و ورد سهری نه پیی نه موو ژیان
 بکات. وا سهری من مه کن وهک نه وهی نه قام و نه زان بم و مال و
 سامان و بیټیشی یاخود ټیربوون و وهرزبوون له پوټینی ټاسووده یی
 منیان خستبته سهر خولیا و که لکه له ی خه یالات، نه پیی نه و خه یالاته
 له ودهایه که وامن لیده کن شتیک بکین، بجولین، سهری ناوه وهی
 خومان بکین، نه و کیشوره خه یالییه بدوزینه وه که له دلماندایه.
 له و کاته وهی من نه و غه زه لانه له به مق و مه مق کرپه وه، که و تمه
 خولیای چاوه دیریکردن و به دوا داچوونی نه و پیاوه. هه سته که م
 زور درهنگ به چیروکی نه وم زانیوه، هه میسه به کوچه کان و

کولانەکانی ئەم شارەدا دەگەرەم و دەمگوت «کوا خەیاڵ؟». ناکرێت شارێک لەسەر ئەم ئەستێرەیه هەبێت که بە هیچ چۆرێک ئاسەواری خەیاڵی تیا نەبێت، نابێت، دەبێت خەیاڵ لە جێگایە کدا خۆی شار دێتەوه که من نایبینم. سەر دەمیک مافوورەکانی تریفە یا بەحریم بینی، هەستمکرد سەرەداویکم بەرەو ئەو پەنا و حەشارانە دۆزیووەتەوه که خەیاڵ خۆی تیا شار دۆتەوه. من گەلەک شاری دیکەى دنیا چووم بۆ ئەوێ تێگەم خەیاڵ چۆن ئێش دەکات، چۆن دەردەکەوێت، هەموو ئومێدم ئەوەبوو گەرەکیکی ئەفسوناوی و خەیاڵکار لەم شارەدا دروستبکەم، لە شارەکانی دیکەدا مرقوف بە زوویی خەیاڵ دەدۆزیتەوه، لە شیوەی بینا و باغەکاندا، لەو پەیکەرە جوانانەدا که باغەکان دەپازێننەوه، لە چاوی عاشقەکانیاندا، لە کتێبخانە گەرەکانیاندا، لە مۆزەخانەکاندا، لە سەر شاتق و ئۆپراکان، لە جل و بەرگی ژنەکانیاندا، لە دیمەنی کلیسە و مزگەوت و پەرستگاکاندا، لە پێکخستنیاندا بۆ ژیان، بۆ گول، بۆ سوفرە و خوان. لێرە نەبێت لەم شارە پیسەدا نەبێت که لە گەنجیمەوه وەک شیت بە کوچهکانیدا دەگەریم و دەپرسم «کوا خەیاڵ؟ کوا خەیاڵ». لە دەرهنجامی سەفەرەکاندا گەیشتمە ئەو یەقینەى دوو شیۆه شار لەسەر ئەم ئەستێرەیه شەیتان دروستیان دەکات، یەکیکیان ئەو شارانەیه که خەیاڵ تیا بەرەلا و بێسنوور و بێجەوه، خەیاڵ تیا سالار و سەرورە، خۆی سەرداری هەموو یاساكانە و دەستی کراوێه و ئازادە چى دەکات بیکات و چى دەلێت بیلێت، جۆرە شارێکی ترسناکی دیکەش هەیه که ئەویش دەستکردی شەیتانە، وەک ئەم شارەى ئێمە که خەیاڵی تیا نییه، کوچه و کولانی خالییه لە پەنگی خەیاڵ، تیشکی ئەستێرەکانی وەک تۆزە و تریفەى مانگی غەمگین و بێگیانە. دەپۆیت و جگە لە پیسی حەقیقەت هیچی تر نایبینیت، لەم شارانەدا مرقوف بۆ

ئەوێ خەیاڵدار دیارنەبێت، وەک بوونەوهریکی تەپۆ و چەپەل و
 بیشارەزوو خۆی دەرەخات. کە سەر بەرزەدەکاتەوێ و تەماشای
 ناوێگای. دەرکەیت، ئەوێ خەیاڵەکانی بشاریتەوێ... وەک چۆن
 سەمۆرە لە دارستانەکاندا گۆز دەشاریتەوێ، ژن و پیاوی ئەم شارە
 خەیاڵەکانیان دەشارنەوێ و دواتریش هەرگیز ناچنەوێ سەری. ها،
 ئێوێ کەستان لە خۆتان پرسێوێ بۆ لەگەڵ هەموو ئەو پۆ و
 دلەرەقییەیی لەم شارەدا هەیە، مرقەکانی شەرم دەنوێنن؟ چونکە
 شەرم ئەو دیوارەییە کە ناھێڵیت ئەو خەیاڵانە بخوێننەوێ کە هەر
 ئادەمیزادێک بە نەیتنی لە سەری خۆیدا هەلیاندەگریت. پۆزی
 وەهابوو بەسەعات بەدەوری کوچەکان و مزگوتەکان و منارە و
 قەلا و بۆرج و دەبۆ غەمگینەکی ئەم شارەدا سوراومەتەوێ و
 سەیری چاوی خەلکم کردوێ، هێچ ئادەمیزادێک ناھێڵیت ماوێهەکی
 زۆر بە پوونی سەیری چاوی بکەیت، ناھێڵیت گلێتەیی هێچ
 ئاشکراکات و هێچ بلیت. ئەم شارە خەیاڵ دەکوژیت، منیش ئەوێ
 دەزانم... ئەوێ راستییەکی زۆر درەنگ مەخلوقە خەیاڵییەکانیش
 تێدەگەن. نازانن بینینی ئەم قەلا و گومەز و قەیسەرییە تاریکانە
 چەند کاریگەری خراپیان لەسەر خەیاڵ هەیە. من دەزانم پێشتر
 دەسلەتدارە کۆنەکان دەرەق بە خەون و خولیا دلەرەقبوون و
 خۆلێکی کپ و هەوایەکی گۆرئاسایان بەسەر ئەم شارەدا کردوێ،
 من دەمویست دەسلەتێکم هەبێت، خەیاڵ خۆی لە پێشچاوم و ن
 نەکات. ئەوێ خولیا ی هەرە گەورەیی من، خەیاڵی ئادەمیزادەکان
 ببینم، لەزەتیان لێوەرگرم، سوودیان لێوەرگرم. گەر ترسناکبوون
 دەستەمۆیانبکەم، گەر یاخیوون رایانبھێتم، بیانکرم، بیانبەخشم،
 بیانلاوێتم و بیانترسێتم. من ویستم پلان بۆ دروستکردنی گەرەکیک
 دا بنێم بۆنی ئەفسانەیی لێبێت، بەلام لەم شارە نەگریسەدا هەر

هینده‌ی پلانیکت هه‌بوو، هینده‌ی نه‌خشه‌یه‌کت هه‌بوو، جنۆکه‌کان
تیتده‌تالین و ده‌یانه‌ویت بزانی چی ده‌که‌یت، بۆ ده‌یکه‌یت، بۆ کیتی
ده‌که‌یت. پوژگارێک که به فرمانی مه‌کته‌بی سیاسی حیزب،
زه‌وییه‌کانی نویمیران به‌سه‌ر به‌رپرس و په‌رله‌مانتار و وه‌زیره‌کان و
پاره‌داره‌ گه‌وره‌کاندا به‌شکرا، من ده‌مويست شاریکی خه‌یالی
دروستبکه‌م، به‌لام ژماره‌یه‌ک له ئەندامانی بیرویی بالای حیزب هیند
که‌مژهن ناتوانن «بۆنی پاره» له «بۆنی خه‌یال» جیا‌بکه‌نه‌وه.
گه‌ره‌کیکی خه‌یالی دروستبکه‌یت، جیا‌وازه له‌وه‌ی گه‌ره‌کیک
دروستبکه‌یت، کوشکه‌کانی بۆنی ده‌وله‌مندی لیتیت. من له راستیدا
نه‌مه‌هزانی گه‌ره‌کیکی خه‌یالی ده‌بیت چۆن بیت، به‌لام ده‌مزانی ده‌بیت
شتیک بیت وه‌ک مافووره‌کانی تریفه‌ یا‌به‌حری، شتیک بیت وه‌ک
غزله‌کانی غزله‌لنوس... ده‌شمزانی که جۆره‌ جینگایه‌کی وه‌ها به
که‌سانی وه‌ک تریفه‌ یا‌به‌حری و غزله‌لنوس دروست نا‌کړیت. من به
ئه‌زموونی به‌چوک و که‌م به‌های خۆمه‌وه ده‌لیم، زۆربه‌ی بوونه‌وه‌ره
خه‌یالییه‌ راسته‌قینه‌کان رقیان له ده‌سه‌لاته. بیه‌وه‌ی له‌وه‌ تینگه‌ن
جوانی و له‌زه‌تی ده‌سه‌لات له جوانی و له‌زه‌تی خه‌یال که‌متر نییه.
خه‌یال به‌بی ده‌سه‌لات و پڕینه‌یه‌کی شیرینه... ئه‌وه ته‌نیا ده‌سه‌لاته
ده‌توانیت بوون به‌خشیته‌ خه‌یال، بیکات به‌حه‌قیقه‌ت... ترسان‌کن
ئه‌وانه‌ی نایانه‌ویت جوانی ناو خه‌یاله‌کانیان بیه‌ته‌حه‌قیقه‌ت... ترسان‌کن
ئه‌وانه‌ی تیناگه‌ن ده‌بیت هیزیک و پلانیکی گه‌وره‌هه‌بیت که
ئاده‌میزاده‌کان هه‌ر یه‌که‌یان به‌حوکمی شوینی خۆی به‌شیکی
به‌چوکی ناو ئه‌و پلانه‌بیت، به‌دبه‌خته‌ ئه‌وه‌ی له جۆره‌ پلانیکی‌ و
را‌ده‌کات... به‌دبه‌خته‌ ئه‌وه‌ی جینگای راسته‌قینه‌ی خۆی جیده‌هیلیت و
ده‌یه‌ویت خۆی شاهه‌نشای خه‌یالی خۆی بیت...

دریژترین کتیبی میژوو

دریژترین کتیبی دنیا، له سەر دهفته ریکی ئیجگار تایبه تی و گه وه ده نوسرا، نه و کتیبه له مالی غه زه لنوس له ناوه راستی ژووریکی تایبه تیدا له سەر میژیکی گه وه دانرابوو. دریژی و قه واره ی دهفته ره که به جوړیک بوو، نمونه ی له هیچ دهفته رفروشییه کی دنیا دا ده ست نه ده که وت. غه زه لنوس لای یه کییک له سه حافه خه یالبازه کان به کردی دابوو، کابرایه کی چاویلکه له چاوی پیر، که له کتیبخانه یه کی پر کتیبی دینیدا به رگی بو نه و ده ستنوسه کۆنانه دروستده کرد که خه لکی به یازناس و پسپۆی تایبه ت هیتا بوویانن بو نه م شاره .

له کوتایی سه ده ی بیست و سه ره تای سه ده ی بیستویه کدا، پۆحله به ره خه یاللییه کانی نه م شاره که وتنه نویسنه وه و کوکردنه وه ی حیکایه ته کانی مردن. پیموایه له و قوناغه دا هوشیاری مروفی ئیمه به رابه ر مردن گۆرانکارییه کی ریشه یی و قوولی به سه ردا هاتبیت، په نگه هوکاری نه و گۆرانکارییه به پله ی یه که م بگه رپته وه بو کزبوونی جهنگی ئیمه و ده ولته داگیرکه ره کان. به دریژیایی سه ده ی بیست مردن وه ک شتیکی جوان ته ماشاده کرا، به لام له گه ل پاپه ریندا مردنکه لیککی وه ها ناشیرین په یدابوون، که مردنیان له کاریکی پۆمانسییه وه گوپی بو پووداویکی دژی و پوچکه را و تاریک. نه وکات گروپکه لیککی نۆر هه بوون وه ک «نه اندازاره خه یاللییه کان» «کوچه سه فه ریه کان» «پاسه وانانی نیرگس» «کتیب په رسته کان» «ژنانی په ژمورده» «کچانی باراندوو» و که پیکرا تخوبه گه وه کانی ئیمپراتورییه ته که ی غه زه لنوسیان له م شاره دا پیکده هیتا. غه زه لنوس سه رۆک و شاهه نشاهی هه لته بژێردراوی هه موو نه و تاقمه خه یاللیانه بوو، که له رینگای غه زه له وه ده یانناسی. نه وان هه موو له

نوسینی درِیوترین کتیبی دنیادا به‌شدارباندِه‌کرد، زُوربه‌یان ته‌نیا زانیاریان له‌سەر شووین و مالی قوربانیه‌کان کُوده‌کرده‌وه، ئیشیان نه‌وه‌بوو مالی کچانی سووتا و ناکام ده‌ست‌نیشان‌بکه‌ن، شوینمالی قوربانیه‌کانی شه‌پی ناو‌خو بدۆزنه‌وه، دایک و باوکی نه‌و کورانه‌ بدۆزنه‌وه که له ده‌ریای ئیجه‌دا خنکان، سوْراغی نه‌و ژن و پیاوه بی‌سه‌روشوینانه بکه‌ن که له ناکاو ونده‌بوون و که‌س شتیکی ده‌رباره‌ی چاره‌نوسیان نه‌ده‌بیسته‌وه. نه‌وانه‌ی ده‌فته‌ره‌کانیان ده‌گیژا، نه‌و ده‌فته‌رانه‌ی دواتر به‌ ناوی ده‌فته‌ره‌ بالداره‌کانه‌وه ناویان پوشت، گروپیکی چکۆلانه‌ی هه‌وت که‌سی بوون که تریفه‌ یا به‌حری سه‌رپه‌رشتیده‌کردن. جگه‌ له‌ تریفه، دوو کوپ و چوارکچی دیکه‌ ته‌واوی کاره‌کانیان ده‌برد به‌پێوه، نه‌و گروپه‌ ناویان ده‌فته‌رداره‌کان بوو. ناوی نه‌و گروپه‌ هه‌میشه‌ وه‌ک نه‌ینی ده‌میڤته‌وه و ده‌بیټ وه‌ک نه‌ینیش به‌میڤته‌وه، چونکه‌ ئیشی نه‌و ده‌فته‌رداران ده‌شیت له‌ هه‌ر کاتی‌کدا بیټ دووباره‌ ده‌ست پێیکاته‌وه، کاری نه‌وان تا ئیستا ته‌واو نه‌بووه، بۆیه‌ هه‌موو ناوه‌یشان و ئاماژه‌یه‌کی هه‌له‌ له‌وانه‌یه‌ ژانیان بخاته‌ مه‌ترسییه‌وه. ته‌نیا شتی‌ک بتوانین له‌سەر ده‌فته‌رداره‌کان بیلێین، نه‌وه‌یه که‌ پتر له‌ فریشته‌ ده‌چوون، هه‌ندیک له‌و که‌سانه‌ی ده‌فته‌رداره‌کانیان بینیه‌وه، له‌و باوه‌رپه‌دان نه‌وان مه‌خلوقات‌ی هیند به‌رهم و ناسکن، هه‌چ ئاده‌میزادی‌ک گه‌ر نه‌ینیشیان بزانیټ ناتوانیټ ئاشکرایانبکات. وه‌ک فریشته، بی‌ هه‌چ واده‌یه‌کی پێشوه‌خت، له‌ هه‌وش و مالی قوربانیه‌کاندا ده‌رده‌که‌وتن، نه‌وه‌کات واده‌ و شیوه‌ی نه‌و ده‌رکه‌وتنه‌ زُوربه‌ی کات غه‌زله‌نوس و هه‌سه‌نی پی‌زۆی گولّاو دایاندانه‌ا، شته‌کان به‌جۆری‌ک پێکده‌خران، هه‌چ ده‌فته‌رداری‌ک نه‌که‌ویته‌ بۆسه‌یه‌کی کتوپه‌رپه‌وه. پی‌زۆ، نه‌ندازیاری پاسته‌قینه‌ی نه‌خشه‌کان بوو، که‌سی‌ک بوو هه‌موو زانیاریه‌کانی خۆی له‌ باره‌ی خۆشاردنه‌وه و خۆگۆڕین و خۆده‌ریازکردنه‌وه له‌و به‌واره‌دا خسته‌کار. نه‌وه‌ی ئیستاش سه‌یره‌و شوینی به‌روا نییه، هه‌ستانی تریفه‌

يا بەحرىيە بە سەرپەرشتىکردنى گەشتى دەفەدارەكان. خۆتان دەزانن، خانمى يا بەحرى بەردەوام ھەستىدەكرد، جانە ھەر يەكسى گەورە بەدوايە ھەتى. ئىدى چۆن چۆتە ژىر بارى ھەما كارىكە ھە كە خالى ئىيە لە ترسى كۆپەر ھەلۆيىستى لە ناكاو؟. ھەك دواتر و دواى سۆراغ و تىفكرىنىكى ئۆر پىيگەيشتم، پىدەچىت خانم تەنيا بۆ خۆرپزگارکردن لە و ترسانە، ياخود بەگژداچوونە ھەي ئەو جانە ھەرە خەيالانى ھەي ناو ژيانى بە و كارە ھەستايىت. لە دەستپىكى سەدەي بىستويەك و سالانى دواتردا، ئەو تىپە ئىشىكى ژۆريان لە نوسىنى ئەو كىتەبەدا كەرد، سەدان چىرۆكى سەيرى ئەو سالانىان كۆكردە ھە. دەفەدارەكان بەردەوام بە دەفەرى پەرە ھەھاتنە ھە و دەفەرەكانى خۆيان دەدايە خانمى يا بەحرى و دواتر ماجىدى گول سۆلاف بە دەستوخەتە سىحراويەكەي خۆي دەيگوازتە ھە سەر ئەو كىتەبە گەورەيەي كە دەبايە ھەردەم لە و ژوورە تايبەتییەدا بەمابايە. كاتىك لاشەكەي موراڊ جەمىل دۆزايە ھە، ئەوان زىاد لە چوارسال بوو بە نەيتى ھەسلەكانى ئەو كىتەبە گەورەيەيان دەنوسى. ئەو سالانە ماجىدى گول سۆلاف ھەفتەي پۆژىك يان دووان لە دوانىو پۆيەكەي زووە ھە تا شەويكى درەنگ ناو پۆكەي ئەو دەفەرانەي دەگوازتە ھە و بە خەتەي ئىجگار قەشەنگ كە ھەموو نەوكانى داھاتوو بتوانن بىخویننە ھە بېرگە دواى بېرگە چىرۆكەكانى دەنوسىيە ھە. ھەمىشە كەمدوو و بادىيە ۋابوو، لە خۆي زياتر كەسى بە پۆخلەبەري خەيالى نەدەزانى. وشەكانى ھەردەم پەر و يقار و بە حورمەتانە بوون، بەلام بۆشناخي و خۆگۆرپىن و تەماشاكردنى جۆرىك لە خۆبلىندى تىدابوو كە ھەردەم لەگەل يا بەحرى و ھەسەنى پىزۆدا مايەي پىكدادانى بچوك و نەرمەكارىوو. تا ماوہيەكەي درىژ كەس لە و گروپەدا ھەستى نەدەكرد مەترسى لەسەر بىت. لە ھەموو لايەكە ھە چىرۆكى ترسناكى مردن و تياچوون دەگەيشتە ئەو كىتەبە گەورەيە، بەلام لە و ماوہيەدا شتىكى ئەوتۆ پووينەدا بترسن و دەست لە خەونى نوسىن

بکێشەنەو. بەلام ئەو چیرۆکانه بۆنی زۆربەى کۆچەکان و هەناسەى شەیدارى نێو مائە کۆنەکان و بۆغەمى زۆربەى خەلکى بێگەسى ئەو شارەى هێنايه ناو ئەو کتێبەو کە لەگەڵ کردنەویدا مەزوف هەستى بە هالۆیکى سەیردەکرد، هالۆى هەناسەى مردووەکان و بۆنى بەجیمایى ژانیان و شەنى غەریبیان.

هەرچى پەيوەندى نێوان غەزەلنوس و یابەحریشە، تا دیت بەرەو غەمگینى دەپوات. هەموو خۆشەویستییەکی پاستەقینە برێکى زۆر خۆنازاردانى تێدايه. بەلام عەشق بەو پۆخە سۆفییەو کە نەگەشتن بە مەحبوبە تاکە پێگای مانەو و بە ئەبەدیوونى بێت، لای تریفە یابەحرى پۆژ دواى پۆژ و سالت دواى سالت شیوەیهکی توندتر و سەرپە پتر وەردەگرێت. ئەو ماوێهە بۆ غەزەلنوس و تریفە یابەحرى، دەمى تێپەڕین و پاهاتن بوو بە پێبازى قوتابخانەیهک کە سۆفیستە کۆنەکان ئوستاد و سەرەشقى بوون. هەر دووکیان مەشقى ئەوەیان دەکرد چۆن ئەو بوونەوەرە پاستەقینەى پێشەدمیان بگۆرپە سەر پۆحیکى خەيالى دوورە دەست. هەردووکیان سەر بەو قوتابخانە خۆرەلاتییەى خۆشەویستى بوون کە نیش لەسەر گۆرپنى مەحبوبە دەکات لە بوونەوەرێکى پاستەقینەو بۆ کەسێکى خەيالى. وەک ئەوەى بۆ عاشقان تەنیا دوو جور بەیهکگەشتن لەسەر زەمین هەبێت، جورێکیان بەیهکگەشتنێکى پاستەقینە و دونیایى و جەستەییە، ئەویدیشیان بەیهک شادبوونێکى خەيالییه. هەردووکیان لە قوولایی دلیاندا باوەریان وابوو کە مانەوێ خۆشەویستى گرێدراوى یەکگرتنێکە لەم دونیا و لە ناستى پاستەوخۆى جەستەدا پوونادات، بەلکو لە ناستى پۆحدا و لە جیگایەکی دیکەدا دێتە ئەنجام.

سەرەتا تەنیا ئەو نازارە ئازادییەخشە ئەشکەنجەى دەدان، بەلام دواتر مەترسى پاستەقینەتر و گەورەتر سەریانەلدا. پۆژ بە پۆژ ناوی غەزەلنوس و نیشە سەیرەکانى پتر دەبێستەران، شتێک زۆر سەرەنجى دونیای بۆ

مالی غزه‌لنوس پراکیشا برایانی دولبر بوو، که به‌جۆرئیکی سه‌یر له
 هه‌موو ناوچه‌کانی کوردستانه‌وه خه‌لک بۆ سه‌وزکردنه‌وه‌ی زه‌وییه‌ بێبه‌ر
 و باغه‌ وشکه‌کانیان داویانده‌کردن. برایانی دولبر هه‌تند چر و به‌خۆره‌م
 کێلگه‌ مردووه‌کانیان سه‌وزده‌کرده‌وه، ناوبانگیان به‌ گوند و مه‌زرا و دێ
 پخواه‌کاندا بلأوبوووه، ئه‌وان ته‌نیا دره‌خت و سه‌وزیان نه‌ده‌هه‌تئا،
 به‌لکو جوانیان دروستده‌کرد، ئه‌و دره‌ختانه‌ی ئه‌وان سه‌وزیانده‌کردنه‌وه
 تابلۆی سحرای بوون، ئه‌و گولانه‌ی ئه‌وان ده‌یانپواندن په‌نگ و بۆیه‌کی
 نه‌بینراو و نه‌بیستراویان هه‌بوو. دوا‌ی زیندووکردنه‌وه‌ی هه‌ر کێلگه‌یه‌ک، به‌
 بۆن و به‌رامه‌ی گه‌نم و جۆوه، به‌ عه‌تری گول‌ه‌وه‌ ده‌گه‌رانه‌وه بۆ هۆبه
 بچوکه‌کیان لای غزه‌لنوس و وه‌ک دوو مندالی پۆچپاک له‌ کتێبخانه‌که‌ی
 غزه‌لنوسدا داده‌نیشتن و تکیانده‌کرد غزه‌لیان بۆ بخوێنێته‌وه.

تا ئه‌و ئیواره‌یه‌ی عه‌تار ده‌رکه‌وت و ویستی کتێبه‌کانی غزه‌ل
 بکڕێته‌وه، غزه‌لنوس هه‌ستی به‌ مه‌ترسی نه‌کردبوو. باوه‌پی وابوو خه‌یال
 و خولیاکانی ترسیان بۆ که‌س نییه‌. هه‌ر شتێکی کردبێت بۆ ئه‌وه‌بووه
 بیسه‌لمه‌ینێت که‌ ئه‌و و پۆحله‌به‌ره‌ خه‌یالییه‌کانی دی له‌ خه‌یالدا نا‌زین،
 به‌لکو کوپی ئه‌م سه‌ره‌مه‌ینه‌ن. دوا‌ی ده‌رکه‌وتنی عه‌تار به‌ ماوه‌یه‌ک
 ئه‌و لاشه‌یه‌ی مورا‌د جه‌میلیان نۆزییه‌وه. به‌لام له‌و ماوه‌یدا شتگه‌لیکی
 زۆر پویاندا‌بوو که‌ ده‌بێت ئێوه‌ ناگاداریانبن. سه‌رده‌مێک تریفه‌ یا‌به‌حری
 خه‌ریکی ئه‌وه‌بوو کێژه‌ بێبه‌ناکان فێری مافوورچنین بکات، چه‌ند ماله‌ی
 دی هاوشیوه‌ی مالی ئه‌و له‌و شاره‌دا هه‌بوو، به‌پێی هه‌ندیک ئامار که‌
 دواتر له‌ پۆژنامه‌یه‌کدا خوێندمه‌وه، ژماره‌ی ئه‌و جۆره‌ مالانه‌ ئه‌وکات
 له‌ سه‌روو هه‌شت مالی نه‌هه‌تییه‌وه‌ بوون که‌ خه‌لکانی پیاوچاک و مۆفدۆست
 بۆ پاراستنی ژبانی ئه‌و ژنه‌ بێکه‌سانه‌ ته‌رخانیانکردبوون. چه‌ند سالیک
 له‌وه‌وبه‌ر یه‌که‌مین پوودا‌ی ترسناک پوویدا، کاتی‌ک ده‌ستی‌کی نه‌ناس له‌
 کاتی شیرین خه‌ودا ناگری له‌ یه‌کی‌ک له‌و مالانه‌ به‌ردا و سی کچ و

دوو ژن تئیدا بون به زوخال، دواتر له پووداویکی تردا و له مائیکی دیکه‌دا ژنیکى تر سهربردرا که ده‌مى سالبوو له‌ده‌ست می‌رده‌کەى و براکانى هه‌لهاتبوو، زۆرى نه‌برد دوو خوشکى دیکه‌ش ژه‌هرخواردکران و له‌ماوه‌ى چه‌ند سه‌عاتیکدا هه‌ردووکیان مردن، پاشان چه‌کداریک چوو ه سهر په‌ناگایه‌کى دیکه و ده‌ستپێژیکى کوپراڤه‌ى به‌ ناو ژنه‌کاندا کرد و کچیکى کوشت و دووانیش برینداربوون. ئه‌و پووداوانه‌ مایه‌ى ئه‌وه‌بوون، ئه‌و خانمانه‌ى له‌ پشت دروستکردنى ئه‌و مالانه‌وه‌ن تیبگه‌ن ژيانى ئه‌و ژنانه‌ى له‌ په‌ناگاکاندا ده‌ژین له‌ مه‌ترسیدایه . چاویکى زۆر به‌کار و نه‌پێنى له‌ دواى دۆزینه‌وه‌ى ئه‌و حه‌شارگایانه‌بوو: به‌پێى ئه‌و چیرۆکانه‌ى نه‌وره‌سى گول سۆلاف به‌رده‌وام بۆ تریفه و کچه‌کانى دیکه‌ى ده‌هینا، بریک له‌و مالانه‌ ته‌واو به‌ره‌و هه‌له‌وه‌شانه‌وه‌ ده‌چوون، له‌ ماوه‌ى ئه‌و ساله‌دا ژماره‌یه‌ک له‌و ژنانه‌ى له‌و مالانه‌دا ده‌ژيان هه‌لهاتبوون، هه‌ندیکیان به‌ کۆمه‌کى هه‌ندیک پیکخراوى چالاک له‌و بواره‌دا گه‌یشتبوونه ئه‌وروپا، هه‌ندیکیشیان پوویان له‌ به‌غدا و شاره‌کانى باشور کردبوو، هه‌ندیکیان له‌ پرستوران و ئوتیله‌کانى نه‌سته‌مبول خۆیان گرتبووه‌وه، چه‌ندانیکیش له‌ قاتى سه‌ره‌وه‌ى ئوتیله‌کانى مه‌رجه‌ نه‌بێت له‌ دیمه‌شق شوینی دیکه‌یان ده‌ست نه‌که‌وتبوو. ئه‌و کیزانه‌ى دواى هه‌له‌وه‌شاندنه‌وه‌ى ماله‌ نه‌پێنیه‌کانى دى بێجیگا ده‌مانه‌وه‌ به‌سهر په‌ناگاکانى دیدا دابه‌شده‌کران. تریفه‌ یابه‌حرى سه‌ره‌نجى ئه‌و ترسه‌ قوول و به‌رده‌وامه‌ى ده‌دا که ژن و کچه‌ به‌سته‌زمانه‌کان تیا ده‌ژین، بۆ ئه‌وه‌ى ئه‌و ترسه‌یان له‌ بیرباته‌وه، ناچاربوو زیاتر له‌ دونیای خه‌یال و مافوورچنیندا قالیانبکات. خۆیشى تا ده‌هات بێده‌نگتر و غه‌مگینتر ده‌بوو، زۆر له‌ جاران زیاتر ده‌گریا و زۆر زیاتریش ده‌ترسا. له‌و سه‌رده‌مه‌دا هێدى هێدى ده‌گه‌پایه‌وه‌ ناو دونیای مافووره‌کانى خۆى. وه‌ک دواتر نه‌وره‌سى گول سۆلاف بۆى باسکردم، تریفه‌ له‌و چه‌ند ساله‌دا به‌رده‌وام له‌گه‌ل ئه‌و کیزانه‌دا مافوورى

چنبيوه و هاليوه شاندو ته وه، هه وگيز مافووريان بو ته وه نه چنبيوه شتيك بهر هه مبهينن، به لكو بو ته وه بووه ته عبير له پوحي خويان و ترس و نازاره كانيان بكن. وهك ته وهى له خويان زياتر هيچ بينه ريك له سه ره ته مستيره نه بيت شايسته ي ته ماشاكردى ته وه نه خشانه بيت، يا خود له دواي مافووريكى خه يالى بن و بويان دروست نه كرئت و پيینه گهن. جاريك نه وه سى گول سولا ف له تريفه ده پرسيت « بو مافووره كان هه لده وه شيننه وه، بو ناهي ليت دواي خوت خه لك له زهت له سه يركردنى ته وه نه خش و نيگاره جوانانه ي تو بينن؟ ». يا به حري ده ليت « نه وه سى خوشه ويست، ته وانه ي تيمه هه لئانده وه شينينه وه مافوور نين، هيچ نين، ته نيا مه شق و خو ناماده كردن بو پورژيک جوانترين فره شي هه موو دونيا ده چنين. من و ته و كچانه بو فره شيك ده گه پيین هه موو ژيان و بوونى خومانى بخينه ناو، بو مافووريك ده گه پيین كه داتخست و چوويته سه ري و ابرانيت له باغيكى خه ياليداييت، له جيگايه كى له ده ره وهى ته زمينه، له شوينتيكى ترس و بيكه سى و ديسوار و ژوورى داخراوى تيا نيه ». هه ره له وه رزه دا ژنكوژى ده گاته نويميرانيش، كچى هه نديك ده وله مهندي ناسراوى شار و ژنى هه نديك پياوى حيزبى له هه لومه رجى ژور ته ماوى و نابياردا ونده بن و كه سيش ناتوانيت فايلى مه سه له كانيان بكا ته وه.

به ره له دوزينه وهى لاشه كه به ماوه يه كى كورت، شه ويكيان پياويكى غريب خو ي كرد به مالى غه زه لنوسدا، ده ستيك جلى له به ردابوو، كه ميک له جلى قه شه كان ده چوو. پيشيكي سه يري هيشتبوو وه، عه تريكى ميسكبوى دابوو له خو ي، كه ره واتيكى سپى دريژى به ستبوو، چاو و برو ي له چاو و برو ي يه كيک ده چوو له جه نكه له وه هاتبيت، سه ره تا

لە ساللۆنەکەى مالى غەزەلنوسدا دانىشت، گەنجىكى بەهەيەت بوو،
 لەوانەى مروف ناتوانىت هىچ جۆرە شوناسىكيان بداتى. بە حورمەتتىكى
 دەستكردهو لە ژورە هىمن و بىدەنگەكەى مالى غەزەلنوسدا، سالى
 لە غەزەلنوس گرد و وەك «راوكەرى شاكارە ئەدەبىيەكان» خۆى بە
 غەزەلنوس ناساند. شتەكانى بە چىرۆكى وەستىتىكى باوكى دەستپىكرد
 كە دارا و نەدارى خۆى بۆ كۆكردەوەى دەستنوسى كۆن و بەيازى
 شاعىرە كلاسىكىيەكان سەرفكردبوو. بەجۆرىكى وەها قسەيدەكرد هەموو
 كەس باوەپىدەكرد. لە جانتايەكى دەستى چكۆلانەو وەرەقەيەكى
 لولوكراوى درىژى دەرھىنا و بە ئەسپايى نەخشەى شارىكى پىشانى
 غەزەلنوسدا و گووتى «ئەمە هىلكارى سەرەتايى شارى خەونەكانە،
 شارىك تىكەلەيەكە لە بەهەشت بە ماناى خودايى و بەهەشت بە
 مانا ئىنسانىيەكەى». غەزەلنوس بەسەرسامى سەبرى ئەو نەخشەيەى
 كرد و چەند جارىك لە بەرخۆيەو گووتى «شارى خەونەكان.. ئاھ...
 شارى خەونەكان...». بە كەمىك تىرامانەو پرسى «دەبىت چ جۆرە
 جىاوازيەك لە نىوان بەهەشت بە مانا خودايى و بەهەشت بە مانا
 ئىنسانىيەكەيدا هەبىت؟». پىاوە غەربەكە پىكەنى و گووتى «جەنابى
 غەزەلنوس، ئىو لە من كارامەتر و پرفامترن، يەكىك لە هەلە گەورەكانى
 ئابن، هەموو ئابنەكان ئەو يەيە كجۆر تىپوانىن بۆ بەهەشت دروستدەكن،
 هەر سەردەمە و بەهەشتى خۆى هەيە، هەر شارە و بەجۆرىك تەماشاي
 بەهەشت دەكات، ئەگەر نەلێم هەر مروف و بەجىا جۆرە بەهەشتىكى
 هەيە لە بەهەشتى ئەويدى ناچىت... ئاغاي غەزەلنوس پەنگە بەهەشت
 لای تۆ باغىك بىت، پرىت لە شاعىر و غەزەلنوسى گەورە، كنىخانەيەك
 بىت پرىت لە كنىبى شىعر. بەلام بۆ يەكىك كە يارى تۆپ دەكات،
 بەهەشت جىگايەكە دەبىت گۆرەپانى يارىكردى تىدايىت، بۆ يەكىك
 كە حەزى لە شەترەنجە، بەهەشت دەبىت پرىت لە يارىكەرى باشى

شه ترهنج... بۆ كه ناوى به ههشت ديت، مروف راسته وخو حورى و غيلمانى بير دهكه و يقه وه، نازانم ؟ هر مروفه و به جورىك به ههشتى دهويت، نهو خرابانهى مروف له سهر زهوى ناتوانيت بيانكات، دهيه و يت له به ههشت بيانكات. به لام له پال نه وه دا من ده پرسم ناخو ئيمه وهك مروفى ئهم سهردهمه ده توانين بيرۆكهى به ههشتىك به بى كۆمپيوتهر به بى سه تهلايت، به بى فپۆكه و شه مه نده فهر و كه شتى گه و ره به پينيه پيشچاوى خومان، به پينه پيشچاوى خوت به ههشت ده بىت چ جىگايه كى ناخوش بىت به بى سينما، به بى يارىگا، به بى ئينته رنيت... به گشتى خه يالى به ههشت خه يالىكى موباره كه، مروف بى نهو خه ياله نازى... من خوم به كه سىكى ئيماندار ده زانم. به لام به داخه وه به ههشت شتىكه هر سهردهمه و به جورى خوى دروستيدهكات».

هاتنى ئهم ميوانه له ناكاو و غه ريبه غه زه لنوسى تووشى په شوكان كرده بو، پيشى خوى خوراند و پرسى «جا پيتوايه بيرۆكهى دروستكردى ئهم گه ره كه به ههشتمان بۆ ده هينيت؟». پياوه غه ريبه كه كه له كاتى قسه كردندا خوى به ناوى «جه واهير سهر فره راز» به غه زه لنوس ناساند بو، گووتى «پيتوايه نه گه رى دروستبوونى به ههشت له سهر زه مين له نه گه رى پپراگه يشتنى له قيامه تدا گه و ره تره، نه وهى من له كتيبە كونه كاندا له سهر به ههشت خو پندومه ته وه، جىگايه كى خوش نيه، تاكه ئيشيك له وى مروف به ئاسانى ده توانيت بيكات نه وه به ده توانيت به ئاسانى سوار حوريبه كان بىت، ئهم وينه يه به ههشت، چيتر له گه ل خه يالى خه لكى ئهم شارهدا جووت نايه ته وه. به ههشت به بى چيشته خانهى خوش، به بى ئوتوموبيل، به بى سه تهلايت... شوپينىكى ناخوشه. بارى ته عالا وينه يه كى به ههشتى كيشاوه كه ئهم شتانهى تيانبيه، نه وهى جه لاله تيان باسيدهكات، بۆ مروفى ده ور و زه مانى ديدين خوش و نه فسانه يى بووه، به لام بۆ ئيمهى ئاده ميزادانى ئهم

پۆزگاره به ههشت به بێ ئینتهرنیټ، به بێ مۆبایل، به بێ سینهما، به بێ زۆر شتی تر مانای نییه...». غزلهلنوس سه‌یرێکی جه‌واهیر سه‌رفرازی کردو گووتی «به‌لام ئه‌م نه‌خشه‌ بێپۆچه‌ چۆن ده‌کریته‌ به‌ههشت؟ تۆ چۆن ده‌توانیت له‌م هه‌تله‌ مردوانه‌وه‌ به‌ههشت به‌سازینیت... چۆن؟».

«جه‌واهیر سه‌رفراز» به‌ غه‌مگینییه‌وه‌ سه‌یری غزلهلنوسی کرد و گووتی «ئاغای غزلهلنوس، من بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ لیڤه‌م... بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌؟ من پێویستم به‌ خه‌یاله‌، مرۆف ته‌نیا له‌ پێگای خه‌یاله‌وه‌ ده‌توانیت به‌ههشت دروستبکات... به‌ههشت جێگایه‌کی خۆش نییه‌، جێگایه‌ک نییه‌ که‌ ئاره‌زووه‌ حه‌رامه‌کانی تیا تێرده‌بیټ، مرۆف زۆر له‌ تێگه‌یشتنی به‌ههشتدا هه‌له‌ده‌کات، به‌ههشت شوێنێکی خه‌یالیه‌... جه‌نابی غزلهلنوس، به‌ههشت جێگایه‌کی خه‌یالیه‌؟».

«غزلهلنوس به‌سه‌رسامیه‌وه‌ گووتی «ده‌زانم به‌ههشت په‌یوه‌ندییه‌کی زۆری به‌ خه‌یاله‌وه‌ هه‌یه‌، به‌لام نازانم ئاخۆ خه‌یال به‌ههشته‌، یان به‌ههشت خه‌یاله‌؟ ئه‌وه‌ په‌رسیاریکی سه‌خته‌ من وه‌لامم بۆی نییه‌، ئاخۆ خه‌یاله‌ ئه‌و جێگایه‌ دروستده‌کات، یان ئه‌و جێگا عاسیه‌ خۆی له‌ شوێنێکی نادیاردا هه‌یه‌ و ئێمه‌ به‌ خه‌یال بۆی ده‌پۆین».

«جه‌واهیر سه‌رفراز که‌مێک بۆینباغه‌ سه‌پیه‌که‌ی چاککرد و گووتی «وا ده‌زانم که‌ وه‌لامی ئه‌و په‌رسیاره‌ ده‌زانم، باشتتر له‌ مه‌خلوقاته‌ خه‌یالیه‌کان، باشتتر له‌وان».

«که‌مێک به‌ماناوه‌ سه‌یری غزلهلنوسی کرد و گووتی «من ماوه‌یه‌کی که‌م له‌وه‌یه‌ر به‌ چیرۆکی پۆحه‌به‌ره‌ خه‌یالیه‌کانم زانی. به‌خت یارمبوو، شه‌ویک له‌ دانیه‌شتنێکی پیاوه‌ ده‌نگ خۆشه‌کاندا به‌شداربووم، ئه‌وانه‌ی گۆرانی ده‌لێن و به‌ده‌نگی به‌سۆزیان خولیا‌ی هه‌مه‌جۆرت تیا سه‌وه‌زده‌کن، ئه‌ستێره‌ و مانگت نیشانده‌دن، به‌یانی و ئێواره‌، کازیوه‌ و پۆشنی تریفه‌ت بۆ ده‌خه‌نه‌ ناو ئاوازه‌وه‌. له‌ ده‌نگی ئه‌و پیاوباشانه‌وه‌، له‌ پێگای هه‌ندیک ژنی په‌شمورده‌وه‌ چیرۆکی تۆم بیست. چه‌ندجاریک و به‌ چه‌ند شه‌یوه‌یه‌ک

حىكايەتى غەزەلەكانى ئىيۈ بەرگۈيىم كەوت. پىموابو غەزەلنوس ناۋى
 كۈنى شاعىرىكى دىرىن بىت كە من نەمناسىوۈ و نەمدىوۈ، ناۋەكەتان
 بۆنى سەردەم و زەمانىكى تىرى لىدەت، كەمىك كۆن و كال دەنۆيىت، بۆ
 يەكىكى ۈك ئىۈ كە مېشتا تەۋاۈ نەچۈنەتە سن و سالەۈ، كەمىك
 سەير و پىرتەلىسم كەوتتەۈ، ۈك ئەۈەى ئىۈ دۋاى سەردەمى خۇتان
 لەدايكبوۈن. بەلام غەزەلەكانتان قەشەنگ و ئەفسونكارن، هېچ شىتېم
 نەبىنىۈ و نەبىستۈۈ ۈەها كارىگەرىيت، ۈەها خەيال دروستېكات.
 مەرۈف ناتۋانىت دۋاى بىستىنى ئەو غەزەلانە ئاساىى و ئاسۈودە بۆى.
 بەلام جەنابى غەزەلنوس بابگەپىمەۈ سەر بابەتى بەهەشت، من و تۆ
 ھەردۈۈكمان بە جۆرىك لە جۆرەكان زۆر بىرمان لە بەهەشت كىرۈتەۈ.
 من پىتدەلېم، ھەموو خەيالېك ناتۋانىت بەهەشت دروستېكات، خەيال
 ۈك دەرگا ۈەهاىە، ۈك پىگا ۈەهاىە، راستە ئەۈەى بەو پىگايەدا نەروات
 ناگاتە بەهەشت، بەلام مەرج نىيە ئەۈەى بەو پىگايەدا پۆىشت بگاتە
 بەهەشت. خەيال ھەزاران پىگاي لىدەبىتەۈ، يەكىك لەو پىگايانە دەگاتە
 بەهەشت... كىشەى گەۈرەى تۆ ئەۈەى تە ئىستا بىرت لە دۆزىنەۈەى
 ئەو پىگايە نەكىرۈتەۈ كە دەتبات بۆ بەهەشت... ئەۈەرى ئەۈەرى
 خەيال بەهەشتە. ئا، جەنابى غەزەلنوس، مەرۈف دەبىت بگاتە بەهەشت،
 ئەۈسا گەشىتۈتە ئەۈپەرى خەيال. عەزىزم، من بوۈنەۈەرىكى خەيالى
 نىم، بەھەرىەكى ئەۈتۆم لە خەيالدا نىيە، عاشقى شىعەرم، عاشقى كىتېم،
 عاشقى غەزەلىاتى كۆنم، عاشقى سىنەمام، عاشقى بىناسازىم، عاشقى
 تابلىۆم. شىتى ئەۈەم تىبگەم خەيال چىيە... بەلام لەگەل ئەۈەشدا
 بەھەرىەكم نىيە، خەيالېكم نىيە، لەبەرئەۈ پوۈمكىرۈتە ئەۈەى ۈك
 پلاندانەرىك، ۈك بەپىۈەبەرىك ئىشېكم... من پىۈىستىم بە تۆيە، بۆ
 ئەۈەى گەپەكى خەۈنەكان دروستېكەم، پىۈىستىم بە تۆيە، پىۈىستىم
 بە ھەموو بوۈنەۈەرە خەيالېيەكانە... پىۈىستىم بە غەزەلەكانتە، من ئەۈ

کەسەم کە دەمەویت غەزەلەکانت لێبکڕم ... ئەو کەسەم».

غەزەلنوس گووتی «جەواھیری سەرفراز، ئەوسەری خەیاڵ بەهەشت نییە. نا... نا بەرپۆز وانییە. بەهەشت لای من ئاسوودەیی نییە، شۆیئیکی جوان و بیتەم نییە. خەیاڵ ڕێگایەکی تیانییە بمانبات بۆ بەهەشت، ئا، من لە ئەزموونی خۆمەو قسەدەکەم، خەیاڵ چەکیکە لە چەکەکانی شەپ لە جەھەنمدا... بەلامەو گرنگ نییە بەهەشت دروستبکەم، ھەرگیز بۆ بەهەشت نەگەراوم، بیرم لە شتی وا نەکردۆتەو. من بە کۆمەکی خەیاڵ بەسەر زەویدا دەگەرێم... بە ناو باغە شاردراوەکانی ناو مۆفدا. خەیاڵ شتیکە یارمەتیەدەدات پتر لە مۆف تێیگەم... خەیاڵ بازدان نییە بەسەر حەقیقەتدا بۆ ناو خەون... تۆ بە ھەڵ تێگەشتوویت... تەواو بە ھەڵ لە من تێگەشتوویت. ئەوسەری خەیاڵ حەقیقەتە، ئەوپەری حەقیقەتە، لەوانەشە مردن بیت، چونکە مردن ھیچ نییە جگە لەوپەری حەقیقەت. من خەونم نییە عەزیزم، من خەیاڵم ھەیە، فەتازیا ھەیە. دەزانم... لە میژو دەزانم، خەیاڵ خەونی سەیر سەیر لە مۆفدا سەوزدەکات، بەلام زۆریی وەخت خەون شتێکی ترسناکە، خەون لە جیگایەکی ناوەستیت، دەبیتە لافاوێکی ترسناک کە دەیهوێت ھەموو دنیا پادات و شتێکی تر دروستبکات... من و تۆ دوو مەخلوقی جیاوازیین، تۆ خەونت ھەیە و من خەیاڵم ھەیە... ئەو گەورەترین جیاوازییە بکەوێتە نێوان دوو مەخلوقەو... بیرت نەچیت، من غەزەل دەلێم، غەزەل... شاری خەیاڵی و گەرەکی ئەفسانەیی دروست ناکەم، من غەزەل دەنوسم... ئەوانەی خەیاڵیان ھەیە لەم دونیایە ھەڵناپەن، بێر لە چارەنوسی ھەموو مەخلوقاتەکانی سەر ئەم زەویییە دەکەنەو، بە تەنگ گۆل و میروولەکانیشەو دین. من وام عەزیزم من وام. بەلام ئەوێ خەونی ھەیە دەیهوێت ھەموو ئادەمیزادەکان بخاتە خزمەتی ئەو خەونی خۆیەو... جەواھیری سەرفراز، دیکتاتۆرەکانی دنیا، حاکمە دڵپەقەکان،

ئیمپراتۆره سامناکه‌کان، هه‌موو خه‌ونیان هه‌بووه . به‌لام شاعیره‌کان
خه‌یالیان هه‌یه ... ترسناکترین شت ئه‌وه‌یه خه‌یال وهرگه‌پێت و ببێته
خه‌ون ... ده‌بێت خه‌یال وهرگه‌پێت و ببێته هه‌یزی بینینی حه‌قیقه‌ت ...
من و له دنیا گه‌یشتموم».

وه‌ک ئه‌وه‌ی کابرای غه‌ریب سه‌راسیمه و ده‌سته‌وه‌ستان بێت، وه‌ک له‌و
جیاکارییه سه‌یر و تونده تینه‌گات که غه‌زه‌لنوس باسیده‌گات، گووتی
«جه‌نابی غه‌زه‌لنوس، خه‌یال چ سوودیکی هه‌یه گه‌ر موعجیزه‌یه‌ک
دروست نه‌گات. ئه‌یشتی خه‌یال‌داری گه‌وره ئه‌وه نییه خۆی به چاره‌نوسی
مه‌خلوقاته نزم و بچوکه‌کانه‌وه سه‌رقالبکات. مێژووی مرقایه‌تی
هه‌ره‌مه‌کان و تاج مه‌حه‌ل و شو‌رای چینی پاراستووه، نه‌وه‌ک چاره‌نوسی
گول و میرووله وه‌ک ئه‌وه ده‌لێن. لێگه‌پێ گول بۆ خۆی بگه‌شێته‌وه و
بمریت، به‌لام مه‌هه‌تله خه‌یال‌تان به‌خه‌سار بچیت و بێنیشانه‌به‌سه‌ر زه‌ویدا
بروات. غه‌زه‌لنوس من و تۆ دۆست نین، به‌لام ماوه‌یه‌که عه‌زیم له‌دوای
سو‌راغی تۆم، من نرخ‌ی تۆ ده‌زانم ... خه‌یالی تۆ ده‌توانیت دینه‌مۆیه‌کی
مه‌زن و بزوینی موعجیزه‌یه‌ک بێت، ئه‌م پۆحه‌به‌ره جوانانه هه‌یزیک
له‌بنه‌هاتوون ... هه‌یزیک گه‌وره‌ن و واهه‌ستده‌که‌م کللی هه‌ندیکیان له‌لای
تۆ بێت. گوێگه‌ره عه‌زیم، له‌شه‌پی سه‌فه‌وی و عوسمانیه‌کانه‌وه ئه‌م شار
و گوند و عه‌رده‌ی من و تۆ، ئیمپراتۆر و له‌شکر و حاکم پیا‌تیده‌په‌ن، له
پیش ئه‌و زه‌مانه‌شه‌وه ئه‌م خاکه هه‌ر په‌ڕپوه له شاعیر و غه‌زه‌لنوس،
به‌لام سه‌یرکه ئه‌م خاکه‌ی من و تۆ شوین ده‌ستی هه‌یج خه‌یالیک پێوه
دیار نییه ... سه‌له‌های سه‌له وه‌ک شیت ده‌گه‌پیم و ده‌لیم کوا خه‌یال؟
کوا خه‌یال؟ ئاه ... وێرانه‌یه، وێرانه . غه‌زه‌لنوس ئه‌و کتێبانه‌م پێغه‌روشه،
ئه‌و غه‌زه‌لانه‌م بده‌ری، با له‌م شاره‌دا گه‌ره‌که‌یک دروستبکه‌م بپۆینه‌بیت،
شتیک له یاده‌وری به‌شه‌رییه‌دا بپۆینه‌وه ... ئه‌م شاره‌ی من و تۆ
ده‌بیت شتیک دروستبکات، موعجیزه‌یه‌کی هه‌بیت تا دنیا سه‌ری بۆ

نزمبکاتەو، پېژىبگىزىت، بېپارىزىت».

غەزەلنوس چەند جارېك بە تېفكرىنەو ە چاويلكە چكولانەكەى
پاككردهو ە و گوتى « ەزىزم قسەكاتى تۆقەشەنگن، منىش حەزەكەم
ئەم شارە خاوەنى ئەفسانەى خۆى بىت، بەلى شارېكى بىخەيال و
فەقىرە... لەگەلتەم، گەرەكەكانى تۆزوى و تەسك و ناپېكن. شەقامەكانى
پىس و بىسەوزى و بېرەنگن. بەلام مۆفەكان ناتوانن خەيالى خۆيان
يەكبەخەن، لەوانەىە بتوانن بە كۆمەل يەك حەقىقەتيان ەبىت، بەلام
ناتوانن بە كۆمەل يەك خەياليان ەبىت... چونكە جەوهرى ئازادى
ئىنسان لە خەياليابەتى، چۆن شىعرى شاعىرەكانى دونيا لەيەك ناچن،
خەيالى مۆفەكانىش لە يەك ناچن... بېيئە پېشچاوى خۆت ەموو
شاعىرانى دونيا بۆ نوسىنەو ەى شىعرك كۆبووبىنەو، بېيئە پېشچاوى
خۆت، لەوانەىە ئەو شىعرە دواچار تېكستىكى بىمانا دەرېچىت، چونكە
پۆحى راستەقىنەى ەيچ يەكېكانى تيا نىيە. خەيالى ەم مۆفېك بە
پۆح و بوونى ئەو ەو ە گرەدراو ە... شتېك نىيە بچىتە ناو ەيچ خەونىكى
گەورەو ە... بېرۆ گەرەكېكى خەيالى بۆ خۆت دروستبەكە... نەخشەكەت
كۆبەرەو ە و بېرۆ، تۆ دەتوانىت بىت و بە خەيالى مندا سەفەرىكەيت،
بەلام ناتوانىت خەيالى من بەرىت بۆ خۆت... دەتوانىت من داو ەتبەكەيت
و بەو شارە خەياليەى خۆتدا بىگىرېت، بەلام ناتوانىت بىكەيتە
كرىكار لەو شارەدا. ئەھرامەكان موعجىزەى خەيال نىن... موعجىزەى
ئىشن... موعجىزەى ماندوتىتىن. گەرەترىن موعجىزەى خەيال ئەو ەىە
مۆفېك دروستبەكات بە قوولى لەم دونيايە تېبكات، ەمىشە عاشق و
ئىلھامبەخش بىت... لەو ەدەرچىت، خەيال موعجىزەىكى تىرى نىيە».

جەواھىر سەرفراز بىئەو ەى خۆى زویر نىشانىدات گوتى « خەيال
بە تەنبا دەبىتە ورنەىەكى بىئىرخ. لەمىزە ئەم ەردە گەرەىە دەناسم،
دەردىكى كۆنە شاعىران و نوسەران زۆر تووشى ەاتوون. منىش دەزانم

خه يال توانا و قودرته، به لام بۆ ئوهى شتيك به جيبه يئليت، ده بيت له ناو نه خشه يه كدا ئيشبكات... تو ئه و نه خشه يه ت لانييه، ئه و نه خشه يه لاي منه... ده بيت من و تو كومه كى يه ك بكه ين».

غزه لنوس هه ركات ئاوها به ئارامى له سه ر كورسييه كه ي خوى دابنيشتايه، بيرمه ندر و هه كيمتر ده ينواند، بپئه وهى راسته وخۆ ته ماشاي ميوانه كه ي بكات، به پئكه نينه وه گووتى «به لام خه يال نه خشه يه كى خوى هه يه، هه يچ كه س ناتوانيت بزانيت نه خشه ي خه يال چييه، مرؤف كه زانى خه يال به ره و كوئ ده پوات، چيتر خه يال نيه . هاوړپم تو له وه دا هه له يت، ببوره، ببوره به پړز، تو خه يال وه ك جوړي ك له ديكوړ ته ماشاده كه يت، له كاتي كدا خه يال ژيانى راسته قينه ي ئيمه يه... خه يالى ئيمه ناتوانيت ژيان جوان بكات، چونكه به شيكه له ژيان خوى. تو ده ته ویت خه يال له شيوه ي شار ي كدا، كوچه يه كدا، گه ره كني كدا دروستبكه يت... وه ك پادشاکان، وه ك ئه مير و سياسه تمه دار و سه ركرده كان كه هه ميشه هوكمپرانى به خه ونيك و به خورافه تي ك ده پارزيننه وه... هه موو پادشايه ك و ئه مير ي ك كه له بينيني حه قيقه ت بيزار ده بيت، بير له خه ونى گه وره ده كاته وه . به لام برام، تو شتيك فه رامؤشده كه يت، به دريژايى ميژوو، ئه و كه سانه ي خاوه ن خه يالى قوول و گه وره بوون خه لك ي ك بوون گومان يان له بوونى به هه شت هه بووه . به هه شتى مرؤفه خه يالييه كان له ناو پوحياندايه، له خه يالياندايه، له و ئيشراقانه دايه كه نيشانى جيهانى ده دن . به هه شتى من له عه شقه ناكام و بيده ره نجامه كانمدايه، له و ديو ده رگاي ئه و باغانه وه يه كه ده بيت به ئاراسته يان به رۆم . خه يال هه زه، به ئى، برائى ئازيزم تو له سه ره هه قيت، خه يال هه زه... به لام خه يال ته نيا ده ستكارى پوچ ده كات، نه وه ك ده ستكارى دونيا» .

جه واهيرى سه رفراز به سه به ره وه گووتى « غزه لنوسى عه زيز، پيمبلن، ئايا ئه م شاره شايسه تى شتيك نيه، دواتر هه ستبكه ين

ئادەمیزادەکانی سەر ئەم زەووییە خەيالیان ھەبوو؟ شایستەى ئەو ھەبیبە؟ من نە فەیلەسوفم و نە شاعیر، من بەلێندەرم، ئا ئاغام، من بەلێندەرم، جەواھیری سەرفراز ھاوکاری شاکارەکان و ھاوکاری پۆحەکان و خەيالە جوانەکانە. من دەزانم دەتوانم چ جوړە شارێک دروستبکەم... بەلام پێشووخت دەبێت ھێزی تۆم لەگەڵدا بێت، ھا ئاغای پەرغەزەل، چیت دەوێت؟... چى شتێکت لە سامان و مولکی دونیات دەوێت تا بێخەم بەردەستت... ئەو مەملەکەتەى من خەونى پێو دەبینم بى شاعیران، بى غەزەلنوسان، بى دەنگخۆشە گەورەکانى ئەم شارە... دروست نابێت. چ کۆشکێکت ھەز لێیە لەم شارەدا، چ کێلگەیک، چ مەزرایەیک، چ ئافرەتێک، چ شتێکی مەحال پێمبێت... پێکەو من و تۆ شارێک یان گەرەکیک دروستدەکەین کە خەيالێ تۆ و ھێزی من پێکەو نەخشەى دادەپێژن... گەرەکیکی جوان و بچکۆلە... من لەوباوەرەدام، مەرووف بەبێ خەيال ناتوانیت ھۆکمرانی ئەم ولاتە بکات... بۆ ھەک دوژمن سەیرمەدەکەیت؟... بۆ لە مانای ھەرفەکانم ناگەیت... ئەگەر دەتەوێت دونیا جوان بێت دەبێت شاعیر لە بورجى خۆى بێتەدەری، پادشاش لە کۆشكى خۆى دەرچێت، دەبێت پێکەو لە ناوەرپاستى شەقامیکدا بەیەکبەگەن و لەویدا، بەلێ عەزیزم ئا لەویدا بێر لە دروستکردنى شتێکی تر بکەنەو. ئەوا من ھاتووتمە مالى تۆ... ھاتووتمە بەر دەرگات، من رقم لە کەللەرقى و بەدھەواى و سەرسەختییە... تێبگە غەزەلنوس ترسناکە پادشاگان ناو میدبەگەیت، تێبگە ھێچ شتێک لە پادشایەک ترسناکتر نییە کە بە تورپەى بگەرێتەو بۆ مالى. خۆت بخەرە دۆخى ئەو، پادشایەت و دەتەوێت دونیا جوان بکەیت و کەس نییە کۆمەکت پێبکات... ھا... ترسناکە پادشا کە سێک نەدۆزێتەو دونیای لەگەڵدا جوانبکات... دەستى خۆتم بەرێ و بیدەنگ بە».

غەزەلنوس گوتى «ناتوانم دەستى خۆمت بدەم. خەيال بۆ ئەو

نه دراوه به مړوف پيسی و کاره سات و ویرانه یی جوانبکات. باغه کانی خه یال
 بویه جوانن چونکه نابنه دیکوری حقیقت. گهر خه یال بیته شتیک
 که راستی دهشاریته وه، ده بیته هیژکی ترسناک... بمبوره نهی برای
 غریب، واهه سته ده کم تو ده ته ویت من و تو پیکه وه شتیک دروستبکه یی
 که پيسی و ناشیرینی نه م شاره بشاریته وه... گهر ده ته ویت خه یالی
 من کومه کت پیبکات، شتیک مه که نه م هه موو دزیویه نه بینین، خه یال
 سه فهریکی قه شه نکه، به لام ناییت کاره سات له بیر مړوف به ریته وه».

جه واهیری سه رفراز ده یگوت «غه زه لنوس، به دریزایی میژوی مړوف
 کاره سات و دلته نگی و غه م هه بووه و هه ده مینیت. تیپکه، مړوف
 ناتوانیت به هه شتیک گه وره دروستبکات، به لام ده توانیت هه ندیک
 به هه شتی بچوک بچوک دروستبکات... هیچ که س، هیچ سه روک و
 شاهه نشا و میریکی سه ر زوی نه یتوانیوه غه م و خوین بسپریته وه، به لام
 ده توانیت شتیکبکات هه سستی مړوف به غه م و خوین که متر بیت...
 نه وه یه نومیدی من».

غه زه لنوس ده یگوت «نازانم پادشاکان ده توانن چیبکه ن... نازانم.
 به لام دلنیا م خه یال بو نه وه نه هاتووه، هه سستی غه م له مړوفدا بکوژیت...
 پوخله به ره خه یالییه کان پوخله به ری غه مگینن».

نه و شه وه جه واهیر سه رفراز هه ولکی زوری دا غه زه لنوس والیبکات،
 له دروستکردنی گه ره کی خه ونه کاند ا کومه کیبکات. به لام بیسوود بوو.
 شه ویکي درهنگ به هیمنی له مالی غه زه لنوس هاته ده ری، به لام
 له قوولایی دلیدا هه سستی به رفیکی قولکرد، رفیک له وه به ره که متر
 هه سستی پیگردبوو، پر به دل نه و خواسته له پوچیدا بوو بگه ریته وه و
 بیکوژیت.

ژنی باروونی مریشک به‌وردی چیرۆکی نه‌وجه‌وانی چینی

بۆ گێڕامه‌وه

ته‌موزی ۲۰۰۴

دوای حیکایه‌تێکی درێژ ده‌رباره‌ی فیلێکی گه‌وره که نه‌ستیره له‌لایه‌کی ناسمانه‌وه ده‌یات بۆ لایه‌کی تر، له‌ مائی «باروونی شیر و شه‌کر» هاتمه‌ده‌ری. ده‌بایه‌ بچووبامایه‌ بۆ مائی باروونی هه‌رمی، تا بۆ کچه‌که‌ی نه‌ویش حیکایه‌تێکی نوێ بگێڕمه‌وه. وه‌ک جاران له‌ ده‌رگای مائی بارووندا و ئیشکه‌ریکی منداڵ ده‌رگای کرده‌وه، به‌ هێمنی به‌ پله‌که‌کانی کۆشکی میری هه‌رمیدا سه‌رکه‌وتم، کچه‌که‌ی باروونی هه‌رمی ناوی «پۆزان» بوو، یه‌کیک بوو له‌ منداڵه‌ شیرینه‌ی هه‌رده‌م به‌ر له‌وه‌ی بگه‌مه‌ ناوه‌پاستی چیرۆکه‌کان خه‌وی لێده‌که‌وت. به‌لام پرسیاوی زیره‌کانه‌ی لێده‌کردم، پرسیاوگه‌لێک منی ده‌خسته‌ سه‌ر ئه‌و به‌وپایه‌ی منداڵان پێکرا، هه‌تا ئه‌وانه‌ی که له‌ ناوه‌پاستی حیکایه‌تیشدا ده‌خه‌ون، مه‌خلوقاتێ بلیمه‌تن. ئه‌و پۆزه‌ وه‌ک هه‌میشه‌ ده‌رگای ژووره‌که‌ی خانمی چکۆله‌م کرده‌وه، به‌لام سه‌رسام و سه‌راسیمه‌ له‌گه‌ڵ پۆزانی ناسک و شیریندا «که‌ ئه‌و پۆزه‌ دوو پرچی په‌شی چکۆلانه‌ی دروستکردبوو» دوو خانمی قه‌شه‌نگ و به‌ وبقارم له‌ ژووره‌که‌دا بینى. ده‌مۆده‌ست ژنی باروونی مریشکم ناسییه‌وه. ته‌نوره‌یه‌کی که‌مێک ته‌سک و کورتی له‌ به‌ردابوو، گه‌نجتر و چێژه‌خشته‌ر هاته‌ پێشچاویم له‌و شه‌وه‌ی له‌ ئاهه‌نگه‌که‌دا بینیم. پێده‌چوو خانمه‌که‌ی دیکه‌، ژنی باروونی هه‌رمی بی‌ت. پاش سلاوێکی کورت، ئه‌و له‌گه‌ڵ منداڵه‌که‌یدا به‌ خێرای ژووره‌که‌یان بۆ من و خاتوونی مریشک چۆلکرد. ژنی باروونی مریشک ئه‌م پێگایه‌ی به‌ باشتترین پێگا زانیبوو بۆ ئه‌وه‌ی من ببینی‌ت و که‌سیش گومانی لێ نه‌کات. کراسی‌کی پرته‌قالی له‌ به‌ردابوو،

قژئکی خاوی می‌شکراو، ده‌موچاوی باریک و چاوه‌کانی کراوه و غه‌مگین بوون. ژئئکی جوان بوو، به‌لام پئده‌چوو له وبقاریدا لاسایی یه‌کئکی دی بکاته‌وه، ده‌سته‌کانی پریوون له بازن، مه‌کیاجئکی ته‌نکی کردبوو که به مه‌کیاجی یه‌کئک ده‌چوو تازه له پرسه هاتیته‌ده‌رئ، گولئکی ئالتونی گه‌وره‌ی دابوو له‌سه‌ر سنگی. هه‌ر له سه‌ره‌تاوه شتئک له ترس و شه‌رم له چاویدا بینی، که که‌متر له چاوی خانمه بارۆنه‌کاندا ده‌رده‌که‌وت. که ژووره‌که چۆل‌بوو، به‌رله‌وه‌ی ئه‌و قسه‌بکات، گووتم «خانمی نازیزم، بیوره، بیوره من ئه‌و شه‌وه ئیجگار نه‌زان و بیحورمه‌تانه، ئاهه‌نگه‌که‌م له ئیوه تئکدا... باوه‌رتبیّت، مه‌به‌ستئکی له‌و جوّرم نه‌بوو، به‌لام پئگایه‌کی ترم شک نه‌ده‌برد... ده‌بایه ئیوه بزائن من ده‌مه‌ویّت قسه‌تان له‌گه‌لدا بکه‌م».

وه‌ک ئه‌و ژنانه‌ی که له کاتی قسه‌کردندا سه‌یری شوینئکی نادیار ده‌که‌ن، سه‌یریکی ده‌ستی کرد و به‌ئه‌سپایی پرسی «تۆ کئیت و چی ده‌که‌یت له نویمیران، دلنایام تۆ بۆ شتئکی تره‌اتوویته ئیره؟... دلنایام». به‌ئه‌سپایی گووتم «به‌پیز من بۆ حیکایه‌تکردن بۆ مندا‌لان هاتومه‌ته نویمیران، به‌لام زۆر مه‌به‌ستیشم بوو ئیوه ببینم، من له پئخراویکی بیانیدا ئیشده‌که‌م که سۆراغی خه‌لکانی ونبوو ده‌که‌ن، ده‌بایه هه‌ندیک زانیاری که‌م له‌سه‌ر مورا‌د جه‌میل کۆبکه‌مه‌وه، گه‌ران و پشکنینه‌کانم بۆ لای ئیوه‌یان هێنام... خانمئک که یه‌کئک بوو له دۆسته زۆره‌کانی مورا‌د جه‌میل ناوی ئیوه‌ی بۆ من هینا، وه‌ک ئه‌وه‌ی دوا نه‌یئنی مورا‌د جه‌میل لای ئیوه بیّت، به‌لام له پاستیدا من تا ئیستا ناوی پاسته‌قینه‌ی ئیوه نازانم، هه‌موو هه‌ر به‌ژنی بارۆنی مریشک ناوتانده‌هێنن».

به‌چاوه غه‌مگینه‌کانی سه‌یری‌کردم و بزه‌یه‌کی ته‌نک و پرت‌ه‌لیسم که‌وته سه‌ر لیوی و گووتی «ناوم سه‌یرانه، زۆربه‌ی ژنی بارۆنه‌کان وه‌خته‌ ناوی

خویان بیرچیتهوه، کهس ناوی راستهقینهی ئیمه به کارناهیئیت. وهک
 نهوهی شهرم و شورهیی بیت یان شتیک». که بهو جوړه قسهیکرد،
 گهلیک جوان و ناسک هاته بهرچاوم، سادهیی و پاکیهکم تیابینی تا
 نهوکات وامدهزانی مروّف له نویمیران دهستی ناکهویّت و نایدوزیتتهوه.
 لهگهّل قسه و تهماش و جوّلهکانیدا تیگهیشتم لهو ژنانهیه، که حزبان
 به هه موو شتیکه و له هه موو شتیکیش دوترسن، سه ره تا قفلدار و
 پویه ست ده نوینن، که ده شکریتتهوه بیسنوور و بیتله مهر والا ده بن. هر
 به هه مان ساده بیهوه گووتی «ئیمه به مورادمان ده گووت «نهوجه وانی
 چینی»، وهک چوّن له حیکایه ته کوّنهکانی جاراندا که به مندالی
 بوّیان ده کردین، کوپی پادشا ده چیتته شکه و تیکهوه و نیگاری کچیک
 ده دوزیتتهوه و عاشقی ده بیت، دواي درده که ویّت نهو وینهیه نیگاری
 کچی پادشای چین و ماچینه، موراد جه میلش ناوهابوو، هر که سیک
 وینه که ی بدیبایه یه کسه ر عاشقی ده بوو، له کوپه پادشایهک ده چوو
 که خوی گوپی بیت و هات بیت بوّ نه م شاره، له بهر نهوه من و ژنهکانی
 هاوړیم به کوپی پادشای چین و ماچین ناوامانده نا، ناوه نهیئیه که ی له
 نیوماندا «نهوجه وانی چینی» بوو».

پیشتر نهو ناوهم نه بیستبوو. به سه رسامی سه یرمکرد و گوتم
 «نهوجه وانی چینی... نهوجه وانی چینی... ناویکی سه یره، وهک ناوی نیو
 حیکایه تیک». هه ستمکرد زور خیرا له گه لمدا ده کریتتهوه، وهک نهوهی نهو
 نهیئیه ی که وتوته نیوانمان پردیکی پتهوی له برپا له لا دروستکرد بیت،
 که میک ته نوره ته سکه که ی پاکتشا که له گه ل دانیشتنا تادهات کورتر
 ده بووهوه و گووتی «پیاوی کورد هه زار ساله، هه ر وخت له حیکایه تیکدا
 باس له جوانی بکه ن ده لّین «ده تگوت کچی پادشای چین و ماچینه»
 «ده تگوت کچی قه پالی فهرنگه» ها... وا نییه. نه بوو جاریک به راستی
 جوانی ئیمه بکه ن به ناو نیشان، وانییه کاک ماجید، وانییه. ئیمه ش که

جوانی موردمان بینی، که همو پیکرا عاشقی نهو بووین، که وها تهلیسمی لیکردبووین، تۆلهی نهو هه زار ساله مان بهو جوړه کردهوه، جوانی مورادیش له جوانی پیاوانی نهو شاره نه ده چوو. وهک نهوهی له چین و ماچینه وه هاتبیت، وهک کوپی قه پالی فهرهنگ بیت. شتیکی تر بوو، نهو شتیکی تر بوو. هه سنده کهم خویشی زور حه زی لهو ناوه ده کرد، من به رده وام پیمده گووت نهوجه وانی چینی. یه که مجار که بینیم خوم نه گرت و پیمگووت تۆ خه لکی چ شار و مهله که تیکی وها جوانیت؟ پیشتروام به هیچ پیاویک نه گوتبوو. سهیریکردم و بهو دهنگه پر سۆزه یه وه که همو نافرته تیکی شیتده کرد، به پیکه نینه وه گووتی خه لکی چین و ماچینم». وهک بیر له یادگار یکی تال بکاته وه گووتی «هه ندیک له ژنانی نویمیران ناویان نابوو «نهوجه وانی فهرهنگی»، به لام من حه زمه کرد پیبیلیم «نهوجه وانی چینی». من زور حه زم لهو ناوه بوو. نازانم چ کچیک یان ژنیک دایه ت نابوو... مورد له دهره وهی نویمیران نافرتهی زوری ده ناسی، له وانه یه یه کیک له وان نهو ناوهی پیبه خشیبیت، له وانه یه خوی به خوی به خشیبیت، کهس نازانیت. گرنه نهو بوو لای نیمه ناوی نهوجه وانی چینی بوو». به رابه سهیران خان دانیشتم، دهسته سړیکی سپیم له جانتا کهم دهره تیا و گووتم «خانم ده زانیت، که مورد چی به سه ر هاتووه، ده زانیت؟». به غمه وه سهیریکردم و گووتی «همو ده زانین چی لیها تووه، همو ده زانین، هیچ ژنیک نییه له نویمیران نه زانیت چی لیها تووه، به لام چۆن و که ی و له کوئ، کهس نازانیت... کهس نازانیت». من به غمه وه پیمگووت «نهنییه کت پیده لیم، نابیت لای هیچ کهس بیدرکینیت، من زانیاری ته و اوم هه یه که مورد جه میل کوژاوه... زانیاری ته و او». وهک من دهسته سړیکی له جانتا که ی دهره تیا و فرمیسیکی چکولانه ی سړی و گووتی «همو ده زانین که کوژاوه... همو ده زانین».

ئو شه‌وه له‌بری ئه‌وه‌ی من حیكایه‌ت بۆ كچه‌كه‌ی بارۆنی هه‌رمێ
 بكه‌م، ژنی بارۆنی مریشك، منی دانا و حیكایه‌تی راسته‌قینه‌ی نه‌وجه‌وانی
 چینی له‌ نوكه‌وه بۆ گێڕامه‌وه، هه‌لبه‌ت چیرۆكه‌كه وه‌ها درێژ و پڕناوه
 كه گێڕانه‌وه‌ی به‌ته‌واوه‌تی زیانیکی زۆری بۆسه‌ر ئابووی گشتی و ئه‌خلاقی
 كۆمه‌لایه‌تیمان هه‌یه، له‌به‌رئه‌وه به‌ ناچارى به‌مجۆره بۆتان كورتده‌كه‌مه‌وه
 «نه‌وجه‌وانی چینی گه‌نجیكى ئاسایی ئیجگار جوان ده‌بی‌ت، كۆپی
 یه‌كێكه له‌ خێزانه هه‌ژار یان مامناوه‌نده‌یه‌یه‌كانی ئه‌م شاره، كه‌ خودا
 به‌هره‌یه‌كى بیۆینه‌ی ده‌داتێ كه‌ له‌ زۆرینه‌ی پیاوانی دونیای هه‌رامكردوه،
 ئه‌ویش ئه‌وه‌یه زۆرینه‌ی ئه‌و ئافره‌تانه‌ی ده‌كه‌ونه سه‌رپڕیگای هه‌زی
 لێده‌كه‌ن. هه‌لبه‌ت نیعه‌مه‌تیكى وه‌ها، كه‌ هه‌موو پیاویكى دنیا خه‌ونی
 پێوه‌ده‌بینێت، له‌ شارێكى وه‌ها پۆخته‌نگ و دلخالی‌دا دیویكى ترسناكیشی
 هه‌یه. به‌لام مورا‌د گوێ به‌و دیوه ترسناكه‌ی په‌یوه‌ندیه زۆره‌كانی نادات.
 شتیك له‌ فره‌هه‌نگیدا نییه ناوی به‌قا و مانه‌وه بی‌ت، له‌ یه‌ككاتدا
 ده‌توانێت بێشوما‌ر ژنی خۆشبویت و بێشوما‌ر په‌یوه‌ندی به‌ستێت. سه‌یر
 له‌وه‌دایه هه‌چ ژنیکیش نایه‌وێت مورا‌د بۆ خۆی داگیربكات، وه‌ك ئه‌وه‌ی
 هه‌موو ژنیک بزانی‌ت كه‌ مورا‌د جۆریكه له‌ مرواری، مژوف ناتوانێت
 هه‌لیگرێت بۆ خۆی، به‌لكو ده‌توانێت ته‌نیا جارێك ده‌ستیكى لێ‌ب‌دات
 یاخود نیگایه‌كى بكات، یان بۆ جارێك یان دووان بی‌یاته ناو جیگاوه.
 به‌رله‌وه‌ی ئه‌و گه‌ره‌كه گه‌وره‌یه‌ی نوێمیران دروست ببێت و خانه‌واده
 خانه‌دانه‌كان بی‌نه ئه‌م به‌شه تاییه‌تی و ناوازه‌یه‌وه كه‌سه‌ره‌تا میراویان
 پێده‌گه‌وت، مورا‌د سه‌ره‌تا له‌گه‌ڵ كچی یه‌كێك له‌وانه‌دا ده‌بی‌ته دۆست كه‌
 تریله شو‌فل و لۆری گه‌وره‌یان ده‌نارد بۆ ئێران. كۆره‌كه سه‌ره‌تا شو‌فیری
 لۆری ده‌بی‌ت، به‌هۆی ئه‌وه‌ی كه‌ ئیشی ئه‌وه‌یه لۆرییه‌كان تا سه‌ر سنوور
 لێ‌بخو‌پێت، ده‌رگایه‌كى لێ‌ده‌كرێته‌وه تا ئاسان تیكه‌لاوی ماله‌ ده‌وله‌مه‌نده‌كان
 و خه‌لكانی پاره‌داربی‌ت. له‌به‌ر هه‌ر هۆیه‌ك بی‌ت مورا‌د زووتر و بێ‌گرفت‌تر

له هر شؤفیریکی تر که لوپهل و بار و ماشینه کان له پاسگه و خاله کانی گومرگ ده په پرتیته وه، نه وه واده کات خۆشه ویست و شوینی متمانه بیټ. بهرله وهی مورد بکه ویتنه ناو ژنانی خانه دان و میرئاسای شاره وه، په یوه نندی گه لیککی زوری له گه ل کچانی هه ژار و خانمه فرمانبره بیه یواکاندا هه بووه، که به جوانی خوی و به غه زهله کانی مه ستیده کردن. به لئی به غه زهله کانی، من بۆ یه که مجار له ده می ژنی بارونی مریشکم بیست که مورد جه میل شیعر بیژ و غه زهله خوی نیککی ده نگخوش و مه ستهین بووه. نه مپۆ هه موو ده زانن نه وهی ژنانی نویمیرانی تووشی دهردی «نهوجه وانی چینی» کرد، نه و وینه یه بوو که له ده سستی خانمی گولبه هاره وه داکه وت «که دیاره له بهر هه ندیک هوی نه خلای ناوی راسته قینه ی خوی لیره دا ئاشکرا ناکه ین». پیده چیت گولبه هار له سه ره تای سالی دوو هه زاردا عاشقی نهوجه وانی چینی بوویټ، زۆری ژنانی نویمیران نیستاش گوناھی نه و دهرده که زیاتر له نه نفلۆنزیه کی سهخت ده چیت تا عه شق، ده خه نه پال گولبه هار. گولبه هار نه و وینه یه ده هینیت و پیشانی ژنی بارونی ههنگوینی ده دات، که نه وکات بهرله وهی وشه ی بارون داکه ویت، پیانده گووت «میری میرانی ههنگوین». ژنی ههنگوین به جوریک ئالوده ی وینه که ده بیټ، خرابتر له ئالوده بوونی پاله وانی حیکایه ته کۆنه که مان به نیگاری هه لکه نراوی ناو نه شکوته که، سویند ده خوات که نه و وینه یه راستی نییه و مه خلوقی وه ها مه گه ر له خاکی چین و ماچیندا هه بیټ، واته له خاکی خه یال و نه فسانه دا. نه وه گولبه هار ناچار ده کات، بۆنه یه ک بدۆزته وه که نهوجه وانی چینی پیشانی ژنی ههنگوین ئاغا بدات. پیده چیت یه که م یه کدی بینینی نیوان نه و دووانه له دوکانی ستیانفرۆشیکی هاوړی مورد بوویټ، ژنی بارون که هه لبت خانمیککی به حورمهت و پر پرزه و پیشتر چ جورده سه رکه شیه کی ژنانه و بیحیسابی نییه، دوا ی نه وهی مورد ده بینیت، دوا ی نه وهی گوړی

له یهک دوو غه زهل ده بیټ عاشقی موراد ده بیټ. ئه م حاله ته بۆ هه موو عاشقه‌کانی دیکه‌ی موراد جه میلیش پاسته. گولبه‌هار که دلدنایه ناتوانیټ موراد بۆ خۆی هه لگريټ و تا قیامهت به مولکی خۆی حیسابیټ. له‌خۆبوردوانه و بیټه‌را و بگره‌یه‌کی ئه‌وتۆ، که له م جۆره په‌وشانه‌دا نۆر له نیوان ژناندا پیکدیټ، بۆ ژنی بارۆنی هه‌نگوین ده‌ست له موراد به‌رده‌دات. هه‌موو ئه‌و کیژ و خانمانه‌ی به‌خۆشه‌ویستی موراددا تیټه‌پیسوون، دوا‌ی که ناچارده‌بن بۆ خانمیک یان کیژکی دی ده‌ست له موراد به‌رده‌ن، واهه‌ستده‌که‌ن ته‌واوی ئه‌و نه‌زموونه‌یان هیچ نه‌بووه جگه له‌خه‌ونیټ، سه‌فه‌ریک بۆ ئاسمان، گرتنی سه‌رابیټ بۆ ماوه‌یه‌کی کورت، هه‌مووش به‌ئهن‌دازه‌یه‌ک له‌یه‌کتر تیټده‌گه‌ن، هیچ یه‌کیکیان هه‌ست ناکات به‌و په‌یوه‌ندییه‌ حه‌رامیکی شکاندیټ یاخود شه‌ره‌فی لکه‌یه‌کی گرتبیټ. دوا‌جار موراد وه‌ک خه‌ونیټی ده‌ست‌اوده‌ستی لیټیټ که هه‌موو خانمه‌ جوان و بیټکه‌س و مه‌حرومه‌کانی نویمیران یه‌ک ده‌یده‌ن به‌وی دیکه‌یان. تاکه‌ شتیټ له‌و خه‌ونه‌دا ده‌گوردریټ کورتی و دریژییه‌که‌یه‌تی، که پیده‌چیت تاکه‌ شتیکیش بیټ موراد خۆی پکیزی به‌سه‌ریدا هه‌بوو بیټ. ئه‌وه‌ی موراد له‌ نویمیران و له‌ نیو‌خانه‌دان و پاره‌داران و ئاهه‌نگه‌کانیاندا ده‌کاته‌ میوانی هه‌میشه‌یی ئه‌وه‌یه‌ که سه‌رده‌میټ واز له‌ شۆفی‌ری لۆری ده‌هینیټ، له‌گه‌ل خاوه‌نی یه‌کیټ له‌ هۆله‌ گه‌وره‌کانی شاردا ده‌بیټه‌ پیکخه‌ر بۆ ئاهه‌نگی شه‌کراو و شایی و پۆژی له‌دایکبوون. له‌و هۆله‌دا ژنان و کیژانی گه‌نج به‌ به‌رده‌میدا ده‌پۆن و به‌ شه‌پۆل عاشقی ده‌بن. پیده‌چیت کورپه‌که‌ له‌ دوا دوو سالی ژیانیدا مه‌یلیکی زۆری به‌لای کچ و ژنه‌ ده‌وله‌مه‌نده‌کاندا لادروستبوویټ، بیټه‌وه‌ی له‌ هه‌ندیټ په‌یوه‌ندی خیرای دیکه‌ش له‌ گه‌رپه‌ک و کۆلانه‌ هه‌ژاره‌کاندا ده‌ستی پاراستبیټ. که‌س به‌ دروستی نازانیټ چه‌ند کیژ و چه‌ند ژنی خانه‌دان به‌ پاستی په‌یوه‌ندیان له‌گه‌ل موراددا هه‌بووه، ئه‌وه‌ی که گرنه‌

ئەو ئەستێرە سەیرانە یە کە لە سەر لەشی خانمان یان لە فەزای ئەو شوێنەدا جێدەهێلێت کە ژوانی تیا دەکات، وەک ئەوێ کۆپی ئاسمان یاخود بآلیۆزی ئەستێرەکان بێت. ھەر ئەو ئەستێرەکانش دواجار نەیتنی ئاشکرادە کەن. مەرووف ناتوانێت بزانێت ئاخۆ سەرەتا پیاوان و کۆرانی نوێمیران تا چەند ئاگاداری ئەو پەییوەندیانە بوون، بەو ھەدا مەرواد پەییوەندیەکانی زۆربوون و زوو زووش گۆرپوونی، کەس تاسەر نەیتوانیوە بەلگە یەکی تەواوی لە سەر بگرێت، حیکایەتە کەشی لە ناو ژناندا وەک نەینییەکی گەورە و موقەدەس کە پێکرا دەبێت بپارێژن، ئاسان نەچۆتە دەرەوە و نەبۆتە بابەتی غەیبەتە ئاساییەکان. ژنی بارۆنی مریشک راپوابوو کە نەوجەوانی چینی وەھا فریشتە پەنگ و خودایی دەرکەوتوو، پێکرا ژنان وەک نەینییەکی ئایینی سەیری عەشقی خۆیان بۆ ئەو گەنجە کردووە. ژنی بارۆن لە قسەکانیدا سێ جار بۆ منی دووپات کردووە کە «نەوجەوانی چینی، بۆنی خەیاڵی لێدەھات». ئەگەر چی من خۆم بە یەکیەک لە پەسپۆرەکانی خەیاڵ دەزانم، بەلام پێشتر جۆرە گوزارە یەکی وەک «بۆنی خەیاڵم» بەرگوێ نەکەوتبوو. وازەندە کەم کە گەر پیاوانی نوێمیرانیش برێک لەو حیکایەتەیان بیستبێت باوەریان پێنەکردووە. ئەوێ حیکایەتە کە یەنئاو تە سەر ئەو کۆتاییە غەمگینە، ئەو یە کە پێدەچێت دواجار نەوجەوانی چینی خۆی عاشق بووبێت. ئەوێ گۆرپانکاریەکی ترسناکی لە چۆنیەتی و ئاراستە یارییە کەدا دروست کردووە. حیکایەتە کە بەو جۆرە ی من لە دەمی سەیران خانم بیست، بەمشێوە یە بوو. ژنی بارۆنی مریشک دوا خانمە لەو زنجیرە یەدا کە مەرواد پەییوەندی لەگەڵیاندا ھەبوو. بەلام پێش ژنی بارۆنی مریشک، نەوجەوانی چینی حەزی لە ژنی بارۆنیکی گەنج کردووە بە ناوی «بارۆنی کولە کە». ژنی بارۆنی کولە کە کە ھەر وەک من لە دەمی خانم بیست ناوی «باران. شوکور» بوو، کە ئەویش کچێکی بێئەندازە جوان و گەنج بوو، بێئەندازە

سیحراوی، گهله کیش پر له خه یالات و حهز، کچه که یهک دایکی پیری هه بووه که چهند سالییک له وه بهر مردوه، له وه زیاتر کهس هیچ شتیکی دهرباره ی نهسل و په چه له کی نه زانیوه. نهوجه وانی چینی دوا ی باران شوکور بۆ ماوه یهک ده چیت په یوه ندییه وه له گه ل ژنی بارۆنی مریشکدا. به لام نهوجه وانی چینی که ده گاته سه ر نۆره ی خانمه که ی بارۆنی مریشک، وه ها غه مگین و دلته نگه پیشتر کهس وه ها نه یبینیوه. نه وه چهند جاره ی نهوجه وانی چینی له گه ل ژنی بارۆنی مریشکدا داده نیشیت، به شی زۆری کاته که یان به وه وه ده پوات، فرمیسکه کانی مورد و شکبکاته وه، که شیتانه حهزی له ژنی بارۆنی کوله که کردوه و شهرم له وهش ناکات بۆی بگری. مورد ناتوانیت هه رگیز باران شوکور له بیربکات و تاکه نومیدی نه وه یه که ژنی بارۆنی مریشک یارمه تیبdat. من له قسه کانی خاتوونی مریشکه وه تیگه یشتم که نه وه که مته رخمیه کی نه کردوه، به پیچه وانه وه پیده چیت ژنی بارۆن دلسو زانه کۆمه کی به هه ردو عاشقه که کردبیت. نه وه یه که مجاره نهوجه وانی چینی هه نگاو یک بۆ دواوه بگه پیتته وه و بۆ کۆنه یاریکی وه ها په رۆش و شیت بیت. له قسه کانی ژنی بارۆنی مریشکه وه تیگه یشتم که باران شوکور و نهوجه وانی چینی بۆ نزیک ی سالییک له په یوه ندییدا ده بن. نه وه ی چیرۆکه که یان ئاشکراده کات نه وه نه ستیرانه یه که مورد له سه ر جهسته ی ژنی بارۆن جیده هیلیت و جار دوا ی جار دووباره ده بیتته وه. مورد نه ستیره کانی خو ی ته نیا له سه ر له شی باران جینا هیلیت، به لکو نه ستیره کانی نه وه له سه ر دیوار و پیخه ف و قه ره ویله کانیش جیده مینن. بارۆنی کوله که که کوپکی وریاه هه ر زو سه ر نهجی نه ستیره کان ده دات، به وه دا بارۆنی کوله که خوشی که سیکی داوینپاک نییه پیده چیت له ده می ژنیک له و ژنانه ی له گه لیاندا خه وتووه، حیکایه تی نه وه نه ستیرانه ی بیستبیت و له حقیقه تی چیرۆکه که تیگه یشتبیت. چیرۆکی نه ستیره کان سه ره تا له بارۆنی کوله که وه

دادهكه ویت، له وه وه هه نديك له پياوانى نويميران ياده وه ى خويان
 تيز ده كه نه وه و ياديان ده كه ویت وه كه پوژيک له پوژان نه ستيړه ى سه یر
 و پوناكى گومان ليکراويان له سه له شى ژنه کانيان و له فه زای
 مال ه کانياندا بينيوه . له پښگای نه و حياکيه ته وه ژور له بارونه کان پقيکى
 شيتانه و کویر له نه وجه وانى چينى هه لده گرن . خانمى بارونى مريشک
 پتيو ابو، چيرؤکى نه و نه ستيړانه پاست نييه، به لکو خودى نه و
 پوناکيه، جوړه تيشک و کرانه وه و پوناکيه که که هه موو ژنيکى ناسايى
 دواى ژوانتيکى پاسته قينه پيى دهره وشيته وه . هه موو خانميک دواى
 خه وتنیکى عاشقانه ى قوول، که هه ستبکات پياويک هيه و به پاستى
 دهيه ویت بيبيات بو به هه شت، پر ده بيت له وه ها جوانى و وه ها نورتيک .
 خانم هه روه ها پاي و ابو به وه دا ژيانى نويميران سارد و تاريخ و
 بيړوشنايه، نه و نه ستيړانه ليړه پوشتنر و سافت رده رکه وتوون . نه ز بو
 خوم له ميژبوو نافره تم بو گرنگ نه بوو، ته ووى حياکيه ته که ش بو من
 وه ک فليميک و ابو که له ژيانى پاسته قينه دا تيا ده ژيام، له پاستيدا
 نه مده ژانى که ى ده شيت نافره ت بدره وشيته وه و که ى نه دره وشيته وه،
 به لاشمه وه گرنگ نه بوو که ى دهره وشيته وه يان نادره وشيته وه . به لام
 دواى دره وشانه وه کاني باران شوکور، ئيدى بارونى کوله که ژماره يه کى ژور
 چاو ده خاته دواى تا به ته واره تى تيده گات نه و کوړه ى ژنه که ى شيتانه
 عاشقى بووه موراد جه ميله . ژنى بارونى مريشک باوه پى وه ها بوو،
 بارونى کوله که بو نه وه ى نابرووى نه چيت، بارانى نارووه بو لای
 خاليکى له دهره وه ى ولات، بو نه له مانيا يان ئينگلستان ... دلنياشبوو،
 کوشتنى موراد به ته نيا ده ستي بارونى کوله که ى تيدا نييه، به لکو
 پلانى ژماره يه کى ژور له مير و تاغا و بارونه کاني نه م ولاته يه .»

یاداشته کانی بارونی خه یال

هیچ که سیک له م شارهدا نییه، ناوی جهواهر سهرفران بیت، نه وه من بووم شهویکی تهیلولی دوو هزار و دوو پووم له مالی غزلهلنوس کرد و خۆم وهک کپیری دهستتوسی کۆن و پاوکه ری شاکاره نه ده بییه کان نیشاندا، نه وهی من له غزلهلنوس تیگه یستم نه وه بوو که هر مرقفه و شاری خه یالی خۆی ههیه، بهلام نه وهی لای من ترسناک بوو، نه وه بوو که نه وایده زانی پادشا و شاعیر ناتوانن پیکه وه له دروستکردنی شاریکدا ئیشبکه ن. باوه ری وابوو شاعیر شتیکی نییه پیشکه شسی پادشای بکات. نه و قسانه ی له خۆ به جهوکزانیه وه سهرچاوه یان نه گرتبوو. بهلکو له هه واو غروری که سیکه وه بوو که ده زانیت ده لیت چی. نه ویان وهک پیاویکی ساده بۆ وه سفکردبووم، بهلام بلندبین و سهرکesh هاته پیشچاوم. ئیستا تیده گم که غروری شاعیر جۆره غروریکه هه موو که س ناییبینیت. کاتیک قسه یده کرد قوول سهیری نیو چاویم ده کرد، زۆر قوول. هه ستمده کرد شتی زۆر ترسناکی تیدایه. ده مزانی گه وره ترین پرسیری نه و ساته ی نه م شاره نه وهیه چۆن شاعیر و پادشا، پیکه وه ئیشبکه ن... چۆن پیکه وه له سهر سفره یه ک دانیشن و بیر له جوانکردنی نه م شاره بکه نه وه، بیر له چاره نوسی نه م ولاته بکه نه وه که تازه به تازه نه سیمی ئازادی بهر روخساری ده که وت. خۆم له وه چه ی میر و به گزاده کان بووم و ده مزانی سه رۆک به ته نیا نه وهی بۆ نا کریت، ده زانم... من ده سال زیاتربوو تیکه له به سیاسه ته داره کانی نه م مه مله که ته بوو بووم که س نه یده زانی چی ده که ن و چیان ده ویت. به کۆمه لیک کریر ده چوون، له تروپکی شاخیکی به رزه وه به ره و بنی خه ره ندیکی قوول خله ده بوونه وه،

پیشانوابوو له دامپنی ئه‌و شاخه‌دا ده‌کونه باغیکی سه‌وزه‌وه، به‌لام
 من ده‌مبینی که بنی ئه‌و چیا سه‌خته هیچ نییه جگه له خه‌ره‌ندیکی
 بیین. من ده‌مزانى له‌گه‌لیاندا تا بنی ئه‌و خه‌ره‌نده به‌رده‌به‌وه، به‌لام
 ده‌مویست شتیک بکه‌م، گه‌ره‌کیک، باغیک، کوچه‌یه‌ک دروستبکه‌م.
 ده‌مویست هه‌ستبکه‌م که من وه‌ک ئه‌وان به‌رنا به‌وه، به‌لکو ده‌فرم و
 خه‌ون ده‌بینم. به‌لام غه‌زه‌لنوس وه‌ک پو‌حیکی ته‌نیا ئیشیده‌کرد من
 ده‌مویست خه‌یالی خۆیم بداتن، ئه‌و باسی حه‌قیقه‌تی بۆ ده‌کردم.
 هه‌ر پو‌حله‌به‌ریکی خه‌یالی زۆر باسی حه‌قیقه‌ت بکات، ترسناکه. من
 دواى ئه‌و دانیشتم له‌گه‌ل غه‌زه‌لنوسدا ماوه‌یه‌ک چوومه خه‌لو ته‌وه
 و چه‌ندین کتێم له‌سه‌ر ده‌ردی قوولی شاعیره‌کان و نه‌خۆشییه
 ده‌رونیه‌کانیان و ئه‌و به‌یارییه جه‌ستیی و پو‌حیانه خوینده‌وه که
 تووشی دین. له ده‌ره‌نجامی پشکنین و خویندنه‌وه‌کاندا گه‌یشتمه ئه‌و
 به‌روایه‌ی شاعیران پیکرا نه‌خۆشییه‌کی ترسناکیان هه‌یه، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه
 هه‌رکات داوایان لێده‌که‌یت له بونیادنانی دنیادا به‌شداربن، ئه‌وان
 به‌ره‌و خه‌یال و ته‌لیسم و ته‌فسانه را ده‌که‌ن، که لێشده‌گه‌ریت پوو له
 خه‌یال بکه‌ن و پێیاندانه‌لیت ئاغایان فهرموو بپو‌ن و ئه‌وه‌امی ره‌نگینی
 خۆتان بژین، ده‌گه‌رینه‌وه بۆ دونه‌یا و به‌ده‌نگی به‌رز دژ به‌ پادشاکان
 و به‌ دونه‌یا ده‌یکه‌نه ده‌نگه‌ده‌نگ و قسه‌کردن. به‌دیرژیایی میژوو ئه‌وه
 ده‌ردی شاعیران بووه. هاواری انا الحق ی حه‌لاج له کاتی مردندا
 چیه جگه له هه‌له‌هاتتیکی خه‌یالی بۆ پێشه‌وه، یاخود ته‌ماشاکردنی
 لۆرکا بۆ ئه‌ستیره‌کان پێش له‌ مردن... چیه جگه له را‌کردن
 به‌ره‌و خه‌یال. ئه‌و شه‌وه که چووم بۆ لای غه‌زه‌لنوس داوام لێکرد
 کومه‌ک بکات، ئه‌و شتیکی هه‌بوو، که ئیمه نه‌مانبوو، هیژیک ده‌یتوانی
 هه‌موومان جوانبکات و به‌هیژمانبکات. به‌لام ئه‌و غروره قووله‌ی،
 ئه‌و خواسته شه‌یتانییه‌ی که ده‌ست نه‌خاته ده‌ست مه‌خلو‌قی‌ک وه‌ک

خوی شاعیر و خه یالناس نه بیست، نه و خواسته ی بلیت «سهیرکه ن، من گهرچی بوونه وهریکی خه یالیم، به لام ده توانم حقیقه تیش ببینم و له شاگردانی راستیش پروونتر بیدرکیتیم»، نه و شانازییه درویه که شاعیران له ئه لیاده و ئودیسوه به بالای خویان بریوه، له فیردهوسی و خه یام و موته نه بی و مه ولانا خالیده وه تووشی هاتوون، هه موویم له چاوی غزه لنوسدا خوینده وه... شاعیران به هه شتیکی خویان هیه پیشانی که سی ناده ن. وا هه سته که م له دیرزه مانه وه وها بووه، ئیمه ی ئاده میزاد هه موومان له به هه شت دهرچووین و نه وان له وی ماونه ته وه. تیده که ن؟ من له دهره نجامی که رانی زورمدا به وه ها راستیییک که یشتیم. نه و شه وه ده متوانی بیکوژم. هه ر وه ختییک گویم له شاعیرییک ده بیست باس له جیاوازی نیوان خوی و دنیا ده کات ده مه ویت بیکوژم. زورجار ده چمه چایخانه ی شاعیره کان و له جل و بهرگی لادییه کی نه خوینده وادا سوچیک ده گرم و گویده گرم که باسی خویان ده که ن، باسی جیاوازی و گهره یی خویان ده که ن، هه موویان نه و غروره ره شه له وشه و رهفتاریاندایه، که واده کات شیتیم و له پیستی خوم دهرچم. من له خوینده وه و که رانه کانمدا، که یشته نه و بره وایه ی شاعیران بق نه وه ی گول و نه ستیزه و بولبولیان خوشبویت، ده بیست ره قیان له پادشابییت، ره قیان له سه روکه کان بیست، ره قیان له میر و وه زیر و جهنگاوه ره کان بیست... هه ر شاعیرییک جوړه ره قیکی وای تیا نه بیست، نه و خوینی پاکی نه و جنسه به ده به ده ماریدا ناگه ریت. نه وان هه موو دنیا وه که مهیدانی جهنگی نیوان خویان و پادشاکان ده زانن. له و ماوه یه دا چهنده ها جار نه و خاوییه ترسناکه م دهرده هیتا، نه و په رق سامناکه ی له هه موو ژیانمدا له هیچ شتییک وها نه ترساوم، دهرمه ده هیتا و سه یرمه ده کرد... نه وه خولیای شاعیره کانه، نه وه یه خولیا به ده که یان سه ره که ون به سه ره هه موو شتییکا که شیعر

نییه. له‌وه زیاتر هر قسه‌یه‌ک بکه‌ن، درق ده‌که‌ن... ه‌تا کاتیک که باس له پیسی دونیا ده‌که‌ن، بق ئه‌وه‌یه بلین، ئه‌ها ئیسه چ‌ند جوانین... چ‌ند پاکین... من بق میژوو ده‌لیم، ئه‌و شه‌وه شتی زور ترسناکم له چاویدا خوینده‌وه، شتی زور ترسناک. که‌ر پیوستیم به هیزی ئه‌و غه‌زه‌لانه نه‌ده‌بوو، ده‌مکوشت، به‌لئ هر ئه‌و شه‌وه له‌ویدا ده‌مکوشت. ئه‌و ه‌موو شتیکی له چاومدا ده‌خوینده‌وه، به‌لام نه‌ده‌ترسا. وه‌ک ئه‌وه‌بوو بیه‌ویت تورمه‌بکات و وابکات ده‌مامکی خۆم دامالم و ه‌موو قسه‌یه‌کی ناو ناخمی پیلیم. به‌لام من سه‌برمکرت و ئاسوده وه‌ستام و خۆم وه‌ک پیاویک نیشاندا که ده‌توانم جله‌وی دلی خۆم بگرم. که هاتمه‌ ده‌ری، پرپووم له ئاره‌زوویه‌کی تاریک بق ئه‌وه‌ی بزائم له‌و ماله سه‌یره‌دا چی ده‌گزه‌ریت؟ ئه‌م پیاوه کییه و چی ده‌کات؟

من بووم «ته‌رخونه‌ی»م نارد بق ئه‌و ماله. پوژیک چووم بق لای عه‌تار و پیمکووت، ده‌مه‌ویت یه‌کیک له‌و ماله‌دا سه‌وزبکه‌م، چاویک بچینم و گوچکه‌یه‌ک بروینم که ببینیت و بیستیت. من دلم کرمی و خولیاام پر له پرسیار و سه‌رم سه‌رشار بوو به‌گومان. عه‌تار ئه‌وه‌ی به‌کاری نه‌کرده حیسابکرد و گووتی شتی وا به‌و ناکریت، به‌لام ئه‌و بلیمه‌تیکی وه‌ها بوو که‌سی ناویمید نه‌ده‌کرد. زوری نه‌برد ه‌والی ئه‌وه‌ی بق هیئام که غه‌زه‌لنوس بق مامۆستایه‌کی حیساب ده‌که‌ریت، چونکه‌ مندا له‌کانی له‌ زانستدا کۆل و له‌ حیسابدا نه‌زانن. خۆی ه‌موو شتیکی ریکخست و ته‌رخونه‌ی کرد به‌ مامۆستای مندا له‌کانی غه‌زه‌لنوس. به‌ر له‌وه‌ی ره‌شید ته‌رخونه‌ی بق وانه‌وتنه‌وه‌ پرووکاته مالی غه‌زه‌لنوس، داوه‌تمکرد و له‌ که‌ره‌می خۆمدا نوقمکرد. پیاویکی باریک و دریز و پووخۆش بوو، له‌وانه‌ی

دەتوانن ھەزار دەموچاویان ھەبێت. پێمگوت من پیاویکی بەسەبرم، سەرەتا ھێندەم دەوێت خۆت خۆشەویستبکەیت و گومان لەسەر خۆت دروست نەکەیت. تەرخونچی چەند مانگێک بێسوود سەردانی مالی غەزەلنوسی کرد، زۆرجار راپۆرتی بێمانای دەربارەی تەمەلی مندالەکانی غەزەلنوس لە حیسابدا بۆ دەنوسیم، بەلام دەبێت بڵێم کە راپۆرتەکانی توانایەکی وەسف و وردەکارییەکی بێۆتەیان تێدابوو، کە بۆ مامۆستایەکی حیساب ناسروشتی ھاتە بەرچاوم. لەرێگای ئەو راپۆرتانەوێ ئاشنای جوگرافیای راستەقینەی ئەو مالە بووم، ژمارەیی ژوورەکان و دەرگاكان و چلچراو گلۆپ و پەردەکانیشی بەوردی لەو راپۆرتانەدا نوسیویو، باسی ئەوێ تێدابوو کە غەزەلنوس دوو کتێبخانەی ھەیە، یەکیکیان ئاشکرایە و ئەویدی نەینییە، بەوردی باسی سروشتی کەمدوو و غەمگینی ئەویشی کردبوو. لەزۆر شوێندا گومانی ئەوێ دەکات عەشقیکی کەرولال لە نێوان تریفە و غەزەلنوسدا ھەبێت. تەرخونچی لەو ماوەیدا ھەردەم فێلیکی بەکار دەھێنا تا بتوانێت بەو مالەدا بسوڕێتەوێ، خەیاڵوان کە یەکیک لە مندالەکانی غەزەلنوس بوو، بەردەوام بە بۆنی گول بپھۆشدەبوو، ھەر کەسیک چەپکیک گولی بخستبایەتە بەر لووتی لە ھۆش خۆی دەچوو، لەو کاتژمێرانەدا کە دەبایە تەرخونچی وانەی ماتماتیک بە مندالە بەستەزمانە کە بلیت، ھەندێجار گولێکی دەخستە بەر کەپووی و مندالە دەبۆرایەوێ، ئاوا فرسەتی دەھێنا بەو مالەدا بگەرێت و بۆنبکات و گوێگرێت، ھەر کاتیک یەکیک دەبینی دەیکردە ھاوار و ھەرا کە بچن بە کۆمەکی مندالە بپھۆشەکانەوێ کە لە بینینی کتێبی حیساب دەترسێت و ژمارەکان بپھۆشیدەکەن. لە رێگای راپۆرتەکانی ئەوێوێ کە یشتە ناوی ئەوانەیی ھاتوچۆی مالی غەزەلنوس دەکەن. کەوتە کومانێکی قوولەوێ کە زانیم کەسیک بە ناوی ھەسەنی پێزۆی گولۆ،

کونه چالاکیکی ناودار له تپهکانی ئیغتیا لاتى ناو شاردا هاتوچوى غهزنه لنوس دهکات. پوژیک لیستیکم له ناوى ئه و کهسانه داواکرد که دیدارى ئه و دهکهن. ههلبهت ئامادهکردنى ئه و لیسته بۆ تهرخونهى که وهک ماموستای ماتماتیک دیدهنى ئه و مالهى دهکرد، ماوهیهکی دريژى ویست، بهلام دواچار ئه و لیسته بوو که هه موو ژيانم بۆى دهگه رام. هه ر له پیکای راهۆرتهکانى تهرخونچیه وه ماجیدى گول سۆلاقم ناسى. هه ر ئه و تهرخونچیه سه رکز و پوو خۆشه ناوى زۆربه ی پوخله به ره خه یالییهکانى بۆ هیثم... ناوى ئه و ئه نداز یارانە ی له سه رى خۆياندا بورج و پرد و باله خانه ئه فسانه ییان دروستده کرد، ئه و باغه وانانه ی ده یانتوانى ته نیا به سه یرکردنى خاک، گول و چیمه ن به روینن، ئه و عاشقانه ی به هه ر شه قامیکدا به رویشته بانیه دیوار و به رد و پایه بیژو حه کانیش بۆنى خۆشه ویستیان ده گرت، ئه و بالنده بازانه ی ده یانتوانى به چه پله یهک ئاسمان پرکه ن له مه ل و په له وه رى جۆراوجۆر. ئه و کهانه ی به تهک هه ر باغیکدا گوزه ر یان به کردبایه ئاو له زهوى ده ته قى و له دو یان فواره وهک شیت به ره و هه وا ده رویشته. ئه و دارتاشانه ی کورسییه کانیا ن هه سته فرینیا ن ده داینن و ئه و چیشته که رانه ی میژه کانیا ن بۆنى خوانى به هه شته لیته لده سته. ئه و فروشیاره شه رمنانه ی هه ندیک له کالایان ته نیا بۆ سه فه رى خه یالى به کارده هات، ئه و ده رمان فروشانه ی دا هو یان خه ونى گوله کان و تامى تیشک و مه لمه سى تریفه ی ده داینن... لیستیکى وه ها دريژ بوو کو تایی نه ده هات. من پتویستیم به هه مو یان بوو... پتویستیم به یه که یه که ئه و مه خلوقانه بوو که ده هاتن و له و کتیبخانه خه یالییه ی غه زنه لنوسدا گوینیا ن له غه زه ل ده گرت... من پوژیک به یرامدا هه موو ئه و مه خلوقاتانه مولکى من بن... به یرامدا هى من بن... هى من...

هه‌وێکی سه‌رنه‌که‌وتوو بۆ ڕفاندنی ماجة‌لانی ڕاسته‌قینه ئابووی ۲۰۰۴

شه‌و دره‌نگ بوو، وه‌ک هه‌موو شه‌وه‌کانی دیکه‌ی ئه‌و ماوه‌یه‌
چاوه‌پوانی نه‌فسانه‌م ده‌کرد... چاوه‌پوانی ماچ و خه‌ون و خه‌رفه‌کانی
ناو ئه‌و ده‌نگه‌ پڕ ته‌لیسه‌میه‌م ده‌کرد. له‌په‌ر دا یه‌کیک ته‌واوی کاره‌بای
ئوتیله‌که‌ی کوژانده‌وه‌، شه‌وان تا به‌یانی ئیش به‌ ماتوپی کاره‌باکه‌ ده‌کرا،
که‌ر وا نه‌بایه‌ که‌رما هه‌موومانێ ده‌خکاند. زۆریه‌ی شه‌وان تاریکی باڵی
به‌سه‌ر کۆی کوچه‌ و شه‌قامه‌کانی ده‌رویه‌ردا ده‌کیشا، تاریکیه‌کی وه‌ها
کپ و سه‌نگین مڕۆفی بی‌تۆقره‌ ده‌کرد. به‌لام له‌گه‌ڵ ئه‌و شه‌وه‌زنگه‌
په‌شه‌ی ده‌ره‌وه‌شدا، به‌وه‌ خۆشحاله‌بووم که‌ له‌ ناو ئوتیله‌که‌دا پوناکی
هه‌یه‌. ئه‌و شه‌وه‌ بی‌هۆ نه‌بوو هه‌ستم به‌ ترس کرد. دوا‌ی خامۆشبوونی
چراکان به‌ ماوه‌یه‌کی کورت، یه‌کیک به‌هێزکی بی‌ئینه‌وه‌ پالی به‌ ده‌رگای
ژووره‌که‌مه‌وه‌ نا. گویم له‌ ده‌نگی پێ و هه‌ناسه‌ی دوو که‌س بوو که‌
خۆیان کرد به‌ ژووردا، له‌جێگای خۆم هه‌ستام و دلم وه‌ک دلی بالنده‌یه‌ک
ده‌له‌رزی. له‌ ساتیکی کورتدا شتگه‌لیکی زۆر به‌دلمدا پابورد. دواتر که‌
بیرم له‌و چرکه‌یه‌ ده‌کرده‌وه‌، به‌وه‌ سه‌رسام بووم، چۆن له‌ ساتیکی
وه‌ها کورتدا شتگه‌لیکی هێند زۆر و هێند جیاوا‌ز به‌ خه‌یالی مڕۆفدا
پاده‌بوو. له‌ نێوان هه‌ستانی من و وه‌ستاندا به‌ ته‌واوه‌تی، یه‌کیکیان
لایتیکی ده‌ستی وه‌ها ڕاسته‌وخزی تیگرم ئیدی هه‌چم نه‌ده‌بینی، به‌لام
هه‌ستمکرد له‌ پشت ئه‌و دووکه‌سه‌وه‌ خه‌لکانیکی تریش له‌ به‌رده‌رکی
ژووره‌که‌دان. یه‌که‌مین که‌سیان که‌ به‌ هه‌ست تارماییه‌که‌یم له‌وانی دی
جیاکرده‌وه‌، پیاویکی زه‌به‌لاح بوو. بی‌ته‌وه‌ی دوودل بیت یان هه‌چ بلێت،
به‌ چ تین و توانایه‌ک خودا به‌ جه‌سته‌ که‌وره‌که‌ی به‌خشیبووی، پالیکی

نا به سنگمه وه و به خواری که و تمه وه سهر جیگا که م. مروف زورجار له وه ها ساتیکدا تنیا فریای نه وه ده که ویت بیر له مردن بکاته وه، به لام من وه که عه قلّیک که له سه ختترین ساته کاندای غروری خوئی له ده ستنادات، بیرم له هه له اتن کرده وه. هه ستم به قورسایی گه و ره ی نه و پیاوه کرد له سهر له شم، به لام پیده چوو باش حیسایی گه و ره یی و هیزی منی نه کرد بیت، له گه ل نه وه ی که ویستی ده ستم بگریت و به جوریک بایدات نازارم بیت، تاریکی کومه کی نه کرد و ناسان خوم پاپسکان و وه رگه پام و ده ستمی لایته که یم گرت و کیشام به ده رکی دۆلابی جله کاندای، به جوریک لایته که خاموش بوو و ژوره که دووباره ته و او تاریک دامات. ساتیک بوو نه وانی دی به پوونی هیچیان نه ده بینی، من نه و کورته ساتم به هه ل وه رگرت و پالئیکی وه هام به پیاوی دووه مه وه نا که وت به سهر کۆمیدیه کی بچوکدا له یه کییک له سوچه کاندای. ناگاداریوم که سیکی دی له بهر ده رگا که دا ده یه ویت لایتی دووه م داگیرسی نیت، بهر له وه ی نه و وه ها کاریکبکات خوم گه یانده بهر ده رگا، کابرای گه و ره که له تاریکیدای به دوامدا هات، که وت به سهر هاوړیکه ی خویدا و هاواری له پیاوی سیهم کرد «مه هیله ده رچیت». به لام من لوقیکی وه ها دریم هه بوو، پاکردنیککی وه ها خیرام هه بوو، نه و نه ی توانی بگریت. وه ها به خیرا له پله که کانه وه بو ده رگای ده ره وه ده رچووم، خوم به خیرایی خوم سه رسامبووم. دلنیا بووم که گه ر له بهر ده رگا ته قه م لایته که ن نامگرن. له بهر ده رگای نوتیله که دا یه کییک هاواری کرد «خه سیو جوجی... خه سیو جوجی... گوی سه گ... گوی سه گ... بیگره». پیده چوو نه و نوتومبیله ی که هیتاویانه، شو فیژیکی خه و آلووی بیتاکی هه بیت، که وایزانیوه ئیشی تنیا لیخوړینه، بهر له وه ی نه و بیته ده ست، من به هه موو تین و توانای خوم به ره و کۆلانیکی ته سک هه له اتم که ده که وته بهر بهر نوتیله که وه، له وینه به هه رچی هیژیکی که خودا به

منی بەخشیوه پامکرد، دەمزانى گەر خێرا بکەم دەگەمە ناو زنجیره کۆلانیکی وەها تەسک و تیکە لاوهوه بە ئوتومبیل ناتوانن دوامبکەون و بە پێش ئاسان لە پێچاوپێچەکانیدا نامدۆزنەوه . ئاوا پێنەوهی ئاوێدەمەوه و دوودلیبکەم لە یەکەم هەولێ گرتن و پفاندن دەریازبووم .

شەو ونبییت ئاساییه، بەلام سامناک ئەوهیه بهیانی نەزانی پوو لە کوێ بکەیت . بە درێژایی ئەو شەوه بە ترسیکی بێئەندازهوه لە هەموو سیبەرێک، لە هەموو تارماییەک کوچە بە کوچە سوپامەوه . تاکە کەسیک دەیتوانی یارمەتیمبدات ئەفسانەبوو، دەبایە تا بهیانی چاوه‌پێیکەم . بهیانی بەخت زۆر یارمبوو و وەک ئەوهی ئەفسانە دلی دەلێلی بیّت، لە هەر پۆژ زووتر هاتبوووه ئوتیلەکه . بەترسیکی زۆرهوه گەپامەوه و چیرۆکی پووداوه‌کانی شەوم بۆ گێڕایەوه . دەستی گرتم و ماچیکردم و گووتی دانیایه هەمووی لە ژێر سەری بارۆنی کوله‌که و مورته‌زای شەیتان دایه، گووتیشی ئەو نیشه بیئاگاداری می‌رده‌که‌ی ئەو نییه . پێشیگوتم کە ژانم بەپاستی لە مەترسیدایه و باشتره بگەڕێمەوه بۆ ئەوروپا . بەلام من تیمگەیاندا کە ناتوانم لەو دووربکەومەوه و تا چاره‌نوسی باران شوکوریش ئاشکرانه‌کەم ناگەڕێمەوه . پاسپۆرتە بەریتانییه‌که‌ی لە قاسه‌ی ئوتیلەکه بۆ دەرهنێام و ژماره‌ تەله‌فونی خانمیکی ناسیاوی خۆی دامی و پەوانه‌ی شارۆچکه‌یه‌کی کردم نزیکى ۱۵۰ کیلۆمەتر لەو شارەوه دووریوو . هەر خوشی لە بەرده‌مدا تەله‌فونی بۆ ئەو خانمە‌ی ناسیاوه‌ی کرد و ژوورێکیان لە ئوتیلێکدا بۆ گرتم، پێشیگوتم بە زووترین کات شوێنێکم بۆ پەیداه‌کات و دەنێرتەوه بە دوامدا و دەتوانین لەو شوێنەدا بە ئازادی پێکه‌وه بخه‌وین . ئینجا زۆر ماچیکردم و خۆی بە سنگمەوه نوساند و گووتی «بپۆ و چاوه‌پێمبه» . به‌و شیوه‌یه‌ ماوه‌یه‌ک لە ئەفسانەو لەو شارە دووربکەوتەوه .

پۇۋىكى درىژ لە ژيانى ماجىدى گول سۇلاف و غەزەلنوسدا

ھەر سىڭيان بەرامبەرى گول سۇلاف دانىشتىبۇون، وشە بە وشە ھەموو چىرۆكى نەوجەۋانى چىنى بۇ گىرپانەۋە. ستايشىڭى زۆريان كرد كە لە ماۋەيەكى ۋەھا كورتدا ئەو ھەموو زانىارىيە گىرگەي دەستكەۋتوۋە. كە گول سۇلاف چىرۆكەكەي تەۋاكىرد پرسىياري گەۋرە ئەۋەبۇو دواي ئەۋە دەتۈانن چى بكەن، چۆن بەردەۋام بن و بۇ كۆي بېرۆن و چ ئارپاستەيەك ۋەرگىرن؟ غەزەلنوس پاى وابوۋ بارۆنەكان ترسناكن و كەس ناتۋانئىت بە ئاشكرا بېتتە جەنگەۋە لەگەلئاندا، تاكە شتىك دەتۈانن بىكەن ئەۋەيە دواي چىرۆكى باران شوكر بكەون و چارەنوسى پاستەقىنەي ئەۋ ئاشكرا بكەن. بە بۆچۈنى ئەۋ دەبايە ئەۋ ماۋەيەي گول سۇلاف لە نويمىران دەمىنئىتەۋە، ھەۋلى كۆكردنەۋەي زۆرتىن زانىاري لەسەر باران بدات. ھەرچى تريفە يابەحرىشە ئەۋ پۇۋە بىدەنگ و خەيالۋى و پەنگ پەريو دەردەكەۋت، بە درىژايى دانىشتنەكە ھىچى نەگۈوت، ھەر سىڭيان سەرەنجى ئەۋەيان دەدا كە تريفە جار دواي جار كالتەر و بېرەنگىر و بىدەنگىر دەردەكەۋىت. ھەر جارېك لە ھۆي بىدەنگى و پەنگزەردىيەكەي پرسىياريان دەكرد، بە زەردەخەنەيەكى ناسكەۋە دەيگۈوت «بە ھۆي ماندوئىتى و كەم خەۋى و خەياللى زۆرەۋەيە». ئەۋ ماۋەيە تريفە بەسەرېك سەرپەرشىتى مندالەكانى دەكرد، بە سەرېكى دىش لەگەل كىژە پاكردوۋەكانى نېۋ مالەكەي خۇيدا خەرىكى چىنىنى مافوۋرىك بوو كە دەبايە بېتتە جوانترىن فەرشى ھەموو دونيا. ئەمە جگە لە كارى ھەمىشەيى خۇي لەگەل دەفتەردارەكاندا. تريفە يابەحرى لەۋانى دى زياتر ئەۋ چىرۆكانەي مردنى دەخوئىندەۋە، ھەندېك شەۋ لە ژىر بارى ئەۋ حىكايەتانەدا نەدەخەۋت و تا بەيانى دەگىريا. ماۋەيەك غەزەلنوس داۋاي

لێکرد، ئەو حیکایەتە نەخوێنیتەوه، چونکە کاریکی وەها کوشندە ی
لێدەکەن لە مۆفبۆونی خۆی شەرمبکات و لەوانە یە بێر لەو بکاتە وە
نیو ئەم توخمە بێرەحمە ی بوونە وەرەن جێبەجێلێت و پڕوبکاتە دونیای
جانە وەرەن و دڕندەکان. تریفە بە خوێندنەوه ی ئەو چیرۆکە نە بە جۆرێک
پەرغەم دەبوو تەنیا لە چینی ئەو مافوورەدا کە مێک دڵنەوایی و دڵخۆشی
تێدەگەرایەوه، تا نەگەشتبایەتەوه سەر کورسییە کە ی خۆی و نەکەوتبایەتە
چنین لە دەست ئازاری ئەو حیکایەتە سامناک و غەمگینانە ی مردن
پزگاری نەدەبوو کە لەبەرەوه پۆحیان دەخوارد.

ئەو پۆژە دوا ی تەواوبوونی کۆبوونەوه کە یان، گۆل سۆلاڤ تەکای لە
غەزەلنوس کرد، پێکەوه قسەبکەن.

لەدەوری هەمان ئەو میزە ی کەچەند ساڵ بوو غەزەلنوس کاری
لەسەردەکرد، بەرابەر یەک دانیشتن، وەک ئەوێ حیسابیکی قورسیان
لەگەڵ یەکدا هەبێت و نەزانن لە کۆپۆ دەست پێکەن، ماوەیەک
بێدەنگبوون. ژوورە کە کتێبخانە یە کە گۆرە ی تێدابوو کە گۆل سۆلاڤ
هەندێجار کتێب و پۆمانی لێدەخواست. سەرئای ژوورە کە بە کورسی
و میزەکانیشەوه بۆنی کاغەزی کۆنی لێدەهات و پەنگی دەستنوسیکی
دێزینی گرتبوو. غەزەلنوس کە لە هەر کات پەشتۆتەر دیاریبوو، وەک
یەکیەک زۆر بەرگە ی بێدەنگی نەگرت، گووتی «گۆل سۆلاڤ، دەزانم تۆ
لەسەرەوه هەموو حیکایەتە کە نەگێڕایەوه... دەلێم لەوانە یە هەندێک
شت ماییت بتهوێت بە تاییەتی بە منی بلێیت... واتێگە ی شتم؟». گۆل
سۆلاڤ قوول سەیری چاوی غەزەلنوسی کرد و گووتی «من هەموو
چیرۆکە کەم گێڕایەوه، غەزەلنوس، هەرچییە کەم دەزانم پێمگووتن. یەک
بەشی چکۆلانە نەبێت، ئەو بەشەش تاییەتە بە تۆ... بەرلەوه ی هیچ
بلێم دەبایە گوێم لە خۆت بیت، دەبێ تێگەم». غەزەلنوس وەک خۆی
نادیدە بکات پرسى «بەشیکی پەيوەندی بە منەوه هەبێت؟ دەشیت گۆل

سۇلاڧ دەشتت... بەلام سەرەتا پېم بلىن، تۇ چىت بىنيو ە چىت بىستو ە ەما پېر گومان دەتبىنم؟». گول سۇلاڧ بە ەيوى ئەو ەى ەلامىكى دەستبەوئت، پرسى «غەزەلنوس، تۇ لە كەيەو ە موراڧ جەمىلت دەناسى؟». ەك پرسىارىكى زۇر سەختى لىكرايىت، پالىدا بە كورسىيەكەو ە پاش تىپرامانىكى زۇر گوتى «چەند مانگىك دواى مردنى مەناز مارۇ بوو... چەند مانگىكى كەم، سەردەمىك بۇكرۇزى ئافرەتانى سووتاو ژيانى منى گرتىبوو، يەكەمجار كە ەات ەئىندە جوان بوو وامدەزانى خەيالە... ئەو يەكەمجار بوو، ئەو كات زۇر گەنج بوو... زۇر...».

ماجىدى گول سۇلاڧ گوتى «نەوجەوانى چىنى، لە ناو خانمانى نوئىمىراندا جۇرە غەزەلىكى خويىندۇتەو ە. لە كارىگەرىدا لە غەزەلكانى تۇ دەچن... پىدەچىت ئەو زۇر ەاوپى تۇ بوويىت... زۇر».

غەزەلنوس گوتى «ەاوپى؟ نازانم مرۇڧ دەتوانىت ناوى ەاوپىتى لىبىنىت ياخود نا؟... من ە ئەو ەاوپى نەبووين... جۇرە پەيوەندىيەكمان ەبوو ئاسان ەسڧ ناكرىت... لە سەرەتاو ەمتوانى ەىچتان بۇ باسبەكەم، چونكە خۇشم تا ئىستا ناتوانم ەموو شتىك تەفسىرىكەم، ناتوانم شتەكان ناوبنىم، گومانم لە خۇم ە لە ئەو ە لە ەموو دونىا ەيە. ەك ئەو ەى چەندەما جار كەسىك لە تارىكىدا بىبىنىت ەقسەبەكن، بەلام نەزانىت لەگەل كىدا قسەدەكەيت، تىنەگەيت ئەو ەى بەرابەرت، دۇستتە يان دوژمن؟ بەشىكە لە خۇت يان ئەهرىمەنىكە ەدەيەوئت فرىوتبىدات؟ خەيالىكى پووتە يان راستىيە؟ من لە ەىچ دلىيانەبووم ە ەىچ دلىيانىم».

ماجىدى گول سۇلاڧ «تۇ دەتزانى كە ناوى نەوجەوانى چىنىيە... دەتزانى؟...»

غەزەلنوس گوتى «گول سۇلاڧ، دەبىت ەموو شتىكت لە سەرەتاو ە

بۆ بگپم، هه موو شتیک. ماوهیهک بیدهنگ بهو پرسپاری زۆم
 لیمه که. که میک سه برت هه بیئت و دواتر ده توانیت هه موو شتیک پرسیت.
 شه ویک له دوی مردنی مه هنان، دوی شهی له کۆپکی عاشقانه دا
 کۆمه لیک غزه لم خوینده وه که پامه وه بۆ مانی. شه ماوهیه کۆپکه لیک
 زۆری که ساس و تنیا که ئومیدیان بهم ولاته نه مابوو، زۆریه یان له سه
 سه فربوون بۆ خۆرئاوا، زوو زوو منیان بۆ ئیواره یه کی شیعر خوینده وه
 بانگده کرد و منیش به پیی توانا و به قه د وزه شه و سالانه م که گنجتر
 و پر هیواتر بووم، چند سه عاتیک غزه لخواینیم بۆ ده کردن. هیچ
 شتیک له دونیا دا له وه خۆشتر نییه له ناو کۆمه لیک که نجدا که عشق
 سووتاندونی، غزه لخواینی بکهیت... نه وده مه له تاو ئازاری ده روون و
 بۆنی مردنی مه هنان نه مده زانی به ره و کوئ هه لبیم، له و زمانه دا چه ندین
 جار بیرم لیکرده وه، له گه ل قافله ی کۆچه راندا به ره و ده ره وه برۆم و
 خۆم له ناو و بۆنی شه و ولاته دوربخه مه وه که له پوخساری مروفی
 غه مگین زیاتر، زۆپکی دیکه و شاکاریکی تری تیا نییه. به لام
 ئاره زوویه کی ترسناک بۆ خۆ ئازاردان، منی هیشته وه. من خۆشه ویستی
 شه و دنیا یه م له و ئازاره دا ده بینیه وه، ده بیئت غه م بۆ دره خت و باغ و
 په پوله بخۆم تا بزانه عاشقم. من له و سالانه دا هه زاران جار له خۆم
 پرسیه، من کوپی کیم؟ کوپی مه لای هاجه رم یاخود مه لای سوخته؟
 کوپی شه و پۆحه م که تا سه ر ئیسقان خۆی شه که نه ده دات تا
 نه هیلیت عه شق به سه ریدا سه رکه ویت یان کوپی شه و پیاوهم که تامرد
 خۆی بۆ ستایشی عه شق ته رخانکرد؟ من کوپی کیم؟ هیچ کهس له سه
 شه نه ستیره نه بوو وه لامعبدا ته وه. ده زانی چند سه خته پرسپاریکی
 که وه له ناوه راستی ژانندا بیئت و کهس نه بیئت کۆمه کت پییگات،
 پییگات بۆ پونا کبکاته وه. من پۆحه به ریکی غه مگین شه ته ی هه م به
 تاریکیدا ده پۆم. هیچ کهس به نه دازه ی من به ناو شه و تاریکستانی

ژیانی خویدا نه‌گه‌پاوه . هه‌میشه دوو هیزی ترسناک و گه‌وره له ناوه‌وه یاریم پێده‌که‌ن . به‌سه‌ریک من غه‌زه‌لنوسم، په‌یامبه‌ری خو‌شه‌ویستی، شاعیری عه‌شق، نه‌و مرۆفه‌ی هه‌موو عومری له‌ خو‌پنده‌وه و تیگه‌یشتن و نوسینی غه‌زه‌لیاتدا بردۆته‌ سه‌ر . به‌ سه‌ریکی دیش، نه‌و پیاوه‌م که هه‌موو ژیانم له‌ عه‌شقی دونیایی پاده‌که‌م، وه‌ک نه‌وه‌ی به‌ر نه‌فهره‌ت که‌وتبم، عه‌شق و دۆزه‌خم پێکه‌وه‌ گرێداوه، نه‌فین و ئازارم تیگه‌ل‌کردوه . من کامیانم...؟ گول سۆلاف کامیانم؟. بۆیه له‌ تۆ ده‌پرسم چونکه ناتوانم له‌ تریفه‌ یابه‌حری بپرسم، من و نه‌و بریارمانداوه له‌ غه‌ریبی یه‌کتهدا به‌رمین و لیۆمان به‌ر لیۆی یه‌ک نه‌که‌وێت . ناتوانم له‌ حه‌سه‌نی پیزۆی گول‌او بپرسم، چونکه‌ عاشق نه‌بووه . ده‌بی‌ت له‌ تۆ بپرسم... له‌ تۆ . من هه‌میشه نه‌و ئازاره‌م هه‌بووه که من کێم؟. نه‌و شه‌وه‌ی له‌و کۆره‌ گه‌رامه‌وه، له‌ سه‌ر می‌زی ناخواردنه‌که‌ چاویلکه‌که‌م دا‌که‌ند، پریشم له‌ ته‌پوتۆزی نه‌م شاره‌ پاک‌کرده‌وه، که‌می‌ک نا‌مخوارد و ویستم که‌می‌ک زوو به‌خوم تا به‌ریه‌یان فریای گه‌شتیکی هه‌زارباغ بکه‌وم . نه‌و باجییه‌ی نه‌و کات لی‌ره‌ خزمه‌تیده‌کرد، مندا‌له‌کانی خه‌واندو و ویستی بگه‌رێته‌وه‌ بۆ ما‌لی خۆی . من کلیله‌کانم لی‌وه‌رگرت و خودا‌حافیزیم لی‌کرد و سه‌ریکی مندا‌له‌ خه‌وتوه‌کانمدا و له‌ ژووری خه‌وته‌که‌ی خۆمدا پاک‌شام، ئومید‌مبوو ماندویتی نه‌و پۆژه‌م لی‌ده‌رچێت... مورا‌د جه‌میل له‌و شه‌وه‌دا ده‌رکه‌وت . من له‌ نی‌وان خه‌ون و وریایدا ها‌تو‌چۆمه‌کرد، گه‌نجیک ده‌رگای کرده‌وه و گووتی «غه‌زه‌لنوس ناتوانیت تا قیامه‌ت لی‌م هه‌لبی‌یت . ناتوانیت، من دیوه‌ راسته‌قینه‌که‌ی تۆم... من نه‌وه‌م که تۆ خه‌ونی پێوه‌ده‌بینی» . گه‌نجیکی ئی‌جگار جوان بوو . ده‌رکه‌وتنی به‌و جۆره‌ کتوپره‌ ده‌رکه‌وتنی مه‌لای سوخته‌ی بیرخسته‌وه‌ له‌ خه‌لوه‌تگا‌که‌ی مه‌لای ها‌جه‌ردا، یان به‌ پێچه‌وانه‌وه‌ ده‌رکه‌وتنی مه‌لای ها‌جه‌ر له‌ غه‌زه‌لخانه‌که‌ی مه‌لای سوخته‌دا . سه‌ره‌تا وامده‌زانی گه‌نجیکه‌ له‌وانه‌ی غه‌زه‌له‌کان خه‌یالیان تی‌کده‌دا، به‌لام

پوخساریکی هێندە پوون و سەیری هەبوو، هێند دڵنیا و لەسەرەخۆ قسەیدەکرد، ترساندمی. هەموو ژيانم زۆر لەو کەسانە ترساوم کە بە ئارامی قسەدەکەن، ئەوانەى بە هێمنی و خەیاڵساردی خۆیان پێتدەلێن دەزانن چییان دەوێت و بۆچی دەژین. من هەمیشە نیشستەجێی ناو کۆپی ئەوانەبووم کە هەستدەکەن لە دونیادا وێڵ و لە ژياندا بێئامانجن. خەیاڵ دەرگایەکە ئەو کەسانە پیا تێدەپەن کە ونبوون، ئەوانەى پاستەپێی خۆیان دەزانن کەمتر دەبنە بوونەوهری خەیاڵی... مەرۆف کە زانی بەرەو کوێ دەچێت پێویستی بە خەیاڵ نییە. پێیگووتم «ماوەیەکە لە زۆربەى کۆرەکاندا ئامادەیه، حەرف حەرف گوێدەگریت و بە پۆج و جەستە تامی غەزەلەکانم دەکات». من پێشتر نەمبینیوو، لە خۆم پرسى، دەکریت مەرۆف کۆرپنکی وەها بەپوخسار فەرامۆشبات؟ دەبێت لە کوێ بووبێت... بۆ زۆرجار پوخساری هەموو ئەوانەم لە یاده کە لە کۆپ و ئەلقە و زیکرە پر خەیاڵەکاندا ئامادەدەبن، بۆ ئێستا پوخساری ئەم گەنجەم ناکەوێتەو یاد کە دیمەنێکی هەیه، هەر کەسێک یەكجار ببینیت، تەمەردن فەرامۆشی ناکات. من پێمگووت «تۆ پاست ناکەیت، تۆم لە هیچ کۆرپنکدا نەبینیوه... تۆ سەر بە هیچ دەستە و تاقمێک نیت، ئەوانەى پێویستیان بە غەزەلەکانی منە تا لەسەر زەوی هەلبکەن و درێژە بە سەفەری پر پوئای خۆیان بدەن». ژوورەکەم یەك کورسى تێدابوو، بە ئەدەبێکی زۆرەو پوخسەتی خواست و لەسەر ئەو تەنیا کورسییە دانیشت. بە غەمگینییهکی زۆرەو گووتی «من بەدرێژایی هەموو کۆرەکان وام هەستکردووە تۆ لە کاتى خوێندنەوێ غەزەلەکاندا تەنیا سەیری من دەکەیت... بە ئەندازەیک پێم سەیریوو مەزەبێک وەها بێشەرمانە سەیری ناوچاوی یەكێکی دیکە بکات... بەلام غەم مەخۆ، تۆ تەنیا نێرینەیک نیت کە من نابینیت، زۆربەى ئەوانەى دەیاناسم پێیانوایە من بەجۆرێک خەیاڵی و جوانم، مەرۆف تەنیا لە خەیاڵدا دەتوانیت بمبینیت... پیاوان

ته نيا ساتيک من له خه ياله کانياندا ده بينن که بير له وه بکه نه وه به پله يک قوژ و ناوازه بن، پوخساري فريشته وه ريگرن ... که مروف بو جوړه پوخساريکي جوان گه را که پوخساري خوۍ نه بيټ، نه وسا من ده دوزيته وه». وه لاهه که ۱ بو من سهر بوو، خوۍ به شيويه که جوان بوو، هه موو پياويکي سه رزه مين گه ر ده رفه تيبده ن شيويه خوۍ هه لبريټ، وه ها جوانييه که هه لده بريټ. له و جوړه جوانيانه بوو گه ر له نيو خانماندا جواني وه ها هه لکه ويټ، هه موو ژني دنيا نيره يي پنده به ن و پريان ليږده بيټه وه، گه ر له پياواندا شيويه وه ها بيټه مهيدان، پيکرا پلاني کوشتنی داده پيژن. من ليټمپرسی «چيت له من ده مه ويټ؟ ده توانم چي بو تو بکه م؟ بو وه ک دز هاتويته ته مالم؟». به دلنيايي و هيمنيه وه گوټي «من زور گويم له غزه لي تو گرتوه. واهه سته که م نه و غزه لانه هي تو نين ... نابيت هي تو بن ...». من گوټم «تو راسته که يټ، نه و غزه لانه هي من نين، به شي هه ره زوري غزه لياتي مه لاي سوخته ن که شاعيريکي کلاسيکي نه ناسراوه، جار جار قه سيده ي خوۍ مي تيده که ويټ. هيند هه يه من به جوړيک ده يخوينمه وه خه لکان زياتر مه سته کات، کومه کيان پنده کات خه يالي خويان بريټ، من هينده نه و غزه لانه م خويندوته وه بوته به شيک له وجودم، هه ستناکه م له نيوان من و نه وانداهه واديه که ماوه و فاسيله يک هه يه، من دريژکراوه ي مه لاي سوخته م، هه ر نه وم له سه رده ميکي تر و له شيويه که ترده ده ژيم و دريژه به په يامه که ۱ ده دم». که ميک تيټفکري و گوټي «مه به ستم نييه، بزائم نه و غزه لانه کي نوسيوني، مه به ستم نييه. ده مه ويټ بلیم نه و غزه لانه هي تو نين، نابيت هي تو بن، تو خوټ هيچ نيت جگه له عاشقيکي ترسنوک، نه و غزه لانه هي منن، من ده توانم نه و غزه لانه به کار بهيټم ... منم پتويستيم به و غزه لانه يه بو نه وه ي بو نه و ژن و کيژانه ي بخوينمه وه که عاشقم ده بن ... تو ته نيا باسي عه شق ده که يټ

له پووه خه یالیه که یدا، منم که عه شق له پووه پاسته قینه که یدا ده ژیم... من ئو به شعی تۆم که له وجودی خۆتدا خنکاندوته. تۆ دهره قه تی دیوه پاسته قینه که ی عه شق نایه یت». به سه رسامیه وه سه یرمکرد و گووتم «ئهی تۆ دهره قه تی دیوه خه یالیه کی عه شق دیت؟ عه شق که ده بیتته ده ریاهه کی بیبن، ده بیتته خواستیک وه ک گیراو مروف به ره و قوولایی ئه م دونیا به و کوی نه ینی ئه م وجوده پاده کیشیت؟... تۆ دهره قه تی ئه وه دیت که عه شق ده بیت به سه فه ریکی ناکوتا به باغیکی خه یالیدا که هه موو خه ون و جوانیه کانی مروفی تیدایه، ده بیتته گه شتیکی بیپرانوه به گولزاریکدا تاسه ر ئیسقان نازارته دات و به خته وه ریشته بۆ دینیت. خۆشیه که ی له سوتان و شادییه که ی له ناکوتا بوونیدایه؟». ئو بیته وه ی وه لاممبداته وه باسی په یوه ندیه کانی خوی بۆ کردم، ئه وکات زۆر گه نچ بوو، تازه له سه ره تای ئه و گه شته دریزه دابوو که دواتر به ره و شوینی ترسناکی برد. به شیوه یه کی سه یر پیی له سه ر ئه وه داگرت که ئه و غه زه لانه ده بیت مولکی به کییک بن بتوانیت له عه شقی پاسته قینه دا، له ناو جه رگه ی ژياندا، له گه رمه ی خۆشه وستی و سه رجیکردندا به کاریانبه یینیت. ماجیدی گول سولاف، من هه میشه به رامبه ر حه قیقه ت لاوازیووم، هه میشه لاوازیووم. له سه رده میکه وه که به کۆلانه کانی ئه م شاره دا ده پویشتم و دره خت و بالنده و پایه و دیواره کانم په نگده کرد، له و کاته وه ئه و وه کو کوی برینه کانی من بناسیت و ده سستی خستبیتته سه ر دهردی گه وره ی من، گووتی «من ئاگاداری چیرۆکی که که ی سه یفه دین مارۆم، کیژیکی زۆر جوان بوو، گه ر منی خۆشبو یستبایه وه ها به دبه ختم نه ده کرد، ئه و کچیکی پر خه یال بوو، هینده ی به سبوو تۆ بلایت خۆشته ویت، هینده ی به سبوو، به لام به شیوه یه ک له شیوه کان تۆ کوشتت. شتییک هه یه غه زه لنوس ده بیت باش بیزانیت، مروف هه رگیز له داخی نه وانه خوی ناسوتینیت که پقی لیانه، مروف له غه می نه وانه دا

خۆي دەكۆزىت كە خوشىدەوين». من گووتم «مەھناز قوتابىيەكى ناسكى من بوو، من ھەستەم نەدەكرد كە خوشىدەوين، ھەستەم نەدەكرد، نەمدەزانى». بە پىكەننەو ھە گووتى «ژنان باسى دلى خويان ناكەن، دلىبايە، ژنان باسى دلى خويان ناكەن... ھەك مەتەلىك لەویدا بەجىدەھىلن و دەبىت ئىمە بىخوئىنەو، بە وردى بچىنە ناوى و شىبەكەنەو». دواتر زياتر پىكەنى و گووتى «تۆ چۆن غەزەلنوسىكىت كە لە و پاستىيە تىنەگە يشتوويت». بە دەنگىكى غەمگىنەو گووتم «من دەبايە مەھناز فىرىكەم خەيالى ھەبىت، ئەو ئىشى من بوو، كچىكى گەنج بوو، ھەتا ئارەزووشم لىبايە نەمدەتوانى دەستى بۆ بەرم... تۆ چى دەلىيت؟». ھەك ئەو پتر بمبوغزىنىت و بىھىت بە مەبەست ئازارمېدات، گووتى «سەرزەمىنىكى خەيالىت نىشانى ئەو كچە بەستەزمانەدا، لە ھەموو شتىكى سەر ئەم زەويىە دوروتخستەو، خەيالىت پركرد لە باغى پەنگاوپەنگ... وات لىكرد رقى لە دەستگىرانەكەى بىتەو... دواتر بەجىتھىشت و ھاتىتەدەرى و پۆىشتىت. دەتتوانى پىبىلىت خۆشتەوئىت... ھەر شتىكى سادەى پىبىلىت بتوانىت تا ماوھەك دلى رابگرىت. عەشق ئەو شتە ئەفسانەى و نەمر و قوول و ئالۆزە نىيە كە تا كۆتايى دەبىت ھەك پەت لە مى موفدا بىت... عەشق ئاسانتەر، تىدەگەيت، تىكەلبوون و نزىكبوونەو ھە دوو پۆلەبەرە. خۆشەويستى موف دەكات بە ھارپى يەك، نەوھكو بيانكات بە كۆلەى يەك». من قوول تەماشامكرد و گووتم «من ناتوانم ھەك تۆيم... ئەم دەستورە غەربەنگەى تۆ لە عەشقدا لەگەل دەرونىكى كەلى ھەك دەرونى مندا تەبا نايت، من سەرى سۆفییە كۆنەكانى خۆرھەلات لەسەر شانمە و تۆ لەشى ھەوھەسبازىكى فەرەنگىت ھەلگرتووە... من و تۆ نابىن بەيەك». بۆ يەكەمجار بە غەمىكى قوولەو لىپروانىم و گووتى «من ژنان پىمدەلین، نەوجەوانى چىنى... چونكە ھەموو كەس دەزانىت من

بۆنى خەيالْم لىدىت... ھەموو كەس دەزانىت. مەن بوونەۋەرىكى خەيالْم
 ۋەك تۇ، بەلام مەن بەپاستى عەشق دەكەم... تۇ ناۋىرىت عەشق بەپاستى
 بىكەيت ۋە دەقەۋىت بەجۆرى تر خۆت لە بەحرى حەقىقەتدا ۋەبىكەيت...
 تاكە شىتېكى پاستەقىنە كە مەخلوقىكى خەيالْم بىكات عەشقە».
 ماجىدى عەزىم كە ناۋى «نەۋجەۋانى چىنى» ھىنا، مەن مۇچرىكى
 سامناك بە ھەموو جەستەمدا ھات، ئەۋساتە تىگەشىم ئەم مۇۋەى
 بەرامبەرم بەشىكە لە مەن. ھەناسەيەكى قوۋلم ھەلگىشا ۋەك يەكېك
 بېورىتەۋە كەۋتم بەسەر جىگاگەمدا ۋە بېھۇش كەۋتم، كە مۇشم ھاتەۋە
 ئەۋ لە ۋەزۋەردا نەمايۇ. ئەۋ شەۋە ۋەك شىت گەپامەۋە بۇ ناۋ
 غەزەلەكان، پەپە بە پەپە ھەلمدانەۋە گەپام، دۇنيابوم ناۋى نەۋجەۋانى
 چىنىم لە نىۋ ئەۋ كىتبانەدا بىنىۋە، دۇنيابوم. شەۋتا بەر بەيان
 كەپام، نىكى كازىۋە ئەم دېرەم دۆزىيەۋە:

دىت ۋە دەپۇيت ۋە دەمرىت، گەردەلۇل ۋە پەشەبايت
 نەۋجەۋانىكى چىنىت، غەزەلخوئىنىكى تەنھايت
 ئەستېرەت لىدەبارى ۋە كىتېكى بىنەۋايت
 لە حەقىقەت دەچىت ۋە سىحر ۋە خەيالْم پەھايت

دۋاى چەندىن سەعات خوئىندەۋە، بەيتىكى دىكەم لە ناۋ ئەۋ
 غەزەلانەدا خوئىندەۋە كە سەرسامىكرەم، ۋە ھا مەنى خستە بەر تەلىسمى
 ۋەجۇد، تا ئىستا لە دۆزەخى دەرنانچەم.

ئەۋ مەندالى خەيالْم، ئەۋ نەۋجەۋانى چىنى
 لەخەيالدا دەۋىت ۋە حەقىقەتىش دەبىنى
 تۇ تىرفەۋى ئەم باغەيت، ئەستېرەيت ۋە ئەۋىنىت
 لەم پىدەشتەدا دەمرى ۋە كورى چىن ۋە ماچىنىت

پېمبلې ماچيدى گول سؤلاف مروف دواى شه ويكى وه ما چؤن ده توانيت ئاسوده بژى، چؤن؟. ناوى نه وجه وانى چينى يه كه مجار له م غه زه لانه وه داكه وتبوو، من نه وجه وانى چينى بووم، تيده گيت، نه وه ناويكى تاييه تى بوو كه خانميك له وانه ي من به غه زه ل ده مخته نه خه ياله وه، پنيگوتم. ئه ويش له م غه زه لانه ي وه رگرتبوو... تيده گيت، له م شيعرانه ده ريه تباوو. من... من نه وجه وانى چينى بووم و نه وجه وانى چينيش من بووم».

پيده چوو غه زه لنوس ماندووييت، ماجه لانى خه يالى سه راسيمه و پر له پرسىار سه يركرد و بيته وه ي دلى به ماندوويونى بسووتيت گوتى «غه زه لنوس، چؤن به شيك بوو له تو؟ چؤن؟ تو چؤن نه بوويت و نه چؤن تو بوو؟».

غه زه لنوس به ماندوويى پاليدايه وه و گوتى «به دريژايى زيانم ويستوومه نه وه ته له بدوزمه وه، به لام بيسوودبووه. هه ميشه له چيروكى مه لاي هاجر و مه لاي سوخته وه ده ستم پيده كرد... پرسىاره كه م نه وه بوو چؤن مروفيك ده ييت به دوو پوچى جياواز و جودا و نه يار به يه ك... چؤن؟ من ساله هاى سال نه وه پرسىاره م ده كرد و وه لامم بوى نه بوو، هيچ مروفيك ناتوانيت وه لامى نه وه پرسىاره بداته وه. دواى چه ندين سال ئيستا ده زانم كه نه وه پرسىاره چ هه له يه كى گه وره بوو. مروف زورجار ناتوانيت وه لاميك بدوزته وه، چونكه تيگه يشتن و دارپشتنى بو پرسىاره كه هه له يه. ماجه لانى برام، سه ردارباشى دوستم... مه لاي هاجر و مه لاي سوخته يه ك پوچ نه بوون بوويتن به دوو، به پيچه وانه وه دوو پوچ بوون و ويستويانه بين به يه ك. ساله هاى سال من بيرم له و حيكايه ته كرديته وه، هه زارانجار نه وه دوو نامه يه م خويندوته وه. دواى نه وه هه موو ساله ئيستا باشت ده توانم له و چيروكه تيبگه م. به دريژايى نه وه هه موو ساله هيچ يه ك له مه لاي هاجر و مه لاي سوخته

نەگەيشتنە وەلامىكى يەقىن دەرەق بە خۆيان، چونكە بە ئەندازە يەك
 لىك نەزىكبون، پىيانوابو جىابونە وەيان كەرتبونى يەك پۆخە بۆ
 سەر دوو كىشورەى جىاواز، لە كاتىكدا تراژىدىيەى پاستەقىنەى ئەو دوو
 مەلەى ئەو يەكە دوو پۆخى نەزىكەن و ناتوانن بىن بە يەك. مەلەى ھاجەر
 و مەلەى سوختە دوو مەلەى بوون جودا، كە ھەردووكيان لە سەر خوانى
 يەك عىشق كۆبوونەتەو، ھەر دووكيان يەك ئەفەن فەندوونى، ئەفەن
 پۆخى شوبھاندوون بە يەك. بە تەفسىرى مەلەى ھاجەر، جەنگىكى
 كوشندەى دژ بەو ئەفەنە ھەلگىرساندو، ھەموو ھەيز و تىنى ژيانى
 خۆى خستۆتە خەمەت ئەوەى لەو عەشقە پابكات. مەلەى سوختەش
 بە پىچەوانەو نەرەزووى گەورەى تەمەنى ئەو بوو كە بۆ ئەو عەشقە
 بژى، بىگەننىت بە خەيالىترىن پەلەى خۆى و بە بۆندترىن شەپو.
 بەلام لە دەرونى مەلەى ھاجەردا نەرەزووى قوول ھەبوو بۆ ئەو
 ئەو مەلەى سوختە بىت، وەك چۆن لە قوولەى مەلەى سوختەشدا
 ترسىكى خوداى قوول ھەبوو و ويستووتى مەلەى ھاجەر بىت. مەلەى
 ھاجەر ھىچ نەبوو جگە لە ديوە خەيالىيەكەى مەلەى سوختە و مەلەى
 سوختەش ھىچ نەبوو جگە لە ديوە خەيالىيەكەى مەلەى ھاجەر...
 دوو مەلەى بوون ويستوويانە لە يەكدا بتوینەو. ھەموو مەلەىكى ئەم
 شارە بۆ ديوە خەيالىيەكەى خۆى دەگەپىت، ئەم شارە ھەموو مەلەىكى
 دەكات بە دوو كەرتەو، مەلەى ئەم شارەدا تەنیا دەتوانىت نيوەى خۆى
 ھەلبژىرىت، بە شەكىلى بچووى خۆى ھەلبژىرىت و بەو بەشەو بژى. ھىچ
 مەلەىكى نەبوو سەرتاپا و جودى خۆى ئاشكەراپكات و دانى پەيانبىت.
 مەلەى سوختە و مەلەى ھاجەر ھىچ نەبوو جگە لە قەدەرەك كە ئەم
 كۆچە و گۆزەر و شەقامانە دروستيانكردن. ھەموو كەسىكى ئەم وڵاتە
 نيوەىكى خەيالى ھەيەكە لە دەروە تەواىدەكات. مەلەى نەبوو مەلەى
 لەگەڵ ئەو نيوە خەيالىيەى خۆیدا تەبابىت، مەلەى بۆ ئەوەى ئاسودە

بڑی، زورجار ناچارہ پقی لہو نیوہ خہ یالئیہی خوی بیٹ، بیکوریت و سووکایہتی پیٹکات. ناچارہ بو ہیزیک بگہ پیت جلہ ویبکات، نہو دوہ دیوہ ہرگیز ناگن بہیک... لہ مردندا نہ بیٹ، چونکہ حہقیقت و خہیال تہنیا لہ مردندا دہگن بہیک».

غہزہ لنوس مہناسہ یہکی قولی ہلکیشا، ماوہیک بہ ہیمنی سہیری ماجیدی گول سولافی دہکرد و دہیگوت «کہ نہو شہوہ غہزہ لہ کانم دوزیبہوہ، تیگہ یستم نہوجہوانی چینی، منم... تیگہ یستم نہم پیاوہ بہشیگہ لہ پوچی من، بہشیگہ لہ وجودی من، دیویکی تری منہ کہ تا ئیستا لیپرا دہکم. دیویکی ترسناکی منہ کہ نازانم ناخو بکومہ جہنگہوہ لہ گہ لیدا یان ملکہ چیبم و لیگہ پیم یاری خوی بکات؟».

ماجید بہ مہکریکی بہدکارانہوہ گوتی «ٹاواہ لیگہ پرایت، بڑی و یاری خوی بکات... لیگہ پرایت بکوریت».

غہزہ لنوس وہک نہوہی گوی لہ قسہکانی گول سولاف نہبوویٹ یاخود گوی پینہدات گوتی «چند شہویکی دی گہ پایہوہ... داوی لیکردم غہزہ لی بدہمی، دہیگوت نہو غہزہ لانہ بو نہوہ کراون لہ ژیاندا، لہ حہقیقتدا بہکاریین. تانہی لہ من دہدا و بہو پیاوہ ناویدہنام کہ ناویرم سہیری راستی بکہم، دہیگوت مہموو مہخلوقیکی ترسنوک بہ عہشقی خہیالی دہویڑیت. من وہک کہوتبیتمہ شہپیکی کوشندہوہ بہرگرم لہ خویم دہکرد و دہمگوت مہموو پیاویکی ناشیرین و کہم بہہرہش دہتوانیت بہزمانی لووس مہندیک کچی بیکہس و بیسوز و بہستہزمان فریوبدات، بہلام ہیچ یک لہو پیاوانہ ناگنہ نہو باغہ خہیالی و بیسنورانہی عہشق کہ لہویدا مہحبوبہ بہپلی کہمال و بہ مہنرلی خہیال دہکات. من دہمگوت عہشق دہستندان نیہ لہ لہشی

مه‌حبيب، به‌لکو ده‌ستدانه له پوڅی له ساتيځدا که گه‌یشتوته مه‌قامی
 ثلوه‌یه‌ت. ده‌مقیژاند به‌سهریدا و ده‌مگوت هه‌موو پیاوړکی پووتی نه‌م
 شاره‌ که‌ی بیه‌ویت ده‌ستی ده‌گاته‌ سینو به‌روکی سۆزانییه‌ک، به‌لام
 کی ده‌توانیت عه‌شقیک بژی که‌ له‌ له‌شی مه‌حوبه‌دا مه‌خلوقیکی
 خه‌یالی بخولقیئت به‌ پله‌و پایه‌ له‌ ناده‌مییه‌کانی تر‌ بالاتر و گه‌وره‌تر
 بیت. به‌ پیکه‌نینه‌وه‌ سه‌یریده‌کردم و غه‌می له‌وه‌ ده‌خوارد، من به‌
 ناهه‌ق ده‌ستم به‌سهر نه‌و هه‌موو غه‌زه‌له‌دا گرتوه‌و، که‌ مولکی نه‌و و
 عاشقانی تری وه‌ک نه‌وه‌. نه‌و گه‌نجه‌ پوژ دواي پوژ و هه‌فته‌ له‌ دواي
 هه‌فته‌ نه‌و گومانه‌ی تیارواندم که‌ نه‌و له‌سهر هه‌قه‌. له‌و ده‌مه‌دا
 من یادی مه‌هناز تا ده‌هات پتر نازاری ده‌دام، جار دواي جار زیاتر
 هه‌ستمده‌کرد من جگه‌ له‌ عاشقیک که‌ ته‌نیا ده‌توانم کچی خه‌یالیم
 خو‌شبویت، جوړه‌ ئافره‌تیک به‌رستم که‌ له‌م جیهانه‌دا بوونی نییه‌،
 هیچی تر‌ نیم... نه‌و ده‌مه‌ من دیوانه‌ی کیژیکی خه‌یالی بووبووم که‌
 له‌ باغیکی خه‌یالیدا ده‌مبینی، بی‌نه‌وه‌ی من هیچ شتی‌ک بدرکینم نه‌و
 هه‌موو شتیکی له‌ دل‌مدا ده‌خوینده‌وه‌. پوژیک نوری بو هی‌نام و باسی
 باغی مه‌هنازم بو‌ کرد، باسی جوانی بالنده‌کان و گه‌وره‌یی گوله‌کان
 و په‌نگی هوشفریني گه‌لاکان. نه‌و گوتی غه‌زه‌لنوس، تو له‌ ئافره‌تدا
 بو حقیقه‌ت ناگه‌ریت، ته‌نیا بو سی‌به‌ره‌که‌یان ویلیت. ده‌یویست به‌و
 قسانه‌ نازارمیدات. من ده‌ترسام غه‌زه‌لی بده‌م، ده‌ترسام... ده‌مگوت
 تو گه‌نجیکی بی‌باک و سه‌ره‌پویت که‌ غه‌زه‌له‌کانم ده‌خه‌یته‌ خزمه‌ت
 ئاره‌زووه‌ پیس و شه‌یتانییه‌کانی خو‌ته‌وه‌. نه‌و پیده‌که‌نی و ده‌یگوت
 غه‌زه‌لنوس نه‌م غه‌زه‌لانه‌ بو نه‌وه‌ نه‌نوسراون له‌و سه‌ره‌فانه‌دا به‌مرن،
 ده‌رگیان لی‌بکه‌ره‌وه‌ باه‌فرن، بو نه‌وه‌ کراون پیاوان له‌ کانی عه‌شقا بو
 ژتانی بخویننه‌وه‌، بو نه‌وه‌ کراون بژین، فرمی‌سک ته‌پیانبکات، ئاره‌زوو
 بیانسووتیئت، خویناوی بن.

هفته دواى هفته و مانگ دواى مانگ من له دواى هه‌موو جه‌نگيک
 دلم بۆى ده‌سووتا. له دواى هه‌موو جه‌نگيک غه‌زه‌ليک دووانم ده‌دايه...
 دواچار نه‌و ژيانيک ده‌ژيا، من له قوولايسى دل‌وه حه‌زم ليبيو.
 هه‌نديک شه‌و دامده‌نا و مەرجى نه‌وهم به‌سه‌ردا ده‌سه‌پاند حيكايه‌تى
 عه‌شفه‌کانى خۆيم بۆ بگيرته‌وه، چيرۆكى نه‌و نه‌ستيرانه‌م بۆ بگيرته‌وه
 كه له‌سه‌ر له‌شى ئافره‌تان جێده‌هيڵيت. پێده‌كه‌نى و ده‌يگوت تو
 پياويكى بيئابروييت، له پوختدا ئاره‌زوويه‌كى خنكاو هه‌يه، له پشت نه‌و
 ريشه‌ سوڤى په‌نگ و چاويلكه پۆمانسييه‌ته‌وه، دلێكى بيئابرو هه‌يه.
 ده‌مويست وه‌كو نه‌و دونيا بگه‌رێم، به‌لام من ونبووبوم، كه يه‌كه‌مجار
 چوومه باغى مه‌هنازه‌وه هه‌ستم به‌و ونبوونه كرد. ئيدى دلنابووم
 ناتوانم وه‌كو نه‌و بژيم... هاورپم، شه‌ويك له باغى مه‌هنازدا پێكه‌وه
 ده‌گه‌راين. من له نه‌وجوانى چينيم پرسى «مو‌راد بۆ نه‌م كچه‌ نه‌م
 باغه به‌ من ده‌به‌خشيت؟ بۆ نه‌م لاله‌زاره بيسنووره ده‌دات به‌ من؟ بۆ
 گه‌لا و گوله‌كانى تا ناكو‌تا بۆ من ده‌كات‌وه؟». به‌ پێكه‌نينه‌وه گووتى
 «بۆ نه‌وه‌ى وتنبكات، بۆ نه‌وه‌ى وابكات به‌ هيچ ئافره‌تيكى ترى دونيا
 نه‌گه‌يت... نه‌و له‌و ساته‌دا كه مردنى هه‌لبژاردوه، دلنابووه باغيكى
 گه‌وره به‌جێده‌هيڵيت. باغيكى بيسنوور و بى نه‌مسەر و نه‌وسەر...
 باغيك تو تيا ونده‌بيت. مه‌هناز كه خۆى سووتاندووه ويستويى بيت
 به‌ مه‌خلوقيكى خه‌يالى، ببیت نه‌و شته‌ى كه تو ده‌ته‌ويت. هه‌موو
 مروڤيک كه خۆى ده‌كوژيت، هه‌موو ژنيک كه خۆى ده‌سووتيني، بۆ
 نه‌وه‌يه ديوه خه‌يالييه‌كه‌ى خۆيمان پيشانبدات. مه‌هناز به‌و باغه نه‌وه‌ى
 پيشكه‌شكردويت كه تو ده‌ته‌ويت، به‌وه تۆله‌ى ليكرديوته‌وه هه‌موو
 خه‌ونى تو به‌ينيته‌ دى... غه‌زه‌لنوس... سه‌يره... هيچ باغيكى نه‌م
 سه‌ره‌مینه له‌و باغه گه‌وره‌تر نيه‌يه كه مروڤ بۆ ژوانيک دروستيده‌كات
 كه نايه‌ته دى. باغيكه له ونبوون زياتر هيچى دى تيا نيه‌يه. چونكه

باغیکی ناکۆتایە، گەرانیکی بیکۆتاییە بە ھەموو جوانی دنیادا. تۆ
تەنیا کەسیکی لە دنیادا باغیکی و ھەت ھەیە... سەیرکە ژنان چ
مەخلوقاتێکی بەنرخن، گەر بە ژیان نەتوانن، بە مردن بە خۆسووتاندن
جوانی خۆیان دەبەخشنەو بە ئێمە». ئەو پاستیدەکرد، ماجەلانی برام،
پاستیدەکرد... من لەو پۆژەو دەبایە ناو گۆلزارەکان، ناو غەزەلەکان،
ناو ئازاری مۆفەکانی تر، ناو جوانی پۆحیان، ناو خەیاڵەکانیان بۆ
مەحبوبە بگەرێم. من لە دواي ھەزارباغ، دواي باغی مەھناز، دواي عەشقی
تریفە یابەحری، خۆشەویستی بە گەرانیکی دووردریژ و بیحاسل دەزانم
لە ناو لالەزاریکی گەورەدا بۆ مەحبوبە. بەلام ئەو ناو ژیان دەگەرێ، لە
ناو ئافرەتە راستەقینەکان و کوچە تۆزای و شەقامە پیسەکانی ئەم
شارەدا ئەو شتانەي دەدۆزییەو کە من لە خەیاڵدا بۆی دەگەرێم...
ھەموو ئەو ئافرەتانەي ئەو بەپاستی لەگەڵیاندا دەخەوت، من دواي ئەو
بە خەیاڵ لەگەڵیاندا دەخەوتم... ئەوێ ئەو بەپاستی دەیدۆزییەو من
بە خەیاڵ و نەمدەکرد

ئەو پۆژەي ئێوہ بۆ ناوی ئەو خانمانە دەگەرێ کە مۆراد لەگەڵیاندا
خەوتووە، من لالەبوم و نەمدەزانێ چێ بکەم و چێ بلییم و چۆن شەرم
و درۆی خۆم بشارمەو، دواجار بێدەنگیم ھەلبژارد. من ناوی ھەموو
ئەو ژنانەم دەزانێ، منیش بەخەیاڵ لەگەڵیاندا خەوتبوم... ئەوێ
ئەو بەپاستی دەیکرد لای من لەسەر شانۆیەکی خەیاڵی و لەسەرما
پوویدەدا. کە ئەو لەگەڵ ئافرەتێکدا دەخەوت من ھەموو لەشم ھەستی
پێدەکرد، ھەموو گیانم پۆشنەبوو. ئەو بەشێک بوو لە من... ئەو
من بوو، منیش نەوجەوانی چینی بووم. لێت ناشارمەو ماجیدی گۆل
سۆلاف ئەویش بێئەندازە حەزی لە باغە خەیاڵییەکانی من بوو، لەگەڵ
ھەموو لاقرتی و سووکایەتییکیدا، زۆرجار خۆی لەبیردەکرد و دەیکووت
غەزەلنوس بێبە بۆ ئەو باغە خەیاڵیانەي خۆت، بێبە بۆ جینگایەک

حقیقتی ئەم دنیا یەم بیربچیتەو. من لە گەڵ خۆمدا دەمبەرد بۆ باغی مەهناز، دەمبەرد بۆ هەزارباغ، کە بەردم بۆ هەزارباغ بینینی سەبری شیتیکرد، دە یگوت هەموو عەشیقە راستەقینەکانی خۆمت دەدەم و ئەو کچەم پێبەخشە. بە درێژایی ئەو چەندسالە خولای بوو سەبری زەوتبکات... دیوێکی زۆر قوول و خەیاڵکردی تیاوو. زۆرجار دەمبینی لە بەردەم گۆلێکدا سوژە دەبات و دەنوشتیتەو و دەلێت «من کوپی تۆم». گۆل سۆلاڤ، موراڤ جەمیل واهەستیدەکرد، من دەیبەم بۆ ناو گۆلزاریک کە سەریکی لە چین و ماچینە و سەریکیشی لێرە، واهەستیدەکرد ئەو بە ناو ئەم باغانەدا هاتوو بۆ ژیان و لە هەموو گۆلێک شتێک لە جوانی هەلگرتوو. هیچ کەسێک نەبینیوە وەک ئەو بە جوانی خۆی هوشیاربێت. خوشبەختە مەروڤێک ئاوا بە جوانی خۆی هوشیاربێت... ئەویش ماوێکی زۆر خوشبەختبوو. شەویکیان قسەیەکی پێگوتم کە تادەمەرم لە یادم ناچیتەو، پێکەو لە باغی مەهنازدا دەسوپاينەو گوتی «غەزەلنوس، واهەستەدەکم، من لێرەبووم لەم باغەدا بووم و دەستیکی نەناس منی کردۆتە دەرەو... وەک ئەوێ هەر شتێک لە ژياندا دەیکەم بۆ ئەو بێت، دووبارە بگەرێمەو بۆ ئێرە». ئەو منی خستە خەیاڵیکی وەها بێبنەو چەندین پۆز دەتلامەو، وام هەستەدەکرد ئەو قوولایی هەرە تاریکی ناخی منە قسەدەکات. خۆم بە گوناھبار دەزانی کە هەموو شەویک لەو باغە دێمەدەر و بۆ حەقیقەت دەگەرێم. ئەویش پۆز بە پۆز زیاتر هەستیدەکرد کە پێویستی بەو غەزەلانە بۆ ئەوێ کەمێک خەیاڵ تێکەلاو بە عەشقهکانی بکات، کەمێک لە خەون... ئەو غەزەلانە جار دواي جار... جار دواي جار زیاتر کاریان تێدەکرد، ئەو هەموو هیزی ئەو بوو کە فریوی خەیاالی عەشق نەخوات... دەیتوانی عاشق بێت بێئەوێ عەشق بیدات بە زەویدا، بەپێچەوانەي زۆر لە پۆحله بەرە خەیاالییەکانەو کە بێئەوێ

عاشق بن، عه‌شق ده‌یاندات به زه‌ویدا. ده‌یتوانی بۆ ماوه‌یه‌ک دلی
خۆی و ئافره‌ته‌کانی دۆستی خۆشبات و بپوات... ئەوه هه‌موو ئومیدی
بوو، تا دواچار عه‌شقی‌ک له‌و عه‌شقه‌ کوشندانه هاته سه‌ر پێگای که
ئیدی ده‌بی‌ت هه‌موو پۆخی خۆتی بۆ دابنیت... هه‌موو پۆخت.
له‌ ماوه‌ی ئەو سالانه‌دا من و ئەو ژانمان پێپوو له‌ نارێکی و
ده‌نگه‌ده‌نگ. زۆرجار پێکه‌وه پیا‌سه‌ی دوورودریژمان ده‌کرد، هه‌ندێجار
ده‌بووینه هاوپێ و هه‌ندێجاریش دوژمنی سه‌رسه‌ختبووین. شتی‌ک که
هه‌رگیز له‌سه‌ری به‌ شه‌ر نه‌هاتم، ناوی نه‌جوانی چینی بوو. هه‌رچه‌ند
من ئەو ناوه‌م به‌ مو‌لکی پاسته‌قینه‌ی خۆم ده‌زانم، به‌لام جار دوا‌ی
جار هه‌ستمه‌کرد ئەو زیاتر له‌ من زیاتر شایه‌نی ئەو ناوه‌یه. زۆر شت
هه‌بوو تا‌مردن تێیدا نه‌گه‌یشتی‌نه‌ ئه‌نجام. من ده‌مگوت مو‌راد چه‌میل
من مه‌خلوقێکی خه‌یالی‌م و که‌وتوو‌مه‌ته‌ دونیای حه‌قیقه‌ته‌وه، به‌لام تۆ
که‌سی‌کی ساده‌ و ئاسایی، مو‌لفی‌کی پاسته‌قینه‌ی که‌ ده‌ته‌وێت شتی‌ک
له‌ خه‌یال تێکه‌لا‌وی ژیا‌نت بکه‌یت. ئەو به‌ پێچه‌وانه‌وه‌ پایابوو، ئەو
فریشته‌ی ناو ئەو شیعرانه‌یه‌ و هاتۆته‌ده‌ری. به‌په‌روه‌که‌دا له‌سه‌ر هه‌ق
بوو ئەو شیعرانه‌ چه‌ند کاریگه‌ری له‌سه‌ر هۆشی مو‌رف جێده‌هێلن،
جوانی ئه‌ویش هه‌مان کاریگه‌ری جێده‌هێشیت. سه‌یری له‌وه‌ده‌هات که
من بایه‌خێکی زۆر به‌ حه‌قیقه‌ته‌ ده‌دم. پۆژیک پێیگوتم، کێشه‌ی هه‌ره
گه‌وره‌ی تۆ ئەوه‌یه‌ خه‌یال به‌ جۆری‌ک ده‌ژیت وه‌ک ئەوه‌ی به‌شی‌ک بی‌ت
له‌ حه‌قیقه‌ته‌، له‌ کاتی‌که‌دا من حه‌قیقه‌ته‌ به‌شی‌وه‌یه‌ک ده‌ژیم وه‌ک ئەوه‌ی
به‌شی‌ک بی‌ت له‌ خه‌یال. جار دوا‌ی جار غه‌زله‌م ده‌دا‌یه، له‌گه‌ڵ هه‌موو
غه‌زه‌لی‌کیشدا هه‌نگاوێک له‌ مردن نزیکه‌بووه‌وه. به‌ر له‌ کوژرانی به
چه‌ند هه‌فته‌یه‌ک نامه‌یه‌کی بۆ نو‌سیم، له‌ویدا ده‌لێت عه‌شق نه‌ خه‌یال و
نه‌ حه‌قیقه‌ته‌، عه‌شق تا‌که‌ شتی‌که‌ وه‌ک مه‌رگ وایه... من ئەوکات
به‌ ته‌وا‌وی نه‌مه‌زانی مه‌به‌ستی چیه‌، به‌لام ئیستا له‌ هه‌موو شتی‌ک

تیده گه م... من هه موو شه ویک ده بیینم، ماجیدی گول سؤلاف هه موو شه ویک ده بیینم».

ماجید پرسى «غزه لنوس ده مه ویت بزائم. خوی هیچ خه به ریکی له وانه هه بوو که ده یانه ویت بیکوژن یا خود نا؟».

غزه لنوس به غه مگینی سهیری گول سؤلافی کرد، چاوی شتیکی تیدابوو نیوهی فرمیسک و نیوهی زه رده خه نه بوو. گووتی «له و سئ ساله ی دوا ییدا به شیوه یه کی به د له هه موو عه شقیکه وه ده گلا. هه ستیکی قوولی به خۆشبه ختی هه بوو، وهک په پوله یه کی کامه ران وه هابوو که بییاک له باغیکدا ده فریت. به لام هه موو جاریک شتیک له پۆحی خۆی، له به خته وهری خۆی پیشگهش به وانی تر ده کرد. وای هه سته کرد ده توانیت له یهک کاتدا هه موو دونیای خۆشبویت. من سه رزه نشتمه کرد، سزامده دا، غزه لم لیحه رامده کرد، به لام سوودی نه بوو. دوو هه فته بهر له کوژرانی به پیکه نینه وه هات، له سه ره مان ئه و کورسییه دانیشته که ئیستا تۆ له سه ری دانیشتوویت. گووتی «غزه لنوس، ده مکوژن». گووتم «هه لبت ده تکوژن، چهند ساله من ده زانم ده تکوژن، دوا جار میردیک، برایهک، باوکیکت لیپه ییدا ده بیته ده تپۆپینیت، تۆ به ته مای چیت، به ته مای تا قیامهت سوار ژنی خه لک بیت؟». به هه مان پووی خۆشه وه گووتی «نا غزه لنوس، نه مجاره له سه ره عه شق ده مکوژن، عه شقیکی راسته قینه». نه مزانی ئه و پۆزه چی وا دلخۆشیده کات، عه شقی قوول و بیینی بۆ باران شوکور یا خود مردن. داوای غزه لیکسی کرد، غزه لیک وهک ئه و ده یگوت «بهرد بکات به ناو». بۆ یه که مجار بر دم بۆ ئه و جیگا نه یینییه ی کتیبخانه ی غزه له کانم تیا هه لگرتبوو، بۆ یه که مجار ریگام پیدای نازادانه بجیته ناو به حری غزه له کانه وه، ریگام پیدای بگه ریت و خۆی چ غزه لیکسی ده ویت بیدۆزیته وه و ده ریبه یینیت. سئ شه و و سئ پۆژ پیکه وه گه راین، سئ شه و و سئ

پۆژ پێکەووە غەزەلمان خوێندەووە، کە من ماندوودەبووم ئەو بیوچان
 غەزەلی دەخوێندەووە. دەنگی، شیوەی وەستانی، شیوازی خوێندنەووی،
 ھەمووشتیکی جوان بوو. دواى سێ پۆژ ھاتینەدەرئ، من لە بەر پوناکی
 بەیانییەکی پۆشندا سەرەنجدا پەنگێکی دیکەى ھەبوو، وەک ئەوێ
 پیربوویت. ئەویش بەسەر سامییەووە سەیری منى کرد و گووتى «ئێستا
 تێدەگەم بۆ تۆ ھەموو زبانت پێشکەش بەم کتێبانە کردووە، ئێستا
 تێدەگەم من چیم لە کیس چوو». وەک فریشتەیک پۆیشت و ئیتر
 نەمبیینیووە، ئەو دواھەمین یەک بینیمان بوو. ھەفتەیک دواى ئەو
 نامەیکە بۆ ناردم. ئەو شەوێ کە کوشتیان بیئەوێ کەس پێمبلایت
 من ھەستم بە ھەموو شتێک کرد، ھەستم بە مردنی کرد. ھەستێکی
 سەیریوو. وەک ئەوێ نیوێ لەشت بپوات و تۆ لەسەر یەک کەرتی
 وجودت بوەستیت، لەسەر یەک قاچ بوەستیت، بە یەک چاوە ببینیت،
 بە یەک دەست ئیشبکەیت. چاوم دەنوقاند و خوێنەکەیم دەبینی،
 چاوم لێکدەنا و شوینی گۆرەکەى دەھاتە بەرچاوم. لە شەوێ دواترەووە
 دەرسیم تاهیرم برد و پێکەووە پۆیشتین بۆ پێدەشتەکانی قەرغشار...
 دواى سێ شەو گەپان، من لاشەکەى نەوجەوانی چینی دەزییەووە».
 بەر لەوێ قسەکانی تەواوبکات. غەزەلنوس ھەستاو لە شوێنێکی
 نادیارى کتێبخانەکیدە نامەیکەى دەرھێنا و گووتى «گۆل سۆلاف...
 ئەمە ئەو نامەیکە کە ئەو بەر لە مردن بۆى نوسیم، گەر دەتەوێت
 دەتوانیت بیخوینیتەووە، زۆر شتی تێدایە کە بە زمان ناگوترێت و
 ئێستا بە من ناگێردێتەووە..».

ئەو شەو ماجیدی گۆل سۆلاف، گەپایەووە بۆ مائى و لەوێ پى
 سەرسامیدا نامەکەى نەوجەوانی چینی بە وردی خوێندەووە.

به‌شتیک له نامه‌که‌ی نه‌وجه‌وانی چینی بو غه‌زه‌لنوس

«عه‌زیزی من غه‌زه‌لنوس. بمبوره که وهک تو له نویسندا پرپه‌هره نیم و ده‌ست و قه‌له‌میکی سحر‌اویم نییه، مه‌ستتبات. ئە‌مه یه‌که‌م نامه و پێده‌چیت دوا نامه‌ش بیت. ئە‌و پۆژه که پێکه‌وه له نیو کتیبخانه‌ی غه‌زه‌له‌که‌دا هاتینه‌ده‌ر، منیش هه‌مان هه‌ستم هه‌بوو، هه‌ستیک لێیه‌لدیم و ده‌مه‌ویت به‌ ناراستی بگرم. ئە‌و هه‌سته‌ی تو زۆرجار باستکردوه، ئە‌و هه‌سته‌ی من و تو هه‌ر یه‌که‌مان نیوه‌ی دونیا‌یه‌که‌مان به‌رکه‌وتوه، که له راستیدا دونیا‌ی هه‌ر دووکه‌مانه. به‌درژیایی ئە‌و سالانه‌ی من و تو دوست یان دوژمنی یه‌ک بووین، به‌رده‌وام شانازیم به‌ توانای خۆمه‌وه کردوه که ده‌توانم کچانی ئە‌م شاره به‌ جوانی خۆم سه‌رسامبکه‌م. شانازیم به‌وه‌وه ده‌کرد ئە‌و شتانه‌ی تو له‌ خه‌یالدا تیا‌ده‌ژیت، من له‌ حه‌قیقه‌دا تیا‌ده‌ژیم، ئە‌وه‌ی تو له‌ غه‌زه‌له‌کاندا ده‌یخوینیت‌وه، من له‌ ژياندا تیا‌ده‌ژیم. له‌گه‌ڵ ئە‌وه‌شدا لیت ناشارمه‌وه که چهند سال له‌مه‌وبه‌ر، کاتیک یه‌که‌مجار گویم له‌و غه‌زه‌لانه‌ی تو بوو، وهک ئە‌وه‌بوو له‌وساته‌دا له‌دایک‌بووین. هه‌ندیک شت کاریگه‌رییه‌کی وه‌ها گه‌وره‌یان له‌سه‌ر ژيان هه‌یه‌ مرۆف به‌ هیزی ئاسایی خۆی و به‌ عه‌قڵی تاک و ته‌نیا‌ی خۆی بو‌ی ته‌فسیرناکری‌ت. که‌سانیک هه‌ن ده‌ژین و ده‌ژین و ده‌ژین... دین و ده‌پۆن... هه‌موو پۆژیک ده‌چنه‌ ناو بازار، ناو شه‌قام و قه‌یسه‌رییه‌ بۆنده‌ره‌کان، به‌لام هه‌چ شتیک له‌ ژيانیا‌ندا پوونادات... هه‌چ شتیک. هه‌زاران ئافه‌رت ده‌بینن و شتیک پوونادات، سه‌دان کتیب ده‌خویننه‌وه و هه‌چ پوونادات، ده‌یانجار سه‌فه‌رده‌که‌ن و هه‌چ پوونادات، هه‌زارجار گو‌ی له‌ شیعر و شاعیران ده‌گرن، به‌لام شته‌کان هه‌موویان وهک خۆیانن و هی‌ز نییه‌ ئارامیا‌یان بشیوینیت. وهک ئە‌وه‌ی ئە‌م زه‌مینه‌ شه‌پۆلیک بیت و

مروڤیش مراوییه کی بیهوش، وهک دونیا نه سیمیک بیت و مروڤ گه لایه کی وهریو. به لام پرووده دات له ناکاو یهک نیگا، یهک سه یرکردن، یهک بزه ی نادیار، له که سیکی نه ناسه وه، له یه کیکه وه که هیچ دهر باره ی نازانیت، له پوچ و ژیان و جهسته ی تینه گیشته ویت، سه ره به ری زینده گیت له بهر یهک هه لده وه شیئیت و وه ها نارامیت تیکده دات، هیچ شتیکت وهک جاران نامیئیت و سه رتاپا شیرازه کان ده چرپین و ته وای نارامیه کان ده پون و سه ره و خواریه ک پرو له زینده گیت ده کات هر له مهرگدا ناسوده یی و خوشبه ختیت ده سته ده ویت وه. پیده چیت نه وانه خوشبه ختین که ژیانان جوړه بومه له رزه ی وه های تیدا نییه و عومریان گه رده لوولی وه ها پروی تیناکات، له وانه شه به دبه خترین جوړی ناده میرادبن، چونکه ده مرن و مانای سه رسامی نادوزنه وه. نه و پوژهی بۆ یه که مجار گویم له غه زه له کانی تو بوو نه و سه رسامیه م بینی. وهک چون سه یرکردنی کچیک، بینینی نیگاریک، بیستنی گورانییه ک، خویندنه وه ی کتیبیک ده شیت ژیان ی مروڤ سه ر له بهر ناوه ژوویکاته وه و بیگوریت، بیستنی نه و غه زه لانه ژیان ی منیان گورپی. تا نه و کاته و امده زانی من بۆ نه وه دروستبووم کچان و ژنانی نه م شاره سه یرمبکه ن و پیم سه رسامین... تا نه و کاته و امده زانی من ته نیا سه رسامی دروستده که م و خوم سه رسام نابم. به لام له ناکاو به جوړیک به و غه زه لانه سه رسامبووم، جاریکی تر ژیانم پوخساری خوی وهر نه گرت وه. وه ها سه رسامبووم نه مده توانی بی نه و غه زه لانه بریم... وهک نه وه ی کومه لیک وشه بن له دهر ونمدا خه و تبین و دهستی من نه یانگات و تو هات بیت له قوولایی دلی من دهر ته پینابن و بوم بخوینیت وه. و امده زانی هر وشه یهک تو ده یلئیت، له پوچی من دهریده هیئتیت... جار دوی جار زیاتر هه ستمده کرد که نه و غه زه لانه می منن. زور جار هه ستمده که م تو له سه ره ه قبیت، من به جوړیک له عه شقی دونیایدا نو قمبووبووم پرگای نیوان عه شق و خه یالم ونکردبوو،

به دبه ختترین عاشقی لای تو که سیکه که پښگای نیوان عشق و خه یال
 ونده کات. گرنگ لای من نه و به خته وهریبه دونیاییه پاگوزره بوو که
 نیستا ده چیژین، غه زه لنوس من هه موو ژیانم هه ستمکردوه، تا پر
 خه یالترین غه مگینترین. نه و غه زه لانه ی تو منیان تینوتر ده کرد، له گه ل
 هه موو غه زه لیکدا هه ستمده کرد ده مه ویت له خوشه ویستیدا دورتر برؤم،
 به لام هه رگیز نه مده زانی دور پویشتن له خوشه ویستیدا لای تو مانای
 چی؟ من دور پوشتن له خوشه ویستیدا به وه تیگه یشتم که دلی
 خوم به م به هه موو پوخله به ریک، هه تا نه گه ر بو چرکه یه کیش بووه،
 هه تا نه گه ر بو هه ناسه یه کیش بووه، په نگه هه له بوویم، به لام دلنیا به
 ویستومه که سیکی باشیم، ویستم وهک غه زه له کان گه ر بو ساتیکیش
 بووه شتیک له فینکی به ینم، ویستم له ژانی نه واندا شتیک تریم،
 شتیک له دووباره بوونه وه پوژانه و ساده یه نه چیت که ده بیینن. ته نیا
 فریشته و شه یقان واده که ن دنیا خوی دووباره نه کاته وه، به لام مروف
 مه خلوقیکه بیویستی خوی هه ردم هه مان نه و شتانه دووباره ده کاته وه
 که لییان دلنیا به . زورجار ده لیم، په نگه ئاسانتر بیت مروف تا کوتایی
 یهک ئافره تی خوشبویت، هه ر وهک چون ئاسانتره مروف تا کوتایی
 یهک غه زه ل بنوسیت. به لام دلنیا به، منیش وهک تو پښگا قورسه که م
 هه لبرارد ... من و تو یان فریشته یه کین و بووین به دووکه رته وه یان
 شه یقانیکین و دابه شبووین. کامیاین؟ نازانم ... بالیکه پښین خودا خوی
 به یاری له سهریدات. تا نه و پوژهی گویم له غه زه له کانی تو بوو، خوم به
 بوونه وه ریک ده بیینی که راسته وخو خوم فریده ده مه ژیا نه وه، وهک پاوکه ریک
 که خه و به ماسیه وه نابینیت، به لکو راسته وراست به به له مه که ی به ره و
 ناوه راستی ده ریا ده پوات و له ویدا جار نوای جار قولاپ هه لده دات.
 مروف هه یه له سهره تادا خه ون ده بینیت، مروفیش هه یه له کوتاییدا
 خه ون ده بینیت. من له جوری دووه م، ماسیم ده گرت نه وسا خه ونم

پټوه ده بښی، نه وهک خه ون ببښم و دواتر برېوم بڼ ماسیگرتن. نه و پوړه ی که گویم له غزه له کان بوو، سه رسامبووم، سه رسامی نه وه بووم که خوم وهک نه و نیوه یه ی تو بښی، که تو له خوتدا خنکاندوته ... وهک چون مندالیک دوی ماوه یه کی دريژ تیده گات که نه و کوپی دایک و باوکیکی تره، تیده گات نه و خیزانه ی له نامیزیدا ده ژی، مالی پاسته قینه ی نه و نییه و نه و پوچیکي بیکه سه که باب و که سی پاسته قینه ی خوی فریاند او ته دهره وه، وا تیگه ی شتم که من له تو م و تو ش شیتانه له خوت دووم ده خه یته وه و دهرمه که یت. په نگه بپرست چون که یشتیه نه و دهره نجامه، به چیدا ودها بره یه کت لا دروستبوو؟ پټ سه یر نه بیت که بلیم نه وه ی منی که یانده نه و بره یه، نه وه نه بوو که من و تو له یه کده چین، به پیچه وانه وه، من و تو سه دهر سه د جیاوازین. من و تو دوو جه مسری درین، به جوړیک درین له مبره و به ی یهک پوچ ده چین. هه ستمکرد تو به دريژایی زیانت له من پاده که یت و منیش به دريژایی زیانم له تو پاده که م ... هه ر دوو کمان له بوونی یهک ناگادارین و ناویرین خومان له یهک ناشکرا بکه ین. تو عاشقیکی خه یالی که تا قیامت شهر له سه ر پاکی خه یالی خوت ده که یت، تو نه وجه وانیکي چینیت که هه رگیز له سنووری چین و ماچین نه چوویت به ویدیودا، به لام هه موو خه یال و ناره زووشته له وه دا بوو که له سنووری چین و ماچین دهرچیت، له و دیو سنووری چین و ماچین عاشق بیت و تامی نه و ماچه فهره نگیانه بکه یت که لیوه خه یالیه کانی تو شهر مییان لیده کرد ... غزه لنوس دوی نه م هه موو ساله، من ده ست له سه رسه ختی به رده دم و ده لیم من و تو هه ر دوو کمان شایسته ی نه و ناوه ین، نه گه ر تو شهر میش له وه رگرتنی بکه یت، من نه و مافه ت ده ده من که نه وجه وانی چینی بیت، په نگه تو زیاتر له من شایسته ی نه و ناوه بیت، من له بیرم نییه که ی له چین و ماچین هاتوومه ته ده ری، که ی له سه ر زه مینی خه یال

هاتوم بهمدیودا، بهلام دلنیام تۆ تا ئیستا لهوئیت... تۆ له چین و ماچین دهرنهچوویت، تۆ ئهودیو مهرزی ئه وولاته سحراییه نهبینوه. ئیستا له تۆ تیدهگه که دهتبینم چیرۆکهکانی حقیقهت کۆدهکهیتهوه، پئویستت بهوهیه شتیک له حقیقهت بهیت بۆ ئه و دنیا خهیاڵیهی که تۆ و مرۆفه شهیداکانی هاوشیوهت تیا نوقمن. من به پێچهوانهی تۆوه پئویستیم به خهیاڵ هیه تیکهڵ بهم ههموو راستیهی بکه. که گویم له غهزه لهکانی تۆ دهبوو بۆنی نیشتیمانی خۆم دهکرد، بۆنی ئه و خاک و ئاوهم دهکرد که دهبا به منیش وهک تۆ گولهکانی ئاوبدهم و گولای لیبگرم. له ساتیکدا تیکهیشتم تۆ چهند تینووی حقیقهتیت، من ئه وهنده تینووی خهیاڵم... تۆ که غهزل دهخوینیتهوه، باس له تینویتی خۆت دهکهیت بۆ ئه م جیهانه و من که غهزل دهبیستم باس له تینویتی خۆم دهکه. بۆ چین و ماچین.

پۆ دوی پۆ و سالد دوی سالد دهبوایه شتیک بگوریت... پۆژیک «باران شوکور» م بینى تیکهیشتم که ئه م کچه من دهباتهوه بۆ ئه وولاته سحراییه... که بارانم بینى تیکهیشتم ههرجی غهزهلی سه رزهوییه ناتوانیت ستایشیکات. ئه و چهند سالدی لهگهڵ تۆدا بردمنه سه ر و باسی ئه و کیژ و خانمانه م بۆ دهکردیت که دینه سه ر پێگام، به ردهوام بیرمه چوو راستیهکت پێبلیم. خۆشه ویستی راسته قینه ئه وه نییه حه زیکهیت لهگهڵ یاردا بخهویت، به لکو ئه وهیه حه زیکهیت لهگهڵیدا به ریت. به ر له باران هه ر ژنیکى ئه م دونیا به م بینیت، بیرم له مردن نه کردۆتهوه، هه ردهم بیرم له لهش، له ئاره زوو، له ماچ کردۆتهوه، یاخود له راستیدا بیرم له هیه چ نه کردۆتهوه... غه زه لنوس من و تۆ هه ردوو کمان ئه و هیزه مان تیدایه که ئافره تمان بینى بیر له هیه نه کهینه وه، ئه وه هیژیکه که م پیاوی ئه م سه ر نه ستیره هیه تی، منیش زۆرجار ده متوانی وابم، ده متوانی بیر له هیه نه که مه وه. به لام

غزەلنوس، تۆ پېمبلى، بۆ يەكەمجار كە باران شوكرىم بىنى بىرم
لە مردن كردهو، بۆ كە دەستم بەر دەستى كەوت، بىرم لە مردن
كردهو، بۆ پيش ئەوئى لەگەلیدا بخەوم غەمگین بووم و دواى ئەوئى
هەر غەمگین؟ غزەلنوس پېمبلى چ شتىكە خۆشەويستى بە مردنەو
گرێدەداتەو ... چ شتىك؟.

من چاوەپێدەكەم لەم پۆزانەدا بمكوژن، راستىيەكەى هەردووكمەن
چاوەپوانى ئەو دەكەين بمانكوژن. مێردى باران ماوەيەكە بە هەموو شتىك
دەزانىت، بەلام كەسمان بىر لە پاكردن ناكەينەو، ئەم خۆشەويستىيە
سەير غەمگینىكردوم، پېمبلى غزەلنوس، بۆ خۆشەويستى راستەقىنە
هەميشە غەمگینە. من دەزانم ئەفین هەيە، خودا و خەلك پرى
لێدەگرن و غەمگین دەبێت، من باسى ئەو ناكەم، باسى ئەو دەكەم
خۆشەويستى خۆى لە قوولايیدا هەميشە غەمگینە، ئەگەر هېچ شتىكىش
نەبێت، ئەگەر هېچ پىگىزىكىشى نەبێت، هەر غەمگینە. لە خۆشەويستى
راستەقىنەدا عاشقان هەتا كە بۆ يەكيش دەبن هەستدەكەن بۆ يەك نين،
ئەو هەستەيان هەيە كە نەگەيشتووین بە مەحبوبە. من و باران دەيانجار
پىكەو خەوتووین، دواى هەموو پىكەو خەوتنىك ئەو هەستە قوولەمان
بە بۆشايى هەبوو، ئەو هەستەى لەگەل يەكدا نين، شتىك هەيە ناتوانين
بىبەخشين بەيەك، قوولايىيەك هەيە ناتوانين بىگەينى. غزەلنوس ئەو
پۆزە كە لە ناو كۆتیبخانى غزەلەكان هاتەدەرئى، تىگەيشتم كە من
لە باراندا بۆ جوانى ئەم غزەلانە دەگەپم، ئەو غزەلانە كە هەرگىز
كۆتاييان نایەت، چونكە ئەوانيش بۆ جوانىيەك دەگەپم كە هەرگىز
نايگەنى. وەك ئەو بوو دەستم خستبێتە سەر تەلپسى حىكايەتى مەلاى
سوخته، ئەو حىكايەتەى ماوەيەك لەمەوبەر تۆ بۆت باسكردم. مەلاى
سوخته تا مردن لە نوسىنى غەزەل نەكەوت، چونكە بۆ جوانىيەك
دەگەرا كە هەرگىز نايگاتى. منيش لەو كۆتیبخانى هاتەدەرئى تىگەيشتم

که خوشه‌ویستی گه‌رانه به‌دوای شتی‌کدا که ناگیریت. عاشق‌بوون بریتی نییه له‌وه‌ی حه‌زبکه‌یت هه‌میشه له‌گه‌ل یاردا بیت، به‌پێچه‌وانه‌وه ئه‌وه‌یه هه‌ستبکه‌یت هه‌تاهه‌تایه ناگه‌یت به‌مه‌حبوبه ... له‌وه ده‌رچیت عه‌شق هیچی تر نییه، من له‌تۆ و له‌غه‌زه‌لانه‌وه ئه‌وه ده‌رده تووشبووم. غه‌زه‌لانه‌کانی تۆ سال‌ دوای سال و دل‌ۆپ دوای دل‌ۆپ منیان کوشت. تۆ منت تووشی ده‌ردی خۆت کرد و من نه‌متوانی تۆ تووشی ده‌ردی خۆم بکه‌م. که له‌کتیبخانه‌که هاته‌ده‌رئ هه‌ستمکرد ئیدی من تا هه‌تاهه‌تایه بپه‌وه‌ده ده‌سو‌په‌مه‌وه، تا ده‌رم مه‌حکوم به‌وه‌ی له‌باران شوکوردا بۆ جوانی ئه‌وه غه‌زه‌لانه بگه‌په‌م و له‌ئاوازی ئه‌وه غه‌زه‌لانه‌دا بۆ جوانی باران بگه‌په‌م. باران ئه‌وه ژنه‌ خه‌یالییه‌ی ناو پۆحی تۆیه که په‌په‌وه‌ته ناو پۆحی من. ئیستا مردن جگه‌ له‌شتیکی بی‌مانا هیچی تر نییه به‌لامه‌وه. ده‌بی‌ت می‌رده‌که‌ی باران به‌رامبه‌ر به‌من چی له‌باران تیگه‌یشتبیت؟ ده‌بی‌ت چی له‌ژیان بزانی‌ت؟ لیگه‌په‌ی بمکوژیت، کوشتنی من غه‌در نییه به‌لکو ئه‌وه ده‌رگا دووره‌یه که من له‌می‌ژه‌ بۆی ده‌گه‌په‌م. وه‌کو دوو عاشق من و باران مه‌حکومین به‌وه‌ی له‌یه‌که دووربین ... گه‌ر منیان کوشت و باران زیندووبوو، تکایه مه‌هێله سه‌یری لاشه‌که‌م بکات، گه‌ر نه‌ویشیان کوشت هه‌ولبده له‌ته‌نیشت یه‌که‌وه به‌ماننیزیت ... گه‌ر ده‌ستت گه‌یشت به‌لاشه‌که‌م، له‌هه‌ر شوێنیک بم، به‌هێنه و له‌م کتیبخانه‌ی غه‌زه‌لانه‌دا و له‌نزیك ئه‌م کتیبانه‌وه به‌خاکم بسپه‌ره. هیچ شتی‌ک له‌وه سیحراویتر نییه عاشقی‌ک له‌کتیبخانه‌یه‌کی غه‌زه‌لانه‌دا بنیزیت. هه‌موو کتیبخانه‌یه‌کی دونه‌یا هه‌قه‌ عاشقی‌ک له‌ناوه‌پاستیدا بنیزن. له‌ناو هه‌زاران به‌یت شیعردا ... له‌وێ له‌ناوه‌پاستی په‌فی کتیب و ده‌ست‌نوسه‌کاندا گو‌په‌که‌م بۆ دروستبکه ... له‌وێ پێکه‌وه له‌گه‌ل باران شوکوردا به‌منی‌ژه ... پێکه‌وه ... ئه‌وه دوا ئاوات و دوا هیوای منه ...».

یاداشته کانی بارۆنی خە یال

هاوینی دوو هەزار و چوار سەرۆک ناردی بە دوامدا و سەبارەت بە پەرۆژە ی شاری خەونەکان پرسیاری لێکردمەو. چەندین سال بوو سەرۆک ئەو پەرۆژە یە لە بیرکردبوو. ئەمجارەیان سەرۆک وەک خەوی بینییەت زۆر بە دلگەرمی و حەماسەو قسە ی لە پەرۆژە کە کرد، وەها لە خەونەکانیدا بالێکرتبوو، ئومیدی وابوو لە هەموو شارێک و قەزایەکی کوردستان گەرەکیکی وەها ناوازه دروستبکات. پەتای مۆدێرنەکردنی کوردستان وەها لەسەری سەرۆکی دابوو، پێشتر بەو جۆرە نەمبینیوو. ئاشکرا ئەمریکیەکان کاریگەرییەکی گەورەیان لە سەر خە یالی سەرۆک هەبوو. سەرۆک ئەو ماویە هێندە ی ئەمریکیەکانی دەبینی ئێمە ی نەدەبینی... پێدەچوو ژەنرالیکی ئەمریکی بە جۆریکی خراپ هەندیک وێنە ی خستییەتە سەری سەرۆک و ئەویش بیهوێت بە خێراترین شیوێ جێیانبکات. لەو سەردانەدا سەرۆک هەندیک نەخشە ی خستە بەردەستم و گووتی «ئەمە سەرەتای پلانێکی نوێ ی مارشالە، بۆ ئاوەدانکردنەوێ کوردستان»، نەخشەکان گەلەک مادیی و دوور لە خە یال هاتنە بەرچاوم. ئاشکرا ئەمریکیەکانیش دوا ی دروستبوونی مۆلەقی و ناآرامی لە ئاوەراستی عێراقدا، تووشی هەمان ئەو نەخۆشیە ی من بووبوون بۆ دروستکردنی شاریکی خە یالی تا وەک نمونە ی سەرکەوتی پۆحی مۆدێرنیزم و خەونی ئەمریکیی پێشکەش بە دنیای بکەن. من هەر لەسەر داوای سەرۆک شانێکی ئەمریکیم بینی کە پسپۆری دروستکردنی گەرەکی ئەفسوناوی و شاری عاجباتی بوون. لەگەل ئەنجومەنی شار و لیژنە ی شارەوانی و سەندیکای ئەندازیارە مەدەنییەکاندا دانیشتم، بەردەوام قسەیان لە

گورپینی نه خشه‌ی بنه‌په‌تی و ماسته‌رپلان و ئه‌و شتانه‌ده‌کرد. من له کاتیکدا به‌گه‌رمی له هه‌موو کوبوونه‌وه‌کاندا به‌شداریم‌ده‌کرد، له هه‌ولی کوبوونه‌وه‌کان ده‌هاتمه‌ده‌ری و بۆ پوژنامه‌نوسه‌کان پێده‌که‌نیم و له‌به‌رده‌م کامیژا‌کاندا زه‌رده‌خه‌نهم ده‌گرت، هه‌ستیکی ناوه‌کی سه‌یرم هه‌بوو که به‌بێ ئه‌و غه‌زه‌لنوسه‌ حیزه‌ هیچ شتیک ناکریت. له کاتیکدا جه‌نابی پاریزگار و وه‌زیری ئاوه‌دانی و به‌رپرسی په‌ڕۆژه تایبه‌ته‌کان قسه‌یان له‌سه‌ر مۆرکردنی پیکه‌وتنامه له‌گه‌ل کۆمپانیای تورکی و ئوردونی و مالیزیدا ده‌کرد، من پیکای خۆم جیا‌کرده‌وه و چووم بۆ لای عه‌تار. گه‌ر ده‌ته‌وێت ئهم شاره‌ ئاوه‌دانیکه‌یت‌وه یاخود کاولیکه‌یت ده‌بێت به‌یت بۆ لای که‌سانی وه‌ک عه‌تار. ده‌بێت بلێم که من پێشتر ئهم راستییانهم به‌سه‌رۆک گووت، من به‌ جه‌نابیانم گووت سه‌روه‌رم مه‌سه‌له‌ی شاری خه‌ونه‌کان مه‌سه‌له‌یه‌کی میعماری و نه‌دازه‌یی نییه، هه‌نده‌ی په‌ڕۆژه‌یه‌که ده‌بێت شاعیران و ده‌لاله‌ شاره‌زا‌کان و ئاده‌مک‌ران به‌شدارێ تیا‌بکه‌ن. سه‌رۆک ئه‌وکات به‌ هه‌ولی ئه‌و هه‌موو باروته‌وه که له‌ پایته‌خت ده‌چوو به‌ لووتیدا ته‌واو گه‌یژبووبوو زۆر دره‌نگ له‌ شتی به‌چوک و ساده‌ حالیده‌بوو، بێته‌وه‌ی بزانیته‌ مه‌به‌ستم چییه، ناوی یه‌ک دوو شاعیری ستۆکی ئه‌و زه‌مانه‌ی بۆ هه‌لدام و دوو سه‌ دیوانی کونی شیعریشی له‌ کتێخانه‌که‌ی پێه‌خشییم تا سوودی لێ‌وه‌رگرم. بۆ ئه‌وه‌ی دلی سه‌رۆک نه‌شکێتم، کتێبه‌کانم وه‌رگرت و هاتمه‌ده‌ری و خۆ به‌ خۆ چووم بۆ لای عه‌تار. که چووم بۆ لای عه‌تار لیستی ناوی هه‌موو ئه‌و مه‌خلوقه‌ خه‌یالیانه‌م بۆ برد که تا ئه‌وکات ده‌ستم که‌وتبوو. عه‌تار خۆشی به‌ بینینی من نه‌ده‌هات، جارێک جوورنه‌تیکرد و گووتی «جه‌نابی بارۆن، پێده‌چیت تۆ مه‌خلوقیکێ شووم بیت، له‌گه‌ل تۆدا ده‌ست به‌ هه‌رشتیک بکه‌م ده‌ره‌نجامی نابێت». نوشوستی خۆی له‌گه‌ل تریفه‌ یا به‌حری و غه‌زه‌لنوسدا دوو برینی گه‌وره‌ی ژیا‌نییوون.

به‌هیچ جوریک تیئه‌ده‌گه‌یشت خه‌یال بۆ گرنگه، بۆ من وهک پیاویکی ده‌وله‌تی و سیاسه‌تمه‌دار، پاره‌دار و زه‌نگین وه‌ها خولیای خه‌یال و غه‌زهل و مافوور و ئهم شتانه چۆته سه‌رمه‌وه؟.

من بۆ ئه‌وه‌ی ئیشه‌که‌مان ریک به‌وات، ناچاربووم به‌ زمانیکی سووک و ساده که خوشتریکی وهک عه‌تار تیییگات، هه‌موو شتیکم بۆ پوو‌نکرده‌وه و گووتم «عه‌تار ده‌زانم، تۆ زۆر خولیاته بزانیته بۆ من وه‌ها دوا‌ی ئهم شتانه و ئهم که‌سانه که‌وتووم، چه‌زده‌که‌م بزانیته، ئیستا دونیایه‌کی تره، جیهان گۆراوه، میله‌تان ته‌نیا به‌ هیز و شمشیر و توانای خۆته‌قاندنه‌وه نا‌زین. جوانی ئیستا له‌سه‌روو هه‌موو شتیکی دونیاوه‌یه، من له‌و چه‌ند ساله‌دا زۆر شار و زۆر ولات چووم... دوو شت میله‌تانی سه‌ر ئهم زه‌وییه‌ی به‌هیزکردوه، یه‌که‌م ریکوپیکی. دووهم خه‌یال. هه‌ر یه‌ک له‌م دوو وشه‌یه‌ش مانای زۆر هه‌لده‌گرن. عه‌تار سه‌یری میله‌ته پێشکه‌وتوه‌کان بکه «که‌وامگووت ده‌مزانی وشه‌ی میله‌تانی پێشکه‌وتوو، کاریگه‌رییه‌کی زۆری له‌سه‌ر خه‌یالی خه‌لکی ئهم شاره‌ه‌یه، که‌ چه‌زیا‌نده‌کرد پێشکه‌وتووبن، به‌لام هینده‌ی به‌ ورگ و ژیر ورگ بیریان له‌ پێشکه‌وتن ده‌کرده‌وه به‌ عقل بیریان لینه‌ده‌کرده‌وه»... سه‌یری پوقی و مه‌ده‌نییه‌ت بکه. ئیمه‌ له‌ زه‌مانی خودالیک‌خوشبووان حاجی توفیقی پیره‌مێرد و ئهمه‌ده‌مختاره‌وه... هه‌ر بیر له‌ پێشکه‌وتن و مه‌ده‌نییه‌ت ده‌که‌ینه‌وه، به‌لام هه‌چمان دیار نییه. پۆژ به‌ پۆژ دونیای ئیمه‌ کاول و کاوتر ده‌بیت. هه‌ر کورد وانیه، ئهم ناوه‌ هه‌مووی پزیه، عه‌رده‌که‌ی و هه‌واکه‌شی عه‌ماره‌پۆ بووه و هیوای لیتاکریت... سه‌یرکه‌ عه‌تاری برام، چه‌مانکرد، ئه‌و ئهمریکییه به‌دبه‌ختانه‌مان ناچارکرد له‌و سه‌ری زه‌وییه‌وه به‌ ده‌یان ملیۆن ته‌ن ترو‌تفاقه‌وه زه‌ریا به‌ زه‌ریا و ئاسمان به‌ ئاسمان دونیا ته‌بیکه‌ن تا تۆزیک هوشمان بۆیتن، تۆزیک مه‌ده‌نییه‌ت و شارستانیه‌تمان

فیربکه‌ن، به‌لام سوودی نییه، هیچ شتیک له‌گه‌ل ئیمه‌دا سوودی نییه،
 دنیا به‌ده‌ست ئیمه‌وه سه‌ریسوپ‌ماوه و گیرى خواردوه. نه‌ئوه‌یه
 بگه‌رینه‌وه بۆ دواوه و بچینه‌وه ناو نه‌شکوت و کورنه‌کیوه‌کانی
 جاران، نه‌ئوه‌یه به‌راستی بیه‌ن به‌خاوه‌نی مه‌ده‌نییه‌ت. بۆ جه‌نابی
 عه‌تار... بۆ؟ له‌به‌رئه‌وه‌ی ریکوپیکى و خه‌یالمان نییه. سه‌یرکه‌ من
 مه‌سه‌له‌که‌ ناگه‌رمه‌وه بۆ عیلم و زانست و فه‌لسفه و ئه‌و شتانه،
 ئه‌وانه له‌ کتێبخانه‌ی گشتی هه‌ن و مرقوف ده‌توانیت بیانخوینیت‌وه
 و لیسان فیزییت. عیلم مولکی هه‌موو به‌شهری سه‌ر ئهم زه‌ویه‌یه،
 به‌لام خه‌یال یان ریکوپیکى شتیکه ده‌ییت له‌ خۆتدا هه‌تیت. هه‌موو
 میله‌تیک که‌ په‌رده‌هسته‌یت، دوو ده‌سته‌و تاقمیان هه‌یه که‌ ده‌یانخه‌نه
 سه‌ر هه‌وای ئه‌و شارستانیه‌ت و گه‌شه‌یه. خه‌لکیکیان هه‌یه ئیشیان
 هه‌ر خه‌یاڵکردنه‌وه‌یه... تیده‌گه‌یت، ئه‌وانه له‌ هه‌موو رشتیه‌که‌دا هه‌ن،
 وه‌ک شاژنی ناو شانه‌ی هه‌نگوین وان داده‌نیشن و خه‌یالده‌که‌ن... ته‌نیا
 ئیشیان ئه‌وه‌یه ئاسۆی ئه‌و رشتیه‌ فراوانبکه‌ن و شتی تازه‌ی بۆ
 بیه‌ن. خه‌لکیکیش هه‌یه ئیشیان هه‌ر ئه‌وه‌یه نه‌خشه‌ دانیه‌ن، ئیشیان
 ئه‌وه‌یه شته‌که‌ له‌سه‌ر پلانیکى عاقلانه ریکبخه‌ن، تا عه‌قلى ئینسان
 و ماسوله‌کانی و خه‌یالی پیکه‌وه به‌ باشی ئیشبکه‌ن. میله‌تان چۆن
 گه‌شه‌یان کردوه؟ ها عه‌تار چۆن؟ باوباپیری ئیمه‌ سه‌د سه‌له‌ باس له‌
 راپه‌رینه‌ و هه‌ستانی شیرانه‌ی کورد ده‌که‌ن... ئا جه‌نابی عه‌تار، ئه‌وه
 خه‌وی باوکی من و باوکی قوش بووه، که‌ کورد بیه‌ته‌ قه‌ومیکی مه‌شهور
 و به‌ناو و ناسراوی دنیا. ئه‌و خه‌یالی په‌رسه‌ندن و مه‌ده‌نییه‌ته‌ سه‌د
 سه‌له‌ له‌ ناوه‌وه دلمان ده‌خوات، تا وای لیها‌ت نه‌مرق ئهم ئیسلامیانه
 په‌یدابوون، ده‌لێن جه‌ناب پیوستیمان به‌ روقی و مه‌ده‌نییه‌ت نییه،
 تیده‌گه‌یت وا ده‌لێن، ده‌لێن کتیه‌که‌ی باری ته‌عالا و حه‌دییى ئه‌نیا و
 ئه‌ولیا‌مان به‌سه، به‌لام من وا نالیم، توش وا نالیت. ئیمه‌ پیوستمان

به پهره‌سندن هیه و ته‌او، چونکه گهر ئهم ده‌قه‌ره وه‌ک خۆی بێت، ههر وا وه‌حشییه‌ت و بخۆبخۆ بێت، من و تۆی کورد، له‌ پیش هه‌مووانه‌وه‌ که‌ولکراوین... وانیه‌؟ وانیه‌ عه‌تار... له‌ پیش هه‌موو که‌سه‌وه‌ که‌ولنه‌کراوین؟ میله‌تان به‌وه‌ بوونه‌ته‌ خاوه‌نی شان و شکر، ئه‌وانه‌ی عه‌قلیان هیه، له‌ گه‌ل ئه‌وانه‌ی که‌ بازوویان هیه، له‌ گه‌ل ئه‌وانه‌ی خه‌یالیان هیه پێکه‌وه‌ ئیشیانکردوه‌، عالم و سیاسی و شاعیر به‌یه‌که‌وه‌ ئیشیانکردوه‌. تێده‌گه‌یت به‌یه‌که‌وه‌ ئیشیانکردوه‌. وه‌ک لای ئێمه‌ نه‌بووه‌ سیاسیه‌که‌ قوونبکاته‌ شاعیره‌که‌ و بلێ بابروات خه‌ریکی خه‌یالپلاری خۆی بێت، شاعیره‌که‌ نه‌یگوتوووه‌ سیاسیه‌کان هه‌موو دزو باوه‌حیزن نامه‌وێت سه‌روکه‌لله‌یان ببینم، عالمه‌که‌ نه‌یگوتوووه‌ ئیشی من ناو ده‌فته‌ر و قه‌لم و ده‌رس و ده‌وره‌که‌ی خۆمه‌ نا وایان نه‌گوتوووه‌ ههر سێکیان ده‌ستیان خستۆته‌ ناو ده‌ستی یه‌ک و به‌وه‌ مه‌ده‌نییه‌ت دروستبووه‌. ئێمه‌ چونکه‌ ده‌وله‌تمان نییه‌ له‌م ئیشه‌ تێنه‌گه‌یشتووین... ئا عه‌تاری عه‌زیز، عالمه‌که‌ بیرده‌کاته‌وه‌ و زانست به‌ره‌مه‌دینیت، سیاسیه‌که‌ نه‌خشه‌ داده‌نیت و پلانپێژیده‌کات و پاره‌ی بۆ په‌یداده‌کات، له‌ هه‌موو شیان گرنگتر شاعیره‌کان و خه‌یالداره‌کانن که‌ خه‌یال و جوانی و ئیلهامی ده‌خه‌نه‌سه‌ر، به‌بێ ئه‌مه‌ی دوا‌یان هیچ شتیک نا‌کریت، پوقی دروستکردنی زیندان نییه‌، پوقی دروستکردنی شاریکه‌ که‌ به‌ شه‌قامه‌کانیدا پو‌یشیت هه‌ستی شاعیریه‌تت تیا ببزو‌یت. که‌شه‌ و پهره‌سندن شتیکه‌ که‌ مرقف سه‌یریکرد ده‌بێت ب‌لێت «ئای خوای خاوه‌ن جاه و جه‌لال، که‌ شتیکی جوانه‌»، مه‌ده‌نییه‌ت ئهم خۆل و زبل و شیاکه‌یه‌ی ناو بازاری ئێمه‌ نییه‌، به‌لکو سه‌رسامیه‌، عه‌زیزم سه‌رسامیه‌. مه‌ده‌نییه‌ت و دروستکردنی شتی ناوازه‌ و عه‌نتیکه‌ له‌یه‌ک جیا‌نا‌یه‌وه‌. تو شتی جوان دروستبکه‌ دوا‌یی که‌س نا‌پرس‌یت چۆن در‌ست‌کراوه‌، ته‌نیا ده‌لێن «رهب العالمین که‌ سه‌یره‌». که‌س ئه‌م‌رق له‌وه‌

ناپرسیت چند کریکار و چند کزله له دروستکردنی نه‌هرامه‌کان،
 یان له دروستکردنی شورای چین، یان له به‌رزکردنه‌وه باغه
 هه‌لواسراوه‌کانی بابلدا مردون. هه‌موو خه‌لک سه‌پریانده‌که‌ن و ده‌لین
 «سه‌یری هیز بکه، سه‌یری جوانی بکه، سه‌یری ئیراده بکه»... عه‌تار
 میژوو شتیکی ده‌به‌نگه زۆرجار ده‌بیت بزانیته چون ده‌یخه‌له‌تینیت،
 ده‌بیت شتیک دروستبکه‌یت که خه‌لکی سه‌پریانکرد هه‌ستبکه‌ن به‌ناو
 عه‌قل و خه‌یال و ئیراده‌دا ده‌سوپیته‌وه... تیده‌گه‌یت... په‌ره‌سه‌ندن
 شتیکه نه‌فسوونت لیده‌کات... به‌بن کومه‌کی مه‌خلوقه خه‌یالییه‌کان نه‌و
 نه‌فسونه دروست ناییت... ئیستا عه‌تاری برام گه‌ر هه‌ر ده‌پرسیت،
 ئه‌ی من له‌م ناوه‌دا ئیشم چییه؟ من پتیده‌لیم من ئیشم له‌به‌په‌وه‌به‌ری
 نه‌خشه‌که ده‌چیت، ئیشی من له‌ئیشی هه‌موویان ترسناکتره، به‌بن من
 نه‌و نه‌خشه‌یه ئیش ناکات، که نه‌و نه‌خشه‌یه‌ش ئیشی نه‌کرد ته‌واوی
 مه‌کینه‌که له‌یه‌ک هه‌لده‌وه‌شیت... تیده‌گه‌یت، ئیستا گرفتی گه‌وره‌ی من
 نه‌وه نییه چون دارودیوار به‌رزبکه‌مه‌وه، به‌لکو نه‌وه‌یه چون شاریک
 دروستکه‌م پرییت له‌خه‌یال، له‌خه‌ون، له‌جوانی... نه‌وه‌ی که نایه‌ته
 ژیربار غه‌زه‌لنوسه... نه‌و حیزه‌یه».

نه‌مجاره هه‌ستمکرد عه‌تار به‌باشی له‌من تیگه‌یشت. به‌گومانه‌وه
 سه‌پریکردم و گووتی جه‌نابی بارۆن، نه‌و غه‌زه‌لنوسه زۆر جیگای به‌روا
 نییه، من چند سالیکی له‌مه‌به‌ر کردم به‌ماموستای که‌ی سه‌یفه‌دین
 ماری، خوا له‌گوناوه‌ی خوشییت. وه‌ها کاریگه‌رییه‌کی خراپی له‌سه‌ر
 خه‌یالی دانا، شته‌که به‌وه کوتاییهات مه‌ناز خان وازی له‌ده‌ستگیرانه‌که‌ی
 هینا، دلنایام جه‌نابیشتان ده‌ستگیرانه داماوه‌که‌ی ده‌ناسن نه‌جو نه‌شکانی
 که ئیستا به‌رپرسه له‌وه‌زاره‌تی پێشمه‌رگه، دواچار ئافره‌ته‌که خوشی
 سووتان. واهه‌ستده‌که‌م نه‌و پیاوه خه‌یالیکی وا ده‌خاته سه‌ری خه‌لکه‌وه
 دواتر له‌ده‌ست ده‌رده‌چن و ده‌سته‌موناگریته‌وه.

تییینییه‌کی عتار زوربه‌جی بوو، به‌لام من بیرم له‌وه‌ش
 کردبووه‌وه، گووتم ئه‌مه له‌ حاله‌تیکدایه که خه‌یال له‌ ناو نه‌خشه‌یه‌کدا
 ئیش نه‌کات، خه‌یال نه‌چیته ناو پلانه‌که‌وه. عه‌تاری ئازیز ئیمه‌ خه‌یالمان
 بویه ده‌ویت تا دنیای پی جوانبکه‌ین، تا شوینیک دروستبکه‌ین، من
 ئه‌مه‌ویت خه‌یال بروینم، تیده‌گه‌یت ره‌گورپیشه‌ی بده‌من، ئه‌مه به
 که‌سانی خه‌یالباز خویان ناکریت، گرفتگی که‌وره‌ی من له‌گه‌ل ئه‌وانه‌دا
 ئه‌وه‌یه که‌زیان له‌ ره‌گورپیشه‌ نییه، تیده‌گه‌یت هر که‌سیکیش نه‌یه‌ویت
 ره‌گورپیشه‌ی هه‌بیت ترسناکه. عه‌تار من لیتی ناشارمه‌وه، ئیشی من
 ئه‌وه‌یه نه‌هیلیم خه‌یالیک بی‌ره‌گورپیشه له‌م شاره‌دا هه‌بیت. ئه‌م شاره
 خوی چییه؟ ئه‌م میله‌ته داماره‌ خوی چییه، ئینجا که‌مه‌لیک خه‌یالدار
 بی‌ره‌گورپیشه‌ بیتن و هه‌نده‌ی تر له‌ بنه‌وه هه‌لیکولن و بنیوشیبه‌کن.
 من هه‌سته‌که‌م که‌نجی ئه‌م شاره‌ پوژ دوی پوژ بی‌ ره‌گورپیشه‌تر
 ده‌بن، ئا عه‌تار، دوو وشه‌ لای من موقه‌ده‌سن، یه‌که‌م نه‌خشه و
 ریکوپینکی دووم ره‌گورپیشه، ئا عه‌زیزم، ره‌گورپیشه... به‌س خودای
 که‌وره‌ خوی ده‌زانیت ره‌گورپیشه بق‌ه‌موو مرقینک چه‌ند پتویست
 و چه‌ند موقه‌ده‌سه. من خه‌یالیکم ده‌ویت سه‌ره‌نجی دنیا رابکیتشیت،
 که‌شه و په‌ره‌سه‌ندن نیشانبداته‌وه، به‌لام خه‌یالیک که‌ ده‌سته‌مونه‌کریت،
 بلیت من ئیش له‌سه‌ر شه‌قام و کولان ناکه‌م، دانابه‌زمه‌ قه‌یسه‌ری و
 بازاره‌وه، خه‌لکم لا کاوبایه، خه‌یالی وا ترسناکه... تیده‌گه‌یت... خه‌یالیک
 ته‌نیا له‌ ناوه‌وه خه‌لک فیری جوره‌ خولایه‌ک بکات تیکه‌ل به‌ پوله‌که و
 به‌ یارییه‌که نه‌بن... عه‌تار ئه‌وه‌یان ترسناکه... خه‌یالیک به‌ موجه‌ره‌دی
 باسی خۆشه‌ویستییه‌ک بکات که‌ من نازانم مانای چی، خه‌یالیک
 ده‌ولت و چاره‌نوس و پوقی قه‌وم به‌ هیچ نه‌گریت... ئه‌وه له‌ تاعوون
 ترسناکتره... سه‌یرکه عورفیک و عاده‌تیک هه‌یه که‌ شاعیرانی سه‌ده‌ی
 بیست هه‌تاویانه‌ته دنیاره‌وه، خه‌یال ئیدی خه‌یالی شاعیر بیت یاخود

خه یالی هر كه سینگى تر، مولكى ميلله ته، مولكى خه لكه. ئيمه ئمه له شاعيره پايه به رزه كانى كورده وه فتر بووين، ئه وهى قسه يه كى ترى هه يه ئيمه قه بولى ناكه ين... بۆيه تۆ ده بيه ت يارمه تيمبه ديه ت، ئيش به خه يالى جوانى ئه وان به كهن. بيه خينه كار.

هه ستم كرد كه س له وه وه به ر ئاوها به پرونى قسه ي بۆ عه تار نه كرده، ئه و سه رشار و دلخوش بوو، په يمانى دامى كه هه موو كومه كيكم ده كات. من ليس تى ناوه كانم خسته به رده ست و گووتم عه تار من ئه م ناوانه م پيوسته، مه رج نيه تۆ بتوانيت هه موويان پازي به كيه ت، به لام بزانه من هه موو ئه وانه م ده ویت. كه وامگوو، نه من و نه عه تار كه سمان له هه چ دلنياه بووين.

عه تار ده يتوانى هه موو مرق ئيك بگري ت، هه چ كه س له و باشت له م شاره دا نه بوو كه ئيشى كرين و فرقه شتى ئينسان بيت. پازي كردنى خه لك به پاره هونه رى هه ره كه وه رى ئه و بوو، له نتيوان ئه ندازيار و كومه پانيا كاندا، له نتيوان تاهق و مولكداره كه وه ركاندا، له نتيوان وه زاره ت و به ليند مه ركاندا، له نتيوان دارايى و ژوورى بازركانيدا ئيشيده كرد. ماوه يه ك بوو پنگه وتنى كه وه ره نه بایه خۆى تينه ده خست. به لام ئيشى ئه م رۆحه به ره خه ياليانه ي پتخوش نه بوو. من ده مويست هيدى هيدى پنگا به ره و خه يالى ئه و مه خلوqe جوانانه بكه مه وه، له عه تاريش زياتر كسى ترم به ده سته وه نه بوو.

له و كاته دا هه واليكى سه یرم بۆهات. له پنگای چنگره كه ي خۆمه وه له كاروبارى ئاسيشدا، كه ئاگادارى هه موو ئيش و كاريكى من بوو، بيستم كه ماجيدى گول سؤلاف ناسراو به ماجه لانى خه يالى هاتۆته نويميران و بۆته حيكاتخوانى مندالى بارۆنه كان. من راسته وخۆ تووشى ده خورپى بووم و خه يالم بۆ شتى خراپ چوو. ماجيدى گول سؤلاف له و سالانه ي دواييدا هاوړپى هه ره نزىكى غه زه لنوس

بووه. ده‌مزانى له‌گه‌ل ږيځخراوى نابينا ياندا ږيځه‌وتووه و خيکايه‌تى
سه‌فه‌ريکى نه‌فسوناوى بڼ کويړه‌کان ده‌گيرېته‌وه. گول سؤلاف
که‌نجيکى به‌فيز و پړه‌وا و بڼ هاوړې بوو. له‌وانى دى خه‌يالانى تر
بوو، هه‌ستم نه‌ده‌کرد شتيک له‌م دونيا يه‌دا زور سه‌ره‌نجى را‌ده‌کيشيت،
تا ئه‌و جيکايه‌ى من ئاگادار يېشووم له‌ غزله‌لنوس بترازيت هاوړې
نه‌بوو. ږوحيکى بېته‌نگ و ئالوز ونامو بوو. ده‌رکه‌وتنى له‌ نويميران
شتيکى ئاسايى نه‌بوو. هه‌ر ئيواړه‌ى هه‌مان ږوژ زانيم که بارونى
بوکه‌شوشه له‌ پشت مه‌سه‌له‌که‌ويه، که به ته‌لفون قسم له‌گه‌ل
بارون کرد، هيچ شتيکى نه‌وتوى له‌سه‌ر په‌يوه‌ندى نيوان غزله‌لنوس
و گول سؤلاف نه‌ده‌زانى، منيش خوم لى نه‌زان گرت و وامده‌رنه‌خست
که گومانىکى خراپم له‌ ماجيدى گول سؤلاف هه‌يه. به‌لام له‌ ناخى
دله‌وه ده‌مزانى ئه‌و گه‌نجه له‌ خوبايى و ږيځکوشه به‌دواى شتيکدا
هاتووه بڼ نويميران، من ماوه‌يه‌ک بوو ئه‌و غزله‌لنوسه‌م به‌ پياويکى
ساده و ئاسايى نه‌ده‌بينى. ته‌رخونچيش له‌ راږوته‌کانيدا باسى ئه‌وه
ده‌کات که ماله‌که‌ى له‌ ده‌رياچه‌يه‌کى پر نه‌يتنى ده‌چيت. من بريارمدا
نه‌يتنى ماجيدى گول سؤلاف بدوزمه‌وه، شه‌ويک له‌ ئاهه‌نگه‌کى مالى
مير سه‌فيندا بانگم‌کرد، شتى زورم له‌ چاويدا خوښنده‌وه، هه‌ستم به‌و
ترسه‌ کوتوپړه‌ى ناو دلى کرد، چاوه‌ديړه‌کانم دوور به‌ دوور ئه‌و
دوخه‌يان تومار کرد که دواى خودا حافيزى نيوان من و ئه‌و تووشيهات.
هه‌ر که‌سيکى دیکه‌ش بابه‌ گومانى لټپه‌ياده‌کرد. هه‌لهاتنى کتوپړى له
ئاهه‌نگه‌که، ئه‌و تيکچوون و شه‌رزه‌بوونه‌ى، ده‌ست له‌رزين و سه‌رنټشه
له‌ ناکاوه‌که‌ى، پټکړا هڅى گوره‌بوون دريژه به‌ پلانى چاوده‌يړکردنى
بده‌م. ئه‌و شه‌وه هه‌ستم‌کرد ئه‌م گه‌نجه پتنى هه‌ره لاوازي ئه‌و تپه
چکولانه‌يه‌ى غزله‌لنوسه... دلنيا بووم له‌ ږيکاي گول سؤلافه‌وه قوولتر
ده‌توانم بچه‌ ژوورئ.

گفتوگويہ کی قوول دہربارہی جہوہہری خہیال و مانای لاشہ کھی نہوجہوانی چینی دواتریش راگہ یاندنی جہنگک لہ لایہن منہوہ «حہسہن توفان — سہرہتای ئہیلولی ۲۰۰۴»

ژمارہی ئہو بارۆتانہی دہماتن بۆ یانہی پیاوکوژہ بیئیشہکان
کەمبوون. وەک لہ شہرہوہ تیگہیشتم بارۆنی کولہکە یەکیکە لہو
بارۆنہ کەمانہی زوو زوو دیت بۆ یانہکە. شہر زانیاریہکی تہواوی
لہسەر بارۆنی کولہکە ھەبوو، ئہو گووتی «بارۆنی کولہکە، لہ بارۆنہ
پاستەقینہکان نییہ، کابرا تا سالی نہوہدوپینجیش کاسبیککی ئاسایی
بازاپوہو، سەرہتا لہ کولہکە فرۆشتنہوہ دەستپیکردوہ، دەستپیککی
ژیانی وەھا دەستکورت دەبیئت ماوہیەک لہ علوہکە کۆلکیشیدہکات.
ئہوہی بارۆن دروستدہکات و دەیکات بەو پیاوہی ئہمپۆ فرہودی
پاپہرینہ. لہ گہرمہی شہرہ تہفەنگی نیتوان خەلک و فاشیستہکاندا، بارۆن
کە ئہوسا بە «سامانی شەفەئ شجەر» بانگیاندہکرد سەدان کارتۆن
جگەرہ لہ مەخزەنیککی دەولەت دەبات و ماوہیەکی درپژ حەشاریاندہدا.
لہ پۆژگاری ئابلقوہی نابوویددا لہ بەختی بارۆن نرخي جگەرہ بە
جۆریکی بیوتنہ بەرزدەبیئتہوہ. لہو ئان و ساتەدا ئہو دەستی خۆی
دەوہشینتیت و سەرمايہیەکی زۆری دیتەدەست کە بۆ ئہوکات پارہیەکی
مفت و مۆل بووہ، بارۆن بە زیرہکیککی زۆر لہیەک دوو ئیشی گەرہدا
لہگەل بازگانہ ناسراوہکانی بەغدادا بە ھۆی ساغکردنہوہی شیري
ئیکسپایەرہوہ سەرمايہی خۆی چەند بەرابەردەکات. لہ کۆتایی سالی
دوہہزارویەکدا کە بارۆنی گۆل بە فیاگرا دەمریت و کوپہکەئ بەشی

زۆری سامانی باوکی لە ئافەرەت و ویسکی و کاسبی بیسەرۆبەرەدا دەدۆرپێت، کۆشکەکی نویمیرانیان بە پارەیهکی کەم دەکەوێتە دەست بارۆنی کولەکە. ئەگەر ئەو نەبایە ئەستەمبوو ئەو پیاو بەگاتە ناو میر و پەرلەمانتار و بەرپرسە بەرزەکان. زۆر لە دەوڵە مەندەکانی نویمیران، هیشتا وەک نامۆیەک سەیریدەکەن کە شەپۆل هێناویتی و شایستەیی ئەو دونیایە نییە. بەلام کولەکە لە ماوەی چەند مانگێکدا لەگەڵ بارۆنی پۆرسەلان و میری خەنەووسەدا دۆستایەتییهکی نزیک پەیدا دەکات، ئەوان دەبنە پشت و پەناي گەورەیی، خۆشی کەسیکی خۆبەرەپیش و سنگنێرە کە سەل لە هیچ ناکاتەو. ئێستا هەموو کەس دەزانن کە مورتەزای شەیتان بە پلەییەک بۆ بارۆنی کولەکە و شیخی ناوساجی و قەیسەر نیشدەکات.

من چیرۆکەکی ماجیدی گۆل سۆلاقم دەربارەیی نەوجەوانی چینی بۆ شەبەر گێڕایەو و گووتم ئێستا ئێشی ئێمە ئەوێه کۆمەڵێک هەوال و زانیاری لەسەر ژەنەکی بارۆنی کولەکە کۆبکەینەو کە لە کاتی کوشتنی موراڵ جەمیلەو پێدەچێت ئەویش بیسەرۆشوین بێت. شەبەر هێچ لەسەر ژەنەکی بارۆن و نەوجەوانی چینی نەدەزانی. هۆی نەزانییەکی هەوایی شەبەر پیاویکی ئیجگار پەروشت بەرزبوو، بەدەگمەن قەبوڵیدەکرد بەکێک لە بەردەمیدا باسی ئەخلاقی ژن و کچی خەلک بکات. کە حیکایەتی نەوجەوانی چینیم بۆ گێڕایەو شەبەر گووتی «حەسەنی پیزۆ، بە دوری نازانم مورتەزای شەیتان دەستی لەدیزەکەدا هەبێت، بە دوری نازانم... لە ماوەی ئەو چەند سەلەدا کە زۆر مەالی نەهێنی ئافەرەتان سووتان و زۆر ژن کوژان و هەندیک کچ لە نویمیران بیسەرۆشوین بوون، قەسەیهکی زۆر هەیه کە مورتەزای شەیتان و چەقەل ئیسماعیل و ئەو مندالە پڕوپوچانەیی دەوریان دەستیان لەو مەسەلەدا هەبێت. ئەو تا چەندە پاستە نازانم، بەلام دەنگۆیهکی بەهێز هەیه و وەک منیش بیستوومه

ئەو دەنگزىيە لە ژنانى نويميران خويانهووە کە وتۆتەو ... پێدەچيێت
سەرى ھەموو ئەم داوانەش بپواتەو بئەستى جەغفەرى مەغولى، کە
حيزب تا ئیستا حيساييکى زۆرى بۆ دەکات، قسە و باسيکيش ھەيە کە
جیگرى سەرۆک لەگەڵ خۆیدا دەبیات بۆ پایتەخت و لەوانەيە لە باشوور
ھەندیک کاروبارى زۆر تايبەتى پێبسيپێن. دەلێن ھەتا ئەمریکىيەکانیش
دەلێن لەوێ مەغولى شتى پێدەکريێت. ھەسەنى پیزۆ، من و تۆش
دەزانين کە لەدوای پاپەرپین جەغفەرى مەغولى لە ژنگورژەکان بوو،
ئەوێ کاتى خۆى من و تۆ نەمانکرد، ئەو دەیکات، حيزب دەیان ژنى
پێکوشت کە تا ئیستا ھۆى کوشتنى بەشى ھەرە زۆریان دیارنییە ...
مورتەزای شەیتان دۆستیکى نزیکى بارۆنى کولەکیە، بەدورى نازانم
لەو مەسەلەیدا دەستى ھەبیێت ... گەر ژنى بارۆنى کولەکە بە نھیتی
کوژرايێت ئەو مورتەزا دەستى لە یارییەکەدا ھەيە ... ».

دوای ئەو زانیاریانەى شېرگەرەمەووە بۆ لای غەزەلنوس و ویستم ئەو
زانارییە تازانەیان بۆ بگێرمەووە کە لەسەر بارۆنى کولەکە و مورتەزای
شەیتان کۆمکردونەتەو، تا ئەوکات ھیچ کەس لە برادەرانی من ناوی
مورتەزای شەیتانیان نەبیستبوو. پۆژیکى سەیربوو، ماجیدی گۆل
سۆلافیش لەوێ بوو، سێ قۆلى لە کتێبخانەکەى غەزەلنوسدا دانیشتين،
ئەو پۆژە غەزەلنوس چیرۆکى پەيوەندى خۆى و موراد جەمیلی بۆ
منیش گێرايەووە. گوتى بەردەوام چیرۆکەکەى لە ئێمە شاردۆتەو،
چونکە نەبویستووە خۆشەویستى و پێزى ئەو وا بکات دوای نھیتی مردنى
موراد بکەوین، بەلکو مەبەستى بوو ھەر کەسەمان و بەخواستى خۆى
و بەپێى خولیاى خۆى لەگەڵ کێشەکەدا بژی. ترساووە گەر بزانیان
نەوجەوانى چینی نزیکە لەو، لە گەپانماندا پەلەبکەین و خۆمان بخەینە
تەھلوکەووە. سەیرم لێھات کە بۆ یەکەمجار غەزەلنوسم بینی دەگرى،
بەجۆریکى زۆر بە کۆل و بێپارەو دەگریا. بۆ ئەوێ غەمەخوات

دەستمکرده ملی و گوتم «غەزەلنوس، ئیمە کوپی ئەم ولاتین، ئەم ولاتە پەرە لە لاشە. تاکە کارخانەیک لەم شارەدا ئیشدەکات، ئەو کارخانەییەیکە لاشە دروستدەکات و دەیاننێژیت... غەم لەو مەخۆ، کە تۆ ئیمەت تووشی هیچ غەمێک کردبێت، هەر یەک لە ئیمە تارمایی لاشەیک لە خەیاڵماندا یە کە بەردەوام بەدوای خۆیدا پاماندەکێشیت». من و ماجیدی گۆل سۆلافیش تووشی دۆخیکی پۆچی وەها بوویوین، غەزەلنوس بیوستبایە یاخود نا ئیمە لەگەڵ چیرۆکەدا دەپۆشتین. لاشەیکە موراد بەردەوام لەگەڵماندا دەسوپایو و بوویو بە بەشیک لە ژیانمان. من گوتم «غەزەلنوس کێشەیک ئەوەیکە ئیمە تەرمەیکە مورادمان ونکرد، دەبایە ئەو تەرمە و نەگەین، ئیستا زۆر پتۆیستیمان بەو تەرمە هەیە». غەزەلنوس هیچی نەگووت، بە چاوە پەر فرمیسکەکانی سەیریکردم و گووتی «ئیستا دەبێت زیاتر بایەخ بە حەقیقەت بدەین. گرنگ ئەوەیکە چارەنوسی باران شوکۆر بزائین». ئەو کە مەترخەمیەیکە غەزەلنوس بەرابەر تەرمەیکە موراد کەمیک نیکەرانیکردم. نازانم بۆ ئەو ساتەدا هەستمکرد لاشەیکە موراد و تەلیسمی باران لای هەموومان مانایەکی خەیاڵیان هەیە، ئەو مانا پاستەقینەیکە من لە زەمانی دوا پەرپەندا ونمکردبوو، ئەو مانایەیکە ماجیدی گۆل سۆلاف لە نەخشە خەیاڵییەیکە خۆیدا بۆی دەگەر، ئەو نەتینیە قوولەیکە غەزەلنوس لە غەزەلەکانیدا عەوداڵیبوو، پێکرا لە نەتینی ئەو دوو مۆفەدا کۆبوویووە. من بە غەزەلنوسم گووت «مۆف ناتوانیت دوا چارەنوسی مردنی هیچ کەسێک بکەیت، گەر تەلیسمی ئەو مردنە نەبێت بە بەشیک لە تەلیسمی ژیاڵی خۆی. ژیاڵی هەر یەکەمان مردوویەکی تێدایە کە دەمانەوێت بگەرێنەو بۆ لای و لەگەڵیدا قسەبکەین و خزمەتیبکەین، تێببگەین و داوا لێبوردنی لێبکەین. زۆربەیکە وەخت ئەو لاشەیکە، جەستەیکە کۆچکردووی کەسێکی

نزیکه، دایکمانه یاخود باوکمان یان که سیکی نزیکی تره که له ناکاو له پوهتی ئەم ژيانه دلپه قه‌دا به جی‌مانده‌هیلّیت، ئەگەر که سیکی وا نزیکیش نه‌بیّت، لاشه‌یه‌کی خه‌یالّیه، مردویه‌کی خه‌یالّیه که له‌وانه‌یه مردنی خۆمان بیّت، لاشه‌ی خۆمان بیّت. من زۆرجار له پښگای مردوه‌کانی تره‌وه قسه‌م له‌گه‌ل مردنی خۆمدا کردوه ... زۆرجار ». غه‌زله‌نوس وه‌ک ئەوه‌ی چاوه‌روانی ئەو قسانه له من نه‌بیّت، به غه‌میکی زۆره‌وه گروتی «حه‌سه‌نی پیزۆ، نه‌وجه‌وانی چینی شتیکی تریوو... من نه‌وجه‌وانی چینیم کوشت، تیده‌گه‌یت، غه‌زله‌کانی من نه‌وجه‌وانی چینیان کوشت... ئەو به‌پاستی ده‌ژیا... دواى هیچ تارماییه‌ک نه‌که‌وتبوو، په‌نگه تاکه مروّقیکی ئەم شاره بوو‌بیّت که دواى هیچ تارماییه‌ک نه‌که‌وتبیّت... ئەو ئەوه‌ی کرد که من و تو بۆمان ناکریت... ئەو ئەم شاره وه‌ک باغیکی خه‌یالی ده‌ژیا... هه‌زارباغی ئەو شوپینکی جیانه‌بوو له ده‌ره‌وه‌ی ئەم شه‌قام و کوچانه، هه‌موو ژنیک لای ئەو مه‌حبوبه‌یه‌کی خه‌یالی بوو... هه‌موو کوچیه‌ک باغیکی خه‌یالی بوو. من کوشتم... زۆر ویستم غه‌زله‌ی نه‌ده‌م، زۆر ویستم به هه‌مان شه‌قامی خه‌یالدا نه‌پوات... خو‌ی جوانی ژيانی خو‌ی ده‌بینی... ده‌یزانی چ شاهانه ده‌ژی... به‌لام ئەو غه‌زله‌نه‌ بردیان و کوشتیان. ئەو ئەو مه‌خلوقه‌بوو که من خه‌ونم پێوه ده‌بینی، ئەو ژيانه ده‌ژیا که من ده‌مویست. ئەم غه‌زله‌نه‌یان‌ه‌یشت بژی».

ماجیدی گولّ سۆلاف به‌ فیزه‌وه گروتی «نه‌وجه‌وانی چینی ساتی خو‌شی برده‌ سه‌ر، به‌لام ژيانی پاسته‌قینه‌ی ئەم شاره پیس و پۆخله‌ی نه‌بینی، ژيانی پاسته‌قینه‌ نو‌قمبوون نییه له ناو سنگ و مه‌مکی ژناندا، به‌لکو پیاسه‌کردنه به‌م شه‌قامه پیسانه‌دا. تیناگه‌م چۆن مروّف ده‌توانیّت ژيانی شاریکی واپیس و پۆخل و پښ ناشیرینی وه‌ک ژیانیکی خه‌یالی بژی؟...».

غه‌زله‌نوس سه‌یریکی ماجیدی کرد و دواى که‌میک تی‌فک‌رین گروتی »

نەوجەوانى چىنى سەرەتا ئەو جياكارىيەى لە نىوان خەيال و راستيدا نەدەزانى. وەك مندالىك تازە لەدايك بوويەت، خەيال و راستى لای ئەو يەك شت بوون، دواتر لە ژيەر كاريگەرى غەزەلەكانى مندا لەو دابەشبوونە تيگەيشت».

من باوەرم وابوو ئەو دابەشبوونە نهيى مان و نەمانى هەموومانە، من بۆ خۆم هەر لەسەردەمى شوپشەو لە نىوان خەيال و حەقىقەتدا سەرگەردان و دوو كەرتبووم... ئىستاش دەليىم، هىچ مەقۇلىك لەم شارەدا نىيە دوو كەرت نەيىت، وەلى هەندىكمان بەو كەرتبوونە دەزانين و هەندىكمان دەمرين و دركى پىناكەين. لەو كاتەدا هەلمدايە و گووتم «سەردەمى شوپش، ئەو كاتەى لە ئىفتىالاتدا ئىشەمە كرد. وام هەستە كرد گەر يەكە يەكە خەلكە خراپەكارەكان بكوژين، ئىدى دونيا دەبيەت بە بەهەشت. زۆرجار كە لەگەڵ برادەرەكاندا يەككىمان دەكوشت، بەجۆرىك خۆشحالىبووين واماندەزانى هەنگاوێك لە بەهەشت نزيكبووينەتەو. ئاھەنگمان سازدە كرد و هەرامان دەنايەو. ئىستاش زۆر خەلك هەن وابىردەكەنەو، لەوانەى لە زيانى زۆرەى ئادەمىزادەكاندا قوناغىك هەبيەت پىيوايەت كوشتن لە بەهەشتان نزيكەكەتەو. زۆرەمان لە مندالىيەو وەها گۆشبووبووين نەماندەتوانى وىنەى ئەو نىشتيمانە بەهەشتى و خەيالىيەى لەسەرماندایە بەبى كوشتن و بەبى بازدان بەسەرتەرم و لاشەى خەلكى تردا بهيىنە پىشچاو. ئىستاش ئەم ولاتە پرە لەو كەسانەى پىيانوايە گەر يەك بە يەك خراپەكان بكوژين، دەتوانين بەهەشت دروستبكەين... من يەكەم شەو كە چوومە هەزارباغ گووتم ئەم جوانىيەى لە خەيالدا هەيە لە راستيدا نىيە و ناشبيەت، بە خۆم گووت حەسەنى پىزۆ راستيت بۆچيە، ئەو هەموو سالىەى لە دروستكردنى گوللادا سەرفەكرد ئىستا ئەم باغەى پىشكەشكەركرد، تيا بەهەشتەو و بىدەنگ بە، ئەمەو تۆ بەهەشتىكى خۆت هەيە،

قوون بنیره سەر ده‌په‌ئێ خه‌یالییه‌که‌ی خۆت و ئه‌م کونجی قه‌ناعه‌ته‌ به‌رمه‌ده‌ . ئیستاش کاتێک به‌پۆژ به‌ سیباغدا ده‌پۆم، سه‌یرم لیدیته‌ ئه‌م شوینه‌ شه‌وان له‌ خه‌یالی من و تو و ئه‌و پیریژنانه‌دا ده‌بیته‌ شویتێکی وه‌ها سیحراوی... وه‌ک چۆن شه‌و و پۆژ به‌یه‌کتری ناگه‌ن گۆله‌کانی هه‌زارباغ و ئه‌و شه‌قامه‌ پیس و توژاویانه‌ی پۆژیش به‌یه‌ک ناگه‌ن. من زۆر له‌و شتانه‌دا شاره‌زا نیم، به‌لام ده‌لێم ئه‌وه‌ی منی کرده‌ پیاوکۆژ ئه‌وه‌بوو که‌ ده‌مویست له‌ حه‌قیقه‌ته‌وه‌ بازیده‌م بۆ خه‌یال... هه‌ر من وانه‌بووم، زۆر له‌ پێشمه‌رگه‌کانی تری ئه‌و سه‌رده‌مه‌ش که‌ خه‌باتمان ده‌کرد، هه‌ر خولیایه‌کی وه‌ها له‌ سه‌رماندا بوو، بازیده‌ین... له‌م دونیا ناشیرینه‌وه‌ به‌ره‌و دونیایه‌کی تر. جارێک له‌گه‌ڵ یه‌کیک له‌ پابه‌ره‌کانی شوپشدا قسه‌مه‌کرد و گووتم «هه‌فال، ئیمه‌ له‌م شوپشه‌دا دوا‌ی چی که‌وتووین... من خه‌ریکه‌ که‌م که‌م له‌ خه‌لک کوشتن وه‌پزده‌بم». به‌ خه‌فه‌تیکه‌وه‌ سه‌یریکردم و گووتی «هه‌فال تۆفان، دوا‌ی کللوی بابردو که‌وتووین». گووتم «هه‌فال، کللوی بابردو چییه‌؟». گووتی «هه‌فال کللوی بابردو ئه‌و شته‌یه‌ گه‌ر شوپشیش سه‌رکه‌وێت بۆمان ناگیریت». شوپشه‌که‌ سه‌رجه‌م بۆ شتێکی خه‌یالی ده‌گه‌را که‌ سه‌ به‌ ته‌واوی نه‌یده‌زانی چییه‌. که‌ پابه‌رین سه‌رکه‌وت ئه‌و خه‌یاله‌ به‌ شتێکی تال و ناشیرین ته‌واو بوو... پۆژێک ئه‌و ژنه‌م کوشته‌ و سه‌یری چاویم کرد. ئه‌و نیگا‌کردنه‌ هه‌موو ژیا‌نی منی گۆپی. له‌ چاوی ئه‌و ژنه‌دا کۆتایی ئه‌و خه‌یاله‌م بینی، ئه‌و کللوه‌ بابردوهم بینی که‌ هه‌فاله‌که‌ی سه‌رکه‌ردایه‌تی باسیکرد. عه‌زیزان دوا‌ی پابه‌رین هاوپی شوپشگێره‌کانم خه‌یالی خۆیان تو‌پدا و نه‌چوونه‌وه‌ سه‌ری، که‌ سه‌ نه‌ییرسی ئه‌ری خه‌یالی ئه‌و شوپشه‌ دووردرێژه‌ چی بوو. نه‌ییرسی ئه‌ری خه‌یالاتی شه‌هیده‌کان چیا‌ن به‌سه‌ره‌ات؟ شوپش وه‌کو خه‌و وایه‌، که‌ ته‌واو ده‌بیته‌ وه‌ک به‌ ناگابییته‌ خه‌ونه‌کانی ده‌پۆن و بیرده‌چنه‌وه‌... هه‌یج شتێک له‌ دونیادا وه‌ک شوپش

دروژن نییه . دوی سه‌رکه‌وتنی راپه‌رین و گه‌پانه‌وه‌ی خه‌لک له‌ کۆپه‌وه
 گه‌وره‌که، من سه‌یری چاوی هاو‌پێکانی خۆم ده‌کرد و تروسکایی یه‌ک
 خه‌یال چیه‌ نه‌مه‌بینی... نه‌وه وایکرد راپه‌که‌م و به‌ۆمه ژوورئ و ده‌رگا
 له‌ خۆم داخه‌م... خه‌لک هه‌یه ده‌توانی‌ت واز له‌ خه‌یال به‌ی‌تی‌ت و بژی،
 به‌لام که‌سانی وه‌ک ئی‌مه ناتوانین بئ‌ خه‌یال بژین، که به‌پێگایه‌کی
 خه‌یالیدا ده‌پۆین و ده‌زانین کۆلانه‌که داخراوه و پێگا‌که ده‌رناچیت،
 پێگا‌که ده‌گۆرین و ده‌چینه کۆلانیکی تره‌وه . لێ‌تان ناشارمه‌وه لای
 منیش زۆری ویست تا نه‌و دوو دنیا‌یه‌م له‌ یه‌کتري جیا‌کرده‌وه... دوی
 راپه‌رین، دوی نه‌وه‌ی نه‌و ژنه به‌سته‌زمانه‌م کوشت، تێگه‌یشتم خه‌یال‌اتی
 سه‌رده‌می شو‌رش له‌سه‌ر نه‌م خاک و ئاوه سه‌وز نابیت . به‌ خۆم
 گووت هه‌سه‌نی پیزۆ، تا نه‌بوویته‌ جانه‌وه‌ریکی ریسواتر و بی‌ئینسافتر
 له‌م یارییه‌ ده‌رچۆ... بۆ نه‌وه‌ی خۆم پاکه‌که‌مه‌وه و شتیکی تر له‌
 پۆحمدا سه‌وزبه‌که‌م زیاد له‌ شه‌ش ساڵ چوومه‌ خه‌لوه‌ته‌وه . هه‌ستده‌که‌م
 له‌ ماوه‌یه‌دا بۆنی گول‌اوه‌کانی دایکم پۆژ دوی پۆژ و ئی‌واره دوی ئی‌واره
 له‌م دنیا مه‌لعونه‌ی دوورخسته‌مه‌وه... گه‌ر نه‌و لاشه‌یه‌ی مورا‌د نه‌بوویه
 دنیا نرخی له‌لام نه‌ما‌بوو... من کتییی مردووه‌کانیشم له‌ به‌ر خاتری
 ئی‌وه ده‌نوسی . به‌لام براده‌رانی عه‌زیز مرۆف چهند خه‌یال‌اتی بی‌ت،
 راستی هه‌میشه له‌ شتی‌وه‌ی لاشه‌یه‌کدا دیت‌ه‌وه به‌رده‌می... ناتوانین له‌
 راستی راپه‌که‌ین... کێشه‌که نه‌وه‌یه که خه‌یال قورسایی راستیمان له‌سه‌ر
 هه‌لنا‌گریت، راستی شتیکی ناشیرینه به‌مانه‌وی‌ت و نه‌مانه‌وی‌ت ده‌مانه‌پیت،
 چا‌وبنو‌قینیت و نه‌ینو‌قینیت یه‌ک شته، وه‌ک گولله‌یه‌کی بێ‌په‌حم وایه که
 به‌ره‌و ناو‌چا‌وان دیت... خه‌یال‌یش هه‌ر وا زالمه، چهند راستی بقیات
 مرۆف ناتوانی‌ت له‌ خه‌یال پزگاری‌بی‌ت . براده‌ران، مورا‌د جه‌میل گه‌رچی
 زۆر له‌ راستیدا ژیا، ده‌رگای راستیه‌ خۆش و به‌تامه‌کانی بۆ والا‌بوو،
 به‌لام دوا‌جار نه‌یتوانی له‌ گوشاری خه‌یال ده‌رچیت، ئینسان مه‌خلوقی‌کی

ناسكە لە نێوان پەستانی راستی و خەیاڵدا یان وەك مەن دەبێتە
 پیاوكوژ یان وەك تۆ غەزەلنوس دەبێتە شاعیر. غەزەلنوسی بڕام،
 مەن ئیستە لە تۆ دەترسم، لە ماجیدی گۆل سۆلاف دەترسم... وەها
 سەیرمەكە بڕام. بە راستی لە تۆ دەترسم، تۆ پیاویكی خەیاڵاتیت، مەن
 و تۆ باغیكی ھاوبەش لە سەرماندا، بەلام دەترسم چۆن خەیاڵاتی
 عەشق نەوجەوانی چینی كوشت... ئەم ھەموو راستییە تالە ئێمەش
 بكورژیت».

ماجیدی گۆل سۆلاف نەیدەشاردەووە كە رقی لە دەنگ و شێوەقسە
 مەن، ھەر كاتێك زۆر قسەمبكردا، وەپزێیەكی زۆر لەسەر دەموچاوی
 دەبینی. گەرچی مەن زۆربلاییەكی وەها بیتام نەبووم، بەلام ناخۆشی
 دەنگم و خرابی دەم و نوێقم وایاندەكرد، خەلك كەم بایەخ بە ناوەرۆكی
 قسەكانم بدەن. ئەو ئیوارەیە بەرەكسی جاران، ھەستمكرد گۆل
 سۆلاف بە پێز و حورمەتەووە تەماشامدەكات. مەن پێكەنیم و گووتەم
 «گۆل سۆلاف، مەرووف كە قسە دڵی خۆی كرد، گەر شەیتانی
 بێت ھەر جوانە». ئەو بە زەردەخەنە ئەرستوكراتییەكی خۆیەووە
 گووتی «ھەلەكی گەورە ئەو دیوارە لە نێوان خەیاڵ و راستیدا
 بشكێت، ھەلە ئەو... خەیاڵ گەر باریكەیت بە راستی ترسناكە و راستیش
 گەر باریكەیت بە خەیاڵ ترسناكە. تێكەلاوكردنی ئەم دوو زەمینە، وەك
 تێكەلاوكردنی ئاو و ئاگر وەھایە».

غەزەلنوس بە گومانەووە سەیری ھەردووكمانی كرد و پاش كەمێك
 بێركردنەووە، ھەندێك كاغەزی لەسەر مێزەكی خۆی ھەلگرت و بێئەوێ
 بزانیت چی دەكات داينانەووە و گووتی «ئەو سنوورە ئێوە لە نێوان
 راستی و خەیاڵدا دايدەنێن نەكردەووە و نابێت. چ شتێك نەوجەوانی
 چینی كوشت؟ ھا... ئێوە ئەو پرسیارەتان لە خۆتان كردووە...؟
 حەقیقەت یان خەیاڵ؟ مەرووف تەنیا لە جیھانیكدا دەتوانیت سنوور لە

نیوان راستی و خەیاڵدا دابنیت کە خۆشەبەستی و کوشتنی تیانەبیت...
 لە ھەر جیگایەک خۆشەبەستی و کوشتن ھەبیت، حەقیقەت و خەیاڵ
 بەشیوەیەکی ئوتۆ تیکەڵدەبن جیاوونەویان ئەستەمە. من چەندین
 سالە غەزەل دەخوینمەو، لەگەڵ ھەموو غەزەلێکدا جار دوای جار
 قوولتر بە خەیاڵاتدا پۆدەچم، بەلام ھەرکات لە خەیاڵدا زۆر دوور
 پۆشتبیتم زۆر بیرم لە راستی کردۆتەو. ئێوە بیرتان لیکردۆتەو
 کە بۆ لە نیوان ھەموو خەلکی ئەم شارەدا بە تەنیا ئێمە چیرۆکی
 مردن کۆدەکەینەو؟... ئەی بۆ لاشەکەئەوجەوانی چینی ژبانی ئێوەی
 واگوێی؟... ھا... ماجەلان تۆ بیرت لیکردۆتەو؟ چونکە ھیچ کەس
 بەقەد مەخلوقێکی خەیاڵی تینووی راستی نییە. خەیاڵ خۆی بە زۆر
 دەستمان دەگرێت و دەمانباتە سەر ئەو راستە ھێڵەئەمانگێرێتەو
 بۆ راستی. ئەوجەوانی چینی لە دونیای حەقیقەتەو ھات بۆ لای من،
 خۆشەبەستی ھێنای. من دەمویست بژی بێئەوێ عەشق بیکوژیت و
 بەدەختی بکات... دەمویست وابکەم بە شتێکی کەم لە حەقیقەت و
 بە شتێکی کەم لە خەیاڵ پازی بێت... ئەو دەرەئەئێمە تووشمان
 ھاتوو ئەو نییە خەیاڵمان ھەبەیان بیر لە راستی دەکەینەو،
 ھەموو مۆفێک شتێکی کەم لە خەیاڵ و شتێکی کەم لە راستی لەلا
 دەستدەکەوێت. دەرەئەئێوەیە بە خەیاڵی کەم و راستی کەم
 پازی نابین... ئەوێ بێوێت تا ئەوسەری خەیاڵ بپوات دەیەوێت تا
 ئەوسەری حەقیقەتیش بپوات، ئەوێ بێوێت تا ئەوسەری حەقیقەت
 بپوات، دەیەوێت تا ئەوسەری خەیاڵ بپوات... ئەو دەرەئێمە...
 خەلکانی دی بە کەمێک حەقیقەت و کەمێک خەیاڵ دەژین و ھەستناکەن
 شتێکیان و نەکردو، بەلام ئێمە تازە مەحکومین بەوێ تا ئەوسەر
 بپۆین... بەش بە حالی خۆم مەحکوم تا ئەوسەر بپۆم... ئەوجەوانی
 چینی پێگای تری بۆ من نەھێشتەو، ئەو ھات و تا ئەوسەری خەیاڵ

پۆى كه مهرگه، ئىستا منىش هىچ پىگايه كى دىم له پيشدهدا نىيه
ئهوه نه بىت تا ئه وسهرى حهقيقهت برۆم... ئىوه ئازادن له گه لىمدا دىن
ياخود نا، دهتوانن برۆن... ههر يه كه تان زهوى خه يالى و ژيانى تايبه تى
خۆى ههيه. به لام من مه حكوم به پۆيشتن... ده بىت برۆم...».

ماجيدى گول سولاف گوتى «غه زه لنوس ئىمه هه موو شتىكان
پىكه وه كردوه، ده زانين ئىشه كه پره له مه ترسى... ده زانين يه كى
ههيه نه و جه وانى چىنى كوشتووه، ژنىك ههيه ديار نىيه... خه لكى
ناديارىش هه ن ده يانه وىت غه زه له كان ببه ن و برۆن، ئىمه تا ئىستا هىچ
ده رباره ئى نه وانىش نازانين... ئىمه ناتوانين لىره دا بوه ستين و هىچ
نه كه ين».

ئه و پۆزه بپارماندا به رده وامبين. تا كوتايى له گه ل يارىيه كه دا
برۆين. كه س له و يارىزان به چوكتى نىيه كه له ناوه پاستى گه مه كه دا
ده چىته ده رى. هىچ يه ك له ئىمه ش خۆمان به يارىزانى بچوك نه ده زانى...

ههر ئه و پۆزه من و ماجيدى گول سولاف گرنگترين گفتوگوى
ژيانمان نه جامدا. من ده مزانى ديمه نى قاته ئىنگليزى و يقاره
شاهانه كى له گه ل سروشته خاكى و بازپىيه كى مندا ناگونجىت،
له گه ل ئه وه شدا سه رسامى من به گول سولاف له سه رسامى به
غه زه لنوس گه وره تريبوو. غه زه لنوسم وه ك پياوئىكى ون ده هاته به ر چاو
كه له نىوان دوو دونيادا سه رى لىشىواوه، جياوازييه كى گه وره م له نىوان
خۆم و غه زه لنوسدا نه ده بينى، كه سمان له راستيدا به ته واوى سه ر به
هىچ دونيايه ك نه بووين... به لام گول سولاف زۆر باوه پى به خه يالى

خۆی هەبوو، ئەو وایە کرد هەندیک هیزی هەبیت کە ئیمە نەمانبوو. لەو پۆژەدا من و گۆل سۆلاف گفتوگۆیە کمان کرد کە تا مردن بیرم ناچیتەو. ئەو وەیکە مچار بوو دواى ئەو هەموو سالە ئەو دلى خۆیم بۆ بکاتەو، لە دواى ئەو پۆژەو هیدی بە پێژیکى زۆرەو هەسیری ماجیدم دەکرد، گەرچى خۆبادان و لە خۆپازیبوونى زۆرى، لەنجەولارى بە وىقارى لە قاتە سپی و پەش و کریمییه کانییدا هەمیشە غەمباریدەکردم. ئەو پۆژە بە ماجیدم گووت «گۆل سۆلاف، لاشەکى نەوجەوانى چینی هەمیشە لەگەڵمدايە. زۆر جار چاو لیکدەنیم و دەبیینم، کە لە هەزارباغ دەسورپمەو دەبیینم، کە بە شەقامەکاندا دەپۆم هەستیکى قوولم هەیه کە لە دواو هەسیرمەدەکات، هەندىجار هەست بە هەناسەى دەکەم، هەستەدەکەم هیند لیم نزیکه خەریکه بەرمەدەکەویت... گۆل سۆلاف تۆ پیاویکی لە من گەنجتر و خویندەوارترى. راستە دونیات نەبینیوه، بەلام دەلیم لەبەرئەوێ دونیات نەبینیوه، لەوانەیه باشتەر تیبگەیت. لەم شارە پیس و چەپەلەدا دنیا هیندە بچوکە بیبینیت و نەبیینیت وەکو یەکە. من لە تۆ دەپرسم، گۆل سۆلاف، زۆرجار واهەستەدەکەم لاشەکە سىحرىکی زۆرى لەسەرم هەیه... دەمەویت تیبگەم، چى وادەکات پیاویک لە تەمەنى مندا عاشقى لاشەیهک بیت؟ تۆ ئەو چۆن تیدەگەیت؟» گۆل سۆلاف گووتى «حەسەنى پیزۆ، منیش هەمان هەستم هەیه، لەو کاتەوێ ئەو لاشەیهەم بینىوه، دەمەویت شتىکی بۆ بکەم. جار جار لە ژيانى منیشدا دەرەدەکەویت، بەلام ناهیلّم تەواو دەست بە سەر خەیاڵمدا بگریت، مردووەکان زالمەن گەر دەرگایان بۆ بکەیتەو، وەها ژيانت داگیردەکەن، خەو و خۆراکت لیحەرام دەبیت»

ئىستىکی کرد و گووتى «پیزۆ، دەزانى بۆ دەمەویت تا کۆتایى لەگەڵ ئەم حیکایەتەدا بپۆم؟ لەبەرئەوێ خویندەنەوێ چارەنوسى مردووەکان، تەنیا شتىکە مەوۆف لە راستیدا بى هیچ مەبەستىک دەیکات.

مردووه کان ناگه پښه وه بڼه وهی سوپاسمانېکه ن. ئیمه خزمه ټيکيان ده که یڼ، بڼه وهی ناگادارېڼ، بڼه وهی ئیمه چاوه پښی هیچ بکه یڼ و نه وانیش چاوه پوانی هیچ بڼ. نه وه نه وپه پښی به خشنده ییبه، گه یشتنی ئینسانه به پله ی که مال. خزمه تکرډنی مردووه کان وه ک خزمه تکرډنی زیندووه کان نییبه، مړوف هه ر وهخت خزمه تی زیندوویه ک ده کات، دلای پرده بیټ له چاوه پوانی، منه ت ده که ویته به یڼه وه، نومیدی وه رگرته وهی چاکه ی زورتر دیته پښی، دلخوشده بیټ که فه زلی به سر نه وانی دیدا هیه. مړوف کاتیک خزمه تی خودا یان نیشتمانیس ده کات هه ر چاوه پوانی پاداشته. سه یرکه هه سنی پیرز نه وانه ی خزمه تی نیشتمانیان کرد ئیستا چ جانه وه ریکیان لیده رچووه. من زورجار ده لیم خوزگه خزمه تی نیشتمانیان نه کردبایه. سه یرکه و به چاوی خوت ببینه، نه وانه ی خزمه تی خودا ده که ن چ درنده یه کن، چنده بیټاک به نومیدی به هه شت مړوفه کانی دی پارچه پارچه ده که ن. به لام من که خزمه تی نه و کوره مردووه ده که م، چاوه پوانی هیچ نیم... نه وه زیاتر دلنیا مه کات که من پښه یه کم له م سر زه مینه نییبه... کاتیک له گه ل مردووه کاند ا خه ریکده بم، نه هیچ وه رده گرم و نه هیچ ده به خشم... من وه کو غه زه لنوس به دوا ی راستیدا ناگه پریم... به لکو کاتیک له گه ل نه م لاشه یه دا ده پړوم، نه مردووه کان هیچم ده دهنی و نه من هیچ ده دم به مردووه کان... نه وه پاکترین جوړی په یوه نډیبه بوونه وه ریک به بوونه وه ریکی تروه به سستیت، نه نه وان داوایه کیان له من هیه و نه من ده توانم داوام له وان هه بیټ. نه وه مړوفانه ترین جوړی په یوه نډیبه... له خوشه ویستی بلندتره... خوشه ویستی پره له ترس و داواکاری و خو په سندی... به لام بایه خدان به چاره نوی مردووه کان، خالییه له داواکاری و خو په رستی. نه مجوره په یوه نډیبه ته نیا له گه ل مردووه کاند ا ده به ستریت... تیده گه یت ته نیا له گه ل مردووه کاند ا... نا من وه ک

غەزەلنوس بۆ حەقیقەت ناگەریم... مەن بۆ پاکى دەگەریم... غەزەلنوس
 بۆ نیوہ کی ونبوی خوی دەگەریت، بەلام مەن دەمەویت بازنیہ کی
 پاک لەگەڵ نەوجوانی چینییدا دروستبکەم، ئەو هیچ نابەخشیته مەن و
 منیش ناتوانم هیچی پێیبەخشم، بەلام لەگەڵ ئەو شدا ھەردووکمان لە
 ھاوکیشە کەداین، لە بازنیہ کەداین. ئەو بازنیہ تەنیا لەگەڵ مردووەکاندا
 دروستدەکریت. تۆش حەسەنی پیزۆ، عاشقی ئەو لاشە نیە... تۆ
 لە ھەموومان زیاتر پێویستت بەو لاشە نیە... تۆ دەبیئت لە ھەموومان
 زیاتر لەگەڵ لاشە کەدا برۆیت... چونکە ئەو تەنیا پێنیشاندەری تۆیە
 لە بەرە ی بکوژەکانەوہ برۆیت بۆ بەری کوژراوەکان... سەرکە حەسەنی
 پیزۆ، لەو ساتەوہی مەن تۆ دەناسم دەمەویت شتیکت پێبێلیم، زۆریہی
 پیاوکۆزانی ئەم ولاتە بەدوای جۆرە پاکبۆنەوہ کی سیاسیدا دەگەرین.
 مەلئ گول سۆلاف بیتابپووە، مەن ھەر وەخت بیر لە تۆ دەکەمەوہ
 راستە و راست لەخۆم دەپرسم ناخۆگەر پیاوکۆزێک بلێت مەن پەشیمانم
 ئیدی یاریبە کە تەواودەبیئت؟ گەر بلێت مەن نامادەم سزای خۆم وەرگرم
 ئیدی ھەموو شتیکی تەواو؟ گەر چووە بەردەمی سەرۆکەکانی و گووتی
 ئێوہ منتان کرد بە پیاوکۆز، بەوہ ھەموو شتیکی دەگوزەریت؟ ھا...
 هیچ دەگوزەریت؟ بەو قسە نیە موویە ک لەسەری سیاسییە پیس و
 چەپەلەکانی ئەم شارە دەبیئتەوہ؟ ھا گەر چووە بەر دادگا و سنگی
 خۆی پووتکرد و گووتی بملکۆژن، بملکۆژن... مەن تاوانبارم، ئیتەر بەوہ
 دەبیئت بە مۆفیککی تر؟ نا... حەسەنی پیزۆ...؟ نا.. ئەی ئەگەر
 دەستیکرد بە شیعر خویندەنەوہ، ئیتەر بوو بە کەسیکی دەستپاک؟
 حەسەنی پیزۆ مەن شەوان کە سەر دەخەمە سەر سەرین بیر لەو شتە
 ترسناکانە دەکەمەوہ... حەسەنی پیزۆ، هیچ پیاوکۆزێک بەو جۆرە
 پاکنابیئتەوہ... ئەو جۆرە پاکبۆنەوہ سیاسی و عاتیفیانیە مەرھەمێکن
 مۆف دەینیئتە سەر برینە کە... تۆ تەنیا بەوہ پاکدەبیئتەوہ بگوازیتەوہ

بۆ بهرەي كوزداوه كان... ده بىت پۆحى كوزداويك بچىته گيانته وه،
 نه وسا تىده گەيت؟... هەسەن توفان، تەنيا بينىنى ئەو لاشەيە بەس
 نىيە، بەس نىيە هەستى پىڭكەيت و وابزانيت لە تەنىشتە وه دەپوات...
 بە پىچەوانە وه دەبىت ببىت بەو... ئەو هەي يەككە دەكوژىت تەنيا بە وه
 پاكدەبىتە وه، هەتا مردن پۆحى كوزداويك لە بەرىكات و لە برى ئەو
 بژى، دواي خەونەكانى بگەوێت و لەخوليا و ئامانجى ئەودا نوقمبىت...
 نەوجەوانى چىنى ئەو دەرەتەي پىشكەشكردويت لە برى ئەو بژىت،
 پۆحى ئەو لەبەرىكەيت و دواي حىكايەتەكەي بگەوێت. گەر دەتەوێت
 پاكبىتە وه، پۆحى نەوجەوانى چىنى لەبەرىكە و گەر بۆ جارىكيش بوو
 لە چاوى مردوويه كە وه لەدنيا بپوانە... ئەم ولاتەي من و تۆ، عەزىزم،
 ولاتى مردنە... هەموو پۆژىك ئەم هەموو مەيتە... ئەم هەموو مەيتە،
 كە بۆگەنيان لووتى بەشەرىيەتي پركردوه، ئەو هەموو ژنە كوزداوهي
 ئەم شارە، كە چىرۆكيان بەمسەرو سەرى دونيادا بلابۆتە وه... هەسەنى
 پىزۆ، پادشاي گوللۆ... هەستدەكەم هەموومان پىويستمان بە وه دەبىت
 جارىك لە جاران پۆحى مردوويهك لەبەرىكەين و بەشاردا بگەپيئين...
 بە گالته وەريەگرە. بىر لە وه بگەرە وه گەر نەوجەوانى چىنى ئىستا
 زىندوو بىتە وه چى دەكات؟... بەقسەم بگە ئەو بگە بە خولياي
 خۆت. بىر لە وه بگەرە وه و هەستە بپۆ دواي ئەو خوليايە بگە وه».
 لەو ساتەدا پىموابوو، پۆحى نەوجەوانى چىنى گەر بگەپيئە وه بۆ
 دونيا پاستە و پاست بەدواي باران شوکوردە دەگەپيئت... وەك ئەو هەي
 تەلىسم لىكرايىت هەستام و جگە لە گەپان بۆ باران شوکور هىچ
 خەياللىكى دىكەم نەبوو.

من له ژێر کاریگەری پاستەوخۆی قسەکانی ماجة لاندە، یەكەم كەس

بوم کە بپارمدا بە ئاشکرا بچمە شەپەرە. ئەو کاتەى من لای خۆمەو
 بپیرای پراگەیاندى شەپمدا، هیچى ئەوتۆم لەسەر درێژ و پانى بەرەکانى
 جەنگ نەدەزانى. پێموایە هەموو ئەوانەى لەو دەمدا لەگەڵ میر و
 بارۆنەکانى نویمیراندا چوونە شەپەرەو هەوالیکیان لەسەر درێژ و پانى
 گۆرەپانى جەنگ نەبوو. کە ئێمە چووینە شەپەرەو لە میژووو میرەکانى
 نویمیران بە شیوەى جۆراوجۆر ئابلۆقەیان داوویین.

لە شەشى ئەیلولى سالى دووھەزارو چواردا... من پەلامارى مورتەزای
 شەیتانمدا.

دواى قسەکانى من و گۆل سۆلاف، هەمان شەو من و شېر چووینە
 سەر میزەکەى مورتەزای شەیتان. بە پێکەنینى گەرە پێشوازی
 لیکردین. ترسێکى قوول لە چاويدا بوو. بەلام بە دەم گوتى « ئەمە
 چ شەویكى خۆشە، چ شەویكى سىحراوى و پې ئاھەنگە، من دووان لە
 جوانترین کورپانى ئەم شارە بوونەتە میوانم... مەژۆ بۆ شەویكى وەھا
 ژيانى خۆى دەخاتە مەترسییەو، خەلک هەن دەمرن و شەوى وایىت
 بە نسیبیان... چ خۆشەختم... چ پیاویكى کامەرانم... سیولالا... ئەمە
 چ شانسیکە پووى کردۆتە من و نەسىمى چ بەختیکە بە باغمدا شنەى
 دیت؟ ». من و شېر خۆمان وادەرخست کە تەنیا بۆ ناسین و بەھرە
 وەرگرتن لە قسە خۆشەکانى چووینەتە سەر میزەکەى. پێمانگوت
 خۆشەخندەبێن و گەرەدەبێن قەبوولیکات ئێوارەیک داوەتیکى
 بکەین. ئەو لەگەڵ هەموو گومان و دوودلییەکیدا گوتى «داوەتى ئێو
 شەرەفیكى بپۆیتە.. وەک ئەو وایە سەرلەنوێ لە دایکبوویتمەو، نە
 شەمالى دور و نە نەسىمى بەیانیان وەک نرخى ئەم حورمەتەى ئێو
 لە منى دەتێن، ئاوا دل و پۆحم فێنک ناکەنەو...».

من و شېر هەردووکیان دەمانزانى، زۆریەى نۆینییهکان لای مورتەزای
 شەیتان. یارییەکە خالى نەبوو لە مەترسى گەرە. من ویستم شېر

نهيه ته ناو حيكايه ته كه وه، ويستم به ته نيا نه و پلانه جي به جي به كه
كه له سه رمدايه، به لام شبر نه يده ويست له جوړه يار به كه وا تر سنا كدا
به ته نها به جي به پل ايت. نه گه رچي په كه كه وه و به پي زي سو، به لام له فيل
و مه كرده له من زور زانتر و ليوه شاوه تر بوو. من دان يشته كه له گه ل
مورته زادا به باسي رابور دوي خو م و جه غه ري مه غولي كرده وه، گوتم
من دوستي كي نزيكي جه غه ري مه غوليم و پتر له دوا زده ساله نه ميني وه،
ده زانم كه جه غه ري دوستي كي نزيكي نه وه و ده خوازم گه ر بتواني ت
كومه كمبكات مه غولي ببينم. مورته زا به و شيوازه سه ير و ناوازه يه ي
خوي، به و زمانه شيرينه ي گوتم «مه غولي، شاه نه و شازاده يه ...
نه و جواميره ... خوي مه زن، گول داني نه م وه ته نه، چند گولي تري
وهك جه غه ري مه غولي تديا ه؟. چند چرو و چند نه مامي تري وهك
نه و له باغ و بيستاني نه م نيشتمانه دا هيه ... من هر ده بوويه
بمزان بيايه كه نه جي بزا ده يه كي وهك نيوه، كه كوپي كي پاكي وهك تو و
نه و، هر ده بيت په ديفي پياوي وها بن ... من به خته وهرم، به خته وهرم
كه له سه رده مي كدا ده ژيم كه قاره ماني وهك جه غه ري مه غولي تيدا
ده ژي ... كه پياوي وها جوامير و مه ري وها بيوني نه ي تيا زيندووه ...
قه سه م به تيشكي خو ر و ناوي كان به پاكه كاني نه م نيشتمانه ي من
و تو له باوه شيدا گه وره بووين، نه و پياوه له گه وهر يك ده چي ت كه
تا نيس تا نرخ و به هاي نه دوز او ته وه ». هه موو كه س ده يزاني كه
مورته زاي شه يتان در وده كات. شبر بو نه وه ي و ابكات زياتر بدوي ت گوتم
«مورته زا، به راستي پي مبل، تو ده تواني ت جه غه ري مه غولي ببيني ت.
من بيستوومه ده لئن جه غه ري هر له نه وروپايه، ده لئن له و كاته وه ي
چووه بو هله ندا نه گه راوه ته وه؟». مورته زا به پي كه نينه وه گوتم
« له و پوژه وه ي حيزب داواي كرده ... له و پوژه وه ي سه رو ك به نامه ي
تاي به تي نارد ي به دوايدا، نيد ي دواي سن پوژ لي ره بوو ... جه غه ري

مەغۆلی، ئای چەندە دڵی بەم خاکە دەسووتیت... کێ هەبە دلاوەری
 وەک ئەو لەبیریەکات... گووتی مالاوا ئەی شارە جوانەکانی خۆرئاوا،
 خواحافیز ئەی ئاسوودەیی، من نیشتیماڵ بانگمەدەکات، وەتەن هاوارم
 بۆ دینیت، سەرۆک بە ھەموو شکۆی خۆیەو، بەو پەيامە پیرۆزەو
 کە ھەلیگرتوو، ھیبی ھیبی بانگمەدەکات... جەغەر لەوانەبە کە ژیاڵی
 خۆی کردووە بە فیدای ئەم نیشتیماڵ... لەوانەبە... ئەی شیری برام...
 من دەتوانم مەغۆلی ببینم، گەر نەشتوانم، بۆ ئێوە تا بەردەرگای ئەو
 زاتە لەسەر زگ دەپۆم، شەرەفە... شەرەفە، سەرورەبەکی گەرەبە
 ئێوە دەبەخشە من لە نێوان ئێوە و پیاوانی بەرزى وەک خۆتاندا
 پەيامنێریکی بچوک بۆ چ خوشبەختییە بۆ یەکێکی ناچیزی وەک
 من ھیبی خزمەتی پیاوانی گەرەبە وەک ئێوەبەم». شەر گووتی
 «مورتەزا پێمان خوشە تۆ شتیگمان بۆ پێکبەیت چاومان بە مەغۆلی
 بکەویت... گەر راستە حیزب پلەوپایە داوەت دەبیت ھاوپی خۆی
 لە بیربیت... تۆ پێی بلێ، حەسەن تۆفان و شەر مستەفا دەیانەویت
 بتبینن... ئەو ھاوپی عومرمان بوو».

مورتەزا وەک لەسەر شانۆیەک وەستابیت، دەستی بەرزکردووە و
 گووتی «مەغۆلی ھاوپی خۆی لە بیرناکات، یەکێک بەوفا و بە ئەمەک
 نەبیت سەرۆک وەھا قەدری ناگریت، وانیبە؟ برايان وانیبە... سەرۆک
 بەدرژیالی ژیاڵی بۆ پیاوی وەفادار و بە ئەمەک گەراوە... خودایە...
 ئەی پیاو گەرە و میرزادەکان... ئێوە نابیت ئەو لە بیرکەن...
 بەلام نیش، ئیلاھی، لەگەڵ ئیشدا دەلتیت چی... خزمەتکردنی ولایتی
 وا وێران، بەسەرکردنەوای واجبەکان... وریایی دەرەق بەو ھەموو
 دوزمەن... ئەو ھەموو نەیارە... ئەو ھەموو شەونخوونییە... پاراستنی ئەم
 ولاتە... پاراستنی پیاو جوانەکانی... عزیزم، مەغۆلی پۆچی بەسەر
 پیاو خاسەکانی ئەم ولاتەو دەرەچیت... دەتوانیت بۆ پاسەوانکردنی

پوځيکي جوان، به ههفته چاو ليکنه نيت... مه غوځي ئيوه ي بيرنه چوو...
 بيرى نه چوو... به لام نيش عه زيزم نيش... نرکي حيزب... من که
 ته ماشاي ده ست و نيگا و پيکه نينه کانيم ده کرد، دلنيا بووم ده توانم نه م
 پړوييه بگرم... دلنيا بووم له دليدا شتيک هه يه دواي بک ویت ده يگريت.
 ده مزاني له گه ل نه مجوره مه خلوقانه دا يه ک ياري هه يه، نه ویش ياري
 پوويه پووه. هه موو نه و جان وه رانه ي حيزب دروستيکردبون له ياري
 ژيره وانکيدا... له نمايشکردندا، يه که مبون. بو نه وه ي ناشکرا و بپه رده
 ياري له گه لدا بکه م گووتم «مورته زا، من هاوړي مه غوځيم... من وهک نه و
 نيم، تيده گيت، من له حيزب هاتمه ده روه و جار يکي تر له ژيانمدا
 ناچمه وه ناو حيزب، به لام نيشده که م تيده گيت، نيشده که م، به لام به
 ياساو پړساي خو م... تا پوژيک چه ک هه لگرتن ماناي هه بوو، من
 چه کم پړيوو، به لام ئيستا ته واو... مه غوځي کوپي نيشتي مان نييه...
 مه غوځي ئيستا خزمه تکاری ميره کانه... من ده مه ویت ببينم و چند
 پرسياړيکي ليککه م، ده زاني مورته زا نه و پرسياړانه چيبن؟... ده زانيت؟
 چه زده کيت بيانبيستيت، ها چه زده کيت؟ لييده پرسم چه عفری مه غوځي
 پوځي تو له کوشتني نه و ژاننه چي بوو که دوو سال له مه ويره
 له مالي ژنه بپه ناکاندا سووتان... نه و ژاننه له بيره؟ نه و ژنه
 به سته زمانانه ي گه ره کي «بابه ردان». ها... له بيرته؟ پييده ليم مه غوځي
 براده رم، شه رمه که و پيمبلئ، پوځي تو له کوشتني هه نديک له ژن
 و کچاني نويميراندا چييه؟. ها... له م دوو ساله دا زياد له ناغره تيک
 و کچيک له نويميران بيسه روشوين بوون... وانييه مورته زاي نازيزم،
 وانييه؟ پييده ليم براده ره ژنکوژه عه زيزه که م، دواي نه وه ي من ده ستم
 له ژنکوشتن هه لگرت، تو چند ژني ترت کوشت؟ ليشي ده پرسم تو
 بو کامه ناغا و مير و کاديړي بالاي به نه مه ک نيشده کيت... کامه يان
 نورترين خه لاتت ده داتئ؟ لييده پرسم مه غوځي عه زيزم، من براده ره

دیرینه‌کی خۆتەم، پێمبەلێ تۆ ئەمڕۆ تەنگ بوو کێ دەتەقیینیت؟ جگە لە چەقەڵ ئیسماعیل و مورتەزای شەیتان چەند پیاوی تەرت هەیە لە بازار و کوچەکاندا نیشت بوو دەکەن و خەڵک دەترسێن؟... پێیدەلێم لەگەڵ چەند کۆمپانیادا شەریکیت؟ ها عەزیزم... چەندجار لەسەدا بیستی و لەسەدا سی و لەسەدا چلی وەرەگریت؟ بوو قازانجی چەند کەس لووت دەنییتە ناو تەندەرەکان؟ سالی دەم و دانی چەند کەس دەشکێنیت لەوانەی دەوێرن دەمبکەنەو؟ تا ئیستا پەراسووی چەند پۆژنامەنوست شکاندو؟ لە چەند بالەخانەی نویدا بەشت هەیە؟ لێیدەپرسم، جەغەری برام ژمارەی پاره‌گێڕەکانی تۆ و برادەرە بارۆنەکانت لە بازاردا گەیشتونەتە چەند؟ ژمارەی دوکانەکانت چەندە عەزیزم؟ چەند سەد دۆنم زەوێت لە دەورووبەری شار هەیە؟ چەند گوندت لە جووتیارە بەستەزمانەکان کەپووتەو و کۆپەکانیشت کردون بە پۆلیس؟ لە ژێرەو چەند بەنزیخانەت هەیە؟ ژمارەی قەحجەکانت گەیشتونە چەند؟ کێ مەسەرفی ئەو پیاو دڵسۆزانە تۆ و بارۆنی پۆرسەلان و بارۆنی کولەکە و شیخی ناوساجی و قەیسەر هەڵدەگریت... کێ؟ حیزب؟ مەکتەبی سیاسی؟ هاوڕێیان و هەفالان و کادیڕە بە ئەمەکەکان؟ ها کێ؟».

قەسەکانم وەک کوتەکیک وەها بوو بەر سەری مورتەزای شەیتان کەوتبێت، بوو ئیستیک وەها چەپەسا نەیدەتوانی زمان هەلبێنێت. پێشتر کەس بەو جوۆرە قەسە لەگەڵدا نەکردبوو. ئەو تەکا شێوازیکی گونجایی یاریکردن بوو لەگەڵ مورتەزای شەیتاندا. دەمزانێ گەر هەردوو کەمان بەرابەر بە یەک دەمامک بکەینە سەرمان، تا هەتا هەتا یاریبە کە تەواو نابێت، بەلام گەر یەکیکمان دەمامکە فرییدات، یاریبە کە دەگۆڕێت. دڵنیا بووم کاتیکی دەوێت تا ئەو کوتە کە تەواو گێژیدە کات. شەربیش لەو باوەڕدا نەبوو، وا دوور بڕۆم، بەلام خۆشحالبوو

كه مورتەزاي بهو جوړه دهبنی. له چاوی شېردا شادييهكي گه وړه
خوینده وه. مورتەزا كه ميک خوی پاره شاند و گووتی «حه سەن توفانی
برام، پیاوه گه وړه كه ... دروی نه یاره كان نه تبات، سویند به بیگه ردی
به پوله، به غونچه ی دره ختی سیو، مه غولی دهستیکی له و شتانه دا
نییه ... ژنه سووتاوه كان، كچه كوژداوه كان؟؟ ... هیهی هی هی هم ...
وای حه سەنی برام ... وای. مه غولی سه ربازیکي راستگو یه، پوژیک له
هۆله نده گه پایه وه من پیشوازیم لیكرد، هر گه یشتینه شار، هر چاوی
به مناره كان كه وت، چاوی بهو شاخانه كه وت، چاوی به گومەز و
قه لا و بورجی كاره باكه كه وت، دهستیكرد به گریان، خۆلی زه وییه كه ی
ده خوارد، تۆ نازانیت چەند ئەم خاك و ئاوه ی خو شده ویت، گیای
ده خوارد، ئا عەزیزم، وهك یه كێك غه ربیی شیتی كرده ییت چیمه نی
حه وشى ماله كه ی خۆیانی ده خوارد ... گەر ئەو پوژه مه غولیت بدیایه
ده تزانى چ پیاویكى ناسكه ... ده تزانى چەند ئەم ولاتى خو شده ویت.
من خۆم بۆ نه گیرا و له گه لیدا گریام، له گه لیدا خۆلم خوارد، له گه لیدا
گیام خوارد».

من پیمگووت «مورتەزا، هه موو ژنانى ئەم شاره ناوی تۆیان
بیستوو ... تۆ بۆ كى ئیشده كه ییت؟ هه موو ده لێن تۆ بۆ حیسابی
مه غولی ئەو دوو خوشكه ت له گه په كى «كانیتۆز» ده رمانخوارد كرد،
تویت ده ستت له سه ربړینى ژنى هه لپهاتووی یه كێك له ناغاكاندا هه یه ...
من ده سه لاتنیکم به سه ر تۆدا نییه، بۆ ده ترسیت ... ئەوه ی من لیت
ده پرسیم، ئەو قسانه یه كه خه لك له ده ره وه ده یزانن، هه موو خه لك
ده یزانن».

هه ستمكرد هیدی هیدی قسه كانم شیتیده كات، به لام دوویاره خوی
گرت و گووتی «حه سەن توفان دۆستی من، برای شیرینم ... مورتەزا
به پوله یه ... مورتەزا ناتوانیت میروله یهك نازار بدات ... یه كێكى خراپ

ئەو دڵە پاک و جوان و گەورەییە تۆی چەواشە کردو، یەکیکی ترسناک
ئەو پۆخە گەورەییەتی ژەهراویکردو، قەسەم بە ژیانی گول... قەسەم
بە دەنگی بآئندە کاتیکی خەریکە دەپیکریت... من بیگوناھم، دلیکم
هەیه لە بەفر پاکتر... لە ئاو پاکتر، لە شەونم پاکتر... تۆ مورتەزا
ناناسیت... شەو و پۆژ بەم شارەدا دەسورپمەو و بە خەلک دەلیم
ئیتو مورتەزا ناناسن، وەرن پۆخی ببینن... پۆخی».

من بە گالته جارییەو گوتم «پۆخی؟ ھا پۆخی؟ ئەو پۆخە
شەیتانییە دەیفروشیت بە ھەموو کەسیک، مورتەزا ئەو شەوێت لە
بیرە لەگەڵ قەیسەردا لە قەراغ شار، کورپکی گەنجتان ئازاردا، بیرتە
تۆ وەک ئیتسا لە تاریکیدا قەسە پڕوپوچت دەکرد. من ئەو شەو
لەوێبووم، لە تاریکیدا سەیری تۆ و قەیسەر و پیاو و ئازاکانی دیکەم
دەکرد کە لە منداڵیکی بەستە زمانتان دەدا کە نایەوێت دوکانەکی
چۆلبکات... مورتەزا بیرتە، یان بیرت نییە؟ مانگی چەند جار ئاوا
لە خەلک دەدەن... باسی پۆخت کرد؟ وانییە؟ بەو بۆنەییەو پێمبۆی،
پۆخی باران شوکۆر لە کوێیە؟ پێمبۆی ژنی بارۆنی کولە کە لە کوێیە؟
تۆ پۆحیکی پاک نییت؟ دەپێمبۆی باران شوکۆر کوا؟».

وێک چنگیکی تیژ برینداریکردبۆت لە شوینی خۆی ھەستا و لە
مێزەگەمان دوورکەوتەو و گوتی «حەسەن تۆفان... تۆ عەزیزی
منیت... تۆ سەرورەری منیت... ھەموو دنیا دەزانیت ژنی بارۆنی
کولە کە لە دەرەوێ وڵاتە... ھەموو دنیا دەزانیت... خۆای گەرە، لە
گومانی خراپی ئەم پیاو بمانپاریزە... خۆای، بیبۆرە... خۆای گەرە
بیبۆرە، چونکە حەسەن تۆفان گەرەری منە، مامۆستای منە، عەزیزی
منە... سەرورەری منە». وێک گێژبووبۆت، وێک تیریکی ژەهراوی پێکابۆت
و چاوەروانبۆت ژەھرەکی ھیدی ھیدی بگاتە دڵی، بە خاویبەکی ژۆر،
بە ملھوپی جانەویریکی بەزیووە لەگەڵ ئەو قسانەدا یانەکی چۆلکرد.

دوای نه‌وهی مورته‌زا پوښت، سه‌یریکي شبرم کرد و گوتم «شبری
برام نیستا یان ده‌مانکوژن، یان مه‌غولی ده‌نیړت به‌دواماندا بۆ نه‌وهی
بیډه‌نگمانبکات، یان گه‌ر ژنی باروئی کوله‌که له ژياندا ماییت له ژیر
زه‌ویش بیت دریده‌هینن و ناشکرایده‌کن».

شبر سه‌یریکردم و گوتمی «نا... هیچ یه‌کیک له و سنی نه‌گه‌ره‌ی تۆ
پاست نییه، نامانکوژن له‌به‌رته‌وهی واه‌ستده‌کن هیژی گه‌وره‌ترمان له
پشته. نه‌وه عه‌قلی نه‌وانه، برات له ناو ورگی مه‌کینه‌که‌دا گه‌وره‌بووه،
له نیوان ددانه‌کانیدا ژیاوم، سه‌یری قاچم بکه نه‌وسا ده‌زانیت له
کوئی بووم... من ده‌زانم چۆن بیرده‌که‌نه‌وه. مه‌غولیش خوئی ده‌رناخت
چونکه مورته‌زای شه‌یتان ناوړتیه‌والی نه‌مشه و بیات بۆ مه‌غولی.
ژنی باروینیش ده‌رناکه‌ویت، له‌به‌رته‌وهی دل‌نیام نه‌ماوه».

پرسیم «نه‌ی چی ده‌بیت؟»

شبر سه‌یریکردم و گوتمی «نازانم»

به‌هستی که‌سیکه‌وه بزانیته‌ شه‌پړکی بیسه‌روپنی هه‌لگیرساندوه،
به‌که‌سası گوتم «شبر نیستا چیکه‌ین؟»

شبر بۆ نه‌وهی نارام‌مبکاته‌وه، زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کی گه‌وره‌ی گرت و
گوتمی «نیستا ده‌چینه‌ده‌رئ، له ده‌رگا‌که‌وه جوان جوان سه‌یری نه‌م
سالمونه‌ بکه، چونکه ئیتر تامردن نایبینیته‌وه، ئیتر که‌سمان ناتوانین
بینی‌وه بۆ ئیره، ئیدی پتو‌یستیمان به‌وه نییه‌ بینیه‌وه بۆ ناو نه‌م
یانیه... چنده‌خته‌ که‌ پوو لی‌ره ده‌که‌ین، بۆ نه‌وه بوو پوژیک
فیشه‌کیکی وه‌ها بته‌قینین، نیستا گولله‌ی یه‌که‌می خو‌مان ته‌قاند،
ئیدی به‌ه‌موو حیسابیک هه‌له‌یه، لی‌ره‌دا ده‌ریکه‌وینه‌وه... بای بای
یانیه‌ پیاو‌کوژه بینیشه‌کان... بای بای... بابو‌ین... که‌ گه‌یشینه
ده‌رئ پتته‌لیم، ده‌بیت چی بکه‌ین».

به‌یه‌ک‌ه‌یشتنی ماجه‌لانی راسته‌قینه و ماجه‌لانی خه‌یالی ئه‌یلولی دوو‌هه‌زار و چوار

ئه‌فسانه وه‌ک‌ پیاویک وه‌سفی زوه‌دی شازمه‌مانی کرد که بۆنی درمخته دووره‌کان و ئاوه نه‌ببنراوه‌کانی لیدیت. پیاویک له‌گه‌ل خۆیدا سیحری زه‌وییه نادیار و کیشوهره نه‌ئینییه‌کان ده‌گپیت، بۆنی میوه‌ی ته‌لیسمای و گه‌لای درنده‌ی لیئه‌لده‌ستیت، عه‌تریکی هه‌یه ته‌نیا له‌ پێده‌شته خه‌یالییه‌کاندا ده‌شیت هه‌بیّت. کاتیک له‌گه‌لیدا ده‌خه‌ویت هه‌ستده‌که‌یت له‌گه‌ل بای شه‌ودا خه‌وتوویت، هه‌ستده‌که‌یت پێبواریک ده‌ست له‌ له‌شت ده‌دات که پێشتر ده‌ستی له‌ هه‌موو ئه‌ستیره‌کان داوه. په‌نجه‌کانی بۆنی خه‌یالی سهر که‌شتیه‌کان و ماچه‌کانی بۆنی کێلگه دووره‌کانی لیئه‌لده‌ستیت. که ده‌ستی به‌ر ژنیتیت ده‌که‌ویت، وه‌ک ئه‌وه‌یه کلیلیکی ئه‌فسانه‌یی به‌ر خه‌زنه‌ی شه‌رم که‌وتبیّت و ده‌ستیکی نه‌رم قوفلی حیات بکاته‌وه. که لیوی به‌ر لیوت ده‌که‌ویت، هه‌موو له‌شت پرده‌بیّت له‌ ورده بروسکه‌ی خیرا، که گویت له‌ هه‌ناسه‌ی ده‌بیّت هه‌ره سه‌ختترین ماسولکه‌ت شلده‌بیّت، که قسه‌شده‌کات وا هه‌ستده‌که‌یت، نه‌سیمیک سینه‌تی گوشیه و لیویکی تینوو به‌سه‌ر له‌شتدا دی و ده‌چیت. غه‌زله‌نوس به‌سه‌ر سامیه‌یه‌وه گوئی له‌ وه‌سفه‌کانی ئه‌فسانه گرت. ئیستا شازده‌سال بوو ئه‌و ژنه‌ی ده‌ناسی. له‌و ماوه‌یه‌دا، ئه‌فسانه هه‌میشه هاوپییه‌کی دلسۆز و ژنیک پاستگو بووه. به‌دریژی ئه‌و سالانه «خانمی چرپه ئه‌فسوناوییه‌کان» هه‌رده‌م باسی پق و بیزاری خۆی له‌ میرده ئوتیلچیه‌که‌ی ده‌کرد، به‌لام تا ئیستا خیانه‌تی لێ نه‌کردبوو. دلنیا‌بوو ئه‌فسانه گه‌ر خیانه‌تی له‌ میرده‌که‌ی بکردایه، بۆی باسده‌کرد... ئه‌وه یه‌که‌مین خیانه‌تی بوو. چهند سالیک له‌وه‌یه‌ر

پيگوت «پۆزۆك خيانهتى ليدەكەم، بەلام لەگەڵ يەككىدا ھىند
لە خوشەويستى بزائىت، وەھا مەستىبكات... گەر ئىسماعىل دواتر
كوشتى بە خەيالدا نەيت». كە ئىستا سەيرى چاوى ئەفسانەى
دەكرد، دلىابووئەو پياو خەيالپىيەى دۆزىوئەو كە ھەموو ژيانى
بۆى دەگەپت. ئەوئەى سەيربوو، پياوى خەونەكانى ئەفسانە خالى
باران شوگور بىت... لەوسەرى دونياو ھاتبىتەو بۆئەوئەى باران
بدۆزىتەو... سەيرى لىھات كە زانى ئەفسانە ئاگادارى دۆكەى بارۆنى
كولەكەيە. بەدرىزش چىرۆكى نامە دزراوكانى بۆ گىپايەو، سەربوردى
يەكتر بىنىنى زوھدى شازەمان و بارۆن لە ماللىكى كۆندا، حىكايەتى ئەو
پەلامارەى دلىابوو مېردە ئوتلىچىيەكەى دەستى تىدا ھەيە. ئەفسانە
دواى ئەوئەى بە عادەتى ژنانەى خۆى ھەموو شتىكى بە ورد و درشتەو
گىپايەو، دەستى خستە سەر دەستى غەزەلنوس و گووتى «غەزەلنوس،
يارمەتیبە... لە بەر خاترى من يارمەتیبە، زۆر پىويستى بە ئىمەيە».
غەزەلنوس بە سۆزىكەو كە تەنيا لە كاتى غەزەلخوینىدا لە پوویدا
دەردەكەوت، گووتى «ئەفسانە... ھاوپى باشەكەم... بە پىچەوانەو من
پىويستىم بە يارمەتى تۆيە... ئىستا دلىنام كە مەسەلەى باران شوگور
پەيوەندىيەكى زۆرى بە كوژرانى نەوجەوانى چىنىيەو ھەيە، باران و
نەوجەوانى چىنى بۆ نزىكى سالىك پەيوەندىيەكى نەئىيان لە ئىواندا
بوو، مەسەلەكە ئالۆزترە لەوئەى تۆ دەبىينىت، چىرۆكىكى پىلق و
پۆپە. ئىستا وای بۆ دەچىن كچەكە لەگەڵ دەستگىرانەكەيدا كوژرايىت...
تۆ خۆت لە حىكايەتەكە دووربگرە... چونكە دوور نىيە دەستى زۆر
گەورە لە مەسەلەكەدا ھەيىت، خۆت دەزانىت، مەبەستم چىيە... من و
دوان لە ھاوپىكانم زۆر لە ئىشەكەو ئالۆين، چونكە نەوجەوانى چىنى
لە مەوئە زۆر نزىك بوو... زۆر زۆر نزىك، دەبىت زوھدى شازەمان
بەئىنەو و لەگەلماندا بىت».

دوای سئ پۆژ له و دانیشتنه، زوهدی شازهمان گه پاپیه وه بۆ شاری
 مندالی خۆی و له شهوی شهشی نهیلولی دووه زاروچوارد، له ههمان
 ئه وه شه وه دا که هه سه ن تۆفان و شبر بۆ یه که مجار په لاماری مورته زایان
 دا، زوهدی له سه ر سفرهی غزه لنوس به نامادهیی ماجیدی گول
 سۆلاف وهک شاهیکی قژ دریز به دهستی جلی نویوه، به چاکه تیکی
 بریقه داره وه، به ته وای و یقاری گه پیده یه کی دنیایدیه وه دانیشتبوو و
 نانی ده خوارد. ئه و نیواره یه بۆ یه که مجار ئه و دوو گه پیده گه وره یه
 پیکه وه له سه ر خوانیک به رامبه ر به یه ک کۆبوونه وه و له نزیکه وه سه یری
 یه کتریان کرد. دوو گه پیده که جوان و به یقار ده یاننواند، هه ر
 دووکیشیان گه له ک پیکپۆش و سه نگین بوون. دوای نانخواردن، زوهدی
 شازهمان نه تله سیکی گه وره ی له جانتاکه ی ده رهینا، نه تله سیکی نۆر
 نۆر کۆن که هیشتا باق و بریقی خۆی ته واه نه دۆراندبوو. نه خشه یه کی
 گه وره و وردی دنیا که به قه له میکی سوور پێگای سه فه ره دریز
 و ناکو تاکانی خۆی تیا په نگردبوو. ئه و شارانه ی که بینیبووی به
 بازنه یه کی سوور ده ستینیشان کرابوون، شارگه لیکی نۆر له م سه ری
 زه وییه وه بۆ ئه و سه ری زه وی. ئه و شه وه زوهدی شازهمان باسی
 پاسکیل فروشه کانی هانۆی بۆ کردن، باسی کیلگه کانی برنج له پێگای
 نیوان ماکاو و په کیندا، باسی خه وتنی له گه ل کچیکدا که له به رده رکی
 یه کیک له په رستگا خه یالی و جوانه کانی سریلانکادا په یکه ری تامیلی
 چکۆلانه ی فروشته وه، ونبوونی له جۆهانسبۆرگ له نیوان دوو باغدا،
 ئه و دزانه ی له نه زمیر پووتیان کردۆته وه، شه وه کانی له قه حبه خانه کانی
 مانیلادا، شه قازله ی ژنیکی حیجاب به سه ر له کوالامپور، بیشه رمی
 سه عاتفرۆشه کانی که لکوتا، شه پی له گه ل میردیکی دلپسی ژنیکی
 نیقاب به سه ری سه ودی له ئوتیلیکی ته نه جده دا، حیکایه تی ئه و کچه

مه‌غریبانه‌ی کوندۆم به‌کارناهیئن، حیکایه‌تی مانه‌وه‌ی له‌گه‌ڵ خیزانیکی هه‌ژاردا له‌ بۆگوتا، چیرۆکی گه‌یشتنی به‌و گونده‌ی تشی گیفاری تیا گیراوه، پزگاربوونی له‌ خنکان له‌ باشووری شیلی، پزگاربوونی له‌ شه‌ره‌چه‌قۆی نیوان کۆمه‌لێک دز له‌ فینیسیا.

به‌دریژایی ئه‌و شه‌وه‌ چیرۆکه‌ سه‌یره‌کانی خۆی بۆ گێڕانه‌وه، قسه‌ی له‌سه‌ر جیاوازی تامی ماسییه‌ جیاوازه‌کان و باڵنده‌ جیاوازه‌کان کرد، قسه‌ی له‌ نه‌هه‌نگیکی سپی کرد که‌ به‌رێکه‌وت له‌ که‌شتیه‌کی نه‌فه‌ربه‌ردا له‌ نیوان نه‌نده‌نوسیا و ئوسترالیا‌دا بینییۆتی، باسی نه‌وره‌سیکی کرد که‌ جارێک هه‌ژده‌ پۆژ له‌ که‌شتیه‌کدا له‌گه‌ڵیدا ماوه‌ته‌وه.

ماوه‌یه‌کی درێژ غه‌زه‌لنوس و گۆل سۆلاف گۆییان له‌ زوهدی گرت. گۆل سۆلاف هه‌ستی به‌سه‌رسامیه‌کی قوول کرد، سه‌رسامیه‌کی بۆینه‌ به‌ پیاویک که‌ به‌شی زۆری دونیای بینی بوو، ئه‌و سه‌فه‌رانه‌ی ئه‌و به‌ خه‌یال ده‌یکردن ئه‌و به‌راستی کردبوونی، ئه‌و ئاوانه‌ی ئه‌و به‌ به‌له‌می خه‌یال به‌ ناویاندا گوزه‌ریکردبوو، شازه‌مان به‌ به‌له‌می پاسته‌قینه‌ پیااندا پۆیشتبوو. به‌دریژایی ژیا‌نی ویستبووی وابژی، هه‌رده‌م له‌ زه‌وییه‌که‌وه‌ بازیدات بۆ زه‌وییه‌کی تر و له‌ شارێکه‌وه‌ ب‌ه‌رات بۆ شارێکی تر. گۆل سۆلاف دوا‌ی ئه‌وه‌ی گۆیی له‌ زوهدی شازه‌مان گرت، شتی‌ک له‌ توپه‌یی ده‌ره‌ق به‌ غه‌زه‌لنوس که‌وته‌ دلێیه‌وه‌ که‌ بێباک گۆییده‌گرت، بێنه‌وه‌ی گۆل سۆلاف به‌م گه‌پۆکه‌ نه‌سه‌روه‌ته‌ بناسیتیت، هه‌زیده‌کرد غه‌زه‌لنوس له‌گه‌ڵ گۆیگرتندا له‌و له‌ به‌رده‌م ئه‌م پیاوه‌ غه‌ریبه‌دا ستایشی سه‌فه‌ره‌ خه‌یالیه‌کانی گۆل سۆلافیش بکات. دوا‌ی سه‌برێکی زۆر، ده‌بایه‌ خۆی به‌و کاره‌ هه‌ستیت و به‌ شتی‌ک له‌ شه‌رمه‌وه‌ بلێت «زۆر به‌پێژ، کاک شازه‌مان، به‌نده‌ش به‌ ماجه‌لانی خه‌یالی ناسراوم، نه‌خشه‌یه‌کی خه‌یالیم هه‌یه‌ و له‌سه‌ر پوبار و زه‌وییه‌ خه‌یالیه‌کانی ناو ئه‌و نه‌خشه‌یه‌ سه‌فه‌ریکی خه‌یالی ده‌که‌م... که‌ نه‌سه‌ره‌تای هه‌یه‌ و نه‌ کوتایی...».

شازەمان بێشەوهی بزانیت گول سۆلاف باسی چیده‌کات گووتی «زۆر شه‌وانی ژیانم که له که‌نار ده‌ریایه‌ک، یان له نیو چه‌رستان و لق و پۆپی پێکداچووی جه‌نگه‌لیکدا خه‌وتوم، که بۆنی ده‌ریاچه دووره‌کانم کردوه و به‌م چاوه سه‌رسامانه‌م سه‌رم بۆ ئاسمان به‌رزکردۆته‌وه بۆ ئه‌وهی ئه‌ستیره‌ی زه‌وی تر ببینم و هه‌وای نه‌ته‌وه‌کانی تر هه‌لمژم... به‌خۆم گووتوه، من ماجة‌لانیکی کوردم که وه‌ک دوا گه‌ریده دونه‌یا ته‌ماشاده‌که‌مه‌وه... هه‌ر که‌سه‌و دونه‌یا بۆ خۆی ده‌دۆزێته‌وه... که‌س ناتوانیت شارێکی ئه‌م دونه‌یا به‌ بۆیه‌کی تر بدۆزێته‌وه. هه‌موو شارێک به‌ ژماره‌ی ئه‌و غه‌ریبانه‌ی پووی تێده‌که‌ن و جێده‌هێلن، ئه‌وه‌نده جار دروستده‌کریت و ونده‌بی‌ت».

غزەلنوس ئه‌و شه‌وه زوهدی شازەمانی ناونا ماجة‌لانی پاسته‌قینه . گووتی « ئێمه له‌م شاره‌دا وه‌ها دیلین، که‌سیکی تری وه‌ک تۆمان نه‌بینیوه، ئێره‌ شارێکه به‌ده‌گه‌ن پێ‌بوار و گه‌ریده پێیدا تپه‌پریون... زۆر جار هه‌ستده‌که‌م مڕۆف و دره‌خت و بالنده‌کانی ئه‌م شاره پێکرا ده‌یانه‌وێت و بن. من شه‌یدای ببنینی ئه‌و که‌سانه‌م که وه‌ک ئێمه به‌ خه‌یال له‌ جیهاندا نا‌ژین... ئه‌ی برای غه‌ریبه‌مان، تۆ ماجة‌لانیکی پاسته‌قینه‌یت، هیوادارم ئه‌م شاره قووتت نه‌دا... ئه‌وه‌ی زۆر له‌م شاره‌دا به‌مێنێته‌وه، گه‌ر ئاگادار نه‌بی‌ت هه‌ستی بۆ حه‌قیقه‌ت ده‌مریت و توانای له‌سه‌ر خه‌یال ئیفلجده‌بی‌ت... ئێره‌ تاکه‌ شارێکی دونه‌یا به‌ که‌ه‌زناکات به‌ شاره‌کانی تری دونه‌یا به‌راوردیه‌که‌یت و ناشیه‌وێت به‌ شاره‌کانی ناو خه‌یال بپه‌یوێت، خۆشه‌هخته به‌وه‌ی له‌ بپه‌وشیدا بی‌ت... شاره‌کان له‌ بپه‌وشیدا نه‌ له‌ پاستیدان و نه‌ له‌ خه‌یال‌دان». زوهدی شازەمان به‌ نازناوی ماجة‌لانی پاسته‌قینه خۆشحالبوو. پێکه‌نی و گووتی « غزەلنوس من زۆر شاری دونه‌یا ببینیوه، هه‌ندیک شار هه‌ن به‌یارده‌ده‌ن نه‌ بژین و نه‌ به‌مرن... ئه‌م شاره یه‌کیکه له‌و شارانه ... ».

گول سؤلاف به شهرمه وه گووتى «ئمه له وشارانه، مرؤف كه چوه ناوى هركيز ناتوانيت لئیده رچیت». زوهدى به سهرسامیه وه سهیریکرد و گووتى «به پیز گول سؤلاف، ئیوه بۆچوونیکى راست و جوانتان هیه... من چەندین ساله ولاته و ولات ده کهم. له م ولات دهرده چم و پوو له وى دى ده کهم، له م شار دیمه ده ری و ده پۆم بۆ نه و شارى تر... به لام له دهره وازهى ههر شاریک دهرده چم و پى له دهره وازهى ههر شاریکى تر ده نیم... ههستده کهم ههر لیڤهم... هه میشه تارماییه کی تاریکی ئه م شاره له سهر سهرم بووه... سیبهرى دیواره کانى له پۆحمدابوون. بۆ ههر کوئى چووبم له م شاره پامکرده. ههستده کهم لیڤه زۆر غه ربیم... زۆر... مرؤف له وشارانه دا غه ربب نییه که لییان دهرده چیت، به لکو له وشارانه دا غه ربیه که ناتوانیت لییان دهرچیت. مرؤف له و جیگایه غه ربب نییه که دهرده کریت، به لکو له و جیگایه دا غه ربیه که ده یه ستیته وه». گول سؤلاف به که میک وردى و دریزی باسى نه و شاره سهیرانه ی کرد که له سهر نه خشه خه یالیه که ی چۆته ناویان و دواتر ههستیکردوه نهیتوانیوه لییان دهرچیت، ئیدی بۆ ههر کوئى چووبیت ههستیکى سهیری ههبووه که ههر له کوچه و کۆلانى نه وشاره دایه، ههر دیلى کوچه کان و زیندانی پنگا پپچاوپپچه کانى نهوپییه. به بهوا و دلنیا ییه وه گووتى «هه ندیک شار هیه تۆ ده چیته ناویان و هه ندیک شارى دیش هیه دینه ناوته وه... نهوانه ی دینه ناوته وه به چه شنیک داگیرتده کهن، واده کهن له ههر جیگایه کی تری زهوى بیت وا ههستبه کهیت له ویت». ماجه لانى راسته قینه کهم کهم خه یال و زمانى ئه م کوپه سهرسامیده کرد که وهک لۆردیکى گهنجى نه وروپى به نه ته کیتیکى زۆره وه نانى ده خوارد، تاکه که سیک بوو له م شاره دا بیبینیت و بزانتیت وهک نه وروپییه نه جیبزاده کان نان بخوات، غه زه لنوس به خۆى و قژه هه لچوو و پیشه زۆره که یه وه له به رده میدا نارپیک و شپه رزه ده ینواند. غه زه لنوسى وهک یه کیک هاته

پيشچاو که خه يالّه کانی ئەندازەيان نيه و پيوەر و ريگا ناناسن، بەلام
خه يالّي ئەم کورپه گەنجە بە جورّيکی سەير ئەندازەیی و نەخشە کاربوو.
شارەمان خۆی يەکیک بوو لە عاشقانی نەخشە... بێئەندازە ئەو
نەخشە يەي خۆی خۆشەويست که دەليلی سەفەرەکانی ئەو بوو بە
دونيادا. لە ناکاو وەک هێژيکی ناوەکی بيجولێنیت، خواستيکی تیدا
دروستبوو ئەو نەخشە يە بيبینیت که ماجیدی گول سۆلاف باسیدەکات...
نەخشە يەکی خه يالّي که وەک نەخشەي زەوی نيه... هەرگیز تەواو
نابیت... زەويیەک که هەرگیز تەواو نەبیت... ئەو شتيک بوو زۆر
جار لە سەفەرە دوورودرژێره کانییدا بیری لیکردبوو. هەر کات دەگەيشتە
سەر لیواری دەريایەک، هەر کات ئوقیانوسیکی دەبري و لە قەراغی
ئوقیانوسیکی تر دەگیرسایەو، ئەو پرسیارەي لە خۆی کردبوو «بۆ
زەوی تەواو دەبیت... دەبیت ئەو خاکە لە کوێ بیت که بەردەوام
پیاو دەپۆیت و کوتایي نایە؟... بۆ ئەم ئەستێرە يە وەها بچوکه؟ بۆ
ناتوانیت بێئەو ی بوەستیت، دابەزیت، بفریت، بپەیتەو، زەويیەک هەر
بپوات و بپوات و نەوەستیت؟»

ئەو شەو سێ قۆلی چوون بۆ سەیری نەخشەي زەويیەکانی
ماجەلانی خه يالّي. غزلهلنوس لە ناوەرستی هەردووکیاندا دەپۆشت.
سەیری لیھات که ئاوما لە ناکاو خۆی لە نێوان ئەم دوو مەخلوقە
جیاوازەدا دەبینیتەو، پیاویکی بە قەد و قامەت که پوخساری
دەریاوانیکی هەبوو بای باکوور کەشتیەکی بە ئاسماندا فراندبیت و
لە ئاو ترازاندبیت و لەم شارەدا دایگرتبیت، لەگەڵ گول سۆلافیکی
لە خۆبایی و ریکپۆشدا. یەکیکیان لە سەر زەمیني راستیدا ونبوو،
ئەوی تریان لە سەر زەمیني خه يالدا. ئەو شەو تا بەیانی غزلهلنوس
سەر سیمە گوێی لەو دور کەسە گرت که وەک لە مارا سۆندا بن، وەک
پیشبڕیکی شیتانە بیت که خه يال و راستی تیدا پیکەو پابکەن

هه‌ر یه‌که‌یان به‌ نۆره باسی دونیای خۆی ده‌کرد. گۆل سۆلاف له‌سه‌ر نه‌خشه‌ خه‌یالییه‌که‌ی باسی ئه‌و باڵداره‌ خورافیانه‌ی ده‌کرد که له‌ ناکاو له‌ یه‌ک باڵداره‌وه‌ سیبه‌ری سه‌دان باڵنده‌ی تر دپته‌ده‌ری و له‌ سیبه‌ری هه‌ر باڵنده‌یه‌که‌وه‌ سیبه‌ری ده‌یانی دی. ماجة‌لانی راسته‌قینه‌ باسی ئه‌و پۆله‌ نه‌وره‌سانه‌ی کرد که جارێک له‌ که‌ناره‌کانی باشووری ئیتالیا بینوونی توانیویانه‌ به‌ری خۆر بگرن. به‌ شادییه‌وه‌ سه‌یری ماجة‌لانی خه‌یالی ده‌کرد و ده‌یگوت «گه‌ر ئه‌و هه‌موو باڵنده‌یه‌ت بدیایه‌ که من دیم، ده‌تگوت له‌وانه‌یه‌ ئه‌م هه‌موو ته‌یره‌ بيشوماره‌ ته‌نیا له‌ خه‌یالدا هه‌بیت، به‌لام راستیوو، من سه‌رم به‌رزکرده‌وه‌ و بینیم نه‌ هه‌ور دیاربوو نه‌ خۆر... هیچ شتێک، وه‌ک ئه‌و به‌و گه‌ردون باڵنده‌ داگیرکردبیت».

گۆل سۆلاف باسی گوندیکی بچوکی بۆ کرد، که هه‌موو به‌رده‌کانی ئه‌و گونده‌، هه‌تا بچوکتزین به‌ردیشی وینه‌ی دڵ و تیریکی له‌سه‌ر نه‌خشکراوه‌. ماجة‌لانی راسته‌قینه‌ ده‌یگوت «گۆل سۆلاف، شه‌ویک له‌ که‌ناره‌کانی ئیسپانیا پێگام که‌وته‌ گوێ ئاوێک، به‌دریژیی پۆخی که‌نار عاشقانم بینێ ده‌گریان... هه‌موو باوه‌شیانکردبوو به‌ یه‌کدا و ده‌گریان... نه‌ یه‌ک جووت عاشق و نه‌ دوو، به‌لکو سه‌دان و هه‌زاران... هه‌زاران هه‌زار دڵدار، وه‌ک هه‌رچی عاشقی دڵشکاوێ سه‌ر زه‌مینه‌ هاتبن و له‌و که‌نار ده‌ریایه‌ی ئیسپانیا بگرین... من ته‌نها به‌ناو ئه‌و هه‌موو عاشقه‌دا به‌ خۆم و شوشه‌یه‌ک بیره‌وه‌ ده‌پۆیشتم... یه‌کیک به‌ ئینگلیزییه‌کی پوون له‌ دواوه‌ بانگیکردم هێی تۆ کورده‌، بۆ به‌ته‌نیایت... بۆ ئافره‌تێکت له‌گه‌ڵدا نییه‌ به‌سه‌ر شانیدا بگریت و به‌سه‌ر شانتدا بگری؟ ئاوپم‌دایه‌وه‌ که‌سم نه‌بینی، گه‌رامه‌وه‌ دواوه‌ و به‌لام هه‌ستم نه‌کرد که‌س له‌وانه‌ی لێم نزیکن، منیان بانگیکردبیت... شتێک بوو وه‌ک خه‌یال وابوو... وه‌ک ده‌نگێک له‌ میشکی خۆمدا هاواریکردبیت... دوا‌یی زۆر پۆیشتم... زۆر زۆر تا له‌ هه‌رچی که‌سه‌ دوورکه‌وته‌وه‌، شوشه‌ی بیره‌که‌م فێیدا و

پالکه و تم و که و تمه سهیری ئەستیره ... ئەو شهوه گووتم «شازەمان ... ئەمشه و دنیا وهک شیت بهره و خیال پادهکات» ... من زۆرجار ئەوهم بینیه ... دنیا کاتیک بهره و خیال پادهکات ... مروف گهر زۆر بگه پئی، ئەوه ده بینیت». گول سؤلاف وهک خرۆشاییت گووتی «ماجه لانی راسته قینه، منیش پیچه وانهی ئەو ساتانه ژیاوم ... پۆزیک له گهل مندا له کویره کاندای پینگام که و ته شاریکه وه هیچ شتیکی خه یالی تیدا نه بوو، بۆ ههر جیگایهک چووبیتم شتیک له خه یالی تیدابووه، ههر گوندیک، شارۆچکه یهک، ختیه تگایهک، رهوه کۆچهریه کم له سه ر نه خشه خه یالییه که ی خۆم بینیبیت، شتیکی خه یالیان تیدابووه ... به لام زۆرجار بیتوه ی بزانه چۆن ... بیتوه ی به شیکن له و نه خشه یه ی له سه ر ئەم دیواره دروستم کردوه له ناکاو جیگایهک دیته به رده مت که هیچ شتیکی خه یالی تیدا نییه، هیچ شتیک ... شوینیکی سه یر بوو بالنده کانی پیکرا کز و نه خۆشبوون، له بالنده کانی ئەم شاره ده چوون ... دره خته کان زهره و بیتاو و عاجز بوون، که ده ستم لیده دان وهک ئینجانه و گولی ئەم شاره له مروف زویر دیاربوون ... که ده ستم له دیواره کانی دها، هه ستمه کرد خۆشحال و ئارام نین، شه رمن و ترساو بوون، وهک دیواره کانی ئەم شاره . که ده ستم ده خسته سه ر به رده کان هه ستمه کرد پاده چله کین ... هه تا مندا له نابینا کانی که به تاریکی هه ندی کچه دا ده پۆیشن ده یانگووت له تاریکی ناو کۆلانه کانی کویری ده چیت ... مروفه کانی وهک خه لکی ئەم شاره توپه و غه مبار و که مته رخه م ده رده که وتن ... به لای کچاندا ده پۆیشن و نه یانده بینیم، وهک کچی ئەم شاره ... پقیک له چاوی گه نجه کانیاندا بوو وهک رقی نیو نیگای کوپی ئەم شاره ... ئەو شاره هیچی له خه یال نه ده چوو، پرپوو له قوپوچلپاو، پرپوو له و شه قامانه ی با نه بیت که س گسکی نه ده دان، له و مندا لانه ی باران نه بیت که س نه یده شتن ... به په له مندا له کانم له

خه یال دهرهیتا و پامانکرد... من هیچم نه گووت، به لام منداله کان به منیان گووت «سهرداریاشی... هه ندیجار تو سهرت لیډه شیویت و بیئه وهی ئاگات لیبیت خوت ده که یته وه بهم شارهی خوماندا... بو که شتییه که وا ئاوبه رنا که یت، نه که پیته وه بو ئیره». من به منداله نابینا کانم گووت هه موو نه خشه یه کی خه یالی چهند قایمبیت، چهند مه حکم چنرابیت، له ناکاو درزیکی ترسناکی تیده بیت و شته راستیه کان وهک درنده په لامارمانده نه وه... له و کاتانه دا نابیت بترسین و بشله ژین... ده بیت زوو به زوو تیبگین که ئه مه وینهی دنیا راسته که یه وازمان لینا هینیت... پیمگووتن، ئه م شاره وهک شهیتان وایه، وهک شهیتان وایه و ناهیلیت ئاسوده بین و برۆین، ده بیت هه موو وهختیک حیسابی ئه وه بکهین له هه ر شوینیکی دونیابین وهک شیت په لامارمان بداته وه».

ماجه لانی راسته قینهش گووتی «منیش گهرچی زهوی راسته قینه گه پاووم... له سه ره ته له سی جوگرافیا ناسه کان سه ره مرکرده، به لام جار هه بووه که وتوومه ته بهر هیرشی خه یالات. هه زار جار پوویداوه به رینگادا برۆم و له ناکاو بوهستم و ببینم گول قسم له گه لدا ده کات... درهخت بانگمه کات... زور جار باوهشم به داریکدا کردوه و گووتوومه چیت له من دهویت ئه ی درهخت؟... گولم ماچکردوه که بونی مروشی لیها تووه... بونی فرمیسکی ئه و کچه ی لیها تووه که بیستوچار سال له مه و بهر لی ره به جیمه شت. ئیواره یه که له که ناره کانی خورشاوی هیندستان له قه راغ ده ریا وه ستابووم، له ناکاو هه زاران ماسیم بینی له ئاودا خو هه لده دهن و وهک مندالی هار باز یازنده که ن، گه شتیارکی هو له ندیم له گه لدا بوو، پیمگووت، ئه و هه موو ماسیه ده بینی که له ئاوی ئه م ئیواره یه دا باز ده دهن و ده چن به هه وادا و ده یانه ویت بفرین... هه ستمکرد ئه و هیچ نابینیت... من به ته نیا ماسیه کانم ده بینی... به له میکم له یه کیک له به له مداران گرت و به ره و قوولایی ئاو پویشتم. له ویدا هه زاران ماسیم

بینی له دهوړم بازیاندهدا... هه زاران ماسی که هه موو وهک زږپر له
ژږر نوری مانگه شه ودا ده بریسکانه وه، هه ستمکرد بو من یاریده کهن...
هه ستمکرد ده یانه ویت دلم خوشبکه کهن... هه ستمکرد پیمده لښ «هیئی تو
کورده... هه میشنه وا غه مگین به... توزیک پیبکه نه»... ده ستم درږزکرد
و یه کیکیانم گرت و به دل ماچمکرد... هه ستمکرد ماچمده کاته وه...
ماچیک بوو بونی قوولایی ده ریای لیده هات... نیستاش تیناگم نه وه
ماسیبه کی راسته قینه یاخود ماسیبه کی خه یالی بوو، له سر ناوه کانی
خوړناوای هیندستان منی ماچکرد؟».

نه و شه وه تا به یانی گول سولاف نه خشه خه یالی و ناکوتا که ی
ده کرده وه و قسه ییده کرد، له گه ل هه موو چیروکیکی نه ودا ماچه لانی
راسته قینه ش، به خوی و قره درږه که یه وه چیروکیکی له سر
نه تله سه که ی خوی دهرده هینا و ده یگړپایه وه، به رامبه هر سره ربوردیک
له سر نه خشه خه یالیه که ی گول سولاف، سره ربوردیکی راسته قینه مان
له سر نه تله سه که ی زوهدی شازه مان هه بوو. له هندی که له چیروکه
خه یالیه کانی ماجیددا حقیقه ت وها ده هاته پیشی سیر و تال و
تاریک ده که وته وه، له هندی که له چیروکه راسته قینه کانی شازه مانیشدا،
خه یال وها گوزمیده دا، مروف ده یگووت نه ستمه نه م سر زه مینه ی
من و تو پروداوی وها و پیشهاتی له و چه شنه ی تیداییت. غزلهلنوس به
نوره ته ماشای هر دوکیانی ده کرد و نهیده زانی دنیای کامیان سه یرتر
و جوانتر و قوولتره... دوو دونیابوون له ناکاو له به رده م نه ودا ده یاندا
به یه کدا و دهره نجامه که شی، په رشبوونه وهی سه دان چیروکیکی سه یربوو،
دروستبوونی ده یان حیکایه تبوو که له فه زای نه و ژووره دا بللوده بوونه وه
و بهر یه کده که وتن و پیکه وه ده فرین. غزلهلنوس ده مه و به یان سه یریکی
ژووره که ی کرد و تینه ده که یشته ثایا نه مه ژووری حقیقه ته یان خه یال؟.

بەلامارى دووهم بۆ سەر مورتەزای شەیتان حەوتى ئەیلولى دوو ھەزار و چوار

پۆڭى دوايى، پۆڭى ئىش بوو... پۆڭى پووبە پووبوونە دەى حەقىقەت بوو. ماجەلانى پاستەقىنە لەگەڵ ھەر چوار بوونە وەرە خەيالىيەكەدا دانىشت. ئەو ھەيەكە مجارى بوو بزانىت كە موراڊ جەمىل كوژراوھ. حەسەنى تۆفان تا خاترى شازەمان نەشكىنىت، بە ھىمنىيەو ھەگوتى «بەدوورى نازانىن بارانىش كوژرا بىت... بە دوورى نازانىن... تۆ دەبىت خۆت بۆ ھەموو پىشھاتىك نامادەبەكەيت.. لەم سالانەى دوايىدا چەند ئافرەتتىكى تر بەو جۆرە لە نويمىران بىسەروشوين كراون.. بەلام ئىمە تاكو تايى ئومىدەمان ھەيە، نابىت دەستبەردارى ئومىد بىين». شازەمان ھەستىكر دپووستى بەو ھەيە بگرى، بەلام ھەك زۆربەى پياوان كە لەساتى گرياندا گەرويان دەگىرىت و سستەدەبن، نەيتوانى فرمىسكىكىش چىيە بىپىرىت.

دەبووايە تا شتەكان پوونتەر دەبنەو ھەو مالەدا بىت.

ھەر ئەو پۆڭە حەسەن تۆفان لەگەڵ شېردا كارتىكى سەيرىيان ھەبوو، دەرکەوتنى زوھدى شازەمان بەو ھەموو زانىارىيەو ھەكۆمەكىكى ناوھخت و چاوھپوان نەكراو بوو. شەوى پىشوو كە لە يانەى پياو كۆرە بىئىشەكان ھاتنەدەرى. شېر ھەگوتى «حەسەنى پىزۆ، مەوۆف لە شەپدا دەتوانىت فىشەكى يەكەم دوابخات، بەلام كە فىشەكى دووھەمى دواخست ئەو خۆى تووشى دەرديكى گەورەدەكات. لە فىشەكى يەكەمدا تۆ دوژمن وريا دەكەيتەو، فىشەكى دووھەم دەبىت بپىكىت... دەبىت شېر زەبىيەكى گەورە لە دلى دوژمندا دروستبكات، ئاسان خۆى بۆ نەگىرىتەو... بزانە چارەنوسى شەپ زۆربەى جار لەسەر دەستىرىزى دووھەم، دواى دەستىرىزى يەكەم ھىشتا ماو ھەكەت ھەيە بۆ بىر كەردنەو، بەلام دواى دەستىرىزى

دوهم ده‌بیٚت بزانیٚت ئیتر ئه‌وه‌ی به‌رام‌به‌ریشٚت یاری خۆی ده‌کات... ئیستا نابیٚت فیشه‌کی دوهم دوا بخه‌ین... سبه‌ی من و تو ده‌چین بۆ مالی مورت‌ه‌زای شه‌یتان و درێژه به‌ یارییه‌که ده‌ده‌ین... تیده‌گه‌یت... ده‌بیٚت مورت‌ه‌زا ئه‌وه‌سه‌ته‌ی لا دروست‌بیٚت که ئیمه زۆر شت ده‌زانین و خه‌لکانی‌کی گه‌وره له پشتمان... تو غه‌می ئه‌وه مه‌خۆ. من ده‌زانم، حیزب له ناوه‌وه بووه به‌ چه‌ندین بال، تو نازانیٚت، حیزب هه‌لا‌هه‌لابوو. له‌و نیوه‌دا جیگای دوو یاریکه‌ری بچوکی وه‌ک من و تۆش ده‌بیٚته‌وه یاری خۆمان بکه‌ین. ده‌بیٚت مورت‌ه‌زا وا تیڤگات یارییه‌که له‌و گه‌وره‌تره... ئه‌وه ته‌نیا شانسمانه، گه‌ر بزانیٚت من و تو به‌ ته‌نیا‌ین... گه‌ر دلنیا‌بیٚت له‌ پشتی قوونمانه‌وه له‌ هه‌وا زیاتر هیچی تر نییه، ئه‌وا حسابمان خالی و مایه‌مان فته... له‌ هه‌فته‌یه‌کدا وه‌ک پۆری خوراومان لیٚدیٚت... ده‌بیٚت واده‌رکه‌وین ئیمه له‌ ژیره‌وه بۆ خه‌لکی‌کی گه‌وره‌تر له‌ بارۆنی کوله‌که و شیخی ناوساجی یاریده‌که‌ین... مورت‌ه‌زا پیاوی‌کی شه‌یتان و زیره‌که، ده‌زانیٚت ئیستا باله‌کانی حیزب له‌ شه‌پی مان و نه‌ماندان... تیده‌گه‌یت؟ ئیستا بارۆنه‌کان و میره‌کانی نویمیران له‌سه‌ره‌وه کۆک دیارن و له‌ ژیره‌وه هه‌ر یه‌که‌یان گرێدراوی یه‌کی‌ک له‌سه‌ره‌وه گه‌وره‌کانی ناو حیزبن. یارییه‌که به‌ جوړی‌ک تی‌که‌لا‌بووه و باله‌کان به‌ جوړی‌ک چوون به‌ناو یه‌کدا که‌س به‌ته‌واوی سه‌رو و قوونی خۆی بۆ جیانا‌کریته‌وه. هیچ که‌سی‌ک به‌ ته‌واوه‌تی نازانیٚت کۆ له‌وی دی به‌هێزتره، کۆ له‌سه‌ره‌وه له‌گه‌ل کێدایه و کۆ له‌ ژیره‌وه کار بۆ کۆ ده‌کات. هه‌سه‌ن من له‌ ورگی نه‌هه‌نگه‌که‌دا گه‌وره‌بووم، ده‌زانم له‌ ناوه‌وه چی هه‌یه، حیزبه‌کانی ئهم ولاته وه‌ک ئه‌و ئه‌ژدیهای هه‌وت سه‌ره‌یان لی‌ها‌توو که سه‌ره‌کانی یه‌ک یه‌ک‌تر ده‌خۆن. گه‌ر بتوانین وا بخه‌ینه خه‌یا‌لییه‌وه که ئیمه‌ش هێزکی گه‌وره‌مان له‌ پشته... دوور نییه، مورت‌ه‌زا بۆ پرگارکردنی که‌ولێ خۆی کۆمه‌کمان پێیکات. من ده‌زانم ژماره‌یه‌کی زۆر له‌ بارۆنه‌کان و

خه لکيکي تريش له حيزيدا بو که سانی وهک باروونی پورسه لان و میری کوله که له بوسه دان. هیچیان پیاوی خوشه ویست نین. مورتها نه و شتانه ده زانیت، ده شرانیت گهر به له مه که کونی تییبیت یه کم که س که فرییده دهنه به حره وه که سانی وه کو نه وه ... تیده گهیت ... به داخه وه یارییه که به و جوړه ناشیرینه ... به لام بیرت نه چیت که نیمه له گه ل خه لکی زور به هیژدا شه پرده که ین ... گهر هه موو زیره کی خومان نه خه ینه کار تیا ده چین».

عه سری نه و پوړه، مورتها به بیجامه یه کی بریقه داره وه که هیچ له گه ل قه پوړه خوار و قره بژ و پیکه نینه شه یتانییه که یدا نه ده گونجا پیشوازی لیکردن. وهک پیاویک زور حورمه تی میوان بگریت، کومه کی توفانی کرد تا عه ره بانه که ی شبر به پله کانددا سه رخه ن. مورتها به عاده تی خوی گووتی «خوای گه وره له م پوړه خوشه، له م هه وایه که بونی عه تری به هه شتی لیدیت ... له م نه سیمه که ده لای گولوی پیزو خانی دایکی به حورمه تتانه. چ شادییه که بو من خه لکی وهک نیوه گه وره لوتفبکه ن و نیمه به سه ریکه نه وه ...». له گه ل قسه کانیشیدا مورتها زای شه یتان ترس و شپرزهی و په نگره ردی پیوه دیاربوو. ناشکرا شه وی پیشتر باش نه خه وتبوو. پوخساری ماندوو و پوخی هیلاکبوو. شبر که به و جوړه بینی، دلنیاوو گورزی پیشوو برینداریکړدوه و له جیگاهه کی ناسکدا پیکاویتی. شبر دهیزانی مورتها له گه ل هه موو ناشیرینی خویدا بایه خیکی گه وره به قیافه و هه ندامی ده دات، نه مړو که ساس و ریش هاتوو درده که وت. بو نه وهی شپرزهی خوی بشاریته وه گووتی «برای بچوکی خوتان ده بووین. من سه ره تای پاییزان هه میشه دردم گرانه، بینینی وه رینی نه و هه موو گه لایه وها پوخم ده گوشیت واهه سنده که م دلی من له گه ل هه موو گه لایه کدا ده مریت و زیندوو ده بیته وه، پاییزان من غه می درهخت ده مکوژیت، ناخر بیري لیکه نه وه ... ملیونه ها درهخت

که هاوړیمان، له گەلماندا سەرنشینى ئەم ئەستیره جوانەن، له پاییزدا
 نەخۆش و غەمگین و زەر ددەبن. ئاە بیری لێکەنەو... بێر لەو هەموو
 هاوړی و برایانەمان بکەنەو که لە پالماندان و سروشت پووتیاندا کاتەو
 و پێیاندا لێت بخەون... عەزیزانى من... سەرەتای پاییزان مەراقى خەزان
 وەها کارم تێدەکات، سەرئێشەیهکی توندەگرم، دەستدەکەم بە دۆعا،
 دەلێم خواپە پاییز بێنازار بە سەر نەمامە ناسکەکاندا بپوات. خواپە خەزان
 زۆر ئازاری گۆلەکان نەدات... بەلام هەندى چاریش دەپرسم بۆ ئێمەى
 ئادەمیزاد... ھى ھى ھى... بۆ ئێمەى بەشەرى بێفەر... ھى ھى ھى
 ھى... پاییزمان نییە، گەر ھەر سالا جارێک تازە ببوینایەتەو...
 گەلای پەشمان لە خۆمان بوەراندایە، گومانى خراپمان لە خۆمان
 دەرکردایە... بە دلێکی پاکەو بە باتبایناپەتەو ناو بەھار... ئیستا دنیا
 جوړیکى تر دەبوو... وانپە... جوړیکى تر بوو».

شېر دەستیکى بە قژە زەر ددەکیدە ھێنا و گووتى «مورته زای ئازیز،
 گەر ئێمە وەک درەختەکان خواپەى پاییزى خۆمان بووینایە، کەسانیک
 ئەو ھى لە ھاوینى ئەمسالدا دەیکەن لە بەھارى داھاتوودا حاشایان
 لێدەکرد، ئەوکات وەرزەکان دەر فەتیکى گەرەیان دەدایە مەرۆف خۆى لە
 بېربەکات و گوناھى خۆى نەزانپەت...».

حەسەنى توفان گووتى «مورته زە. من چەندە مەراقمە پاییز گۆلەکان
 ئازار نەدات، ھێندەش مەراقمە مەرۆف مەرۆف ئازار نەدات... من دوپى
 شەو، تۆم خستە حالیکى خراپەو... بەلام دەبێت تێگەیت، من و تۆش
 ناچارین وابکەین... گەر مەرۆف ناچار بپەیت، سروشت بۆ دەبێت ناچار
 نەبێت؟ ئێمەش لە خۆل و خاکى تەبیمەت خولقاوین. ھەر یەکە و
 ھیزیکى لە خۆمان گەرەتر یاریمان پێدەکات... ئێمە وەک خۆتان دەلێن
 تۆپى بلیاردین... تۆپى بلیارد».

شېر گووتى «مورته زە، ئێمە ھیچمان لە گەل تۆدا نییە، نە دوژمنى

تۆين و نه بوغزئىك به رابه ر به تۆ له زگماندايه . ئه وهى ئيمهى ناردوه له من و تۆ گه وره تره ، له وانه ش گه وره تره كه تۆ ئيشيان بۆ ده كه يت؟ تيده گه يت له شىخى ناوساجى و بارۆنى كوله كه و مه غۆلش به ده ستتره ... مورته زا ... حه زده كه م گويم ليبيگريت ... تيده گه يت ... نه من و نه حه سه ن توفان به خۆشى خۆمان ليتره نين ... » .

مورته زا سه يريده كردن و بيوچان له شى ده جولاند ... سه رى ده جولاند ، په نجه كانى ده ته قاند ، پيده كه نى و خامۆش ده بوو . نه يده توانى له شتيك دلنباييت و نه يده ويرا دلنباييت . له دوينى شه وه وه چه ندين جار ويستبووى خۆى بگه ينيته جه عفه رى مه غۆلى و بارۆنى كوله كه و شته كانيان بۆ باسبكات ، به لام دواى هه ق و حيساييكي ورد په شيمان بوو بووه وه . ژيانى له گه ل بارۆنه كان و پياوه كانياندا فيريكردبوو ، حيسابى ورد بۆ هه موو شتيك بكات . حه سه نى پيرۆ و شبر دوو كه سن ميژوويه كى دريژيان هه يه ، وهك دوو هه رزه كار ته قه ناكه ن ... قسه كانيان به شيكه له يارييه كى گه وره تر . دوينى شه وه به دريژايى له ناو جيگاكه دا سه ماي به له شه نه سه روت و خوار و گرئداره كه ي كردبوو ، له گه ل هه موو ئه مديوه و ديويكدا تارمايى حه سه نى پيرۆى بينيبوو . ئه و پۆڤگارئك ببير كردنه وه يه كى قوول خۆى خستبووه خزمه تى ميرانه وه ، هه ر ئه وه نده ي بۆ گرنگ بوو جيگاي ببه ته وه ، به لام ئيستا يارييه كى گه وره تر هه يه ... ئه و ده يزاني له هه موو شانۆگه ريه كى له م جوړه دا فه سلئىك دپته پيشى بارۆن بارۆن ده خوات ... مير مير ده دات به زه ويده ... ده يزاني ئه و چه ند ساله ناوى ئه و به چه نده ها شته وه گرئداره وه ، هه ندئىكان ئه و بيئاگايه لييان و هه ندئىكيشيان راسته وخۆ له به رچاوى ئه و دا پړويانداوه . گه وره ترين هه له ي ژيانى ئه وه بوو كه خۆى كرد به دوژمنى ژنان . شه و كه له جيگاكه دا كينگلى ده دا ، ده يگووت « ئه وه گه وره ترين هه له ي ژيانمه ، ئه وه واده كات ئاسانتر ببينرؤم ... زووتر بمكه ن به و شه يتانه ي ده بيت ده رچم و مه يدانه كه

چۆلېكەم». بەدریژایی شەو لە خۆی دەپرسی «دەبێت كئ لە پشت
 حەسەنی پیزۆ و شېرەو دەبێت؟» «كێیە دەیهوێت من لە یارییەكە
 دەرچم؟» «كێیە دەیهوێت پیستی من بكات بە قەلغانی خۆی؟». بە
 ناپازییەكانی حیزب؟ بەلێ خزمەكانی سەرۆك؟ بەلێ وەكیلی گەرە؟
 بەلێ كادیەرە كۆنەكان؟ بەلێ «وەفا و دڵسۆزی؟» بەلێ «گۆران و
 نوێبوونەوه؟»؟ دوور نییە پێكخواوەكانی ژنان و ئافرەتان دەستیان لە
 مەسەلەكەدا هەبێت، كە هەندێك لە ژنی بارۆنەكان تێدا چالاکن، ئەو
 ژنانەى زۆربەیان بۆ پۆزیکیش بوو دەستی موراوە جەمیل بوون؟ دوور
 نییە میردى هەندێك لەو ژنانە دەبێت كە دەزانن مورتەزا لە هەر كەس
 زیاتر شت دەزانێت و دەتوانێت لەسەر ئابرووی ژنەكانیان قسەبكات،
 لەوانەى یە بیانەوێت بۆ هەتا هەتایە بێدەنگی بکەن؟ دوور نییە جەغەرى
 مەغۆلى خۆى نەبێت بلیت ئیستا كاتى ئەو هاتوو ئەم ئامێرە ستۆكە
 كاركەنارییەت و بېروات... بەلام نا... گەر مەغۆلى بێت پرسیاری لێناكات،
 بەلكو راستە و راست دەیکوژێت. ئەو مەغۆلى دەناسێت، دڵپەرەترین
 پیاوی ناو حیزبە كە ئیستاش بە عەقلى سالانى هەشتا لێدەخوێت،
 مەغۆلى و بەلێ بارۆنى پۆرسەلان كە خەلكێكى زۆر بە گەرەترین و
 ترسناكترین هاوێپەیمانی نێوان عەسكەرێیەكان و تاجیرەكانى ناو حیزبیان
 دەزانن، پێچاوپێچ شت ناكەن، وەها خۆیان بەهێزەبینن بێشەرم و
 دوودلى نەیارەكانیان بە پەرپوالبەو دەسووتێنن. بەلام مەغۆلى ئیشى
 بۆ هەموویان كردووە. ئەوێ حەسەنى پیزۆی كردۆتە ملی، كەسێكە
 دەیهوێت مەغۆلى بترسێنێت... لە دلى خۆیدا دلتیابوو كە مەغۆلى و
 بارۆنى پۆرسەلان خۆیان ناكەن بە خاوەنى... گەر شتەكان تۆخبینەوه،
 گەر ئەو قسانەى حەسەن تۆفان بگاتە پۆزنامەكان، هەموو وەك سەگ
 فەرامۆشیدەكەن. حەسەن تۆفان و شېر لەو زێرەكەرن بەبێ پشتیكى
 گەرە یارى وەها بکەن. شتەكە ئیچگار ترسناكترە لەوێ ئەو بیری

ليده كاته وه... شه و ده جار ههستا و به ژووره كه دا گه را، چەند جار به غه مگينيش له بهر خۆيه وه پيكنه نى. سه رها ده يويست رابكات بو ئاميزى مه غولى، به لام ئيستا هه رچيبه كى كردوه ده بيت نه هيليت مه غولى و بارونى پورسه لان و بارونى كوله كه به هيج بزنان، نه هيليت هه وال كه بگاته ده مى ئه وانه ئى ئىشى بو كردون، چونكه گه ر بزنان ئىم له ژيتر جوړه گوشاريكى وه هادايه، ده يكوژن... هه زار و يهك ريگايان هه يه بو ئه وهى بيكوژن... تا خوى قايمده كات و نه ينيه كانى خوى مه كه مده كات، نابيت هيج بزنان... ئه ميش ده بيت بزانيت يارييكات... ئيستا به سه ريكي خوشحالبوو كه شبر و سه سن توفانى ده بينى و به سه ريكيش ده ترسا. خوشحالبوو شت زياتر بزانيت و زيڤه ئى له چاره نوسى خوشى كردبوو. شبر و سه سنى پيزو ده يانتوانى ئه وهى تيا بخوينه وه، هه موو زيڤه كى و تواناي له سه ر نواندن و خوونكردن به شى ئه وهى نه ده كرد، له ده ست ئىم دوو پياو كوژه ديڤينه ئى شار ده رچيت كه كه س نه بوو له حيزيدا ميژويان نه زانيت. ماوه يهك بوو له ناكاو به جوړيكي پر گومان له يانه ئى قاره مانه بيئي شه كاندا ده ركه وتبوونه وه، بيئه وهى هيج كه س بزانيت چى له ژيتر سه رياندايه. هه تا تونچى و فازيلى قه نديليش نه يانده زانى نيازبان چيبه... له ناكاو يش ئاوها چاونه ترسانه په لامارى ئه و ده دن كه خوى به يه كيك له گه و ره كان ده زانيت. ته نيا كه سيك ده توانيت په لامارى وه ها فيليك بدات كه جانه وهى زلتري له پشت بيت. دلنيا بوو سه سنى پيزو و شبريش ئه و ياسايه ده زانن.

شبر وهك بزانيت ئه و بير له چى ده كاته وه گووتى «مورته زا. ئيمه ش و توش دوو شتى بچوكين له يارييه كه دا... كه شه ر گه رمده بيت كه سانى وهك ئيمه ده بن به خوڤاك. سه يري من بكه، دواى ئه و هه موو سال خه باته خه ريكبوو پيسواده بووم، گه ر خوڤ وريانه بوومايه و پشت و

پەنای گەورەم پەیدانە کردبایە ... بێمایە بووم ... تۆ نەینى زۆر دەزانیت، با
تیانە چیت ... ئێمە دەبێت هەندێک شت بزانی، ئێمەش پاسپێردراوین ...
گەر کەسیکی گەورە ئێمە رانەسپێرت، خۆمان ناخەینە جەهەنمی
و هەواو ... تۆ دەزانیت ئێمە کەسمان لەم مەسەلەیدا بەشە قازانجمان
نییە. ئێمەش وەک تۆ ئێشە کەین ... ھەژدە کەم بزانی، ئێمە دوژمنی
تۆ نین و دڵمان لەلاتە، بەلام ئێمەش ئێشە کەین ... ئەوەی ئێمە
پاسپاردووە زانیاری دەوێت، گرنگ نییە ئێمە چۆن پەیدا بکەین ... ئێمە
ناوی تۆ ناھێنین، هیچ شتێک بۆ تۆ نابێت، ناوی تۆ بە نەینى
دەمێنیتەو ... دوینى شەو تۆمان ئەزى تەدا، خۆت دەزانیت دەبێت وابێت ...
تۆ خۆشت ئەو یاریانەت زۆر کردووە ...».

مورتەزا گووتى « من ... من دەبێت چى بزنام ... ھەموو گومانە
خراپەکان بە جۆریکی ناپەوا ھاتنە سەر من، چەندەھا دلى پەش کە
بۆ گوناھبارێک دەگەرێن، منیان کردە ئامانج. گومانی خراپ منى بە
ناھەق بەدناو کرد ... لەبەرئەوێ پوخسارم ناشیرین و قامەتم خوار و
پێکەنینم شەیتانی ھەلکەوتوو، لەبەرئەوێ ژنانى ئەم شارە ھەزریان لە
زەردەخەنەکانم نییە ... لەبەرئەوێ لە زەمانى ھابیل و قابیلەو ھاوھەریان
واپە کە پیاو ھەڵبەستەکان شەیتان و پیاو ھەڵبەستەکانیش فریشتەن،
چونکە ژنانى ئەم شارە شەیتانى کوپى جوان و کوشتەى پیاو قوژن
دەبێت وەک سەگ ھەموو گوناھەکان بکەنە ملی من. وای کە بێدادییە ...
وای.

من ھاوپی بارۆنەکانم ... دوستانم ... ھاوپی جەعفەرى مەغولیم ...
بەلام ھەتا مێروولەشم بە دەستی خۆم نەکوشتوو ... ناتوانم ... ناتوانم
مێروولەش بکوژم ...».

ھەسەنى پیرۆ گووتى «مورتەزا، لەوانەى تۆ راستبەكەیت و كەست
نەكوشتبێت، من خەلكیشم كوشتوو. حیزب ژنیشى پى كوشتووم.

ناشیرینه کان هه موویان شه یان نین... تۆ پیاویکی زیره کیت، که س گومانى له وه نییه، ژۆرجار به ناشیرینییه که شت خه لک ده ترسیڤیت و هه ندیجاریش ده یکه یت به قه لغان... که س نییه له م شارهدا وهک تۆ بزانیٔت ناشیرینی خۆی به کاربه یڤڤیت، هه ندیجار ناشیرینی به ئەندازه ی جوانی سه روهت و سامان په یداده کات، تۆ له وانه یت که ده توانن ناشیرینی خۆیان باش بفرۆشن و بیکه ن به پاره، تۆ ده توانیت وا بکه یت... خه لکی ئەم شاره حه زیان له سه یرکردنی ناشیرینییه. من ده زانم خه لکانی ناشیرین له م شارهدا ئازار ژۆر ده چۆن، به لام جوانه کانیش بیٔازار نین...».

مورته زا به بالا خوار و خێچه که یه وه هه لده ستا، وهک پۆژانی تر ده کرایه وه و پێده که نی، ده یگوت «ناشیرینه کان مه سیحه کانی ئەم شارهن... وای حه سه نی برام... تۆ نازانیت... قه سه م به هر دلێک که ده زانیٔت کانگای جوانی له کوپوه یه... قه سه م به هر یه کێک جوانی و پۆح پێکه وه گرێده دا... ئیمه مه سیحه کانی ئەم شاره یه. هه موو پۆژیک له گه ل به یانیدا له خاچمانده دن... هه موو شه ویک به ر له خه وتن له خاچمانده دن... بیگونا هه گونا هه بارین و له و په پی پاکیدا پیسین... هه موو باغ و پۆشنای گه ردون له دلماندا بیٔت، چونکه زه رده خه نه مان جوان نییه، دلژۆ و ئەهریمه نژاد ته ماشامانده که ن... پۆحیشمان وهک به فر سپی بیٔت هه ر په شین... ده ستیشمان وهک ئەولیا پر تیشک بیٔت هه ر تاریکین... تا گه وره بین بچوکت سه یرمانده که ن و تا پوو خوشترین نزمتر لیتمان ده پوانن... من هه موو ژیانم بارى ئەو ناشیرینییه راده کیشم، چۆن هیستریک باریکی گه وره به هه ورازیکدا سه رده خات، ئاوه ها شه و پۆژ بارى ناشیرینی خۆم سه رده خه م... باجی پوخساریک ده ده م که ده ستم له دروستبوونیدا نه بووه».

حه سه نی پیژۆ سه رسام له قسه کانی مورته زا گووتی «ئه وانه ی ئیمه یان پاسپاردوه، پرسیارى تۆیان نه کردوه... ئەوه ی له ژیر

چاوەدێریدایە و دەبیّت نەتینیەکانی دەریکەون، تۆ نیت... من دڵم
بۆت دەسوتیت... بەلام من تۆم بینی، شەویکی تاریک تۆم لەگەڵ
قەیسەردا بینی... بەلام حەزەدەکم پرسیارکت لێبکەم. تۆ دەریارە
زۆھدی شازەمان چی دەزانیت؟ ھا... دەتەوێت حاشا لەو شەش بکەیت...
دەتەوێت بلیت، کە تۆ و بارۆنی کولەکە نامەکانی ئەوتان نەدزیوہ؟
تۆ نەبوویت کە بەیاننیەکی زوو سەعات شەش وەک شیت خۆتکرد
بە ئوتیلێکدا و پیاویکی بیکەس و غەریبەت لە خەو کرد... ھا تۆ
باش دەزانیت کە باران شوکۆر نەچووہ بۆ ئەوروپا بۆ لای خالی.
زۆھدی شازەمان خالی باران شوکۆر و لەوسەری دونیاوہ ھاتۆتەوہ بۆ
ئەوہی بزانیت خوشکەزا بەستەزمانەکە ی چی بەسەرھاتووہ؟ مورتەزا...
ئە ی ئیوہ نەبوون ماوہیەک لە مەویەر نیوہشەو لەگەڵ خەسیو جوجیدا
موەلیدەکە ی ئوتیلی «بەفر و سەراب» تان کوژاندەوہ و ویستتان ئەو
کابرا بەستەزمانە بفرینن... ئیوہ نەبوون؟».

مورتەزا لە ناوہراستی ژوورەکەدا دەوہستا و بیئەوہی ھیچ بلیت،
تەماشای دوو میوانەکە ی دەکرد... بە جۆریک سەرسامبوو نەیدەزانی لە
کامیان بپوانیت، بۆ یەکەمجار ھەستیدەکرد کەوتۆتە تۆپکی تاریک و
بیدەریازەوہ. حەسەنی پیزۆ بۆ ئەوہی تەواو بیخات گووتی «مورتەزا
ئە ی کئ موراڤ جەمیلی کوشت؟ نەوجەوانی چینی کئ کوشتی؟ تۆ
کوشتت؟ یان بارۆنی کولەکە؟ یان جەغەری مەغولی؟ مورتەزا، من و
جەغەر پتر لە دەسالت لە شانەکانی ئیغتیالاتدا ئیشمانکردوہ، دەست
و خەتی یەکتەر دەناسینەوہ... بەلام دەمەوێت لە تۆی بیستم کئ
نەوجەوانی چینی کوشت؟ بۆ ویستتان زۆھدی شازەمان بفرینن؟ باران
شوکۆرتان چی لێکرد؟ تیدەگەیت... خەلکیکی زۆر بەرز لە دەولەت و
حیزیدا حەزەدەکن ئەم وەلامانە بیستن... حەزیان لێتەتی»
شیر بۆ ئەوہی گورزەکە ی حەسەنی پیزۆ تەواوبکات گووتی «

مورته‌زا بیرری لیبکه‌ره‌وه، به هیمنی بیرری لیبکه‌ره‌وه... ته‌نیا من و
حه‌سه‌نی پیزۆ ده‌توانین یارمه‌تیت بده‌ین... گەر جه‌غفری مه‌غۆلی و
بارۆنی کوله‌که بزانی ئاشکرابوویت ده‌تکوژن... ئه‌مشه و به‌ر له‌وه‌ی پۆژ
بیته‌وه ده‌تکوژن...».

تریفه له هه‌زارباغ

ترس له جانه‌وه‌ره نادیاره‌کان و بی‌ده‌نگی، دوو نیشانه‌ی گه‌وره‌ی
ژیانی تریفه یابه‌حری بوون. ئولفه‌تی تریفه به منداڵه خه‌یالییه‌کانه‌وه
و ئیشیشی له‌گه‌ڵ ژنه بیکه‌سه‌کاندا خالی نه‌بوو له بی‌ده‌نگی. هه‌ندێجار
به‌سه‌عات یه‌کیک له منداڵه بچوکه‌کانی ده‌گرته ئامیز و به‌بی‌ده‌نگی قسه‌ی
له‌گه‌ڵدا ده‌کرد، زۆریه‌ی منداڵه‌کان هیدی هیدی فێرده‌بوون به بی‌ده‌نگی
قسه له‌گه‌ڵ تریفه یابه‌حریدا بکه‌ن. یه‌ک له دوا‌ی یه‌ک به هه‌فته ده‌ینان
به سنگی خۆیه‌وه و فێری ئه‌وه‌ی ده‌کردن بیته‌وه‌ی لیویان بجولێنن و
زمان به‌کاربهێنن و وشه بگۆرینه‌وه، له‌یه‌کتري تێبگه‌ن. مانگ دوا‌ی مانگ
و ساڵ دوا‌ی ساڵ په‌یوه‌ندی پۆحی تریفه به منداڵه خه‌یالییه‌کانه‌وه
قوولتر و قوولتر ده‌بووه‌وه. له کۆتایی سالی دووه‌زاروسێدا زۆریه‌ی
منداڵه‌کان ده‌یان‌توانی بیته‌وه‌ی تریفه له ماله‌وه بیته‌ بیبینن و گوێیان له
ده‌نگی بیته‌... زۆرجاریش له ژووره‌که‌دا بوو، به‌لام وه‌ک تارماییه‌کی سپی
لێده‌هات و شیوه‌ی شه‌نبایه‌کی فێنکی وه‌رده‌گرت که وه‌ک سروه‌ی به‌یانی
به‌سه‌ر شته‌کاندا هه‌لێده‌کرد. ژنه به‌ده‌خته‌کانی ماله‌ غه‌مگینه‌که‌ی خوشی،
هه‌مان هه‌ستیان هه‌بوو، هه‌ندێک شه‌وه‌لده‌ستان و وا هه‌ستیانه‌که‌که‌ی
تارمایی ئه‌و له حه‌وش و هه‌یوانه‌که‌دا ده‌سوڕێته‌وه. ده‌نگی له ژێر زه‌مینی
ماله‌که‌دا ده‌بیستریت. ژنانی بیته‌نا هه‌موو ده‌یان‌زانی تریفه یابه‌حری تا چ

نه‌دازه‌یه‌ک شیتتی غزلهلنوسه، به چ پله‌یه‌ک عاشقی‌تی. نه‌وره‌سی گول
 سؤلافیش که ئه‌و کات نزیکترین ده‌سته‌خوشکی بوو، له هه‌ر که‌سی‌کی
 دی دونیا پتر ئاگاداری ئه‌و گورانه‌ سه‌یر و قوولانه‌ی ناوه‌وه‌ی خانمی
 یابه‌حری بوو. گو‌یگرنتی به‌رده‌وامی له غزله‌کان گه‌یاندبوویانه‌ ئه‌و
 بره‌وایه‌ی که بۆ ئه‌وه‌ی بی‌یت به‌خۆشه‌ویستی غزلهلنوس ده‌بی‌ت پی‌ی
 له‌م زه‌وییه‌ بپریت و بی‌ته‌ وینه‌یه‌ک ته‌نیا به‌ خیال نیگاربرکریته‌وه. وه‌ک
 دواتر نه‌وره‌سی گول سؤلاف بۆی گیراینه‌وه ... ئه‌وه‌ی ئه‌و خولیا‌یه‌ی لای
 خانمی یابه‌حری نذر به‌هیزکردوه، دۆزینه‌وه‌یه‌تی بۆ ده‌رگا‌کانی هه‌زارباغ.
 شه‌ویک له شه‌وان دوا‌ی چه‌ندین سال پرسیار و دوو دلی و سه‌بر،
 تریفه‌ یابه‌حری به‌نه‌ی‌نی دوا‌ی غزلهلنوس ده‌که‌و‌یت. تریفه‌ کچی‌ک نییه
 ئیره‌یی بی‌خوات، هینده‌ هه‌یه‌ ده‌یه‌و‌یت تی‌بگات چ ده‌ریک له‌ ژیا‌نی
 غزلهلنوسدا‌یه و به‌چی ئه‌م پۆحه‌ نه‌سه‌روه‌ته به‌ختیار ده‌بی‌ت. چه‌نده‌ها
 شه‌و به‌دوا‌یدا ده‌پوات و هه‌میشه‌ له‌ یه‌کی‌ک له‌ کوچه‌کانی سی‌باغدا وه‌ک
 با بی‌فری‌نیت و ته‌لیسم بی‌یات ونده‌بی‌ت ... شه‌و دوا‌ی شه‌و ... غزلهلنوس
 ده‌پوات و ئه‌و به‌دوا‌یدا ... غزلهلنوس ده‌پوات و ئه‌و به‌دوا‌یدا ... شه‌ویک له
 پشت یه‌کی‌ک له‌ دره‌خته‌کانه‌وه، تریفه‌ ده‌چی‌ته ناو ئه‌و باغه‌ خه‌یا‌لییه
 که ته‌نیا پۆحه‌به‌ره ناوازه‌کانی خه‌یا‌ل ده‌توانن ئاوها ئاسان ده‌رگا‌کانی
 بدۆزنه‌وه. له‌ دیمه‌نی ئه‌و هه‌موو گول‌ه سه‌رسامده‌بی‌ت، سه‌یری لیدی‌ت
 شار و هه‌ها باغی‌کی نه‌بینراو له‌ ناوه‌راستیدا بی‌ت و که‌س نه‌بی‌ینیت. به‌دوا‌ی
 غزلهلنوسدا پتچاوپتچه‌کانی ئه‌و گول‌ستانه‌ گه‌وره‌یه ده‌پریت، دوورا و دوور
 ئه‌و پیریژنه‌ ره‌شپۆشانه ده‌بی‌نیت که گولی خه‌یا‌لی ده‌چنن. سه‌ره‌نجی
 وی‌لی و سه‌رگه‌ردانی غزلهلنوس ده‌دات، ده‌بی‌ینیت باغ دوا‌ی باغ و چیمه‌ن
 له‌ دوا‌ی چیمه‌ن ده‌گه‌ریت، تا دوا‌جار له‌ سوچی‌کی به‌ گول گه‌مارۆ‌دراودا
 له‌ ئافره‌تی‌کی جوان نزیکه‌ده‌بی‌ته‌وه، به‌ ئازامی له‌ به‌رده‌میدا داده‌نیشیت
 و ده‌ستده‌کات به‌ غه‌زله‌ خو‌ینده‌وه ... غه‌زله‌ له‌ دوا‌ی غه‌زله‌ و غه‌زله‌

له دواى غه زهل تا دهمه و به يان . چه ندين شه و تريفه ئه و ديمه نه ده بينيت .
 هه موو شه و ټك له گه ل نيوه شه و دا دواى ئه و پياوه غه مگينه ده كه و ټت ،
 نازانيت ئايا به راست به كوچه راسته قينه كانى ئه م شاره دايه ده پروات
 يا خود به كو لانى خه ياله كانى غه زه لنوسدايه ده گه پټت ... نازانيت .
 شه و دواى شه و سه یری سحرى ئه و كچه ده كات كه پوژټك له پوژان
 پوخله به ريكي راسته قينه بووه و ئيستا بوته خه يال . جار دواى جار
 دلنياهه بيت كه ئه م ئافره ته خه يال ييه خانمى خه ونه كانى غه زه لنوسه ،
 كه جگه له كچى خه يالى ناتوانيت عاشقى كه سى دى بيت . عه شق لای
 ئه و په دونانى كچكه كه ناگيريت ، له باغيكى گه وردها كه نابيريت .
 به قسه ى نه وره سى گول سولاف بيت ، تريفه جارټك له جاره كان به
 ته نيا ده چټه ئه و باغه و پوو به پوو ئه و خانمه خه يال ييه ده بينيت .
 كه يابه حرى ليديه پرستيت بو نايه يه يته ده ري ، سه برى له وه لامدا ده لټت
 له گه ل هاتنه ده ره وه ى ئه و دا له م باغه خو شه ويستى غه زه لنوس بو ئه و
 ده مرټت ... چونكه غه زه لنوس عاشقى ئه و ژنانه يه كه له دونياى راستيدا
 ناگيرين و بوونيان نيه . هه لټه هه موو ده زانين تريفه يابه حرى پيشتر
 ئه و خواسته له ناويدا بووه بيتته ئه و بوونه و ره خه يال ييه . پټده چټت
 بينينى سه برى ئه و بپوايه ى تيا سه و زكرد بيت ته نيا له پټگاي بوون
 به خه ياله وه ده توانيت خه ونى خو ى و غه زه لنوس به ټټته دى و به
 پاستى عاشقى بيت . ئيدى زياتر و زياتر له گه ل ئه و يار ييه كوشنده يه دا
 ده پروات ... يارى وهرگه ران به ره و مه خلوقى كى خه يالى ...

چيروكى چوونى تريفه يابه حرى بو هه زار باغ و بينينى سه برى ،
 حيكايه ټيكي سه لمټراو نيه ، دوور نيه چيروكيك بيت نه وره سى گول
 سولاف بو جوانكردنى هه رچى زوړترى تريفه يابه حرى دروستيكر د بيت .
 به لام خواستى خو شاردنه وه ى تريفه و وهرگه رانى به ره و تارمايه كى زيندو
 چيروكيكى راسته كه هه مووان ده يسه لمټن . له سه ره تاى پا ييزى سالى

دوو هه زارچواردا دواى پوداويكى ناخوش، تريفه له گه ل ماندوييتيهكى زوردا
 واز له ئيشى خوئى له نوسينى دريژترين كتيبي دونيادا دههينيت،
 پيدهچيت چيتر تواناي له سهر ئازار و غه مزاردن گه شتبيته دوا
 سنوورى خوئى، زوربهى پوژ به يانيان له گه ل ژنه غه مگينه كاندا تيگه لى
 دونيائى مافوورچنين دهبيت و ئيواران دهگه پيته وه بۆ سه ره رشتيكردى
 مندا لان و شه وه دهگه پيته وه بۆ لاي قاليچنه كان... جوليه كى به رده وام
 و هه ميشه يى، راكردينكى بيسره وت، ترسيكى نه براوه له هه نديك خيو و
 دداني جانه وه رانه ي تيز كه بيهيچ هوپه كى دياريكراو هه ستيان پيده كات.
 له و ماوه يدا پوژ به پوژ خو شه ويستی و سه رسامى به غه زه لنوس گه و ره تر
 دهبيت، خو شه ويستيهك له بيدهنگى و سووتان و شه وقىكى ناوه كى
 كويزدا دوايى ديت. برپاى ته واوى به وه هه يه كه له خو شه ويستيدا شتيك
 نيه ناوى «بويه كبون» بيت، غه زه لنوس له دليدا وينه ي تارمايى
 خو شه ويستيهكى دوور و نه گيراو وه رده گریت، كه به بي ئه و دوورييه،
 به بي ئه و «بويه كنه بون» له ناتوانيت بژى. به كيژه كانى هاوپيى ده ليت
 «مروف له خو شه ويستيدا يار تا مه قامى كه سيكى بالا و سه رو ئاده مى
 به رزه كاته وه. غه زه لنوس تا زياتر شيهرم بۆ بخوييتيه وه، زياتر تيده گه م
 كه ئه و شتيك نيهه بتوانم بيگرم... وهك چۆن كه س ناتوانيت موسيقاي
 ناو شيهر به ده ست بگريت، كه س ناتوانيت خو شه ويستيش به ده ست
 بگريت». هه نديك شه وه له گه ل كچه غه مبار و هه لها تووه كاندا داده نيشيت
 و ده ليت «تا دووربكه ومه وه زياتر هه سته كه م گه يشتومه ته ئه و مه قامه
 دووره ي ئه و دهيه وييت... تا دوور بكه ويته وه، هه سته كه م زياتر گه يشتوته
 ئه و مه قامه ي من ده مه وييت. له خو شه ويستيدا مه حبوب تا بيت له تو
 به رزترده بيته وه... به رزترده بيته وه... به رزترده بيته وه... تا ده گاته پله و
 پايه يه كى وه ها ته نيا به خيال ده توانيت له تهنيشتييه وه بژيت».

بنه ماكانى ئه و خو شه ويستيه ي نيوان غه زه لنوس و تريفه يابه حرى

له سهر كۆله كهی ئازاری زۆرتر بۆ عه شق و نه گه یشتن به یهك درستیوووه .
 جاریك غه زه لنوس له نامه یه کی کورتدا به تریفه ده لّیت «ئه ی یار،
 من و تۆ ده بایه له سه ده ی شارزه و هه ده دا بژیا باینایه، له و سه ده
 دوور و تۆزای و ساردانه دا که تاریکی زه مین و بپه حمی سروشت،
 مروفی ناچار ده کرد پتر بۆ پۆحی خۆی بگه پّته وه ... من و تۆ مندالی
 ده رویشه کۆنه کانین... پاشماوه ی پۆژیکین ئینسان جهسته ی خۆی
 خوشنه ده ویست... من و تۆ جهسته مان نییه ». واهه سته ده کم هه ردوکیان
 له زه تیکی زۆریان له وینا کردنی خۆیان وه ک ده رویش و قه له نده ره کۆنه کان
 بینیبیت. بانگ کردنی یه کدی به «قه له نده ر» «زیکرسان» «خه لّوه تچی»
 به شتیکی زمانی ئه و سه رده مه یه که له گه لّ یه کدا به کاریده هیئن. چیرۆکی
 ئه و نامه کورتانه ی له نیوان غه زه لنوس و تریفه یا به حریدا دین و ده چن،
 یه کیکه له شته سه یره کانی ئه م چیرۆکه ی ئیمه . غه زه لنوس و تریفه له
 قوناغیکدا وایان لیدیت ته نیا له کاتی کارکردنا بۆ کتیبی مردن یه کدی
 ده بینن. هه میشه خۆیان له وه ده پارێزن به جهسته نزیکی و هه رده م
 خۆ له یه کدی ده دزنه وه . غه زه لنوس کاتیکی زۆر له کتیبخانه که دا ده باته
 سه ر و تریفه ش به ده گمه ن نه بیّت پیتناخاته ئه و جوگرافیا داخرا و
 دووره ی غه زه لنوسه وه، که بۆنی ده ستنوس و په ره ی کۆنی لیدیت. تریفه
 هه سته دکات غه زه لنوس سالّ دوا ی سالّ زیاتر بۆنی ئه و کاغه زه زه ردانه ی
 به یاز ده گریت و بۆنی له بۆنی دیوانه کۆنه کانی غه زه ل نزیك ده بیته وه .
 له و ده مه دا پتر له پّگای ئه و کورته نامانه وه له گه لّ یه کدا ده دوین
 که به رده وام غه زه لنوس ده یخاته چه کمه جه ی میزکی تریفه یا به حرییه وه
 و هه ر له و چه کمه جه بچوکه شدا وه لامی خۆی وه رده گریتته وه . ئیمه
 ئیستا کۆمه لّیک له و نامانه مان بۆ ماوه ته وه، هه ندیکیمان له نه وره سی
 گولّ سۆلاف وه رگرت و هه ندیک ی دیکه شیان له ده ستی ته رخونچییه وه
 گه یشتۆته بارۆنی خه یالّ و له پّگایه کی نادیاره وه که ئیمه ته فسیرمان

بۆی نییه دزەى کردۆتە ناو دۆسییە و فایله کانی ئاسایشەو. لێرەدا
چەند ژمارەیهکی کەم لەو نامانە دەخەینە بەر دەستان کە ھەموویان
نامەى کورت کورتەن و بەدەگمەن لە چوار یان پێنج دێر تێدەپەن، بەلام
پێدەچیت زمانحالی ئێوە عەشقە بن کە لە ھەندیک جێگادا گەشتۆتە
تخوبی خۆکوشتن.

«تریفەى پەریزاد... دۆینى شەو لە شەوھەکانى تەرم سەختتر بوو.
بیرکردنەو لە کەمالی خۆم بەرەو بیرکردنەو لە کەمالی تۆ رايکێشام.
ھەر وەختیک دەمەوێت بەرزبمەو بۆ ئێوەى بگەم بە تۆ... ھەستدەکەم
کەمالی تۆ پلەیک بەلاتر دەروا و مەودای نێوانمان تا قیامت ھەر
وھکو خۆیەتى... غەزەلنوس»

«قەلەندەرى ئەزیزم... ھێچ خاڵیک نییە من و تۆ پێکەو کۆبکاتەو.
لە خۆشەویستیدا ھەمیشە یەکیک لە زەویەو ئێوى دى لە ئاسمان...
یەکیک ئادەمیە و ئێوى دى خودا... تریفە»

«تریفەى خەونەکانم... ئێى ساقى ئەبەدى مەجلیسێک من
پیارانەگەم دەم بۆ شەرابى بەرم... ھەستدەکەم ھێدى ھێدى پێویستیم
بە سەیرکردنى ھەرچى زیاترى تۆیە. ئەم بەیانییە لێرە نەبوویت و
وھک بۆ تۆ بگەرێم، شیتانە لە بازارى شاردا بە قژى بژ و پوختسارى
ماندووھە سەیری مەخلوقاتى خودام دەکرد... تێگەیشتم تۆ لە جنسى
ھێچ کەس نیت... غەزەلنوس»

«ئێى فریشتە چاویلکەدارەکەى مەیخانەکانى عەشق، تۆ بوونەوھریکی
سەیریت... کە دوورم نزیکیت و کە نزیکم دووریت. ئینسان عاشقى
ئینسان نابێت، بەلکو عەشق شتیکە لە نێوان ئادەمى و فریشتەدا
دروستدەبێت... کە ھەستدەکەم تۆ ئادەمیت و بۆ لات دێم، لە خۆم

ده پوانم خه يالَم و په ريزام... كه هه سته كه م من ئاده ميم و ده بئيت
ماچتبه كم، تۆ ده بئته فرشته و ده پؤيت... تريفه»
«چ ساقبيه كى به ديت... هه رچى له ده ستى تۆ ده ينۆشم، ده بئيت به
غه زهل... غه زه لنوس»

«ده زانم گه ر پئيتبه كم ده مرم. گه ر له شم به ر له شت بكه وئيت ده مرم.
گه ر ماچتبه كم ده مرم. گه ر به ر هه وای ده ستيشت بكه وم ده مرم... گه ر
ماچمبه كيت كوشنده يه، چونكه ئه وه دوا ماچى عومرم ده بئيت... تريفه»
«خانمى يا به حرى... من ئوميدم نه ما. خه يال هه ر ئوميد يكممان
پئده به خشيت، ده بئيت ئازابين و له راستيدا بۆى بگه ريئن، به لام چۆن
ئوميدى تۆ ده بئته حه قيقه ت؟ چۆن خه يالى تۆ ده بئته راست؟...
پيمبلى... غه زه لنوس»

«كۆنه خه لوه تچى و به يازناسى شاره زا... من ده زانم چۆن راستى
ده بئيت به خه يال، به لام كه س فيرى نه كردوم، خه يالات چۆن ده به
راست... گه ر تۆ ئوستادى عه شقيت... عه شق كه سى فيرنه كردوه، ريگا
بدۆزيتيه وه... عه شق ته نيا ونبونه و ونبوون... تريفه»

«چۆن ده لئيت من و تۆ بۆيه ك نين؟ ماوه يه كه بۆ هه ر كوييه ك
ده چم، به هه ر باغيكدا ده پۆم، به هه ر كوچه يه كدا تئده په رم...
هه سته كه م تۆ له گه لمدايه... دوئينى غه زه لم بۆ هه نديك ژنى په ژمورده
و بپره نگ ده خوئنده وه، وه ك زيكرچى خه لوه تيكي نه ئينى گوئيان
ليگرتم، هه موو زانيان له خه تى غه زه لى سوخته ده رچووم و گپى خۆم
ده نوسمه وه... چۆن ده لئيت، من و تۆ بۆيه ك نابيين؟... شه و و پۆژ
خاشاكي خۆم ده بينم با بۆ تۆى ده هئيت و عه ترى تۆ بۆنده كه م كه
خه يال ده بپئيت... غه زه لنوس»

«ماچ؟ غه زه لنوس ماچ؟ تۆ تينا گه يت... گه ر ماچمبه كيت، هه موو
ته ليسمى تۆ ده شكيت... تۆ به وه وه جوان و سىحراويت، كه ئيسقا

خه یالیت.... که جاران خه یال بوویت... که هه میشه وهک خه یال ده مینیته وه. ماچ هه موومان وهک یهک لیده کات... به لام عه شق مه قام و پله ی هه یه... ئه وه ی عه شق به پهنجی خوی پله له دوی پله بهرز و نزمی ده کات، به ماچ تیکیمه ده... ئه وه ی دل دروستیده کات، به لیو مه یروخینه... تریفه»

«شه و نییه بیر له وه نه که مه وه ئه م غه زه لانه بسوتینم و بیمه سه ری له باوه شتبه کم و له گه لندا فیرده و سی ئه م دونیا یه بزیم... غه زه لنوس»
 «شه و نییه بیر له وه نه که مه وه بیم و ئه و غه زه لانه ت بسوتینم و خوم فیرده مه باوه شت و له نیوان دوو ده ستندا ونیم... به لام بیرده که مه وه، دواتر خه یاله کانم به بی تو مانایان نییه ئه زیزم... ئه و خوشیه ی که هه میشه بیرتبه کم، قولتره له و خوشیه ی پیتبگه م... تریفه»

یاداشته کانی بارونی خه یال

پوژیک له پوژان تهرخونچی خزمه تیکی پیشکه شکردم که تاده مرمر له یادم ناچیته وه. به وه دا ئه و پیاویکی وریا و شه یتان و هه مه پووبوو که به جوریک تیکه لاو حیکایه ته که بووبوو، هه ندیجار له من په رۆشتر دهرده که وت و شه وق و ئاره زوی له من زۆرتربوو، هه موو شتیک له سه ر غه زه لنوس بزائیت. له پاییزی دووه زاروچوارد تهرخونچی پوژیک له پشکنینه ورده کانیدا له مالی غه زه لنوس ده چیته ژووریکی داخراوه وه. هه لبه ت ئه و به سته یه ک کلیلی بو دابینکرا بوو که هه موو دهرگایه کی دونیا ی ده کرده وه، ته کنیکی وردی وینه گرتن و گویگرتنی پیبوو. له و ژوورده دا شتیک ده دۆزیته وه که سه ره تا ته نیا مایه ی سه رسورمان و سه راسیمه بوون بوو... کتیییکی زۆر گه وره... کتیییک

که وهک شتیکی موقه‌دهس له ناوه‌راستی ژووریکی داخراودا له‌سه‌ر میژیکی تاییه‌ت دانراوه... تهرخونچی سه‌ره‌تا له‌به‌ر بینکاتی به کامی‌را دیجیتاله‌که‌ی تنیا چهند وینه‌یه‌کی کتییی دانراو ده‌گری‌ت... که من وینه‌کانم بینی، جگه له‌سه‌رسامی هه‌ستم به هیچی دی نه‌کرد... سه‌رسامی و به‌س. هه‌مووتان چیرۆکی ئه‌و راوچیپانه‌تان بیستوه که له ناکاو له ناوجهرگه‌ی به‌حرادا جانه‌وه‌ریکی خورافی و گه‌وره ده‌بینن، جانه‌وه‌ریک بزجارپک سه‌ریک له ئاو ده‌رده‌هیتیت و خۆی پیشانی که‌شتیه‌وانه‌کان ده‌دات و دووباره ده‌چیتوه بن ئاو، بۆ ئه‌وه‌ی دوا‌ی خۆی ته‌لیسمیک جیبه‌هیتیت و دونیا بکات به دووبه‌شه‌وه، به‌شیک بلین راسته‌و جانه‌وه‌ری وه‌ها هیه و به‌شیکیش بلین درۆیه و ده‌ستکردی خه‌یاله.. ها، هه‌مووتان ئه‌و چیرۆکه‌تان بیستوه. ئه‌و کتیه‌ش له‌و جانه‌وه‌ره زه‌به‌لاحانه ده‌چوو که ئاوها له پر ده‌رده‌که‌ون... نه‌هه‌نگی کتیه‌کان بوو، زۆر گه‌وره و عاجباتی و زه‌به‌لاح بوو، که به خه‌یالی من جینگای زانستی هه‌موو دونیای تیدا ده‌بووه‌وه. تهرخونچی جاری یه‌که‌م ته‌نیا وینه‌که‌ی هیتا. من وهک که‌سیک که شیت و شه‌یدای خه‌یالم بینینی کتیه‌که وه‌ها خروشاندمی، ده‌مویست له‌و ساته‌دا ته‌له‌فون بۆ هاوه‌لانی خۆم له ئاسایش بکه‌م، به بیانووی هه‌ر شتیکه‌وه بووه، بده‌م به‌سه‌ر هیلانه‌ی ئه‌و شاه‌ی غه‌زه‌له‌دا و ئه‌و کتیه‌ ده‌ربه‌هتیم و په‌ره به په‌ره سه‌یری بکه‌م و بزانه‌م چی تیا نوسراوه. به‌لام تهرخونچی به منی گووت گه‌ر یارمه‌تیبده‌م ده‌توانین پتکه‌وه ئه‌و کتیه‌ بدزین. ئه‌و ماوه‌یه من ده‌مزان‌ی تریفه یا به‌خزی زۆربه‌ی شه‌و له مالی ژنه قاچاخه‌کاندا ده‌خه‌ویت، خه‌به‌رم له هه‌موو جوله‌یه‌کی هه‌بوو، ئاگاداری ئه‌وه‌شبووم ده‌یویست خه‌یالترین فهرشی هه‌موو دونیا به‌چنیت، فهرشیک نه شاهه‌نشا کۆنه‌کانی ئیران و نه سولتانه تورکه‌کان له‌سه‌ری دانه‌نیشتوون. من دوژمنی ژنان نه‌بووم، ئازادی

ژنان مه‌رجیکی گرنکی مه‌ده‌نییه‌ت و بنه‌مایه‌کی سه‌ره‌کی شاری
 خه‌ونه‌کانی من بوو، به‌لام گهر بۆ به‌رگرتنی گوشاره‌کانم له‌سه‌ر ئهم
 بوونه‌وه‌ره‌ خه‌یالیانه‌ پتویسته‌بایه، تریفه‌ یابه‌حری بترسیتم، ده‌ستم
 نه‌ده‌پاراست. دلنیا‌بووم شه‌وان له‌ بری تریفه‌ خانمیکی لادیی هه‌ژار
 و که‌که‌ی چاوه‌دی‌ری منداله‌کانی غزله‌لنوس ده‌که‌ن، ته‌رخونچی پتر
 بۆ جیبه‌جیکردنی پلانی بردنی کتێبه‌که‌ ختوکه‌ی دلی ده‌دام. نه‌خشه‌ی
 ته‌واومان هه‌بوو، ده‌مانتوانی بیغه‌م و دوودلی له‌سه‌ر ئهو نه‌خشه‌یه
 هاتوچۆبکه‌ین. غزله‌لنوس له‌ ژیر زه‌مینه‌ چه‌په‌که‌که‌ی مالی خۆیدا
 ده‌ژیا، هه‌میشه‌ غه‌رقی غه‌زه‌لیات بوو، وه‌ک ره‌شید ته‌رخونچی بۆ
 منی وه‌سفکرد و نه‌خشه‌کانیش ده‌ریانده‌خست ژووری ئهو کتێبه
 نه‌هه‌نگاسایه، دووره‌په‌ریز و بینچاودی‌ر بوو. ته‌رخونچی به‌ هه‌موو
 مه‌کری خۆیه‌وه‌ ده‌یگوت «گهر بزانیته‌ چۆن له‌ کلێلدا نه‌کاندا کلێلی
 خۆت ده‌گێریت، ده‌توانیت ئاسان بگه‌یه‌ته‌ کتێبه‌که‌». من سه‌ره‌تا هانمدا
 به‌ر له‌وه‌ی ملی کاریکی وه‌ها پر بگرینه‌ به‌ر، جاریکی تر خۆی
 بگه‌ینیته‌وه‌ ئهو ژووره‌ و هه‌ندیک لاپه‌ره‌ی کتێبه‌که‌ بخوینیته‌وه‌. که‌ ئهو
 داوایه‌م له‌ ته‌رخونچی کرد، ده‌مگوت وه‌ها کاریک ئاسان سه‌رناگریت
 و نایه‌ته‌به‌ر. به‌لام ته‌رخونچی کارامه‌یی نواند و له‌ ماوه‌یه‌کی که‌مدا
 به‌ هه‌والیکی سه‌یره‌وه‌ گه‌رایه‌وه‌. سه‌رتاپای ئهو کتێبه‌ گه‌وره‌یه
 چیرۆکی مردن بوو... حیکایه‌تی جیاوازی جیاوازی مردن که‌ یه‌کیک
 به‌ ده‌ستوخه‌تیکی سیحراوی نوسیویه‌وه‌. ئهو ویتانه‌ی ته‌رخونچی
 گرتبوونی پۆشن و خوینراوه‌بوون. له‌گه‌ل بینینی وینه‌کاندا دلنیا‌بووم
 له‌ به‌رده‌م دۆزینه‌وه‌ی گرێکۆیره‌ی کتێبه‌ بالداره‌کاندام. دلنیا‌بووم
 چه‌ند ساله‌ ئهو ده‌سته‌ نه‌ینییی چیرۆکه‌کانی مردن کۆده‌کاته‌وه‌،
 غزله‌لنوسه... هه‌یچ چاریک نه‌بوو ئهو نه‌بیته‌ ئهو کتێبه‌ ده‌ربه‌یتم
 و تییبگه‌م. شه‌ویک یه‌کیک له‌ هه‌ره‌ لیژانه‌ترین و به‌هێزترین دزه‌کانی

ئەم شارەم لەگەل تەرخونچیدا نارد، خۆم دووراو دوور چاوەدیری ئیشەكەم دەکرد، نزیکى سەعات سێ دەمەوبەیان بە خۆیان و ئەو نەهەنگە گەورەیهووە هاتنەدەرئ. گەورەترین کتییەك بوو تا ئەو کاتە بینییتم، کتییەك بوو، بۆنێكى تاییبەتى هەبوو... ئەو یەكەمجاربوو، کتییەك بینم بۆنى هەبیت، بۆنێكى لە بۆنى هەندى كۆچەى داخراوى ئەم شارە دەچوو. هەمان شەو بە سێ كەس كتییەكەمان گواستەووە بۆ ژێرزەمینى مالى خۆم و دەستمكرد بە خۆیندەوێ. لیتانى ناشارمەووە كە لەگەل گەلێك لە چیرۆكەكانى ئەو كتییەدا گریام، كتییەك بوو بە ئەندازەى هەزاران كتیبە مردنى تێدابوو، وەك خودى ئەم ولاتە كە بە ئەندازەى هەزار ولات مردنى تێدايە... وەك سىحریكى گەورە رامكیشیت چیرۆك لە دواى چیرۆك خۆیندەووە، لەگەل هەموو فرمێسكێكدا دەمگوت «غەزەلنوس، بۆ ناتەوێت ئەم چیرۆكانەمان بیربچیتەووە، بۆ ناتەوێت... بۆ تەنیا لە ناومەرگدا بۆ حەقیقەت دەگەرێت؟ بۆ بێر لەووە ناكەیتەووە دەتوانین شتى جوان دروستبكەین و پوختساریكى كراوە و گەش بدەین بە راستى؟ بۆ دواى غەم دەكەویت و دواى ئومێد ناكەویت؟». گووتم گەر پۆژێك شارى خەونەكانم دروستكرد، ئەو كتییە گەورەیه دەخەمە نێو بناغەى باغچەى سەرەكى ئەو شارە. شارى وەها دەبێت لەسەر مردنى ئەم یادگارییە تال و تاريكانە دروستبووێت. بەلام ئەو كتییە نیشانەى شتى تریش بوو، نیشانەى ئەووەبوو ئەم غەزەلنوسە هەرشتێكى بویت دەيكات. من كە لە سىحرى وشەكان و دێرەكانى دەرچووم... هەستم بە ترسێكى قوولكرد، نەمدەزانى ئاخۆ ئەم پیاووە بە پیلان و نەخشەیهكى پێشوەخت كاردەكات، یاخود ژيان خۆى ئەم هەموو هیزەى پێشەخشیووە؟ هیچ شتێك لەووە ترسناكتر نییە هیزێكى گەورە بكەوێتە بىدەستى شاعیرەكان. من هەر جارێك لەگەل هاوڕێیانى ناو

حیزبدا داده نیشم، ده لیم «خۆتان چاکبکهن... بین به سیاسی غه مخور و دووربین، عاقلین و دواى ههواى گرونتان مه کهون، با هیزی گه وره ی ئه م کومه لگایه نه که ویته بندهستی هه ندیک شاعیر و نوسه، تا به ئاره زووی خۆیان یاری به عه قلی عه وام بکه ن». نا وامه زانن، من هه ر به خۆرا نامه ویت هیز بکه ویته بندهستی شاعیران... واتیمه کهن من هه ر به فیتره دوزمنی شیعر ب یان وایزانن من قوتابی یه کیک له ئه فلاتونیه کانم، که له م ده ورو زه مانده با به زۆر شیوه سه ریان ده رهیناوه ته وه. نا من نه کینه یه کی کوپرم له شاعیران هیه و نه ئه فلاتونیشم، به لام ده پرسم گه ر هیز بکه ویته ده ست شاعیران چی لیده کهن؟ یه که مین شت که شاعیران ده یکهن، ئه وه یه هه ر شتیک شیعر نه بیت له ژیان ده یکه نه ده ری... ئه مه ش ترسناکترین شته. به لام ئه وان هیزیکی و به لاغه تیکی وه هایان هیه، ئه م شته ترسناکه وه ک جوانیه کی بیوتنه ده ربخه ن، خه لک شیت و شه یدابکه ن. سه ره تا بۆ ئه وه ی شه به نگیکی سیحراوی به ده وری سه ری شیعر دا بکیشن، ده بیت ویژدان دروستبکه ن... ویژدانی شاعیره کانیش وه ک ویژدانی حاکم و قازییه کان و یاساناسان نییه، من زۆرم خوینده وه و زۆر تیفکریم تا جیاوازی قوولی نیوان ئه و دوو جزر ویژدانه م ده سته کوت. ویژدانی شاعیران له سه ر جیاکردنه وه ی ده سته لات له بیده سته لات دروستبووه، به لام ویژدانی ناو یاسا له سه ر جیاکردنه وه ی تاوانبار له بیتاوان دروستبووه. حاکم و دادوهران بۆ ئه وه ئیشده کهن تاوان نه هیلن، به لام شاعیران بۆ ئه وه ئیشده کهن ئه و جیاوازییه له نیوان ده سته لات و بیده سه لاتاندا نه هیلن... ئه وان هه زار به ند و بالۆره بۆ تاوانباریک ده دۆزنه وه تا دواجار بیگونه نه نشانیده ن، هه زار رینگای پێچاوپێچ و هه زار فیلی هونه ری و فه لسه فی ده خه نه کار تا واپیشانبدن گونا هباران قوربانین، پاله وانن، فه یله سوفن. وه ک ستاندا له گه ل ژولیان سوریلدا

دهیکات، وهک دۆستۆفسکی له‌گه‌ل پاسکۆلینکۆف یان پاله‌وانه‌کانی ناو کارامازۆفدا دهیکات، وهک کافکا له‌گه‌ل «کا»ی پاله‌وانی دادگادا نه‌جامیده‌دات، که ته‌واو له‌ گونا‌هه‌ راسته‌قینه‌کانی بیده‌نگ ده‌بیئت و چاوی خۆی غافلده‌کات و هه‌تا حه‌رفیکی راسته‌قینه‌ش ده‌رباره‌یان نانۆسیت. به‌دریژیی میژوو وایانکردوه، گه‌ر ویستیبتیان خراپترین که‌سیان کردۆته‌ پیغه‌مبه‌ر ته‌نیا بۆ ئه‌وه‌ی وینه‌یه‌کی ناشیرین بده‌ن به‌ ده‌سه‌لاتداران.

من که ئه‌و کتێبه‌ی غه‌زه‌لنۆس که‌وته به‌رده‌ستم دله‌یا‌بووم ئه‌م کتێبه‌ بۆیه‌ ده‌نۆسیت تا ئه‌م سه‌رده‌مه‌ ناشیرینبکات. ویژدان لای ئه‌وان ئه‌وه‌یه‌ هه‌رشتی‌ک شاعیرانه‌ نه‌بیئت وه‌ک تاوان ته‌ماشاییکه‌ن. خولایای ئه‌و بۆ مردوو‌ه‌کان، خولایایه‌تی بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌م سه‌رده‌مه‌مان خوشنه‌ویت و نه‌فره‌تی لی‌بکه‌ین... شاعیران هه‌موو نه‌فره‌ت له‌سه‌رده‌می خۆیان ده‌که‌ن... هه‌موو شاعیره‌ که‌وره‌کانی دونه‌یا تقیان له‌و ساته‌ کردوه‌ که‌ تیا ژیاون، ته‌نیا شاعیره‌ به‌چۆک و بو‌ده‌له‌کان عاقلانه‌ له‌سه‌ر کۆرسی حیکمه‌ت دانیشتون و گووتوویانه «ئه‌لا، ئه‌مه‌ چ سه‌رده‌میکی خوشه‌... چ ده‌ورعه‌یامیکی باشه‌ بۆ من و بۆ خه‌لک». میژوو بگه‌ڕێ، شاعیریکی که‌وره‌ نابینیت وای گووتیبت، مه‌گه‌ر له‌ ژێر باری ناچاریدا یان پۆحیکی پڕ نی‌فاقیان هه‌بو‌ویبت شتی وه‌هایان نویسیبت. ده‌زانن بۆ شاعیران هه‌میشه‌ دوا‌ی ئه‌و جۆره‌ ویژدانه‌ ده‌که‌ون؟ ده‌زانن؟ له‌به‌رئه‌وه‌ی شاعیران که‌ له‌ دایکه‌به‌ن دوو هه‌ستی جیاوازیان تێدایه‌، یه‌که‌م پێیانوایه‌، ئه‌مانه‌ مه‌خلوقات‌ی ناوازه‌ن و له‌گه‌ل له‌دایکه‌بوونیاندا سی‌حری‌ک و نه‌هێنیه‌ک دیته‌ دونه‌یاوه‌، لایان وایه‌ خودا ئه‌وانی تاککردۆته‌وه‌ و به‌وینه‌ی مه‌خلوقات‌ی دی درۆستی نه‌کردون. دیوه‌که‌ی تریشیان ئه‌وه‌یه‌ که‌ شاعیران به‌بێ پیزه‌پ و ناوازه‌ واهه‌ستده‌که‌ن ئه‌وان سه‌روه‌ری راسته‌قینه‌ی دونه‌یان و باشترین جۆری مه‌خلوقاتن

و شایسته ی شهون له سهر عهرشی راسته قینه ی ژیان دانیشن. به لی، براده ران... پقی قولی شاعیران له و کینه نه زه لیه وه سهر چاوه ی گرتووه، هر نه مه شه واده کات پادشا و شالیار و ده سه لاتدارانی دونیا که یفیان به شاعیران نه یه. نه له به ره وه ی که وشه ی جوان دهنوسن، به لگو له به ره وه ی ده زانن که شاعیران ته نیا که سیکن به راستی له سهر عهرشی ژیان ململانیان له گهل ده کن، تاکه که سیکن کاتیک له دهر وه ی عهرشیشن و اهسته ده کن له سهر عهرشن. من خۆم کیشه یه کی که وره م له گهل شه وهسته ترسناکه ی شاعیراندا نه بوو، کهر به اتبایه و زیاتر تیکه لاوی ژیان بین، من له وانه ده ترسم که تیکه ل نابن، که ته نهان، که ته نهان و به هیزن، له شوینی خویان داده نیشن و بیته وه ی راسته وراست پیخه نه ناو جیهانه وه شته کان ده له رزینن، به لی من له وانه ده ترسم... به تاییه ت که ناشکرا ده بیت هیچ هیزیک نییه له خه لوته ی خویان دهریان به ییت، که ناشکرا ده بیت چهند له و قسانه بیتاکن که له دهر وه به رابه ریان ده کریت... بیتاکی به رابه ر هه موو هیزه که وره کان شه وهیه واده کات له شاعیران به ترسم. نیستا ههسته ده کم هیدی هیدی دهردیکی ترسناک له گیانمدا دروسته بیت، دهردیکی رهش. هه رچهند شه و غه زه لانه م گو ی لیده بیت و مهسته بیه حه زده کم و له و غه زه لنوسه بکه م ههست به لاوازی بکات. حه زده کم برینداریکه م... وابه کم نازار به ییژیت. منیش خه ونیکم هیه و ده بیت خه باتی بۆبکه م... تیده گهن؟ به لی، شه وه به هانه ی دلی منه.

له کوتایی شه یلوی دووه زار و چواردا، چهند پۆژیک دوا ی بردنی کتییی مردن. پۆژیک چوومه وه بۆ لای غه زه لنوس، سهر دانیکی کتوپر و ناوهخت بوو، شه و خاولیه شم له گهل خۆمدا برد که حیکایه تی شاعیر و پادشای له سهر بوو، من شه و کات ته واه له دۆخی پۆخی غه زه لنوس

تیده‌گیشتم، تا ده‌هات تریفه یا به‌حری پتر لیتی دورده‌که‌وته‌وه، به مه‌زنه‌ی من نه‌وه دۆختیکی ده‌رونی دژواری بۆ دروستکردبوو... زۆرم هه‌ولدا بچمه‌ بنج و بناوانی نه‌و ناکوکییه‌وه به‌لام هیچم ده‌ستنه‌که‌وت، هه‌ندی‌ک له‌و پارچه‌ کاغه‌زانه‌ی جارجار ته‌رخونچی ده‌یه‌یتان مانا و نرخیکیان بۆ من نه‌بوو. به‌لام نه‌و باره‌ ده‌رونییه‌ دژواره‌م به‌هه‌ل زانی و دیسان له‌ به‌رگی ئاغای سه‌رفرازدا چوومه‌وه بۆ دیداری. ده‌ییت بلیم، له‌که‌ل هه‌موو نه‌و وه‌سغه‌ ورد و نه‌خشه‌ پرپتوه‌رانه‌ی ته‌رخونچیشدا بۆ مالی غه‌زه‌لنوس، من له‌ هه‌ر دوو سه‌ردانه‌که‌مدا جووره‌ هه‌ستیکی سه‌یرم هه‌بوو که به‌ نه‌خشه‌کان وه‌سف نا‌کری‌ت. هه‌ر دوو‌جاره‌که‌ کاتیک پیم‌خسته‌ نه‌و ماله‌، هه‌ستم‌کرد پتیده‌خه‌مه‌ ناو دونیایه‌کی زۆر به‌رین و زۆر دیرین و زۆر قوول. هه‌ستیکی نامۆ‌بوو، وه‌ک نه‌و هه‌سته‌ی تووشی مرقوف ده‌ییت کاتیک ده‌چپته‌ سالونی به‌رینی مزگه‌وتیکی دیرین یان کاتیک پتیده‌خاته ژیر سه‌قفی کاتیدرائیه‌ک یان کلیسه‌یه‌کی که‌وره‌ که‌ زه‌نگه‌کانی به‌ هه‌موو هینزی خۆیان لیده‌ده‌ن. ماله‌که‌ شتیکی تیدابوو که‌ پایدیه‌کی‌شایت، له‌وپه‌ری پتیده‌نگیشدا هه‌ستت به‌ چرپه‌یه‌ک ده‌کرد، چرپه‌یه‌کی زۆر نه‌یتی وه‌ک نه‌وه‌ی شتیک پوخت بدوینیت. ماله‌که‌ وه‌ها که‌وره‌بوو مرقوف له‌ هه‌ر جیگایه‌کدا بایه‌، هه‌ستی به‌ جیگا‌کانی تر نه‌ده‌کرد، من هه‌ر دوو جاره‌که‌ نه‌و هه‌ستم تیا دروستبوو که‌ ژووره‌کانی دیکه‌ی نه‌م ماله‌ پر له‌ پوخله‌به‌ری خه‌وتون، پر له‌ مه‌خلوقاتی ئاسوده‌ن که‌ وه‌ک تیپیکی که‌وره‌ی یوگا‌چییان دانیشتون و له‌ ناخی خۆیاندا قولده‌بنه‌وه.

غه‌زه‌لنوس به‌ نیگا هه‌من و پوخساره‌ پۆمانتیکیه‌ مه‌لعونه‌که‌ی خۆیه‌وه به‌رامبه‌رم دانیشت، له‌ پیزی میواندا زۆر به‌حورمه‌ت و ئسوولزان بوو، که‌رچی دلنیا‌بووم دلی به‌بینینی من ئاسوده‌ نییه‌، به‌لام چاوانی مه‌حه‌به‌تیکی قوولیان تیدابوو، که‌ پیم‌وابوو

جۆره ئەقینیکى نەینى ناو دلە بۆ ھەموو ئادەمیزادان، جۆریک لە
خۆشەویستی گشتییە بۆ مرقوف. ھەرکەسیک بوویتایە و بتدیبايە،
ئەو ئەقینەت بەردەکەوت کە لە چاویدا بوو. من ئەو شەو تەنیا بۆ
ئەوەچووم کە ئەو خاویلییە پێشانبدەم...

بیینى ئەو خاویلییە بە نەخشە ڕەنگینەکانییەو تووشى پەشۆکانیکى
کتوپرى کرد. جارى پێشوو لە هیچ ئیستیک و ویستگەيەکدا ئاوها
پرسەرەنچ نەمدیوو... فزولیکى قوول لە نیکاو دەستیدا بوو، جولەى
پەنجەکانى پریوون لە پرسىار و سەرسامى. بە منى گووت «بۆ وەها
چیرۆکیکم پێشاندەدەیت؟ ئەم چیرۆکە چ کارى بە منەو ھەیە؟»
من گووتم «غەزەلنوس، من دلنایام ئەم خاویلییە لە دەستکردنى
خەيالى شاعیریەکە... شاعیرەکان ھەمیشە لە بیرى ئەوەدان بەسەر
شاھەنشاکاندا زالبین... بۆیە دەمەویت تۆ بیبینیت، تا بزائم تۆ چى لەم
چیرۆکە تێدەگەیت؟ چیرۆکیكى سەیرە کە دەبیت شاعیران بیبینن. تۆ
دەلێیت چى؟»

بە ھێمنییەو سەیریکردم... من زۆر لەو ھێمنییە دەترسام.
ئێستیکیکرد و گووتى «نا شاعیران دەسەلاتیان لە جیگایەکدايە کە
نە پادشاكان و نە مرقوفەکانى تر پێناگەن. من ھەستناکەم شاعیری
ناو ئەم چیرۆکە ھىچى کردبیت بۆ ئەوێ پادشا ببەزینیت... شتەکانى
بەوچاوە بینووە کە چاوى سروشتى خۆى بوو. شاعیران شتەکان
بەوچەشنە دەبینن، چاویکی تریان نییە تا بە چەشنیکى تر بپروانن. لە
راستیدا شاعیر ناچیتە ناو ھىچ شەرێکەو... ئەو جیھانە لە شەرێکی
دۆنکیشتیدا لەگەڵ شاعیردا. ھەمیشە لە ھەموو دەور و زەمانیکدا
خەلکیک ھەن پێیانوایە دەتوانن پەلامارى ئەو زەویيە خەيالیانە بدەن
کە لە ڕوحى شاعیردايە... ئەو جەنگانەى بۆ گەشتن و داگیرکردنى
باغى ناو ڕوحى شاعیرەکان کراوە، زۆرترە لەو جەنگانەى بۆ

داگیرکردنی ولات و مهمله که ته راسته قینه کانی دنیا کراوه. هه موو هه ولیک بۆ کوشتنی شاعیره کان، له راستیدا هه وله بۆ داگیرکردن و سووتاندن و ویرانکردنی نه و باغانه ی ناو پوڅیان».

من گووتم «غه زه لنوس سه یرکه، کۆی چیرۆکه که نه وه یه چ هیزیک له م دووانه جاوید و نه مرن و تا هه تا هه تایه به سه روهری ده می نیت هه. نه مه پرسپاری پادشاکان نییه، پادشاکان هه زیان به به راورد نییه... من دلنایم که کۆی نه م چیرۆکه شاعیریک دروستیکردوه، بۆ نه وه ی سه رکه و تن و سه رفرازی شیعر به سه ر ده سه لاتداراندا بنوسیت هه».

به هه مان هه مینیه وه سه یریکی وینه کانی کرده وه، چه ندجاریک خا ولییه که ی نه مدیوه و دیو کرد، به نه رمی په نجه ی به سه ر نه خشه کاندا هه نا و گووتی «ته فسیری تو بۆ نه م چیرۆکه، هه له یه... له به نه پهدا نه وه ی حیکایه ته که ی داپشتوه پادشاکان، دلنایم نه وه ی له کوتاییدا کوژراوه شاعیره که یه، گهر ورد له خا ولییه که به روانیت خۆی هه موو شتیکت پیده لیت، هه موو شتیک. به روانه، بابته ی گره وه که نه وه یه کن به جوانترین شیوه وه سفی شار بکات، وانیه؟ نه وه ی لیڤه دا وه سفی شارده کات، پادشایه... به پتچه وانیه ی نه و ته فسیره ی تووه، شاعیری نه م چیرۆکه بیته وه ی بیر له زیان و مردن بکاته وه، به پیتی نه و یاسایانه یاریکردوه که خۆی ده یه ویت، شاعیر که سیک نییه بتوانیت وه سفی شاره راسته قینه کان بکات، نه م دیه نانه ی له سه ر نه مدیوه ی خا ولییه که یه وه سفی شار ناکه ن، به لکو شاریکی دیکه یان دروستکردوه، شاریکی خه یالی به روانه، نه و شاره ی شاعیر باسیده کات، هه مان نه و شاره نییه. شاعیر به ته واوه تی وه سفی شاری بۆ پادشا جیه یشتوه، بیته وه ی بیربکاته وه یان دوول بیت له وه ی به مکاره مردنی هه لبژاردوه، نه وه نه خلاق ی شاعیرانه که بی دوودلی مردن هه لده بژیرن... نه وه ی له کوتای ی نه م چیرۆکه دا

ده‌کوژریت شاعیره‌که‌یه، چونکه له بنه‌په‌تدا ناچیته ناو گره‌وه‌که‌وه، ناچیته ناو یارییه‌که‌وه... شاعیر دواجار ته‌نیا به‌و یاسایانه یاریده‌کات که له‌سه‌ری خویایه‌تی».

به‌سه‌رسامیه‌وه پرسیم «به‌بۆچوونی تۆ بۆ وای کردوه، بۆ مردنی هه‌لبژاردوه... بۆ ئه‌وه‌ی پادشا بژی؟»

پیکه‌نی و گووتی «نه‌میستوه تا ئیستا شاعیران له پیتاوی پادشاکاندا بمرن... ژایانی پادشا لای شاعیران نرخ‌ی ژایانی خونه‌یه‌کی نییه. نا... بیر له‌م ساته‌ بکه‌ره‌وه. یه‌کی‌ک هه‌یه له‌م چیرۆکه‌دا ده‌یه‌و‌یت شاعیرییه‌تی شاعیر تاقیبکاته‌وه... یه‌کی‌ک که‌ تیناگات شاعیران له‌ ناو هه‌مان ئه‌و شاره‌دا ناژین که‌ پادشاکان تیا‌ده‌ژین. که‌ر پای منت به‌لاوه‌ گرنگه‌، له‌ بنه‌په‌تدا ئه‌و پرسیاره‌ ته‌له‌یه‌کی گه‌وره‌ و کوشنده‌یه و بۆ شاعیر دانراوه، پادشاهی گه‌نج ویستویتی له‌زه‌تی پادشایه‌تی به‌جێژیت و په‌نجی شاعیری فریبدات... تاقیکردنه‌وه‌که‌ له‌ بنه‌وه‌را بێداد و نادروسته... چونکه‌ شاعیران ناتوانن وه‌سفی جوانی شاره‌ راسته‌قینه‌کان بکه‌ن... پتر ده‌توانن وه‌سفی خه‌راباتی بکه‌ن».

ته‌فسیری غزله‌لنوس بۆ ئه‌و حیکایه‌ته‌ به‌نجیکردم... به‌ پێچه‌وانه‌ی پلانی خۆمه‌وه‌ که‌ ده‌مو‌یست پتر بدویم، هه‌ستمکرد پێویستیم به‌ بێده‌نگی و بیرکردنه‌وه‌یه، بێته‌وه‌ی قسه‌یه‌کی زۆربکه‌م، یان نا‌پارازییوونێکی ئه‌وتۆ ده‌رخه‌م، خا‌ولییه‌که‌م پێچایه‌وه‌ و به‌ ئومێدی دیداری دا‌هاتوو له‌ مالی غزله‌لنوس ها‌تمه‌ده‌رئ. وه‌ک دیلێک له‌ نیوه‌شه‌ودا ئازادییکه‌ن نه‌مه‌زانی بۆ کو‌ی بچم... شه‌وی‌ک بوو له‌و شه‌وه‌ که‌مانه‌ی ژیانم که‌ به‌ جو‌ریکی ترسناک خۆم به‌ کو‌یله‌ی غزله‌لنوس ده‌زانی... شه‌وی‌ک بوو له‌و شه‌وه‌ ده‌گه‌نانه‌ی له‌ یادمکرد من بارۆنم و هه‌وای ئه‌و شاعیره‌ خه‌وتوو و مردووه‌ی ناو پۆحم ده‌بیردم.

نیشته جیبوون له مالی غه زه لنوس ماجه لانی راسته قینه

مروځی پر خوشه ویستی که سیکه که سهیری چاویت کرد، ده زانیت بیر له چاره نوی تۆ ده کاته وه. من له سه فهره دوورودرژه کانمدا له سه زه وی، ئه و جوړه چاوانه م بینیبوو... چاوانی تریفه یابه حریش له و جوړه بوو.

که یه که مجار تریفه م بیني، وه ها پر له سۆزی فریشته بوو، غه مخوری بۆ هه موو شتیک له چاوانی ده باری. من به وردی ژيانی ئاواره یی خۆم بۆ باسکرد، ونبوونم له سه ر شه قامه بیکۆتاکانی جیهان، نامه کانی باران شوکور و په یوه ندیم به ئه فسانه وه، ئه و وهک خوشکیک دهستی ده خسته سه ر دهستم و ده یگووت «چاوبنو قینه و له دلّه وه دّعا بۆ باران بکه و ئومیدی ئه وه بخوازه ئیستا له هه ر جیگایه که ئاسوده بیت... به ئومیدی ئه وه بژی که زیندوو و ده یدۆزینه وه». ئه ویش زۆر ورده کاری ژيانی خۆی بۆ باسکردم، به لّام هه ستمده کرد زۆر ناسک و لاواز و بیړه نگه. ده ترسام له کاتی قسه کاندایه بۆش بیت، یان هه وایه بیات، به لّام وشه کانی وه ها ساده و فینکی به خشبوون، هه موو ئازار و په ژاره یه کیان ده برد.

له و ماوه یه دا ئه فسانه ش پوژانه ده هات بۆ لام، چه ندجاریک پیکه وه چووین بۆ مالی هاوړتیه کی خۆی و له وی پیکه وه خه وتین. هه موو خه وتنیکي ئه و ژنه جوړه گه شتیکي پوځی بوو بۆ من. من له وه وه فیږیووم ژنی راسته قینه ئافره تیکه، هه رجاریک له گه لیدا ده خه ویت، وهک ئه وه وایه هه رزه کاریک بیت و یه که مین جارت بیت له گه ل ژنیکدا بخه ویت. له شی ئه فسانه له شیکي ئاسایی نه بوو به لکو گرتنی هه موو ئه و شته خه یالی و سیحری و نادیارانه بوو که من له مندالیمه وه بۆیان

ده‌گه‌پام، ئەو فێریکردم که خه‌وتن له‌گه‌ڵ ئافره‌تدا، سه‌فه‌ریکی چ درێژ و بێ‌پۆنه‌یه. هه‌موو خه‌وتنێک له‌گه‌ڵیدا وه‌ک سه‌فه‌روابوو بۆ شارێکی خه‌یالی، وه‌ک دۆزینه‌وه‌ی کیشوه‌ریکی نوێ وابوو. وه‌ک ئەوه‌ بوو من هه‌موو ژيانم سه‌فه‌رمکردبێت و بۆ ئەم شاره‌ گه‌رابێتم که له‌ له‌شی ئەم ژنه‌ و له‌ جوگرافیا نه‌هێنیه‌کانی ئەودا خه‌وتوو. به‌درێژایی ژيانم چووبێتمه‌ سه‌ر هه‌ر ئاوێک، هه‌ر زه‌ریایه‌ک، هه‌ر تروپیکێکی به‌رز، له‌ هه‌ر شارێکدا گیرسابێتمه‌وه، له‌گه‌ڵ هه‌ر ژنێکدا خه‌وتبم، هه‌میشه‌ هه‌ستم به‌ پوچی و بۆشی و بێ‌هوده‌یی کردوه، ئەوه‌ یه‌که‌مجار بوو له‌ ژيانمدا هه‌ستبه‌که‌م بۆحیکی راسته‌قینه‌ دێته‌ ده‌ستم و ده‌یگرم. من که‌ هاتمه‌ ناو دونیای غه‌زله‌لنوس و هاوڕێکانییه‌وه، تیگه‌یشتم ئەم شاره‌ له‌ ناوه‌وه‌ له‌ نیوان خه‌یال و حه‌قیقه‌تدا به‌جۆریکی کوشنده‌ دابه‌شبووه، له‌و ساته‌دا که‌ هه‌ستم به‌و راستیه‌ ترسناکه‌ ده‌کرد، له‌هه‌مان ساتدا ده‌رکم به‌وه‌ کرد له‌شی ئەفسانه‌، ژنیتیه‌ قوول و بێ‌نه‌که‌ی، چرپه‌ ئەفسوناوی و ده‌نگه‌ که‌می‌ک نوساوه‌که‌ی، تاکه‌ شتی‌کن ده‌که‌ونه‌ ده‌ره‌وه‌ی ئەو شه‌ره‌ ئەزه‌لییه‌ی راستی و خه‌یاله‌وه. ئەو له‌زه‌ته‌ی ئەفسانه‌ ده‌یه‌خشی به‌ من، جیاوازی‌بوو له‌و له‌زه‌ته‌ پووت و راسته‌قینه‌یه‌ی به‌ درێژایی ته‌مه‌نم له‌ له‌شی ئافره‌تانی تر چه‌شتبووم... ئافره‌تانی دی ته‌نیا له‌زه‌تیان ده‌دامن، له‌زه‌ت به‌وجۆره‌ی ئێمه‌ی پیاو تییده‌گه‌ین، له‌ کاتی‌کدا من ئافره‌ت دوا‌ی ئافره‌ت بۆ شتی‌کی باسه‌نکه‌راو و وه‌سفنه‌کراو ده‌گه‌پام. له‌شی ئەفسانه‌ پرد بوو، پردیکی ئەزه‌لی بوو، نه‌ له‌ به‌ری راستیدا بوو و نه‌ له‌ به‌ری خه‌یال، به‌لکو بۆ ئەزه‌ل له‌ نیوانیاندا هه‌لواسرابوو. پێده‌چوو من هه‌موو ژيانم بۆ ئەو پرده‌ گه‌پابم، پردیک له‌ نیوان ئەمبه‌ره‌ و به‌ری دوو دونیادا وه‌ستا بێت، پردیک پێگامبه‌دات له‌سه‌ری بژیم، نه‌بمبات بۆ دونیای راسته‌قینه‌ و نه‌ دوورم بخاته‌وه‌ تا ناو به‌حری خه‌یال. من کوپی سه‌ر ئەو پرده‌بووم... ئەفسانه‌ ئەو هه‌له‌ی دامن که‌ تا دنیا دونیایه‌

لەو یادا بوەستم و بیکەم بەمالی خۆم .

من ئەو ماوەیە لە مالی غەزەلنوس بووم، سەرەنجی عەشقی نیوان تریفە و ئەومدا... ئای چ عەشقیکی نەبێراو و نەبیستراو و کوشندەبوو .

قەسەیکە سادەیه، بەلام دروست و پاستە گەر بۆی، دووجۆر عەشق هەیه یەکیکیان مەژۆف دەخاتە دۆزەخەوه و ئەوی دیان مەژۆف دەخاتە بەهەشتەوه . غەزەلنوس و تریفە یابەحریش پایان وابوو، عەشق دەبێت بمانسووتێت تا تێبگەین . سەیریو لەلام کە بینیم، ئەو دوو مەخلوقە ناسکە، خۆشەویستی یەک بە ونبوون و فیراقتی هەمیشەییەوه گێدەدەن .

باوەریان بەوه نەبوو یەکدی بدۆزنەوه، باوەریان بەوه بوو تا مردن بۆ یەکدی بسووتێن و بۆ یەکدی بگەڕێن . ئیوارەیک دواى ئەوێ غەزەلنوس شتیکی زۆری لەسەر تێپوانینی خۆی دەربارەى خۆشەویستی گووت، من بەوہی ئەو هەموو سێحەرەى ئەفسانە دەیدام، بە غەزەلنوسم گووت «من ناتوانم وەک تۆ عاشق بم، من وەک خۆت دەلێت عەقڵیکی فەرەنگیم هەیه . عەشق خەیاڵی پووت نییه ... عەشق گۆرینی یار نییه بۆ وەهەمیک کە ناگیرێت ... غەزەلنوسی برام، تۆ بە ناھەق دۆزەخیکت بۆ خۆت داخستوو . هیچ شتیکی دی نییه ئەى برام وەک تێکەڵاوبوونی لەش، نێر و مێ لەسەر یەک سفرە کۆبکاتەوه . عەشق هەلەمژینی لێوی یارە تا پادەى خوێن تێزان، دەستدانە لە هەموو بستیکی جەستەى، دۆزینەوێ لەشیتی هەموو شەویک، ماچکردنی هەموو تەیکە عەرەقیی ... غەزەلنوس، تۆ دەبێت لە لەشی یار تێبگەیت ئەوسا دەزانى پۆحی چییە . سۆفییەکان تەنیا وەهەمی ناو خەیاڵەکانی خۆیان خۆشدەوێت ... عاشقی تەواو نە مێند لە حەقیقەتى یاردا نوقمەدەبێت خەیاڵی نەبێت، نە مێند لە خەیاڵیشیدا دوور دەپوات بۆی نەدۆزێتەوه ... من واتێدەگەم ... عەشقی پاستەقینە نە دۆزینەوێ بە تەنیا و نە گەرانی بە تەنیا . دۆزینەوێ و گەرانی ... دۆزینەوێ و گەرانی» .

من جار دواى جار لە گەڵ ئەفسانەدا دەخەوتم و ھەر جارەى لە شىبى ھەبوو، ئەفسانە ھىندە دەگوڤا، ھىندە پەنگاوپەنگ بوو، درەختىك بوو ھەر جارىك دەستم بۆ ميوەكەى دەبرد تامىكى دەدا. ئەو ھى دەست بۆ لەشى يار نەبات تىناگات كە يار دەتوانىت بە تەنيا ھەموو جىھان بىت. يارى راستەقىنە ھىچ شەو لەوى دىكەى ناچىت، وەك درەختىك ھىچ دەنكە ميوەيەكى تامى دەنكەكەى دىكەى نەدات. پىمگوت «غەزەلنوس، تۆ كەبىرەكى سەيرىت، من بە سوار ماتۆرەكەم دونىام تەيكرىو و مەخلوقى وەك تۆم نەبينىو. نمونەى وەك تۆ لە لیواری ھىچ بەحرىك و لە كونجى ھىچ جەنگەلێكدا نەماو، كەبىرە تۆ چى دەكەيت؟ خۆشەويستى ئەو ھى لە ميوەى درەختەكە بخۆيت... ئەو ھى بەتلىت يار لەشى خۆيت بە ھەزار پەنگ پىشكەشكەت، تۆش بتوانىت لەشى خۆت بە ھەزار پەنگ پىشكەشى ئەو بكەيت... ئەو ھى خۆشەويستى». من ئەفسانە بە ھەزار پەنگ لەشى خۆى پىشكەشكەكردم.... لەشى ئەفسانە بۆ من وەك مالى پۆحى ھەموو بوونەو ھەران وابوو... وەك جوانى ھەموو ئەو شارانە وابوو كە ببينىو... بەرىن بوو وەك بەرىنى ئەو دەريایانەى لە پۆخياندا پىاسەمكردبوو... لەشى ئەو ژنە وایكرد، بىر لەو بەكەمەو تا ھەتاھەتايە لەم شارەدا نىشتەجییم. نا ئەم شارە نىشتىمانى من نەبوو، بەلكو لەشى ژنى خائىنى خاوەن ئوتیلەكە نىشتمانم بوو.

دەكرە ھەموو پۆزىك من و غەزەلنوس و تریفە لە بەرچایەو تا شەو چەندىن جار لەسەر عەشق قەسەبەكەن. بەلام تەنيا پىنج پۆڤ بوو لەلای غەزەلنوس بووم كە كىتیبىكى گەرە و پىر نەيتى لە مالى ئەوان دزا. من ئەو كىتیبەم نەبينى بوو، وەك دەيانگوت يەكێك بوو لە كىتیبە گەرەكانى ئەو شارە. دزىنى ئەو كىتیبە زۆر شتى لە پۆحى غەزەلنوس و تریفەدا گۆڤى. تا ئەو كاتە ئەو كىتیبە پردى گەرەى نۆوانیان بوو، ونبوونى كىتیبەكە تەلیسمىكى گەرەبوو. تریفە دواى دزىنى كىتیبەكە

بهجوريكى سەير پەشووكا، هەستيدەكرد كۆمەلەيك جانەوهرى خەيالى
 بەراستى پەلاماريدەدەن و دەيخۆن، دەيگوت ناتوانيت بخەويەت، لە
 خەودا هەستى بە لمۆز و قەپ و كەلەي ئەو جانەوهرانە دەكرد. زۆرجار
 كە دەمدوان ئەو ترسە بەپوونى لە سىماو پوویدا بوو، دڵنابوو يەكەك
 چاوەديريدەكات، دڵنابوو يەكەك هەيە دەيەويەت لەساتيكي غافلیدا قەپى
 پياياكات. زۆرجار بە منى دەگوت «مالى غەزەلنوس، شوينىكى ئەمىن
 نيه، بپۆ، بپۆ ليرە». دواى دزىنى كتيبەكە هەستەمكرد غەزەلنوسيش
 ئارامى و هيمنى جارانى نەماو، زۆرجار تووشى پەشوكانىكى لە ناكاو
 دەهات، هەموو هەستياندەكرد شتيك راوياندەنيەت. من سەرەتا وەك
 هەموو ميانىكى شەرم، پيمابوو هۆى ترسەكەيان بوونى منە لەو
 مالەدا، بەلام هيتوريانكردمەو و گووتيان ترسەكان لەو گەورەتر و نهيتير
 و تاريكترن بە منەو گرەيدرين. لەو دەمەدا منيش تووشى هەمان
 ترس هاتم و هەمان دەردمگرت، شتيك لە فەزاي مالى غەزەلنوسدا
 دروستبوو كە پيشووخ بۆنى كارەساتى بلأودەكردەو. پۆژيک ئەو
 دەفتەردارانەم بينى كە زۆريەى ناوهرۆكى ئەو كتيبە ئەوان نوسيبويان
 و كۆيانكرديوو، حەوت كەسى فريشتهپوو بوون كە بهجوريكى سەير
 لە يەك دەچوون. بە جوريك غەمگينبوون وەك ئەوەى يەكەك هەموو
 ميژووى ژيانى دزيبيتن، نازانم بۆ لەگەڵ بينى ئەواندا ئەو هەستم لا
 دروستبوو كە ئەو دەفتەردارانە زيندوونين. من ئەو تەي هاتبوومەو ئەم
 شارە خەلكم دەبينى بە مردوو دەچوون، پوخساريان وەك تارمايەكان
 سپى بوو، ئەوانيش وەهابوون سپى و باريك و بيدهنگ. پۆژيک پيكر
 لە دەورى ميژى خالى ئەو كتيبە دانيشتن و منيشيان داوەتکرد. ئەو پۆژە
 تريفە گووتى چيتر لەو كتيبەدا ئيشناكاتەو و خۆى بۆ چينى فەرش
 تەرخاندەكات. ئەو قسانەى تريفە يابەحرى هەرايەكى گەورەى نايەو، من
 نەمدەزانى سەيرى كاميان بكەم، دەفتەردارەكان بە بيدهنگى دەگرين،

ھەسەن تۆفان گروتی «دەتوانین سەر لەنوێ دەست پێکەینەو». ماجیدی گۆل سۆلاف دەستیگرەدە ملی تریفە و گروتی «من ھەمووشتیک دەنوسمەو، شەو و پۆژ ناخەوم و ھەموو چیرۆکەکان جاریکی تر دەنوسمەو، بە خەتییکی لەوی دی جوانتر». غەزەلنوس گروتی «سوودی نییە... ئەوێ کتیبەکە ی دزیوہ جاریکی تریفە دەیدزیتەو، دەبیت بۆ کتیبەکە بگەرێن». ھەسەن تۆفان گروتی «کوێ بگەرێن؟ ئێمە ھیچ زانیارییە کمان لەبەر دەستدا نییە...». تریفە لە ھەمووان ناو میدتر دەگریا و دەیگوت «ئەو ئیشی چەند سالە، بە ئاسانی نانوسریتەو. بەچی دەنوسریتەو، چۆن دەنوسریتەو؟». دواجار ماجید ھەلدەستا و دەیگوت «ئێمە بەردەوامدەبین، وەک ئەوێ ھیچ نەبوویت، ھیچ شتیک نەبوویت، ئێمە لەسەر بابەتیک ئیشدەکەین سەرەتا و کوتایی نییە، وانییە غەزەلنوس؟ ئێمە حیکایەتی ئازاریکی ناکۆتا دەنوسینەو... ئەو ئازارە ھەمیشە ھەیە... من دەتوانم بە تەنیا لەگەڵ دەفتەردارەکاندا ئیشبکەم... دەتوانم». غەزەلنوس گروتی «من دلنیام بە دوامانەو... بە دوامانەو، بەلام نازانم کێ و نازانم بۆ؟». ھەسەن تۆفان گروتی «غەزەلنوس بارۆنەکان، ئەوان، بە دوامانەو... بە دوامانەو... لە میژرە بە دوامانەو، ئەوان». ئەو قسانە لە ھەناوی مندا زرنگەییکی ترسناکیان ھەبوو، دیمەنی ھەموو ئەو شەو ھاتەو یاد کە لە ئوتیلەکەدا ویستیان بمرفێن، موچرکەییکی سارد بە لەشمدایاورد و بە ھەستیکی قوولی ناارامییەو وەک ئەوێ تاسەر ئیسقان گوناھباریم سەیری ھەمویانم کرد. لە میژبوو ژبانی من دەنگەدەنگی و ھا زۆری تیدا نەبوو، بەلام پیمابوو قەدەر منی فریادووتە ناو سەیرترین پنتی ئەم ولاتەو، بۆ ناو ناوازیترین و پیزپەرتین کەسانی ئەم شارە، خەلکانیک لە ئازارەکانیاندا تەراکەوتە و لە خەونەکانیاندا بێوینەبوون. دوا ھەرا و گریە و دەست لەملانییەکی زۆر پیریاندا ماوہیک پشوویدەن و بە

هیمنی بیریکه نه وه و بزائن چی پرووده دات...

پوژیک دواتر حه سه ن توفان هات و به دهنگیکی قرخ و پوخیکی
سافه وه گووتی «ماجه لانی راسته قینه، نه مشه و من و شبر پیکه وه
ناشنایه کی تو ده بینین»... بیئه وهی هیچی تر بلایت به غمه وه
سه یریکردم و گووتی «غم وه کو خه یال شتیکه به دوامانه وه یه».
به بیده نگی سه یرمکرد و هیچم نه گووت... به لام پوژانی دواتر به
پوونی تیگه یشتم حه سه ن توفان مه بهستی چی بوو.

که بارونی خه یالم بینیه وه به ره و شیتبوون ده رویش

که تیشکان تاهیرم بینیه وه، راسته وراست نه و دیمه نهی نیوان
جیسیکه لانگ و جاک نیکلسنم هاته وه یاد له فلیمی «پوسته بهر دوچار
له زهنگ ده دات». نه و دیمه نهی جاک نیکلسن بۆ یه که مجار په لاماری
جیسیکه لانگ ده دات که ژنی جوانی کابرایه کی یونانی پیره، له سه ر
میژی چیشته خانه که پالیده خات، جیسیکه لانگ له پشدا واده ده که ویت
وه که نه وهی بهرگری له خووی ده کات، به لام له و جوړه بهرگریانه ی پین
له بانگه یشتم و داوی نه ینی، ئینجا دیمه نه که به وه ته واوده بییت، جاک
نیکلسن دهستی ده خاته سه ر شوینیکی زور گرنگی جیسیکه لانگ، ئینجا
شته کان له شه پی نیوان ژن و پیاویکه وه هیدی هیدی ده گورپین و وه که
دیمه نی گهرمی نیوان نیر و مییه کیان لیدیت. من چه ند جار تیشکان
تاهیرم ده بینی نه و دیمه نه م ده که وه خه یال، هه تا دواچار که من له
دوخیکی دژوار و خراپدا بووم و ژیانم له سه ر په تیکی باریک یاریده کرد،
که نه وم بینی دیسان نه و دیمه نه م هاته وه یاد، دیمه نی جیسیکه لانگ و
جاک نیکلسن له سه ر میژی چیشته خانه که... من نه و فلیمه م چه ندین جار

دیوو، زۆرجار تەنیا لە بەر ئەو دیمەنە تەماشامدەکردهوه، لەو باوەرپەدا
نەبووم لەم شارەدا کچیکی وەک جیسیکە لانگ هەبێت. درۆ ناکەم
گەر بڵێم ئەو خانمی خەونەکانم بوو، لە سەفەری سەر کەشتییە کەمدا
زۆربەیی وەخت کە دەچوومە شارێکەو بۆ ژێکی وەک ئەو دەگەڕام. من
دەستم لەووە شتبوو لەم شارەدا کچیکی وەک جیسیکە لانگ بدۆزمەوه، لە
پاستیدا پوخسار و نیگار و شیوەی خوگۆرپین و قسەکردنی کچی ئەم شارە
نەخۆشیان دەخستم. ئەو پۆژەیی کە تیشکانم تیا بینییهوه، خۆم وەها
پێکپۆش و پاک پوخسار گۆرپیوو، لە جۆنی دێپ دەچووم لە سەرەتاکانی
گەنجیدا، کە خۆم لە ئاوێنەدا سەیردەکرد، پوخسارم لە پوخساری ئەو
دەچوو لە فلیمی «کرای بەیی» دا، سالی ١٩٩٠ دەمێک ئەو زۆر لاو
و یاخی بوو، تازە پێیخستبووه سەر پلەکانەیی ناوبانگ و بە ئەفسانەیی
وەک «جەیمس دین» و «مارلۆن براندۆ» بەراوردیان دەکرد. ئەو ئێوارەیه
لە مالی بارۆنی مەدەنی، کاتێک لە گێڕانەوهی حیکایەتێکی منداڵانە
بوومهوه لەسەر مشکیکی هار کە ناوی قرتیلەیه، لەسەرەخۆ لای سیوانی
خرپن و چکۆلانە هاتمەدەرێ، هیشتا خەیاڵم لای ئەو مشکە هاروواجە
بوو کە تیشکانم بە بەرگیکی ئێجگار جوانەوه لە بەر دەرگای مۆلە کەدا
بینی. دلنیا بووم لە پێی من وەستاوه، بەلام خۆی نەزان نیشاندا و وایکرد
شتەکان وادەرکەون کە پێکەوتە، بە دەنگیکی ناسک و خوش گووتی
«وای کوپی باش، ئەوە تۆ لێرەیت... وەئێم هەموو شیاکەتە چییە؟
کوپی باش». لەبەرئەوهی پێدەچوو لە دەرەوهی کوردستان گەرەبووبێت،
کوپی باشە کە بە جۆریکی تر لە زاری دەهاتەدەرێ وەک «کووری باش».
ئەو هێندە تر ناسکیکردبووهوه، کە گویت لێیدەبوو بۆی دەمردیت، من
کە دەمبێست ئاوا قسەم لەگەڵدا دەکات وەختەبوو پۆجم بۆی دەرەچوو.
بێئەوهی و یقار و کەمتەرخەمی خۆم لکەداریکەم گووتم «خانم ئەم
کاتەتان باش، چەند سەیرە لێرە دەتانبینم، وامدەزانی ئێوە لە دەرەوهی

نۆيمىران دەژىن». گووتى «نا من لىرەم لە مالى بارۆنى مەدەنىم، بەلام من ئىۋاران خويندەم ھەيە، بۆيە تۆ نامىنىت». بە ئەسپايى دەستىگرتەم و گووتى «مەترسە كەس لە مال نىيە، ۋەرە لە گەلەمدا». لەگەلماكەي ۋەھا گووت كوپ نەبوو بتوانىت خۆي بگريت و دواي نەكەويت. ئەمىرۆ جوانتر و سىحراويتىر بوو لە ئاھەنگەكە. لە ئاھەنگەكە ھىندەم كىچىكرەبوو جوانى راستەقىنەي خۆي ونبويو، بەلام ئەمىرۆ جوانى ۋەھا دياربو، پەنگى پىستى، ناسكى لىۋى، تەپى ناو گلىنەي، كالى چاۋى، ھەمووشى تىكرا پىكەۋە... ئەژنۆي ئادەميان دەشكاند. منى بىردە ناو مەتبەخى كۆشكەكەي بارۆنەۋە. تەنورەيەكى سىپى لە بەردابو، تىشىرتىكى مۆرى ناسكى يەخە سىپى. كە ھەردووكيان ۋەھا لەگەل بارىكى كەمەريدا چەسپىويوون وايان لە مەۋف دەكرد بىر لە جەبىر و تەكامول و ئەندازەي ئىلاھى بكا تەۋە. من لە سەر كورسىيەكى مەتبەخەكە دانىشتەم، بە ھىمنى قوتۇيەكى كۆلاي ساردى خستە بەردەستم و گووتى «كوورى باش، ھەر كە تۆ ئەرۋى، سىۋان ھەموو چىرۆكەكانەم بۆ دەگىرتتەۋە... زۆر حەزەم لە حىكايەتى قىتلىيە كە لەگەل فرتلى و مرتىلەي برايدا لە مزگە وتىكى كۆندا بە خواردنى كىتپى كۆن خوينيان ژەھراۋى دەبى، ۋەلا حىكايەتىكى خۆشبوو... كوورى باش، ئەي نازانىت حىكايەت بۆ كەسەك لە عومرى مندا بگەيت... بۆ كچىكى گەنج، ۋەھا خەۋى لىپكەۋى». قسەكانى ۋەھا عەيارانە بوو، قومى كۆلا ساردەكە پەريپە قوپگەم. گووتەم «چۆن، كچى باش، من لە ئەسلدا ئىشەم گىرەنەۋەي چىرۆكە بۆ گەۋرەكان، بەلام ئىستەجگە لە مندا لان كەس نايەويت گوى لە چىرۆكەكانەم بگريت، لەبەرئەۋە ناچارەم بەمبۆرە بژىم». گووتى «يەغنى حىكايەتتە بۆ كچى ۋەكو منىش كىردە؟». گووتەم «نا تىشكان خان، نا... خۆت دەزانىت، ئەم شارە و داب و نەرىتى خەلك و ئەم شتانە پىنگا نادەن، بەلام گەر يەكەك حەزىكەت، دەتوانم حىكايەتى بۆ بگەم». بە پىكەنىنىكى ناسك

و سىحراوئىيە، دەستى بە قژىدا هئىنا « قژى زەردبوو، زۆرپىن بوو، كورتبوو، دەبرىسكاپە» گووتى «وەلا كوررى باش، حەزەكەم حىكاپەتى وام بۆ بكەيت». تا ئەو شوئىنە من بە ھەموو شتىك زۆر دڵخۆشبووم، كە سەيرمەدە كردەكت و مت جىسىكە لانگ بوو، بە گوشت و خوئىنە ھە تەبوو ھەردەستم. تا ئەو شوئىنەى كچىك دەناسىت ھەموو شتەكان خۆش و قەشەنگە، بە لام كىشەكە دواتر دەست پىدەكات كە مەرووف دەپرسىت «ئەى دواتر چى؟ ئەى شتەكان چۆن دەپۆن؟». ئەو ھى وايدە كرد من نەمەوئىت زۆر لە كچان نەزىكەم ھە بە شىكى ئەو ھەبوو، لەگەڵ كچاندا ھەمىشە دەبىت بەگەيتە شوئىنەىك، مەنىش نەمدەوئىست بەگەمە ھىچ شوئىنەىك، خۆشتىن جۆرى پەيوەندى لە لام پەيوەندىبوو لەگەڵ مردواندا. چونكە مردووەكان داواى ھىچت لىناكەن، دەبنە برادرەىكى بىدەنگت و تەواو. ژنان مەخلوقاتى زۆر قەشەنگن، بە لام خراپترىن سىفەتەيان ئەو ھە بەردەوام داواى شتىكت لىدەكەن، خۆيان بە خاوەنى ئەو ھەقە دەزانن بەردەوام داوايەكەن، ئەو كاتەش كە داواناكەن، لە ھەموو كات خراپترە، چونكە بەردەوام بىرتەخەنە ھە كە داواناكەن. ديارە من ھەرگىز نەمدەوئىرا شتى وا لە بەردەم خانمى تەرىفە يابەحرىدا بلىم... كە دەىگووت «ھەموو ئەو جانە ھەرانەش كە لە خەيالىمدا دوامدەكەون و دەيانەوئىت بمخۆن نىرن». من ئەم زانىارىيەم لە شىتە لكردن و وردكردنە ھى سەدان قلىمە ھە بەدەستەيناو... لەو ھەش بەگوزەرىن ناخۆشتىن شتى پەيوەندى لەگەڵ كچاندا ئەو ھە كە دەبىت پەلە پەلە بۆى سەركەوئىت، ھەموو پەلەيەكەش بىركردنە ھى زۆرى دەوئىت، حىساباتى دەوئىت، نەخشە و پلانى دەوئىت، ترس و دڵەلەرزى دەوئىت. بە لام من حەزم لەو پەيوەندىانە بوو كە ھەر لەگەڵ دەستپىكرىندا دەكەوئىتە سەر پاستەپى و ھەر لە سەرەتاو ھەموو شتىكى ديارە... شتى ھەھاش لەگەڵ كچى ئەم شارەدا نەكردەبوو. بە لام بۆ خانمى جىسىكە لانگ ھەموو شتىكم دەكرد، ھەموو شتىك، مەرووف لە

ژيانيدا يەكجار كچىكى وەك جىسىكە لانگ دىتە بەردەمى، گەمزەيە گەر لە دەستى خۆى بدات. من گەرچى ناویم دەزانى، لىمپرسى « تائىستا نازانم ناوت چىيە؟ ». گووتى «ناوم تيشكانە ... لە بەغدا لەدايكبووم». لىمپرسى «خانم تۆ چى بارۆنى مەدەنیت؟». كەمىك سەرى دانەواند و گووتى «هېچ، من ناسياوianم...». وەك ئەوەى پرسىارەكە پەشوكاندىيتى گووتى «من لىرە لەگەل خوشكەزايەكى ترى بارۆندا لە قاتى ژىرەو دەژىن...». پاش كەمىك قسەوباسى ئاسايى، من كۆلاكەم خواردەو و گووتم « بەداخەو كاتىكى زۆر كەم مەيە، دەبىت بېۆم بۆ مالى بارۆنى گوللەوياروت، زۆر خوشحالبووم كە يەكترمان ناسى، هيوادارم بتوانىن يەك ببىننەو». ئەو سەيرىكردم و گووتى «ماجد من حەزەكەم بىم بۆلات... تۆ لەچ گەرەكەك دەژى؟» كە ناوى منى دەهيتا، بەدستورى عەرەبان «ى» لەكەى كەمىك قووتدەدا. من گووتم «ناترسىت بىت بۆ لام حىكايەتەك بۆيكەم، خەوت لىيكەوئىت و بە خەوتووىى ماچتەكەم. تۆ بە جۆرىك جوانىت، مەستدەكەم بۆ وەزعى تەندروستىم خراپ بىت زۆر بتبىنم». پىكەنى و بە ناسكىيەكەو كە پياوى دەكوشت گووتى « نا... دىم بۆ ئەوەى حىكايەتەم بۆ بكەيت و خەوم لىيكەوئىت... بەس تۆ كوررى باشىت، ماچم ناكەيت...» تۆزىك وەستا و بە شەرمىكەو گووتى «گەر خۆم بەخەبەر نەبم».

من ناوئىشانى مالى خۆم پىدا، كە پۆشىتم لەبەر پەنجەرەكەو بە ئەسپايى ماچىكى هەوايى بۆ هەلدام و بە دەستورى كىژانى زۆر ھەرزەكار باى بايەكى لىكردم... من ئەو جۆرە خواحافىزىيە تەنيا لە فلىمدا ببىنبوو. نازانم بۆ ئەو خواحافىزىيە وەها دلى خوشكردم. كە لە مالى بارۆن ھاتمەدەرى، ئەو دلخۆشىيە كورت و كوتوپرە ئەوەى بەيادا مېنامەو، من پياوئىكى چەند غەمگىنم... چ بەدبەختىكى گەرەم... چ نەگبەتەكەم ھەموو عومرم لەسەر ئەو چوار جادە پىسەى شار بە خۆرا

تێپەریو. پالەدا بە دیواری مائى یەکیک لە بارۆنەکانەو و وەختبەر
بگیرم... ئاوپم لە دواوەی خۆمدا یەو و ژیانم هیچی تیانەبوو، هیچ...
ئەو بای بایە چکۆلانە یە بۆیە وەها دلى خۆشکردم، چونکە ژیانم
بۆشاییەکی گەورەبوو... ژيانى پیاویک کە هەتا خواحافیزییەکی سادە
دلخۆشیدەکات... ئەو بە جوړیک غرورى پوشاندم، هەستمکرد خەلکی
کە نامبین و فەرامۆشەدەکەن لە سەر هەقن.

ئەو شەو کە لە گێڕانەوێ هەموو چیرۆکەکان بوومەو، ویستم
بگەڕیمەو بۆ مائى. لە پێگادا بووم بەرەو دەرگای گەورەى نویمیران،
لە ناکاو ماشینیکی ئێجگار جوان و گەورە لە بەردەمدا وەستا و گووتی
«ماجیدی گۆل سۆلاف سەرکەو». لە ناو ماشینەکەدا بارۆنى خەیاڵم
بینی. سەرەتا ویستم سوار نەبم، بارۆن پێیداگرت و منیش ملەدا و بە
ناچاری سوار ماشینەکەى بارۆن بووم. بارۆن ئەو شەو پوخساریکی
پەشۆکاوتری لە یەکەمجار هەبوو، کەمیک توپە دەهاتە بەرچاوم، وەک
شتیک دەماری گرتبیت و گرژییەکی ناکاوی تووشبوویت، بە خێرایى بە
نویمیراندا سوپاندمییەو و گووتی «گۆل سۆلاف. تۆ مامۆستای چیرۆکی
خەیاڵییت، نویمیران چۆن دەبینیت... ئەو مەراقیکی گەورەمە بزەنم، تۆ
نویمیران چۆن دەبینیت؟».

من گووتم «بارۆنى خەیاڵ، خۆت دەزانیت، من کوپی خێزانیکی
هەژارم... نویمیران بۆ من شوینیکی جوانە... شوینیکی وەک خەون،
بۆ کەسیکی نەدار و دەستکورتی وەک من کە حەزێکی تۆرم لە ژيانى
خۆش هەیە، نویمیران خەویکی دوورە کە نامەوێت تۆر بیرى لێکەمەو».
ئێستێکی کرد و گووتی «بەلام شوینیکی خەیاڵی نییە، وانیه شوینیکی
خەیاڵی نییە؟». من بۆ ئەوێ خۆم لە بارۆن لادەم گووتم «کەوتۆتە
سەر ئەوێ مڕۆف چۆن پێناسەى خەیاڵ دەکات... پەنگە بۆ پیاویکی

هەزار كە ناتوانىت كرى خانووه كەى دابىنبكات، شوينىكى خەيالى بىت...
 پياو چووزانىت؟». بەغەمىكە وه سەيرىكردم و گووتى «دەزانم تۆ پاست
 ناكەيت، دەزانم. تۆ شوينى خۆشتەرت بينيوه، تۆ جيهانى سەير سەير
 زۆر گەراويت... لە هەر شوينەى چيرۆكىكت كۆكردۆتە وه». من سەيرى
 بارۆنم كرد، بۆ ئەوهى بزەنم پاستدەكات يان گالەم پيدەكات. سيبەرى
 جيديهت و گالەشم بە تىكە لاوى لە پوخساريدا بينى. بۆ ئەوهى ترسى
 خۆم بشارمە وه بە هيمنى گوتم «جەنابى بارۆن ئەوهى زانىارى داوه بە
 تۆ بە هەلە داچووه، من هەرگيز سەفەرم نەكردوه، لە هەموو ژياندا لەم
 شارە نەچومەتە دەرى، هەتا شار و شارۆچكە و گوندەكانى دەورووبەرى
 ئەم شارەشم نەبينيوه. لە لەدايكبوونمە وه تا ئىستا هەر لە كوچە و
 كۆلانەكانى ئيرەدا ئەمبەرەوبەر دەكەم، لە هەموو ژياندا تائىستا نەچوم
 بۆ سەيرانيش، سەيرانگاكانى دەورووبەريشيم نەبينيوه». دەستىكم بۆ
 شاخەكانى دەورووبەر پاكيشا و گوتم «بارۆن هەتا سەر ئەو لووتگانەشم
 نەبينيوه كە هەموو خەلكى شار هەفتانە دەبينن... لە كۆرە وه كەشدا
 من هەر ليرە بووم، كاتىك تانك و زرىپۆشەكانى دەولەت هاتنە وه شار،
 من تاك و تەنيا بەشەقامەكاندا پياسەمدەكرد».

هەستەمكرد بارۆن كەمىك مەستە، بە خەيالە وه گووتى «ماجيدى
 گول سۆلاف تۆ بەردەوام لەسەفەردايت، من دەزانم، من هەواڵم هەيه...
 من زۆرشت لەسەر تۆ دەزانم... بارۆنى بوكەشوشە وادەزانىت كە تۆ
 تەنيا حىكايت بۆ مندالە كۆيرەكان دەكەيت، نازانىت كە تۆ گەشتىكى
 راستەقينه يان پيدەكەيت... كەس ئەوه نازانىت من نەبىت».

كەمىك وهستام و گوتم «من گەشتى راستەقينه بە كەس ناكەم، من
 دەتوانم تەنيا گەشتى خەياليان پيىكەم... گەشتى خەيالى، لەپاستيدا
 من هىچ ناكەم، تەنيا دلى ئەو مندالە كۆيرانە خۆشەكەم كە ناتوانن
 دونياى پۆشن ببينن، لەبەرئەوه يارمەتيانەدەم دونيايەكى تر ببينن،

دونیایەک کە لە ناو خەیاڵی ھەمووماندا خەوتووہ.

بە دەنگێکی مەست پێکەنی و گروتی «بەلام خۆت و منداڵە کوێرەکان بەراستی ئێ و شارە خەیاڵیانە دەژین... من لەو منداڵە کوێرانەم پرسێوہ، ئێوان ھەموو شتێک دەبینن، وەک ھەر پێیوارێک کە سەفەرێکی راستەقینە دەکات، سوار کەشتییەکەت دەبن، ھەست بە بۆنی درەخت و ئاو و پووبارەکان دەکەن، ئێ و گوندە خەیاڵیانە دەناسن، بەو شارە گەورانەدا پیاسە دەکەن کە تۆ دەیانبەیت».

باش تۆزێک ماشینەکی لە پۆخی شەقامێک وەستان و بە توندی دەستیگرتم «پیمبلی... ماجیدی گۆل سۆلاڤ... تۆ چۆن خەلک دەبەیت بۆ ناو ئێ و نەخشەییە... من شیتی نەخشەم، لە منداڵییەوہ نەخشەییەکی گەورە لەسەرمدا. بەلام نازانم چۆن دروستییەکەم... پیمبلی چۆن دروستییەکەم؟ من چەند سائە لەگەڵ سیاسییەکاندا ئیشدەکەم... ئیستاش لەگەڵ ئەندازیارەکاندا خەریکم... لە ئەنجومەنی شار یەکیکم لە بەرپرسەکانی دانانی ماسەریپلانیک بۆ ئەم شارە... من حەزم لە نەخشەییە، تێدەگەیت نەخشەیی گەورە، نەخشەییەک ھەموو ژیان لە ناو خۆیدا کۆبکاتوہ، نەخشەییەک ھەموومان لە ناویدا بین، تێدەگەیت... نەخشەییەک وەک تۆزێک خۆت دروستیدەکەیت و خۆشت لە ناویدا، وەک بینایەکی بەرز وەستاکانی ھەمیشە لە ناوہوہ کاردەکەن و ناتوانن بچنە دەر، ئێوہ خەونی منە. ماجیدی گۆل سۆلاڤ، نەخشە شتێکی بەشەرییە، بۆ یەک مەودا نییە، تێدەگەیت، ھەر مەودایەک بیری لە نەخشەکردوہ دەبێت بیری لە ھەمووان بکاتوہ... من حەزم لە نەخشەییەکە ھەموومان دروستییەکەین و ھەموومان لە ناویدا بین... بەشەر بە نەخشە لە ئازەل جیادەبێتوہ، نەوہک بە زمان یان بە خەیاڵ، حیوان زمانیش و خەیاڵیشی ھەیە، زانست ئێوہی سەلماندوہ، بەلێ، شتەکە تەواو زانستییە. تاکە شتێک کە مەودا لە پەلەوہر و گیاندارانی

تر جيا دەكاته وه، نه خشه يه ... نه خشه واتاي هه موو ديمه نه كه ببينيت، ته واوي دونيا له بهرده ستدا بـيـت، هه موو جيهان له ناو ئه و شته دا بـيـت كه تـۆ دهـيـكـشـيـت ...».

وهك په شوكانم بخوئـيـته وه، كه ميـك نيـوچاواني گـرـژـكـرد و گووتـي «ئاه ماجيدي گول سـۆـلاف ... پـيـمـبـلـي، تـۆـش له مهـكـتـب پـقـت له جوگرافيا بوو يان نا؟».

بۆ ئه وه ي تـيـنه كه وم گووتم «نازانم، بـيـرم نه ماوه».

سهـري نـزـيـكـكـرده وه و به ئهـسـپـاي گووتـي «منيش وهك تۆ پـقـم لهـم شارهـيه، پـقـم لهـم جيهانهـيه ... ئا بهـمـجـۆـرهـي كه ههـيه . جوگرافيا يان ميژوو باسي ئهـو دونياـيه دهـكـن وهك ئهـوي ههـيه يان وهك ئهـوي ههـبووه ... بهـلامـن باس له نهـخـشهـيهـك دهـكـم كه ههـندـئ بۆ ههـموـوانـي دهـكـيـشن ... سهـيرمهـكه، خهـلكـي خـۆـرئاوا بهـچـي بوون به هـيـزـيـكي گهـوره ... بهـو پـياوه زيـرهـكانهـي نهـخـشهـيهـكي وهـها گهـورهـيان دروستـكـرد تهـواوي دونياي گـرتهـوه ... وانـيـيه، بهـوه نهـبوون بهـ پـياو؟ ...».

ئهـو و يقارهـي تـيـانهـبوو كه له يهـكهـمـجـاردا بينـيـبووم، نيگاي شـيـوهـيهـكي تر و پوخساري پهـنگـيـكي تر بوو، شـتـيـكي تـيـابـوو كه له شـيـتـيـيهـوه نـزـيـك بوو، مهـستي بهـجـۆـريـك داـيـگـيرـسانـدـبوو، لـيـي دهـترـسام ... بهـوهـدا من جگه له بـيـره هـيـچ جـۆـره ئهـلكهـولـيـكي ديم نهـدهـخـوارـده وه، زۆر له پـياوي سهـرخـۆـش سـلـمـدهـكـرده وه . له منـداـليـيه وه له مهـستان دوودـل و بهـگـومانـبووم، ههـستمـدهـكـرد بينـيـني ئهـوان بۆ خهـيـالم زۆر خراپه . سهـيرـيـكـردم و گووتـي « پـيـمـبـلـي، چـۆن ئهـو منـداـله كوـيـرانه بهـو دونياـيه دا دهـگـيـريت؟ بۆ پـۆـژيـك نامـبهـيت له گهـل خـۆـتـدا؟ بۆ؟»

به كه ميـك نـازايـيه وه گووتم « جهـنـابي بارۆن، من حـيـكايه تـخـوانـم ... ئهـگهـر ميـژـووي ئهـمـشـاره بخوئـيـته وه، بهـردهـوام حـيـكايه تـخـوان ههـبووه، جـارـان ئيـشهـكه جـۆـريـكي تر بوو، خهـلك له چايـخـانهـكانـدا داـدهـنـيـشتـن

و حیکایەتخوانەکان لە جیگایەکی بەرزەوہ ئەفسانە و چیرۆکیان
حیکایەتیان دەکرد... بەلام من لە دەورو زەمانیکی تردا لە دایکبووم،
من پیاویکی بەدبەختم نە لە شوێنی خۆم و نە لە زەمانی خۆمدا
لەدایک نەبووم... جەنابی بارۆن، من ناچم بۆ هیچ شوێنیک، مێند ھەیە
حیکایەتەکانم چەشنێکن کوێرەکان باشتەر تێدەگەن، من کەسێکم تەنیا
نابیناکان دەتوانن خەیاڵاتم ببینن... چاوساغەکان بێن و نەین و ھەکو
یەکە».

بارۆن گووتی «نامەوێت دانیشم بە قەلەم و پاستە و پەرگال
نەخشەی دنیا دروستبکەم... ئەوہ جوگرافیایاناسەکان وادەکەن... من
تۆ نەخشەیک لەسەرماندایە و دەبێتین بۆ دنیا... ئەوہ جیاوازی ئێمە
و ئەو گەمزانەیکە کە من رقم لێیانە... گول سۆلاف پێویستیم بەوہیە
ناو خەیاڵت ببینم... چۆن ئەو مندالە کوێرانە ناو خەیاڵت دەبینن،
منیش دەمەوێت ناو خەیاڵت ببینم». زەرەدە خەنەیکەکی ترساوم گرت و
گوتم «جەنابی بارۆن، چۆن مەرۆف ناتوانیشت دیوی ئەو دیوی مانگ
ببینیت، شەوی خۆر تەماشابکات، بەسەر پووکاری دووھەمی ئەستێرەکاندا
چاوبگێریت، ئاواش ناتوانیشت خەیاڵی ئەوانی تر بەتەواوەتی ببینیت...
مەرۆف تەنیا دەتوانیشت ھەندیک شت ببەخشیت... ھەندیک شتی کەم و
ھێجی تر... خەیاڵ دیوی ئەو دیوی ئەو شتانەیکە کە ئێمە نایگەین».
و ھەک بپاریتەوہ گووتی «دەمەوێت شارێک لە شارە خەیاڵییەکانی تۆ
ببینم... دەمەوێت بۆم باسبکەیت... دەمەوێت چاوی لێکبنیم و لەگەڵ
خۆتدا بمبەیت... ھەزەدە کەم ئەو زەویانەیکە لە خەیاڵی تۆدان ھی من بن.
ئای ماجیدی گول سۆلاف چەند ھەزەدە کرد، چەند سەدەیک لە مەوہەر
لە خۆرئاوا لە دایکبوومایە... چەند ھەزەدە کرد؟». من بێئەوہی لە ھێچ
تێبگەم گووتم «بێگومان خۆشدەبوو، جەنابی بارۆن، منیش جار جار
بەجۆریکی بێمانا دلەم بۆ جل و بەرگی زەمانی زوو لێدەدات». بێئەوہی

گوئ بە قسە بێماناكانى من بدات بە دەم خەيالەو سەرى بەرزكرده و
 و گووتى «سەردەمانىك زەويەكى تر و ژيانىكى تر هەبوو مەرۆف
 بیدۆزیتەو... خاكى تر هەبوو داگیرىيات. بەلام ئیستا سەرتاپای دنیا
 لە يەك دەچیت... ئەوروپىيە كۆنەكان، لۆردەكان، بارۆنەكان، دۆقهكان
 خۆشەختبون، زەوى تر هەبوو داگیرىيەكان... بەلام ئیمە دەسەلاتدارانى
 ئەم وڵاتانە بەراورد بەو پیاوێ گەورانە هیچ نین جگە لە راوێكەرى نەقامى
 چۆلەكە... راوێكەرى بالەندەى غەمگین. من ئیستا جگە لە راوچىيەكى
 چكۆلە زیاتر چیم... ماجیدى گول سۆلاف دەسەلات بە برپاى تۆ چىيە؟
 ». من هەرگیز بیرم لەو پرسىيارە نەكردبوو، لەو باوەرەشدا نەبووم لە
 ژيانمدا كە سێك بێتە پێگام پرسىيارى وەهام لێبكات، گوتم «دەسەلات
 ئەوێ كۆشكى گەورەت هەبێت، ماشینی جوانت هەبێت، بتوانیت دەستت
 بگاتە هەندێك لەو ژنانەى حەزت لێیانە... تۆ حوكمبەكەیت، ئەوانە
 بخەیتە زیندانەو كە پەت لێیانە. شتێكە لەو بابەتە». بە پێكەنینەو
 سەیرى كردم و گووتى «هەموو بارۆنەكانى نوێمىرانیش وا بێردەكەنەو...
 ئا هەموو بارۆنە گەمژەكانى نوێمىرانیش وابێردەكەنەو. بەلام ئەو
 دەسەلات نییە. دەسەلات شتێكى ترە... من دواى سالاھەى سالا
 خۆیندەو و ئىشكرەن گەیشتمە ئەو برپاى. گەر مەرۆف نەتوانیت خەيال
 دەستەمۆبكات و لەم سەر زەويەدا سەوزىيات، بێدەسەلاتە. دەسەلات
 بریتىيە لە دەستەمۆكردى خەيال و هیچى تر. گول سۆلاف هەندىجار
 مەرۆف شىت دەبێت تا دەگاتە قەناعەتێك، من لەوانەم كە شىت دەبن
 تا دەگەنە قەناعەتێك، بەلام كە لە شتێكدا گەیشتمە برپا، ئىتر تەواو
 دەتوانم ژيانى خۆمى پێبەخشم... دەتوانم لە پێناویدا بكورژم و زەمین
 وێرانبكەم، هیچ شتێك لە قەناعەت ترسناكتر و جوانتر نییە... مەرۆف تا
 قەناعەتى نییە شىتە، كە دەشپێتە خاوەنى قەناعەت شىتتر دەبێت». بە
 شەرمەو پرسیم «جەنابى بارۆن چۆن گەیشتی قەناعەت؟».

دەستیکردەووە بە لیخوڕین و ماوێەک بێدەنگبوو، بەلام ئاشکرا بیرى
لە پرسىارەکەى من دەکەردەووە. دواىى بە هیمنى گروتى «گول سۆلاڤى
برام، ئەوێ میژووی بەشەرییەتى دروستکەردووە و دیاریدەکات، خەیاڵى
حاکم و حوکمرانانى دۇنیایە... ژۆر گەمژە هەن لەم شارەدا هیشتا لەو
تێناگەن... گەمژە هەیه وادەزانیت خەیاڵ شتیکە لە ئیشى شاعیرانە؟
هاها... گەمژەى وەهاش لە دۇنیادا هەیه و ژۆریشن... وانییە؟». من بە
ترسەووە سەیرمکرد و گروتم «نازانم». بەدەنگى بەرز گروتى «ئەوروپییەکان
خەیاڵ لە سنوورى ئەوروپا هیئەتەى بەمدیودا... هەموو حاکمى دۇنیا
میژووی خەیاڵى حاکمەکانى پێش خۆى دەخوینیتەو... ناپلیۆن خەیاڵى
ئەسکەندەر و هانیپاللى خویندەووە، بەللى ئاوهابوو... هیتلەر خەیاڵى
ناپلیۆن و بسمارک لەسەریدا بوو... سەدام حسەین، خەیاڵى هیتلەر و
ستالینی لە سەرى خۆیدا سەوزکردبوو، بەلام ئەو پادشا و دیکتاتۆرانە
لەسەر زەوى پەلیاندەکوئا... زەوى تاقیگا و مالى ئەوان بوو، بەلام ئیئە
لەم شارە چکۆلانەیه‌دا ناتوانین خەونى وەها ببینین، ئەو جۆرە خەونانە
لە دۇنیادا بەسەرچوون... بەلام راست دەوێت خەیاڵ شتیکە یەكەمجار
لە سەرى سیاسییەکان و بازرگانە گەورەکاندا دروستەبێت. من میژووی
شعیریشم بە وردی خویندۆتەو، شاعیران هەندىجار هیچ نین جگە لە
سەگتیک کە دواى خەیاڵى سیاسییەکان دەکەون، تۆ بەختەوهریت کە
شاعیرنیت. بەختەوهریت و ژۆریش بەختەوهریت... سەرەتا سیاسییەکان
باسى ئازادى دەکەن ئینجا ئەوانیش دین و دەکەونە هۆنینه‌وێ بەیت و
بالۆرە بەسەر ئازادیدا. پازدە سال لەمەوپەر خەیاڵى ئیئە ئەو‌ه‌بوو بگەینە
ئەم پۆژە، ئەم ئازادییەمان هەبێت کە ئیستا هەمانە... ئەو کات شاعیرەکانمان
و سیاسییەکانمان و خەلکی سادە و ساکاری سەر جادەش، هەموو یەك
خەیاڵمان هەبوو. دەمانویست شارێک شارۆچکە یەكمان بەدەستەو بەیت و
دانیشین و ئاسوودە بژین، ئەو کات پۆژگارى زیرینى ئیئەبوو، سەردەمى

جوانى بوو، هه موو يهك خه يالمان هه بوو. ئيستا من دهمه وييت شتيكى وابكه م... تيده گهيت... هه موو يهك خه يالمان هه بييت. نا من نامه وييت خه يالى خه لكى بسرپه وه و خه يالى خوم سه وزبكه م... من پياويكى مؤديرنم... تيده گهيت، پازده سال له مه و بهر پياوى مؤديرنى وهك من له م كه لاوه يه دا دروست نه ده بوو. من نامه وييت خه يالى من بجيته شويى خه يالى تو، بهلكو دهمه وييت نه خشه يه كمان هه بييت، خه يالى هه ر دوو كمان له سه رى يارييكات... پيكه وه باغه كه دروستبكه ين، پيكه وه كه شتيه كه دروستبكه ين، پيكه وه سه فه ريكه ين، ئه و كه شتيه ي تو كه كويژه كانى پيده گيريت كه شتى هه موومان بييت. ئه و ثقليمه روناك و سه وزانه قيبيله گامان بييت... وانيه؟ وانيه؟. كه ئه م قسانه بو براده ره ماركسييه كونه كانم ده كه م، خه نده يهك ده يانگريت و ده لئين كابرأ ئه وه ي تو ده يلاييت يوتوپيايه، يوتوپيايه. منيش پيده كه نم و ده ليم يوتوپيا نيه، بهلكو ئه ندازه يه، حيساباته، هونه رى پاكيشانى خه لكه بو ناو نه خشه كه، كؤلنه دانه، په حمه... به لئى په حم و سؤزه... هه روه ها بيژه حميشه. ئه وه ي تا كؤتايى مل نه دات، ئه وه ي جوانى ئه م شاره و ئوميدى سبه ينئ و نرخى پاشه پؤژ به هيچ بگريت، وهك چؤن به رازييك له پيسايى خويدا نوقمه ده بييت ئاوا له خه يالاتى خويدا نوقمه بييت، من په حمى پيئاكه م. بو پازده سال له مه و بهر ده مانتوانى هه موو يهك خه ون بيبين... بو؟ ئه مپؤ بو ناتوانين؟. من به بارؤنه كانى براده رم گووت، ئه وه خه يالپلاو نيه، ئه وه هونه ره... له كؤبوونه وه يه كى ئه نجومه نى ميراندا هه ستامه سه رپئ و به ده نكى به رز گووتم، ئيمه ئيشمان ئه وه يه نه هيلاين خه يالى مروقه كان به زايه بجييت... ئه وه نه ينئى جياوازي نيوان خورشاوا و خوره لات. له خورشاوا ناهيلاين خه يالى جوانى به شه ر به زايه بجييت، به لام ليژه ناهيلاين هيچ خه يالتيك له سه رى ئاده ميزاد بيته ده رئ، هه موو خومان به وه وه گرتووه بلين خه يال شتيكى ترسناكه نابييت له سه رمان بيته ده رئ، هه موو

فەربووین خەیرا خەیاڵ و خەونی خۆمان بخەینە ژێرەو و وەك گوری
 پشیلە بېشارینەو و بڵێین یۆتۆپیا. باوەرتبێت من وام بە ھەموو سیاسی
 و بارۆنەکانی ئەم ولاتە گووتوو... بەلام زۆربەیان تێناگەن تۆ باسی چی
 دەکەیت». من بە کەمێک شەرمەو سەیری بارۆنم کرد، کە بە خێرایەکی
 بێمانا لە شەقامە خاڵییەکانی شەودا ماشینەکەی دەئاژووت. گووتم
 «جەنابی بارۆن منیش تێناگەم تۆ باسی چی دەکەیت. من بیر لەو
 ناکەمەو خەیاڵاتی خۆم بکەم بە راست... پیاویکی شۆرشگێڕ نیم،
 خەڵکانی شۆرشگێڕ بیر لەو دەکەنەو خەیاڵات بکەنە راست. جەنابی
 بارۆن، من قەت شۆرشگێڕ نەبووم... شۆرشگێڕەکانی ئەمڕۆ دیکتاتۆرەکانی
 سبەینێن، من حەزم بە چارەیان نییە. من کەسیکی بێلایەنم، منداڵان
 زیاتر لە خەیاڵاتم تێدەگەن. شتێک لە دنیادا نییە ناوی شاری خەونەکان
 بێت، شاری خەونەکان ئەو شارەیه کە خەونی لێ نییە... شتی واش لەم
 مەملەکەتە ئێمەدا دروستناکریت». لە تاریکییە کەدا لەبەلا سەیری بارۆنم
 کرد، پیاویکی جوان بوو. ھەناسەیهکی ھەلکێشاو گووتی «منیش
 شۆرشگێڕ نیم... سەردەمی شۆرشگێڕان تەواو. لە کوتایە ساڵانی
 ھەشتاو سەردەمی شۆرشگێڕان تەواو. بەلام من ھەندیک شت دەزانم کە
 تۆ نابزانیت. ئێمە کورد لە خواری خوارەو دنیاداین، گەر ئەم
 ئەستێرە کونیکی تێبێت و بیانەویت باری سووکبەن یە کەم کەس ئێمە
 فرێدەدەنە خواری. ئێمە بەشە زیادەکی بەشەرییەتین، تێدەگەیت، لەم
 سەردەمەدا کە دنیا بۆتە یەک، میللەتانی داماوێ وەک ئێمە ئەو ھەستە
 ھەراسانماندە کات کە ئێمە بەشە زیادەکی بەشەرییەتین و لەوانە پۆژیک
 لە کەشتییە کەو فرێماندەنە ناو زەریا. ماجیدی گۆل سۆلاڤ ئەو ھەستە
 بەنھێنی لە ناو ھەموو کوردیکدا ھەیە... ھەستیکی ترسناکە کە ئێمە
 تێپە و خاشاکی سەر ئەم ئەستێرەین، تا دنیاش بچوکترببێت ئەو ئەو
 ھەستە لە دڵماندا گەورەتر دەبێت، ھەستی کە لە گەڵ شیردا دەخواردی

مندالەکانمانی ددهین. تا هیزی گه وره تر له دنیا دا دروستبییت ئیمه
 بچو کترده بینه وه. یهک پڤگا له بهرده مماندایه، ئه ویش ئه وه یه شتی وه ها
 جوان بکهین، مرقایه تی هه ستبکات که زیاد نین. خۆمان به جوانی
 گه وره بکهین و خۆمان به باغیک پزگاریکهین. زۆرجار واهه سته ده که م،
 چاره سه ری کیشه کانی به شه رییه ت له ناو ئیمه وه باشتر دهرده که ویت.
 به لام من کارم به به شه رییه ته وه نییه، کوردیکی به دبخت چیه تا بۆ
 به شه رییه ت بیریکاته وه ... ها ... ئه وه یان قسه ی پرپوچه . من برپارمداوه
 له خه یالآته کانه دا له سنووری شاره وانی ئه م شاره دهرنه چم. له گه نجیمدا
 ناسیونا لیستیکی مارکسی مه زه ب بووم، به لام ئیستا له سنووری شاره وانی
 ئه م شاره بترازییت ناتوانم بیر بۆ شوین و مه کانی تر بکه مه وه ...
 عه زیزم ... ده زانم ئه م دونیا یه شتیکی گه وره ی که مه، ئه م ولآتانه ی من
 و تۆ جوړه پیاویکی که مه ... ده زانی ئه و پیاوه کییه؟ ئه و پیاوه جوړه
 سیاسیه که شاعیرانه بیریکاته وه، یاخود جوړه شاعیریکه سیاسیه
 بیریکاته وه. لای میله تانی بچوک و به دبختی وه که ئیمه ئه م دوو پوچه
 نابیت له یه ک بترازییت ... میله تانی گه وره باکیان نییه ... میله تانی گه وره
 ده توانن کاولکاریکه ن و له سه ر زه ویش سه ره رز و سه رفراز بمیننه وه،
 به لام ئیمه گه ر جوانی قبیله نامان نه بییت ده مرین ... ئه وه قسه ی منه ...
 تیده گه ییت ... من شوڤشگیت نیم، سیاسی نیم، شاعیر نیم، به لکو پیاویکی
 واقعیم که ده زانم شته کان بۆ کوئ ده پۆن. ده زانم ته نیا دروستکردنی
 جوانیه ئه و هه سته مان ده داتی که ئیمه له سه ر ئه م ئه ستیره یه زیادنن،
 ئیمه ناتوانن پراکیت و ماشین و ده رمان بۆ به شه رییه ت دروستبکهین،
 به لام ده توانن جوانیین، گه ر فه وتاشین و مرین، فه وتان و مردمان وه که
 فه وتان و مردنی جوانی وه هابییت. تۆش وایت، ماجیدی گول سؤلاف
 تۆش وه کو منیت، له ناو پوچه به ره خه یالییه کانه دا تۆ له هه مووان زیاتر
 له من نزیکیت، بۆیه لیتده پارپیمه وه له گه لمدایه بیت ... له گه لمدابه ... مه به

بە دوژمنی بارۆن... دوای شتی بچوک مەکه‌وه، تەنیا بیر لە پابوردو
 مەکه‌ره‌وه، دەستی خۆتم بەرئ و پێکه‌وه بابڕۆین بۆ پاشەپۆژ». من
 بەترسەوه دەستم کێشایە دواوه و گووتم «جەنابی بارۆن نازانم تۆ
 دەتەوێت بچین بۆ کوێ؟ نازانم؟». بە جۆریکی شیتانە گووتی «ئەو
 ئەمەریکییە حیزانە ناتوانن هیچ بۆ ئێمە بکەن... تێدەگەیت. ئەم
 میللەتە من و تۆ جارێک لە دەرەوه کاویان دەکرد، دەیانکوشت، ئێستا لە
 ناوێک خۆی خۆی کاوڵدەکات، تێدەگەیت، گوێبگرە گۆل سۆلاف من زۆر
 لە گەڵ ئەو ئەمەریکییە حیزانە دا دانیشتووم، خەیاڵی ئەوان وەک خەیاڵی
 سیاسییه نەفامەکانی ئێمە وایە. تۆ تێمانگەیت... هەستدەکەم کەس
 تێمانگات... کێ تێم بگات؟ بارۆنە گەمژەکانی نوێمیران؟ کە باسی
 خەیاڵیان بۆ دەکەم، حیکایەتی عەلادین و کللوی سەخری جن و
 ئەنگوستیلە سلیمان پێغەمبەریان بە یادادێتەوه. حیکایەتی کورەکەچەلە
 و ئەسپی بالدار. گۆل سۆلاف دەمەوێت کاتیەک ئەم دونیایە تازەدەکەینەوه
 تۆم لەگەڵدا بیت... باسی ئەو شتە جوانانەم بۆ بکە کە لەسەفەرەکاندا
 بە خەیاڵ دەبینیت، ئەو منارە سەیرانەیی دێنە پێگات، ئەو نەخش و
 نیکارەیی دیوارتاش و پایەتاشەکان لە شارە سەپروسەمەرەکانی دونیادا
 دروستیدەکەن، ئەو بۆرج و قەلایانەیی لە بلوور دروستکراون... ئەو
 مەزگوتە گەورانەیی ئیمانداریی بللورین و پاکدامین تیا نوێژدەکەن... ئەو
 هارمونییەیی کە مەژگەنەکان لەگەڵ یەکدا دەیخولقێنن... هارمونی نیوان
 مەژگەنەکان، ئەو یە موسیقایی راستەقینەیی وجود. خەیاڵ لای من ئەو یە
 کە باغێک دروستبکەم هەر مەژگەنێک بینی بلیت ئەمە ئەو باغیە کە
 هەمیشە لە خەونەکانمدا بوو... چی وادەکات شارێک ببێتە شاری
 خەونەکان؟ ها گۆل سۆلاف چی وادەکات؟ ئەو یە هەر کەسێک سەیری
 درەختەکانی کرد، بلیت ئەمە ئەو درەختیە کە من دەمەوێت هەمیشە
 ببینم، هەر کەسێک بونی گۆلەکانی کرد بلیت ئەمە ئەو گۆلەییە کە من

دەمەوێت تا مردن بۆنێبکەم، که عاشقەکانی بینی یەکتەری ماچدەکن، بلیت ئەمە ئەو ماچەیه که دەمەوێت بەسەرییەو بەرم، که بە شەقامەکانیدا پیاسەیکرد هەستبکات تا هەتا هەتایە، تا کۆتایی دنیا نایەوێت بگاتە مائەو، که لە نیو ژووڕەکاندا دانیشت، هەستبکات لە ناو تەبایی نیوان مەرۆف و شتەکاندا مەلەدەکات، که مزارەکانی بینی واهەستبکات لە پاکی ئاسمانەو نزیکه... که لەسەر مافووڕەکانی دانیشت وازانیت بە سەر باغی پادشامەستەکاندا دەفریت. که شیعیری خویندەو دنیا لە بیربکات، شیعر دەبیت ئەو یادەویریە پەشەئ ناوسەرمان بکوژیت... من پێویستیم بە شیعرە بۆ ئەوێ لەم دنیا یە دووریکە و مەو، نەوێک بۆ ئەوێ یادگارە کۆنەکان و حەسەرە پەشەکان قوولتر بژیم... جوانی ئەوێ شتیک دروستبکەن و شتیکمان بیربچیتەو... شتیک بخولقینن و ئەم دنیا پیسە فەرامۆشیکەن».

هەستمکرد بارۆن لە خەیاڵەکانیدا زۆر دوور دەروات. تا ئەوکات هیچ بوونەوێکی خەیاڵیم نەبینی بوو وەها دوور بروات و خەون بە دروستکردنی وەها کوچەو کۆلانیکەو ببینیت. من لە دروستکردنی شارە خەیاڵییەکاندا هەمیشە یاسایەکی سەرەکی پەچاودەکرد، ئەویش ئەو بوو شارێک دروستبکەم هیچ کات نەبیت بە شاری راستەقینە. خەیاڵ دروستکردنی شتیکە که ناکریت بە حەقیقەت، ئیستا که دەبینی ئەو بێباک باس لە دەستەمۆکردنی خەیاڵ دەکات دەترسام. بەلام شیوازی قسەکردن و خۆدەرپێنی بارۆن جورێک بوو نەمەتوانی هەستبکەم پیاوێکی ترسناکه... من بیرم لە قسەکانی دەکردهو که دەستی گرتم و گووتی «ترسناکن ئەو شاعیرانە پەشەکانی خویان دەپازیننەو، لە ستایشی مەحبوبەدا وزە پۆچی خویان دەدۆزینن و دنیا ش وەک خۆی بە ناشیرینی جێدەهێلن... ترسناکن... ماجیدی گول سۆلاڤ ئەوێ میلیلەتی ئێمە پزگاردەکات ئەو نێهە حیزبە که لە پەق و سەر سەختەکانمان

یەك بگرن... ئەو یە خەیاڵاتەكانمان یەكبگرت و شتیکی نوێ بەرەم بهێنیت... من كە باسی نەخشەت بۆ دەكەم، باسی ئەو جیگایە دەكەم كە خەیاڵی شاعیر و سیاسى و ئەندازیار پێكەو كۆدەبنەو و یاریدەكەن... خەیاڵی جوانناسەكان و حوكمرانان و بیناسازان پێكەو یاریدەكەن... گۆل سۆلاف ئێمە ناتوانین خۆمان پزگاریكەین و نیشتیمانمان لە دەست داگیركەران دەر بهێنین، بەلام دەتوانین خەیاڵمان پزگاریكەین... ناتوانین وەك ئیمپراتۆرییەتە كۆنەكان بەسەر زەویدا پەلبهاوین، بەلام دەتوانین وەك تۆ بە ناو خەیاڵدا پەلبهاوین... ناتوانین زەوى خۆمان یەكبخەینەو بەلام دەتوانین خەیاڵمان یەكبخەینەو... ئەو سەیركردنى منە بۆ دۇنيا، بۆیە پێمدهلێن بارۆنى خەیاڵ».

ئینجا سەیركێكردم، شتێك لە شتیى لە نىگايدا بوو و بە هەسرەتێكى قوولەو گوتى «من پىارى دەولەتم... تێدەگەیت، من دوازدە سالا پىاوى دەولەتم، دوازدە سالا لە بواری جۆراوجۆردا كارمكردو، دڵنیا بە من لەوانە نەبووم كە حیزب دەخەنە پێش دەولەتەو. من ئەو شارە خەیاڵییە دەخەمە پێش هەموو شتێكەو، بەلام من تاك بآلم ماجیدى گۆل سۆلاف، تاك بآلم... دەمەوێت شارێكى گەورە بۆ خەونەكانى هەموومان دروستبكەم، دروستكردنى شارى خەونەكان ئەو ئىشى منە... بەلام تاك بآلم... تۆ لەو باوەرەدايت، سیاسییەك بە تەنیا بتوانیت دۇنيایەكى جوان دروستبكات... لەو باوەرەدايت؟».

هەستمكرد بارۆن تادیت غەمگینتر و تورپەتر دەبیّت. گوتم «جەنابى بارۆن نازانم كە حیزب بچیتە پێش دەولەت یان بچیتە دواى دەولەت چى لە چى دەگوزریت؟ سەر لەو شتانه دەرناكەم. من نازانم باسى سیاسەت بكەم... جەنابى بارۆن من یەك شت باش دەزانم، ئەویش سەیرى فلیم بكەم و حىكایەت بۆ مندالان بگێرمەو... تەنیا ئەو دوو شتە باش دەزانم... لەوانە بترازیت هیچ شتێكى دى نازانم».

بارۆن سه‌یرێکیکردم و به هیمنی سه‌ری خسته سه‌ر سوکانه‌که،
 ماوه‌یه‌ک بێده‌نگ بوو و من به لای چاو سه‌یرمه‌ده‌کرد، به درێژایی
 هه‌موو قسه‌کانمان نه‌مه‌وێرا چاو بپر مه‌ چاوی. پاش ئیستیک بێده‌نگی
 هه‌ستمکرد بارۆن له ناوه‌وه ده‌کوڵیت... بارۆن ده‌گریا... بێئه‌وه‌ی من
 قسه‌یه‌کی ناخۆشم به بارۆن گروتبیت، ئه‌وه ده‌گریا. سه‌ری خستبووه
 سه‌ر سوکانه‌که و وه‌ک منداڵێک فرمیسکی ده‌باران. ماوه‌یه‌کی درێژ
 سه‌یرمکرد و هیچ نه‌گسوت... دواتر به ترسه‌وه ده‌رگا که‌م کرده‌وه و
 له سه‌ره‌خۆ ئوتومبیله‌که‌ی بارۆنم به‌جێهێشت، له ده‌ره‌وه‌ش ده‌نگی گریان
 بارۆن هه‌ر له سه‌رمدا ده‌نگیده‌دایه‌وه. ئه‌وه شه‌وه که گه‌یشتمه‌وه مالم...
 بێئه‌وه‌ی هیچ که‌م خه‌وتم و له قوولایی دلدا ئاسووده‌بووم. بارۆنم وه‌کو
 پیاویکی باش هاته پێشچاو که خه‌ریکه شیت ده‌بیت... به‌لام دلنیا بووم
 هه‌موومان خه‌ریکه شیت ده‌بین، هه‌ر یه‌که و به شیوه‌ی خۆی.

گه‌ران بۆ یاقووتی مه‌مه‌د

عه‌تار له ماوه‌ی ئه‌وه چهند ساڵه‌دا چهنده‌ها تیپی تایبه‌تی زانیاری
 دروستکردبوو، یه‌کیک بوو له‌و پیاوانه‌ی له ده‌زگاکانی پۆلیس و ئاسایش
 زانیاری ده‌کری و زانیاریشی به‌وان ده‌فرۆشت، له پالێشدا ئیشی بۆ
 سه‌رانی گه‌وره‌ی ده‌وڵه‌ت و حیزب ده‌کرد. له‌و سێ ساڵه‌ی دوایدا
 تیپیکی تایبه‌تی له گه‌نجان و ژنان دروستکردبوو که ئیشیان ته‌نیا
 دواکه‌وتنی هه‌والی ئه‌وه‌که و ئافره‌تانه‌ بوو که له مال هه‌لده‌هاتن. خۆی
 لیژانیکی گه‌وره‌ی ده‌موچاو بوو، سیخوڕ و هه‌والدزه‌کانی زۆربه‌یان منداڵ
 و بێگونا ه و فریشه‌پوو ده‌رده‌که‌وتن. به هۆی لیژانی خۆی و هاوکاره
 نه‌تییه‌کانییه‌وه زووتر له هه‌مووان ده‌گه‌یشه‌ ناو نه‌تییه‌کان. وای لیهات

ھەر کەس ئافرەتی دیارنەمایە پووی لە عەتار دەکرد. پۆژ دواى پۆژ
 قەلەوتر دەبوو، پۆژ دواى پۆژ پەشتەر دادەگەرا و لە جاران زۆتر عەرەقى
 دەردەدا. لە پاییزی سالى ۲۰۰۴ دا، چیرۆکی ئافرەتیک بە ناوی یاقووتى
 مەمەد شارى ھەژاند. یاقووت کچی یەکیک لە ئاغا ناودارەکانى سپیپەز
 دەبیئت، لە یەکیک لە شارۆچکە دورەکانەو لە گەڵ کورپی یەکیک لە
 بەرپرسە سیاسییەکاندا ھەڵدیی و پوودەکنە ئەم شارە. کورپە زۆر
 ناکەسبەچە و بێنەزاکەت دەبیئت، ھێندەى دەزانیت ناتوانیت دۆستەکەى
 قایمبکات و لە گەڵ خۆیدا بېشاریتەو، بۆ ئەوێ کەوڵی خۆی دەریازبکات،
 کچەى بەستەزمان لە ناوەرەستى شاردا جێدەھێڵیت و دەستى لێبەردەدا.
 وەھا نامەرد دەبیئت ھەتا پێ و شوینى خۆشاردنەوێشى بۆ دانانیت،
 ھەر وەکو مشکێکى ترسنۆک ھەڵدیی و خۆى لە کونێکى نەزانراو
 قایمەدەکات. گەر یاقووتى مەمەد بە پێکەوت نەکەوتبایەتە سەر پێگای
 پیرەمێردیكى بەویژدان بە ناوی مام ھەریرەو کە کچەکەى لە یەکیک
 لە پێکخراوەکانى ژناندا کاریدەکرد، دەشیا یاقووت ھەرزوو تیا بچوایە.
 دوو پۆژ دواى ئەو شەوێ مام ھەریر یاقووتى مەمەدى گرتەو، ئەو بە
 کۆمەکی پێکخراوەکانى ئافرەتان و کچان، گەیشتە مالى تریفە یابەحرى.
 کچەکە لە ئەستێرەپەک دەچوو ھەر ئیستا لە ئاسمان کەوتییەتە خوارى،
 وەھا جوان و پاک بوو، ھەر کەس بیدیایە حەیرانى دەبوو. خوشحالبوو
 دواى بێقەرارییەکی وەھا کوشندە، لانکەیکى دۆزیبوووە. کاتیک گەیشتە
 ئەو پەناگا چەپەک و نھینییە، پێوێ دیاربوو کە ئەو چەند پۆژە زۆر
 بیری لە مەرگ کردۆتەو. کچان و ژنانى مالى یابەحرى ئامیزیان بۆ
 کردەو و لە دەورى ئەلقەیان بەست. ئەو چیرۆکی خۆى گێڕایەو و
 ئەوانیش چیرۆکی خویان بۆ گێڕایەو. لەو کاتەدا کە ئەو لەو مالىدا
 سەربوردی ژيانى خۆى حیکایەتدەکرد، پیاوانى خێل و چەكدارەکانیان
 لە حیزب و سوپادا وەک ئالۆش لە پۆحى داویتن، بست بە بستى ئەو

دەڤەرە بۆ یاقووت خان دەگە پان. چاوساغان و شارەزایان ناوبانگی
 عەتاریان بۆ وسوو ئاغای برا گەورە ی یاقووت هەڵدا. دواى سێ شەو
 لە هەلەاتنى کچە ... وسوو ئاغا و چەتۆ ئاغای براى بە هەموو تفاقى
 شەپەوه چوون بۆ مائى عەتار و شەوئىكى درەنگ جانتایەك پەر دراو و
 کۆمەلێك وێنەى جۆراوجۆرى یاقووتیان بۆ خستە سەر مێزى ھۆلى
 میوانەكە. عەتار ھەك زۆربەى شەوھەکانى دیکەى ژيانى، بە وێنەى مەھراجا
 ھیندیەکان خاویلیەكى بە سەر یەو بەستبوو، سەیری فلیمیكى كۆنى
 ئەحمەد مەزھەر و مریەم فەخرەدینى دەکرد. لەشى داكەوتوو و پۆخى
 خەوالبوو. تا دەھات كە مەتر بەرگەى بێخەوى و میوانى درەنگ وەختى
 دەگرت. كە ئاغاىانى سپىپەز گووتیان « بە ھەر نرخێك بوو، دەبێت
 ئەم كچەمان لە ژێر زەویەو بۆ بەھێنیتە سەر زەوى ». عەتار دواى
 باوێشكێكى درێژ كەمێك ھۆشبەھاتەو، كەمێك پشتملى خۆى خووراند و
 سەیریكى وێنەكانى كرد. وسوو ئاغا گووتى « گەر تۆ بتەوێت دەتوانیت
 بۆمانى بدۆزیتەو، گەر نەشتەوێت قسەى كە ترمان لەگەڵدا ھەبە ».
 عەتار ھەر كات گوێى لەم ھەپەشە ژێراوژێرانە بایە، بێویستى خۆى
 دەستى دەبرد بۆ سەرى لووتى و دەیخوواند. كە ھەپەشەكان سنووریان
 بێبە زانداپە ھەردوو گوێى عارەقیان دەردەدا و گریكانى كەپووى ھەك
 بەربینى كۆترى ھاوو دەئاوسان. بە ھێمنى سەیری چەك و تفاقى
 ئاغاكانى كرد و گووتى « گەر لەم وڵاتەدا بێت بۆتان دەدۆزمەو ... گەر
 نەمدۆزییەو یەغنى كچەكەتان چۆتە دەرەوھى كوردستان و لە تۆپى مندا
 نەماو ... ماسى نییە لەم حەوزە مەلەونەدا بێت و من نەیبینم ... بەلام
 گەر لەم حەوزە دەرچوو بێت، ئێتر لە حوكمى قولاپى من دەرچوو و
 لۆمەمەكەن ... ئاغاىان كەس بۆى نییە ھەپەشە لە عەتار بكات ...
 عەتار ئەوھى بكێت دەيكات ... بەلام ھیچ پراوكەریك نییە لە دونیادا
 بتوانیت ھەموو تەیرەكان پراویكەت ... پراوكەرى وا لە دونیادا نییە ... من

ئادەمیزادەم، پاداری ئیلاهی نیم». ماوەیەک بوو، هەر گەرفتیکی بەهاتبایەتە بەردەم دەیگوت «من پاداری ئیلاهی نیم».

لە پۆژی دواییەوه عەتار دەبایە هەموو هونەری خۆی بۆ دۆزینەوهی یاقووتی مەمەد بخاتەکار. دەیزانی ئەم سەپەرەزێانە خەڵکی کە لە پەق و بێدینن، خودایان بۆیە دەوێت تا بیکەن بە هاوکاری شەیتان، دەیزانی هەموو ئەو مەزنانەی دەیانەوێت نیازی ئەهیمەن و کۆمەکی ئیلاهی تێکەڵاوی یەک بکەن پەرە ترسین... زۆر پەرە ترسین. ئێستا کاتی ئەوه هاتبوو چارێکی دی چەکە قورسەکی خۆی بەکاربهێنێت، ئەو چەکی کەس نییەتی ئەو نەبێت «شەهزیار بایز ئەو کۆپەری دوو چاوی شوشەیی سافی هەیە و دەتوانێت ئەو دیو دیوارەکان ببینێت». هەر لە منداڵییەوه لە بری شەهزیار پێدەگوت «شوشە». دەبایە خۆی و شەهزیاری شوشە بۆ کچێکی زۆر جوان بگەڕێن، ئیجگار جوان. هەلبەت ئەستەمبوو لە سەرەتاوه شوشە بخاتە کار، ئەوه ئەو چەکە قورسەبوو کە لە کاتی دواچیمی یارییەکاندا بەکاریدەهێنا. ئەستەمبوو هەموو ئەم شارە کوچە بە کوچە و مەل بە مەل پێشکەوت، سەرەتا پێویستی بە تیشکۆخستن بوو. بەشی هەر زۆری ئێشەکانی خۆی باش دەبردەپێوه، بەلام سەرەتاکان هەمیشە سەخت و دژوارن. عەتار بۆ گرتنی نێچیرەکان تەپکەتۆپێکی ئالۆز و هەمەسەری دروستکردبوو، سەرەتا وینەی یاقووتی مەمەدی دەدا بەو کەسانەی کە لە خاڵەکانی پێشکەوتندا کاریان دەکرد، ئەوانە لە دۆزینەوهدا لە هەر کەس زیاتر کۆمەکی عەتاریان دەکرد. هەر کەسێک بەراستی پۆلی لە گرتنی نێچیرێکدا هەبایە، عەتار وەها پاداشتیدەکرد، کەرەمی دەنگبداتەوه. لە ناو پۆلیسەکانی هاتوچۆدا کە شەقام و ناو ماشینەکانیان چاودێریدەکرد تۆپێکی گەورە هەبوو، لە نێو ئەو دوکاندارانەدا کە شتی ژنانە دەفروشن خەڵکیک بە دڵسۆزی ئیشیان بۆ پادەپەراند، لە چێشتخانەکانی دەورووبەری شار، لە گوندەکانی

سەر سنووردا دەیان داوی وردی چنیبوو... مرۆف ھەر چۆنیک
 بجولابایەتەو ھەترسی ئەو ھەبوو بکەوێتە ناو یەکیەک لە تەپکە
 ئاسنینەکانی عەتارەو ھەو ھەو دوو سالتە دوایدا ئیشەکانی زۆریە بە
 وینە و تەلەفون بە پێوە دەچوون، ئەو ماوەیەکی ھەندێ ھەندێ مۆبایل
 بلۆدەبوو ھەو، کارەکانی خیراتر و ئاسانتەر بوو ھەو. لای عەتار شتیکی
 نەبوو ناوی ئیشی چاک یان بەد بێت، بازایی ئەو مرۆف بوو... ھێچ
 جارێک بیرى لە شوناسی ئەو کەسانە نەکردبوو ھەو کە دوايان دەکەوت.
 ھەندێجار ھەستیدەکرد بە شیوەیەکی بێمانا عاشقی ئەم ئیشە بوو،
 تا زیاتر دەوڵەمەندبایە کە مەتر بیرى لە ژنەتێن دەکردەو، لە گەڵ یەک
 دوو سۆزانی لاگۆلەندا سەروکاری ھەبوو، ھەفتەى جارێک تەلەفونی بۆ
 یەکیکیان دەکرد و دەھاتن بۆ لای، لەو ھەش بترازیت بەو فلیمە پووتانەى
 شەو پارزێبوو کە پێشخەوتن لە ژێر بەتانییە کەو ھەو سەیری دەکردن. ھەندێجار
 بە دیار ئەو فلیمانەو ھەو خەوی لێدەکەوت و بەیانیان گەر کارەبا ھەبایە
 لەدەنگی خەشەخشی تەلەفزیۆنە گەرەو کەى بە ئاگادە ھاتەو. چەند
 سالتیک لەو ھەو ھەو جارێک ویستی ژن بەتانییەت، کچیکى عەیارى زانکۆبوو
 لە ھەند روستەم دەچوو، ھاوپیەکی لە گەڵ کچەدا یەکدی بینینیکی بۆ
 سازکرد. بە خۆی و چاکەت و پانتۆلیکی نیللی خەت خەتەو، بە پیش
 و سمپلیکی پاک تاشراو ھەو، بە بۆنیکی تیژی عەترفرۆشە شامییەکانەو،
 بە جووتی گۆی عارەقاویەو، بە نیگای پیاویکەو کە لەبری ئەو ھەو
 فیل و جامبازی لە پوخساریدا بێت حۆلی و ھەپۆلی لە چاویدا بوو، چوو
 بۆ بینینی ئەو کچە عەیارە. کچە ھەو ئەو ھەو بینى بێئەو ھەو بزانییەت
 کچیە، بە شیوەی پۆششتن و خۆگۆرینیدا پیاوی کەرۆک و نەقامی ناو
 فلیمە عەرەبییە کۆنەکانی ھاتەو یاد، گرێکانی لووتی و ھا ئاوسابوون
 و دەموچاوی بەجۆریک سەر عارەق نیشتبوو، دەتگوت حوشرفرۆشیکی
 گێژی بەر خۆری باشوورە. کچە کە پاش تۆزیک وردبوونەو لە قەد

وقیافەتی عەتار، بێئەوێ خۆی بخاتە هیچ قسەوباسیەکەو بە تەوسەو
داوای لیبوردنی کرد و پۆشت، شیوەی هەستان و جێپۆشتنی وەها توند
و بریندارکەر بوو، عەتاری سستکرد. دواتر بە ھارپۆیکە ی عەتاری گووتبوو
« ئیسکی مرئ. بۆنی فەردە ی تووری بازاری لێدەھات بۆیە حەزم نەکرد
بمێنمەو». ماوەیەک ھارپۆیکانی بۆ گالته جاپی پێیانداگووت «فەردە
توور». فەردە تووری بازارپ... فەردە تووری بازارپ... عەتار ھەر جارپک
دەچوو بەر ئاویئەو و سەیری خۆی دەکرد ئەو قسەیی بێردەکەوتەو...
هیچ شتیک لە ژیانیدا وەها برینداری نەکردبوو... لەو کاتەو لەزەتیکی
گەورە ی لەو دەبینی دوا ئافرەتە پاکردوکان بکەوێت... شەپوآل و
مراخاننیک لەبەربکات و بە جیبە تازەکە یەو بازاری خۆی گەرمبکات و
جگە لە نیچیرەکانی بێر لە هیچی دی نەکاتەو. ئیستا ھەفتەیک بوو
تەنیا سەرقالی دابەشکردنی وێنە ی یاقووتی مەمەد بوو کە ھارپۆییکی
فۆتۆگرافی دەستە دوا دەستە دەیشتەو و دەرژەن بە دەرژەن بۆی
دەخستە زەرفی تاییەتەو، تا بەسەر ھاوکارەکانیدا بەشیبکات.

یاقووتی مەمەد لە شەوی یەکەمەو چوو سەر ئەو تەوئەو گەورە ی
کێژەکان مافووریان لەسەر دەچنی. مافوورپک وەک دەیانگووت بۆ هیچ
کەسیکی ئەم دونیایە ناچن، بەلکو بۆ ئەوێ دەچن بگەنەو پۆخی
خۆیان. تریفە کە یەکەمجار ئەو ئامێرە گەورە ی فەرەشە ی پێشان
یاقووت دا، بە دەنگە مێرەبانەکی خۆیەو گووتی «ئەم فەرەشی
ئیمە دەچنن، بۆ ئەو نییە پابخریت، بۆ ئەو نییە کەس لەسەری
بوەستیت و لەسەری دانیشیت، بۆ ئەو نییە بپواتە بازار، بەلکو چۆن
بالندەکان بە ئاسماندا دەفرین، ئیمەش لەسەر ئەم فەرەشانە دەفرین...
بە ناو نەخشەکانیدا سەفەردەکەین و دەگەینە دونیایەکی پیاوانی دڕندە
و دلرەقی تیا نییە».

تریفە یابەحری لەسەر کورسییەکی دادەنیشت، بەو دەنگە سێراوییی

خۆی، به پَرنماییه ئه‌فسوناوییه‌کانی ده‌ستی کیزه‌کانی ده‌خسته
 سه‌ر سه‌مایه‌کی بپۆینه. له‌گه‌ڵ به‌رزبونه‌وه‌ی تیمپۆی فهرشچنینه‌دا،
 مافوورچه‌کان وه‌ک تارماییان لێده‌هات، ده‌که‌وتنه‌ ناو ته‌م و بولایێکی
 گه‌وره‌وه. که‌ه‌کان هێدی هێدی ده‌چوونه‌ دونه‌ییه‌کی تر و دۆخێکی پۆخی
 تریان وه‌رده‌گرت. یاقووت وه‌ک ئه‌وانی دی له‌ سه‌ره‌خۆ له‌ شوێنی خۆی
 داده‌نیشت، گوێی له‌ قسه‌کان و پَرنماییه‌کانی تریفه‌ ده‌گرت، فێرده‌بوو
 چۆن ده‌ست بۆ ئه‌و ده‌زووه‌ باریکانه‌ به‌ریت که‌ وه‌ک هه‌وا ناسکبوون،
 فێرده‌بوو هه‌موو ده‌زوییه‌ک و تالێک و به‌ربه‌نی وه‌ک ژێی سازێکی گه‌وره
 وه‌زیفه‌یه‌ک و ده‌نگێکیان هه‌یه، ورده‌ ورده‌ تێده‌گه‌یشت ئه‌وه‌ی مافوورێکی
 جوان دروستده‌کات، په‌نگی تاله‌به‌نان و چه‌شنی بادان و جوړیته‌ی
 ده‌زووه‌کان نییه، به‌لکو جوړی ئه‌و ده‌سته‌یه که‌ دایده‌نیت. یاقووت
 سه‌یری لێهات که‌ بینی هه‌ر کات ده‌ست له‌ تالی ئه‌و مافووره‌ ده‌دات،
 هه‌ست به‌ هیچ ناکات، که‌ ده‌یگریت هه‌ستناکات شتێک له‌ ده‌ستیا‌یه‌تی،
 که‌ به‌رزیده‌کاته‌وه‌ ده‌بیینیت، به‌لام له‌وه‌ ده‌چیت تالێک تیشکی گرتبیت.
 که‌ هاته‌ ئه‌م ماله‌ سه‌راپای ترس بوو، پاسته‌ ماله‌که‌ له‌ شوێنێکی
 چه‌په‌ک و خۆشدا‌یه، پاسته‌ دا‌پیره‌یه‌ک له‌ سه‌ره‌وه‌ وه‌ک پوو‌پۆش و
 ده‌مامکی کۆمه‌لایه‌تی تیا‌ده‌ژی، پاسته‌ هه‌موو شتێک له‌م ماله‌دا بو‌نی
 د‌ل‌ن‌یا‌یی ل‌ی‌د‌ی‌ت. به‌لام ده‌یزانی سپی‌په‌زان به‌دوا‌یه‌وه‌ن، د‌ل‌ن‌یا‌بوو تا مردن
 به‌دوا‌یه‌وه‌ ده‌بن. که‌ له‌گه‌ڵ ئه‌و کو‌په‌دا هه‌له‌هات د‌ل‌ن‌یا‌بوو چ نامه‌رد و
 پ‌ر‌و‌پ‌و‌چ‌یکه‌، ه‌ی‌ند هه‌بوو ده‌یو‌ست ح‌یک‌ایه‌تی پا‌کر‌د‌ن‌یک ب‌ژی «ته‌ن‌یا
 ح‌ی‌وان له‌م و‌لاته‌دا هه‌و‌ل‌ن‌ادات له‌ ژیا‌نی خۆی پا‌ب‌کات» یاقووتی مه‌مه‌د
 وای‌بر‌یده‌کر‌ده‌وه ... تا ئه‌و‌کات هه‌ر که‌سی‌کی ناس‌ی‌بوو، هه‌موو وی‌ست‌بو‌ویان
 هه‌ل‌ب‌ی‌ن. ئ‌ی‌ستا که‌ ده‌ستی له‌و مافووره‌ ده‌دا هه‌ستیده‌کرد ئه‌م مافووره‌
 ده‌بیات و له‌گه‌ڵ خۆیدا بۆ جی‌گایه‌کی دی‌که‌ی هه‌ل‌ده‌گر‌یت. نه‌وره‌سی
 گو‌ل س‌و‌لاف که‌ ه‌ی‌نای بۆ ئ‌یره‌ پ‌ی‌نگ‌و‌وت «له‌وانه‌یه‌ پ‌و‌ژ‌یک پ‌ی‌ک‌خ‌را‌و‌ی‌کی

بیانی یان که سیک دی کومه کت پیبکات له م ولاته دهرچیت و له شوینیکی تر ژیان دهست پیبکه یته وه ... کئ چوزانیت؟». به لام که له سر نه و ته ونه دانیشته له دلی خویدا گووتی «خودایه نامه ویت بجم بو هیچ شوینیک، یارمه تیمبده ... خودایه ... با وهک ئه م کیزانه بتوانم به م مافووره دنیا م بیربچیتته وه ...».

وهک تریفه دلی بخوینیتته وه دهستی خسته سر دهستی و گووتی «یا قووت، جاران نه مده ویست به خه یال له م دونیایه هه لیبم ... به لام ئیستا ده مه ویت ... یا قووت ... سه یرمه که، ئه م دونیایه وه ما ناشیرینه، گونا هیکی گه وره یه جوانه کان تیا بژین ... گونا هیکی گه وره یه».

دانیشتنیکی درێژ له گه ل مورته زای شه یتاندا

حه سه ن توفان - ئه یلولی ۲۰۰۴

شبر گووتی «هیزی ئیمه ئیستا له وه دایه که مورته زای شه یتان نازانیت کئ ئیمه ی ناردوه، دلنیا نییه چ هیزیک له پشت گه مه که وه یه . یه که مین شت مورته زا دهیکات نه وه یه به وردی ده گهریت تا تیبکات و بزانیت ئیمه ژیر به ژیر په یوه ندیمان به چ لایه نیکی ناو حیزبه وه هه یه، ده که ویتته سوواغی نه وه ی کام له سه رکرده کان پشت و په نامانه، به وه دا ئیمه ئاشکرا په یوه ندیمان به که سه وه نییه، ناگاته نه نجام ... ناتوانیت خو ی لای مه غولی و بارونی پورسه لان ئاشکرا بکات، دلنیا یه گه ر ئاشه که به دیوکی تر دا بگهریت، خو ی تیا ده چیت، باشتین پریگا له به رده میدا نه وه یه له گه ل ئیمه دا پریکه ویت ... موته زا نه وه له هه ر که س باشت ده زانیت ... نه زموونی زوری فیڕیکردوه شته کان به وردی هه لسه نگینیت، نه که سیک نییه چاو بنوقینیت و به پریگادا بروات ...

ته‌نیا که‌سانی وه‌کو من و تو که باکمان به دنیا نییه ده‌توانین چاو بنوقینین و بپوین... مرؤف که ویستی هه‌موو شتیک ببینیت، هیچ نابینیت... من له حیزیدا بووم ده‌زانم زۆریه‌یان ئه‌و نه‌خۆشییه‌یان هه‌یه، هه‌موو له هه‌ولێ ئه‌وه‌دان هه‌موو شتیک ببینن، به‌لام دواچار به‌کویری دینه‌ده‌رێ و نابینا‌ده‌بن، هه‌سه‌نی پیزۆ به‌ ده‌گه‌ن یه‌کیک هه‌یه له حیزیدا بمینیت‌ه‌وه و کویر نه‌بیت...»

نه‌خشه و پوانینه سه‌ره‌تاییه‌کانی شبر راستبوون. هینده‌ی نه‌برد ئیواره‌یه‌کیان مورته‌زای شه‌یتان له بازاری فه‌رشفروشه‌کان له به‌رده‌مماندا قیتبووه‌وه و به‌ ده‌نگیکه‌وه له ده‌نگی ئه‌و نه‌ده‌چوو گووتی «ده‌مه‌ویت بتانبینم... عه‌زیزان ده‌مه‌ویت بتانبینم. پێده‌چیت قه‌ده‌ر ئیوه‌ی ناردبیت، من بخه‌نه‌وه سه‌ر پێگای راست... پۆشنا‌یه‌ک ببه‌خشنه‌وه به‌م عومره فانی و ناچیزم».

ئه‌و نه‌کته‌ریازی و نمایش‌سازیه‌ی منی زۆر توپه‌ده‌کرد، زۆرجار که ده‌مبونی به‌و جووره‌ ده‌دویت و ده‌ست باده‌دات و قامه‌تی لوله‌دکات، په‌ست و نیگه‌ران ده‌بووم. شبر ده‌یگووت «ئه‌م پیاوه به‌ حوکمی ئه‌وه‌ی کۆنه ئه‌کته‌ره. ژبان وه‌ک شانۆیه‌ک ده‌ژی». به‌لام من وام هه‌سته‌ده‌کرد هه‌ر ئه‌هریمه‌نه و فی‌ری به‌لاغه‌تی فریشه‌ بووه، ده‌توانیت زمانی شیرین و له‌فزی ناسک بیت، به‌لام له ناوه‌وه شه‌یتانیکی بپه‌رحم جلّه‌وی دلی ده‌کات. له‌سه‌ر داوای خۆی، هه‌مان شه‌و من و شبر چووین بۆ دیداری... ده‌مانویست وابکه‌ین لی‌مان نزیکبیت و ته‌ره و ته‌وه‌لا نه‌بیت. سه‌ره‌تای قسه‌مان له‌سه‌ر ئه‌وه‌بوو بۆ مورته‌زا ئاوها به‌ به‌لاغه‌تی فریشه‌کان ده‌دویت. گوزاره‌ی «به‌لاغه‌تی فریشه‌کان» که جاریک له‌غه‌زه‌له‌کانی هه‌زارباغدا بیستبووم، بۆ مورته‌زا سه‌ره‌نجراکێش بوو، ده‌ستی‌کرده‌وه به‌ نوانده‌نه‌کانی خۆی و گووتی «هیشتا زارۆیه‌کی پاکبووم په‌ش و سپیم جیا نه‌ده‌کرده‌وه، هیشتا مه‌عه‌ده‌م لای خوداش پۆشن نه‌بوو،

بەلام لە چاواندا ئانی تردا پموزن و ناشیرین دەردەکەوتم ... برایانی من، دۆسته دێرینهکانم، بە ھەموو ھەوری دنیا و بە ھەموو غونچەی شەھید و نەگەشاوێ سەر زەوی سوێنددەخۆم، من تاکە پموزن نیگار و سەگپوخسار و بەدوینەی ئەو وەرزە نەبووم ... سوێندتان بۆ دەخۆم و تکتان لێدەکەم باوەرم پێبکەن، لە وەرزی کدا لە دایکبووم ھەموو مندالەکانی ناشیرینبوون ... مندالانی ئەو وەرزە کە سمان ئاسایی و جوان وەک مندالی وەرزەکانی دیکە لە دایک نەبووین ... من کوپی وەھا وەرزیکی مەلەونم کە تێیدا شەیتانیکی برسی مالا بە مالا نیکاحی ژنەکانی ئەم شارە کێدووە ... پێتاندەلێم و ئێو ئارەزووی خۆتانە باوەردەکەن یان نا. شەیتان لە ھیچ شارێکی دنیا بە ئەندازەی ئەم شارە ژنی لە خۆی مەرە نەکردووە و نیکاحی نەکردوون ...».

شەر بە پێکەنینیکی بەرز گووتی «مورتهزا پێدەچیت بە لاغەتی جوانی زمانت ھەوڵێک بێت بۆ راستکردنەوێ بە لاغەتی چەوتی دەستەکانت. زۆر ئەوانەی وشەی جوان بۆ شارندنەوێ ناشیرینی دلایان بە کار دەھێنن».

گووتی «نا، بە لاغەتی جوانم بۆ شارندنەوێ دەستی پەش و دلی پەشم نییە ... بە لکو بۆ داپۆشینی عەیبی پوخسار و ناشیرینی جەستەمە. پیاوێ ناشیرینە بەستە زمانەکان گەر وشەی جوانیان نەبێت، لەم دنیا و لەو دنیا مەنزل و مالیان جەھەنمە».

ئەو شەو بە دەستی کجلی نوێو، بە رابەرمان دانیشتبوو، بە خواری جگەرە یەکی خستبوو و ئێوان پەنجەکانی، نە دایدەگیرساند و نە دایدەنا، نە دەبیرد بۆ لیوی و نە دەیخستەو پاكەتەکی. دەستی بە چەشنێک دەماردار و ئێسک و بیټووک بوو، مرقۆی دەترسان. سەرەنجی ئەو مەدا مورتهزا نیوچاوانی بێئەندازە چرچ و پوومەتی سەیر ساف و کەم شوخت بوو، کۆمەلێک ناکۆکی قوول لە دیمەنیدا وەھا ناشیرینیان کردبوو، مرقۆ گەر زۆر ئیجتیھادی لە نیگاریدا بکردبایە ترسی ئەوێ لێدەنیشت،

بگاته ئو ئەنجامەى بەراستی ئەم پیاوھ لە نیکاحى شەیتان و مەرووف دروستبووھ. بەلام کە ھەلەدەستایە سەرپێ، کە قیافەتە خوارەکەیم لە قاتى تازە و قوماشى قەشەنگدا دەبینى، دەگەیشتمە ئو بپوایەى ئەویش پیاویکی ئاسایى ئەم ولاتە... ھەک من و شېر، ھەک مەغولى و تونچى. بەدەنگە منگنەکەى خۆم قسەکانم پێبېرى و گووتم «مورتەزا... بیرتکردهوھ؟ ئێمە کاتمان زۆر نییە، ئەوانەى لە ئێمە بالاترین فشارمان لێدەکەن، دەیانەوێت قسەى ھەکى راستیان لە تۆو پێبگات، ناتوانین تەواوى وەختە کە لێگەرپێن سەرقالی بیرکردنەوھ و حیسابات بیت».

ھەک یەکیک ھەموو ژيانى کەوتبێتە زەلزلە، بە چاویکی ترساو سەیریکردم و گووتى «ئێوھ بە ھەلەدا دەپۆن... من چیم؟ من کیم؟ بتوانم ھەموو شتێک بزنام، من خزمەتکارێکم، بەردەستێکی بچوکم، مورتەزای شەیتان کە ھېچ پۆلەبەرێک خوۆشى ناوێت کێیە تا خەلک بکوژێت؟... خەسیو مورتەزا چییە؟ ھا چییە؟ سەگیکە و ھېچى تر. من بەیانیان کە ھەلەدەستم دەلێم ئەى پوناکی بمبۆرە کە بە لەشى خەوالووم بە ناوتدا دەپۆم... شەو کە بە ژێر ئاسماندا پیاسەدەکەم، دەلێم خودایە نەکات بە تاریکی پێ بە مێروویەکی خەوتووتدا بنێم، چونکە نرخ و مانای ئو مێروھ لە نرخ و مانای من باشتر و بەرزترە...».

وام ھەستکرد شېر بە پێچەوانەى منەوھ لەزەتێکی زۆر لە قسەکانى مورتەزا دەبینیت. من ھەروا بە منگنى گووتم «مورتەزا، کێ بەر پەرسە لە کوشتنى ژنان... ھەموو دەلێن تۆیت؟ تۆ تاکەى لەسەر ئەم نمایشە پپوچە بەردەوامدەبیت. من خەسەنى پیزۆم پێدەلێن... تێدەگەیت، خەوسەلەى ئەوھم نییە نیوھى عومرم دانیشم و گوێ لە درۆکانى تۆ بگرم».

بە غەمێکەوھ قاقایەکی لێداو گووتى «من... مورتەزای دل پەپولە، مورتەزای خەسیو، غەمگین، دەم پاک، بەوھفا ھەک سەگ، مورتەزایەک

که نازانیت زەرەنە قووتە یەک پراویکات... من؟».

من بە تورپەییەو پالمدا یەو و گوتم «واز لەم لیبۆکبازی و نواندە پوچە بەینە کە دەبایە لە شاتۆدا بیکەیت... تێدەگەیت، هەردوو کمان دەزانین کۆمەڵێک مەیت لە نێوان ئێمەدا یە. زاری خاوینت و وشە ی پاکت ئەو ناشارنەو کە دەستی خراپە کارت و دلێ بەدت کردوینە... حیزب پۆلە ی هەزارجار لە تۆ کارامەتری تورپادو، خەڵکێک هەن نایانەوێت ناوی حیزب بە هۆی تۆ و بارۆنەکانی دۆستتو و پەیسبێت و تۆزای بیت، کێ هە یە بیەوێت شکۆی حیزبێکی نیشتمانی پەرور بە هۆی بەدکارییەکانی ئێو و لکەدارییت و بکەوێتە نێو پیسی و زەلکا و هە... مەسەلە کە لەو و ئالۆزترە کە تۆ تێدەگەیت».

تورپەبوونی لە ناکاو ی من ماندوو یکرد، هەستمکرد خۆی وا دەر دەخات وەک ئەو ی خەریک بیت لە شوینی خۆی پڕوخت، بەلام سەیری کردم و بە دەنگێکی سادە و ئاسایی و دلنیا وە گووتی «من نەمکۆشتوو... من هیچ کەسم نەمکۆشتوو». هەناسە یەکی هەڵکشای و گووتی «هەموو خەڵک وادەزانن من مەمکۆشتووم، بەلام من نەبووم، مورتەزا نەبوو». شەر جگەرە یەکی داگیرساند و گووتی «ئە ی کێ بوو؟».

کەمێک وەستا و وەک یەکی بیریاریکی زۆر سەخت جێبەجێی کات گووتی «ئە و ژنانە ی لە گەرەکی بابەردان سووتان، من نەبووم... قەسەم بە بالی بچکۆلانە ی بولبول کە لە گەڵ گەردەلوولدا شەپدە کات. مورتەزا کەسی نەمکۆشتوو. ئەو من نیم... من کیم؟ ئێو مورتەزای بەدبەخت وەک چی دەبینن و وەک کێ تەماشایدە کەن؟... ئەو عەتاری مەلعون بوو مالمی ئە و ژنانە ی دۆزییەو... عەتاریبوو. ژنی بارۆنی پەشمەک لەو مالمەدا بوو، دە مانگ بوو ژنی بارۆنی پەشمەک پرایکردبوو، عەتار ئە و مالمە ی دۆزییەو... من ئاگام لەو نییە... سیولالا... چۆن من دەخەنە هەموو حیکایەتی کەو؟ چۆن؟ مورتەزا لەو پاکترە ئاگر لە

خه لک به ريدات... ئه وه ژنى بارژنى په شمهک بوو له و مال دا سووتا». شير خوشحال بوو که مورته زا خه ريکه دپته قسه، به که ميک بيباکيه وه ده ستي به قزيدها هينا و گووتى «به لام تو به پرسي له کوشتنى دوو ژنى تر له نويميران... خو حاشا له و هيش ناکه يت...». مورته زا به چاويکى غه مگين و ترساو وه سه يري هر دوو کمانى کرد، که فيکى سپيم له سه ر ليوى بينى و به دوو ليوى وشکه وه گووتى «من که سم نه کوشتووه، له هه موو ژياندا ميرو له په کيشم نه کوشتووه... من هيچ نيم جگه له زيوانتيکى به د به خت... من ناتوانم خه لک بکوژم، قه سم به ته رزه ي پاک کاتيک بهر چيمه ن ده که ويئت... قه سم به برابه تي کاتيک دلپيسى و گومان راوده نيئت و ده يه زنييت و نه تکيده کات... که سم نه کوشتووه».

له ويدا هه ستمکرد وشه کان ته او له زارى ناترازين. له شويى خو ي هه ستاو گووتى «نيوه نازانن مورته زاي داماو کييه... شويينيکى له وه به رزرتان داوه تي که هه يه تي، چلي دره ختيکتان پي پوه بينيوه که نايگاتى، له باغيکدا داتانناوه که نايبينييت. من خزمه تکارىکى بچو کم، بچو کتر له وه بدانه ي زه مانى زو له ديوان و دهرباره کاندا پادشا سواريان ده بوو، من له وانه بچو کترم... من که سم نه کوشتووه، سيولالا... من خه لک ده هيتم و ده به م، هه وال ده هيتم و ده به م... شتيکى بچو که ده که م بو ئه وه ي بريم... به لام چونکه ئه م شاره که سيکى دى وه که من دزيوى تيدها نيه، هه موو گونا هه کان ده خه نه ملي من... گهر جوان بوومايه، گهر ددانه کانم وه که دداني شه يتان نه بايه، که س نه يده ويرا ناوها بمکاته خزمه تکار و دواتریش بمکاته گونا هه بار... نيوه چي له ژيانى خه سيو مورته زا ده زانن... چي له نازاره کاني ده زانن... چي له وه تيده گن گهر هه موو ژن و کچي نه مشاره به خوړا وه که سه گ ته ماشا تبکه ن... ها چي له وه تيده گن؟... من نه کته ريکى شانقو بووم... چهند سال له مه و بهر

دەوری یاگۆم بینی، وای لە من. که دەمگوت «ئەو دەستەسەرەکی تۆیە ئۆتیلۆ» هەموو خەڵک هەڵدەستان و چەپڵەیان بۆ لێدەدام... بەو گوناھباریانکردم که کۆمەکم بە هاوڕێیەکی خۆم کردووە ژنەکی بکوژیت، بە خۆرا چوومە زیندانیکەووە که شایستەیی نەبووم... هەموو دەتانه‌وێت مورتەزا یەكەمین گوناھبار بێت، هەموو واتان دەوێت، هەموو پیاو کوژێکتان پێویستە تاوانەکانی پیا هەلواسن. بەلام من که سم نەکوشتوو». مورتەزا وەها ترساو و کۆم و چەماوەبوو بەزەیم پیا هاتەو.

شبر بە گومانەووە لێپرسی «مورتەزای شەیتان، تۆ کییت؟». من لە پرسیارەکی شبر تێنەگەیشتم، نەمزانی ئاخۆ دەیترسی نیت، یاخود بەپاستی دەیه‌وێت بزانی ت کیته. بۆ ساتیک منیش که وتمە گومانەووە و لە شوێنی خۆم هەستام و سەیری چاوی مورتەزام کرد، منیش بە دەنگیکی کپ و غەمگین گووتم «مورتەزا تۆ کییت؟ تۆ کییت؟». وەها بوو وەك ئەوێ دەنگم لە دوورەووە بێت، وەك ئەوێ پرسیارێکی زۆر قوول بکەم و بۆ نەینییەکی زۆر بێن بگەڕێم، وەك ئەوێ لە شاتۆگەرییە کدا بم و تێکستە که بیسەپێنیت بەسەرمدا ئەو پرسیارە بکەم. لە ناکاو هەستم بە سۆز و بەزەییەکی گەورە کرد بەرابەری، که مێک لە ژوورە کدا سورپامەووە و بە خۆم گووت «حەسەنی پیزۆ عاتیفە نەتبات، تۆ ئیستا پۆچی نەوجەوانی چینی لە لەشتدایە، دلای که سێک لە هەناوتدایە که دەیه‌وێت بزانی ت باران شوکۆر چی لێهاتوو». بە بێرەحمی گەرامەووە سەری، وەها لە کورسییەکی خۆیدا گرموڵە بوو بوو، تەنیا تۆزێکی دەبینرا. گووتم «مورتەزا ئەو شەوێ که مورا د جەمیلیان کوشت تۆ لە گەلیاندا بوویت؟». بە دەنگیکی گریاوەووە گووتی «من هاوارم کرد مەیکوژن... قەسەم بە شەمالی هاوین و سروەیی بەهاران، هاوارم لە هەموویان کرد، نەیکوژن... گووتم کوشتنی ئەم پیاووە سوودی چیه، شەوێکی مانگەشەو

بوو. من دەبوایە موراڤ جەمیل بە قسەى خۆش لە مالى بەیئە دەری. خۆی کە منى بینى هەموو شتیکی دەزانى. باوەرم پێیکەن، کراسیکی پرتەقالی گەنجانە و کاوپیەکی لە بەردابوو، کە بە ناوی نەوجەوانى چینی بانگمکرد، زەرەخەنەیک کەوتە سەرلیوی و بەدەنگی بەرز وەک وەلامى مردن بداتەو، وەلامیدامەو. سویندتان بۆ دەخۆم کە دەستم لە دەستی دا دەیزانى بۆ کوێ دەبەم. بەلام چۆن یاریکەرێکی شادومان دواى تۆزیک خۆگەرمکردن بە حەماسیکی بپۆینەو دیتە ناو گۆرەپان، ئاوها شاد و بەجۆشبوو. مانگەشەو بوو، فینکییەکی بەهارەى خۆشبوو، مانگ وەک داسیکی زیوین وابوو، عەفوومکەن... برايان عەفوومکەن... لەم بەلاغەتە سەقەتەم بیوورن... مانگ بە کەوانەیکى پۆشنەچوو لە کتیبیکی جوان فریبییت و لە ئاسمان نیشتەجیووبییت. هەور دەیگرت و بەریدەدا، دلای من وەک ئەو مانگە وابوو... من نەموستوو کەس بکوژم... باوەر بە مورتەزا بکەن... عاشق کوشتن لە دینی مندا نییە، بەلام بارۆنى کولەکە... وەها ناوئەمید بوو... وەها برینداربوو... سویندتان بۆ دەخۆم کە تا سەر ئیسقان لە بارۆنى کولەکەش دەگەیشتم... لە بەرئەوێ کوپکی هەزار بوو، لەبەرئەوێ لە کۆلکیشییەو بووبوو بە بارۆن هەموو رقیان لییبوو، هەموو حەزبانەکرد ژنەکەى حیزبییت... «... لە ناکاو وەک هوروزمیکی عاتیفە گرتبییتی، دەستی خستە سەر دەموچاوی و گووتی «ژۆر بیرى نەوجەوانى چینی دەکەم، ژۆر بیریدەکەم... من دوو سال زیاتر بوو بەدواى هەموو شتیکیدا دەپۆیشتم، دوو سال زیاتر بوو، دوو سال لە مەویەر بارۆنى پۆرسەلان منى پاسپارد بۆ ئەوێ هەنگاو بە هەنگاو دوایکەوم و هەموو زانیاریەکی لەسەر کۆیکەمەو. دەمزانی لەگەڵ چەند ژندا پەیوەندى هەیە... قەسەم بە هەموو ئەستێرەکانى ئاسمان دەمزانی لەگەڵ چەند ژندا پەیوەندى هەیە. قەسەم بە پەشەبای بەیانانی هاوین، قەسەم بە پۆحى درەختى کوژدراوى ناو توفان... گەر

بمویستبایە خراپە بکەم، گەر بمویستبایە یاریبکەم، فیتنە بنێمەو ھەموو شتی بکەم دەکرد، بەلام ئێوە نازانن مورتەزا چ دەست و دەمیکی پاکە... گەر خراپە یەکی کردبێت، باشی خۆی پێیکردووە... گەر خراپە ی بەرابەر یەکی کردبێت بۆ ئەو بوو دڵی یەکی تر خۆشبکات... ئای چەند بیرى نەوجەوانى چینی دەکەم، ماوەیەک ئیشم ئەوەبوو ناوی ئەو کچ و ژنانە بخەم لیستەو کە ئەویان خۆشدەویست... ئەوەتەى خزمەتى بارۆنەکان دەکەم ئەو یەکەمجار بوو خۆشى لە ئیشیک بینی... پۆڭ بە پۆڭ نەیتى موراڭ و ژنانى ئەم شارەم پێدەگەشت... خوشکی فیلان و فیسار... کچی کۆ و کۆ... ژنى ئەم و ئەو... خواى گەرە... پۆڭ بە پۆڭ منیش عاشقى نەوجەوانى چینی دەبووم... منیش عاشقى دەبووم... پۆڭ دواى پۆڭ زانیارییەکانم دەبرد بۆ بارۆنى پۆرسەلان و ئەو دڵخۆشەبوو. موراڭ لەگەڵ ھەر ژنیکدا بخەوتبایە، بارۆنى پۆرسەلان لای خۆی دەینوسی، ھەزى لەو یە نەیتى خەلک بزانی، ھەزى لەو یە گەر ھاتنە سەر پێگای و بوونە دوژمنى ھێندەى زانیارى لەلابێت بیانترسی نیت. تا دواجار تێگەشت یەکیک لە عەشیقەکانى موراڭ خوشکیکی خۆیتى... من پێشتریش ئەو دەزانى، بەلام بە قسەم نەکرد و زارى خۆم بەست و نەمدرکاند... دەزمانى دەیکوژیت، ئێوە مورتەزا وەک پیاویکی شەیتان و بێرەحم سەیردەکەن... من یەک سال بوو دەزمانى ھیشووی خوشکی بارۆن دۆستى نەوجەوانى چینی بوو، بەلام بۆ ئەو ی ژيانى ئەو کۆرە پیاویزم نەیتى کەم شارەدووە و خۆلم پیاکرد و لە دڵى خۆمدا خنکانم. دەیانجار بارۆنى کولەکە دەیناردم بۆ ئەو ی سۆراغى باران شوکۆر و موراڭ بکەم و من بە گریانەو دەگەرامەو و دەمگوت بارۆن ژنەکەت لە بللور سافترە، لە ئاونگ بێگەردترە... درۆمدەکرد... بە چاوی خۆم لە باوھشى یەکدا دەبینین و درۆمدەکرد بۆ ئەو ی نەکوژیت. تا توانیم درۆمکرد... بەلام جیگایەک ھەبە ئیتر خەنجەرەکە دەگاتە ملی خۆت

و ناتوانيت درۆبكهيت... كه بارۆنى پۆرسەلان زانى خوشكهكهى خۆى
 يەككە لە دۆستهكانى موراڢ گوتى دەبێت بىكوژين... سوێند دەخۆم
 بە ھەموو ئەستىرەى بەرەبەيان... سوێندەخۆم بە گولۆى ئەو باغانەى
 كه تا ئێستا ئادەمىزاد پێى تێنەخستون، بارۆنى كولهكه بىگوناھە...
 بارۆن بە تەنيا نەيدەتوانى بىكوژيێت... بارۆن نەيدەويست بىكوژيێت،
 بەلام بارۆنى پۆرسەلان چوو بەنكلىشەى بارۆنى كولهكه... يەك مانگ
 بوو دەيانويست بيانكوژن، شەو دواى شەو كاتيان دياريدەكرد. من
 ھەموو جارێك دەكەوتم بەسەر دەست و قاچى بارۆندا و دەمگوت تۆ
 ئەو ژنەت خۆش دەويێت، بۆ دەيكوژيێت... بارۆن بۆ دەيكوژيێت؟... بارۆن
 دەگريا... قەسەم بە بۆنى فريشتە پاكيزەكان... درۆ ناكەم. بارۆنى
 كولهكه نەيدەويست بىكوژيێت، بەلام بارۆنى پۆرسەلان لە ژيەرەو ئەوانى
 تى لێھاندا... پۆزانە نامەيان بۆ دەنارد و پێيان دەگوت ژن حيز...
 ھيھى... ەفەو مەكەن بەلام وايان پێدەگوت... پێيان دەگوت ئەمشەو
 كه چوويتەو بەزانە ئەستىرەكان بە كوێى ژنەكەتەوھن... تێدەگەن...
 بارۆنى كولهكه مندالێك بوو، گەنج بوو، وەك باران و موراڢ گەنج
 بوو، ناو حيزى نەبينبوو، نەيدەزانى چى لە دەورى پودەدا... ئەو
 بەراستى ھەزى لە باران بوو. بەلام بە نامە و تەلەفون شىتيانكرد...
 بە زۆر خستيانە سەر ئەو بېوايەى كه بىكوژيێت. كەدلىابووم بارۆن ھىچ
 جارێكى نەماو ھە جگە لەو ھى بىكوژيێت... دوو نامەم بۆ باران شوگور
 نوسى و گوتم بارۆن و مورتەزا دەيانەويێت بتانكوژن، بپۆن و پاكەن...
 خواى گەرە... ئەو ھەم بپۆم ئەو دوو نامەيەم نوسى... ئەو ھەم
 بپۆم... من بپۆم...».

وەك مارێك دواى گرمۆلەبوون بکریتەو، كەمێك خۆى كيشايەو
 و لەسەر كورسیيەكهى ھەستا. من تا ئەو كات لە بەر پەنجەرەكەدا
 وەستا بپۆم. بەرەو پۆم ھات و گوتى «ئەو شەو ھى كه كوشتيان

کراسیکی پرتەقالی لە بەردابوو. کارەبای شار ھەر ھەمووی پراپوو، یەک فیدەریش چییە ئیشی نەدەکرد».

سەیریکی منی کرد و بە دەنگیکی گپ و ترسا و گووتییەو «یەک فیدەریش چییە ئیشی نەدەکرد».

ھەناسەیکە ھەلکێشا و بە عادی خۆی پێکەنی و گووتی «من و بارۆنی کولەکە لە دواوە سواریبوین و جەغەری مەغۆلی لە پێشەو... من بە مۆردام گووت ھۆلیکی ئاھەنگمان بە کرێ گرتوو، نیازی شایبەکی زۆر گەورەمان ھەیە، وەرە و بزانی لە چیمان کەمە و چیمان دەوێت. مۆردا خۆی وا دەرخواست کە باوەڕی پێکردوم... شتیکی نەگووت بۆنی گومانی لێی. کە بارۆنی کولەکە ی بونی گووتی «بارۆن لە مێژە دەمەوێت بتبینم». مەغۆلی ھەک براھەکی شیرین دەستیکردە ملی و گووتی «سەیریکی ھۆلەکەمان بۆ بە بزانی مۆسەفاتی تێدا»... ھە ھە ھە ھە ھە ھە کارێک کوشتنی تیاپیت و نەیانەوێت نەتێبەکی بچیتەدەری، مەغۆلی خۆی دەیکات... ناھێڵن دەستی تری تیکەوێت... بەدریژی پێکا مۆردا جەمیل و جەغەری مەغۆلی نوکتەیان بۆ یەکتەر دەگیرایەو... پێدەکەنین... باسی ئێ و ژنە عەرەبانەیان دەکرد کە ھاتوون بۆ ئوتیلەکان... مۆردا زۆر دڵی خوشبوو».

من دەستیم گرت و گووتم «بۆم مەگیرەو، بۆم مەگیرەو، من ھەموو شتیکی دەزانم... دەزانم مەغۆلی چۆن کوشتویتی... من برادەری مەغۆلی بووم، ھەموو شتیکی دەزانم... پێمبە... باران شوکورتان چۆن کوشت؟».

مۆرتەزا چوووەو سەر کورسییەکی و دیسان خۆی گرمۆلەکردەو، شەیتانیکی ھەما قاچ درێژ بوو، کە بەو جۆرە دادەنیشت، نوکی ئێژنۆ تیزەکانی ھەک قاچی مێروویەکی زەبەلاح زۆر لەسەر ھەشییەو بوون. سەیری لێھات کە ھەسفی ئێ و شوینەم بۆ کرد کە مۆردایان تیا

ناشتووہ . گووتی «نا... نا.. مورادمان له ویدا نه کوشت، له جیگایه کی دی کوشتمان. که جه عفری مه غۆلی دوا ته قه ی لی کرد و دهسته سړیکی خسته خوینه که یه وه، به هر سیگمان لاشه که مان خسته پشته ئوتومبیله که ی بارۆنی کوله که وه و ویستمان بیهینینه وه بۆ نویمیران... وای له و شه وه... ئه و ماوه یه هه موو مه یته کانیاں ده هینایه وه بۆ نویمیران... که گه پاینه وه، هیزیکی گهره چواره وری هه موو ئه و گه په که ی گرتبوو، کونسولی به ریتانی و به رپرسیکی گهره ی ئه مریکی هاتبوون بۆ مالی بارۆنی شه کروچا... هیزه کانیاں وا دابه شکردبوو، پۆل برمه ریش بهاتایه تا ده گه یشته ماله وه سئ جار ده یانپشکنی. مه غۆلی ماشینه که ی گپرایه دواوه و هاتین و به ناچاری له و پیده شته دا ناشتمان». به ترسیکه وه سهیری هه ردوو کمانی کرد و گووتی «به په حمه تبیت، کورپکی جوان بوو». شبر بیئه وه ی مژی له جگهره که ی دابیت کوژاندییه وه و گووتی «باران شو کريستان هه مان شه و کوشت؟».

که میک وه ستا و پاش بیر کردنه وه یه کی کورت گووتی «که گه پاینه وه کاتژمیر یه کی شه و بوو، کونسولی به ریتانی و میوانه کانی دی هه موو پویشتبوون. هه ور ده هات و ده پۆی، با هه لیده کرد و خامۆشده بوو... قه سه م به شه ونم و غونچه، شه ویکی خوشبوو. گه ر ئه و دوو کوشتنه ی تیدا نه بایه، شه ویکی خوشبوو...». به جۆریکی سهیر دهستی له دواوه درێژ کرد و ئه ژتوکانی خۆی خوراند... وه ک بیریکاته وه به زه رده خه نه یه کی گه وره وه سهیری هه ردوو کمانی کرد و ماوه یه ک بیده نگبوو. پاشان تۆزیک خۆی راست کرده وه، له جانه وه ریک ده چوو خۆی بۆ قه له مبارزیک گه وره ئاماده بکات، ملی وه ها درێژ بوو له قازیک ده چوو بیه ویت گوئ له دهنگیکی دوور بگریت. تا زیاتر له پوخساری وردببوو یته ته وه دزیوتر و دزیوتر ده رده که وت، هه موو جۆره کانی ناته بایی و تیكچوون له شیوه ی له ش و قه پۆزیدا بوو. گووتی «بارۆنی پۆرسه لان و مه غۆلی به بارۆنی

کوله‌که‌یان گووت ئیمە باران شوکور ناکوژین، ئەوێ ژنی خۆتە و دەبیّت
تۆ ئەو کارە بکه‌یت. بارۆنی کوله‌که‌ خەریکبوو دەگریا، خودا شاهیدە
من که‌سم نەدیوێ وەک ئەو پیاوێ ژنی خۆی خۆشبویّت... که‌گە‌یشتینە
مالئ، نویمیران سەرپا خا‌مۆشبوو، خامۆشی شارێک نا که‌خەوتبیّت،
بە‌لکو شارێک مردبیّت، نویمیران که‌ دەخەوت وەک مردووی لێدەهات که‌
هە‌لێشده‌ستا وەک مردوو له‌ خەو هە‌لده‌ستا، خا‌و و خلیچک و خە‌والوو.
هی‌هی‌ هی‌هی... دەرگای خەوشە‌مان کردە‌وه‌، من وامدە‌زانی دەرگای دەرگا‌که‌
له‌ سەر‌تا‌پای شاردا دە‌بیستریّت... هی‌هی... سی‌ولالا... هی‌چ شتی‌ک لای
من وەک جی‌رپە‌ی دەرگا‌ له‌ نی‌وه‌شه‌ودا ترسناک نی‌یه‌... ب‌رایان... له‌
خەوشە‌که‌ی مالئ بارۆندا وە‌ستام و بۆ‌نی گیای بە‌هاران مە‌ستی‌کردم،
پێتان سە‌یر نە‌بیّت له‌و س‌اته‌دا که‌ ه‌یشتا بۆ‌نی خ‌وینمان لێدە‌هات، من
بۆ‌نی گیای مە‌ستی‌کردبووم... بۆ‌نی گیای... من نوقمی بۆ‌نی گیای‌بووم...
مە‌غۆ‌لی به‌ منی گووت، له‌گە‌‌ل بارۆندا بچمە‌ ژو‌وری و گەر پ‌ی‌ویستی به‌
یارمە‌تی بوو، یارمە‌تی‌ده‌م... له‌گە‌‌ل بارۆنی کوله‌که‌دا سەرکه‌وتم بۆ‌ قاتی
سەر‌وه‌. باران له‌ ژو‌وری خە‌وتنه‌که‌ی خ‌ویدا خە‌وتبوو، گ‌لۆ‌پ‌کی شینی
سفری داگیرساندبوو... قە‌سە‌م به‌ دامی‌نی هە‌موو م‌ر‌و‌فه‌ پ‌است‌گ‌و‌کانی ئە‌م
زە‌مینە‌، ئە‌و گ‌لۆ‌پە‌ سفرە‌ له‌و گ‌لۆ‌پە‌ دە‌چوو که‌ بیست سا‌ل له‌وه‌وبەر له‌
شان‌گ‌ه‌ری ئۆ‌تیل‌و‌دا بە‌کارمانه‌ینا، هە‌مان پ‌ه‌نگی شینی هە‌بوو که‌ له‌سەر
شان‌و‌ی گ‌شتی پ‌ه‌روه‌رده‌ له‌ دوا دی‌مه‌نی شان‌گ‌ه‌رییه‌که‌دا دامانگیرساند...
هە‌مان ئە‌و پ‌ه‌نگە‌ی هە‌بوو. بارۆنی کوله‌که‌ وەک ئۆ‌تیل‌و‌ چ‌ووێ سەر
جی‌گا‌که‌ی باران شوکور که‌ وەک د‌ێ‌زده‌مونه‌ له‌سەر سی‌سه‌می‌کی قە‌شه‌نگی
ژن و می‌زدا‌یه‌تی خە‌وتبوو. وەک ئە‌وه‌ی باران پ‌یش‌تر مردبیّت به‌ ئا‌گا
نە‌هاتە‌وه‌، وەک ئە‌وه‌ی خ‌و‌ی له‌و ق‌س‌انه‌ ب‌پ‌ار‌یز‌ی‌ت که‌ د‌ێ‌زده‌مونه‌ ده‌یکات،
و‌ه‌ک گ‌ه‌ردنی خ‌و‌ی بۆ‌ پ‌ه‌نجە‌ی جە‌لاد‌یک پ‌ووت‌کردبیّت، گ‌ه‌ردنه‌ سپی و
ج‌وانه‌که‌ی وا دانابوو، تە‌ما‌ح‌ی خ‌ن‌کان‌د و دە‌ست ل‌ێ‌دانی له‌ د‌ل‌ی بارۆندا

گه‌وره‌ترکرد. قه‌سه‌م به هه‌ناسه‌ی پاکی منڊال، قه‌سه‌م به په‌پی کۆتریک که گولله‌ی ناهه‌قی راوکه‌ر به‌ر سینه‌ی ده‌که‌وێت، هه‌یه‌یه‌ می... قه‌سه‌م به باری ته‌عالا که بالی ناسکی په‌پوله و که‌لبه‌ی گورگیشی دروستکردوه. هه‌موو شتیکی له‌و دیمه‌نه‌ی کوشتنی دیزده‌مونه ده‌چوو به ده‌ستی ئۆتیلۆ. جله سپیه‌ی باریان شوکور، ده‌ستکێشه په‌شه‌کانی بارۆنی کوله‌که، بیده‌نگی ژووره‌که. به‌لام نه‌ من یاگو بووم، نه‌ بارۆنی کوله‌که ئۆتیلۆ بوو، نه‌ باریان شوکور وه‌ک دیزده‌مونه بیگونه‌بوو. که بارۆن ده‌ستی خسته‌ بینى باریان بیخنکینیت، باریان نه‌ پاچله‌کی، نه‌ جولایه‌وه، نه‌ هه‌ستم به‌ خیزه و قرغه و هه‌ناسه‌ته‌نگی کرد. ئیستاش ده‌لیم، به‌رله‌وه‌ی بارۆن ده‌ستبخته‌ بینى باریان ئه‌و مرده‌بوو... سویند به‌ بای سه‌با و شه‌مالی ده‌مه و سه‌حه‌ر. بینوتانه؟ که‌س له‌ ئیوه بینویتی مه‌خلوقیکی زیندوو بخنکیت و نه‌جولیته‌وه؟ که‌س له‌ ئیوه بینویتی مروفتیک له‌ خنکاندا هاواریک یان ده‌نگیکی لیوه نه‌یه‌ت؟. من هه‌زاجار به‌ بارۆنم گووت به‌ر له‌وه‌ی تۆ باریان بکوژیت، ئه‌و مرده‌بوو، به‌لام ئه‌و ده‌لیت من هه‌ستم به‌ ترپه‌ی دلای کردوه، هه‌ستم به‌ هه‌ناسه‌ی کردوه، هه‌ستم به‌ نوری نیگا و خوڤه‌ی خوینی کردوه. به‌لام کێ ده‌لیت هه‌مووی وه‌همی پیاویک نین که به‌دوای گوناهایکدا ده‌گه‌ریت خۆی پێ ئه‌شکه‌نجه‌بدات؟ من ده‌زانم ئه‌و فشاره‌ی که بارۆن به‌ په‌نجه‌کانی خستبوونییه‌ سه‌ر گه‌ردنی باریان به‌شی ئه‌وه‌ی نه‌ده‌کرد بالی په‌پوله‌یه‌ک بشکینیت. به‌شی ئه‌وه‌ی نه‌ده‌کرد گولیک له‌ چله‌که‌ی بکاته‌وه بۆیه‌ وا باوه‌رده‌که‌م ئه‌وه ته‌نیا سه‌ره‌ت و خۆنه‌شکه‌نجه‌دانه‌ وا له‌ میری کوله‌که ده‌کات خۆی به‌ گوناها‌بار برانیت...».

من پیمگووت «یاخود تۆ چه‌زده‌که‌یت بارۆن بیخه‌تا ده‌رچیت؟». که‌میک بیده‌نگبوو و گووتی «ئه‌وه‌تان بۆ ده‌گێرمه‌وه که‌ بینیم. خودای گه‌وره‌مان شاهیده، من ئه‌وه‌م بینووه که‌ گێرمه‌وه. ئه‌و شه‌وه

لاشەكەى بارانم ھەلگرت و ناشتم. بارۆنى پۆرسەلان و مەغۆلى بارۆنى
كوله‌كەيان برد و تا ھەفتەيەك نەمبينيەو. بۆ ئەوێ غەمى خۆى
فەرامۆشبكات، ھەفتەيەك لە مەى زياتر ھىچى نەتۆشيبوو، لە مالى ئەم
سۆزانيەو ھەچووبۆ بۆ مالى ئەوى دى، دواى ھەفتەيەك كە بينيم، پيشى
ھاتبوو... بېخەوى و مەراق خەريكبوو دەيانكوشت... لەو بەدبەختيە
دوورمخستەو و ھينام بۆ ئەم مالى، ھينام بۆ ئەم ژوورە. ھەفتەيەك
نامۆزگاريمكرد... پێم نيشاندا... بەسەريدا ھاتم، كە ھاتەدەرئ دەترسا،
ئىستاش لە ھەموو شتێك دەترسێت... ئاھ ئەى بەياننيە خويناويەكانى
ژيان، لەدەست ئىو ھە بۆ كوئ بچين؟... ئەويش گەنجە، ئەويش لێقەوماو
و دەستخەپۆيە... ھيھى ھيھى ھيھى... ھەك من و ھەك ئىوہ... ».

مورتەزا ئىستا بە پىوہ قسەيدەكرد، چاوانى كرابوونەو، ددانەكانى
زەرد و كۆن دەياننواند. لە كاتى قسەكردندا ھەك وشەكان ھەلبدات و
بيانگریتەو دەستى بە ھەموو لايەكدا دەجولاند. ھەك ماریك ھاتە بەرچاوم
كە تاويك پەپكەدەخوات و تاويك دەكریتەو. شېر بەسەرسامییەو
سەيرى منى كرد و دووبارە لە مورتەزاي پرسییەو «مورتەزا تۆ كىيت؟
پۆلى تۆ چيە؟ تۆ چيى دەكەيت؟ بۆ تۆ لە ناو ياريەكەدايت؟».
مورتەزا لە بەرچاوى من لە درەختيكي بېگەلاى پير دەچوو لە ناكاو
پۆحى تىگەپاييت و بەچيلكە و وشكەبەرگى خۆيەو بە زەويدا بېروات،
ھەندېك بەلاى مندا ھەرگەرا و سەيرئيكېكردم و بە قاقايەكى زۆر بەرزەو
گووتى «وامەزانن، من لە ترسدا قسەتان بۆدەكەم. گەر وابزانن زويردەبم
لێتان. بۆيە راستى دەلێم، چونكە ھەزدەكەم نەپنى بدرکێنم، ھيچ شتێك
لە دركەندى نەپنى خۆشتر نيە. ھيچ شتێك لەو خۆشتر نيە لە
بەردەست دوو پياوى پاك و گەورەدا دانیشيت كە دەيانەوييت ھەقىقەتيان
گوئ لېبېت... واى واى لەو لەزەتە. من پۆحم بەسەر ئەوانەو دەردەچێت
كە دەيانەوييت ھەقىقەتيان گوئ لېبېت... ئىوہ وادەزانن من شەيتانيكى

درۆزىم و پىقم له حەقىقەتە، وادەزانىن له قوولايى پۆحمدا ئارەزووى دركەندى پاستىم نىيە... نا، ئىتوھەلەن، مەرۆف بۆيە دەچىتە ناو بەحرى نەيتىيەكانەو تا دواتر كە ھاتەدەرى كۆمەلەك حىكايەتى پەيتت. كە چوومە بنى بىرى ئەم شارەو خوليا و خەيالەم لای ئەم ساتەبوو كە درەنگ يان زوو پۆزىك ھەموو شتىك دەگىرپەو... پۆزىك لەبەردەم دوو پياودا كە حەزىان لە بىستنى حەقىقەتە ئەژنۆ بەستەزمانەكانم شلەدەبن، زمانى ترساوم شلەدەبىت، ھىھىھى ملى بەستەزمانم شوپدەبىت و ھەموو شتىك دەگىرپەو. من دە سالە چاوپرەى مەخلوقىك دەكەم لىمپىرسىت، من كىم. بەلام كەس ناوئىرست. كەس ناوئىرست لە مورتەزای شەيتان بپرسىت... تۆ كىيت؟ پاستە من خزمەتكارم، بەلام من سندوقى دەرد و نەيتىشم... سندوقى دەرد و نەيتىم».

ئىستا قامەتى نەرمەجولە و بزۆكتر دەھاتە بەرچاوم، پوى بە شىوھەكى كۆپىر كرابووەو. دەپروانى و سەرتاپای پوخسارى يەك زەردەخەنەى گەورە و ناشىرىن بوو. من بە ئەسپايى گوتم «ئەى بارانت لە كوئى ناست؟». گووتى «حەسەن توفان... من ئەو نىم كە تۆ تىدەگەيت... من ئەو نىم... ھەموو وادەزانىن من پياويكى گرنگم، لە «سوارانى زۆزان» یش وادەزانىن من لای بارۆنەكان پلەوپايەكى بەرزم ھەيە... بەلام وانىيە... پاستە من زۆر خزمەتيانەكەم... بەلام برايان... برايان... من ھىچ نىم جگە لە مردوونىزى ئەوان... من بەحرىكى قوولى نەيتىم، ھەموو وادەزانىن كە نەيتىيەكم خستە ناو دلم ئىتر مەرگ نەبىت ھىچى تر لىم نابىستىت. شىر مستەفا دەتەوئىت بزائىت من كىم؟... من سندوقى پەشى بارۆنەكانم... ئەوان ھەرچى شتىكى پەشيان ھەبىت لە دلى مندا دەينوسن. كتيبيكەم كە دلى بەستەزمانى خۆم دەكەمەو تيا بنوسن و دلى بەستەزمانى خۆم دادەخەم تا كەس ھىچ دىرپكى ئەو كتيبە نەخوينتەو... ئەوان حىسابى كتيبيكەم بۆدەكەن كە تا قىامەت

ناخوێنریته‌وه ... هه‌سه‌ن تۆفان، تۆ واده‌زانی من نازانم ئێوه کێن؟ ...
ها ... من گێلم ... من زۆر بیرم لێ‌کرده‌وه، زۆر زۆر ... دواى سۆراغى
ئێوه که‌وتم ... ده‌زانم ئێوه هه‌یج نین. هه‌یج که‌س ئێوه‌ی پانه‌سپاردوه ...
هه‌سه‌نى تۆفان ... هه‌یه‌ی هه‌یه‌ی ... ئێوه له به‌یانیه‌وه واده‌زانن که من
له ترسدا شت‌تان پێده‌لێم ... هه‌یه‌یه‌ی ... خۆش‌حالت لاواز و که‌ساس و
ترساو ده‌مبین ... هاها ... به‌خته‌وه‌رن که یاری به‌ دلێکی به‌سته‌زمان و
پاکی وه‌کو من ده‌که‌ن. به‌لام من ده‌زانم هه‌یج که‌س ئێوه‌ی پانه‌سپاردوه.
ئێوه پقتان له بارۆنه‌کانه و هه‌یجی تر ... پقتان له حیزبه و هه‌یجی تر ...
پقتان له سه‌رۆکه‌کانمانه ... می می می می می می.

من نه‌مزانی چی بلێم. شبر که‌مێک ناو قه‌ژه زه‌ده‌که‌ی خوراند و
گووتی «گه‌ر دلنیایت، ئێمه که‌س پانه‌سپاردوین، بۆ به‌ مه‌غولیت
نه‌گووت ... بۆ لای میری پۆرسه‌لان ئێمه‌ت ئاشکرا نه‌کرد؟».

مورته‌زا گه‌ش و کراوه قه‌سه‌یده‌کرد. ده‌ستی به‌رزکرده‌وه و گووتی
«له‌به‌رئه‌وه‌ی ئێوه‌م خۆش‌ده‌وێت. ئێوه دوو گولێ تاقانه‌ی ئەم شاره‌ن ...
ئێوه دوو دره‌ختی ده‌گه‌می ئەو باغه‌ن که خه‌ریکه هه‌مووی ده‌مریت و
په‌ژمورده ده‌بی‌ت ... پێمه‌که‌نن. به‌پاستیمه ... ئێوه واده‌زانن، من پێزی
جوانی ئێوه ناگرم. من هه‌موو شتی‌کتان پێده‌لێم، له‌به‌رئه‌وه‌ی ده‌زانم
ئێوه ناتوانن هه‌یج بکه‌ن ... قه‌سه‌م به‌ هه‌لکه‌ی تازه‌ی کوکوختی له
هه‌لانه‌کاندا ... ئێوه ناتوانن هه‌یج بکه‌ن ... ناتوانن هه‌یج بکه‌ن ... ناتوانن ...
له‌به‌رئه‌وه‌ی منیش و ئێوه‌ش له‌و به‌شه‌ی ئەم شاره‌ین پاستی بزانی‌ن و
نه‌زانین ناتوانین هه‌یج بکه‌ین. گه‌ر به‌مزانی‌بایه ئاده‌میزادیک ئێوه‌ی نارده‌وه
هه‌یج نه‌ده‌ردکاند ... سوێند به‌ سه‌حه‌رگاهانی به‌هار، سوێند به‌ کێلکه
پاکه‌کانی سوێج ... ده‌بووم به‌ به‌ردی‌کی ره‌ق و هه‌یج نه‌ده‌ردکاند، ده‌بووم
به‌ مه‌یمونیک که‌ زمان نازانی‌ت و به‌ سه‌گیک که‌ کلکی کل‌افده‌کات
و هه‌لدیت ... به‌لام ده‌زانم ئێوه دوو پێبوارى پێگای حه‌قیقه‌تن ... دوو

بەپولەن و ھاتوون لە ھەلآلەیی دڵی مورتەزا شیلەیی حەقیقەت بمژن... بمبورن، عەزیزان لە بەلاغەتی شکاوم ببورن. ئێوە دەزانن من باغی حەقیقەتم، مورتەزا لالەزاری حەقیقەتە. من دەزانم ئێوە نیارتان بەھیچ نییە، بۆ کەس ئیش ناکەن... سەر بەبالەکانی حیزب نین... دوو ھەلۆن و لەسەرەوپا بۆ بینینی راستی بەرەو خوار دەفرن».

وێک لیۆکیک سەما بکات بە دەوری خۆیدا دەسوراپاوە و بەو خەندە گەورە و شیتانەیی خۆی سەیری ھەردوو کمانی دەکرد. ئەو یەکەمجار بوو دڵنیابم، خۆتێدەوێ چوچاوی ئەم مەخلوقە ھیچ شتێکی دیاریکراومان لەسەر پۆچی پێتالێت، خەلک ھەموو تەنیا سەیری پوخساریان دەکرد، بەلام دڵی شتێکی ئالۆزتر بوو. چوو بەردەمی شېر و گووتی «وامەزانن مورتەزای بەستەزمان بلیعەتە، وامەزانن دڵی پێ نابێت لە ترس و دوودلی... دڵی مورتەزا ھەندێجار وێک دڵی زەرەنەقووتەییکی ترساوی لێدەدات... شەو ناخەوێت. قەسەم بە براوەتی من لەگەڵ غەمدا، دڵم وێک دڵی عاشقان پەشیمانی دەکێشێت و حەسرەت دەیسووتێنێت... چەندەھا شەو وێک شیت بە ژوورەکانی ئەم کۆشکە چۆلەدا پامکردووە و پێ بە ھەموو دیوار و پەنجەرەکان ھاوارمکردووە. منیش نامەوێت نەینییەکان لەگەڵ خۆمدا ببەمە گۆرەووە. وادەزانن مورتەزا لەو دەترسێت، ئێوە بچنە حوزوری بارۆنەکان و بڵێن مورتەزا نەینیی ئێوەی درکاندووە؟ ھا... وادەزانن؟ ئێوە وا ناکەن. تاسەر ئێسقانی گوناھباریم، ئێوە لەو گەورەتر و پاکترین وام لەگەڵدا بکەن. ئێوە تێمەگەن... ئێوە دەزانن دەستە پاستەقینەکانی مورتەزا چەند پاکە... ئێوە حەقیقەتتان دەوێت... مورتەزا زیوانی حەقیقەتە. من ھەموو شتێک دەزانم. مورتەزای شەیتان ھەموو دڵێک دەخوێنێتەو... لە یەکەم شەووە کە حەسەن تۆفان منی پسواکرد... لە دەنگیدا، لە تورەبوونیدا، لە شیۆیی ھەناسەدانیدا تیگەیشتم چەند پیاویکی راستگۆیە... دوینی بە خۆم گووت مورتەزا

چاوبنوقینه و پۆحی خۆت ته سلیمی ئه و دوو فریشته یه بکه . گوتم
ئهمانه له و پۆحانه نه حه قیقه تیانه ده ویت . مرقفه جوانه کانی ئه م شاره ،
ژن و پیاوه جوانه کانی ئه م شاره ده یانه ویت بزانه حه قیقه ت ماوه یان
مردووه . هی هی هه موو ده یانه ویت بگه نه یه قینیک . من دوینێ شه و
تا به ربه یان له سه ر یه ک قاچ سه مامده کرد و خوشحالبووم که ئیوه م
دۆزیوه ته وه ... قوولایی پۆحی ئیوه م بینیوه ... دواچار که هاتن بۆلام
زانیم ئیوه ریسوام ناکه ن ... زانیم» .

ئینجا به چرپه گووتی «منیش رقم له حیزبه ، قه سه م به خودا
رقم له حیزبه ... که س نییه رقی له حیزب نه بیته ، هی هیهی هی هه تا
سه رۆکیش رقی له حیزبه» .

من به غه میکی قوول هه گوتم «مورته زا ... گرنگ نییه ئیمه چیین؟
به لام پیمبلێ باران شوکورت له کوێ ناشته؟» . مورته زا گووتی «من
مردوونێژی حیزیم ... مردوونێژی بارۆنه کانم . له میژره حه زده که م یه کیک
بدۆزمه وه ئه و راستیانه ی لا بدرکینم ... قه سه م به پۆحی بولبول و
بۆنی میخه ک و په نگه ی یاسه مینی نوێ ، بیزاربووم وه ک کتیییک بژیم
که له ناومدا شته ده نوسن و دایده خه ن ... له پۆحمدا نهینێ ده نوسن و
دایده خه ن . گهر ده ویریت حه سه ن تۆفان وه ره و ئه م کتیبه بکه ره وه و
سه یری لاپه ره یه کی بکه ... گهر ده توانیت وه ره و دلم بخوینه وه که سال
دوا ی سال نهینێ تیا ده نوسن . وه ره و سنگم والاکه و بزانه چی تیدا به .
به لام ئه وه ی ئه م نهینیه ده زانیت ده بیته به مه خلوقیکی ترسناک ...
ده زانم پۆژیک له پۆژان ده مکوژن ... که دوا لاپه ره ی ئه و دلای منیان
نوسی ... که سه یریانکرد دلای من چیترا لاپه ره ی سپی تیانه ماوه و نهینێ
دیکه ناگریت ... که پوانیان پۆحی مورته زای به سه ته زمان لییده پزیت ...
هیهی هی هاما .. هی هو هی .. ده یکوژن ، بۆ ئه وه ی خۆم و نهینیه کانم
بۆ هه تاهه تایه برۆین بۆ جه هه نه م ... شبری قززه رد ... لیم مه پرسه ، من

کۆم. من کۆتیبکی زیندووم، بەلگەیهکی پەشم و هەناسە دەدەم... بمکۆژە تا لەگەڵمدا ئەو کۆتیبە زیندووە بمیشت... دەتەوێت بمرم و لەگەڵمدا نەهێنی سەرەدەمێک بچیتە ژێر خاک؟. هاها... من توحفەیهکی زیندووم». بە جیدییه تیکەو پتر لە جیدییه تی ئەکتەریکی شارەزا دەچوو، هاتە بەردەمی من و بەدەنگێکی زۆڵال و بەرز گووتی «حەسەنی تۆفان، تۆ دەتوانیت خۆت ئاوا بەخێتە مەترسییەو؟... دەتوانیت؟ ئەوان منیان کرد بە مۆزەخانەیهکی تاریک کە لەسەر دوو قاچ دەپۆم... دە سألە، پۆژ دای پۆژ دلی خۆم دەکەمەو و ئەوان نەهێنی تیدا دەنوسن، هەموو شەویک بە دلە ی بەدەختم دەلێم، ئە ی دلە ی بەدەخت خۆت بگرە و مەپوخی. ئەو دلە ی من نەبێت هیچ سندوقێک لە دنیا دا ئەو هەموو نەهێنییە ناگرێت... ئەگەر تۆ تەنیا دلۆپێک لە نەهێنیەکانی من بزانی، شیت دەبیت. گەر سەری ئەو سندوقە هەلبێی دەرد و ترسی وەها دەبینی بەشی هەزاران شاری دنیا دەکات. هیچ شتێک وەک ئەو مەرووف شیت ناکات، نەهێنی بزانی و نەیدرکێنیت. من بۆ ئەو ی شیت نەبم پێدەکەنم... هاها... هیهی... بۆ ئەو ی شیت نەبم سەمادەکەم».

شیر لێپرسی «مۆتەزا تۆ چی دەکەیت؟ تێناگەم مانای چی مردوونێژی بارۆنەکان بیت... مۆتەزا مەترسە و دلێ خۆتمان بۆیکەرەو». گووتی «مۆتەزا بترسیت؟... بترسیت؟... مۆتەزا هەندێجار زۆر دەترسیت و هەندێجاریش دەبیتە ئازترین پیاوی دنیا. مۆتەزا ئاواهیە. حیکایەتی من لەسەر دەمی شەپی ناوخواوە دەست پێدەکات. تازە لە زیندان هاتبوومە دەری... پیاویک بووم غەمگین و بێئیش، زیندانی بەعسییەکان منی کردبوو بە پەرموزنێکی ناشیرین. ئێوە وادەزانن من هەمیشە و ناشیرین بووم؟ بەلێ هەروا ناشیرین بووم، بەلام وەها نا و بەمشێوەیە نا... منیش وەک هەموو مەخلوقاتێ دیکە ی خودا جوانی خۆم هەبوو... پۆشیک لە پۆژان دلێ مەرووفێکی ئاسایی لە

سینه‌دا ترپە‌ی هاتوو، منیش وه‌ک هەر ئاده‌مییه‌کی به‌دبه‌ختی تری
 ئەم دونیایه‌ غەم و شادومانی خۆم هه‌بووه ... پۆحم به‌ ئان و ساتی
 وه‌هادا پۆیوه‌ پریوه‌ له‌ په‌حم و خۆشه‌یستی. قه‌سم به‌ جوانی عه‌شق
 له‌وانه‌یه‌ یه‌کیکیش دوور به‌ دوور هه‌ستی به‌ پاکی دڵم کردییت و هه‌زی
 لیکردبم ... کێ چو‌زانی‌ت؟ هیهی ... به‌لام هه‌ستده‌که‌م پلانیکی ئیلاهی
 و پیلانیکی گه‌ردونی له‌ گۆرپیوون تا پۆحی من وابشیوی‌ت. بارۆنی
 پۆرسه‌لان له‌ کاتی شه‌ر‌دا ویستی ده‌ستم بگری‌ت و له‌ هه‌زاری و بی‌کەسی
 ده‌رمه‌ی‌تی‌ت. ئەوکات بی‌کەسیبوم، براه‌کم که‌ ئه‌ویش وه‌ک من نه‌دار و
 هه‌زاریبو به‌خیویده‌کردم ... من وه‌ها ده‌ستگورتبووم، سه‌گ و پشيله‌کان
 له‌ من باشت‌ر و خۆشت‌ر ده‌ژیان. هاوپی کۆنه‌کانم، ئەوانه‌ی له‌گه‌لیاندا
 چووبوو‌مه‌ سه‌ر شانۆ، ئەوانه‌ی له‌ ماکه‌س و ئۆتیلۆدا هاوته‌خته‌مبوون،
 پ‌یسوایان‌کردبووم، وه‌ک ژن‌کوژی‌کی دله‌رق سه‌یریانده‌کردم ... به‌ هه‌ر کۆلانی‌کدا
 ده‌پۆیشتم ژنان خۆیان ده‌شارده‌وه ... هیهی هی ... به‌ هه‌ر کوچه‌یه‌کدا
 تیده‌په‌ریم، مندا‌لان له‌ به‌رده‌مدا هه‌لده‌هاتن ... ناوی سامناکی مورته‌زای
 شه‌یتان له‌م شاره‌دا ده‌گه‌رپته‌وه‌ بۆ ئەو وه‌رزه ... چۆن ده‌یانتوانی وا
 به‌ مورته‌زای بی‌خه‌تا بلێن؟ ... چۆن ده‌یانتوانی بی‌شه‌وه‌ی جوانی پۆحم
 ببینن، ئاوها وێران‌که‌ن؟ ... چۆن؟ ... وه‌ها بوو پووم له‌ هه‌ر ئیشیک
 ده‌کرد قاپییه‌کانی به‌ پوومدا داده‌خران. هی هی هی ... وه‌ها بوو ...
 نان له‌ سه‌ر سفه‌رده‌ نه‌بوو ... وه‌ها بوو، برسیتی و بی‌پاره‌یی و پ‌یسوایی
 تاده‌هات به‌ره‌و خوار ده‌ییردم ... له‌وکاته‌دا بارۆنی پۆرسه‌لان که‌ره‌میکرد
 و ئەو کاره‌ی بۆ دۆزیمه‌وه‌، سه‌ره‌تا هه‌ندی‌ک لاشه‌ی کوشتاری ناوخبوو
 که‌ ده‌بایه‌ بی‌شه‌روشوی‌ن بکرا‌بانایه ... ده‌بایه‌ ونبن و که‌س نه‌زانی‌ت کێن
 و کوپی کێن و له‌ کوین ... سێ لاشه‌بوو له‌ ژێرزه‌مینیکدا، هه‌ر سی‌کیان
 بۆگه‌نیان کردبوو ... نازانم کێ بوون و سه‌ر به‌ چ حیزبیک بوون ... سێ
 گه‌نج بوون له‌ سێ به‌تانی په‌شه‌وه‌ پ‌یچرابوون ... من هه‌ر سێ لاشه‌که‌م

هه‌لگرت و ناشتمن... سویند به جوانی و به‌پاستی ئه‌وه یه‌که‌مجاربوو ده‌ست له ده‌ستی مردوویه‌ک بده‌م... من گۆڤم بۆ هه‌لکه‌ندن، من به هه‌منی خستمنه ژێر خاک و ته‌سلیمی خودام کردن... هه‌ندیجار پووده‌که‌مه‌ خودا و ده‌لیم ئه‌ی باری ته‌عالا، گهر مورت‌زا نه‌بی‌ت که لاشه‌ی مردوو به‌خه‌تا‌کان ده‌هه‌ینی‌ته‌وه‌ ح‌ز‌و‌رت تۆ چی ده‌که‌یت؟ من له‌و سالانه‌دا تی‌گه‌یشتم ح‌ی‌زب هه‌میشه لاشه‌یه‌کی هه‌یه به‌شاری‌ته‌وه... ح‌ی‌زیه‌کانی ئه‌م شاره هه‌میشه لاشه‌یه‌کیان هه‌یه به‌شارنه‌وه».

مورت‌زا وه‌ک بیر له ده‌ورو زه‌مانی‌کی زۆر دێ‌رین بکاته‌وه، وه‌ک بوونی من و شیری فه‌رامۆش‌کردی‌ت چووه‌ پێ‌شده‌می په‌نجه‌ره‌ی زووره‌که‌ و گووتی « ئه‌وه‌کات نوێ‌میران دروست نه‌کرا‌بوو، پارچه‌یه‌ک زه‌وی گه‌وره‌ی بێ‌ساحی‌ب بوو. بارۆن بازنه‌یه‌کی بۆ کێ‌شام و گووتی مه‌ی‌ته‌کانت لێ‌ره‌دا بنی‌ژه. هه‌ی هه‌ی، بازنه‌یه‌کی ته‌باشیری گه‌وره... من سنووری ئه‌و بازنه‌یه‌م له‌ مێ‌شکه‌دا کێ‌شا و پیکابی‌کی سپیم له‌ بارۆن وه‌رگرت و بووم به‌ لاشه‌نی‌ژ. هه‌ی هه‌فته‌یه‌ک نه‌بووه ئیدی من لاشه‌م نه‌بی‌ت، گهر هه‌فته‌یه‌ک لاشه‌که‌م دوا‌بکه‌وی‌ت زه‌ویم لێ‌ده‌بی‌ته‌ جه‌ه‌نم... قه‌سه‌م به‌ خودا له‌ شه‌ری ناو‌خۆ‌دا لاشه‌کان زۆر‌تر‌بوون... هه‌ندیجار له‌ گۆ‌ره‌پانی جه‌نگ‌دا چه‌ندین لاشه‌ی بێ‌شوناس جێ‌ده‌مان که‌ زۆر‌به‌یان جه‌نگاوه‌ری بێ‌ که‌سوکار بوون. شه‌وان دره‌نگ به‌ خۆ‌م و پیکابه‌ پاک و سپیه‌که‌مه‌وه، پیکابه‌ فری‌شته‌یه‌که‌مه‌وه به‌ وه‌ره‌قه‌ی مۆ‌ر‌ک‌را‌وی سه‌ر‌کر‌دایه‌تی و فه‌رمانده‌ی گشتی هه‌زه‌کانه‌وه ده‌چووم و لاشه‌کانم هه‌ل‌ده‌گرت و ده‌مناشتن... هه‌ی... ئی‌وه واده‌زانن مورت‌زا په‌حمی نی‌یه... لاتان وایه مورت‌زا لاشه‌کانی خۆ‌شنا‌وی‌ت... هه‌ی... من لێ‌ره‌دا، له‌ دڵ‌دا ئه‌لبوم‌یکێ نه‌هه‌ینیم هه‌یه که هه‌ی که‌سێ‌ک ناتوانی‌ت بیکاته‌وه، هه‌ی که‌سێ‌ک ناتوانی‌ت بیه‌ینی‌ت، له‌ وێ‌دا وێ‌نه‌ی هه‌موو لاشه‌یه‌کم هه‌ل‌گرتووه... لێ‌ره‌دا، ئاله‌م که‌له‌ ناشیرینه‌م‌دا، بۆ‌نی هه‌موو لاشه‌یه‌کم به‌ جیا هه‌ل‌گرتووه... له‌م ده‌سته‌ پاکانه‌م‌دا مه‌لمه‌سی هه‌موو

پېستېك و ھەموو مردوويەكم ھەنگرتووھ . گەر من ئەو ھەموو مردووھ
نەناشتبايە كئ دەيناشتن؟ لەدواى شەپى ناوخۆ، پۆژيەك باروونى
پۆرسەلان ھات بۆلام و گووتى «غەفوور ئاغاي سەرماوزەپ» ئىشى
پېتە . غەفوور ئاغاي لە دۆستانى نزىكى سەرۆك بوو كە لە ھەجلىسدا
دەيگوت «نيوھى بەزى ورگى سياسىيەكانى كوردستان، دوگى بەرخى
منە» . كچيەكى سەرماوزەپى بەبئ ويستى ئاغاي و كۆپەكانى لە زانكۆ
حەزى لە ھەتيوھ گەدايەكى ھاواری كردبوو . كۆپانى ئاغاي ھەردووکیانيان
كوشتبوو و خستبووياننە دوو گويتى گەرەوھ و لە ئەشكەوتیكى عاسى
نيو دەرپەنداندا شارديووياننەوھ . ئەوھ يەكەم ژن بوو من بينيژم . كە
لاشەكانم لەو ئەشكەوتە دەرھيتا وامدەزانى لە جەستەى ئەمجۆرە ژنە
بەدبەختە ، نايەتوھ پېگام . كە ناشتم وامدەزانى خانم لە نيوان ئەم
ھەموو جەنگاوەرەى شەپى ناوخۆدا ھەست بە ترس و بۆزاري دەكات .
قەسەم بە ھەناسەى پاكي كەو لە كاتى قاسپە قاسپدا ... ئەوھ يەكەمین
ژن بوو من پەنجەم بەر لەشى بكويت . ھيھى ھيھيھى دواتر ھەر
ئاغايەك ، ھەر قەبیلەيەك ، ھەر بەرپرسيەكى حيزبى ، ھەر پېكخراويەك ،
ھەر حيزبيەك ، ھەر دەولەتەندىك ، ھەر دەزگايەكى پۆليس يان ئاسايش
بيانويستبايە لاشەيەك بشارنەوھ و بېسەروشيوني بكن دەياندا بە
مورتەزا . كە نويميرانيان دروستكرد ، ئەو پارچە زەوييەيان بە ديوارپەكى
بازنەيى گەرە گەمارۆدا و دوو دەرگايان بۆكرد .

مورتەزا وەستا و دەستى لە گيرفانە قوولەكانيدا گيپا و گووتى
«ئەوھ كليلى ئەو دەرگايانەيە ، ئەوھ كليلى باغەكانى مورتەزايە ... ئەوھ
كليلى باغەكانى حەقيقەتە . من لەو پارچە زەوييەدا گول و ئادەميزاد
دەنيژم ... ھيھى ھى ھەموو خەلك لە نويميران وادەزانن ئەوھ باغيەكى
گەرەيە ، ھەموو خەلك پييدەلېن باغەكانى مورتەزا . بارۆنەكان نەبېت ...
بارۆنەكان ھەموو دەزانن . لەم دە سالەدا ھەفتە نەبووھ لەوئى ھەيت

نه نيزم ... قه سه م به دورى ئاسمان و به رزى مانگ و غه ريبى نه ستيړه ...
 قه سه م هيهى به ئيشراقاى سپيدان له سهر دل ... هه راغايه ك ويستيبى
 هيهيه هيهيهى ... ويستيبى لاشهى ژنه خائينه كى بشاريته وه من بوم
 شاردوته وه، هه بهرپرسيك ويستيبى نه ياره كانى كفن و دفن بكات من
 بوم كفن و دفن كړدوه، هه راكاسييك، سيخوړپك، تيرورسيك، عاشقيك،
 نه نيزانيك، خائينيك كوژايب، من به وه ده ستانهى خوم هه لمگرتووه
 و له باغى مورت زادا شاردومه ته وه، كه مجار هه بووه ليو نه نيمه سهر
 نيوچاوانى مردووه كان و ماچيان نه كه م و نه ليم «دلى من بو وا مرديت
 » ... هه موويان وان ليړه دان ... وان له دلى مورت زادن ... له م به حره كپ
 و بيدهنگ و بيژمانه دا كه ناوى مورت زايه ... هيهيه هى هووى ... واى
 له م دل به بيدهنگ و كپهى من واى ... هيهى ئيوه واده زان من له ترسدا
 قسه تان بو ده كه م؟ ها؟ واده زان له ترسدا قسه تان بو ده كه م؟ نا، ئيوه
 ته نيا دوو كه سن، سهرتان هينايته سهر ليواى نه م به حره كپهى دلى
 من و بتانه ویت گوييگرن و بيستن، بزنان دهر يا تاريخه كى نيو پوچى
 مورت زاهر ده ميكا ته وه ده ليت چى؟ نه وهى گوي له م توقيانوسه بگريت
 ده بيت بترسيت ... نه وهى گوي له شه پوله قووله كانى دلى مورت زاهر بگريت
 ده بيت ده ست بخاته سهر دلى و تامردن ئاسووده نه خه ویت ... هيهى هى
 هى ... من پيمگووتن ... من باران شوکورم له باغى خومدا ناشت ...
 باران شوکور لای منه ... نه وه كليلى دهرگاكانه ... كليلى دهرگاكان» .
 من به مورت زاهر گووت «مورت زاهر، من هيچم له تو ناويت، نه و
 لاشهيه نه بيت ... نه و لاشهيه م بدهرئ و ئيدى هيچى تر ... و ابزان نه نيزى
 تو له به حريكى قوولدايه» .

مورت زاهر به سه رساميه وه سه يركردم و پرسى «بوچيته؟ چى له
 لاشه كه ده كه يت؟ تائيسا هيچ لاشهيك له باغى مورت زاهر نه چوته دهرئ؟
 هيچ لاشهيك» .

وێک یەکیەک کۆتەکیکی گەورە داییت بەسەرما گێژ و حەپۆل
 سەیرمەکرد و گووتم «نازانم بۆچییمە، بەلام دەمەوێت».
 شیتانە بازیدایە بەر دەمم و گووتی «هەموو زەمینم بدەیت، ناتوانم
 لەگەڵتدا بێم... گەر بزانی من نەینێ ئەو گۆرستانەم درکاندووە دەمکوژن،
 قەسەم بە دوا غونچەی بەهار، قەسەم بە هەموو ئێوارە فێنکەکانی
 دنیا دەمکوژن. من دەتوانم شوێنی لاشەکەت پێبێم... دەتوانم، بەلام
 قەسەم بە شەونمی سوێح بزانی من کاری وەهام کردووە دەمکوژن... گەر
 دەتەوێت حوکمی مردنم بدەیت، گەر دەتەوێت بمکوژیت، ئەوا مورتەزا
 ئامادەیه... گەر بە مردنی مورتەزا دلێ ئێوە ناسوودەدەبێت، ئەو
 پیاوچاکان... ئەوا بە جوێکی دی بیکوژن... من نامەوێت بە دەستی
 ئەوان بکوژم... نامەوێت بمکوژن و لە باغەکە خۆمدا بمنێژن...
 گەرچی دلێیام درەنگ یان زوو، پۆژیک لە پۆژان دەمکوژن و هەر لەو
 باغەدا دەمنێژن».

ئەو شەو مورتەزا کلیلی یەکیەک لە دەرگاکی باغەکە داینی و
 ئێمەش سویندەمان خوارد، هیچ کات و لە ژێر هیچ گوشاریک و لەبەر هیچ
 ترسیکدا ناوی نەهێنین. ئەوێ ئەو شەو کامەرانیکردم و زۆر خستیمە
 سەر سەفا، ئەو بوو مورتەزا دەرپارە چارەنوسی لاشەکە موراد جەمیل
 هیچی نەدەزانی... وێک ئێمە شەوێک گەرابوووە سەر شوین گۆپی ئەو
 و جگە لە چالێکی خالی هیچی دی نەبینیبوو. ونبوونی لاشەکە ترسیکی
 قوولێ خستبوو دەرونی بارۆنی کۆلەکە و بارۆنی پۆرسەلانیشەو. کە
 مورتەزا چیرۆکی ونبوونی لاشەکە بە هەموو وردەکارییەکانەو گێڕایەو،
 تێگەیشتم لاشەکە لە بن دەستی ئەواندا نییه. ئێستا دەمزانی لاشەکە
 موراد لە کوێیە و لای کییه... بە شادییەکی گەورەو لە مالی مورتەزا

هاتمه ده‌ری. پالم به عه‌ره‌بانه‌ک‌ه‌ی شبره‌وه د‌ه‌نا و گ‌ورانی‌م ده‌گ‌ووت. شبر که منی وه‌ها د‌ل‌خ‌وش و کام‌ه‌ران بین‌ی گ‌ووت‌ی «حه‌سه‌نی پیز‌و له ه‌موو ژیا‌نت‌دا وه‌ها به‌سه‌فا نه‌مدی‌ویت». ئه‌و شه‌وه چ‌ووم ب‌و ه‌ه‌زارباغ و به‌ده‌م پ‌نگه‌نینه‌وه له ناو گ‌وله‌کان‌دا لی‌خه‌وتم، تا به‌یانی خ‌وم به‌وه‌وه بین‌ی ک‌چ‌کی ز‌ور جوان به‌ناوی باران شو‌گ‌وره‌وه، له نی‌و گ‌وله‌کان‌دا را‌ده‌کات و به‌نازکی پ‌یم‌ده‌ل‌یت «حه‌سه‌نی پیز‌و دوام‌که‌وه... نای حه‌سه‌نی پیز‌و ب‌و وه‌ها وه‌ستا‌ویت و دوام‌ناکه‌ویت».

یاداشته‌کان‌ی بار‌ونی خه‌یال

پ‌یم‌گ‌ووت عه‌تار چ‌یت ب‌و ک‌ردوم؟ ئه‌و به‌ پ‌نگه‌نینه‌ گ‌یژه‌ک‌ه‌ی خ‌ویه‌وه سه‌یریک‌ردم و لیستی ناوی ر‌وح‌له‌به‌ره خه‌یالییه‌کان‌ی ده‌ره‌یناو گ‌ووت‌ی «جه‌نابی بار‌ون... من تا ئیستا عه‌قد‌م له‌گ‌ه‌ل نه‌مانه‌دا م‌ؤر‌ک‌رده‌». هه‌ندیک ناوی نی‌شان‌دام، ناوی هه‌ندیک نه‌ندازیار و وه‌ستا و پار‌یزه‌ر و یاساناس و باغه‌وان‌ی خه‌یال‌کار‌بوون. سه‌ری به‌رز‌ک‌رده‌وه و گو‌ی‌کان‌ی خ‌وی سه‌ری و گ‌ووت‌ی «به‌لام هه‌ندیک له ر‌وح‌له‌به‌ره خه‌یالییه‌کان‌ نایه‌نه ناو هی‌چ عه‌قد‌یکه‌وه، نایه‌نه ناو هی‌چ په‌یمان‌ت‌کی دو‌نیا‌وه... نایه‌نه ناو هی‌چ پ‌ر‌ۆژه‌یه‌که‌وه». ئه‌و کاته ه‌یدی ه‌یدی خه‌ریک‌بوو نی‌گاری‌کی ته‌واوم له‌سه‌ر سه‌روشت‌ی ئه‌و شاره‌ خه‌یالییه‌ لاد‌روسته‌ده‌بوو که ده‌م‌ویست بنیادی بن‌یم. بیر‌ۆکه‌ی سه‌ره‌ک‌یم ئه‌وه‌بوو که شاری خه‌یالی ده‌ب‌یت له‌سه‌ر ت‌یکه‌لب‌وونی س‌ئ ج‌ۆر جوان‌ی در‌وست‌بو‌وی‌ت. یه‌که‌م جوان‌ی بیناو خان‌وبه‌ره و باغه‌کان. دو‌وه‌م جوان‌ی ژیان و ه‌ارم‌ۆنییه‌تی نی‌وان ئاده‌م‌یزاده‌کان. سی‌هه‌م جوان‌ی خه‌یال که‌سه‌ر‌چاوه‌ی به‌رده‌وام‌ی و مانه‌وه‌ی ه‌موو

جوانییەکانی ترە. خۆتان دەزانن من دواى خۆیندەنەوێهەکی درێژ و سەردانی چەندین ولات و بینینی چەندین کیشوەر، گەیشتمە ئەو پرۆژەییە. شەویەک لەگەڵ هەموو ئەو پۆحەبەرە خەیاڵیانەدا کۆبوومەوێهە کە لەگەڵ ئەو سەرزەلە گوێتەپەدا پەیمانیان مۆرکردبوو. کۆمەڵێک خەلکبوون لە لەشکرە گەورەکەى غەزەلنوس، ئەوانەى خولیايان بوو شتێک لە خەیالاتیان بکەن بەپراست. من کەسەیری دەموچاویانم کرد، پراستەوپراست دوو توخم ئادەمیزادىم لە ناودا بەدیکردن، توخمێکی پەش کە دەمزانى خەیالاتى جوانیان هەیه، بەلام هێندەى بیر لەوێ دەکەنەوێهە خەیاڵى خۆیان بکەنە کالا و بیفرۆشن، بیریان لای ستاتیکا و جوانى خەوێهەکانى خۆیان و خەوێهەکانى من نەبوو، بیریان لە جەوھەرى ئەو گەرەکە ئەفسانەییە نەبوو کە من دەموویست دروستیبکەم. لەگەڵ توخمێکی سێى کە بەپراستی بۆ کەسێک دەگەرێت کۆمەکیان پێشکات خەوێهەکانیان بەهێنیتەدى. مەرفە دەبێت بەپراستی لە مانای جوانى تێگات ئەوسا دەتوانیت لەگەڵ مندا ئیشبکات. مەخلوقات زۆرن کە خەیاڵیان هەیه، بەلام من مەخلوقێکم دەوێت هەم خەیاڵى هەبێت و هەم لە جوانى تێگات، جوانى بەو مانایە نا بتوانیت مورووویەکی جوان دروستبکەیت، بەلکو بەو مانایەى شوێنى ئەو موروووە بە جوانى لە ناو ملوانکەیهکی گەورەدا جێبکەیتەوێهە. بێخەیتە جێگای پراستی خۆی لەسەر نەخشەکە. شەپى یەکەمى من لەگەڵ پۆحەبەرە خەیاڵییەکاندا لە یەکەم شەوێهە لەسەر مانای جوانى دەستی پێکرد. ئەوان بە کاریگەرى غەزەلنوس واتێدەگەیشن هەر شتێک و جوانى خۆى لە ناو خۆیایەتى و لێى جیاپاڵێتەوێهە، بەلام بۆچوونى وەها منى شیتدەکرد... تووشى هیستریا و نامۆیی و خۆ لە دەستدانى دەکردم. ئەو شوێنەى تیا کۆبووینەوێهە ژوورێک بوو لە قاتی سەرەوێهەى یانەى ئەندازیاران. من لە ناوێهە پراستی

ژووره که دا وه ستابووم، بوتلیک ناوی تورکیم به دهسته وه بو، گروتم «هیچ شتیک به ته نیا خوی جوان نییه، هموو شته کان جوانی خویان له و جیگایه وه وهرده گرن که تئیدا وه ستاون... ژنیکی جوان که له ناو خه راباتیکدا دهژی، چ ههستیگمان ده داتئ، چ ههستیگ؟ له بری ههستی جوانی و جاویدانه گی و گهره یی، غه م و بیمانایی و پوچیمان بیرده خاته وه. که خاترونیکی قه شهنگ له خه راباتیکدا ده بینین، له بری شادی، له بری ئاره زوو، له بری خرۆشانی پیاوه تی، ههست به پوچی ئه م دنیا یه و بیمانایی ئه م وجوده و نارپکی ئه م ژیا نه ده که ین... به لئ جوانی که له جیگای راسته قینه ی خوی نه بو له نه خشه که دا، له بری ئه وه ی ههستی جوانیمان بداتئ، ههستی نارپکی و تیکه چوون و ناعه داله تیمان ده داتئ... پوژیک له باغیکدا پیاسه مده کرد، هه ر وهک چۆن هه موو مه خلوقات یکه ی خودا ده پۆن ئاوها ده هاتم و ده پویشتم، ژیر پیم چیمه نیکی وشک و گیایه کی مردوو بو، چهنده هاجار هاتم و چووم... هاتم و چووم. هیچ شتیک له و چیمه نه وشک و باغه په ژمورده یه سه رهنجی رانه کیشام... هیچ شتیک. دوا ی ده جار هاتوچۆ... پویشن و هاتن، گولیکی سه ی چکلانه و قه شهنگم بیینی، که به هه موو حیساییک جوانبوو... به هه موو حیساییک قه شهنگبوو. له خۆم پرسى، هیی میری خه یال تو چ ده رده واه ئه م گوله نابینیت... چ ده رده ته؟ ده زانن بو نه مبینی، عه زیزان ده زانن بو نه مبینی؟ چونکه جوانی له ناو به حریک له په ژمورده ییدا نابینریت... جوانی ته نیا له شوینی خۆیدا ده بینریت، له ناو شتیکدا که سه رتا پای جوانی بیت. گه ر ئه و گوله له ناو سه وزی و ته پى و ناسکییه کی گه ورده دا بایه من ده مبینی. من بۆیه ئه و گوله م نه بیینی، چونکه لاله زاره زهرد و باغه په ژمورده که م ده بیینی، گه ر له سه ره تاوه ئه و زهردی و ژاکاوییه م فرامۆش بکرده یه، زووتر ئه و گوله م ده بیینی. گه ر ناشیرینی

دونیاه‌راموش نه‌که‌ین، گەر په‌ژمورده‌یی لاله‌زاره‌که‌ فهراموش نه‌که‌ین، جوانی گوله‌ ناوازه و تاقانه‌کانمان بۆ نابینریت... بۆ ئه‌وه‌ی جوانی خه‌یال ده‌ربکه‌ویت، ده‌بیئت ناشیرینی دونیاه‌روخساری خۆی ونبکات. ئه‌ی هاو‌په‌ی نه‌ندازیاره‌کانم... ئه‌ی برایانی پرگال و گۆشه‌په‌ڕ و راسته‌ سه‌یری ئهم‌ شاره‌به‌کن که ورده‌ورده‌ پرده‌بیئت له‌ خانووی به‌رز و به‌ردین و گه‌وره‌ به‌ پایه‌ی گریکی و به‌ یقاری مالی خودا‌کانی ئۆلۆمپه‌وه‌ به‌لام که ورد ده‌پوانن له‌م شاره‌دا جگه‌ له‌ نا‌په‌کی چی ده‌بینن؟ هیچ... هیچ ئهم‌ شاره‌ له‌گه‌ل هه‌موو ورده‌کاریی نه‌ندازیاره‌ تاکه‌ره‌وه‌کاندا هه‌شتا خه‌راباته‌، هه‌رچی جوانیه‌ک که له‌ خه‌راباتدا ده‌په‌روینیت پتر خه‌رابات زه‌قده‌کاته‌وه‌، بۆیه‌ ده‌بیئت ئهم‌ شاره‌ له‌ بیر خۆتان به‌رنه‌وه‌... گەر ده‌تانه‌ویت له‌گه‌ل مندا ئیشبه‌کن، ئهم‌ شاره‌ فهراموشبه‌کن و مه‌پرسن چی تیدا‌یه‌. ئه‌وه‌ هه‌لگرن بۆ خه‌لکی خۆی. جوانی لای من نه‌خشه‌یه‌... ئیشکردنه‌ له‌سه‌ر نه‌خشه‌یه‌ک که به‌رد به‌ به‌رد و بست به‌ بستیه‌ی حیساب‌کراییت، شاری خه‌یال شاریکه‌ تیدا ماتماتیک و سیاسه‌ت و شیعر ته‌بان، پیکه‌وه‌ کارده‌کن، برایان ئه‌وه‌ خولیای منه‌ بۆ ئهم‌ کۆمه‌لگا برینداره‌ی ئیمه‌ که ده‌یه‌ویت له‌ جه‌ه‌نم هه‌ستیه‌وه‌، ده‌مه‌ویت ماتماتیک و سیاسه‌ت و شیعر ناشتبه‌که‌مه‌وه‌. جوانیه‌کی تاقانه‌ ناتوانیت له‌ به‌حری ناشیرینیدا جوان بیت...».

هه‌ستمکرد هه‌ندیک له‌ پۆخه‌به‌ره‌ خه‌یالییه‌کان به‌ره‌و قسه‌کانم ده‌بزوین و به‌روام پیده‌که‌ن. به‌لام له‌ کۆتایی ئه‌و دانیه‌شته‌دا پتر تیگه‌یشتم که غزله‌لنوس چ کاریه‌گرییه‌کی له‌سه‌ر ئهم‌ بوونه‌وه‌ره‌ خه‌یالیانه‌ هه‌یه‌. پیکرا خۆیان وه‌ک کۆمه‌له‌ بوونه‌وه‌ریکی ناوازه‌ سه‌یرده‌کرد که له‌ سه‌ر زه‌مین نامۆن و ده‌یانه‌ویت به‌ نامۆیی به‌مێنه‌وه‌. سه‌یرترین شت له‌ مرقه‌دا ئه‌وه‌یه‌ که ده‌توانیت شانازی

به نامو بونی خویه وه بکات. ئه وهش دهر دیکه دیکه که شاعیران مرقایه تیان پیوه گیروده کردوه. بهر له شاعیران هیچ کهس نامویی وهک تاج نه خستوته سهر سهری خوی. ئاخ ئه گهر بمانتوانیابه خه یال له دهستی شاعیران دهر بهتین، ئاخ. ئه وکات ده مانتوانی زه و بییه کی جوان دروستبکه یین. به لام شاعیران... ئه و حیزانه، خویان له دونیایه کی جواندا ده ژین و پرگاش نادهن ئیمه ئه م دونیایه هراموشبکه یین و ئازاره کانیمان بیر بچیته وه... ئه وه دهر دی گهره دی منه له گه لیاندا. ئه و شه وه یه کینک بوو له شه وه ترسناکه کانی ژیانم، له و شه وه دا تیگه ییستم که ده شیت کهسانیک له م ئه ندازیار و وه ستا و باغه وانانه به پراستی بق دروستکردنی بینای جوان و خه یالی، شه قامی سه وز و ئه ندازه یی، فولکه ی پر کوتر و مهیدانی پر له پزشنایی و گول، کومه کمبکه ن. پهنگه بتوانن دوی پهنجیکی زور له دروستکردنی شته کانداهمه پهنگی و هارمونی بخولقتین. هه ستمکرد له وانیه بتوانین ماله کان و باغه کان و شه قامه کان بهم پرحله بهره خه یالیانه دروستبکه یین، به لام من پیویستیم به ئه ندازیاریکی دیکه ش بوو بتوانیت هارمونی بخاته ناو دله کانه وه و وابکات بویه ک لیبدن... ئه ندازیاریک بتوانیت پرحی مه خلوقاته کان له یهک نزیکبکاته وه و وابکات ئه و شارهیان خوشبویت. دلنیا بووم ئه م بوونه وه رانه ده توانن جوانی و هارمونی نیوان شته کانم پیبیه خشن، به لام ناتوانن ئه و هیزه م بدهنی که هه موو مرقه کان دهکات به عاشقی یه کتر. ئاه ئیوه نازانن چ شه ویکی ترسناکبوو، من له یه کهم پوژی ژیانمه وه له وه ها شه ویک ده ترسام، وه ها شه ویک بگه یته ئه و بره وایه ی زه مینیکی جوان به بی شاعیران دروست ناکریت. ئه گهرچی من هه میشه بره وایه کی وه هام هه بووه، به لام ئه و شه وه که سهیری ده موچاوی ئه و ئاده میزادانه م کرد که عه تار کوی کردبوونه وه پتر هووی ترسناکی وه ها قه ناعه تیکی

تاريک دهبيني. سهردهميک که خولياي کپيني غزهلهکان کهوته سهرم، زور له ماناي نهو غزهلانه پامام... نهو نمونانهي له بردهستمداد بوون، به غزهلي تر بهراورد مکردن. چهندين شهو لهگهل هندیک ئوستادی پیری کلاسیکیاتا له کتیبخانهکهي خومدا دپرهکانمان تفسیرکرد. گیشتمه نهو یهقینهي نهو غزهلانهي غزلنوس هیئدهي باس له جوریک له هارمونی ناکوتای نیوان مرؤف و گهردون دهکات، باس له عهشقی پروت ناکات، غزهلهکانی نهو شیعر نهبوون، بهلکو پردبوون. ماموستایهکی پیری کلاسیکیات پنگوتم «نهوانه پردن له نیوان مومکین و موعجیزهده، له نیوان مهوجود و موفاریقده. له نیوان واحد و لامتناهیدا». من پیمگووت من پیاویکی مؤدیرنم، نهو قسانهي تو به زمانی نوی، به زمانی سهدهي بیست و یهک واته نهو قهسیدانه پردن له نیوان تاک و دونیاده، له نیوان خود و نهوانی دیدا، له نیوان تنهای و رؤحی کومهلگادا. پیره سهری لهقاند و گووتی «پهنگهوايیت... کوپم پهنگهوايیت، من نهوهیان نازانم». من به جوریک له جورهکان باوهرم ههبوو نهو غزهلانه هیژیکی گهرهي تیگهیشتنی عاشقانهي مرؤفن له مرؤف، نهوهک ستایشی عاشق بن بؤ مهعشوق. شهویک بوو له شهوه سامناکهکانی ژيانی من... تیگهیشتم بهبی غزلنوس هیچم بؤ ناکریت، سوودی چیه مرؤف شاری جوان دروستبکات، بیتهوهي بتوانیت رؤحی نادهمیزادهکان پیکهوه کزکبکات و گریانبادات، بیتهوهي بتوانیت ههتا ههتایه زیندویتی خيال مسؤگربکات. لهو شهوانهده جاریک ماجیدی گؤل سؤلاقم گرت، نهو رستهیهکی وهها ترسناکی پنگوتم که ههرگیز له یادم ناچیتهوه، نهو راگوزهر به منی گووت «بارون... شاری خهونهکان نهو شارهیه که خهونی لی نییه». من دواتر بیرم لیکردهوهو تیگهیشتم نهو رستهیه چ ترسناک و دلتهزیتته. من پئویستیم

به غزله لنوس بوو، بؤ ئه وهى يارمه تيمبدات نه خشه كانم پر كه م له
 خه يالتيك نه مریت و نه برپته وه. شاری خه ونه كانى من پئويستی به
 غزله كان بوو تا خه يال تيا نه مریت، پئويستی به فهرشه كانى تريفه
 يابه حرى بوو تا ئاده ميزاده كان ههستبكن له موعجيزه وه نزيكن،
 پئويستی به كه شتييه كهى ماجيدى گول سؤلاف هه بوو، تا بزانيه كه
 حه قيقه ت تپه ره و خه يال ئه به دييه. سه رنشينانى شاره جوانه كانى
 دونيا هه موو له وه تيگه يشتون، هيج شارتيك له مردن و له ناوچوون
 پرزگارى ناييت گه ر تينه گات ته نيا هيزيك له مردن ده پياريزيت خه ياله.
 من غزله لنوسم پئويستبوو تا ئاده ميزاده كان پر كه م له گونجان و
 ته بایى له گه ل يه كدا. ئه و شه وه كه پوڤله به ره خه يالبيه كانم بينى،
 هه ريه كه يان له دونيايه كى تاييه تيدا ده ژيان... هيج شتيكيش لای
 من له دونياى تاييه تى ترسناكتر نييه، ئه وهى دوزمنى خه يالى منه
 ئه وهيه ئاده ميزادان هه ريه كه يان له خه يالى خوياندا نو قمبن. ژيانى
 تاييه تى... خه يالى تاييه تى كه مروڤ له يه كتر داده برپت، ئه وه ده ردى
 پوڤله به ره خه يالبيه كانى ئه م ميلله ته يه. من ئه و شه وه تيگه يشتم
 پئويستيم به وهيه شاعيره كان له جيهان مو توره بكه م، ئه وه ئيشى
 من و ئوميدى من و په يامى موباره كى منه كه خودا هه لبيژاردوم
 جتيه جتيه بكه م. هيج شارتيكى جوان، هيج گه په كتيكى نوئ دروست
 ناييت گه ر پوڤى شاعيره كان له هه موو شتيك مو توره نه كراييت.
 به بئى ئه وان ئه ندازياره كان هيج نين، باغه وانه كان گه ر سيحرى شيعر
 له ده ست و په نجه يان مو توره نه كراييت گوله كاننيان جياوازييه كى
 ئه وتۆى له گه ل دپركدا نييه، عه شق به بئى هه ناسه ي ئه وان جوړيكه له
 جه نك، به بئى غزله لنوس شاری خه ونه كان ده بيته شارتيكى خالى له
 خه ون. ئه و شه وه وهك شيت گينگلمده دا و هاوارمه كرد «خودايه چ
 هيزيكي سيحراوييه خه يال». به لام ئه و هيزه كه ده كه ويته بنده ستى

شاعیران، گومرایانده کات... ئیشی من ئه وه بوو ئه و گومراییه بکوژم، هه ر شاعیری که نه یه ویت پوچی له دره خته کان و غونچه کان موقور به بیته ده بیته جه هه نه م به چاری خوی بیینیت. هه ر شاعیری که نه یه ویت شه رابی خوی تیکه ل به شه رابمان بکات ده بیته سزای خوی وه رگریته. ئه و شه وه بق یه که مجار به راشکاوی به پوخله به ره خه یالییه کانم گووت، ئیدی ئیوه مولکی من، برون و ئازادانه پوچی خوتان پرکه ن له هه ر خه یال و جوانییه که، به لام ئیوه بق هه ر کوچی برون له سه ر نه خشه کانی من ده سوپینه وه. مه به ستم بوو غزلهلنوس بزانیته که ده مه ویت هییدی هییدی و به ش به ش ئیمپراتورییه ته که ی داگیربکه م. هه موو شتیکم ده کرد بق ئه وه ی ئه و غزلهلانه م بداتی و کومه کمبکات. بق ئه وه ی ده سته مزییکه م نه ده بایه لییکه پریم ئاسوده بیته، گه ر شاعیره کان ئاسوده بن له ژووره کانی خویان نایه نه ده ری و له جوانکردنی دنیا و له سه وزکردنی خه یال خویان به دوورده گرن. ئه م ساته دلته نگه ی میژوو، پوژی ئه وه بوو شاعیران ئیشبکه ن، له ژووره کان بیته ده ری و له که لماندا ده ست به کاربن... نا وامه زانن، من کویرم، من جوانی هه موو مه خلوقات و گرنگی هه موو مه خلوقات ده بینم... به لام له هه موو مه خلوقاتی دنیا پتر رقم له شاعیران بوو، چونکه تاکه چه شنی ئاده میزادن که کاتیک دنیا ئیشی پییانه و پیویستی به جوانی و خه یالیانه له مه عشه ری ئاده میزادان هه لدین و له ناو ژوور و کتیه کانی خویاندا خویان ونده که ن.

شه ویک بیته وه ی بترسم له ده رگای ئه و خانووه نه ئیشیه ی تریف یابه حریم دا. ده مویست له هه موو لایه که وه گه ماروی غزلهلنوس بده م، ده مویست هییدی هییدی بترسیت، بق ئه وه ی بزانیته سه روکاری له که ل هیژیکی گه وره دایه، جار دوا ی جار کاغه زی سه ختتری فشارم به کارده هیتا، به بی ئه وه ی به ته واوه تی بزانیته کتیه به دوایه وه یه تی...

دهبايه بيته ناو خه ياله کانی منه وه، من رقم له و شاعيرانه يه که ده يانه ويته وه ها بژين وه که نه وه ي پادشايه که له سهر زه وي نه بيت... پادشايان بق نه وه ده ويته تا نه فره تي ليکهن. نا و امه زانن من دوژمني نه و بووم، نه و خوي دوژمني خوي بوو. که له ده رگاي مالي خانمي تريفه مداء، پيريژنيک کرديه وه، له پيريژني ناو حيكايه ته کان ده چوو، له وانه ي مرقف تيئاگات ژيان وه ها پيريکردون يان نه وان ژيانيان پيرکردوه. پيمگووت «داهيره ي من، نه ي خانمي لوتف و که ره م، من پياوخراب نيم و بق ئازاري هيچ که س له ده رگاي نه م ماله م نه داوه، ناوم جه واهير سهر فراهه و هاتووم خانمي تريفه يابه حري بييم». که تريفه م بيني به نه ندازه يه که سبي و ترساو بوو، ماوه يه که وه ستم و ته نيا سه يري نه و ترسه قولهي نيون نيگيم کرد، نه و به هيمني داوه تي کردمه ژوورئ، ماليکي کپ و بيده نگ بوو ئاسه واري وه هاي تيئانه بوو، نيشانه بيت که که سي ديه ي تيا ده ژي. واتيده گم تريفه نه واني ديه ي له جيگايه کي ديه ي ماله که دا قايم کرد بيت، چونکه من له ميژبوو که ر له دووريشبايه بوني هه ناسه ي ئاده ميزاداني ترم ده کرد. من پيمگووت «خانمي مافووره سيحراويه کان، من نه و پياوهم که چند ساليک له مه و به ر کارخانه ي مافووره که م له به ر خاتري تو و له پيئاوي ده ست و په نجه کاني تودا کرپيه وه... ئيستا هاتووم بته م و بتخمه سهر ته ونيک که شايسته ي خه ياله کاني تويه. من نامه ويته هيچ مه خلوقتيک ئازار بده م، نامه ويته تو و مافوورچه کانت بترسن و به رزن، هيتده م ده ويته گويم ليگريته، وه که گوئگرتني خوشکيک له برايکه، وه که گوئگرتني ئاده ميزاديک له ئاده ميزاديک... من به راستي پيويستيم به خه يالي تويه. نيشم نه ويه خه ياله جوانه کان رزگار بکه م، نه هيلم به هه ده ر برؤن، پيکرا شتيکيان ليډروستبکه م، بژي و بميئته وه... من ده مه ويته فره شه کاني تو ببه م

به‌ره و دنیای راسته‌قینه‌ی خویان، له شوینیکدا پایخه‌م که پایه و په‌نجه‌ره و دیواره‌کانیشی به ئەندازه‌ی ئەو جوان بیت، له شوینیکدا مرقئیک به‌سهریدا ب‌روات، نرخ‌ی ئەو سیحره بزائیت که ده‌بیینیت، دلی ئەوه‌ی هه‌بیت تیشیگات و عاتیفه‌ی ئەوه‌ی هه‌بیت خوشی‌بویت. تریفه یابه‌حری، وه‌ک برایه‌کی به‌سته‌زمانی خۆت ته‌ماشامبکه، خه‌یالی هیچ مرقئیک به‌ته‌نیا ناگاته که‌مال... تو ناتوانیت فهرشیکی وه‌ها دروستبکه‌یت چیگه‌ی جوانی هه‌موو دونیا بگریته‌وه... خه‌یال ده‌بیت یه‌ک یه‌کتر ته‌واوبکات... جوانی ده‌بیت ده‌ستی جوانی بگریته... وه‌ک خوشکیک ده‌ستم بگره و وه‌ره له‌گه‌لمدا، من ده‌مه‌ویت شاریکی نوێ دروستبکه‌م، سه‌رۆک خۆی پرایسپاردوم، ئەمریکیه‌کان پرایانسپاردوم، شار دروستناکریته‌ گهر غه‌زله‌لنوسیک پری نه‌کات له‌عیشق، گهر قالیچنیک‌سیحراوی وه‌ک توێ نه‌بیت. کاتیک له‌مسهره و سه‌ری زهمینه‌وه میوان دین، ده‌بیت بزائن به‌سه‌ر مافووریکدا ده‌پۆن له‌جه‌وه‌ری خه‌یال چنراوه... تریفه یابه‌حری ئیمه هه‌میشه میله‌تیک‌ی خه‌یالی بووین... ده‌ستی خۆتم بده‌ری و وه‌ره له‌گه‌لمدا». هه‌ستمکرد تا من زیاتر ده‌دویم ئەو زیاتر ده‌ترسیت، به‌لام ترسه‌که‌ی له‌و جۆره نه‌بوو له‌ده‌ستم هه‌لبیت و خۆی بشاریته‌وه، به‌په‌چه‌وانه‌وه ده‌ستی هینا و خستییه سه‌ر ده‌ستم. خودایه مه‌لمه‌سیکی وه‌ها ئەفسوناوی هه‌بوو، بق تاوێک دلمی پر فیتکیه‌ک کرد، پشتر له‌ژیاندا نه‌مجه‌ربانده‌بوو، له‌ده‌ستییه‌وه ته‌زوویه‌کی سارد ده‌هات و ده‌بووه عاتیفه‌یه‌کی به‌هین، مه‌لمه‌سی له‌هه‌توانیک ده‌چوو که ده‌یخه‌یه سه‌ر شوین داغیک و یه‌کسه‌ر تیماریده‌کات. مرقف تا په‌نجه‌ی وه‌های به‌ر نه‌که‌ویت تیناگات چ جه‌سته‌یه‌کی داغانی هه‌یه و پتووستی به‌چ مه‌ره‌میکه. به‌چاوه‌ قوول و نیگا غه‌مگینه‌کانی سه‌یریکردم و گووتی «برام، شاری خه‌ونه‌کان دروست مه‌که، یارمه‌تی خه‌لکی ئەم

شاره بده با له‌وه زیاتر خه‌م نه‌خۆن... ئیمه بۆیه خه‌یالده‌که‌ینه‌وه تا ئازاره‌کانی خۆمان بیربچیته‌وه، خه‌یال له‌م شاره‌دا قه‌لغان و سوپه‌ره... وه‌ره پێشی برام، با شتیک به‌ گویتدا به‌رپێنم... خه‌یال وه‌ک خۆشه‌ویستی وه‌هایه کاتیک ده‌ژی که به‌که‌س نه‌گیریت، که شیوه‌ی نه‌بیت... وه‌ره پێشی پێتبلیم، که‌ر شارێکی خه‌یالی له‌سه‌ر ئه‌م ئه‌ستیره‌یه هه‌بیت، ئه‌و شاره‌یه که بۆی ده‌رۆین و نایگه‌ینی... ده‌بیت هه‌میشه بۆی به‌رۆین و نه‌یگه‌ینی. تۆ ده‌وله‌مندی، تۆ هیزت هه‌یه، سه‌ره‌تا شاری حه‌قیقه‌ت چاک بکه... شاری ده‌رد و خۆشارده‌وه و خۆسووتانه‌کان چاک بکه، شاریک بۆ ئه‌و ژنانه دروستبکه که نازانن له‌ کوی دو‌نیادا خۆیان له‌ جانه‌وه‌ره‌کان به‌شارنه‌وه. ئیشی خۆت له‌گه‌ل ئیشی شاعیراندا تیکه‌لمه‌که. جه‌واهیری برام... خه‌یال ولاتی تۆ نییه. عه‌زیزم، باوه‌رت بیت ولاتی تۆ نییه. واز له‌ فهرشه‌کانی ناو خه‌یالی من به‌ینه و ئه‌ویش داگیرمه‌که. که‌ر ده‌ته‌وێت خزمه‌تی خه‌یال بکه‌یت، حه‌قیقه‌ت جوان بکه... که‌ر ده‌توانیت یارمه‌تی به‌سته‌زمانه‌کان بده‌ ئازار نه‌چێژن، جه‌معیه‌تیک بۆ چاکه‌کاران و کۆمه‌کی برسی و بیکۆمه‌کان دروستبکه... ئه‌وه بکه... ئه‌وه بکه... لێگه‌پێ ئیمه له‌م جه‌مه‌نه‌دا خه‌یال به‌رگاربکه‌ین... جه‌واهیری برام، من له‌وه‌ته‌ی فامکردۆته‌وه، شازده‌ سه‌له به‌رده‌وام ئێشده‌که‌م... گویم لێگه‌ره، که‌ر حه‌قیقه‌ت جوان بیت، هه‌موو به‌خته‌وه‌ری خۆی ده‌دات به‌ خه‌یال، به‌لام که‌ر حه‌قیقه‌ت تال بوو، هه‌موو ژه‌هرای خۆشی ده‌دات به‌ خه‌یال». قسه‌کانی تریفه‌ یابه‌حری منی له‌ ده‌له‌وه زامدارکرد، گووتم «خه‌یال شتیک نییه مرۆف له‌سه‌ری خۆیدا دیلیبکات، خه‌یال تارماییه‌ک نییه هه‌تا هه‌تایه به‌دوایدا پابه‌کین و نه‌یگرین، خه‌یال هیزه، وه‌ک هه‌موو هیزه‌کانی تر، وه‌ک توانای ئیراده و عه‌قل... تریفه‌ یابه‌حری، خوشکی عه‌زیزم، ئه‌و ده‌ستانه‌تم بده‌ری ماچیکه‌م،

پړۍ له میلله‌ته له خویدا کوبکاته‌وه... هارمونیای تیکچووی نیوان سهره‌کان و دهسته‌کان و خه‌یاله‌کان بکات به‌یه‌ک... من ناهیلیم که‌س نه‌وهم لیستینیت و نه‌و دهرغه‌ته بکوژیت... تریفه یابه‌حری من به ناوی پړۍ له میلله‌ته‌وه قسه‌ده‌که‌م که هارمونیای تیکچووه... شاری خه‌ونه‌کان دروست‌کردنه‌وی نه‌و هارمونییه‌یه... ده‌ستت دانی ماچیبکه‌م، خوشکی عزیزم. نه‌وی من ده‌مه‌ویت دروستیبکه‌م، که‌په‌کیتک نییه کومه‌لیک پاره‌دار شوقه‌کانی به پاره‌ی زور بکړن که خه‌لکی هه‌ژار و نه‌دار نایکه‌نئ... به‌لکو شوینتیکه بڼ من و تو و بڼ هه‌موومان».

وهک به‌زه‌یی پیمدا بیت‌وه، وهک سه‌یری نیوچاوی یه‌کیتک بکات که هیدی هیدی شیتده‌بیت. گوتی «برای عزیزم، تو چنه‌د دل‌یکی باشت هه‌یه... تو ده‌ته‌ویت خه‌یالی نیمه له‌گه‌ل دونیادا ناشتبه‌کیت‌وه. ده‌ته‌ویت له‌گه‌ل نه‌م هه‌موو ترس و پاکردن و غه‌مه‌دا ناشتمان‌بکه‌یت‌وه... برای عزیزم... خه‌یالی من تازه له‌گه‌ل دونیادا ناشت نابیت‌وه. تو پیاوړیکی باشیت، تو پیاوړیکی زور باشیت، نازانم ژن و مندالت هه‌یه یان نا؟ بچوره‌وه بڼ‌لای ژن و من‌داله‌که‌ت، بڼ‌وره‌وه بڼ‌لای سه‌روک و بلن من ده‌توانم شاری جوان دروستبکه‌م... به‌لام بڼ نه‌وی نه‌زیه‌تت نه‌دات، هه‌ر زوو پټیبلن خه‌یال له‌م شاره‌دا وه‌ها تو‌راوه که‌س ناتوانیت له‌گه‌ل دونیادا ناشتیبکه‌ته‌وه... به‌رله‌وه‌ی ده‌ستخه‌پړبیت... پټیبلن جه‌نابی سه‌روک پړخه‌به‌ره خه‌یالییه‌کان ناتوانن له‌گه‌ل دونیادا ناشتیبنه‌وه. به‌رله‌وه‌ی پاره سه‌رفبکه‌یت و دواپی خانه‌خه‌راب بیت و به‌دناو بیت، بلن نه‌وی تیکچووه دروست نا‌کریته‌وه... پیکه‌وه نانریته‌وه».

عزیزان که‌س وهک تریفه یابه‌حری وه‌لامی پړۍ نه‌دامن. زور له‌گه‌ل تریفه‌دا دوام، هه‌په‌شه‌م لیکرد، ته‌ماحم خسته‌به‌ر، گوتم

که ئه و ژنانه ئاشکراده‌کم که ده‌یانشاریته‌وه، گریام... به‌لام ئه و
 به‌رده‌وام ده‌ستی ده‌خسته سهر ده‌ستم و ده‌یگوت «ئیشی تو
 ئه‌ویه دونیا چاکبکیت و کارت به خه‌یال‌وه نه‌بیت» ده‌یگوت «تو
 ته‌ماحت له‌ویه پڠ‌هی ئیمه یه‌خسیربکیت، نه‌وه‌ک ته‌ماحت له‌وه
 بیت پڠ‌ه‌وه دونیا جوانبکین». به منی گوت «گر ده‌ته‌ویت ببیته
 مه‌خلوقیکی خه‌یالی ده‌بیت برۆیت و سه‌یری ئه و هه‌موو ناکامی و
 ناموردی و خوین و ئازاره بکیت که له‌م شاره‌دا هه‌یه. ئه‌وه ده‌تبات
 بۆ سه‌رزهمینی خه‌یال». گوتی «هه‌موو پڠ‌ه‌له‌به‌ره خه‌یالییه‌کان،
 نامورد و به‌ده‌خت و ته‌نهان... هه‌موویان...». گوتی «سیاسیه‌کان
 جه‌ه‌نه‌م دروستده‌کن نه‌وه‌ک شاری خه‌یالی». دواچار، دوا قسه
 و دوا برۆای خسته ده‌ستم و گوتی «برام، خه‌یالی من له‌ دونیا
 تۆراوه، ده‌مه‌ویت لئی دوورکه‌ومه‌وه نه‌وه‌ک بچمه‌وه ناوی». ده‌ستی
 ده‌خسته سهر ده‌ستم و گوتی «حه‌زم لی نییه خه‌یالم له‌ هیچ
 نه‌خشه‌یه‌کدا ئیشبکات، حه‌زم لییه، خه‌یال بکه‌م به‌ فهرشیکی بالدار
 و پڠ‌ی بفهم... برای عه‌زیزم، خه‌یال وه‌ک تو تڠ‌یکه‌یشتویت پڠ‌کا نییه،
 به‌لکو ده‌رگایه‌کی نه‌ئینییه که ماله‌کانمان گرڤگرت پیا پاده‌کین».

نا هاو‌پڠ‌یان... نا. هیچ شتیک سوودی نه‌بوو. ئه و غه‌زه‌لنوسه
 به‌شیوه‌یه‌ک چووبووه پڠ‌ و عه‌ق‌لی هه‌ندیک له‌م خه‌یالبازانه‌وه، هیچ
 هیزیک نه‌یده‌گورپین. ئه و شه‌وه به‌ چاوی پڠ‌ فرمیسک و دلی پڠ‌
 قینه‌وه لای تریفه هاتمه‌ده‌ری. تا سهر ترۆپکی یه‌کێک له‌ شاخه‌کانی
 ده‌وروبه‌ری شار ماشینه‌که‌م لیخو‌ری، له‌وی به‌ده‌م گریان‌وه ده‌ستی
 خۆم که‌ست، به‌ده‌م فرمیسکه‌وه تا هیزم هه‌بوو تفیکی که‌وره‌م له‌م
 دونیایه کرد....

حكاية ته كهى غەزەلنوس دەربارەى خەلىقەت و پەيوەندى شەيتان و كىتب ماجىدى گول سۇلاف - سەرەتاي پايزى ۲۰۰۴

چوار پۇژ دواى ئەو شەوہى بە نەينى لە ماشىنەكەى بارۆنى خەيال
 دابەزىم، تيشكان تاهىرەت بۆلام. ئىوارەبەك لە دەرگای دا و دايكم
 تا ژوورى من پىنمايىکرد. كە پىي خستە ژوورەكەمەوہ گووتى «وى
 كوررى جوان، ژوورەكەت چەند خۆشە». لەو باوہ پەدانەبووم وازو بەقەد
 و قامەتى جوانى خۆيەوہ بەرابەرم دەركەوئت، بەسەرسامىيەوہ سەيرى
 نەخشەى سەر دىوارەكەى كرد و گووتى «كوررى ئاسمان، تۆ عالەمى
 خۆتت ھەيە». كراسىكى پەشى سادەى لەبەردابوو، لەگەل پانتۆلىكى
 بىجى خەت خەتدا. مەكياجىكى جوانى كردبوو، بەلام بۆن عەترىكى
 ناسك وەك ھەورىك لە تەكيدا خۆى كرد بە ژووردا. من ھەميشە حەزم
 لە خانمانى قژ كورت كەردوہ، بەلام ئەم قژ كورتىيەى ئەو شتىكى تر بوو،
 مەوۇنى ناچار دەكرد بلىت «خانم، بۆ ئەوہى لە ئافاتى ئەم قژە كورتەت
 بەدورىين، بۆ خاترى پەب لەالەمىن نەختىك درىژىكە». سەيرىكى
 دۆلابى فلىمەكانى كرد و گووتى «وى، تۆ ئىنگلىسىش دەزانى». گووتم
 «كەمىك دەيزانم، بەشى ئەوہى سەيرى ئەو فلىمە نوويانەى پىيگەم
 كە وەرگىزانى عەرەبىيان لەسەر نىيە». تۆزىك ھەستا و سەيرى ھەندىك
 كىتبى كرد و گووتى «كوررى قۆز، سىدىي بولن بولنت نىيە؟». بولن
 بولن گۆرانىيىژىكى پەوپوچبوو لەوانەى بە ئاوازی توركى گۆرانى دەلەين،
 وەك گۆرانىيىژە توركەكان دەست پادەوہ شىنن و سەربادەدەن، خەلكى
 بى كۆلتوور و بى ماریفەت زۆر گوويان لىدەگرت. سەير نەبوو بەلامەوہ
 تيشكان حەز لە بولن بولن بكات، ئەو كچىكى سادەبوو كە ھىچى

ئه‌وتۆی له دنیا نه‌ده‌زانی. گووتم «نا تیشکان، من گوئ له بۆلن بۆلن و نه‌و جوړه گورانییژانه ناگرم... بمبوره سیډیی وه‌هام نییه». سه‌یریکیردم و به‌عه‌یاریه‌وه گووتی «خۆ پیتناخۆش نییه هاتووم بۆلات». من ئه‌گه‌رچی هه‌موو ژیانم ئاواتی ئه‌وه‌م خواستبوو کچیکی وه‌ک تیشکان دۆستم بێت، به‌لام به‌وه‌دا نه‌مده‌ویست ژنبه‌یتم، نه‌شمده‌زانی گه‌ر په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل کچیکدا دروستبکه‌م دوایی چۆن درێژه‌ی پێبده‌م و که‌ی پایبگرم، له‌ ناخدا به‌روام وابوو هه‌رجۆره په‌یوه‌ندییه‌ک دروستبکه‌م به‌ کاره‌سات ده‌شکێته‌وه. له‌گه‌ل ئه‌وه‌هسته‌شدا گووتم «گوئیگره تیشکان، باوه‌رناکه‌م پیاویک له‌م سه‌ر زه‌وییه هه‌بێت پێی ناخۆشبێت تۆ بچیت بۆلای، که‌سی وه‌ها له‌ دنیا دا نییه، منیش به‌ تایبته زۆر هه‌زم له‌ تۆیه... به‌لام لێتی ناشارمه‌وه نازانم گه‌ر له‌ نویمیران برانن تۆ هاتوویت بۆ لام چی پووده‌دات؟». تیشکان گووتی «که‌س له‌ نویمیران نازانن من لای تۆم». ئینجا گووتی «به‌راست هه‌زت له‌ منه؟». من بۆ ئه‌وه‌ی قسه‌که‌م راستبکه‌مه‌وه گووتم «مه‌به‌ستم ئه‌وه‌یه بلێم، هه‌چ پیاویک نییه له‌ دنیا دا بتوانێت هه‌زی له‌ تۆ نه‌بێت، تۆ کچیکی وه‌ها جوانی شایسته‌ی هه‌موو خۆشه‌ویستییه‌کی. ده‌زانم زۆر که‌سیش پێش من هه‌زیان لێکردویت... تیشکان له‌وانه‌یه من زۆر ئه‌زموونم نه‌بێت، به‌لام پیاویکی بێعه‌قل نیم، ده‌زانم تۆ له‌ چ دنیا به‌که‌وه هاتوویت بۆ لای من». وه‌ک خۆی لایه‌تات و نه‌یه‌وێت بچێته ناو باس و خواسی وه‌هاوه، باویشکیکی نه‌رمی دا و گووتی «هاتووم حیکایه‌تیکم بۆیکه‌یت، خه‌وم لێبکه‌وێت... وی کورری باش من چه‌ند شه‌وه تیر نه‌خه‌وتووم». هاته سه‌ر جیگا که‌م و له‌سه‌ره‌خۆ له‌سه‌ر پێخه‌فه‌که‌م پالکته‌وت و گووتی «حیکایه‌تیک خۆش بۆ کچیکی وه‌کو من ده‌ستبده‌ت». منیش به‌ هیواشی له‌ ته‌نیشتییه‌وه دانیشتم و ده‌ستیکی بچوکه‌م به‌ قژی‌دا هه‌ناو حیکایه‌تیکێ درێژم بۆ کرد ده‌رباره‌ی کیژه‌ میرزاده‌یه‌ک که‌ خاوه‌نی سه‌دان مال و

باغ و کۆشکی گه‌وره‌یه، کۆشکه‌کان هه‌موو شتیکی جوانی دونیایان تێدایه، هه‌موو جۆره زێڕ و یاقووت و مه‌رجانیک، سه‌دان خزمه‌تکار و به‌رده‌ستی هه‌یه، نه‌میره‌کان له‌مالولای دونیاوه په‌یتا په‌یتا بۆ خوازیته‌نی ئه‌و دینه به‌ر ده‌ربار، به‌لام کچه‌که به‌هیچ شتیکی دلی خوش نییه و به‌رده‌وام ده‌گری، چونکه هه‌تند ده‌وله‌مهنده نازانیت هه‌ز له‌چی بکات... ئه‌وه‌نده زه‌نگینه هه‌ر شتیکی له‌ دونیادا بویت ده‌توانیت به‌ناسانی په‌یدایه‌بکات. پۆژیک له‌ مال دینه‌ده‌ری و ده‌یه‌ویت به‌دوای شتیکی عاسی و سه‌ختا بگه‌ڕێ که په‌یداکردنی قورس بێت، ده‌یه‌ویت له‌ دونیادا شتیکی بدۆزێته‌وه که بۆی نه‌بێت و نه‌توانیت بیکه‌ڕیت و بیکات به‌مولکی خۆی تا له‌زه‌تی په‌یداکردن و کڕینی شتی سه‌خت و ناوازه بچێزیت... چهند شار ده‌گه‌ڕیت و چهند زه‌مین ته‌یده‌کات، له‌هه‌ر جێگا‌یه‌ک هه‌ر شتیکی به‌دل بێت ده‌یکه‌ڕیت و هه‌ر ئاده‌میزادیک مه‌به‌ستی بێت ده‌یکات به‌ئیشکه‌ری خۆی. تا پۆژیک ده‌گاته‌ مایکی لاتهریک و شوێن چه‌په‌کی سه‌ر دوورپانێکی گه‌وره، له‌ ده‌ره‌وه گویی له‌ ده‌نگی بولبولێکی ئیجگار سیه‌راوی ده‌بێت، بولبولێکی ده‌نگخۆش و بیۆینه. که ده‌چێته ژووره‌وه ته‌نیا گه‌نجیکی جوان ده‌بینیت که له‌ به‌ر په‌نجه‌ره‌یه‌کدا وه‌ستاوه و وه‌ک بولبول ده‌خوینیت. کچه‌که که راها‌تووه هه‌موو شتیکی دونیا بکه‌ڕیت، به‌کوچه‌که ده‌لێت «ده‌توانم ئه‌و بولبوله‌ت لێکرم که ده‌خوینیت؟». کوچه‌که داوه‌تی کیژه نه‌میره‌که ده‌کات و داده‌نیشیت، له‌سه‌ره‌خۆ حیاکه‌یه‌تی خۆی بۆ ده‌گێرێته‌وه و پێیده‌لێت ئه‌و بولبوله‌ تاکه شتیکی دونیا‌یه که ناکه‌ڕدێت و نافه‌رۆشه‌ریت، چونکه ئه‌و بولبوله‌ هیچ نییه جگه له‌ ته‌یرکی خه‌یالی که به‌ ده‌یان سال نیش له‌ سه‌ری خۆی و گه‌روی خۆی و پۆخی خۆیدا دروستیکردوه. ئه‌وه شتیکه نافه‌رۆشه‌ریت و ناکه‌ڕدێت. کیژه‌که شه‌یدای ئه‌وه ده‌بێت ئه‌و بولبوله‌ بکه‌ڕیت و بیکات به‌مولکی خۆی، هیدی هیدی ده‌که‌وێته سه‌وا و مامه‌له له‌گه‌ڵ ئه‌و کوچه‌دا

و سوودی نییه، نیوهی کۆشکه کانی خۆی ده داتن به رابه ر ئه و بولبوله و سوودی نییه، سێ به شی کۆشکه کانی ده داتن و سوودی نییه، هه موو سامان و ماللی خۆی ده داتن و سوودی نییه، خۆشی پێده به خشیت هه ر بیسووده. دواچار که کیزه که وهخته دهگاته شیتی، کوره که پێده لیت «خانم من ساله های ساله ده زانم پۆژیک دیت تو دیت و بو ئه و شته دهگه پیت که ناتوانیت ده ست پیبگات. بو ئه وهی تۆله ی ئه و هه موو نه داریهی خۆم بکه مه وه شتیکم دروستکرد که تو هه رگیز ناتوانیت بیگری و بیکری و بیته خاوه نی... ئه وه جیاوازی نیوان سامانی من و سامانی تویه، من شتیکم هه یه که تو ناتوانیت بیته خاوه نی، به لام تو شتیکی وه هات نییه، خه لکی تر نه بنه خاوه نی. خانم شته خه یالیه جوانه کان به تو ناگردریت و ناتوانیت تو بیکه یه به مولکی خۆت، خانم هه میسه شتیک له دنیادا هه یه تو ناتوانیت داگیریکه یه، حیکمه تی خۆیندی ئه و بولبوله خه یالیه ی من ئه وه یه. ئه وه بولبولیکه ده تکرزیت و پیناگه یه». ئا به و جوړه کیزه زه نگین و سامانداره که توشی ده ردیکی کوشنده بوو، بو هه ر کوپیه که ده چوو ده نگی ئه و بولبوله له ناوه وه ده یخوارد و له سه ریدا ده زینگایه وه... تا دواچار شیتی و هه سه ره ت برستیان لیپری و دوی چه ندین مانگ نه خۆشی سه خت گیانی سپارد و هه رگیز جاریکی دی به بیستنی سه دای ئه و بولبوله سیحراویه شاد نه بوو».

که ئه و چیرۆکه م بو تیشکان تاهیر کرد نه مده زانی ئه و چیرۆکه هه موو شته کان ده گه ینیته ئاقاریکی ترسناک.

تیشکان خۆی وا پیشاندا که خه وتوه. به لام دلنیا بوم بیر له چیرۆکه که ده گاته وه. پر به دل ده مو یست ماچیکه م، ده مزانی ئیستا ده توانم لیوی بو به رم و ماچیکه م، به لام ده ستیکی نه ینسی له ناوه وه وه ستاندمی. ده مزانی تیشکان له ویدا پاکشاوه و چاوه پوانی لیوی من

دهکات، دهمزانی لیوهکانی نامادهن بۆ ماچیککی دورودریژ و جهستهی شتیکی تاییهتی له من دهویت. دهشمزانی که خانمیک چاوهپوانی ماچی لیکردیت و نهتکرد، ئیدی دهبیته دورمینیکی ترسناک، لهوانهبوو نهوجاره تیشکانم ماچکردایه، شتهکان پښگایهکی تر و پهنگیکی تریان ببوویه... بهلام نازانم... لهوانهشه وانهبیته. لهگهلهه موو نهو دوو دلپیهشدا دلنیام، ماچیک هه ندیجار ده توانیت پیرهوی ژیانی که سیک بگوریت. که تیشکان بهبی نهو ماچه پۆی، هه ستمکرد هه لیهکی گهره کردوه.

ئواره ی نهو پۆژه هه سهنی پیزۆ هه موو حیکایه تی خۆی له گهله مورته زای شهیتاندا بۆ من و ماچه لانی راسته قینه و غه زه لنوس باسکرد، نهوکات تریفه یابه حریمان کهم دهبینی، هییدی هییدی دانیشته کانمان دهبوونه دانیشتنی پیاوانه ی پووت بهبی ناسکی کچیک که نهو دنیا زهره ی نیرانی بۆ هیورده کردینه وه. دورکه وتنه وه ی نیگاکانی تریفه و پیااهلشاخانه ناسکهکانی منیان ناو میدترکرد. هه رکات ده مبینی تریفه لهوئ نییه بیرى توپه بوون و دلپه قیهه کانیم دهکرد، کچیک بوو له گهله هه موو دنیا دا وهک شه ونم وه هابوو، بهلام ده رهق به من بيمروه و دلپهق بوو، منیش له بیدادیدا ناچار هه موو زامیکی نهوم به خراپی خۆم تهفسیرده کرد. نهو شه وه هه سهنی پیزۆ سهختترین نه رکى ژیانی خسته نه ستۆم. به قسه ی نهو ده بوو هه موو له تهک ده رسیم تاهیردا بچین و له نویمیران، لهو دیو دیوارهکانی باغی مورته زاوه لاشه که ی باران شوکور ده ره پنین... هه سهنی پیزۆ گووتی «واهه سته کهم نه وه ته نیا شتیکه بۆ دلخۆشی نهو دوو جوانه مه رگه ی بکهین. تاکه شتیکه دللى به پیز شاهه مانى پى خوشبکهین، تا وا تینه گات دواى بیستوچار سال پى له دارستانیک ناوه ئاده میزادی تیا نییه. ده بیته لاشه کانیا ن له ته نیشته یه که وه بنیژین، وانیه غه زه لنوس وا نییه؟ ئیته نه دپندهین

و نه شه‌یتان هیشتا ده‌بیت به‌شی ئه‌وه هیزمان هه‌بیت، دوا ئاواتی
 ئه‌وان به‌یتینه‌ی دی». ئه‌و شه‌وه، له‌ زنجیره‌ شه‌وگاره‌ بێبن و قووله‌کانی
 غه‌زەلنوس بوو، ئه‌گەرچی چەند سال بوو هاوڕێبووین و هەر دوو کمان
 شتگه‌لیکی زۆرمان له‌ نێواندا بوو که‌ شتگه‌لی نێو دوو هاوڕێ بوون،
 نه‌من ئه‌وم وه‌ک مه‌خلوقێکی خه‌یالی ده‌بینی و نه‌ ئه‌ویش، به‌لام ئه‌و
 شه‌وه‌ غه‌زەلنوس شتیکی تر بوو، بۆ یه‌که‌مجار هه‌ستمکرد جیاوازی
 ته‌مه‌ن له‌ نێوانماندا جیاوازی حیکمه‌ت و عه‌قلیشه‌. که‌ حه‌سه‌نی پیرۆ
 ته‌واوی ورده‌کاریه‌کانی مردنی نه‌وجه‌وانی چینی گیرایه‌وه، کاتیک ده‌ستی
 خسته‌ سه‌ر میزه‌که‌ و گووتی «جه‌غهری مه‌غولی کوشتویتی»، وه‌ک
 ئه‌وه‌بوو غه‌زەلنوس باریکی قورس له‌ نه‌ستۆی داگیراییت و گه‌یشته‌بیت به‌
 حه‌قیقه‌تیک که‌ له‌ هەر خه‌یالێکی دنیا به‌لایه‌وه‌ گرنگتر بوو. به‌ هێمنی
 سه‌یرکردین و گووتی «پیرۆ تۆ ئیشیکی گه‌وره‌ت کردوه، ئێوه‌ ته‌لیسمی
 قوولی مردنیکتان بۆ ئاشکراکردم که‌ ته‌لیسمی مردنی منیشه‌... زۆر
 سوپاسگوزارتانم، تۆ و گول سۆلاف. ئه‌و لاشه‌یه‌ لاشه‌ی منه‌ و جه‌سته‌ی
 ئه‌و ژنه‌، جه‌سته‌ی منه‌...».

به‌ نیگایه‌کی غه‌مگینه‌وه‌ سه‌یری هه‌موومانی کرد، ده‌ستی خسته‌
 سه‌رشانی ماجة‌لانی پاسته‌قینه‌ که‌ به‌ خۆی و قژه‌ سپیه‌ درێژه‌که‌یه‌وه‌
 بۆ خوشکه‌زاکی ده‌گیرا. غه‌زەلنوس به‌ ماجة‌لانی گووت «باران زۆر
 حه‌زی له‌ غه‌زه‌له‌کانی من بوو. من وه‌ک نه‌وجه‌وانی چینی حه‌زم لیکرد.
 تا ئه‌و پتر خۆشیبووستبایه‌ من پتر غه‌زه‌لم بۆ ده‌نوسی... هەر شتیک
 نه‌وجه‌وانی چینی خۆشیبووستایه‌ منیش خۆشمه‌ده‌ویست. به‌لام من له‌ و
 عه‌شقه‌ دنیاویه‌ی ئه‌و هه‌لده‌هاتم... باران شوکوری ئه‌و له‌ کوشکیکی
 پاسته‌قینه‌ی ئه‌م شارهدا ده‌ژیا، ژنی بارۆنیک بوو، به‌لام باران شوکری
 من له‌ باغیکی خه‌یالیدا ده‌ژی. ئه‌و خواسته‌ی پێکه‌وه‌ بمرن، له‌ هه‌موو
 خواستیکی تر گه‌وره‌تر بوو. ماوه‌ی سالیک پێکه‌وه‌بوون، هه‌موو

لهزه ته کانی دنیا یان تاقیکرده وه. ئه وهی هه موو ژیان بژی ئیتر ده توانیت
 بیترس سهیری مردن بکات، له مردندا په له قارئی ناکات و هاوارناکات...
 له و عاشقانه نه بوون که بویه ده یانه ویت بمرن، چونکه به یهک ناگه ن...
 باران و نهوجه وانی چینی له ماوهی ئه و ساله دا هه موو خویشیه کانی
 ژیان، ژیان... به لام هه ستیشیانده کرد هیشتا بۆ یهک نین... ده یانویست
 به ره و خه یال بپۆن. باغ تاکه ئومیدی ئه وان بوو». به غه مه وه سه ری
 دانه واند و گووتی «من وامکرد عه شق وه ها سه خت و دوور و نه گیر بیت،
 باغ تاکه ئومیدیان بیت...».

غه زه لنوس ئه و شه وه سه ره تا هه ندیک غه زه لی بۆ خویندینه وه، له و
 غه زه لانه ی نهوجه وانی چینی بۆ باران شوکوری خویندبووه وه. من پیشتر
 چی غه زه لیکی غه زه لنوسم بیستبوو هیچیان وه ها قوول و قه شه نگ
 نه بوون. هه ر ئه و شه وه به ده م خویندنه وه ی غه زه له وه داوه تیکردین بۆ
 پیاسه یه کی دووردریژ. شه ویکی مانگه شه وی پاییزه بوو، هه وا به پاستی
 پوو له ساردی بوو، نور نۆریوو و ئاده میزاد که م، بیده نگی نۆر و چرپه ی
 گه ردون کز، ئه ستیره کان غه مگین و ئیمه به خته وه ر. ده پۆیشتن و ئه و
 غه زه ل به دوا ی غه زه ل ده یخویند، ئیستاش نازانم چۆن و له چ ساتیکدا
 که وتینه سه ر خاکی ئه و باغه خه یالیانه ی ئه و. باغیکی سحرای که
 هه رگیز ناو و ناویشان و شوینی له هیچ کتیبیکی دنیادا نادرکینم،
 ئیمه ی به ناو لاله زاریکی سحرایدا کیشکرد که گوله کانی پریوون له
 جوانیه کی وه ها له هیچ یهک له شاره سحرای و جه نگه له
 ئه فسانه ییه کانی خۆمدا نه مبینبوو، به ناو باغی ئه و تۆدا پشمانکه وت
 ئه سته مه پۆژیک له پۆژان دیدی من یان نه خشه راسته قینه کانی ماجة لانی
 راسته قینه بیانگات... ئه و شه وه تیگه یستم که ماهیه تی خه یال لای
 غه زه لنوس دوورتر و په نگینتر و قوولتره له ماهیه تی خه یال لای من و
 له حه قیه تی دنیا لای زوه دی شازه مان. هه ر ده پۆیشتن و به جوانیدا

پۆدەچووین، تا من و حەسەنی پیزۆ و ماجەلان لە شویننیکدا گەشتینە
یەقین کە ئیمە بۆ یەکەمجار لە ھەموو ژیانماندا بە ناو شیعرنیکدا
سەفەر دەکەین... ماجەلانی پاستەقینە بە خۆی و قژە درێژ و سپییەکیەو
گوتی «غەزەلنوس ئەم جیگایە تۆ ئیمە بۆ دەھێنیت، جیگا نییە
بە لکو قوولایی ناو قەسیدەیکە». ئەو لەسەر ھەق بوو، غەزەلنوس
ئیمە بۆ ناو قوولایی بێنی شیعرنیک دەبرد کە مەرۆف تا ناکۆتا
دەتوانیت تیا قوول بێتەو... جوانییەکی وەھا بوو مەرۆف لەسەر زەمین
و بە حەواسی ئاسایی ھەستی پێناکات، لە شویننیک زۆر دووری ناو ئەو
باغانەدا غەزەلنوس دەستی بۆ ئەو باغە بێسنوورە پراکیشا و گوتی
«سەیرکەن چ جوانییەکی ناکۆتای ھەیە غەزەل». باغ دواى باغ ئیمە
برد و گول دواى گول سەرسامیکردین. لە شویننیک ناو ئەو بەحرى
جوانییەدا، لە ناو ھەپتە چیمەنیکى سەوزدا ئیمە وەستان و بردینیە
سەر گلکۆیەکی گەورە لەسەری نوسرابوو «ئەلێرەدا نەوجەوانی چینی
بۆ ھەتاھەتایە خەوتوو». غەزەلنوس شەویەک دواى ئیمە، شەویەک دواى
ئەو ھەیتەکی نەوجەوانی چینیمان دەرھێنا خۆی دیسان لاشەکی لە
خاک دەرھێنا بوو و بەرەو قوولایی ئەم باغە بێسنوورە داووی بە
کۆلیدا و لە قافییەى کۆتایی ئەم ھەموو شکۆفە و غونچەدا ناشتبووی.
کە سەرمان ھەلبەری چواردەورمان شکۆفە و پەفی درێژ و ناکۆتای کتیب
بوو، من سەرم ھەلبەری بزنام لە کویم. مانگم بە گەورەیی لە ژوور
سەری خۆم بینی، دەستەبرد بۆ گولەکان بزنام گولێ پاستەقینەن یان
خەیاڵ. گولێ پاستەقینەبوون، دەستم برد بۆ کتیبەکان بزنام کتیبی
پاستەقینەن یان خەیاڵ. دیوانی پاستەقینەى غەزەل بوون. جیگایەک
بوو بۆنى مەزاری لێدەھات، بۆنى باغی لێدەھات، بۆنى کتیبخانەى
لێدەھات. نەوجەوانی چینی لە گۆرێکی چکۆلانە و باریکدا لە نێوان
کتیبەکانی غەزەل و گولە قەشەنگەکانی باغدا نێژرابوو. غەزەلنوس لە

ناو شه پۆلی تریفه و زرنکه‌ی قافییه‌کانی غه‌زهل و بۆنی گولۆی باغدا ده‌ستی خسته سهر گۆرپه‌که‌ی ئه‌و و گووتی «من ئالیره‌دا مردوم». سه‌یری ههر سی‌کمانی کرد... ههر سی‌کمان برۆنزی و خه‌سته و سه‌راسیمه‌بووین... له‌ سێ دیل ده‌چووین به‌ جه‌نگه‌لیکی په‌شدا مه‌له‌اتبین و گول و دره‌خت و تریفه‌ پێگایان لێگۆریبین. جێگایه‌کی سه‌یربوو که ئیمه نه‌مانده‌توانی بچینه‌وه سه‌ری. ئه‌وه یه‌که‌مه‌جاریوو له‌ ژيانمدا نه‌مده‌زانای له‌ ناو خه‌یالدام یان له‌ حه‌قیقه‌تدا. به‌لام تیگه‌یشتم ئهم سه‌فه‌ره‌ی غه‌زهلنوس بۆ ئه‌وه‌یه ئه‌و دوو عاشقه له‌ باغیکی خه‌یالیدا بنیژیت. ئه‌و شیتی باغه خه‌یالییه‌کان بوو، پۆخی هه‌میشه له‌و باغانه‌دا ده‌گه‌را. ژيانسی راسته‌قینه‌ی ئه‌و له‌ نێوان غه‌زهل و ئه‌و باغانه‌دا دابه‌شبوو بوو. دواچار غه‌زله‌کانی خۆی له‌و باغه‌دا شارده‌بووه‌وه، ئه‌و باغه کتێبخانه‌ی نه‌ینی ئه‌و بوو. بره‌ویه‌کی سه‌یر و گه‌مزانای هه‌بوو، بره‌ویه‌ک له‌ پشت هه‌موو ئه‌فسانه‌کانی ژيانیه‌وه بوو، له‌ پشت هه‌موو خه‌یال و خولیاکانیه‌وه وه‌ستابوو، له‌و باوه‌ره‌دا بوو که عاشقان نامرن، به‌لکو ده‌بن به‌ کتێب یان به‌ گول. ئه‌و شه‌وه بۆ یه‌که‌مه‌جاری ئیمه‌ی له‌و کتێبخانه‌ی غه‌زله‌دا سوپانده‌وه، گووتی «غه‌زهلنوسه‌کانی دواي من دین و ئهم کتێبخانه‌یه ده‌دۆزنه‌وه، وه‌ک چۆن ماجیدی گول سۆلاف ئه‌و موسافیره خه‌یالیانه‌ی دواي تۆ دین و ئه‌و نه‌خشه‌یه‌ی تۆ ته‌واو ده‌که‌ن، وه‌ک چۆن حه‌سه‌نی پیزۆ باغه‌وانه‌کانی دواي تۆ دین و کلیلی ده‌رگای باغه نه‌ییه‌کان ده‌که‌نه‌وه، وه‌ک تۆ ماجه‌لانی راسته‌قینه، گه‌راله‌کانی دواي تۆ ده‌پۆن و ئه‌وه‌ی تۆ نه‌تبینیوه ده‌یبینن». ئینجا سه‌یری ئیمه‌ی کرد و گووتی «ههر که‌سیک قسوول له‌ غه‌زله‌لیک بره‌وانیت و له‌گه‌لیدا بژی، ده‌گاته ئهم باغه». هه‌موو دیوانه‌کانی خۆی و مه‌لای سوخته‌ی به‌ نه‌ینی له‌و باغه‌دا هه‌لگرتبوو. غه‌زهلنوس گووتی «گه‌یشتن به‌ باغیکی قه‌شه‌نگ نامانجی هه‌ره گه‌وره‌ی مروف بووه... ژيان له‌ باغیکی وه‌ها

جواندا کۆنترین خەونی مەرۆفە، بەهەشت بریتییه لە پەیوەندی خودا و مەرۆف کاتیکی ئەو پەیوەندییه شیوەی باغیک وەرەگریت. پادشا کۆنەکان باغی خەیاڵی و گەورەیان دروستدەکرد بۆ ئەوەی سولتان و هیزی خۆیان بەسەر جوانیدا نیشانبدەن، پادشاکان هەمیشە ویستویانە بەسەر جوانیشەو پادشاین، زۆربەی پادشاکانی دنیا دەیانەوێت شوێنی وەها جوان دروستبکەن و باغی وەها پراژێننەو بێتوانیێت خەیاڵ بشکێنێت و بێبەهای بکات. زۆربەی پادشاکان بۆ کوشتنی خرۆشی خەیاڵ نەوێک بۆ ئاسوودەیی مەرۆف، باغی جوانیان لەسەر زەوی دروستکردووە. ئەو باغانە لە باغی شاعیرە کۆنەکان جیاوازن کە دیوانەکانی خۆیان بە باغ و لاله‌زار و گولستان ناودەنا، چونکە شیعەر لە خەو و هەستانی پۆجە و باغیش هەر لە خەو و هەستانی پۆجە. گرنگ نییه مەرۆف خەیاڵی هەبێت، گرنگ ئەوەیه خەیاڵ بیهێنێت بۆ باغچه... غەزەل بیهێنێت بۆ باغچه... مەرۆفی تەواو مەخلوقیکە شتەکان بەرەو باغچه پادەکێشیێت. پۆچی مەرۆف لە خەو و هەستیێنە هەموو باغەکانی دنیا لەگەڵیدا لە خەو و هەلدەستن... هەموو شاعیرەکان دواچار دەگەنە باغیک کە لە هیچ باغیکی دی ناچێت... دوو جۆر بەهەشت لە دنیا دا هەیە، بەهەشتیک کە خودا دەبێهەشتیێت مەرۆف و بەهەشتیکیش کە مەرۆف دەبێهەشتیێت خودا... ئەو مەرۆفی نەتوانیێت بەهەشت بیهەشتیێت، ناتوانیێت وەریبگریت. «لەگەپانەویدا ماجەلانی راستەقینە لیپپرسی «غەزەلنوس، بۆ ئەم دیوانانە نادەیتە کتێبخانەی گشتی شار؟ بۆ لە شوێنیکدا داینانیێت هەموو خەڵک دەستی بیانگاتی؟». غەزەلنوس گووتی «ماجەلان ئەم کتێبانە لە هەموو شوێنیک، ئەم باغە دەرگای لەسەر هەموو کوچەیک هەیە، هەر کتێبیکێ جوانی دنیا بکەیتەو دەتهێنێتەو بۆ ناو ئەم گولزارە... هێند هەیە مەرۆف دەبێت بۆی بگەرێت... من کتێبەکانم ناشارمەو، من کە ی غەزەلی خۆم شاردۆتەو؟ هێندەیه بۆ ئەوانە ی هەلدەگرم کە بۆی دەگەرێن.

کتیبی جوان مرۆف سه‌ره‌تا له پۆحی خۆیدا ده‌یدۆزێته‌وه، دواتر ده‌یخوینێته‌وه... من دواى ئەم هه‌موو ساڵه‌، نه‌یینییه‌کتان پێده‌لێم، نه‌یینییه‌ک که په‌نگه‌ دوا نه‌یینی گه‌وره‌ی ژیاى من بێت، من دواى ئەو هه‌موو ساڵانه‌ی له‌ خویندنه‌وه‌ی غه‌زه‌ل و نوسینی غه‌زه‌لدا برده‌مه‌ سه‌ر، گه‌یشتمه‌ ئەو بره‌وايه‌ی پۆزى هه‌شتم که له‌ چیرۆکی خه‌لیقه‌دا هه‌ندێجار باسده‌کرێت، خودا بۆ دروستکردنی کتیبه‌ جوانه‌کانی دونه‌یدا ته‌رخانیکردوه‌، ئەو گفتوگۆ دێرینه‌ی عاریفان که ئایا کتیبه‌کانی خودا ئەزه‌لییه‌ یان دروستکراوه‌... گفتوگۆیه‌کی بێسووده‌... له‌به‌رئه‌وه‌ی خودا پۆزى هه‌شتمه‌ی خه‌لقى بۆ دروستکردنی کتیب ته‌رخانکرد، به‌لام کێ ده‌زانیت پۆزى هه‌شتم چهنده‌؟ کێ ده‌زانیت؟ پێتان سه‌یر نه‌بیت گه‌ر بلێم ئێمه‌ ئێستا له‌ پۆزى هه‌شتمه‌داین... پۆزى هه‌شتم ئەو پۆزه‌یه‌ که هه‌رگیز کۆتایى نایه‌ت، خودا هه‌موو حه‌قیقه‌تى گه‌ردونی له‌ حه‌وت پۆژدا دروستکرد و پشوویشیدا، خودا دواى پشوویه‌کی کورت، بیری له‌ دروستکردنی شتیک کرده‌وه‌ که هه‌رگیز کۆتایى نه‌یه‌ت، خودا خالیقه‌ و خالیق ناتوانیت به‌بێ خه‌لقکردن دانیشیت، گه‌وره‌ترین کوفرێک که ده‌یکه‌ن ئەوه‌یه‌ که ده‌لێن خودا خه‌لقى له‌ حه‌وت پۆژدا ته‌واوکردوه‌... هه‌یج خالقێک نییه‌ هه‌موو خه‌لق له‌ حه‌وت پۆژدا ته‌واویکات و ئیتر تا ئەبه‌د بێنیش دانیشیت، له‌ حه‌وت پۆزى یه‌که‌مدا یه‌زدان ته‌نیا حه‌قیقه‌تى دروستکرد، ته‌نیا حه‌قیقه‌ت و هه‌یجى تر... حه‌قیقه‌ت دیوه‌ ساده‌ و ناکامڵ و سه‌ره‌تاییه‌که‌ی وجوده‌. خودا له‌ پۆزى هه‌شتمه‌دا کتیبی دروستکرد، بۆ ئەوه‌ی کتیبیش دروستبکات ده‌بایه‌ خه‌یاڵ دروستبکات... یه‌زدانی گه‌وره‌ سه‌یری لێهات، که دروستکردنی ئینسان ئیشیکى ساده‌ و کۆتاییه‌ بوو، دروستکردنی بالنده‌ و زه‌وی و ئاو و تافگه‌ هه‌موو ئاسان ته‌واوبوون، سه‌یری لێهات که چهنده‌ زوو پۆزى دروستکردنی فریشته‌کان و بیناکردنی مه‌له‌کوت و ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی خاک زویه‌ زوو هه‌موو شتیک

ته‌واوېوو، هه‌موو شتېک ساده و ئاسان پوښت و تپه‌پى پوښى هه‌شتم نه‌بيټ. له پوښى هه‌شتمدا که خودا خيال و کتیبى دروستکرد بهر دیوه ناکوتا و جاویدانه‌کەى خوى کهوت، پوښى هه‌شتم پوښتکه هه‌رگیز ته‌واو نابيټ، خودای گه‌وره بۆ شه‌وهى زوو پوښى هه‌شتم ته‌واوېټ ده‌بايه ئاده‌م و فريشته‌کانى خوى بخاته ئیشه‌وه، خودا له پوښى هه‌شتمدا شه‌مرى به ئاده‌م کرد و گروتى له دره‌ختى زانين بخو... تپده‌گه‌ن، خودا پوښتک له‌پوښان خواردنى به‌رى شه‌وه دره‌ختى حه‌رام نه‌کردوه، ساله‌هاى ساله مروّف چيروکه‌که به هاله ده‌گيرتپه‌وه، ساله‌هاى ساله مروّف چيروکه‌که پتچه‌وانه ده‌کاته‌وه... دره‌ختى زانين هيچ نپه جگه له دره‌ختى خيال... شه‌وه‌مپه‌وى که ئاده‌م له به‌هشت ده‌يخوات، مپه‌وى زانين نپه به‌و مانابه‌ى ئپه شه‌وه‌مپه‌وى له زانين تپده‌گه‌ين، دره‌ختى ماتماتېک و فېزىا نپه، به‌لکو دره‌ختى خيال... مروّف دپته سه‌ر زه‌وى بۆ شه‌وهى فېرى خيال بټ و فېرى نوسپنى کتیب بټ. په‌زدانى گه‌وره ئومېدى وه‌هابوو، چوّن مروّف له دوا شپه‌وى خویدا قالبى گرتوه و چوّن شه‌ستپره و خوړ له شوپنى خویندا پاره‌ستان و چوّن گیانله‌به‌ران و بالنده و دره‌خته‌کان شپه‌وى کاملې خوینان گرتوه، کتیبپش دواچار له رسته‌به‌نديپه‌ک و له چپه‌په‌کدا به‌ندبټ و بگاته کوتایى، به‌لام په‌زدان سه‌يرېکرد له‌گه‌ل هه‌موو کتیبپکدا خه‌لیقه‌ت ده‌گه‌رپته‌وه بۆ سه‌عاتى په‌که‌مى پوښى هه‌شتم. سه‌يرېکرد شه‌وه باغه خيال و بوونه‌وره سه‌يرانى مروّف له خيال و کتیب و خه‌وندا دروستپانده‌کات ناگه‌نه کوتایى. په‌زدان هه‌ستېکرد خيال تاکه شتېکه که نه‌پنى ناکوتابوونى خه‌لیقه‌تى تپدا پارېزراوه، له‌و پوښه‌وه خودا کوّمه‌ک به مروّف و مروّف کوّمه‌ک به خودا ده‌کات تا هه‌تا هه‌تاپه له‌رېگای خيال و کتیبه‌وه خه‌لیقه‌ت به‌رده‌وامبټ، ده‌بټ به‌ قوولترين و جوانترين و سېحراوېترين شپه‌وش به‌رده‌وامبټ. ئا لپره‌دا شه‌یتان دپته

ناو گه مه که وه، شهیتان هه روا به خوڤا سوژده بو ئادهم نابات، شهیتان
 نهو بوونه وهرهیه به پیچه وانهی ئیرادهی مروڤ و ئیرادهی ئیلاهییه وه
 دهیه ویت پوژی هه شتهم ته ووبیت، نهو ده زانیت قیامت نهو پوژدهیه که
 مروڤ چیدی ناتوانیت کتیبی پر خه یال بنوسیت، نهو دهیه ویت خهلق
 بگاته کۆتایی و بپوات و پشووبدات و بخوایت. هه موو نهو شه پر
 شوڤانهی شهیتان دهیکات، نهو تاعوون و ئافاتانهی نهو له سهر زهوی
 بلاویانده کاته وه، بو نهو وه نییه سهر پیچیکات، بو نهو وه خهلیقه ت ته وواو
 بیت. نهو شهیتانه که کتیبی به د ده نوسیت، نهو کتیبانهی ئاماژن بو
 مردنی خه یال، نهو شهیتانه که کتیبه کان ده سووتینیت، ناشیرینیان
 دهکات، بیبه هایان دهکات، ده یانخاته به ردهستی نهوانهی له مانا
 راسته قینه کانی تیناگهن، خه یال یان لیداده مالیت و ده یانکات به کۆلهی
 خهون و خولیای بچوک، شهیتان بوونه وهریکه جوانی و سیحر له کتیبه کان
 داده مالیت و بپنرخ فریانداده سهر شوسته کان، وه ها تیکه لاوی نهو
 دنیا کۆن و دووباره و ساده به یان دهکات، نهوانیش ساده و کۆن و
 دووباره ده رده که ون. وه که نهو وهی به شیک بن له قاپ و قاچاغ، به شیک
 بن له کالآ و میوه جات، وه که نهو وهی تفهنگیک بن له تفهنگه کانی شه پر و
 ته وریک بن له ته وری جهنگا وهران. شهیتان دیت و یاری دیکه بو
 کتیبه کان ده درزیتته وه، ده یانخاته ناو پلانی ترسناکه وه، دهیه ویت له
 بیرمان بچیتته وه نهو دنیا به چ ترسناکه، دهیه ویت حه قیقه تمان
 بیر بچیتته وه، که حه قیقه تمان بیر چو وه وه که به خته وهر و پازیبووین له سهر
 زهوی ئیتر بو باغی دیکه ناگه ریپین، دواي جوانی خه یال ناگه وین... به لام
 «مروڤی ته وواو» هه میشه خه یالی لای دریزکردنه وهی خهلقه، خه یالی لای
 دریزکردنه وهی پوژی هه شتهم، هیندهی حه قیقه تی بیر چو وه شهیتانه کان
 ئیغلیجیده که ن و ناهیلن بیر له گۆله په ژمورده کان بکاته وه، هیندهی
 خه یالیشی له یادکرد له باغچه ده یکه نه ده ریخ. شهیتان دوزمنی خه یال

نییه، بەلکو مەخلوقێکە دەیه‌وێت خەیاڵ بگاتە کۆتایی، دەیه‌وێت دونیایان بە فریو و درۆ لە پێشچاو جوانبکات، تا بڵێن خودایە که زەمین وەها جوانە خەیاڵمان بۆ چیه ... شەیتان ئەو مەخلوقەیه که کتێبی مردنی لە ئێمە دزی، یەکیکە گەمارۆمان دەدات تا پیسی دونیایان بیربچێتەوه، ئەو مەخلوقەیه که دەیه‌وێت ئەم غەزەلانە بیات و لە مانایان دەرکات و سێحریان پوچەڵبکاتەوه تا لەو غەزەلنوسە راستەقینانە حەرامییت که سەبی لە دایکدەبن ... مەجەلانی راستەقینە، سوپاس بۆ ئاسمان و ئەستێرەکان که تۆیان تا ئێرە هێنا ئەم باغە ببینی، هەر که سێک بیه‌وێت درێژە بە وجود و خەلق بدات دەگاتە ئەم باغە ... تەنیا مەرووفی تەواو دەگاتە ئێرە. هەر که سێک بیه‌وێت ببێتە خاوەنی هێزی ئەم غەزەلانە دەتوانێت ببێت، هیچ غەزەلنوسیکی راستەقینە غەزەل داگیرناکات، بەلکو دەبێت غەزەل داگیربکات تا بگاتە ئێرە ... دەبێت خەیاڵ داگیربکات و باغ داگیربکات ... غەزەل پەیمانێکە مەرووف لە نێوان خۆی و باغەکانی ژیاندا مۆریدەکات».

بۆچوونەکانی غەزەلنوس بۆ من نوێیوون. بێتەوهی هیچ بۆلیم تا کۆتایی بیرم لە قسەکانی دەکردەوه. ئێستا تێدەگەیشتم بۆ خەیاڵاتی ئەو هەمیشە لە باغێکدا تەواو دەبێت و خەیاڵاتی من هێشتا پەرە لە کونج و کەلێنی تاریک، بۆ خەیاڵی ئەو پەرە لە گۆلزار و خەیاڵی من پەرە لە هێزی نادیار و کەلێنی پەرە ترسی و دەرگای داخراو. بۆ ئەو هەمیشە بە باغدا دەپۆی و من بە جەنگەڵ و تاریکی و ترسدا سەفەردەکەم، بۆ من تەنیا مندالی کوێر لە گەڵ خۆمدا دەگێڕم و ئەو هەموو دنیا. من که سەیری چاویم دەکرد، که گویم لە دەنگی دەگرت، که لە وشەکانی ڕادەمام، دەمزانی من هەرگیز ناتوانم خەیاڵی خۆم لەو هەموو تاریکی و جەنگەڵ و ڕێگا سەیر و نادیارانە پاکبکەمه‌وه. غەزەلنوس عاشقیکی پەتی بوو، عەشقی بە هەموو سەرئێشە و دەرەکانەوه قەبوولبوو، من عاشق

نه بووم و نه مده توانی به یتیک غزه لیش بنوسم. خه یالی نه و گه له ک
پوښن و ساده هاته بهرچاوم، له کاتیکدا خه یال لای من سخت و نالوژ
و ماتماتیکي و نه خشه دار بوو. ماوه یه کی دريژ هه مووان بیده نگ پوښستين،
دواتر گفتوگويه کی دريژ له نيوان ماجه لانی راسته قينه و غزه لنوسدا
دهرباره ی گرنکی جهسته له گه یشتن به جهوه ری خه لقدا پوویدا. من
به نه اندازه یه ک له خه یال و بیره کانی خؤمدا نو قمبووم ناگام له هیچ
نه بوو. شه و دره نگ که گه یشتینه وه لای غزه لنوس، نه و خاتوونه ی
دایه نی منداله خه یالیه کان بوو، هه موو به چه کانی خه واندبوو، پیکه وه
هر چوارمان به ژوره کانیاندا گه پاین و سه یرمانکردن... منداله کان
وه ها جوان و پاک و فریشته پوووون، یه که یه که ماچمانکردن و هه موو
دلنیا بووین خه یال ته نیا پڼگای راسته قینه ی به رده وامبوونی خه لیکه ته.
نه و شه وه بۆ یه که مجار هه ستمکرد بۆنی منداله کان و بۆنی گولّه کان
وه کو یه که، جوانی غزه له کان و جوانی نه م فریشته پاک و خه وتوانه
وه کو یه که.

به رله وه ی مالاواییکه یین و بپوین، له نیوانماندا بوو به جهنگ و
جه دهل: کئ بچیت بۆ نویمیران و لاشه ی باران شوکور به ینیت و به ره و
قوولایی باغه کانی خه یالی به ریت؟. هه سنی پیزۆ به وه دا وایده بیینی که
پوخی نه وجه وانی چینی چۆته جهسته ی، خۆی به خاوه نی نه و مافه
و خوښی به په یداکه ری کلیلی باغه کانی مورته زا ده زانی. ماجه لانی
راسته قینه خالی باران بوو، نه و خۆی به تاکه که سیک حیسابده کرد که
له وسه ری زه مینه وه به دوا ی باراندا هاتۆته وه و ده بیت نه و بپوات و لاشه ی
خوشکه زا غه مگینه که ی ده ربه ینیت. غزه لنوس خۆی به عاشقی باران
ده زانی و گروتی «له سه ره تاوه من هه موو نه م گیزه نه م دروستکردوه،
غهری من هیچ که سیکی دی خۆی ناخاته مه ترسییه وه». منیش گروتم

«من تاکه که سیکم ئاسان ده‌توانم هاتوچۆی نویمیران بکه‌م و جگه له من هیچ که‌س ناتوانیت وه‌ها کاریکبات، له‌به‌رنه‌وه من خۆم به‌و ئیشه‌هه‌لده‌ستم و هیچ ئاده‌میزادیکێ دی نایکات». من سووریووم له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی ته‌نیا که‌سم ده‌توانیت ئه‌و کاره‌بکات، بردنی هه‌ر یه‌کیکی دی له‌وان ئاسان نه‌بوو، مه‌ترسی ئاشکرا‌بوونیشی ده‌یانجار گه‌وره‌تر ده‌کرد. من له‌و ماوه‌یه‌دا شاره‌زای نویمیران بووبووم، بۆ ده‌ره‌یتانی لاشه‌که‌ش نه‌خشه‌یه‌ک له‌خه‌یاڵمدا بوو، ته‌نیا پێویستیم به‌ ده‌رسیم تاهیر هه‌بوو له‌هه‌لکۆلینی گۆره‌که‌دا کۆمه‌ک‌بکات. دوا‌ی شه‌ویکی پر ده‌نگه‌ده‌نگ و هه‌را و زویریوون، من گووتم «برایان، ئه‌مه‌ی ئێمه‌ ده‌یکه‌ین زۆر ترسانکه‌... تیده‌گه‌ن... ئێوه‌ وه‌ک من جیهانی بارۆنه‌کان ناناسن، من ئه‌م ماوه‌ کورته‌ فێریکردوم ئه‌م ئیشه‌ی ئێمه‌ کاریکێ پر مه‌ترسییه‌، ده‌بێت گوێ له‌ ده‌نگی عه‌قل بگرن و دوا‌ی عاتیفه‌ نه‌که‌ون، من ده‌زانم حه‌سه‌نی پێرۆ نه‌بایه‌ که‌س نه‌یده‌توانی بگاته‌ سه‌ر لاشه‌که‌ی باران شوکور، ئه‌و نه‌بایه‌ که‌س کلیلی ئه‌و باغه‌ی بۆ په‌یدا نه‌ده‌کرا و نه‌ده‌گه‌یشه‌ شویتی ئه‌و گۆره‌. ده‌زانم غزه‌لنوس خۆی به‌ خاوه‌نی ئه‌و هه‌قه‌ ده‌زانیت که‌ تا کۆتایی خۆی به‌و کاره‌هه‌ستیت، چونکه‌ په‌یوه‌ستیکێ وه‌ها نه‌یتی به‌و دوو دلداره‌وه‌ هه‌یه‌ به‌ ئێمه‌ ته‌فسیرناکریت، به‌پێر زوه‌دی شازه‌مانیش له‌وسه‌ری جیهانه‌وه‌ هاتۆته‌وه‌ و ده‌یه‌و‌یت مانایه‌ک به‌ هه‌موو گه‌شته‌که‌ی و گه‌رانه‌وه‌ غه‌مگین و تاله‌که‌ی خۆی ببه‌خشیت، به‌لام من تاکه‌ که‌سیکم ده‌توانم ئه‌م کاره‌بکه‌م... تاکه‌ که‌سیکم ده‌توانم ئه‌و لاشه‌یه‌ له‌ نویمیران ده‌ره‌یه‌تیم. دوو شه‌وی تر زه‌ماوه‌ندی کچی بارۆنی گه‌نم و جۆیه‌ بۆ کوپی بارۆنی دیجیتال... زه‌ماوه‌ندیکی زۆر زۆر گه‌وره‌یه‌ هه‌رچی میر و ناغا و بارۆنی ئه‌م ده‌قه‌ره‌یه‌ داوه‌تکراون، له‌ شاره‌کانی ده‌ورییه‌ر و شاره‌کانی تریشه‌وه‌ خه‌لک دیت، ده‌لێن هه‌ندیک که‌سایه‌تی ناو هه‌یه‌تی حوکمیش له‌وێ ده‌بن. من داوه‌تکراوم و ده‌توانم دوو که‌سی دیش له‌گه‌ڵ

خۆمدا ببهم. ئەو شەوہ تاکە فرسەتیکە دەرسیم تاهیر بگۆپم و بببهم
 بۆ نویمیران و ئەو مەستی و سەرخۆشییە بەکاربھێنم و بگەمە ئەو
 باغە. برايان ئەوہ تاکە ھەلی ئێمەییە، لەبەرئەوہ بە دەنگەدەنگ و
 ھەراوھوریای بەتال مەیشیوین و لە دەستی مەدەن. من ئەو دوو پۆژە
 ھەموو ئەگەرەکان و پلانەکان تاقیدەکەمەوہ، ئیوارە ی دوو سبە ی بەر
 لەوہ ی من و دەرسیم برۆین بۆ نویمیران لێرە کۆدەبێنەوہ، تا ئەو کاتە
 دەبێت ئێوہ ماشینییک پەیدا بکەن چونکە دلنایام بۆ گواستەوہ ی لاشەکە
 پتووستیمان بە ماشینییک دەبێت».

قسەکانم عاقلانە دیاربوون. لەپاستیدا ئەوہم بە دوا پێگا و دوا
 دەرفەت دەزانی بکریت لەو وەرزەدا ئەو لاشەییە دەرپھێتین. گەر ئەو
 پێکەوتە لە دەست بچووبایە نەمەزانی چۆن دەتوانم بگەمە ئەو باغە و
 لاشەکە دەرپھێنم. یەکەم شت دەبایە مسۆگەری بکەم مانگ بوو، گەر
 مانگەشەو بایە لەوانەبوو ھیچم بۆ نەکریت، بەلام لە پێگای سەیرکردنی
 ئاسمان و تەقویمە عەرەبییەکانەوہ تێگەیشتم کە ئەو شەوہ مانگ لە
 کزترین تینی خۆی و تریفە لەلاوازترین شەوقی خۆیدا دەبێت، ئەوہ
 ھەوالتیکی دلفین بوو، مانگ لەوہا شەوێکدا بۆ خەیاڵم باش نەبوو. بۆ
 پۆژی دوا ی بەپێی ئەو نەخشانە ی مورتەزا دابوو یە حەسەنی پیزۆ، باغی
 مورتەزام لە نویمیران دۆزییەوہ، دیواریکی سپی بەرزی ھەبوو، گەر
 کلێلەکەمان پێنەبووایە سەرکەوتن بەسەریدا ئەستەمبوو. من بێئەوہ ی
 بەندوباری عاتیفە بمبات، پلانیکی راستەقینەم دا پشت. باغی مورتەزا لە
 باکووری نویمیران بوو، دوو دەرگای ھەبوو، یەکیکیان دەکەوتە پشتەوہ،
 لەو دەرگایەوہ دەبایە دوو سەد مەتر بە پشتی کۆمەڵیک کۆشکی
 گەرەدا برۆیت تا دەگەیتە تەلەبەندە دەرەکییەکانی ئەو گەرەکە، دەبایە
 لە پشتەوہ تەلەبەندییک بپچڕینیت و بەژێردا بە خێرای بەرەو دەرەوہ ی
 نویمیران ھەلبییت، ئیشەکە بە کەمیک شانس و وریایی دەشیا پێک و

سەلامەت بە پێتو بە پێت، بە سەر بچیت، بە لام خاڵیش نەبوو لە مەترسی.
نەمدەزانی گەر بە و لاشە یەو بە مگرن چیم بە سەر دیت، بە لام هیچ
شتیکم بۆ گرنگ نەبوو... هیچ شتیک.

ئەو یەكە مجارم بوو لە ژياندا هەستبەكم، شتێكى پاستە قینە
دەكەم، شتێك بۆنى ژيان و مەترسی لیدیت. شتێك هەستبەكم بە پاستی
نیشتە جێی ئەم سەر زەمینە ترسناكەم كە پرە لە و مەرقانەى پۆزانە
پوو بە پەوى مردن دەبنەو. لە پاستیدا هەستێكى تراژیدى زۆر ترسناك
بوو، من لەم شارە زیاتر لە هیچ جیگایەكى دیکە نە ژیا بوم، بە لام
خۆشم وەها نامۆ و نەناس هەست پێدەكرد، مەپرسن. گەر مەرق لە
نیو كۆمەڵێك شاردا بژی و لە هەندێکیاندا هەست بە نامۆی بکات،
ئاساییە. بە لام هەموو ژيان لە یەك شاردا ژیا بێت و لەویدا هەست
بە نامۆی بکەیت ئەو بە لایەكى گەورەیه. بەو دا ئەم شارە شارى
مەترسیبوو، دوا جار هەر كەسێك بیهەشت لێرەدا نامۆ نەبێت دەبایە
بە پاستى لە مەترسیدا بژی... من دەمویست جارێك پوو بە پەوى سەیری
مردن بکەم... ئەو سالانەى تێیدا كۆتییى مەرگم دەنوسییهو و سەیری
ئەو فلیمه بیا نیا نەم دەكرد، پر بە دل خواستی ئەو مەبوو جارێك
وێك ئەوانەى لە بەحرى ئیجەدا خنكان، یان وێك ئەو كچانەى بۆ عەشق
خۆیان سووتان، یاخود هیچ نەبێت وێك تۆم كروژ یان برۆس وێل یان
وێل سمس یاخود تۆمى لى جۆنز پەوبە پەوى هێزێكى ترسناك و گەورە
بیمەو. غەزەلنوس دوور و نزیک لەو تێنە دەگەشت من چەندە پێویستیم
بە جۆرە كاریكى وەهايه. هەموو مەرقێك بۆ ئەوێ لە مانای ژيان
تێبگات، پێویستی بەو یە جارێك پاستە و پاست پوو بە پەوى مەترسییهكى
گەورە بێتەو... لەو تێنە دەگەشت.

یاداشته کانی بارۆنی خە یال

له ماوهی ههفتهیه کدا دووجاری دی له گه له مه خلوقة خه یالیانه دا دانیشتم. هه ر دووجاره که به دوو نا ئومیدی گه وره وه هاتمه ده ری. جاری یه که م تیگه ی شتم که جیا کردنه وهی خه یال له شیعر تهسته مه و جاری دووه میش تیگه ی شتم، هه موو بوونه وه ریکی خه یالی له هه ر لق و کایه و به شیکی ژیا ندا ئیشبکات، ده بیته مه رجه عیه تیکی لای شاعیر هه بیته... گرنگ نییه مرقوف سیاسیه، ته ندازیاره، فیزیکناسه، دزه یا خود عاشق، گرنگ ته وه یه بۆ ته وهی شتیکی نوێ دروستبکات پیویستی به سه ردانی مالی شاعیر هه یه. ته گه ر ده نگی شاعیر له رۆحی مرقودا که بوو، ئیدی ناتوانیته شتیکی نوێ به ییته دونه او هه... بۆ یه کێکی وه ک من که خولیا ی هه ره گه وره م دهسته مۆ کردنی شاعیره کانه، کردنیانه به فرمانبه ری گوێ پرایه له، سه وز کردنیانه به جۆریک نامۆ نه بن و به نامۆیی و غه ربیی خویان مه ترسی له سه ر دنیا دروست نه که ن، ته وه ده ره نجامیکی غه مگین و دلشکین بوو. هه رکات من بمزانیایه شاعیران له ئیمه به هیز ترن، تووشی جۆره ئالوشیکی رۆحی و زیه نی ده بووم، ته وه رۆژه تو په بوونیکی بیج له و دا یده گرتم و ده بوومه مه خلوقیکی ترسناک و بیحیسا ب. مرقوف تا زۆر زۆر نا ئومید و غه مگین نه بیته نابیه بوونه وه ریکی ترسناک. ته وهی له شاعیراندا من ده ترسی نیته، ته نیا هیزی گه وره یان به سه ر خاک و ئاوی خه یالدا نییه، به لکو ته وه بییاکی و که مه تر خه مییه یه که سه یری دوژمنی پیده که ن. ده مزانی غه زه لنوس له دووره وه ئاگا داره، واخه ریکه هی دی هی دی سوپاکه ی ده کرم و جه نگا وه ره کانی ده به م بۆ خۆم، به لام گه له ک بییاک سه یری هه موو شتیکی ده کرد. زۆر له سۆراغی ته وه دابووم تیبه گه م

ئاخۆ غزەلنوس کەس لە ھاوڕێ و یاوەرانی خۆی پەشیمانده‌کاته‌وه، کەس بانگه‌هات و دەرەه‌ق بە کارکردن لە شارێ خە‌ونه‌کاندا هۆشیاریان بدات، بە‌لام هەرچی زانیارییه‌کم لە تەرخونچی و ئەوانی دییه‌وه بۆ ده‌هات، پێیان ده‌گوتم ئەو باکی بە‌جۆره‌ کارێکی وه‌ها نییه. نا... غزەلنوس لە‌ جه‌نگاوه‌ریکی خه‌والو ده‌چوو که‌ جگه‌ له‌ خولیاکانی ناو سه‌ری خۆی هیچی دی بۆ گرنگ نه‌بوو. که‌له‌ک بێیاک و که‌مه‌ترخه‌م ده‌جه‌نگی، وه‌ک ئە‌وه‌ی دانیایه‌ت، له‌ هەر چیگایه‌کی ئە‌و شاره‌دا مرۆف بیر له‌ خه‌یال‌بکاته‌وه‌ ناچاره‌ پووبکاته‌ مالی ئە‌و. ده‌بایه‌ دوا هه‌ولی خۆم بده‌م و هه‌موو هیزی خۆم بخه‌مه‌ کار تا غزەلنوس و غزەله‌کان بێنه‌ ناو ئە‌و نه‌خشه‌ گه‌وره‌یه‌ی منه‌وه، که‌ له‌ راستیدا نه‌خشه‌ی تاک و ته‌نیا‌ی من نییه... من ته‌نیا خزه‌تکاریکی ئە‌و نه‌خشه‌یه‌م و هیچی تر، وه‌ک چۆن ئە‌و خزه‌تکاریکی گه‌وره‌ی ئە‌و غزەلانه‌یه. ئە‌و شه‌وه‌ که‌ چووم بۆ لای غزەلنوس بە‌ دلی پاک و میهری یه‌کێکه‌وه‌ چووم که‌ جگه‌ له‌ خۆشکردنی ئە‌م ژیا‌نه‌ و به‌هێزکردنی ئە‌م میله‌ته‌ و جوانکردنی ئە‌م شاره‌ ئومیدیکی تری نییه. نه‌مه‌دو‌یست چیتەر چاوشارکێی له‌ گه‌لدابکه‌م، به‌لکو ده‌مویست تییگات بوونی ئە‌و چە‌ند بۆ ئە‌م شاره‌ گرنگه‌، تییگات که‌ خه‌ونه‌کان به‌بێ شاعیر گه‌ر بێنه‌دی ده‌بن به‌ مۆته‌که‌ی سامناک. ئە‌و ته‌نیا که‌سیک بوو ده‌یتوانی نه‌هێلێت خولیاو خه‌یاله‌کانم بێن به‌ مۆته‌که‌ و میرده‌زمه‌ی سینه‌تاسێن. به‌بێ هیچ نیازیکی به‌د چووم، هه‌موو پۆحم گه‌شبینی و ئومێد بوو، که‌ گه‌یشتمه‌ به‌رده‌رگا جۆره‌ هه‌ستیکی قولم به‌ ئازادی و جۆره‌ بره‌وايه‌کی بێسنوورم به‌ خۆم هه‌بوو. له‌ده‌رگامدا و پیرۆژنێکی چکولانه‌ که‌ خزه‌تی مندا له‌کانی ده‌کرد به‌ره‌و ژووری ئیشکردنی غزەلنوس پێشمکه‌وت. که‌ بێنیم هه‌مان قولی و په‌شۆکان و ته‌نیا‌یی بێسنووری جارنم له‌ پوخساریدا بێنییه‌وه. من له‌و چە‌ند سه‌له‌دا

پشکیننی دور و دریشم له سهر پوخساری شاعیران نه جامدابوو،
 تنیا له پوخساری غزه لنوس وردنه ده بوومه وه، به لکو زورجار
 ده چووم بق چایخانه ی شاعیران و له کونجیکدا داده نیشتم و بیده نگ
 سهیری پوخساری نه و قه سیده نوسه گنج و پیرانه م ده کرد که پیکرا
 له کومه لیک مه خلوقاتی ونده چوون که به دوا ی شتیکی نادیاردا بگه رین.
 له و چند ساله دا به راوردی نیگاری سهدان شاعیری جیاواز جیاوازی
 دونیام کردبوو، له رامبق و لوتریامون و بولدیر و مالارمی و بایرونه وه
 تا ده گاته سهر هه موو شاعیره گهره کانی سده ی بیست وه ک تالیوت
 و دیریک ویلکوت و نه کتافیق پاز. هه موویان پیده چیت شتیکیان له
 هه وادا لی ونبوویت، یان سهیری چوله که یه کی فریوبکه ن که ئیمه
 نایینین، به راوردی نیگا کانی پوشکین و دیلان توماسم کردبوو،
 به راوردی نیگا کانی سهرابی سپهری و به در شاکر سه یام کردبوو،
 به راوردی زهرده خه نه که ی گوران و زهرده خه نه که ی نازم حیکمه تم
 کردبوو، هه موویان یه ک شت بوون، هه موویان سهیری چوله که یه کی
 فریویان ده کرد که ئیمه نایینین. که چووم بق لای غزه لنوسیش
 راسته و راست نه و نیگایه م تیا بینیه وه، نیگای پیاویک که له هه وادا
 سهیری بالنده یه کی دور ده کات که ئیمه نایینین. من به سه رسامیه وه
 پرسیم «غزه لنوس بق هه موو شاعیران له هه وادا سهیری شتیکی
 نادیار ده که ن، وه ک نه وه ی سهیری پاساریبه ک یان کوتریکی
 فریوبکه ن؟ بق راسته وخق چاو نابرنه چاوی ژیان؟ بق». غزه لنوس
 داوه تی سهر میژیکی بهوکی کردم که به هه ندیک گولی پاییزه ی
 قه شه نگ راز ابو وه وه، به زهرده خه نه یه کی غه مگین و پرخولیا وه گووتی
 «له به رنه وه ی ژیان راسته وخق مانای خویمان پیتابه خشیت... نا
 عه زیزم، کاک جه واهیری دقستم، شاعیران سهیری هیچ پاساریبه کی
 فریونا که ن، به لکو له ونبوونی پوخی خویان راده میتن... من راموايه

هه رکه سینگ بیهوئیت سهیری ئه ویدیوی زهمان بکات، ده بیئت خیانهت له شوینی خۆی و نیشته جێی خۆی بکات. شاعیران هه میسه سهیری مه نفاکانیان ده کهن، هه ر وهخت له نیگای وێلی شاعیریک رامایت، بزانه سهیری کۆتری فریو ناکات، به لکو نوقمه له سهیری مه نفاکانی خۆی دا...». هه ستمکرد ئه و پرستانه بق ده ست پێکردنی وه ها شه وێکی گرنگ کوشندهن. من له سه ر میزه که دانیشتم و به عه شقیکی زۆره وه بۆنی به کتیک له گوله پاییزیه کانم کرد و ئیجساسم وابوو هه موو ماله که بۆنیککی سیه راوی پاییزی لیدیته، هه ستمکرد له باغیککی پاییزانه ی گه وره دا دانیشتووم و خه زان به قه شهنگی له چواره ورم گه لاپێزانیتی. په نگیککی زه ردی مات و کال به سه ر هه موو شته کانی ئه و ژوره دا کشابوو. من له به روا و ئیمانیکی قووله وه گووتم «شاعیران خۆیان مه نفای خۆیان دروستده کهن. له کاتیکدا شار پێویستی پێتانه، هه مووان له شاره کانی خۆیاندا ئیشده کهن، فه رمانبه ران ئیشده کهن، سیاسه ته داران ئیشده کهن، پزیشک و ئه ندازیاران ئیشده کهن، ته نیا شاعیرانن مه نفایه کی ده ستمکرد دروستده کهن و ده چنه ناوی... ته نیا شاعیرانن». غزلهلنوس وه ک ئه وه ی چاره پروانی ئه م قسانه م لێیکات گووتی «وه زیفه ی شاعیران ئه وه یه به رۆن بق مه نفا و له وێوه سهیری ژیان بکهن... ئه وه وه زیفه که یانه». من به هێمنی پێکه نیم و گووتم «غزلهلنوس من ده مه ویت به تهنیمه وه و لێره وه سهیری ژیان بکهیت». به غه مه وه گووتی «کاک جه واهیری به رام، شتیک هه یه تق حیسابت بق نه کردوه، که یه کجار چوویت بق مه نفا ئیدی تا هه تاهه تایه له مه نفایت». من به جیدییه تیکه وه سه یرمکرد و گووتم «ئه م شاره وه زیفه یه کی گه وره ی بق تق هه یه، ئیمه پێویستیمان به جوانی غزه له کاتته. من قسه یه کی مه ردانهت له گه ل ده که م، من ماندوو بووم، غزلهلنوس، من له میژه به دوای ئه وه دا ده گه ریم که خه یال له م شاره دا سه وزیکه م،

وابکه‌م خه‌یال نه‌پوات بق مه‌نفا، وابکه‌م نه‌وانه‌ی ر‌وحله‌بری پر
 خه‌یالن ئیشبکه‌ن... به‌شیکین له‌ژیان و دونیای ئیمه... من راستیت
 پیده‌لیم، غه‌زله‌نوس، من ناوم جه‌واهیر سه‌رفراز نییه، هه‌موو ئهم
 حیکایه‌ته‌ درویه که بۆم کردویت، من بارونی خه‌یالم... تیده‌گه‌یت، منم
 که ر‌وحله‌به‌ره خه‌یالییه‌کانی تو ده‌کرمه‌وه، من ده‌بیت له‌ماوه‌یه‌کی
 که‌مدا ده‌ست به‌دروستکردنی شاری خه‌ونه‌کان بکه‌م، سه‌رۆک و
 نه‌مریکیه‌کانیش منیان ر‌اسپاردوه، به‌لام نه‌وه خه‌ونی خوشمه...
 تیده‌گه‌یت، نه‌وه خه‌ونی خۆمه، که‌ر خه‌ونی خۆم نه‌بایه به‌لامه‌وه
 گرنگ نه‌بوو نه‌وه نه‌مریکیه‌ حیزانه‌ ده‌لین چی... ئیستا که‌ر تو له‌که‌لمدا
 نه‌یه‌یت، ده‌بیت ده‌ست له‌هه‌موو پرۆژه‌که‌ بکیشمه‌وه، ده‌بیت ته‌واوی
 نه‌خشه‌کانم بسوتینم... ده‌بیت هه‌موو بودجه‌که‌ بکپرمه‌وه بق خه‌زینه‌ی
 ده‌وله‌ت. ئیشه‌که‌ بسپێزم به‌ که‌مه‌لێک نه‌ندازیار که‌ واتیده‌گه‌ن شاری
 خه‌ونه‌کان نه‌وه‌یه‌ خانووه‌کانی ئاوده‌ستخانه‌ی زۆر و ئاوی سارد و
 که‌رمی تیابیت، ده‌بیت بیده‌مه‌ نه‌وه‌ نه‌ندازیارانه‌ی وا تیگه‌یشتوون شاری
 خه‌ونه‌کان نه‌وه‌ جیکایه‌یه‌ که‌ مرقوف تیا زۆر ده‌خوات و زۆر گوو
 ده‌کات. غه‌زله‌نوس که‌ر تو له‌که‌لمدا نه‌یه‌یت، من ده‌بیت هه‌موو نه‌وه
 بودجه‌ خه‌یالییه‌ بخمه‌ بنده‌ستی نه‌وه‌ پیاوانه‌ی که‌ ده‌ستیک به‌ ناشیرینی
 ئهم شاره‌دا ده‌هینن و به‌ به‌های نوێ پیمانی ده‌فروشن... غه‌زله‌نوس،
 جوانیه‌ک و هارمونیایه‌ک له‌نیوان ر‌وحی مرقوف و شوینه‌کاندا هه‌یه،
 که‌ر تو یارمه‌تیم نه‌ده‌یت، بۆم ناکریت... تیده‌گه‌یت... من شاریک
 دروستده‌که‌م شاعیره‌کانی نه‌چن بق مه‌نفا...». بق یه‌که‌مجار زۆر به‌
 جیدی سه‌یریکردم و گووتی «گرنگ نییه‌ تو کیت... گرنگ نییه‌؟ گرنگ
 نییه‌ ده‌ته‌ویت ر‌وحله‌به‌ره خه‌یالییه‌کان بکپیت یان نا. مرقفه‌کان
 که‌سیان مولکی من نین، هه‌ندیکیان هاوڕێمن و هه‌ندیکیان دۆستم،
 له‌به‌ر دلم گران نییه‌ ئیش بق تو بکه‌ن. به‌لام بارونی به‌پێز هه‌ر

شاریکی دنیا سەرەتا که دروستدەکریت بە نیازی شاریکی خەيالی دروستدەکریت... مرقف لەم سەر زەمینە هەر شاریکی ئاوەدانکردۆتەو بە نیازی دروستکردنی شاریکی خەيالی ئاوەدانیکردۆتەو. هیچ شاریک نییە دواتریش لە میژووی خۆیدا خەلکانیک نەهاتبین بیانەویت بیگۆن بۆ شاری خەيالی... هەموو میلەتیک که تروسکەیهکی هیوای بۆ دەرەکهویت، خەلکانیک دین و دەیانەویت ئەو تروسکەیه بگۆن بۆ جۆرە ئاوەدانییەکی گەورە. گوێگەرە جەنابی بارۆن ئەو شارەي تو دروستیدەکهیت، پەيوەندی بە خەيالەو نییە، ئەو شارەي تو یان ترس لە مردن یاخود هەستی سەرکەوتن دروستیکردو، تو و بارۆنەکانی تر دەتانەویت هەستبەن که سەرکەوتوون، لەکاتیکیدا خەيال، خەيالی قوول بریتییه لە تێپامان لە ئازار. جەنابی بارۆن... خەيال هەمیشە دەیهویت لە ئازارە گەورەکانی مرقفەو نزیك بیت. تو دەتەویت خەيالیکی ئاوەنگێت و جوانیساز بدۆزیتەو تا شویتیک دروستبەهیت لە گەپەکهکانی تری ئەم شارە نەچیت... گرنترین شت لای تو و بارۆنەکان ئەوێه که گەپەکیک دروستبەن لەگەپەکانی تر نەچیت... وانیه جەنابی بارۆن؟ وانیه؟ بەلام من نامەویت گەپەکی وەها دروستبەم، دەمەویت بزاتم مرقفی ئەم شارە بۆ وا غەمگین، دەمەویت بزاتم دەرگای باغەکانی پۆحیان لە کوێوێه، بزاتم که مرقفە جوانەکان دەمرن شارە خەيالییەکانیان بەرەو کوێ نوقمەدەبیت؟ که دەسووتین چ جۆرە گولیک لەگەلیاندا بۆ هەتاھەتایە دەسووتیت و چ باغیک لە خۆلەمیشەکه یاندایە؟ جەنابی بارۆن ئەو شارەي تو دروستیدەکهیت، لەبری ئەو خەيالانەیه که بارۆنەکانی دیکە دەیکوژن، لەبری ئەو خەوانەیه که پۆزانە لە دلماندا نغۆدەبیت، ئەو باغانەي تو دەتەویت سەوزیانبەهیت لەبری ئەو باغانەیه که هەموو شەویک لەم شارەدا دەژاکین و پەشمورده دەکەون، ئەو عاشقانی که تو

ده ته ویت له سره شه قامه کانی نهو شاره خه یالییهی تو بسو پینه وه، له بری نهو عاشقانه ن که ده بیت له م شاره دا بسو وتین و بمرن و غم و پيسوایی بیانکوژیت، نهو غه زه لانهی تو ده ته ویت لهو شاره خه یالییه دا جوانی و خه یال سه وزبکن، له بری نهو غه زه لانهی که ده بیت لیتره و له ناو پوچه برینداره کاندایخو پینه وه. بارون تو پوچه له بریکی سه یریت؟ من تیتناگه م؟ بارون، خه یال هیچ نییه جگه له حقیقه تیکی کوژراو، نهوهی خه یال دروستده کات نهوانه ن که حقیقه ت ده کوژن. ژیان خوی گه وره ترین و جوانترین خه یاله... ژیان خوی پیکبخره وه ده بیت شاریکی خه یالی». غه زه لنوس بهو دپړانهی پوچی به دی هه موو شاعیرانی دونیای ده خسته به رده سستی من. نهو پوچی هه موو هله گه وره کانی ئاده میزاد له ئادم و حواوه ده خنه ملی سیاسیه کانی سه رده می خویان، هه موو تاوانه کانی به شه ریبه ت له هاییل و قابیله وه ده که نه گه رده نی پیاوه ده سه لاتداره کانی نزیک خویان. به لام من نه مده ویست وا زوو تو په بیکه م و زویریکه م، گوتم «غه زه لنوس، وادانی من نهوهی هه موو نهوانه م که زه مینیان تیکداوه، وادانی من په کیکم له وه چه کانی شه یتان. به لام سه یرمه که ئیستا ده مه ویت ژیان پیکبخره وه، نهو شته ناشیرینانهی پرویانداوه له بیریان به رمه وه و سر له نوچ ده ست پیکبخره وه. من بق نهوهی سر له نوچ ده ست پیکبخره وه، پتویستیم به تویه... به بی تو هیچ ناکریت...». قسه کهی پتپریم و گوتمی «هه موو نهو شاره بووه به خه رابستانیکی گه وره، بارون گه وره ترین موسیبه تی تو نهوهی ده ته ویت له م شاره بریته ده ری و کومه لیک نهومی نوچ و بینای گه وره ی جوان و شه قامی پان دروستبکه یت و ناوی بنیت شاری خه یال، شاری خه یال نهوه نییه لیتره رابکه یت، به لکو نهوهی حقیقه ته خه وتووه کانی نهو شویته خه به ربکه یته وه، جوانیه خه وتووه کانی نهو

شوینته له خو وهستیتیت. بارقن سهیرمهکه... خیال سهیرانگایهک نییه
له ته نیشته شاره وه دروستییگهین. بهلکو هر ژایانی خومانه که
تیدهگهین چی له ناودا کوژراوه. هر که سیک نه توانیت تهحه مولى
راستی بکات، ناتوانیت تهحه مولى خیالیش بکات. ئەم شاره خیالییهی
تو لای من نرخیکی نییه، ئەو کوشک و ئەندازیارانهی تو هیچ شتیک
به پوچی من نابەخشن... تو و سهروکهکان و بارونهکانت بویه و هها
شاریک دروستدهکەن، چونکه ناتوانن سهیری ئەم شاره راستهقینهیه
بکەن... منیش بویه دهتوانم بگهه باغهکانی خیال چونکه دهویرم
سهیری ئەم هه موو غههه بکەم. ئیوه ناتوانن سهیری کوچی ناشیرین
و مروقه بیمارهکانی ناو ئەو کوچیه بکەن... ناتوانن سهیری باغی
پهژمورده و گوله مردووهکانی بکەن. جهنابی بارقن، من پتووستیم
بهو شاره خیالییهی تو نییه، من شاری خیالی خۆم ههیه... من
باغی خیالی خۆم ههیه... من سی ساله لهم شارهدا دیم و دهچم،
هه موو گۆشه خیالییهکانی دهناسم و هه موو مهخلوقه خیالییهکانی
دهناسم... ئەم شاری خیالی منه. جهنابی بارقن بۆ ئەوهی له
خیالی خهلکی ئەم شاره تییگهیت، بۆ ئەوهی بگهیته بنی بیهههاری
پوخله بهره خیالییهکان، دهیتت بزانیته چ شتیک له پوخیاندا کوژراوه،
بزانیته کێ کوشتوویتی. گهر دهتهویت بگهیته ئەو شاره خیالییه
دهیتت بتوانیت ئەو شاره راستهقینهیه ببینیت که له بهردهمتهدیه... له
ناو پوچی هه موو مروقیکی مهحرومی ئەم کوچه ویراناندا باغیکی
گهوره ههیه، ئەم باغه کاتیک دهکریته وه که تییگهیت. بهبێ بینینی
حقیقهت ناتوانیت خیالی هیچ ئادهمیزادیک ببینیت... بهلام جهنابی
بارقن تو ناویریت ئەوه بگهیت... تو بهو راکردنهی خۆت دهلییت
خیال، تو به ترسی خۆت له حقیقهت دهلییت خیال... هر تو
وانیت، بهشی هه ره زۆری پوخله بهره پاک و خیالییهکانیش وان...

دهزانی جه نابی بارون بۆ مرقفی ئەم شارە بە لیشاو پادەکن؟
 لە بەرئەوێ ناتوانن تەحەمولی جوانی ناو خۆیان بکەن و ناوی دەنن
 خەیاڵ... دەزانیت بۆ کەانی ئەم شارە ئاوەها بە کۆمەل خۆیان
 دەسووتن، چونکە تەحەمولی ئەو باغە جوانانە ناو پۆحی خۆیان
 ناکەن و ناوی دەنن خەیاڵ... مرقف بە جوانی کوژراوی ناو خۆی
 دەلێت خەیاڵ». قسەکانی بۆ من کوشندەبوون، وەک کۆمەلێک خەنجەر
 وەها بوون لە پۆحمدا بیچەقینیت، دلەرق و تاریک هاتە بەرچاوم. بە
 دوو نیگای ئاگرین سەیرمکرد و گووتم «کەواتە جه نابی غەزەلنوس،
 بۆیە دەتویست حیکایەتەکانی مردن کۆبکەیتەو. خەیاڵی تۆ تەنیا
 کاتیک ئێشەدەکات کە لووت بژەنیتە ناو چارەنوسی ئادەمیزادەکانی
 ترەو؟ ها تەنیا ئەو کاتە ئێشەدەکات، کە ئەم شارە وەک خەرابستان
 و گۆرستانیکی گەورە نیشانبدەیت؟ خەیاڵت تەنیا کاتیک ئێشەدەکات کە
 هەموو حیکایەتەکانی مردنت لە بەر دەستدا بیت، خەیاڵ لای تۆ ئەوێ
 لە تەماشاکردنی کارەساتدا کارامەبیت، ها وایە؟ خەیاڵ لای تۆ ئەوێ
 تێبگەیت چی باغیک کوژراو، چی گولیک کوژراو، چی شتیگ ژااکاو؟
 ها... ئەو کاتە ئیدی بەباشی دەتوانیت خەیاڵ دروستبکەیت».

لەوە زیرەکتربوو تێمنەگات، سەیریکردم و گووتی «جه نابی بارون،
 دەزانم تۆ کتێبە گەورەکە ی ئیمەت برد... دەزانم... ئەو کتێبە سوودی
 بۆ تۆ نییە، ئیمە ماندوو بووین لە گەلیدا... ئەوانە ی کە دوا ی ئیمە دین
 دەبیت تێبگەن خەلکی ئەم شارە چون ژیاون و چون مردوون... دەبیت
 ئەوە بزائن... ئەو کتێبەم بدەرەو... دەزانم تۆ بردووە».

کە وایگوت ئیتر هەستمکرد لە گەل غەزەلنوسدا گەیشتوومەتە
 کوتایی، تا هەتا هەتا یەرقی لێمەدەبیت و تا هەتا هەتا یەرقم لێمەدەبیت. بە
 پێکەنینەو گووتم «ئادەمیزادان لە هەموو شوێنیک و ولاتیکی سەر
 زەمین دەمرن و دەکوژرین و دەخنکین و دەسووتن... چ عەجەب

تۆ دەتەوئیت بلیتت لە گەل ھەموو مردووێ کدا زەوپیەک نوقمەدەبیئت
و باغیک لە بەیندەچیت، لەبری ئەوێ خیال ئەو ھیزەبیئت کە ئەم
دونیایە پێ جوانبکەیت، خیال لای تۆ وەک پیاسەپەکی دووردریز
و ەھایە بە سەر قەبرانیکدا...».

بە نیکەرائیپەو ەسیریکردم و گووتی «خیال گریدراوی
خۆشەویستی و پیزە بۆ خەلیقەت... عاشقیکی گەورە لە ناو مرقەدایە،
خیال لەسەر ئەو عاشقە گەورەێ ناو پۆحی ئینسان ئیشدەکات،
لەسەر ئەو ھونەر مەندە شیتەێ ناو دلمان، لەسەر ئەو موسافیرە
نەسرەوتەێ کە ھەرگیز ناگاتە مال. من تەنیا دەتوانم ھەولبەدەم
غەزەلەکانی ناو پۆحی مرقۆف بپاریزم... چەند سالە دەگەریم و
دیم و دەجم و غەزەلدەنوسم، تاکە ھیوام ئەوێ نەھێلم غەزەل لە
دلماندا بمریت... لە خەلوەتی ھەموو مرقۆف پێ عەزابەکانی ئەم
شارەدا ئامادەبووم، تەنیا ئیشم ئەو بوو غەزەلنوسیکی لە پۆحی
ھەموو یەکی کماندایە نەھێلم بمریت... ئیشی من ئەو نییە لە بەھەشتدا
دانیشم، ئیشی من ئەوێ نەھێلم لە جەھەنمدا خۆشەویستی بمریت...
لەبەر ئەو بارۆن من ناتوانم ئەو یاریپەێ تۆ بکەم... ناتوانم».

من شیتبووم و ھەلجووم، بە تورپەییەو گووتم «خیال لای تۆ
ئەوێ مرقۆف دەستەمۆنەبیئت... لەگەل دونیادا ناتەبابیئت، وابزانیت
ئاگریکی ترسناک لە مالی بەربوو و دەبیئت رابکات... تۆفانیکی
ترسناک ھەلیکردو و دەبیئت ھەلیت؟ ئەوێ خیال لای تۆ».

ھیچی نەگووت... ئیستیکی درێژی کرد و ھەناسەپەکی غەمگینی
ھەلکیشاو بیئەوێ ەسیرمبکات گووتی «خیال شتیکی و درۆ شتیکی
ترە... ھەزاران سالە مرقۆف خیال و درۆ تیکەلدەکات».

ئەو دوا قسەێ بوو، وەک ئەو بوو بەو قسانە دەر مەبکات. من
پوومەتەکانم سوور ھەلگەرپوون و تورپەبووم... تیکەیشتم تاکە شتیکی

له نیوان من و غه‌زنوسدا مابیت مهرگه. گوتم «گهر خه‌لک مردن له بیرنه‌کات، ناتوانیت به‌خته‌وه‌ربیت، گهر خه‌یال یارمه‌تی مرقفه‌کان نه‌دات شستیان بیربجیته‌وه ناتوانن به شادی بژین... بق ناتوویت خه‌لک مردنیان بیربجیته‌وه؟ بق ژیانی خوت بق نوسینه‌وه‌ی مردن ته‌رخانکردوه؟».

هه‌ستایه سه‌ره‌ین و بیته‌وه‌ی سه‌یرمبکات گوتمی «بارون ئەم شاره له ده‌ریاچه‌یه‌ک ده‌چیت پریت له دهره‌ماسی و دزی ده‌ریا، ته‌نیا که‌شتیه‌ک بتوانیت به‌م ده‌ریاچه‌یه‌دا بروت، جوره که‌شتیه‌که مرقف به غه‌زل و خه‌یال دروستیکردیت. به‌لام هینده‌ی که‌شتیه‌کی وا پرووده‌کاته ناو ئەو ده‌ریاچه‌یه هه‌موو چه‌ته‌کانی سه‌رئاو و جانه‌وه‌ره زه‌به‌لاحه‌کانی بنئاو خویانی پیاده‌دن بق ئەوه‌ی نووقمبکه‌ن، هه‌ر هینده‌ی فریوتخوارد و له که‌شتیه‌که دابه‌زیت ئیتر جاریکی تر ناتوانیت سه‌رکه‌ویتوه. بارون په‌نگه تو پیاویکی نیازپاک بیت، به‌لام دوا‌ی خه‌ونیک‌یه نه‌کرده که‌وتوویت، پوژیک له پوژان شاعیر و پادشا ناتوانن پتکه‌وه هه‌مان یاریکه‌ن... غه‌زنوسه‌کان و بارونه‌کان ناتوانن یه‌ک خه‌ون ببینن، ناتوانن یه‌ک خولیا و یه‌ک خه‌یالیان هه‌بیت... تو هه‌موو هیزی خوت له‌گه‌ل بوونه‌وه‌ریکی لاوازی وه‌ک مندا تاقیده‌که‌یتوه... بارون من شتیکم نییه تو بتوانیت ده‌سته‌مۆبیکه‌یت، من نامۆم له‌م شاره‌ی تودا، من غه‌مگینم، ناتوانم هیچت بۆبکه‌م...».

ده‌متوانی له‌و کاته‌دا بیکوژم، ده‌سکه‌وانیکی کۆن له یه‌کیک له تاقه‌کاندا دانرابوو، ده‌متوانی به هه‌موو هیزی خۆم بیده‌م به که‌له‌یدا و بیکوژم، به‌لام دانه به خۆمدا گرت و گوتم «تو بپارتداوه تا کۆتایی مرقفیکی بپه‌رگ و پیشه‌بیت... شانازی به‌م نامۆبوونه‌ی خۆته‌وه بکه‌یت». وه‌ک ئەوه‌ی ته‌واو که‌یشته‌بته‌ تینی و دوا قسه‌ی خۆی بکات گوتمی «ئو شاره‌ی تو دروستیده‌که‌یت، ده‌بیت به‌حه‌وزیکی تری پر

چەتە و دەرە ماسی، پۆحە بەرە خەیاڵییە راستە قینەکان لە دەروەى ئەو
شارە و لە قەراغەکانیدا لە حەسرەتدا دەمرن، ئەوێ دەبیّت بەشاریک
ئەوانە تیادەژین کە خەیاڵ و خەونیان نییە... مرۆڤى تەواو نایەتە ئەو
شارەو، مرۆڤى تەواو خیانت لە حەقیقەت ناکات».

تیگە یەشتەم من لە بەردەم پۆحیکی بیچارەدام. ئەو شەو بە غەمگینی
لە مالی ئەو هاتە دەری و پروم لە مالی جەغفەرى مەغولی کرد... کە
لە زەنگی مالی مەغولیم دا کاتژمێر یەکی شەو بوو.

ناھەنگ و لاشە

شەوی یازدەى تشرینی یەكەمى ۲۰۰۴

شەوی یازدەى دەى سالى دووھەزار و چوار ماییدی گۆل سۆلاف و
دەرسیم تاهیر چوون بۆ نویمیران. ئەو شەوی تاکبۆنەوێ ژمارەکان و
پۆحەکان بوو. ناھەنگێکی گەورەبوو، دەنگی موسیقا و ھەناسە پێکەو
ئەو سالتۆنە گەورەیان ھێنا بوو جۆش. دەرسیم تاهیر لە ھەموو شتێک
دەترسا، پێشتر نە موسیقای وا بەرز و نە جۆرە خەلکی وەھای بینیبوو.
بۆ ئەوێ زۆر نەکەوتتە بەرچاوان، مایید بە ھێمنی لە نێوان کورسییەکان
و جەنجالی بیۆنیەى منداڵان و تیکە لاویوونی چەندین خێزاندا و نیکرد. ئەم
شەو ناھەنگە کە وەھا گەورەبوو، سالتۆنە کە بە جۆریک پرپیو، ئاسان
کەس کەسی نە دەدۆزییەو. لێدە ئەى موسیقا... لێدە ئەى دل...
سەماکە ئەى جەستە... ھەلپە پێ ئەى قاچە غەمگینەکان و ھەلتەکی
ئەى سینەى پێ لە حەسرەت. مایید کە وەک جۆنى دێپ لە فلیمی
بلۆدا قزى بە جۆریکی ئیجگار قەشەنگ بۆ سەرەو داھێنا بوو، ھەستی
بە نامۆییەک کرد وەختەبوو تەواوی پلانە کە تیکبەتات و لە سەرەتاو پێ

بشيونيت. حەزىدە کرد لەو ساتەدا بپوات بۆ لای منداڵە کوێرەکان و سوار کەشتیەکیەى بىت... بکریڤرەووە ئەى ئاو... بکریڤرەووە ئەى زولمەتى بىنى خەيال... بکریڤرەووە ئەى نەخشە سەخت و داخراوەکانى ناو پوچ... لەگەڵ ئەو منداڵانەدا بپوات و ھەرگىز نەگەرێتەووە. سەرتاپای ھۆلەکەى ھەک بازارپێکى ساردى جەستە و عاتىفە و خەيال ھاتە بەرچاو. سەیرى لێھات لە پیناوى لاشەى ژنێکدا کە نەبیینیووە و نازانیت کێیە خۆى لە شۆنێکى ھەھادا دەبینیتەووە. ئیستا ھەموو مانای ژيانى خۆى لەوھدا دەبینى شتێک بۆ مردووھەکان بکات، کە سەیرى ئەو ھەوا و بەزەمەى دەکرد، کە بۆنى ئەو ھەموو عەترەى دەکرد، کە ئەو ھەموو ژن و کچەى دەبینى بە نىگای ناپاکەووە سەیرى بالآ و قژ و چاوى دەکەن، دلنیاوو ئەو تەنیا لەگەڵ مردووھەکاندا دەتوانیت پەيوەندییەکی قوول ببەستیت. ھەر لەو ساتەووە کە چوووە ناو ھۆلەکە ھەستیکرد بوونى بۆتە ماى شتێکى نااسایى، ھەستیکرد شەپۆلێکى گەورەى چرپە چرپى لە نێوان ژنانى نویمیراندا دروستکردووە، گوێى لێبوو دەیانگوت خۆیەتى... خۆیەتى. چەندین جار ناوى نەوجەوانى چینی لە گوێیدا زىنگایەووە. ھەندیکیان ھەک بترسن خۆیان لێ لادەدا و ھەندیکى دیکەشیان دەیانویست بە ھەسرەتەووە پەلامارى بدەن. چى وایدەکرد واتبێگەن ئەو نەوجەوانى چینی، چى؟ لەو شەوھەوێ لاشەکەى بىنبیو ھەستیدەکرد لاشەى ئەو کوژراو لاشەى خۆیەتى، ئیستا ئەم نىگا و چرپە چرپە سەیرانە کە لەسەرىدا دەنگ دەدەدەنەووە، ئەو تەماشاکردنە ترساوانەى ھەک ئەوێ ھەمووان تارمايیەکیان بىنبییت، ھەک ئەوێ جوانى لە ناکاوى ئەو ھەموو ھۆلەکەى تێکدايیت... بە تەنیا لەسەر مێزێک دانیشت، ھەستیکرد ژنانى نویمیران یەک یەک بەبەردەمیدا دەپۆن و سەیریدەکەن، یەک یەک دەیانەوێت دلنیا بن ئەوێ دەبیین نەوجەوانى چینیە یاخود نا. گوێى لێبوو دەلێن «نەکوژراو... درۆیە نەکوژراو». ماجیدى گول سۆلاف

سەرسام لە خۆی پرسى «تۆ چ یارییه‌کم له‌گەڵدا دەکەیت... ئەى تارمایی؟ چ یارییه‌ک». یه‌که‌مجارىبوو هه‌ستیده‌کرد ئه‌و مردوو به‌پاستى لێوه‌ى نزیکه و له‌گە‌لایه‌تى. هه‌موو به‌به‌رده‌میدا ده‌پۆشتن و سه‌یریانده‌کرد و ده‌یانچاناند. چرپه‌چرپه‌کان به‌ شێوه‌یه‌کى سه‌یر له‌سه‌ریدا ده‌نگیانده‌دایه‌وه، وه‌ک بیهۆشیکى لێهاتبوو، هه‌ستیکرد له‌ هه‌موو ئه‌و دونیایه‌ دابراوه، هه‌ستیکرد ده‌نگى مۆسیقا و ده‌نگى منداڵان و فسکه‌فسکى ژنان و که‌مه‌ترخه‌مى پیاوان هه‌مووى خه‌ونه، هه‌ستیکرد له‌ جێگایه‌کى باریکدا له‌ نێوان ژیان و مه‌رگدا گیرى خواردوه و ناتوانیت به‌گه‌ڕێته‌وه دواوه. دووجار چووه ته‌والێته‌کان و له‌به‌ر ئاوێنه‌کانیدا وه‌ستا و گووتى «من نه‌وجه‌وانى چینی نیم... من ئه‌و نیم... من ماجیدی گول سۆلاقم». به‌لام هه‌ستیکرد هه‌موو ژيانى چه‌زیکردوه یه‌کیکی دیکه‌بیئت، ویستویتى که‌سێکی دیکه‌ بیئت. ده‌یزانى هه‌ر جارێک سوار ئه‌و که‌شتیه‌ ده‌بیئت، پۆژیکى راسته‌قینه‌ى ژيانى به‌ هه‌ده‌ر ده‌پوات. ئه‌و که‌شتیه‌ هه‌چ نییه جگه‌ له‌ که‌شتى دوورکه‌وتنه‌وه‌ى به‌رده‌وامى له‌ خۆی. ده‌کرا ئه‌ویش وه‌ک نه‌وجه‌وانى چینی بژى... ده‌کرا. ئه‌ویش به‌ هه‌مان ئه‌ندازه‌ى ئه‌و جوان و سه‌ره‌نجراکێش و پڕ سیحه‌ر. ئیستا که‌ له‌ ئاوێنه‌که‌دا سه‌یری خۆی ده‌کرد دڵنیاوو نه‌وجه‌وانى چینی نیوه کوژراوه‌که‌ى خۆیه‌تى، وه‌ک چۆن نیوه کوژراوه‌که‌ى غه‌زەلنوسیشه، وه‌ک چۆن نیوه کوژراوه‌که‌ى هه‌موو مه‌خلوقاته‌ خه‌یالییه‌کانه، به‌لام چیدی کاتى گه‌رانه‌وه نه‌ماوو، ده‌بایه تامردن وه‌ک ماچه‌لانى خه‌یالى بژى... وه‌ک ناخودایه‌ک که‌ ته‌نیا به‌ خه‌یال سوار که‌شتى ده‌بیئت و زه‌وییه‌ خه‌یالى و پویاره‌ خه‌یالییه‌کان ته‌یده‌کات. که‌ گه‌رایه‌وه بۆ ئاهه‌نگه‌که، دێرێکی غه‌زەلنوسى هاته‌وه یاد که‌ ده‌یگوت «دڵ له‌ ئه‌ودا که‌ غه‌ریبه‌ په‌رۆشى تۆیه‌تى — واده‌زانیت میهربازان سه‌راپا مه‌عشوقه‌ى خۆیه‌تى». ئه‌م ژنه‌ کوژراوه‌ له‌ ناکاو بووبوو به‌ مه‌عشوقه‌ى خۆی. به‌ ناو ئاهه‌نگێراندا تێپه‌رى و دڵنیاوو

گەر به‌و پۆحه‌وه نه‌بیّت، ناگاته‌ سه‌ر گوپی ئه‌و خانمهی له‌ بنی
 جه‌ه‌نه‌میکى گه‌وره‌دا نیژابوو. دابه‌زینی خۆی بۆ ئه‌م شاره‌ وه‌ک
 دابه‌زینی پالّه‌وانى ئه‌فسانه‌ یۆنانییه‌کان بۆ سه‌ر زه‌مینى هاده‌س، بۆ
 دونیای ژیره‌وه‌ هاته‌به‌رچاو... که‌ به‌ناو بۆنى عه‌ترى ژنان و نیگا سه‌یر
 و برسییه‌کانیادا تیپه‌پى، وایده‌زانى به‌ پیاوێکى درێژى جه‌ه‌نه‌مدا
 به‌ره‌و خوار، به‌ره‌و بنکى بێقه‌رارى سه‌قه‌ر ده‌پوات، تا له‌ویوه‌ نه‌ینیه‌ک
 له‌ ده‌ست پاسه‌وانه‌ جه‌ه‌نه‌مییه‌کان و پۆحه‌ گومراکان پزگاریکات و
 بیه‌نینه‌وه‌ سه‌رئ. به‌جۆریک غه‌ریببوو ده‌یویست شه‌و زۆر زوو به‌سه‌رچیت
 و تیپه‌پیت. نه‌یده‌توانى بیر له‌ باران شوکور نه‌کاته‌وه‌، بیر له‌وه‌ نه‌کاته‌وه‌
 گەر نه‌کوژرابایه‌ ئیستا ئه‌ویش لیڤه‌بوو، له‌ ناو ئه‌مانه‌دابوو که‌ ئاهه‌نگ
 ده‌که‌ن و هه‌لده‌په‌ن. له‌ کاتژمێرى ده‌دا ئاهه‌نگه‌که‌ ده‌گه‌یشه‌ ترۆپکى
 خۆی. له‌ویدا ده‌بایه‌ له‌گه‌ڵ ده‌رسیمدا به‌ جیا له‌ هۆله‌که‌ برۆنه‌ده‌رئ و
 له‌ ده‌روه‌ به‌ بیانوى دۆزینه‌وه‌ی جیگایه‌ک بۆ گوپینى ده‌رسیم که‌
 ده‌بوو خۆی پیسبکات، له‌ کوچه‌کانى نویمیراندا خۆیان ونه‌که‌ن. له‌ پێش
 کاتژمێر ده‌دا ده‌رسیم شتێکى به‌ جله‌کانى خۆیدا پرشت و ماجیدى گوڵ
 سۆلاف له‌گه‌ڵیدا هاته‌ده‌رئ، شه‌و ساف و بێده‌نگ و غه‌مگین بوو. که‌
 ده‌نگه‌ده‌نگى ئاهه‌نگه‌که‌ و ژاوه‌ژاوى هه‌لپه‌پکێکه‌ران له‌ سه‌ریدا کوژانه‌وه‌،
 بێده‌نگى دونیا سه‌رسامیکرد. سه‌یرى ئاسمان و ئه‌ستێره‌کانى کرد،
 هه‌ستیکرد هه‌موو شته‌ گه‌وره‌ و مه‌زنه‌کانى گه‌ردون به‌ وىقار و هیمن و
 بێده‌نگن. دلنیاوو ناو ئه‌م هیمنى و خامۆشییه‌ مالى راسته‌قینه‌ی
 ئه‌وه‌... وا هاته‌ خه‌یالى هه‌موو نویمیران له‌ ئاهه‌نگه‌که‌بیّت. وه‌ک په‌لى
 براهه‌کى خۆی بگریت، په‌لى ده‌رسیمى گرت و دوو به‌ دوو له‌ کوچه‌کانى
 نویمیراندا که‌وتنه‌پێ. کره‌بایه‌کى پاییزه‌ی دلته‌زین به‌ ناو کۆشک و باغه‌
 زه‌رده‌کاندا هه‌لیده‌کرد، ده‌رسیم بێئه‌وه‌ی بیر له‌ هیچ بکاته‌وه‌ یان
 بترسیت له‌ پێشه‌وه‌ ده‌رپۆشت. تا گه‌یشه‌نه‌ نزیک باغى مورته‌زا ته‌نیا

سهیری ناو تاریکیان ده کرد. ماجید نه مشه و ناره زوویه کی وه های نه بوو
 گالته به لووتی دهرسیم بکات، دهرسیمیش له و پوخله به رانه بوو خو به خو
 نه ده هاته قسه. که له باغی مورته زا نزیکبونه وه نه و ناوه زیاتر له
 هرجیگایه کی دی نوقمی زولمت بوو. چرای کوشکه کانی دهریوه
 سهرتاپا خاموشبون، وهک دوو کهس ترس و دوو دلیان نه بیت به هیمنی
 دهرگای پشته وهی باغه که یان کرده وه. باغ بوو، باغی کی راسته قینه،
 هیچ ناسه واریک نه بوو که له ژیر نه درخت و گولانه وه نه و هه موو
 مردنه هه بیت. به لام دهرسیم وهک لووتی شتیکی نهینی پیبلت راجله کی،
 به هه ست تیگه یشت چوار دهری و ژیر پیی سهرتاپا لاشی مردووانه،
 سهرسام له باغه که ی پوانی و هه ناسه یه کی قولی هه لکیشا. ده بایه له
 بازنه ی سته می باغه که دا، له و جیگایه دا که سه روویه کی به رز پواوه،
 به دهستی چه پدا دوو مه تر دور له و درخته وه، زهویه که هه لکه نن و باران
 دهریپینن. دیاریوو هاوینی پابوردو دهرستیک گولی جوراوجوری له سر
 گلکوکهی باران سه وزکرده، له گه ل نه وهی دنیا مالاوایی له دوا هه مین
 گه لا وه ریوه کانی خه زان ده کرد، هیشتا هه ندیک گولیچه کی ورد له سر
 گوره که مابوون. دهرسیم به خیراییه کی سهیر زهوییه که ی هه لکولی. له
 ماویه کی که مدا گه یشته سر کراسه سپییه که ی باران... به خیراییه کی
 نه فسونای که نیشانه ی شاره زایی و هیژیوو نه وهک نیشانه ی ترس و
 شپره یی هه موو لاشه که ی دهرهینا. خودایه له گه ل تیپه پینی شهش
 مانگیشدا جهسته ی باران ساغ بوو، وهک نه وه بوو دویتنی نیژراییت،
 بونیکی سهیری گولزاری لیته لدهستا... بونی باغی لیته هات. دهرسیم
 به و لووته زله ی خویه وه نه و بونه مه ستیکرد و به چه وه گووتی
 «خوشه... زور خوشه». به هه ردوکیان خوله که یان دایه وه به سر نه و
 جیگایه دا، به لام شوینه واری هه لکه ندنه کان وه ها دیاریوون به هیچ
 دانه ده پوشر. نزیکی یازده ی شهو، پیکه وه دهرگای پشته وهی باغه که یان

کرده وه و به ره و سنووری دهره وهی نویمیران پویشتن. هه مووشتیک ئاسان
تپه پی، هیچ پۆحله به ریک تووشی گومان و دوودلی و ترسی نه کردن.
ماجیدی گول سؤلاف لاشه که ی بارانی دابوو به شانیدا و به تاریکی
نهنگوسته چاوی پاییزدا ده پویشتن، پیده شتیکی ریک و تاریک و بیبه ره به ست
بوو. گول سؤلاف خۆشحال بوو، خۆی وهک که سیک ده هاته پیشچاو که
له بنی بیقه راری سه قهره وه به ره و سه ر زه مینی پوناکی ده که پتته وه. له
نزیك ته لبه نده کانی نویمیران دهرسیم هه موو ته له کانی قرتاند و پیکه وه
لاشه که یان که یانده دهره وه. ماجه لانی راسته قینه و حه سه نی پیزو له
پیکا بیککی په شدا چاوه پوانیانده کردن... ماجه لانی راسته قینه له بیده نگه و
تاریکی لا پینه کی باریکی شه ودا، لاشه ی خوشکه زا که ی له ماجید وهرگرت
و هه ستیکرد بۆنی نه و گول خه یالیا نه ی لیدیت که له قه سیده کانی
غه زه لنوسدا بۆنیکرد بون. حه سه ن توفان به سه رسامیه کی که وره وه
سه یریکی ده موچاوی مردوه که ی کرد که هیشتا له ئامیزی زوهدی
شازه ماندا بوو، به چرپه وه گووتی «باری ته عالا، فخری کائینات...
چند له سه بری ده چیت». شازه مان پرسى «سه بری کییه ... حه سه نی
پیزو، سه بری کییه؟». حه سه ن به هه مان سه رسامیه وه گووتی «نه و
مه عشوقه یه ی غه زه لنوس له هه زارباغ ده بیینیت». له و کاته دا ماجه لانی
راسته قینه تهرمه که ی دانا و قرئی له سه رچاوی لابرده و بۆ یه که مجار باران
شو کوری له به ر پوناکی لایتیکی ده ستیدا به پۆشنی بینى. ئاهیکى
خنکاو له که رووی هاته دهرئ، هه ستیکرد هه ردوو ده ستی ده له رزیت.
سه ری خسته ناو ده ستی و به حه سه ره ته وه گووتی «نۆر که نه چ بوو...
نۆر». ماجیدی گول سؤلاف له و شه وه نه نگه دا دووباره لایته که ی له
پوخساری باران نزیک کرده وه و به وردی سه یری کرد و له دلی خۆیدا
گووتی «خوای که وره ... خوای که وره ... نۆر که نه چ بوو... نۆر».

دووھەمین و دواھەمین چیرۆکی من بۆ تیشکان ماجیدی گۆل سۆلاڤ دوانزە و سیانزە ی تشرینی یە کەمی ۲۰۰۴

لاشەکی بارانمان لە ناو باغیکی خەیاڵی گەورەدا لە تەنیشت
نەوجەوانی چینییه‌وه ناشت. باغیک لەسەری ئێو سەری دەریایەک لە
غەزەلدا. هەر چوارمان باغ بە باغ و غەزەل بە غەزەل ئێو لاشەیه‌مان
هەلگرت. لە ناوہ‌پاستی ئێو کتێبخانە گەورەیدا کە پەفەکانی سەرتاپا
دیوانی بێشوماری غەزەلبوون، بارانمان بەخاک سپارد. غەزەلنوس لەسەر
گۆرەکی گوتی «غەزەل وەک چۆن پێگای لە دایکبوونە ئاواش پێگای
مردنە، هەندیک بە غەزەلدا دێن بۆ ژیان، بەلام ناتوانن بە غەزەلدا
بگەرێنەوه، هەندیکیش بە غەزەلدا نایەن و بە غەزەلدا دەگەرێنەوه...
هەموو پۆحله‌بەریکی خەیاڵی کە لەدایکدەبێت دێرێک شیعەر لەسەر
سینەیه‌تی، دواتر ئێو مۆڤانە لە تەواوی زیندەگیدا ئیشیان ئێوہیە
ئێودێرە تەواوبکەن و بیکەن بە قەسیدەیک... بەلام کەمن ئێوانە
دەتوانن لەگەڵ ئێو دێرەدا بژین و قەسیدەکە تەواوبکەن». دواتر بە
ئێمە ی گوت «نەخشە ی پاستەقینە ی ئێم باغە لای ئێوہیە، نەینییەکی
لە دلی خۆتاندا هەلگرن». ئێمە نەوجەوانی چینی و بارانمان لەو باغەدا
بۆ هەتاھەتایە بەجێھێشت و دلنیابووین لە ناو ئێو بەحری غەزەلدا
ئاسوودە دەژین. من وام هەستکرد لەویدا چیرۆکەکەمان تەواوبوو،
هەستمکرد ئێمە بەشیکی چکۆلانە ی جەنگیکی گەورەمان بردۆتەوه، لە
دلی خۆمدا دەمگوت گەر پۆرێک لە پۆژان ئێم چیرۆکە بێت بە
کتێب، خەلکانی پاشەپۆژ و پۆحله‌بەرە خەیاڵییەکانی داھاتوو شانازی بە
منەوه دەکەن، بە ماجیدی گۆل سۆلاڤەوه کە لەسەرەتاکانی سەدە ی
بیست و یەکدا لاشە ی ژنیکی عاشقم لە باغیکی ناو سەرژەمین

دۆڭمەنەۋە دەرمەنناۋ بەرەۋ باغئىكى خەيالى ھەلمگرت و ۋەك قارەمانئىكى راستەقىنە لە ھىچ شتىك نەترسام. دلتىابووم لە پاشەپۇژدا دەچمە ناۋ كىتبەكانەۋە، ھەستمدەكرد ماناي ئەۋ ئىشەى من كردومە، لە زۆر جەنگى گەۋرە و شەپى راستەقىنە پوونتەر و قولتەرە. مەۋف لە مەژۋوى خۇيدا ھەزاران جەنگى ترسناك و گەۋرەى كردو، بىئەۋەى بزانئىت بۆ، بەلام من دەمزانى چەند گرنگە، ئەۋ لاشە جوانەى باران لە باغئىكى ناچىز و يادكراۋ و تارىكەۋە بەرەۋ باغئىكى خەيالى و پىر غەزەل بگوازينەۋە.

بەلام ئەۋ ھەستە مەزنەى سەرۋەرى و سەرفرازى ھەستىكى كورت و كەم خايەنبوو، بۆ پۇژى دوايى كە بە ئاگاھاتم و تىشكان تاهىرم لە بەردەرگاي ژوورەكەى خۆمدا بىنى، ھەستمكرد دەنگىك لە ناخەۋە پىمەدەلئىت «گول سۇلاف لە خۆتەۋە قسەى زىادەكە و زۆر مەپۇ... لە خۆتەۋە پەلەمەكە، شەپ ھىشتا تەۋاۋ نەبوۋە». تىشكان بە تەنۋورەيەكى كەمىك كورتەۋە لە بەر دەرگاي ژوورەكەمدا ۋەستابوو و گووتى «كوورى باش پىتناخۆش نىيە، بىمە ژوورى». منىش بە دەم باۋىشكىكى درىژەۋە گووتم «تىشكان گەر بۆ كوشتنىشم ھاتبىت، پىم ناخۆش نىيە... ۋەرە ژوورى». بە گلەبىيەۋە گووتى «دوئىنى شەۋ سەيرت نەكردم... تىناگەم بە درىژايى ئاھەنگەكە سەيرى منت نەكرد... بۆ؟ كوورى باش، لە پىرىكىشا ونبوويت». من گووتم «ھا دوئىنى شەۋ، دوئىنى شەۋ، دوئىنى شەۋ». لە راستىدا نەمدەزانى بلىم چى، من بە درىژايى ھەموو شەۋ تىشكانم بە خەيالىدا نەھاتبوو. گووتم «دوئىنى شەۋ بە جۆرىك دلتەنگبووم ترسام بەم دلتەنگىيەى خۆم جوانى تۆ بزاكىنم... كە دلتەنگدەبم جەزناكەم كەسانى خۆشەۋىستى خۆم ئەزىيەتبدەم». بە مەكرىكەۋە لە تەنىشتەۋە دانىشت و گووتى «كوورى باش، بىرى حىكايەتەكانت دەكەم، حىكايەتەكەى ئەۋ پۇژەت زۆر خۆشبوو، زۆر زۆر. من بىرى حىكايەتەكانت دەكەم...». زانىم درۆدەكات، بەلام نەمويست بزانم بۆ درۆدەكات. لە جىگاگەمدا پاكشا، كە

پالکەوت تەنورەکەى بەجۆرىک ھەلکشا ئېتر شەرمەدە کرد سەیریەکەم.
 بۆ ئەوێ پانە سەپى و بارىک و بۆندەکەى نەبینم، لە تەنیشتیەو
 دانیشتم و دەستم بەقژە زەردەکیدە ھێنا و گووتم «بەراست ھەزەت لە
 حیکایەتەى منە؟». گووتى «زۆر، باوەرپیکە کوورى باش، زۆر». چاوانى
 وەھا جوانبوون ئیستاش کە بىر لە نىگاگانى دەکەمەو ھەسرەتیان بۆ
 ھەلەدەکیشم. لىمپرسى «ھەزەت لە چ حیکایەتیکە؟». بە ئەسپایى چاوى
 لىکنا و گووتى «بەھەزى خۆت». منیش ھەناسەىەکم ھەلکیشا و گووتم
 «گوێگرە تیشکان... ئەمۆ حیکایەتیکى غەمگینت بۆ دەگێرەو، کە
 ناییت قەت لەیادییکەیت». لەسەرەخۆ گووتى «قەت لە یادى ناکەم». گووتم
 «ئەگەر پۆژیک مردم، ئەم حیکایەتەت بىرنەچیتەو». گووتى
 «بىرم ناچیتەو». نەمەزانى بۆ وا دەلێم، بەلام ھەستیکى مندالانەم
 تىابوو کە دەمکوژن. گووتم «ھەبوو نەبوو لە شارێکى ئەم دنیا
 گەرەبەدا ئەسپناسیکى زۆر شارەزا ھەبوو، ھەزیدەکرد ھەموو ئەسپى
 جوانى دنیا ھى خۆى بن، بەو ھەدا زۆر لە دەستەمۆکردنى ئەسپى کۆیدا
 شارەزابوو، دەیتوانى کۆیترین ئەسپ پامبکات و جەوى بکاتە مل،
 ئەو ئەسپبازە بە جۆرىک شارەزابوو، بەجۆرىک لە ھونەرى جەلەوکردندا
 لىزان بوو، ھىچ کەس لە دنیاىدا نەیدەوێرا گومان لە توانای بکات،
 ھەر کەسێک گومانى ھەبوایە ئەو دەیگوت بۆ کۆیترین و ناپامترین
 ئەسپى دنیاىم بۆ بەیتە تا بۆتى دەستەمۆبکەم. ھەر کەسێک ئەسپى
 زۆر سرکى ھەبایە کە ھەرگیز دەستەمۆناییت، دەینارد بە دواى ئەو
 مامۆستایەدا. ئەسپیکش چىبە لە دنیاىدا لە دەستى دەرەنەچووبوو.
 پۆژیک ئەسپناسیکى دیکەى ھەک خۆى و مەیتەریکى دۆستى ھاتە
 لای و ھەوالى ئەسپیکى لە کێلگەى یەکیک لە ئەسپدارە ناودارەکانى
 ولاتەو بۆھێنا، ئەسپیک بە ھىچ مەیتەر و پامچىبە دەستەمۆ ناکریت
 و پاناگیریت و سەمکۆلانى ھىور ناکریتەو. مامۆستای گەرەبە پامکردن

که تا ئه و کات جلّه وی له ملی هه زاران ئه سپ کردبوو، ئه م هه وائه دلخۆشیکرد. مامۆستا پێیوابوو هه لیکی گه وهری ده سته و تووه هونه ری خۆی تاقیبکاته وه و توانای خۆی به پاستی به سه لمینتی. به ره و کێلگه ی ئه و ئه سه په کێویه پویشته و به ته مابوو هه ر زوو به خۆی و مه دالیا به کی دیکه ی ده سته مۆکردنه وه بگه پێته وه ... مامۆستا که ده گاته شوینی نیازی خۆی و له وی ته ماشاده کات، ئه سه پکی سه پی سه رکه شه ده بینیت که یالێکی چر و ئاوریشمینی هه یه. ئه سه پک هیند بۆنی مه یته ر و هه ناسه ی مرۆفی به سه ردا ده چیت، وه ک شیت ده که ویته سمکۆلان و کوپژن و بازبازین و جووته. ئه سه پبازی شاره زاکه و احیسا به ده کات هه یج ئه سه پک له سه ر زه ویدا نییه ئه و نه توانیت پامیبه کات، چه ند پۆژ و چه ند هه فته ده که ویته هه ولێ نهرمکردن و هتۆرکردنه وه ی ئه و ئه سه په شیته و سوودی نییه. سه ختی نیشه که و جوانی ئه سه په که وه ها ده چه ن دلی پامچییه که وه بریارده دات ژيانی خۆی بۆ ده سته مۆکردنی ئه و ئه سه په ته رخانه بکات، به نرخیکی به رز ئه سه په که له خاوه نی ده کپیت و به فه لاکه ت به ره و مال و کێلگه ی خۆی ده یگوازیته وه و له سه ر زه وی و مه زرای خۆی به ره لایده کات. پۆژان دین و پۆژان ده پۆن، مانگان و سالان تیده په پین و ئه و پیاوه هه موو هونه ری خۆی و هونه ری ئه سه پبازانی تر به کارده هینیت و ئه و ئه سه پی بۆ ده سته مۆ ناکریت... دوا ی چه ند سال نیش ده گاته ئه و به وایه ی هه ندیک ئه سه پ هه ن هه رگیز ده سته مۆنابن، مرۆفیک نییه بتوانیت زینان بکات و جلّه ویان ئاسان پاکیشیت و به و پێگایه دا بیانبات که ئه و ده یه ویت، ئیدی تفه نگه که ی هه لده گریت و له گه رمه ی ناو می دیدا ئه و ئه سه په سه پییه ده کوژیت... مه یته رچی شاره زاکه عه شقیکی زۆری ئه سه پی له دلدایه، پێیوايه تاکه پێگایه ک بۆ ئه وه ی خۆی بزێ و په نجی مانای هه بیت، ئه وه یه ئه و ئه سه په بکوژیت. هه موو ئه و ئه سه پانه ی که ده سته مۆنابن ده بیت بکوژین...».

تیشکان تاهیر بێنەوێ هیچ لە حیکایەتەکم تییگات. دواى
سەرخەوێکی کورت لە جیگاگەمدا هەستاو بەبێدەنگی پۆیشت، دڵنیا بووم
دەچیت بۆ لای یەکیەک لە بارۆنەکان. دواى پۆیشتنی ئەو من دلتەنگ بووم...
دڵنیا بووم جارێکی دی تا هەتا هەتا یە نایەتەو ئەم ژوورە بۆلام. دڵنیا بووم
بە یە کجار و تا هەتا هەتا یە خانمی جیسیکەم لە دەست خۆمداوه.

ئەو بە یانییە کە چووم بۆ ناو منداڵە نابیناکان، بە دڵنیا یەو دەمزانى
ئەو دوا هەمین پۆژمانە پێکەوه، بێ هیچ هۆیەکی دیاریکراو پێمگوتن
«ئەمپۆ پێکەوه سوار کەشتییە کە نابین... ئەمپۆ تەنیا هەندیک قسەتان
بۆدەکم. من پۆژیک لە پۆژان بە جێتاندە هیڵم... دەزانم ئەم نەخشە یە
ئیمە لە سەری دەپۆین تا زیان و گەردون هەبێت تەواو نابێت، سەفەرێکە
بە شى هەموو مۆفەکان دەکات، ئێستا هەر یەکیەک لە ئێو نەخشە یەکی
و هەا خەیاڵی لە پۆختاندایە، دەتوانن سەیری تاریکی ناو بینایی خۆتان
بکەن و درێژە بە سەفەرە کە بدەن. ئێستا هەر یەکیەک لە ئێو بوو بە
ماجەلانیکی چکۆلە ی خەیاڵی کە دەتوانیت خاکی سەیر و عاجباتی لە
دلی خۆیدا بدۆزیتەوه، هەر یە کە تان کەشتییە کتان هەیه کە دەتوانن بە
پوباری سەخت و ئاوی خوێ و زەوی پڕ مەترسیدا ئاراستە بیکەن. پۆژیک
لە پۆژان کە هەستتانکرد ژیا ننتان زۆر ناخۆشە، هەستتانکرد دەبێت بپۆن
بۆ دونیایەکی تر و بۆ سەر زەمینێکی تر، سەیری قوولایی ناو پۆج و
جوانییەکانی ناو دلتان بکەن، لەویدا زۆر نەخشە ی لەوێ من قوولتر و
سەیرتر و جوانتر دەدۆزنەوه. زۆر خاکی لەوێ من سیحراوێتر دەبینن.
پۆژیک لە پۆژان هەر یە کێکتان گەیشته ئەو پەری جوانی، گەیشته ئەو پەری
خەیاڵ، گەیشته خاکیک کە خۆی پێیوایە سەر زەمینى خەو نەکانیتی.
لەویدا باغە یەکی چکۆلە نە دروستبکەن و ناوی بنێن «باغى سەردارباشى
گول سۆلاف» یان ناوی بنێن «باغى ماجەلانى خەیاڵى». ئەو
پۆژە منداڵە نابیناکان بە تەواوی غەمگین بوون، بەلام چارێکم نەبوو،

دەنيابووم دەبەيت خۆم بۆ سەردەمىكى تر و پۆزگارنىكى تر ئامادەبەكم.
دەبايە مندالە نابيناكان فيرېن خۆيان نەخشەى خۆيان دروستبەكن و
تەنها بە خەيالى خۆياندا سەفەرىبەكن و كيشوهرە شاردراره و نغوكانى
ناو پۆخى خۆيان بدۆزنەوه ... چارى ديكە نەبوو.

ياداشتە كان بارۆنى خەيال

من ميرى پۇرسەلان ھەوالەكەى دامى، پىشتەر و ھەا شپىزە
نەمىنيبوو. بارۆن مۆدىلى جۆرە پياويك بوو كە لە سەدەى بىستدا
نمونەيان زۆر زۆربوو، چەشنە پياويكى گەمژە، بەلام لە ھەمانكاتدا
ئازا و چاونەترس، لەو كەسانەى دەسەلات تەنيا بە ھەيەت و ترس
تيگەيوون. من لەو كاتەوھى لە ئەنجومەنى ميراندا ئەندامبووم ئەوم
دەناسى. چەند سالىك بوو وازم لەو ھىتابوو لەگەل كەسانى ھەك
ميرى پۇرسەلاندا بچمە گفتوگۆو، بەلام ھەردەم كاروبارى حيزب
و وردەكارىيەكانى ژيانى سياسى كۆيدەكردىنەو. گەرچى ھاوڤى
نەبووين بەلام پىزى يەكديمان دەگرت و حورمەتى يەكترمان
لابوو. دووسال لەمەوبەر كە سەرۆك خومارى پاشەپۆزى سياسى
خۆى بوو، دەيوست خۆى بۆ قۇناغى تازە ئامادەبكات. زۆربەى
كاروبارەكانى دابەشكرد و لە زۆر وردە ئىش كە تا ئەوكات خۆى
بە ئىرادەى خۆى راييەكردن دەستى كىشايەو. بەو ھەدا سەرۆك
منى ھەك كوڤى خۆى تەماشادەكرد، لوتقى نواند و بړيكى زۆر
وردە ئىشى دا بەسەرمدا كە زۆربەيان تەنيا سەرئىشەى پووتبوون
و ھىچى تر. پۆزىك من و بارۆنى پۇرسەلان و بارۆنى ماستاو و
بارۆنى توركى بانگكرد و گووتى «ئىو ھەر چوارتان كوڤى شيرىنى

من و ده‌بیت له‌مه‌ولا زۆر شت هه‌یه ئێوه بۆم نه‌نجام‌ده‌ن». هه‌ر
 جه‌نابیشی وایکرد له‌ هه‌لبژاردنی ئه‌نجومه‌نی بالای میراندا، که
 خه‌لکانیک ناویانابوو ده‌سته‌ی بالای بارۆنه‌کان، ئێمه‌ ده‌رچین.
 که من و بارۆنی پۆرسه‌لان پێکه‌وه له‌ ئه‌نجومه‌نی بالای میراندا
 دانراین و به‌ کۆی ده‌نگیش کراین به‌ به‌رپرسی راسته‌وخۆی ئارامی
 و ئاسایش له‌ ناوچه‌ی نوێمێران، شه‌ویکیان بارۆنی پۆرسه‌لان
 چیرۆکی ئه‌و باغه‌ی باکووری نوێمیرانی بۆ گێڕامه‌وه که ژیره‌که‌ی
 پڕه‌ له‌ تهرمی جۆراوجۆر، که له‌ سه‌رده‌می جیاواز و له‌ بۆنه‌ی
 جیاواز و به‌ به‌هانه‌ی جیاواز کوژراون. مه‌سه‌له‌که ئه‌و کاته هاته
 پێش که من ویستم ئه‌و پارچه‌ زه‌وییه جوان و گه‌وره و دانسقه‌یه
 هه‌له‌ده‌مه‌وه و خوشیبه‌که‌م و له‌ویدا مۆنیمێنتیکی گه‌وره بۆ که‌انی
 نه‌نقالکراو به‌رزبکه‌مه‌وه. من ئه‌و پڕۆژه‌یه‌م زۆر به‌راست و جیدی
 وه‌رگرتبوو، دروستکردنی مۆنیمێنتیکی وه‌هام به‌ نیشانه‌ی حورمه‌تی
 ده‌سه‌لاتی ئێمه‌ بۆ ئافره‌ت ده‌زانی. پڕۆژیک به‌ر له‌وه‌ی شۆفله‌کان
 به‌یتم، بارۆنی پۆرسه‌لان خۆی هات و به‌ هێمنی هه‌موو شتیکی
 تێکه‌یاندم. به‌ زه‌رده‌خه‌نه‌ی پیاویکی خوشبه‌خت و رازییه‌وه له‌ دنیا
 گووتی «ئهم شاره‌ هه‌میشه‌ لاشه‌یه‌کی هه‌یه بیشاریته‌وه، ئه‌مه
 میژووی ئهم شاره‌ بووه، له‌ کۆنه‌وه هه‌روابوو و هه‌ر واش ده‌بیت.
 له‌به‌رئه‌وه بارۆن ده‌ست له‌و مه‌سه‌له‌یه هه‌لگره. به‌س خوا ده‌زانیت،
 گه‌ر ده‌مه‌ شۆفلێک له‌و عه‌رده‌ بده‌یت چه‌ند مردووی پتوه ده‌بن،
 له‌به‌رئه‌وه به‌قسه‌ی بڕای خۆت بکه‌ و واز له‌و حیکایه‌ته به‌ینه... ئه‌وی
 پڕه له‌ لاشه، هه‌تا تهرمی عه‌بدولقادری نیاش له‌وێه، گه‌ر له‌ یادت
 ما‌ییت... خاوه‌نی کارخانه‌ی مافووره‌که. له‌به‌ر ئه‌وه جه‌نابی بارۆن
 لێکه‌پێ و ده‌رگای جه‌هه‌نه‌ممان لێمه‌خه‌ره سه‌رپشت». بێشه‌وه‌ی
 ئاره‌زووی ئه‌وه‌م هه‌بیت بچه‌ بنج و بناوانی شوناسی مردووه‌کان،

گوتم «بارونی پورسلان، بوونی گورستانیکی وهما له ناوهراستی نویمیراندا، وامان لیدهکات هه میسه چاوکراوه بین و نهینییه که ی بهاریزین، ده بیت چیرۆکه که ی له نیتو ئیمه دا دهرنه چیت، چیرۆکیکی وهما بپرواته دهره وه بق هه موومان ئابروو چوونیکی گه وره یه ». بارونی پورسلان گووتی «ئوه ی بهرپرسی گورستانه که یه، به حریکی که و تا مردن نهینییه که ی ده پاریزیت». که بارون منی وهما ئاسووده کرد، خوشحالانه که وتمه وه سه روکاری دهرهکانی خۆم. ئه و سالانه که هه والی دلدارییهکانی نهوجهوانی چینی له نویمیران که وتبووه سه هه موو زاریک، من پتر خهریکی خویندنه وه ی دیوانهکانی شیعر و لیکولینه وه له ماهیه تی به دکاری شاعیران بووم، خهریکی تیگه یشتن بووم له سیحری بیینی شیعر و هیزی بیینی خه یالاتی شاعیرانه له سه ر ئاده میزاد، هه رجاریک سه رۆکم ده بیینی به پریزیان ده یگووت «هیتی میری خه یال، خهریکی چیت و کاروباری تو چون دهروات؟». من ده مگووت «میری میران و سهروه ری هه موو بارونه کان، خهریکی بیرکردنه وه م له وه ی چون شاعیران ده سته مۆبکه م و وابکه م له بیناگردنی مه له که تدا به شدارمانین». به وه دا سه رۆک شتیکی ئه وتوی له هیزی شاعیرییه ت و پۆلی ترسناکی خه یال له میژوودا نه ده زانی، جهانیان هه موو جار زه رده خه نه یه کی پانی بۆده گرتم و ده یگووت «ئو پهنجه ی تو له گه ل شاعیراندا دهیده تی، له و پهنجه ی من ده چیت که له گه ل ئه مریکیه کاندایه دهیده م». پڕۆیک بق ئه وه ی سه رۆک بزانیته شته کان چهند ترسناکن، ئه و خاوییه گه وره یه م برد و پیشانمدا. سه یرم لیتهات که سه رۆک به پیکه نینه وه سه یریکی وردی خاوییه که ی کرد و گووتی «کوڤم، تو هه موو حکایه ته که لنگه وقوچ حالیبوویت، ئه وه ی تۆی تیگه یاندوه خراپ تیگه یاندویت. ئه م دیوه ساده و بیژهنگ و بیژحه ی خاوییه که ئه مه حیکایه تی شاعیره که یه،

شاعیران خه لکی سهره فقی و بیترزن، دونیای خویان فه قیر و بیترنگ و بیخترده بینن... شاعیر مه گهر خوی نه جییزاده بو بیت، نه گینا کوا کوهم نه وهنده که ره مدیده ن تیگه ن چییان بق ده کریت و چییان بق کراوه، شاعیر خودا وه های خه لک کرده قهت خیر و بیتری ده و روبه ری خوی نابینیت. شاعیرت بینوه شاری خوی و دونیای خوی ناوا پهنگا و پهنگ بیینیت؟ ها شاعیران که ی وا گه شیینبون و دنیایان به پهنگ وه بینوه؟ نه وه پادشایه شاری خوی ناوا جوان و پازاوه و پهنگا و پهنگ ده بینیت، بارون گیان تو چون له خا ولییه کی وا ده ترسیت، نه وه ی لیتره دا گره وه که ی بردوته وه ئیمه ی، نه وه ی سهری په ریوه شاعیره به سته زمانه که یه. شاعیران جنسیکن هر ئافهت و دهر د و تاعون ده بینن و قهت خیر و بیتر نابینن». سهروک وهک باوکیکی دلنهرم دهستی خسته سهرشانم و گوتی «شاعیران شتیک نین لییان بترسین. من له زهرده واله و شهنگه سووره زیاتر ده ترسم وهک له وان». هه لبهت بقوونه کانی سهروک که مته رخه مییه کی ترسناکی پیوه بوو، من به دریزی پیشه ی ترسه که ی خوم بق بوونکرده وه و گوتم «جه نابی سهروک، شاعیران مه خلوقاتیک ده مامک دارن، زورجار بوونه وه ری حه رباوی ترسناکن، له سهرده می شوپشی فره نسیدا که سانی وهکو پوسق و قولتیر شیوه شاعیربوون و به خشکه یی عهرشی پاشاییان پوخان، پوشکین و لیترمنتوف بنی حوکمرانی قه یسه رییان پوشکرد، شاعیران له سهره تادا پژیمه کان پيسواده کن و دواتر خه لکی تر دین و به پالکی بچوک، سووک و ئاسان ده یانر وخیتن... هر له پال خوماندا نمونه ی زهق و زوپ هیه. شای ئیران نه و پوژه پوخا که خه سره وی گولسورخی خنکان، هر سیستمیک شاعیران دانی پیانه نین پيسواده بیت، سهری میژوبکه، که ورهم، میژوو دواچار هیته دی گوی له شاعیران ده کریت گوی له

جه ماوهر و له سهرۆكه كان ئاگریت، موسییه تهكش ئه وهیه خویان
 بۆ ئه وهی به جوانی و پاکی بمیینه وه قهت به شداری له یارییه که دا
 ناکه ن». سهرۆک پیاویکی زۆر گهشبین بوو، زهرده خه نه یه کی و یقاری
 گرت و گووتی «پۆژیک بزانم مه ترسیان هه یه، گوونی هه موویانت
 بۆده که مه یه ک توره که وه و بیده به کولتا و بیبه و پۆیکه ره کام
 ده ریاهه وه که که یفت ده یگریت». تۆزیک وه ستا و به پۆیکه نینیکی
 نه رمه وه گووتی «بۆ شاعیره ژنه کانیش حیساییکیان هه ر بۆده که ین».
 من سهیری ده موچاویم کرد و تیگه یشتم که پیاویکی وه ها دلپاک و
 ساده یه له هه یچ شتیکی ئه م دونیا یه تیناگات.

ئه و پۆژه بارۆنی پۆرسه لان به شه رزه یی هات و به چه وه گووتی
 «میر سه حر، شتیکی ترسناک پوویدا وه، دوینی بارۆنی کوله که
 چه وه بۆ سه ر گلکۆی ژنه که ی له باغی مورته زا، به سته زمانه هه ر
 گه یشتۆته سه ر شوینه که، سه ره نجی ئه وه ی داوه که گوپی ژنه که ی
 هه لدراره ته وه و مه یته که ی ده ره یتراره ... پشتر شتی وا له نویمیران
 پووینه داوه. بارۆنی کوله که ی به سته زمان حالی نا حاله، له دۆخیکی
 زۆر سه خت و دژوار دایه ...». من شتیکی که م له سه ر حیکایه تی
 ژنه که ی بارۆن ده زانی، له ده می زۆربه ی چاره دێر و هه والهیته کان
 بیستبووم که له هه لومه رچیکی نادیاردا بارۆنی کوله که ژنه که ی
 خۆی کوشتوه، به لام حیکایه ته که م پێ شتیکی گرنک و بایه خدار
 نه بوو. ئه و پۆژه له کاتیکدا له نیوان مه کته بی کاروباری ئابووری
 و مه کته بی کاروباری مه ده نیدا به پێگاهه بووین بارۆنی پۆرسه لان
 حیکایه تی بارۆنی کوله که و ژنه که ی به ته واره تی بۆگیرامه وه. بارۆنی
 پۆرسه لان ته واه له به سه رهاته که توپه بوو، گووتی هه ر که سێک
 بێت ئه وه ی ئه و کاره یکردوه ده بیته بکوژریت، نه یی ئه و باغه
 به یته ده ره وه به س خودا ده زانیته چی پووده دات. من له توپه یی

بارۆنی پۆرسەلان تێدەگەیشتم، چاوی بە چەشنیک سووربوو بوو
 من لێی توقیبووم. گووتی «نهیتی هەموو ئەم شارە، نیوەی نهیتی
 میرەکان و دۆستەکانی حیزب لەویدایە... هەندیکی کێشەی شەخسی
 و هەندیکی کێشەی سیاسی و هەندیکی دیکەشیان گرتی عەشایەری
 گەورە دەخولقێن... ئەوەی سەری ئەو باغە هەلبەتەو وەتە سەری
 ئەم پازدە سالەی رابوردو هەلبەتەو... بارۆن من و تۆ بەرپرسی
 ئاسایشین دەبێت بزانیت ئەم مەسەلە بە پڕۆتە دەری، یەكەم کەس
 ملی من و تۆی پێوە دەبێت». کە بارۆنی پۆرسەلان وایگووت من
 ئێستێکمکرد و گووتم «جەنابی بارۆن، پەنگە من بزانم کێ ئەوەی
 کردووە. پەنگە بزانم». بە سەرسامییەو سەیریکردم و گووتی «کێیە
 جەنابی میر؟» بێشەوێ بە وردی بیرکەمەو گووتم «ئەگەر پەیمانم
 بدەیتێ نەیکوژیت و بێبەخشییت بە من، پێتدەلێم». بارۆن بە شێوەی
 قسەکردن سەرسامبوو. گووتی «جەنابی میر تێناگەم، مانای چی
 بێبەخشم بە تۆ؟ خۆت دەزانی ئەمە مەسەلەیک نییە گالتهی لە
 گەلدا بکێت». گووتم «سزاکە بەدەرە دەست من، سوێندم بۆ
 بخۆ کە سزاکە دەدەیتە دەست من». بارۆن بە دوودلییەو
 گووتی «دەیدەمە دەست تۆ، بارۆن دەیدەمە دەست تۆ... بەلام
 پێمبێ کێیە؟». لەسەرەخۆ گووتم «تاکە کە سێک بێوێت سەری
 مردوووەکان هەلبەتەو غەزەلنوس و هاوڕێکانیتی، ئەوەی ئاسوودەگی
 ئەو مردوووەی شێواندووە، ماجیدی گول سۆلاڤ، ماجیدی گول
 سۆلاڤ... ئەو حیکایەتخوانە شەوان چیرۆک بۆ منداڵانی نوێمیران
 دەگێڕێتەو».

ئەو بەشترین سات و گونجاوترین چرکە ی ژیانم بوو، پۆخەبەرە
 خەیاڵییەکان بەهێنمە سەر چۆک. دلنایبووم تا غەزەلنوس مابێت، تا
 ئەم دەستە یە لە مەخلوقاتێ خەیاڵی ئازادبن، مەزۆفیک دروستدەکەن

همیشه له شوینی تردا بق جوانی دهگه پیت. ترسناکن نه و مه خلوقانه ی له شوینی تردا بق جوانی دهگه پین، ترسناکن. چهند پوژبوو ناوها له بنی پر غمی پو حمدا هاوارمه کرد. له و ساته دا که له تهنیشت بارونه وه دانیشتبووم و حیکایه تی ژنه که ی بارونی کوله که ی بق دهگپرامه وه، هموو نه و پاپورتانه م هاته وه یاد که پیاوه دلسوزه کانم بویان نوسییبووم، دهرباره ی بوونی په یوه ندیه کی نه پنی له نیوان نه وجه وانی چینی و غزه لنوسدا، به لام نه وده م هوالی نه وجه وانی چینیم به پرپوچترین شتی دنیا ده زانی و ناره زوویه کم نه بوو دوا ی دهنگوباسی نابرووی ژنی خه لک بکه وم. به لام نیستا شته کان هموو سه ره وژووریوون. نه مرق که گویم له حیکایه تی نه وجه وانی چینی و په یوه ندیه بیشوماره کانی له گه ل کچان و ژنانی به سته زمانی نویمیراندا دهگرت، دلنیا بووم نه وجه وانی چینی په وانه کراویکی نه وه تا خه یال له دلی خانمه کانی نویمیراندا سه وزبکات، تا ئاسووده کی ناو دلی خانمه به حورمه ته کانی نه م گه ره که بشیوینیت که به خته وه ره له مال و میردی خویاندا ده ژین. نه و پوژه دهستی بارونی پورسه لانم گرت و تا به رده رکی ژوره تاییه تیه که ی خوم له یانه ی مرواری به رم نه دا، به چهند ته له فونیک و له ماوه ی چهند سه عاتیکدا چندی ن فلیمی فیدیوی ئاهه نگه که ی نه و شه وه مان کوکرده وه، فلیم به فلیم و له هموو گرشه کانه وه سه یری ماجیدی گول سؤلا فمان کرد، بینیمان له گه ل مه خلوقیکی چکلانه و گوشتن و لووتزلدا خوی دهکات به هوله که دا، په شوکان و گیز ی و دوو دلییه کانیمان بینی، تیپینی نه وه مان کرد که گه نجه لووتزله که ی هاوړپی له ناو حه شامات و جه نجالی بیسنووری نه و شه وه دا ده شارپته وه، بینیمان له ناوه پاستی ئاهه نگه که دا نه و مه خلوقه لووتزله قوتویه ک کولا به خویدا ده پزیت و هره دووکیان پیکه وه ئاهه نگه که بق شوینیکی نادیار

بەجێدەهێلن. هەر ئەو شەووە پاسەوانەکانی بەر دەرگای سەرەکیان بانگکرد و ئەوان پێشانگووتین لە وەها ئان و ساتیکدا مامۆستای حیکایەتییان نەبینیووە نوێمیران بەجێدەهێلێت. بە هیمنی پرومان لە شوێنی پروداوەکە کرد، ئەو دەروازە و دەلاقەیه مان بینی کە لە تەلبەندی دەرەوێ نوێمیراندا دروستیانکردبوو، ئاسەوار و شوێن پێی دوو کەسمان لەسەر خۆلە پاییزیە شتێدار و نەرمەکی ئەو دیو تەلبەندەکە بینی. بۆ پۆژی دوایی هەوالدۆز و خەبەرگەرکانمان پاسپارد پاستی ئەو لووت سەلکەزۆرپنایەمان بۆ بدۆزنەو، بۆ ئیواری عەتار بە خۆی و لووتە ئاونگدارەکیەو هات و بەمنی گووت «ئەو دەرسم تاهیرە، پسپۆری دۆزینەو و هەلدانەوێ گۆرە، کەس نییە لە دونیادا وەک ئەو خێرا گۆرە هەلباتەو، چەند سالتیک لە مەو بەر خۆم بەدەستی خۆم تەسلیمی غەزەلنوسم کرد. لەو دەمەو لە مالی ئەودا و لەگەڵ مندالەکانی ئەودا دەژی». دوای ئەو پروونکردنەو بەنرخەیی عەتار هەموو شتیک ئاشکرا بوو. لووتی زلی ئەو مەخلوقە ناشیرینە، بوو بە کلیلی حەقیقەت بۆ ئێمە. بارۆنی پۆرسەلان کە هێشتا لە زۆر شت حالی نەبوو، گووتی «جەنابی بارۆن، ئێمە پێکە پێ بیکوژم... ئەم مەسەلەیه شتیکێ سادە نییە». دەستمخستە سەر شانی بارۆن و گووتم «کوشتنی ماجیدی گول سۆلاف گرنگ نییە... دەبێت ئاگاداریبێت، کوشتنی گول سۆلاف مەسەلەیی بارۆنی کولەکە و ژنەکەشی زیندوودەکاتەو، چ حیزب و چ نوێمیرانیشت دەکەوێت بەر بای حەیاچوونیکێ گەورەو. گول سۆلاف بە تەنیا نییە. خۆت دەزانی برایانی حیزبی «نیستیمانی دیموکرات» لە سەنگەردان بۆمان، هاوێکانی خۆمان لە بالی «پاکیکە و چاکیکە» بۆ هەوالیکێ وادەگەڕێن، لە هەموو کوچە و بازار و پێکخراوە حیزبیەکاندا دەم لە گەورەمان دەکەنەو و ناوی دەزپێتن. بارۆنی پەپولە لە بالی

«به سه بر بیخو» مه سه له که ده کات به بنیشته خوشه تا له ده فیری خورثاوا له هه لېژارده کاندایه ته که توله که ی خوی پۆسته کان بۆ خویان به رن. میری شه و په ر له بالی «نایخویت تا ده یخوم» دیته ناو یارییه که و خوا ده زانیت به چهند ده فته ر بیده نگ ده بیت. بارونی هیتستر له بالی «هه ر ده یخوین زوو بیخوین» به هه له داوان خوی ده کات به مه سه له که دا و ده لیت «براده ران ئه ی به شی من؟». ماجیدی گول سؤلاف مه خلوقیکی چکوله ی لاوازه. تو له حیزیدا گوره بویت، خوت ده زانی بۆ بیده نگ کردنی ئه و جو ره مه خلوقاتانه مروف ده بیت ریگای تر بگریته به ر». بارونی پۆرسه لان دهستی خسته سه رشانم و گووتی «له به ر ئه و عه قله جوانه ته سه روک ئاوها تو ی خوشده ویت... به لام میری خه یال ده ته ویت چی لیکه یه؟». به شانازییه وه گوتم «بارون مه ترسه... سه به ی شه و پیتده لیم چی له گول سؤلاف ده که م». وامگووت و سه یریکی بارونی پۆرسه لانم کرد. بارون ده موچاویکی پانی ئه سمه ری مه یله و شه رابی هه بوو، سه ریکی زل و چه ناگه یه کی پان و قژیکی ماش و برنجی زور لول، گه ر له سه ر سه فه ری دو به ی نه بوایه رانک و چۆغه یه کی سورباوی توکنی له به رده کرد، ئه و پۆژه به پشتینیکی توند ورگی ودها قوماته کردبوو له ره ی بۆ نه ده کرد. سه یرمکرد و له دلی خۆمدا گوتم «ناه سه روک، چۆن ناتوانیت جیاوازی نیوان من و ئه م گه مژه یه ببینیت... چۆن؟ چۆن من و ئه م حه یوانه لای تو له یه ک پله داین؟... چۆن؟». بارون خوشحال بوو که زوو گه یشتووینه ته ده ره نجام. من پیمگووت «بارونی پۆرسه لان، سه به ی کتیییکی زور ترسناکت نیشانده دم، تیده گه یه، کتیییکی زور گه ره که په یوه ندی به م چیرۆکه وه هه یه».

تەفسیری من بۇ چیرۆکی پادشا و شاعیر ماجیدی گول سۇلاف ناوہ پاستی تشرینی یە کەمی ۲۰۰۴

ئەو ئىۋارە يە ۋەك ئىۋارەكانى دى چوم بۇ نويميران، لە پۇژانى دى پتر خۇم پازاندهۋە، ئاسايى و پىر يقار پۇيشتم. نەكەس ھاتە پىگام و نە ھەستەمكرد كەسپك چاۋەدپىرمەكەت. چىرۆكى تۇپىكى ئەفسونايىم بۇ كۆرەكەى بارۇنى غەم گىپايەۋە كە دەبىت بە ھاوپىنى مندالىكى چكۆلانە و ۋادەكەت ھىچ يارىيەك نەدۇپىننىت. بۇ كچە خرىنەكەى بارۇنى بەزودوك حىكايەتى كىزىكى زىكەلەم دروستكرد كە شەۋان لەگەل مانگدا قسەدەكەت و باسى ئەو چۆلەكانەى لئدەپرسىت كە لەسەر ئەستىرەكانى تر دەژىن. كاتىك لە گەشتەكەمدا گەشتەمە مالى بارۇنى مەدەنى لەبرى سىۋانى چكۆلانە تىشكان لە ژوورەكەى ئەۋدا لەسەر جىگاي خەۋتنەكەى ئەو دانىشتىبوو. ھەستەمكرد بەر لە گەشتىنى من تىشكان گىراۋە، لە چاۋە سىحراۋى و كالەكانىدا شتىكى تارىك و ناسروشتىم خويندەۋە. ماكسىيەكى تەنكى سەۋزى لەبەردابوو، يەخەى ماكسىيەكەى ۋەھا كرابوۋەۋە بەشكى زۆرى ستىانەكەى دياربوو، ۋەك بە ئەنقەست برىپىتى و ترنجاندىپىتى ۋەھابوو. بە ئەسپايى گوتى «خەزمەكرد نەھاتبايتايە» . بىئەۋەى لە ھىچ تىبگەم بە ھىمنى پرسىم «بۇ؟ چى بوۋە؟ ئەى سىۋان لە كويىيە؟». من ئەو مندالانەم لە ھەموو كەسى دۇنيا خۇشتردەۋىست. تىشكان زۆر بە ئەسپايى گوتى «كۆررى باش دەمبورىت؟». واىگووت و بىئەۋەى بۋارى ھىچ قسەيەكى تر بدات، بەدەنگىكى كچانەى تىز كەۋتە ھاۋاركردن، ھاۋارىكى درىز و بەرز و زىقن و نەبپاۋە، ھاۋارى ئافرەتەك يەكەك پەلامارىبدات، من ۋەك بت لە ناۋەپاستى ژوورەكەدا ۋەستام و سەيرمەدەكرد، نەمدەزانى دەبىت چى بكام يان چى بلىم.

ئەو دەستی بە گوێچکەکانی خۆیەوه گرتبوو و دەقیژاند. دەقیژاند و سەیریدەکردم، دەقیژاند و تینی دەدایە خۆی تا دەنگی بەرزتر دەربێت. هەستەکرد هاوارەکانی لە هەموو نوێمیراندا دەنگدەدەنەوه، قریشکەکانی لە قریشکەکی گیاندارێکی برینداردەچوو بە دارستانێکی تاریکدا پابکات، وەک بیهوێت باشتر و جوانتر شتەکان ببەزمیڤیت بە دەم هاوار و زریکەوه دەستیبرد و زیاتر یەخەی کراسەکی دادری. من تا چەندین هەفتە دواتریش لەسەر دەنگی ئەو قریشکە ترساناکەیی ئەو بە ناگادەهاتمەوه کە شەو و پۆژ لە گوێمدا دەزرنگایەوه. هاوێی لەگەڵ دەنگی هاوارەکانی ئەو دا گوێم لە دەنگی چەند پیاویک بوو لە پلەکانەوه سەرکەوتن... خەلکیک بە تەپەتەپ و هەنگاوه خێراکانیاندا دیاریبوو دەیانەوێت بە دەم قریشکەکانەوه بێن. لە شوێنی خۆم وەستام و زەردەخەنەیه کم گرت و گووتم «عەزیزم ئەگەر تۆزێک سووکتریش بقیژێنیت هەر گوێیان لیتە». لەو ساتەدا دەرگاکی کرایەوه و بارۆنی مەدەنی و میری گەنمەشامی هاتنە ژوورێ، دوو پاسەوانیشیان لەگەڵدا بوو. هەر دوو بارۆنەکی وێستیان خۆیان واپیشانبدەن کە پەشوکاون، تیشکان وەک شەرەفی خۆی داپۆشیت، بەرۆکی داپۆشیو و خۆی گرمۆلەکرد و بە دەنگێکی نوسا و گپ گووتی «پەلامارمەدەدات... ئەو کوررە پەلامارمەدەدات... ئەو». بارۆنی مەدەنی یەکمەم زلەیی لێدام و گووتی «سەگ»، پالێکی دی پێوەنام و گووتی «سەگ کوپی سەگ».

ئەو چەند سەعاتی دواتر تاریکترین ساتەکانی ژیاانی من بوون. پاسەوانەکانی بارۆن لە ناو ژوورەکەدا چەندجاریک بە تەنگەکانیان کێشایان بەسەرمدا، چەندجاریک کەوتم و هەستامەوه، بارۆنی گەنمەشامی قەژی پاکیشام و لەسەریەک چەندین جار سەری دام بە دیوارهکاندا، دووجار بارۆنی مەدەنی شەقی لە ئەژنۆم هەڵدا، دواتر پەلبەستیانکردم و بە قوڵ بەستراوی منیان برد بۆ ئاسایشی نوێمیران. لە پێگا، بە

زامداری و سیپاڵی خویناوییه‌وه به کیشیانکردم، گێژ و بریندار قژم هاتبووه سەرچاوم و دەمنرکاند. هەستمکرد هەموو مندالانی نویمیران لە پەنجەرەکانەوه سەیرمەدەکن، هەستمکرد ژنانی نویمیران لە بەر دەرگاگان سەیرمەدەکن و دەلێن «خۆیت... نەوجەوانی چینییه... ئەوه...». لەو ماوه‌یه‌دا هیچ نەگوت، دلنیا بووم بەجۆزیک لە گەمارۆدام دەرپازم نییه. شەوی یەکەم لە ئاسایشی نویمیران بەسەر پوختساری خویناوییه‌وه لەسەر بەتانییه‌کی تەنک خەوتم و خەو بەوه‌وه بینی که ئیتر هەموو پۆزیک بەیانیان دەمکوژن و شەو بەر لە خەوتن زیندوومدەکنەوه، دەمکوژن و زیندوومدەکنەوه، دەمکوژن و زیندوومدەکنەوه. خەو مبینی بارۆنیک که پوختساری هەموو بارۆنەکانی تێدابوو سەیری نیوچاوانم دەکات و خەو نەکانم دەنوسیتەوه، یەکەیه‌که شارە خەیاڵییەکانی ناو سەرم دەنوسیتەوه، دەمویست شتێکبەم بارۆن شارە خەیاڵییەکانی ناو سەرم نەبینیت، بەدریژایی شەو خەبەرم دەبووه‌وه و هێندە چاوم لێکەنا ئەو خەونەم دەبینییه‌وه.

لە بەیانیدا بەرچاییه‌کی بچوکیان دایم و کەمێک دەموچاویان بۆ سڕیم و پاش دوو سەعات منیان برد بۆ ژووریک دی لە نهۆمی سەرەوه، بارۆنی خەیاڵ لەوێ چاوه‌روانیده‌کردم. بارۆن بەسەر زەشتیکەوه سەیریکردم و گووتی «بۆ ماجیدی گۆل سۆلاڤ، بۆ... چون ئاوها ئاسان دەست بۆ ناموسی خەلک دەبەیت، چون دەست بۆ جوانییەک دەبەیت که مولکی تۆ نییه». بیینی بارۆنی خەیاڵ کەمێک ئارامیکردمەوه، پێمابوو لەگەڵ بارۆندا دەتوانم پوون و راستەوخۆتر قسەبکەم. لەسەر کورسییه‌کی چکۆلانە ئاسن دانیشتم و گووتم «بارۆن، من دەستم بۆ هیچ شتێک نەبردوه، تۆ خۆت باش دەزانیت که هەموو شتێک بەپێی ئەو نەخشەیه‌که پولات که بەرپزتان داتانناوه... تۆ یان هەر یەکێکی دی لە میرەکان لە پشت کۆی پیلانەکه‌وه ن... ئێوه ئەو

کچه تان ناچار کرد و ابکات ... بؤ بارون ... بؤ؟ بؤ پښگایه کی توزیک جوانتر و شهریفانه تر ت نه گرت؟». سهیر کردم و به خنده ی پیاویکه وه له هیزی خوی دلنیا بیټ گووتی «گول سؤلاف، من پیاویکی درون نیم، له حیزیدا دو قوتابخانه هیه، یه کتیکان باوه پی به کوشتنی بیډهنگه، باوه پی به وهیه به بیډهنگی نیچیری خوی بکوژیت و خوی نهکات به ساحیتی، گهر بؤیکرا تا ده توانیت له سهر جه نازه که شی دهگری، نهوی تریان باوه پی به وهیه ئابرووی قوربانیه کانی بهریت و لیانگه پی به سهر شوپی بژین و تا ماون به عیب و عاریکه وه بتلینه وه که له دهستی دهر باز نابن، تازه تو بؤ هر کوپیهک برویت، بچیه سهر هر ئیشیک، ژنبهیتیت و مندالیشټ بیټ، خه لکی کاتیک ناوت ده هینن باسی نه مشهوی ریسوا بوونه ده که ن. حیزب به لایه وه گرنگه ئابروی که س له ئابروی نه و پاکتر نه بیټ، نه مه قانونه، هر که مژه یه که له م ولاته دا بژی و له مه تینه گات نیشی ئالوز و کاری به گریه ... من تاکه که سیکم له حیزیدا خوم ته و او ساغ نه کردو ته وه، جاریک سهر به م قوتابخانه یه م و جاریکی دیش سهر به وی تریانم. نازانم گول سؤلاف، به راستی حه زده که م تو بژیت، تو که نجیت، زور له من و غه زه لنوس که نجتریت ... گهر نه چنه بنکلیشه ی سهروک، گهر خه لکانی له من بهر تر و کاریکه تر قسه له مه سه له که دا نه که ن ناهیللم بتکوژن، من حه زده که م تو بژیت، پیاویکی بیتاب پرو له پیاویکی مردوو باشته». قسه کانی تیکه له یه کپوون له گالته پیکردن و ئازاردان، له پروونکردنه وه و ترساندن. ئیستیکی کرد و که میک ده موچاوی گور او هه ناسه یه کی غه مگینی هه لکیشا و گووتی «به یاسای پاراستنی ناموس و به تومه تی ده ستر ریژی بؤ سهر شه ره ف حوکمه ده دن ... سالانیکی دوور دریژ له به ندیخانه ده بیټ، به هه رحال هیشتا خوشبه ختیت، ئیستا به ندیخانه کان وهک جاران نه ماون، پاکتر و باسترن. به لام ئاسان نییه، ده زانم زور بیرى منداله کویره کان ده که یت ...

نۆز». بەلایەکی چا و سەیریکردم و گووتی «بارۆنەکان لیت نابوون... قەت لیت نابوون». بە ئەسپایی گووتم «دەتوانم بزانم بارۆنەکان لە چی تورەن؟». بە سەرسامییەوه سەیریکردم و گووتی «پیتتوایە بتوانیت لە ناوەرپاستی نویمیراندا لاشەیک دەربەینیت و بیدەیت بە کۆلتدا و ببەیتە دەرەوه و کەس نەزانیت؟ تۆ چۆن بێردەکەیتەوه؟». من سەیرمکرد و گووتم «بەلام تۆ لەسەر ئەوه لە من زویرنیت، دلنایام... ئەو لاشەیک پەیوەندی بە تۆوه نییە». کەمێک بێدەنگبوو و وەک یەکیەک پرسساریکی ئاسایی لە دۆستیکی خۆی بکات گووتی «ماجیدی گۆل سۆلاف، ئەو لاشەیکت بۆچی بوو؟». بە بێباکی و بێئەوهی سەیریکەم گووتم «بۆ ئەوهی لەگەڵ نەوجەوانی چینییدا لە تەنیشت یەکەوه بیاننیزم». بە دەنگیکی پەرفزۆل و سەرسامییەوه پرسى «بەلام تۆ کارت بە نەوجەوانی چینی چییە؟ تۆ چ کارت بە جۆرە کەسیکی وەها ژنباز و سەرەپۆ هەیه؟ تێناگەم؟ تۆ کەى لەو جۆرە کۆرپانەیت». سەیرمکرد و گووتم «جەنابی بارۆن نزیکى هەشت مانگ لەوهوبەر کە لاشەکەى موراڤ جەمیلە لە قەرەاغ شار دۆزییەوه بپارمدا شتیک بۆ ئەو مردووه بکەم... مردووهکان خەلکی بێگەسن، ویستم شتیک بکەم دلێ خۆشبەیت و هەست بە بێگەسی نەکات». بارۆن وەک تەکا لە هاوڕێیەکی بکات گووتی «ماجید لاشەکەتان لە کوێ ناست، حەزەدەکەم بەبەیتە سەر لاشەکان». گووتم «بارۆن ناتوانیت بچیتە سەر لاشەکان، تا دونیادونیابیت ناتوانیت بچیتە سەر لاشەکان، لەبەرئەوهی لە باغیکی دووردان، باغیک تەنیا غەزەل دەرگاکانی دەگاتەوه... هیچ شتیک جگە لە غەزەل دەرگاکانی ناکاتەوه، جگە لە غەزەل کلیلی تری نییە... مەرۆف دەبیت بتوانیت بە ناو گۆلزار و لالەزارەکانی شیعدا بپروات ئەوسا دەگاتە ئەوێ». بە توپەییەوه سەیریکردم و گووتی «دواجار ئەوه ئومیدی تۆ و غەزەلنوسە باغیکتان هەبیت بە ئیمە نەگیریت... وانییە... ئەوه ئومیدی ئۆوه».

دهستىكى نازىكىم بەسەر جى بىرەنەكانمدا ھېنا و گوتىم «ھەندىك باغ ھەيە خۇي ناگىرىت، كلىلى خۇي ھەيە، كلىلى ھىچ باغىك بۇ ئەوى دى نايىت، جەنابى بارۇن باغەكانى دونيا لە يەك ناچن، بەلام تۇ دەتەويت كلىلىك بدۆزىتەو ھە بۇ ھەموو باغىك دەستىدات... دەتەويت باغى ھەشەكەى خۇتان و باغەكانى غەزەلىش ھەك يەك تەماشابكەيت، ئەو ھە نايىت». بە ئارامىيەو ھە رابەرم دانىشت و گوتى «تا گويم لەو چىرۆكانەت نەبوو كە بۇ تىشكانت كىرەبوو، نەمدەزانى چ پىاويكى ترسناكىت، دوتىن شەو بەوردى گويم لە ھەر دوو چىرۆكەكەت گرتەو، گويم لە ھەر دوو چىرۆكەكەت گرتەو، ھەستەكەم تۇ ترسناكتىن پىاويكى پوى لە نويمىران كىرەيت. ھەتا لە نەوجەوانى چىنىش ترسناكتىت... زۇر لەو ترسناكتىت». بەزەردەخەنەى پىاويكى دۇپاۋەو ھە گوتىم «ئەھا ھەتا چىرۆكەكانى منىشتان تۇمار كىردو ھە پىدەچىت زۇر ورد و باش ئىشەكەيت بارۇن؟». گوتى «بەس خودا دەزانىت تۇ چەند حىكايەتى ترسناكت بۇ مىندالانى نويمىران كىردو، لەو جۇرە حىكايەتەنەى تا ھەتەتايە لە خەيالىاندا دەمىننەتەو، حىكايەتى ئەو پادشا و ئەمىر و سولتانانەى ناتوان مەخلوقاتە خەيالىيەكان دەستەمۇبەكەن... مىن لە يەكەم پۇژەو دەمزانى تۇ بە نىيازىكى پاك نەھاتوويت، بەلام نەمدەزانى چى دەكەيت، زۇر دەرەنگ تىگەيشتم... حىكايەتەكانى تۇ لە حىكايەتى سەر ئەو خاۋلىيە نەگىرسە بەدترن، ئەو حىكايەتەى ژيانى مىنى تىكداۋە، ئەو حىكايەتەى ناگەمە دوا ماناى». بارۇن خاۋلىيەكى ئاورىشىمى لە دۆلەتلىكى تايەتەى دەرھىنا و خىستىيە بەردەم، شاكارىكى سەير و بىۋىنە بوو، بە ھىمنى و بە وردى چىرۆكى نەخش و نىگارەكانى گىراپەو ھە گوتى «گول سۇلاف... تۇ چۇن لەم حىكايەتە تىدەگەيت؟». بەوردى سەيرى ھەردو دىوى خاۋلىيەكەم كىرد، شاكارىكى ئىجگار قەشەنگى چىن و نىگار و خەيال بوو. گوتىم «بلىم چى، جەنابى بارۇن، مىن لەم

شتانه‌دا زۆر زیره‌ک و کارامه‌ نیم... ئەمه ده‌ستکردی خه‌یالچنیک و نه‌قاشیکی بلیمه‌ته‌ که به‌س خودا خۆی ده‌زانیت له‌ چ سه‌رده‌میکدا ژیاوه... نازانم بلّیم چی... واتیده‌گه‌م ئەم دوو نیگاره، وینه‌ی دوو دونیای جیاوازن، مَن کۆی حیکایه‌ته‌که‌ به‌ جوړیکی تر ده‌بینم، پیموایه‌ پادشای سه‌ره‌فراز له‌ به‌ره‌تدا نه‌هاتووه‌ بۆ داگیرکردنی ئەو شاره‌ راسته‌قینه‌یه، لابردنی پادشا له‌سه‌ر عه‌رشه‌که‌ی نیاز و مه‌به‌ستی ئەو نه‌بووه، به‌لکو ته‌واوی له‌شکرکیشییه‌که‌ی بۆ داگیرکردنی شاری خه‌یالی ناو پۆحی شاعیره‌که‌یه. مَن واده‌زانم که‌ پادشاهی مه‌نسور و سه‌روه‌ر کاتیک چۆته‌ ناو شاری پادشاهه‌ که‌له‌ک سارد و خۆله‌میشی و بیره‌نگ بینویتی. له‌ پۆحی خۆیدا گووتوویتی مروّف گه‌ر پادشای جوړه‌ شاریکی وه‌ها بئ خه‌یال و بئ جوانیش بیت چیه‌؟ ئیدی گووتوویتی ئەی شاعیری برام، مَن له‌ دووره‌وه، به‌سه‌ر هه‌زاران گوند و کێلگه‌ و باغی راسته‌قینه‌دا هاتووم، بۆ ئەوه‌ی بگه‌مه‌ ئەم شاره‌ خه‌یالییه‌ی ناو پۆحی تۆ، به‌له‌شکری گه‌وره‌ی خۆم، ئەم شورا به‌ردین و دیواره‌ به‌رزانم شکاند بۆ ئەوه‌ی بگه‌مه‌ به‌ر ده‌رگای ئەم باغه‌ خه‌یالییه‌ی تۆ، ئیستا گه‌ر تۆ ده‌رگای خه‌یالی خۆتم بۆیکه‌یه‌وه‌ واز له‌م شاره‌ ده‌هێنم، واز له‌م کوچه‌ و کۆلانه‌ ناچیز و غه‌مگینانه‌ ده‌هێنم، با پادشا بپوات و هه‌ر پادشای ئەو عه‌رشه‌ سارد و سڤ و بپۆحه‌ی خۆی بیت. پیموایه‌ شاعیر ده‌رگای باغه‌ خه‌یالییه‌که‌ی خۆی کردۆته‌وه، هه‌ر دوو شاعیره‌که‌ پیکه‌وه‌ چوونه‌ته‌ ناو ئەو باغه‌ و ئیدی نه‌هاتوونه‌ته‌ ده‌رئ... حیکایه‌تی خاوبلیه‌که‌ وا ده‌لّیت... ئەم دیوه‌یان گه‌شتی پادشایه‌ له‌ شاری بپۆحی پادشاکاندا، ئەم دیوه‌شیان گه‌شتی پادشایه‌ له‌ شاری پپه‌نگی شاعیراندا». بارۆن به‌ تیرامانیکی سه‌یره‌وه‌ سه‌یری چاوی کردم و گووتی «ته‌فسیریکی سه‌یره... له‌ هیچ یه‌ک له‌ ته‌فسیره‌کانی تر ناچیت، به‌لام گول سۆلاف پیمبلّی به‌پای تۆ بۆ ئەم پادشایه‌ توانیویتی بچیته‌ ناو ئەم دنیا

جوانه‌ی ناو خه یالّی شاعیره دیله که وه، به لّام ئه و کچه میرزاده‌یه‌ی ناو
 حیکایه ته که‌ی تو که ده‌یویست ئه و بولبوله خه یالّیه ده‌نگخوشه بگریّت،
 ئه و مه‌یت‌ره شاره‌زایه‌ی ده‌یویست ئه و ئه‌سپه سپیه خه یالّیه
 ده‌سته‌مؤبکات نه‌یانتوانی؟ پیمبلّی بو؟». من که‌میگ وه‌ستام و گووتم
 «له‌به‌رئه‌وه‌ی پادشای سهرکه‌وتوو خۆی شاعیربوو، کۆی ئه‌م خاولیه
 حیکایه‌تی شه‌پکی ناو خه یالّی پادشا خۆیه‌تی... ئه‌مه سهرکه‌وتنی
 شاعیره به‌سهر پادشای ناو پادشادا، پادشا ده‌توانیّت به‌ ئاسانی بجیته
 ناو باغی شاعیره‌وه چونکه پادشای له‌ خۆیدا کوشت، مرّوف ناتوانیّت
 له‌ یه‌ککاتدا پادشاش بیّت و شاعیریش بیّت، پادشا له‌ راستیدا پادشای
 غهریم و دوزمنی نه‌کوشتوو، به‌لکو پادشاکه‌ی ناو پۆحی خۆی
 کوشتوو... ئه‌وه‌یه حیکایه ته که... من وا تییده‌گه‌م... سه‌یرکه‌ جه‌نابی
 بارۆن ئه‌م هه‌موو باغ و په‌نگ و نیگاره‌ی له‌ دیوی دووه‌می خاولیه‌که‌دا
 هه‌یه، ئه‌م هه‌موو جوانیه‌ی که ده‌بینیّت، ته‌نیا ئه‌وانه ده‌یگه‌نّی که
 شاعیر له‌ پۆحیاندا به‌سهر پادشادا سه‌رده‌که‌ویّت». نه‌مه‌زانی به‌و
 ته‌فسیره‌م جاریکی تر شته‌کان هینده‌ی تر ده‌شیوینم و ئاشووبیکی
 کوشنده ده‌نیمه‌وه. بارۆن وه‌ک پیاویک بیر له‌ شتیکی زۆر ترسناک
 بکاته‌وه، ده‌ستی گرتبوو به‌ ده‌مییه‌وه و گووتی «که‌واته تو له‌و
 باوه‌ره‌دایت له‌م چیرۆکه‌دا شاعیر پادشای کوشتوو، قه‌ناعه‌تت وایه که
 دواچار شاعیران سهرکه‌وتوون... وانیه؟». نیگایه‌کی ساده و بی‌گونا‌هم
 له‌ خاولیه سه‌یره‌که‌ گرت و گووتم «به‌لّی، جه‌نابی بارۆن». گووتی
 «واتیده‌گه‌یت که شاعیر و پادشاش ناتوانن پیکه‌وه بژین؟». بی‌ئه‌وه‌ی
 بزانم بارۆن مه‌به‌ستی چییه گووتم «به‌لّی، جه‌نابی بارۆن واتیده‌گه‌م.
 په‌نگه‌ بتوانن به‌یه‌که‌وه بژین، به‌لّام ناتوانن به‌یه‌که‌وه بچنه‌یه‌ک
 باغه‌وه». به‌ ژووره‌که‌دا هه‌ندیک ئه‌مه‌سه‌ره‌وسه‌ری کرد و گووتی «هم،
 ناشتوانن پیکه‌وه یه‌ک خه‌و ببینن؟». گووتم «هه‌رگیز، جه‌نابی بارۆن...

هەرگیز... ناتوانن یەك خەو ببینن، هەر یەكەیان تا كۆتایی خەونیکی جیاواز دەبینیت». تۆزیک زیاتر وەستاو گووتی «وەك ئەو كیژەمیرزادەیە كە هەرگیز ناتوانیت دەستی بگاتە ئەو بآئندە دەنگخۆشە خەیاڵییە؟». چۆن وەلامی مندآله كانی نویمیرانم دەدایەو، سووك و سادە گووتم «بەلێ جەنابی بارۆن وەكو ئەو كیژەمیرە دەستی ناگاتە بآئندە دەنگ خۆشەكە». بە غەمگینیەو گووتی «تۆ پێتوایە ئەو دوو جیهانە، دوو جیهانی تەواو جیاوازن و بەیەك ناگەن؟». گووتم «دوو جیهانی جیاوازن و بەیەك ناگەن».

«هەرگیز»

«جەنابی بارۆن هەرگیز».

بە ترسیكەو سەیریکردم و گووتی «ماجیدی گول سۆلاف، ئەی بۆ ئەو ئەسپبازە بەدبەختە لە چیرۆكەكەى تۆدا دواجار ئەو ئەسپەى كوشت؟ بۆ؟». گووتم «لەبەرئەوێ نەیتوانی دەستەمۆبیکات، نەشیدەتوانی لە خولیاو خەیاڵی خۆی دەریبیکات. دەبوو یان خۆی بكوشتبایە یان ئەو ئەسپە». بە حەسرەتەو لێپێرسیم «ئەى بۆ لێنەگەپایت ئەو ئەسپە سپییە سەرەكەوێت، بۆ لێنەگەپایت؟». دەستێكم خستە سەر برینەكەى ناوچاوانم و گووتم «ناخ... لەبەرئەوێ زۆربەى ئەو مەرفانەى دەگەنە پلەیهكى بآلا لە هیژ و شكۆ و جەلال هەر كەسێكیان بۆ دەستەمۆنەكریت دەيكوژن... هەندێك هەن وەك ئەمیرە ناسك و نازوكیەكە لێدەگەپین بمرن و دەست بۆ وێرانکردنى ژیاى خەلكى تر نابەن، هەندێكى دیکەش وەك ئەو مەیتەرە لێزان و ئەسپناسە بەرگەى شكست ناگرن و بە مردن چیرۆكەكە لە خەیاڵی خۆیان و خەلكیدا دەسپرنەو». لە ناكاو بە نیگایەكى توند و نااساییەو سەیریکردم و گووتی «ئەو كاتەى ئەو دوو چیرۆكەت بۆ تیشكان گێرایەو، دەتزانى ئەو چیرۆكانە دەگەنەو لەى من؟». سەر و پوخسارى بارۆنم گەلەك گەرم و نااسایی هاتە بەرچاو،

پېده چوو بارون تايه کي قورسي هه بېت گوتم «جه نابی بارون ده مزانی ده گاته بارونه کان، به لام نه مده زانی ده گاته کئ». به تورپه يیه وه گوتی «ويستت بلّیت ناتوانین ئه و باغه خه یالّیانه ببینین که له پوختدایه، ناتوانین ده سته مۆتبه کین، ناتوانین له جیهانی تۆ نزیکبینه وه، تۆ له دونیایه ک و ئیمه له دونیایه کي ترداین؟». بېته وه ی دوولبم گوتم «ئه که رچی من باغی خه یالّیم نییه وه که جه نابتن ده فهرمون. به لام به لئ، جه نابی بارون... به لئ، ويستم وابلّیم».

مافووریک قه شه نگتر له هه موو مافووره کانی دنیا هه ژده و نوژده ی تشرینی یه که می ۲۰۰۴

له شه وی هه ژده ی یانزده دا کۆمه لّیک چه کدار به کۆمه کی شه هره یاری شوشه که نه ویدیو به ربه سته کانی ده بینی په ناگای یاقووتی مه مه دیان دۆزییه وه. ئه و شه وهش وه که شه وانی دی، عه تاريان له گه لدا بوو. سه عات ده ی شه و نزیکي ده چه کداری بپه رحم له دلپه قترین پیاوانی سپپه ز به دوا ی یاقووتی مه مه ددا خۆیان کرد به مالّی تریفه یابه حریدا. عه تار دوا ی ماندووبوونیکي زۆر، دوا ی له یه کدانی توپّیکي ئالّۆز له زانیاری گه یشته ئه و بپوايه ی ئه م مالّه شوینی نیشته جئ و خۆشاردنه وه ی یاقووتی مه مه ده. پیاوه کانی سپپه ز وه ها خۆیان پچه ک کردبوو، له په نگي فیشه ک و له بریقه ی چه کی قورسدا ده بریسکانه وه، هه ر که س بیدییانایه ده یگوت ئه مانه ده چن بۆ داگیرکردنی شاریکي عاسی که پيشتر به گه له ک قاره مانى گه وره نه گیراوه. بهر له وه ی بچه ژوورئ، کورپه چاو جوانه که گوتی له وین، من ده یانبینم. کورپانی سپپه ز بپته وه ی له ده رگا بدهن به سه ر دیواره کاندایاندا و چوونه

خەوشەگەوێ. دە چەكداری بە قیافەت بوون، هەموو مالهەكە ژوور بە ژوور گەپان، دەرگای ژێر زەمینەكەیان شكاند و چوونە خوارێ، قاتی سەرەوێ گەپان و چوونە هەورەبانەكە بەلام كەسیان نەبینی. مائێکی چۆلبوو، خاڵی لە هەر پۆخلەبەرێك. وسوو ئاغا كە سەرەستەیی چەكدارەكان بوو، گەپایەوێ بۆ لای عەتار و كۆرە چاوشوشەكەیی و گووتی «عەتار تۆ ئیمەت هێناوێتە سەر مائێکی خاڵی، مائێك بەشەری تێدا نییە. ئیمەت خستۆتە سەر كەلكەلەیهكی بۆش و بەم شەوێ بە خۆپا فریوتداوین». شەهرەیار جاریكی دی لە تاريكیدا نیگای تیزكرد و گووتی «لەوێن، جەنابی وسوو ئاغا لەوێن، من دەیانبینم خەریکی چینی». وسوو ئاغا دیسان گەپایەوێ نیو مالهەكە و ژوور بە ژوور و نھۆم نھۆم سەرتاپای پشكنی، نە سیبەری ئادەمیزادیكی بینی و نەسرتە و ورتەیی مەخلوقچیکیش، بێدەنگیەكی قوول و سحرایی و سەنگین نەبێت هیچ شتێكی دی نەبوو، بێدەنگیەك وسوو ئاغا و چەكدارە ناویمێدەكانی ترساند. ئەمجارە بە تورەییەوێ گەپایەوێ و گووتی «ها شەهرەیارێ شوشە، وسوو ئاغا كەسیك نییە تۆ قەشەری پێكەیت، ئەو مالهەكە چۆل و هۆلە... وەرە خۆت ببینی، وەرەو خۆت پێمبێ كەمەن ئەو ژنانەیی تۆ دەیانبینیت؟». كۆرەكە لە ماشینەكەیی عەتار دابەزی و لەگەڵ وسوو ئاغادا پۆشت. سەرەتا هەموو شتێك ئاساییبوو، بەلام كاتیك پێی خستە ناو مالهەكەوێ هەستیکرد شەنبایەكی فێك بەرەو پووی دیت، هەستی بەبۆ گوللای لالەزاریكی بەهار كەرد لەگەڵیدا، گویێ لە دەنگی گۆرانییەكی خۆش بوو لە هەموو ژوورەكاندا دەبیسترا، گۆرانییەكی كز وەك دەنگی فریشتەیهك بێت و لە شوێنێكی زۆر دووری مەلەكوتەوێ دابەزێتە خوارێ، هەستیکرد سیبەری گەلای سەوز دەبینیت و بۆی گولێ كەورەگەرە دەچیت بەسەریدا. هەستیکرد وسوو ئاغا و چەكدارەكانی نە بۆنی ئەو باغەدەكەن و نە دەنگی گۆرانییەكەش دەبیستن. كۆرەكە

وێک ئێ و بۆن لاله زاره گێژیکردیی، دەستی خسته سەر ناوچاوانی و
 کهمیک پالیدا بە یهکیک له دیواره کانهوه. له ناکاو تووشی جوړه
 خرۆشانیکی پۆخ و مهستییهکی کتوپر هاتبوو. کهمیک وهستا و سهیریکی
 وسوو ئاغاو چه کداره کانی کرد و به دهنگیکی نهخۆش و ماندوو گووتی
 بابڕۆین. به چهند ههنگاوێکی خاو بردنی بۆ هه وره بانه که، له ویش هه مان
 بۆن و هه مان شنه بای فینکی هه ست پیکرد، چهند جاریک ئێ و بۆنه ی
 هه لمزی و پووی بۆ ئێ و شنه با فینکه بهرز کردهوه و له دوا ی هه موانه وه
 به رهو ژێزه مینی گه وری ئێ و ماله دابه زی. له ویدا ئێ و دیمه نه سه یر و
 سحر اوییه ی بینی که ئیدی تامردن له یادی ناچیته وه و له خه یالیدا
 دهژی، دیمه نی باغیکی ئه فسونای که کۆمه لێک خانمی ئیجگار جوان له
 ناوه راستیدا خه ریکی چینی مافووریکی گه ورن، مافووریک له هه زاره ها
 پهنگی نه بینراو و تالی ورشه داری خه یال ده چنرا، مافووریک هه ر ساته
 و به پهنگیک و هه ر چرکه یه ی به نه خشیک ده دره وشایه وه، له هه موو
 بستیکیدا نیگاری باغی به رین و وینه ی بالنده ی وه ها پهنگین ده بینرا
 که پیشتر ئێ و کوپه چاوشوشه یه له خه ونیشدا نه بیینی بوون. هه ستیکرد
 بالنده کانی سەر ئێ و مافووره ده فین، ئه سپسواره کانی غارده دن،
 گوله کانی ده مده که نه وه و ده بنه وه به شکوفه، بینی خۆره کانی سەر
 ئێ و فره شه هه لدین و ئاواده بن، مانگه کانی گه وره ده بن و بچوکه ده نه وه،
 هه وره کانی دین و تیده په پین و ده بارن، بینی با هه لده کات و گه رده لول
 یاری به دره خته کانی سەر مافووره که ده کات. هه زاران باغ و کیلگه ی
 له سه ر ئێ و فره شه بینی، هه زاران تاووس، کۆتر، ئاده میزاد، که رویشک.
 ئێ و فریشه شینانه ی بینی که له سه ر پۆخی ده ریچه کان سه یری گول
 ده کهن، ئێ و منداله پاکانه ی له جۆلانیی گه لادا خه وتوون، بای بینی
 به رهو پووی دیت، پۆشنی و شه بهنگی ئێ و شاعیرانه ی بینی که له
 ناو فره شه که دا بیربانه کرده وه، ئێ و ئه ندازیاره بچوکانه ی بینی شاری

خەيالێ و نەبەینراویان دروستەدەکرد. ئەو کلێسە گەورانە ی کە نوقمێ نۆرن و ئەو منارە بەرزانە ی ستونی پۆشناین. شەه‌ریاری شوشە پێشتر لە ژیانیدا شتێکی وەها سەیر و سەحراوی نەبینیبوو، نەیدەزانێ سەیری چیبکات و سەیری کۆئێ بکات. بۆ ئێستێک چاوی لە فەرشەکەووە بەرەو قالیچنە نەشمیلەکان گواستەووە، هەستیکرد ژنەکان هەموو سەیریدەکن و زەردەخەنە ی بۆ دەگرن. جوانترین کۆمەڵە ژنێکی دونیابوون، مەخلوقاتێ سەپی و پوون و تەنک وەک سەرتاپای وجودیان لە تەمێکی تەنک بێت، ئێستا دڵنیابوو ئەو نەبێت هیچ یەک لە وسووناغا و چەکدارەکانی ئەو تەوونە ئەفسوناوییه گەورە یە نابینن. شەه‌ریار نەیزانی چیبکات، بە ئەسپایی گەپایە دواووە و گووتی «وسووناغا بمبۆرە... بمبۆرە... من بە هەڵە داچووم... شتێک لە چاومدا، شتێک لە خەیاڵمدا تەواو نییه». بە چەند هەنگاوێکی سووک پاشەوپاش گەپایە دواووە. لەسەر پلەکان وەک تلپاکی خواردبێت و ئەفیونی کێشایبێت، گێژ و خەستە وەستا و هەناسە یەکی قوولێ هەلکێشا، چەند سال بوو لە گەڵ عەتاردا کاریدەکرد و پێشتر جۆرە هەستی وەها نە ژیاوو. وسووناغا وەک سوسە ی شتێکی نااسایی کردبێت، گووتی «ها شوشە. بۆ وا گێژیت... ها... بلێ... نەکا شتێک ببینیت کە ئێمە نابینن». شوشە دەستێکی خستە سەرنیوچاوانی و گووتی «نا ناغام... هێندە یە، هەموو سالتیک لەم وەرزدەدا، کاتێک زستان نزیکدەبێتەووە، خەیاڵاتی خراپم بۆ دێت، شتەکان بە پێک و راستی نابینم». وسووناغا بە خۆی و جامانە زلەکە یەووە سەری بادا و بۆلە یەکی کرد و لە گەڵ چەکدارەکانیدا سەرکەوتەووە بۆ سەری. ئەووە دواوەمین شەوی شەه‌ریار بوو لە گەڵ عەتاردا. ببینی ئەو فەرشە ئەفسوناوییه کە وێنە یەکی بچوکراوێ هەموو جوانییه‌کانی دونیابوو، ژیانی ئەو کوپە ی بۆ هەتا هەتایە گۆپی. من کاتێک بۆ کۆکردنەووە ی زانیاری زیاتر لەسەر ئەم چیرۆکە کەوتە سۆراغی شەه‌ریار، بیستم

دواى هەلەاتنى لە عەتار، پۆشتوو و بۆ باشوورى عێراق و لەوێ لەگەڵ ئەمریکىيەکاندا کاریکردووە، یەکیەک بوو لەوانەى لە تیپى تاییبەتى گەران و پشکنیندا بەدواى زەرقاوى و ئەبو عومەرى بەغدادیدا زۆر چالاک بوو، تا دوا پۆژەکانى ژيانى ئاواتى ئەوێ هەبوو جارێكى تر بگەریتەو و ئەو فەرشە بپینتەو، بەلام لە سەرەتای سالى دوو هەزار و شەشدا بەرێکەوت دەکەوێتە ناو کەمینى تیرۆریستە سوننەکانەو و دەستبەجێ لە دواى گرتنى سەرىدەبێن و سەرەکەى لەگەڵ کۆمەڵێک کەللەسەرى دیکەدا لە ناو یەکیەک لە بیستانە سووتاو و زەردەکانى ناوچەى بەلەدا فرێدەدەن.

ئەمڕۆ کە سەیری میژووی شتەکان دەکەین، دەزانین کە سەرى بپرداوى ئەو کوپە، یەکەم سەرە ئەو مافووڕە خەیاڵییەى بینیبێت.

ئێوارەى پۆژى دواى تریفە یا بەحرى بە کراسىكى سبى ناسکەو دەگەریتەو بۆ مالى غەزەلنوس، کراسىكى وەها قەشەنگ و نەبینراو پێدەچێت بە خەیاڵ چنرابێت. یەکەمجار لە ژوورى منداڵەکاندا دەرکەوت و یەکەیکە هەموویانى ماچکرد و تێر بە سنگى خۆیەو نوێساندنى، دواتر چوو بۆ لای غەزەلنوس کە لەگەڵ خەیاڵوانى کوپە گەورەیدا لەسەر تەفسیری بەیتێک شیعر قسەیان دەکرد، خەیاڵوان ئەو کات شارزە سالى بوو، منداڵێكى شەرمەن و بێدەنگ بوو کە س بەتەواوى نەیدەزانى چۆن سەیری جیهان دەکات و چۆن بیر لە دنیا دەکاتەو. تریفە ماچیکرد و گوتى «خەیاڵوانى گول»، من کۆمەڵێک قسەم لەگەڵ غەزەلنوسدا هەیه، مۆلەتێكى چکۆلەم بەدە». کە خەیاڵوان ژوورەکەى چۆلکرد، غەزەلنوس لە ئازارى فیراقىكى دووردا خەریکبوو دەگریا. تریفە ئەو پۆژە لە هەركاتێكى دیکەى ژيانى خەیاڵیتر و دوورە دەستتر دەردەکەوت،

پيشتر غزله‌لنوس وه‌ها پۆشن ئه‌و جوانييه گه‌وره‌يه‌ي تيا نه‌بينبوو،
 قزڙيكي ره‌شي قه‌تراني و دوو گلينه‌ي پاڪ كه پړپوون له پۆشناييه‌كي
 قوول. له‌و ماوه‌يه‌ي دوايدا به‌ده‌گه‌ن قسه‌يان له‌گه‌ل يه‌كديدا ده‌کرد،
 به‌لام پتر يه‌كتريان خوځوده‌ويست. جياواز له‌ هر كاتيكي تر ده‌نگي
 تريفه يابه‌حري له‌ره‌يه‌كي مه‌له‌كوتي و زرينگه‌يه‌كي ناسماني تېداوو.
 غزله‌لنوس به‌ كورتي دوا هه‌واله‌كاني ماجيدي گول سؤلافي له‌ به‌نديخانه
 بو گيڙايه‌وه. تريفه به‌ ده‌نگيكي ناسك گووتي «ئو بارونه شيته ...
 ئو له پشت زوري نه‌گه‌تبييه‌كاني ئيمه‌ويه، به‌لام غزله‌لنوس من
 بويه ليرهم بو ئه‌وه‌ي پېتېلېم، منيش ده‌پۆم. دويني شه‌و ده‌بايه هه‌موو
 بمرين، ئه‌وانه‌ي بو ياقووتي مه‌مه‌د ده‌گه‌پړين، مالي ئيمه‌يان دوزييه‌وه،
 شويئي ياقووتيان دوزييه‌وه. ئيتتر من و ژنه بيكه‌سه‌كان ناتوانين له‌و
 ماله‌دا بين، بربارمانداوه ئاواره‌بين، سه‌رزه‌مين بگه‌پړين، ئه‌م شاره
 بگه‌پړين. دونيا بگه‌پړين. عه‌تار و ميترده حه‌سووده‌كان و برا دلپيسه‌كان
 ليناگه‌پړين بژين». غزله‌لنوس وه‌ك گوئي له‌ قسه‌كاني ئه‌و نه‌بيت گووتي
 «تريفه بو من و تو هه‌رگيز به‌يك ناگه‌ين. بو؟». تريفه ده‌ستي
 خسته سه‌ر ده‌ستي غزله‌لنوس و گووتي «غزله‌لنوس زوري ويست تا
 بگه‌مه ئه‌و شويته‌ي كه تو ده‌ته‌ويت، زوري ويست. من ئيستا له
 باغه‌كاني خه‌يالدام ... له‌و جيگايه‌دام كه تو ده‌ته‌ويت، ئه‌و شويته‌ي
 هه‌موو عاشقه‌كاني تو پوي تېده‌كن، ئه‌و شويته‌ي هر مه‌خلوقيك
 نه‌گاته ئه‌وي، ناگاته قوولايي دلي توش. عه‌زيم من له‌ويم ... له‌و
 باغه ئه‌به‌دييه‌دا چاوه‌پېنده‌كه‌م. له‌و باغانه‌دا ده‌توانين تا هه‌تا هه‌تايه
 پيكه‌وه‌بين، غزله‌لنوس ئيستا من مافووريكي خه‌يالي ده‌چنم كه وه‌ك
 غزله‌له‌كاني تو جوان و بيسنوون، باغيكم هه‌يه له‌ پوحي من و پوحي
 ئه‌و ژنه په‌ژموردانه چنراوه ... ئه‌و ژنانه‌ي دليان پره له‌ نه‌خشي مردوو،
 له‌ به‌حري خنكاو، له‌ نيگاري سيحراوي. غزله‌لنوس ئيمه له‌و گوله

خه وتوانه ی ناو دلّمان، له و بالّنده خه وتوانه ی ناو پوځمان مافوړیځی
 خه یالّی ده چنښن که هر گیز ته او نابیت... مافوړی ته و دونه یاهیه
 که هه میسه خه ولمان پتوه بینویه و قهت تیا نه ژیاوین». غه زه لنوس
 دهستی تریفه ی گرت و گووتی «تریفه، بؤ و ا سارد و دووریت، بؤ
 که ده تبینم واهه سته ده کم تارماییه که ده بینم؟ خوټ و ژنه غه مگینه کانت
 ده تانه ویت بچن بؤ کوئ؟... تریفه ده ترسم پوژیک بیت جگه له باغه کانی
 خه یالّ هیچ شوینیک تر نه مینیت مروف خوئی تیا بشاریته وه». تریفه
 گووتی «غه زه لنوس، گرنګ نه وه یه مافوړیځک بچنښن بتوانین به ناویدا
 سه فربه کین، مافوړیځک پر بیت له پښګای پېچاو پېچ و باغی به رین
 و نه ستیره ی پر پوښنایی، گرنګ نه وه یه شتیک بچنښن که بتوانین له
 ناویدا ونین... من خو شه ویستی تۆ وای لیکردم به ویت بگمه نه و
 جیګایه... به ره و بنی بیه راری نه و به حره برؤم که بوونم له گه ل بوونی
 ناده میزاده کانی تر و بالّنده کان و گوله کان و نه ستیره کاندای تیکه لده بیت...
 پوژ به پوژ که له خو شه ویستی تۆدا نوقمه ده کم له دونه یادا
 نوقمه ده کم، له ناو پوځی برینداری گول و مندا ل و ژنه کاندای کاتیک له تۆدا
 ده تویمه وه له جیهاندا ده تویمه وه. خه یالّ نه وه یه له تۆدا ونیم... بؤ
 نه وه ی له تۆشدا فه نابیم ده بیت پېشو هخت بیمه باغه وانی نه ستیره کان،
 بیمه پېواریک خوئی پښګاکان دروسته کات، ده بیت وهک تۆ بیمه گولسان
 و به شکوفه دروسته کر».

غه زه لنوس گووتی «تریفه تۆ له هر کوپیه کی دونه یابیت، له هر
 باغیکدا بیت، من له ویم... هر وهختیک غه زه لیک بنوسم بیر له تۆ
 ده که مه وه، له هر جیګایه کی دونه ی بیم به باغه وان واده زانم بؤ تۆ
 وه ستاوم و له پیناوی تۆدا ته ماشای گول ده کم... تا له ده ست و
 جه سته م دوورده که ویت وه، زیاتر له به حری غه زه له کان و له سیحری
 قافییه کاندای ده تبینمه وه».

تریفە دەستیگرت و گووتی « من نێستا هیچ نیم جگە لە ئامێکی قوولی ئیشتیاق... سێبەرێکم لەسەر مافوورێکی خەیاڵی... من دەبێت بگەڕێمەوە بۆ ئەو شوێنەی لێوەی هاتووم، بۆ ئەو جێگایە دایکی من و دایکی تۆ لێوەی هاتوون... بۆ ناو باغەکانی ئیشتیاق... بۆ ناو ئەو لالەزارانەی حەسرەت و ئائۆمێدی سەوزیکردن... من و تۆ منداڵی ئائۆمێدیین و دەگەڕێنەووە بۆ ئەو زەویە خەیاڵییە ئائۆمێدی دروستیدەکات... ئەو مافوورانەی دەیچم پێگای درێژ و نەپراوەی منن، ئەوانە غەزەلی منن، هیچ مافوورێکم نەچنیووە و بیرم لای ئەو غەزەلانەی تۆ نەبێت و خەیاڵم لای ئەو باغانەی تۆ نەبێت...».

غەزەلنوس سەیری چاوە فریشتەییە پاکەکانی کرد و گووتی « تریفە من و تۆ وەک عاشقانی تری دنیا بەیەک ناگەین، تا باغەبێت من و تۆ لە شکۆفەکانیدا، لە بۆنیدا، لە خەیاڵی باغەوانەکانیدا بەیەکدەگەین... تریفە تۆ خەونی من نیت بەتەنیا، بەلکو تۆ ئەو خەونەی کە هەموو باغەکان و هەموو باغەوانە خەیاڵییەکان دەتبینن».

تریفە گووتی «غەزەلنوس دەبێت بپۆم، دەبێت بپۆم. من هیچ نیم جگە لە ئیشتیاقێکی قوول و هەمیشەیی بۆ تۆ... لە هەر کوێیەکی دنیا بم... هەر ئەو ئیشتیاقە ئەبەدیەم...».

ئەو پۆژه تریفە و غەزەلنوس بەسەر هەموو یادگارییەکانی خۆیاندا چوونەو، باسی ئەو شەوێیان کرد کە بۆ یەکەجار لە مائێ سەیفەدین مارۆ یەکتریان بینی، هەر دوکیان هەموو شتیکیان لە بیر بوو، لە پەنگی پەردە و گۆلدانەکانەو تا بۆنی ئەو عەترە ی مەھناز دابووی لە خۆی، پێکەووە چاویان لێکدەنا و وەک ئەوێ زەمەن هیچ نەبێت جگە لە درۆیەکی دووبارە، جارێکی دی خۆیان لە سالتۆنە قەشەنگەکی خانمی شەمسدا بینیوە، جارێکی دی بەسەر یادگاری مەھناز و نەجۆ ئەشکانیدا تێپەڕین و گریان. هەنگاو هەنگاو بە یادی ئازارەکانی خۆیان و خەڵکدا

هاتن، لە هەر کات زیاتر دڵنیا بوون کە عەشق ئەم بیرکردن و سووتان و پێکنەگەشتنە ئەبەدییە. تریفە ئەو پۆژه لە بەرچاوی غەزەلنوس و مندالەکان، هەموو مალە کە گەپا، هەموو ژۆردەکان، هەموو کونج و گۆشە یەکی بەسەرکردەو، ژۆردە کە ی خۆی گەپا، چووێ کتیبخانە کە، چووێ ژۆردی خەوتنە کە ی خۆی کە چەند سال تێیدا بە تەنیا دەخەوت... بۆنی هەندێک دەستنوسی کۆنی غەزەلی کرد، بۆنی جلی مندالەکان و کتیبە بچوکه کانیانی کرد، بەسەر هەندێک یادگاری وردا گریا، بەسەر کەلوپەلی وردی چێشتخانە کە و گۆلدانە سپییە چکۆلەکاندا گریا. دواچار بەرلەوێ لە دەرگای مال بچیت بەودیدا گووتی «غەزەلنوس ئەم ماله گەورەترین باغێک بوو، تۆ پێشکەشی منت کرد... من لێردا جوانترین مەخلوقاتە کانی دۆنیا و غەمگینترین چیرۆکە کانی ئەم شارەم بیست، سوپاس بۆ ئەو هەموو کەرەمە ی لە دلی تۆ دەتکیت». غەزەلنوس بە غەمگینی سەبیرکرد و هیچی نەگووت. ئەو دوا قسە ی نێوان غەزەلنوس و تریفە یابەحرێ بوو.

ئێوارە ی هەمان پۆژ، دوا ی پۆشتنی تریفە یابەحرێ بە چەند سەعاتێک حەسەنی تۆفان هەوائێکی سەیری هێنا. لە شەقامێکی نزیک مالمی تریفە یابەحرێ هە پۆلیس لاشە ی چواردە ژنی کوژراویان دۆزیووە و کە بە هۆی شێواندنێکی ژۆرەو مەیتی هیچیان ناسرێنەو، عەسری ئەو پۆژه غەزەلنوس و حەسەنی پیزۆ وەک زۆر خەلکی دیکە ی شار بە پەلە و شپێزە یی چوون بۆ سەیری مەیتەکان، چواردە ژن بوون کە بە شێوێکی دڕندانە کوژرابوون، هەر چواردەیان جلی سپییان لە بەردابوو، هەر چواردەیان پوخساریان شێوێنرابوو. پۆلیس دەرڤەتی نەدەدا کە س دەست لە لاشەکان بدات. هەولێ زۆری حەسەن تۆفان و غەزەلنوس بۆ ئەوێ بچنە سەر کوژراوەکان بێسوودبوو. دوا ی چاوێ پوانییەکی درێژ و بێبەرەم، هەمان ئەو ئێوارە یە چوون بۆ ماله نەتییە کە ی تریفە

یابەحرى، سەیریانکرد دەرگاكان شکاون و پەنجەرەکان لەسەر پشتن، که چوونە ژوورەو بەغیكى بێسنور و سەوز و ناکوئایان بینى... سەرتاپای ماله که چەرستانىكى سەوزى گەلا و درەخت و بالنده بوو، باغىكى ناکوئا بوو بە گولێ پەنگاوپەنگى گەورەو، باغىک بە ناو ژوورەکاندا دەکشە، لە ژێر زەمینەکەو تەوسەرى زەوى و لە ھەرەبانەکەو تا کوئایى ئاسمان درێژدەبوو. ھەر یایەكى بێسنور و نەبراوێ خەیاڵ و گول بوو... دەر یایەكى بێسنور.

غەزەلنوس ھەک لە ھەموو شتێک تێگەشتبێت توند دەستى ھەسەن تۆفانى گرت و لەو باغە ھاتە دەری. بەپێ بە ھەموو شەقامە بەرینەکانى شاردا گەپانەو، ئیوارەى ھەسەن بەرەبەر و ساردبوو. لە نزىكى مەیدانى سەرەكى شاردا خەلکانىک لە باغىكى چکۆلەدا کۆبوو بوونەو و قەسەیان لە موعجیزەى ھەک دەکرد. گولەبەرێژە فرۆشێک پێیگوتن «کۆمەلێک ژنى زۆرجوان کە لە فریشتە دەچن لەو باغەدا لەسەر تەوێكى گەورە مافوور دەچن». کۆمەلێک ژنى قەشەنگ کە ھێند تەنگ و پوونبوون، مەرووف دەیتوانى لە پشتیانەو ھەموو باغەکە بە پۆشنى ببینێت، ھەر چوار دەیان ھەک لە زىکرێكى قوولدا بن مافوورێكى ئیجگار گەورەیان دەچنى، مافوورێک ھەک ئەوێ لە ئاسمانەو بەرەو زەوى شوپووبوونەو ھەما بوو. تا ئەوکات نە خەیاڵ نە عەقلى ئادەمیزاد شتى ھەما قەشەنگى نەبینبوو. غەزەلنوس تریفە یابەحرى لە ناو پاستى قالچەنەکاندا ناسیو، مافوورەکە لە تارىكى ئەو ئیوارەیدا بە شێوێكى سىحراوى دەدرەوشایەو، ئەو ھەشامەتى لە دەوریان کۆبوو بوونەو پێکرا خومارى بینى ئەو قالییە سەرەبوون کە ھەر ساتەى بە نىگارێكى خەیاڵى قەشەنگ دەدرەوشایەو، قالییەک پێبوو لە نىگارى ئاسک کە پایاندەکرد، لە نەورەس کە لە پال کەشتیەکاندا دەفرین، لە ئەستێرە کە لە بازنى گەورەگەورەدا دەسوپانەو، لە باغ کە گولەکانى مەرووفیان

بانگده کرد، له ژنانی عاشق که له سر سه کوی باغچه یه که سهیری ناسوی دور و نه برپاوهی ژانیان ده کرد. غزه لنوس مندا له خه یالاییه کانی خوی له سر نه و مافورده بینیه وه، که شتییه خه یالی و گوره که ی ماجیدی گول سؤلافی بینی کومه لیک نابینا به ره و پۆشنایی ده بات، ماجه لانی پاسته قینه و نه فسانه ی بینی به پښگایه کی به هارده ده هاتنه خوارئ، حه سه ن توفانی بینی له ناو ژنه په شپۆشه کاند، له ناو لاله زاری نه به دی دایکایه تیدا سهیری گوله کان ده کات. خودایه ... خوی و سهبری بینیه وه له باغیکی به رین و بیسنووردا، له به رابه ری یه که دانیشتون و پښکه وه سهیری کتیبیکی غه زل ده کهن. ده فته رداره کانی بینی سهریان به سر کتیبیکی گه ورده شورپردوته وه و له نهینی مردن ورده بڼه وه.

حه شاماتیکی زور له دوری نه و ژنه سیبه ر و خه یالایانه کۆبوو بونه وه، هه موو نه وانه ی ده یانتوانی نه و فره شچنانه ببینن، به جوریک خومار و مهستی نه و مافورده بوو بون نه یانده توانی بجولین و چاوی لیتر و کینن. به لام وه که نه وه ی سه رتاپا له خه ویکی قولدابن و راپچله کن له چاو تروکانیکدا به ناگاده هاتنه وه و ده یانبینی نه و فره شه و نه و مافورچه خه یالایانه نه ماون. نه و شه وه تا به یانی و پۆزانی دواتریش سه رتاپای شار باسیان له حیکایه تی نه و ته و نه گه وره و سحر اوییه ی ده کرد که کومه لیک ژنی سپی پۆش له سه ری دانیشتون و تا ناکوتا جولاییده که و هه رگیز ته و او نابن، هه ر که سیک سهیری نه و مافورده ی ده کرد به شیک له چیرۆکی ژانی خوی تیا ده بینیه وه. له و پۆزه به دواوه، زوو زوو خه لکانیک له باغیکی شاردا یان له کوچه یه کی دوردا یاخود له سر فولکه یه کدا کۆده بوونه وه و ده یانگوت مافورچه خه یالاییه کانیان بینیه وه. له و ئتواره وه تا ماوه یه کی دورودریژ چیرۆکی نه و مافورده گه پۆکه که هه رجاره ی له شوینیکه وه ده رده که ویت، ژانی خه لکی شار داگیرده کات. خه لکانیکی زور سه رتاپای چیرۆکه که به و پښه یه کی پووت

لە قەلەمدە دەن کە خەیاڵی هەندێ و پێنە باز دروست کێردووە و خەلکانێکی دیش وەها شەیدای ئەو مافوورە دەبن، وەک شیت دەکەوێت گەپان بە شارد، بەلکو لە جیگایەکی دیکە و لە پۆژێکی دیکەدا پێکەوتیبکەوێت. چیرۆکی مافوورچنەکان و مافوورە ئەفسوناویەکان پاش ماوێکی کەم دەگاتە شار و شارۆچکەکانی دی و بە هەموو ولاتدا بلۆدەبێتەو. ئەوانەی کە دەلێن بەراستی مافوورەکیان بینیوە تا ئەمڕۆ لە چنگی ئەو گوشارەزۆرە خەیاڵ نازدانبەن کە دیتنی ئەو جیهانە بێمەودا و گەورەییە لەو مافوورە چکۆلەییەدا تووشیکردون.

ئەو شەو غەزەلنوس لە دۆخیکی پۆچی سەیردا بوو تیکەلەیک بوو لە شادومانی و غەم. بە حەسەنی گووت «من بە درێژایی ژانم هەولمداوە هەموو گەردون لە یەک غەزەلدا کۆبکەمەو بەلام نەمتوانیوە. ئەو مافوورە ئەوێ... حەسەن، تریفە بۆ هەتا هەتا ئە نازادبوو، هیچ شتێک ناتوانیت ئیدی سنوور بۆ خەیاڵی ئەو دابنیت، ئەو ئەو خەیاڵیە کە هەرگیز کۆتایی نایەت، ئەو خەیاڵیە کە هیچ کەس ناتوانیت دەستی تێبخات و یاری بە پاکتییەکە بکات... دلنایام تریفە ئیستا لە هیچ ئەهریمەن و جانەوێک ناترسیت».

ئەو شەو حەسەن تۆفان و غەزەلنوس بێتۆقرەبوون. دووبارەو چون بۆ بیمارستان و ویستیان سەیری تەرمی ژنە کوژراوەکان بکەن، بەلام پزیشک و پۆلیس و فەرمانبەرە دلێرە قەکان نەیانپێشت، وەک دوو شیت کە تۆقرەیان نەبێت و شوێن بە خۆیان نەگرن، چون بۆ باغی مەهناز، لەوێ سەیری گۆلە سێحراویەکانیان کردووە. لە ناو گۆلەکاندا غەزەلنوس بە حەسەن تۆفانی گووت «حەسەنی پیزۆ ژنان لەشی خۆیان نەبەخشی بە من، بەلام باغەکانی ناو پۆچی خۆیان پێ بەخشی، وەرە و پێکەوێت بەو باغانەدا بگەرێن». چەندین سەعات بە باغی مەهنازدا گەپان و بۆنی گۆلیانکرد... دواتر هەردووکیان بەرەو باغی تریفەیا بەحری و خوشکەکانی

کهوتنه پئ. باغیکی سهوز و نوئ که پړپو له دلّوپه شه و منی گه وړه و له بولبولی ودها ده نگخوش، له هیچ باغ و دارستانیکي دونیادا نه بوون. له ناو سهوزایی و گه لای تازه دا حه سنی پیزو به غه زه لنوسی گووت «تو پیاوئیکی به خته وهریت، ژنان به ده گمن باغه کانی ناو پوچیان ده به خشن به که س... تو به خته وهرترین پیاوی دنیایت». غه زه لنوس به حه سره ته وه گووتی «به لام له شی ئافره تیش باغیکی سیراوییه، شه وانیکي دورودریژ نه وجه وانی چینی باسی سیر و جوانی له شی ئافره تی بو ده کردم، ده زانم له شی ئافره تیش وهک ئه م باغانه ی پوچیان وایه، تا مړوف خوی ده ست له غونچه کانی نه دات نازانیت چیه». حه سنی پیزو گولئیکی لیکرده وه و گووتی «له کو تاید ا له شی ئافره ت هه ر وه کو پوچی به باغیکی سیراوی و نه فسونوای ته و او ده بیت... من له وه دلنیم».

نه و شه و تا به یانی له باغی تریفه دا سوپانه وه... باغیک بوو گه وړه و بیسنوور... په ها و بیته ندازه وهک هه زار باغ.

یاداشته کانی بارونی خه یال

یه که مین جار تیشکان تاهیرم له یه کیک له خراپخانه کانی پایته ختدا بینی، که چیکی گهنجی جوان بوو، هه ر که سیک بیبینیایه شه یدای نه و قژه زهرده لوول و بریسکه دار و نه و چاوه گهش و پوو خساره باریکه ی ده بوو. که له گه لیدا خه وتم و ته و او بووم، له و ساته دا که به ده سته سړیکی سپی خه ریکی پاکردنه وه ی خوی بوو، پیمگووت تیشکان بو له گه لمدا نایه یت بو باکوور، له وئ مالیکت بو ده گرم و ده تخمه زانکو و ده توانیت بو خوت شتیک بخوینیت، ده ترسم له م

جەهەنەمەى باشووردا تيا بچیت. کە وامگوت دەمزانى بەم کچە جوانە دەتوانم قەلاى زۆر قايم و سەخت بگرم، دەمزانى لە ژيانى سياسى و کۆمەلایەتى خۆمدا وەک هەموو سیاسییەکانى تری سەر ئەم ئەستیرەیه پۆژیک لە پۆژان پتووستیم بە سۆزانییهک دەبیت، دەشمزانى لە تەنگانە گەرەکاندا سۆزانییهکی دلسۆز لە سەد دۆستى ناو سیاسەت باشتر فریای مرقوف دەکەویت. جگە لەوێ لەو دەمدا زۆربەى بارۆنەکان سۆزانی تاییەتى خۆیان هەبوو، من لەو پووهوه لە هەمووان داموتر و بیتههرەتربووم، بارۆنەکانى تر هیندەیان سۆزانی هەبوو، وەها زیدەرەویان دەکرد، جاریکیان سەرۆک لە کۆنفرانسیکی گەرەدا، هەپەشەى لە هەندیکیان کرد، کە دەرپیتی ئاسنیان بۆدەکات و قفلیان دەدات و کلیله‌کانیش لای خۆى هەلدەگریت... من لەحیزبدا بەحەیاو حورمەت بەناوبانگ بووم، لە مەجلیسى بارۆنەکاندا بۆ ئەوێ توپەمبکەن پێیان دەگوتم «بارۆنى ئەخلاق». لەپراستیدا ئەو وینەیه تەواو بیزاریدەکردم و کەمیکیش هەستم بەچوکی و نزمی دەکرد. ئەو رۆژە تیشکان وەک خۆى بداتە دەست قەدەر، سەیریکی چاوى کردم و بیتهوێ بیربکاتەوێ گوتی «بارۆن، گەر بمبەیت لەگەڵتدا دیم». پازیبوونى خیرا و بیکیشەى لەبرى ئەوێ بمخاتە گومانەوێ، دلى خوشکردم و خوشەویستیکرد لەلام. سەرەتا مالیکی چکۆلانەم لەگەل کچیکی دیکەدا بۆ گرت کە ئەویش سۆزانییهکی چکۆلانەى چاوشین بوو، بارۆنى مەدەنى لە شاریکی دیکەوێ هیتابوو. لە هاوینی هەمان سالدا دواى چەند تەلەفونیک لە یەکیک لە کۆلیژەکاندا قەبوولیکم بۆ سەند و کردم بە قوتابی زانکۆ. زۆر شەو کە خەيالات وەپزیدەکردم و لە بیرکردنەوێ دوورودریژ دەربارەى چارەنوسى ئەم نیشتمانیە بیزاردەبووم، دەچووم بۆ لای تیشکان و ئەو لەشە سبى و باریکەى ئازارى ئەم دونیایەى لە بیردەبردمەوێ. ئیوارەیهک

چووم بۆ لای تیشکان، به‌لام له‌مال نه‌بوو، له‌بری ئه‌و کچه‌ سۆزانییه‌ چاوشینه‌ چکۆلانه‌که‌ی بارۆنی مه‌ده‌نی له‌وێبوو. شه‌یتان ئه‌وه‌ی خسته‌ خه‌یالمه‌وه‌ داوا‌ی لێکه‌م له‌که‌لمدا به‌خوێت، به‌وه‌دا ئه‌ویش خانمێکی عه‌یار و فرسه‌تگیربوو بۆ هه‌یج سێ و دوویه‌ک رازیبوو. من ده‌مزان‌ی هه‌ندیک له‌ بارۆنه‌کان سۆزانییه‌کانی خۆیان وه‌ک مولکییه‌تی تایبه‌تی سه‌یرده‌که‌ن و قه‌هر ده‌یانگرێت بزانی که‌سی دی له‌که‌لیاندا ده‌خه‌وێت، بارۆنی مه‌ده‌نیش له‌وانه‌بوو. به‌ر له‌وه‌ی بارۆنی مه‌ده‌نی به‌ حیکایه‌تی من و سۆزانییه‌ چکۆلانه‌که‌ بزانی‌ت، چه‌ندجاریکی دی له‌که‌لیدا خه‌وتم و خۆشحالبووم که‌ له‌ پشت‌وه‌ بارۆنی مه‌ده‌نی ده‌خه‌له‌تینم. که‌ له‌ ئه‌نجومه‌نی بارۆنه‌کاندا به‌رامبه‌رم داده‌نیشت، به‌ زه‌رده‌خه‌نی پیاویکی فیلباز‌وه‌ سه‌یرمه‌کرد و له‌ دلی خۆمدا ده‌مگوت، به‌سته‌زمان ئاگات له‌ چیه‌ و چوزانی‌ت تا ئیستا من چه‌ند جار له‌که‌ل سۆزانییه‌ چاوشینه‌ چکۆله‌که‌دا خه‌وتووم. دواجار بارۆن ئه‌و نه‌ینییه‌ی له‌ سۆزانییه‌که‌ی ده‌ره‌یتنا و خراپ له‌ من توپه‌بوو، وه‌ها زویر و شیتگیربوو مه‌پرسن. شه‌ویکیان من له‌ یانه‌ی مرواری له‌ ژووره‌که‌ی خۆمدا شتیکم له‌سه‌ر شاره‌ نه‌فرۆکانی دونیا ده‌خوێنده‌وه‌، بارۆن به‌ توپه‌بییه‌وه‌ خۆی کرد به‌ ژووردا و گوتی «بارۆن به‌ هه‌یج شتیکی لێت خۆشنا‌بم... به‌ هه‌یج شتیکی... قه‌سه‌م به‌ براه‌یه‌تیمان که‌ر ئاوها به‌ نه‌یتی ئه‌و کاره‌ دزیوه‌ی خۆت نه‌کر دایه‌ پێم ناخۆش نه‌بوو، به‌لام ئیستا ته‌نیا خودا خۆی ده‌زانی‌ت چه‌ند له‌ دلم گرانه‌ و چه‌ند هه‌ست به‌ برینداری ده‌که‌م. مه‌که‌ر هه‌ر ئیستا تیشکانم پێشکه‌شبه‌که‌یت... قه‌سه‌م به‌ خودا ئه‌وه‌ تا‌که‌ شتیکه‌ من بتوانم زویری خۆمی پێ ئارامبه‌که‌مه‌وه‌ و دلی بریندارمی پێ مه‌ره‌مه‌که‌م». من ده‌مزان‌ی بارۆن که‌ که‌له‌ی ژنیکی که‌وته‌سه‌ر که‌ر هه‌موو سامانی خۆشی دانا‌یێت تا کێشی نه‌کاته‌ ناو جێگای خۆی ده‌ست به‌رداری نا‌یێت، دلنیا‌بووم به‌هه‌وێت و نه‌هه‌وێت تیشکان له‌

دهستم دهردههینت، له‌به‌رئه‌وه ویستم به‌که‌مترین زهره‌ر له‌و یارییه
 دهرچم، گوتم بارون تیشکان بۆ تو، به‌مه‌رجیک هر کاتیک کارم
 پی‌یوو بمده‌یت‌وه. بارون به‌شهرته چکولانه‌که‌م پازیوو. که بارون
 تیشکانی هینا بۆ نویمیران، که‌س ئه‌و چیرۆکه‌ دورودریژه‌ی نتوان
 من و ئه‌و خانم‌ه‌ی نه‌ده‌زانی. تیشکان زۆر له‌ دلی گران بوو که‌ من
 به‌ بارونی مه‌ده‌نیم به‌خشی، به‌لام سویندم بۆ خوارد هه‌موو شتیک
 ده‌که‌م تا به‌زووترین کات له‌ بارونی وه‌ربگره‌وه. من ئه‌و ماوه‌یه
 که‌ تیشکان لای بارون بوو هر په‌یوه‌ندیم له‌که‌لیدا هه‌بوو، بارونی
 مه‌ده‌نی به‌ ناوی که‌چی براده‌ریکی خۆیه‌وه به‌ نویمیرانی ناساند، به‌لام
 هه‌موو ده‌یانزانی درۆده‌کات. له‌ راستیدا له‌ نویمیران که‌س به‌لایه‌وه
 گرنگ نه‌بوو کێ درۆده‌کات و چی درۆیه‌ک ده‌کات، ئه‌وه‌یان به‌لاوه
 گرنگ بوو ژیان هر وه‌کو خۆی به‌روات. که‌یه‌که‌مجار هه‌والی
 هاتنی ماجیدی گول سۆلاف بیست، زانیم ئه‌و کورپه‌ له‌وه‌ بیده‌نگتر
 و قوولتره‌ به‌ پێگای ناسایی و به‌ قسه‌ی پیاوانه‌ بگیریته‌. هر له‌
 شه‌وی یه‌که‌مه‌وه له‌که‌ل بارونی مه‌ده‌نیدا پێکه‌وتین تیشکانی له‌ پێگادا
 سه‌وزبکه‌ین. تیشکان له‌ گرتنی گول سۆلافدا سوودیکی که‌وره‌ی
 هه‌بوو، به‌لام که‌چه‌ به‌سته‌زمانه‌که‌ زۆر غه‌مگین بوو، هه‌ستیده‌کرد
 زولمیکی که‌وره‌ی به‌رابه‌ر گول سۆلاف کردوه که‌ به‌ جوانترین
 کوپی دونه‌ی ده‌زانی... من سویندم بۆ خوارد که‌ هیچ شتیک له‌
 گول سۆلاف ناکه‌م و ناشه‌یلم بیکوژن یان زۆر زیندانیه‌که‌ن. ده‌ جار
 سویندم به‌ قژ و چاو و نیگا جوانه‌کانی خۆی خوارد تا باوه‌ری
 پێکردم. من ده‌مویست تیپکه‌م گول سۆلاف چۆن بیرده‌کاته‌وه، من
 بووم تیشکانم فێرکرد داوی لێیکات حیکایه‌تی بۆ بگیریته‌وه، هه‌موو
 شته‌کان له‌سه‌ر ئه‌و نه‌خشه‌ ورده‌ ده‌رپێشتن که‌ من کێشابه‌وم. من
 تیشکانم له‌ شه‌وی ئاهه‌نگه‌که‌دا خسته‌ سه‌ره‌پنی ماجیدی گول سۆلاف.

دواتر که شریتی هر دوو چیرۆکه که ی بۆ هیتامه وه ههستمکرد ئه و
 پیاوه چ ترسناکه، من جارێک و دووجار و ده جار گویم له و دوو
 چیرۆکه گرتوه... هه موو جارێک زیاتر ههستم به ترس دهکرد. که
 گویم لیوو تینگه یستم سهروکارم له گه ل چ شهیتانیکدایه، تینگه یستم ئه و
 که نجه له ڕیگای تیشکانه وه چ نامهیه کی نهینیم بۆده نیریت. تیشکان
 هیچ له و شفره ترسناکانه تینه ده که یشت که له پشت چیرۆکه کانی گول
 سۆلافه وهیه، من دلنیا بووم ئه و وهک غه زه لنوسی هاوپی خه ون به
 ده سه لاتیکه وه ده بینیت که وره تر له ده سه لاتی پادشاکان، وهک پیاوه
 سه رکه ش و یاخییه کانی جارن، خه ون به قه لایه کی قایمه وه ده بینیت،
 قه لایه ک یاخییه کانی سه رده می زوو له سه ر ترۆپکیکی عاسی یان له
 قوولایی جهنگه لیکی تاریکدا دروستیانده کرد، به لام یاخییه کانی ئه مڕۆ
 ئه و قه لایه یان بردۆته جیگایه کی دوورده ست و سهخت که که س
 دهستی پیا ناگات، بردویانه ته ناو عه قله وه، ناو خه یال و خه ونه وه. که ر
 زه مانى سولتانه کان و پادشا کۆنه کان بایه، له شکرێکم کۆده کرده وه
 و ده که یستمه ئه و قه لا و بورجه سهختانه، به لام که یاخییه کان
 یاخییوونیان برده ناو باغه کانی خه یاله وه من له ویدا دهسته وه ستانم
 و هیچم بۆ نا کریت... تاکه چاره م ئه وهیه ڕۆحه کان ته سفیرکه م و
 دل سه سه خته کان ئازار بده م، تا نه هیلم جهسته یان له مه مله که تی
 مندا ئاسووده ییت. ههستمکرد به دزینی ئه و لاشیه ئازار مده دن و
 پتمده لین به سه ر حه قیقه ت و خه یالیشدا پادشاین. ترسناکترین شت له
 مه خلوقیکی خه یالیدا ئه وهیه به ته نیا مه خلوقیکی خه یالی نه بیت. هه موو
 ئه و مه خلوقه خه یالیانه ی من کریمن و په یمانم له گه لدا مۆرکردن
 پیمکووتن ئیوه بۆتان نییه حه قیقه ت ته سفیربکه ن، ته فسیری حه قیقه ت
 لای خه لکی دیکه یه و لای ئیوه نییه.

که بارۆنی پۆرسه لان کتییی مردنی بینى، شیتبوو. من لاپه ره

لاپەرە کتیبە کەم پیشاندا، هەزاران حیکایەتی مردن بە وردەکاری زۆر و بە نەیتنی وردەوێ. بە ئەنقەست هەندیک لاپەرەم بۆ خوێندەوێ. بە ئەنقەست وشە بە وشە بۆم تەفسیرکرد، بە بارۆنم گووت «عەزیزم ئێمە خەوتووین ئەوان هەموو شتیک دەزانن، تێدەگەیت، جەنابی بارۆن هەموو شتیک لەسەر ئەم دونیایە دەزانن، وەها ئاسان نین کە وەک تۆ تێیان گەیشتویت... عەزیزم ئەو گۆرستانە مەلعونە ی تۆش کلیلە کە ی لای ئەوانە... دەزانن کە ئەو ی پەرە لە مەیتی دیکە، هەموو شتیک دەزانن باشتەر لە هەموو بارۆنە گێژ و گەژەکانی نویمیران». گووتی «بارۆن تۆ ناھێلیت بیانکوژم... تۆ ناھێلیت... دەزانیت ئەو چەند ترسناکە؟». من بە سەرسامییەوێ گووتم «من ناھێلم ؟ من؟ من تەنیا بۆ ماجیدی گول سۆلاڤ قسەم لەگەڵدا کردویت... بەلام بۆ غەزەلنوس نا... من دەزانم غەزەلنوس و باغە خەیاڵییەکانی چەند ترسناکن... دەزانم». بە چەرپە یەکی ئەفسوناوی، چەرپە یەک بگاتە ناو پوچی و لە خەیاڵیدا دەنگباتەوێ، گووتم «ئەوێ لە پشت ئەم کتیبەوێ وەستاوێ غەزەلنوسە. ئەوێ پلانی بردنی لاشە کە ی داناوێ غەزەلنوسە. ئەو مەلعونە یە... هەر ئەو لاشە کە ی بردوێ و لە جێگایەکی نەیتیدا شاردویتی یەوێ. ئێمە نامانەوێت خەلک بکوژین، ماجیدی گول سۆلاڤ لە بەردەست خۆماندا یە، زنجیری ئێمە ی لە دەستدا یە... هەرچی یەک بلێت کەس بپوای پێناکات... بارۆن... ئەگەر بۆ گوناھبار دەگەرێت... گوناھبار دیارە... من ئەم کتیبەم بە عەزاب و ئازار و ترس و لەرزیک ی بیوتێ دەستکەوت... ئەم کتیبەم لە مالی ئەو هێتایە دەری». دەموچاوێ شەرابییە کە ی بارۆن هێدی هێدی ئاگری دەگرت. بارۆن پیاویکی بیسەبر بوو کە هەستی بە مەترسی بکردایە دەهێندە دپتردەبوو. بە ترسەوێ سەیریکردم و گووتی «بارۆنی خەیاڵ شەو لەگەڵماندا وەرە و پێگاکەمان پیشانبدە». گووتم «عەزیزم غەم مەخۆ، من دەیهێنمە

دهره وه... پتيده ليم، هاوپيم وهره سهيري نه ستيړه دهكهن... هه موو شاعيره حيزه كاني دونيا حه زيان له سهيري نه ستيړه وه».

بق پوژي دوايي بهرده وام ستيهري نه هريمه ن و پوخله بهري تاريخ و سيماي ترسناكم ده بيني. سر له به يانيه كه ي له مال نه چومه دهري، سرم پرېوو له دهنگي سهير و واژه واژي دور. وهك نه وه بوو له دونيايه كي تره وه قسم له گه لدا بكن. هه ستمده كرد پتويستيم به شتيكه پوحم سافيكات و دهرونم سازگار بكاته وه، ده ستمبرد شي عريكم له و چهند غه زله كه مه ي غه زه لنوس دهريتا و خويند مه وه. تا ده مخويند مه وه هه ستمده كرد پتر له و پياوه دورده كه ومه وه، به يتيك ده يوه ستانم كه ده لیت :

شاريکه غه ريقه له خوین و له گولدا
دوزه خه زاهيري و جه نه ته له دلدا
مه حزنه گوزه ري و ماته مه و پر له داخ
ناو پوحي گولزاره و نيهاني پر له باغ

هه ستمده كرد نه و باغانه ي نه و باسيده كات كه ليك له من دورن، ده مگووت خودايه بق نه و باغه كان ده بينيت و من ناييبنم. هه ستمكرد غه زه لنوس هه زار باغي شاردر او ده ي له م شاره دا هيه كه من ناتوانم بيانيبنم، ناتوانم بچه ناوي؟ دواي نيوه پو وهك شيت سوار ماشينه كه م بووم و كه وتمه كه شتيكي دورودريژ به شاردا... ويستم بق دواجار به دواي باغه جوانه كاني نه ودا بگريم، نه و باغانه ي نه و له غه زه له كانيده باسيانده كات. به لام نه مييني، جكه له شه قامي پيسوپوخل و مروفي چلكن كه سي ترم نه بيني. سهيرم ليتهات كه نه و كوچه و كولانه خه يالييه كاني خوي له م پيس و پوخليه دا ده دوزيته وه و له گه ل مندا

نایهت سەر له نوێ دور له م هه موو میتش و مه گه ز و پیسییه شاریکی دی دروستبکهین. ده بووایه بهر له وهی بمکوژیت بیکوژم... به درێژایی شهوی رابوردو و خهوم بهو ته سپه سپیه کوژراوهی ناو حیکایه ته که ی ماجیدی گول سؤلافه وه ده بیینی، لهو پوژه وه تا ئیستاش، تا ئه م ساته که ئه م قسانه ده که م هه موو شه ویک ته سپینکی سه ی له خه و نمدا غارده دات و من ده یکوژم. هه موو شه ویک.

کاتی که چووم بۆ لای غه زه لنوس شه ویک پیایی زی پر ته ستیره بوو، پیشتر هه موو شتی که له گه ل باروونی پورسه لان و جه غه ری مه غولیدا بریه وه. که بینیم پوژشن و خه یالی ده یواند، به سه ر کتی بیکی غه زه لدا نوشتا بووه وه. وهک ته وهی چاوه روانمبات سه یریکردم و هیچی نه گووت. به هیمنی چومه ژووره که یه وه و گووتم «ئا، غه زه لنوس... غه زه لیک له غه زه لهکانی تو بۆ ئیره ی هیتام. له به یانییه وه وهک شیت به م شاره دا ده سو پیمه وه و ده لیم ته و جوانیه ی له باغهکانی شیعه را هیه بۆ له باغهکانی ژیا ندا نییه؟». یه که مجار بوو بینم چاویلکه که ی دا که نیته، ته و چاویلکه چکولانه جوانه ی که ئیستاش بۆ یادگار هه لمگرتووه، که می که دهستی به پیشیدا هیتا و گووتی «بارو ن تو هه لیت، جوانی شیعه له جوانی ژیا نه وه ناو ده خواته وه...». من بۆ قسه کردن نه هات بووم، له نیهانی خۆمدا گووتم پوژی قسه کردن به سه رچو و ته ی دل. گووتم «غه زه لنوس ئیستا له ده ره وه بووم، زۆر حه زه ده که م پێکه وه له شه ویک پیاسه بکهین... حه زه ده که م پێکه وه که می که سه یری ته ستیره بکهین». که ناوی ته ستیره م هیتا وهک هه موو شاعیره لاوازهکانی دنیا ته ژنوکانی شلبوون و ئیراده ی پینه ما. سوینده خۆم هیه شاعیریک له دنیا دا نییه ناوی ته ستیره ی لابه ریت و ته ژنوکانی شل نه بیته، وشه ی سۆزانی چ کاریگه ریه کی سیحری له سه ر بارو نه کان هیه، وشه ی ته ستیره ش ئاوا کاریگه ریه کی بیتمانی له سه ر ته م شاعیره مه لعو نا نه

هه‌یه. بێشه‌وه‌ی هیچ بلێت چاویلکه‌که‌ی کرده‌ چاوی و ده‌ستی گرتم و گووتی «بارۆنی خه‌یال، وه‌ره‌ بابرۆین بۆ سه‌یری ئه‌ستێره‌». له‌ به‌ختی ئه‌ودا ده‌نگووت ئاسمان ملیۆنه‌ها ئه‌ستێره‌ی له‌ باری ته‌عالا بۆ ئه‌مشه‌و قهرزکردوه‌. من بۆ دواچار پێمگووت «غه‌زه‌لنوس بۆ نامبه‌یت بۆ باغیک له‌ باغه‌کانی خۆت... هه‌ر باغیکیان بێت گرنگ نییه‌، بمبه‌ بۆ به‌چوکتێن باغیان، گرنگ نییه‌». غه‌زه‌لنوس گووتی «بارۆن ئه‌ی تو بۆ نامبه‌یته‌ سه‌ر شوینی خۆم له‌ نه‌خشه‌که‌دا... شوینی راسته‌قینه‌ی خۆم، منیش له‌ سه‌ر نه‌خشه‌کانی تۆدا جێگایه‌کم هه‌یه‌». من به‌ غه‌مه‌وه‌ گووتم «غه‌زه‌لنوس تو چیدی شوینت له‌ نه‌خشه‌که‌دا نییه‌، ته‌نیا هاوڕێکانت شوینیان له‌ نه‌خشه‌که‌دا هه‌یه‌، ئه‌وانه‌ی په‌یمانم له‌گه‌لدا مۆرکردون... ئه‌وانه‌ی ئیشم بۆ ده‌که‌ن». بۆ ئه‌وه‌ی زیاتر غه‌می بده‌م گووتم «زۆر له‌ پیاو و ژنه‌ خه‌یالییه‌کانی تۆم له‌ دونیای خۆمدا خستۆته‌ سه‌رکار، پێکه‌وه‌ شاریکی جوان دروستده‌که‌ین». وه‌ک غه‌م له‌ شتیک بخوات و نه‌یه‌ویت ئاشکراییکات گووتی «ئه‌ی برایی دلبه‌رت له‌گه‌لدایه‌؟» به‌ پێکه‌نینه‌وه‌ گووتم «هه‌فته‌ی پێشوو بۆیه‌که‌ مجار برده‌من بۆ نوێمیران، برپاره‌ له‌ وێ باغیکی گه‌وره‌مان بۆ دروستبکه‌ن، له‌ چوارده‌وری نوێمیران سه‌وزایی به‌وین... دوو کوپی سه‌یرن، ده‌توانن له‌ ناو تاریکی و سێبه‌ریشدا دره‌ختی جوان سه‌وزبکه‌ن... له‌ زولمه‌تی په‌هادا باغ دروستبکه‌ن». غه‌زه‌لنوس سه‌یریکردم و گووتی «به‌لێ دوو کوپی سه‌یرن». هه‌ستمکرد زۆر خوشیده‌وێن. ماوه‌یه‌کی درێژ به‌ بێده‌نگ پیا سه‌مانکرد، دیاربوو سه‌رمای پاییز ئازاری ده‌دات، قه‌مه‌سه‌له‌یه‌کی زه‌یتونی ته‌نکی له‌ به‌ردابوو. گووتم «غه‌زه‌لنوس رات چیه‌ به‌ مردن؟». ده‌مزانسی تێده‌گات بۆ ئه‌و پرسیاره‌ی لێده‌که‌م، زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کی گرت و گووتی «مرووف ته‌واو ده‌بێت و باغ ته‌واو نابێت... مردن و غونچه‌ دوو شتی ئه‌به‌دین». پاش که‌مێک تیفکیرینی ورد گووتم «بارۆنی

شيعر، گهر نه مشهو بمریت، چي به جیده هیلتیت...». سهیری لیتهات که پییده لیم «بارونی شيعر» که میک سهیری ئاسمانی کرد و گووتی «هر کاتیک بمرم، باغیک بق منداله خه یالیه کانم به جیده هیلم، باغیک که گوره بون ده توانن بیدوزنه و بچه ناوی». به دلکی پروه گوتم «غزلنوس تو و هورپیکانت زولمی گهره تان له من کرد... شه رته بمبهیت بق باغیک له و باغانه لیتخوشبم... قه سه م به هر شتیک تو ده ته ویت لیتخوش ده بم، به لام بمبه بق باغیک له باغه کانی خوت، یه کجار بمبه بق باغیک و هه موو شتیک له نیوان من و تودا چاکده بیت». به خنده یه کی به ده وه، له و خنده انه ی شاعیران به پروی دونیا وه ده یگرن گووتی «بارون چوون و نه چوونی تو بق باغه کان له دهستی مندا نییه، له دهستی باغه کاندایه...». ده مزانی به و چه شنه وه لامده داته وه. من پیمدا گرت و گوتم «غزلنوس دیوانه کانی خوتم بده ری، کتیه کانی غزه لم بده ری، هه موو ژیانم له سهریان داده نیشم تا نه و شیفریه ده دوزمه وه که به ره و فیرده وسه کانی خه یال ده مبات... شه رته وابکه م... غزلنوس له مه زیاتر ناتوانم بیته پیشی و خومت له پیشده مدا نزمبکه مه وه... ناتوانم». ده ستیکی پر تیرامانی هیتا به پیشیدا و گووتی «بارون هر کاتیک له نویمیران هاتیه ده ری، هر کاتیک وازت له و خونه هیتا که خه یال دهسته موبکه یت... باغه کان خویان ده رگات بق ده که نه وه، غزه له کان نه پتی خویان نابه خشن به پیاو یک بیه ویت خه یال دهسته موبکات... هر که سیک بیه ویت خه یال دهسته موبکات، واته ده یه ویت خه یال بکوژیت. له پیزی بارونه کان وه ره ده ری و ده بینی رهنگی جیهان خوی له به رهاوت ده گوریت... نه وکات ده توانم هه موو غزه لی خومت بده می». نه وه ته نیا داوا یه ک بوو نه مده توانی جیه جیهیکه م. گوتم «نه گهر بارون نه بم. چون ده توانم شاری خه ونه کان دروستبکه م؟ کی ده رگام لیده کاته وه؟ کی ریزم

دهگريټ؟... سهروك نرخی تاكيك پيلاويشم بق دانانيت». به نارامی پيښېږيم و به دهنگيك كه دوډلی و گومان هه لئاگريټ گوټی « نه وهی شفره ی ناو غه زه له کانی من و مه لای سوخته ی بویت، ده بیت جگه له غه زه ل، جگه له عه شق، جگه له باغ بیر له هیچی تر نه کاته وه... «مروځی ته واو» ته نیا بیر له باغ ده کاته وه، بیر له روشنایی ناو لاله زار و بونی بیېرانه وهی گولاو ده کاته وه... بارون... بارون... تو ناتوانیت ډوزه به دیت به مروځ و باغه به دیت به شار».

من و غه زه لنوس به یه ک نه ده گیشتن. کاتیک به رابه ری وه ستابووم و گویم لیده گرت، خه یالم لای نه وه بوو كه نه گه ر نه م پیاوه زیندوویت چهند كه سی دیکه ی وهك خوی ده خاته سر نه و كه لکه له یه ی خه یالی خویان بگوېن بق قه لایه کی سخت كه به هیچ هیژیک ناگیریت، چهند كه س ناچار ده کات به دوا ی جوانی خه یالدا پشت له نویمیران و له م ولاته هه لکه ن؟... من هه موو هه ولی خوم له گه لدا، خودا شاهیده تا دوا سنوور پویشتم... ثاماده بووم به یه ک گه شت له یه کیک له باغه خه یالییه کانی خویدا لییببورم... له ماجیدی گول سؤلافیش ببورم... هه موویان نازاد بکه م... به لام له گه لمدا نه هات... ئیستا كه قوول به سر هه موو شتیکدا ده چمه وه دلنیا م كه ده یویست بمریت. هه ستیده کرد كه سوړنکی گه وره ی به خه یال و حقیقه تدا کرده و ئیدی کاتی نه وه هاتوه بق هه تاهه تایه بخه ویت.

له سه ری نه و گوزه ره دا كه ږیگایه کی دوورودریژ به ئاړاسته ی زانکو ده ست پیده کات، پولیسکی هاتوچو له ژیر چه تره که ی خویدا خه وتبوو، ئا له ویدا سه موونخانه یه کی گه وره و سه رتاشخانه یه کی کون و سه وزه فروشیکی لاوز و نه خوش هه یه. بارونی پورسه لان و جه غه ری مه غولی و مورته زای شه یتان له ماشینیکی به رز و بریقه داردا له پېچی دوا ی فولکه که دا چاوه روانیا نه کردین... گووتم «غه زه لنوس له گه لمدا

سەرکەو، ئەو ماشینی ھاوپیەکمە، کەمێک بە شەودا دەمانگێرێت...
لەشەوی وەها سارد و پڕ ئەستێردا پیاسەیهکی خێرای ئوتومبیل
بەدەوری شاردا ناخۆش نییە».

دانیام لەو ساتەو بەتەواوی تێگەشت بۆ کوێی دەبەین. وەک
هەموو شتیکی بینییەت، گووتی «ئەو ماشینە بارۆنی پۆرسەلان
و مورتەزای شەیتان و جەعفەری مەغولی تێدایە... وانییە، ئەوانی
تێدایە؟». من سەیرمکرد و گووتم «غەزەلنوس تۆ چۆزانیت... ئەو
ماشینە کێی تێدایە؟». سەیریکردم و گووتی «بارۆن تۆ لە بیرتچوووە
ئەمە دووەمجارە دەمکوژن». ئەوکات تێنەگەیشتم مەبەستی چییە.
تێنەگەیشتم، بەلام دەستمگرت و گووتم «غەزەلنوس گەر وانەبیت،
تادەمرم پەرم لە خۆم دەبیت... تادەمرم چاوەروانی شتیک دەبم کە
نایگەم، بیر لە سەفەریک دەکەمەو کە ناتوانم پێگاکانی تەیکەم، بیر
لە باغیک دەکەمەو ناتوانم بچمە ناوی. بەس خودا خۆی دەزانیت چ
کارەسات و ئاشووبیک ھەلەدەکات گەر شاعیران پادشاگان ببەزێنن.
گەر پادشاگان بمەرن و شاعیرەکان زیندووبن. گەر وانەبیت... گەر
وانەبیت... تادەمرم بارۆنەکان پەریان لێمەدەبیت، تادەمرم هەموو خەونیک
لەسەرمدا، هەموو خەیاڵیک لە دڵمدا دەمگێرێتەو بەر قاپی تۆ و دەمکاتە
کۆیلە سیحری تۆ... غەزەلنوس دواچار من و تۆ دوو تۆپی بلیاردین
بەریەک دەکەوین و ھەر یەکەمان قەدەریتی ئەوی دی بە پێگایەک و
ئاراستەیک بچولیتیت کە نایەویت».

هەستمکرد غەزەلنوس ھێشتا تەواو لە قسەکانم تێناگات، هەستمکرد
زۆر حەزی لە ژيانە. کە سوار ماشینە گەرەکی بارۆنی پۆرسەلان
بوو، بێدەنگبوو، سەیریکی منی کرد و گووتی «گەر نەوجەوانی چینی
نەبایە نەدەهاتم». ئەو رستەیی وایکرد من دواتر بکەومە خولای
تێگەشتن لە هەموو ژيانە. ئەو رستەیی منی خستە گێژەنێکی ئالوزەو...

وام ههستکرد به پاستی هیچ له پوچی راسته قینهی ئهم پیاوه نازانم... نازانم کتیه... له کویتوه هاتوووه... چیه و دهیه ویت بق کوئ بچیت؟. ئه وهسته قوولهی غوربت که له وساته دا که و ته نیوانمان هیندهی دی توپه و نیگه رانی کردم، به لام دواتر هر ئه وهسته کومه کی پتکردم بگه پیم و به وردی بگومه دواي چیرۆکی ژيان و مندالی ئه. دواي چه ند ههفته له وه شهوه جه نابی سه روک بانگی کردم بق ئه وهی سه رزه نشتم بکات، داواي لیکردم زانیاری ته واو له سه ر ئهم پیاوه کوبکه مه وه. سه روک ئه و جوړه قسانه ی زوړبوو، هر بابته یکی له کن ده وروژا، فرمانیده دا زانیاری ته واوی له سه ر کوبکریته وه، بپیکي زوړی ده زگاگانی هه وال و شان هه یزبیه کان خه ریکی کوکردنه وهی هه والی بیسوودبوون له سه ر خه لکی، که دواتر که سه نه یده زانی ده چیته کوئ و کئ ده یخوینیته وه. من فرمانه کانی ئه وم وه ک پردیک بق گه یشتن به خه ونه کانی خوم به کار ده یئا. به لام ئه و شه وه تینه گه یشتم بق ئه و پسته یه له نا کاو کردی به پیاویکی وه ها غه ریب و دوژمن. له ماشینه که دا غه میکی قوول دایگرت، هه موومان بیده نگبووین. جار جار مورته زای شه یتان به باروونی پورسه لانی ده گووت «قه سه م به م شه وه جوانه، باروون تو زوړ خیرا لیده خو پیت... زوړ خیرا». هه موومان په شوکا بووین، هه تا مه غولیش که هه رگیز نه ده په شوکا، ئه ویش شه پرزه و بپوچ دیار بوو. باروون سوپیکی گه وره ی به ده وری شاردا کرد و چه ند جار یک له هه ندیک پیده شت و چوله وانی که نار نزیک بووه وه و به خیراییه کی سه یر ماشینه که ی به ره و ده ره وه ی شار ئاووت. نزیکي نیو کیلومه تر له جیگایه که وه که پرپوو له خانووی بچوک و ته واونه کراوی فرمانه رانی بچوک و بپیاره، له نزیک که ندیکی گه وره وه وه ستاین، شه و بوونی قه وزه ی که نار چه مه کانی لیده ها ت. له وئ ئه وان دابه زین و من به ته نیا له ماشینه که دا مامه وه. نه مده توانی دابه زم... له

ناو ماشینه‌که‌وه گویم لیوو مورته‌زای شه‌یتان ده‌یگوت «قه‌سه‌م به
 هه‌موو غه‌زه‌له جوانه‌کان، قه‌ت شه‌وی وه‌هام نه‌بینیوه، بارۆن سه‌یرکه
 له‌و شه‌وه خۆشته‌ره که تو تیا زه‌ماوه‌ندت کرد... هه‌وا پاکه... پاک... شار
 لیروهه تیکه‌ل به‌سروشته ده‌بیته‌وه... عه‌جبه شه‌ویکه ئاغام... عه‌جبه
 شه‌ویک». گوئی خۆم ده‌گرت بۆ ئه‌وه‌ی گویم له‌ ده‌نگی مورته‌زا
 نه‌بیته، سه‌رم ده‌خسته سه‌ر کوشنه‌که و نه‌مه‌وه‌یست هیچ بیینم...
 دلنیا‌بووم ئیستا هه‌ست به‌ ترسیکی گه‌وره‌ده‌کات، نه‌مه‌وه‌یست پش
 مردن چاومان به‌رچاوی یه‌ک بکه‌ویت، ده‌مزانێ گه‌ر ئه‌و دوا‌هه‌مین
 نیگایه‌ی بیینم، ئیدی تامردن به‌دوامه‌وه ده‌بیته. خۆم کپکرد و که‌وته
 ژماردنی هه‌ندیک گولی خه‌یالی که له‌ باغیکی خه‌یالیدا ده‌مبینین،
 به‌لام له‌ نا‌کاو په‌رام، خۆم کپکرد و که‌وته ژماردنی پۆلیک پاساری
 گه‌وره که به‌ خه‌یال به‌سه‌ر سه‌رمدا ده‌فرین، به‌لام سوودی نه‌بوو.
 بۆ ئه‌وه‌ی غه‌زه‌لنوس له‌ بیر خۆم به‌رمه‌وه، که‌وته بیرکردنه‌وه له
 له‌شی ئه‌و ژنانه‌ی تا ئه‌وکات له‌گه‌لیاندا خه‌وتبووم، به‌ خۆم گوت
 هیچیان جوانی و پێکی و سیحری له‌شی تیشکانیان نییه. خه‌ریک‌بوو
 به‌ هه‌منی هه‌موو ورده‌کاریه‌کانی له‌شی تیشکانم ده‌هه‌تیانه‌وه پێش‌چاوی
 خۆم، له‌گه‌ردنیه‌وه تابه‌ری پتی، خه‌ریک‌بوو خۆم له‌ خه‌یالیکێ ئیرو‌تیکی
 پروتدا نو‌قمده‌کرد، له‌ نا‌کاو ده‌نگی یه‌که‌م گولله و یه‌که‌م ناله‌ی
 غه‌زه‌لنوس له‌ جیگای خۆم به‌رزیکردمه‌وه و پهیله‌کاندم. هه‌ناسه‌ی
 خۆم گرت و وه‌ک یه‌کیک ته‌قه‌ی لی‌بکه‌ن توندتر خۆم به‌ کوشنه‌که‌وه
 نوساند و توندتر هه‌ر دوو گوئی خۆم گرت. پاش بێده‌نگیه‌کی قوول
 که له‌وانیه له‌ حیساباتی پۆ‌حدا ده‌یان سالی بردیته، گویم له‌ ناله‌ی
 فیشه‌کی دووهم بوو. پاش ئه‌وه بێده‌نگیه‌کی دوورودریژ بالی به‌سه‌ر
 شه‌ودا کیشا، ئیتر هه‌ستم به‌په‌هۆشییه‌کی قوول کرد، وه‌ک ئی‌فیلج
 بوویتم به‌ کورسییه‌که‌وه نوسام، به‌ جۆریک خۆم به‌ کورسییه‌که‌وه

نوساند نه‌مده‌توانی خۆمی لیجیابکه‌مه‌وه. ئاگاداربووم که بارۆن دهرگای ماشینه‌که‌ی کرده‌وه و منی بانگکرد، به‌لام من جولەم بق نه‌کرد. بارۆنی پۆرسەلان گووتی «جه‌نابی بارۆن ئه‌و خۆ گرمۆله‌کردنه‌ له‌گه‌ل و یقارتدا ناگونجیت». به‌لام من گویم پێنه‌دا، بارۆن چەند جارێک منی بانگکرد و سوودی نه‌بوو، دواتر ئه‌و و جه‌غفهری مه‌غۆلی که هیچ له‌ حالم تینه‌ده‌گه‌یشتن، به‌ ره‌نجیکی زۆر منیان له‌ ماشینه‌که‌ راکیشایه‌ ده‌ری، هه‌ندیک ئاویان کرد به‌ ده‌موچاومدا و منیان هه‌ستانه‌سه‌ری. مورتەزای شه‌یتان ده‌ستی گرتم و منی برده‌ سه‌ر مردووه‌که‌ و گووتی «بارۆن ته‌ماشاکه... مردنکی جوان مردوه». غه‌زه‌لنوس له‌ ناو گومیک خویندا نوقمبوو، شتیکی تایبه‌تی یان خوداییم له‌ روخساریدا نه‌بینی، به‌ قه‌مه‌له‌ خویناوی و زه‌یتونییه‌که‌ی به‌رییه‌وه، به‌پیشه‌ زۆره‌که‌یه‌وه له‌ ده‌رویشیکی مردوو ده‌چوو. من که‌میک سه‌رم راوه‌شاند و توژیک هۆشم هاته‌وه‌ خۆم، بینیم جه‌غفهری مه‌غۆلی ده‌سته‌سهریکی گه‌وره‌ له‌ خوینی غه‌زه‌لنوس هه‌لده‌کیشتیت و ده‌یخاته‌ قوتویه‌کی تایبه‌تییه‌وه. که‌ ئه‌وه‌م بینی منیش له‌ سندوقی پشته‌وه‌ی ماشینه‌که‌ی بارۆندا، له‌ زه‌رفیکی تایبه‌تیدا خاوییه‌که‌م ده‌ره‌ینا... ئه‌و خاوییه‌ی که‌ پوژیک له‌ پوژان پاره‌یه‌کی خه‌یالییم پێدابه‌و، چاویله‌که‌م له‌ چاوی غه‌زه‌لنوس داکه‌ند و خسته‌مه‌ گیرفانم، خاوییه‌که‌م توند تیه‌پێچاو گووتم «لێره‌دا بینێژن». بارۆنی پۆرسەلان و مورتەزا ویستیان لاشه‌که‌ بیه‌نه‌وه‌ بق نویمیران. مورتەزا گووتی «گونا‌هه‌ بارۆنی گه‌وره‌م، مه‌حرومکه‌یت له‌وه‌ی لاشه‌یه‌کی وه‌ها گرنگ و جوان له‌ ناو ئه‌و کۆمه‌له‌ لاشه‌یه‌دا نه‌ییت که‌ من له‌ گورستانه‌ نه‌ینییه‌که‌ی خۆمدا کومکردونه‌ته‌وه...». من هه‌ستم به‌ سه‌ر ئیشه‌یه‌کی گه‌وره‌ ده‌کرد. گووتم «گه‌ر ئه‌م لاشه‌یه‌ بیه‌ته‌وه‌ بق نویمیران خه‌وم لێناکه‌ویت، ناتوانم له‌وئ بژیم... تیده‌گه‌ن؟». وه‌ها توندو توپه‌ قسه‌مکرد دلم ده‌له‌رزی. که‌ زانیان سه‌رچه‌وتم و

بیسووده هیچیان نه گووت. مورتەزا بەبێدەنگ دەستیکرد بە هەلکەندنی چالێکی گەورە... من گەرامەووە بۆ ناو ئوتومبیلە بەرزەکەیی بارۆن و لەوێوە گویم لە دەنگی ئەو پاچە بوو کە مورتەزا دەیدا بە زەویدا، زرمەکەیی بەسەر تاسەری شەودا دەپۆیشت، بە سەر شاردا تێدەپەڕی، بەسەر گۆرستانە دوورەکاندا تێدەپەڕی و لە جێگایەکی نادیاردا خامۆشەبوو.

جەغفەری مەغولی و گولای پیزۆ «حەسەن توفان — کۆتایی پاییزی ٢٠٠٤»

دە پۆژ بۆ لاشەکەیی غزەلنوس گەڕاین تا دۆزیمانەو، دەپۆژ من و ماجەلانی راستەقینە و دەرسیم تاهیر هەموو پۆژێک بەیانی زوو دەرەچووین و شەو درەنگ دەگەڕاینەو، بێست بە بستی کێلگەکانی دەورووبەری شار گەڕاین، لاشەی ژنیکی کورژاو و دوو کۆرپەمان دۆزییەو، دەرسیم هەموو ئەو پێدەشت و بنگرد و چال و کەندانی دەورووبەری شاری بۆندەکرد. تا دواجار دەرسیم لە نزیک شوێن ئاوەپۆیەکی کۆنەو بە دەم گریانەو لاشەکەیی دەرھێنا. ماجەلانی راستەقینە وەکۆ من غەمگین و کەساس بوو، بەدریژایی دە پۆژە وەک بەسەر عەردێکی ئەفسانەیییدا بگەڕێت و لە کیشوهرێکی دیکەدا ونبووێت، بێپشوو کۆمەکی بە من و دەرسیم دەکرد. بەردەوام باسی گەشتە دووردریژەکانی خۆی بۆ دەکردین، بۆ ئەوێ ماندوونەبین. هەستەدەکرد پۆژ بە پۆژ بالایی بەرتەردەبێت، من و دەرسیم لە بەردەمیدا دوو مەخلوقی بچوکبووین. کە بە هەر سێکمان تەرمەکەمان دەرھێنا، کە تۆزمان لێتەکاند و پوختساریمان پاککردەو، سیما قەشەنگ و دەرۆیش ئاساکەیمان ناسییەو کە هێشتا بە دوو چاوی گەش و کراوەو

سەیری ئەستێرە دەکرد. خاویلیەکی ئاوریشمی ئیجگار قەشەنگیان تێو
 پىچابوو، خاویلیەكە لە زۆر شوینەو بە خۆینی غەزەلنوس سووربوو.
 خاویلیەكەم لێكردەو و بەوردی مەیتەكەم ئەمدیویدیو كرد، جىگای دوو
 گوللە زیاتر هیچی دی پێو نەبوو، ئەو دوو گوللە دێرین و بەکەرەنگەى
 مەغزلی دەیان بە نێچیرەکانییەو. لە ژێر مانگەشەوی پاییزدا سەری
 غەزەلنوسم خستە سەر پانم و سەیری ئاسمانم كرد و سویندم خوارد كە
 تۆلەیدەكەمەو. لە نیهانی خۆمدا گووتم «باغ و غەزەل سوودیان چیه
 گەر ئاوما نامەردانە بکوژێن». ئەو شەو مەجلانی راستەقینە لاشەكەى
 غەزەلنوسی دا بە كۆلیدا و تا بەرمال داینەنا، من و دەرسیم لە دوایەو
 دەپۆشتین و دەگریاین. لە پۆژی دواتردا پرسەمان بۆ غەزەلنوس پراگەیاندا،
 جگە لە هەندىك پۆخەبەرى خەيالىی و ژمارەیهك باغەوان و دوو سى
 كتیفەرۆش كەسى دی نەهات بۆ پرسەى پیاوان. بەلام لە پرسەى ژناندا
 خانمانى پەژمورده و دایكە پەشپۆشەكان تەواو حەوش و دالانى مالى
 غەزەلنوسیان پرکردبوو. منداڵان سویندیان خوارد تریفە یابەحریان لە
 پرسەكەدا بینيو. تا هەفتەیهك من و منداڵە خەيالىیهكان و مەجلەلانى
 راستەقینە هەموو بەيانییهك خۆمان دەگوێرى و زوو دەچووینە سەر
 گۆرەكەى غەزەلنوس. لەوئ حورمەت و خۆشەویستی خۆمان پيشاندهدا و
 دەگەرپاینەو. لەو ماوەیەدا شەوان ژنە پەشپۆشەكانى هەزارباغ هیندەیان
 گول بۆ سەر گۆرەكەى غەزەلنوس دەهینا، سەرپای گۆرستانەكە خەریك
 بوو لە گولدا نوقمەدەبوو، دەریایەكى بێسنووریو لەو گولە گەورە و
 خەيالىیانەى لە باغى جۆراوجۆرەو دەهاتن و جوانییهكى بێۆینەیان بەو
 گۆرە سادە و ساكارەى غەزەلنوس دەبەخشی، كە لە گۆرستانىكى بچوك
 و نوێ و چەپەكدا ناشتمان. ئیستاش كە خەون بەسەر گۆرەكەى ئەووەو
 دەبینم هەر لە ناو ئۆقیانوسىكى بێسنوورى گولدا دیتەو بەرچاوم.
 پۆژانى دواتر من پلانى كوشتنى جەغفەرى مەغزلیم داڕشت. ئەو تەكە

پڻگا و دوا پڻگا بوو بيگره بهر. به کۆمه کی شېر ناو و ناو نيشانی مالى
 مه غوليم له نويميران پهيدا کرد. شه ويک بهر له وهی بچم بۆ کوشتنی
 جه عفره هم موو کليله کانم هه لگرت و پوښتم بۆ هه زارباغ. ئه و شه وه
 باغه کان زۆر له بهرچاوم گۆرپا بون، هه ستمکرد لاله زاره کان بهرینتر و
 گولستانه کان فراوانتر بون. به دريژایی شه و درگا به درگا هه موو باغه کانم
 والا کرد و هه موو دهروازه کانم خسته سهر پشت. هه موو گوله ناسکه کانم
 به سه رکرده وه، هه موو گوله په ژمورده کانم ئاودا... هه رگيز هه زارباغم وا
 بهرین و بيسنور نه بينیبوو. ئه و شه وه زۆر ناو گوله کان بۆ سه بری
 گه پام و نه مدۆزيبه وه، وهک ئه وهی بوون و نه بوونی ئه و به خه یالى
 غه زه لنوسه وه گریدرابيشت، وهک ئه وهی گولیک بيشت ته نيا فه نتازيا و
 خولياکانی غه زه لنوس چنبييتی و دواتر له گه ل ئه ودا مردبيشت و بهر وه
 جيهانیکى دى کۆچیکردبيشت. له کۆتایی ئه و شه ودا تيگه يشتم که چهند
 ساله، من و غه زه لنوس به خه یالى يه کدا سه فهرده کهين، باغه کانمان له
 جيگایه کدا تیکه لاوی يهک بووبوو. ئيستا غه زه لنوس دواى مردنی خوی
 باغه کانى بۆ من جيپه يشتبوو، بۆ هاوپرئ بيکس و ته نهاکه ی خوی که
 جگه له م باغانه خۆشى دیکه له ژيانيدا نه بوو. ئه و شه وه تا توانيم
 تير سه بری گولى قه شهنگ و گیای خه یالاويم کرد و به غه مه وه له
 باغه کان هاتمه ده رئ. پوژی دواترم سه رتاپا له گه ل شيردا برده سهر، که
 ئيستا به جۆريک ده بخوارده وه له توانا و تاقه تی له شه چکۆلانه که ی
 زۆر تر بوو. شېر له و ماوه يه دا ئه و خه یاله شی له سه بری خوی ده رکرد، ئه و
 کيزه چاو جوانه بکاته خيژانی خوی که پوژيک له سه ره ی وه رگرتنی
 موچه ی که منه نداماندا بينیبوو، ئه وه پتر تووشی مه راق و غم و توپه یی
 کردبوو. شه و بهر له وهی شېر به جيپه يتلم خاويليه خويناوييه که ی سهر
 له شی غه زه لنوسم دايه و گوتم «پيشمه رگه شه ريف و غه مگينه که ی
 نيشتمان، ئه م پارچه ئاوريشمه تا هه تاهه تايه به و خوينه وه هه لگره»،

کلیلی باغه‌کانی خه یالیشم خسته به‌رده‌ستی و گوتم « ئه‌م کلیلانه‌ش لای خۆت قایمبکه و تا هه‌تا هه‌تایه نه‌یده‌یت به‌که‌س، ئه‌مانه کلیلی کۆمه‌لێک باغی خه‌یالین، شه‌ویک له‌ شه‌وان کۆمه‌لێک پیریژنی په‌شپۆش دینه به‌ر مالت و پێتده‌لێن شبری قژرده، غه‌مگینترین کۆنه جه‌نگاوه‌ری دونیا، گۆله‌کان وه‌خته سیسده‌بن و کاتی ئاودانیان هاتووه. ئه‌وکات تۆ ده‌بێت بچیت و ده‌رگاکانیان بۆ بکه‌یته‌وه... شبر کلילה‌کانی لیوه‌رگرتم و گوتی «گه‌ر ئاوها ئیفلیج نه‌بوومایه، نه‌مه‌ده‌هشت تۆ برۆیت، خۆم ده‌مکوشت». یه‌کدیمان ماچکرد و مالاوایمان له‌ یه‌کدی کرد و به‌خۆم و ده‌مانچه‌که‌مه‌وه به‌ره‌و نویمیران که‌وته‌ پێ.

که‌ له‌ ژێر ته‌لبه‌نده‌کانه‌وه خۆم کرد به‌ نویمیراندا، باران ده‌باری. وه‌ک ده‌ستیکی نه‌یانی بمبات، دوا‌ی ئه‌و نه‌خشه‌ ورده‌ که‌ وتم که‌ شبر له‌ هاوڕێیه‌کی دێرنی خۆی وه‌ریگرتبوو. جه‌غه‌ری مه‌غۆلی له‌ ناو حیزب و ده‌ره‌وه‌ی حیزبیشدا دوژمنی تۆربوو، به‌لام به‌ حوکمی ئه‌وه‌ی سه‌له‌ها بوو له‌ ئارامیدا نوقمبوو، که‌س هه‌ره‌شه‌ی له‌ مال و ژیا‌نی ئه‌و نه‌ده‌کرد، به‌ چه‌شنیک دلدیا و خاترجه‌م بوو وه‌ک پیاویکی ئه‌مین و بێت‌رس ده‌ژیا. سه‌عات نۆی شه‌و من له‌ زه‌نگی ماله‌که‌یانم دا، یه‌کیک له‌ پاسه‌وانه‌ تایبه‌تییه‌کانی کردییه‌وه. پاسه‌وانیکی مندالکار بوو، له‌ ته‌مه‌نی ئه‌وسای من و مه‌غۆلیدا ده‌بوو که‌ پێش بیست و پێنج سال چوینه‌ ناو شانه‌کانی ئیغتیا‌لاته‌وه. به‌و گه‌نجه‌م گووت «به‌ مه‌غۆلی بلێ حه‌سه‌ن تۆفانی هاو‌پیت هاتۆته‌ میوانیت... خۆی ده‌مناسیت». سیازده‌ سال بوو مه‌غۆلیم نه‌بینیبوو. که‌ هاته‌ ده‌رێ وه‌ک جاری جاران چکۆلانه‌ و له‌ج ئه‌ستوو و لووت پل‌یشاوه‌ و ناشیرین بوو. دنیا زۆر گۆرپابوو، که‌چی مه‌غۆلی هه‌ر وه‌کو خۆی بوو، ته‌نیا که‌میک له‌ جاران قه‌له‌وتر و ده‌ستخ‌تر و بازوو قه‌ویت‌ره‌ هاته‌ به‌رچاوم، له‌وه‌ به‌تراییت نیگای هه‌مان نیگا و ده‌نگی هه‌مان ده‌نگ و پۆخی هه‌مان پۆج بوو. ویستی پوخۆش و ئیسک سووک

دەربەگە ویت، بە لām لە بەر پوناکی گلۆپە کزەگە ی بەردەرگادا نارەحەت و دوودلییەکی ژۆریشم لە سیمایدا خۆیندەو. پیتی شەرمبوو نەمباتە ژووری، بە لām دڵنیا بووم لە ناخدا گرژ و لە دڵدا پەرگومانە. سەرەتای وایدەزانی بۆ جیبە جێکردنی کارێک یان بۆ تکیەک چوومەتە لای. بە خێرەتانی کردم و گووتی «حەسەن تۆفان، بێت و نەبێت دواى ئەم هەموو سالاە بۆ کارێک یان واسیتەیک پووت لە قاپی من کردووە... گەر وەهایە بێتەوێ لێم زویربیت، هیچم بە دەست نییە و ناتوانم هیچت بۆ بکەم». من هێشتا لە تەماشای چلچرا و گلۆپ و گۆلدانی ژوورە پازاوەگە ی ئەودا نوقمبووم، خۆشەحالبووم کە گەشتوومەتە بەردەمی. ویستم بەر لەوێ دەمانچەکەم دەربەیتیم و لە دوورەووە بە دەستووری جاران گۆللەکانم لە تۆلە ی نەوجەوانی چینی و غەزەلنوس و هەموو ئەوانی دیکەدا بنێم بە سنگییەو، کەمێک لە نزیکەووە تەماشاییکەم. گووتم «جەغەری مەغۆلی مەترسە، بۆ هیچ کارێک نەهاتوومەتە لات، دەزانم تۆ تەنیا خەلکت پێدەکوژن، لەوەزیاتر بە کەلکی هیچی تر نایەیت». قسەکانم وەک سەرەتا پەقبوون، دەمزانی چ پیاویکی ترسناکە، بە لām بە دەنگە خۆشەگە ی گووتی «کەوايە بۆ هاتوویت؟». بە هیمنی سەیرمکرد و گووتم «جەغەر بۆ غەزەلنوست کوشت؟». سەیرئیکیکردم و گووتی «هاوڕێت بوو؟». وەختبوو وەلامیبەدەمەو، وەختبوو بکەومە قسە و گۆرینەوێ مانا لەگەڵیدا، بە لām دەستیکی قوول لە ناووەووە گەروی گرتم و نەیهێشت. ئەو دوو جیهانە ی کە بۆ هەتا هەتایە لێکدا پراپوون، نە دەبوو بەریەک بکەونەو. مەغۆلی تارماییەکی ترسناکی خۆم بوو، ئەو نیوەیە ی من بوو کە باغەکان کوشتبوویان، ئەو نیوە سامناکە بوو کە هوشیاری و ویزدان و غەزەل بۆ هەتا هەتایە خەواندبوویان. نیوەیە کە بوو لە دەروەوێ من و دوور لە من و دوژمن بە من. دەبوو تا هەتا هەتایە هەروا دوور و نادیار و بێدەنگ بمیێتەو، ئارەزوویەکم نەبوو قسەم بۆ بکات و گوێیگرم... دەنگی ئەو

نه دهگه يشته گویى من، نه و له کۆشکه کانی نویمیران و من له باغه کانی خه یالدا ده ژيام... که سهیری کورسی و میز و چلچرا گرانبه هاکانی نهوم کرد، دلنیا بووم هه موو نه وهی نه و له ژیانیدا به ده سته پیتاوه، هه موو نه کۆمه له میز و ته پلّک و چلچرایه ی حیزب بو ی په خساندوه، یه ک غونچه ی باغه کانی من ناهیتیت. سه یرمکرد و دلنیا بووم نامه ویت هیچ سفره یه ک جگه له مهرگ کۆمانبکاته وه. نه وهی باغ و غه زهل لیکیان جیاده کاته وه هیچ شتی ک نایاننیتته وه به یه که وه. که سه یرمه کرد تارماییه کی پیر و له شقورس هاته به رچاوم، جانه وه ریکی چلکن و دیز که چهند سال له مه و بهر له دهستی من به ربووه و هی دی هی دی بو ته نه دم درنده ناشیرین و درژوه. ده بوو تا هه تاهه تایه بیده نگ بیت، ده بوو وهک سی به ریکی قورس و سه نگین هه رگیز نه یه ته زمان و قسه نه کات. بیته وهی وه لامییده مه وه هه ستام و ده مانچه کهم ده رهینا، ساتیکی سه یربوو، سیازده سال بوو، له دوا ی کوشتنی نه و ژنه بیگونا نه وه ده مانچه کهم له پووی که سدا به رزنه کرد بووه وه، ویستم وهک جاری جاران نیچیره کهم فریای دوودلی و گومان و ترس نه که ویت، ویستم نه و ماوه یه ی پینه به خشم بتوانیت بیر له مردن بکاته وه. به لام له و کاته وهی دهستم بهر ده سکی ده مانچه که که وت، له و ساته وهی دهستم به ئاراسته ی مه غولی به رز کرده وه، وهک موچرکیکی سامناک بمهه ژینیت، وهک هه موو گوله کانی دنیا په لامارمبدهن، وهک کۆمه لیک ده نگ له دووره وه هاوارم لیبکه ن، ژاوه ژاویکی ترسناک له پوچمدا دروستبوو، شتی ک بوو وهک نه و دوخه ی چهند سالیک له مه و بهر له یانه ی پیاو کورژه بیئیشه کاندئا تووشم هات. له نا کاو سه رم پرپوو له دهنگی ته قه ی کۆن، له یادگاری نه و ناله و شریخانه ی له یاده وه ریمدا کپ بوو بوون، هه ناسه م پرپوو له بوئی باروت، باروتی نه و فیشه کانه ی من و مه غولی پیکه وه ته قاندبوومان، سه یری دهستی خۆم کرد و هه لمی زه مانیکی مردوو و هالو ی قه پرتیکی خویناویم له نیوان په نجه کاندئا بینی، له تریکم بو پیشه وه دا و وه ختوو

به سهر میزه کاندای بکهوم . ویستم په نجه بنیم به په له پیتکه ی ده مانچه که دا و به ناگایمه وه، به لام نه و بونی گولآوه وهک لیشاو ده هات به سهرمدا، نه و بونی گولآوه ی پیزو به رده وام له دورره وه بانگیده کردم، ده بیردم، منی شیتانه راده کیشا، وهک دوی نه فسونیک که وتبم چاوم لیکنای و به ره و مه غولی پویشتم . ده مویست ده ست راستبکه مه وه و فیشه که کان بته قینم، به لام له بری نه وه پیچم خوارد و به لادا هاتم و که وتم ...
که دوی چند ساعات به ناگاهاته وه، له ناسایشی نویمیران بارونی خه یال له سهرسهرم پیده که نی .

دوا ویستکه زستانی سالی ۲۰۰۷

کاتیک ماجة لانی راسته قینه یان هیئا بو زیندان جگه له و نه تله سه کونه ی دنیا هیچی دیکه ی پینه بوو . کاتیک به و قره دریژ و بالای به رزه یه وه له ده رگای زیندانه که هات به و دیودا سامیکی وه ها که وره ی هه بوو ته وای دپله کان ماوه یه کی دریژ پیده نگبون و سه یریانده کرد، له سه رکرده یه کی که وره ده چوو که له جه نگدا به زیبیت و ئیستا به دلی هاتبیته شوینیک که شایسته ی پادشاکان نییه . له یه کهم ساته وه منی خاترجه مکرد و گووتی هه موو مندا له خه یالیه کانی سپاردوه به نه فسانه و دلناییه له ده ستیکی نه میندان . من به که رمی هه والی شالوو توتم لیپرسی و گووتی «نه فسانه سویندی خواردوه هه ر شتیک که بکریت و نه و کوپه به خته وهریکات، دریفی ناکات» . من و حه سه ن زور غه می سه رکه ردان بوونی مندا له کانمان بوو، به لام نه و هه رده م له دلسوزی نه فسانه و دل که وره یی نه و خانمه دلنایای ده کردینه وه . که یه که مجار

سه‌یری دیواره‌کانی زیندانیکرد و به ترسه‌وه دهستی لیدان به منی گووت «ماجیدی هاوپیم به درژیایی ژیانم له‌م دیوارانه هه‌لهاتووم، چهند ساله له‌م دیوارانه هه‌لدیم، به‌لام مروف که مه‌حکوم بوو، چنده هه‌لبیت و چنده دور بپوات دیت، هه‌ر دیت و له‌هه‌ر دور و زه‌مانیکدا بووه، حوکمی خوئی ته‌واوده‌کات». پیده‌چوو هه‌موو ژیانی ترسیکی وه‌ها له‌ دووی بووبیت که پۆژیک له‌ پۆژان دووباره ده‌که‌وینه‌وه وه‌ها زیندانیکه‌وه. گووتی «سه‌رتاپا عومرم ئازاد و له‌ ژیر ئاسمانی پرئه‌ستیره‌دا گه‌راوم، تا گه‌ر که‌وتمه‌وه به‌ندی و بوومه‌وه دیل، به‌رگه‌ی دیواره‌کان بگرم...». ئه‌و ماوه‌یه‌ی که پیکه‌وه له‌ زیندان بووین، هه‌یه‌ت و خوشه‌ویستی ماجة‌لانی راسته‌قینه به‌رده‌وام له‌ به‌رچاوم زیادیده‌کرد.

ماجة‌لانی راسته‌قینه له‌ قاوشی سی به‌ تۆمه‌تی کوشتنی غه‌زه‌لنوس و هه‌سه‌نی پیزۆ له‌ قاوشی پینچ به‌ تۆمه‌تی هه‌ولدان بۆ کوشتنی جه‌غه‌ری مه‌غۆلی و من له‌ قاوشی یازده به‌ تۆمه‌تی ده‌ستدریژی بۆ ناموس گیرابووین. من و هه‌سه‌ن گونا‌هیککی دیشمان له‌ئه‌ستۆبوو که تۆمه‌تی به‌شداریکردن بوو له‌ نوسینی کتیییکدا شه‌ره‌فی ولات و پاک‌ی ده‌ولت لکه‌دارده‌کات. پۆژیک داوه‌ری گشتی بانگیکردم و کتیه‌ دزراوه‌که‌ی مه‌رگی پیشاندام و گووتی «ماجید عه‌بدولپه‌حمان گول سۆلاف، تۆ سه‌روکاریکت به‌م کتیه‌وه هه‌یه‌؟». من بیئه‌وه‌ی سه‌یری کتیه‌که‌ بکه‌م گووتم «به‌پیزی، ئه‌و کتیه‌ گه‌وره‌یه‌ی جه‌نابت ده‌یینی لاپه‌ره‌ لاپه‌ره‌ به‌ ده‌ستوخه‌تی من نوسراوه‌ته‌وه». داوه‌ر هه‌موو قسه‌کانی منی تۆمارکرد و گووتی «حەیف بۆ تۆ کوپم... تا ئیستا تاوانباری وه‌ک تۆ گه‌مزه‌م نه‌بینوه، وای به‌حالت کوپم که خراپ تیوه‌گلاویت، به‌راستی دلم به‌ جوانیت ده‌سویتیت».

ئه‌گه‌رچی من خراپ تیوه‌گلابووم، به‌لام هاتنی هه‌سه‌نی پیزۆ و ماجة‌لانی راسته‌قینه بۆ زیندان که‌میک له‌و ده‌رده‌ی که‌مکردبوومه‌وه.

ماجهلان له شهوی یه که مه وه نه خشه که ی دهرهینا و دهستیگرد به
 گتپړانه وهی چیرۆکی گه شتهکانی خو ی بۆ زیندانیهکان، حیکایه تی
 گه شتهکانی ماجه لانی راسته قینه هیژ و تینی دایه منیش بکه ومه
 گتپړانه وهی سه فهره خه یالیهکانی خۆم، نیدی وای لیها ت شه و ته وای
 زیندانه که به نۆره گو یی له چیرۆکی گه شتهکانی من و ئه و ده گرت.
 گه شتهکانی ئه و چند گه شتی راسته ییوون هینده ش سه فهریکی درژییوون
 به خه یالدا، سه فهرهکانی منیش چند گه شتی خه یالیهیوون ئه وه نده ش
 سه رشاریوون به حقیقه ت، من و ئه و دوو دیوی یه ک مه خلوقبووین،
 دابه شبوونی یه ک دونیا بووین به سه ر دوو نیوه دا. له زیندان که س ناوی
 راسته قینه ی ئیمه ی نه ده زانی، هه ردوو کمان ماجه لان بووین، یه کیکمان
 راسته قینه و ئه ویدیمان خه یالی، به لام پیکه وه یه ک وینه ی جیهانمان
 بۆ ئه و دیلانه دروستده کرد که له زیندانی تال و تاریکی خۆیاندا
 دوور له خه یال و له حقیقه ت ده ژیان. له و زیندانه دا ده یه ها شه وی
 قه شه نگمان به گتپړانه وهی چیرۆک و باسکردنی جیهانی جیاواز و په نگاو
 په نگه وه به سه ربرد. بۆیه که مجار له و زیندانه دا و له چیرۆکهکانی ئیمه دا
 خه یال و حقیقه ت به راستی ئاشتده بوونه وه و پیکه وه ده ژیان... شه ویک
 ماجه لانی راسته قینه دهستی به قژی دا هینا و پینگوتم «گول سۆلاف،
 ته نیا مروفی دیل یان که سانیک که به راستی ئازادن ده توان خه یال
 و حقیقه ت پیکه وه ئاشتبه کاته وه، هیچ ژیانیک له ژیا نی مروفی نیوه
 دیل و نیوه ئازاد ناخۆشتر نییه». دهستی خسته سه رشانم و گووتی
 «ماجیدی گول سۆلاف، گه ر مردم ئه وه له بیرمه که... یان به ته واهه تی
 دیل به وه ک ئه مپۆ، یان به راستی ئازاد به... له وه زیاتر هیچی دی
 قه بوول مه که». ئیستا زۆر بیرى ئه و شه وانه ده کم... که تاریک
 داده هات سه راپای زیندانه که به پاسه وان و به پێوه به ری زیندانیه وه له
 ده ورمان کۆده بوونه وه و ئیمه باسی گه شته ئه فسوناویهکانی خۆمان بۆ

ده کړدن. به پړوه بهری زیندانه که کورپکی ده موچاوپر و نه سمر و ده م به خنده بوو، گهرچی نیمه چاوپیکه وتنمان نه بوو، به لام نه و جارپک پځای به نه فسانه دا بیت بۆ لای ماجة لانی پاسته قینه. که نه فسانه هات به چپه نه فسوناو ییه کانی نیوهی زیندانه که ی شیتکرد، دواچار وازی له میرده که ی هینابوو، بۆ نه وهی شوو به ماجة لان بکات. نه و هوالی منداله خه یالیه کانی بۆ هیناین و گووتی به کومه کی نه وره سی خوشکت و هندیک ژنی دیکه هه موو باشن و له هیچیان که م نییه. له و ماوه یه دا دووچار بارونی بوکه شوشه سهر دانیکردم، بارون یه که مجار زور سهر نه نشتی کردم و گووتی «پیمگووتی نویمیران ده ریایه. سهرتاپای شه پۆلی نه ینیه. گهر دلۆپیک نه ینیش ده ریهنیت هیچ له و ده ریایه تینا گیت... تو چ بڼ می شکیکیت ده سته به بیت گورپک هه لده ده یته وه و لاشه یه که ده به بیت... کڼ هیه به تیگه یشتن له یه که لاشه له م مه مله که ته تیگات؟». دواتر به قولی باسی گونا هی منی کرد. به و زمانه تاییه ته ی خوی، تیگستیکی دريژی له سهر هیزیکي گهر دونی بۆ خویندمه وه که واده کات من ماجیدی گول سؤلاف بم، دیلیم، بڼ پاشه پوژیم، نه ویش بارونی بوکه شوشه بیت، پر شکو بیت، نازاد بیت و به خته وهر بیت. به پای بارون من گهر له سهره تاوه گویم له پڼنمایي و قسه کانی نه و بگرتبایه، تووشی به ختیکي وه ها سیا و پوژیکي وه ها رهش نه ده هاتم. من گوتم «بارون جه نابت پاسته ده کیت... من ته واو له قسه کانی نیوه تینه که یستم و نیستا ده بیت نه و سزایه م قه بول بیت که نه نجامی سهره پوژی خومه». ده ستيکی به پریشه سپیه بریقه داره که یدا هیناو به چرپه وه پڼیگووتم «من پیمگووتی، نه م شاره وه که تیه نییه... پیمگووتی. نه و دیوهی له به رده رگای نویمیران وه ستاوه نه وانه ده کوژیت که مه ته له که ده زانن، نه وه که نه وانه ی که نایزانن. له نویمیران نه وهی مه ته له که هه لبه ینیت ده کوژیت. بیرتچووه وه یان چی؟ من

یەكەم پۆژ ئەوهم پێگوتی... یەكەم پۆژ. تۆش بەشیکی مەتەلەكەت
 ھەلھێنا... ئەو بەسە تا دەمریت پرسیوا و بەدبەختیبت. ھەموو ولاتەكە
 بە ھەلە دەپوات. ئەستێرەش بە راستی بەسەر ئەم شارەدا پاناویریت،
 مانگیش خوار تریفەئێ دەگریتە ئەم شارە مەلەونە... بەلام پێمگوتی
 ھیچ بارۆنیك نییە یارییەكەئێ تۆ قەبوولبكات، منیش قەبوولئێ ناكەم،
 تۆ منت پوو زەرد كرد و پەشیمانیت بۆ ھێنام». بارۆن بە راستی لە
 غەمی مندا بوو، وەلئێ من دەمزانی ھیچی بۆ ناكړیت و ناشویریت ھیچ
 بكات، ئەوانی دی ژۆر لەو بەھێزتر و بەدەسەلاتتر بوون. جاری دووھ
 كە ھات بۆلام نامە یەكێ تیشكان تاهیری پێبوو، گوتی «ژۆر بە نھێنی
 داویەتی بە من. ئاگات لێبێیت و دەری نەخەیت». نامە یەكێ چكۆلانە بوو،
 چەند دێرێكی كورتبوون، گوتیبوو من بە راستی تۆم خوشویست. تۆ
 لە ھیچ یەك لەو پیاوانە نە دەچوویت كە من بینوووم، تۆ لە بارۆنەكان
 ناچیت، حیاكایەتەكانت ژۆر خوشبوون، تۆ ژۆر كووری باشیت، تۆ ژۆر
 كووری قۆزیت. بەلام گەر وام نە كردایە بارۆنی خیال و بارۆنی مەدەنی
 لە زانكۆ دەریان دەھێنام و دەریان دەكردم... من یەك ئومێدم ھەیە كە
 بمویریت و رقت لێم نەبێت.

دەمزانی قسەكانی تیشكان لەو درۆ ئەبەدیانیە كە كچان دواي ھەلە
 گەرەكانی خۆیان دەینوسن، لەبەر ئەو جۆرە درۆیانەش بوو نە مەدەویست
 بكەمە ئەفینەو. پۆژێكی باران بوو، نامەكێ تیشكانم لە حەوشی
 زیندانەكەدا دپی و بە جێمھێشت لێزمە و پەھێلەئێ زستان لەگەڵ خۆیدا
 بیبات. كە بەسەر و پوخساری تەپەووە گەرامەووە بۆ ژووڕەو دیمەنی
 فلیمەكێ جێسیكە لانگم ھاتەووە یاد، جوانی كوشندەئێ ئەو كچەم
 ھاتەووە یاد كە نە مەدەزانی كێیە و لە كوێو ھاتوو و بۆ دەرھەق بە
 من ئاوەھا بەدبوو.

ھەموو زستانی سالی دووھە زاروپێنج لەو زیندانە بووین، ھیچ ھەواییك

له دادگایکردنمان نه‌بوو. له سه‌ره‌تای به‌هاردای سه‌روفه‌سالی بارۆنی
 خه‌یال ده‌رکه‌وته‌وه. پۆژیک له‌ نیسانی سالی دووه‌زاروپینجدای، بارۆن
 هه‌ر سی‌کمانی بانگکرد بۆ ژووێکی تایبه‌تی له‌ زیندان و گوتی
 گه‌ر به‌مانه‌نه‌ به‌ر دادگا حوکه‌مانمان زۆر قورس ده‌بییت، له‌به‌رئه‌وه
 له‌ نه‌نجومه‌نی بارۆنه‌کان و لای جه‌نابی سه‌رۆک تکاو پێشنیاریکردوه
 به‌مانه‌بخشن به‌و. ئه‌و به‌ درێژی باسی ئه‌وه‌ی بۆ کردین که‌ چیت
 وازی له‌وه‌ هه‌تاوه‌ شارێکی خه‌یالی دروستبکات، گوتی ئه‌مڕۆ خولیا
 وه‌های نییه‌ و جۆره‌ ئومیدی وای په‌روه‌رده‌ ناکات، ئیستا گوندیکی دێری
 و پوخاوی خۆی و باپیرانی هه‌یه‌، گوندیکی چه‌په‌که‌ له‌سه‌ری دونیا، له‌
 ناو چیا عاسیه‌کاندا، له‌ گوشه‌یه‌کی سه‌ختدا که‌ چیاکانی ئه‌م ده‌قه‌ره
 تییدا به‌یه‌کده‌گن. ئا له‌و ده‌قه‌ره‌دا که‌ پشتی پادگای گه‌وره‌ گه‌وره‌ی
 سوپای تورکیه‌، خۆره‌لاتی کۆمه‌لێک بنکه‌ی گه‌وره‌ی پاسدارانه‌، له‌ویدا
 ده‌یه‌وێت گوندیکی چکۆلانه‌ی بۆ دروستبکین. بارۆن ماندوو و بیسه‌بر
 هاته‌ پێشچاوم، پێشتر له‌ لێپرسینه‌وه‌ی هه‌ر سی‌کماندا به‌شداریکردبوو،
 به‌لام دواي ئه‌و ماوه‌یه‌ له‌پتر و بیکه‌یفت ده‌مبینی. هه‌ر سی‌کمان رقمان
 لێیبوو، ده‌مانزانی ئه‌و له‌ پشت کوشتنی غه‌زه‌لنوسه‌وه‌یه‌. ئه‌و به‌سه‌رێک
 ده‌یویست له‌ هه‌موو دونیامان دووربخاته‌وه‌، له‌ چیرۆکه‌ خه‌یالیه‌کانی
 ئیمه‌ ده‌ترسا که‌ شه‌وان زیندانی ده‌هه‌تایه‌ جۆش، ده‌ترسا سه‌به‌ی
 له‌شکرێک له‌ پۆله‌به‌ری خه‌یالی له‌م به‌ندیخانه‌یه‌وه‌ بینه‌ده‌ری و به‌هیچ
 نه‌گیرینه‌وه‌، به‌سه‌رێکیش ده‌یویست تا هه‌تاهاه‌تایه‌ له‌ ژێر چاوه‌دێری
 خۆیدا بین. هه‌سه‌نیش پای وابوو بارۆن به‌ هه‌ر نرخیک بووه‌ ده‌یه‌وێت
 به‌مانکات به‌ کرێکاری خۆی... بریاریداوو به‌و جۆره‌ خه‌یالمان بکوژیت.
 یه‌کیک له‌ بارۆنه‌کانی دۆستی پێشنیاری ئه‌وه‌ی بۆ کردبوو به‌مانخاته‌ ژێر
 کار، چونکه‌ گه‌ر مڕۆف بازوو و جه‌سته‌ی ماندوو‌بوو، ئیدی خه‌یالاتی
 ده‌مزیست. قسه‌کانی بارۆن بۆ ئه‌وه‌ نه‌بوو پرسمان پێبکات، به‌لکو بۆ

ئەو بوو ئەو بېرە مان پى پابگە ئىت. بەر لەو ەى بېرات كاغەزىكى
دەرھىنا و بېرارى لايەنە بالاکانى پيشانداين كە ئىمەيان خستۆتە ژىر
پەحمەت و بەر ئاموزشى ئەو تا كۆمەكمانبكات بېينەو بە ھاوالاتى
باش. گووتى «سەرۆك خۆشحال دەبىت بېيىستىت ئىو بوونەتەو بە
ھاوالاتى دلسۆز و نىشتىمانپەرور».

دو ھەفتە دواى ئەو، دەمەو بەيانىكى زو، خۆى و شەش پاسەوان
ھاتن و ئىمەيان برد بۆ ناو چيا دورەكان. كات وەھا زو بوو نەدەكرا
خواحافىزى لە زۆرەى برا دىلەكانمان بگەين. چوار سەعات بە ئوتومبىلىكى
سەربازى پۆىشتىن و دواتر لە جىگايەك پىادەبووين و لەوئە بە پى
نۆ سەعات بە چيايەكى سەختدا سەرکەوتىن، ئەو يەكەمجاریو لە
ژياندا دەرەو ى شار بېينىم، ئەگەرچى دىلووم، بەلام خومارى بېينى
سروش و مەستى بېينى ئەو ھەموو چيا گەرەى بووم. دواجار دەمە و
ئىوارەىكى درەنگ گەىشتىنە ئەم گوندە، پىدەچو بارۆن زۆر بېرىكردبىتەو
تا گەىشتۆتە ئەو قەناعەتەى ئىمە پەوانەى ئەم گۆشە عاسىيە بكات
كە ھىچ مەخلوقىك نەيدەتوانى بە ئاسانى لىى ھەلىت. ناو كەند و
بەردەلانىكى سامناك بوو، چوارەورمان سەرتاپا لوتكەى وەھا سەرکەش
و شاخى وەھا ساف و بەردەلانى وەھا سەختبوو، ھىچ چيا بەزىنىكى
چاپوك ئاودىويان نەدەبوو، ئەملالامان كەرتە شاخى وەھا سەىرىبو من
ئىستاش كە سەىریاندەكەم لە نىگايان دەرترسم. بنگەيەكى پۆلىس لەسەر
دەروازەى ئەو تەنبا پىگايەدا بوو كە ئىمەى بە دونياو گرىدەدا. بارۆن
ھىچى لەو بارۆنەى جاران نەدەچوو، ئىستا پىاوژىكى پىش ھاتووى ماندوو
و ئاومىد دەھاتە پىشچاوم، شتىك لە پوخسارىدا بوو غەزەلنوسى ياد
دەھىنامەو. وەك ئەو ى نىو بىخەيال و بەدەكەى غەزەلنوس بىت و
بەسەر زەويدا وىل و ئاوارەبووىت. ئەو ئىوارەى لە نزىكەو سەىرمكرد
و گووتم «خوای گەرە، چۆن ئەو ھەموو ماوہىە، ئەو لىكچوونەم لە

نيوان پوخسارى ئەو و غەزەلنوسدا نەبىنيو، چۆن نەمبىنيو؟». لەو ساتەدا ەك شىت ەموو ئادەمىزادەكانم بە زنجىرەيەك وئەى ئاوينەىى يەكدى دەبىنى، مرقم ەك كۆمەلىك مەخلوقات دەهاتە پىشچاۋ كە يەك نيوەى دژ و تەواوكارى يەكن، واهاتە بەرچاوم ەك ئەوەى مرقم سەرەتا نوتفەيەكى چكۆلانەبوويىت و تەقىنەوہەكى گەورە كردبىتى بە مليۆنەها بەشەو، ەەر ەك چۆن پۆژىك لە پۆژان تەقىنەوہەكى مەزن گەردونى لە پنتىكى چكۆلەى ناو ەدەمەوە كردوہ بە مليونەها ئەستىرە. مرقم ەك بوونەوہرىكى مەيمونئاسا ەاتەبەرچاۋ كە بەردەوام لە ئاوينەيەكەوہ بەرەو ئاوينەيەكى دى بازەدات و لە ەەر ئاوينەيەكدا بەشىكى ژيان تاقىدەكاتەوہ. بارۆنى خەيال بىخەبەر لە خەيالى من بە غەمەوہ گووتى «ئەمە شوپن گوندىكى كۆنە، مەلبەندىكى دىزىنى باب و باپىرانى مە. ەەر كاتىك لە ئاوەدانكرنەوہى ئەم گوندە بوونەوہ ئىدى ئازادن. ئىشېكەن و ماندووين... شەو و پۆژ بنىنە سەر يەك و تەواوى ەيز و تيفكرىنى خۆتان بنىنە سەر ئىش. تا پۆژىك نۆرتەر ئىشېكەن، پۆژىك نۆرتەر ئازادەبن. تا جوائتر و قەشەنگتر ئىشېكەن، دلنەرمتر و كراوہتر و بەرپەحمتر دەبم. گەر خەيالى ەلھاتنىش كەوتە سەرتان ئەوئ سنوورى توركييا و ئەوئش سنوورى ولاتى ەجەمانە... زۆرم بۆ گرنگ نىيە گەر لەوئوہ ەلبىن، پاكردن لە نىشتىمانىش جۆرىكە لە مردن. من چىدى باكم بە مردنى خۆشم نىيە... ەموو مانگىك چى شتىكتان پتويستە بىنوسن و بىدەن بە پاسەوانەكان. ەموو شتىك دابىندەبىت تەنيا خەيال نەبىت».

ئىدى لەو ئىوارەيەوہ ئىمە بارۆنمان نەبىنيوہ. پاسەوانەكان دەلەين ەندىچار دىت و لە دوورەوہ سەيرىكى ئىشەكانمان دەكات. دەلەين بە چەند مانگىك جارىك لەسەر قوتەيەكى چكۆلانەوہ بە دووربىن لىمان دەپوانىت... بەلام لەو كاتەوہ ئىمە پووبەپوو بارۆنى خەيالمان نەبىنيوہتەوہ.

ئىستا شه و وپۆز له م گوندهدا ئىشده كهين، سى پياوى پىشن و
 تۆزاوين. هه ندىجار نه وره سى خوشكم و خانمى چرپه نه فسوناويه كان
 نامه مان بۆ ده نىرن، هه نامه يه ك ئيمه بينوسين و نه وان بينىرن وشه به
 وشه ده خوئىرتيه وه. نامه كانمان جگه له سلاو و هه وال پرسىنى ئاسايى
 زياتر هيچى دىكه ي تيدا نيه. چەند مانگى يه كه م بهر له وهى يه كه مين
 خانوو بۆ خۆمان ته واوبكه ين، له چادرىكى چكۆلانهدا ده ژايين، نه و پۆزه ي
 ته رخونچى هات ئيمه دوازه خانوو مان ته واوكرديوو، گه ر به م خىزاييه
 كاربه كه ين سالى دووه زارونۆ به شىكى زۆرى نه و نه خشه سه ره تاي و
 چكۆله يه ته واوده كه ين كه بارۆنى خه يال له سه ره تاي كاردا به پاسه وانه كاندا
 بۆى ناردين، گرنگترين شت لاي بارۆن نه وه يه له سه ر نه خشه كه ئىشبه كه ين
 و خه يالى خۆمان به كار نه هينين. ماجه لانى راسته قينه وه ستاي گه وره مانه،
 نه و پياوه ي به درى زايى ژيانى له ديواره كان ده ترسا ئىستا كه ته ماشايده كه م
 ده زانم چ ده ست په نگين و چ ورده كار و چ رىك ته نافىكه. به يانيان سه عات
 هه شت ده چينه سه ركار و شه وان سه عات هه شت ده ست هه لده گرين، له
 نىواندا دوو سه عات به جياجيا پشوو ده دين، له م ماوه يه دا كه پىكه وه
 ده ژين توانايه كى گه وره مان تيا دروستبووه خه يالى يه كتر بخوئىينه وه، به
 نه ندازه يه ك خوليا و خه ونه كانمان تىكه لىبون زۆرجار خه ونى يه كتر ده بينين،
 زۆر شه و كه ماندووده بين و شه كه ت له سه ر جىگا كانمان ده كه وين، من به
 خه يال سوار كه شت ييه كه ي جارنم ده بمه وه و به پوياردا ده پۆم... زۆر شه و
 هينده بىرى منداله نابيناكان ده كه م، له ژىر به تانيه كه مه وه ده گریم.
 شه وىك زۆر به كوڵ بۆ منداله نابيناكان ده گريام، هه ستمكرد هه سەنى
 پىزۆش له گه لىمدا ده گرى. گووتم هه سەنى پىزۆ بۆ ده گرىت، گووتى
 له بهر نه وهى وهك تۆ، بىرى منداله كوئىره كان ده كه م. نه وكات دلنابابوم
 من هه ست به هه رچيه كه بكه م نه وانى ديش هه ستى پىده كه ن. ده زانم

ماجەلانى پاستەقىنە زۆر بىرى ئەفسانە دەكات... بەردەوام بىر لە لەشى ئەو ژنە دەكاتەو، كە سەيرىدەكەم دەتوانم ھەموو جەستەى خانمى چرپە ئەفسوناوبىيەكان بە پروتى لە خەيالىدا بىينم، زۆر شەو تا بەيانی بە خەيال لەگەل ئەودا دەخەوئ، ھەندىجارىش سوار ئەو ماتۆرپە خيىرا و تىژ و بىتورمىزە دەبئت، بە ھەندىك زەوى و شار و كۆلگەدا سەفەردەكات كە ھەندىجار قەشەنگ و ھەندىجار زۆر غەمگىن، ئىستا باشتەر تىدەكات كوردبون ماناى ئەوئە تا ھەتاھەتايە خەرىكى دروستكردى دىواربئت، ئەو پۆژەى لە ماتۆرپەكەى دابەزى و لە دورەو بەرەو ئەم شارە گەراپەو، دەيزانى دەكەوئتەو ناو ئەم گەمارۆ گەورەئەى دىوارەكان، بەردەوام كە ئىشەدەكات يەك پستەى سەير دەلئتەو كە من تىينانگەم، زۆرجار شەوئش بە دەم خەوئەو ھەمان پستە دەلئت «ئەى دل چ بازىكى قوولت دا بۆ ناو تارىكى... چ بازىك»، كە ماندوودەبئت و جەستەى دەكەوئت ھاوار بەخۆى دەلئت «بئدەنگ... ھەر دەبايە بئتەو و دىوارى زىندانەكەى خۆت دروستبەكەيت... ناتوانئت تا قىامەت رابەكەيت... ناتوانئت». ئەو زۆر لەبەر خۆئەو قسەدەكات، بەلام ھۆشى ھەمىشە تىژ و زىرەكى ھەمىشە چالاكە. من ھئندە لە ناو خەيالەكانى ئەودا سەفەرمەكردەو، بە زۆر لەو ولات و زەمىن و ئافرەتانە ئاشنابووم كە ئەو بىنيونى، ھەستەكەم ئەوئش ھئندە بە خەونەكانى مندا سەفەرىكردەو بىست بە بىستى ئەو نەخشە خەيالىيە گەورەئەى لەبەرە كە لەسەرى مندايە. حەسەنى پىزۆ كەمتر بىر لە ژن و سەفەر دەكاتەو، گەر بەوئت بۆنى گولبەكەم دەچم بۆ ناو خەونەكانى ئەو، بەردەوام لەگەل كۆمەلەك پىريژنى رەشپۆشدا لە باغىكى گەورەدايە كە نە مەوداى ھەيە و نە سنوور، ئەو باغە تاكە نىشتىمانى پاستەقىنەى ئەو، لەو باغە زياتر ھىچ شتىكى دىكە لە ژيانيدا نىيە. ئەوئەى لئىرەين شىبر دووجار نامەى بۆ حەسەنى پىزۆ ناردەو، بەلام ئەو دەلئت «بۆ ئەوئەى چىدى بىر لە من نەكاتەو وەلامى بۆ نانوسەو».

هه‌میشه پێیده‌لێم ئەوه کاریکی باش نییه، به‌لام ئەو دە‌لێت «پێویسته
 بۆ خۆی بزێ و من له بیرکات». هه‌موو شه‌ویک هه‌ر سێکمان له‌ یه‌ک
 کاتدا بۆ ماوه‌یه‌کی درێژ بیر له‌ تریفه‌ یابه‌حری ده‌که‌ینه‌وه، هه‌ر سێکمان
 له‌سه‌ر ئەوه‌ ته‌باین که‌ ئەم گونده‌ ناو بنێین گوندی تریفه‌. نه‌وره‌سی
 خوشکم له‌ نامه‌یه‌کیدانوسیوی تریفه‌ و که‌چه‌ مافوورچه‌کانی به‌ چاوی
 خۆی بینیه‌وه، به‌لام له‌ به‌رئه‌وه‌ی نامه‌کانمان وشه‌ به‌ وشه‌ ده‌خوینێته‌وه،
 نه‌یتوانیوه‌ هیچی زیاترمان بۆ بنوسی‌ت. من هه‌ندیجار بیر له‌ تیشکانیش
 ده‌که‌مه‌وه و ده‌لێم ناخۆ ئیستا چی بکات؟ به‌لام نا... زۆر بیر له‌
 تیشکان ناکه‌مه‌وه، له‌ به‌رئه‌وه‌ی بیرکردنه‌وه‌ی زۆر له‌و که‌چه‌ بۆ خه‌یاڵم
 باش نییه‌. که‌سمان ناتوانین بیر له‌ پاکردن بکه‌ینه‌وه، هه‌ر که‌سێکمان
 پابکات ته‌مه‌نی دیلێتی ته‌وانی دی درێژه‌ده‌کاته‌وه. خه‌سه‌نی پیزۆ نایه‌وێت
 ئەم ولاته‌ به‌جێبه‌ی‌لێت، ماجة‌لانی پاسته‌قینه‌ ده‌یه‌وێت دوا ساله‌کانی ژیا‌نی
 له‌گه‌ڵ ئەفسانه‌دا بباته‌ سه‌ر، منیش ناتوانم به‌ ته‌نیا هه‌ل‌بێم... سه‌ره‌تا
 زۆر بیرم له‌ هه‌له‌هاتن ده‌کرده‌وه، به‌لام هێدی هێدی وازم له‌و بیرۆکه‌یه‌
 هێنا و که‌وتمه‌ سه‌ر کار. زۆر شه‌و خه‌سه‌نی پیزۆ به‌ ده‌نگه‌ ناخۆشه‌که‌ی
 هه‌ندیک له‌ غه‌زه‌له‌کانی غه‌زه‌له‌لنوسمان به‌ خراپی بۆ ده‌خوینێته‌وه... من
 هه‌موو هه‌له‌کانی ئەو به‌ خه‌یاڵ پاسته‌که‌مه‌وه... ئیستا ئێمه‌ شه‌و و
 پوژ نیشده‌که‌ین، گه‌ر وا به‌روات له‌ چه‌ند سائیکی تردا هه‌موو شتی‌ک
 ته‌واو ده‌بی‌ت. گه‌ر توانیمان سالی دووه‌زاروده‌ یان یازده‌ له‌م گونده‌
 بپینه‌ده‌ری، ئەوکات نازانم خه‌یاڵمان چی به‌سه‌ر دی‌ت... به‌لام له‌ پاستیدا
 که‌سمان به‌ ته‌واوی نازانین که‌ی له‌م گونده‌ دپینه‌ده‌ری، پێموایه‌ له‌
 پاشه‌پوژدا ئەم گونده‌ ده‌بی‌ته‌ نیشته‌جێی بارۆنی خه‌یاڵ و پاسه‌وانه‌کانی...
 ئیستا ئیشه‌کانمان زۆر سه‌خته، هه‌فته‌ی دوو پوژ ئیشمان ته‌وه‌یه‌ به‌
 هێستره‌کان که‌لوپه‌ل سه‌رخه‌ین، ئەوه‌ سه‌ختترین پوژی کارکردنمانه‌،
 خۆشترین کاتی ئیشکردنیشمان ئەو کاته‌یه‌ که‌ هه‌ر سێکمان پێکه‌وه

هيستره كان ده بهين و ئاويان ده دين. هيدي هيدي هه سنده كه م نيشي
 زور بو خه يالم خراپه ... به لام ده بيت نيشبكه م ... له و پوزه وه ي چيروكي
 خومان بو ترخونچي ده گيرپه وه كه ميك هه ست به ئاسوده ي ده كه م.
 هه ر سيكمان ده زانين ترخونچي بوچي هاتوه، شه ويك هه ر سيكمان
 ترخونچيمان دانا و پيمانگوت ترخونچي تو بو نه وه هاتوويت، نهيني
 ديوانه كانى غه زل و باغه خه يالييه كان له ئيمه ده ريھينيت ... به لام تا
 مردن هيچ شتيك له ئيمه نابيستيت ... پيمانگوت، ترخونچي ديپر به
 ديپر قسه كانمان و يادگار ييه كانمان بنوسه وه، نهيني باغه كان و كليله كانى،
 شويني ديوانه كانى غه زل و ريگاي گه يشتن به كتبخانه خه يالييه كان
 له نيوان ديپر و وشه ي چيروكه كانماندايه . نه و پياويكي ديژ و باريك و
 فره پوه، هه موو جاريك پييده لييم «ترخونچي، نه هريمه ن بتبينيت دلي
 خوشده بيت كه كوپي وه كو تو ي هه يه و شانازيت پيوه ده كات». نه و
 پياويكي له وه بيشه رمتره قسه ي به د و سووكايه تي نازاريده ن. له گه ل
 نه و هه موو خراپه يه ي نه ودا، ئيستا به رده وام چيروكي زيانى خومانى
 بو ده گيرپه وه، نه وه تاكه ئوميدمانه حيكايه تي ئيمه به شيوه يه ك له
 شيوه كان به روات و بگاته وه گو يي خه لكى نه م ولا ته . نه و وه ك سه گيكي
 به وه فا بو ئاغاكه ي، ديپر ديپر هه موو شتيك ده نوسيت. من به رده وام
 پييده لييم ترخونچي به وردى هه موو شتيك بنوسه وه، تيژ و دووربين
 بيخوينه وه، دواتر تيده گه يت باغه كانى خه يال له كو ين، ده توانيت بزانيت
 مرؤف چون ده توانيت ده روازه ي نه و باغانه بدورزيته وه . من به راستمه
 و درؤناكه م، دلينام نه وه ي نه م چيروكه به قول ي بخوينيته وه، دواتر
 ده توانيت بگاته باغه كانى خه يال ... جاريك، دووان، سيان، بيخوينه وه و
 سه يري ناو پوحي خوت بكه، له گوله نه ينييه كانى خوت ورد به ره وه،
 سه يري ناو لاله زاره شاردراره كانى دلي خوت بكه و تيده گه يت هيدي
 هيدي چ ده رگايه كت ليده كر يته وه .

به پۆژ ئیمه به‌رده‌وام ئیشده‌که‌ین و ته‌رخونچی سه‌یرمانده‌کات. ئه‌و
 هه‌موو فی‌ل و مه‌کرێک به‌کارده‌هێنیت بۆ ئه‌وه‌ی به‌ ئاسانی بگاته
 قوولایی نه‌هێنیه‌کان، تیکه‌له‌یه‌که‌ له‌ ماتماتیکناس و پۆلیس. من
 به‌رده‌وام پێیده‌لێم ته‌رخونچی به‌ هه‌موو فریوه‌کانی تۆ راها‌تووم،
 به‌لام ئه‌و به‌و زه‌رده‌خه‌نه‌ سه‌یر و تیکه‌لاهه‌وه‌، زه‌رده‌خه‌نه‌ی پیاوێک که
 ده‌توانیت گرفته‌کانی سیاسه‌ت و پرس‌یاری قورسی بیرکاریش شیبکاته‌وه‌،
 سه‌یرمه‌ده‌کات و پێده‌که‌نیت. ئیستا هه‌ر سێکمان هه‌موو شتێک له‌سه‌ر
 ته‌رخونچی ده‌زانین که‌ ده‌یه‌وێت پۆچی ئیمه‌ بپشکنێ و قوولایی دل‌مان
 بخوینێته‌وه‌، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا هه‌ر سێکمان هه‌زه‌که‌ین ئه‌و باغه‌کانی ناو
 دلی خۆی بدۆزێته‌وه‌. ئه‌و زۆرجار ده‌که‌وێته‌ قسه‌کردن له‌ سه‌ر جوانیه‌
 په‌نه‌ان و شار‌دراوه‌کانی نێو پۆچی خۆی. ئیمه‌ش هه‌ر سێکمان باوه‌ری
 پێده‌که‌ین، چونکه‌ هه‌ر سێکمان ده‌زانین که‌ مرۆف هه‌میشه‌ باغیکی
 جوانی هه‌یه‌ که‌ر بیه‌وێت ده‌توانیت بیدۆزێته‌وه‌. به‌لام من هه‌میشه‌
 گومانێکی قوولم له‌و پیاوانه‌ هه‌یه‌ که‌ زۆر سه‌رقالی ماتماتیکن، په‌نگه‌
 هه‌له‌بم، به‌لام پێموایه‌ ده‌یان‌ه‌وێت به‌ پێگایه‌کی پێ‌حیسابات و له‌ پێگای
 شیکردنه‌وه‌ی کۆمه‌لێک هاوکی‌شه‌وه‌ بگه‌نه‌ به‌ر ده‌روازه‌کانی خه‌یال. زۆرجار
 شه‌وان ده‌ببینم خه‌ریکی شیکردنه‌وه‌ی کۆمه‌لێک هاوکی‌شه‌ی دوورودرێژی
 ماتماتیکه‌. هه‌سه‌نی پیزۆخۆشی ناوێت، زه‌رده‌خه‌نه‌ و فریو و یاری‌کردنه‌
 سه‌یره‌کانی واده‌که‌ن مرۆف هه‌میشه‌ به‌ گومان‌ه‌وه‌ سه‌یری‌بکات، به‌لام من
 رقم‌ لێی نییه‌... من به‌رده‌وام دایده‌نێم و ده‌لێم ته‌رخونچی بنوسه‌...
 بنوسه‌... ته‌نیا له‌ پێگای ئه‌م لاپه‌پانه‌وه‌، له‌ پێگای تیکه‌یشتنی قووله‌وه‌
 له‌م پیت و وشه‌ و چیرۆکانه‌ ده‌توانیت بگه‌یه‌ته‌ باغه‌کان... بنوسه‌
 ته‌رخونچی... بنوسه‌... بنوسه‌... بنوسه‌... ته‌رخونچی... بنوسه‌. ئه‌وه‌
 ته‌نیا پێگامانه‌... نوسین ته‌نیا پێگای ئیمه‌یه‌ بۆ نه‌گه‌یشتن به‌ مه‌رگ...
 نوسین ته‌نیا پێگای پۆژه‌ بۆ نه‌گه‌یشتن به‌ شه‌و.

دواهمین قسه ی ناو یاداشته کانی باروونی خه یال

چیرۆکی سەر ئه و خاوییه مهلعونه چیرۆکی من بوو. من بووم له قولایی دلمدا له نێوان شاعیر و پادشادا دابه شیوو بووم... ئیستا ئه و شاعیره مهلعونه ی ناو پۆحی خۆم کوشت و دهتوانم ئاسووده بم. ئه و پۆزه ی له گه له هه ندیک یاوه ری سه رۆکدا چووین بۆ سه یری ئه و پارچه زهوییه تازانه ی شاره وانی بۆ دروستکردنی شاری خه و نه کان ته رخانه یکردبوون، تیگه ی شتم بۆ هه تا هه تایه شاعیر له پۆحی مندا مردوه. له دوا ی کوشتنی غه زه لنوسه وه هه سته که م ئاسووده بوونیکی بیین، به لام بۆشاییه کی سامناکیش رووی له ژیانم کردوه. ماوه یه کی درێژ پۆحم ئاسووده بوو، هه مووشتیک له گیانمدا له زه تی له خه فه بوونی دیقه زمه ی شاعیران ده بیینی. دوا ی کوشتنی غه زه لنوس سێ مانگ چووم بۆ ئه وروپا، ئه مریکیه کان فیزه یه کی کراوه یان بۆ وه رگرتم و گه شتیکی شاهانه م به شاره جوانه کانی دونیادا کرد، چووم بۆ ستۆکهۆلم، کۆبنهاگن، هامبورگ، به رشلونه، پراگ... کاتیکی له و شاره قه شه نگ و جوانانه دا سه رمده خسته سه رسه رین وه ها خوشحالبووم ته فسیرم بۆ ئه و هه موو به خته وه رییه م نه بوو. هیچ له زه تیک له وه شاهانه تر نییه، له ناو دلتدا شاعیریک نه ییت شه وان بتخاته سه ر پارایی و به ئاگات به ینیتیه وه. له و ساته وه ی غه زه لنوسم کوشت و هه سه ن توفان و زوه دی شازه مانم گرت، بپیارمدا وه ک پادشا کان بژیم. هه ستمکرد شه ر ته وابه ووه و شاعیران و خه یالکاران دۆراون و سزای غروری خۆیان وه رده گرن. که گه پامه وه بپیارمدا هه ر سێ زیندانییه که ی خۆم بنێرم بۆ جێگایه ک، ئیش و دهرد هێدی هێدی

خه‌یالاتیان له بیربهریتیه‌وه. پوژ دواى پوژ دلره‌متر ده‌بووم، بپریارمدا به‌پیتی ئه‌و نه‌خشه‌یه‌ی خوم شاریک دروستبکهم خالی بیت له خه‌یال، به‌لکو پربیت له شک و جاهوجه‌لالی شاهانه، شاریک پربیت له جاده‌ی دريژ و باله‌خانه‌ی به‌رزى فره‌نه‌م که مروق له په‌نجه‌ره‌کانیه‌وه بتوانیت ته‌نیا دیواری باله‌خانه‌کانی دی ببینیت. ئه‌ندازیار و وه‌ستا و کریکاره پر خه‌یاله‌کانم ناچارکرد به‌یانی تا نیوه‌شه‌و به‌رد بکیشن. برایانی دولبهرم ناچارکرد ده‌یان دۆنم زه‌وى، بۆمن و بارقنه‌کانی دۆستم دره‌خت له‌دواى دره‌خت سه‌وزبکهن. شته‌کانم وامه‌حکهم چنبوو، هه‌تا حیزبه‌ نه‌یاره‌کان و پوژنامه‌نوسه‌ بزیه‌وه‌کانیش سوسه‌ی هیچیان نه‌کرد. خه‌لکانیکم دامه‌زراند ئیشیان ته‌نیا ئه‌وه‌بوو ئه‌و گولانه‌ کوبکه‌نه‌وه که به‌شیویه‌کی سه‌یر و نااسایی به‌شه‌و له‌سه‌ر گۆره‌که‌ی غه‌زله‌نوس ده‌باری. هه‌موو شتیکم خوش و بیتهم هاته به‌رچاو تا ئه‌و ئیواره‌یه‌ی به‌ ته‌نیا له ماشینه‌که‌مدا له نینوان مه‌کته‌بی کاروباری ئاوه‌دانى و ماله‌وه‌دا به‌ ریگاوه‌ بووم، له ناکاو ئه‌و دیمه‌نهم بینى که‌سه‌ر له‌نوی منى خسته‌وه سه‌ر که‌لکه‌له‌ی خه‌یال. ده‌رۆیشتم و له باغیکی چکۆله و په‌ژمورده‌دا ئه‌و خانمه‌ مافوورچنانهم بینى که‌ فره‌شیکى ئاسمانیان ده‌رست، بینیم هه‌ندى گه‌نج و کوپوکال له نزیکه‌وه سه‌راسیمه سه‌یریانده‌که‌ن. سه‌ره‌تا به‌ ریشکه‌وپیشکه‌ی چاو تینگه‌یشتم و وامده‌زانى هه‌ندى گه‌مه‌ی ماندویتییه، به‌لام له نزیکه‌وه ده‌سته‌یه‌ک خاتوونى تهنک و پوون و قه‌شه‌نگم بینى که له‌سه‌ر ته‌وئیکى گه‌وره فره‌شیکى خوداییان ده‌چنى. هه‌ر که‌سیک ئه‌و مافووره‌ی دیبیت وایزانیوه له قوولایی مه‌له‌کوته‌وه هاتۆته‌ خوار، مافووریک هه‌موو سیحریکی ئهم دونیایه و هه‌موو جوانیه‌کی ئهم گه‌ردونه‌ی تیتدابوو... پهبوو له‌ کۆتری زپهرین و که‌وى وه‌نه‌وشه‌یی، پۆرى ته‌لا و نه‌وره‌سى بلورین، ئاسکى راکردوو به‌ هه‌رده‌کاندا و دره‌ختى بلند تا ئه‌ندازه‌ی

مانگ. هيچ وشه يهک و هيچ هيژيک نييه بتوانيت جواني ئه و مافوره و
 قوولايي ئه و خيال و دورى ئه و خونه باسبکات. من له ويڊا تريفه
 يابه حريم بينييه وه... له ويڊا تيگه ييشتم هيچ وهخت نه متوانيوه خيال
 بکوژم... ئه وهى کوشتوومه تهنيا ئه و نيوه شاعيرهى ناو پرّوحى خۆمه
 که له مندالييه وه راومده نيئت. ئه و پرّوژه و پرّوانى دواتر وهک شيتم
 ليهات، کوچه به دواى کوچه شار دهگه رام و گه رهک به دواى گه رهک
 دهسورام وه، تهنيا ئوميدم ئه وه بوو جاريكى تر له سه ر شه قاميک و
 له کوچه يهکى تر دا ئه و مافوره خيال ييه بينم وه، به لام بيسوود بوو.
 ههستمکرد بينيني ئه و مافوره هه موو غرور و شکرمى شکاند و
 تيهکل به خاک و خۆلى کرد. تهنيا چهند ساتيکى کورت له بهردهم ئه و
 فرشه دا به سبوو بۆ ئه وهى تيگه م چهند دؤرام، چ سه رکه و تنيکى
 بهچوک و ناچيزن ئه وانهى من تو مارمکردون. له و پرّوژه وه دهستمکرد
 به خواردنه وه يهکى بيتمان و شيخانه. شه ويکيان ناردم به دواى
 ترخونچيدا و پيمکووت برّو و نهيتى ئه و باغانه م بۆ بهينه وه. يهک
 سالى رېک ناردم بۆ ئه و چيا دوورانه، له وي گه ليک نهيتى گه وره ي
 بۆ ناشکراکردم، له ماوه ي ئه و ساله دا بهردهوام هه موو وشه و
 هه موو گوزاره و هه موو چيرۆکيکى بۆ ده نوسيم وه. هه زاران لاپه ره ي
 بۆ هيتام بيخوينم وه، ده يکووت نهيتى و کليلى باغه کان له ناو ئه م
 چيرۆک و خيال و سه ربوردانه دا، ده يان شه و تابه يانى دان ييشتم
 تا يادگار و ياداشته کانى سه سنى پيرز و ماچه لانى راسته قينه و
 ماجيدى گول سؤلاف بخوينم وه... به لام هه رگيز په ييم به کليلى ئه و
 باغانه نه برد که ده بوو وهک شفره يهکى نهيتى له ناو ئه و چيرۆکانه دا
 خه وتيئت. کۆمه کم له حه کيمه کان خواست و هانام بۆ عاريفه کان برد
 و سوودى نه بوو، له گه ل چهنده پسپۆرى کلاسيکيات و ئه ده بياتى نوئ
 و باغناسى شاره زادا دان ييشتم و به هيچ نه گه يشتين، له گه ل مامۆستاکانى

فیزیک و ماتماتیکدا له زانکؤ هه موو شتیکم تاووتویکرد و نهگه یشتینه
 نه نجام. که و تمه ناو به حری کلاسیکیات و کتیبی «حداثق السحر فی
 دقائق الشعر»ی ره شیده دینی وه تواتم سه ره بهر خوینده وه و کاریکی
 به دهردی منه وه نه بوو، به کومه کی فارسیزانیکی بلیعت چه ندین
 هه فته سه رقالی وردبوونه وه و خویندنه وهی کتیبه که ی شه ره فه دینی
 رامی «حقائق الحقائق» بووم، به وه وه نه وه ستام کتیبی «انیس
 العشاق» که شه یم خوینده وه که له شاری مه راغه نویسیویتی، وه لی
 شتیکم ده سته که وت دور و نزیک بمباته وه بق سه ره شه باغانه ی
 غزه لنوس. هه تا تیشه گه یستم وشه ی باغ له راستیدا چ مانایه کی
 هه یه. شه وه هیته دی تورپه یکردم و له دهردی خزانم. له زه مانای
 بابه وه چی شتیک له سه ره باغ نوسراوه په یدامکرد و سوودی نه بوو...
 من دلنیا بووم نازانم وشه ی باغ مانای چی... شه وه دهردی من بوو
 هاوړیم... شه وه دهردی من بوو... من نیستاش نازانم باغ مانای چی...
 نازانم و شه وه دهردم سه ختتر و ژانم قولتر ده کات. ماوه یه که خراب
 خومداوته مهستی، هه ندیچار که سه ته لایتی حیزب بانگمه ده کات بهرؤم
 و سیاستی جیهان بق بینهران شیبکه مه وه، به مهستی ده چم. مهستی
 و غم وایانکرد دلم بق هه موو که سیک بکه مه وه، وهک شیت به هه موو
 که سیکم ده گووت من غزه لنوسم کوشت. ده یانچار له نوکه وه هه موو
 حیکایه ته که م ده گپرایه وه و دلنیا بووم دوزمه کانم و نه یاره سه
 سه خته کانم له حیزبدا وشه به وشه هه مووی تورمارده که ن. سه ره تای
 به هاری سالی دووه زارو حوت ته رخونچی بیحاسل له چیا هاته خوارئ
 و ئیدی نه که پرایه وه بق شه ی... من له پاداشتی ماندووبوونیدا کردم
 به سه ره سهری یه کیک له رۆژنامه کان تا له ویوه دریژه به خزمهت
 و ستایش و دلسوزی خوی بدات بق من و بارونه کان. نیستا له گه ل
 هه موو به دمهستی و رهفتارچه وتیمدا گورانکاریه کانای ناو حیزب

پوڙ به پوڙ زياتر و زياتر دهمبهنه پيشن. سهر کرده مه زنه کانی ئهم نه ته وه جاویده حه زیان له وهیه ئه و پیاوانه به رزبکهنه وه که له هه موو لایه که وه ده پوختن. به لام من توند له ژیر چه تری سهروک خویدام، وهک کوږی خوئی و مندالی به ئهمه کی خوئی سه یرمه دکات. که چی له گه له هه موو و یقار و پله و پایه که دا من هه ر خه یالم لای ئه وانه... وهک ئه وهی هه رگیز ئه و ئه سه په سپیه نه کوژ رابیت... وهک ئه وهی به رده وام له به رده م ماله که ی مندا سمکولان بکات و له دیدی من دوور نه که ویته وه. ئه و چیروک و یاداشته نه ی ترخونچی له چیا هیتایه خواری، له سه ر زور نه ینیی چاویان کردمه وه که پیشتر نه مده زانی. به کاریگه ری ئه و چیروکانه بوو وریا بوومه وه و وهک فیرعه ونیکی خه والوو له خه و ږاچله کیم. هه والگر و چاوه نه ینیه کانی خوّم ږاسپارد هه ر مندالیک به دیږیک شیعره وه له سه ر سینه ی له دایکبوو بوم به ینن، که ر ئه و یاداشته نه بایه من ده رکم به بنی ئهم نه ینیه نه ده کرد. عه تارم ږاسپارد بږ ئه و مندالانه بکه ږیت که به دیږیک غه زله وه دینه دونیا. دوا ی هه فته یه ک مندالیکیان بږ هیتام، هه والگریک له خه سته خانیه مندالان بینبووی. که چیکي چکولانه بوو. که بینیم سه ره تا باوه رم نه کرد و دوو چاوانی خوّم به دروخسته وه و گووتم ئه ی بینایی خه تاکار کوږبه و دروی وام له گه له مه که. کوږپه که ئاشکرا دوو به یتی قه شه نگ له سه ر سینه ی نوسرابوو، که هه رگیز له یادیان ناکم:

په ریزاده ی سه ر به حر و به ږ، ئه ی کیژی خه یال و خه ته ر
هه لگری موعجیزه ی عه شق، زاده ی ناو گولدا نی قه ده ر
دلّت غه مگین و موسافیر، نیگات پږه له ئه شکی ته ر
غه زه ل بته ریزیت له به د، خه یال بته ریزیت له شه ر

به سهرسامی ئه و مه لۆتکه یه م هه لگرت و چووم بۆ لای سه روک.
 بپهرس وه ک شیت خۆم کرد به ده ربایدا و پیمگووت نه وه یه ک له م
 خه یالزادانه له دایکه دهن، نه وه یه ک له م مه خلوقاته ترسناکانه پوژ به
 پوژ دینه دونیاوه و تو خه وتوویت، هه ر ده سه لات و حوکمرانیک بیت
 و بپوات ئه مانه به خه یال و شیعر و غه زه ل ماندوویده که ن. مه لۆتکه
 که چه که م بۆ کرده وه و پیشانمدا. سه روک وه ک هه میشه که شبین و
 خوشبین ده یروانی، گووتی یانی چی بارۆن تو له دپێک شیعر
 له سه ر سینه ی مه لۆتکه یه کی سێ پوژه ده ترسیت؟ شیتبوویت یان
 عه قلت سه نتاره ی نه ماوه؟ من حیساب بۆ ده کتیی شیعریش ناکه م،
 تو له دپێک شیعرێ سه ر سنگی کورپه یه ک زیهره تکرده وه... خه ریکه
 پیاوه تی و جوامیری خۆت له ده ست ده ده یت، ئاگادار به.

دلنیا بووم سه روک نازانیت من باسی چیده که م... دلنیا بووم.

بیته وه ی گوێده مه بیتاکی ئه و، که رامه وه و خه لکه دلسۆزهکانی خۆم
 پاسپارد هه ر مندالتکی وه هایان بین، هه ر کورپه یه ک به نیشانه یه کی
 له و جوړه وه له دایکبوو، له سه ر سجلهکانی نفوس دیارییه که ن و ناویم
 به په نگیکێ دی بۆ بنوسن. ده بوو خزمه تیک به وانه بکه م که دوا ی من
 دین و ده چنه شه ری ئه م پوخله به ره خه یالییه وه... دوا جار پادشاکان
 ئه که ر له که ل یه کدا دوژمنیش بن، هیتشتا به رابه ر به شاعیران هه ر بران.
 له که ل هه موو ئه و پوداوانه شدا هه رگیز ئه و وه سه وه سه یه م تیا
 نامریت که بکه مه باغهکانی خه یال. ئیتستا شه و و پوژ له جهنگی ئه وه دام
 ئه و خه یاله م بیربچیه وه. هه موو پوژیک ده چه سه ر شوینی شاری
 خه ونه کان و به ئه ندازیاره کان ده لیم په نجه ره کان به وکتر بکه نه وه...
 رووبه ری باغهکان به وکتر بکه نه وه... پێشاندله یم جیگایه کی قایم بۆ
 دروستبکه ن، جیگایه ک خه یال نه یگاتیت... دوینن شه و به مه ستی هه موو
 ئه ندازیاره کانم کوکرده وه و پیمگووتن ده بیت کوشکیتکم بۆ دروستبکه ن

له شوپينكى سهختدا، له ناوه پراستى شارينكى كونكريتى گهره دا كه خه يال ده ستي پيانه گات و وه سوه سهى نه گاته ئه وي. شوپينك كاتيپك به رينكا و رپواقيدا پياسه ده كم، غه زه له كانم به بيردا نه يه ت و مافووره سيحراوييه كانم نه كه ونه وه بير...

خوداي بالانشين كومهك به رځم بكه، له چاكه و له گوناها دا يارمه تيده رم به... له پيسى و پاكيذا ده ستم ليته رمه ده... حيسابى چاكه و خراپه م بق مه كه... به گهره يى و حيكه تى خوت تيمبكه.

كوټايى

ئيسا كه هه موو شتيك ته واو بوو، كه گه يشتينه دوا هه مين لاپه په ي ئه م كتيبه، له كاتيپكا ده مه ويټ به هيمنى به جيتان بهيټم، كومه ليپك پراستى هه يه ده بيت بيزانن و له نزيكه وه ئاگاداريبن. چيروكى پراسته قينه ي من له گه ل ئه م كتيبه دا ئه و پوژه ده ستي پيكرد كه چووم بو لاي خاوه ن ئوتيله كه تا له چاوه ديږى ژنه كيدا كومه كي پييكه م. ئه و كات بيكار بووم و هه ر كه سيپك كارينكى پيپسپار دمايه له ناچاريدا ده مكرد. ئه وه بوو پوژيپك له پوژانى ئه يلولى سالى دووه زار و چوار، كه سيپكى سياسته مده داري گهره كه به خزمه يه تيبه كي دوور ده مانگاتن، منى به عه تار ناساند و پيپيگوت من كوپيكي وريام و ده توانيت له كار و چاوه ديږيدا ئيشى سه ختم پي بسپيږيټ. عه تاريش منى نارد بو لاي ئه و خاوه ن ئوتيله و گووتى «بزانه ژنه كه ي چ ده رديتى». له سه ره تادا ئيشكه ريكي چكولانه ي عه تار بووم، به كيپك بووم له له شكره گهره كه ي ئه و. له يه كه م پوژه وه به وريايى دواي خانمى ئه فسانه كه وتم... له هاتن و له چوونيدا به دوايه وه بووم. زوږ زو گه يشتمه ئه و پراستيبه ي، ئه فسانه له گه ل پياويكي بالا به رزى قر دريږدا

خیانەت لە میژدەکەیی دەکات. بەلام شتێک لە ناخەدا پییگروتم کە نابێت
ئەو نەینییە بدرکێنم. من چەند جار خانمی ئەفسانەم دەبینی وەها
قەشەنگ و پڕ ئەفسون بوو، نەمەتوانی ئازاریبەدم. بەلام نەشەمەتوانی
دەست لە هەلکۆلینی ژیان و پشکنینی ئەو دیوێ تارێک و نەینییەیی
پەییوەندییەکانی هەلگرم. لەزەتێکی زۆرم لەو دەبینی کە ئاوا لە نزیکەو
ئاگاداری ورد و درستی ئەو پەییوەندییە حەرەمەیی ئەو بووم. لێتێن ناشارمەو
کە هەلکۆلین و تێرامان لە پەییوەندییە حەرەمەکانی مەرۆف هەمیشە یەکیک
لە خولیا هەرە گەرەکانم بوو. عەتار لە شکرێک لە کەسانی وەکو منی
هەبوو کە ئیشمان تەنیا سەیرکردن و هەڵدانەوێ نەینییەکانی ژیاڵی خەلک
بوو. پۆژێک دواي خۆتێندەوێ شیعریک، عەتارم وەکو پیاویکی پیس و
ئەو یارییەشم زۆر چەپەل ھاتە پیشچاو، ناچار چوومە بەردەمی ئەو ژنە
قەشەنگە و پیمگرووت «خانمی ئەفسانە چەند وختە میژدەکەت منی
خستۆتە دواي تۆ، من یەکیکەم لە بەردەستەکانی عەتار و زۆرشت لە سەر
پەییوەندی تۆ و ئەو پیاوێ دەزانم. بیکە بە خاتری جوانی خۆت و
ئاگاداربە، من لەمەرۆو ئەو ئیشەناکەم، بەلام دانیام میژدە گولەکەت
کەسیکی دی دەخاتە دوات کە هەرخوا دەزانیت کێیە و چۆنە». خانم
بەو دەنگە سەحراوییەیی خۆی سوپاسیکردم و گووتی هەرگیز ئەو چاکەیی
منی بێرناچیت. دواتر ئەو ئاگادارییەیی من بە ھانەییکی گەرەبوو تا خانمی
ئەفسانە تەواو لە میژدەکەیی جیا بێتەو. لەو بەینەدا سیمای ئەو گەریدە
گەردونییەش کە ئەفسانە خوێندەوێست ئیجگار سەرەنجی پاکیشابووم.
وەک چۆن کە وتمە دواي ئەفسانە کە وتمە دواي ئەو پیاوێش، پاش ماوێیەکی
لە چاوەدێری، لە ھەلومەرجێکی ئالۆژدا لە ھەمان ئەو مالدە کە
دۆستەکەیی خانمی ئەفسانە تیا دەژیا غزەلنوس کوژرا و ئەو پیاو
قژدێرژەیان بە تاوانی کوشتنی ئەو دەستگیرکرد. من دەمزانم سەرچەمی
حیکایەتە کە ھەلبەستە و ئەو پیاو بێگوناھە. جارێک بە ناوی سەردانی

هاورپيه كمه وه چوم بۆ به نديخانه و له وي ببنيم، به لام خوم ناشكرانه كرد و ته نيا وهك نه ناسيك سلاوم ليكرد. فزولى زورم بۆ تيگه يشتن و سه لماندى پاكي زوهدى شازه مان و ايانكرد زور له خانمى ئه فسانه نزيك بيه وه و بيم به ياريد ده رتي خۆبه خشى له سه ربه رشتيكردى مالى مندا له خه يالييه كاندا. له زستانى سالى دووه زاروپينجه وه له و ماله كو نه ي غه زه لنوسدا له گه ل خانمى ئه فسانه دا كار ده كه م. ماله كه بۆنيكي تيگه لاوى له بۆنى گول و كتيب هه يه ... مرؤف گه ر چاو بنوقينيت و بپوات هه نديچار و اهه سنده كات به ناو باغيكي نهينيدا ده پوات، هه نديچاريش بۆنى ده ستنوسى كو و به يازى قه ديم له هه موو شتيك ديت. ئه وه ي له خانمى ئه فسانه وه نزيك و هاو كاريد كه م، له هه مانكا تيشدا پيينا گه م و ناتوانم ده ستم به جوانيه سىحرا و ييه كه يدا رايگات، جو ره نيشتيا قىكي پۆحى تايبه تى بۆ دروست كردوم، ئه وه واده كات ئيشه كه ي خوم خو شتر بويت. ئه و كاتانه ي ئه و كارى هه يه من راسته وخو سه ربه رشتى مندا له كان ده كه م. خه يالوان ئه مسال ده چيت بۆ زانكو، كورپكي بيده نگه كه به دزييه وه شيعر ده نوسيت. زورچار ده يبينم ديوانى كو نى شيعرى به ده سته وه يه كه نازانم له كو ييان ده هينيت. ليينا پرسم ئه و ديوانانه له كو يوه ده هينيت ... چونكه ده زانم پيم ناليت. له و نوو ساله دا خانمى ئه فسانه زورچار دامده نيت و باسى جه معيه تى ژنانى سه رگه ردانم بۆ ده كات، باسى ئه وه م بۆ ده كات كه ئيستاش هه ميشه كۆده بنه وه، ده گرين و سه ماده كه ن، باسى ئوميد و بيتوميدى ژنه غه مگينه كانى ئه م شاره ده كه ن، ئه وان ئيستاش به رده وام گول ده به نه سه ر گو پى غه زه لنوس. جارجار خانم مه لۆتكه يه كي نو ي ده هينيت و من و ئه و پيكه وه له قوماته ي ده رده هينين و هه ر دوو كمان سه رسامانه ئه و دي ره غه زه لانه ي سه ر سنگيان ده خو ينينه وه. له وحيكي گه وره مان له ژووره دي رينه كه ي غه زه لنوس هه لواسيوه، هه ر مندا ليكي نو ي كه ديت هه م ماله وه، به خه تيكي قه شه نگ ناوى خو ي و غه زه له كه ي سه ر سينه ي و

پۆژی هاتنی له ویدا تۆمارده که یـن. ئەفسانە دەلیت زۆریە جەمعیەتە
 خەیاڵییەکان بەرەو مردن دەپۆن، تەنیا جەمعیەتی ژنانی پەرئوردە و
 غەمگین نەبێت کە هەمیشە گەورە دەبێت. من بەرابەری دادەنیشم و بەردەوام
 گوێ لە چپە ئەفسونایییەکانی دەگرم. گوێدەگرم و هەرگیز لە بیستنی ئەو
 چرپە سێحراویییە بێزارنام. زۆر شوو کە پێکەووە دادەنیشین باسی
 خۆشەویستی خۆی بۆ زوهدی شازەمان دەکات، ئەو پیاوێکی کە بە برپای
 ئەو بۆنی بەرد و درەخت و دەریاکانی سەر ئەم ئەستێرەیی لیدییت. من
 هەمیشە گوێی لیدیەگرم و وەپزنام. یەکەجار شێر مستە فاشم لە پێگای
 خانمی ئەفسانەو ناسی، شێر جارجار دەهات بۆ ئەوێ هەوایی حەسەنی
 پیزۆ لە خانمی ئەفسانە بپرسیت، ئەو بۆ یەکەجار ئەرشیفی یادداشت
 و چیرۆکەکانی خستە بەردەستی من و گووتی «سەر و دەر لەم هەموو
 کاغەزە دەرناکەم و پێویستیم بە کۆمەکی تۆ هەیە». هەموو ئەو
 یاداشتەکانی تەرخونچی لە ماوەی سالیکیدا لە چیاکان بۆ بارۆنی خەیاڵی
 کۆکردبوو، لە گەڵ چەندەها کاسیتی بچوکدا کە تەواوی قسەکانی بارۆنی
 خەیاڵی تێدا بوو، یەکێک بە مەبەست و بۆ شکاندنی بانی تەکەتولی گەورە
 لە حیزیدا لە بارۆنی خەیاڵی دزیبوو. تەواوی فایلەکان گەشتبوونە
 بەردەستی میزێ بە پێوە بەری ئاسایشی کۆن، ئەویش بۆ ئەوێ شەپێ
 بالەکانی ناو حیزب گەرم نەکات و خۆشی نەخاتە بەر تەقەیی ئاشکرا،
 هەموویانی لە ژێر زەمینیکی تاییەدا هەلگرێبوو. دواتر کە گۆرانیکاری لە
 پۆستەکاندا پێیاندا و بە پێوە بەری ئاسایش گوازیایەو بۆ شوێنێکی تر، یار
 و یارێکی نزیکی ئەو کە ئاگاداریوو جەنابی بە پێوە بەر لە غەمی خۆی
 هەموو شتیکی بپەرچۆتەو، ئەو فایلە و هەندیک فایلێ دیکە بۆ زۆر گرنگ
 دەردەهێنیت و لە شوێنێکی نەزانراو قایمیاندەکات. پۆزێک فزۆل هەلبێدە گریت
 و دەکەوێتە تەماشاکردنی فایلەکان. لە نێو یەکیکیاندا کۆمەڵێک وێنە
 دەدۆزێتەو کە پێدەچێت هەموویان بە کامێرای پەشید تەرخونچی گیرابن،

وینە ی سێ کرێکاری پێشەتووی تۆزای که له ناو کۆمه‌لیک چپای عاسی و لووتکه‌ی به‌فراوی و سه‌ختدا له‌سه‌رمای زستاندا به‌ده‌ستکێشی نه‌ستوروه‌وه خه‌ریکی به‌ستنی شیشی سه‌قفی بینایه‌کن، سه‌ره‌نجی پاده‌کێشیت. کابرا هه‌سه‌ن تۆفان له‌ وینە که‌دا ده‌ناسیتوه‌وه، پێشمه‌رگه‌ ئازا و بێکه‌سه‌که‌ی نیشتمان، نه‌و کوپه‌ غه‌مگین و ته‌نیا به‌ی به‌رده‌وام پالی به‌ عه‌ره‌بانه‌که‌ی شبری قژ زه‌رده‌وه‌ ده‌نا. نه‌و کوپه‌ پاسته‌ و پاست ته‌واوی فایله‌ که‌ له‌ کارتۆنێکی گه‌وره‌دا هه‌لده‌گریت و ده‌ییات بۆ لای شبر. من و شبر به‌درژایی پینج مانگی ته‌واو خه‌ریکی نوسینه‌وه‌ و چاکردن و پێککردنه‌وه‌ی پرسته‌کانی نه‌و چیرۆکه‌ بووین... له‌و ماوه‌یه‌دا که‌ خه‌ریکی پێداچوونه‌وه‌ و دارپشتنه‌وه‌بووین زۆر هه‌ولمدا بگه‌مه‌ نویمیران و له‌وێ به‌چاوی خۆم نه‌و کتێبه‌ گه‌وره‌یه‌ی مردن ببینم که‌ ده‌لێن بارۆنی خه‌یال له‌ خه‌زنه‌یه‌کی تایبه‌تیدا هه‌لیگرتوه‌وه‌ و قفلیداوه‌. به‌لام من نه‌ نه‌و توانایه‌ و نه‌ نه‌و ئازایه‌تییه‌شم هه‌یه‌ که‌ که‌سانی قاره‌مانی وه‌ک ماجیدی گول سۆلاف هه‌یانبوو، نه‌وه‌نده‌م پێکرا شه‌ویک به‌ بیانووی گه‌ران بۆ هاوڕێیه‌کی نزیک چووم بۆ یانه‌ی پیاوکۆژه‌ بێئیشه‌کان و له‌وێ مورته‌زای شه‌یتانم بینی له‌سه‌ر میزێک ده‌یخواره‌وه‌ و سه‌مایده‌کرد. هێند مه‌ستبوو نه‌ده‌کرا هه‌چی له‌گه‌لدا بلێم. من و نه‌فسانه‌ زۆر هه‌ولماندا بگه‌ینه‌ بارۆنی خه‌یال و تکای تیاکه‌ین پێگامان بدات بۆ چه‌ند سه‌عاتیک دیله‌کان ببینین، به‌لام بارۆن به‌ یه‌کێک له‌ یاوه‌ره‌کانیدا وه‌لامی بۆ ناردین که‌ بیر له‌ کاری وا نه‌که‌ینه‌وه‌ و ده‌ست له‌ خولیا‌ی وا هه‌لگیرن. چه‌ند پۆزێک له‌مه‌ویه‌ر کۆمه‌لیک پۆج و پوخساری سه‌یر هاتن بۆ لای من و نه‌فسانه‌ و گووتیان ئێمه‌ «ده‌فته‌رداره‌کانین»، داوایان له‌ من و خانمی نه‌فسانه‌ کرد یارمه‌تیانده‌ین ده‌ست به‌ نوسینه‌وه‌ی نه‌و کتێبه‌ گه‌وره‌ و ناکووتایه‌ی مردن بکه‌نه‌وه‌. من و خانمی نه‌فسانه‌ سه‌یری یه‌کدیمان کرد و نه‌مانزانی چیمان وه‌لامبده‌ینه‌وه‌، من گووتم که‌ ده‌بێت بیرێکی وردی لێکه‌ینه‌وه‌... ئیستا من و نه‌فسانه‌ زۆر

بیر له دهفته رداره کان دهکینه وه... شه و پۆژ بیران لیده کهینه وه،
 بیته وه ی بتوانین برپاری وه ها بدهین. ئیستا جار جار دهچم بۆ لای شبر،
 به هیمنی پال به عه ره بانه که یه وه ده نیم و به شه قام و کوچه و گوزه ره کان
 شارد ده گیچم، هه ندی جار پیکه وه شه خا ولییه خویناوییه ده رده هیتین و
 سه یریده کهین، هه ردوو کمان هه سته ده کهین ئیستاش بۆنی خوی نیکی گه رم و
 نوی لیدیته. شبر ئیستا زۆر له جار ان ئارامتره، هه ندیک شه و که دیت بۆ
 لام هه سته ده کهم بۆنی باغی کی گه وه و بیسنووری لیدیته. که دیت بۆ ماله
 کۆنه که ی غه زه لنوس مندا له کان ده چنه با وه شی و پال به عه ره بانه که یه وه
 ده نین، شه ویش چیرۆکیان بۆ ده گیچته وه... چیرۆک له دوی چیرۆک، تا
 هه موو له با وه شیدا شه که تده بن و له ده وری کورسییه که ی خه ویان
 لیده که ویت. شه مپۆ ئیمه هه موو شتی کمان ته وا و کردوه، به لام شبر ده لیت
 ده بیت شه م کتیبه له جیگایه کدا هه لگرین نه گاته ده ست بارۆنه کان، منیش
 سه یری شه و مندا له بچو کانه ده کهم که له ده وری شبر خه وتوون و ده لیم
 ده بیت شه م چیرۆکه له جیگایه ک هه لگرین نه گاته ده ست شه وان. منیش وا
 ده لیم و شه فسانه ش وا ده لیت. تۆش شه ی شه وه ی هاتوویته ناو باغی
 کتیبه وه، به هه ر پنگایه ک شه م کتیبه ت که وتۆته ده ست، گرنگ نییه، به لام
 کۆمه کیکی بچو کمان پیبکه و مه هیله شه م کتیبه بگاته ده ست بارۆنه کان...
 تکایه مه هیله... مه هیله بگاته ده ستیان. چونکه ئاسووده یی هه موومان
 ئیستا له وه دایه شه م کتیبه نه گاته ده ست بارۆنه کان... با نه گاته ده ستیان...
 تکایه... با نه گات.

ته واو

كتىبە چاپكراوهكانى ئەندىشە

ناۋى كىتەپ	ناۋى نووسەر	ناۋى وەرگىر
۱. بىنەرەتەكانى فەلسەفە	د. ھەمىد غەزىز	
۲. كورد لەددى		
رۇژھە لاتىناسەكانەو	د. فەرھاد پىريال	
۳. رۇبازە ئەدەبىيەكان	د. فەرھاد پىريال	
۴. نەتەوھى زىرابەكان	جەبار جەمال غەرىب	
۵. ناسىۋناليزم و ناسىۋناليزمى		
كوردى	د. جەغفەر ەلى	
۶. سۇفېزم و كاريگەرى لەسەر		
بزوتنەوھى رزگارى خوازى...	د. جەغفەر ەلى	
۷. مەھوى لەنيۋان زاھىرىيەت		
و باتىنىيەت و ...	د. ئەھمەدى مەلا	
۸. نەيىنىيەكانى ژيان	ئۇشۇ	ئازاد بەرزىنجى
۹. كورتىلەبەك لە	ستېقن ھۆۋكىنگ	ھوسەين ھوسەينى
مىژوۋى كات	ليۋنارد ملۇدېتۇ	د. ھېوا غومەر
۱۰. كۆشك	فرانتس كافكا	عەتا نەھايى
۱۱. فەصلول مەقال	ئىبن روشد	مەريوان غەبدول
۱۲. شۇرشى ئەيلوول لەبەلگەنامە		
نەيىنىيەكانى ئەمريكادا	ورىا رەھمانى	

۱۳. دہسہ لآت و جیاوازی مہریوان وریا قانیع

۱۴. لہ چ ئیستایہ کدا دہژین مہریوان وریا قانیع

۱۵. شوناس و ئالۆزی مہریوان وریا قانیع

۱۶. دین و دونیا مہریوان وریا قانیع

۱۷. سیاسہت و دونیا مہریوان وریا قانیع

۱۸. کتیب و دونیا مہریوان وریا قانیع

۱۹. دواہہمین ہہناری دونیا بہختیار عہلی

۲۰. ئیوارہی پەروانہ بہختیار عہلی

۲۱. جہمشید خانی مامم بہختیار عہلی

۲۲. مہرگی تاقانہی دووہم بہختیار عہلی

۲۳. کہشتی فریشته کان (۱) بہختیار عہلی

۲۴. کہشتی فریشته کان (۲) بہختیار عہلی

۲۵. شاری موسیقارہ سپیہ کان بہختیار عہلی

۲۶. سیوی سیہم بہختیار عہلی

۲۷. لہ دیارہوہ بو نادیار بہختیار عہلی

۲۸. وہک بالندہی ناو

جہنگہلہ ترسناکہ کان بہختیار عہلی

۲۹. چیژی مہر گدوستی بہختیار عہلی

۳۰. ئہی بہندہری دؤست،

ئہی کہشتی دوزمن بہختیار عہلی

۳۱. مہعرفہ و ئیمان بہختیار عہلی

ہیمن قہرہداخی

۳۲. دۆزی کورد لہ بازنہی

پہوہندیہ کانی ئہمریکاو... گۆران ئیبراہیم صالح

۳۳. سہمہرقہند (چ ۲)

ئہمین مہ علوف

د. ئہحمہدی مہلا

۳۴. ویستگه یه ک له

گه شتیکی فهلسه فی

فاروق ره فیک

ته حسین همه غریب

۳۵. نه خلاقناسی

د. نارام عهلی

۳۶. گه شه سهندنی رامیاری...

۳۷. میژووی کوئی کورد (چ ۲)

ملکو که لاری

د. فهوزیه رهشید

۳۸. مندالانی گه رهک

هیا قادر

نازاد بهرزنجی

ئه لبیر کامو

۳۹. مروئی یاخی

۴۰. په یوه نندیه سیاسییه کانی

نیوان هه ریم و دهوله تانی...

هیرش جهوههر مهجید

۴۱. میژووی گۆرانکاری

ههورامان فهریق که ریم

کۆمه لایه تی و سیاسی... (چ ۲)

فریشته نورائی

۴۲. سلیمانی

له نیوان سالانی (۱۹۵۵-۱۹۵۸)

توانا رهشید که ریم

۴۳. شاری سلیمانی

(۱۴ی ته موزی ۱۹۵۸-۱۷ی ته موزی ۱۹۶۸)

ههوراز جهوههر مهجید

۴۴. کتیبی په راویزنووسان

عه تا محهمه د

۴۵. فیکر و دنیا (به رگی ۱)

مه ریوان وریا قانیع

۴۶. فیکر و دنیا (به رگی ۲)

مه ریوان وریا قانیع

۴۷. دین و دنیا (چ ۲)

مه ریوان وریا قانیع

۴۸. کتیب و دنیا (چ ۲)

مه ریوان وریا قانیع

۴۹. کۆمه لگه ی رهش

د. عادل باخهوان

۵۰. زستانیکی دریز

کولم توبیین

دلاوهر قهره داغی

۵۱. فرانسیسکۆس قه دیسی من

دلاوهر قهره داغی

۵۲. ئاهه نکي ته گه که

جهلیل کاکه وه یس

ماریو بار گاس یوسا

كەرىم پەرەنگ	ئېرىش ماریا رېمارك	۵۳. شەۋى لىشېۋنە
كارزان عەلى	ئەلبېر تۆ مۇرافىيا	۵۴. مەن و ئەۋ
سەباح ئىسماعىل	جان دۇست	۵۵. مىرنامە
رووناك شۋانى	لەتېفە	۵۶. رۇخسارە بەندىكراۋەكەم
ھەورامان وریا قانع	مستەفا خەلىفە	۵۷. قەپىلك
		۵۸. خەۋنى پىاۋە ئىرانىيەكان
	ماردىن ئىبراھىم	كەۋتنى بۆرە قەل
خەبات عارف	پېر لاگەر كفىست	۵۹. گرگن
خەكىم كاكەۋەيس	جۇرچ ئۆرۈپل	۶۰. ۱۹۸۴
سىامەند شاسۋارى	ستاندال	۶۱. سۈرۈر ۋ رەش
سىروان مەحمود	پاولۇكۇپلو	۶۲. دەستىۋوسە دۇزراۋەكەى ئەكرا
	دلارە قەرەداغى	۶۳. جادەى مىخەك (۱)
	دلارە قەرەداغى	۶۴. جادەى مىخەك (۲)
خەبات عارف	پېر لاگەر كفىست	۶۵. ئىۋارستان
تارا شىخ عوسمان	ھارۋكى موراكامى	۶۶. دارستانى نەروىجى
	بەختىار عەلى	۶۷. ئىۋارەى پەروانە (چ)
	بەختىار عەلى	۶۸. شارى مۇسىقارە سىپىيەكان (چ ۳)
	بەختىار عەلى	۶۹. مەرگى تاقانەى دوۋەم (چ ۵)
	بەختىار عەلى	۷۰. كۇشكى بالندە غەمگىنەكان (چ ۲)
		۷۱. تاماتەمى گۈۈل...
	بەختىار عەلى	تا خۈپنى فرىشتە (چ ۳)
	بەختىار عەلى	۷۲. سىۋى سىھەم (چ ۳)
	بەختىار عەلى	۷۳. ئاۋرەكەى ئۆرفىۋس
		۷۴. غەزەلنوس و
	بەختىار عەلى	باغەكانى خەيال (چ ۲)

۷۵. ئەي بەندەرى دۆست،
ئەي كەشتى دوزمن (چ ۲) بەختيار عەلى
۷۶. دواھەمىن ھەنارى دونيا (چ ۵) بەختيار عەلى
۷۷. ئىمەي پەناپەر كۆمەلى نووسەر
۷۸. گرەوى بەختى ھەلە (چ ۲) عەتائەھايى
۷۹. غىراقىيەك لە پارس سەمۆئىل شەمعون
۸۰. جىھانى سۇفيا و سەباح ئىسماعىل
- فەرھەنگى سۇفيا (چ ۴) يۇستايىن گاردەر
۸۱. كچەي پرتەقال (چ ۳) يۇستايىن گاردەر
۸۲. لە ئاوينەيەكدا،
- لە نەينىيەكدا (چ ۲) يۇستايىن گاردەر
۸۳. كچى بەرپوئەبەرى سىرك (چ ۲) يۇستايىن گاردەر
۸۴. نەينى يارى كاغەز (چ ۲) يۇستايىن گاردەر
۸۵. مايا (چ ۲) يۇستايىن گاردەر
۸۶. ئىنسايكلوپىدىيەكى
- مىژووبىي وینەدار كۆمەلى نووسەر
۸۷. كىشەي كورد لە ھەورامان وريا قانع
- رۆژھەلاتى ناوہراستدا د. حامد مەحمود عىسا
۸۸. دوالىزمى دژيەك لە ھۆنراوہلىرىكىيەكانى زرار عەلى
- مەولاناي رۇمى و مەولەوى تاوہ گۆزى دا لېھون قادر
۸۹. فەلسەفەى ئايىن (چ ۲) ئازاد قەزاز
۹۰. سايكوپۇلىتىك (چ ۲) ئازاد قەزاز
۹۱. خوت بناسە ئازاد قەزاز
۹۲. مەسىح لە
- خاچ دەدەنەوہ (چ ۲) نىكۇس كازانتزاكىس
- دلاوہر قەرەداغى

۹۳. قەدەغەشکینی (چ ۲) مەولود ئیبراهیم حەسەن

۹۴. گەرەن بەدوای نەمریدا (چ ۲) مەولود ئیبراهیم حەسەن

۹۵. پیکھاتە ی ئەفسانە ی کوردی (چ ۲) مەولود ئیبراهیم حەسەن

۹۶. فەلسەفە ی بوون د. محەمەد کەمال

۹۷. وەک رووبارە بە خوورە کە پاولۆ کۆیلۆ سیروان مەحم

Bachtyar Ali Mohamed
Xezelnūs
Ū
Baxekanî Xeyal

١٥٠٠٠ دینار